Valentin Corban

VULTURUL MORȚII

Volumul II

Valentin Corban

VULTURUL MORȚII

(Acest roman a apărut în fascicole - 001-240 - în perioada 1931-1934)

Volumul II
(capitolul 75-146 și Epilog)

Editura I.G. Hertz
București, 1931-1933

CAPITOLUL 75
Prizonierul fortăreței Petropavlovsk

Contele Gorciacov stătea pe cal ca un păun, mulțumind cu clătinări din cap mulțimii care îl aclama. În fata Primăriei, unde era locuința guvernatorului, contele Gorciacov fu primit de toți funcționarii orașului și primarul Dubroului rosti o cuvântare solemnă, prin care mulțumea guvernatorului, nu numai în numele orașului, ci în numele întregii Rusii că scăpase țara de pacostea ce se abătuse asupra ei prin isprăvile bandei Vulturului Morții.

Contele Gorciacov ascultă cu vădită mulțumire cuvintele de laudă care îi fură adresate, apoi socoti că era nimerit să răspundă și el atât primarului, care îi vorbise, cât și cetățenilor, care îl aclamaseră.

— Domnule primar! Cetățeni ai Dubroului! își începu el cuvântarea. Vă mulțumesc pentru laudele pe care mi le-ați adus și vă înțeleg prea bine bucuria de a vă vedea scăpați de un blestemat răufăcător care a ținut sub teroare întreaga Rusie. Timp de ani de zile, Stanislau Rimsky a primejduit viața și avutul pașnicilor cetățeni și prin îndrăzneala, prin viclenia spiritului său, a înlăturat cât a putut autoritatea publică. Ani de zile și-a bătut joc de această autoritate care în cele din urmă însă a găsit ac și de cojocul lui. Înțeleg prea bine bucuria și atmosfera de sărbătoare care domnește astăzi la Dubro, căci într-adevăr trebuie socotită ca o zi mare, ziua în care puterea Vulturului Morții a fost înfrântă. Munca noastră a fost

grea, dar izbânda n-a întârziat s-o încununeze și fiți încredințați că răufăcătorul își va primi pedeapsa cuvenită. Nenumăratele păcate de care s-a făcut vinovat, nu vor rămâne nerăsplătite. Iar dacă am izbutit să-l facem nevătămător, pentru aceasta nu ni se cuvin laude, fiindcă nu ne-am îndeplinit decât datoria. Fapta aceasta dovedește cu câtă râvnă păzesc autoritățile Rusiei viața locuitorilor săi. De aceea, nu trebuie să fiți îngrijorați, fiindcă noi suntem aici și vă apărăm, dacă va trebui, chiar și de o mie de Vulturi ai Morții!

Mulțimii îi plăcu grozav cuvântarea guvernatorului Varșoviei și izbucni în urale:

— Trăiască!

— Trăiască contele Gorciacov!

— Să piară Vulturul Morții!

— Trăiască guvernatorul!

— Moarte lui Stanislau Rimsky!

— Trăiască! Trăiască!

— Jos cu Vulturul Morții!

Blestemele la adresa lui Rimsky și uralele ridicate pentru guvernator se amestecară într-o gălăgie grozavă. Stanislau Rimsky se uita abătut, trist la acești cetățeni ai Dubroului, care acum, când îl vedeau legat cobză, îl blestemau, în scuipau, îl loveau fără milă, dar care, cu câteva zile mai înainte se îngrozeau chiar și numai când auzeau rostindu-se numele lui.

Acum își băteau joc de el; atunci un singur cuvânt din partea lui ar fi fost îndeajuns ca toată această mulțime să se împrăștie, ca potârnichile.

O nemărginită amărăciune pusese stăpânire pe inima Vulturului Morții. Ar fi vrut să fie oriunde, numai să fie singur, pentru ca mulțimea aceasta să nu-i mai poate râde în nas, să nu-l mai poată lovi, batjocori.

Cazacii de-abia mai puteau ține piept adunăturii, care devenise deodată, foarte războinică, fiind vorba de un prizonier ce nu se putea apăra.

Fu neapărată nevoie de intervenția contelui Gorciacov pentru a liniști spiritele.

— Înapoi, oameni buni! strigă guvernatorul Varșoviei. N-ați auzit ce v-am spus? Vă făgăduiesc că Stanislau Rimsky își va primi pedeapsa bine meritată!

— Trebuie ucis pe loc!

— Va fugi!

— Jos cu el!

— A mai fugit odată din temnița Dubroului!

— Moarte Vulturului Morții!

Contele Gorciacov făcu liniște din nou.

— Nu trebuie să vă temeți! Îl vom păzi noi în așa fel, încât să nu mai poată fugi! Nu! De data aceasta a apus steaua lui cea bună și își va primi pedeapsa pentru nenumăratele lui ticăloșii!

Dar mulțimea nu voia să se liniștească și atunci cazacii fură nevoiți să se folosească de paturile armelor, spre a opri furia adunăturii.

La porunca guvernatorului, prizonierii fură duși în curtea Primăriei, iar pe urmă contele Gorciacov, se sfătui cu primarul, pentru a-i așeza undeva unde să fie în cât mai mare siguranță.

— Dar de ce voiți să-i mai așezați pe undeva, domnule guvernator? Ce se va întâmpla cu ei?

— Ce să se întâmple? Vor fi duși în fața unui tribunal special care va avea să-i judece de îndată!

— În privința sentinței cred că nu mai poate exista nicio îndoială!

— Firește! răspunse contele Gorciacov, nepăsător, ca și când nici n-ar fi fost vorba despre vieți omenești. Îi vom spânzura pe toți!

— Atunci n-ar fi mai bine să scăpăm de ei, chiar acum? întrebă primarul.

— De ce?

— Pentru a liniști mulțimea!

— Mulțimea se liniștește de la sine!

Primarul zâmbi.

— Excelența Voastră nu cunoaște încă îndeajuns de bine pe cetățenii Dubroului! Atât timp cât Vulturul Morții va fi în viață mulțimea nu se va potoli. Vor tremura neîncetat să nu scape și apoi să se răzbune pe ei! Nu se vor liniști, vă spun eu, Excelență, decât numai când îl vor vedea legănându-se cu lațul de gât!

— Dar deocamdată, aceasta nu se poate întâmpla!

— De ce nu?

— Fiindcă mai înainte de toate trebuie să-mi fac raportul la Petrograd!

— Și până atunci?

— Până atunci trebuie să așezăm prizonierii pe aici pe undeva!

— Și ce fel de instrucțiuni așteaptă Excelența Voastră de la Petrograd?

— La Petrograd se va hotărî soarta prizonierilor. Se poate să vină un ordin să-i ducem acolo, se poate să ni se poruncească să-i judecăm aici.

— Atunci lucrul cel mai bun ar fi să-i ducem la închisoare.

— La închisoare, domnule primar? Oare ticăloșii aceștia n-au pustiit faimoasa temniță a Dubroului, nimicind-o până la pământ?

— Așa este! O parte însă, cea subterană, a rămas întreagă. Celulele mocirloase din partea aceasta a temniței au fost făcute tocmai pentru ticăloși de talia acestor bandiți.

Contele Gorciacov dădu din cap, mulțumit.

— Foarte bine! Te rog ia măsurile necesare ca prizonierii să fie duși de îndată în celulele mocirloase. Fiecare să fie așezat deosebit, iar afară de aceasta să fie păziți zi și noapte, de o pază cât mai numeroasă, ca nici măcar prin minte să nu le treacă să se gândească la evadare. Pentru mine, te rog să îngrijești de un curier pe care să-l trimit îndată la Petrograd cu raportul asupra celor întâmplate.

— Voi îngriji de toate, Excelență.

Primarul plecă, iar contele Gorciacov se așeză la masă pentru a așterne pe hârtie marele eveniment al prinderii Vulturului Morții.

În timpul acesta, tristul convoi al prizonierilor își urmă calea.

După o scurtă odihnă de un sfert de ceas în curtea Primăriei Dubroului, fură porniți din nou. Nu știau unde și pentru ce se duc, nu știau ce se va întâmpla cu ei, dar mergeau supuși în mijlocul cazacilor cu baioneta la armă.

Și trecând pe străzi trebuiră să îndure din nou batjocura mulțimii, care îi scuipa, îi blestema, îi lovea cu pietre. Spre norocul lor una din pietre greși ținta și lovi pe un ofițer, care înfuriindu-se împrăștie mulțimea, amenințând să tragă în ea, dacă nu dă ascultare poruncilor sale. Din clipa aceea convoiul înaintă fără să mai fie stânjenit.

Dar prizonierii fuseseră separați unul de altul, așa că bieții oameni nu puteau nici măcar să schimbe între ei un cuvânt care să le ușureze durerea sufletului. Când ajunseră spre marginea orașului zăriră clădirea pustiită a temniței.

— Aici să se sfârșească drumul nostru? se întrebă Vulturul Morții.

Nu se înșelase. Cazacii se îndreptară în spre clădirea în ruină a vestitei închisori din Dubro.

Peste un sfert de ceas voinicii aflară apoi soarta care le fusese hărăzită. Cazacii îl duseră pe Stanislau Rimsky și pe tovarășii săi, prin curtea închisorii care mai purta urmele nopții de pomină, în spre celulele subterane.

Străbătând curtea, inima Vulturului Morții se strânse din nou de durere.

Își reamintise de crâncena luptă ce să dăduse în curtea aceasta cu câteva săptămâni mai înainte și își reamintise și de pricina pentru care voinicii dăduseră această luptă.

Pentru salvarea contelui Riminsky care răsplătise printr-o josnică trădare jertfa adusă de voinici.

Cu toate acestea Stanislau Rimsky nu era supărat pe contele Riminsky.

El își reaminti de scena pe care o văzuse în fereastra vilei, pe când străbătea Dubroul legat de cal. El revăzu chipul îngrozit al contelui Riminsky, privirea lui înspăimântată, ochii aceia șterși și mișcarea bruscă cu care deschise apoi fereastra pentru a implora iertare.

Chipul acela ca de mort, glasul acela îndurerat nu putea fi uitat și Stanislau Rimsky pricepu toată tragedia ce se petrecea în sufletul fostului său tovarăș. Și tocmai fiindcă înțelesese zbuciumul sufletului contelui Riminsky, tocmai de aceea răspunse cu o privire atât de blândă, la implorarea lui deznădăjduită.

Gândurile acestea îl frământară pe Vulturul Morții până când ajunse la intrarea celulelor mocirloase. Ușa grea de fier mai purta încă urmele gloanțelor și ale loviturilor de securi din noaptea de pomină, dar jos, celulele mai puteau fi întrebuințate încă.

Și noi amintiri triste năvăliră în mintea voinicului. El își aduse aminte de suferințele îndurate în una din aceste celule, când se predase lui Verșeghin pentru a-l scăpa pe Nicorov. Atunci mai putea nădăjdui însă că va scăpa, mulțumită prietenilor săi care erau liberi.

Acum însă?...

Ceilalți erau și ei acolo, prizonieri neputincioși, ca și el, iar aceia care lipseau, Lew Vlasovici și Severin, își dormeau somnul de veci pe pământul acoperit cu zăpadă al pădurii Rudinului.

Acum nu mai putea nădăjduit nimic. Din temnița tristă și înghețată nu mai era alt drum pentru el decât până la spânzurătoare.

Cazacii îi așezară pe prizonieri pe rând, pe fiecare în câte o celulă deosebită după cum poruncise guvernatorul Varșoviei, pentru a nu se putea înțelege între ei. După aceea doisprezece cazaci rămaseră acolo de pază, iar ceilalți se întoarseră în oraș, de unde peste șase ceasuri

urmau să vină alți doisprezece spre a-i schimba pe cei dintâi.

Voinicii Vulturului Morții puteau să se gândească acum în liniște la cruda întorsătură pe care o luase soarta lor.

Dar niciunul din ei nu mai era în stare, nici măcar să se gândească. Toți căzură istoviți pe pământul înghețat al celulei, căci suferințele îndurate de ei erau de natură să doboare chiar și pe omul cu constituția cea mai oțelită. Drumul făcut din Rudin și până la Dubro, luându-se la întrecere cu caii cazacilor, le istovise orice putere.

Dar la suferințele trupești se mai adăugă și frământările sufletelor lor, care erau poate mai chinuitoare decât tortura trupească. Niciunul nu se mai îndoia de viitorul său, deoarece toți îl cunoșteau prea bine pe contele Gorciacov, pentru a-și da seama că de la el nu se puteau aștepta la nicio îndurare.

Peste o zi, sau peste o săptămână, ușa celulei lor se va deschide, pentru a face loc… călăului să intre. În privința aceasta nu mai putea exista nicio îndoială. Și atunci se sfârșea cu totul, se sfârșea frumosul roman de aventuri, care începuse în pădurea de la Zlepitnak și se termina în celula rece a dărâmatei temnițe din Dubro.

Chiar nici Stanislau Rimsky, care nu-și pierdea nădejdea nici chiar în împrejurările cele mai critice, chiar nici el nu mai putea spera acum.

Nu-i părea rău de viața sa, ci de aceea a bunilor prieteni, care trebuiau să pătimească pentru el. Dacă s-ar fi putut, și-ar fi dat cu drag viața sa, în schimbul vieții acestor prieteni.

Nu s-ar fi despărțit cu nicio părere de rău de lumea aceasta, care pentru el nu mai însemna decât amărăciune.

Dar chiar și până atunci, ce bucurie avusese el în viață? O goană plină de zbucium în decursul căreia mai avea parte din când în când, de câte o licărire de mulțumire, pentru ca îndată cerul vieții sale să se întunece din nou cu norii negri ai amărăciunii și ai suferinței.

Singura lui bucurie constantă, fusese dragostea și credința cu care-l înconjuraseră prietenii săi. Acum însă, nici chiar această mulțumire n-o mai putea avea, deoarece bunii și credincioșii prieteni îl urmăreau și ei la moarte.

Aceste gânduri dureroase, somnul binefăcător i le răsfiră pentru câtva timp.

În vremea aceasta contele Gorciacov își sfârși raportul către ministrul de interne din Petrograd, raport în care guvernatorul Varșoviei descrise amănunțit minunata captură făcută în pădurea Rudinului. În același timp, contele Gorciacov îl ruga pe ministru să anunțe și țarului prinderea Vulturului Morții și să-i trimeată vorbă ce să facă cu prizonierii.

În curând se înfățișă și curierul înaintea contelui Gorciacov, căruia guvernatorul Varșoviei îi înmână scrisoarea, poruncindu-i să pornească de îndată la drum, să meargă cu cai de schimb și să se înapoieze cât mai curând.

Curierul plecă îndată, iar spre amiază se duse și contele Gorciacov să se odihnească, căci nu dormise toată noaptea și pica de oboseală.

Firește că după izbânda repurtată, odihna avea să-i tihnească cu atât mai bine. În noaptea aceea se îndeplinise cea mai arzătoare dorință a vieții sale și se și vedea în fața țarului, care-i strângea mâna cu recunoștință și care-i înmâna cea mai mare distincție ce putea fi acordată unui rus: Ordinul lânii de aur!

Călăul Varșoviei adormi cu gândul că, în curând numele său va fi pe buzele tuturor cetățenilor marii Rusii și toată lumea se va gândi la el cu admirație, ca la un erou.

Dar de-abia ațipise, când deodată se născu gălăgie în anticamera odăii sale.

— Nu se poate intra!

— Dar eu trebuie să intru!

— Excelența Sa se odihnește!

— Sculați-l!

— Nu se poate!

Contele Gorciacov auzi ca în vis acest schimb de cuvinte, care avea loc între secretarul său și o femeie și-și deschise ochii, furios:

— Nici să mă odihnesc nu mă mai lasă? strigă el. Cine zbiară acolo?

Ușa se și deschise și în pragul ei se ivi o femeie cu veștmintele în dezordine, cu părul aproape despletit, cu fața consternată.

Era Natașa Smirnovska.

Contele Gorciacov strigă, mirat:

— Natașa, ce s-a întâmplat?

Natașa Smirnovska se uită la contele Gorciacov cu priviri ucigătoare, apoi vorbi încet, apăsând pe fiecare din cuvintele sale, care erau tot atâtea învinuiri la adresa guvernatorului Varșoviei:

— Contele Riminsky s-a împușcat… Când l-a văzut pe Rimsky, trecând pe stradă, s-a repezit în odaia vecină… Când am ajuns lângă el era mort…

— Și de ce îmi spui mie toate acestea? întrebă contele Gorciacov, batjocoritor. Sau poate că vrei să-l reînvii?

— Vreau să spun doar că, d-ta ai fost ucigașul lui… d-ta l-ai omorât… prin aceea că… l-ai silit să săvârșească trădarea!

Contele Gorciacov ridică din umeri.

— De ce vorbești copilării? Sau crezi oare că ar fi fost mai plăcut pentru contele Riminsky să fie și el purtat pe străzile orașului, legat de cal, ca Rimsky și tovarășii săi?… De altfel, chestiunea nu mă interesează, câtuși de puțin!

Cu aceste cuvinte se întoarse pe partea cealaltă spre a-și vedea de somn.

Dansatoarea nu sfârșise încă.

— Lucrurile nu stau tocmai așa, conte Gorciacov! strigă ea, înfuriată. Eu îți cer ție socoteală de viața contelui Riminsky!… L-am iubit pe contele Riminsky și l-am

pierdut… din pricina ta! Și de aceea, ochi pentru ochi, dinte pentru dinte!

În aceeași clipă, în mâna dansatoarei se ivi lama unui pumnal.

Ea se repezi la pat și ridică mâna să lovească. Dar guvernatorul Varșoviei zărise strălucirea pumnalului și strigă, îngrozit:

— Ajutor!

Spre norocul lui, atacul mai fusese observat și de secretarul, care stătea în pragul ușii și care se repezi la ea într-o clipă și-i suci arma din mână.

Peste o secundă năvăliră și cazacii în odaie.

Contele Gorciacov arătă în spre dansatoarea care rămăsese încremenită, cu chipul alb ca varul.

— Domnișoara Natașa Smirnovska dorește să se înapoieze la Varșovia. O veți însoți imediat! Îi veți strânge lucrurile îndată, comandați un poștalion special și peste un ceas va părăsi orașul. Până la granița polonă n-o lăsați singură nicio clipă! Ați înțeles?

— Da, prea milostive stăpâne!

Cazacii o și înconjurară pe biata dansatoare care tremura ca varga și plângea de mânie, de a nu-și fi putut duce planul la îndeplinire. Se mai întoarse odată în spre guvernator și strigă:

— Fii blestemat, conte Gorciacov… fii blestemat…

Dar cazacii o și îmbrânciseră afară din odaie.

Contele Gorciacov încercă să doarmă.

Somnul însă îl ocolea cu încăpățânare.

Se zvârcolea în pat, se întorcea când pe o parte, când pe cealaltă, dar somnul nu-i venea de loc.

Înaintea ochilor săi treceau pe rând: Stanislau Rimsky, Fedora Feodorovna, contele Ion Riminsky și necontenit îi suna în urechi blestemul și învinuirea Natașei Smirnovska.

El revedea mereu pumnalul strălucind în mâna dansatoarei și i se părea că tăișul lui ascuțit îi pătrunsese în inimă, de unde sângele curgea ca un râu.

Fiori de gheață îl trecură.

Așa se zvârcoli ceasuri întregi, picând de somn și totuși, fără a putea adormi. Ațipea, pentru câteva secunde, dar îndată i se năzărea câte una din nălucirile de mai sus și zvârcolirea începea din nou.

Iar când se sculă, spre seară, era și mai obosit, decât atunci când se culcase.

*

*   *

Zilele trecură fără nicio întâmplare vrednică de amintit. Înfrigurarea cetățenilor mai scăzuse în timpul din urmă, dar nu dispăruse cu totul.

Ei așteptau cu nerăbdare să vadă ce se va face cu Stanislau Rimsky. Mai nerăbdător decât ei însă era contele Gorciacov care, de-abia mai putea aștepta înapoierea curierului de la Retrograd.

În ceea ce-i privește pe voinici, ei duceau viața monotonă, tristă și amarnică a întemnițaților. Pentru Vulturul Morții celula mocirloasă a închisorii din Dubro nu era o noutate, așa că el își îndura soarta cu resemnare.

La chinurile trupești și sufletești însă, se mai adăugase acum și frigul din celulă și mâncarea, care era neîndestulătoare și proastă, chiar și pentru un câine. Soarele nu pătrundea în celulele mocirloase. Zgomotul uniform al râulețului doar. Bieții oameni erau învăluiți de o veșnică beznă, neștiind când e noapte, când e zi.

Nu știau nici măcar cât timp trecuse de când fuseseră aruncați în celulele temniței.

Vulturul Morții ar fi vrut să doarmă mereu pentru a nu mai fi chinuit de gânduri.

El, temutul Vultur al Morții, se împăcase cu soarta pe care i-o hărăzise destinul.

Dacă ar fi căzut în captivitate în alte împrejurări, atunci poate că s-ar mai fi gândit la evadare. Așa însă? Ce rost ar mai fi avut să încerce să fugă?

Chiar dacă prin imposibil ar fi izbutit să evadeze, unde să se ducă, ce să facă? Acum nu se mai putea înapoia nici la ascunzătoare, iar aceea pe care o iubise... era moartă.

Și apoi, să fugă singur? Să-și lase prietenii care îl iubiseră atâta și care se jertfiseră pentru el?

Niciodată!

Dacă nu putea fugi împreună cu ei atunci va avea măcar mângâierea de a muri împreună. Fiind că nu mai încăpea nicio îndoială că îi aștepta moartea. Stanislau Rimsky știa prea bine că guvernatorul Varșoviei nu cunoștea îndurarea și mai știa că dușmanul său de moarte îi va face parte de un sfârșit înjositor.

Nu-și dădea seama însă pentru ce se tot amâna executarea și pentru ce nu sfârșea odată cu ei. De moarte nu se temea... O înfruntase doar de atâtea ori, așa că și de data aceasta ar fi mers în întâmpinarea ei cu fruntea sus, mândru, cum se cuvenea unui voinic.

Trecură zile după zile, fără ca soarta prizonierilor să se fi schimbat. Cea mai mare pedeapsă pentru ei era că nu puteau sta de vorbă și nici măcar nu se puteau vedea.

Contele Gorciacov se interesa zilnic, dacă prizonierii sunt bine păziți. În fiecare zi călărea până la ruinele închisorii spre a se încredința că paza nu lasă nimic de dorit.

El avu prilejul să se încredințeze că soldații își dădeau seama de însemnătatea însărcinării ce le fusese dată și-l păzeau pe Vulturul Morții și pe tovarășii acestuia cu un zel neobișnuit.

Într-o zi apoi, sosi și atât de mult așteptatul curier de la Petrograd. Era plin de praf, obosit, istovit, de-abia mai putea să se țină pe cal.

Călărise tot timpul, neodihnindu-se decât câteva ceasuri pe noapte, iar ultimele două zile nu mai dormise de loc, numai spre a ajunge cât mai iute la Dubro.

La Petrograd i se spusese să se înapoieze cât mai iute la Dubro și curierul își îndeplini însărcinare în chipul cel mai conștiincios.

Ușa odăii de lucru a guvernatorului Varșoviei se deschise în fața curierului care aducea instrucțiunile de la Petrograd.

Contele Gorciacov deschise scrisoarea cu înfrigurare și citi cu adâncă mulțumire rândurile care îi aduceau cea mai desăvârșită recunoștință din partea guvernului. Scrisoarea mai cuprindea porunca următoare: Contele Gorciacov să vină numaidecât la Petrograd, aducând cu el pe toți prizonierii.

Guvernatorul Varșoviei era în culmea fericirii din pricina laudelor pe care Curtea i le trimitea prin ministrul de

interne și dădu îndată porunca să se facă toate pregătirile pentru transportarea prizonierilor.

Contele Gorciacov găsi de cuviință să se intereseze personal de aceste pregătiri, deoarece transportarea prizonierilor până la Petrograd era foarte anevoioasă. Pe jos ei nu puteau fi duși, fiindcă toți s-ar fi prăpădit până în capitala Rusiei, iar cai nu le putea da deoarece în chipul acesta puteau fugi cu ușurință.

Contele Gorciacov găsi soluția și pentru aceasta. Se duse el singur la poștă și alese un poștalion care i se păru nimerit pentru a face drumul până la Petrograd.

După aceea porunci să se pună zăbrele groase de fier, la uși și la ferestre, la uși mai adăugând și câte o cruce mare de fier care făcea cu neputință deschiderea lor de către aceia care se găseau înăuntru.

Într-o zi, poștalionul fu schimbat într-o închisoare pe roate de care contele Gorciacov rămase foarte mulțumit.

Plecarea fu hotărâtă pentru a doua zi de dimineață.

În zorii zilei următoare, când cazacii deschiseră celulele voinicilor, aceștia erau încredințați că le sunase ceasul cel din urmă, deoarece la o asemenea oră prizonierii nu sunt sculați decât pentru a fi duși la execuție.

Ieșind în curte privirile lor căutau înfrigurate după spânzurătorile, care credeau că-i așteaptă, dar spre marea lor mirare nicio singură furcă nu fusese ridicată în curtea închisorii.

Cazacii îi luară la mijloc și porniră cu ei în spre Primărie și atunci tovarășii Vulturului Morții își ziseră că pe semne execuția avea loc în curtea Primăriei.

În zadar căutau ei sa afle ceva din gura cazacilor. Cerchezii aceștia de statură uriașă tăceau cu încăpățânare de catâr ca și când nici n-ar fi auzit ce li se spunea.

Dar mirarea voinicilor crescu și mai mult când ajungând în curtea primăriei nu zăriră furcile nici aici.

— Dar ce vor mai îi având de gând cu noi? se întrebă Vulturul Morții, care ar fi vrut grozav să știe ce le mai pregătea contele Gorciacov.

Prizonierii aveau cătușe cu lanțuri grele la mâini și la picioare și când vreunul din ei făcea vreun pas, zornăitul lanțurilor se auzea cât colo.

În curând veni și guvernatorul Varșoviei în curte. El trecu în revistă prizonierii care îl urmăreau cu priviri pline de ură.

Contele Gorciacov îl întrebă pe subofițerul cazacilor:

— Totul este gata?

— Gata, prea milostive stăpâne!

— Atunci vom porni îndată!

Peste câteva minute un poștalion dintre cele mai mari intră în curtea Primăriei. Atunci Vulturul Morții își dădu seama că vor fi transportați din Dubro. Ar fi vrut însă să știe și unde?

La Varșovia, sau la Petrograd?

La porunca contelui Gorciacov cazacii îi suiră pe prizonieri în poștalion, la ușile căruia traseră apoi puternicele zăvoare de fier, și însoțit de o escortă foarte numeroasă, poștalionul porni.

Contele Gorciacov încălecă și el și porni după poștalion, care era însoțit de treizeci și șase de soldați înarmați până în dinți. Contele Gorciacov luase cu sine o trupa atât de numeroasă fiindcă se temea ca nu cumva, pe drum, să se ivească vreo bandă care să încerce să-l elibereze pe Vulturul Morții.

El nu era pe deplin încredințat că cu prilejul capturi din pădurea Rudinului izbutise să pună mâna pe toți tovarășii Vulturului Morții. El se temea ca Stanislau Rimsky să nu mai aibă și alți tovarăși, care să încerce să-și scape căpitanul din mâinile autorităților.

În oraș se răspândise vestea că Vulturul Morții va fi transportat la Petrograd și când auziră huruitul diligenței, oamenii năvăliră din nou pe străzi și dezamăgiți de a nu

putea fi de față la executarea Vulturului Morții se porniră din nou să le facă voinicilor o manifestație ostilă.

Gălăgia lor nu încetă decât numai după ce poștalionul ieși din oraș.

Pentru Rimsky și tovarășii săi noua întorsătură însemna o fericire la care niciunul nu s-ar fi așteptat. După timp îndelungat erau iarăși împreună, se puteau vedea, își puteau vorbi.

Dar cât de tristă era această revedere!

Lui Stanislau Rimsky i se înlăcrămară ochii când își văzu credincioșii prieteni care sufereau din pricina lui și revederea aceasta îi mișcă până la lacrimi și pe ceilalți.

Vulturul Morții își desfăcu brațele încătușate și cu voce tremurândă se rugă:

— Iertați-mă!

— Pentru ce să te iertăm, căpitane? întrebă Dan Dragomir.

— Fiindcă numai mie îmi datorați toate suferințele pe care trebuie să le îndurați și numai eu sunt vinovat de ceea ce vă pândește de acum înainte.

Adânc mișcat, Dan Dragomir îi zise:

— Dar bine căpitane, noi când ți-am jurat credință, ți-am jurat să te urmăm atât la bucurii, cât și la necazuri, așa că învinuirea pe care singur ți-o aduci n-are niciun rost! Noi ne-am împăcat cu soarta care ne-a fost hărăzită și le vom arăta tuturor că am știut nu numai să trăim pentru tine, dar chiar și să murim!

— Scumpii mei prieteni!…

— Dar nu te îngriji, căpitane, căci… la urma urmelor cine poate ști care va fi sfârșitul… Atât timp cât mai suntem în viață, trebuie să nădăjduim…

— Așa este… Iar dacă va trebui să murim, atunci vom muri bărbătește, cu fruntea sus.

Chiar și cele două fete, Minerva și Ludovica, chiar și ele dădură dovadă de o nebănuită tărie sufletească. Alte femei în locul lor ar fi leșinat de mult dacă ar fi auzit vorbindu-li-

se de moarte, de călău; ele însă stăteau dârze și își așteptau soarta fără să crâcnească.

Toți ar fi vrut însă ca această călătorie să țină cât mai mult. Situația lor de acum nu putea fi asemuită cu aceea din temnița Dubroului. Mai înainte de toate, acum erau împreună și chiar și numai această împrejurare prețuia nespus de mult pentru ei.

Pe urmă, jilțurile poștalionului erau ceva mai plăcute, decât celulele mocirloase ale închisorii. Voinicii călătoreau în diligență chiar mai bine decât însoțitorii lor care erau nevoiți să stea mereu țepeni pe cai.

Drumul se scurta însă mereu și deci și timpul ce le mai rămânea voinicilor de petrecut împreună și odată Vulturul Morții auzi chiar pe un cazac, care mânca prin apropierea poștalionului, spunându-i tovarășului că peste câteva zile vor ajunge la Petrograd.

La auzul acestei vești inima Vulturului Morții se strânse și amărăciunea cuprinse și sufletele celorlalți.

Cine știe ce-i mai aștepta, cine știe, dacă în zilele următoare vor mai fi în viață!

Nesiguranța aceasta era ucigătoare. Flacăra bucuriei dispăru din ochii voinicilor.

Mai înainte, mai zâmbeau din când în când, dacă își aduceau aminte de vreun amănunt de pe vremea când erau liberi, stăpâni pe pădurea Rudinului… Acum zâmbetul nu li se mai ivea pe buze…

Acum se uitau doar triști unul la altul…

Triști și tăcuți… cu capul lăsat peste piept!

Și în ochii fiecăruia se putea citi întrebarea:

— Ce se va întâmpla?

*

*   *

Oricât ar fi dorit ei să se întâmple ceva care să împiedice pe cazaci să înainteze, în curând ajunseră atât de departe

încât nu-i mai despărțea de Petrograd decât cale de o singură zi.

Și Doamne, cât se mai rugaseră să se rătăcească, să se rupă osia poștalionului, să se îmbolnăvească contele Gorciacov și așa mai departe.

Totul era însă în zadar. Hotărârile soartei nu puteau fi schimbate.

Astăzi mai aveau o zi până la Petrograd…

Mâine vor fi la Petrograd…

Mâine la Petrograd…

Și poimâine?…

Nu se temeau de moarte, totuși, un simțământ de nesupusă jale pusese stăpânire pe sufletele lor.

Înainte de toate tremurau la gândul că vor fi siliți să se despartă din nou.

Ce gând îngrozitor! El nu-i lăsă să închidă ochii nicio singură clipă, toată această ultimă noapte pe care o mai petreceau împreună.

A doua zi de dimineața se și iviră în zare turnurile și casele înalte ale Petrogradului, din toate ieșind la iveală mărețul palat de iarnă al țarului.

Prin ferestrele zăbrelite ale poștalionului voinicii zăriră și ei turnurile din depărtare.

Dan Dragomir le văzuse cel dintâi.

El ridică mâna încătușată și zise:

— Priviți!

Durerea li se citea în ochi, tristețea pe față.

— Turnurile Petrogradului! exclamă. Vulturul Morții.

— Acum ne vor despărți din nou! oftă Micislav și la auzul acestor cuvinte lacrimile le podidiră și pe cele două fete.

După amiază poștalionul intră în Petrograd.

*

Închisoarea ambulantă străbătu multe străzi întortocheate, până când se opri, în cele din urmă, în fața unei clădiri monumentale.

Vulturul Morții își aruncă privirea pe fereastră.

— Fortăreața Petropavlovsk! îngână el.

De afară se și luară zăvoarele de la ușă.

— Ieșiți! răsună o voce poruncitoare.

Prizonierii coborâră din poștalion, unul după altul, apoi intrară în fortăreața Petropavlovsk, trecând prin mijlocul cazacilor așezați ca două ziduri vii, de o parte și de alta.

Poarta uriașă de fier se încuie în urma lor…

CAPITOLUL 76
Mănușa însângerată

Din clipa în care poarta cea mare de fier a fortăreței s-a închis în urma lor, deznădejdea îi cuprinse din nou pe tovarășii lui Stanislau Rimsky.

După așezarea prizonierilor, contele Gorciacov se duse îndată la ministerul de interne, spre a raporta, pe deoparte că sosise, pe de altă parte că prinderea Vulturului Morții îi costase o viață scumpă, viața lui Marius Gersot, tânărul prefect de poliție al Petrogradului.

Ministrul de interne ascultă cu luare aminte raportul contelui Gorciacov, căruia, după ce sfârși, îi strânse mâna cu căldură și-i spuse:

— Dați-mi voie, domnule guvernator să vă exprim cele mai sincere felicitări pentru isprava săvârșită. Însărcinarea, pe care luând-o, ați dus-o la un sfârșit atât de bun, este o nouă dovadă că Excelența Voastră este într-adevăr unul din stâlpii pe care ordinea publică a Rusiei se poate bizui cu toată nădejdea.

Contelui Gorciacov îi râdea inima la auzul acestor laude venite dintr-un loc atât de înalt, dar căută să se arate modest:

— Nu mi-am îndeplinit, decât datoria, Excelență! Așa că, nu mi se datorează niciun fel de mulțumire.

— O datorie însă, care era foarte greu de îndeplinit, adăugă ministrul de interne, zâmbitor. Prinderea temutului căpitan de bandiți n-o putem mulțumi, decât curajului, științei și puterii dv. de voință!

— Și acum ce este de făcut, Excelență? întrebă guvernatorul Varșoviei.

— Majestatea Sa Țarul a cerut ca Vulturul Morții să fie adus la Petrograd. Din păcate, astăzi este prea târziu, spre a-i raporta Majestății Sale, mâine însă, acesta va fi cel dintâi gând al meu.

— Și…

— Știu, Excelență… Voi face să fiți primit în audiență și dv.

— Tocmai… asta voiam să vă rog!

— Se va întâmpla, domnule guvernator! Majestatea Sa va fi încântat să-și poată exprima personal mulțumirile față de un om atât de prețios, ca dv.

Contele Gorciacov trase la hanul lui René Piccard, unde fu primit cu toate onorurile ce se cuveneau puternicului și iscusitului guvernator, care izbutise să-i vină de hac temutului Vultur al Morții.

Tot Petrogradul aflase despre prinderea lui Stanislau Rimsky. Iar când se mai răspândi și vestea că Vulturul Morții va fi adus la Petrograd, o înfrigurare de nedescris cuprinse pe locuitorii capitalei.

Oamenii se adunau pe străzi grupuri-grupuri și discutau cu înflăcărare marele eveniment care scosese capitala din liniștea-i de toate zilele.

Era pentru a doua oară că Vulturul Morții stârnea senzație la Petrograd.

Prima oară locuitorii capitalei se ocupaseră de el după noaptea memorabilă în care Vulturul Morții se duelase cu prințul Dimitri Trubetzkoi, pe Insula Strigoilor, până când fusese surprins de oamenii lui Marius Gersot.

Pe vremea aceea se răspândise vestea că faimosul Vultur al Morții dispăruse în valurile Nevoi și populația capitalei îl și dăduse uitării, cum se uită orice mort, când deodată veni vestea că Vulturul Morții își continuă isprăvile prin ținutul din jurul Dubroului.

La început, la ministerul de interne și la prefectura poliției se credea că este vorba numai de vreun bandit viclean, care vrea să bage groaza în populația satelor dându-se drept temutul Vultur al Morții. Mai târziu însă, Marius Gersot se încredință prin curier special că acela care se ivise din nou prin ținuturile de la granița ruso-poloneză era într-adevăr Vulturul Morții, adevăratul Stanislau Rimsky, și că deci, temutul căpitan de bandiți nu se înecase în Neva.

Vestea aceasta pătrunse și în palatul Trubetzkoi, unde tânărul prinț zăcu vreme îndelungată, din pricina rănii pe care o primise cu prilejul duelului de pe Insula Strigoilor.

Prințul Dimitri Trubetzkoi nu-i mărturisise nici chiar soției sale, cine și în ce împrejurări îl rănise atât de grav, deci, cu atât mai puțin altora.

Tânărul pescar, răsplătit bine de către Dimitri Trubetzkoi, tăinui adevărul și în înțelegere cu rănitul, povesti că prințul fusese victima unui atac banditesc, săvârșit asupra sa, în apropiere de malul Nevei.

În chipul acesta nimeni nu află că în noaptea aceea de sfârșit de vară, prințul Dimitri Trubetzkoi și cu Vulturul Morții se duelaseră pe viață și pe moarte în Insula Strigoilor.

Nici chiar prințul Dimitri nu știa nimic hotărât despre soarta lui Stanislau Rimsky și el fiind încredințat că versiunea răspândită de Marius Gersot era cea adevărată, adică, cum că Vulturul Morții pierise în valurile Nevei. Aceasta o dovedea și împrejurarea că, după salvele de foc ale polițiștilor, Stanislau Rimsky nu se mai ivise la suprafață și nici bărcile trimise în căutarea lui nu se înapoiaseră cu vreun rezultat.

După cum era și firesc, vestea morții lui Stanislau Rimsky o impresionă cel mai adânc pe Mioara Comăneanu. O întreagă înlănțuire de întâmplări rânduise lucrurile astfel ca, în vreme ce Vulturul Morții aflase despre

prezența la Petrograd a iubitei sale Mioara, aceasta să nu știe că destinul îi adusese pe amândoi sub același acoperiș.

Mioara nu citise nici măcar scrisoarea trimisă în numele lui Stanislau Rimsky, ci i-o predase nedesfăcută, soțului său, care după ce luă cunoștință de cuprinsul ei, se hotărâse să se ducă pe Insula Strigoilor.

Mioara Comăneanu nu află decât că Vulturul Morții pierise în valurile Nevei și vestea aceasta o făcu și mai abătută și mai tristă, îi mări jalea și mai mult.

Nici până atunci Dimitri n-o văzuse râzând prea mult; din clipa aceea însă, nici măcar zâmbetul nu-i mai însenină frumosul chip, căci gândul îi fugea mereu la iubitul pierdut pentru totdeauna.

Ea nu cunoștea pricinile adevărate care îl făcuseră pe Vulturul Morții să vină la Petrograd, dar era încredințată că acesta nu venise decât pentru ea.

Și împrejurarea că Stanislau Rimsky murise, fără ca măcar să se fi putut întâlni cu ea, îi îndoi durerea. În inima ei, Mioara Comăneanu purtă un doliu sincer pentru pierderea nobilului său iubit.

În timpul lunilor care urmară apoi, Mioara se simți tot mai mult atrasă în spre soțul său.

Dimitri își dădu seama și el că soția sa sta de vorbă cu el din ce în ce cu tot mai mult drag și înțelese că, în curând, dragostea va încolți în inima tinerei femei.

Tocmai de aceea nu se pripi, ci așteptă cu răbdare ziua care era încredințat că va sosi, zi, în care Mioara avea să-i dăruiască toată inima sa.

Și ziua aceasta nu mai putea fi departe.

Purtarea bărbătească, firea blândă și mintea ageră a prințului Dimitri Trubetzkoi o captivau tot mai mult pe Mioara, care începu să-și dea seama și ea că, în curând, situația nefirească dintre ei doi era pe punctul să dispară.

Mioara Comăneanu începuse să-și iubească soțul…

Într-o seară însă, la o serbare, la care era de fată și Marius Gersot, Mioara îl auzi pe prefectul de poliție spunând:

— Da, doamnelor și domnii mei! Tocmai astăzi mi-a adus un curier din Dubro vestea că Stanislau Rimsky trăiește și că și-a reluat păcătoasa activitate în ținutul pe care l-a terorizat atâta vreme. După cât se pare, n-a pierit în valurile Nevei, ci a izbutit să scape în împrejurări care până acum n-au putut fi dezvăluite. Dar de spânzurătoare tot nu va scăpa!

La auzul acestor cuvinte Mioara Comăneanu păli. Lumea începu să se învârtească în jurul ei și-i zise prințului:

— Dimitri, te rog să mergem acasă!

Dimitri Trubetzkoi se supuse.

Din seara aceea, Mioara Comăneanu deveni din nou cea veche. Flacăra care începuse să se aprindă în inima sa se stinse într-o clipă și prințesa Trubetzkoi redevenise o soție curtenitoare, duioasă, blândă, însă nu îndrăgostită.

Inima Mioarei Comăneanu era din nou a Vulturului Morții.

În ceea ce-l privește pe Dimitri, el simți îndată întorsătura pe care o luaseră lucrurile, era însă un om prea fin, pentru ca să facă vreo aluzie, sau să amintească fie chiar și numai cu un singur cuvânt că observase schimbarea survenită în purtarea soției sale.

Inima îi sângera și-l durea nespus că îi fusese scris să piardă din nou dragostea soției sale, pe care de-abia o regăsise, dar n-avea ce face.

El se purtă și pe mai departe așa după cum trebuia să se poarte un prinț Trubetzkoi.

Se hotărî să aștepte din nou cu răbdare, poate că fericirea tot nu-l va ocoli până la sfârșit.

Deocamdată însă orice nădejde era zadarnică, deoarece inima Mioarei Comăneanu era prinsă din nou de Vulturul Morții.

Și într-o bună zi veni vestea că Vulturul Morții a fost prins în pădurea Rudinului.

Dimitri se hotărî să nu tăinuiască față de Mioara această veste.

Până atunci fusese sincer față de ea, așa voia să rămână până la sfârșit.

El îi spuse tot ceea ce aflase despre prinderea lui Stanislau Rimsky. Îi spuse deci că el fusese prins îndată după cununie și că Fedora Feodorovna murise în lupta ce s-a încins între cazaci și oamenii Vulturului Morții.

Mioara Comăneanu nu putea înțelege ce legătură putea să fie între Fedora Feodorovna și Vulturul Morții. Cum ajunseseră ei împreună și cum se făcea că prietenia dintre acești doi oameni să fi fost atât de înaintată încât să sfârșească prin o căsătorie! Nu avea însă niciun motiv să nu dea crezare cuvintelor soțului său.

Și de altfel la Petrograd nici nu se mai vorbea despre altceva decât despre Vulturul Morții. Fostul student polonez ajunsese un adevărat erou legendar, mai ales după ce se mai răspândise odată vestea morții sale, pentru ca după câteva luni să fie dezmințită.

La curtea țarului, ca și în cea mai sărăcăcioasă colibă de pescari, nu se mai vorbea decât despre Vulturul Morții și toată lumea aștepta cu înfrigurare ziua în care contele Gorciacov urma să sosească la Petrograd, împreună cu prețiosul său prizonier.

Dar cea mai nerăbdătoare era Mioara Comăneanu.

Toată truda ei de a înăbuși vechea dragoste care se reaprinsese în inima ei rămase zadarnică.

În fiecare zi, Mioara își primea soțul, care se înapoia de la curtea țarului cu următoarea întrebare:

— Când vine Stanislau Rimsky?

Dimitri Trubetzkoi însă nu știa nimic hotărât. El aflase că Vulturul Morții urma să fie adus la Petrograd, însă nu știa ziua precisă când va sosi.

Mioara însă îi punea soțului său întrebarea de mai sus necontenit și în ziua în care acesta află de la curierul trimis înainte că Vulturul Morții se apropie de Petrograd, Mioara Comăneanu fu cuprinsă de o mare înfrigurare.

Nu-și mai găsea locul, tresărea la fiecare zgomot și toată ziua nu se mișca din fereastra palatului Trubetzkoi prin fața căruia urma să treacă prizonierul adus din Dubro.

Și deodată inima i se strânse, amenințând s-o înăbușe.

Pe stradă apăruse o puternică escortă de cazaci, condusă de contele Gorciacov, în mijlocul escortei înaintând o caleașcă cu ferestrele zăbrelite.

În ziua aceea de-abia mai putea aștepta înapoierea soțului său.

Prințul Dimitri Trubetzkoi era și el foarte enervat în ziua aceea, dar față de soția sa căută să se arate cât mai liniștit.

Mioara Comăneanu nu-i mărturisi ce văzuse. Voia să se încredințeze de sinceritatea soțului său.

Ea își primi soțul cu aceeași întrebare cu care îl primea în fiecare zi, de câteva săptămâni:

— Ai vreo veste nouă, Dimitri?

Tânărul prinț Trubetzkoi știa prea bine la cine se referea această întrebare și mărturisi sincer:

— Stanislau Rimsky a fost adus la Petrograd!

— Ah!

— Nu știai?

— Ba da… ba da… dar nu eram îndeajuns de sigură.

— Contele Gorciacov l-a adus.

— Și ce s-a întâmplat cu el?

— În clipa de față este prizonierul fortăreței Petropavlovsk.

— Singur a fost adus?

— Nu! Împreună cu tovarășii săi.

— Și ei sunt acolo?

— Acolo.

După o scurtă pauză, Mioara întrebă din nou:

— Nu-i așa că… din fortăreața Petropavlovsk nu se poate fugi?

— E cu neputință! Până acum cel puțin, niciun prizonier n-a izbutit să fugă de acolo. Așa că nu-mi vine să cred că Stanislau Rimsky va izbuti.

Mioara tăcu din nou, apoi întrebă, sfioasă:

— Și… și… ce soartă-l așteaptă pe Stanislau Rimsky?

Tânărul prinț Trubetzkoi, nu răspunse.

Mioara se uită speriată la soțul său.

— Dimitri!

Prințul nu răspunse nici de data aceasta.

— De ce taci?

În cele din urmă răspunse, dar tot șovăielnic:

— E greu să răspunzi la o asemenea întrebare…

— Dar dacă te rog?

— Tot greu rămâne răspunsul, mai ales când… tu și așa știi ce-ți voi răspunde!

— Nu te înțeleg, Dimitri!

— Dar oare nu știi câte păcate apasă pe sufletul lui Stanislau Rimsky?

— Eu știu însă că, nu este vinovat!

— După părerea ta! Față de autoritatea rusească însă, a păcătuit greu și…

— Care-i va fi pedeapsa?

— Va fi executat!

Un țipăt de groază răspunse și Mioara Comăneanu se făcu albă ca varul.

— Va fi executat?

— Fără nicio îndoială! E urmărit de ani de zile și în timpul acesta păcatele lui s-au înmulțit necontenit… Chiar și în timpul din urmă…

— Ce s-a întâmplat?

— Tovarășii lui l-au ucis pe Marius Gersot… prefectul de poliție al retrogradului.

Ochii Mioarei Comăneanu se aprinseră de mânie.

— Marius Gersot și-a meritat soarta. A fost un trădător… Tot ce era nu putea să-i mulțumească, decât numai lui Stanislau Rimsky și drept recunoștință, l-a trădat în chipul cel mai josnic.

Dimitri încercă să-și lămurească soția, cu cuvinte blânde:

— Se poate, draga mea, că din punctul tău de vedere, fapta lor să fi fost îndreptățită. Noi însă vedem lucrurile altfel.

— Și nu poate fi scăpat?

— E cu neputință!

— Nu, nu spune aceasta, Dimitri!

— Știi prea bine, Mioara mea că am fost întotdeauna sincer față de tine. Cunosc situația îndeajuns de bine, spre a ști ce se va întâmpla.

— Și va trebui să moară?

— Întreaga Rusie așteaptă de ani de zile, cu nerăbdare, clipa în care Vulturul Morții să fie dat pe mâna judecătorilor. Acum, în sfârșit, Vulturul Morții a căzut în mâinile autorităților și va trebui să-și ispășească păcatele.

— Dumnezeule! suspină Mioara și începu să plângă amarnic.

Tânărul prinț Trubetzkoi mângâie duios părul soției sale.

— Nu fi atât de tristă, Mioara mea… Purtarea ta mă face să cred că tot îl mai iubești… or, prin aceasta îmi pricinuiești mie o durere nețărmurită!

Mioara Comăneanu își ridică privirile înlăcrămate și răspunse cu hotărâre:

— Nu… nu… Dimitri… Nu-l mai iubesc… și în orice caz, ție, care ești atât de bun față de mine, nu vreau să-ți pricinuiesc nicio durere.

— Atunci?

— Soarta lui însă îmi strânge inima… Nu trebuie să uiți că a fost o vreme când l-am iubit… când m-a iubit… și-mi mai amintesc încă și astăzi de clipele de fericire când stăteam unul lângă altul și-mi șoptea cuvinte dulci, mângâindu-mi părul, mâinile, umerii… Îmi amintesc încă și acum, cum a căutat să mă salveze, cu primejduirea propriei sale vieți… Toate aceste amintiri nu pot fi uitate de pe o zi pe alta!

Tânărul prinț Trubetzkoi mângâie duios mâinile soției sale.

— Înțeleg că soarta lui să te impresioneze, dar… trebuie să-ți dai seama că, situația este de așa natură, încât nu poate fi schimbată.

— Nu! Nu!... țipă sărmana Mioara. Rimsky nu trebuie să fie executat! Nu vreau!

— Din nefericire nu atârnă de voința noastră... Nu ne putem împotrivi justiției și legilor!

Cuvintele prințului Dimitri Trubetzkoi răsunară rece, ca niște picături de gheață. Parcă ar fi fost literele unei sentințe judecătorești, al cărei cuprins nemilos nu poate fi schimbat de nicio putere omenească.

Gândurile Mioarei Comăneanu erau prinse într-un vârtej amețitor și casa începu să se învârtească cu ea. Chipul lui Stanislau Rimsky se ivea mereu înaintea sa și închipuirea-i înfrigurată o făcea să vadă mai dinainte ceea ce va urma...

Îl văzu pe Vulturul Morții pășind sub spânzurătoare și un fior de groază îi zgudui trupul.

— Nu... nu vreau ca Stanislau Rimsky să moară!... țipă ea.

Dar Dimitri nu putu răspunde nici de data aceasta altceva decât ceea ce spusese și mai înainte:

— Nu se mai poate face nimic!

— Dar eu vreau să-l scap!

— Nu se poate!

— Nu există „nu se poate!”

— De data aceasta, da!

— Nu pentru mine!

— Dar ce vrei să faci?

— Ce vreau să fac? fu răspunsul rostit încet, al Mioarei Comăneanu.

În clipa următoare căzu în genunchi în fața lui Dimitri, îi îmbrățișă picioarele și plângând în hohote, îl imploră:

— Scapă-l! Scapă-l!

— Nu se poate!

— Nu spune aceasta!

— Nu pot face nimic, draga mea!

— Dimitri, dacă ai un Dumnezeu în Ceruri...

— Nu mă pot împotrivi împărțirii dreptății!

El voi să-și ridice soția de la pământ, dar biata femeie îi împresurase genunchii cu atâta putere, încât tânărul maior nu izbuti să desfacă lanțul viu alcătuit de brațele soției sale în jurul genunchilor lui…

— Scapă-l! se ruga ea, deznădăjduită.

— Aș face orice, scumpa mea, dar e în zadar…

— Nu, nu-i adevărat!

— În chestiunea aceasta n-am nicio putere, de oarece nu mă pot măsura cu contele Gorciacov.

Atunci Mioara Comăneanu se ridică de la pământ. Ea căută să se arate tare. Își șterse lacrimile și se uită țintă în ochii soțului său.

— Dimitri, răsună vocea ei cristalină, de când suntem căsătoriți, niciodată nu ți-am cerut încă nimic… Astăzi se întâmplă pentru prima oară că vin la tine, nu să te rog, ci să te implor! Să te implor să-l scapi de la moarte pe Stanislau Rimsky!

— Așadar, îl iubești? întrebă tânărul prinț, abătut!

— Nu cer să-i scapi viața pentru mine, ci pentru el însuși. Nici nu trebuie să știe că eu sunt amestecată cu ceva… Să nu știe nimic! Numai să fie liber!

— Nu se poate!

— Îmi dau seama, Dimitri, exclamă tânăra femeie, că nu vrei să-l scapi numai din pricina că te temi că-l iubesc… Îți mărturisesc sincer că nu-l mai iubesc… nu-l mai iubesc pe el!

— Ci?

— Pe tine! mărturisi Mioara Comăneanu.

Bucuria ilumină deodată chipul prințului Dimitri Trubetzkoi.

— Pe mine?… Să fie adevărat, Mioara?

Mioara Comăneanu își ridică privirile în spre cer și cu glas solemn, repetă:

— Este tot atât de adevărat, după cum există un Dumnezeu în cer!

— Mioaro!

— Și să nu crezi că simțământul acesta este doar o izbucnire de o clipă! Nu! Te iubesc, de mult, însă până acum am căutat să-ți ascund simțămintele care îmi încălzesc inima. Te iubesc fiindcă ai fost bun cu mine, fiindcă m-ai înțeles, te iubesc fiindcă m-ai așteptat!

— Mioaro!

— Și acum te rog să-mi dovedești că ești vrednic de această dragoste. Acum, când voi fi cu adevărat soția ta, îți cer un dar de nuntă.

— Anume?

— Viața lui Stanislau Rimsky!

Brațele prințului Dimitri Trubetzkoi căzură obosite, de-a lungul trapului.

— E cu neputință… cu neputință!

— Ți-am mai spus, Dimitri că nu există „nu se poate”.

— Pentru tine Mioara mea, sunt gata să fac orice!

— Atunci nu mai zăbovi!

— Dar ce să fac? Nici prin gând nu-mi trece, cum să încep!

— Îți voi spune eu!

— Să auzim!

— Du-te la țar!

— La țar?

— Da. Țarul este prietenul tău! Ești omul lui de încredere, mâna lui dreaptă… or, totul atârnă de țar!

— Așa este!

— Atunci cere-i să-ți dăruiască viața lui Stanislau Rimsky.

Tânărul prinț Trubetzkoi se zbătea neștiind ce să facă.

— Îmi ceri un lucru imposibil, Mioara mea…

— Nu trebuie să crezi aceasta… Iar mie nu-mi vine să cred că, țarul ți-ar putea refuza rugămintea!

— Dar cum pot eu să mă duc la el cu o asemenea rugăminte?

— Nu te mai frământa atâta, ci fă-o!

— S-ar putea să pierd pentru totdeauna favoarea de care mă bucur acum!

— Nu te teme!

— Și cine știe, dacă-mi va îndeplini rugămintea!

— Nu încape nicio îndoială că ți-o va îndeplini!

— Tu nu știi că, de câtva timp chiar și țarul urmărește de aproape chestiunea lui Stanislau Rimsky și i s-ar părea foarte ciudat, dacă m-ar vedea acum venind cu o asemenea rugăminte. Ce explicație să-i dau? Ce să-i spun, pentru ce cer grațierea Vulturului Morții? Da, dacă ar fi vorba de viața unui ilustru necunoscut... atunci aș făce-o fără nicio șovăire și sunt încredințat că nu m-ar refuza. Dar este vorba de Stanislau Rimsky și aici chestiunea devine mult mai grea!

— Cu toate acestea vei izbuti, dacă vei voi!

Prințul Dimitri Trubetzkoi răspunse, cu multă hotărâre:

— Eu vreau... dar nu cred că voi izbuti!

— Așadar vei cere grațierea lui? exclamă Mioara, tremurând de emoție.

— De dragul tău... da!

De bucurie Mioara se repezi la tânărul maior și-l copleși cu sărutări.

— Dimitri, scumpul meu Dimitri! Așadar o vei face!... Nici nu-ți poți închipui cât de fericită m-ai făcut!

— Numai de aș izbuti!

— Vei izbuti! Eu vreau aceasta, deci, vei izbuti! Mă voi ruga și vei vedea că Dumnezeu îmi ascultă rugămintea.

Și iarăși își sărută soțul în prada unei mari bucurii.

Dimitri nu-și mai recunoștea soția, atât de mult se schimbase. Fericirea începuse să licărească pentru el și pentru atingerea acestei fericiri ar fi fost în stare să sară și în foc.

A doua zi de dimineață tânărul prinț Trubetzkoi se îmbrăcă în uniforma de gală.

Văzându-l Mioara îl întrebă cu ochi strălucitori de nădejde:

— Te duci la țar?

— Da!

— Îți urez izbândă deplină! îi zise ea.

— Voi face tot ce-mi va sta în putință, draga mea! răspunse tânărul maior, apoi plecă.

El mergea încet, frământându-se încă.

În timpul nopții se gândise bine asupra situației, dar nu întrezărise nimic ce l-ar fi putut face să nădăjduiască în izbândă. Își dădea seama că-și luase o însărcinare pe care n-o putea duce la bun sfârșit, deoarece cunoștea prea bine munca înfrigurată care fusese depusă pentru prinderea Vulturului Morții.

Știa prea bine că prefectura de poliție a capitalei nu lăsa să treacă o zi, fără de a lua noi măsuri pentru prinderea lui Stanislau Rimsky. Știa că, premiul pus pe capul Vulturului Morții fusese mărit de mai multe ori, numai spre a stârni și mai mult zelul urmăritorilor. Știa cu câtă mulțumire primise țarul vestea prinderii căpitanului de bandiți.

În asemenea împrejurări o minte așezată nu mai putea să nădăjduiască obținerea grațierii.

Lui Dimitri i se strângea inima, când își dădea seama că se pregătește să dea o luptă cu imposibilul.

El era însuflețit de gândurile cele mai bune și chiar și fără rugămintea Mioarei, ar fi fost gata să-l scape pe Stanislau Rimsky, deoarece, în noaptea aceea memorabilă de pe Insula Strigoilor avusese prilejul să se încredințeze că Stanislau Rimsky este un vrăjmaș, care merită toată admirația!

Iar ceea ce urmă după aceea, când Dimitri se prăbuși la pământ rănit și Stanislau Rimsky, în loc să-i dea lovitura de grație, îl îngriji ca pe un prieten, făcu să se nască în inima tânărului prinț și o adâncă simpatie pentru Vulturul Morții. Din clipa aceea, când Vulturul Morții îi sărise în ajutor, în loc să-l ucidă, din clipa aceea Dimitri Trubetzkoi se simți pe veci îndatorat față de potrivnicul său. Pe vremea aceea

el avusese nevoie de ajutor… acum avea nevoie Vulturul Morții.

Și acum împrejurările erau de așa natură că el trebuia să-l ajute pe cel ce era amenințat de o moarte cumplită.

Dar oare va putea el să-l ajute?

Situația i se părea mai mult decât deznădăjduită.

Dar de aceea era hotărât să încerce tot ce-i stătea în putință.

*
*   *

În anticamera odăii în care primea țarul, cei veniți pentru a fi primiți în audiență se adunaseră din nou, în număr destul de mare. Anticamera era aproape plină de lame, când sosi și contele Gorciacov, guvernatorul Varșoviei, însoțit de ministrul de interne.

Numele contelui Gorciacov fusese destul de cunoscut în Rusia și până atunci, dar de când guvernatorul Varșoviei izbutise să pună mâna pe Vulturul Morții, numele lui deveni și mai popular.

Chiar și aghiotantul țarului, zărindu-l se grăbi să-l salute cu toată cinstea și să-și exprime sincerele felicitări pentru fapta eroică de a-l fi prins pe Stanislau Rimsky.

El îl rugă pe conte să mai aibă puțină răbdare, deoarece Majestatea Sa nu venise încă. Peste câteva minute însă, un ofițer îl anunță pe aghiotant că țarul intrase în odaia unde primea audiențele.

Aghiotantul țarului intră îndată spre a raporta domnitorului numele acelora care se prezentaseră în audiență.

Aghiotantul citi următoarele nume, de pe o foaie de hârtie:

— Generalul Marinoff, inspectorul general al cazacilor.

— Colonelul Tankov, comandantul garnizoanei Tzarskojeselo.

— Don Elmendez, noul ambasador al Spaniei.

— Petrov Evakov, arhimandritul Petrogradului.

— Von Kellstein, ambasadorul Germaniei.

— Generalul Hornikov, comandantul garnizoanei Petrograd.

— Ligurov, primarul Moscovei.

— Vivian Gautier, ambasadorul Franței.

— Contele Gorciacov, guvernatorul Varșoviei.

La acest din urmă nume țarul își ridică deodată capul.

— Ah, și contele Gorciacov este aici?

— Tocmai a sosit, Majestate!

— Să vină numaidecât în fața mea!

— Și ceilalți, Majestate?

— În ordinea în care au venit. Deocamdată însă, vreau să vorbesc cu contele Gorciacov.

— Am înțeles Maiestate!

Ușa cu două canaturi se deschise.

Cei din anticameră se uitau cu încordare la aghiotant, așteptând să vadă, pe cine cheamă țârul cel dintâi.

În clipa următoare, aghiotantul rosti, cu voce tare:

— Excelența Sa, contele Gorciacov!

Guvernatorul Varșoviei sări de pe scaunul, pe care șezuse pană atunci.

Călăul Varșoviei se îndreptă, își mai rândui odată tunica, apoi porni cu pași măsurați în spre cabinetul de lucru al domnitorul.

*

*   *

Țarul ședea la masa sa de lucru.

Altă dată, când intrau cei anunțați, țarul avea obiceiul să răsfoiască mai departe prin hârtiile așezate în fața sa, acum însă, chipul i se însenină, lăsă hârtiile de-o parte, se ridică de pe scaun și așa așteptă până când contele Gorciacov ajunse înaintea sa.

Guvernatorul Varșoviei se înclină adânc în fața monarhului care-i întinse mâna cu multă bucurie.

— Te salut, dragă conte Gorciacov!

— Majestate!

— Și înainte de toate, primește expresia recunoștinței mele...

— Majestatea Voastră mă copleșește.

— Prin prinderea Vulturului Morții ai săvârșit o operă vrednică de toată lauda. Îmi pare nespus de bine că aceasta mi-a oferit prilejul de a te saluta aici!

— Nu mi-am îndeplinit, decât datoria, Majestate!...

— Sunt mândru când văd că am supuși atât de pricepuți și conștiincioși de datoria lor ca d-ta! Îți mărturisesc sincer că începusem să mă îndoiesc că vom mai izbuti vreodată să punem mâna pe acest Stanislau Rimsky! Dacă-mi amintesc bine, acest om este urmărit de autorități de ani de zile, fără niciun rezultat. D-ta însă, ai știut cum să pui mâna pe el! Au mers greu treburile?

Contele Gorciacov povesti amănunțit prinderea Vulturului Morții, având grijă să spună lucrurile astfel, încât persoana lui să apară în luminile cele mai favorabile. După spusele guvernatorului Varșoviei, el fusese eroul acestei acțiuni, luptase în primele rânduri și el personal îl făcuse nevătămător pe Vulturul Morții. El fusese veșnic acolo unde primejdia era mai mare și orice faptă eroică era strâns legată de numele său.

Țarul ascultă cu luare aminte istorisirea contelui Gorciacov, istorisire, care, chiar dacă nu era redată în culori adevărate, totuși, descria oarecum lupta ce să dăduse în pădurea Rudinului.

Pe țar îl impresionă moartea lui Marius Gersot. Fostul secretar al contelui Gorciacov dovedise în timpul cât fusese prefect al Poliției Petrogradului că era un om iscusit și priceput și stârnise chiar și admirația domnitorului.

— Și unde se găsește Stanislau Rimsky, acum? întrebă țarul.

— În fortăreața Petropavlovsk, împreună cu tovarășii săi - răspunse contele Gorciacov - de acolo nu va mai putea fugi!

— În fortăreața Petropavlovsk! repetă țarul. Acțiunea judecătorească împotriva lui va fi pornită aici la Petrograd.

— După cum dorește Majestatea Voastră! răspunse guvernatorul Varșoviei, înclinându-se adânc. Eu aș îndrăzni doar să-mi spun și umila mea părere.

— Să auzim, conte Gorciacov! zise domnitorul, curios.

— De altfel cred că, aceeași părere o are și Majestatea Voastră, în privința aceasta. Sentința tribunalului militar nu va putea fi decât moartea… Dușmanii Rusiei trebuie să piară…

Țarul dădu din cap, fără a răspunde.

Contele Gorciacov urmă:

— Stanislau Rimsky a meritat moartea de o sută de ori și toată Rusia va primi cu urale sentința.

În legătură cu această sentință aș avea o umilă rugăminte către Majestatea Voastră. Anume că, după rostirea sentinței să-mi fie îngăduit să iau prizonierii cu mine, la Varșovia.

— Dar de ce ai dori să-i iei pe osândiți cu d-ta? întrebă țarul curios.

—Aș dori ca executarea sentinței să aibă loc la Varșovia și nu la Petrograd.

— Dar ce deosebire poate fi între Varșovia și Petrograd? întrebă țarul, zâmbind. Cred că osândiților le va fi tot una dacă sunt executați aici, sau la Petrograd!

— Pentru osândiți e tot una, răspunse contele Gorciacov, nu însă și pentru interesele Rusiei.

— Ce vrei să spui prin aceasta, conte?

— Găsesc că este de mare însemnătate ca execuția să aibă loc la Varșovia. Să-mi îngăduie Maiestatea Voastră să-i atrag atenția că, la început Vulturul Morții s-a arătat prin jurul Varșoviei și că fărădelegile lui au fost atât de numeroase în ținutul acela încât chiar și astăzi locuitorii îi

mai rostesc numele cu groază. În primul rând deci, este în interesul autorităților ca poporul acesta, care a tremurat atâta vreme sub tirania lui Stanislau Rimsky... să fie martor la pedepsirea vinovatului.

Țarul dădu din cap.

— Te-am înțeles dragă conte și firește că dorința d-tale este ca și îndeplinită. Ministrul de interne va lua măsurile necesare pentru transportarea prizonierilor la Varșovia după ce sentința va fi fost adusă la cunoștința publicului.

Contele Gorciacov se înclină adânc.

— Vă mulțumesc cu profundă recunoștință, Maiestate!

— În ceea ce te privește pe d-ta, dragă conte - urmă țarul - vei fi răsplătit după cum se cuvine pentru fapta-ți curajoasă.

— Mulțumirea Majestății Voastre este răsplata cea mai mare ce mi-ar putea fi conferită! zise contele Gorciacov fățarnic, deoarece în realitate nu visa decât ordinul Lânii de Aur.

Țarul îi întinse mâna guvernatorului, care se înclină până la pământ în fața stăpânului tuturor rușilor.

Audiența luase sfârșit.

Contele Gorciacov părăsi încăperea, în mijlocul unor temeneli, care nu se mai sfârșeau, apoi aghiotantul rosti numele următorului, care trebuia să intre în audientă.

Contele Gorciacov mai stătu puțin de vorbă cu ministrul de interne, cu care hotărî ca judecarea procesului Vulturului Morții să înceapă chiar în una din zilele următoare.

— Nu ne trebuie nicio pregătire - zise ministrul de interne - deoarece judecarea procesului este numai îndeplinirea unei formalități. Rezultatul procesului îl cunoaștem doar, de pe acum!

Contele Gorciacov dădu din cap, mulțumit.

O flacără diabolică îi lucea în ochi. Era fericit că, izbutise, după atâtea neajunsuri, să-și dea dușmanul cel mai înverșunat pe mâna călăului.

Guvernatorul Varșoviei își luă rămas bun de la ministrul de interne și plecă.

Între timp țarul sfârși și cu a treia audiență. După plecarea contelui Gorciacov, domnitorul nu mai găsi vrednică de reținut niciuna din chestiunile, care i se supuneau.

Contele Gorciacov cobora tocmai treptele de marmoră ale palatului imperial, când în fața porții se opri trăsura prințului Dimitri Trubetzkoi.

Cei doi bărbați, care se cunoșteau de ani de zile, se întâlniră pe scară.

— O, prințe Trubetzkoi, nici nu-ți poți închipui, ce bine-mi pare că te văd! zise contele Gorciacov, surâzând.

— Bucuria mea nu este mai mică! răspunse curtenitor, prințul Trubetzkoi, dând ușor din cap. Fără îndoială că, Excelența Voastră se găsește la Petrograd, în cauza lui Stanislau Rimsky!

— Într-adevăr, l-am adus la Petrograd pe Vulturul Morții, spre a-și lua pedeapsa bine meritată. Tocmai vin de la Majestatea Sa, Țarul, care este furios pe Stanislau Rimsky.

Cuvintele acestea, aruncate de guvernatorul Varșoviei așa, într-o doară, îl impresionară foarte neplăcut pe tânărul prinț Trubetzkoi.

El căută însă, să-și ascundă înfrigurarea și să pară cât mai nepăsător de soarta ce-l aștepta pe Stanislau Rimsky. Cu toate acestea, voia să afle cât mai mult despre ceea ce se pregătea și întrebă:

— Este neîndoios că, va fi osândit la moarte?

— În privința aceasta nu mai încape nicio îndoială. Majestatea Sa este și el pentru pedeapsa cu moartea și s-a învoit și ca osândiții să fie duși la Varșovia, spre a fi executați acolo.

Dimitri Trubetzkoi știa acum îndeajuns. El își luă rămas bun de la contele Gorciacov și porni grăbit, în spre anticamera odăii de audiențe.

*
* *

În odaia de așteptare numărul solicitatorilor de audiențe sporise mult, cu toate acestea, de îndată ce-l zări pe prințul Dimitri Trubetzkoi, aghiotantul îl introduse la țar, peste rând.

Domnitorul, îl primi pe tânărul prinț, pentru care în timpul din urmă avea o slăbiciune și mai accentuată ca până atunci pentru tânărul maior, se datora în primul rând sincerității prințului Dimitri Trubetzkoi, chiar și în raporturile sale față de țar.

Dacă se întâmpla de pildă ca Dimitri să nu fie de aceeași părere cu domnitorul în vreo chestiune oarecare, maiorul din regimentul de gardă nu se sfia să-i spună țarului pe față că el crede că dreptatea este de partea sa.

Din toată mulțimea curtenilor lui Alexandru I, prințul Dimitri Trubetzkoi era singurul care nu căuta să-și câștige popularitatea prin lingușiri.

Tocmai de aceea țarul îl copleșise pe Dimitri nu numai cu dragostea sa, ci și cu necondiționata sa încredere. De altfel chiar și tatăl tânărului prinț, bătrânul guvernator din Tomsk, se bucura de aceeași trecere la curte. Țarul obișnuia să ceară sfatul tânărului prinț Trubetzkoi în toate chestiunile, nu numai militare, ci și politice, așa că pentru Dimitri nu exista taină a curții imperiale, sau chiar și a Rusiei, în care să nu fi fost inițiat.

Era deci firesc ca, văzându-l înaintea sa pe confidentul său, țarul să aducă vorba despre chestiunea Vulturului Morții.

— Ei, ce zici de isprava eroică a contelui Gorciacov? îl întrebă țarul.

— Majestatea Voastră se gândește la prinderea Vulturului Morții? întrebă Dimitri.

— Da. Cred că este evenimentul cel mai însemnat, prin care a trecut Rusia în timpul din urmă. Purtarea eroică a

contelui Gorciacov merită toată lauda, trebuie să recunoști aceasta!

Tânărul prinț Trubetzkoi se uită la țar foarte mirat și nu-și putu stăpâni o întrebare, care trăda neîncredere:

— Purtarea eroică?…

— Da. Cu o mână de oameni s-a abătut asupra ascunzătoarei bandiților, pe care a găsit-o după căutări foarte îndelungate și trudnice!

Dimitri Trubetzkoi rămase și mai mirat.

— Mărturisesc că încep să nu mai înțeleg nimic.

— De ce? Sau poate că tu ai aflat altceva?

— Da, Majestate! Informațiunile culese de mine se deosebesc în multe privințe de cele spuse de Maiestatea Voastră. Mai înainte de toate, Stanislau Rimsky avea o mână de oameni și nu contele Gorciacov. Contele Gorciacov s-a das cu o adevărată armată împotriva vagabonzilor din Rudin, a căror ascunzătoare a aflat o prin trădare.

Acum fu rândul țarului să se mire.

— Contele Gorciacov să nu-mi fi spus adevărul? Dar ce interes să fi avut?

— Fără îndoială că numai spre a se pune pe sine într-o lumină mai favorabilă.

— Ce prostie! exclamă țarul. Putea să-și dea seama că faptul în sine interesează și nu împrejurările. Or, faptul este că a pus mâna pe Stanislau Rimsky și puțin îmi pasă de împrejurările care l-au dus la capturarea temutului bandit! De altfel, Vulturul Morții își va primi pedeapsa bine meritată… și pe urmă totul va fi dat uitării.

— Vulturul Morții va fi executat?

— Firește! I-am și făgăduit contelui Gorciacov, că după darea sentinței de moarte și după sancționarea ei, va putea să-l ia pe Stanislau Rimsky și pe tovarășii săi, spre a-i executa la Varșovia.

— Dar de ce trebuie ca execuția să aibă loc la Varșovia? întrebă tânărul prinț Trubetzkoi.

— Contele Gorciacov vrea așa! Vrea ca această executare să alcătuiască o sperietoare pentru polonezi!

Chipul lui Dimitri se întunecă.

— Mi-e teamă că va avea un efect tocmai contrar!...

— Ce vrei să spui?

— Polonia este în veșnică fierbere... Nemulțumirea crește mereu și toată lumea știe că contele Gorciacov nu se bucură de prea mare popularitate și că nemulțumirile polonezilor sunt în primul rând din pricina lui... Dacă astfel stau lucrurile, pentru ce să mai ațâțăm populația poloneză?... Executarea lui Stanislau Rimsky n-ar face decât să dezlănțuiască patimile din nou... Or, nu este în interesul nostru să facem așa ceva!

Țarul rămase pe gânduri și văzu că tot credinciosul său prieten avea dreptate.

— Îmi dau seama, Dimitri - zise el - că ai dreptate. Din nefericire însă, lucrurile nu mai pot fi schimbate, deoarece i-am făgăduit formal contelui Gorciacov.

— Nu există niciun mijloc de a schimba această hotărâre, Majestate?

— Țarul nu-și poate călca cuvântul dat!

— Cu toate acestea, tot ar mai exista o modalitate, ca Vulturul Morții să nu fie dus la Varșovia.

— Anume?

— Judecata să nu-l osândească la moarte.

Țarul se uită mirat la Dimitri Trubetzkoi.

— Asta nu se poate!

— Să mă ierte Majestatea Voastră, dacă îndrăznesc să întreb, de ce ar fi cu neputință?

— Fiindcă Stanislau Rimsky își are sufletul încărcat de păcate și trebuie să-și primească pedeapsa!

— Sunt pe deplin încredințat că Stanislau Rimsky nu este tocmai atât de păcătos după cum îl descrie contele Gorciacov.

— Bine Dimitri, dar tu însuți n-ai auzit câte păcate are omul acesta pe cuget?

— Majestate, trebuie să știm să facem deosebire între păcat și păcat.

— Dar păcatul trebuie să fie pedepsit, oricare ar fi el!

— Da, însă nu putem pedepsi cu aceeași pedeapsă orice păcat. Sunt oameni care ucid pentru a prăda; sunt însă și alții care păcătuiesc fiindcă soarta îi aruncă în prada unor împrejurări, care îi silesc să păcătuiască. Din aceștia din urmă face parte și Stanislau Rimsky, care n-a păcătuit niciodată cu gânduri josnice, mârșave. Îi cunoaștem trecutul și știm, în ce împrejurări a fost silit să fugă din societatea în care a trăit. Și de altfel, Majestatea Voastră nu trebuie să uite că viața Vulturului Morții nu este plină numai de păcate, ci și de numeroase fapte bune. Ceea ce a luat de la alții, de la aceia care au adunat averi pe căi necinstite și asuprind pe cei umili, el n-a ținut pentru sine, ci a împărțit la cei săraci, la aceia care erau în mizerie. Vulturul Morții a apărut acolo unde se simțea nevoia ajutorului său și a ajutat, a dat…

Țarul asculta povestirea lui Dimitri cu o înfrigurare crescândă și când tânărul prinț făcu o scurtă pauză întrebă foarte mirat:

— Dimitri, ceea ce-mi spui tu, mă interesează în cel mai mare grad! Tu mi-ai descris acum un Stanislau Rimsky cu totul nou, cu totul necunoscut mie!…

— Mi-am închipuit, Majestate, că ați fost înarmat numai pe jumătate. Tocmai de aceea am socotit că era de datoria mea să dau Majestății Voastre aceste amănunte.

— Toată lumea mi l-a descris ca pe un bandit nemilos, crud, în stare de cele mai cumplite mârșăvii!

— În realitate, însă, Vulturul Morții nu este omul acesta… Dimpotrivă, e curajos și bun la inimă… Sunt sate întregi, unde este socotit ca un fel de semi-zeu și locuitorii acestor sate ar fi în stare să se răscoale dacă ar afla în ce primejdie se găsește idolul lor.

— Așa să fie?

— Afirm aceasta pe conștiința mea! răspunse tânărul prinț, cu hotărâre. Și Vulturul Morții n-ar trebui să fie dus la Varșovia chiar și numai din pricină că populația satelor poloneze ar sări cu arma în mână în apărarea căpitanului, pe care tare mă tem că ar izbuti să-l smulgă din mijlocul unei escorte, oricât de numeroase.

Țarul dădu din cap.

— Poate că ai dreptate… Dar ce să fac acum, după ce i-am făgăduit contelui Gorciacov că il voi da să-l ducă la Varșovia?

— Nu există altă modalitate decât aceea de care am amintit Majestății Voastre, mai adineauri. Stanislau Rimsky nu trebuie să fie osândit la moarte!

— Dar la Tribunalul Militar toată lumea este atât de pornită împotriva lui, încât nimeni nu va avea în vedere circumstanțele atenuante și va fi osândit la moarte, fără nicio îndoială.

— Cu îngăduința Majestății Voastre, voi rândui eu lucrurile astfel ca pedeapsa să fie doar numai câțiva ani de pierdere a libertății. Dacă voi vorbi cu membrii Tribunalului Militar și-i voi face să înțeleagă, cum că aceasta este dorința Majestății Voastre, nimeni nu va îndrăzni să se împotrivească.

Țarul nu răspunse.

Dimitri Trubetzkoi întrebă, încet:

— Pot să fac aceasta, Majestate?

Țarul tot nu răspunse încă. El stătea dus pe gânduri la birou și privirea îi rătăcea pe fereastră.

În cele din urmă se întoarse în spre Dimitri, care aștepta cu înfrigurare.

— Dimitri! zise el, încet.

— Porunciți, Majestate!

— Trebuie să mă mai gândesc.

— Mâine, sau poimâine Tribunalul Militar se va întruni.

— Ascultă, mai înainte de a-mi da asentimentul la această grațiere, sau de a lăsa justiția, să judece după părerea sa, vreau să-l văd pe omul acesta!

— Pe Stanislau Rimsky?

— Da!

— Ciudată idee, Majestate!

— Recunosc Dimitri că ai dreptate. Ideea este ciudată, dar... tu ești de vină!

— Eu?

— Da! Tu!

— Cum?

— Tu mi-ai atras atenția asupra acestui om. Atâta timp cât mi-l închipuiam un răufăcător de rând, puțin îmi păsa de el. Era atât de egal, dacă pământul ducea în spinare un ucigaș mai mult, sau mai puțin! Povestirea ta însă, m-a făcut atât de curios, încât vreau să-l văd la față.

— Dorința Majestății Voastre este poruncă!

— Vreau să-l văd, Dimitri! Vreau să mă uit în ochii lui... Știi și tu că ochii sunt oglinda sufletului... Și eu vreau să citesc în ochii lui Stanislau Rimsky... O singură privire îmi va fi de ajuns spre a-mi da seama, cu cine am de-a face... spre a ști, care este adevăratul Vultur al Morții: cel descris de alții, sau acela pe care mi l-ai arătat tu astăzi!

— Majestatea Voastră a găsit soluția cea mai înțeleaptă! răspunse tânărul prinț Trubetzkoi. Nu voiți să hotărâți până când nu-l vedeți! Eu am cea mai desăvârșită încredere în vederea clară și în spiritul de dreptate al Majestății Voastre. În clipa în care Majestatea Voastră a hotărât astfel, eu știam că Stanislau Rimsky nu va fi executat.

Țarul zâmbi.

— Bine, Dimitri!l Să vedem ce este cu protejatul tău. Pe tine însă te mai așteaptă o însărcinare destul de grea în decursul zilei de astăzi!

— Întotdeauna stau la dispoziția Majestății Voastre!

— Așadar pe tine te însărcinez cu aducerea aici a Vulturului Morții.

Dimitri Trubetzkoi tresări.

— Cum? Majestatea Voastră dorește să-l aduc aici pe Stanislau Rimsky, aici în palatul imperial!

— Da! Dar ce găsești atât de ciudat? zise țarul râzând. La urma urmelor cred că este de datoria lui Stanislau Rimsky să-mi facă o vizită și nu eu sunt obligat să mă duc la el!

— Da… da… răspunse Dimitri, încurcat. Dar în clipa de față Stanislau Rimsky este prizonierul fortăreței Petropavlovsk!

— Îl vei aduce deseară într-o trăsură închisă, când nu va mai fi lume nici pe stradă și nici prin palat. Firește îl vei aduce cu escortă armată, căci protejatul tău pare să fie un om foarte primejdios.

— După cum porunciți, Maiestate! răspunse Dimitri.

Țarul îi întinse mâna.

— Așadar, pe deseară! Să nu cumva să uiți!

— Nu voi uita, Maiestate! Voi fi aici!

Prințul Dimitri Trubetzkoi bătu din pinteni, se înclină și părăsi camera de primire a țarului.

— Acasă! Dar iute! îi strigă el, vizitiului său…

Trăsura trecu repede pe străzile Petrogradului și în curând se opri în fata mărețului palat al principilor Trubetzkoi.

Dimitri băgă de seamă că la huruitul trăsurii chipul Mioarei se ivise pentru o clipă la una din ferestre. El coborî iute din trăsură și alergă în casă grăbit.

Mioara îi ieși în cale încă pe coridor.

— Ce ai făcut?

— Țarul nu s-a hotărât încă!

— Dar sunt speranțe?

— Cred că, da!

— Ești sigur?

— Pe cât se poate fi sigur în asemenea împrejurări. Căci, de pildă, contele Gorciacov mi-ar putea nărui foarte ușor planul, alcătuit cu atâta grijă, pentru a-ți satisface dorința!

Mioara sări de gâtul soțului său și de bucurie îl copleși cu sărutări.

— Dimitri, scumpul meu Dimitri… cât îmi ești de drag!… Cât de nobil, cât de bun e sufletul tău!… Altul în locul tău, s-ar trudi din răsputeri să grăbească sfârșitul potrivnicului său, tu însă cauți să-mi procuri o bucurie…

— Mi-ai cerut ceva, draga mea - răspunse Dimitri, cu duioșie - și eu găsesc că este de datoria mea să-ți îndeplinesc dorința, atât timp cât îndeplinirea ei stă în puterile mele.

— Scumpul meu Dimitri!

— Iar dacă voi izbuti să-mi ajung ținta, atunci eu voi fi cel mai fericit!

— Și când se va hotărî soarta Vulturului Morții?

— În noaptea aceasta!

— În noaptea aceasta?

— Da! Țarul dorește să-l vadă pe Vulturul Morții, iar eu trebuie să-l conduc din fortăreața Petropavlovsk și până la palat.

— În noaptea aceasta - zise Mioara, încet - mă voi ruga, pentru izbânda scopului, pe care-l urmărești…

*

*   *

Prințul Dimitri Trubetzkoi aștepta cu înfrigurare sosirea clipei când urma să îndeplinească porunca țarului.

Ceasurile trecură unul după altul și când noaptea se lăsă deasupra Petrogradului, Dimitri își luă rămas bun de la soția sa.

Mioara Comăneanu își sărută soțul și-i zise:

— La revedere, dragul meu! Scapă-l! Cerul să fie cu tine!

— Voi face tot ce-mi va sta în putință!

Dimitri se duse de-a dreptul la palatul imperial.

Aici porunci să se pună caii la o caleașcă închisă, apoi luă cu sine câțiva cazaci și porni în spre fortăreața Petropavlovsk.

Străzile erau pustii. Ici și colo doar, câte un trecător întârziat.

În curând caleașca ajunse în fața fortăreței Petropavlovsk, a cărei clădire întunecată se înălță înspăimântătoare pe malul Nevei. În fața închisorii se vedea Insula Strigoilor, petecul acela de pământ, pe care prințul Dimitri Trubetzkoi avusese memorabilul duel cu Vulturul Morții.

Dimitri își reaminti de această aventură ce nu putea fi uitată.

Ea trăia atât de vie în mintea sa, ca și când s-ar fi petrecut numai cu câteva zile mai înainte. Iar acum, când se găsea în fața vestitei închisori, lui Dimitri i se păru că retrăiește clipele acelea pline de groază.

I se părea că în clipa aceea îl rănise Vulturul Morții, pentru ca o secundă mai târziu să se aplece peste el, spre a-i da o mână de ajutor. Din vrăjmaș Rimsky îi devenise deodată prieten și scena aceasta nu mai ieșea din mintea tânărului prinț.

Paznicul fortăreței Petropavlovsk deschise poarta și Dimitri se duse în cancelaria fortăreței.

— Maiorul Dimitri Trubetzkoi, din regimentul de gardă! se prezentă el comandantului fortăreței…

— Cu ce vă pot fi de folos, domnule maior? întrebă comandantul.

— Am venit după prizonierul Stanislau Rimsky! zise Dimitri Trubetzkoi.

— După Vulturul Morții?

— Da.

— Este adevărat că Vulturul Morții este prizonierul fortăreței, dar, aș putea să știu și eu, domnule maior, pentru ce voiți să-l luați de aici pe Stanislau Rimsky?

— În privința aceasta nu vă pot da nicio lămurire! fu răspunsul hotărât, dar politicos, al tânărului maior.

— Dar domnul maior trebuie să știe că, prizonierii fortăreței Petrogradului nu pot părăsi închisoarea, decât numai în urma unor dispozițiuni luate de autoritățile în drept!

— Eu însă am un permis, în baza căruia îl pot lua cu mine pe Stanislau Rimsky, pentru câteva ceasuri.

— Asemenea permise nu pot fi date, decât de contele Gorciacov, guvernatorul Varșoviei, care este cel dintâi în a dispune de Vulturul Morții.

— Permisul meu nu este iscălit de contele Gorciacov - răspunse maiorul Trubetzkoi - cu toate acestea, cred că este valabil!

— Dar cine l-a iscălit, domnule maior, dacă-mi dați voie să vă întreb?

— Majestatea Sa, Țarul, răspunse Dimitri, care zicând acestea întinse o foaie de hârtie sub nasul comandantului închisorii, care se uită uluit la iscălitură.

— Țarul! exclamă comandantul fortăreței, aproape în extaz.

— Dar ce poate să vrea țarul de la... Vulturul Morții? se gândi el.

După aceea se întoarse în spre Dimitri și zise, nespus de curtenitor:

— După cum doriți, domnule maior! Să dau ordin ca prizonierul să fie adus aici?

— Da, v-aș ruga!

— Și tovarășii lui?

— Nu! Numai Stanislau Rimsky, singur!

Comandantul închisorii chemă un cazac, căruia îi porunci să-l aducă pe Vulturul Morții.

Cazacul se îndepărtă.

Minutele trecură în mijlocul unei vădite încordări. Prințul Dimitri Trubetzkoi era curios să vadă cum va arăta Vulturul Morții. Și mai era curios dacă Rimsky îl va recunoaște. Aceasta nu i-ar fi fost prea plăcut în fața

comandantului fortăreței și de aceea se retrase ceva mai la o parte, unde lumina lămpii nu era tocmai atât de puternică.

Peste câteva minute se auzi zgomotul unor pași care înaintau pe coridor. Apoi ușa se deschise și prin ea intră în odaie în mijlocul a doi cazaci înarmați, cu mâinile încătușate, Stanislau Rimsky, temutul Vultur al Morții.

Voinicul se uita cercetător în jurul său și căuta să-și dea seama, oare ce voiau oamenii aceștia cu el, la o oră atât de puțin obișnuită.

Comandantul fortăreței se întoarse în spre maiorul Trubetzkoi.

— Domnule maior, vă predau prizonierul!

Stanislau Rimsky se întoarse atunci spre prințul Trubetzkoi, dar în aceeași clipă, acesta se așeză la birou, cu spatele la el și aruncă câteva rânduri pe o bucată de hârtie.

Între timp el grăi:

— Prizonierul să fie coborât. În fața fortăreței se găsește o trăsură închisă. Să fie așezat în trăsura aceasta și păzit de cazaci înarmați. Pentru plecare se va aștepta până când voi veni și eu!

Cazacii îl luară la mijloc pe Stanislau Rimsky și porniră cu el mai înainte ca voinicul să-și fi putut da seama cine era ofițerul la a cărui poruncă era dus spre necunoscut.

Cazacii îndepliniră porunca întocmai și peste câteva minute Vulturul Morții aștepta nedumerit în trăsura închisă înconjurată de cazaci.

În timpul acesta sus, în cancelaria fortăreței, prințul Dimitri Trubetzkoi își luă rămas bun de la comandant

— V-am dat o adeverință despre primirea prizonierului. Peste câteva ceasuri însă, vi-l voi aduce înapoi.

După aceste cuvinte salută și plecă.

Ajungând în fața fortăreței, nu luă loc în trăsură, ci coborî un cazac de pe cal și călări alături de caleașcă.

— Înainte! dădu el porunca de plecare.

Vizitiul dădu bice cailor și convoiul porni spre palatul de iarnă al țarului.

*
*   *

Trăsura trecu prin străzi părăsite la ora aceea și copitele cailor loveau monoton în caldarâm.

Creierul prințului Trubetzkoi era frământat de gândurile cele mai ciudate. Se gândea anume că, ce prilej minunat i se oferea acum, să-l facă scăpat pe Vulturul Morții. Într-adevăr, nu i-ar fi fost greu de loc să-i dea voinicului prilej să dispară din trăsură, spre a îndeplini în chipul acesta, dorința soției sale.

Dar îndată își aduse aminte de țar.

Și gândul de mai înainte se risipi într-o clipă. Simțământul de onoare era mai puternic la el, decât dorința de a îndeplini o rugăminte a soției sale.

El n-avea dreptul să pună piedici în calea dreptății și să se folosească de mijloace violente. Țarul era, stăpânul tuturor cetățenilor Rusiei, țarul să hotărască.

În timpul acesta Stanislau Rimsky se întreba nedumerit, oare unde putea să ducă această ciudată plimbare cu trăsura? În viața sa trăise multe aventuri ciudate, puțin obișnuite, oare și aceasta făcea parte din lanțul început de mult, încă la Varșovia? El voi să se uite pe fereastră, spre a-și da seama pe unde trecea, dar perdelele fuseseră coborâte cu îngrijire la amândouă ferestrele. Așa că n-avu ce face și trebui să se resemneze la așteptare.

Dar așteptarea nu-i fu prea îndelungată.

Peste câteva minute trăsura se opri.

Dar nu la poarta principală a palatului, ci la portița din dos, deoarece prințul Trubetzkoi voia să se ferească de a atrage atenția lumii.

Ușa caleștii se deschise și vocea prințului Trubetzkoi răsună, poruncitoare:

— Coboară!

Stanislau Rimsky se supuse.

El se uită curios în jurul său.

Împrejurimea i se părea necunoscută. Nu vedea în fața sa decât o clădire monumentală. În curând însă n-o mai văzu nici pe aceasta, deoarece patru cazaci ca niște munți de înalți îl luară la mijloc, împiedicându-l să vadă prea mult.

— Unde mă duceți? întrebă el, curios; dar nu primi niciun răspuns.

La un semn al prințului Trubetzkoi, cazacii porniră.

Mica portiță se deschise și intrară într-o grădină în formă de parc, la capătul căreia ajunseră la palat. Atunci Vulturul Morții începu să aibă o slabă bănuială unde se găsește.

Mai ales când intrară în palat și zări sentinelele, care stăteau la fiecare cotitură a coridoarelor, își dădu seama că trebuia să se găsească în palatul de iarnă al țarului.

Și când își dădu seama de aceasta, curiozitatea începu să-l roadă și mai mult și se întreba, oare cu ce scop fusese el adus acolo?

Ei trecură dintr-un coridor într-altul, pașii lor răsunară multă vreme sub bolțile înalte, până când în cele din urmă cei patru cazaci se opriră și odată cu ei se opri și Stanislau Rimsky.

În apropiere se afla o ușă mare, poleită cu aur, iar în fața ușii stătea un ofițer mai în vârstă: aghiotantul țarului.

Dimitri Trubetzkoi se apropie de ofițer, schimbă câteva cuvinte cu el, apoi ușa se deschise și tânărul maior dispăru în dosul ei.

Țarul se găsea în odaia de audiențe. Pe masă ardea o lampă, a cărei lumină neîndestulătoare o întreceau numeroase lumânări așezate în sfeșnice întărite în pereți.

Când auzi ușa deschizându-se, domnitorul își ridică încet privirea apoi, zărindu-l pe prințul Dimitri Trubetzkoi, se sculă de la masa de lucru și venind înaintea lui, îl întrebă:

— Ei, e aici?
— La ordin, Maiestate! L-am adus!
— Cu escortă?
— Cu patru cazaci înarmați!
Țarul dădu din cap, mulțumit.
— Foarte bine!
— Să-l aduc în fața Majestății Voastre?-
— Adu-l!
Dimitri se înclină și porni în spre ușă spre a îndeplini porunca. Dar nu ajunsese încă la ușă, când țarul îl strigă:
— Dimitri!
— Porunciți, Majestate!
— Numai tu să intri cu el! Cazacii să rămână afară!
Prințul Trubetzkoi rămase foarte mirat.
— Majestatea Voastră crede că… e mai bine așa?
— Da! răspunse țarul, cu hotărâre.
Dimitri se înclină și își urmă drumul în spre ușă. Ajuns aici însă se opri și-și pipăi pistolul în buzunar. Gestul acesta îl făcuse fără să vrea…
În fundul minții lui se gândi că, oricât era de încătușat Vulturul Morții, totuși, nu strica să fie pregătit, și el, pentru orice întâmplare neașteptată.
După aceea ieși din odaie.
Când păși din nou pe coridor, razele lămpilor de pe pereți îi luminară chipul și Stanislau Rimsky recunoscu în el pe eroul duelului de pe Insula Strigoilor. Un simțământ ciudat, un amestec de bucurie și amărăciune pusese stăpânire pe sufletul său, când îl recunoscu pe prințul Dimitri Trubetzkoi… soțul Mioarei Comăneanu.
Era gata să strige de uimire.
Îi părea bine că-l revede în viață pe tânărul prinț. În noaptea aceea de pomină, când trebuise să fugă dinaintea oamenilor lui Marius Gersot, îl lăsase pe prinț, grav rănit, pe Insula Strigoilor.
Acum se bucura că îl revedea sănătos, dar în clipa următoare îndoiala luă loc bucuriei, căci se întrebă, dacă îi

era îngăduit să se bucure, în împrejurările de față. Cine știe, dacă prințul Trubetzkoi nu-i rezervase vreo surpriză, care numai plăcută nu va fi?

Cine știe ce-l aștepta? De ce-l aduseseră acolo? Totul se desfășura în atâta taină, învăluit de atât mister, încât o bănuială neagră îi cuprinse sufletul.

Tânărul prinț se duse în spre prizonierul încătușat.

— Rimsky!

Prizonierul făcu un pas înainte.

— Vei veni cu mine! Pornește înainte!

Vulturul Morții se îndreptă în spre ușa pe jumătate deschisă și cazacii îl urmară.

Dar prințul Trubetzkoi le zise:

— Stați! Prizonierul va merge numai cu mine. Voi așteptați aici!

După aceea se aplecă în spre urechea unuia din ostași și-i zise:

— Dar să fiți gata la orice!

Cazacul dădu din cap.

Prințul Trubetzkoi se grăbi lângă Stanislau Rimsky și intrară amândoi în odaia de audiențe a țarului.

Palatul de iarnă al țarilor Rusiei nu mai avusese niciodată un oaspe atât de special.

Până acum prin fața țarului se perindaseră diplomați, miniștri, înalți funcționari de stat, înălțimi bisericești și militare; acum ușa odăii stăpânului tuturor rușilor se deschise în fața unui prizonier încătușat.

Tocmai de aceea, Vulturul Morții rămase uluit, când păși în strălucitoarea odaie de lucru a lui Alexandru I. După semiîntunericul coridorului, lumina orbitoare de aici îl zăpăci. După ce-și mai reveni, își plimbă privirile în jurul său, apoi și le opri asupra bărbatului care stătea la masa de scris.

Voinicul recunoscu îndată pe țar.

Dimitri opri pe prizonier în mijlocul odăii, apoi se duse până la domnitor, căruia îi spuse câteva cuvinte în șoaptă.

Țarul se uita țintă la Stanislau Rimsky, îl cercetă scrutător, timp de câteva minute, apoi zise... încet:

— Spune-mi, Dimitri, unde am văzut eu chipul acesta?

— I se pare cunoscut Maiestății Voastre?

— Fără îndoială! Pot afirma cu certitudine că l-am mai văzut odată!

Dimitri se uită neîncrezător la Stanislau Rimsky și nu-i scăpă un zâmbet ușor, ce se înfiripă în jurul buzelor Vulturului Morții.

Deodată Dimitri întrebă:

— Răspunde, Stanislau Rimsky, se poate ca Majestatea Sa să te fi zărit pe undeva?

— Majestatea Sa are o memorie foarte bună! - răspunse Vulturul Morții, politicos.

Țarul sări de lângă masa sa de lucru și exclamă:

— Și glasul îmi este cunoscut! Parcă și acum îmi mai sună în ureche! Vorbește, Stanislau Rimsky, te-am mai văzut eu pe undeva?

— Da, Majestate!

— Ah!

Stanislau Rimsky tăcu.

— Vorbește! zise prințul Trubetzkoi, aproape răstit de înfrigurare.

Vulturul Morții, răspunse, fără să-și piardă cumpătul:

— Să tot fie vreun an, de când m-am întâlnit cu Majestatea Voastră... Și domnul maior era de față... Noaptea, în grădina unei vile, de pe malul Nevei, când o femeie a încercat un atentat...

Privirea țarului se aprinse deodată.

— Ah, da... da... Acum îmi aduc aminte.

Prințul Trubetzkoi rămase și el mirat.

— D-ta să fi fost acela care a salvat viața Majestății Sale?

— Eu! răspunse Stanislau Rimsky, cu modestie.

Țarul se apropie de voinic.

— Tu să fi fost cu adevărat?

Stanislau Rimsky își ridică mâna. Cătușele îi zăngăniră, când își vârî mâna în buzunarul dinăuntru al surtucului și scoase de-acolo o mănușă din piele de căprioară, pe care se mai putea zări pete de sânge.

Rimsky întinse țarului mănușa.

— Dovada, Majestate!

Țarul încă tot nu se dezmeticise din uluire. El se uita când la Vulturul Morții, când la mănușa din piele de căprioară.

— Acum înțeleg - zise domnitorul, încet. Acum îmi dau seama, pentru ce n-ai vrut să-mi spui cine ești! Cercetările mele, pentru descoperirea misteriosului meu salvator au rămas zadarnice!

Stanislau Rimsky tăcu. Întâlnirea aceasta nu era mai puțin uluitoare, nici pentru el.

CAPITOLUL 77
Răsplata

Tăcerea apăsătoare ținu câteva minute.

Ea fu întrerupta de glasul Vulturului Morții.

— În noaptea aceea memorabilă, Maiestatea Voastră a vrut să mă răsplătească…

— Așa este! răspunse țarul.

— Eu însă am refuzat orice răsplată, deoarece grația țarului nu-mi putea da nimic ce să-mi umple sufletul de bucurie… Mănușa însă, amintirea sângeroasei întâmplări am primit-o și am păstrat-o până în ziua de astăzi.

— Așa a fost, Stanislau Rimsky! răspunse țarul, în mintea căruia reînviară toate amănuntele acelei nopți memorabile, când Stanislau Rimsky îl scăpase de la o moarte sigură. Și-mi aduc aminte chiar și de cuvintele, cu care ți-am înmânat mănușa. Tu îți mai aduci aminte de ele?

— Îmi amintesc, Maiestate! răspunse Vulturul Morții, cu hotărâre. Am păstrat mănușa dar n-aș fi crezut niciodată că voi ajunge în situația de a o înapoia aceluia de la care am primit-o! Am păstrat-o, purtând-o veșnic la mine… Poate din obișnuință, poate supunându-mă unei porunci lăuntrice, nu știu… și acum…

Rimsky tăcu deodată.

Țarul îl încuraja.

— De ce nu urmezi? Parcă voiai să mai spui ceva?

— Da, Majestate!

— Vorbește! E dreptul tău să vorbești!

— Acum, continuă Vulturul Morții, după o scurtă gândire, când mă găsesc din nou înaintea Maiestății Voastre, de data aceasta nu ca salvator, ci ca un prizonier pus în lanțuri, rog pe Maiestatea Voastră să-mi îngăduie o rugăminte.

— Vorbește, Stanislau Rimsky… îți sunt doar dator!

— Da, Majestate… vorbesc în calitate de creditor! Am adus polița, mănușa însângerată și cer să fie plătită!

— Bine, vorbește! Ce dorință ai? Vrei grațierea?

— Da, Majestate! răspunse Stanislau Rimsky. Cer grațiere!

— Și crezi - răspunse țarul, cu o ironie abia perceptibilă - că grațierea este un lucru tocmai atât de ușor?

— Nu de grațierea mea este vorba! răspunse, Stanislau Rimsky, mândru.

— Atunci?

— De grațierea prietenilor mei, care suferă în fortăreața Petropavlovsk… Vă rog, Majestate, folosiți-vă de dreptul de grațiere pe care-l aveți și redați-le libertatea, fiindcă ei nu sunt vinovați!

— Cum nu sunt, când au fost tovarășii tăi?

— N-are a face! Dacă vreți un vinovat, vinovat pot fi decât eu! Ei n-au fost decât niște unelte mâinile mele. Mă iubeau, deci au urmat orbește poruncile mele. Tot ceea ce s-a făcut, a încolțit în mintea mea, totul a pornit de la mine, toată vina cade asuma mea, iar eu… îmi iau toată răspunderea!

Felul bărbătesc de a se purta al lui Stanislau Rimsky îl impresionă adânc pe țar. În clipa, în care au întrerupt-o, din pricină că au fost prinși, țarul era încredințat că temutul Vultur al Morții, vestitul căpitan, de bandiți nu era, decât un laș, care de îndată ce simțea lațul spânzurătorii apropiindu-i-se de gât, se făcea mic și implora să fie grațiat.

Acum însă, domnitorul își dădu seama că... Vulturul Morții era într-adevăr bărbatul curajos, drept și cu gândire nobilă... așa după cum i-l descrisese prințul Trubetzkoi.

— Majestate - răsună din nou glasul Vulturului Morții - vă rog, vă implor, redați-le libertatea!

— Bine, dar atunci vor reîncepe cu viața pe care au întrerupt-o din pricină că au fost prinși! - răspunse țarul - or, noi vrem să punem capăt odată întreprinderilor acestora aventuroase.

— Vă făgăduiesc, Majestate, să nu se mai întâmple! Dacă Majestatea Voastră îmi dă prilejul să mai vorbesc odată cu ei, înainte de moarte, pot făgădui solemn că se vor întoarce la viața lor cea veche, la societatea, din care ne-a alungat contele Gorciacov... Grația țarului le va redeschide drumul ce duce la viața tihnită de burghez și tovarășii mei se vor înapoia la viața aceasta.

— Și tu... - zise atunci țarul - tu nu ceri nimic pentru tine?

Vulturul Morții tăcu, câteva clipe, apoi zise:

— Dacă după grațierea prietenilor mei, Majestatea Voastră ar mai avea puțină bunăvoință și pentru mine... atunci m-aș ruga să nu fiu dat pe mâinile contelui Gorciacov, să nu fiu trimis să mor la Varșovia, ci să fiu executat aici la Petrograd... și nu prin spânzurătoarea înjositoare, ci să fiu împușcat în fața țevilor de pușcă voi muri eu mult curaj... Aceasta este rugămintea mea!

Țarul începu să se plimbe prin odaie, dus pe gânduri.

Apoi, se opri deodată în fața prizonierului.

— Bine, Stanislau Rimsky! Mă voi gândi, ce trebuie să fac!

După aceea îi făcu un semn lui Dimitri și-i spuse la ureche:

— Să nu-l ducă încă, înapoi!

Prințul Trubetzkoi pricepu gândul țarului. El îl însoți pe Stanislau Rimsky până în coridor, unde-l lăsă în paza cazacilor, iar el se înapoie la țar.

— Ce să-ți spun, Dimitri, nu mă așteptam de loc, la o asemenea întorsătură! zise domnitorul.

— Nici eu, Majestate! răspunse tânărul maior, zâmbind.

— Ce să fac eu acum? Niciodată nu m-am mai găsit într-o situație atât de curioasă! Va trebui să mă gândesc mult și bine pentru a găsi o soluție! Mai înainte de toate, însă, am nevoie de sfatul tău.

— Majestate! zise atunci prințul Trubetzkoi. Eu am propus Majestății Voastre să-l grațieze, încă atunci, pe când nici nu știam încă ce merite are Stanislau Rimsky!... După cele aflate mai adineaori, este firesc să stârnesc și mai mult în sfatul pe care mi-am îngăduit să-l dau!

— Și contele Gorciacov?

— Dacă Majestatea Voastră îl ridică la rangul de prinț și-i mai dă și vreo decorație, contele Gorciacov va fi atât de fericit, încât nici nu se va mai sinchisi de Vulturul Morții!

—Da, însă aceasta nu-i va mulțumi pe aceia care, ca și contele Gorciacov, așteaptă executarea Vulturului Morții!

— Nu este greu să facem lumea să creadă că Vulturul Morții nu mai este printre cei vii!

Țarul se gândi puțin asupra celor spuse prințul Trubetzkoi, apoi strigă deodată:

— Ai dreptate! Am găsit și modalitatea!

— Ce anume, Majestate?

— Vei afla, îndată! Deocamdată cheamă-l înăuntru pe Stanislau Rimsky.

Prințul Trubetzkoi ieși și peste un minut Stanislau Rimsky se afla din nou înaintea țarului Rusiei...

Domnitorul se duse lângă Vulturul Morții și privindu-l țintă în ochi, îi zise:

— M-am gândit asupra rugăminții, pe care mi-ai făcut-o!

Vulturul Morții pândea cu înfrigurare cuvintele țarului.

— Dorința ta - urmă Alexandru I - va fi îndeplinită! Tovarășii tăi vor fi grațiați!

Un zâmbet de fericire însenină chipul voinicului.

— Majestate! îngână el, plin de recunoștință.

— ...cu condiția însă - urmă țarul, din nou - să se înapoieze la viața, pe care au dus-o pe vremuri și să fie folositori societății!

— Vă făgăduiesc aceasta, Majestate! răspunse Stanislau Rimsky.

— Iar în ceea ce te privește pe tine, am hotărât și în privința ta! urmă țarul, care apropiindu-se și mai mult de voinic, zise, cu voce foarte caldă:

— Stanislau Rimsky! Tu mi-ai cerut moarte, eu îți dau... viață! Acum un an mi-ai salvat viața... Atunci ai dispărut, așa că nu știam cu cine am de-a face, nu știam, pe cine trebuie să răsplătesc! Acum mi se oferă prilejul să-mi achit datoria, pe care o am față de tine. Stanislau Rimsky, în schimbul vieții, pe care mi-ai salvat-o, îți redau viața, îți redau libertatea!

Vulturul Morții nici nu putu să răspundă de uimire. El se uita uluit la țar; dar nu mai puțin uluit era și prințul Dimitri Trubetzkoi.

— Majestate… Majestate - îngână el, nevenindu-i să creadă în cele auzite. Adevărat să fie? Nu-mi vine să cred!

— Așa este, după cum ți-am spus! Răspunse țarul. Dar îți redau libertatea, cu o singura condiție…

— Și condiția?

— Pentru ca Stanislau Rimsky să rămână în viață, Vulturul Morții trebuie să moară, încă în noaptea aceasta.

Uimirea lui Stanislau Rimsky, crescu și mai mult.

— Vulturul Morții trebuie să moară - urmă țarul, cu voce ridicată - ceea ce însemnează că trebuie să părăsești Rusia. Trebuie să-mi făgăduiești că niciodată în viața aceasta nu vei mai călca… nici în Rusia și nici în Polonia. Îți voi da putință și chiar și mijloacele materiale să începi o viață nouă, sub un nume nou, în străinătate. Dacă te simți în stare să te ții de această condiție, atunci te grațiez!

Stanislau Rimsky cădea dintr-o surpriză într-alta.

— Să plec?… Să părăsesc Polonia?

— Pentru veșnicie! răspunse țarul, neînduplecat.

Dimitri Trubetzkoi se amestecă și el în vorbă:

— Ce mai șovăi? Nu trebuie să mai stai pe gânduri nici măcar o singură clipă!

— Dar Majestatea Sa îmi cere un preț mult prea mare!

— Nu trebuie să uiți însă - strigă țarul atunci - că-ți dau în schimb viața!

— Fie! răspunse Vulturul Morții, înăbușit. Primesc!

Țarul dădu din cap, mulțumit.

— Asta am așteptat! Dar cu asta chestiunea n-a fost terminată. Oricât sunt eu stăpânul Rusiei, în cazul de față nu-mi stă în putere să te grațiez, pur și simplu! Dacă aș face aceasta, aș stârni împotriva mea toată opinia publică, împreună cu cercurile oficialității.

— Așa este! zise și prințul Trubetzkoi.

— De aceea trebuie să căutăm o modalitate, care să-mi îngăduie să rămân și eu acoperit.

— Și ați găsit-o, Majestate? întrebă Dimitri, curios.

Țarul se așeză la masa sa de lucru și aruncă pe hârtie câteva rânduri. După ce turnă nisip pe coala de hârtie, i-o întinse lui Dimitri.

— Citește!

Dimitri Trubetzkoi o citi, apoi exclamă, îngrozit:

— Dar Majestate… aceasta… aceasta este… sentința de moarte a lui Stanislau Rimsky!

Vulturul Morții tresări și el, la auzul acestor cuvinte.

— Da! răspunse țarul. Foaia aceasta de hârtie este sentința de moarte a Vulturului Morții și în baza ei, el va fi executat încă în noaptea aceasta, în curtea fortăreței Petropavlovsk!

Stanislau Rimsky și cu prințul Dimitri Trubetzkoi se uitară zăpăciți, când unul la altul, când la țar.

Domnitorul urmă:

— Iar cu executarea acestei sentințe îl însărcinez pe prințul Dimitri Trubetzkoi, maior al regimentului de gardă…

— Am… am înțeles, Majestate! îngână Dimitri, galben ca ceara.

— Prințul Trubetzkoi va lua cu sine soldați de aici, urmă țarul. Puștile cazacilor vor fi încărcate cu gloanțele acestea…

Țarul scoase o cutie din saltarul mesei sale de lucru.

— Ține, Dimitri, acestea sunt gloanțe oarbe, așa că osânditul nu va fi rănit de ele!

Vulturul Morții și chiar și Dimitri Trubetzkoi răsuflară ușurați.

Țarul urmă:

— Ceea ce se va întâmpla pe urmă îi voi spune prințului Trubetzkoi!

Stanislau Rimsky înțelese că, domnitorul vrea sa rămână singur cu maiorul.

Își lipi călcâiele și se înclină.

— Totul se va întâmpla așa - zise el - după cum dorește Majestatea Voastră!

Țarul îi zâmbi, binevoitor.

— Îți spun sincer, Stanislau Rimsky că îmi pare bine că te pot scăpa pentru societatea omenească. Și tot atât de sincer îți urez, ca pe meleaguri străine să-ți întemeiezi un cămin, unde să trăiești fericit, ca om cumsecade!

Țarul făcu un semn și Vulturul Morții se îndepărtă.

Dimitri Trubetzkoi mai rămase câtva timp cu țarul, care-i dădu maiorului mai multe instrucțiuni. Dimitri ascultă cu multă luare aminte cuvintele țarului și făgădui să facă întocmai după cum poruncise Majestatea Sa.

Peste câteva minute apoi, ieși și el pe coridor, unde Stanislau Rimsky aștepta în mijlociii cazacilor.

Dimitri Trubetzkoi se uită în jurul său, apoi porunci:

— Înapoi, la Petropavlovsk!

Vulturul Morții fu condus din nou până la caleașca închisă, care apoi porni din nou pe străzile părăsite ale Petrogradului.

În curând ajunseră în fața fortăreței Petropavlovsk. Prințul Trubetzkoi le porunci cazacilor să-l ducă pe Stanislau Rimsky, în curte și să aștepte acolo, poruncile sale.

CAPITOLUL 78
Moartea Vulturului Morții

În vreme ce cazacii îl conduceau pe Stanislau Rimsky spre curtea închisorii, prințul Trubetzkoi se duse în cancelaria fortăreței.

— Ați adus înapoi prizonierul, domnule maior? întrebă comandantul.

— L-am adus! răspunse Dimitri.

— A fost dus în celulă?

— Nu!

— Dar ce s-a întâmplat cu el?

— Se găsește în curtea fortăreței, sub paza cazacilor.

— Dar ce caută în curte?

— Porunca forurilor superioare.

— Nu înțeleg!

Prințul Trubetzkoi scoase la iveală hârtia iscălită de țar și i-o înmână comandantului.

— Hârtia aceasta vă va face să înțelegeți totul!

Comandantul fortăreței citi ucazul țarului și rămase uluit.

— Vulturul Morții va fi executat acum... Îndată?

Niciun singur mușchi nu se mișcă pe chipul prințului Trubetzkoi.

— Ucazul spune că sentința trebuie executată numaidecât! Maiestatea Sa m-a însărcinat ca execuția să aibă loc sub supravegherea mea, ceea ce am onoare a vă aduce la cunoștință.

— Ce va zice contele Gorciacov? se tângui comandantul închisorii. El nu știe nimic, despre ceea ce se va întâmpla acum!

— Este adevărat că contele Gorciacov nu știe nimic despre ceea ce se va întâmpla, răspunse prințul Trubetzkoi. Iar în ceea ce privește, ce va spune contele Gorciacov, asta nu-l privește nici pe țar și nici pe noi, care nu facem decât să executăm porunca stăpânului nostru!

— Dar de ce trebuie ca sentința aceasta să fie executată cu atâta grabă?

— Dv. v-o pot mărturisi, domnule comandant, zise Dimitri, luând o înfățișare, ca și când ar fi trădat cine știe ce secret de stat. Maiestatea Sa a fost înștiințat că anumite cercuri se pregătesc să-l scape pe Vulturul Morții din închisoare. O înfrigurare de nedescris domnește în toată țara, mai ales în Polonia însă unde se așteaptă chiar ca populația să se răzvrătească și atunci Majestatea Sa a hotărât să răspundă la toate aceste pregătiri cu executarea Vulturului Morții. Tot astfel suntem înștiințați că s-a organizat o adevărată răscoală, pentru timpul când ar urma ca contele Gorciacov să treacă spre Varșovia, cu prizonierii și scopul acestei răscoale ar fi eliberarea Vulturului Morții și a tovarășilor săi și asasinarea contelui Gorciacov.

— Groaznic! exclamă comandantul celebrei fortărețe.

— Acum vă dați seama și dv. domnule comandant, pentru ce dorește Majestatea Sa ca execuția să aibă loc cât mai neîntârziat.

Prințul Trubetzkoi își luă rămas bun de la comandantul fortăreței și porni în spre curte.

În curtea pustie la ora aceea, cazacii îl păzeau pe Stanislau Rimsky să nu fugă, cu toate că o fugă ar fi fost cu neputință, din pricina zidurilor înalte, care înconjurau fortăreața din toate părțile.

Prințul Dimitri Trubetzkoi se adresă plutonierului cazacilor.

— Toți patru sunteți aici?
— Aici, domnule maior!
— Armele sunt încărcate?
— Da, domnule maior!
— Scoateți gloanțele din puști.
Cazacii nu prea pricepeau la ce putea sluji aceasta, dar fiindcă porunca venea de la un superior atât de bine văzut la curtea țarului, se supuseră, fără să crâcnească.
Prințul Trubetzkoi luă încărcăturile, de la fiecare, apoi scoase din buzunar cutia pe care i-o încredințase țarul.
— Gloanțele acestea sunt mult mai puternice… omoară și un elefant… Încărcați-vă armele cu ele!
Cazacii luară noile încărcături și gloanțele dispărură în țevile puștilor, în mai puțin de un minut.
Atunci, prințul Trubetzkoi rosti următoarele, cu voce ridicată:
— În numele Majestății Sale, Țarul tuturor Rușilor! Stanislau Rimsky pregătește-te de moarte, fiindcă pentru numeroasele tale păcate, pe care le-ai săvârșit în Varșovia și în împrejurimi, iar mai târziu, în ținutul Dubroului, Majestatea Sa te-a osândit la moarte prin împușcare. Sentința va fi executată chiar acum!
Aceia, care rămaseră uluiți, în urma cuvintelor prințului Dimitri Trubetzkoi, fură cazacii.
S-ar fi așteptat la orice, numai la aceea nu, ca venirea lor acolo să fi avut ca scop executarea Vulturului Morții.
Dimitri Trubetzkoi se mai întoarse odată în spre Stanislau Rimsky și-l întrebă:
— Ești gata, Stanislau Rimsky?
— Sunt gata! se auzi răspunsul rostii voce slabă.
— Nu ai vreo ultimă dorință? Nu vrei să transmitem ceva familiei tale?
— N-am nicio dorință! Mor mândru, fiindcă mor pentru Polonia mea!
Atunci prințul Trubetzkoi se întoarse în spre soldați.

Două făclii luminau slab chipul Vulturului Morții, care fusese așezat în fata unuia din zidurile fortăreței.

— Sunteți gata? îi întrebă prințul Trubetzkoi, pe cazaci?

— Gata! răspunse unul din ostași.

— Arma la ochi! răsună apoi din nou glasul lui Dimitri.

Cazacii ridicară puștile.

— Ochiți!

Încă o scurtă clipă do tăcere mormântală, apoi, sabia prințului Trubetzkoi ieși din teacă, șuierând și în aceeași clipă răsună și comanda dătătoare de moarte:

— FOC!

Aproape în aceeași secundă se auzi și detunătura celor patru puști.

Când fumul prafului de pușcă se împrăștie… Stanislau Rimsky zăcea nemișcat, pe pământ.

Prințul Trubetzkoi se duse iute până lângă cel executat, se aplecă, îl cercetă, apoi zise:

— A murit!

Cazacii rămaseră uluiți în fața acestei scene, care se petrecuse cu o iuțeală, încât aproape nici nu puteau să-și dea seama dacă fusese realitate sau numai un vis.

Prințul Trubetzkoi îi făcu un semn unuia dintre cazaci și acesta se apropie.

— Porunciți, domnule maior.

— O foaie de cort, să-l acoperim!

Peste câteva minute sosi și foaia de cort, în care prințul Trubetzkoi învălui personal trupul neînsuflețit al Vulturului Morții.

După aceea Dimitri le spuse celorlalți doi cazaci:

— Duceți-l și așezați-l în trăsura închisă!

Cazacii ridicară cadavrul și-l transportară până la trăsura lui Dimitri.

Prințul Trubetzkoi era mereu pe urmele lor.

După ce-l așezară în trăsură, Dimitri le spuse din nou:

— Acum puteți să vă duceți acasă! Și nu trebuie să tăinuiți, ce s-a petrecut în noaptea aceasta. Puteți spune

oricui că, Stanislau Rimsky, Vulturul Morții nu mai este printre cei vii!

Cazacii săriră pe cai și se îndepărtară.

Iar Dimitri îi strigă vizitiului:

— La palatul Trubetzkoi!

Trăsura porni, Dimitri sări și el pe cal și până la palatul Trubetzkoi călări în imediata apropiere a caleștii.

Ajunși la palat, Dimitri încredință trupul bine înfășurat la doi servitori, care îl duseră în odaia desemnată de stăpânul lor.

După plecarea servitorilor, prințul desfăcu foaia de cort cu înfrigurare.

— Slavă Domnului! credeam că mă înăbuș! strigă Stanislau Rimsky, sărind în picioare.

Dimitri se întoarse zâmbind spre Vulturul Morții:

— Cred că ești mulțumit cu moartea d-tale? Totul a mers de minune!

— Nici nu-mi vine să cred că mai trăiesc, domnule maior… Execuția a fost făcută cu atâta seriozitate, încât mi se părea că într-adevăr mi-a sosit ultima clipă, pe care o mai aveam de trăit pe lumea aceasta. Iar când am auzit detunăturile puștilor, eram încredințat că gloanțe adevărate, plumburi ucigătoare vor veni să se înfigă în inima mea.

— Dar după cât se pare - zise Dimitri, zâmbind - gloanțele nu prea l-au vătămat pe osândit! Cred însă că nu vei uita niciodată această dovadă de bunătate a țarului!

— Aș mai avea doar o rugăminte, domnule maior.

— Anume!

— Aș vrea să mai scap și de aceste cătușe blestemate, care mă chinuiesc îngrozitor.

— Îți voi îndeplini și această rugăminte! zise prințul Trubetzkoi, care se și îndeletnici cu scoaterea cătușelor de pe mâinile voinicului.

Peste câteva minute nimic nu-i mai amintea Vulturului Morții că cu un ceas mai înainte doar era încă prizonierul cel mai bine păzit al fortăreței Petropavlovsk.

— Și acum, zise prințul Dimitri Trubetzkoi, că nu te mai împiedică blestematele cătușe, aș vrea sa-ți strâng mâna Stanislau Rimsky.

Vulturul Morții întinse nedumerit mâna, după mâna ce-i fusese oferită.

— Nu-ți mai aduci aminte?... Insula Strigoilor?... M-ai rănit, pentru ca apoi să-mi sări în ajutor... Pe un vrăjmaș care se poartă astfel, nu pot decât să-l stimezi - zise prințul Trubetzkoi și strânse cu căldură mâna voinicului.

Scena aceasta îl mișcă adânc pe Vulturul Morții.

— Ce însemnă ceea ce am făcut eu, față de ceea ce ai făcut d-ta astăzi pentru mine? D-ta vorbești despre recunoștință, atunci despre ce să vorbesc eu? Cuvintele-mi sunt prea sărace, pentru a putea tălmăci ce simt clipa aceasta și prea sărace sunt, pentru a-ți putea mulțumi marea, marea bunătate... Fiindcă sunt încredințat că și țarul numai de aceea m-a grațiat... fiindcă așa ai dorit d-ta...

— Nu eu am fost acela, care a dorit aceasta! răspunse prințul Dimitri Trubetzkoi, în șoaptă.

— Dar cine? întrebă Vulturul Morții, curios.

— Soția mea! răspunse Dimitri, după o scurtă răzgândire.

Stanislau Rimsky se uită buimac la prințul Trubetzkoi. Uimirea îl năucise..

Dimitri deschise ușa, care dădea în odaia vecină și strigă:

— Mioara!

— Da, Dimitri!

— Vino puțin!

În clipa următoare, în pragul ușii se ivi... Mioara Comăneanu.

Ea se uită la Dimitri.

— Ceea ce ai dorit s-a îndeplinit! zise Dimitri, arătând în spre Vulturul Morții.

Mioara Comăneanu nu observă decât acum că în odaie mai era cineva și acest cineva era… Stanislau Rimsky.

Ea țipă de uimire; dar uimirea Vulturului Morții o întrecu chiar și pe aceea a Mioarei și două strigăte consecutive se auziră:

— Stanislau!

— Mioara!

Timp de o clipă ei se uitară muți unul la altul. Surpriza amândurora era nemărginită și prin fața ochilor lor se perindară toate aventurile și frământările prin care trecuseră în ultimii ani ai vieții lor.

Ei își amintiră de Varșovia…

De cea dintâi întâlnire a lor…

Apoi de cumplita aventură care era s-o coste viața pe Mioara Comăneanu…

Scena de sub spânzurătoare, când se văzuseră pentru cea din urmă oară…

Cât timp trecuse și câte se întâmplaseră de atunci!…

Pe vremea aceea dragostea le stăpânea inimile.

Iar acum?…

Dimitri rupse tăcerea.

— Iată - zise tânărul maior, arătând în spre Mioara - cui îi poți mulțumi libertatea de care te bucuri astăzi! Soția mea a fost aceea care m-a îndemnat să te scap. Eu am făcut tot ce mi-a stat în putință și, din fericire, străduințelor mele s-a adăugat și bunăvoința țarului.

Mioara Comăneanu sări atunci de gâtul lui Dimitri și-l sărută plină de fericire.

— Dimitri, scumpul meu Dimitri, cât de mult te iubesc!

Stanislau Rimsky văzu scena, auzi cuvintele și-și dădu seama că mărturisirea era sinceră.

Dar dacă mărturisirea era sinceră, atunci de ce îl scăpase de la moarte, de ce îl implorase tocmai pe soțul său să facă tot ce-i va sta în putință pentru a-l salva?

Purtarea Mioarei Comăneanu îi părea de neînțeles Vulturului Morții.

Clipa următoare însă îi aduse tălmăcirea pe care o dorea.

— Stanislau - sună vocea caldă a Mioarei - nu trebuie să te mire, ceea ce s-a întâmplat! Când am auzit ce soartă te-a ajuns și ce soartă te mai așteaptă de acum înainte, am socotit de datoria mea să-l ajut pe acela pe care l-am iubit atât de mult, pe vremuri... Dragostea s-a risipit din inimile voastre, dar prietenia a rămas. Și mi-am adus aminte de ziua în care Stanislau Rimsky m-a scăpat de la moarte... Acum mi se oferea prilejul să-mi arăt recunoștința... Iar dacă planul nostru a izbutit de aceasta eu mă bucur cel mai mult.

Vulturul Morții luă mâna Mioarei și o sărută, cu recunoștință.

— Mioara dragă Mioară... cum să-ți mulțumesc!...

— A fost o vreme - urmă Mioara - când nici n-aș fi visat să ne revedem în asemenea împrejurări... A fost o vreme, când eram încredințată că fericirea nu mi-o voi putea găsi, decât alături de d-ta...

— Și eu credeam la fel! zise Stanislau Rimsky, profund mișcat.

— Pe când trăiam în iadul acela din Siberia, singura mea țintă în viață era să ne mai întâlnim odată...

— Și?

Un zâmbet ușor trecu pe chipul Mioarei Comăneanu.

— Și?... Timpul trece și schimbă multe lucruri, de care mai înainte am fi jurat că nu se vor schimba niciodată - urmă frumoasa româncă. Scăpând din Siberia, m-am întâlnit la Tomsk cu un om, care, a fost într-adevăr om cu mine. După iadul din Siberia, mi se părea că am ajuns în rai. Omul acesta a fost prințul Trubetzkoi.

Stanislau Rimsky aruncă o privire plină de recunoștință în spre Dimitri.

— Când ne-am cunoscut - continuă Mioara - nu puteam să-mi dau seama, unde va sfârși prietenia noastră… Într-o bună zi, mi-a cerut mâna… Situația era de așa natură, încât nu puteam spune „nu”, cu toate că atunci nu-l iubeam încă. Și eram încredințată că afară de stima pe care i-o purtam acestui om, niciodată un alt simțământ nu va încolți în inima mea pentru el. Dimitri continuă să fie bun și blând cu mine. Mi-a făgăduit că până când nu voi vrea eu, vom trăi unul lângă altul, dar numai ca doi prieteni, nu ca soț și soție și făgăduința aceasta nu și-a călcat-o nici până în ziua de astăzi… Acum, acum am ajuns la cotitura cea mai mare, cea mai însemnată a vieții noastre… I-am făgăduit lui Dimitri că, dacă-mi îndeplinește o rugăminte, atunci… atunci voi fi soția lui…

— Și rugămintea aceasta era pentru salvarea mea? întrebă Stanislau Rimsky.

Mioara Comăneanu dădu din cap tăcută.

Vulturul Morții se aplecă și-i sărută mâna.

— Îți mulțumesc… Mioara… îți mulțumesc!

— Iar acum - zise Mioara - drumurile noastre se despart! În decursul anilor situația s-a schimbat, d-ta ai iubit o altă femeie, eu iubesc un alt bărbat!

Cu aceste cuvinte Mioara se lipi de Dimitri, care o îmbrățișă duios.

— Nu găsesc cuvinte, care să tălmăcească în chip fidel simțămintele mele! zise Vulturul Morții, adresându-se amândurora. Stau năuc în fața dv. și un fior de ciudată mulțumire îmi străbate trupul… A fost o vreme, când dacă m-aș fi gândit numai s-o văd la brațul altuia, pe aceea pe care o iubeam nespus, aș fi înnebunit de durere… Acum… acum văd lucrurile cu totul altfel… Acum sunt fericit că o știu mulțumită pe aceea pe care am iubit-o!

O tăcere adâncă învălui odaia. Stanislau Rimsky era atât de mișcat… încât numai într-un târziu putu să urmeze:

— Eu mă găsesc acum în fața unui drum, în fața unui destin nesigur…Voi pleca… fără a ști unde mă voi opri!…

Voi pleca, fiindcă trebuie să părăsesc meleagurile acestea, trebuie să părăsesc chiar și țara, care era totul pentru mine în viață și nu știu care va fi noua mea patrie! Trebuie să mă despart de cei mai credincioși prieteni ai mei, trebuie să-mi încep viața cea nouă în mijlocul străinilor… Aceasta este condiția grațierii, care în asemenea împrejurări nu știu, dacă mai o pot numi grațiere. Nu știu, dacă nu era mai bine să fiu executat, fiindcă atunci n-aș mai fi fost frământat de gânduri, nu m-aș mai fi găsit în fața grozavului semn de întrebare pe care-l alcătuiește nesiguranța soartei mele! Dar nu! Nu m-am înspăimântat eu de primejdiile care m-au pândit până acum, nu mă voi teme nici astăzi să merg cu fruntea sus înaintea viitorului misterios ce mă așteaptă!

În orice caz, calea îmi va fi mai ușoară, când după atâta îndoială, am putut afla în sfârșit de soarta Mioarei și știu că nu trebuie să mai fiu îngrijorat din pricina ei, fiindcă este fericită… foarte fericită…

Prințul Dimitri Trubetzkoi se întoarse cu duioșie în spre Vulturul Morții în ochii căruia străluceau două lacrimi:

— Fii liniștit, Stanislau Rimsky… Iar acum, te rog să primești invitația, pe care trebuie să ți-o fac. O zi, sau două, până când vom putea porni în spre graniță, va trebui să rămâi aici, firește, în cea mai mare taină, deoarece lumea știe că Vulturul Morții a murit astă noapte.

— Da - zise Stanislau Rimsky, încet - Vulturul Morții nu mai există!

— Voi pune să ți se deschidă o odaie, unde să te poți odihni, după zbuciumările, prin care ai trecut, urmă Dimitri.

— Și prietenii mei? întrebă Rimsky, îngrijorat.

— Nu trebuie să te neliniștești nici din pricina lor. Țarul ți-a făgăduit că-i va grația!

— Dar mi s-a îngăduit să mai vorbesc odată cu ei…

— Aceasta se va și întâmpla în una din zilele următoare. Mai înainte de a-ți lua rămas bun de la pământul Rusiei, vei mai vorbi cu ei.

Dimitri îl luă de braț pe Stanislau Rimsky și-l duse în una din odăile de mosafiri ale palatului.

— Așa! zise tânărul prinț. Cred că aici te vei simiți destul de bine! Mai înainte de a-ți spune noapte bună însă, aș mai avea o rugăminte.

— La ordinele d-tale, prințe!

— D-ta nu mai ești prizonier, Stanislau Rimsky! zise prințul Dimitri Trubetzkoi. Nu voi pune să fi păzit, deoarece știu că și așa nu vrei să fugi…

Vulturul Morții înțelese teama lui Dimitri și se grăbi să-l liniștească:

— Îți dau cuvântul meu, prințe, că nu mă gândesc să fug! Totul se va întâmpla așa după cum a poruncit țarul. Până acum Stanislau Rimsky nu și-a călcat cuvântul niciodată, nu și-l va călca nici de data aceasta…

— Mulțumesc! zise prințul Trubetzkoi, întinzându-i mâna…

Ochii lor se întâlniră în aceeași privire caldă, prietenească.

— Noapte bună, Stanislau Rimsky! urmă Dimitri.

— Noapte bună, prințe Trubetzkoi! răspunse Vulturul Morții.

Dimitri se îndepărtă.

Stanislau Rimsky rămase singur în noaptea aceea care fusese atât de bogată în surprize pentru el.

Aproape că se întreba, dacă totul nu fusese decât un vis.

Fortăreața Petropavlovsk…

Palatul de iarnă…

Țarul…

Înapoi, în fortăreață…

Comedia execuției…

Revederea Mioarei Comăneanu…

Imaginile acestea se perindară pe dinaintea ochilor lui, ca o înșiruire nesfârșită de scene de vis și când răsună cel dintâi cântec de cocoș, Vulturul Morții tot mai ședea la masă, doborât de atâtea surprize și întâmplări neobișnuite…

CAPITOLUL 79
Rămas bun

Zgomotul detunăturilor trezira din amorțeală pe locuitorii fortăreței Petropavlovsk și prizonierii alergară la ferestrele lor zăbrelite, fără însă de a-și dă seama ce se petrecuse. Pe de o parte, fiindcă ferestrele erau atât de înalte, încât nu puteau ajunge până la ele, pe de-altă parte fiindcă noaptea era foarte întunecoasă.

Așa că, toți rămaseră cu îndoială în suflet, fiecare tălmăcindu-și în alt chip, rostul acelei singure salve de puști.

Prizonierii de-abia așteptau venirea dimineții, deoarece știau că atunci vor fi scoși la plimbare, în curtea fortăreței și nădăjduiau ca atunci să afle ceva despre cele petrecute.

La această plimbare de dimineață, prizonierii se învârteau în jurul curții unul câte unul și paznicii vegheau cu strășnicie ca deținuții să nu schimbe nicio singură vorbă între ei.

Dan Dragomir, Micislav și doctorul Leonida, fură coborâți deodată și ajungând în curtea fortăreței, se uitau că înfrigurare după căpitanul lor.

Privirile lor alergau de la un prizonier la altul, îl cercetau cu amănunțime, pe fiecare, dar Stanislau Rimsky nu era niciunde.

Ce să se fi întâmplat?

Cei trei voinici, se uitară unul la altul și privirile lor reflectau aceeași întrebare:

— Unde este căpitanul?

Și așa cum se plimbau mereu în cerc, Dan Dragomir auzi convorbirea a doi cazaci.

— Ce era cu împușcăturile acelea, astă noapte? întrebă unul din ei.

— Nu știi? O execuție!

— Execuție?

— Firește!

— Și pe cine l-au executat?

— Pe Vulturul Morții!

Dan Dragomir nu se mai putu stăpâni. Se repezi la cei doi cazaci și cu mâinile împreunate se rugă.

— Te conjur pe numele lui Dumnezeu, pe tot ce-ți este mai scump în lumea aceasta, spune-mi, este adevărat că Stanislau Rimsky a fost ucis?

Strigătul lui fu auzit și de ceilalți, inclusiv doctorul Leonida și Micislav și un murmur de nemulțumire se auzi din mulțime.

Cazacul îl îmbrânci, brutal pe Dan Dragomir.

— Firește! strigă el. Și mâine, poimâine vine și rândul nostru!

Un hohot de plâns îl cuprinse pe Dan Dragomir, care începu să urle, ca un smintit:

— Căpitanul a fost executat! Totul s-a sfârșit!

Lacrimile năpădiră și ochii lui Micislav și ai doctorului Leonida. Picioarele li se tăiaseră din genunchi și trebuiau să facă sforțări supraomenești, spre a putea urma plimbarea chinuitoare.

— Căpitanul a fost executat! răsuna încă și acum în urechile lor, strigătul deznădăjduit al lui Dan Dragomir și cuvintele acestea făceau să se audă parcă din nou salva de foc din noaptea trecută.

Vai, încă de atunci inima lor tresărise, sub o presimțire funestă, totuși, nu îndrăzniseră să creadă că s-ar fi putut întâmpla.

Când fuseseră porniți din Dubro în spre Petrograd își dăduseră seama că nimic bun nu-i poate aștepta acolo și

știau că Tribunalul Militar din Petrograd va fi neîndurător cu ei. Totuși, ei nu se așteptau de loc să-l piardă atât de iute și într-un chip atât de tragic pe acela pe care-l iubeau mai mult decât orice pe lume.

Erau încredințați că se vor duce împreună la moarte și vor putea arăta mulțimii de gură cască cum știu să moară voinicii Vulturului Morții.

Și acum trebuiră să audă că, bunul lor căpitan nu mai era printre cei vii…

Nici măcar rămas bun nu-și luaseră de la el, îl trimiseseră din lumea aceasta fără să-i fi putut strânge mâna măcar, fără să-l fi putut îmbrățișa. Plânsul îi îneca pe cei trei voinici pentru care sfârșitul plimbării fu o adevărată mântuire, fiindcă acum puteau să plângă în voie în singurătatea celulelor lor.

Niciunul din ei nu se atinse de mâncarea adusă de paznici. Care ar fi avut inima să se mai gândească la sine, când tragica soartă a Vulturului Morții flutura necontenit înaintea ochilor lor cu priviri năucite de durere?

Fiecare din ei aștepta acum cu nerăbdare, să vină și rândul său. Până atunci inima li se strângea, dacă se gândeau la ziua când urmau să se ducă înaintea călăului; acum însă de-abia așteptau ziua aceea, clipa aceea, deoarece știau că după moarte, în viața de apoi, aveau să se întâlnească cu Stanislau Rimsky.

*
*   *

Nici nu trebuiră să aștepte prea mult.

Broaștele ușilor de la celulele lui Dan Dragomir, doctorul Leonida și Micislav, scârțâiră una după alta. Pe coridor voinicii se întâlniră cu cele două fete, Ludovica și Minerva, cu care împreună fură luați la mijloc de cazaci.

Nu-și puteau închipui ce-i așteaptă. Stăteau tăcuți, nedumeriți, unul lângă altul și numai Micislav rosti o scurtă observație:

— Mi se pare că e rândul nostru!

— Cel puțin se va sfârși cu toate! îngână Dan Dragomir.

Cele două fete auziseră cuvintele acestea dar amândouă rămaseră uluitor de liniștite. Nu se temeau de moarte și așteptau curajoase să înfrunte nouă încercare pe care le-o hărăzise soarta.

Peste câteva minute veni și un tânăr ofițer de cazaci, la a cărui poruncă convoiul se puse în mișcare. Dan Dragomir și tovarășii săi înaintau nepăsători în mijlocul cazacilor. Gândul lor era dus tot la Vulturul Morții, a cărui soartă erau fericiți că o puteau împărtăși și ei.

Poate că și pe ei îi duceau tot acolo unde îl executaseră pe Vulturul Morții, poate că aceleași arme se vor îndrepta împotriva lor, care au stins și viața lui Stanislau Rimsky.

Dar când ajunseră la parter, observară cu mirare că nu erau duși spre curte, ci în spre poartă.

Și fură chiar scoși pe poartă afară și merseră, merseră pe străzi și bulevarde, lumea uitându-se curioasă la ei.

Mulțimea aceasta vorbea pe socoteala lor și bieții voinici trebuiau să asculte neputincioși la cuvintele de ocară, care le erau aruncate:

— Aceștia sunt tovarășii Vulturului Morții!

— Acum vor fi executați și ei!

— Moarte ticăloșilor!

— În furci cu ei!

— Să se ducă după Stanislau Rimsky!

Fiecare cuvânt era asemenea unei lovituri de pumnal pentru voinici.

În cele din urmă fură opriți în fata unei mari clădiri a cărei poartă fu deschisă înaintea lor.

Era clădirea tribunalului.

Voinicii fură purtați printre cazaci pe scări și coridoare nenumărate până când în cele din urmă se opriră într-o sală.

În mijlocul acestei săli se găsea o masă lunguiață, pe masă un crucifix.

Acum își dădeau seama și voinicii că se găseau în fata Tribunalului Militar.

La intrarea lor, masa era neocupată. În curând însă o ușă se deschise și prin ea intrară în sală membrii tribunalului Militar.

Cinci bărbați cu chipurile întunecate, cu priviri aspre, luară loc în jurul mesei, iar cel din mijloc, rosti formula următoare:

— În numele Majestății Sale, Țarul Rusiei! Deschid dezbaterile procesului intentat pentru numeroase crime, tovarășilor lui Stanislau Rimsky.

Prizonierii începură să se miște.

— Acuzații să pășească înainte, pe rând! răsună glasul președintelui judecății.

Cel dintâi păși în față Dan Dragomir.

— Numele și pronumele?

— Dan Dragomir!

— Nu ești polonez?

— Sunt român!

— Ai doilea!

— Doctorul Leonida Kipriotis.

— Și tu? întrebă președintele, arătând în spre Micislav.

— Micislav Strilinsky!

— Dar fetele?

Ludovica păși în fata mesei.

— Ludovica Rimsky! zise ea.

Președintele deschise ochii mari.

— Ești sora lui Stanislau Rimsky, care a fost executat?

— Nu. Am fost crescută doar de mama lui Stanislau Rimsky.

— Care-ți este numele adevărat?

— Nu știu. Am fost găsită pe Vistula și fiindcă nimeni nu știa al cui copil sunt, lumea mi-a spus Rimsky.

— Și cealaltă fată?

— Minerva Kipriotis.

— Cunoașteți învinuirea ce vi se aduce! De altfel avem aici declarațiile lui Stanislau Rimsky, ale căror părți mai însemnate vi le voi citi. În decursul interogatorului, care i-a fost luat ieri Stanislau Rimsky și-a luat răspunderea pentru toate faptele de care a fost învinuit. El a recunoscut toate acuzațiile, care i-au fost aduse și a mărturisit că toate faptele le-a pus la cale singur, singur a făurit planurile și că niciunul din tovarășii săi nu l-a ajutat într-o măsură mai însemnată la ducerea la îndeplinire a planurilor sale.

Acuzații se uitară unul la altul.

În ochii lor străluceau lacrimi și toți se gândiră la nețărmurita dovadă de dragoste pe care căpitanul le-o dăduse chiar și în ultimele clipe ale vieții sale.

El își luase răspunderea tuturor isprăvilor, numai spre a-și salva tovarășii.

— Această mărturisire - urmă președintele - Stanislau Rimsky a întărit-o și prin jurământ, așa că Tribunalul Militar și-a dat sentința bizuindu-se pe declarațiile lui. Asupra lui Stanislau Rimsky sentința de moarte a fost executată încă în decursul nopții trecute.

Pe fețele prizonierilor se putea observa mirarea pricinuită de aceste cuvinte.

Chiar dacă în fundul sufletelor lor ar mai fi existat vreo îndoială cât de mică, ea era risipită acum de președintele tribunalului, care îi anunța în mod oficial că Stanislau Rimsky fusese executat în noaptea trecută.

— Mai aveți ceva de adăugat la mărturisirea lui Stanislau Rimsky? întrebă președintele, cu glasul lui rece ca gheața.

Prizonierii se uitară unul la altul și în cele din urmă, Dan Dragomir luă cuvântul, în numele lor:

— Afară de cele două fete, noi suntem tot atât de vinovați, ca și Stanislau Rimsky. Așa că, dacă el a fost osândit la moarte, aceeași pedeapsă ni se cuvine și nouă. Noi nu ne temem de ceea ce ne așteaptă…

Președintele răspunse, răstit:

— Ce se va întâmpla cu voi, aceasta o va hotărî tribunalul!

— Dar și noi suntem vinovați! răspunse Dan Dragomir.

— Stanislau Rimsky a declarat tocmai contrariul! zise președintele.

— Numai pornirea sa nobilă l-a făcut pe căpitanul nostru să-și ia toată răspunderea asupra lui!

— Dar a și jurat!

— Numai pentru a ne scăpa pe noi!

— Nu poate fi un om tocmai atât de prost, încât să se acuze singur…

Dan Dragomir vru să mai răspundă ceva, dar președintele îl opri.

— Orice mărturisire a voastră este de prisos, deoarece din cele spuse până acum, judecata a putut să-și dea seama că vreți s-o induceți în eroare…

Președintele schimbă apoi câteva cuvinte în șoaptă, cu ceilalți membri ai tribunalului, iar după aceea se întoarse din nou spre prizonieri.

— Judecata socotește neîntemeiată mărturisirea făcută de voi în fața ei și de aceea își sprijină sentința pe declarațiile lui Stanislau Rimsky. De aceea, achită pe cei cinci acuzați și ordonă punerea lor în libertate.

Un murmur de surpriză însufleți micul grup al voinicilor din mijlocul cărora se ridică vocea pătimașă a lui Dan Dragomir:

— Dacă bunul nostru căpitan a fost ucis, vrem să fim executați și noi!

Președintele urmă, cu glasul lui nepăsător:

— Judecata v-a achitat în nădejdea că, vă veți întoarce la viața de mai înainte și veți renunța la aventurile la care v-ați dedat în anii din urmă.

— Nu! Nu! strigă Dan Dragomir. Dacă ne dați drumul de aici, vom continua cu viața de bandit, fiindcă ne așteaptă o chemare sfântă: să răzbunăm moartea căpitanului nostru. Și martor ne este Dumnezeu că-l vom răzbuna!

Președintele se înfurie și răspunse, răstit:

— Niciun cuvânt mai mult! Țin să subliniez că judecata a fost binevoitoare cu voi. La darea sentinței tribunalul a avut în vedere, întâi, mărturisirea Vulturului Morții, al doilea, dorința de a reda societății cinci ființe omenești. Gândiți-vă bine la ceea ce veți face de acum înainte și dați-vă seama cât mai mult prețuiește viața liniștită, de familie, decât viața aventuroasă și nesigură de bandit. Iar dacă totuși veți alege această din urmă, atunci nu trebuie să vă pară rău că n-ați fost osândiți la moarte, fiindcă mai curând sau mai târziu tot aici veți ajunge și atunci nu veți mai putea scăpa de mâinile călăului.

După aceea președintele le spuse cazacilor să-i ducă pe prizonieri înapoi, în fortăreața Petropavlovsk, de unde apoi urmează să fie puși în libertate, cu toate formele necesare.

Prizonierii părăsiră abătuți clădirea tribunalului. Poate că, dacă ar fi fost osândiți la moarte, ar fi fost mai veseli, decât în urma sentinței de achitare…

Ei intraseră în clădirea aceea, pe deplin încredințați că vor fi osândiți la moarte și… iată, ieșeau din ea, ca oameni liberi, ca oameni care nu mai aveau de ispășit nici măcar câțiva ani de închisoare.

Ce să facă ei, de ce să se apuce?

Fiecare din ei se gândi numai la aceasta tot timpul drumului până la fortăreață.

Aici, ei fură duși deocamdată în celulele lor, iar ofițerul însoțitor se duse să raporteze comandantului închisorii.

Hârtiile cu sentința tribunalului sosiră la fortăreață numai în decursul după amiezii, așa că, numai atunci fură puși în libertate.

Comandantul fortăreței le legă și el de suflet să se schimbe și să se facă oameni de treabă și voinicii părăsiră închisoarea urmați de acest sfat al ofițerului.

Dar ei nu se puteau bucura de libertatea pe care n-o doriseră. Ieșind din fortăreață, se opriră nehotărâți, neștiind ce să facă, de ce să se apuce, unde să se ducă.

Erau liberi, absolut liberi, nimeni nu-i mai urmărea, nimeni nu le mai putea face vreun rău și totuși, niciodată nu se mai simțiseră atât de părăsiți ca de data aceasta.

— Nu ne rămâne altceva de făcut - zise Dan Dragomir - decât să ne înapoiem la Rudin și să reîncepem viața, pe care am întrerupt-o!

— Dacă e bine, sau nu - zise Dan Dragomir - asta se va vedea mai târziu. Deocamdată eu știu doar atât că mai avem o mare îndatorire de îndeplinit! Nu uitați că, în pădurea Rudinului au pierit doi buni prieteni de-ai noștri, precum și prințesa Fedora Feodorovna. Nu uitați că, aici, în curtea acestei fortărețe și-a dat sfârșitul căpitanul nostru, Stanislau Rimsky, care și-a jertfit viața, pentru a ne da nouă libertatea! Iar acela, căruia îi putem mulțumi toate acestea, contele Gorciacov, trăiește încă.

Ochii voinicilor se aprinseră, la auzul numelui Călăului Varșoviei.

— Nu trebuie să uitați că - urmă Dan Dragomir, pătimaș - atâta timp cât inima noastră mai bate, cât creierul nostru mai poate judeca și mai suntem în stare să ținem o armă în mână, atâta timp fiecare gând al nostru trebuie să se îndrepte în spre răzbunarea care ne așteaptă…

În clipa aceea un bărbat se opri lângă grupul voinicilor.

Bărbatul acesta purta uniformă ostășească și pe sub pelerină se putea observa uniforma strălucitoare a regimentului de gardă Semonov. Ofițerul avea pe umeri tresele gradului de maior.

Era prințul Dimitri Trubetzkoi.

El se oprise lângă voinici și se adresă lui Dan Dragomir:

— Sunteți tovarășii lui Stanislau Rimsky?

Voinicii se uitară bănuitori la tânărul ofițer.

Se gândeau că, poate din nou îi aștepta închisoarea.

Ofițerul observă îndoiala lor și căută să-i liniștească.

— Răspundeți fără teamă, căci nu vi se va întâmpla nimic!

Dan Dragomir își ridică mândru capul și răspunse:

— Da, noi suntem tovarășii credincioși ai Vulturului Morții!

— Atunci urmați-mă!

Voinicii se uitară din nou unul la altul. Privirile lor trădau teamă, nedumerire.

— Veniți! Veniți! îi îmbărbătă Dimitri din nou și porni încet, înainte.

Voinicii șovăiră, nu știau ce să facă, până în cele din urmă însă tot se hotărâră să-l urmeze.

Nu știau unde se duc, nu știau dacă fac bine că se duc, dar o voce lăuntrică le șoptea tuturor să urmeze pe necunoscutul ofițer.

În aripa din spre apus a fortăreței aștepta o căruță soldățească, un fel de furgon.

Dimitri arătă în spre furgon și zise:

— Urcați-vă!

— Dar am vrea să știm unde mergem! zise doctorul Leonida.

— Veți afla la vremea sa! răspunse Dimitri.

— Dar dacă nu vrem să mergem mai departe? zise atunci și Micislav.

— Eu nu vă silesc să mergeți! răspunse prințul Trubetzkoi, nepăsător. Vă atrag atenția însă că vă va părea foarte rău, dacă nu vreți să mă urmați.

Dan Dragomir le făcu un semn tovarășilor săi.

— Să mergem, băieți!

Și porniră în spre furgon.

— Mai rău decât ni s-a întâmplat până acum nu ni se poate întâmpla! zise doctorul Leonida, dând din umeri.

Și unul după altul voinicii se suiră în furgon.

Prințul Trubetzkoi îi strigă vizitiului:

— Mână!

Furgonul porni încet, pe străzile Petrogradului, peste care începuse să se lase amurgul. Călătorii furgonului ședeau tăcuți și se frământau să ghicească, oare unde ducea acest drum tainic și ce-i aștepta la capătul lui?

Prințul Trubetzkoi se afla și el printre ei, dar zadarnice rămaseră toate încercările lor de a-l face să vorbească.

La fiecare întrebare a lor, Dimitri răspundea cu aceleași cuvinte:

— Veți afla totul la vremea sa!

După un drum destul de îndelungat, furgonul se opri și maiorul le spuse să coboare.

Tovarășii Vulturului Morții se văzură în fața unui palat minunat. În depărtare străluceau valurile Nevei. Câteva din ferestrele din spre stradă ale palatului erau luminate.

— Ce să fie casa aceasta? întrebă Dan Dragomir, mai mult pentru el, deoarece nu se aștepta să primească vreun răspuns.

— Palatul Trubetzkoi! răspunse Dimitri, de data aceasta.

— Și ce căutăm noi aici?

— Dacă mai ai putină răbdare, vei afla!

Cu aceste cuvinte Dimitri porni înainte.

— Urmați-mă!

Voinicii porniră după el.

Dar Dimitri nu se îndreptă spre intrarea principală, ci ocoli clădirea, înconjurată de un zid înalt și se apropie de o poartă dosnică, din vecinătatea Nevei.

Drumul lor duse mai întâi printr-o grădină foarte mare, apoi ajunseră în fata unei mici uși. Dimitri scoase o cheie din buzunar și în clipa următoare voinicii urcau o scară îngustă, în spirală.

Drumul acesta întortocheat era luminat de razele slabe ale unui felinar, ce arunca o lumina misterioasă asupra făpturilor care înaintau încet, cu băgare de seamă.

Drumul acesta se termină însă în curând și ajunseră pe un coridor lat, în care dădeau numeroase uși înalte, cu două canaturi.

Prințul Trubetzkoi îi conduse în una din odăile ce se găseau în dosul acestor uși.

— Luați loc și așteptați până când mă voi înapoia.

Voinicii se uitară mirați în jurul lor.

— Nu veți aștepta prea mult - mai zise Dimitri - deoarece mă voi înapoia îndată!

Cu aceste cuvinte părăsi încăperea și se duse de-a dreptul spre odaia lui Stanislau Rimsky.

Vulturul Morții nu ieșise din odaie, toată ziua. Prințul Trubetzkoi se ferea, ca nici măcar servitorii să nu-l zărească pe Stanislau Rimsky, deoarece, dacă vreunul din

ei îl recunoștea, atunci îndată se răspândea vestea că Vulturul Morții este în viață și că deci, executarea din curtea fortăreței Petropavlovsk nu fusese decât o comedie.

Or, aceasta nu trebuia să se întâmple, chiar și numai din considerație pentru țar.

Zbuciumul ultimelor zile îl istovise pe Rimsky cu totul. Afară de aceasta, noaptea trecută el nu dormise de loc. El nu se dusese să se culce decât în zorii zilei, dar chiar nici atunci somnul nu i se lăsă peste ochi. În noaptea aceea trecuse prin atâtea încât chiar dacă închidea ochii pentru o clipă, în clipa următoare îi deschidea din nou, o nouă vedenie a celor întâmplate ivindu-se pentru a suta oară înaintea ochilor săi înfrigurați.

Ceasuri întregi se zvârcolise în chipul acesta și nu ațipi decât numai când soarele răsărise pe cer.

Iar ziua ce urmă o petrecu într-o chinuitoare îndoială. Prințul Trubetzkoi veni la el în mai multe rânduri, îi adusese friptură rece și vin, pe Mioara Comăneanu însă, n-o mai văzuse de loc.

Dimitri îi făgăduise că-i va da prilejul să vorbească cu tovarășii săi încă în decursul acelei zile și acum îl neliniștea această promisiune. În ce chip va izbuti oare maiorul să-i îndeplinească această dorință?

În odaia ce-i fusese pusă la dispoziție el găsi și cărți de citit, dar povestirea cea mai senzațională nu izbutea să-l pasioneze decât câteva minute. Mereu își aducea aminte de tovarășii săi: Dan Dragomir, doctorul Leonida, ceilalți, precum și aceia care își dormeau somnul de veci în pădurea Rudinului.

Viitorul său îl preocupa și el.

În Rusia nu putea rămâne, în Polonia nu se putea duce! Atunci unde să-și caute o nouă patrie?

Se gândi la Germania.

Își reaminti de trecerea sa prin Germania, ca prilejul fugii sale din Petrograd, pe bordul vaporului „Rheinland”.

Cu acest prilej trăise timp mai îndelungat printre nemți și-și făcuse și câțiva prieteni.

Se gândi și la Franța, la Paris, despre care îl auzise odată vorbind pe prințul Poniatowsky. Nu putea însă să se hotărască în care din aceste două țări să se ducă.

Tocmai se gândea la ceea ce urma să facă în viitor când, deodată, ușa se deschise și Dimitri intră în odaie.

Chipul lui Stanislau Rimsky se înseniná.

— Ce bine îmi pare că te văd, prințe!

Dimitri zâmbi:

— Pesemne că ai simțit că-ți aduc o veste bună!

— Ce veste bună îmi mai poți aduce mie! exclamă Vulturul Morții, îndurerat.

— Oare ieri nu ți-am procurat o bucurie, când ți-am dat prilejul să o vezi pe aceea, care ți-a fost dragă?

— Da… da… însă…

— Ei bine, m-am gândit să-ți procur și pentru astăzi o surpriză!

— Care, anume?

— Urmează-mă și vei vedea!

— Prietenii mei?

— Nu-ți voi spune încă! Nu-i bine să fi atât de nerăbdător.

— Atunci să mergem! strigă Stanislau Rimsky cu înflăcărare și porni după Dimitri.

Maiorul o luă cu pași grăbiți pe coridor și în cele din urmă deschise o ușă.

— Vino! îi zise el lui Stanislau Rimsky.

Cei din odaie se uitau curioși în spre ușă. Oare cine avea să intre prin ea?

Rimsky nu așteptă să i se spună de două ori.

În clipa următoare era în pragul ușii. Lacrimile îi năpădiră ochii și deschizându-și brațele, strigă, în prada unei nespuse bucurii:

— Prieteni… scumpii mei prieteni!

Rimsky rămase uluit când intră în odaie. Dar cine ar putea să descrie simțământul ce năpădi inimile voinicilor când văzură că bunul lor căpitan, pe care-l credeau mort, venea înaintea lor râzând, sănătos, fericit.

Vorba li se opri în gât. Ar fi vrut să izbucnească în urale, dar surpriza le fu atât de neașteptată încât nu numai că nu fură în stare să rostească vreun cuvânt, dar nici măcar să se miște din loc nu putură.

Dimitri privi mulțumit la această scenă înduioșătoare.

Într-un târziu voinicii își reveniră din uluire și strigăte de bucurie umplură încăperea:

— Căpitane!

— Ești în viață?

— Nu te-au executat?

Ei se repeziră la Stanislau Rimsky, îl îmbrățișară, îl sărutară.

— Ce s-a întâmplat?

— Te-am crezut mort!

— Ni s-a spus că ai fost împușcat astă-noapte.

Vulturul Morții de-abia mai apucă să vorbească.

— Scumpi prieteni! Nu vi s-a spus nicio minciună când vi s-a istorisit că am fost executat, deoarece într-adevăr puștile, ale căror detunături le veți fi auzit și voi ieri noapte, au fost îndreptate asupra inimii mele.

— Dar atunci cum se face că tu totuși ești aici și în viață?

— Vorbește!

— Explică-ne!

— Ce minune s-a întâmplat?

Stanislau Rimsky zâmbi.

— Nu s-a întâmplat nicio minune! Am fost salvat de omul acesta de treabă, prințul Dimitri Trubetzkoi.

Voinicii se uitară cu priviri pline de recunoștință la prințul Trubetzkoi, care căuta să se scuture de laudele pe care i le aducea Vulturul Morții.

— Eu n-am niciun merit! Țarul l-a grațiat pe Stanislau Rimsky și tot Țarul a luat toate măsurile necesare ca prietenii Vulturului Morții să nu fie osândiți.

Dan Dragomir nu mai putea de curiozitate și se rugă, aproape implorător:

— Căpitane, povestește-ne ce s-a întâmplat? Ne găsim în fața unei enigme pe care în zadar ne-am trudi s-o dezlegăm căci fără ajutorul tău n-am izbuti niciodată. Până când nu ne vei povesti cele-petrecute în noaptea misterioasă din fortăreața Petropavlovsk, noi nu vom pricepe niciodată cum a fost cu putință ca Vulturul Morții să fi fost executat și după un răstimp mai mic de douăzeci și patru de ceasuri să ne găsim față în față cu el.

— Veniți în jurul meu, copii, zise Vulturul Morții, și ascultați povestea acestei nopți care vi se pare atât de enigmatică.

Și Stanislau Rimsky istorisi povestea miraculoasei sale salvări. El istorisi cum a ajuns în fața Țarului care a recunoscut în el pe salvatorul său de acum un an de zile, istorisi povestea comediei cu executarea, după aceea transportarea în palatul Trubetzkoi unde se întâlnise cu Mioara Comăneanu.

După aceea luă cuvântul Dan Dragomir care istorisi ciudatele dezbateri ale procesului lor în fața Tribunalului Militar.

— Acum suntem iarăși împreună! strigă voinicul român, fericit. Înaintea noastră se deschide din nou calea vieții libere și nimeni și niciodată nu ne va mai putea despărți!

— Nu, Dane… zise Vulturul Morții, abătut…

— Ce-ai spus, căpitane?

— Am spus că nu, adică, cum că trebuie să renunțăm la asemenea planuri.

— De ce? Sau oare nu vrei să mai rămâi alături de noi?

— Aș rămâne cu dragă inimă alături de voi, dar nu se mai poate!

— Nu se mai poate? Pentru ce? Cine se împotrivește?

— Nu se poate, fiindcă, chiar dacă am rămas în viață, pentru lume însă sunt executat în noaptea de ieri!

— Nu te înțeleg?

— Vulturul Morții nu mai există! Vulturul Morții s-a prăbușit sub gloanțele cazacilor în curtea fortăreței Petropavlovsk… Nu mai există decât Stanislau Rimsky! Dar chiar și Rimsky trebuie să plece de aici, trebuie să plece departe, pe meleaguri străine!

— Nu face nimic, căpitane! strigă Dan Dragomir cu o însuflețire de adevărat erou. Mergem și noi cu tine!

Lui Stanislau Rimsky îi căzu foarte bine această dovadă de nemărginită dragoste și credință pe care i-o dădeau prietenii săi, dar fu silit s-o respingă.

— E în zadar, dragii mei, nu se poate! De ce să ne apucăm noi într-o țară necunoscută? Lăsați-mi numai mie soarta aceasta, mă voi lupta eu cumva cu ea.

— Și noi?

— Voi rămâneți aici… Înapoiați-vă în Polonia!

— Niciodată!

— Nu te pripi cu răspunsurile, Dane! Aceasta este dorința țarului și condiția lui pentru ca să putem rămâne în viață.

— Mai bine mor decât să mă despart de tine!

Glasul lui Stanislau Rimsky suna moale, mătăsos, așa cum nu-l mai auziseră voinicii niciodată. În ochi îi străluceau lacrimile și cu mare greutate putea să-și ascundă înduioșarea.

De-abia acum se găsea în fața celei mai mari greutăți: trebuia să se despartă de prietenii săi, trebuia să-i silească să se înapoieze în mijlocul societății, la viața liniștită.

El se adresă trist tovarășilor care îl înconjurau:

— Nu vă pripiți, dragii mei prieteni! În trecut am dat destule dovezi cât de credincioși, cât de legați am fost unul de altul. În viitor însă, ne așteaptă alte îndatoriri și trebuie să ne căutăm un alt fel de viață, un alt destin.

— Nu există în lumea aceasta o viață mai frumoasă, decât aceea pe care am trăit-o noi! zise Dan Dragomir, cu înflăcărare.

— Frumoasă, dar primejdioasă!

— Puțin ne pasă de primejdii!

— Ai dreptate, Dane… Ceea ce spui tu însă nu stă în picioare decât pentru trecut, când într-adevăr, nu ne-am sinchisit de primejdii… Acum însă, trebuie să vă dați seama că a fost îndeajuns viața de vagabonzi pe care am dus-o… Tu, Dane, ai plecat din patria ta și ai venit la Varșovia pentru a învăța… Tu, Micislav, ai fost studentul cel mai sârguincios, ai fost plin de dorințe, de ambiții, de planuri… Tu, Leonida, ești doctor și aveai o minunată carieră înaintea ta… Iar voi, dragele mele, Minerva și Ludovica… ați visat să vă trăiți viața alături de un bărbat bun, liniștit, cinstit, stimat de lume… În locul unei vieți fericite, tihnite, de ce ați alege un trai nesigur, plin de primejdii, în care nenorocirea să vă pândească la fiecare pas?… Nu, de o mie de ori, nu… Credeți-mă că asta nu este o viață…

O tăcere adâncă urmă cuvintelor lui Stanislau Rimsky.

Toți cei de față își dădeau seama că Vulturul Morții avea dreptate și nu îndrăznea niciunul să se împotrivească.

Dan Dragomir doar vru să mai spună ceva, să mai încerce o slabă împotrivire, însă Stanislau Rimsky i-o luă înainte.

— Nu, nu vorbi, Dane… Orice vorbă a ta ar fi în zadar, deoarece, ceea ce v-am spus eu acum aici nu poate fi tăgăduit. Coborâți-vă în sufletele voastre, gândiți-vă bine la ceea ce v-am spus și veți vedea că am dreptate.

— Da, se amestecă atunci în vorbă și prințul Trubetzkoi. Gândiți-vă că de data aceasta v-ați înapoiat din gura morții… Face să vă mai jucați și în viitor cu moartea?… Face să vă primejduiți cea mai mare comoară pe care Dumnezeu i-a lăsat-o omului: viața?… Ascultați-l pe căpitanul vostru… Dacă el și-a dat seama că aceasta este

calea cea bună, ascultați-l, după cum l-ați ascultat și până acum și viitorul vă va dovedi că el a grăit adevărul.

— Căpitane - luă atunci cuvântul și doctorul Leonida - prințul Trubetzkoi are dreptate. Până acum am ascultat întotdeauna de sfatul tău. Te vom asculta și de astă dată. Te rugăm însă să te scobori și tu în sufletul tău, să te gândești și tu bine și să ne spui sincer dacă ceea ce ne sfătuiești acum pornește din convingerea ta personală sau a-i fost silit să ne vorbești astfel?

Stanislau Rimsky își dădu seama că totul atârna acum de răspunsul său. Doctorul Leonida dădu dovadă înc-odată că știa să cumpănească lucrurile, să citească în sufletele oamenilor și prin întrebarea lui îl pusese pe Vulturul Morții în situația de a nu putea răspunde decât adevărul.

Dar nici Stanislau Rimsky nu șovăi.

Trebuia să aducă o jertfă mare, dureroasă, dar era hotărât s-o aducă, fiindcă îl lega cuvântul, pe care i-l dăduse țarului. De aceea, el nu mărturisi că, sfatul acesta era voința țarului, ci că ar fi într-adevăr dorința sa.

Vulturul Morții își ridică mândru capul și zise:

— Știți prea bine, cât de dragi îmi sunteți. Este în zadar să mai subliniez lucrul acesta. Or, dacă știți aceasta, nu mai aveți dreptul să vă îndoiți că nu v-aș dori decât binele... De aceea, îți răspund ție doctore Leonida și tuturor celorlalți prieteni că sunt pe deplin încredințat că trebuie să ne despărțim unii de alții și că voi trebuie să vă întoarceți la vechea, fericita, liniștita viață de odinioară.

O tăcere mormântală urmă cuvintelor lui Stanislau Rimsky.

Acesta căuta să-și învingă înc-odată înduioșarea și pentru a-și convinge prietenii cât mai bine, urmă:

— Grația țarului v-a dat tuturor putința de a vă înapoia în Varșovia... Micislav, fii sincer, n-ai vrea tu să-ți revezi bătrânii tăi părinți?

Cel amintit își lăsă capul peste piept.

El își aduse aminte de o căscioară în care trăiau doi bătrâni și a căror singură nădejde era el.

Și cuvintele căpitanului deșteptară în sufletul lui un nețărmurit dor de casă. Ar fi vrut să se vadă în micuța căscioară, să-și îmbrățișeze bătrânul părinte și să-i sărute mâna bunei sale mame.

— Căpitane… căpitane… exclamă el, cu lacrimile în ochi, tare aș mai vrea să mai dau o raită pe acasă!

— Vezi? zise Stanislau Rimsky, binevoitor. Eram încredințat că de îndată ce-ți voi aduce aminte, vei voi să te mai vezi odată acasă…

Micislav dădu din cap, fără să mai spună ceva.

— Și tu, doctore Leonida, zise apoi Vulturul Morții, adresându-se tânărului doctor, adu-ți aminte cât de fericiți trăiați pe vremuri, tu și cu Minerva!… Tu ești un om tăcut, ești un om de știință apreciat de lume, închină-ți deci viața chemării tale: lecuiește pe semenii tăi de bolile cu care îi încearcă soarta. Nu ucide, ci redă-le bolnavilor viața.

— Ai dreptate, căpitane, zise doctoral Leonida…

— Minerva, Ludovica, înapoiați-vă și voi la viața liniștită de familie, căci numai acolo vă puteți găsi fericirea.

— Căpitane, zise atunci Micislav. Dacă, într-adevăr, se va hotărî să ne întoarcem toți pe la căminurile noastre, atunci aș avea să-ți fac o rugăminte.

— Vorbește, Micislav!

— Ludovica a venit cu tine, tu ai adus-o în mijlocul nostru…

— Așa este.

— A crescut la voi în casă și a trăit ca și când ar fi fost sora ta.

— Și aceasta este adevărat.

— Ai putea să te desparți chiar și de ea?

— Dacă mi-aș da seama că la Varșovia Ludovica ar putea fi mai fericită, decât alături de mine, atunci, da… Pe mine mă așteaptă un viitor nesigur, nu pot ști ce va aduce ziua de mâine și ar fi o mârșăvie din partea mea să târăsc în

mizerie sau noi primejdii, pe o biată fată, care în altă parte ar putea trăi mulțumită.

Micislav dădu din cap.

— Ai dreptate, căpitane!

— Parcă voiai să mai spui ceva, Micislav? zise Stanislau Rimsky, văzând că tovarășul său se codea să continue.

Micislav se frământă, se pregăti câteva clipe, apoi își luă inima în dinți și zise:

— Căpitane, eu te scap de grija aceasta!

— Cum?

— O iau cu mine la părinții mei, iar dacă vrea și Ludovica… ne cununăm!

Vulturul Morții se uită la fată.

În ochii Ludovicăi străluci flacăra bucuriei. Rimsky mângâie părul fetei.

— Ludovica, tu ce zici?

— Stanislau… și eu… și eu îl iubesc de mult pe Micislav.

Stanislau Rimsky o sărută, fericit.

— Nici nu vă puteți închipui, zise el, ce bucurie mi-ați făcut prin cuvintele acestea! Mărturisesc, Micislav că îmi iei o mare piatră de pe inimă și sunt nespus de fericit s-o știu pe Ludovica alături de un bărbat de treabă ca tine. Mă voi gândi întotdeauna cu drag la voi și rog Cerul să fiți fericiți, cât se poate de fericiți!

Privirea căpitanului căzu apoi asupra lui Dan Dragomir care stătea într-un colț, abătut.

— De ce stai trist, Dane? îl întrebă el. Oare și pentru tine nu va fi mai bine dacă te vei înapoia la ai tăi?

— Nici eu n-am pe nimeni, răspunse românul, posomorât, nici pe mine nu mă așteaptă nimeni acasă, sunt un biet vagabond singuratic, un om fără rost, fără căpătâi…

— Te vei înapoia la Varșovia.

— Niciodată! Dacă contele Gorciacov mi-ar mai ieși în cale vreodată, l-aș sfâșia în bucăți!

— Atunci înapoiază-te în patria ta!

— Ce să fac în sărmana mea patrie subjugată de turci? Am fugit de-acolo, fiindcă mă răzvrăteam în fiecare zi împotriva asupritorilor și fiindcă dacă mai rămâneam, sfârșeam în spânzurătoare… Așa că, vezi prea bine că și eu sunt tot atât de singur pe lumea aceasta ca și tine… Tocmai de aceea, te rog, te implor, ia-mă cu tine! Cele spuse de tine în privința tovarășilor noștri sunt adevărate… Cu mine însă lucrurile stau cu totul altfel… De aceea căpitane, te implor, lasă-mă să nu mă despart de tine, lasă-mă să te urmez ca un servitor, ca un câine credincios… Eu nu mai am patrie, tu nu mai ai patrie… Eu nu te mai am decât pe tine în lumea aceasta, tu mă vei avea pe mine…

Stanislau Rimsky se apropie de credinciosul său tovarăș și-l îmbrățișă:

— Bine, Dane! Vom merge împreună în spre nesiguranță, în spre viața cea nouă…

Chipul până atunci abătut al lui Dan Dragomir se însenină deodată.

— Căpitane, Dumnezeu să te binecuvânteze!

Clopotele bisericilor din Petrograd bătuseră miezul nopții și Vulturul Morții mai era încă tot împreună cu prietenii săi. Voinicii aveau mereu să-și spună câte ceva, erau doar pentru cea din urmă oară împreună. De îndată ce se vor ivi zorile, grupul de voinici care urma să se înapoieze la Varșovia, va porni la drum și din clipa aceea cine știe dacă se vor mai revedea vreodată.

Prințul Trubetzkoi luă măsurile necesare pentru plecare și doctorul Leonida, Micislav și cele două fete se întristară.

Bieții oameni erau adânc emoționați deoarece își dădeau seama că nu mai aveau decât doar câteva minute de petrecut împreună. În mintea lor reînviară frumoasele zile petrecute la Varșovia, Zlepitnak și Rudin și cu cât se apropia clipa despărțirii cu atât mai strânse le erau inimile, cu atât mai tremurător glasul, cu atât mai înlăcrimați ochii.

Ar fi vrut să oprească timpul în loc, să facă ceasurile cât o lună, dar timpul trecea vertiginos, o oră părându-li-se un minut.

Un orologiu din depărtare sună ceasurile două.

Prințul Trubetzkoi se ridică de pe scaun.

— A sosit timpul să plecați… Trebuie să părăsiți Petrogradul încă în decursul acestei nopți.

Atunci, aceia care trebuiau să plece nu se mai putură stăpâni și izbucniră într-un sfâșietor hohot de plâns.

Micislav, omul ce nu cunoștea frica, doctorul Leonida, înțeleptul, plângeau ca niște copii și plângea și Stanislau Rimsky, atât de temutul Vultur al Morții.

Împreună cu Dan Dragomir, el își luă rămas hun pe rând de la aceia cu a căror viață se contopise viața lui în timpul anilor din urmă.

— Dumnezeu să vă aibă în paza lui, zicea Vulturul Morții, printre sughițuri. Nu mă uitați niciodată, după cum nu vă voi uita nici eu.

— Căpitane, căpitane, răsună glasul îndurerat al doctorului Leonida, cum să te uităm, când tu ne-ai fost totul în lumea aceasta!

După doctorul Leonida, Stanislau Rimsky își luă rămas bun de la Minerva, apoi de la Micislav și în urmă de tot, de la Ludovica.

Despărțirea de Ludovica îi veni foarte greu lui Rimsky căci alături de fata aceasta își petrecuse doar toată tinerețea… iar când soarta hotărâse să-l facă vagabond, un urmărit al puterii publice, Ludovica îl urmă fără șovăire.

Rimsky o îmbrățișă deodată și pe fată și pe Micislav și zise:

— Să dea Dumnezeu să fiți foarte, foarte fericiți!

Acest rămas bun atât de mișcător, îl impresionă până la lacrimi chiar și pe prințul Dimitri Trubetzkoi. Acum, scena ce se desfășurase înaintea lui îl făcuse să înțeleagă în ce constase acea nemaiauzită putere cu care Stanislau Rimsky speriase întreaga Rusie și cu prilejul acestei scene pricepu și nemărginita dragoste pe care soția lui i-o purtase pe vremuri lui Stanislau Rimsky.

Dar trebuia să se sfârșească și cu această dureroasă și întristătoare scenă. Dimitri căută să-și învingă emoția și zise:

— Plecați… plecați odată!

Chiar și Vulturul Morții ar fi vrut să se sfârșească odată cu luarea bunului rămas, deoarece simțea că dacă scena aceasta mai ține nu va fi în stare să se mai stăpânească și cine știe ce se mai putea întâmpla.

— Plecați… da… plecați! îngână și el, printre lacrimi. Cu cât ține mai mult, cu atât e mai dureros, cu atât e mai rău.

Prințul Trubetzkoi trebui să-l smulgă cu sila din brațele doctorului Leonida și ale Ludovicăi. Micislav pleca și se înapoia mereu și el spre a-l îmbrățișa pe Rimsky sau pe Dan Dragomir.

Românul ținu piept cel mai mult năvalei simțămintelor. În cele din urmă însă se sfârși și cu tăria lui sufletească și

trântindu-se la pământ, izbucni într-un plâns din care nu-l mai putură opri.

Și Dan Dragomir mai plângea încă și după ce voinicii părăsiră odaia și nu se mai auzea decât zgomotul pașilor lor pe coridor.

Cei ce plecau erau conduși de prințul Trubetzkoi.

Ei coborâră scara în spirală, străbătură grădina și ajunseră în stradă, unde la ora aceea nu era țipenie de om.

Prințul Trubetzkoi îl luă puțin la o parte pe doctorul Leonida.

— Doctore! îi zise el. Pe drum veți avea nevoie de multe. Ține aceasta să nu duceți lipsă de nimic!

Și-i vârî în mână o pungă plină cu aur.

Doctorul Leonida mulțumi înduioșat, pentru această dovadă de bunătate sufletească.

Dar prințul Trubetzkoi căută să se scuture de orice recunoștință.

— N-am făcut nimic mai mult, decât ar fi făcut oricare alt om în locul meu, zise el. Mergeți cu Dumnezeu, fiți fericiți și Cerul să vă binecuvânteze…

Voinicii plecară și micul lor grup se pierdu în ceața dimineții.

Dimitri Trubetzkoi rămase timp îndelungat în poarta palatului și se uită în direcția pe unde dispăruseră voinicii.

După aceea își șterse lacrimile care tot îi mai umezeau ochii și în urmă închise poarta și se înapoie în palat, la Vulturul Morții.

*

*   *

El îi regăsi pe cei doi bărbați tot plângând.

Se duse de-a dreptul la Stanislau Rimsky și strângându-i mâna cu căldură, îi zise:

— Stanislau Rimsky, de-abia după cele petrecute aici am învățat să te stimez! Ceea ce ai făcut în noaptea aceasta

este cea mai frumoasă faptă a vieții d-tale și ea îți răscumpără toate păcatele pe care le vei fi săvârșit până acum… Ai redat fericirii, vieții, patru oameni… N-aș fi crezut niciodată că un om, în asemenea împrejurări, va izbuti să se arate atât de tare, după cum ai fost d-ta, stăpânindu-ți lacrimile și inima…

— Pentru fericirea lor eram dator să fac orice! răspunse Vulturul Morții, în șoaptă.

— Acum însă, sus capul! Acum este rândul vostru! Dacă ai știut să te gândești la fericirea altora, acum trebuie să ști să ți-o găsești și pe a d-tale.

Stanislau Rimsky clătină din cap, trist.

— Fericire?

— Nu trebuie să fi atât de deznădăjduit, zise prințul Trubetzkoi, încercând să-l îmbărbăteze. Ești tânăr încă, mai ai o viață întreagă înaintea dumitale! Sunteți doi, vă veți încuraja unul pe altul.

Stanislau Rimsky se uită la Dan Dragomir și lacrimile îl podidiră din nou.

— Am rămas doi, scumpul meu prieten, doi… Severin, Vlasovici, ei sunt fericiți… Ceilalți au plecat acum cu sufletul plin de nădejdi… Numai noi doi am rămas aici triști, nehotărâți, îndoiți, fără să știm ce ne va aduce ziua de mâine.

— Ne vom strecura și noi cumva prin viață, căpitane, zise voinicul român. Vom trece piedicile care se vor ivi în calea noastră cu puteri unite și poate că tot vom ieși învingători.

— La ceasurile șase, dimineața pornește poștalionul, zise prințul Trubetzkoi, trebuie să plecați cu el.

— Așa este, răspunse Stanislau Rimsky, de altfel noi suntem gata de plecare.

— Trebuie să plecăm și noi, chiar astăzi? întrebă Dan Dragomir, mirat!

— Da! răspunse Stanislau. Porunca țarului este să părăsim pământul Rusiei cât mai iute. Și de altfel, ce rost

am mai avea noi aici? Poate că va fi chiar mai bine să mergem, să mergem cât mai departe de aici… Zbuciumul unei călătorii mai lungi poate că ne va face să uitam durerile care ne sfâșie inimile acum.

Prințul Trubetzkoi părăsi odaia pentru câtva timp. Viața furtunoasă pe care o trăia de câteva zile nu-l lăsase să se odihnească nicio clipă, nici ziua, nici noaptea. Dar de aceea era gata să pornească la drum. Țarul îl însărcinase să-l conducă pe Vulturul Morții până la graniță și prințul Dimitri Trubetzkoi nu cunoștea oboseala când era vorba să îndeplinească vreo poruncă a stăpânului său.

El se retrăsese spre a face toate pregătirile pentru îndelungata călătorie.

Cei doi tovarăși rămaseră singuri.

— Când mi-aduc aminte de cuibul nostru din Rudin, zise Dan Dragomir, unde am fost cu toții împreună… și astăzi câți și cum am rămas…

Stanislau Rimsky nu răspunse.

— Cine ar fi crezut atunci, când am nimicit închisoarea din Dubro și am doborât un vrăjmaș de cincizeci de ori mai tare decât noi, că vom ajunge aici?

Vulturul Morții stătea cu capul aplecat peste piept și nu spunea niciun cuvânt, ca și când nici n-ar fi auzit vorbele tovarășului său.

— Ehei, căpitane, oftă Dan Dragomir, dacă am putea noi să reînviem aceste frumoase zile de aventură!… Eu cred că niciodată nu mă voi putea obișnui cu viața liniștită, cu viața de casă… Mie îmi trebuie împărăția pădurii, îmi trebuie cântecul frunzelor de copaci, îmi trebuie furtuna fără de care nu pot înțelege viața.

Rimsky nu răspunse nici de data aceasta. El stătea tot trist și tăcut, căzut pe gânduri, fără a auzi cuvintele tovarășului său de suferință,

— Căpitane, ce este cu tine? întrebă Dan Dragomir, sărind la el.

Vulturul Morții tăcu.

Dan Dragomir nu observă decât atunci că ochii căpitanului erau plini de lacrimi.

— Căpitane, de ce plângi?

— Scumpul meu prieten! zise el și-l îmbrățișă pe Dan.

— Dar ce ai căpitane?

— Nimic!

— Nu este adevărat! De ce n-ai încredere în mine?

— Ah… e prea greu…

— Cum ai spus?… Ia spune-mi despre ce este vorba poate că te pot ajuta!

— Nu poți tu să mă ajuți!

— Totuși, spune-mi, ce te doare?

— Mioara Comăneanu! mărturisi Stanislau Rimsky în cele din urmă.

— Mioara?!

— Da! N-o pot uita!

— Bine, dar…

— Da… Credeam că am uitat-o!

— Și?

— Dar nu… Ieri seară când am văzut-o nu mi-am dat seama încă… După aceea însă…

— Ce s-a întâmplat?

— Flacăra vechii iubiri se aprinse din nou în sufletul meu… Ea veni furioasă, ca un vârtej și mă cuprinse pe mine, un biet fir de nisip pentru a mă duce, pentru a mă târî cu sine.

— Căpitane!

— Și de-atunci puterea acestei iubiri pune stăpânire pe mine, tot mai mult… Și cu cât se apropie clipa plecării, cu atât mai mult mă copleșește…

— Poate că o vei uita, după ce vom pleca de aici…

— Nu… nu… De-abia acum îmi dau seama că dragostea aceasta a fost totul pentru mine… Căci trebuie să știi Dane că cea dintâi dragostea este aceea care lasă urme de neșters în sufletul omului… Mioara Comăneanu a fost prima mea dragoste și în zadar mi-am spus eu că am uitat-

o, iată că acum reiese că tot o mai iubesc… Da, o iubesc mai mult decât orișicând și în inimă cu această dragoste nețărmurită, stau nehotărât, nu știu ce să fac?

— Te gândești la prințul Trubetzkoi?

— Ai ghicit! În ultimul timp prințul Trubetzkoi a făcut pentru noi mai mult decât ar fi făcut un frate. Numai lui îi putem mulțumi că astăzi mai suntem în viață, așa că, nu ne putem arăta nerecunoscători… Și cu atât mai puțin cu cât Mioara îl iubește foarte mult.

— Și ce crezi tu, Mioara este fericită?

— Da! răspunse Vulturul Morții fără șovăire, dar îndurerat. Când am revăzut-o, asta mi-au spus vorbele ei, dar tot asta se putea citi și în ochii ei, în mișcările ei, în întreaga ei purtare.

— Dacă astfel stau lucrurile, zise Dan Dragomir, atunci într-adevăr că n-avem dreptul să tulburăm această liniște. Dorința ta este ca Mioara să fie fericită.

— Da.

— Atunci… trebuie să renunți la ea!

Stanislau Rimsky își dădu seama că Dan Dragomir avea dreptate.

— Așa este, Dane!

— Fii tare, căpitane!

— Voi încerca!

— Cu timpul se vor schimba multe.

— Voi încerca să-mi înmormântez inima, să-mi înăbuș simțămintele… Să dea Domnul să reușesc, căci dacă eu sunt un copil al nenorocului, măcar ea să fie fericită.

Pe coridor se auzi zgomot de pași.

În pragul ușii se ivi prințul Dimitri Trubetzkoi, gata de drum.

— Se apropie plecarea poștalionului! zise el.

Stanislau Rimsky răspunse obosit:

— Sunt la ordinele d-tale, prințe!

— Sunteți gata?

— Gata!

— Atunci putem pleca!

— Să mergem, Dane!

Toți trei porniră.

Palatul Trubetzkoi era cufundat în întuneric. Coridoarele, grădina, erau tăcute; o singură fereastră mai era luminată în tot palatul.

Stanislau Rimsky își aruncă privirea în spre această fereastră și i se păru că vede umbra Mioarei trecând prin dreptul ferestrei.

După aceea merseră mai departe și după cel dintâi colț de stradă palatul Trubetzkoi nu se mai zări…

Mai aveau puțin până la stația poștei.

Cei trei bărbați înaintau tăcuți, fiecare cufundat în gândurile lui.

Deodată se auzi glasul prințului Trubetzkoi, care zise:

— Am ajuns!

În lumina slabă a zorilor se zăriră liniile unei mari diligențe. Oameni se învârteau în jurul poștalionului, vizitiul aduse caii și-i înhămă, apoi răsună cel dintâi sunet de bucium, care chema pe călători să se grăbească pentru a nu pierde poștalionul.

Stanislau Rimsky se adresă atunci lui Dimitri cu următoarele cuvinte:

— Prințe, oricât mi-ar fi de plăcută tovărășia d-tale, totuși, n-aș vrea să te ostenești mai mult din pricina noastră. Îți făgăduim în chip solemn că vom părăsi Rusia.

Dimitri Trubetzkoi, zâmbi:

— Nu că n-aș avea încredere în d-ta, dar i-am făgăduit țarului că vă voi însoți până la graniță și te rog nu-mi cere ca eu, ofițerul, să-mi calc cuvântul dat stăpânului meu.

— Ai dreptate, prințe… Însă eu am vrut să te cruț de zbuciumul unei călătorii atât de lungi.

Buciumul poștei răsună pentru a doua oară.

— Aș fi de părere să ne urcăm în poștalion, pentru a ne alege locuri mai bune, zise prințul Trubetzkoi și cei trei

bărbați ocupară locurile cele mai bune ale poștalionului care, în curând, se umplu cu încă șapte călători.

Apoi, când cel dintâi orologiu de biserică din Petrograd sună ceasurile șase, buciumul sună și pentru a treia oară și diligența porni încet la drum.

Prin oraș poștalionul înaintă încet, dar când ajunse pe șosea, vizitiul dădu bice cailor și diligența porni iute pe drumul luminat din ce în ce mai mult de soarele care începuse să se ivească în zare.

Dan Dragomir și cu Stanislau Rimsky aveau același gând.

Ei își amintiseră de drumul făcut pentru a veni la Petrograd. Și atunci stăteau așa, unul lângă altul și nicio nădejde n-aveau în suflet. Ei se gândeau la moartea neîndoielnică ce-i aștepta la Petrograd și iată că… drumul ducea și înapoi.

Acum însă, rămăseseră numai doi…

Erau foarte obosiți.

Prințul Trubetzkoi adormi cel dintâi. Încetul cu încetul somnul îi doborî și pe cei doi voinici și în curând cei trei bărbați dormeau duși, legănați de mișcarea necontenită a diligenței ce-i ducea spre graniță.

CAPITOLUL 80
Spre o nouă patrie

Poștalionul înainta monoton pe drumu-i obișnuit. Vizitiul moțăia liniștit pe capră, nu trebuia să se teamă, deoarece caii cunoșteau drumul îndeajuns și nu aveau nevoie să mai fie supravegheați.

Când soarele se ivi în toată splendoarea lui la orizont poștalionul era departe de Petrograd. El trecuse prin sate, câmpii și păduri, îndreptându-se spre alte sate, alte câmpii, alte păduri.

Dar cu cât înaintau cu atât își dădeau seama mai bine Vulturul Morții și cu Dan Dragomir ce însemnează să te desparți de meleagurile cu care te-ai obișnuit.

Și până acum umblaseră numai pe pământ rusesc; dar cum le va mai sângera inima când vor trebui să lase în urma lor ținuturile dragi ale Poloniei…

Cea dintâi zi de drum trecu și cei trei bărbați de-abia schimbaseră câteva vorbe unul cu altul.

Când ajunseră la stația unde trebuiau să fie schimbați caii, de-abia se atinseră de mâncare și aproape că le păru bine când se dădu semnalul de plecare, deoarece acum puteau să stea iarăși tăcuți, cu privirea pierdută pe decorul firii ce se perinda prin fața ferestrelor diligenței.

Călătorii diligenței încercară să intre în vorbă cu ei, dar toate încercările lor se izbiră de mutismul încăpățânat al Vulturului Morții și al voinicului român. Dimitri Trubetzkoi n-avea nici el prea mult chef de vorbă.

Dimitri se supuse poruncii țarului, fiindcă era un ostaș credincios și conștient de îndatoririle sale, dar mult mai bine ar fi vrut să fie acasă, lângă soția sa, de care se despărțise cu atâta greutate. Acum o iubea și mai mult pe Mioara, așa că, despărțirea fusese și mai dureroasă. Inima i se strângea, când se gândea cât de lung este drumul pe care-l are înaintea sa și cât de lung mai era și acela, de la înapoiere.

Stanislau Rimsky se obișnui atât de mult cu călătoria încât nici nu mai ținu socoteală de zilele pe care le petrecuse în diligență. Zilele treceau una după alta, toate la fel de triste, la fel de posomorâte. Deodată însă, Dan Dragomir își ridică mâna și îndreptând-o în spre fereastră, zise:

— Privește căpitane!

Stanislau Rimsky urmă cu privirea direcția arătată de prietenul său și exclamă:

— Dubro!

— Da… Dubro… Îți mai aduci aminte de suferințele noastre?

— Da…da… zise Vulturul Morții gânditor.

— Mult ne-am mai învârtit prin ținutul acesta!… Dubro! …

Poștalionul intră în oraș și opri în fața poștei.

— Coborâți! zise prințul Dimitri Trubetzkoi.

— Cu schimbul cailor se pierde aproape un ceas.

Dar Stanislau Rimsky și cu Dan Dragomir nu se mișcară.

— De ce nu coborâți?

— Nu coborâm, răspunse Vulturul Morții, fiindcă în Dubro ne cunoaște multă lume și n-ar fi plăcut nici pentru d-ta dacă am fi recunoscuți!

Peste un ceas diligența porni din nou la drum și se însera când ajunseră pe șoseaua Rudinului. Poștalionul trecu pe lângă mândrul castel al Rudinului în care pe vremuri locuise prințesa Fedora Feodorovna și voinicii

zăriră tumul vechii cetăţui care le oferise adăpost şi în care fuseseră fericiţi, timp atât de îndelungat

— Cuibul Vulturilor! zise Dan Dragomir, cu ochii înecaţi în lacrimi.

— Cuibul Vulturilor! repetă şi Vulturul Morţii.

— Cine ştie, urmă Dan Dragomir, poate că totul se găseşte încă întocmai ca în clipa când am pornit la cununie…

— La cununia, care s-a sfârşit printr-o baie de sânge…

— Totul trebuie să fie aşa după cum le-am lăsat noi… Paharele… cana cu vin… scaunele… masa… Nimeni nu le-a putut atinge… Toate ne aşteaptă pe noi…

— În zadar ne aşteaptă!

Poştalionul merse mai departe, încet.

Voinicii cunoşteau fiecare copac, fiecare fir de iarbă în ţinutul acesta. De câte ori nu umblaseră ei pe aici!… În fiecare zi, în fiecare ceas, ani de zile!… Mii de amintiri îi lega de ţinutul acesta, amintiri bune şi rele care toate reînviară acum în sufletele celor doi urgisiţi ai soartei.

Amintirile acestea le pricinuiră noi dureri, iar când diligenţa trecu de meleagurile cunoscute, inimile li se strânseră şi se uitară unul la altul cu ochii înlăcrimaţi.

Ce-i aşteaptă oare?

Nu ştiau şi nici nu se sinchiseau prea mult. Dimitri îi întrebase în mai multe rânduri unde doresc să-şi urmeze viaţa, însă Stanislau Rimsky se feri întotdeauna să dea vreun răspuns hotărâtor.

— N-are nicio însemnătate, unde ne vom aşeza, zicea el. Pe Rusia n-o mai interesează persoanele noastre!

— Pe Rusia, nu, răspunse prinţul Trubetzkoi, pe mine însă, da.

— Oricât de bine ne-ar cădea grija pe care ne-o porţi, totuşi, prinţe, te rog uită-ne! Nu face să-ţi mai frământi creierul din pricina noastră!

Mai trecu o zi…

Apoi alta… şi altele…

În curând se ivi înaintea lor apa sclipitoare ia Vistulei și într-o bună zi, poștalionul intră în Varșovia.

Varșovia!

Inima voinicilor se strânse din nou. De-acolo începuse totul.

Ei petrecură în Varșovia o noapte. Traseră la un han uitat de lume, în cea mai mare taină, pentru a nu fi văzuți de nimeni. În noaptea aceasta însă nici Stanislau Rimsky și nici Dan Dragomir nu închiseră ochii. Zilele fericite, de demult, le reveniseră în minte…

Își reamintiră de vremurile pe când se plimbau mândri pe străzile Varșoviei și Rimsky revăzu înaintea ochilor săi clipa în care o cunoscuse pe Mioara Comăneanu.

Iar dimineața, când poștalionul plecă mai departe, voinicii trecură pe lângă toate locurile de care îi lega câte o amintire. Palatul guvernatorului apoi casa în care locuise Mioara Comăneanu.

Stanislau Rimsky nu se putu stăpâni ca arătând cu mâna pe fereastră să nu zică:

— Uite, prințe, aici a locuit… ea!

— Mioara?

Stanislau Rimsky dădu mut din cap.

Amândoi se uitau cu priviri duioase la căsuța în care trăise iubita comună a inimilor lor.

După aceea apăru și închisoarea Varșoviei, de care era legată una din aventurile cele mai mărețe ale Vulturului Morții. În închisoarea aceasta o salvase el pe Mioara de la o moarte groaznică împreună cu tovarășii săi. Acolo avusese loc cea dintâi ciocnire între el și contele Gorciacov.

Și de îndată ce-și aduse aminte de contele Gorciacov, mânia și amărăciunea îi puse stăpânire pe suflet. Și era amărât Stanislau Rimsky, deoarece trebuia să-și ia rămas bun pentru vecie de la pământul acesta pe care contele Gorciacov, nimicitorul vieții sale, va continua să trăiască, fără ca răzbunarea lui să-l fi ajuns.

Și Doamne, cum ar mai fi vrut să se răzbune pe Călăul Varșoviei, pe Vampirul Poloniei, care-i pricinuise atâta suferință, atâtea nenorociri!

Soarta rânduise însă lucrurile astfel ca el să fie silit să renunțe la această răzbunare. Renunțarea lui însă nu era sinceră. Din fundul inimii sale sângerânde o voce tainică îi șoptea că ceasul răzbunării tot va veni odată și odată…

El nu voia să lase pe seama destinului aceasta răzbunare, deoarece în decursul vieții sale zbuciumate avusese prilejul să se încredințeze că adeseori soarta avea toane foarte ciudate. Vulturul Morții avea mult mai multă încredere în mâna sa decât în soartă. Și Lew Vlasovici, Severin, Fedora Feodorovna, cei căzuți în pădurea Rudinului, contele Riminsky, împins la trădare de mârșăvia lui Gorciacov, toți aceștia cereau răzbunare.

Poștalionul înainta mereu lăsând acum în urma sa și ținuturile Poloniei și apropiindu-se tot mai mult de graniță.

Sosi și ultima noapte petrecută în Polonia iar a doua zi de dimineață… când porniră din nou la drum se și iviră în zare culmile Carpaților.

Dan Dragomir arăta în spre piscurile acoperite de nori și zise:

— Dincolo de vârfurile acestea, în spre Soare Răsare e sărmana mea țară!… Țara Românească!… Căpitane, ce ar fi dacă ne-am așeza acolo?

Stanislau Rimsky strânse cu căldură mâna tovarășului său:

— Acolo ne așezăm, Dane!

Ajunseră la stația de la graniță.

Un mic oficiu poștal, la poalele Carpaților. Dincolo se întindea Bucovina, căzută de curând sub stăpânire austriacă…

Acum nu mai erau decât trei în poștalion. Coborâră și își urmară drumul pe jos, înaintând printr-o trecătoare îngustă.

Trecătoarea aceasta ducea în Bucovina.

Dan Dragomir și cu Stanislau Rimsky se opriră și se întoarseră în spre prințul Trubetzkoi.

— Mi se pare, zise Vulturul Morții, că de aici drumurile noastre se despart!

— Așa este! răspunse Dimitri Trubetzkoi. Și acum, în clipa despărțirii, vă doresc tot binele și cât de mult noroc… Când Majestatea Sa Țarul l-a grațiat pe Stanislau Rimsky, a spus că-i va da și putința de a-și începe o viață nouă, în țară străină…

Zicând acestea, prințul Trubetzkoi scoase din buzunar un portofel plin cu bancnote.

— Te rog să iei aceasta. Veți găsi în portofel bani îndeajuns pentru a putea începe viața liniștită și fără griji pe care v-o dorește și țarul.

Stanislau Rimsky nu prea voia să primească banii, dar Dimitri îi dădu cu sila.

După aceea prințul Trubetzkoi strânse mâna celor doi surghiuniți.

— Dumnezeu să te aibă în paza lui. Vă doresc înc-odată să aveți parte de mult noroc. Și te rog, Stanislau Rimsky, să nu uiți niciodată și în nici un fel de împrejurare că pentru d-ta nu mai există întoarcere în Rusia

Vulturul Morții strânse cu căldură mâna tânărului prinț.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, prințe, pentru ceea ce ai făcut pentru noi. Acum, când îmi iau rămas bun de la d-ta, te rog transmite-i Mioarei salutul meu cel mai călduros.

Dan Dragomir își luă și el rămas bun de la tânărul maior, apoi cei doi drumeți se îndreptară înspre trecătoarea Carpaților. Multă vreme prințul Dimitri Trubetzkoi rămase nemișcat, ca o statuie, cu privirea îndreptată în spre cei doi voinici pe care îi însoțise până acolo. Numai după ce aceștia dispărură printre munți, numai atunci se hotărâse să pornească din loc și el, spre a se înapoia la micul oficiu poștal de unde urma să se întoarcă acasă.

Inima i se umplu de amărăciune când se gândi cât de lung era drumul până înapoi la Petrograd. El îi făgădui

vizitiului un bacșiș într-adevăr princiar dacă mână mai iute. Vizitiul nu se lăsă rugat de mai multe ori și biciul lui cădea necontenit pe spinarea bietelor animale… care alergau din răsputeri. Dimitri însă tot nu era mulțumit.

I se părea că un melc merge mai iute decât diligența în care se găsea el. Ar fi vrut să zboare, să străbată în câteva clipe văile, munții, câmpiile care îl despărțeau de capitala Rusiei, spre a ajunge cât mai iute la Mioara lui.

Și cum să nu se grăbească bietul om când se gândea la răsplata ce-l aștepta acasă! Era mulțumit că îndeplinise întocmai porunca țarului, era mulțumit că scăpase Rusia pentru totdeauna de Vulturul Morții, dar cea mai mare mulțumire i-o pricinuia totuși gândul că o câștigase pe Mioara și de data aceasta pentru totdeauna.

I se păru o veșnicie drumul, chiar și numai până la Varșovia și doar aceasta era o mică parte din ceea ce mai avea de făcut.

Unde era încă Petrogradul?

Dimitri Trubetzkoi nu se odihni nicio singură clipă. De îndată ce se schimbară caii, el porni mai departe… A doua zi băgă de seamă că vizitiul era foarte obosit și de câteva ori era gata să cadă de pe capră. La cel dintâi popas fu nevoit deci să schimbe nu numai caii ci și vizitiul.

Vizitiului celui nou îi făgădui același bacșiș ca și celui dintâi și caii porniră în goană nebună în spre ținta îndepărtată.

Ajungând la Dubro, Dimitri făcuse jumătate din drum, însă lui i se părea că Petrogradul se găsește încă la marginea pământului.

Gândul lui nu se îndrepta decât în spre palatul său din capitală, unde îl aștepta tânăra și frumoasa sa soție de la care urma să primească de-abia acum cel dintâi sărut adevărat.

Acum Dimitri nu se mai îndoia de dragostea Mioarei. Purtarea ei față de el, în prezența lui Stanislau Rimsky, făcea cu neputință orice îndoială în privința aceasta.

Așa că nu era de mirat dacă lui i se păreau melci chiar și caii cei mai iuți și mai focoși.

Drumul acesta, care ținea acum de câteva săptămâni, l-ar fi slăbit chiar și pe omul cel mai tare. Constituția voinică a lui Dimitri însă rezistă zbuciumului călătoriei. Nu simțea oboseala, cu toate că era mult de când nu mai dormise într-un pat așternut, deoarece chiar și nopțile și le petrecea prin poștalioane.

La toate stațiile alegea caii cei mai buni și o diligență obișnuită ar fi avut nevoie de un timp de trei ori mai îndelungat pentru același drum, dar Dimitri tot nemulțumit era.

Trecură zile după zile, poștalionul lăsă în urma lui sate, orașe, munți, păduri, câmpii și cu cât se apropia mai mult de Petrograd, cu atât devenea mai nerăbdător.

Iar când zări în cele din urmă turnurile Petrogradului, îi venea să sară din diligență și să se ia la întrecere cu caii care i se părea lui că nu înaintau îndeajuns de iute.

Inima îi bătea să-i spargă coșul pieptului. Înaintea ochilor săi n-o vedea decât pe Mioara cum își îndreaptă brațele în spre el, cum își întinde buzele roșii și rumene, spre a fi sărutate, sărutate și iar sărutate.

Drumul ce-l făcu din clipa când zări turnurile Petrogradului și până când se văzu printre casele orașului i se păru mai lung, mai nesfârșit decât drumul de la graniță și până în capitală.

Mereu striga la vizitiu să mâne mai repede și caii simțind parcă nerăbdarea călătorului alergau mâncând pământul.

Casele de pe o parte și alta a străzilor începură să-i fie cunoscute și peste câteva minute poștalionul trecu peste podul Alexandru.

Coti apoi pe prima stradă, mai făcu câțiva pași și se opri în fața palatului Trubetzkoi.

Dimitri nici nu așteptă ca diligența să oprească, ci sări din trăsură și urcând câte trei-patru trepte deodată o luă în sus pe scara principală.

Aici se întâlni cu un vechi și bătrân servitor al casei Trubetzkoi.

— Bine ați venit, prea milostive stăpâne! zise servitorul, vădit îmbucurat de a-și vedea stăpânul.

— Ce mai e nou pe aici, Alexe? întrebă Dimitri, în goană. Unde este soția mea?

Bătrânul servitor se uită încurcat la stăpânul său…

— Prea milostivă prințesă…

Dimitri prinsese această privire încurcată și se opri.

— Nu cumva s-a întâmplat vreo nenorocire? întrebă el, cu strângere de inimă.

— Nu… nu…

— Dar atunci de ce ai o purtare atât de ciudată?… Soția mea este în odaia sa?

— Nu!

— Dar unde este? întrebă Dimitri, încă tot neliniștit.

— A plecat!

— A… ple… cat?

— Două zile, după ce prea milostivul stăpân a pornit la drum.

Dimitri urlă ca o fiară rănită.

— Ce ai spus?… Ce s-a întâmplat?

— Așa după cum v-am spus, prea milostive stăpâne!

— Și unde sa dus! întrebă tânărul prinț Trubetzkoi, cu glasul tremurător.

— Prea milostiva stăpână nu ne-a spus!

— Sfinte Dumnezeule! urlă Dimitri, cu inima sfâșiată. Și nu mi-a lăsat nicio vorbă?

— A lăsat o scrisoare.

— O scrisoare?

— Da. Este sus, în odaia prea milostivului stăpân.

Fără a mai spune vreun cuvânt Dimitri se repezi pe scări în sus. Alerga ca un om beat, clătinându-se și fiind amenințat în fiecare clipă să se prăbușească.

Gândurile alergau nebune în creierul lui.

Ce să se fi întâmplat?

Ajungând în fata ușii odăii sale o smulse din țâțâni și repezindu-se la masa de scris luă de pe ea un plic pe care se vedea scrisul fin al Mioarei Comăneanu:

„Pentru Dimitri"

Prințul Trubetzkoi se prăbuși pe un scaun.

El învârtea scrisoarea în mâini, se uita la ea, se uita mereu, cu ochii înnegurați de lacrimi și nu îndrăznea s-o deschidă.

Presimțea, știa că scrisoarea aceasta nu-i aducea nicio veste bună. Se temea s-o deschidă... Tremura la gândul că rândurile ei vor fi prea cumplite pentru a putea fi suportate de o inimă omenească.

Mioara a plecat...

Două zile după ce părăsise el Petrogradul... Groaznica întrebare îi chinuia mintea fără cruțare:

— De ce?

El își desfăcu degetele, spre a rupe marginea plicului, pentru a primi răspuns la acest chinuitor: „de ce”, dar în ultimul moment mâna îi căzu greoaie... Nu îndrăznea să rupă plicul.

Deodată se trezi că lacrimile îi curg pe plic și observă că ele ștergeau scrisul fin al Mioarei.

— Tot trebuie să știu ce s-a întâmplat! își zise el în cele din urmă și în clipa următoare scrisoarea îi tremura deschisă între degete.

Dragul meu Dimitri,

Pana îmi tremură în mână, ochii îmi sunt plini de lacrimi, creierul îmi zvâcnește și nu știu cum să încep cuvintele cu care trebuie să mă adresez ție.

Dragă Dimitri, îmi vine atât de greu să-ți vorbesc de data aceasta, nespus de greu, deoarece trebuie să-ți îndurerez sufletul.

Mi se pare însă că durerea aceasta mă rănește pe mine mai întâi! Vai, dacă ai putea străbate prin cuvintele acestea în inima mea spre a-ți da seama de ceea ce se petrece în sufletul meu, atunci poate că n-ai fi supărat pe mine, poate că m-ai înțelege!

Trebuie să mă opresc din scris...

Pana amenință să-mi cadă din mână și trebuie să bag de seamă ca lacrimile să nu șteargă rândurile prin care îți trimit salutul meu...

Ultimul meu salut...

Mă trudesc să găsesc cuvinte potrivite, pentru a-ți tălmăci hotărârea mea într-un fel care să nu doară, dar e așa de greu să găsesc cuvintele acestea! Îmi dau bine seama că oricât aș căuta să te cruț, ceea ce trebuie să-ți spun acum va fi pentru tine una din loviturile cele mai dureroase pe care le vei fi avut de îndurat în viață.

Iartă-mă, Dimitri, dar eu nu m-am gândit niciodată că lucrurile vor lua întorsătura de astăzi. Iartă-mă, Dimitri, dar voința mea n-a fost aceasta de la început... Slaba-mi, firava-mi voință este stăpânită de puteri mult mai mari decât să le pot învinge prin simpla mea vrere...

Rândurile acestea îl năuciră cu totul pe prințul Trubetzkoi pe a cărui frunte nădușeala se adunase broboane. Acum își dădea seama de cuprinsul scrisorii și știa bine ce va mai urma. Rândurile de până acum erau îndeajuns de clare pentru a nu mai îngădui nicio îndoială.

Dar paharul suferinței trebuia golit până la fund și de aceea citi scrisoarea mai departe:

Acum, în clipele sincerei mărturisiri, îți jur Dimitri că niciodată n-aș fi crezut că se va întâmpla ceea ce urmează să se întâmple. Tu ai fost întotdeauna bun cu mine și-mi amintesc încă îndeajuns de bine de zilele petrecute încă la Tomsk unde mi-a fost dat să cunosc pentru prima oară dragostea ta, la care, din nefericire, nu am putut răspunde cu același simțământ. Dar în schimb te-am stimat, te-am cinstit, te-am socotit drept un bun prieten și întotdeauna mă gândeam că va veni o zi, când și inima mea se va încălzi pentru tine, când te voi iubi și eu și atunci îți voi răsplăti toate drăgălășeniile, toate duioșiile cu care m-ai copleșit tu.

Și acum, în timpul din urmă, începusem să calc pe drumul, pe care-l doreai tu. Eram mulțumită când puteam fi împreună, îmi era dor de tine, îmi plăcea să-ți aud vocea

sonoră și fiori dulci îmi cutremurau trupul, de câte ori îmi sărutai mâinile.

Și atunci Dimitri, mi-am dat seama că nu mă mai desparte decât un singur pas de dragoste. Și crede-mă că doream din suflet ca și acest pas să fie făcut odată. Atunci însă s-a întâmplat neașteptatul eveniment: Stanislau Rimsky a venit la Petrograd.

Voi fi sinceră, Dimitri. Eram încredințată că în inima mea nici urmă nu mai era din vechea dragoste. Se spune că timpul vindecă rănile și eu eram convinsă că acest mare magician, timpul, mă făcuse și pe mine să uit iubirea-mi cea mare, cea dintâi dragoste. Și dacă ajunsesem la această convingere meritul cel mare este numai al tău. Firea ta bună, purtarea ta aleasă, drăgălășenia ta, toate acestea mi-au întors inima spre tine.

Auzind însă de situația în care se găsea Stanislau Rimsky și dându-mi seama de soarta ce-l aștepta, mi-am zis că este de datoria mea să încerc să-i vin în ajutor. Și datoria mea era cu atât mai mare cu cât îmi aduceam bine aminte de cele petrecute cu ani în urmă, la Varșovia, când Stanislau Rimsky m-a scăpat de la o moarte cumplită, primejduindu-și propria sa viață. Numai lui Stanislau Rimsky îi puteam mulțumi că am scăpat de răzbunarea contelui Gorciacov și el, sărmanul, bietul meu logodnic de atunci, cât de scump a trebuit să plătească salvarea mea!

A fost silit să fugă... să-și lase căminul, să se ascundă prin păduri, să doarmă sub cerul liber, să se ascundă de sutele și miile de urmăritori care voiau să pună mâna pe el și din clipa aceea n-a mai avut odihnă, n-a mai avut un minut de mulțumire, n-a mai avut o secundă de siguranță.

Și toate acestea de ce?

De aceea fiindcă mă scăpase de la moarte pe mine, fiindcă nu îngăduise ca o fată nevinovată să fie dusă la spânzurătoare.

Gândește-te bine la toate acestea, Dimitri și spune sincer dacă nu era de datoria mea să mă rog ție pentru salvarea lui Stanislau Rimsky!...

Tu te-ai purtat și de data aceasta așa cum trebuia să se poarte un adevărat bărbat. N-ai dat însemnătate împrejurării că bărbatul pe care-l scăpai fusese cea dintâi

dragoste a mea, nu te-ai gândit prea mult că pe omul acesta îl iubisem pe vremuri mai mult decât orice pe lume, ci l-ai scăpat numai fiindcă te rugasem eu, l-ai scăpat fiindcă știai că prin aceasta îmi vei pricinui o bucurie.

După aceea a urmat noaptea de neuitat când m-ai pus față în față cu Stanislau Rimsky. Acum îți pot mărturisi că mă temeam grozav de întâlnirea aceasta, mă temeam de clipa când îl voi revedea pe acela pe care-l iubisem și care mă iubise atâta. Îți închipui deci ce mirată am rămas când am văzut că această întâlnire nu-mi pricinuise nicio zguduire sufletească mai însemnată.

Tot mai eram încredințată că flacăra vechii iubiri nu se va mai putea reaprinde. Dar de îndată ce ați pornit la drum am fost cuprinsă de groaznice chinuri sufletești. Mereu îl vedeam în fața mea pe Stanislau Rimsky, pe vechiul, chinuitul meu Stanislau, care îndurase atâtea în decursul anilor. Mi-am adus aminte de fuga lui pe Vistula, de viața cumplită pe care a dus-o prin ascunzătorile înghețate ale pădurilor acoperite de zăpadă, suferințele lui din temnița Dubroului, dispariția-i misterioasă de pe Insula Strigoilor, prinderea lui de către contele Gorciacov și toate înjosirile la care a fost supus, până la întemnițarea sa la Petropavlovsk...

Și toate acestea... pentru mine!

Vai, Dimitri, dacă ai ști cât am suferit eu sub apăsarea acestor amintiri!

Dar poate că aș fi trecut peste aceste gânduri chinuitoare dacă vechea dragoste nu reînvia în inima mea. Ea se ivi din nou, îndată după plecarea voastră, crescu clipă cu clipă, până când ajunse un puhoi, care avea să ia cu sine tot ce întâlnea în cale...

Chiar și pe tine, dragul meu Dimitri.

Nu mai simțeam decât dragostea ce-mi mistuia sufletul pentru el cu cea mai sălbatică dintre patimi... Nu mai simțeam decât că niciodată nu voi putea fi a altuia, decât a lui...

Câtă durere mi-a pricinuit gândul acesta ar fi în zadar să încerc să-ți descriu, deoarece cuvintele omenești sunt prea sărace pentru a putea tălmăci toată nemărginirea ei.

Dimitri, când îți scriu aceste rânduri, mi se pare că te văd înaintea mea. Îmi dau seama de amărăciunea ce-ți va fi cuprins sufletul când în loc să mă găsești pe mine, vei fi dat peste această scrisoare la înapoierea ta.

Știu însă și că inima ta bună nu te va lăsa să fi supărat pe mine și vei înțelege situația în care mă găsesc. Crede-mă, dragul meu, că am făcut tot ce mi-a stat în putință pentru a-mi stăpâni patima ce m-a cuprins, dar voința mea este mult prea slabă spre a se putea împotrivi talazurilor iubirii renăscute.

În asemenea împrejurări am înțeles că nu-mi rămâne altceva de făcut decât să-mi iau rămas bun de la palatul Trubetzkoi, de la Petrograd... de la tine! Inima îmi sângerează, dar a trebuit s-o fac, fiindcă n-aveam de ales. N-aș fi putut să mă prefac, n-aș fi putut să-ți mint ție că te iubesc, când în adevăr iubesc pe altcineva.

În zadar m-am trudit să găsesc o portiță de scăpare, n-am izbutit. Mă simțeam pierdută în furtuna sufletească ce mă cuprinsese și care amenința să mă nimicească cu desăvârșire.

Crede-mă, Dimitri că eu n-am vrut aceasta! Se întâmplă uneori, ca omul să fie cuprins de dorințe nebune și atunci nu mai există scăpare... În aceeași situație sunt și eu... Trebuie să plec, ceva mă atrage cu o putere căreia nu mă pot împotrivi... Pe semne că așa a trebuit să fie, așa a fost scris în cartea destinului meu.

Trebuie să-mi iau rămas bun de la bună starea, de la viața fără griji, de la bogăția, pe care mi le aducea dragostea ta...

Rămâi cu bine, Dimitri! Lacrimile-mi curg șiroaie din ochi, inima-mi suspină... Rămâi cu bine...

Mă duc spre necunoscut!

Unde? Nici eu singură nu știu... Îmi dau seama însă că trebuie să plec!

Doamne, ce bine ar fi fost să te pot aștepta aici, în casa ta... Ce bine ar fi fost să-mi fie îngăduită fericirea și mie!... Dar nu se poate, soarta mi-a hărăzit alt destin!

Nu mai avem de ales, dragă Dimitri, trebuie să ne resemnăm! Eu mă uit fără teamă în fața celor ce vor urma de acum înainte. Sunt hotărâtă să înfrunt orice încercare

iar dacă-mi va fi scris să trec prin suferințe și mai mari decât acelea de care am avut parte din belșug și până acum, nu mă voi răzvrăti, ci le voi îndura cu resemnare, deoarece eu singură mi le voi fi căutat luându-mi rămas bun de la palatul Trubetzkoi, de la tine...

Acum, când mă apropii de sfârșitul lungii mele scrisori - nu te supăra că ți-am scris atâta, dar e atât de greu să-ți iei rămas bun! - nu mă gândesc la tine, dragul meu Dimitri, decât cu simțămintele cele mai curate și te încredințez că nu voi uita niciodată bunătatea de care mi-ai dat dovadă și dragostea pe care mi-ai purtat-o.

Iar acum, când peste câteva ceasuri palatul acesta va fi gol, inima mi se strânge și te implor din depărtare, Dimitri: Iartă-mă și uită-mă pentru totdeauna!

Nu fi supărat că, nu m-am arătat vrednică de bunătatea și dragostea cu care m-ai copleșit și crede-mă că despărțirea aceasta este cât se poate de dureroasă și pentru mine, dar sinceritatea, simțământul meu de cinste, îmi cer să fac pasul acesta.

Rămâi cu bine, Dimitri! Te implor înc-odată să nu fi supărat pe mine și înc-odată te rog s-o uiți pentru vecie pe nefericita ta

MIOARA

Scrisoarea căzu din mâinile prințului Trubetzkoi. El se uita țintă înaintea sa cu ochii împăinjeniți de lacrimi, cu sufletul sfâșiat de durere.

Nici nu-i venea să creadă că toate acestea erau adevărate. I se părea cu neputință ca buna, nobila sa Mioara să-l părăsească în felul acesta.

Amărăciunea amenința să-i înăbușe inima. Își aduse aminte de goana nebună în care se înapoiase la Petrograd. Nu se odihnise nici măcar un ceas, călătorise necontenit, fără popasuri, numai spre a ajunge cât mai iute acasă.

Pentru ce?

Pentru ca să găsească acasă groaznică, sfâșietoarea dezamăgire.

Pentru asta se grăbise el atâta? Pentru a afla dureroasa știre avea timp oricând!

Sau poate că era mai bine că trecuse peste ea? Vru să se ridice de pe scaun, dar nu putu.

Trupul i se părea de plumb… Deodată îl cuprinse un hohot de plâns. Înaintea ochilor săi totul se întunecă, puterea de voință îl părăsi și nu se mai putu stăpâni.

Nădușeala i se adună pe frunte, trupul îi fu cuprins de un tremurat nervos, lucrurile din odaie începură să se învârtească în jurul său, capul îi căzu pe speteaza scaunului și își pierdu cunoștința.

Așa îl găsiră servitorii.

Ei îl luară și-l așezară în pat.

Tânărul prinț Trubetzkoi zăcu săptămâni de zile fără să-și revină în fire, zbătându-se între viață și moarte.

Zguduirea nervoasă fusese atât de puternică, încât cei mai vestiți doctori ai Petrogradului stăteau neputincioși lângă patul lui.

Dimitri nu recunoștea pe nimeni și avea fel de fel de viziuni.

Și în aiurările acestea Mioara era amestecată întotdeauna. De cele mai multe ori Mioara se uita la el râzând, iar după aceea se ivea și Stanislau Rimsky, care-și lipea buzele pe gura ei și-i spunea parcă cu un zâmbet triumfător:

— Vezi, tot a mea este!

În asemenea ocazii prințul Dimitri Trubetzkoi începea să se zvârcolească ca un șarpe în pat și striga, sfâșietor:

— Nu… nu… este a mea… A mea vei rămâne…

Strigătele lui deznădăjduite răsunau lugubre prin odăile palatului Trubetzkoi. Prietenii lui veneau în fiecare zi și în fiecare noapte îngrijorarea lor creștea văzând că starea bolnavului nu se îmbunătățește de loc.

Într-o zi, veni chiar și țarul dar Dimitri nu-l recunoscu.

Domnitorul rămase adânc mișcat de starea deznădăjduită a celui mai bun prieten al său și se interesa

în fiecare zi la doctori dacă bolnavului îi merge mai bine. Doctorii însă nu-i dădeau vești prea îmbucurătoare.

— Starea prințului e grea, e foarte grea, spunea chiar doctorul palatului imperial, pe care țarul îl trimisese la căpătâiul lui Dimitri. Totul atârnă, dacă constituția prințului este îndeajuns de tare pentru a suporta cumplitul zbucium sufletesc prin care a trecut.

Și tânărul prinț Trubetzkoi zăcu săptămâni și luni întregi. Dar constituția lui de fier îl ajută să învingă boala și într-un târziu starea lui începu să se îmbunătățească, până când, într-o bună zi, se înzdrăveni într-atât încât putu părăsi chiar și patul.

Însă Dimitri Trubetzkoi nu mai era ceea ce fusese. Îmbătrânise, în părul lui negru se iviseră multe fire albe, fața i se zbârcise, expresia figurii îi devenise mult mai serioasă și privirea lui vioaie altădată, era acum obosită, tulbure... Ea purta pecetea amărăciunii sufletești.

Încetul cu încetul se înzdrăveni pe deplin, dar glasul i se auzea foarte rar. Gândul lui era și acum preocupat numai de Mioara și în nopțile fără somn și în zilele însorite când stătea în grădină, altceva nu vedea înaintea ochilor săi decât chipul aceleia care fusese cea dintâi și singura lui iubire.

În timpul convalescenței țarul îl vizită din nou.

Dimitri Trubetzkoi ședea într-un fotoliu, în grădină, când deodată țarul se ivi pe aleea presărată cu nisip.

De multă vreme acum era pentru cea dintâia oară că chipul prințului Trubetzkoi se însenină.

El îl recunoscu îndată și zâmbi fericit în spre augustul său prieten.

Domnitorul se așeză lângă el, îi strânse mâna cu căldură și-l întrebă plin de duioșie:

— Te simți mai bine, Dimitri?

Prințul Trubetzkoi dădu mut din cap.

Țarul îl îmbărbătă:

— Sus fruntea, Dimitri! Nu trebuie să deznădăjduiești! Ești tânăr încă și la vârsta ta nu există lovitură căreia să nu i te poți împotrivi.

— Afară de aceasta una care a căzut asupra mea acum!

O tristețe fără margini se putea citi în vorbele lui.

— Ce tot spui, Dimitri, continuă țarul să-l încurajeze. Nu-ți este îngăduit să te dai bătut cu atâta ușurință! De altfel, arăți foarte bine și în curând nici urmă nu se va mai vedea că ai fost bolnav.

— Că am fost bolnav, poate că nu se va mai vedea, răspunse prințul Trubetzkoi, în șoaptă. Inima mea însă va purta veșnic urmele cumplitei dezamăgiri ce mi-a fost dat să trăiesc acum.

— Fii bărbat, Dimitri!

— N-o pot uita, Majestate!

— Îți dau un sfat, dragă Dimitri. Pleacă într-o călătorie cât mai îndelungată. Lumea nouă care te va împrejmui îți va vindeca rana și te vei înapoia ca și renăscut.

Dimitri zâmbi îndurerat și răspunse:

— În zadar aș căuta să mă încredințez că rana se va vindeca… Îmi dau seama că nu se va întâmpla… Va sângera întotdeauna.

Dar țarul nu se lăsă.

Cu o duioșie de părinte, el îl îmbărbătă pe Dimitri, care era plictisit de viață și de tot ce-l înconjura și era hotărât să nu se lase până când nu-i va reda dorul de viață.

— Ascultă-mă, Dimitri! Eu nu vorbesc decât în propriul tău interes, numai pentru binele tău.

— Știu… știu aceasta, Majestate!

— Dacă știi, atunci de ce nu vrei să primești sfatul meu?…

— Nu mai pot avea nicio încredere în mine… Speranța s-a irosit din inima mea.

— Nu-ți este îngăduit să vorbești în chipul acesta!

— Lumea mi se pare goală, pustie!

— Dimitri!

— Viața mea nu mai are niciun rost.

— Cum poți vorbi astfel?

— E în zadar, Majestate, asta așa este și nu se poate schimba.

— Vorbe nesăbuite! Eu îmi dau seama care este pricina tristeții tale… În palatul acesta toate îți amintesc numai de ea.

Dimitri tresări. Cuvintele țarului îi atinseră coarda simțitoare și încet, ca și când și-ar fi vorbit sieși, zise:

— Da… da… aici toate îmi amintesc de ea și e atât de bine să-ți amintești de ea… Ea a umblat prin grădina aceasta, a trecut pe aleea de colo… Plopii aceștia i-au zărit adeseori minunatul trup și adeseori fotoliul acesta de grădină i-a cuprins mijlocul…

— Dimitri, zise țarul, nu te mai frământa din nou…

Dar prințul Trubetzkoi, ca și când nici n-ar fi auzit observația țarului, urmă:

— Acolo sunt trandafirii aceia în mijlocul cărora îi plăcea mult să stea… Sus, prin palat, oriunde mă uit nu-mi amintesc decât de ea… Adeseori îi văd făptura alunecând prin încăperi și atunci strig: Mioaro!… Pe urmă îmi dau seama că totul n-a fost decât o nălucire, căci ea este departe, cine știe unde…

Lacrimile îi năpădiră ochii și i se prelinseră pe față.

— Vezi, vezi, Dimitri, zise țarul, aici e toată buba și cele dintâi măsuri pentru a curma răul, trebuiesc luate în privința aceasta. Și eu vreau ca răul să-i fie curmat. Ai înțeles?… Vreau!… Tu mi-ai fost întotdeauna un prieten credincios, cel mai credincios, cel mai devotat… Atunci de ce mi te-ai împotrivi acum?… Ai înțeles, Dimitri? Îți poruncesc să pleci! Palatul meu de vară de la Tsarskojeselo îți stă la dispoziție…

— Nu…

— Ai dreptate, nu trebuie să te duci acolo, deoarece Tsarskojeselo e mult prea aproape de Petrograd… Dar du-te în Crimeea… Ai acolo o proprietate foarte frumoasă…

Minunata priveliște a naturii te va face să uiți de tristețe și te vei înapoia oțelit, plin de dor de viață…

Dimitri își lăsă capul peste piept, obosit. Soarele de primăvară îi împresură chipul.

Țarul îi întinse mâna.

— Așadar, Dimitri, dacă-mi mai porți o scânteie din vechea prietenie, atunci îmi vei făgădui că te duci.

Dimitri își întinse încet mâna slabă, lipsită de sânge.

— Făgăduiesc… că mă voi duce.

Țarul zâmbi mulțumit.

— Va veni o zi, dragă Dimitri, când îmi vei fi recunoscător pentru sfatul pe care ți l-am dat acum. Vreau însă să pleci cât mai neîntârziat.

— De îndată ce mă voi simți în stare, voi porni la drum.

— Până atunci îți urez tot binele, dragă Dimitri. Și încodată: Sus fruntea!

Țarul se îndepărtă.

Dimitri rămase singur în grădina scăldată în soarele primăverii și se gândi la cuvintele domnitorului.

Îi făgăduise și trebuia să se țină de această făgăduință, așa după cum se ținuse de toate promisiunile pe care le făcuse până atunci.

Cine știe, poate chiar că era mai bine așa.

Poate că țarul avea dreptate. Poate că acolo în îndepărtata Crimee nu-l vor mai urmări toate nălucirile, toate fantomele care îl urmăreau în palatul acesta unde nu putea avea o clipă liniștită.

Aici totul și toate îi aminteau numai de Mioara.

Trandafirii din grădină, scaunele din casă în care șezuse de atâtea ori, mobilele, tablourile, toate acestea îi reaminteau necontenit de iubita dispărută.

Aproape în fiecare noapte sărea speriat din somn.

Dacă auzea huruitul unei trăsuri pe stradă, alerga iute la fereastră să vadă cine șade în trăsură, deoarece în sufletul lui tot mai trăia speranța ascunsă că poate se va înapoia.

De fiecare dată însă nu avea decât o nouă dezamăgire și aceste repetate dezamăgiri nu făceau decât să deschidă necontenit rana inimii sale…

Vai, dacă s-ar înapoia!…

De câte ori nu-și spusese cuvintele acestea!

Cu câtă fericire ar reprimi-o, cu câtă bucurie i-ar deschide porțile palatului.

S-o mai vadă odată s-o simtă iarăși în jurul său, să-i mângâie mâinile din nou și din nou să-i audă glasul argintiu!…

Ar uita totul, ar ierta totul, numai de s-ar înapoia!

În timpul convalescentei credincioșii săi servitori erau mereu în jurul lui, temându-se să nu i se întâmple vreo nenorocire.

Dar lui Dimitri îi plăcea să rămână singur și întotdeauna găsea câte o nouă pricină spre a-și îndepărta de lângă el pe oamenii devotați care îl înconjurau cu atâta grijă și dragoste neprefăcută.

Iar când rămânea singur, lua iarăși scrisoarea… scrisoarea de rămas bun a Mioarei.

O citise poate de peste o sută de ori, dar tot nu se săturase de cuvintele acelea care, la drept vorbind, nu-i pricinuiau decât durere.

Dar nu-i pasa.

Ochii lui se odihneau cu duioșie și iertători pe literele care îi transmiteau cel din urmă salut din partea adoratei.

> *„…Crede-mă, Dimitri, că eu n-am vrut aceasta! Se întâmplă însă uneori ca omul să fie cuprins de dorințe nebune și atunci nu mai există scăpare… În aceeași situație sunt și eu… Trebuie să plec, ceva mă atrage cu o putere căreia nu mă pot împotrivi… Pe semne că așa a trebuit să fie, așa a fost scris în cartea destinului meu…”*

Orice frânturi citea din scrisoare toate îi aduceau aminte numai de Mioara.

Da, acestea erau cuvintele ei.

Parcă nici nu erau tălmăcite de niște litere neînsuflețite ci le auzea parcă rostite de buzele ei mult iubite.

Sinceritatea care se vedea din fiecare rând, din fiecare literă a scrisorii, era dovada firii blânde, cinstite, curate, a Mioarei Comăneanu.

Ar fi putut pleca fără să lase vreo înștiințare, fără să aștearnă atâtea rânduri pe hârtie, luându-și doar rămas bun, în câteva cuvinte reci, nesimțitoare…

Dar Mioara era un suflet curat și ea își dezvălui fără nicio înfrumusețare lupta cumplită care se dăduse în inima ei.

Paginile acelea cu rânduri dese erau oglinda cea mai fidelă a sufletului său și cu cât le citea mai mult cu atât mai multă sinceritate descoperea Dimitri în ele.

Tocmai de aceea nu se mai sătura de scrisoarea aceasta și de câte ori putea o scotea la iveală și o citea din nou.

> *„…nu te supăra că, ți-am scris atâta, dar e atât de greu să-ți iei rămas bun! - nu mă gândesc la tine, dragul meu Dimitri, decât cu simțămintele cele mai curate și te încredințez că, nu voi uita niciodată, bunătatea de care mi-ai dat dovadă și dragostea pe care mi-ai purtat-o. Iar acum, când peste câteva ceasuri palatul acesta va fi gol, inima mi se strânge și te implor din depărtare, Dimitri: Iartă-mă! și uită-mă, pentru totdeauna!”*

Erau părți din scrisoare pe care nici nu trebuia să le mai citească, deoarece le știa pe dinafară. El învățase pe de rost această mărturisire zguduitoare și dureros de frumoasă.

În scrisoarea aceasta Mioara implora iertare și Dimitri o iertase încă de la prima ei citire.

Dar cu cât treceau zilele, durerea în loc să scadă, creștea necontenit. Erau clipe când ar fi vrut să urle de durere, atât de mult dorea s-o vadă pe Mioara.

Într-o zi, Dimitri chemă în fața sa pe unul din cei mai vechi servitori ai săi. Îi dădu o însărcinare tainică și

servitorul părăsi palatul îndată, spre a duce la îndeplinire porunca stăpânului său.

El se duse de-a dreptul la prefectura de poliție, de unde se întoarse în curând cu cel mai iscusit om din Serviciul de Siguranță al Rusiei, cu Grigore Iamuchin.

De ani de zile Grigore Iamuchin era însărcinat cu chestiunile cele mai gingașe care erau aduse la cunoștința prefecturii de poliție. Pe vremea când postul de prefect de poliție al Petrogradului era ocupat de Marius Gersot, Grigore Iamuchin repurtase multe succese pentru care, firește, că laudele erau culese de Marius Gersot.

Cu toate acestea, cei de la ministerul de interne cunoșteau prea bine calitățile lui Grigore Iamuchin și mai ales iscusința lui în urmăririle cele mai anevoioase; de aceea, când ministrul de interne se duse iarăși la țar în chestiunea postului de prefect de poliție, devenit vacant din nou, prin moartea lui Marius Gersot, ministrul se adresă, domnitorului, cu următoarele cuvinte:

— Majestate, eu aș avea o idee, care ne-ar scăpa de grija numirii prefectului de poliție în capitală. Pentru postul acesta nu avem decât un singur om, într-adevăr nimerit și omul acesta este Grigore Iamuchin.

— Din nenorocire însă, nu poate fi vorba de el pentru postul de prefect de poliție! răspunse țarul. Gândește-te la înfățișarea lui!

Într-adevăr, numai înfățișarea lui monstruoasă fu de vină că minunata lui carieră se oprise la un punct mort. În postul de prefect de poliție fu așezat un om oarecare, a cărui singură îndatorire era să culeagă laurii activității geniale a lui Grigore Iamuchin care, din pricina înfățișării sale nenorocite, era menit să rămână o viață întreagă un biet copoi de poliție.

Grigore Iamuchin rămase foarte uimit când auzi că prințul Dimitri Trubetzkoi îl cheamă până la el, dar nu se împotrivi și se duse îndată.

Nu trecu nicio jumătate de ceas și se și prezentă la palatul Trubetzkoi unde fu condus îndată înaintea lui Dimitri.

Ca toți locuitorii Petrogradului, Grigore Iamuchin cunoștea și el tragedia tânărului prinț și era încredințat că Dimitri Trubetzkoi îl chema în chestiunea aceasta.

— Grigore Iamuchin, îi zise Dimitri, încet, vreau să te rog ceva, într-o chestiune foarte însemnată.

— Porunciți, prea milostive stăpâne!

— Te voi răsplăti împărătește, dacă îmi vei face treabă bună!

— Despre ce este vorba?

— Știi doar și d-ta... soția mea...

Grigore Iamuchin dădu din cap.

Vorbind, glasul Prințului Trubetzkoi deveni implorator:

— Trebuie s-o găsești... trebuie să-i dai de urmă...Vreau să știu unde este?... Ce s-a întâmplat cu ea?...

— Voi face tot ce-mi va sta în putință, pentru a-l mulțumi pe prea milostivul stăpân! răspunse Grigore Iamuchin.

— Dacă truda-ți va fi încununată de succes, îți dau tot ce vrei! Te fac om bogat, îți asigur viața pentru tot restul zilelor. Să afli însă ce s-a întâmplat cu dânsa.

Grigore Iamuchin se interesă... de împrejurările plecării. El interogă pe toți servitorii care se găseau la palat în momentul plecării Mioarei, după aceea mai schimbă câteva cuvinte cu prințul Trubetzkoi și în urmă se îndepărtă.

Din ziua aceea Dimitri Trubetzkoi nu se mai gândi decât numai la însărcinarea pe care i-o dăduse lui Grigore Iamuchin și se ruga necontenit ca truda polițistului să fie încununată de succes.

El aștepta zilnic întoarcerea polițistului care trebuia să-i aducă o veste îmbucurătoare, însă zilele treceau una după alta, fără ca Grigore Iamuchin să vină.

Dimitri își trimise servitorul la prefectura de poliție, pentru a-i aduce vești.

Servitorul se înapoie cu răspunsul nesatisfăcător:

— Încă nu are niciun rezultat!

După două zile îl trimise din nou.

— Grigore Iamuchin zice că, de îndată ce va avea vreo știre, vă înștiințează fără întârziere!

Mai trecură încă câteva zile de chinuitoare așteptare.

În cele din urmă servitorul îi anunță într-o zi:

— Grigore Iamuchin!

Speranța încolți în inima lui Dimitri și se uită cu priviri înflăcărate la polițistul care intră în odaie. Dar când văzu chipul acestuia, orice nădejde îi dispăru.

Răspunsul, rezultatul era întipărit pe fața Iui Iamuchin.

— Toată truda mea a fost zadarnică, raportă polițistul.

— N-ai găsit nicio urmă?

— Din păcate, niciuna, prea milostive stăpâne… M-am interesat la stațiunile de poștă nu numai de la Petrograd dar și de prin împrejurimi, însă nimeni nu-și aduce aminte… Deoarece n-am găsit niciun singur om care să-mi poată da vreo lămurire, trebuie să cred că a părăsit Petrogradul sau cu vreo trăsură particulară sau pe jos.

Prințul Trubetzkoi rămase ca trăsnit. Chipul îi era alb ca varul.

— S-a sfârșit… S-a sfârșit! îngână el, printre dinți.

Grigore Iamuchin se mai scuză pentru neizbânda însărcinării sale apoi părăsi palatul.

Vestea aceasta îl doborî pe Dimitri cu desăvârșire.

Dispariția atât de tainică a Mioarei i se părea de neînțeles și un gând cumplit se sălășlui în mintea sa: Dacă Mioara va fi căutat ușurare în valurile Nevei?…

Starea sănătății sale se înrăutăți din nou. În zadar îl îngrijeau cei din jurul său, melancolia punea tot mai mare stăpânire pe sufletul tânărului prinț.

Într-o bună zi apoi, țarul veni din nou la Dimitri și de data aceasta îi porunci să pornească în spre Crimeea chiar a doua zi. El îi mai porunci unuia din ofițerii regimentului de gardă, locotenentului Kriguiev, care de altfel era un prieten al lui Dimitri, să-l însoțească pe bolnav în Crimeea și să stea mereu în apropierea lui.

Țarul nădăjduia că tovărășia unui prieten va avea o înrâurire bună asupra nervilor zdruncinați ai lui Dimitri.

Și a doua zi de dimineață, prințul Dimitri Trubetzkoi porni într-adevăr în spre Crimeea.

*

*   *

Când Dimitri Trubetzkoi ajunse în Crimeea, unde avea un minunat castel în formă de cetățuie, așezat chiar pe malul mării, vara era în toi…

Tânărului prinț îi făcu o deosebită plăcere să revadă aceste locuri. Pe vremea copilăriei fusese adeseori pe acolo și câțiva ani de-a rândul se dusese în fiecare vară la castelul unchiului său, care cu prilejul nunții i-l dăruise lui.

Când primise acest castel, Dimitri nădăjduia să vină aici împreună cu Mioara spre a trăi zile fericite și iată că soarta voise să vină singur, zdrobit la trup și suflet și nu pentru a

trăi clipe de mulțumire ci spre a căuta să-și vindece rana sângerândă a inimii.

Locotenentul Kriguiev se ocupa de Dimitri, cu o grijă aproape părintească, se trudea să-l înveselească, să-i împrăștie gândurile negre, dar toată truda lui rămase zadarnică.

Dimitri aproape că nici nu vorbea cu Kriguiev, cu toate că locotenentul era unul din cei mai buni prieteni ai săi. Tânărul prinț ședea toată ziulica în odaia din turn și își plimba privirea rătăcită pe valurile ondulate ale mării.

Locotenentul Kriguiev îl chema adeseori:

— Vino, Dimitri să colindăm puțin prin munți… sau să vâslim… sau să jucăm șah!… De ce ai chef?

Dimitri răspundea obosit:

— De nimic!

— Ascultă-mă, Dimitri…

— Lasă, Kriguiev…

— În chipul acesta nu te vei lecui niciodată…

— Îmi place să rătăcesc cu privirea pe mare…

Și nu putea să-l miște din loc.

Erau zile când stătea acolo de dimineață până seara și nu cobora decât pentru a mânca. Dar nici mâncarea nu-i lua decât câteva minute, deoarece de-abia gusta câte ceva.

Peste câteva zile însă prinse poftă să se plimbe, dar numai singur. Când locotenentul Kriguiev voia să-l însoțească, prințul Trubetzkoi îl ruga să rămână la castel, fiindcă vrea să se plimbe singur.

Și așa colinda singur munții stâncoși ai Crimeii. Se cățăra pe culmi, peste prăpăstii, prin văgăuni, spre a-și liniști sufletul tulburat, spre a-și uita durerea ce-i sfâșia inima.

Și într-o zi prințul Dimitri Trubetzkoi își liniști sufletul, își uită durerea…

Locotenentul Kriguiev îi găsi trupul zdrobit cu desăvârșire, în fundul unei prăpăstii…

CAPITOLUL 81
Peste doi ani

Trecură doi ani.

Zilele se scurseseră aproape pe nesimțite, adunându-se în săptămâni, săptămânile în luni și lunile în ani.

Stanislau Rimsky trăia de mult pe pământ românesc. El se ținuse cu sfințenie de făgăduința făcută țarului și de atunci nu mai trecuse granița Poloniei, de la care își luase rămas bun cu lacrimi în ochi în ziua memorabilă în care prințul Dimitri Trubetzkoi îl însoțise până la poalele Carpaților.

Vechile aventuri se pierduseră și ele în negura timpului. Încetul cu încetul își schimbă felul de viață, învăță limba noii sale patrii, la ceea ce Dan Dragomir îi fu de mare folos și căută să fie cât mai de folos pământului care-l primise cu atâta drag.

Cu banii primiți de la țar izbuti să ducă o viață lipsită de griji, ba mânuindu-i cu iscusință, el se înmulțiră, în loc să scadă. În curând Stanislau Rimsky ajunse cunoscut în capitala Țării Românești și împreună cu Dan Dragomir era primit cu brațele deschise în toate cercurile boierești.

Totuși, erau mulți aceia care nu-l înțelegeau pe Rimsky. Cu toate că era tânăr, el fugea de petreceri, nu se ducea la baluri, la serate, ci trăia o viață retrasă, o viață de cărturar bătrân a cărui singură patimă sunt cărțile de știință.

Adeseori se întâmpla să fie poftit la vreo petrecere dar el refuza întotdeauna, oricât de călduroasă era invitația ce i se făcea.

Dar Stanislau Rimsky avea motive bine hotărâte pentru a duce viața retrasă, pe care și-o impusese.

Din clipa în care părăsise pământul țării sale, durerea nu încetase să-i sfâșie inima. Era amărât că nu putea să trăiască în patria sa, dar pricina de căpetenie a amărăciunii sale era alta. El găsi în români un popor bun, nobil și ospitalier, găsi chiar anumite trăsături comune românilor și polonilor și cu schimbarea de patrie s-ar fi împăcat el cumva dacă n-ar fi fost Mioara Comăneanu, de care se despărțise acum pentru veșnicie și pe care astăzi o iubea mai mult decât oricând.

Cât de mare era dragostea lui pentru gingașa româncă, Rimsky nu-și dădu seama decât atunci când fusese nevoit să părăsească Petrogradul.

Revederea, când prințul Dimitri Trubetzkoi îl dusese înaintea soției sale, îl tulburase cu desăvârșire și din clipa aceea el nu-și mai regăsi liniștea sufletească.

La început mai izbutise să-și stăpânească puțin simțămintele; cu timpul însă, ele deveniră tot mai furtunoase, pentru a sfârși prin a-i sfâșia inima în fiecare zi, în fiecare ceas, în fiecare secundă.

El trebui să-și dea seama că Mioara Comăneanu fusese singura femeie pe care o iubise sincer și din toată inima.

Dar când își dădu seama de aceasta, o depărtare de zeci și sute de leghe îl despărțea de iubita sa și afară de asta mai era o piedică și mai de neînlăturat decât depărtarea: cuvântul dat țarului. Dar chiar dacă nu s-ar fi obligat către domnitorul Rusiei să nu se mai înapoieze niciodată acolo, tot nu și-ar fi putut duce la îndeplinire planul ce-i încolțise în minte în taină de a se întoarce la Petrograd. Nu se putea întoarce fiindcă era adânc îndatorat față de prințul Trubetzkoi și ar fi fost cea mai josnică nerecunoștință din partea lui să spulbere fericirea binefăcătorului său.

De aceea se hotărî să poarte cu resemnare calvarul durerii sale.

La început avea nădejdea că lumea nouă, prin care se învârtea, îl va face să-și uite dragostea și durerea; cu timpul însă îi fu dat să constate că se înșelase amar, deoarece noii săi prieteni și cunoscuți în loc să-i scoată din minte vechea iubire i-o reîmprospătau mereu, prin vorba lor, prin felul lor de a fi, prin portul lor, care toate îi reaminteau de Mioara Comăneanu.

O noapte nu putea să doarmă liniștit. Mereu sărea din somn în urma unui vis, veșnic același: prințul Dimitri Trubetzkoi, la braț cu… Mioara Comăneanu.

Adeseori i se întâmpla ca trecând pe lângă o femeie pe stradă, să tresară, crezând că este Mioara. Se lua după ea, se pregătea să-i vorbească și atunci își dădea seama că era o străină, al cărei mers sau a cărei statură semăna doar cu a iubitei sale. Pe urmă își dădea seama cât de nesăbuită fusese bănuiala sa. Ce să caute Mioara la București, când ea trăiește în îndepărtata capitală a Rusiei… mulțumită și fericită, alături de Dimitri Trubetzkoi?

Dacă se întâlnea cu Dan Dragomir, în timpul unei plimbări, în serile senine, își reaminteau de eroicele lor aventuri și atunci venea vorba întotdeauna și despre Mioara.

Rimsky era fericit când putea să vorbească despre ea, să-i rostească numele, numele acela scump, care-l făcea să tresară de fericire și durere, de câte ori îl auzea.

Dan Dragomir îl întreba adeseori:

— Și n-o poți uita?

— Niciodată!

— Dar vezi tu, asta nu e bine! Eu care am trăit alături de tine, ani de zile, îți înțeleg durerea, îți înțeleg dragostea, dar nu pricep de ce trebuie să fugi de oameni din pricina aceasta!

— Dacă nu mă atrage nimic către ei!

— Și vrei să-ți trăiești toată viața în acest soi de sihăstrie benevolă? Ce rost ar avea? Uită-te puțin în jurul tău.

Bucureștii sunt plini de femei frumoase. Mai curând sau mai târziu tot va trebui să te gândești la însurătoare.

— Nu! răspunse Stanislau Rimsky, scuturând din cap.

— Și de ce, mă rog?

— Fiindcă trecutul îmi este destulă învățătură.

— Nimic nu te poate îndreptăți să crezi că și viitorul va fi cum a fost trecutul. Dimpotrivă! Tocmai de aceea avem viitorul înaintea noastră, pentru ca el să repare greșelile, amărăciunile, pe care ni le-a pricinuit trecutul.

— Sunt un om blestemat de soartă! zise Rimsky, întunecat. Dacă mi-e dragă vreo femeie, îndată se întâmplă câte o nenorocire, care mă smulge de lângă ea... Gândește-te la Mioara Comăneanu, la Fedora Feodorovna.

— Acesta nu este un motiv care să te facă să crezi că și de acum înainte se va întâmpla la fel.

— Se poate, dar mie îmi este tot una! Eu o iubesc încă pe Mioara Comăneanu și o voi iubi până la ultima suflare.

— Treaba ta... zise Dan Dragomir și nu mai zgândări chestiunea aceasta, fiind încredințat că timpul va vindeca rana fostului său căpitan și-i vă schimba simțămintele.

Tocmai de aceea se trudi din răsputeri să preocupe cu altceva mintea lui Stanislau Rimsky și cu mare greutate izbuti să-l facă să mai iasă din când în când și cu el.

Acum se plimbau mai des împreună, intrau prin cârciumi de la mahala, se duceau la dare la semn și într-o Duminică, fiind rânduit un mare concurs de dare la semn, Dan Dragomir izbuti să-l hotărască pe Rimsky să ia și el parte la concurs. Rezultatul a fost că Stanislau Rimsky a luat premiul întâi, deoarece toate gloanțele lui au nimerit ținta.

Țintașii cei mai de vază ai Bucureștilor veniră să-l felicite și Dan Dragomir era încântat că reușise să-și dezmorțească prietenul și să-l facă să se mai intereseze puțin și de viața socială.

Într-o zi cei doi prieteni erau iarăși împreună la locuința lui Rimsky, care ședea aproape de Dan Dragomir.

— Stanislau, zise Dan Dragomir, cu bucurie, am o idee minunată.

— Să auzim!

— Pentru mâine vom avea o petrecere de soi.

— Ce anume?

— Cred că ai auzit și tu că mâine are loc Sărbătorirea Primăverii.

— Da, am auzit.

— Trebuie să mergem și noi!

— În privința aceasta, îmi cunoști hotărârea îndeajuns de bine!

— O cunosc, dar asta nu înseamnează că nu poți să-mi faci și mie odată o plăcere. Petrecerea este rânduită afară, pe Lacul Tei și vei vedea ce bine te vei simți.

— Iartă-mă, Dane, dar n-am niciun chef.

— Cheful îți va veni! Ascultă-mă pe mine! Și pe urmă ți-am mai spus că este vorba să-mi faci și mie o plăcere.

Stanislau Rimsky tăcu. Dan Dragomir îi pusese chestiunea în așa fel, încât nu se mai putea împotrivi.

— Ei, ce zici? îl întrebă voinicul român.

— Bine, fie! De data aceasta voi merge, dar numai de dragul tău!

Dan Dragomir nu mai putea de bucurie.

— Bravo, Stanislau… Dacă ai ști ce bucurie mi-ai făcut! Sărbătoarea Primăverii face adevărate minuni. Ea scoate din vizuină chiar și pe un urs morocănos ca tine.

Stanislau Rimsky zâmbi.

Dan Dragomir se bucură și mai mult.

— Bine că te mai văd odată zâmbind și pe tine. Nădăjduiesc că în curând vei fi un om ca toți oamenii!

Rimsky nu putu să-ți stăpânească un nou zâmbet și strânse cu căldură mâna prietenului său.

— Cât de bun prieten ești tu, Dane!… Fără tine, Dumnezeu știe ce m-aș fi făcut! Mi se întâmplă destul de des să mă plictisesc de viața aceasta și nu odată m-am gândit să mă lepăd de ea, dar întotdeauna m-am gândit la

tine și dragostea ta de viață îmi dădea noi puteri, îmi umplea inima da noi speranțe.

*
*   *

Pe drumul ce ducea în spre Lacul Tei domnea o forfoteală neobișnuită în ziua Sărbătorii Primăverii. Trăsurile și caleștile particulare se îndreptau în șiruri nesfârșite, spre lacul care, împreună cu lacurile de astăzi, Floreasca, Herăstrău și Băneasa, alcătuiau pe vremea aceea o singură suprafață de apă acoperită în mare parte cu păpuriș. Pe această întinsă suprafață de apă, bucureștenii de atunci se plimbau cu bărcile, apoi se adunau pe o mică insulă, așezată la vreo cinci-șase sute de pași de mal, unde un grec mai iscusit deschisese o cârciumă mai de mâna întâi. Pe lângă cârciumă el își rânduise și o grădină în care plantase tei. În umbra acestor tei sărbătoreau bucureștenii de ani de zile Sărbătoarea Primăverii și oricine își poate închipui că grecul făcea afaceri minunate.

Pe malul lacului o mulțime foarte mare își așteaptă rândul să fie transportată pe mica insulă, care în asemenea ocazii era prea mică pentru a putea cuprinde pe toți aceia care voiau să ia parte la Sărbătoarea Primăverii.

În mijlocul mulțimii se găseau și Stanislau Rimsky și Dan Dragomir, așteptând cu nerăbdare să pună mâna pe un barcagiu care să-i ducă și pe ei, până la insulă. Amândoi erau ca scoși din cutie și trupurile lor voinice, cu înfățișarea lor chipeșă, atrăgeau privirile tuturor fetelor.

Cerul parcă își dădea seama că populația Bucureștilor se pregătea de sărbătoare, căci nicio umbră de nor nu păta nesfârșitul său albastru, pe care soarele strălucea ca un bulgăr uriaș de aur încins.

— Vom avea vreme frumoasă! ziceau cei ce așteptau bărcile.

— Anul trecut ploaia ne-a stricat toată sărbătoarea!

— Dar de-am apuca și noi un loc într-o barcă, fiindcă mă tem că n-o să mai avem loc pe insulă!

Năduşeala curgea şiroaie de pe chipurile barcagiilor, care lucrau necontenit, încă de pe la amiază. Dar lucrau cu dragă inimă, deoarece nu aveau multe zile pe an când puteau câştiga atâtea parale deodată. Chiar şi până atunci transportaseră foarte multă lume pe insulă, dar numărul doritorilor de petrecere, în loc să scadă, creştea necontenit.

Bărcile porneau una după alta în spre insulă şi în una din ele izbutiră şi Dan şi cu Stanislau Rimsky să ia loc.

Stanislau Rimsky fu foarte impresionat de sălbatica frumuseţe a lacului, acoperit cu păpuriş, din care bărcile se iveau pe neaşteptate, plutind pe canaluri întortocheate şi speriind raţele sălbatice, care pe vremea aceea erau destul de numeroase pe Lacul Tei.

Vâslele plescăiau necontenit în apă, barcagiii ramau din răsputeri şi în curând barca ajunse la insulă.

Dan Dragomir şi eu Stanislau Rimsky coborâră pe ţărm şi se amestecară îndată în mijlocul mulţimii care forfotea ca într-un furnicar. Păsărelele cântau printre crengile acoperite de frunze ale copacilor şi tinereţea râdea în natură şi în oameni.

Din loc în loc se vedeau grupuri de prieteni sau cunoscuţi care îşi omorau timpul cu jocuri de societate până când urma să înceapă sărbătorirea primăverii, care avea loc în fiecare an, cu mult alai.

Mesele aşezate de iscusitul cârciumar prin toate colturile grădinii, erau ocupate aproape toate de orăşenii care chefuiau în muzica celor două-trei tarafuri de lăutari, ce veniseră încă de dis-de-dimineaţă.

Stanislau Rimsky se uita cu strângere de inimă la perechile care treceau vesele pe lângă el. Nu le invidia, dar văzându-le, nu-şi putea stăpâni amărăciunea ce-i năpădea sufletul gândindu-se la viaţa lui nefericită, la

singurătatea în care trăia el, omul tânăr și plin de atâtea dorințe la care fusese nevoit să renunțe.

Dan Dragomir observă îndată norii negri care începuseră să brăzdeze fruntea prietenului său și căută să-l înveselească.

— Nu fi trist, dragul meu, sunt în București destule fete frumoase, care ar fi fericite să se vadă curtate de un bărbat chipeș ca tine!

Un zâmbet trist se înfiripă în jurul buzelor lui Rimsky.

— Din păcate însă, toate fetele acestea nu-mi mai spun nimic mie... Crede-mă, dragă Dane, că eu aș fi cel mai fericit dacă dragostea ar înflori din nou în inima mea. Dar în zadar îmi dau toată osteneala... O pavăză de gheață îmi învăluiește parcă inima, care a uitat că a fost făcută pentru a iubi.

— Va trece și asta, dragă Stanislau! Nu deznădăjdui.

Cei doi prieteni se îndreptară din nou spre debarcader spre a privi sosirea acelora pe care bărcile îi aduceau necontenit.

Târziu după amiază începu apoi și Sărbătoarea Primăverii cu defilarea a o sută de fete tinere.

Una era mai frumoasă decât alta și din mijlocul lor fu aleasă Regina Primăverii. Odată regina aleasă, comitetul serbărilor îi așeză pe cap o coroană împletită din flori și în aceeași clipă o sută de porumbei albi își luară zborul în spre cer.

Porumbeii se ridicară în văzduh ca un nor alb, ridicat printr-o minune din senin. În aceeași clipă începu și bătaia de flori și în mijlocul cântecelor vesele ale celor trei tarafuri de lăutari tinerețea sărbători Primăvara, anotimpul cel mai frumos.

La Sărbătoarea Primăverii toată lumea se împrietenea și cei doi voinici ajunseră și ei într-o societate.

Și timpul trecu pe nesimțite și în mijlocul acestui puhoi de râs și veselie se mai risipi puțin și tristețea lui Stanislau Rimsky. Dan Dragomir era în culmea fericirii iar Stanislau

Rimsky îi era recunoscător prietenului său că-l adusese acolo.

Spre seară o bună parte din lume se înapoie pe mal, cu toate că sărbătoarea avea să se sfârșească cu jocuri de artificii. Cei ce părăseau insula însă se gândeau că focurile de artificii erau mai frumoase de văzut de pe mal.

Stanislau Rimsky fu și el de aceeași părere și-i propuse lui Dan Dragomir să se întoarcă acasă. Cei doi voinici porniră în spre debarcader, dar aici trebuiră să aștepte din nou vreme îndelungată, deoarece numărul acelora care se înapoiau pe mal crescuse simțitor.

O societate mai mare tocmai luase loc într-o barcă încăpătoare. Stanislau Rimsky nici nu-i băgă în seamă decât numai după ce barca se puse în mișcare.

În aceeași clipă însă trupul îi fu străbătut de un fior care-l cutremură, atât fusese de puternic.

El strigă, uitând aproape de sine:

— Dane!

Dan Dragomir, care se găsea la câțiva pași de el, alergă, speriat. După strigătul lui Rimsky, voinicul își dădu seama îndată că se petrecuse ceva neobișnuit.

— Ce este? întrebă Dan Dragomir, când ajunse lângă Rimsky.

Stanislau Rimsky își întinse mâna în spre barca ce se îndepărta.

— Privește!

Dan Dragomir se uită în direcția arătată.

— Vezi? întrebă Stanislau Rimsky.

— Ce să văd?

— Pe cucoana aceea!

— Care?

— Aceea în rochie albastră!

— Da… da… zise atunci și Dan Dragomir care-și dăduse seama acum de pricina înfrigurării prietenului sau.

— Mioara Comăneanu! strigă Stanislau Rimsky. Nu-i așa că e ea?

— Da, da…

— Așadar nu m-am înșelat!

— Dumnezeule, dar cum a ajuns aici?

— E de neînțeles!… Dar nu face nimic, strigă Stanislau Rimsky… După ea!

— Da, dar cum? Nu este nicio singură barcă la debarcaderul insulei!

Stanislau Rimsky își mușcă buzele de necaz. Ar fi vrut să sară în lac dar apa era prea mică pentru a putea înota și fundul era alcătuit din nămol prin care nu se putea umbla.

— Trebuie s-o găsesc!… zise el, cu înfrigurare. Trebuie să-i vorbesc!

— Liniștește-te, dragă Stanislau, răspunse Dan Dragomir. Îi vom da noi de urmă… Nu trebuie să uiți însă că s-ar putea întâmpla să te fi înșelat!

— Nu… nu… Nu se poate, Dane, să ne fi înșelat amândoi.

— Ai dreptate!

— Tocmai de aceea te-am strigat… Mie mi s-a întâmplat să mă iau după femei pe care le-am asemuit cu Mioara… Acum însă nu mai poate fi nicio asemuire, deoarece ai recunoscut-o și tu…

— Fără îndoială!

— Și pe urmă nu trebuie să uiți că Mioara Comăneanu este româncă și că deci, este foarte firesc s-o găsim în capitala Țării Românești!… Cine știe ce se va mai fi întâmplat în decursul celor doi ani din urmă!

— Stai! zise Dan Dragomir. Vom ști cu certitudine, îndată!

Și în clipa următoare se și repezi la un tânăr, care la câțiva pași de ei, făcea semne spre barca, ce se îndepărta.

Voinicul așteptă până când tânărul sfârși cu semnele din pricină că barca se apropia de malul celălalt și atunci se adresă cuviincios:

— Mă iertați, domnul meu…

Necunoscutul se întoarse.

— Ce doriți?

— Nu vă supărați, dar v-aș rămâne îndatorat, dacă mi-ați spune cine erau domnii cărora le-ați făcut semne?

— Era boierul Mircea Vulpescu și prietenii săi! fu răspunsul.

— Și doamna aceea în rochie albastră face parte tot din societatea boierului?

— Firește!

Între timp ajunse și Stanislau Rimsky lângă Dan și auzi următoarea întrebare a prietenului său.

— Și, dacă ați mai fi atât de bun să-mi spuneți, cine este doamna cu rochia albastră?

— Mioara Comăneanu!

— Nu ți-am spus eu? strigă Stanislau Rimsky, triumfător.

Necunoscutul se uită foarte mirat la cei doi voinici.

— Domnii o cunosc cumva?

— Da, firește! Și încă de ani de zile.

Necunoscutul zâmbi ironic.

— Atunci tot vă înșelați, deoarece acum câțiva ani Mioara Comăneanu se găsea în străinătate.

— În Rusia!

— Da. A fost soția unui prinț rus.

Rimsky rămase foarte mirat.

— Ce spuneți dv.? A fost soția unui prinț rus, nu mai este?

— Nu, nu mai este.

— Dar ce s-a întâmplat?

— Mioara Comăneanu l-a părăsit pe prinț încă de acum câțiva ani. Peste câteva luni prințul a murit apoi.

— Prințul Trubetzkoi a murit?

— Da. S-a prăbușit de pe o stâncă la moșia lui din Crimeea și nu i s-a mai găsit decât trupul groaznic zdrobit.

Pământul începu să se învârtească cu Stanislau Rimsky.

În decurs de câteva clipe el aflase lucruri atât de neașteptate, lucruri care puteau să dea cu totul o altă întorsătură vieții sale.

Dan Dragomir băgă de seamă înfrigurarea prietenului său și de aceea căută să-l descoase și mai mult pe necunoscut.

— Și ce s-a mai întâmplat?

— Mioara Comăneanu s-a înapoiat atunci în Țara Românească și de atunci locuiește la ruda sa, boierul Mircea Vulpescu.

— La București?

— Și la București și lângă Brateș, la moșia boierului. Și deoarece văd că vă interesați atât de mult, pot să vă mai spun că Mioara Comăneanu este logodită.

— Ah! exclamă Stanislau Rimsky la auzul acestei știri, care-i străpunse inima, ca un vârf de pumnal.

— Sunteți sigur de asta?

— Așa se vorbește în lume.

— Și cine să fie logodnicul?

— Boierul Panait Fotache. Trebuie să adaug însă că Mioara Comăneanu nu dorește această căsătorie, numai unchiul său, boierul Vulpescu vrea s-o mărite cu de-a sila.

— Ah!

— Căsătoria aceasta e pusă la cale de multă vreme, dar Mioara Comăneanu găsește întotdeauna câte o portiță de scăpare. Acum iarăși o zoresc grozav și sfârșitul va fi că tot se va îndeplini dorința boierului Vulpescu și Mioara va fi silită să se mărite cu Panait Fotache care este un om violent și antipatic.

— Vom vedea, dacă se va întâmpla așa! se gândi Stanislau Rimsky.

Dan Dragomir îi mulțumi străinului, pentru lămuririle date, apoi o luă din loc împreună cu Stanislau Rimsky.

După ce făcură câțiva pași se uitară unul la altul, mirați.

— Ei, ce zici de vestea aceasta? întrebă Stanislau Rimsky.

— O surpriză, la care nu m-aș fi așteptat niciodată…

— Parcă nici nu-mi vine să cred! urmă Rimsky. Dacă n-ai fi fost și tu de față aș fi crezut că totul n-a fost decât un vis.

— Mioara Comăneanu la București… Și pe de asupra încă și văduvă… Și-a părăsit soțul și prințul Trubetzkoi a murit!

— Cine poate ști, zise Stanislau Rimsky, încet, ca și când și-ar vorbi sieși, dacă soarta n-a rânduit lucrurile în așa fel ca până în cele din urmă tot să fiu și eu fericit alături de aceea pe care o iubesc atât de mult!

— Însă nu trebuie să uiți, dragă Stanislau, zise Dan Dragomir, că vor s-o mărite.

— Lasă-i să vrea! Asta nu însemnează că o vor și mărita.

— Dar ce vrei să faci?

— Voi împiedica această căsătorie și le voi arăta, că Mioara Comăneanu tot numai a mea va fi!

— Îți iei o însărcinare grea, foarte grea, dragă Stanislau. Boierul Vulpescu este un om încăpățânat și violent, iar mirele este pur și simplu o brută.

— Nu mă tem să mă măsor cu ei!

— Dacă vei avea nevoie de un prieten credincios, te rog să nu mă uiți… Voi sta alături de tine, cu același avânt, cu aceeași dragoste ca și altădată.

Stanislau Rimsky strânse cu căldură mâna credinciosului prieten.

— Îți mulțumesc, dragă Dane… îți mulțumesc! De altfel voi avea chiar nevoie de ajutorul tău. Fiindcă sunt hotărât să recurg la orice mijloace pentru a-mi câștiga fericirea.

CAPITOLUL 82
În căutarea iubitei

Stanislau Rimsky și cu Dan Dragomir de-abia așteptau să pună mâna pe o barcă. În cele din urmă găsiră una liberă și Rimsky îi făgădui barcagiului an bacșiș foarte bun dacă ajunge cât mai iute la mal. Promisiunea nu rămase fără rezultat și barcagiul vâslea de parcă ar fi avut tătarii în urma sa.

Stanislau Rimsky tot mai nădăjduia că va putea da de Mioara, fie pe mal, fie în apropierea malului și credea că va putea să stea de vorbă cu ea. Speranța aceasta însă i se spulberă odată cu ajungerea la țărm, unde nici urmă nu era de boierul Vulpescu și prietenii săi.

— Acum ce ne facem? întrebă Rimsky, nehotărât.

— Deocamdată nu putem face nimic, răspunse Dan Dragomir, deoarece nu văd nicio modalitate de a ne pune în legătură cu ea. Nici idee n-am unde poate locui boierul Mircea Vulpescu. Mâine însă vom afla unde șade și vom găsi un mijloc de a ne apropia de Mioara.

— Aș vrea ca aceasta să se întâmple chiar acum! Nu mă voi putea liniști, până când nu voi afla în ce împrejurări a ajuns aici și până când nu-i voi spune că o iubesc, că numai pe ea o iubesc.

În prada unor asemenea gânduri Stanislau Rimsky nu dormi toată noaptea. În zadar încerca să închidă ochii, chipul Mioarei Comăneanu nu-l mai părăsea nicio clipă.

Mioara Comăneanu îi mai pricinuise lui multe nopți de nesomn, dar niciodată nu-l tulburase atât de năprasnic ca

de data aceasta. Nu știa ce va urma, ce-l așteaptă acum în viață, ce nouă întorsătură îi va pricinui întâlnirea aceasta atât de neașteptată.

De-abia aștepta să se lumineze de ziuă și la cel dintâi cântat de cocoș sări în picioare.

El se uită îndată la Dan Dragomir.

Credinciosul prieten se sculase și el. Cele întâmplate în ajun îl împiedicaseră și pe Dan să închidă ochii.

— Nu mai puteam să stau acasă, zise Stanislau Rimsky. A trebuit să viu la tine, fiindcă mă frământă grozav dorul de a da de urma Mioarei Comăneanu.

— Poți fi liniștit, răspunse Dan Dragomir. În privința aceasta nu mai poate încăpea nicio îndoială.

În curând apoi, cei doi voinici treceau grăbiți pe stradă. Ei se duceau la un prieten de al lui Dan Dragomir, de la care aveau de gând să afle adresa boierului Vulpescu.

Prietenul lui Dan le și dădu lămuririle dorite și voinicii mergeau acum în spre casa în care locuia unchiul Mioarei.

Stanislau Rimsky ardea de nerăbdare.

Voia să știe cât mai iute ceva sigur despre iubita sa și începuse de acum să făurească planuri pentru viitorul fericit, când va ști că nimeni nu-l mai poate despărți de aleasa inimii sale.

În cele din urmă ajunseră la frumoasa locuință a boierului Mircea Vulpescu.

— Să fim cu ochii în patru, sfătui Dan Dragomir. Nimeni nu trebuie să prindă de veste ce scop urmărim.

— Cu ochii în patru, da… dar eu ard de nerăbdare… Așa că nu trebuie să pierdem niciun minut!

Dan Dragomir zâmbi.

— Dragă Stanislau, dacă ai așteptat ani de zile, atunci nu trebuie să-ți pierzi cumpătul, pentru câteva minute!

— Dar cum facem?

— Lasă pe mine! Vezi cafeneaua aceea, acolo?

— O văd.

— Este așezată chiar în fața casei lui Vulpescu. De-acolo putem pândi în voie pe toți care intră și ies din casă.

— Și ce-am făcut cu asta?

— Foarte simplu. Nu încape nicio îndoială că Mioara va ieși din casă în cursul zilei și atunci nu va fi nimic mai ușor decât s-o însoțești și să stai de vorbă cu ea.

Chipul lui Stanislau Rimsky se însenină.

— Ai dreptate! Planul tău este minunat! Hai să ne așezăm!

Peste câteva clipe cei doi voinici luaseră loc la una din mesele din stradă ale cafenelei, în care, afară de ei nu mai erau decât câțiva boieri bătrâni care stăteau la taifas.

De la masa lor se vedea toată casa boierului Vulpescu.

— Ce clădire sumbră! zise Stanislau Rimsky…

— Ca și stăpânul ei! răspunse Dan Dragomir.

— După cât știu eu, boierul Vulpescu este un om foarte morocănos.

— Din partea mea n-are decât să fie. Eu știu că nu voi avea nici în clin nici în mânecă cu el!

— Asta vezi, nu se poate ști. Nu uita că boierul Vulpescu, este acela care vrea s-o silească pe Mioara să se mărite cu Panait Fotache.

— În zadar vrea el s-o silească dacă Mioara este de altă părere. Și în orice caz, voința ei va fi hotărâtoare și nu a lui Vulpescu.

— Eu doresc din tot sufletul să fie astfel.

— Iar eu nădăjduiesc că în curând Mioara îi va și spune hotărârea ei. Sunt pe deplin încredințat că Mioara tot mă mai iubește! Nu mi-a spus oare, la Petrograd, în ce împrejurări a devenit soția prințului Trubetzkoi? Nu dragostea, ci recunoștința a împins-o să facă ceea ce a făcut! Care au fost simțămintele ei față de Dimitri, aceasta o dovedește îndeajuns ceea ce am auzit ieri. Anume că Mioara a părăsit casa prințului Trubetzkoi.

— Și eu cred, zise Dan Dragomir, că Mioara îți poartă în inimă dragostea cea mai fierbinte. Aceia care v-au văzut

împreună la Varșovia, își dau seama ce strânsă era legătura dintre voi.

— Și te încredințez, Dane, strigă Stanislau Rimsky, cu înflăcărare, că această legătură mai există încă și astăzi!

În timp ce vorbeau astfel, ei nu pierdeau din ochi casa lui Vulpescu, în care însă nu se vedea niciun semn de viață. Poarta grea de stejar rămase închisă tot timpul, nicio singură dată nedeschizându-se spre a lăsa pe cineva să iasă, sau să intre.

— Ce să fie cu casa aceasta, de pare atât de părăsită? zise Stanislau Rimsky, nerăbdător.

— Pe semne că am venit prea de timpuriu.

— Dar ești sigur că suntem în loc bun? Nu cumva nu-i asta casa lui Vulpescu?

— În privința aceasta nu mă îndoiesc de loc.

— Atunci, mai curând sau mai târziu tot trebuie să iasă cineva din casă!

Așteptarea lor însă rămase zadarnică.

Ședeau de patru ceasuri la cafenea și poarta casei Vulpescu nu se deschise încă nicio singură dată.

Stanislau Rimsky era foarte neliniștit și nici nu căută să-și ascundă neliniștea.

— Trebuie să vedem care e pricina acestei tăceri! îi zise el lui Dan Dragomir.

— Atunci aș propune să trecem drumul și să ne interesăm.

— Dar s-o facem îndată! zise Stanislau Rimsky și se și ridică de la masă.

Plătiră și trecură drumul.

Ajungând lângă marea poartă de stejar a casei Vulpescu, Dan Dragomir trase de mânerul clopoțelului care sună în depărtare.

Timp îndelungat nu răspunse nimeni, ca și când toată lumea ar fi murit în casa Vulpescu. Dar când Dan Dragomir voi să tragă de mâner pentru a doua oară, din depărtare se auzi târâitul unor pași și în curând cineva umblă la partea

dinăuntru a porții. Apoi poarta grea se deschise puțin și în deschizătura ei se ivi chipul unui servitor bătrân.

— Pe cine caută domnii? întrebă servitorul, cu glas răgușit.

— Aici șade boierul Mircea Vulpescu?

— Aici, firește!

— Este acasă boierul?

—Nu este!

— Dar unde e?

— A plecat!

— Adevărat să fie?

— Păi de ce să nu fie adevărat?

— Fiindcă ieri mai era încă în București!

— Ieri da, dar au plecat astăzi de dimineață.

— Și nimeni n-a rămas aici din familia boierului?

— Nimeni.

— Și nepoata boierului, jupâneasa Mioara Comăneanu și dânsa a plecat?

— Și.

— Și unde s-au dus?

— La moșia de lângă Brateș. Toată vara o petrec acolo.

Dan Dragomir vârî un galben în mâna servitorului care-i dăduse aceste lămuriri, apoi se întoarse în spre Stanislau Rimsky care stătea lângă el cu capul aplecat și foarte amărât.

— După cât se pare, zise Dan Dragomir, norocul nu ne prea surâde…

— Mi se pare și mie! răspunse Stanislau Rimsky, trist.

— Ieri am recunoscut-o pe Mioara în ultima clipă, iar acum, sosim aici după ce a plecat… Și când te gândești cu câtă încăpățânare am spionat casa timp de patru ceasuri încheiate!

Rimsky rămase pe gânduri.

Această nouă dezamăgire îl durea grozav. Pe de altă parte însă îi părea bine, deoarece din spusele bătrânului servitor se vedea lămurit că Mioara Comăneanu era într-adevăr oaspele boierului Vulpescu, așa că în privința aceasta cel puțin nu mai putea avea nicio îndoială.

Și încredințarea aceasta îi întări nădejdea că fericirea atât de mult dorită nu mai putea fi prea îndepărtată.

— Acum ce este de făcut? întrebă Dan Dragomir.

Stanislau Rimsky începu să râdă.

— Ce?… Mă mai întrebi?

— Nu-mi pare tocmai atât de simplu, ce să-ți spun!

— Și totuși, este foarte simplu! Fără a mai pierde vreun minut, vom porni spre Brateș!

*
* *

Și într-adevăr așa se întâmplă, după cum spuse Stanislau Rimsky.

Își rânduiră toate treburile în București, apoi cumpărară doi cai buni și-și făcură pregătirile pentru a putea pleca la drum a doua zi de dimineață.

Iar a doua zi în zori, cei doi prieteni porniră spre Galați.

În decursul zilei din ajun Dan Dragomir se interesă mai de-aproape de moșia lui Vulpescu și astfel află exact în care parte a lacului Brateș se găsea aceasta, așa că acum mergeau înainte fără teamă.

Călărind așa pe șosea, amândoi își aduseră aminte de timpurile vechi și Stanislau Rimsky zise, oftând:

— De când n-am mai călărit noi așa, unul lângă altul!

— De mult, zău! răspunse Dan Dragomir. Dar pe vremea aceea nu umblam pe pământ românesc, ci pe șoseaua Rudinului, mărginită pe amândouă părțile de păduri aproape virgine, în mijlocul cărora se ridica mândru Cuibul Vulturilor, minunata noastră ascunzătoare.

— Oare cine va fi stăpân acolo acum? se întrebă Stanislau Rimsky. Cine să o fi moștenit pe Fedora Feodorovna? Biata prințesă!... Ce bună a fost cu noi!... Și-a jertfit chiar și viața pentru noi... Ehei, dacă rămânea în viață, multe ar fi fost altfel astăzi... Poate că atunci n-aș fi ajuns niciodată pe pământul țării Românești... Și cine știe, dacă n-ar fi fost mai bine pentru noi toți!

— De ce vezi deodată lucrurile atât de întunecate? întrebă Dan Dragomir. Nu poți ști ce bucurie, ce fericire îți rezervă pământul acesta, această nouă patrie a ta.

— Așa este, răspunse Stanislau Rimsky, ai și tu dreptate... Dar nici nu pot ști ce amărăciuni ce noi lovituri va trebui să îndur pe pământul acesta.

— Nu trebuie să te gândești numai la rău. De ce să amintești numai de amărăciune, numai de lucruri triste? De când ești în țara Românească, soarta nu te-a încercat cu niciuna din vitregiile de care ai avut parte în Rusia. Ai trăit liniștit și fără supărări.

— Numai de s-ar îndura Dumnezeu și să nu-mi retragă harul cu care m-a învrednicit în ultimul timp, pentru ca să pot gusta și eu puțină fericire.

— Dacă este cineva în lumea aceasta - zise Dan Dragomir, cu convingere - care merită să fie fericit, atunci acest cineva poți fi numai tu, dragă Stanislau și vei vedea că răsplata pentru suferințele îndurate nici nu va întârzia să vină.

Făcură o bună bucată de drum, când se gândiră să poposească pentru prima oară, dar mai aveau încă destul de mers până la ținta călătoriei lor.

Dar popasul nu ținu decât un ceas. După ce mâncară și oamenii și animalele, călăreții porniră mai departe călărind până noaptea târziu.

A doua zi de dimineață o luară iarăși la drum din zorii zilei și spre seară ajunseră la Galați, unde însă nu rămaseră nicio clipă ci merseră mai departe…

De îndată ce intrară în cel dintâi sat după Galați, voinicii aflară multe amănunte, care nădăjduiau să le fie de folos pentru mai târziu. Așa de pildă ei aflară că boierul Vulpescu sosise într-adevăr pe conacul său, așezat pe malul Brateșului. Moșia Vulpeștilor era una dintre cele mai fertile moșii ale țării Românești. Ea fusese irigată cu meșteri străini de unul din strămoșii lui Mircea Vulpescu, care ridicase și conacul, aproape un castel, chiar pe marginea lacului Brateș, pe care în partea aceasta robii țigani îl curățiseră cu totul de stuf.

Dar țăranii cu care vorbiră voinicii se gândeau cu groază la conacul lui Vulpescu, unde putea fi găsit veșnic și moșierul vecin, Panait Fotache.

Mircea Vulpescu era un om rău și fără suflet, dar Panait Fotache întrecea orice închipuire prin cruzimea lui. Țăranii de pe moșia lui munceau din zori și până în noapte, iar dacă vreunul îndrăznea să se plângă era bătut îndată până la sânge. Chiar în ziua sosirii sale la moșie a pus să fie

bătut un țăran bătrân până când nenorocitul și-a dat sufletul.

Stanislau Rimsky și cu Dan Dragomir ascultară cu groază povestirile țăranilor și din cele auzite puteau să-și facă o imagine despre cei doi moșieri fără inimă.

Pumnul lui Stanislau Rimsky se încleștă când auzi vorbindu-se de cruzimile lui Panait Fotache și strigă:

— Și pe mâna unui asemenea nemernic vor s-o dea pe biata Mioara! Sărmana fată, cum să trăiască alături de o asemenea fiară!

Dincolo de sat, pe malul Brateșului, se ridica conacul în formă de castel al Vulpeștilor.

— Acolo este Mioara, zise Stanislau Rimsky, întinzându-și mâna în spre conacul scăldat în ultimele raze ale soarelui.

— Și ce ai de gând să faci? întrebă Dan Dragomir.

— Să mă duc acolo!

— Asta nu-ți poate pricinui decât neplăceri.

— Cum?

— N-ai auzit ce om morocănos și rău este boierul Vulpescu?

— Și ce-mi pasă mie?

— Apariția unui bărbat străin, care ar veni să se intereseze de Mioara Comăneanu, n-ar face decât să-l învrăjbească împotriva noastră, or, aceasta n-ar fi în folosul tău.

— Atunci ai tu vreun plan?

— Aici nu ne mai putem teme că vom avea aceeași surpriză ca la București. Ne așezăm undeva pe aici și nu se poate ca în vreuna din zilele următoare să nu ni se ofere un prilej de a sta de vorbă cu Mioara.

— Dar eu aș vrea să stau de vorbă cu ea chiar acum!

— Fi tare, Stanislau! Stăpânește-te și așteaptă răbdător până când soarta ți-o va scoate în cale.

Stanislau Rimsky își dădu seama că Dan Dragomir avea dreptate și vrând nevrând trebui să se împace cu situația.

După aceea dădură o raită prin sat, pentru a se interesa de locuință și într-o casă izbutiră să închirieze o odaie în care se instalară destul de comod.

În noaptea aceea se odihni și Stanislau Rimsky. Călăria neîntreruptă de două zile îl obosise grozav și cu toate că gândurile i se duceau necontenit la Mioara Comăneanu, de îndată ce simți o pernă sub cap, adormi buștean, de nu l-ai mai fi trezit nici chiar cu tunul.

A doua zi de dimineață se sculă apoi odihnit și după ce mâncă bine, porni împreună cu Dan Dragomir, spre conacul moșiei.

Apropiindu-se de conac și observând în curte o mișcare înfrigurată, se retraseră și se ascunseră în desișul ce mărginea șoseaua.

— Am văzut cai în curte, zise Dan Dragomir. După cât se pare vor ieși cu trăsura, sau călare.

— La fel cred și eu.

— Atunci trebuie să fim cu ochii în patru deoarece cred că a sosit momentul să poți sta de vorbă cu Mioara Comăneanu. S-ar putea întâmpla ca numai bărbații să iasă la călărie…

— Și?

— Atunci îți va fi mai ușor să intri în vorbă cu cei rămași la conac.

— Dar la drept vorbind, câți sunt aceia, care locuiesc aici?

— Boierul Mircea Vulpescu, cu soția și cele două nepoate ale sale. Una este Mioara Comăneanu, iar cealaltă, Cornelia Vulpescu, o fată sărăcită a familiei Vulpescu cu a cărei creștere s-a însărcinat bogatul moșier.

— Și Mioara?

— Mioara se înrudește cu Mircea Vulpescu, după mamă. Mama Mioarei a fost născută Vulpescu.

— Și cine se mai află la conac?

— Deocamdată numai Panait Fotache, care este un oaspe nelipsit la conac.

— Pst... pst!...

Se auzi tropot de cai.

Cei doi voinici ascunși în dosul tufișurilor de la marginea drumului zăriră ieșind trei călăreți pe poarta conacului.

Doi bărbați și o femeie.

— Boierul Mircea Vulpescu, Cornelia Vulpescu și Panait Fotache! îl lămuri Dan Dragomir pe Rimsky.

Din dosul tufișului Stanislau Rimsky urmărea cu priviri aprinse pe cei trei călăreți. El își întipări bine în minte chipurile lor, cu toate că nu le putu zări decât timp de câteva clipe.

Cei porniți de la conac mergeau înainte pe șoseaua Galaților și când nu se mai văzu în urma lor decât un nor de praf, Dan Dragomir și cu Stanislau Rimsky ieșiră din tufiș.

Pe fața amândurora era întipărită nedumerirea.

— Unde a rămas Mioara?

Dan Dragomir sări pe cal și Stanislau Rimsky îi urmă pilda.

— Nu încape nicio îndoiala că Mioara a rămas la conac! zise Dan Dragomir. Să mergem și poate că ni se va oferi un prilej de a sta de vorbă cu ea.

Tocmai voiau să iasă pe șosea, când se auzi un nou tropot de cai.

Voinicii se retraseră îndată.

— Bagă de seamă! zise Dan Dragomir.

În clipa următoare se zări un nou călăreț, venind dinspre conac.

Era Mioara Comăneanu.

Stanislau Rimsky tremura da varga. El îl auzi pe Dan spunându-i ceva, dar înfrigurarea îi era atât de mare, încât nu pricepu nimic.

— Înainte! strigă el și în clipa următoare calul lui și sări pe șosea.

Dan Dragomir îl urmă.

Stanislau Rimsky dădu pinteni calului, care cu trupul întins zbura ca o săgeată. Mioara Comăneanu auzi tropotul cailor, își întoarse capul, dar nu-l recunoscu pe Stanislau Rimsky deoarece acesta era aplecat cu totul pe gâtul calului.

Simți însă că este urmărită și bătându-și calul pe ceafă îl îndemnă să alerge mai iute.

Dar gândul că peste câteva minute va sta de vorbă cu iubita inimii sale îi dădu aripi lui Rimsky care făcând apel la toată știința sa de bun călăreț, îl făcu să zboare, nu altceva și nu trecură nici cinci minute, că și ajunse calul Mioarei, pe care-l apucă de căpăstru.

Mioara țipă îngrozită, crezând că este vorba de un atac banditesc.

Atunci însă Stanislau Rimsky își ridică iute capul și și-l întoarse în spre ea.

Mioara scoase un al doilea țipăt. Acesta însă nu mai era de groază, nu mai era spaimă, ci de mirare, de uimire, poate de bucurie.

La început amândoi se uitară uimiți unul la altul. Niciunul nu era în stare să scoată vreun cuvânt…

Într-un târziu, Stanislau Rimsky îngână:

— Mioaro!

— Stanislau!

— Slavă Domnului că te-am găsit!

— Cum ai ajuns aici?

— Te-am urmat de la București.

— Dar Stanislau… cum ajungi tu în Țara Românească, Stanislau?

— Stau aici de ani de zile… Îți mai amintești, Mioaro, de noaptea aceea memorabilă, când prințul Trubetzkoi - la auzul acestui nume un nor de tristețe trecu pe chipul Mioarei Comăneanu - m-a scăpat? În schimbul grațierii, țarul mi-a cerut să părăsesc pentru totdeauna pământul Rusiei și Polonia și să încep o viață nouă în țară străină. Am pornit atunci la drum cu Dan Dragomir…

— Dane! zise Mioara, observând de-abia atunci că Rimsky nu era singur și întinzându-și mâna mulțumită în spre compatriotul său.

— Așa am ajuns aici, urmă Stanislau Rimsky, și iată, sunt doi ani de când ne găsim pe pământ românesc. Și în timpul acestor doi ani nu numai că nu te-am uitat, dar te-am dorit din ce în ce mai mult, deoarece tu faci parte din femeile care nu pot fi uitate.

Voinicul polonez rostise aceste cuvinte cu o căldură nemărginită care o mișcase pe Mioara până la lacrimi. Oare nu se gândise și ea la fel, la Stanislau Rimsky?

Ea își întinse mâna pe care Stanislau Rimsky o acoperi cu sărutări.

Vru să spună ceva, dar în clipa aceea se auzi un tropot de cai și Mioara strigă speriată:

— Vin!

— Cine?

— Societatea… cu care sunt… Se vede că, au pornit în căutarea mea…

— Și?

— Trebuie să plecați. Nu vreau să fiți văzuți.

— De ce?

— Îți voi spune mai târziu!

— Dar eu nu vreau să te mai părăsesc, Mioara mea. Acum, când te-am regăsit…

— Dragă Stanislau, dacă mă iubești într-adevăr, atunci te rog fă ceea ce spun eu!

— Dar ce te poate face să mă trimiți de lângă tine?

— Ți-am spus că vei afla mai târziu… Mai târziu îți voi explica totul!

— Dar când?

— Când vrei tu!

Stanislau se gândi puțin, apoi se învoi.

— Bine, zise el. Astă seară însă trebuie să ne întâlnim! După ce se vor fi culcat cei de la conac, te voi aștepta aici.

— Voi veni! răspunse Mioara.

Stanislau Rimsky și cu prietenul său se ascunseră din nou în desiș, de altfel tocmai la timp, deoarece, cei trei călăreți se iviseră la cotitura șoselei și se apropiau în galop de Mioara care porni și ea spre ei.

Panait Fotache venea în frunte și el ajunse cel dintâi lângă Mioara. De îndată ce ajunse lângă ea, o întrebă, îngrijorat:

— Unde ai întârziat atâta, frumoasa mea domniță? Începusem să mă tem că ți se va fi întâmplat ceva.

— De ce să te temi, răspunse Mioara, când v-am spus că voi veni după voi?

— Fiindcă ai întârziat prea mult.

— Am mai avut câte ceva de făcut la conac.

Între timp ajunseră lângă boierul Vulpescu și Cornelia și urmară călăria în patru.

Panait Fotache călărea lângă Mioara și căuta s-o distreze, ea însă îi răspundea foarte rece, ca întotdeauna și aproape că nici nu se sinchisea de bărbatul pe care voiau să i-l dea de soț cu sila.

De-abia răspundea la întrebările lui Panait Fotache, cu câte un nu sau un da scurt și niciodată nu începea ea conversația.

Panait Fotache nici nu se putu stăpâni de a o întreba:

— Ce s-a întâmplat cu d-ta, domnița mea? Niciodată n-ai fost atât de rece față de mine? Eu aștept cu nerăbdare să te aprinzi și d-ta te porți tot mai rece cu mine!

Și în ochii boierului se aprinse focul bănuielii.

Mioara nici nu-l învrednici cu un răspuns. Niciodată nu dorise mai mult ca atunci să rămână singură. De obicei nu prea putea spune ea că era liniștită; acum însă, întâlnirea cu Stanislau Rimsky o tulburase cu desăvârșire.

Boierul Vulpescu îi vorbi și el nepoatei sale, dar aceasta se părea că nici nu aude cuvintele unchiului său.

— Ce s-a întâmplat cu tine, Mioaro, de te porți atât de ciudat? întrebă el.

— Nimic, nimic! răspunse Mioara. Mă simt foarte obosită. N-am nicio poftă de călărit… Aș fi preferat să rămân acasă!

— Dacă vrei, n-ai decât să te întorci. Fotache te va însoți cu dragă inimă…

— Mai încape îndoială! zise Panait Fotache.

Fără să mai spună vreun cuvânt, Mioara își întoarse calul și porni în spre conac.

Panait Fotache o urmă.

Când ajunseră la poarta conacului, Mioara, care tot timpul drumului nu scosese nicio vorbă, se întoarse în spre însoțitorul său și-i zise:

— Îți mulțumesc că m-ai condus.

— Nu dorești să te conduc și până sus?

— E de prisos. Cunosc drumul îndeajuns de bine, pentru a mă putea duce și singură. D-ta mai bine înapoiază-te la unchiul și la Cornelia.

— După cum doriți! răspunse Panait Fotache, vădit nemulțumit.

El își întoarse calul și porni în goană pe șosea înapoi.

Mioara lăsă calul în curte, de unde îl luă unul din băieții de grajd, iar ea intră în conac, ducându-se în odaia sa, unde putea rămâne singură numai cu gândurile sale.

CAPITOLUL 83
De la Petrograd la București

Mioara Comăneanu se așeză lângă fereastră, de unde se deschidea o minunată priveliște asupra lacului. Razele soarelui se reflectau în strălucire orbitoare pe apa Brateșului, pe care dăinuia ici colo câte o luntre.

Frumoșii ochi ai Mioarei rătăceau pe apele line ale lacului, al cărui țărm opus încântătoarea femeie mai mult îl bănuia decât îl vedea.

Și așa cum stătea acolo, cu privirea pierdută, i se păru că Brateșul își schimbă înfățișarea. I se păru că suprafața lină a lacului este întocmită de valurile furioase ale Nevei, pe care o văzuse de atâtea ori…

Înaintea ochilor săi se ivi Neva, se ivi podul Alexandru și palatul Trubetzkoi, a cărei stăpână fusese și totuși, din care se furișase într-o noapte, ca un hoț…

Întâlnirea cu Stanislau Rimsky îi reîmprospăta în minte drumul pe care-l făcuse de la palatul prințului Trubetzkoi, din Petrograd și până în capitala Țării Românești…

*
*   *

Calea aceasta fusese grea și plină de suferințe.

Suferința începuse chiar în clipa părăsirii palatului Trubetzkoi, când își dădu seama că prin fuga ei pricinuiește o nețărmurită durere soțului său.

Cu toate acestea fugise, deoarece simțea că niciodată nu va putea fi fericită în palatul Trubetzkoi, fiindcă își dădea seama că mai curând sau mai târziu tot va trebui să plece.

Ea porni pe jos, pentru ca nimeni să nu știe încotro o luase. Pe drum însă se întâlni cu o trăsură care o culese de pe șosea și cu care merse o bucată de drum. Mai târziu, într-un oraș îndepărtat luă poștalionul și așa își urmă calea.

Era hotărâtă să se înapoieze în patria sa de unde plecase de atâta vreme și unde avea de gând să trăiască o viață retrasă, de pustnic. Dacă o mai reținea ceva în lumea aceasta nu era decât amintirea lui Stanislau Rimsky.

Știa că nu va mai putea fi niciodată a bărbatului adorat, pe care soarta îl aruncase spre meleaguri necunoscute, dar jură să nu-l uite niciodată și dragostea lui să fie un scut de oțel pentru orice alte simțăminte care ar mai căuta să-i pătrundă în suflet.

După o călătorie lungă și obositoare ajunse pe pământul Țării Românești, unde o aștepta o nouă amărăciune, o nouă durere. În vreme ce ea îndurase grozăviile surghiunului în Siberia, părinții ei muriseră și în locul revederii atât de mult dorite nu găsi decât două morminte triste și mute.

Părinții ei lăsaseră prin testament ca în cazul înapoierii în țară, Mioara să fie crescută de ruda cea mai apropiată, boierul Mircea Vulpescu, pe care îl și însărcinară cu administrarea averii Mioarei. Iar în scrisoarea adresată Mioarei părinții săi o sfătuiau să-și urmeze viața așa, după cum va crede de cuviință boierul Mircea Vulpescu.

Așa a ajuns Mioara Comăneanu în casa lui Vulpescu, unde, peste câteva luni află că, soțul său, prințul Dimitri Trubetzkoi, murise pe moșia sa din Crimeea.

Vestea aceasta o doborî și mai mult, o făcu și mai tristă. Nu cunoștea împrejurările morții prințului Trubetzkoi, știa însă că murise omul acela care o iubite atât de mult și atât de curat și nobil.

Sufletul îi fu cuprins de mare amărăciune și se gândea cu melancolie la propria ei soartă care nu era mai puțin tragică. Ajunsese văduvă, mai înainte de a fi devenit femeie.

În casa din București a boierului Mircea Vulpescu se întâlneau familiile cele mai de seamă ale capitalei și în mod firesc și toți tinerii din buna societate. Aceștia nu întârziaseră să-și dea seama nu numai de frumusețea dar și de minunatele calități sufletești ale Mioarei Comăneanu.

La început Mioara fugea de baluri și petreceri. Mai târziu însă unchiul său o sili să ia parte la aceste întruniri vesele ale societății alese și atunci se porni o adevărată întrecere între tinerii care toți voiau să câștige inima frumoasei femei.

Pe Mioara însă toate acestea o lăsau rece și dacă era drăguță față de toți aceia care o curtau niciunul nu se putea făli însă că a izbutit să câștige încrederea sau inima nepoatei lui Vulpescu.

Nici chiar curtea pe care i-o făcea boierul Panait Fotache nu schimbă purtarea Mioarei. Panait Fotache, care avea ca la vreo treizeci și cinci, treizeci și șase de ani se interesă foarte mult de Mioara de când o văzu pentru cea dintâia oară și din ziua când o întâlni, vizitele lui în casa lui Mircea Vulpescu deveniră tot mai numeroase.

Toată lumea știa că vizitele acestea erau pentru Mioara, care însă nu făcu nimic ce să-l fi îndreptățit pe boier să creadă că simțămintele lui ar fi împărtășite și de aceea care i le trezise în suflet.

Dar Panait Fotache nu se lăsă descurajat de purtarea rece a tinerei femei, ba într-o zi îi vorbi chiar și boierului despre proiectul său de căsătorie.

Mircea Vulpescu primi cu multă căldură propunerea lui Panait Fotache. Îl cunoștea de mult, știa că este foarte bogat, avea moșii întinse chiar lângă el, pe Brateș și își zicea că lângă Fotache, Mioara ar duce o viață nu numai lipsită de grija zilei de mâine ci chiar îmbelșugată.

De aceea, când Panait Fotache îi vorbi despre căsătoria sa cu Mioara, Vulpescu nu se împotrivi.

— Așadar, pot socoti pe d-ta, zise Panait Fotache, că vei pune o vorbă bună pe lângă Mioara?

— Fără îndoială, răspunse boierul Vulpescu, cu hotărâre. Aș crede chiar că ar fi mai nimerit să vorbesc eu cu Mioara, spre a-mi da seama ce crede ea despre această căsătorie.

— Aș fi încântat, dacă ți-ai lua această însărcinare.

— Voi vorbi chiar în decursul zilei de astăzi.

Și într-adevăr, Mircea Vulpescu îi vorbi Mioarei chiar în aceeași zi.

— Ce ai zice tu de boierul Panait Fotache?

— Nu înțeleg!

— Se interesează grozav de tine.

— Pe mine mă interesează tot atât de puțin, ca și oricare alt boier care-ți vizitează casa.

— Mă mir, zise Mircea Vulpescu, fiindcă după câte am putut să observ eu, Panait Fotache are gânduri foarte serioase… Gânduri pe care de altfel nici nu-și dă osteneala să le ascundă.

— Nici n-am băgat de seamă, îți mărturisesc foarte sincer.

Mioara nu spuse tocmai adevărul, dar ea voia ca prin cuvintele acestea să sublinieze și mai mult nepăsarea ei pentru acela de care-i vorbea unchiul său.

Boierul Vulpescu rămase uimit auzind acestea și căută să-și hotărască nepoata pentru a-și schimba părerea.

Dar Mioara respinse cu hotărâre orice încercare a unchiului său.

— Nu înțeleg, unchiule, de ce susții planurile boierului Panait Fotache, când ști prea bine care este părerea mea! Tu ști bine prin câte am trecut în anii din urmă și crede-mă că mi-a trecut orice poftă de a încheia o nouă căsătorie.

— Tocmai de aceea ar trebui să te măriți, îi explică Mircea Vulpescu, fiindcă ai avut de îndurat atâtea lovituri. Căsătoria te va ajuta să uiți mai ușor…

— Nul Nu! Trebuie să treacă ani de zile până când mă voi mai putea gândi la măritiș. Dar chiar și dacă s-ar întâmpla să mă mai gândesc vreodată ta măritiș, nu aș lua de bărbat decât un om pe care-l iubesc… Or, pe boierul Panait Fotache nu-l iubesc.

Boierul Vulpescu nu vru să forțeze lucrurile, cel puțin deocamdată și a doua zi, când se întâlni cu Fotache, îi comunică acestuia cu o înfățișare cât se poate de acră care erau părerile Mioarei despre căsătorie.

Panait Fotache rămase uimit de cele auzite.

Cu toate acestea nu se gândi nicio singură clipă să renunțe la planul său.

Totuși, îi spuse el lui Mircea Vulpescu, cu hotărâre, eu nu mă voi astâmpăra, până când n-o voi ști pe Mioara soția mea.

— Îmi pare bine să văd că nu descurajezi cu una, cu două, răspunse boierul Vulpescu.

— Și voi fi cu atât mai sigur de izbândă, urmă Fotache, cu cât voi ști că d-ta îmi vei sta în ajutor.

— Părerile Mioarei n-au reușit să le schimbe pe ale mele. Din partea mea îți voi da tot ajutorul ce-mi va sta în putință și, repet că eu aș vedea cu ochi buni această căsătorie.

Panait Fotache îi mulțumi boierului pentru ajutorul făgăduit.

— Se prea poate ca astăzi Mioara să nu mă iubească. Poate și fiindcă nici nu mă cunoaște încă îndeajuns. Sunt încredințat însă că dacă ne vom vedea mai des își va schimba simțămintele față de mine:

— Și părerea mea este că, cu timpul se va schimba totul. Deocamdată are și ea dreptate. Prea a avut multe de îndurat! Trebuie să mai așteptăm până când va mai uita necazurile pe care i le-a hărăzit soarta.

— Voi aștepta cu răbdare, răspunse Panait Fotache.

Și din ziua aceea, ca și când nu s-ar fi întâmplat nimic, continua să vină regulat în casa boierului Vulpescu, fără a aminti vreodată înaintea Mioarei, de planurile sale de căsătorie. El aștepta ca timpul să-și desăvârșească opera și își zicea că tot va sosi odată ziua când va putea rupe din pom fructul copt.

Peste vreo șase luni apoi, îi aminti din nou boierului Vulpescu, care căută să afle de la Mioara, dacă între timp nu-și va mai fi schimbat părerea.

Mircea Vulpescu fu foarte neplăcut impresionat de declarația și mai hotărâtă a Mioarei, de a nu vrea să fie soția lui Panait Fotache.

— Nu vreau să înrâuresc asupra hotărârii tale, zise el, mărturisesc însă că sunt mai mult decât nedumerit. La urma urmelor ești tânără și nu-mi pot închipui că ai avea de gând să rămâi singură până la capătul vieții!

— Ai dreptate, unchiule, dar eu socotesc că timpul n-a sosit încă. Inima mea nu dorește căsătoria, iar situația mea materială este de așa natură încât nu am nevoie de altcineva care să mă întrețină, deoarece averea ce mi-a rămas de la părinți îmi ajunge spre a trăi fără griji, oricum s-ar întoarce împrejurările.

Vulpescu nu fu mulțumit deloc de rezultatul convorbirii sale cu Mioara. Din ziua aceea însă el îi vorbi nepoatei sale tot mai des de proiectul de căsătorie, firește fiind împins la aceasta de către Panait Fotache.

Acum chiar și Fotache îi vorbea adeseori Mioarei despre căsătorie, căutând să-i smulgă „da”-ul hotărâtor prin fel de fel de făgăduieli și descriindu-i viitorul în culorile cele mai frumoase. Soția lui Mircea Vulpescu, ca și Cornelia, îi împuiau și ele capul Mioarei cu cele mai neînchipuite promisiuni de fericire.

Și într-o zi, sărmana Mioara Comăneanu băgă de seamă că nu mai există om în jurul ei care să nu i-l laude pe Panait Fotache. Toată lumea o zorea să nu mai amâne și toată ziua nu se mai vorbea decât de această căsătorie.

Mioara răbda ea cât rabdă, dar veni o zi când se plictisi și, nemaigăsind altă scăpare, declară că se învoiește la căsătorie.

— Bine, zise ea, de față fiind Mircea Vulpescu și Fotache, mă învoiesc. Însă cu o singură condiție.

— Care, anume? întrebă Panait Fotache, arzând de curiozitate.

— Eu voi hotărî ziua cununiei! Vă învoiți?

Panait Fotache, se învoi, vrând nevrând.

— Bine, răspunse el, n-am nimic de zis, dacă vom ține nunta cât mai curând.

— Nu voi întârzia nicio singură zi, din clipa când voi crede că a sosit timpul! răspunse Mioara.

— Totuși, cam pe când aș putea nădăjdui?

— Poate, foarte curând… poate foarte târziu… Deocamdată nu pot spune nimic hotărât. Așteptați și veți vedea.

Mioara rezolvase chestiunea într-un chip cu adevărat diplomatic. Din ziua aceea n-o mai plictisiră cu Panait Fotache, iar dacă totuși, se mai vorbea despre nuntă, putea să răspundă liniștită:

— V-am făgăduit că se va face. Deocamdată însă n-a sosit încă timpul.

Și răspunsul acesta îl dădea mereu. Boierul Panait Fotache trecea drept logodnicul ei, este adevărat, dar ea nu se sinchisea prea mult de ceea ce credea lumea, deoarece așa zisul ei logodnic n-o interesa câtuși de puțin.

Aceasta era situația când capricioasa soartă îi aduse din nou laolaltă pe cei doi îndrăgostiți, pe Mioara Comăneanu și pe Stanislau Rimsky.

CAPITOLUL 84
Idile tainice

Mioara Comăneanu de-abia aștepta să se întunece, spre a se putea întâlni cu iubitul ei cu care, în cursul dimineții, nu putuse să schimbe decât câteva cuvinte, în grabă.

Mii de întrebări se ridicaseră în mintea ei la care aștepta răspunsul cu nerăbdare. Mărturisirea lui Stanislau Rimsky, cum că dragostea lui pentru ea este tot atât de mare ca și în trecut, îi umpluse sufletul de bucurie, deoarece aceasta însemna că legătura pe care voinicul o avusese cu prințesa Fedora Feodorovna și despre care Mioara aflase încă pe când se găsea la Petrograd, nu avusese la temelie una din acele iubiri care nu pot fi uitate niciodată…

Amurgul se lăsă și globul roșu al soarelui coborî în spre orizont, aruncând vâlvătăi de culoarea sângelui pe suprafața Brateșului.

— Când se va întuneca odată? oftă Mioara, gândindu-se că undeva la fel ofta și Stanislau Rimsky, așteptând cu nerăbdare scurgerea timpului.

Mircea Vulpescu și cu Panait Fotache se interesară de mai multe ori în cursul zilei de starea sănătății ei. Dar Mioara, nevoind să stea în societatea lor tocmai atunci când se desfășurase clipele cele mai hotărâtoare ale vieții sale, le trimise vorbă că încă tot nu se simte bine.

Chiar și după cină, la care nu putu să nu vină spre a nu stârni îngrijorări care ar fi putut-o împiedica să părăsească noaptea conacul, ea se retrase îndată în odaia sa, spunând că vrea să se odihnească. În realitate însă ea se pregătea

pentru a se duce la întâlnire și pândea cu nerăbdare ca lumea din conac să se ducă la culcare pentru a se putea trecură apoi neobservată din castel.

Ea coborâse în mai multe rânduri până la o daia unde stăteau de vorbă cei ai casei și spre ceasurile nouă răsuflă ușurată deoarece auzise că rudele sale se pregăteau să se ducă la odihnă.

Ea mai așteptă încă un ceas, iar pe la zece, când într-adevăr nimeni nu mai era treaz la conac, Mioara își părăsi odaia.

Ea trecu prin curte ca o umbră. Câinii n-o lătrară, deoarece o cunoșteau îndeajuns de bine și prin poarta deschisă ea ieși din curte, apoi o luă pe șosea, îndreptându-se în spre locul unde se întâlnise cu Stanislau Rimsky înainte de amiază.

Razele lunii luminau șoseaua în mijlocul căreia Mioara zări în curând statura unui bărbat.

Era Stanislau Rimsky care o aștepta.

Mioara își grăbi pașii iar Rimsky care o zărise acum porni și el în spre iubita inimii sale.

— Mioaro, scumpa mea Mioară!

— Stanislau!

Se sărutară adânc mișcați. Și în sărutul acesta ardea focul vechii lor iubiri, care rămăsese întreagă cu toate încercările la care îi supusese soarta.

— Cum să-i mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a îngăduit să te mai revăd, Mioara mea?

— Ce bine e lângă tine, Stanislau!

Cine ar putea descrie bucuria celor două inimi atât de crunt lovite până atunci?

În clipele acelea ei uitară de tot ceea ce avuseră de îndurat în viață. Mioara uită de tot, chiar și de zilele de groază petrecute în Siberia… Iar Stanislau Rimsky nu se mai gândi la zilele acelea pline de primejdii, pe care le petrecuse în pădurile de la Zlepitnak și Rudin, nu se mai gândi la captivitatea din Dubro și la suferințele din temnița

din Petropavlovsk, ci se bucura din suflet, se bucura din toată inima că trecând prin toate primejdiile și înlăturând toate piedicile, Mioara rămăsese tot a lui și numai a lui.

Ei pășeau încet unul lângă altul, îndreptându-se spre malul Brateșului a cărui apă strălucea feeric sub razele argintii ale lunii.

Stanislau Rimsky îi povesti tot ce se întâmplase cu el, de la despărțirea de prințul Trubetzkoi la granița Bucovinei, iar Mioara îi istorisi cum ajunsese la boierul Mircea Vulpescu, neascunzându-i nimic din ultimele lovituri cu care o încercase soarta. Firește că-i spuse și că toată lumea o socotea drept logodnica lui Panait Fotache.

Stanislau Rimsky ascultă în tăcere povestirea Mioarei Comăneanu. Era fericit că putea auzi din nou glasul acesta atât de drag lui. Chipul i se întunecă însă de îndată ce veni vorba despre Panait Fotache.

— Ce mult mă doare că din nou trebuie să-mi dai o asemenea veste!

— Dar nu te speria, dragul meu, căci din căsătoria aceasta nu se va alege nimic.

— Nici nu aș putea supraviețui acestei noi lovituri! Să te pierd iarăși acum, când am izbutit să te regăsesc după atâta trudă?

— Aceasta nu se va întâmpla!

— Dar ce va fi?

— Vom găsi noi vreun mijloc oarecare de a zădărnici această căsătorie pentru a putea fi unul al altuia.

Stanislau Rimsky exclamă fericit:

— L-am și găsit!

— Să auzim!

— Fugim, atât și nimic mai mult!

— Asta n-o pot face! zise Mioara, tristă.

— De ce te temi?

— Nu mă tem, dar n-o pot face, deoarece regretații mei părinți mi-au încredințat soarta în mâinile lui Mircea Vulpescu.

— Nu cred însă că boierul Vulpescu s-ar învoi la căsătoria noastră.

— Tocmai problema aceasta trebuie s-o dezlegăm!

— Îți mărturisesc sincer că, în privința aceasta nu-mi fac prea mari iluzii.

Mioara îl sărută pe Rimsky spre a-i alunga descurajarea care vedea că pusese stăpânire pe el.

— Unde este Stanislau al meu de altă dată? Ce s-a întâmplat de a devenit atât de neîncrezător? Nu mai ai nici în mine încredere că voi face totul pentru dragostea, pentru fericirea mea?

Sărutării îi răspunse un alt sărut. Buzele lui Stanislau Rimsky se apăsară fierbinți pe gura iubitei sale și apoi zise:

— Iartă-mă, iubito, iartă-mă că am putut descuraja chiar și numai o singură clipă! Pricina este însă prea marea dragoste pe care ți-o port și aș vrea ca viețile noastre să fie înlănțuite una de alta cât mai curând cu putință.

— Tocmai de aceea, fiindcă mă iubești, scumpul meu Stanislau, trebuie să ai răbdare. Dacă am izbutit să ne păstrăm dragostea întreagă chiar și în mijlocul crudelor încercări, la care ne-a supus soarta, atunci nu trebuie să ne pripim pentru a strica poate o înțelegere la care ar subscrie toată lumea.

— Aștept, draga mea, aștept!

— Să nădăjduim că nu va trebui să așteptăm prea mult. Voi face tot ce-mi va sta în putință spre a-l hotărî pe unchiul să-și dea învoirea. Și atunci, nu va fi pereche mai fericită în lumea aceasta ca noi!

— Câtă încredere, câtă nădejde ai tu, iubita mea! Și dacă ai ști, ce fericit sunt să te știu astfel! Eu am și început să întrezăresc viitorul care ne așteaptă în culorile cele mai trandafirii. Doi porumbei care se iubesc nu vor fi mai fericiți decât noi!

— Trebuie să-ți mărturisesc însă, zise Mioara, că nu va fi tocmai atât de ușor să schimb părerea unchiului, deoarece îl leagă o veche prietenie de Panait Fotache, prietenie

care, în cazul reușitei planului nostru, ar trebui să înceteze. De aceea poate ca voi avea nevoie de săptămâni, poate chiar de luni întregi, pentru a duce planul nostru la îndeplinire. Îți jur însă iubitule că nu voi fi decât a ta și a nimănui altuia!

Stanislau Rimsky o îmbrățișă pe Mioara și zise adânc mișcat:

— Iau eu te voi aștepta, Mioara mea, deoarece simt că o voce lăuntrică îmi șoptește că va veni o zi când vom fi unul al altuia și când soarta ne va despăgubi de toate amărăciunile pe care ni le-a pricinuit până acum!

*

*   *

Prima întâlnire fu urmată de altele.

Când luna apărea pe cerul împodobit cu miriade de stele, Mioara Comăneanu se furișa veșnic din conac pentru a se întâlni cu alesul inimii sale.

Luna argintie, Brateșul sclipitor și cerul plin de stele erau singurii martori ai dragostei lor ce creștea necontenit în intensitate.

Întocmai după cum Mioara Comăneanu nu se putea gândi la nimic fără de a-l amesteca și pe Rimsky în gândurile sale, tot astfel nici voinicul polonez nu făcea nimic fără a se întreba dacă fapta lui este sau nu în vederile iubitei sale. Și marea bucurie a lui Stanislau Rimsky era împărtășită și de credinciosul prieten, de Dan Dragomir.

Ziua erau veșnic împreună, numai seara se despărțeau pentru câteva ceasuri, atunci când Stanislau Rimsky se ducea la întâlnirea pe care o aștepta cu atâta înfrigurare. Ziua însă, după cum am mai spus, erau mereu împreună. Când se plimbau cu barca pe Brateș, când călăreau, când se pierdeau în pădurea dinspre Tecuci unde se simțeau că în pădurea Rudinului.

Iar când se cobora seara, se înapoiau în sat, mâncau bine, Dan Dragomir se culca, iar Stanislau Rimsky pleca la locul întâlnirii.

Când îndrăgostiții se întâlneau uitau de toți și de toate. Fiecare întâlnire le pricinuia noi bucurii și amândoi așteptau cu nerăbdare viitorul când nu vor mai fi siliți să se ascundă de lume spre a putea fi împreună.

Stanislau Rimsky o întrebă de mai multe ori pe Mioara, dacă n-are să-i dea vreo veste. Mioara însă nu putea încă să-i dea niciun răspuns mulțumitor.

— Am căutat să văd ce ar zice unchiul dacă s-ar întâmpla să-mi fie drag un alt bărbat și aș vrea să rup logodna cu Panait Fotache, dar el m-a râs. Nu-i venea să creadă că s-ar putea întâmpla așa ceva și m-a luat în glumă.

— Totuși, trebuie să se hotărască odată! zise Stanislau Rimsky. Crede-mă, iubita mea că e păcat de fiecare clipă pe care n-o petrecem împreună. Nu-ți dai seama oare că va veni o vreme când ne va părea rău de zilele, de săptămânile acestea pe care le trăim departe unul de altul?

— Dacă ar depinde de mine, răspunse Mioara, atunci chiar și mâine am putea fi unul al altuia. Cunoști însă prea bine situația, așa că trebuie să ne acomodăm ei.

— Cu toate acestea, eu îți spun, Mioara mea că sfârșitul va fi că tot va trebui să te fur într-o bună zi și să te duc cu mine acolo unde vom putea fi fericiți și fără învoirea boierului Mircea Vulpescu.

— Crede-mă, dragă Stanislau, zise Mioara atunci - că, dacă voi vedea că nu merge altfel, eu însumi îți voi spune, să fugim.

Stanislau Rimsky își îmbrățișă iubita și-i zise:

— Eu te cred, Mioara mea și voi aștepta și de astăzi înainte așa după cum am așteptat și până acum.

După aceea porniră în spre conac în poarta căruia își luară rămas bun.

Mioara se furișă încet în casă și se îndreptă spre odaia sa cu cea mai mare băgare de seamă. Cineva însă tot îi auzi pașii.

Boierul Panait Fotache.

El auzise pașii ușori ai Mioarei și în clipa următoare și sări la ușă, pe care o deschise cu băgare de seamă.

Tocmai atunci se deschise și ușa odăii Mioarei și Panait Fotache văzu cu uimire cum Mioara se furișează în odaie.

— Mioara?!... Ce căuta ea la ceasul acesta? se întrebă el.

Această plimbare nocturnă i se păru foarte ciudată, dar se feri să tragă concluzii mai înainte de a-și da seama ce scop o făcea pe logodnica sa să părăsească conacul în miez de noapte.

El închise ușa, se înapoie în odaie și gândindu-se asupra celor întâmplate își aduse aminte că mai auzise și altădată zgomote asemănătoare pe coridor, dar nu le dăduse nicio însemnătate mai deosebită. Acum însă înțelese rostul

acelor zgomote și hotărî să nu spună nimănui nimic despre descoperirea sa, în schimb să pândească prilejul pentru a prinde rostul plimbărilor nocturne ale Mioarei.

De aceea, a doua zi așteptă cu înfrigurare înseratul. De data aceasta se despărți de boierul Vulpescu foarte de vreme, nu mai jucă nici obișnuita partidă de cărți, ci se retrase în odaia sa, spunând că are dureri de cap.

El lăsă ușa ușor întredeschisă, pentru a auzi cât mai bine zgomotul pașilor, iar lampa o stinse prevăzător, pentru ca lumina ei să nu cumva să se strecoare prin crăpătura ușii.

Trecu un sfert de ceas după altul și Panait Fotache stătea nemișcat, ca o statuie în dosul ușii, așteptând cu înfrigurare să audă zgomotul pașilor.

Și deodată, în liniștea desăvârșită a nopții se auzi scârțâitul unei uși. Ochii lui Panait Fotache începură să strălucească ciudat.

— Ea este!

El auzi apoi cum ușa se închide ușor, apoi auzi cunoscutul zgomot al pașilor care treceau pe furiș pe coridor.

După tăria zgomotului acestor pași, Panait Fotache își dădu seama când ajunse Mioara la treptele care coborau de la etaj și atunci deschise ușa iute și se furișă după ea, urmând-o ca o umbră.

În curte o văzu pe Mioara ieșind pe poartă și se luă după ea.

Chestiunea începu să-l intereseze tot mai mult. Ardea de nerăbdare să vadă unde duce drumul logodnicei sale. Judecând după aparențe s-ar fi zis că Mioara se ducea la o întâlnire de dragoste, aceasta însă i se părea lui Panait Fotache cu neputință, deoarece logodnica lui trăise retrasă de lume și niciodată nu se sinchisise de bărbați.

Realitatea însă era cu totul contrară părerii lui Panait Fotache.

În curând ajunseră în dreptul tufișurilor care mărgineau șoseaua și ceea ce văzu atunci îl umplu de cea mai neînchipuită uimire, de groază aproape.

În mijlocul șoselei aștepta un bărbat care de îndată ce o zări pe Mioara apropiindu-se, veni înaintea ei și o sărută îndelung.

Uimirea lui Panait Fotache fu atât de mare, încât nu lipsi mult să strige. După aceea vru să se repeadă la ei pentru a tulbura întâlnirea amoroasă a celor doi îndrăgostiți, prin prezența sa neașteptată, dar se răzgândi, zicându-și că are altceva mai bun de făcut.

Înainte de toate ar fi vrut să știe cine era bărbatul acesta. De aceea se furișă cât mai aproape, pentru a-și da seama de identitatea necunoscutului din convorbirea celor doi îndrăgostiți. După câțiva pași însă, trebui să se oprească deoarece tufișul se rărea atât de mult, încât, dacă mai înainta, nu se putea să nu fie observat.

Or, el voia să se ferească de a fi descoperit, deoarece între timp își făcuse planul, pe care-l avea de urmat.

Pumnii i se încleștară, ochii lui aruncau scântei de mânie și sufletul îi era dornic de răzbunare împotriva aceluia care-i răpise logodnica.

El nu era obișnuit să cunoască piedici în calea scopurilor ce-și propunea. Mergea drept la țintă, folosindu-se de orice mijloace pentru a o atinge. Pentru îndeplinirea planurilor sale era în stare de orice.

La fel fusese și în planul căsătoriei sale cu Mioara. Scena pe care o văzuse desfășurându-se înaintea sa pe șosea, în loc să-l readucă la realitate, îl întărâtă, îl îndârji și mai mult. Un alt bărbat dacă ar fi văzut că logodnica sa - care de altfel nu i-a dat nicio dovadă de dragoste nici până atunci - iubește pe un altul, și-ar fi dat seama că dragostea cu sila nu se poate, și s-ar fi retras, atât pentru a nu se mai frământa pe sine însuși, cât și pentru a-i da putința ființei iubite să fie fericită.

Însă Panait Fotache nu era omul acesta.

Acum Mioara îi trebuia cu atât mai mult și era hotărât la orice, pentru a-i arăta că, până la urmă, tot a lui va fi.

Văzând că un altul vrea să i-o fure, se îndârji și mai mult și se gândea cu o ură neîmpăcată la necunoscutul care pusese ochii pe comoara lui.

— Îmi vei plăti scump sărutările Mioarei! se gândi el, furios.

Panait Fotache se înapoie la conac și se așeză iarăși la pândă în dosul ușii pentru a vedea când se întoarce Mioara. Peste vreun ceas apoi, auzi zgomot de pași și Mioara trecu pe coridor.

Panait Fotache trebui să facă apel la toată puterea sa de voință, pentru a se stăpâni și a nu ieși din odaie, spre a se ivi pe neașteptate înaintea logodnicei sale. Dându-și însă seama că aceasta nu i-ar folosi la nimic, se stăpâni și renunță la pofta ce-o avea de a vedea încurcătura Mioarei când aceasta și-ar fi dat seama că este descoperită.

De aceea o lăsă pe Mioara să se înapoieze în odaia sa iar el se dezbrăcă și se lungi în pat. De dormit însă nu putu adormi, decât foarte târziu.

*

*   *

A doua zi de dimineață, la cafeaua cu lapte, îl făcu pe boierul Vulpescu să înțeleagă că ar avea ceva foarte interesant să-i spună, iar mai târziu, când porniră amândoi călare la câmp, pentru a supraveghea lucrul țăranilor, îi comunică descoperirea sa din noaptea trecută.

Boierul Mircea Vulpescu era să cadă de pe cal de uimire.

— Ce tot spui, boier Panait? Să fie adevărat?

— Cuvânt, cu cuvânt, după cum ți-am spus!

— Nu cumva ai visat toate acestea?

— Cum poți să-ți închipui așa ceva? Am văzut cu ochii mei!

— Totuși, pare așa de imposibil!

— Cu toate acestea este adevărat!

— Nu… nu se poate… Nu se poate… Mioara nu este în stare să facă așa ceva!

— La fel credeam și eu. Însă ceea ce am văzut cu proprii mei ochi nu mai poate fi tăgăduit.

Boierul Vulpescu își opri calul și vru să se înapoieze. Panait Fotache îl întrebă mirat:

— Ce vrei să faci?

— Mă înapoiez la conac.

— De ce?

— Vreau să-i cer socoteală Mioarei.

— Nu e bine…

— Pentru ce să nu fie bine?… Eu nu pot accepta ca Mioara să facă asemenea lucruri. La urma urmelor și în vinele ei curge sângele Vulpeștilor și o membră a familiei mele nu poate avea întâlniri de dragoste în miez de noapte.

Zicând acestea, boierul își și întoarse calul.

Panait Fotache însă, se repezi după el.

— Stai puțin, boier Mircea!

— Nu, nu se poate! Trebuie să-i cer socoteală!

— Dar ascultă-mă, mai întâi!

— Orice mi-ai spune nu mă mai poți abate de la hotărârea pe care am luat-o!

— Dar eu am făcut un alt plan! Ascultă-mă!

În cele din urmă Mircea Vulpescu se opri și se întoarse curios în spre prietenul său.

— Ce plan ai?

— La noapte ne așezăm la pândă și atunci vei avea prilejul să-ți dai seama și d-ta că Mioara umblă la întâlniri nocturne.

— Și punem mâna pe ei?

— Nu!

— Atunci?

— Așteptăm până când întâlnirea amoroasă va lua sfârșit.

— Și?

Panait Fotache se aplecă mai aproape de Vulpescu și-i vorbi cu înfrigurare. Trecu un sfert de ceas, până când își explică planul, în amănunțime… plan care fu cu totul pe placul lui Vulpescu.

Pe chipul lui Panait Fotache se ivi un rânjet diabolic, când boierul Vulpescu îi întinse mâna, încântat.

— Planul este foarte bun! Felicitările mele!

— Vreau să mă răzbun, cum nu s-a mai văzut!

— Dorința ți se va îndeplini!

— Cred că necunoscutului cavaler îi va pieri odată pentru totdeauna cheful de a mai iubi.

După aceea își urmară mulțumiți drumul spre arături, unde sute de țărani munceau din greu. Lucrul la câmp ținea din zorii zilei și până se întuneca.

Vulpescu și cu Panait Fotache nu se înapoiară la conac decât la ora mesei. Aici se întâlniră cu Mioara care, la drăgălășeniile silite ale lui Panait Fotache, răspundea cu obișnuita-i răceală. Boierul Vulpescu se uita pe furiș la Mioara, se ferea însă ca prin vreun gest nesăbuit să nu cumva să trădeze taina pe care i-o încredințase acela pe care îl alesese de soț nepoatei sale.

În ziua aceea timpul trecu foarte încet pentru amândoi boierii. Altădată ei s-ar fi dus și după amiază la câmp. De data aceasta însă rămaseră acasă, deoarece aveau unele pregătiri de făcut pentru aventura din noaptea aceea.

După cină cei doi bărbați se așezară la obișnuitul lor joc de cărți. Mioara rămase și ea câtva timp acolo urmărind jocul, în curând însă se ridică, ură noapte bună și se retrase în odaia sa.

Atât așteptau boierul Vulpescu și cu Panait Fotache.

Sfârșiră îndată jocul de cărți și se duseră în odăile lor spre a se odihni. Ei trecură pe coridor cu pași apăsați, pentru a-i da de știre Mioarei că s-au dus să se odihnească. Peste câteva clipe însă coborâră din nou și părăsiră conacul, pe portița de din dos.

CAPITOLUL 85
Pecetea rușinii

Mioara auzi pașii lui Vulpescu și ai lui Panait Fotache și inima îi tresări, deoarece știa că în curând va putea să plece.

Cu toate că trecuse atâta timp de când se regăsise cu iubitul inimii sale, totuși, ea mai tremura încă și acum chiar și numai când se gândea că se va întâlni cu Stanislau Rimsky. Ceasul acesta din noapte însemna pentru ea o bucurie nemărginită, fiind singura oră în care putea spune și ea că este fericită.

Dar un singur ceas era prea puțin pentru inima ei dornică de o veșnică fericire și începu să-și dea seama că Stanislau Rimsky avea dreptate. Hotărârea de a fugi cu iubitul său, în cazul când boierul Vulpescu nu s-ar îmblânzi, se înrădăcinase și în mintea ei. Da, chiar și Mioara era decisă să fugă pentru a pune capăt odată acestei stări de lucruri care nu mai putea dăinui.

Ea așteptă ca la vreo jumătate de ceas, apoi își aruncă un șal pe spate și fugi înfrigurată în spre locul întâlnirii. Niciodată nu-i fusese așa dor de Stanislau Rimsky ca în seara aceea. Ea se strecură prin curte tremurând de fericire, apoi ieși pe șosea.

Stanislau Rimsky o aștepta sub un plop. De îndată ce o zări apropiindu-se se grăbi înaintea ei și ajungând lângă ea o sărută fierbinte.

— Scumpa mea!

— Stanislau!

Și obișnuita lor plimbare pe malul Brateșului începu din nou. Ei își spuneau dulci cuvinte de dragoste și inima le era plină de nespusă bucurie.

Din când în când câte un nor negru venea să le umbrească seninătatea fericirii. Și norii aceștia se iveau ori de câte ori își aduceau aminte de ciudata lor situație.

— Doamne, când voi putea să te știu cu totul a mea?… oftă Stanislau Rimsky.

— Nu mai poate fi vorba, decât de câteva zile! răspunse Mioara.

Bucuria ilumină ochii lui Stanislau Rimsky.

— Într-adevăr, iubita mea? Doamne, ce fericit aș fi!

— Vei vedea! M-am săturat și eu de viața aceasta cu două fețe…

— Nici nu-mi vine să cred în ceea ce aud!… Dar ce te-a făcut să-ți schimbi părerea?

— Ce m-a făcut? Mi-am dat seama că cu unchiul n-o pot scoate la capăt. Acum îmi cere mai îndârjit decât oricând să mă mărit cu boierul Panait Fotache. Dacă astfel stau lucrurile, atunci le voi arăta că eu sunt stăpână pe mine și nimeni altul.

— Slavă Domnului că te aud vorbind astfel! Vei vedea tu ce fericiți vom fi! Vom pleca departe de aci și nimeni nu ne va mai tulbura fericirea…

Mioara mângâie duios buclele negre ale lui Stanislau Rimsky.

— Mâine îl voi mai întreba odată pe unchiul dacă se învoiește să desfac logodna cu Panait Fotache și să mă mărit după placul inimii mele…

— Și dacă se va împotrivi din nou?

— Atunci voi face așa după cum cred eu că este bine! Chiar în decursul zilei de mâine îmi voi face toate pregătirile pentru a părăsi pentru totdeauna casa unchiului meu… Și atunci întâmple-se ce se va întâmpla!

Stanislau Rimsky o îmbrățișă pe Mioara cu tot dragul.

— Nu te teme, draga mea… Vei vedea tu că vom învinge toate piedicile și tot vom fi fericiți.

Acum se îndreptară în spre conac.

Firea era liniștită. Nu se auzea decât murmurul monoton al Brateșului. În poarta conacului își mai luară odată rămas bun, printr-un sărut fierbinte, apoi Mioara intră în curte, iar Stanislau Rimsky porni înapoi.

Stanislau Rimsky fluiera vesel.

De altfel în tot timpul din urmă… de când soarta îl adusese iarăși împreună cu Mioara Comăneanu, era atât cu voie bună, încât nici n-ai mai fi recunoscut în el pe omul posomorât și trist de altădată. În seara aceea însă cele spuse de Mioara îl înveseliră într-atâta încât îi venea să joace de bucurie.

Așadar, în cele din urmă visul vieții sale avea să se îndeplinească.

Ceea ce crezuse că nu-i va fi dat să ajungă niciodată iată că se îndeplinea acum, poate chiar a doua zi.

Gândul acesta de fericire îl preocupă tot timpul cât se îndreptă în spre locuința sa. Viitorul i se părea acum cât se poate de surâzător. Durerile și suferințele vor rămâne numai amintiri ale trecutului și prinși în vraja fericirii ce-i aștepta nici nu-și vor mai aduce aminte de grelele încercări la care îi supusese soarta.

— Mâine va fi ziua cea mare! își zicea el.

Era pe deplin încredințat că boierul Vulpescu va rămâne și pe mai departe la părerea sa, despre necesitatea căsătoriei Mioarei cu Panait Fotache, așa că, nu numai Mioara, dar și el trebuia să-și facă pregătirile de plecare. De aceea hotărî ca în ziua următoare să închirieze sau să cumpere o trăsură cu care urmau să facă drumul până la București, unde apoi aveau să hotărască asupra viitorului.

El se aștepta și la aceea ca boierul Vulpescu să pornească în urmărirea nepoatei sale. În asemenea împrejurări trebuiau să plece noaptea pentru ca fuga să nu fie observată decât dimineața când ei vor fi departe.

Dar chiar dacă i-ar ajunge din urmă, tot nu avea de ce să se teamă, fiindcă-l avea alături de el pe Dan Dragomir, împreună cu care dăduse el lupte mult mai crâncene și care fără îndoială că nu avea să-l părăsească nici de data aceasta, mai ales că acum era vorba să lupte pentru fericirea vieții sale.

În vreme ce mergea așa în spre locuința sa cufundat în gânduri, nici nu băgă de seamă că șoseaua se populă deodată pe ambele părți, ca și când oamenii ar fi crescut din pământ.

Când băgă de seamă oamenii aceștia se și repeziseră la el.

Atacul acesta venise atât de pe neașteptate încât la început nici nu se gândi să se apere.

În mijlocul șoselei se găseau doi bărbați care îi îmbărbătau pe agresori.

— Puneți mâna pe el!

— Nu vă temeți!

— Trebuie făcut nevătămător!

— Legați-l!

Stanislau Rimsky nici nu-și putu da seama câți erau aceia care îl atacaseră, opt, zece, doisprezece, nu știa. El se apără însă acum cu deznădejde. Mâinile îi umblau ca o împletitoare. Luptele date în pădurea Rudinului îi oțeliseră mușchii și mulțumită lor lovea în stânga și în dreapta, zvârlind cât colo pe agresorii care se rostogoleau văicărindu-se. În locul celor căzuți însă se iveau alții și Stanislau Rimsky începu să-și dea seama că nu se va mai putea împotrivi vreme îndelungată.

Între timp, cei doi bărbați din mijlocul șoselei urlau necontenit:

— Nu vă temeți!

— Puneți mâna pe el!

— Legați-l!

— La naiba, doar sunteți destui!

— Prindeți-l!

Stanislau Rimsky nu putea înțelege pricina acestui atac. Nu știa de ce se năpustiseră oamenii aceștia asupra lui, nu știa ce voiau de la el dar fiindcă îl atacaseră, se apăra.

Lovea cu pumnii, cu picioarele, mușca, zgâria, se apăra și el așa cum putea. Loviturile lui erau îngrozitoare. Pe cine-l atingea pumnul său de fier se și rostogolea la pământ. Dar agresorii erau atât de numeroși încât ar fi fost cu neputință ca un singur om să li se poată împotrivi cu succes și pe Stanislau Rimsky îl aștepta soarta tristă a învinșilor.

La urma urmelor nici el nu era mai mult decât un om.

Puterea covârșitoare trebuia să-l doboare.

El zăcea obosit, istovit, în mijlocul șoselei unde-l trântiseră țăranii și îndura neputincios să fie legat.

Din când în când mai făcea câte o încercare deznădăjduită să se smulgă din brațele lor, dar până în cele din urmă văzu că totul era în zadar și atunci se resemnă.

Simțea cum i se înfășură în jurul trapului frânghia care-l împiedica să mai facă vreo mișcare. El striga deznădăjduit, dar nu-i răspunse decât un hohot de râs batjocoritor.

— Ce vreți de la mine? întrebă el.

— Vei vedea tu!

— Dar acum vreau să știu! Numai bandiții au obiceiul de a ataca atât de josnic pe un om pașnic.

Unul din cei doi bărbați care îi încurajaseră pe agresori se apropie atunci de el și-i zise:

— Ești foarte îndrăzneț! Vom îngriji noi să te învățăm să vorbești cum se cuvine!

La lumina lunii Stanislau Rimsky zări atunci chipul acestui bărbat. Îi era cu totul necunoscut.

— Eu cred că nu poate fi vorba decât de o greșeală!

— Nu este nicio greșeală!

— Ascultați-mă!

Un nou hohot de râs batjocoritor îi răspunse:

— Nu suntem curioși să știm ce vrei să spui!

— Dar d-ta nu m-ai văzut niciodată! Ce vrei de la mine?

— Este adevărat că nu te-am văzut niciodată, dar nici nu te-am prins fără nicio pricină!

— Mă rog și care este pricina? Să știu și eu măcar!

— O vei afla, nu te teme!

După aceea necunoscutul se întoarse în spre oamenii săi și le porunci:

— Înainte! Duceți-l!

Convoiul porni.

Stanislau Rimsky era dus ca un trunchi de copac neînsuflețit.

El era în culmea nedumeririi. În jurul său numai oameni, pe care nu-i mai văzuse niciodată.

Nu-și putea închipui decât că era vorba de o greșeală fatală. Nu-și putea da seama ce vor oamenii aceștia cu el. Era doar cu desăvârșire necunoscut în ținutul acela, nu avusese cu nimeni nimic de împărțit și nimeni nici nu știa măcar că există și el pe lume.

Peste câteva minute însă începu să bănuiască pentru ce-l prinseseră. Și bănuiala aceasta îi veni când la razele lunii zări conacul Vulpeștilor.

Ce capricioasă mai era și soarta!

Cu o jumătate de ceas mai înainte, umblând pe drumul acesta fusese fericit, se despărțise de Mioara Comăneanu cu un sărut înduioșător și iată că acum era purtat pe același drum, legat cobză, ca prizonier neputincios.

Deodată îi mai veni în minte încă un nume.

Panait Fotache!

De-abia acum își aduse aminte că mai zărise undeva chipul bărbatului cu care avusese violentul schimb de cuvinte de mai înainte.

Da, îl văzuse și știa chiar și unde.

Cu prilejul Serbării Primăverii, pe Lacul Tei, la București, când aștepta pe insulă o barcă și când o zărise pentru prima oară pe Mioara Comăneanu. Bărbatul acesta se găsea și el în barca în care luase loc Mioara.

Și bărbatul acesta era boierul Panait Fotache, logodnicul Mioarei.

Iar când descoperi identitatea conducătorului atacului își dădu seama și care putea fi pricina acestui atac neașteptat.

Acum nu se mai îndoi că răpirea aceasta fusese pusă la cale din pricina Mioarei Comăneanu și cunoscând din auzite îndeajuns de bine cruzimea lui Panait Fotache știa că nu se poate aștepta la nimic bun.

Dar Stanislau Rimsky nu știa în ce chip aflase Panait Fotache de existența lui, în ce chip prinsese de veste despre legătura dintre el și Mioara Comăneanu.

Și de ce avusese loc atacul acesta tocmai atunci, tocmai în ziua, când Mioara se hotărâse să fugă?

Să fi spus ceva Mioara?

Sau poate că au pândit-o și au spionat convorbirea lor?

Toate acestea însă erau numai presupuneri la care aveau să răspundă ceasurile care urmau.

Convoiul ajunse la conac. Poarta se deschise și oamenii intrară în curte.

În fruntea convoiului se găsea Panait Fotache. Logodnicul Mioarei Comăneanu se duse la un șopron de lemne, din curte, îi deschise ușa, apoi le zise oamenilor săi:

— Aruncați-l aici!

În clipa următoare trupul lui Stanislau Rimsky căzu pe pământul șopronului cu un zgomot surd.

După aceea auzi cum ușa este încuiată peste el.

— Așa! se auzi vocea lui Panait Fotache. Acum doi din voi să rămână aici, de sentinelă. Veți păzi prizonierul cu schimbul, toată noaptea. Să știți însă că-mi veți plăti cu viața voastră dacă ar izbuti cumva să fugă!

— Fi fără grijă, boierule! Îl păzim ca pe ochii din cap! fu răspunsul.

După aceea se auzi zgomotul pașilor care se îndepărtau și liniștea tainică a nopții coborî peste Stanislau Rimsky, care se zbătea neputincios în șopronul îngust și întunecos.

În vremea aceasta boierul Mircea Vulpescu și cu Panait Fotache se înapoiară la conac, mulțumiți de isprava lor.

— Asta ne-a reușit foarte bine! zise boierul Vulpescu, mândru. Într-adevăr meriți toate felicitările că ai izbutit să-l faci nevătămător!

— A fost greu, dar am izbutit! răspunse Panait Fotache, cu un zâmbet batjocoritor.

— Un vlăjgan foarte primejdios! Și de-o putere de necrezut! S-a luptat ca un leu! Îi scutura pe țărani de pe el ca pe niște fulgi! La un moment dat mă temeam că cei doisprezece oameni vor fi prea puțini, pentru a-i înfrânge împotrivirea.

Pe chipul lui Panait Fotache se ivi din nou un zâmbet batjocoritor.

— Mâine dimineață cred că nu va mai fi la fel! Până atunci se va mai îmblânzi el, prietenul nostru!

Boierul Mircea Vulpescu zâmbi și el, tainic.

— Mai ales mâine dimineață!

— Până atunci însă, sunt de părere să tragem un pui de somn!

Cei doi bărbați tocmai se despărțiseră pe coridor, când deodată se deschise ușa odăii Mioarei.

Amândoi se uitară uimiți la tânăra femeie.

— Cum, Mioara, tu nu dormi încă? întrebă boierul Vulpescu, mirat.

— Zgomotul din curte m-a trezit din somn. Ce s-a întâmplat, unchiule?

În locul boierului Vulpescu răspunse Panait Fotache.

— Nu trebuie să fi neliniștită, domnița mea!

— Totuși aș vrea să știu ce s-a întâmplat?

— Nimic deosebit… Am pus mâna pe un hoț… Acum hoțul e la loc bun și mâine vom îngriji noi să-i tăiem pofta de a mai cotrobăi prin bunurile altora!

Cuvintele acestea din urmă le însoți cu un zâmbet misterios. Mioara însă nu băgă nimic de seamă.

Se mulțumi cu explicația primită și se retrase în odaia sa. Boierul Vulpescu și cu Panait Fotache mai schimbară câte o privire plină de înțeles, apoi se retraseră în odăile lor.

*

*   *

A doua zi de dimineață se sculară amândoi mai devreme ca de obicei.

Și cel dintâi drum al lui Panait Fotache fu la șopronul de lemne din curte.

Oamenii săi stăteau de veghe.

— Mai există prizonierul?

— Este boierule!

Panait Fotache deschise ușa șopronului. Stanislau Rimsky zăcea într-adevăr la pământ, legat cobză și uitându-se cu priviri pline de ură la boierul care intră în șopron.

— Aici ești, pasăre rară?

Stanislau Rimsky se răsti furios:

—
O ine
e ști
d-
ta
ș i
ce
vrei cu mine?

— Tot atât de limbut ai rămas?

— Îți cer să-mi dai drumul îndată! Cu ce drept mă ții prizonier?

— Ha, ha, ha! Mai îndrăznești să mă întrebi cu ce drept? Află că eu sunt stăpân în ținutul acesta. Aici poruncește moșierul și în consecință se întâmplă ceea ce vreau eu!

— Și ce urmărești prin prinderea mea?

— Vei primi răspunsul îndată. Mai înainte însă, vreau să-ți cunosc numele! Cine ești?

— La aceasta nu voi răspunde, atâta timp cât eu însumi nu voi primi răspuns la întrebarea pe care ți-am pus-o mai adineauri.

— Îți cer să-mi spui cum te numești!

Ochii lui Stanislau Rimsky aruncară scântei.

— Ce-ți poate folosi numele meu? În orice caz însă, te încredințez că vei mai auzi despre mine! Căci nu cumva să-ți închipui că voi lăsa nerăzbunată mișelia săvârșită asupra mea!

— Mai îndrăznești încă să mă ameninți?

— Nu sunt omul cuvintelor ci al faptelor! Nu obișnuiesc să ameninț numai. Poți fi pe deplin încredințat că mă voi și răzbuna!

— Sunt tare curios să văd cum vei face aceasta!

— Când vei vedea îți va părea tare rău că ai fost atât de curios!

— Te mai întreb înc-odată, îmi spui cum te numești?

— Nu!

Atunci Panait Fotache se întoarse în spre servitori.

— Luați-l și duceți-l la Stâlpul Infamiei!

Cei doi servitori ridicară trupul neputincios al lui Stanislau Rimsky și-l duseră în mijlocul curții.

— Legați-l de stâlp, tună Panait Fotache, și rupeți-i hainele de p e el!

Stanislau Rimsky se uită furios la aceste pregătiri.

În mijlocul curții se găsea un stâlp spre care-l așezară cu fața, apoi îi legară de el mâinile și picioarele, ca și când l-ar fi îmbrățișat.

Groaznic era locul acesta. Câtă jale, câte gemete, câte lacrimi erau legate de el! Aici își băteau moșierii, țăranii.

— Te voi pedepsi așa, după cum se cuvine unui hoț! urlă Panait Fotache.

— N-am furat nimic! N-am păcătuit cu nimic!

— Taci! strigă Panait Fotache, înfuriat. Te-ai atins de bun străin!

— Nu este adevărat!

— Nu?… Dar sărutările, pe care le-ai furat de pe buzele logodnicei mele?

— Mioara Comăneanu este iubita mea… Pe mine mă iubește și nu va fi niciodată soția ta, câine!

Un zâmbet prevestitor de rele trecu peste chipul lui Panait Fotache.

— Cum?… Îndrăznești să vorbești astfel? Ei, bine, atunci nu-ți voi cruța pecetea rușinii!

Cu aceste cuvinte se întoarse din nou în spre slugi și le zise:

— Pregătiți totul!

Servitorii știau ce au de făcut.

Ei se îndepărtară grăbiți, iar Panait Fotache chemă alți doi servitori cărora le strigă:

— Nuielele!

Și aceşti doi servitori dispărură, dar peste câteva clipe se înapoiară din nou, fiecare ținând în mână câte o nuia de alun.

— Rupeți-i hainele! tună Panait Fotache.

Mâinile grosolane ale slugilor îndepliniră porunca.

Ei sfâșiară surtucul și cămașa lui Stanislau Rimsky care rămase acum cu trupul gol până la brâu.

— Și acum, dați-i drumul!

Unul din servitori se așeză la stânga, celălalt la dreapta stâlpului.

Și la porunca boierului Panait Fotache nuielele de alun șuierară prin aer, apoi căzură pe trupul gol al nenorocitului.

Odată… de două ori… de zece ori.

Servitorii loveau cu schimbul, când unul, când celălalt. După fiecare lovitură se ivea o nouă dungă roșie, pe spinarea nenorocitului iar când nuiaua lovea pentru a doua oară același loc, sângele țâșnea din carne. Dar Stanislau Rimsky îndura această crâncenă pedeapsă fără să scoată vreun vaiet. Își mușca buzele și își strângea dinții cât putea pentru a nu-i scăpa niciun singur cuvânt de durere.

Panait Fotache urla necontenit:

— Dați-i!… încă… încă…

Și loviturile cădeau necontenit.

— Mai departe… Fără milă!

Nuielele loviră din nou.

— Câinilor, pun să vă bată pe voi, dacă nu dați mai cu nădejde!

Spatele lui Stanislau Rimsky era numai sânge.

Îndura dureri îngrozitoare, dar suferința tot nu-l doborâse încă și nu scosese niciun singur vaiet.

— Încă! Încă!

Între timp curtea se populase. Venise la fața locului și boierul Mircea Vulpescu, care, se uita nepăsător la această scenă înfiorătoare.

Deodată însă se auzi un țipăt ascuțit.

— Rimsky!

În ușa care dădea din conac în curte se ivise Mioara Comăneanu.

Nu lipsise mult să-și piardă cunoștința la vederea acestei grozăvii. Dându-și seama însă că salvarea iubitului stătea în mâinile sale își adună toate puterile și învinse slăbiciunea care o cuprinse.

Alergă la Panait Fotache și se răsti mânioasă:

— Ce ai făcut? Ce ai făcut?

Groaza sărmanei femei era nețărmurită. Nu-și putea închipui că un om care avea o inimă în piept să poată fi atât de crud.

După aceea privirea îi căzu asupra lui Stanislau Rimsky, asupra bietului om care suferise dureri atât de nemărginite.

Se apropie de el. Lacrimile îi năpădiră ochii și exclamă cu nespusă durere:

— Stanislau! Stanislau!

Și privind la Mioara Comăneanu, o tristețe nemărginită se oglindi și în ochii voinicului polonez.

Numai ieri încă, ce fericiți erau!

Și acum?

Ce tristă revedere!

Scena aceasta neașteptată îi zăpăcise și pe servitorii care îl loveau cu nuielele de alun pe Stanislau Rimsky și se opriră din trista lor îndeletnicire.

Boierul Vulpescu se amestecă și el atunci și o trase la o parte pe Mioara.

— Intră în casă! Aceasta nu este o priveliște pentru tine!

Mioara țipă deznădăjduită.

— Dar Panait… omul acesta… este… este…

— Dați-i!… șuieră Panait Fotache.

Nuielele căzură din nou pe spinarea plină de sânge a lui Stanislau Rimsky.

Mioara își pierdu cunoștința.

— Duceți-o în casă! tună boierul Vulpescu și doi servitori săriră îndată spre a ridica trupul nemișcat al fetei.

Priveliștea aceasta îngrozitoare o doborâse cu totul pe sărmana Mioara Comăneanu. Ea nu impresionase însă mai puțin pe o altă spectatoare a acestei oribile scene: Cornelia Vulpescu.

Încercă și ea să se roage de unchiul său, dar fără de folos.

Boierul Vulpescu o respinse cu răceală.

— Niciun cuvânt! Să-și primească pedeapsa, pe care o merită.

Loviturile cădeau necontenit. În curând însă, Panait Fotache găsi că felul acesta de tortură ajunge acum și-i opri pe servitori să mai lovească. Aceasta însă nu din milă, ci pentru a schimba tortura cu una și mai neomenoasă.

Cei doi servitori pe care Panait Fotache îi trimisese încă înainte de începerea bătăii cu nuielele de alun, se înapoiaseră. Unul din ei avea în mână un drug scurt de fier. Unul din capetele acestui drug era învăluit în cârpe, spre a putea fi ținut în mână, iar celălalt era înroșit în foc.

Panait Fotache se apropie atunci de Stanislau Rimsky și-i zise cu un zâmbet batjocoritor:

— Așa! Cu asta am terminat! Dar pentru ca să nu uiți niciodată în viața ta ziua aceasta, îți voi mai da o mică amintire.

Stanislau Rimsky se uită plin de dezgust la această ființă dezbrăcată de orice simțământ omenesc.

— Este cu putință oare să-mi mai pregătești o nouă tortură? Nu-ți ajung chinurile la care m-ai supus până acum? se gândi el.

Panait Fotache își urmă vorbirea plină de cruzime:

— Îți vei aduce întotdeauna aminte de ziua aceasta, deoarece vei purta veșnic pecetea isprăvii tale! Spatele tău va purta în vecii vecilor pecetea rușinii care se aplică hoților!

Stanislau Rimsky se cutremură și scrâșni din dinți. Acesta era cel dintâi sunet, pe care-l scoase, din clipa, când fusese legat de stâlpul infamiei. Dar chiar și acest sunet de mânie fu pentru Panait Fotache un prilej de a-l batjocori pe nenorocit și mai departe:

— Ți-e teamă, nu-i așa? Tremuri? Dar în zadar! Nu există îndurare!

Stanislau Rimsky își înăbuși durerea și mândru plin de demnitate aruncă în fata chinuitorului său:

— Nici nu-mi trebuie îndurarea ta! Mi-e nu-mi trebuie decât răzbunarea și jur că va veni vremea când îți voi răsplăti cu vârf și îndesat tot ceea ce mi-ai făcut acum!

Dar Panait Fotache nu se sinchisi prea mult de această amenințare, ci-i făcu semn servitorului.

— La lucru! Puneți-i pecetea infamiei!

Stanislau Rimsky își adună toată puterea de voință. Își dădea seama că de-abia acum venea încercarea cea mare și în gândul lui adresă următoarea rugă:

— Doamne, dă-mi putere să îndur și tortura aceasta!

Fierul înroșit se apropie de trupul lui sângerând și în clipa următoare servitorul apăsă cu toată puterea fierul pe spinarea lui Rimsky.

Fierul înroșit se lipi sfârâind de spatele voinicului, care îndura dureri supraomenești.

Acum însă nu-și mai putu stăpâni nervii.

Groaznica durere îi înzecise puterile de uriaș. În neputința lui începu să zgâlțâie stâlpul infamiei de care fusese legat și urla de se auzea cât colo.

Adunându-și toate puterile, încercă să-și rupă legăturile, pentru a-și doborî chinuitorul, cu o singură lovitură, dar frânghiile erau foarte tari și nici nu se slăbiră.

Oamenii din curte se uitau curioși la omul acesta, care se zbătea în jurul stâlpului infamiei. Râdeau de el, își băteau joc, se uitau râzând la sforțările lui supraomenești. În clipa următoare însă le trecu pofta de râs și se împrăștiară ca potârnichile.

Sforțările uriașe ale lui Stanislau Rimsky fuseseră încununate de succes. El nu putuse să rupă frânghiile, dar mulțumită puterii lui neobișnuite smulsese din pământ stâlpul infamiei pe care-l legăna acum de colo până colo.

Dar nehotărârea lui nu ținu decât o clipă deoarece, când Panait Fotache asmuți servitorii din nou împotriva lui, Stanislau Rimsky știa ce are de făcut.

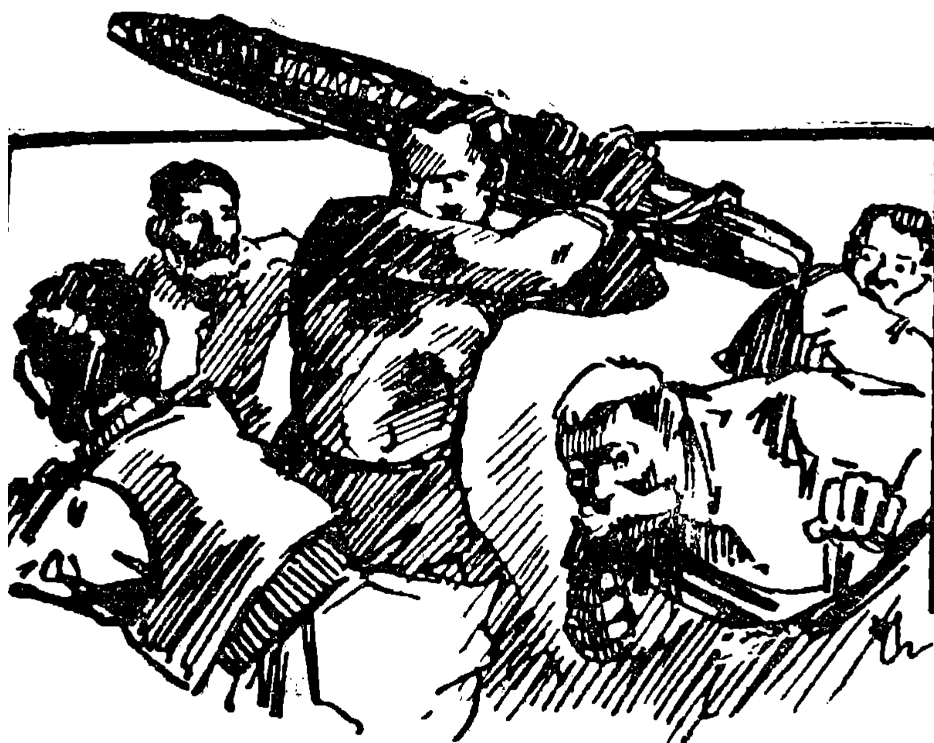
El începu să se învârtească, la început mai încet, apoi din ce în ce mai repede. Stâlpul infamiei se ridică de la pământ și ca o coasă uriașă doborî tot ce întâlnea în cale.

Stanislau Rimsky se îndreptă într-acolo unde mulțimea era mai deasă, mulțimea acelora care se adunaseră pentru a se bucura de chinurile sale. Stâlpul infamiei șuiera prin văzduh iar hoarda servitorilor și a țăranilor se împrăștie țipând ca din gură de șarpe.

Aceia pe care îi atingea stâlpul zburător, se prăbușeau la pământ, fără a mai scoate vreo vorbă, cu țestele despicate sau cu oasele frânte.

Și în vreme ce Stanislau Rimsky băga spaima în oamenii lui Panait Fotache, în fața porții se auzi tropot de cal.

În curând apoi se ivi și un călăreț.

Sărind de pe cal călărețul se îndreptă grăbit în spre poarta care era deschisă. Iar când zări priveliștea ce se desfășura în curte, urlă înspăimântător.

— Ce se întâmplă aici?

Era Dan Dragomir.

*

*   *

Văzând că Stanislau Rimsky nu se înapoiase acasă în cursul nopții, credinciosul prieten fu foarte neliniștit. Până atunci Rimsky se înapoiase întotdeauna acasă după întâlnirea cu Mioara Comăneanu. Aceasta era pentru cea dintâia oară că nu venise.

Dan Dragomir se temea să nu i se fi întâmplat vreo nenorocire prietenului său. Știa că, Rimsky, avea obiceiul să se plimbe cu barca cu Mioara Comăneanu și se temea ca nu cumva să-i fi apucat vreun vânt, să fi răsturnat barca și bunul său prieten să-și fi găsit moartea, împreună cu iubita sa în apele Brateșului.

El își alungă însă presimțirile rele spunându-și că până dimineața trebuie să se înapoieze. Dar nici nădejdea aceasta nu i se îndeplini, deoarece zorile se iviră fără ca Stanislau Rimsky să se fi înapoiat.

Atunci Dan Dragomir se hotărî să pornească în căutarea lui.

Încălecă în grabă și porni de-a lungul Brateșului, pe drumul pe care știa că Rimsky obișnuiește să se plimbe cu Mioara.

Nu dădu însă peste nicio urmă.

Se duse mai departe deznădăjduit.

Începu să se apropie de conacul Vulpeștilor.

Atunci îi veni în minte să caute un mijloc de a sta de vorbă cu Mioara Comăneanu și s-o întrebe pe ea despre soarta prietenului său.

Dacă era cineva care trebuia să știe despre soarta lui Stanislau Rimsky, atunci acest cineva nu putea fi decât Mioara Comăneanu.

Dacă Mioara nu era la conac, atunci nu mai încăpea nicio îndoială că nenorocirea îi ajunsese pe amândoi, pe când se găseau împreună, sau că… vor fi fugit.

Dar această din urmă idee nu i se părea prea verosimilă. Și nu i se părea cu putință deoarece n-avea niciun rost ca Stanislau Rimsky să pregătească singur fuga fără să-l avertizeze și pe el. Așa că, toate aparențele păreau să dovedească cum că Stanislau Rimsky căzuse jertfă vreunei nenorociri.

Chinuit de această neagră presimțire el se apropia tot mai mult de conacul Vulpeștilor din curtea căruia se auzea un murmur neînțeles.

Deodată apoi văzduhul fu străbătut de un urlet sălbatic.

Era urletul, pe care-l scosese Stanislau Rimsky când servitorul îi apăsase pe spate pecetea infamiei…

Dan Dragomir recunoscu îndată glasul prietenului său.

Nu văzuse încă nimic, cu toate acestea bănuia pricina acelui urlet înfiorător care ieșise din pieptul lui Stanislau Rimsky.

Dan Dragomir sări de pe cal și se năpusti cu pași de uriaș în curtea conacului, unde adevărul i se înfățișă în toată cruzimea lui.

*

*   *

Cu toată gălăgia din curte Rimsky tot auzise strigătul lui Dan Dragomir. Se uită în dosul său și zărindu-și credinciosul tovarăș încetă de a mai învârti stâlpul infamiei.

Dar în clipa în care Rimsky lăsă din mâini această armă prețioasă vocea lui Panait Fotache răsună din nou:

— Puneți mâna pe el! Ne-a rănit grav doi oameni! Trebuie să-și ia pedeapsa pentru fapta aceasta!

În același timp însă Dan Dragomir își scoase pistolul și-l îndreptă asupra lui Panait Fotache.

— La cea dintâi mișcare a oricăruia din voi apăs pe trăgaci și stăpânul vostru este un copil al morții!

Panait Fotache se uită înmărmurit la acest ajutor care-i venise lui Rimsky pe neașteptate.

— Nicio mișcare! strigă din nou Dan Dragomir și cutezanța lui nu întârzie să-și facă efectul!

Și atunci, folosindu-se de spaima slugilor de la conac văzu de eliberarea lui Stanislau Rimsky.

Dar tot atunci zări și dungile pline de sânge de pe spinarea lui Stanislau Rimsky, precum și rana înfiorătoare pricinuită de fierul înroșit care imprimase pecetea infamiei în carnea prietenului său.

Dan Dragomir se apropie de nefericitul său prieten.

În ochii chinuitului ardea lucirea frigurilor. Pe față, pe frunte, nădușeala i se adunase în broboane, iar în trăsăturile lui erau întipărite torturile pe care le îndurase.

— Nu te teme căpitane, strigă voinicul român, te eliberez eu!

Și fără a-și lăsa în jos mâna dreaptă, în care ținea pistolul îndreptat asupra lui Panait Fotache, el smulse de la brâu stiletul, pe care-l avea întotdeauna cu sine și dintr-o singură mișcare tăie legăturile de la mâinile lui Stanislau Rimsky.

Stâlpul infamiei se prăbuși la pământ iar Stanislau Rimsky își prinse îndurerat mâinile chinuite pline de sânge.

Apoi își deschise larg brațele spre a și le desmorți.

Atunci Dan Dragomir îi zise în șoaptă:

— Te simți îndeajuns de tare pentru a putea fugi?

— Da!

— Grajdurile se găsesc în spatele tău. Alege un cal bun și fugi fără zăbavă! Calul meu se găsește în fața porții, de unde te voi urma și eu îndată. Până atunci îi voi ține nemișcați pe ticăloșii aceștia.

Stanislau Rimsky se supuse.

El își târî trupul încet, obosit. Chinurile îndurate îl doborâseră cu totul.

Văzând că Stanislau Rimsky se pregătește să fugă Panait Fotache strigă:

— Fuge!

Dar glasul tunător al lui Dan Dragomir îi tăie orice avânt.

— Tăcere! Ți-am spus că te joci cu viața!

Panait Fotache tăcu. În schimb slugile începură să se miște. Văzând aceasta Dan Dragomir le zise următoarele:

— La cea mai mică împotrivire, trag! Și pentru ca să vă dați seama, cum stă pistolul în mâna mea, vă voi da o dovadă.

Cu aceste cuvinte se întoarse în spre boierul Mircea Vulpescu.

— Ei, boier Vulpescu, nu ți-ai pus bine căciula pe cap! Ți-o voi îndrepta eu!

În aceeași clipă pistolul și luă foc și glontele zbură căciula de pe capul boierului Vulpescu.

Toată lumea rămase cu gura căscată uitându-se uimită la acest țintaș neobișnuit care chiar de la o depărtare atât de mare știa să ochească cu atâta siguranță.

Boierul Vulpescu se sperie atât de tare încât nu fu în stare să scoată niciun singur cuvânt. Mai simțea încă parcă și acum șuieratul glontelui care-i maturase căciula de pe cap. Era gata să leșine și se uita la Dan Dragomir cu o teamă superstițioasă neștiind dacă are de-a face cu un om sau chiar cu dracul.

Atunci Dan Dragomir mai luă un pistol și în mâna stângă și ținându-le pe amândouă gata de tras, începu să se retragă în spre poartă.

Când ajunse la poartă rosti cu voce tunătoare următoarele:

— Ați merita, câinilor, ca drept rămas bun să vă zbor creierii la amândoi. Dar aceasta ar însemna o moarte prea ușoară și prea frumoasă pentru niște ticăloși ca voi cărora le-am hărăzit o pedeapsă mult mai pilduitoare. Să știți cu toții că Stanislau Rimsky v-a jurat o cumplită răzbunare și în acțiunea lui de răzbunare îl voi ajuta și eu din toate puterile mele. Să nu mai aveți nicio clipă de odihnă, mereu să aveți înaintea ochilor voștri priveliștea la care vă delectarăți mai adineaori și să știți că o soartă asemănătoare vă așteaptă și pe voi, ba încă mult mai cumplită, mult mai îngrozitoare, când veți încăpea pe mâna lui Stanislau Rimsky… Și vă jur că de răzbunarea aceasta nu veți scăpa!

Apoi mai aruncă o privire pe șosea.

În urma calului lui Stanislau Rimsky se ridica departe un nor de praf. Așadar căpitanul era destul de înaintat spre a nu mai putea fi ajuns din urmă.

Se mai răsti odată la hoarda de țărani și slujitori.

— Să tremurați, câinilor, căci va sosi ceasul răzbunării!

Apoi se repezi afară pe poartă, se aruncă pe calul ce-l aștepta acolo și zbură ca vântul după Stanislau Rimsky.

Furia lui Mircea Vulpescu și a lui Panait Fotache nu mai cunoștea margini acum. Amândoi înjurau, blestemau, făceau o gălăgie diabolică:

— Lașilor!

— Nu vă e rușine! Un singur om să sperie o ciurdă întreagă de dobitoci!

— După el!

— Trebuie să puneți mâna pe amândoi!

— După ei!

— Îndreptați-vă greșeala!

Servitorii însă nu erau prea dispuși să pornească în urmărirea celor doi oameni primejdioși.

Cutezanța lui Dan Dragomir îi zăpăcise cu totul și nu îndrăzneau să pornească în urmărirea acestui om care nu s-a temut să sară singur împotriva lor a tuturor.

Dar Panait Fotache nu știa ce însemnează să nu te supui la poruncile sale.

— După ei!

— Porniți odată, câinilor!

— Ce stați ca niște dobitoace?

— Vreți să pun să vă lege pe toți, pe rând, la stâlpul infamiei?

— La cai! Iute, că vă ia dracu!

Servitorii se repeziră atunci la grajd, săriră pe cai, dar până să ajungă afară pe poartă nici urmă nu se mai vedea din Dan Dragomir și Stanislau Rimsky.

Nici măcar norii de praf nu se mai vedeau, așa că nu puteau ști nici măcar încotro o luaseră fugarii.

Boierul Vulpescu și cu Panait Fotache săriră și ei pe cai și veniră iute în fața porții unde slugile stăteau nehotărâte.

— Încotro au luat-o?

— Nu știm!

— Nicio urmă?

— Nimic!

Panait Fotache proferă o groaznică înjurătură, apoi zise:

— Atunci trebuie să scotociți tot ținutul. Ne vom împărți în trei cete, fiecare luând-o în altă parte. Veți întreba pe toți aceia pe care îi veți întâlni în cale dacă n-au văzut pe fugari. În orice caz, trebuie să punem mâna pe ei, căci obrăznicia lor nu poate rămâne nepedepsită. Înainte!

Călăreții porniră în toate direcțiile, mânându-și caii ca niște nebuni.

*

* *

Ei cutreierară tot ținutul, dar niciunde nu dădură de urma fugarilor. Două din cete se înapoiară până în prânz. Boierul Vulpescu și cu Panait Fotache nădăjduiau că cea de a treia ceată de urmăritori să fi fost mai norocoasă decât ei. Peste vreo jumătate de ceas, când pe șosea se ivi un nor de praf și apoi din nor se desprinseră pe rând oamenii de la conac cei doi boieri erau încredințați că slugile aduceau cu ei și pe fugari.

Dar nădejdea aceasta le fusese zadarnică.

Urmăritorii celei de a treia cete se întoarseră și ei cu mâna goală.

— N-ați dat de urma lor?

— Nu!

Așadar trebuia să se resemneze la gândul că izbutiseră să fugă.

Mircea Vulpescu și cu Panait Fotache intrară furioși în conac.

Soția boierului Vulpescu îi primi tânguindu-se.

— Slavă Domnului că vă văd înapoindu-vă!
— Dar ce este? Ce s-a întâmplat?
— Închipuiți-vă…
— Ce?
— Mioara a dispărut!
Cei doi bărbați rămaseră uluiți auzind vestea aceasta. Panait Fotache mai ales rămase încremenit.
— A dispărut? repetă el.
— Nu se poate! zise boierul Vulpescu… Trebuie să fie pe aici pe undeva!
— Nu… nu este… Am scotocit tot conacul și nu e niciunde!
— Ciudat!
— De neînțeles!
— Vă mărturisesc că pe mine m-a doborât cu totul dispariția aceasta… Vedeți, n-ar fi trebuit să-l chinuiți în halul acela pe…
— Ține-ți gura, femeie! se răsti boierul Vulpescu. Din pricina ticălosului acela mi-au împușcat căciula și dacă glontele trecea numai cu două degete mai jos, acum nu mai stăteai de vorbă cu mine.
— Sfinte Dumnezeule!
— Nu te mai văita atâta și mai bine spune-ne cum a dispărut Mioara?
— Este un adevărat mister și pentru mine. Când și-a pierdut cunoștința în curte, doi oameni au ridicat-o și au dus-o în odaia ei unde au așezat-o pe divan… Când am intrat în odaie, după plecarea voastră nu mai era nicăieri. Am căutat-o peste tot, n-am lăsat niciun colțișor necercetat, dar n-a fost chip să dăm de ea.
— Asta este foarte neplăcut! zise boierul Vulpescu.
— Trebuie s-o scoatem din pământ, din iarbă verde! strigă Panait Fotache.
— Eu cred, zise soția lui Vulpescu, că a părăsit conacul în vreme ce gălăgia din curte era în toi.

— Și eu sunt de aceeași părere, zise Panait Fotache. Dar la ce ne folosește că știm când a plecat? Trebuie să aflăm unde s-a dus?

— Este foarte ciudat, reluă boierul Vulpescu, că în timpul urmăririi, când am cutreierat tot ținutul, nimeni să n-o fi văzut pe Mioara.

— Asta dovedește că trebuie să fie undeva tot pe aici, prin apropiere, zise Panait Fotache.

— Atunci trebuie să pornim îndată după ea.

— Firește!

Peste câteva clipe cei doi boieri erau din nou în curte.

Slugile erau moarte de oboseală din pricina urmăriri de mai înainte, dar stăpânii lor le poruncira din nou să încalece.

Noua urmărire începu, dar și ea rămase fără rezultat, ca și cea de mai înainte.

Târziu după amiază urmăritorii se înapoiară unul după altul la conac, dar nici unul nu aflase nimic.

Pare cum venea, spunea:

— N-am văzut-o!

— Nu-i nicăieri!

— Nimeni n-a zărit-o!

— Am cutreierat tot ținutul în zadar!

— Nici urmă n-am găsit!

Panait Fotache înjura ca la ușa cortului.. Ochii lui aruncau scântei, pumnii i se încleștară.

— Așadar tot ne-a fugit păsărica din colivie! se gândi el. Dar o voi găsi eu și-i voi arăta că tot a mea va fi!

Dispariția fără urmă a fugarei impresionase adânc pe toți membri familiei Vulpescu. Soția boierului și cu Cornelia plângeau, deoarece se gândeau cu groază că poate de aceea nu puteau să dea de Mioara, deoarece… se înecase în Brateș.

Când îi împărtășiră și lui Vulpescu bănuiala lor boierul se cutremură.

Îl mustra conștiința.

Și porunci ca lacul să fie cercetat încă chiar în după amiaza acelei zile. O barcă pornea după alta, mergea până aproape de celălalt țărm, dar niciuna nu putu să dea de trupul dispărutei.

Așadar nici această presupunere nu era întemeiată.

Dar atunci unde să fie?

Ce să se fi întâmplat cu ea?

În ziua aceea Mioara Comăneanu dispăruse fără urmă din conacul moșiei Vulpeștilor.

CAPITOLUL 86
Fugarii

Calul lui Dan Dragomir fugea ca o săgeată și în curând îl și ajunse pe Stanislau Rimsky care pornise înainte.

Îngrozitoarele chinuri prin care trecuse nu-și arătau efectul decât acum când voinicul polonez de-abia se mai putea ține pe cal, fiind amenințat în fiecare clipă să se prăbușească.

Dan Dragomir îl ajunse din urmă tocmai la timp. Înainte de toate Dan își scoase surtucul și-l așeză pe spatele însângerat al lui Stanislau Rimsky iar pe urmă scoase la iveală plosca. Băutura întăritoare turnă noi puteri în trupul istovit al voinicului așa că acum mâna mai departe cu puteri înnoite. Cei doi călăreți nu schimbară decât câteva vorbe răzlețe.

— Suntem urmăriți? întrebă Stanislau Rimsky…

Dan Dragomir se întoarse în șea și se uită în urmă.

— Nu zăresc țipenie de om!

— Atunci să mergem înainte!

— Mai poți?

— Pot, fiindcă am nevoie de viață pentru a mă răzbuna!

— Atunci înainte!

Și își îmbărbătară caii care alergau ca vântul.

Dan Dragomir se uita mereu înapoi, dar spre bucuria lui nu văzu nimic ce să-l fi făcut să creadă că sunt urmăriți, nici chiar când cotiră pe drumul ce ducea în sat.

Curând după aceea ajunseră acasă.

Dan Dragomir îl luă în brațe pe Rimsky pe care durerile îl chinuiau acum atât de cumplit încât era aproape să-și piardă cunoștința. Ajuns însă în odaie se mai liniști și își redobândi chiar și puterea de viață.

Amândoi se întrebară aproape în același timp:

— Cum ai dat de mine?

— Ce s-a întâmplat cu tine?

Stanislau Rimsky își povesti pățania, apoi istorisi și Dan Dragomir în ce împrejurări ajunsese la conacul Vulpeștilor.

Stanislau Rimsky îi mulțumi vechiului prieten prin cuvinte pline de recunoștință pentru grija pe care i-o purtase.

— Ai sosit tocmai la timp!

— Mă îngrozesc când mă gândesc la ceea ce ai îndurat!

Stanislau Rimsky dădu din cap, obosit.

— Se pare că așa mi-a fost scris! Pe semne că m-am născut într-o zodie nenorocoasă dacă până și într-o țară străină trebuie să trec prin asemenea grozăvii.

În timpul acesta Dan Dragomir pregăti patul neutru prietenul său.

— Culcă-te, căpitane! Trebuie să te-odihnești după suferințele pe care a trebuit să le înduri.

— Rănile mă usturā grozav.

— Tu culcă-te și eu mă voi duce să fac rost de o alifie vindecătoare. Cunosc eu câteva plante care au darul de a lecui și vei vedea că în curând vei fi iarăși pe picioare.

— Dar la urma urmelor nu este vorba de mine, zise Stanislau Rimsky, îndurerat, ci de Mioara!

— Dar ce s-a întâmplat cu ea?

— Tocmai asta aș vrea să știu și eu!

— Fii fără grijă căpitane, vom afla și asta!

— Cum?

— Lasă pe mine!

— Vrei să te duci la conac?

— Poate!

— Dar te vor recunoaște și atunci…

Dan Dragomir zâmbi.

— Nu sunt eu atât de prost să mă duc astfel încât să pot fi recunoscut. Nu te nelinişti, căci nu le voi pricinui bucuria de a mă lăsa prins.

— Bine, am încredere în tine… du-te!

— Tu odihneşte-te, căpitane!

— Aş mai avea o rugăminte!

— Spune!

— Fă astfel ca să poţi să-i trimiţi o vorbă Mioarei.

— Ce anume?

— Că deocamdată, până când mă voi vindeca, să rămână la conac. După aceea o voi vesti eu când va sosi timpul să fugim.

— Bine, căpitane!

Dan Dragomir mai rândui câte ceva prin casă, apoi plecă.

*

* *

Volnicul nu se înapoie acasă decât pe înserat. Stanislau Rimsky dormea adânc. Zbuciumul prin care trecuse îl istovise cu totul şi somnul era o adevărată binefacere pentru trupul lui zdrobit. Dan Dragomir se învârti în vârful picioarelor prin casă spre a nu-şi trezi din somn prietenul.

De îndată ce văzu că Dan se înapoiase, chipul i se însenină.

— Ei, ce ai făcut?

— Tot, cu ce m-am însărcinat.

Dan Dragomir aşeză pe masă un braţ de frunze verzi.

— Cu astea te vei vindeca.

— Dar Mioara… ce este cu Mioara?

Dan Dragomir nu răspunse îndată.

Stanislau Rimsky îi văzu încurcătura şi întrebă, speriat:

— S-a întâmplat vreo nenorocire?

— Nu te speria căpitane, dar…

— Dar?

— Nu știu dacă vestea pe care ți-o aduc este bună, sau rea.

— Vorbește!

— Mioara a dispărut de la conac, în vreme ce tu îndurai chinurile pe stâlpul infamiei.

— Sfinte Dumnezeule! exclamă Stanislau Rimsky.

— Boierul Mircea Vulpescu și cu Panait Fotache au cutreierat ținutul toată după amiaza, dar n-au dat de ea niciunde.

— Unde să fie?

— E de neînțeles!

— Sărmana mea Mioara, zise Stanislau Rimsky, adânc mișcat, n-a vrut să mai stea sub același acoperiș cu aceia care m-au chinuit…

— Cei de la conac sunt fierți.

— Dar oare unde să se fi dus mititica, așa, singură? Și cum să-i dau de urmă, cum s-o întâlnesc?

— Ai încredere în Domnul, dragă Stanislau. Va rândui el lucrurile astfel încât să vă întâlniți din non. Nu se poate ca Mioara să nu se fi gândit să-ți trimită vreo știre într-un chip oarecare.

— Dar unde să-mi trimită când nu știe unde locuiesc?

— Deocamdată tu fă-te bine! După aceea îi vom da noi de urmă! Nu știi tu că nu există problemă pe care noi să n-o putem rezolva?

Vrând nevrând Stanislau Rimsky fu silit să se liniștească în urma cuvintelor lui Dan Dragomir. Într-adevăr și el deabia aștepta să fie iarăși sănătos, deoarece dorul răzbunării îi ardea inima. Voia să plătească cu vârf și îndesat chinurile și înjosirea la care fusese supus.

Dar soarta Mioarei îl neliniștea grozav. Nu-și putea închipui, unde să „se fi refugiat iubita lui și nici nu bănuia măcar, cum va face să se întâlnească din nou cu ea.

*

*   *

Stanislau Rimsky zăcu zile întregi, având dureri îngrozitoare. Rana pricinuită de fierul înroșit îl ustura mai ales atât de cumplit încât adeseori îi storcea lacrimi din ochi. Îngrijirea lui Dan Dragomir însă îi mai alină durerile și încetul cu încetul rănile începură să se închidă. Voinicul polonez și începuse să nădăjduiască cum că peste câteva zile va fi sănătos pe deplin.

Dar în vremea cât stătu țintuit de pat, dorul răzbunării nu-l părăsi nicio singură clipă. Acum se gândea la Panait Fotache cu aceeași ură de moarte cu care se gândea pe vremuri la contele Gorciacov, guvernatorul Varșoviei.

Toată ziua nu făcea altceva decât să se gândească la chipul cum se va răzbuna pe bărbatul care a vrut să-l nenorocească nu numai pe el, ci și pe Mioara Comăneanu.

În vreme ce Stanislau Rimsky zăcea neputincios în patul său de suferință, Dan Dragomir umbla necontenit prin împrejurimi și-o căuta pe Mioara Comăneanu. Bietul om nădăjduia mereu că într-o bună zi va putea veni la Rimsky cu vestea că a dat de urma iubitei căpitanului, dar nădejdea aceasta nu i se îndeplini.

Zadarnică îi fu toată truda, zadarnice cercetările zilnice. Întocmai după cum nici boierul Vulpescu nu izbutise să dea de urma Mioarei Comăneanu, tot astfel nu reuși s-o găsească nici Dan Dragomir.

Dar nici cei de la conac nu renunțaseră să dea de urma celei dispărute. După neizbânda cercetărilor din prima zi, a doua zi ei le reluară, iar mai târziu, se mângâiară cu gândul că într-o bună zi Mioara se va înapoia la conac de bună voie. Dar zadarnică le fu și această nădejde. Mioara Comăneanu nu era de găsit niciunde și nici de bună voie nu se înapoiase la conac.

În timpul acesta boierul Vulpescu și cu Panait Fotache se gândeau cu o ură neîmpăcată la Stanislau Rimsky și Dan Dragomir, care dispăruseră și ei fără urmă. Și ura lor

crescu și mai mult în ziua când unul din servitorii loviți de Stanislau Rimsky cu stâlpul infamiei, muri în urma loviturii primite.

Când Panait Fotache află că servitorul a murit, „Boierul Inimă Neagră” - așa-i ziceau țăranii lui Panait Fotache - se duse îndată la Mircea Vulpescu.

— A sosit timpul, îi zise el lui Vulpescu, să pornim o urmărire cât mai strașnică împotriva celor doi bandiți.

— De ce?

— Servitorul rănit a murit, așa că îl putem trage la răspundere pentru omucidere.

Îndată după aceea „Inimă Neagră” trimise un om la comandamentul pandurilor din Galați și comandantul pandurilor veni la conac încă în după amiaza aceleași zile.

Cei doi boieri îl vestiră că unul din servitorii lor a fost asasinat și că asasinul este omul care fusese prins pe moșia Vulpeștilor asupra furtului.

— Cine este omul acela? întrebă comandantul pandurilor.

— Cum îl cheamă, Doamne? se frământă boierul Mircea Vulpescu.

— Stanislau Rimsky! anunță Panait Fotache.

Comandantul pandurilor ciuli urechile.

— Stanislau Rimsky?

— Da.

— Vă aduceți aminte cu siguranță, boierule?

— Fără îndoială! Dar de ce ți se pare așa de curios? Cunoști numele acesta sau poate că ai mai avut de a face cu acest bandit?

Comandantul pandurilor răspunse foarte serios:

— Mă întrebați dacă îmi este cunoscut numele acesta? Cred și eu, când Stanislau Rimsky este cel mai mare răufăcător al secolului nostru.

Boierul Vulpescu râmase cu gura căscată.

— Ce ai spus?

— Am spus că, Stanislau Rimsky este cel mai mare răufăcător al veacului nostru, răspunse comandantul pandurilor. Mă miră că n-ați auzit de numele lui care nu de mult era pe buzele tuturor.

— Dar cine este omul acesta?

— E de origină poloneză, dacă nu mă înșel, de fel din Varșovia. Acolo și-a alcătuit el o bandă cu care a băgat în sperieți ani de zile toată populația Rusiei și a Poloniei.

Un zâmbet disprețuitor se înfiripă în jurul buzelor lui Panait Fotache. El se apropie de Mircea Vulpescu și-i zise:

— Acum înțeleg de unde o cunoaște pe Mioara!

Comandantul pandurilor urmă:

— Pe vremuri toată Europa nu vorbea decât despre grozăviile săvârșite de el. Deodată însă fărădelegile lui încetară de a mai pasiona lumea, fiindcă încetă și activitatea banditului. Pe vremea aceea se răspândise vestea că banditul a fost prins și executat. Se pare însă că nu acesta este adevărul, din moment ce boierii spun că s-a ivit pe aici!

— De necrezut!

— Și totuși, așa trebuie să fie! zise comandantul pandurilor. Pe semne că va fi izbutit să fugă din temniță și fiindcă în Rusia îi ardea prea tare pământul sub picioare s-a mutat în Țara Românească.

— Trebuie împiedicat să facă și la noi, ceea ce a făcut în țara lui, strigă Panait Fotache, care acum începu să se teamă de amenințările pe care i le aruncase Stanislau Rimsky după ce-l chinuise pe stâlpul infamiei.

Comandantul pandurilor răspunse, încrezut:

— Nu trebuie să vă faceți griji din pricina aceasta, boierule! Din moment ce ne-ați adus faptul la cunoștință puteți fi încredințat că vom pune mâna pe el.

— Foarte bine!

— De data aceasta și-a găsit nașul! Voi lua toate măsurile pentru a pune mâna pe el.

Panait Fotache era foarte mulțumit.

— Eu, personal, ofer un premiu de o sută de galbeni aceluia care-l va prinde pe Stanislau Rimsky, viu sau mort.

Comandantul pandurilor se ridică de pe scaun și salută.

— Mulțumesc boierului cu adâncă recunoștință și-l încredințez că și fără acest premiu noi tot ne am fi făcut datoria cu aceeași râvnă. Fiindcă este datoria noastră să punem mâna pe asemenea bandiți îndrăzneți. Nu ne-ar mai lipsi, decât să înceapă și aici cu aceleași isprăvi cu care s-a făcut cunoscut în Rusia.

Comandantul pandurilor mai salută odată, își luă rămas bun, apoi încălecă și porni pe șoseaua Galaților.

*

*   *

La câteva zile după această vizită, Dan Dragomir veni foarte grăbit acasă. Stanislau Rimsky se mai înzdrăvenise puțin, îi mai trecuseră rănile și durerile și ieșea chiar la plimbări mai scurte.

Și în ziua aceea voinicul se plimba la marginea păduricii în arșița soarelui când veni Dan Dragomir. De îndată ce-și zări prietenul el își dădu seama că se petrecuse ceva neobișnuit de serios fiindcă Dan Dragomir care, de obicei, era vesel și bine dispus, se apropia acum cu o față foarte posomorâtă.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă Rimsky pe prietenul său.

— Căpitane, răspunse Dan Dragomir, ne pândește o mare primejdie.

— Ce anume?

— Ne-au pus sub urmărire.

— Au aflat unde locuim?

— Încă nu. Însă se prea poate ca în curând s-o afle.

— Vorbește mai lămurit.

— Unul din servitorii pe care i-ai atins cm stâlpul a murit din pricina loviturii primite și-acum suntem urmăriți amândoi pentru omucidere.

— Ah!

— Pandurii am și fost puși pe urma noastră.

— Ciudat!

— Dar adevărata surpriză nici nu ți-am spus-o încă!

— Să auzim!

— Au aflat trecutul nostru și în circularele care sunt răspândite prin ținut, se vorbește de toate isprăvile noastre, adevărate și închipuite.

— Nu se poate!

— Nu crezi? răspunde Dan Dragomir, zâmbind, trist. Iată, te poți încredința cu proprii tăi ochi.

Acestea zicând vârî mâna în buzunar și scoase de-acolo o foaie de hârtie tipărită cu litere groase.

Dan Dragomir o întinse în fata lui Stanislau Rimsky și-i zise:

— Citește!

Privirea lui Stanislau Rimsky alunecă pe hârtia tipărită, care avea următorul cuprins:

CIRCULARĂ

Se aduce la cunoștința tuturor că de câteva zile și-a început isprăvile prin ținutul nostru, banditul polonez

STANISLAU RIMSKY

care împreună cu banda sa a terorizat luni de zile Polonia și Rusia. Activitatea lui Stanislau Rimsky în Polonia și Rusia este legată de nenumărate spargeri și asasinate. De aceea atragem luarea aminte a locuitorilor asupra tâlharului care s-a sălășluit în jurul Brateșului.

În tovărășia prietenului său Dan Dragomir, Stanislau Rimsky a săvârșit o crimă, zilele acestea, în curtea conacului boierului Mircea Vulpescu, faptă pentru care bandiții sunt urmăriți în conformitate cu legile și obiceiurile pământului.

De aceea toată populația este rugată să stea în ajutorul pandurilor, pentru a le înlesni să pună mâna pe numiții Stanislau Rimsky și Dan Dragomir. Boierul Panait Fotache, al cărui servitor a fost ucis de Stanislau Rimsky, oferă un premiu de

UNA SUTĂ GALBENI

aceluia, care-l va prinde pe vestitul căpitan de bandiți.

Comandantul Pandurilor

Stanislau Rimsky rămase uluit după ce citi această circulară. Uimirea lui fu atât de mare încât numai după trecere de câteva minute fu în stare să vorbească.

— E de neînțeles, de unde au aflat toate acestea!

— Cum, tu credeai, zise Dan Dragomir, că faima isprăvilor noastre din pădurea Rudinului n-a trecut dincolo de hotarele Rusiei?
— Ai dreptate!
— Cel mult ne poate uimi faptul că faima aceasta a străbătut chiar și până aici, pe malurile Brateșului.
— Și cum ai ajuns la această circulară?
Dan Dragomir începu să râdă.
— Cum am ajuns la ea? Foarte simplu! Au lipit una și pe poarta conacului lui Vulpescu…
— Și?
— Eu am luat-o de-acolo și ți-am adus-o ca o amintire.
Stanislau Rimsky zâmbi și el.
— Foarte bine… Dar n-au băgat de seamă?
— Stai, încă n-am sfârșit!
— Dar ce mai este?
— În locul ei am așezat pe poartă o altă hârtie, pe care am scris:

„**Am preluat circulara - Stanislau Rimsky**”

— Minunat! strigă voinicul polonez. Ai fost foarte iscusit, dar prin aceasta i-ai întărâtat și mai mult împotriva noastră.
Dan Dragomir arătă în spre circulară.
— Dar după cele cuprinse în hârtia aceasta nu este tot una?
— Ai dreptate! răspunse Stanislau Rimsky, dând trist din cap.
Chipul i se întunecase și stătea acolo palid și nemișcat, fără a mai scoate vreo vorbă. Se vedea prea bine că gânduri negre îl chinuiau.
— Ce ai, Stanislau? întrebă Dan Dragomir.
Rimsky oftă din adâncul sufletului.
— Ceva nelămurit îmi strânge inima… Mă tem de viitor! … Și oare n-am dreptate?… Acum, după ce am trăit pașnic

timp de doi ani, iată că vin să ne taie din nou drumul ce duce la o viață cumsecade.

— Nu trebuie să te îngrijorezi!

— Nu mă mai pot stăpâni! De ce răscolesc trecutul cu atâta cruzime? Noi nu suntem criminali și chiar dacă am fi, țarul ne-a grațiat… Acum vor să ne arunce iarăși în brațele pieirii?

Dan Dragomir încercă să-l liniștească:

— Nu-ți pierde cumpătul, căpitane, căci toate se mai pot întoarce spre bine.

— Asta nu se mai poate!

— De ce?

— Cum Dane, tu nu-ți dai seama că, noi nu ne mai putem întoarce printre oameni?… Toată lumea ne cunoaște ca niște răufăcători, niște ucigași. Oriunde am căuta să ne adresăm și să ne spunem numele, îndată ne-ar da pe mâinile pandurilor.

Acum se întunecă și chipul lui Dan Dragomir, care răspunse posomorât:

— Așa este, căpitane… Iarăși suntem niște bieți urmăriți, întocmai ca atunci, când am fugit pe gheața Vistulei.

Amândoi tăcură.

Și așa tăcuți se înapoiară în casă.

Dar chiar și în mica lor odăiță tăcerea era atât de desăvârșită încât se auzea zbârnăitul muștelor…

Cei doi voinici se uitau triști, îndurerați, muți, unul la celălalt.

După o tăcere grea și apăsătoare, Dan Dragomir zise:

— Acum ce ne facem?

— Mă întreb și eu!

— În orice caz, aici primejdia este prea mare.

— Poate că dacă n-au dat peste noi până acum, nu vor da nici în viitor!

— Poate! zise Dan Dragomir. Așadar, deocamdată rămânem pe loc!

— Și după aceea?

— Așteptăm până când se va mai potoli goana pornită după noi și pe urmă ne retragem în cealaltă parte a țării, spre Carpați, sau poate trecem în Ardeal și ne reîncepem viața acolo sub alt nume.

Stanislau Rimsky vru să vorbească, dar atunci cineva bătu în ușă.

Cei doi bărbați tresăriră.

— Cine să fie?

Dar ușa se și deschise.

Îngrijorarea lor se risipi, deoarece cel ce intrase în odaie era bătrânul țăran care le închiriase odăița.

— Bună seara, boierilor! zise țăranul.

— Bună, moșule! răspunse Dan Dragomir. Ce vești mai ai?

— Vești sunt ele, boierule…

— Anume? întrebă Dan Dragomir, fără a-și trăda neliniștea ce i se încuibase în suflet.

Bătrânul țăran își căuta cuvintele, nu-i venea să spună ce avea pe suflet și până în cele din urmă strigă speriat:

— Fugiți, boierilor!

Amândoi săriră de pe scaune.

— Ce s-a întâmplat?

— Fugiți! repetă bătrânul țăran.

— Dar ce s-a întâmplat?

— Nu știți că…

În clipa aceea observă pe masă circulara pe care Dan Dragomir o luase de pe poarta conacului.

Glasul îi tăcu, privirea îi rămase ațintită pe coala de hârtie tipărită.

Acum Dan Dragomir și cu Stanislau Rimsky își dădură seama că bătrânul țăran știa totul.

Dan Dragomir se răsti la el:

— Vorbește!

— Viu din satul vecin!

— Și?

— Pandurii au năvălit în sat… și peste tot nu se pot vedea decât înștiințări de acestea…

— Mai departe, ce ai mai văzut?

— Toate casele au fost cercetate! Iar când am auzit cum îi descriau pe cei căutați mi-am dat seama cine sunt urmăriții și am fugit iute acasă.

— Și?

— Trebuie să fugiți, fiindcă mâine e rândul satului nostru… și vor intra în fiecare casă… Se poate însă, să vină încă și la noapte… De aceea, fugiți, până nu va fi prea târziu.

Stanislau Rimsky se apropie de bătrânul țăran.

— Moșule, nu cumva ne-ai trădat?

Ochii voinicului căutară cercetător în ochii țăranului. Ochii bătrânului însă îl priveau fără să clipească și țăranul răspunse cu nețărmurit dispreț:

— Să vă trădez?… Dar ce sunt eu grec sau turc?

— Bine, dar un singur cuvânt ți-ar fi adus o sută de galbeni, răspunse Stanislau Rimsky. N-ar fi trebuit, decât să spui: Veniți să vă arăt unde se ascund aceia pe care îi căutați!

— Și?

— O sută de galbeni sunt mulți bani, ți-ar fi ajuns pentru toată viața.

— Asta cam așa este! Aș fi putut avea o casă mai ca lumea, o vacă, un cal, poate chiar și puțin pământ… toate acestea le-aș fu putut avea…

— Și cu toate acestea nu te-ai lăsat ispitit?

Bătrânul țăran își clătină capul cărunt.

— Cu prețul acesta n-am nevoie de bani! Chiar dacă mi-ar făgădui de o sută de ori pe atâta și tot nu m-aș lăsa ispitit.

Stanislau Rimsky luă mâna bătrânului țăran și o strânse cu căldură:

— Dumnezeu să te binecuvânteze pentru sufletul tău bun și curat…

În clipa următoare își vârî mâna în buzunar, scoase portofelul și luă de-acolo douăzeci de hârtii de câte o sută de lei, pe care le așeză pe masă.

— Ține… două mii de lei… Atâta a oferit boierul Panait Fotache aceluia care ne va trăda… Eu îți dau această sumă fiindcă nu ne-ai trădat.

Bătrânul țăran nu voia să-și creadă ochilor.

— Spuneți adevărat?… Banii aceștia sunt ai mei?… Chiar ai mei?

— Pune-i bine moșule și-ți doresc din tot sufletul ca banii aceștia să-ți aducă bucurie și fericire. În schimb nu-ți cer decât să crezi că suntem oameni cumsecade și nicidecum ceea ce spune despre noi hârtia aceasta!

— Dar eu eram încredințat de asta… încă din clipa cea dintâi… Un om necinstit nu calcă pragul casei mele… Și dacă nu eram încredințat de cinstea dv. atunci n-aș fi alergat iute acasă, de îndată ce am prins de veste despre apropierea pandurilor.

Stanislau Rimsky mai strânse odată mâna țăranului.

— Dumnezeu să te binecuvânteze!

Țăranul răspunse cu aceeași caldă strângere de mână.

— Acum însă, vă rog, fugiți… În curând se va însera și, după cum v-am spus s-ar putea întâmpla ca pandurii să vină încă în noaptea aceasta.

— Dar unde să ne ducem? exclamă Stanislau Rimsky, uitându-se la Dan care și începuse să împacheteze puținele boarfe pe care le aveau cu ei.

— Unde? zise bătrânul țăran. Bălțile Dunării sunt îndeajuns de mari, pentru ca doi oameni să găsească adăpost acolo.

— Bălțile Dunării sunt îndeajuns de mari! repetă Stanislau Rimsky și înaintea ochilor săi se ivi desișul nemărginit al pădurii Rudinului.

Da. Bălțile Dunării îi ofereau un adăpost cel puțin tot atât de bun ca și pădurea Rudinului.

După aceea se uită la Dan Dragomir ca și când ar fi așteptat un răspuns.
Credinciosul prieten dădu din cap.
— Să mergem!
— Ești gata, cu toate?
— Gata!
— N-ai uitat nimic aici, ce ne-ar putea trăda și l-ar băga în bucluc pe omul acesta care a fost atât de cumsecade?
— Nimic!
— Atunci, să mergem!
Mai strânseră odată mâna bătrânului țăran, îl îmbrățișară chiar, apoi părăsiră casa.
Țăranului îi veniseră lacrimile în ochi.
— Dumnezeu să vă lumineze calea!
Luna tocmai răsărea pe cer.
Firea era cufundată într-o liniște desăvârșită.
De departe se auzea doar murmurul Brateșului, ca un fel de cânt înăbușit.
Cei doi voinici călăreau unul lângă altul, tăcuți, amărăciunea nelăsându-i să vorbească.
Sufletele lor erau copleșite de apăsătorul simțământ ce năpădește inimile celor fără patrie, fără cămin.
Viitorul lor era pentru ei iarăși o enigmă.
Ce se va întâmpla acum?
Unde să se ducă?
Unde să-și găsească un nou cămin?
Tot atâtea întrebări, la care nimeni nu le putea da răspuns.
În cele din urmă Stanislau Rimsky rupse tăcerea.
— Mi se strânge inima de durere, când mă gândesc că trebuie să plec, fără să știu, ce s-a întâmplat cu Mioara!
— Mărturisesc că la fel aș simți și eu în locul tău, zise Dan Dragomir, fiindcă acum ne va fi cu atât mai greu să aflăm ceva…
— Puțin mi-ar păsa de această nouă surghiunire, aș fi gata să mă împotrivesc oricăror noi încercări ale soartei,

răspunse Stanislau Rimsky numai dacă aș ști măcar atât, dacă-mi va fi dat să mă mai întâlnesc vreodată cu ea... Fiindcă, dacă n-aș mai putea avea nici măcar nădejdea aceasta, atunci nu mi-ar mai trebui viața, nu mi-ar mai trebui nimic.

Glasul lui suna dureros, o tristețe adâncă îi apăsa sufletul.

Dan Dragomir își pierdu și el toată veselia. Își dădea seama și el, îndeajuns, cât de tragică era situația.

Luna strălucea acum sus pe cer, iar stelele sclipeau ca mii de felinare menite să lumineze văzduhul.

Stanislau Rimsky se uită trist la acest cer înstelat.

Își aminti că numai cu câteva zile mai înainte, stelele acestea fuseseră martorele fricii sale.

Vai, cât de aproape stă fericirea de nefericire.

Nu de mult credea că inima îi va plesni de fericire și n-ar fi schimbat cu nimeni în lumea aceasta. Acum soarta lui era aceea a unui câine părăsit.

Voinicul oftă adânc, ca și când ar fi vrut să-și sufle din piept nemărginita amărăciune ce-i apăsa inima.

Și în noaptea aceea liniștită, fermecătoare, el își ridică ochii din nou spre stele și glasul lui sună sfâșietor când zise următoarele:

— Dumnezeule, Tu care vezi și ști toate, Tu îmi vezi și viața și soarta mea... Doamne, Tu știi prin câte am trecut, Tu știi că, întotdeauna am vrut numai binele... Pe săraci i-am ajutat, niciodată nu m-am atins de cei nevinovați și de pedepsit nu i-am pedepsit decât pe cei care meritau. Acestui este singurul meu păcat! Pentru el trebuie să sufăr atâta?...

Doamne, Tu știi ce planuri nutream în suflet, chiar și în zilele din urmă... Credeam că, în sfârșit, nenumăratele-mi suferințe vor fi răsplătite și voi putea fi fericit alături de aceea care a suferit tot atât ca și mine... Credeam că sunt cel mai fericit om de pe lume, când o mână răutăcioasă m-a smuls de pe pragul fericirii... Trăsnetul m-a lovit din cer

senin… A trebuit să sufăr din nou și am suferit… Nu m-am răzvrătit, mi-am îndurat soarta cu resemnare, fiindcă îmi ziceam că toate acestea sunt pentru fericirea mea…

Acum mă găsesc iarăși la începutul drumului, pe care nu credeam că voi mai fi silit să apuc vreodată… Acum va trebui să reîncep viața cu care nădăjduiam că s-a sfârșit… Doamne, Tu știi că nu eu am vrut aceasta, ci am fost împins s-o fac… Tu știi prea bine că eu nu sunt un păcătos, fiindcă nu poate fi păcat să iubești pe cineva care și el te iubește… Din această pricină am suferit în trecut, din această pricină va trebui să sufăr și de acum înainte… ”

Glasul îndurerat, umil, începu să devină mai tare, mai impetuos.

— Bine! Să vină, ceea ce trebuie să urmeze! Stăpâne Atotputernic, Tu știi că eu nu mi-am dorit viața aceasta!… Alții au vrut-o, facă-se deci voia lor!… M-au silit să încep din nou cu acest fel de viață, ei singuri vor fi răspunzători de ceea ce vai urma… Vechiul Stanislau Rimsky va reînvia… va reînvia, pentru a continua aici, în Bălțile Dunării Românești opera începută în pădurea Rudinului… Să tremure lașii și răii, să tremure asupritorii, fiindcă Stanislau Rimsky își va reîncepe activitatea… ”

Dan Dragomir se uită ca în extaz la Stanislau Rimsky.

— Căpitane!…

Mai mult nu fu în stare să spună, atât de mult îl extaziase clipa aceea în care îl văzuse reînviind pe Vulturul Morții!

— Ce este, Dane?

— Căpitane… tu iarăși ai devenit cel vechi… iarăși ai devenit Vulturul Morții!

— Nu… nu Vulturul Morții! Până acum nu mi-am călcat cuvântul niciodată, nu vreau să mi-l calc nici de acum înainte. I-am făgăduit țarului că Vulturul Morții a murit…

Dan Dragomir strigă cu înflăcărare:

— Dar nu numele este lucrul de căpetenie ci omul care se ascunde în dosul numelui! Iar eu văd cu bucurie că omul acesta este Stanislau Rimsky, cel de odinioară.

— Dane… tu vrei să mă urmezi și de data aceasta?

— Cum ai putea să te mai îndoiești, căpitane?

— Scumpul meu prieten!

— Dar acum trebuie să se sfârșească și cu slăbiciunea care ne-a stăpânit în timpul din urmă, strigă Dan Dragomir. Eu nu mă tem de nimeni și de nimic! Vechile noastre aventuri din pădurea Rudinului vor învia… Acum știu că în curând va suna și ceasul când ne vom putea răzbuna pe Panait Fotache!

— Da, clipa răzbunării se apropie! strigă și Stanislau Rimsky cu ochi scânteietori.

— Trăiască libertatea! exclamă Dan Dragomir. Privește, Dunărea! Dincolo începe Balta… Balta[1] misterioasă și de nepătruns unde pandurii nu ne vor putea da de urmă niciodată.

Stanislau Rimsky se uită țintă înaintea sa.

La lumina lunii privirea-i mângâie sclipirile argintii ale Dunării, iar mai departe, pe țărmul celălalt se pierdu pe o întindere nelămurită, care se contopea în depărtare cu orizontul întunecat al nopții.

— Balta! exclamă Stanislau Rimsky, cu privirea ațintită asupra acestui ținut misterios, a cărui faimă ajunsese chiar și până la Varșovia.

— Balta, noua noastră patrie! adăugă Dan Dragomir.

— Oare ce ne așteaptă acolo? urmă Stanislau Rimsky. Bucurie, fericire, sau noi dezamăgiri, noi amărăciuni? Dar la urma urmelor tot una îmi este! Să mergem înainte, Dane! Destinul nostru trebuie să se împlinească.

---

[1] Acum o sută de ani - când se petrece acțiunea romanului - vestita Baltă a Dunării era și mai puțin cunoscută decât astăzi și era și mai mare, ea începând de la Galați și întinzându-se până departe în jos de Brăila.

Peste câteva minute cei doi călăreți bătură la ușa celei dintâi cocioabe de pescar lipovean, care urma să-i treacă Dunărea.

CAPITOLUL 87
Mihu Inimă de Leu

Doi cobzari cântau de mama focului în grădină, iar flăcăii și fetele ziceau după ei cântecul de dor și jale. Îndată însă cobzarii o dădură într-o sârbă veselă, deoarece la veselie omul bea mai mult decât la necaz și cârciumarul, care voia să-și umple tejgheaua cu bani și în Dumineca aceea le poruncise să cânte mai mult cântece vesele. La auzul sârbei, flăcăii săriră de pe bănci, fetele îi urmară și se încinse un joc de ți-era mai mare dragul să privești.

O singură fată ședea singură într-un colț și părea tristă de moarte.

Era Florica, fata adoptivă a cârciumarului.

Flăcăii îi dădeau târcoale dar fata nu părea făcută pentru a se bucura de tinerețea vieții, căci nu cânta, nu juca, nu glumea, cum făceau celelalte fete…

Cârciumaru băgă de seamă și el jalea fiicei sale și se apropie de ea.

— De ce nu joci?

— Fiindcă n-am poftă!

— Și de ce n-ai poftă?

— Știi prea bine, de ce mă mai întrebi?

— Ai înnebunit de-a binelea, fată! În loc să-ți pară bine că ți-am găsit un bărbat de treabă, îmi faci nazuri!

— Dar dacă nu-mi place!

— Ce-are a face!

— Nu voi putea trăi alături de un om pe care nu-l iubesc!

— Te vei obișnui!

— Niciodată!

— Mofturi!

— Crede tu ce-i vrea, eu însă îți spun că nu se va alege nimic din căsătoria asta!

— Te și frâng în două atunci!

Cuvintele din urmă fură rostite cu destulă violență pentru a atrage atenția celor dimprejur.

— Cârciumarul iar se ceartă cu Florica.

— Are dreptate!

— N-are nicio dreptate!

Și se încinse și aici un mic schimb de cuvinte.

— Firește că n-are dreptate, cârciumarul! se amestecă în vorbă o fată. Auzi colo, o frumusețe ca Florica să se mărite cu un bătrânog!

— E bătrân, așa este, dar e și bogat!

— Și Florica e bogată.

— Ce tot spui tu prostii! De unde să fie bogată! N-are un capăt de ață!

— Oho, mai încet! Eu știu de la tata că Mitică Promoroacă numai Floricăi îi poate mulțumi că ajuns atât de înstărit.

— Năzbâtii! Atât și nimic mai mult!

— Nu sunt năzbâtii, ci adevăruri.

— Dimpotrivă! Promoroacă o ține de milă pe Florica. Tocmai de aceea vrea s-o mărite, pentru a scăpa odată de o gură care mănâncă pe degeaba.

Dar fata se împotrivi din nou.

— Eu știu că adevărul este cu totul altul. Că Florica nu e fata cârciumarului asta o știe toată lumea. Ea a fost adusă aici, pe când era mică de tot și Mitică Promoroacă, pe vremea aceea sărac lipit pământului, a primit o mare sumă de bani pentru creșterea fetei. Cu banii aceștia și-a deschis cârciuma, cu ei s-a îmbogățit.

Între timp cobzarii îi ziceau mereu și flăcăii jucau necontenit. În fața Floricăi se opri din nou un flăcău.

— Nu, nu joc!

— Ți-e teamă de logodnicul tău? fu întrebarea batjocoritoare a flăcăului. N-ai de ce să te temi, căci el nu joacă.

Fata îi întoarse spatele, fără a-l învrednici de vreun răspuns.

O parte din cei ce petreceau se uitară atunci cu mult interes la un bărbat mai în vârstă, care intrase în grădină și care se duse de-a dreptul la Mitică Promoroacă.

Omul acesta era Vasile Țoboc, logodnicul Floricăi…

Anii trecuseră mulți peste el, dar și avea parale multe. Despre chipul cu care adunase banii aceștia, se povesteau foarte multe prin Galați și dacă judecai după lucirea bănuitoare, piezișă a ochilor săi, calea urmată de Țoboc, pentru a face avere, nu părea de loc să fie dreaptă.

— Unde este frumoasa mea logodnică? întrebă el, cu un rânjet hidos.

— Florica! Florica! strigă cârciumarul.

Fata însă se făcu că n-aude chemarea tatălui său.

Sărmana fată știa prea bine ce o așteaptă, știa că va trebui să asculte ceasuri întregi vorbele fără miez ale lui Vasile Țoboc.

Ce fericită ar fi fost dacă ar fi putut fugi undeva pentru a nu fi silită să se supună poruncii tatălui său.

În clipa aceea un flăcău care până atunci stătuse singur, de-o parte, simțind parcă ce gânduri frământau creierul fetei se apropie de ea și-i zise:

— Nu vrei să joci, frumoasă Florica?

Spre uimirea tuturor celor de față fata se ridică și se prinse în joc alături de flăcău. Toată lumea se uita înmărmurită după ei. Pe flăcău nu-l cunoștea nimeni, deoarece nimeni nu-l mai zărise prin partea locului. Purta scurteică cu șireturi de mătase și pantaloni de catifea, ca polonezii și rușii, așa că, nu putea să fie un om de rând.

Dar cine să fi fost?

Cobzarii își ascuțiră glasul și mai tare și în vreme ce jucau, flăcăul o întrebă pe Florica:

— De ce ești atât de tristă, frumoasă Florica?
— Jalea mi-e mare și pricina întemeiată!
— Căsătoria?
— Da!
— Și n-ai chef de ea?
— Uită-te și d-ta la omul acela… Nu vezi ce rău pare să fie? Cu un asemenea bărbat să pășesc în fata altarului? Mai bine mor…
— Nu trebuie să vorbești astfel! Un om tânăr n-are voie să se gândească la moarte!
— Atunci îmi voi lua lumea în cap!
— Să pornești singură în lume?
— Dumnezeu e mare și nu mă va lăsa!
— Nu trebuie să uiți însă că o fată tânără este pândită de nenumărate primejdii!
— Mai bine înfrunt aceste primejdii decât să rămân și pe mai departe aici. Promoroacă nu este tatăl meu, nu mă leagă nimic de nimeni, așa că pot pleca cu inima liniștită.
— Dacă ai încredere în mine, te voi ajuta cu dragă inimă.
Fata se uită cu priviri implorătoare la chipeșul flăcău.
— Ajută-mă… ajută-mă!
— Bine, Florico! Fi liniștită, căci te voi lua de aci chiar astăzi.
Cârciumarul și cu Țoboc se uitau furioși la străinul cu care juca Florica. Țoboc mai ales tremura de mânie și se vedea prea bine că-l rodea gelozia. Tânăra pereche însă nu se prea sinchisea de cei doi bătrâni.
Cârciumarul însă socoti că purtarea Floricăi era de neîngăduit și-i făcu un semn să vină la el.
Fata însă se prefăcu că nu vede chemarea tatălui său adoptiv. Atunci Promoroacă se amestecă printre cei ce jucau și-i strigă fetei:
— Florica, lasă jocul și vino cu mine căci avem ceva de vorbit.
— Mai târziu, tată! răspunse fata. Acum petrec prea bine!

— N ai auzit ce ți-am spus? se răsti cârciumarul atunci.

Dar atunci se amestecă în vorbă și dănțuitorul fetei.

— Mai puțină gălăgie, hangiule! Ai auzit? Fata joacă acum cu mine și va juca până când voi crede eu de cuviință! Ai înțeles?

— Dar cine ești tu de îndrăznești că vorbești astfel cu mine? întrebă cârciumarul, furios.

— Treaba mea cine sunt! Iar în ceea ce privește felul meu de a vorbi, află că eu vorbesc cu fiecare după cum merită. Ai înțeles?

Cârciumarul se făcu roșu de mânie.

— Ei, bine, eu totuși vă voi arăta că nu veți juca mai mult!

— Aș vrea să văd fi eu! zise străinul râzând.

— Vei vedea îndată!

Cârciumarul se duse la cobzari, le șopti ceva la ureche și aceștia încetară de a mai cânta.

Perechile prinse în joc se opriră.

— Vino și șezi lângă mine! îi zise necunoscutul fetei, care aștepta cu inimă tremurândă să vadă ce va urma.

Se așezară la una din mesele mai mărginașe ale grădinii. Promoroacă se apropie amenințător de ei. Florica se ghemui sfioasă, în vreme ce flăcăul de lângă ea nici nu-l băgă în seamă pe cârciumar.

Ajungând lângă masă, cârciumarul o prinse pe fată de braț și o smulse cu putere, strigând:

— Vei veni cu mine îndată!

Florica țipă de durere.

Ea își ațînti ochii ei mari, albaștri, asupra flăcăului și ochii aceștia implorau ajutor. Flăcăul se ridică. În toată înfățișarea lui era atâta bărbăție atâta curaj, încât toată lumea rămase uimită văzându-l. Flăcăul îl prinse de mână pe cârciumar și-l strânse.

Promoroacă suspină și-i dădu drumul fetei.

În schimb se răsti și mai tare la flăcău:

— Acum însă, ajunge! Cine ești tu mă, vântură-țară și cu ce drept te amesteci în chestiunile mele de familie?

— Ți-am mai spus că e treaba mea cine sunt! Îți cer însă, să nu te atingi de fata aceasta! strigă flăcăul cu ochii scânteietori.

— Ce-ți pasă {ie?

— De ce vrei s-o nefericești pe această fată? Nu te temi de Dumnezeu? De ce vrei s-o silești la o căsătorie care pentru ea n-ar însemna decât nenorocire? Te-ai uitat vreodată mai bine la slăbănogul acela bătrân?... O păstaie de fasole uscată e mai plină decât el!... Ți-e scârbă chiar și numai să te uiți la el!... Și omul acesta să fie bărbatul unei fete tinere și frumoase ca Florica?

Între timp se apropie și Vasile Țoboc care acum se năpusti și el cu vorba asupra flăcăului.

— Ce-ți bagi nasul unde nu-ți fierbe oala măi derbedeule!

Ochii tânărului aruncară scântei.

— Dacă mai scoți o vorbă îți sucesc gâtul ca la o găină, ai înțeles?

La auzul acestei amenințări un murmur de mânie trecu prin mulțime. Murmurul acesta îl încuraja pe Promoroacă și mai mult și întorcându-se în spre flăcăi, le strigă:

— Auziți cum vorbește? Îngăduiți voi ca un târâie-brâu ca ăsta să vină printre noi și să vrea să ne cârmuiască după pofta lui? Pe voi v-a refuzat mofturoasa asta, dar cu el a jucat! Și acum veneticul își închipuie că el este împăratul turcilor!

Cuvintele cârciumarului nu rămaseră fără rezultat. Murmurul flăcăilor se înteți mai ales atunci când Promoroacă le aduse aminte că Florica nu venise să joace cu niciunul din ei.

Asta îi înfurie și un glas din mulțime strigă:

— Lasă fata în pace!

Cel dintâi strigăt fu îndeajuns pentru a-i stârni și pe ceilalți.

— Ce te amesteci?
— Cară-te de aici!
— Și iute, dacă vrei să-ți meargă bine!
Dar străinul nu se sperie. El păși în fața acelora ce strigau și o acoperi pe Florica cu trupul său pentru ca Promoroacă să nu poată ajunge până la ea.
— Gura! tună el.
Dar mulțimea începu să strige și mai tare.
— Ajunge!
— Bagă de seamă!
— Avem noi ac de cojocul tău!
— Să plece!
— Dați-l afară!
Și porniră amenințători în spre el.
Dar străinul nu se sperie nici de asta. El puse mâna pe flăcăul cel mai apropiat, îl ridică în aer ca pe un fulg și zvârlindu-l în mulțime doborî cu el alți șase oameni.
Promoroacă urla ca un nebun.
— Ce mai așteptați?... Dați-i în cap!
Situația devenea tot mai primejdioasă. Flăcăii vrură să se năpustească asupra lui, dar la primul lor pas necunoscutul scoase la iveală câte un pistol în fiecare mână și le îndreptă țevile asupra lor.
— Care îndrăznește să mai facă un pas, îl împușc ca pe un câine.
Drept răspuns se făcu o liniște de moarte.
Promoroacă și Vasile Țoboc începură să se răstească furioși la flăcăii îngroziți.
— Vă e teamă?
— Puneți mâna pe el!
— Nu vă e rușine, ca un singur om să-și bată joc de atâția flăcăi zdraveni?
În rândurile flăcăilor se ivi o nouă mișcare, dar atunci glasul străinului tună din nou:
— Nimeni să nu îndrăznească să se apropie!... Eu sunt Mihu Inimă de Leu!

La auzul acestui nume flăcăii se speriară și mai mult decât de pistoale. Numele lui Mihu Inimă de Leu băgase în sperieți ținutul și de câteva luni toată lumea îl rostea cu groază. Flăcăii, care mai înainte erau gata să se năpustească asupra lui, acum dădeau înapoi îngroziți, iar Promoroacă și cu Țoboc se făcură albi ca varul de îndată ce văzură că au de-a face cu temutul Mihu Inimă de Leu…

În vreme ce cu cele două pistoale îi ținea pe loc pe flăcăi, el începu să se retragă împreună cu Florica în spre poarta grădinii, unde îl aștepta calul înșeuat. Dintr-o singură mișcare sări pe cal și în clipa următoare o ridică și pe Florica în șea.

— Acum veniți după mine, dacă vă dă mâna! strigă spre oamenii din grădină și în clipa următoare și dădu pinteni calului.

Cârciumarul, logodnicul rămas fără mireasă și ceilalți oameni se uitară năuci după el.

Cel dintâi care se dezmetici fu Țoboc. El începu să strige cât îl ținea gura:

— După el! Puneți mâna pe el! Trebuie s-o luăm înapoi pe Florica!

Dar niciunul dintre flăcăi nu se oferi.

— Vă dau o sută de lei dacă puneți mâna pe el…

Dar tot nu se oferi nimeni.

— Două sute de lei.

— Cinci sute…

Un flăcău îi răspunse:

— Chiar dacă mi-ai da toate comorile pământului, nici atunci n-aș porni după el… N-am nicio poftă să-l înfurii împotriva mea pe Mihu Inimă de Leu așa că nu pornesc în urmărirea lui… Gloanțele lui nu dau greș, or, n-am niciun chef să mă duc de pe acum pe lumea cealaltă!

— Lașilor!… Păcătoșilor!… urlă înfuriatul Țoboc.

— De ce nu te duci tu după el? La urma urmelor pe logodnica ta a furat-o nu pe a noastră!

Mihu Inimă de Leu merse până la o pădurice de la marginea Dunării. Aici se opri, descălecă și țipă de trei ori ca bufnița.

Peste câteva clipe țipătul de bufniță reveni din mijlocul pădurícii și în curând apoi se ivi un flăcău care veni de-a dreptul la Mihu.

— Tu ești, căpitane? întrebă flăcăul care avea hainele unse cu untură de pește, cum obișnuiau pescarii lipoveni.

— Eu, Leonte! răspunse Mihu. Du calul în grajd și pregătește-mi barca!

— Barca e pregătită, căpitane și te așteaptă ca întotdeauna!

— Ceva vești ai să-mi dai? întrebă Mihu Inimă de Leu.

— Nimic, căpitane! Zilele trecute au fost pandurii și m-au întrebat de unde am doisprezece cai, eu, un biet pescar. Le-am arătat hârtia pe care mi-ai dat-o tu și în care se spune că cei doisprezece cai mi-au fost lăsați în păstrare de hatmanul cazacilor. Pandurii au crezut fiindcă nu le dă mâna să se îndoiască de o hârtie venită de la ruși și au plecat.

— Bine, Leonte! Dacă mai revin, amenință-i că te plângi la comandamentul rusesc din Galați și cum astăzi rușii sunt aici ca la ei acasă, nu va îndrăzni nimeni să se atingă de ei sau de tine. Acum du calul și întoarce-te, căci vreau să trec în baltă.

Leonte dispăru cu calul și peste câteva minute se ivi din nou.

În tovărășia lui, Mihu Inimă de Leu și cu Florica se îndreptară apoi în spre țărmul Dunării, unde o barcă era săltată de valurile fluviului.

Mihu și cu Florica luară loc în barcă și Mihu îi făcu vânt, împingând-o în mijlocul curentului.

Mihu puse mâna pe vâsle și cu lovituri puternice îndreptă barca spre celălalt țărm unde începea Balta.

Aici, în baltă, era ascunzătoarea lui Mihu Inimă de Leu, care pe vremuri își țesuse visuri de fericire și iubire sub numele de Stanislau Rimsky și Vulturul Morții.

Soarta însă îi încurcă socotelile și-i rupse cu o mână nemiloasă firul frumoaselor visuri pe care și le făurise.

După pierderea aceleia pe care o iubise mai mult decât orice pe lume, atât el cât și credinciosul său prieten, Dan Dragomir, fură din nou puși sub urmărire și amândoi se retraseră în Balta Dunării.

De data aceasta răutatea omenească îl aruncase în ghearele unei vieți pe care n-o dorea și de care ar fi fost bun bucuros să se poată lepăda. Dar din momentul ce-l împinseseră la această viață, nu se sperie, ci porni cu hotărâre pe drumul pe care i-l impuseseră alții. În chipul acesta avea măcar prilejul să se răzbune pe toți aceia care îl nenorociseră pentru a doua oară, care îl chinuiseră și-l înjosiseră.

Ei porniseră numai doi spre Baltă; acolo însă găsiseră numeroși alți izgoniți ai soartei, care li se alăturară cu

dragă inimă, deoarece până atunci nu avuseseră un căpitan care să-i adune laolaltă și care să-i conducă la îndeplinirea cât mai desăvârșită a planurilor lor de răzbunare.

Toți oamenii aceștia nici nu bănuiau măcar că Stanislau Rimsky este străin de neamul lor. Dan Dragomir îi căută un nume curat românesc și-i dădu o poreclă care ea singură să fie o sperietoare pentru dușmani.

Așa a ajuns Stanislau Rimsky regele Bălților, sub numele de Mihu Inimă de Leu.

Și Mihu Inimă de Leu era un căpitan cum urgisiții soartei nu-și puteau dori mai bun.

Cu ajutorul lui Dan Dragomir el ținu rânduială printre noii săi voinici, iar prin curajul și deșteptăciunea sa, precum și cu priceperea sa la luptă, dobândi nu numai încrederea, dar și admirația acelora care de bună voie se puseseră sub porunca lui.

Toți tovarășii i se supuneau fără crâcnire și-i îndeplineau orice poruncă, deoarece știau că bine nu poate fi decât numai cum poruncește căpitanul.

Faima lui Mihu Inimă de Leu se răspândi ca fulgerul, nu numai în Baltă, ci chiar și dincolo de Dunăre.

Nu trecea săptămână să nu vină noi nenorociți, noi asupriți ai turcilor, sau ai rușilor, care stăpâneau atunci țara pe din două, nenorociți care se rugau în genunchi să fie primiți în bandă. Dar faima lui Mihu Inimă de Leu trecu și dincolo de Galați și Brăila și peste tot numele lui era rostit cu teamă.

Firește însă că teamă n-aveau decât aceia care se știau cu musca pe căciulă.

Mihu Inimă de Leu era foarte bine informat. Știa tot ce se petrecea prin împrejurimi și întotdeauna se ivea acolo unde se simțea cel mai mult nevoie de el. Adeseori se întâmpla ca o biată familie de țărani să fie deznădăjduită, neștiind de unde să plătească dijma boierului, când cineva,

în miez de noapte, bătea la ușă pe neașteptate și lăsa o pungă cu galbeni în pragul ei.

Cine o adusese?

Mihu Inimă de Leu, prietenul săracilor.

Legendele nu întârziară să se nască în jurul lui și numele său era cunoscut din zi în zi de tot mai multă lume.

În Bălțile Dunării Mihu Inimă de Leu erau tocmai ceea ce Vulturul Morții fusese în Rusia.

Numele lui trecea din gură în gură și seara, la clacă, flăcăii și fetele nu povesteau decât despre isprăvile lui.

În curând toată lumea îl cunoștea și moșierii de prin împrejurimi, care luau și pielea de pe bieții țărani, începură să ceară ajutoare deznădăjduite de la comandamentul pandurilor, pentru a-i apăra împotriva temutului bandit, cum îi ziceau ei, haiduc, cum îl numeau cei săraci și asupriți.

Acțiunea împotriva lui Mihu era condusă de boierii Panait Fotache și Mircea Vulpescu, care se îndârjiseră împotriva voinicului, de când găsiră pe poarta conacului de lângă Brateș, trei zile de-a rândul, câte o bucată de hârtie, pe care era scris doar atât:

Tremurați!

Fiindcă Mihu Inimă de Leu va veni când vă va fi lumea mai dragă să-l răzbune pe Stanislau Rimsky!

Nimeni nu putea să-și dea seama în ce chip ajunsese bilețelul acela pe poarta conacului. Cel dintâi, hai, mai treacă-meargă! De atunci însă, argați anume însărcinați urmăreau pe toți aceia care treceau pe lângă conac și nu numai ziua, ci chiar și noaptea.

Oameni înarmați păzeau din toate părțile așteptând apariția vestitului căpitan de haiduci, pe care voiau să-l ciuruiască cu gloanțele puștilor lor. Dar toată paza lor era zadarnică deoarece a doua zi de dimineață bilețelul iar era pe poartă.

Asta le întrecea pe toate.

Boierii Panait Fotache și Mircea Vulpescu, care erau socotiți ca moșierii cei mai cu vază prin împrejurime, trimiseră îndată înștiințare la Galați, vestind despre nemaiauzita îndrăzneală a lui Mihu.

Ispravnicul din Galați veni el însuși la conac, urmat de o mare ceată de panduri și dorobanți, pentru a lua el însuși măsurile necesare pentru prinderea celui urmărit.

De-abia ajuns la conacul lui Vulpescu află ispravnicul despre toate isprăvile lui Mihu Inimă de Leu. Într-un răstimp foarte scurt, banda lui prădase cinci conacuri, două diligențe, fără a mai vorbi de numeroasele alte aventuri mai mici, despre care păgubașii de multe ori nici nu îndrăzneau să se plângă la autorități, de teamă să nu-l înfurie pe Mihu și mai rău.

Ispravnicul își dădu seama cu groază că faptele lui Mihu Inimă de Leu primejduiesc siguranța întregului ținut și de aceea hotărî ca îndată după înapoierea sa la Galați să ia toate măsurile necesare pentru prinderea temutului căpitan de bandiți.

Ispravnicul se și ținu de cuvânt.

Îndată după înapoierea sa la Galați rândui patrule de panduri care să colinde zi și noapte ținutul primejduit, iar peste câteva zile trimise și dorobanți pe urmele lui Mihu.

Dar puterea lui Mihu Inimă de Leu n-o putură înfrânge nici chiar dorobanții.

Voinicii își continuară isprăvile ca și mai înainte, poate chiar cu mai multă îndrăzneală și adeseori își făceau apariția chiar în satul în care se găsea oștirea. Nu făceau nimănui niciun rău, veneau doar spre a dovedi că nu era putere în lume de care să se teamă.

Adeseori dorobanții porneau pe urmele lor, dar în zadar.

Caii voinicilor zburau ca niște zmei, iar când apucau să ajungă în Baltă, nimeni nu le mai putea da de urmă.

Voinicii aveau acolo nenumărate ascunzători peste care era cu neputință să dea, deoarece prin canalurile

întortocheate ale Bălții nici nu prea îndrăzneau dorobanții să se avânte, pentru că știau că acolo îi așteaptă o moarte sigură.

Canalele acestea, cu miile la număr, erau atât de întortocheate, încât era cu neputință să te orientezi prin ele și dacă te avântai prea adânc în labirintul lor, era aproape sigur că nu vei mai ști să te înapoiezi și vei pieri acolo, dându-ți ultima suflare în căutarea zadarnică a drumului ce ducea înapoi. De aceea, de obicei dorobanții încetau urmărirea de îndată ce ajungeau la malul Dunării.

Mihu Inimă de Leu avea tăinuitori pe tot țărmul de la Galați și până dincolo de Brăila și oriunde ajungea, găsea îndată bărci care îl așteptau spre a-l transporta în împărăția sa, în Baltă.

Dacă se întâmpla vreodată ca vreun pandur sau vreun dorobanț mai îndrăzneț să se încumete să pătrundă cu barca în Baltă, spre a spiona, cu siguranță că nu se mai întorcea să-și dea raportul, căci, pe când nici nu se aștepta, deodată răsuna o detunătură de armă din mijlocul stufului și îndrăznețul plătea cu viața cutezanța sa.

Arcadie Costescu, ispravnicul de Galați era cunoscut în toată țara pentru liniștea sa din care nu-l putea scoate nimeni. Ani de zile nu se petrecuse în ținutul său sau chiar și în țară vreun eveniment care să-l fi făcut să-și piardă cumpătul. Războiul ruso-turc, pacea de la Adrianopol, regulamentul organic, stăpânirea rusească, nimic nu-l scosese din liniștea-i devenită proverbială. Acum însă, când faima isprăvilor lui Mihu Inimă de Leu se răspândise în toată țara și când văzu că nici chiar dorobanții nu sunt în stare să pună mâna pe primejdiosul bandit ce neliniștea ținutul a cărui supraveghere îi fusese încredințată își pierdu chiar și el cumpătul și deveni nervos.

— Cum, nu se poate pune mâna odată pe acest bandit? strigă el, furios, într-o bună zi. Se vede că eu însumi trebuie să pornesc în urmărirea acestui Mihu Inimă de Leu.

În aceeași noapte ispravnicul avu o aventură neobișnuită.

Arcadie Costescu locuia într-o casă foarte frumoasă la Galați. Era burlac, dar de aceea se îngrijea foarte mult de casa sa pe care și-o aranjase cu mobilele cele mai frumoase și mai de preț, comandate anume pe la meșterii din Ardeal. Avea o gospodină care-i conducea treburile casei și își luase chiar și lachei.

Pe lângă ocupația lui de ispravnic, mai avea o mare slăbiciune pentru științele naturale. În una din odăile casei sale cărțile de știință acopereau toți pereții și din aceste cărți Arcadie Costescu căuta să pătrundă în cât mai multe taine ale naturii.

Cea mai mare plăcere a ispravnicului de Galați era ca după o cină îmbelșugată să se poată tolăni într-un fotoliu din biblioteca sa spre a se cufunda în citirea unei cărți de știință.

Acum, când fusese nevoit să conducă operațiunile împotriva lui Mihu Inimă de Leu își părăsise obișnuitul fel de viață de câteva zile ceea ce-l amărâse peste măsură.

Trecuseră zile întregi fără să mai fi răsfoit vreo carte, fără să se mai fi tolănit în fotoliu și în asemenea împrejurări oricine își poate închipui cât de mare-i fu bucuria când înapoindu-se din inspecția făcută de-a lungul Brateșului, se putu întinde din nou în fotoliul favorit, în mână cu una din cărțile preferate.

De-abia mai putea aștepta sfârșitul cinei, după consumarea căreia alergă iute în bibliotecă unde se cufundă în lectura-i obișnuită. Cu pipa în colțul gurii, cu ochii pierduți în nesfârșitele rânduri de litere, Arcadie Costescu părea mai curând un cărturar, decât un ispravnic.

Arcadie Costescu era atât de cufundat în lectură încât nici nu băgă de seamă un mic zgomot care venise din dreptul ferestrei. În fața ferestrei deschise se ivise un cap

cu doi ochi scânteietori care se uitau țintă la ispravnicul care habar n-avea de ceea ce se petrecea în jurul său.

Neașteptatul vizitator nocturn se ridică atunci, după cap ieșindu-i la iveală și trupul. Voia parcă să intre în odaie. Pe urmă se răzgândi însă și se așeză doar pe pervazul ferestrei, unde începu să fluiere ca și când ar fi fost la el acasă.

Auzind acest fluierat, Arcadie Costescu își ridică curios capul și se uită în jurul său.

Dar când zări chipul aceluia care luase loc pe pervazul ferestrei, pipa îi căzu din colțul gurii, iar el însuși sări de pe scaun, tulburat.

— Ce cauți aici?

Străinul se întoarse zâmbind în spre ispravnic.

— Șezi liniștit, domnule ispravnic! răspunse el foarte calm.

Cuprins de o mânie fără margini, Arcadie Costescu vru să se năpustească asupra necunoscutului său vizitator care însă nu-și pierdu cumpătul nici chiar în urma gestului grăbit al ispravnicului.

— N-ai auzit că ți-am spus să stai liniștit? sună glasul puternic al necunoscutului, care, pentru a-și sublinia cuvintele, scoase și un pistol de la brâu îndreptându-l asupra ispravnicului.

Arcadie Costescu se uită uluit la străinul al cărui glas tună din nou:

— Ia loc pe scaun, dar îndată!

Arcadie Costescu se supuse în mod mecanic.

— Dar cine… cine ești? îngână el, încurcat și speriat.

— Cine sunt? fu răspunsul. Cine poate fi acela care știe să pătrundă cu ațâța ușurință chiar și într-o casă atât de bine păzită ca aceasta?

Ispravnicul se uită nedumerit.

— Ei, domnule ispravnic, d-ta ar trebui să știi mai bine decât oricine că ai onoarea să saluți în casa d-tale pe Mihu Inimă de Leu!

— Mihu… Inimă de Leu?

— Da… da… Te-ai speriat oare?

— Dar cum ai ajuns aici?

— După informațiile mele în ultimele zile mi-ai amintit numele de nenumărate ori și atunci mi-am zis că s-ar cuveni să-ți fac o vizită!

— Voi pune să te prindă…

Mihu râse din toată inima.

— Ușor de zis, dar greu de făcut!

— Voi striga după ajutor!

— Poți striga cât vrei!

— Cum, nu ți-e teamă?

— De ce? De cine?

— De oamenii mei! De panduri!

— De ce să-mi fie teamă? În clipa, în care îndrăznești să strigi, te împușc, iar mie tot îmi va mai rămâne timp să fug.

— Și mă rog, ce vrei de la mine?

— Vreau să-mi făgăduiești că vei înceta cu urmărirea pornită împotriva mea!

Arcadie Costescu începu să zâmbească.

— La ce ți-ar folosi dacă ți-aș făgădui? Nu sunt singurul care am pornit împotriva lui Mihu Inimă de Leu. Însărcinarea aceasta ne-a fost dată la mai mulți deodată. Dacă m-aș retrage eu, cu asta n-ai folosi nimic. Aceasta este una din fețele medaliei…

— Și cealaltă?

— Cealaltă, dragul meu este aceea că pe mine nici prin rugăminți și nici prin amenințări nu mă poate îndepărta nimeni de la îndeplinirea datoriei… Mărturisesc că aș prefera să citesc toată ziua, decât să-mi frământ creierul cu urmărirea bandiților, dar dacă datoria îmi cere aceasta, nu mă voi da înlături…

Era vădit că mărturisirea aceasta atât de sinceră îl impresionase adânc pe Mihu Inimă de Leu care nici nu căută să ascundă ceea ce simțea.

— Domnule ispravnic, d-ta pari să fii un vrăjmaș primejdios și mare în același timp. Nu mi-ar fi prea greu să scap acum odată pentru totdeauna de d-ta, dușmanul meu cel mai de seamă, dar asemenea fapte nu sunt vrednice de mine, nu sunt vrednice de Mihu Inimă de Leu. Altădată, dacă se va întâmpla să ne găsim față în față în toiul luptei, amândoi bătându-ne cu arme egale, atunci voi fi fără cruțare… Atunci se va hotărî care din noi doi este mai tare.

Ispravnicul Galaților se uită uluit la căpetenia de bandiți care urmă liniștit:

— Dar fiindcă nu sunt încredințat că și d-ta te-ai purta la fel cu mine și nu ți-ai asmuți asupra mea copoii în clipa când aș pleca de aici, trebuie să-mi iau măsurile de prevedere… Nădăjduiesc că nu vei căuta să te împotrivești…

În clipa următoare o frânghie zbură din mâna voinicului, frânghie în formă de „lasso”, care se încolăci în jurul spetezei fotoliului și a trupului lui Arcadie Costescu. Mihu Inimă de Leu sări atunci de pe pervazul ferestrei și apropiindu-se de ispravnic îi mai înfășură frânghia de câteva ori în jurul trupului, așa că Arcadie Costescu nici nu se mai putea mișca. După aceea scoase o batistă cu care legă gura ispravnicului spre a-l împiedica să strige ajutor. Și apoi spre a da de știre a cui ispravă era aceasta, luă o foaie de hârtie de pe masă și scrise pe ea:

Mihu Inimă de Leu a fost pe aici!

Apoi se înclină înaintea ispravnicului și pe urmă sări pervazul ferestrei, făptura lui dispărând în întunericul nopții.

*
* *

Noua îndrăzneală a căpitanului de haiduci, pe care-l urmăreau cu atâta îndârjire, atât pandurii, cât și dorobanții, stârni o adevărată panică în ținutul Galaților. Din ziua aceea însă Arcadie Costescu porni și mai înverșunat în urmărirea lui Mihu și pentru ca să nu mai aibă și a doua oară surpriza unei vizite asemănătoare, porunci ca panduri înarmați să-i păzească locuința zi și noapte.

Numărul urmăritorilor se înmulți și mai mult. Ispravnicul luase hotărârea ca dorobanții să lucreze mână în mână cu pandurii, nu răzleți ca până atunci. Dar nici această măsură nu fu de vreun folos, deoarece în fața urmăritorilor se ridică aceeași piedică de neînvins: Balta,

cu nemărginirea ei, în care nu se putea pătrunde fără primejdia unei morți sigure.

CAPITOLUL 88
Moara de pe malul Dunării

Puțin mai sus de Galați, spre Brăila, pe vremea aceea Dunărea se despărțea în două, prinzând la mijloc o mică fâșie de pământ, ca o insulă. Cele două brațe ale Dunării însă erau neegale. Pe când pe brațul stâng trecea aproape toată Dunărea, brațul drept semăna mai mult ca un pârâiaș, putând fi trecut cu piciorul.

Astăzi Dunărea este împreunată la locul acela. Apele au mâncat mica insulă, an de an și într-o bună zi, după o inundație, fâșia de pământ n-a mai ieșit la suprafață.

Pe acest braț drept al Dunării, pe vremea aceea exista o moară al cărei zgomot monoton se auzea până departe. Socotind după mersul roților, care nu se opreau mai niciodată, ai fi zis că morarului acesta trebuia să-i meargă foarte bine, dacă lucrul se ținea lanț la moara lui. În realitate însă, roțile se învârteau nu pentru a măcina, ci pentru a păcăli pe străinii care s-ar fi rătăcit prin partea locului.

De săptămâni de zile își așezase tabăra un moara aceasta, Mihu Inimă de Leu. Înainte vreme, morarul locuia în moară numai cu fata lui Smaranda și veșnic se plângea deoarece n-avea de lucru.

El își ridicase moara acolo, pe brațul drept al Dunării, cu speranța că toți pescarii din Baltă vor veni să macine la el, pentru a nu mai trece Dunărea cu bucatele. Bietul om însă se înșelase amar în socotelile lui. Pescarii din Baltă îi aduceau lui bucatele spre măcinat, este adevărat, dar

bucatele acestea erau atât de puține încât din zeciuiala lor morarul n-ar fi avut ce să mănânce nici două luni din cele douăsprezece ale anului.

De unde să fie bucate multe, când pământul uscat ce exista ici și colo în baltă, de-abia le ajungea oamenilor spre a-și ridica o colibă, în care să se poată adăposti?

În asemenea împrejurări era firesc ca morarului să-i meargă treaba foarte prost.

În schimb, de când își făcuse Mihu Inimă de Leu apariția în Baltă, pe morar nu-l mai durea capul. El se dădu cu trup și suflet lui Mihu Inimă de Leu și din clipa aceea avu din belșug tot ce-i trebuia și pe deasupra nici nu mai trebuia să muncească.

Smarandei îi plăcea și ei grozav de mult viața aceasta, deoarece acum putea să umble în rochii care mai de care mai frumoase și nici nu era silită să mai asude cărând sacii și deșertând bucatele aduse la moară, din an în Paști.

Amândoi nu știau cum să-i mai mulțumească lui Dumnezeu că li-l scosese în cale pe Mihu. Teamă nu le era că-și vor aprinde paiele în cap, deoarece urmăritorii nu îndrăzneau să treacă în Baltă, spre a căuta să pună mâna pe voinici. De altfel, voinicii erau foarte prevăzători, așa că morarul și cu fiica să nu trebuiau să se teamă că se va găsi cineva care să descopere taina Morii de pe malul drept al Dunării.

Dar oricât de mare ar fi fost siguranța, Mihu Inimă de Leu tot luă măsurile de pază pe care le crezu necesare.

Pe sub sălciile care înconjurau moara stătea veșnic de pază câte un voinic care scruta Dunărea spre a observa din timp dacă se apropie vreo barcă. Dacă se întâmpla așa ceva, voinicul de pază fluiera într-un chip mai dinainte hotărât și prietenii săi se ascundeau îndată în magazia morii. Iar dacă veneau pescarii cu ceva bucate de măcinat, morarul le și măcina pentru a nu stârni bănuieli.

Asta însă se întâmpla destul de rar.

Printre oamenii săi Mihu Inimă de Leu ținea o rânduială foarte aspră. Acum situația era cu totul alta decât cu ani înainte în Pădurea Rudinului, când Mihu Inimă de Leu și Stanislau Rimsky fusese poreclit Vulturul Morții. Pe vremea aceea își avea alături de el pe cei mai credincioși prieteni ai săi, de a căror fidelitate nu se putea îndoi nicio singură clipă. Acum însă, dintre vechii tovarăși nu-l avea alături de el, decât pe Dan Dragomir, toți ceilalți complici îi erau străini.

Cu toate acestea, atât de mult temuta ceată de haiduci a lui Mihu Inimă de Leu se alcătuise numai în decurs de câteva zile.

În clipa când porniseră în doi spre Baltă nici prin minte nu le trecuse că peste câteva zile vor avea alături de ei o adevărată armată de oameni credincioși, gata la orice.

La început se alăturară de ei numai doi urgisiți ai soartei, fugiți în Baltă dinaintea nedreptății oamenilor.

După aceea urmară ceilalți și în curând banda lui Mihu Inimă de Leu era alcătuită din doisprezece oameni. În curând însă numărul voinicilor se înmulți cu încă șase tovarăși, oamenii lui Grigore Muscan, un alt căpitan de bandiți, care se așezase mai de mult în Baltă, de unde dădea lovituri mai mici prin satele din jurul Galaților și Brăilei.

Mihu Inimă de Leu îi primi cu dragă inimă și astfel numărul voinicilor săi se ridică la optsprezece. Căpitan al bandei fu ales Mihu Inimă de Leu, care veghea ca disciplina cea mai desăvârșită să domnească printre oamenii săi, deoarece știa că altfel nu poate ajunge la niciun rezultat.

În privința isprăvilor bandei însă, felul lor rămase același ca și pe vremea când Rimsky stăpânea pădurile din jurul Rudinului. De nevinovați, de săraci, de oropsiți nimeni n-avea voie să se atingă. Este adevărat că Grigore Muscan și cu oamenii săi erau obișnuiți să se poarte cu toată lumea la fel, prădând pe toți aceia care le ieșeau în cale, fără nicio

deosebire, dar Mihu Inimă de Leu nici nu voi să audă despre așa ceva.

Hotărârea lui Mihu stârni oarecari murmure de nemulțumire, dar până în cele din urmă căpitanul tot izbuti să înăbușe aceste murmure.

— Cui nu-i place, n-are decât să plece! Eu n-am chemat pe nimeni la mine și nici nu voi sili pe nimeni să rămână… Acela care nu se poate obișnui cu felul de viață pe care-l cer eu, să plece chiar acum, nimeni nu-l va împiedica…

Mihu Inimă de Leu nu și-ar fi schimbat aceste vederi pentru nimic în lume și oamenii lui Grigore Muscan fură nevoiți să se supună poruncilor lui. Este adevărat că nemulțumirea nu se împrăștie cu totul din sufletele oamenilor lui Grigore Muscan care se gândeau adeseori la vremurile când totul le era îngăduit, dar simțământul de nemulțumire nu izbucnea decât numai atunci când Mihu Inimă de Leu nu era alături de ei.

Când căpitanul era acasă, disciplina de fier era observată de toată lumea și toate se întâmplau după prescripțiile lui Mihu.

*

*   *

După cum am mai amintit, tabăra și adăpostul voinicilor era acum moara de pe brațul drept al Dunării. De aici porneau la aventuri și aici se înapoiau după terminarea isprăvilor. Isprăvile erau puse la cale mai dinainte, întotdeauna. Când porneau să pedepsească, pe câte un vătaf care se purta rău cu țăranii, când venea câte un voinic cu vestea că, două-trei lăzi cu bani de argint sunt în drum în spre isprăvnicie.

Asemenea vești erau cele mai pe placul bandiților. Puțin le păsa că dorobanți înarmați însoțeau transportul. Ei ar fi fost gata să se măsoare chiar și cu o armată întreagă de draci, numai să pună mâna pe bani.

Cunoșteau nenumărate locuri propice pentru a da atacul și adeseori se întâmpla ca lăzile cu bani să le cadă în mână după încăierări scurte, de câteva minute, după care, punând ostașii pe fugă, se urcau în bărcile care îi așteptau și trecând Dunărea, dispăreau în Baltă.

Iar dacă apucau să ajungă la Baltă, atunci putea să-i urmărească armate întregi, căci nu le-ar mai fi dat de urmă.

În asemenea împrejurări populația de prin împrejurimi nu întârzie să rostească cu teamă numele ui Mihu Inimă de Leu. Orice se întâmpla prin ținut, oamenii erau gata să spună:

— Mihu Inimă de Leu a făcut-o!

S-au găsit oameni, care folosindu-se de împrejurarea că pentru orice ispravă bănuiala cădea asupra lui Mihu, se răzbunau pe aceia cu care nu se înțelegeau apoi ei erau cei ce strigau mai tare:

— Mihu Inimă de Leu a făcut-o!

Firește că, vestea acestor isprăvi nu întârzia să ajungă și până la moara de pe malul Dunării și ea umplea de amărăciune inima căpitanului de bandiți…

Așa s-a întâmplat odată că, auzind despre o asasinare mârșavă, care fusese pusă tot în socoteala lui, Mihu se înfurie grozav și luându-și barca se duse îndată în satul cu pricina.

El se amestecă printre săteni, îi spionă ce vorbeau și în curând își dădu seama cam cine putea fi dușmanul celui ucis. Și atunci, întocmai ca un agent de poliție, el făcu cercetări până când descoperi pe adevăratul ucigaș. Iar când află adevărul se duse la cel mai apropiat post de panduri și le spuse să stea de pândă în noaptea aceea în jurul casei ucigașului, deoarece vor avea prilejul să vadă lucruri foarte puțin obișnuite.

Iar când se înnoptă, în odaia în care dormea ucigașul se auzi deodată o voce, spunând:

— Scoală-te!

Ucigașul se trezi și observă cu groază că o făptură înfășurată într-un cearceaf alb stătea în fața sa, făcându-i semne curioase.

— Cine e?… Ce este?…

— N-am liniște în mormânt, de când m-ai ucis… De ce nu-ți mărturisești păcatul, spre a te pocăi?… De ce dai vina pe Mihu Inimă de Leu, când tu ești acela care mi-ai împlântat cuțitul în inimă?… Până când nu-ți vei mărturisi fapta, eu nu voi avea liniște în mormânt și voi veni în fiecare noapte spre a-ți aminti de datoria pe care o ai față de sufletul tău…

Făptura învăluită în cearceaf alb se strecură atunci din odaie, cu pași lungi, nefirești, iar ucigașul se luă după ea, cu inima tremurândă, cu fruntea plină de broboane de sudoare rece.

El se năpusti în curte, spre a respira aer curat, un aer mai puțin înăbușitor ca acela din odaie, în care se ivise stafia, dar când făcu primul pas în curte, deodată, îi ieșiră în cale doi panduri, iar ucigașul, prins pe neașteptate, strigă:

— Eu… eu l-am ucis!

*

*   *

Scăpând pe Florica din mâinile tatălui său adoptiv, Mihu o aduse la moara de pe malul Dunării.

Pe drum Florica îi istorisi toată viața nefericită pe care o dusese în casa cârciumarului Promoroacă și Mihu simți și mai multă compătimire pentru nenorocita copilă.

Și în vreme ce Florica își istorisea viața trudită, Mihu Inimă de Leu se transformă din nou în Stanislau Rimsky.

Se revăzuse pe malul Brateșului, așteptând-o pe Mioara… pe Mioara Comăneanu, pe care tutorele ei voia s-o căsătorească cu un bărbat pe care fata nu-l iubea.

Oare nu aceeași soartă o avusese și această nefericită fată? Și pe ea voiau s-o silească să se mărite cu un om pe care nu-l iubea. Gândul că o scăpase de la o soartă asemănătoare cu aceea pe care i-o pregătiseră iubitei sale, îi umplu inima de bucurie.

Pe Mioara el tot n-o uitase încă, se gândea necontenit la ea și mereu trăia cu nădejdea că poate Cerul va fi îndurător și-l va ajuta s-o reîntâlnească.

De îndată ce barca lui se apropie de moară, voinicul de pază îl observă și un fluierat întreit străbătu văzduhul.

Fluieratul întreit fu auzit și de cei din moară care pricepură îndată că venea căpitanul. Voinicii se îngrămădiră în curte, spre a-l vedea și a-l saluta cât mai iute.

Dar când Mihu Inimă de Leu intră în curtea morii împreună cu Florica, voinicii rămaseră cu gura căscată.

Unul din oamenii lui Grigore Muscan nu-și putu stăpâni bucuria și strigă, vesel:

— Ura! Căpitanul și-a adus ibovnica! Acum vom putea face la fel și noi!

Dan Dragomir însă se răsti la el, mânios:

— Nu vorbi până când nu știi cine este fata aceasta și în ce împrejurări a ajuns la căpitanul nostru!

Banditul ridică din umeri și răspunse, pe un ton ironic:

— Ia nu te mai făli atâta cu el… căci doar nu mai încape nicio îndoială…

Dan Dragomir nu-i mai răspunse, ci se grăbi în întâmpinarea căpitanului.

Bandiții îl salutară pe Mihu cu strigăte înflăcărate:

— Trăiască!

— Ura!

— Trăiască căpitanul!

Florica se uită speriată la oamenii aceștia cu înfățișări atât de războinice, dar Mihu Inimă de Leu o liniști:

— Nu te teme, căci nu ți se va întâmpla nimic!

Bandiții se uitau cu priviri aprinse la fata al cărei farmec și frumusețe tinerească îi subjugase de la cea dintâi privire.

Mihu Inimă de Leu se duse cu ea de-a dreptul la tovarășii săi.

— Fraților, zise el, cu voce sonoră, pe această biată copilă au vrut s-o nenorocească pentru toată viața căutând s-o împingă la o căsătorie în care numai de nefericire ar fi avut parte. Eu am scăpat-o de această crudă soartă și până când îi voi găsi vreun rost, va rămâne aici, la noi. Fetei nu trebuie să i se întâmple nicio neplăcere. O pun sub scutul meu! Ați înțeles?

Un murmur înăbușit fu răspunsul.

Mihu Inimă de Leu se uită cu ochi cercetători în jurul său ca și când ar fi căutat pe cineva.

În cele din urmă o zări pe fata morarului stând în apropierea fântânii.

— Smarando! strigă el.

Fata se apropie cu pași grăbiți.

— Poruncește, Mihule!

— Uite fata aceasta, Smărăndițo! zise el, arătând în spre Florica. Ai grijă de ea și iubește-o ca și când ar fi sora ta.

Ochii mari ai Smarandei se uitau ascultător la căpitanul de bandiți. În clipa în care îl zărise pe Mihu venind la braț cu Florica, gelozia începu să-i roadă inima. Fiindcă din cea dintâi clipă când îl zărise, o dragoste nețărmurită încolți în sufletul Smarandei pentru căpitanul de bandiți.

Toată ziua nu făcea altceva decât să se gândească în ce chip ar putea stârni aceleași simțăminte și în sufletul lui Mihu. Dar în zadar se îmbrăca în veștminte scumpe și frumoase, în zadar se trudea să fie cât mai mult pe placul voinicului, Mihu Inimă de Leu rămase cu inima de gheață, față de toate încercările Smarandei de a-l atrage și afară de o dragoste prietenească nu simți nimic pentru fata morarului.

Inima lui era inima lui Stanislau Rimsky și inima lui Stanislau Rimsky era a Mioarei Comăneanu.

Orice furtună să fi dat peste el, inima aceasta nu-și schimba simțămintele. El n-o uitase pe Mioara și n-avea s-o uite vreodată.

De aceea nici n-o băgă în seamă pe Smaranda, oricât îi arunca priviri pătimașe chipeșa fată a morarului. Dar chiar dacă simțurile-i ar fi tresărit la apropierea fetei, el tot trebuia să și le stăpânească, deoarece în calitatea lui de căpitan nu putea călca el, cel dintâi, regulile pe care singur le impusese tovarășilor săi. Oamenii lui Mihu Inimă de Leu trebuiau să-și alunge din suflet orice simțăminte de dragoste pentru o femeie, deoarece acela care este prea stăpânit de acest simțământ nu mai poate fi un adevărat bandit.

Acela a cărui inimă bate prea tare pentru o femeie nu poate fi îndeajuns de bărbat, nu poate avea destulă liberate de acțiune. Afară de aceasta o femeie trădează mai ușor o taină decât un bărbat. Femeia știe cum să-l descoasă, chiar și pe bărbatul cel mai iscusit, iar când bărbatul acesta o părăsește, ea nu mai are niciun fel de considerație, ea nu se mai gândește că a fost o vreme când l-a iubit orbește, când i s-a supus ca o sclavă, și-l trădează numai pentru a-și potoli setea de răzbunare.

Florica rămase cam zăpăcită în mijlocul acestor oameni, pe care îi vedea pentru cea dinâia oară în viața sa. Smaranda o luă de braț și o duse din mijlocul banditilor. Grigore Muscan o urmări cu priviri pătimașe și mormăi, mulțumit:

— Pe Dumnezeul meu… tare-i frumoasă!

După plecarea fetelor banditii îl încercuiră pe Mihu Inimă de Leu. Căpitanul lipsise mai multe zile și erau curioși să știe pe unde fusese și ce făcuse în timpul acesta.

Întrebările cădeau ploaie:

— Unde ai fost, căpitane?

— Ce ai făcut?

— Ce vești ne aduci?

Mihu de-abia mai apucă să vorbească.

— Urmărirea împotriva noastră este dusă cu aceeași îndârjire.

— N-au decât să vină, strigă Mișu Drăgan, unul din bandiți. Vom vedea noi cine este mai tare!…

— Nici nu trebuie să vă temeți, răspunse căpitanul, căci aici și așa nu vor ajunge ei. Trebuie să fim însă ceva mai prevăzători, când pornim la aventuri.

— Și cel dintâi drum unde ne va duce, căpitane? întrebă Dan Dragomir. La conacul Vulpeștilor?

Mihu Inimă de Leu dădu din cap.

— Din păcate n-a sosit încă timpul să mergem acolo.

— De ce?

— Fiindcă tot mai este păzit de panduri și dorobanți și încă atât de numeroși, încât nu putem avea nicio speranță să ieșim învingători.

— Trăsni-i-ar Dumnezeu, dar nu se mai cotorosesc odată de-acolo? strigă cineva, mânios.

— Știe el Mircea Vulpescu, de ce își păzește conacul cu atâta teamă! zise Mihu Inimă de Leu.

— Știe, zău! strigă și Dan Dragomir.

— Dar nu-i nimic! zise Mihu din nou. Mai curând sau mai târziu tot își va primi pedeapsa!

— De ne-am vedea odată acolo! strigă Grigore Muscan. Zău, căpitane, ai putea să ne și duci odată la conacul Vulpeștilor și nu numai să ne făgăduiești doar. Acolo știu că am avea ce prăda!

Mihu Inimă de Leu se întoarse în spre Muscan și-l privi țintă în ochi, timp de câteva clipe, apoi zise:

— Ai dreptate să fi nerăbdător, Muscane. Vă dați seama însă cu toții că nu eu sunt vinovat de această repetată amânare. Părerea ta este să mergem cât mai iute la conacul Vulpeștilor. Eu însă mă împotrivesc acestei păreri, deoarece nu m-aș putea împăca cu gândul să pierd pe niciunul din oamenii mei. Este adevărat că nu se poate

luptă fără pierderi și că fiecare suntem pregătiți și ne așteptăm oricând să fim doborâți. Ar fi însă o prostie să alergăm în brațele unei pieiri sigure. Mie îmi sunt dragi toți oameni mei, deopotrivă… Ai înțeles, Muscane?

Grigore Muscan se uită în ochii căpitanului, fără să răspundă. Ceilalți însă erau de aceeași părere cu Mihu.

— Căpitanul are dreptate!

— Așa este!

— De ce să mergem la o moarte sigură?

Mihu Inimă de Leu se uită mulțumit la tovarășii care îl înconjurau. Dan Dragomir zise, apoi:

— Dacă nu mergem încă la conacul Vulpeștilor, care este planul tău pentru viitorul cel mai apropiat, căpitane?

Mihu Inimă de Leu se gândi o clipă, pe urmă răspunse:

— Părerea mea este că deocamdată, cel mai bine ar fi să stăm liniștiți, aici la moară. Trebuie să renunțăm la aventuri pentru câteva zile, poate chiar pentru câteva săptămâni. Este de mare însemnătate să nu ne arătăm, să nu ne vadă nimeni, pentru ca cine știe prin ce împrejurare să nu cumva să ne descopere cineva ascunzătoarea. Ar fi păcat să fim siliți să părăsim această moară, care ne adăpostește mult mai bine, decât colibele umede și nesănătoase din interiorul Bălții.

— Ai dreptate, căpitane! zise Dan Dragomir…

Vorbele lui Mihu fură hotărâtoare și pentru ceilalți bandiți. Chiar și Mișu Drăgan, unul din bandiții cei mai dornici de aventuri, dădu din cap, în semn că și el este de aceeași părere.

— Vom face așa, după cum vrea căpitanul!

Grigore Muscan voia să se împotrivească iarăși însă în urma acestei aprobări unanime a tovarășilor săi, nu mai îndrăzni să spună ceea ce-i stătea pe limbă.

După aceea bandiții se risipiră, care încotro. Mihu Inimă de Leu se duse să se odihnească, deoarece în cele câteva zile petrecute departe die moară dormise foarte puțin și

oboseala îl dobora. El se retrase în odaia sa, unde se trânti pe pat și în curând adormi.

Bandiții se răspândiră prin curte de unde în curând se auzi cântecul lor, când de dor și jale, când de bucurie.

Și în vreme ce cântau, bandiții pregătiră focul, așezând deasupra ceaunul cel mare în care urmau să-și fiarbă vestitul borș pescăresc.

Grigore Muscan se despărți și de acei membri ai bandei de care știa că sunt cu trup și suflet alături de Mihu Inimă de Leu. El nu se simțea bine decât în mijlocul vechilor săi tovarăși, cu care se cunoștea de pe vremea când predau de capul lor, mai înainte de a se fi întovărășit cu Mihu Inimă de Leu. Cu oamenii aceștia cu care în majoritate era din același sat Muscan era prieten adevărat.

— Iarăși trebuie să stăm săptămâni întregi cu mâinile în sân! mormăi el, nemulțumit.

— Și ce te supără? răspunse unul dintre bandiți, în timpul acesta știu măcar că niciun glonte de pandur nu-mi va șuiera pe lângă urechi.

— Dar nici nu prădăm nimic!

— Parcă și așa mult putem prăda sub conducerea lui Mihu!

Grigore Muscan se făcu roșu de mânie.

— Așa este! Ai dreptate! De ce credeți că mă lovește damblaua pe mine?

— O fi, dar n-avem ce face! Știi prea bine că în privința aceasta căpitanul este neînduărtor. Nimeni nu este în stare să-l facă să-și schimbe părerea.

Grigore Muscan rosti atunci câteva cuvinte pline de înțeles.

— Lăsați că se vor schimba lucrurile! Fiți fără grijă! Vor mai reveni vremurile acelea fericite când ne simțeam atât de bine!

Cu aceste cuvinte se duse de lângă tovarășii săi.

El se îndreptă în spre iazul morii, pe lângă care începu să se plimbe. Spre această parte dădeau ferestrele morii,

ferestre, care în seara aceea de vară erau toate deschise. Grigore Muscan își aruncă privirile prin aceste ferestre deschise.

În una din odăi o zări pe Florica, noua locatară a morii.

Frumoasa copilă stătea pe marginea patului, cu capul lăsat între mâini, gânditoare.

Muscan o măsură cu priviri pătimașe.

— De-abia acum îmi pot da seama într-adevăr, cât este de chipeșă. După cât se pare Mihu n-are gusturi proaste...

Și se uită mai departe la frumoasa fată care nici nu băgase de seamă că cineva o privește prin fereastra deschisă cu atâta încăpățânare.

Și cu cât se uita mai mult la ea, cu atât mai mult îi plăcea fata lui Grigore Muscan. O dorință arzătoare îl cuprinse de a fi acolo lângă ea spre a o putea săruta.

În clipa următoare își făcu vânt și trupul lui mlădios fu în odaie dintr-o singură săritură.

Florica țipă.

Dar Grigore Muscan o cuprinse în brațe și cu un sărut îi înăbuși țipătul mai înainte de a fi ieșit din piept cu toată puterea lui.

— Încet, frumoasa mea, zise el. La naiba, eu n-am văzut încă nicio fată frumoasă care să se sperie de sărutarea flăcăului!

— Lasă-mă!... Dă-mi drumul...

Muscan râse batjocoritor.

— Să-ți dau drumul când eu ardeam de nerăbdare să mă văd odată singur cu tine?

Florica își adună toate puterile, spre a se smulge din brațele banditului, însă mâinile de fier ale lui Muscan o țineau strâns.

— Nu te temi de Mihu Inimă de Leu care v-a poruncit să nu vă atingeți de mine?

— De ce să mă tem, porumbițo? Ceea ce-i este îngăduit lui Mihu Inimă de Leu îmi este îngăduit și mie... Și nu mai face pe năzuroasa... Dă-mi odată o guriță!

Drept răspuns la această cerere, Florica își înfipse unghiile în obrajii lui Muscan și trase cu toată puterea. În urma unghiilor se iviră dâre roșii de sânge.

Banditul urlă de durere.

— Stai tu numai pisicuță sălbatică!… Numai de necaz și nu te voi mai lăsa acum…

Și adunându-și toate puterile, se pregăti să învingă îndărătnicia fetei prin forța sa mult mai mare decât aceea a plăpândei copile. Florica se apăra, se stătea, țipa deznădăjduită.

— Lasă-mă… Pleacă de aici…

Între bandit și fată se încinse o luptă deznădăjduită. Banditul era mult mai puternic însă primejdia înzecise forțele fetei.

Din când în când izbutea să se strecoare din mâinile lui Muscan și atunci se repezea în spre ușă spre a fugi afară. Dar banditul o ajungea dintr-o săritură și atunci lupta reîncepea și mai deznădăjduită.

În vreme ce Florica se apăra din toate puterile ușa se deschise încet.

În pragul ei se ivi Mihu Inimă de Leu, care rămase îngrozit, văzând scena ce se desfășura înaintea ochilor săi.

În clipa următoare un strigăt înfiorător răsună în mica odăiță:

— Muscane!

Mihu nici nu mai așteptă să primească răspuns la această strigare; dintr-o săritură el fu lângă tovarășul său și cu o singură smucitură o eliberă pe Florica din brațele agresorului.

În urma energicei intervenții a lui Mihu, Grigore Muscan zbură tocmai în celălalt capăt al odăii, unde își pipăi, gemând îndurerat, oasele crunt lovite în urma grozavei căderi.

— Nu ți-am spus că fata aceasta stă sub scutul meu? continuă Mihu Inimă de Leu, furios. Tu, tocmai tu, Grigore Muscan, care mai înainte ai fost căpitan de bandiți, tocmai

tu nesocotești disciplina? Piei din ochii mei și află că dacă te mai atingi o singură dată de fata aceasta, te fac una cu pământul! Ai înțeles?

Grigore Muscan nu îndrăzni să se împotrivească. Știa prea bine că dacă s-ar măsura cu Mihu Inimă de Leu, el ar fi cel care ar trage scurta. Mihu avea o putere de taur și dacă s-ar fi luat la luptă cu el fără îndoială că acesta i-ar fi zdrobit oasele.

De aceea găsi că era mai nimerit să dispară cât mai iute din odaie.

În sinea lui însă fierbea ca o oală pe foc. O mânie nemărginită îl cuprinse și jură să se răzbune pe Mihu.

În timpul acesta Mihu Inimă de Leu se apropie de Florica și-i zise, blând:

— Nu te teme, Florica! Dacă cineva va mai îndrăzni să se atingă de tine, eu voi fi aici și te voi apăra oricând și de oricine!

Florica își ridică ochii și se uită plină de recunoștință la Mihu Inimă de Leu.

După această aventură sfârșită într-un chip atât de puțin plăcut, Grigore Muscan se furișă din odaie, cu obrajii zgâriați și pipăindu-și oasele care îl dureau grozav din pricina căzăturii.

Banditilor nu le fu greu să ghicească ce se întâmplase cu el, cu toate acestea ei îl întrebară:

— Cine ți-a dăruit aceste amintiri Muscane?

— M-am împiedicat și am căzut! răspunse banditul.

Ici-colo răsunară râsete batjocoritoare.

Muscan se uită furios la aceia care râdeau de el, le aruncă priviri fulgerătoare, dar pe urmă se duse mai departe, fără a răspunde ceva deoarece n-avea poftă de nimic. Fu fericit când se putu întinde pe culcușul său. Locul unde se lovise în cădere îl durea încă grozav, de parcă și-ar fi rupt toate oasele.

După plecarea lui Muscan bandiții nu mai vorbiră decât de el.

— Nu încape nicio îndoială că numai căpitanului îi poate mulțumi aceste amintiri, zise Dan Dragomir. Se vede că iar a căutat să se împotrivească la ceva. De data aceasta însă, a cam pățit-o!

— Nu-i strică! zise Mișu Drăgan. Muscan este un răzvrătit încăpățânat, care caută să ațâțe pe oameni. Părerea mea este că, el ar vrea să fie căpitan în locul lui Mihu.

Dan Dragomir începu să râdă.

— În privința aceasta își va pune pofta în cui, căci nu se va alege nimic din toate planurile lui.

— Mă tem însă că oamenii cu care a venit aici Muscan, nu sunt tocmai potrivnici acestei idei.

Ochii lui Dan Dragomir aruncară fulgere.

— Și cu toate acestea nu va fi nimic din dorința lor nesăbuită! Singurul lucru ce se poate întâmpla este ca, într-o bună zi să-l rugăm pe Muscan să-și strângă catrafusele și să spele putina. Deoarece noi, toți care suntem aici, am jurat credință nestrămutată lui Mihu Inimă de Leu…

— Așa este! întări Mișu Drăgan.

— Iar în ceea ce mă privește pe mine, sunt gata oricând să-mi jertfesc chiar și viața pentru căpitanul meu! adăugă Dan Dragomir, cu înflăcărare.

Un bandit mai în vârstă se amestecă și el în vorbă.

— Oricât de tânăr ar fi Mihu, totuși, el este cel mai nimerit și cel mai vrednic de a fi căpitanul nostru, fiindcă el este cel mai curajos dintre noi și cel mai deștept.

Dan Dragomir se uită recunoscător la bătrânul bandit.

— Orice ați spune voi, Nea Mitache știe să pună punctul pe i. Acum ne dăm seama cu toții, pentru ce-i suntem atât de credincioși lui Mihu Inimă de Leu… Nea Mitache a uitat însă un lucru: Mihu are o inimă de om, o inimă cum nu se mai găsește printre bandiți și din această pricină ne simțim atât de legați de el.

CAPITOLUL 89
Taina Schitului Sfânta Treime

Trecură două săptămâni.

În tot acest răstimp, aproape niciunul din membri bandei lui Mihu Inimă de Leu nu părăsise moara de pe malul Dunării, deoarece nu voiau ca dorobanții să le dea de urmă spre a-i sili să părăsească minunatul adăpost pe care li-l oferea moara.

Peste două săptămâni însă, Mihu Inimă de Leu socoti că a sosit timpul să mai iasă din vizuină.

Mai întâi îl chemă la sine pe Dan Dragomir, vechiul lui prieten și-i spuse:

— Repede-te până pe lângă Brateș și vezi ce mai e pe acolo!

Dan Dragomir porni îndată la drum, neluându-și, decât lucrurile cele mai trebuincioase.

Dar Mihu mai trimise spioni și prin alte părți și de rapoartele acestor soli atârna noua lovitură ce trebuia pusă la cale.

Dan Dragomir fu cel dintâi care se înapoie.

De îndată ce sentinela de pe mal dădu de știre că voinicul se apropie, Mihu îi și ieși în întâmpinare și peste câteva minute cei doi vechi prieteni își strânseră mâna cu căldură.

— Ei, ce vești ne aduci? întrebă Mihu Inimă de Leu.

— Situația nu s-a schimbat cu nimic! răspunse Dan Dragomir, abătut.

— Tot mai sunt ostași la conac?

— Și încă atâția, de-ți face impresia că conacul s-a transformat într-o cazarmă.

— Ce ai mai aflat despre Mioara?

— Din nenorocire nimic nou!

— Nu s-a înapoiat la conac?

— Nu! Nimeni n-a mai văzut-o din ziua aceea.

Lacrimile îl năpădiră pe Mihu, care îngână, abătut de moarte:

— Sărmana… sărmana mea Mioara… Atunci se pare că, tot va fi murit!

Dan Dragomir se uita neîncrezător la Mihu Inimă de Leu.

— Și tu ai început să te gândești astfel? Te-ai schimbat cu totul!… Eu îmi amintesc că am avut un prieten care-mi era tare drag, îl chema Stanislau Rimsky și era un om care nu deznădăjduia nici chiar în situațiile cele mai deznădăjduite.

Mihu Inimă de Leu îl îmbrățișă pe Dan Dragomir și răspunse, adânc mișcat:

— Ai dreptate, dragă Dane!… Ai dreptate! Îmi aduc aminte și eu de speranțele pe care le avea acest Stanislau Rimsky. Și îți mulțumesc pentru aceste cuvinte, deoarece ele mi-au redat vechea putere de a nădăjdui… Așadar, tu crezi că mai este cu putință ca Mioara să fie în viață?

— N-aș putea să afirm cu certitudine… Nu-mi pot închipui însă ca ea să-și fi pus capăt zilelor.

— Ce te face să crezi asta?

— Ce? Cum îți închipui tu că o femeie se desparte de viață tocmai atunci când se găsește în fața celei mai mari fericiri? Adu-ți aminte că tocmai atunci plănuiserăți să fugiți și că Mioara Comăneanu era mai fericită decât oricând, gândindu-se că se apropie clipa în care-și va putea vedea realizat visul vieții sale.

— Ai dreptate… Așa este!… Tu uiți însă ce s-a petrecut între timp și că această Mioară Comăneanu a fost martoră la tot ce s-a întâmplat în curtea conacului Vulpeștilor.

— Cele petrecute în curtea conacului, răspunse Dan Dragomir, nu puteau decât să-i mărească dragostea, fiindcă își dădea seama că toate aceste suferințe le îndurai numai din pricina ei, fiindcă își dădea seama că numai din pricina ei ai fost legat de stâlpul infamiei.

— Dar atunci ce s-a întâmplat cu ea? Unde să fie? S-o fi ajuns vreo nenorocire?

— Nu cred! Dacă o ajungea vreo nenorocire, nu se putea să nu se afle. Mai curând înclin a crede că se va fi rătăcit și acum colindă cine știe pe unde, printre străini.

Un fior de fericire străbătu trupul lui Mihu Inimă de Leu.

— Poate că Dumnezeu tot va fi îndurător cu mine și mi-o va scoate în cale pe aceea pe care o iubesc mai mult decât orice pe lume! Crede-mă, dragă Dane că zi și noapte nu mă gândesc decât la ea!…

— Nu trebuie să cauți să mă convingi pe mine, căpitane, căci eu cunosc îndeajuns de bine marea dragoste care vă leagă pe voi doi. Și te rog să mai crezi că eu aș fi cel mai fericit dacă s-ar adeveri că nu în zadar ți-am reînnoit nădejdea ce amenința să te părăsească.

Cei doi voinici mai stătură de vorbă multă vreme.

Încetul cu încetul se întunecă, pe lângă moară focurile se aprinseră și bandiții se așezară în jurul lor.

Cântecele începură, vechi cântece haiducești, care pe vremea aceea erau în fiecare gură.

— Căpitane, zise Dan Dragomir, de câte ori mă uit la fetele acestea, îmi aduc aminte de timpurile de demult… Ludovica… Minerva… pădurea Rodinului… Cuibul Vulturilor…

— Da! Da! răspunse și căpitanul, melancolic. Năluca trecutului reînvie adeseori și în sufletul meu. Severin, Vlasovici, bunii prieteni care își dorm somnul de veci în pădurea Rudinului. Doctorul Leonida… Micislav…

— Oare ce să mai fie cu ei?

— Fără îndoială că trăiesc o viață mai liniștită decât noi. Doctorul Leonida va fi devenit un doctor căutat prin Cracovia, Lemberg, sau Varșovia… Micislav…

— Trăiește fericit alături de Ludovica… Și poate că e chiar tată…

— Îți vine să râzi când te gândești: Micislav legănându-și copilul care domnește ca un mic tiran și peste el și peste Ludovica!

Dan Dragomir zâmbi, mișcat:

— Și dacă Micislav are un copil, cum crezi tu că-l cheamă?

— Cum?

— Stanislau!

— Stanislau?

— Firește… Pe Stanislau Rimsky nu-l uiți cu una cu două.

La lumina focului Dan Dragomir observă două lacrimi prelingându-se din ochii căpitanului.

Erau lacrimile aducerii aminte.

După aceea rămaseră amândoi, multă vreme tăcuți.

Năluca timpurilor trecute, a vieții petrecute la Rudin, se coborâse în sufletele lor.

*

*   *

În liniștea nopții se auzi un fluierat prelung.

Bandiții așezați în jurul focului se uitară unul la altul.

— Se înapoiază unul din tovarășii noștri plecați…

Fluieratul se auzi din nou. Acesta era semnalul aceluia care se apropia cu barca de țărm.

Peste câteva minute apoi, în curtea morii își făcu apariția Grigore Muscan. Și pe el îl trimisese Mihu Inimă de Leu pentru a spiona prin împrejurimi.

Banditul se înapoie plin de praf, rupt de oboseală.

— Bună, fraților!

— Bună, Muscane! îi strigară din toate părțile…

Grigore Muscan se duse de-a dreptul la Mihu.

— Ce vești aduci Muscane? întrebă căpitanul.

— Am fost prin jurul Schitului Sfintei Treimi! răspunse Muscan.

— Nu cumva pandurii au pătruns și acolo?

— Chiar în schit nu, dar prin împrejurimi sunt câți vrei. Pot să-ți spun însă că chiar și populația a început să-i urască.

— Și ce ai făcut?

— Îți aduc o veste care cred că te va bucura.

Mihu Inimă de Leu se uită curios la banditul ce stătea în fata lui.

— Mă faci curios! Ia spune, ce ai descoperit?

Muscan tăcu o clipă. Apoi, încet, măsurându-și fiecare cuvânt, întrebă:

— Dacă nu mă înșel, boierul Panait Fotache este omul de care ne-ai vorbit întotdeauna cu atâta ură.

— El este! Dar de ce mă întrebi asta?

— Te interesează?

— Mai mult decât îți poți închipui!

— De câteva zile boierul Panait Fotache se găsește în apropierea Schitului Sfintei Treimi.

Mihu Inimă de Leu sări deodată în picioare.

— Să fie cu putință?

— Este… fiindcă Panait Fotache își are conacul în apropierea Schitului Sfintei Treimi. Lângă Brateș el a fost numai musafirul boierului Vulpescu.

— Și ce știi despre el?

— Tot ce vrei, căpitane!

La auzul acestei știri îmbucurătoare Mihu Inimă de Leu se uită atât de mulțumit la Muscan, de ai fi jurat că niciodată n-au avut nici măcar un schimb de cuvinte mai violent.

— Vorbește! Vorbește! îl rugă el.

— După câte am aflat, boierul Panait Fotache nu rămâne decât câteva săptămâni la conac.

— Și după aceea?

— Pleacă la București. De altfel pregătirile de plecare au și început.

Ochii lui Mihu Inimă de Leu aruncară fulgere de mânie.

— Din călătoria aceasta nu se va alege nimic! exclamă el cu ură și pumnii i se încleștară. Mai curând va face o călătorie până în lumea cealaltă, decât până la București.

— Ce vrei să faci?

— O vizită la conac… spre a mă răfui cu el!

— Ar fi cam primejdios. Aici lucrurile stau la fel ca și la conacul Vulpeștilor. Și conacul lui este ocupat de dorobanți și panduri.

Pe chipul lui Mihu Inimă de Leu se putea citi o mânie neîmpăcată.

— Este de necrezut cât mă urmărește nenorocul!... Atunci îl voi aștepta până când va porni în spre București și-l voi ataca pe drum. Poate că așa va fi chiar mai ușor.

— Nu trebuie să aștepți până atunci.

— De ce?

— Fiindcă planul tău poate fi dus la îndeplinire și mai curând! zise Grigore Muscan.

— Cum?

— Am eu modalitatea! răspunse Muscan misterios.

— Vorbește! zise Mihu Inimă de Leu, nerăbdător.

— Conacul boierului Panait Fotache este așezat în imediata apropiere a Schitului Sfintei Treimi.

— Da.

— De la Schitul Sfintei Treimi și până la conacul lui Panait Fotache duce un coridor subteran de existența căruia știu foarte puțini oameni.

— Într-adevăr?

— Eu știam de mult despre acest tunel. Acum însă, dându-mi seama că pe tine te interesează, am căutat atâta, până când am descoperit unde este intrarea în acest tunel.

— Ai găsit-o? întrebă Mihu Inimă de Leu.

— Da! răspunse Grigore Muscan triumfător.

Mihu se întoarse recunoscător spre bandit.

— Bravo, Muscane! Sunt foarte mulțumit de tine! Deabia acum am putut să-mi dau seama ce om de ispravă ești!

Grigore Muscan zâmbi batjocoritor, dar într-un chip imperceptibil și cuvintele lui mai ales nu trădau întru nimic adevăratele simțăminte care îi sălășluiau în suflet.

El nu răspunse decât atât:

— Îmi pare bine căpitane că, în sfârșit ești mulțumit de mine!

Mihu Inimă de Leu îl zori:

— Vorbește, vorbește, vreau să știu totul!

— Tunelul acesta pornește din păduricea de lângă schit, urmă Grigore Muscan, este foarte lung și se vede că de mult nu s-a mai umblat pe el.

— Și ești sigur că duce la conacul lui Panait Fotache?

— N-am ajuns până la capătul lui. Am mers pe el numai până la schit. Acolo am fost oprit de o ușă de fier…

— Și n-ai putut pătrunde mai departe?

— Ușa aceasta este atât de ruginită, încât mi-a fost cu neputință s-o deschid. Poate să fie veacuri de când nu s-a mai umblat pe ea. Neavând la mine nici uneltele trebuincioase am fost silit să mă înapoiez.

Mihu Inimă de Leu umbla înfrigurat de colo până colo.

Trecură câteva minute, până când Mihu zise:

— Nici nu-ți poți da seama, Muscane, ce veste bună mi-ai adus! În sfârșit, acum voi putea răsplăti cruzimea cu care s-a purtat cu mine Panait Fotache! Nu voi mai sta o clipă la îndoială… Ești gata să pornești la drum cu mine chiar acum?

— În orice clipă! răspunse Grigore Muscan.

— Dar ești obosit!

— Nu face nimic! D altfel, unuia de teapa noastră nu-i este îngăduit să fie obosit niciodată.

Lui Mihu îi plăcu acest răspuns.

— Așadar putem pleca… Mâine seară aș vrea să dăm atacul!

— Atunci într-adevăr trebuie să plecăm pentru a putea fi gata cu toate până mâine seară.

Dan Dragomir zise încet:

— Căpitane, să merg și eu cu voi?

— E de prisos. Ajunge dacă suntem doi. Adică, sau vom fi îndeajuns doi pentru a sfârși cu Panait Fotache, sau dacă nu, ne vom înapoia pentru a porni la atac cu toată trupa.

Dan Dragomir se înclină în fața voinței căpitanului.

— Bine căpitane, cum crezi tu!

Între timp Grigore Muscan se așeză să mănânce, deoarece în timpul cât lipsise de la moară cam flămânzise,

căci nu îndrăznise să se arate printre oameni spre a nu fi recunoscut. Tocmai de aceea, auzind că Mihu pornește la drum Smaranda îi pregăti merinde pentru ca să nu flămânzească și el.

Peste vreun ceas cei doi bărbați și porniră la drum.

— Băgați bine de seamă! îi zise Mihu Inimă de Leu lui Dan Dragomir, luându-și rămas bun de la el. Pe tine te las în locul meu. Peste trei-patru zile mă înapoiez. Până atunci să nădăjduim că nu se va întâmpla nimic.

Dan Dragomir strânse călduros mâna lui Mihu.

— Mergi cu bine, căpitane! Dumnezeu să te ajute!

Ochii lui Mihu Inimă de Leu aruncară scântei.

— Îți mulțumesc, Dane… Mărturisesc că niciodată nu mi-am dorit nici eu mai mult noroc la drum ca de data aceasta… Panait Fotache merită o pedeapsă pilduitoare.

După aceea se întoarse în spre bandiți:

— Rămâneți cu bine!

În clipa următoare ieși pe poartă în tovărășia lui Grigore Muscan. Peste câteva minute se auzi plescăitul regulat al lopeților care loveau apa Dunării

*

*   *

Cei doi bărbați călătoriră aproape toată ziua.

Conacul lui Panait Fotache era așezat dincolo de Brateș, la o depărtare destul de mare de Galați.

Cu toate acestea cei doi călăreți făcură drumul îndeajuns de iute. Ei se așteptau să ajungă numai spre seară la locul dorit și când colo turnul Schitului Sfintei Treimi se ivi înaintea lor încă pe la ceasurile patru după amiază.

— Am ajuns! zise Grigore Muscan.

— Prea de vreme! răspunse Mihu Inimă de Leu. Mai bine însă, căci în chipul acesta mai avem vreme să ne odihnim puțin înainte de a ne așeza la lucru.

Grigore Muscan se bucură, deoarece era istovit de drumul pe care-l făcuse după atâtea zile de zbucium.

El se trânti obosit pe iarbă și în câteva clipe adormi. Mihu Inimă de Leu făcu și el același lucru, după ce împiedică amândoi caii să nu se poată îndepărta prea tare.

Când se deșteptară soarele dispăruse de pe cer și amurgul se lăsa încet, încet peste fire.

— Cred că putem merge mai departe! zise Grigore Muscan.

— Sunt gata! Arată-mi drumul, căci tu îl cunoști…

Muscan o luă înainte, iar Mihu Inimă de Leu porni după el.

În pieptul lui Mihu dorul de răzbunare ardea ca un foc mistuitor și de-abia aștepta să se vadă fată în față cu acela care-l înjosise într-un chip atât de neomenesc în curtea conacului Vulpeștilor.

— Mai avem mult de mers? întrebă el, cu nerăbdare.

— Nu fi prea zorit, căpitane! răspunse Grigore Muscan. N-am făcut nici jumătate din drum. De-abia de acum înainte avem de mers.

— Cum înțelegi tu asta?

— Mă gândesc la tunel… Acolo nu putem merge așa, drepți, ca aici. Va trebui să ne obișnuim să mergem încovoiați deoarece coridorul subpământean nu este înalt de loc.

— Dacă va trebui voi merge și în mâini, numai să știu că la sfârșitul drumului mă așteaptă răsplata: Să pot trosni puțin oasele lui Panait Fotache!

— Cred că vei avea prilejul să-ți satisfaci această dorință.

— Măcar de m-aș vedea odată acolo!

Merseră mai departe.

Peste vreun sfert de ceas ajunseră la păduricea la marginea căreia era așezat schitul.

Intrară în ea și deodată Muscan zise:

— Am ajuns!

Mihu Inimă de Leu se opri și se uită curios în jurul său.

În fața lor se găsea un copac foarte gros, mult mai gros, decât toți ceilalți copaci din pădure, dar niciunde nici un semn care să fi arătat începutul tunelului de care-i vorbise Muscan.

Grigore Muscan băgă de seamă nedumerirea căpitanului și zise:

— Privește copacul acesta, căpitane! Frumos copac, nu-i așa? Acum urcă-te puțin în el și vezi ce gaură se deschide acolo unde trunchiul se desparte în patru craci.

— Văd! Văd!

— Nu-i așa că chiar și doi oameni pot încăpea deodată prin scorbura aceasta?

— Firește că încap! Dar asta să fie intrarea?

— Asta, căpitane! Din scorbura aceasta începe lungul tunel care se sfârșește în conacul lui Panait Fotache.

— Să mergem atunci! Condu-mă! exclamă Mihu cu înfrigurare.

— Mai înainte trebuie să ne pregătim făcliile, deoarece jos este un întuneric beznă.

— Iată făclia! zise Mihu Inimă de Leu, scoțând făclia de sub haină.

Grigore Mușcau și-o scoase și el pe a lui, luă apoi scăpărătoarea și peste câteva minute amândouă făclii erau aprinse. La lumina lor Grigore Mascau începu să coboare în scorbură.

El ținea într-o mână făclia, iar cu cealaltă se sprijinea la coborâre, explicându-i căpitanului întortocheturile drumului.

— Coboară cu băgare de seamă, căpitane!

— Cât e de adâncă scorbura?

— Vreo zece-doisprezece coți. Pe părți vei găsi rădăcini groase, în care te vei putea sprijini.

Glasul lui Muscan se auzea tot mai slab.

În cele din urmă picioarele lui atinseră pământul și atunci strigă:

— Eu am ajuns! Acum poți porni și tu, căpitane! Îți luminez eu drumul.

Și el ridică făclia, cât putu mai sus.

Mihu Inimă de Leu începu să coboare și el, cu băgare de seamă. În mâna stângă ținea făclia, cu dreapta se sprijinea în rădăcini. Coborî și el, fără nicio neplăcere și peste câteva minute ajunse lângă Muscan.

— Acum vine partea cea mai grea a lucrului! îi explică Grigore Muscan. Poate să fie și un veac, poate chiar și mai mult, de când s-a umblat prin tunelul acesta pentru ultima oară. Aerul era înăbușitor și când am fost aici zilele trecute, adeseori mi se părea că-mi voi da sfârșitul.

— Cu voință și cu hotărâre nu se poate să nu învingem și această greutate! răspunse Mihu Inimă de Leu. Apoi, nu trebuie să uităm că în ploscă avem țuică veche de zece ani. Asta te trezește și din morți! Ea nu ne va lăsa să cădem!

— Pe urmă, trebuie să bagi bine de seamă, urmă Grigore Muscan, căci sunt locuri pe unde tunelul este foarte strâmt.

— Să mergem… să mergem! îl zori Mihu.

— Atunci, cu Dumnezeu înainte! strigă Muscan, care ridicându-și făclia porni înainte prin tunel.

Mihu Inimă de Leu după el.

În tunel era într-adevăr un aer înăbușitor. La început îl mai suportară ei cumva; mai târziu însă, când se îndepărtau tot mai mult de intrare, unde aerul, de bine de rău mai era puțin schimbat de acela care pătrundea de afară, atmosfera deveni atât de apăsătoare încât de-abia mai puteau respira.

Mai ales când ajungeau la locurile unde tunelul se strâmta, îi apuca tusea și numai după ce treceau mai departe și coridorul subpământean se mai lărgea, numai atunci mai dădeau de puțin aer ce era mai ușor de respirat.

Dar chiar și aerul acesta era atât de stricat, încât dacă îl trăgeau mai adânc în piept, erau din nou amenințați să se înăbușe.

La un moment dat Mihu Inimă de Leu se simți atât de rău încât era gata să strige:

— Să ne înapoiem!

Îndată însă el își aduse aminte de cele petrecute în curtea conacului Vulpeștilor, el simți din nou cumplita durere a loviturilor cu nuiaua de alun și mai ales pe aceea a peceții infamiei.

Amintirile acestea îi dădură noi puteri. El revăzu înaintea ochilor săi chipul schimonosit de un rânjet diabolic al lui Panait Fotache și își zise că chiar dacă ar trebui să înfrunte piedici de o sută de ori mai grele și tot nu trebuie să se oprească mai înainte de a ajunge la țintă.

— Mai departe… mai departe… îngână el încet, dar în glasul său se putea citi o hotărâre nestrămutată.

Și merseră mai departe.

Merseră încă vreo zece minute când Grigore Muscan se opri deodată.

— Am ajuns la ușa de fier!

Într-adevăr, înaintea lor se ivi o ușă veche, ruginită.

— La drept vorbind, unde suntem noi acum? întrebă Mihu Inimă de Leu.

— Dacă nu mă înșeală socotelile, atunci tocmai sub Schitul Sfintei Treimi, răspunse Grigore Muscan.

— Atunci la lucru! Să deschidem ușa aceasta!

— Va fi o muncă cam grea! zise Grigore Muscan. În rândul trecut m-am proptit cu umărul în ea, dar nici n-a scârțâit măcar!

— Dar oare unde va fi ducând ușa aceasta? întrebă Mihu Inimă de Leu. Dacă au așezat o ușă aici, atunci ceva trebuie să fie în dosul ei.

— Vom afla atunci când o vom deschide!

— Așa este! Dă-mi drugul de fier pe care l-am luat cu noi.

Din traista bandiților ieșiră la iveală două fiare.

După aceea Mihu Inimă de Leu se apropie cu făclia de ușă și o cercetă cu de-amănuntul. După o cercetare destul

de îndelungată izbuti să găsească locul cam unde putea să fie deschizătura ușii.

Pe urmă amândoi se așezară la lucru cu cele două druguri. Dar cea dintâi neizbândă nu-i descurajă. Ei continuară să se lupte din răsputeri cu ușa care însă rezista cu îndărătnicie.

Toată puterea lor uriașă părea zadarnică și nădușeala curgea șiroaie de pe ei.

— Ce n-aș da, zise Grigore Muscan, să mă ude cineva cu o găleată cu apă rece! Ce bine mi-ar prinde!

— Te cred! Nici eu nu m-aș da înapoi! zise Mihu Inimă de Leu. Dar să nu pierdem timpul în zadar!

Și amândoi se așezară la lucru cu puteri noi. Niciodată nu și-ar fi închipuit Mihu că odată îi va fi dat să lucreze din răsputeri alături de Grigore Muscan, tocmai alături de Muscan pe care niciodată nu-l avusese la suflet. Acum rămase foarte plăcut impresionat de îndârjirea și hotărârea cu care Grigore Muscan se așezase pe lucru. Se părea că tot se înșelase în aprecierea calităților acestui om. Din cea dintâi clipă în care Muscan intrase în banda lui, Mihu își zise că niciodată nu va putea avea prea mare încredere în omul acesta!

Acum însă, în timpul acestei lupte pe care o dădeau cu puteri unite împotriva unei uși de fier simțămintele lui față de Muscan se schimbară din clipă în clipă.

— Mi se pare că ușa a început să slăbească! zise deodată Mihu.

— Da... da... Încă puțin și vom fi gata!

— Atunci să-i zicem!

Un scârțâit dureros, lugubru, în locul acela neprietenos și ușa se întredeschise.

— Am izbutit! strigă Mihu Inimă de Leu, triumfător.

Ei aruncară drugii de fier din mână și apucară ușa cu mâinile spre a o deschide de tot.

Dar nici aceasta nu era ușor. În decursul veacurilor ușa grea de fier se lăsase mai jos decât suprafața pământului,

așa că era nevoie de sforțări uriașe spre a o putea deschide.

— Mai întâi trebuie să săpăm puțin pământul aici, jos! zise Mihu Inimă de Leu.

În clipa următoare amândoi se trântiră cu burta la pământ și săpară de zor pământul în jurul ușii spre a-i face acesteia loc să se deschidă.

Lucrau de zor, când Mihu exclamă deodată plin de bucurie:

— Simți?

— Ce?

— Aerul curat care pătrunde prin deschizătura ușii?

— Ai dreptate!

— Acum nu mai încape nicio îndoială că ușa dă într-un loc unde trebuie să fie aer mai bun decât în tunelul acesta! S-ar putea ca tunelul să se sfârșească aici?

— Nu-mi vine să cred, răspunse Muscan, fiindcă sunt încredințat că sfârșitul tunelului se găsește în conacul lui Panait Fotache.

— Vom afla îndată totul! zise Mihu Inimă de Leu. Ia încearcă să deschizi ușa acum!

Grigore Muscan își adună toate puterile și trase de ușă care într-adevăr se deschise atâta încât trupul unui om să poată pătrunde prin deschizătura ei.

— Drumul e liber! strigă el, cu bucurie.

Și în clipa următoare și dispăru dinaintea ochilor lui Mihu Inimă de Leu. Căpitanul însă se ținu după el.

Trecând prin ușă rămaseră cu gura căscată.

Un loc foarte mare se întindea înaintea ochilor lor, un loc în care domnea o liniște desăvârșită.

— Nu mai încape nicio îndoială, zise Mihu Inimă de Leu, că aceasta este pivnița schitului.

— Și eu cred la fel, zise Grigore Muscan și se întoarse. Ia privește! De aici nici nu se poate vedea ușa de fier. Aceia care coboară în pivnița aceasta poate că habar n-au de existența unui tunel care trece prin pivnița lor.

— Cred că nu strică, zise Mihu, să închidem ușa în urma noastră. Nu se poate ști, te pomenești că cineva coboară în pivniță și observă taina.

— Ai dreptate! zise și Grigore Muscan și îndeplini dorința căpitanului.

— Acum, zise Mihu Inimă de Leu uitându-se în jurul său cu priviri cercetătoare, aș mai fi curios să știu unde este continuarea acestui tunel?

— Undeva trebuie să fie!

— Și eu cred la fel. Fiindcă, dacă acum ne găsim în pivnița Schitului, și părerea mea este că acolo ne găsim, atunci de aici și până la conacul lui Panait Fotache trebuie să mai fie un tunel cel puțin tot atât de lung ca și acela pe care am venit până aici.

— Fii fără grijă căpitane, că vom da noi de el! răspunse Muscan.

Cu aceste cuvinte banditul o luă înainte și Mihu Inimă de Leu îl urmă.

Ei merseră de-a lungul zidului pipăind necontenit în semi-întunericul care îi înconjura misterios.

Prin pivniță zăceau fel de fel de mobile vechi aruncate claie peste grămadă.

— După cât se pare, asta este magazia de vechituri a schitului, zise Mihu Inimă de Leu. Și mobilele acestea ne dovedesc că pe aici au mai umblat oameni. De aceea trebuie să înaintăm cu multă băgare de seamă, deoarece se prea poate să ne mai trezim față în fată cu cineva.

— Dacă ne întâlnim cu cineva vom ști noi să-i astupăm gura! zise Grigore Muscan, ducându-și mâna la pumnal, în vreme ce ochii începură să-i lucească diabolic.

— Nu trebuie să ne pripim și nici să vărsăm sânge, fără a fi nevoiți s-o facem! Știi prea bine care sunt vederile mele. Acelora care nu ne fac nouă niciun rău nu trebuie să le facem nici noi!

— Să nădăjduim că nu vom fi siliți să ne folosim de arme! răspunse Muscan și porni mai departe, încet.

— Nici urmă de o continuare a tunelului. Să ne uităm unde duc treptele acestea.

Porniră mai departe, mergând încet și trudindu-se să nu facă nici cel mai mic zgomot. Merseră vreo douăzeci-treizeci de trepte în sus, când ajunseră în fata unei mici uși.

Ușa aceasta nu era încuiată.

Mihu apăsă pe clanță și ușa se deschise, încet. El își vârî capul prin deschizătură și se uită cu băgare de seamă să vadă unde da ușa aceasta.

— Ei? răsună întrebarea nerăbdătoare a lui Grigore Muscan.

— Un coridor! răspunse Mihu Inimă de Leu, în șoaptă. Nici țipenie de om!

— Atunci, înainte!

Amândoi se furișară prin ușă în vârful picioarelor…

— Oare unde ajungem acum? se întrebă Mihu Inimă de Leu mergând înainte la întâmplare.

— Privește acolo! șopti deodată Grigore Muscan, arătând cu mâna înainte.

— Ce este?

— Nu vezi? O ușă!

Într-adevăr, Mihu nu observă decât de-abia atunci o mică ușă așezată într-o adâncitură de zid.

Se îndreptară spre ușa aceasta, pe care, nefiind încuiată, o deschiseră.

În fața lor se ivi biserica schitului.

Tăcerea majestoasă a bisericii, liniștea ei sfântă îi impresionă chiar și pe cei doi bărbați cu inima oțelită de loviturile soartei.

Cei doi bandiți se uitară unul la altul.

Biserica era goală.

— Acum ce facem? întrebă Mihu Inimă de Leu.

— După mine, răspunse Grigore Muscan, biserica trebuie să mai aibă și o altă ieșire în pivniță. Poate că

mergând pe acolo vom putea da de tunelul care duce la conacul lui Panait Fotache.

— Cine știe dacă suntem în loc bun! Ar fi trebuit să ciocănim pereții jos, în pivniță, căci se prea poate ca ușa prin care se continuă tunelul să fie și ea ascunsă în perete, cum a fost și aceea prin care am intrat noi.

— Asta o mai putem face și acum!

— Atunci să ne înapoiem!

Și porniră îndată pe drumul pe care veniseră.

Ieșiră din biserică și o luară pe coridor când deodată urechea le fu izbită de un zgomot de pași.

Mihu Inimă de Leu și cu Grigore Muscan se uitară speriați unul la altul, neștiind unde să se ascundă în grabă.

— Dacă suntem văzuți praf se alege de tot planul nostru.

Muscan arătă în spre o adâncitură în zid.

— Acolo nu putem fi văzuți!

În clipa următoare amândoi se aflau în adâncitura zidului lipiți de perete și de-abia îndrăznind chiar și să răsufle.

Zgomotul pașilor se auzea tot mai apropiat iar când cei doi voinici se uitară cu coada ochiului zăriră două călugărițe care vorbeau între ele.

Cele două călugărițe se plimbau liniștite în sus și în jos. Dar liniștea din biserică era atât de desăvârșită încât convorbirea maicilor ajunse și până la Mihu Inimă de Leu și tovarășul său, cu toate că era urmată aproape în șoaptă. Astfel că cei doi oameni, ascunși în firidă, ascultară fără să vrea tot ceea ce vorbeau călugărițele.

— Cum merge cu novicea, Maică Pelaghia? întrebă una din ele. Dacă nu mă înșel, d-ta o pregătești pentru călugărie!

— Da, Maică Evghenia, eu mă ocup de ea și pe cât e de frumoasă, pe atât e și de silitoare.

— Cum se numește novicea?

— Mioara.

— Și când se va călugări?

— Cred că, peste vreo lună.

— Ce tânără vrea să intre la călugărie! Pe semne că va fi avut o mare dezamăgire în viață!

— Așa este, Maică Evghenia! Cât o vezi de tânără, soarta n-a cruțat-o câtuși de puțin și i-a făcut parte de suferințe aproape supra-omenești.

— Se vede de pe fața ei că a suferit mult! Tocmai de aceea mă și interesează atât de mult. Din prima clipă când am zărit-o mi-a fost foarte dragă.

— Este o făptură vrednică să fie iubită de toată lumea.

La început, în cele dintâi zile pe care le-a petrecut în schit, am întrebat-o ce a mânat-o să vină la noi unde trebuie să renunți la toate bucuriile lumești. Răspuns însă nu mi-a dat nici chiar până acum.

— Nici nu este de mirat, zise Maica Pelaghia. Nu-ți aduci aminte cât era de tulburată, când a venit aici? Și eu am întrebat-o pe vremea aceea, dar nu mi-a răspuns nimic și se uita doar țintă înaintea sa. De atunci însă, mai ales de când Maica Stariță m-a însărcinat pe mine s-o pregătesc pentru depunerea jurământului, inima novicei a început să mi se deschidă. Întâlnindu-ne adeseori, stând de vorbă împreună ceasuri întregi și pe semne și liniștea cucernică a mănăstirii au făcut-o să-și redobândească liniștea sufletească. Cu timpul a început să fie mai vorbăreață și mi-a povestit toată trista ei viață de până acum…

— Aș fi grozav de curioasă s-o cunosc și eu viața aceasta!

— Ți-o pot spune, Maică Evghenia. Sărmana noastră novice a avut mult, foarte mult de îndurat și a trecut prin suferințe cum nu se întâmplă adeseori în lumea aceasta.

— Sărmana de ea!

— La Varșovia a fost osândită la moarte, fiindcă și-a apărat cinstea. Au vrut s-o spânzure, când un bărbat curajos, pe care-l iubea mult și care la rândul lui și el o iubea a scăpat-o de la groaznica moarte ce-i fusese

pregătită. Dar salvarea aceasta nu însemnă, decât reîntoarcerea la viață, nu și la libertate.

— Dar ce s-a întâmplat cu ea?

— Închipuiește-ți Maică Evghenia, au trimis-o în Siberia!

— Îngrozitor!

— Aproape un an a petrecut în locul acela înfiorător!

— Și cum a scăpat de acolo?

— Prin niște împrejurări pline de aventuri, în decursul cărora a ajuns în casa guvernatorului din Tomsk. Guvernatorul, un om cu suflet de aur, a primit-o în casa lui, unde s-a petrecut una din întâmplările cele mai de seamă ale vieții ei.

— Ce, anume?

— Fiul guvernatorului din Tomsk a luat-o de soție!

— Oh! făcu Maica Evghenia, foarte mirată. Cine ar fi crezut că tânăra noastră novice este femeie?

— Numai cu numele! Ea nu s-a căsătorit decât numai fiindcă a fost nevoită de împrejurări să facă aceasta. Ea însă a fost cinstită până la urmă și i-a mărturisit soțului său că iubește pe altcineva, pe omul care-i salvase viața la Varșovia și care de atunci este un nenorocit, un om pus în afară de lege. Soțul își înțelese nevasta, dar a trăit mereu în nădejdea că odată și odată tot se va întoarce inima acesteia în spre el.

— Într-adevăr, o întâmplare ca în romane!

— Mai târziu s-a întâlnit ea cu bărbatul care o scăpase de la moarte, dar și-a închipuit că începuse să-și iubească soțul. Ea nu-și dădu seama de adevăratele sale simțăminte decât numai după plecarea iubitului. Și atunci, într-o bună zi își luă rămas bun de la viața fără de griji, de la soțul său și părăsi Petrogradul. Se înapoie în țara Românească, unde apoi află că soțul său murise.

— Și din această pricină vrea să se călugărească?

— Nu, nu! De atunci au trecut doi ani.

— Și ce s-a întâmplat în răstimpul acestor doi ani?

Convorbirea lor fu întreruptă de sunetele unui clopot.

Glasul clopotului pătrunse până în biserică și Maica Pelaghia se îndreptă atunci în spre coridor.

— A sunat ora odihnei! zise ea. Îți voi povesti mâine ce a mai urmat.

Cele două călugărițe porniră mai departe și zgomotul pașilor lor se pierdu încetul cu încetul.

Mihu Inimă de Leu ieși din ascunzătoare, dar era atât de schimbat încât aproape că nu l-ai mai fi putut recunoaște.

Chipul îi era alb ca varul, pe frunte avea broboane de sudoare, iar buzele-i tremurau ca și când ar fi vrut să spună ceva, dar nu putea.

— Căpitane, ce-i cu tine? întrebă Grigore Muscan, mirat la culme.

Mihu Inimă de Leu de-abia izbuti să prindă câteva cuvinte între buze.

— Nimic… nimic… îngână el.

— Ești într-un hal fără de hal! Nu se poate! Trebuie că s-a întâmplat ceva! Nu cumva convorbirea celor două călugărițe… Dar nu se poate, căci toată povestea aceea mi se pare atât de născocită, încât nu pot crede să fie adevărată…

— Nu… nu…

— Atunci? Ce este cu tine?… De-abia te ții pe picioare!

— Nimic… Să ne urmăm drumul…

Și voi să pornească mai departe, dar după primul pas se clătină și dacă nu era Muscan acolo să-l prindă în brațe, fără îndoială că se prăbușea la pământ.

— Vezi cât ești de ușuratic? îi zise Muscan căpitanului.

— Pământul… se învârtește cu mine! zise Mihu Inimă de Leu, încet.

— Șezi puțin! Uite o bancă aici lângă perete. Ia loc pe ea. Bea puțin din ploscă. Țuica îți va reda puterile. Până atunci voi da o raită primprejur, să vedem pe unde o luăm.

— Bine Muscane, du-te… du-te…

Mihu Inimă de Leu se lăsă pe bancă și rămase cu privirea aiurită.

I se părea că este în prada unui vis. Dar după aceea, uitându-se în jurul său și văzând altarul, icoanele, candelele din biserică și aducându-și aminte de firida de pe coridor, în care se ascunsese mai adineaori împreună cu Muscan, își dădu seama că tot ce se petrecuse cu el era realitate, numai că, cele auzite îi zdruncinaseră nervii într-atâta, încât era gata să-și piardă cunoștința.

Cuvintele celor două maici îi mai răsunau încă și acum în urechi.

El auzi parcă din nou cum una din călugărițe rostește numele atât de scump lui:

— Mioara!

Un fior îi cutremură tot trupul.

Era un fior de fericire, urmat de zbuciumul nesiguranței.

Pe cât îl îmbucurase știrea că Mioara era în viață, pe atâta îl chinuia gândul că ea își căutase adăpost în mijlocul acelor ziduri sfinte, de unde nu se mai prea putea înapoia la viața lumească.

Dar ce s-o fi hotărât pe Mioara să vină la mănăstire?

Gândul acesta îi frământa creierul și sufletul.

În clipa următoare însă un alt gând pusese stăpânire pe mintea sa:

— Trebuie scăpată de aici!

Nu știa cum să-i mai mulțumească lui Dumnezeu că-l îndreptase în spre acest schit, unde aflase că aceea pe care adeseori o crezuse moartă, era în viață.

Mihu Inimă de Leu se gândise la toate, tocmai la Schitul Sfintei Treimi însă nu se gândise. Până în cele din urmă însă, el trebui să-și dea seama că venind la Mănăstire, Mioara Comăneanu dăduse dovadă de multă deșteptăciune, deoarece aici n-o mai putea ajunge mâna lui Panait Fotache și era apărată de orice uneltire a ticălosului boier.

Dar acum cum să-i dea de știre Mioarei că este în viață? La întrebarea aceasta, Mihu nu putea să-și dea niciun răspuns, cel puțin deocamdată. De la Grigore Muscan nu

voia să ceară niciun sfat, deoarece nu voia să-l amestece în marea taină a vieții sale.

Pentru bandiți el era Mihu Inimă de Leu și nu Stanislau Rimsky.

Or, romanul de dragoste al Mioarei Comăneanu era legat de Stanislau Rimsky.

Bandiții, sau haiducii, cum își ziceau ei, habar n-aveau de împrejurările în care venise căpitanul lor în Baltă, Dan Dragomir era singurul, care, ca vechi prieten al lui Stanislau Rimsky, îi cunoștea trecutul. Dan însă nu spuse nimănui nicio vorbă, deoarece știa că prietenul său voia să-și ascundă trecutul de tovarășii săi cei noi.

În vreme ce Mihu ședea așa, dus pe gânduri, pe bancă, deodată auzi zgomot de pași.

Mihu Inimă de Leu își ciuli urechile și se pregătea tocmai să se ascundă, când recunoscu zgomotul caracteristic al cizmelor lui Muscan.

Într-adevăr, Grigore Muscan era.

În clipa următoare făptura lui se și ivi la cotitura coridorului.

Chipul lui Muscan strălucea de bucurie.

— Te simți mai bine, căpitane? întrebă el, îndată ce ajunse acolo.

— Da.

— Putem porni?

— Când vrei!

— Atunci, înainte!

— Ai făcut ceva?

— Firește!

— Ai găsit continuarea tunelului?

— Găsit!

— Și ești sigur că duce acolo unde vrem noi să ducă?

— Sigur de tot!

— Încotro vine?

— Vino cu mine! Te conduc eu!

Porniră amândoi, în vârful picioarelor, spre a nu fi auziţi cumva de vreo călugăriţă întârziată prin partea locului.

Dorul de răzbunare clocotea în sufletul lui Mihu Inimă de Leu. Alături de această dorinţă arzătoare însă, acum se mai zbătea în mintea lui şi întrebarea, în ce chip s-o scape pe Mioara din Schitul Sfintei Treimi, unde iubita sa intrase cu gândul să se călugărească, după cum reieşea din vorbele celor două maici.

Pe coridor, Grigore Muscan găsise o altă uşă, care ducea în pivniţă, aşa după cum îşi închipuise el de la început. Acum el îl ducea pe Mihu pe acest drum, pe care ajunseră apoi în pivniţă, unde dădură din colţ în colţ.

După cât se părea, de multă vreme nu mai umblase om prin locurile acelea, şi poate că maicile care erau adăpostite astăzi în schit nici nu ştiau de existenţa lor.

Praful era gros de o palmă peste tot, şi aerul era tot atât de greu ca şi cel de la începutul tunelului, ceea ce dovedea că de multă vreme nu mai călcase ne acolo picior de om.

Mihu Inimă de Leu nu se mai putea orienta prin aceste locuri întortocheate.

— Nu se mai sfârşeşte odată? întrebă el.

— Răbdare, căpitane. Tu ia-o drept înainte pe drumul acesta. Până atunci eu voi înconjura moviliţele acestea, să văd ce este în dosul lor… Se prea poate ca şi acolo să fie vreo uşă ascunsă.

Cei doi bandiţi se despărţiră.

Grigore Muscan se îndreptă în spre nişte moviliţe de piatră îngrămădită cine ştie de când acolo, dar când ajunse la ele nu le înconjură, după cum spusese, ci se pitulă după ele, uitându-se în urma lui Mihu Inimă de Leu.

În timpul acesta Mihu mergea înainte, curajos.

Nici nu se uita bine unde călca, deoarece dorul de răzbunare şi dragostea îi absorbeau toate gândurile. El se frământa necontenit în ce chip să scape pe Mioara din Mănăstire.

Știa prea bine că, dacă ar scrie o scrisoare, ea n-ar ajunge niciodată în mâinile Mioarei, deoarece toate scrisorile trec mai întâi pe la Maica Stariță, care apoi hotărăște dacă ele să fie sau nu predate adresantelor.

Și oare chiar dacă ar primi scrisoarea, Mioara ar crede că vine de la el, sau mai curând s-ar teme că este vreo uneltire de a lui Panait Fotache?

Oare nu mai fusese păcălită odată la Petrograd, când Iamuchin, secretarul prefecturii de poliție o invitase pe prințesa Trubetzkoi pe Insula Strigoilor în numele lui Stanislau Rimsky?

Așa cum umbla îngândurat, deodată simți că pământul îi fuge de sub picioare.

Fu un simțământ îngrozitor pentru voinic.

Vru să sară la o parte, dar era prea târziu… Strigă cât îl ținu gura…

Pereții retrimiseră ecoul strigătului său:

— Ajutor!
După aceea trupul lui voinic se prăbuși.

CAPITOLUL 90
Mortul înviat

Grigore Muscan se repezi în spre locul de unde venise strigătul de ajutor.

Acum totul reintrase în liniște.

Mihu Inimă de Leu dispăruse fără urmă și Grigore Muscan se uita în spre misterioasa gaură care îl înghițise pe căpitanul său.

Pe chipul lui Grigore Muscan se întipări un zâmbet de diabolică bucurie.

— Așa… așa… mormăi el, acum am scăpat de tine și eu voi fi căpitanul bandei…

Apoi se aplecă deasupra prăpastiei ce se deschidea la picioarele sale și strigă:

— Căpitane… căpitane!

Nu primi niciun răspuns.

Zâmbetul diabolic se sălășlui din nou pe chipul lui.

— Se pare că s-a sfârșit cu el… Dar chiar dacă n-a murit încă, tot va muri el în curând de foame și de sete… Tot a fost bine că am venit înainte și am descoperit această prăpastie misterioasă… Acum am scăpat, odată pentru totdeauna, de un vrăjmaș care-mi stătea în cale!

După aceea părăsi această a doua pivniță cu mulțumirea omului care a săvârșit o faptă bună.

Pe urmă se furișă pe coridorul bisericii, după aceea trecu prin a doua ușă, coborî în pivnița dintâi și ieși în tunelul prin care venise cu un ceas mai înainte în tovărășia lui Mihu Inimă de Leu.

Și în vreme ce mergea pe acest tunel gândul lui se întorcea mereu la Mihu Inimă de Leu.

— Ți-am plătit cu vârf și îndesat amărăciunile, pe care mi le-ai pricinuit! mormăia el mulțumit. M-am răfuit pentru vecie cu faimosul Mihu Inimă de Leu… De astăzi înainte eu voi fi căpitanul bandei și se va întâmpla ceea ce voi vrea eu!…

*

*   *

Trecură câteva ceasuri până când în cele din urmă Mihu Inimă de Leu își reveni din buimăceala în care căzuse după prăbușire.

Când își reveni, căută să-și adune gândurile.

Își ridică obosit capul. Avea dureri neînchipuite. Își trecu mâna peste frunte.

Fruntea îi era plină de sânge.

În timpul căderii se rănise și rana sângera acum.

Se ridică cu greu de la pământ și începu să se uite în jurul său spre a și da seama unde căzuse.

Un întuneric beznă îl înconjura din toate părțile. Într-un colț zări ceva alb și se târî până acolo însă se cutremură.

Era un schelet omenesc.

Se uită în altă parte și atunci văzu alte oase, alte schelete omenești, care se rânjeau la el hidos cu albeața lor înfiorătoare.

Căzuse în vechea criptă părăsită a mănăstirii.

Un gând cumplit îi trecu prin minte: Acesta să-i fie oare sfârșitul? De aceea îl mânase soarta aici, pentru ca să dispară fără urmă de pe suprafața pământului, așa după cum dorise țarul Alexandru al Rusiei?

Cuprins de o neliniște înfiorătoare, începu să caute, să cerceteze împrejurul său, spre a-și putea da seama mai bine ce era groapa aceasta în care căzuse. Dar întunericul

ce-l înconjura era atât de desăvârșit încât nu putu să-și dea seama de nimic.

Singura lui nădejde era că, poate Muscan se mai găsea prin apropiere și-i auzea strigătele de ajutor.

— Muscane! Muscane! strigă el din răsputeri, deoarece nicio clipă nu și ar fi închipuit că chiar Muscan fusese acela care-i pregătise această cursă. El era încredințat că căzuse pradă unei întâmplări nenorocite. Nu-și putea închipui atâta mârșăvie la tovarășul său încât să-l creadă în stare de a-i fi pregătit moartea.

Cu cât trecea timpul, cu atâta se simțea mai rău. Înconjură toată temnița în care căzuse în căutarea unei portițe salvatoare, dar în zadar. Nicăieri nici urmă de o cale care să ducă afară din fioroasa închisoare.

Își dădu seama că dacă într-un chip oarecare nu izbutește să scape de-acolo, îl așteaptă cea mai cumplită dintre morți: moartea de foame!

Își vârî mâna în traistă, în mod instinctiv. Florica și cu Smaranda i-o umpluseră cu merinde. Mai era și acum câte ceva de-ale mâncării în ea, dar din merindele acestea trebuia să mănânce cu multă economie pentru a-i ajunge pentru trei sau patru zile. Dar ce se va întâmpla după aceea?

Soarta ce-l aștepta era îngrozitoare chiar numai când te gândeai la ea.

Pumnii i se încleștară de mânie.

Gândul că atunci, tocmai atunci i se întâmplase această nenorocire când avea o datorie atât de mare de îndeplinit: salvarea Mioarei, îl chinuia nespus. În loc să alerge în ajutorul iubitei sale, era silit să stea acolo, cu mâinile în sân, el însuși așteptând un ajutor care nu știa de unde i-ar putea veni.

— Doamne Dumnezeule de ce mă pedepsești atât de greu? îngână el, deznădăjduit.

Apoi mai încercă odată, poate că Muscan tot mai era prin apropiere:

— Ajutor!… Ajutor!…

Dar în zadar! Niciun răspuns!

Strigătul lui de ajutor nu trecu dincolo de acest ochi de pivniță și Mihu Inimă de Leu își dădu seama că, așa cum era despărțit de restul lumii, nu se putea aștepta decât la o moarte sigură.

Rana îl ustura, trupul îl durea, deoarece se lovise, se zgâriase în nenumărate locuri, dar puțin îi păsa de toate acestea deoarece în mintea lui nu mai umbla de cât un singur gând: să scape de-acolo.

Își stăpâni scârba și se înapoie la scheletele care erau rezemate de-a lungul pereților.

Mihu Inimă de Leu își propuse să cerceteze cu luare aminte toți pereții, deoarece singura lui nădejde mai era să găsească vreo poartă ascunsă în unul din acele ziduri.

El ciocăni zidul peste tot, dar mereu îi răspundea sunetul înăbușit ce trăda un perete gros, foarte gros.

Și cu cât căuta mai mult, cu atât mai tare i se strângea inima, deoarece cu atât mai îndepărtată, mai cu neputință îi apărea scăparea din acest loc.

Mișcându-se acolo, printre acele schelete fioroase, i se păru că simte suflarea rece a morții.

Fiecare clipă însemna pentru el o nouă deziluzie. Voinicul neînfricoșat, cu inimă de fier, care învinsese în viață atâtea piedici, își dădea seama din ce în ce mai bine că situația era din cele mai deznădăjduite și că nici măcar o licărire de speranță nu exista să scape de-acolo.

Deodată însă bucuria îi lumină fața.

Ciocănind mereu în perete, deodată i se păru că zgomotul nu mai era tot atât de înăbușit ca până atunci. Lovitura revenea, sunetul era mai ușor, ca și când în locul acela peretele n-ar mai fi fost atât de gros și în spatele lui s-ar afla o altă încăpere.

Căpitanul haiducilor nu mai simți nicio durere, deoarece toată firea lui fu stăpânită de gândul că poate tot va mai găsi un mijloc de scăpare.

Nu știa încă unde duce calea, care eventual s-ar deschide înaintea lui, dar speranța libertății încolțise în inima lui.

— Trebuie să sparg zidul în locul acesta! hotărî el, după ce cercetă zidul mai bine.

Spre norocul lui, drugul de fier, cu ajutorul căruia deschisese ușa din tunel mai era la el, așa că avea măcar o unealtă cu care să se așeze la lucru, căci altfel ar fi fost silit să zgârie peretele cu unghiile.

Nu-și dădea seama cât timp să se fi scurs de când căzuse acolo, nu-și putea aminti de vreme, nu se sinchisi de rănile pe care le avea pe trup, ci se așeză pe lucru cu îndârjire și cu o hotărâre nestrămutată.

*

*   *

În moara de pe malul drept al Dunării bandiții își duceau viața lor obișnuită, plină de monotonie.

Ziua mai ieșeau la pescuit sau la vânătoare de rate și gâște sălbatice, seara însă se adunau cu toții în curtea morii, în jurul focului.

Între timp toți se gândeau la căpitanul care era departe de ei și mai ales Dan Dragomir, care aștepta cu nerăbdare înapoierea prietenului său.

Trecură două zile, fără să primească vreo veste de la cei plecați în spre Schitul Sfintei Treimi.

Seara se lăsase din nou și din nou bandiții erau adunați în jurul focului când deodată văzduhul fu străbătut de un fluierat prelung.

Dan Dragomir sări de lângă foc.

— Vine căpitanul! strigă el, în vreme ce ochii începură să-i strălucească de bucurie.

Ceilalți se întoarseră și ei curioși, în spre poarta cur{ii.

— Sunt curios, zise Dan Dragomir, să vedem ce ispravă au făcut!

Cu aceste cuvinte porni în spre poartă, spre a fi cel dintâi, care să-l salute pe căpitan. Dar de-abia făcu câțiva pași că se și dădu înapoi, speriat.

În curtea morii Grigore Muscan intră singur.

Dan Dragomir strigă, îngrozit:

— Unde este căpitanul?

Grigore Muscan se apropie de Dan Dragomir și răspunse scurt:

— Nu mai avem căpitan!

— Ce s-a întâmplat? urlă Dan Dragomir, scos din fire.

— Mihu Inimă de Leu a murit! răspunse Grigore Muscan.

Atunci ceilalți bandiți săriră și ei de pe locurile lor și în clipa următoare o ploaie de întrebări căzu asupra lui Muscan.

— Unde este?

— Ce i s-a întâmplat?

— L-au ucis?

— Vorbește!

Muscan de-abia apucă să vorbească.

Cele două fete ieșiră și ele din moară și când auziră despre ce este vorba, începură să plângă deznădăjduite.

Curtea morii se asemăna cu un furnicar răvășit. Bandiții alergau de colo până colo, strigând și țipând, ca niște oameni care își pierduseră judecata.

Din toată gălăgia aceasta se auzea numai glasul rugător al lui Dan Dragomir:

— Vorbește, Muscane, vorbește… Vestea aceasta îngrozitoare nu poate fi adevărată… Nu se poate ca Mihu Inimă de Leu să nu mai fie printre cei vii.

Grigore Muscan se uită la el și răspunse, încet:

— L-am văzut cu ochii mei, când a murit!

— E prea îngrozitor!

— Unde s-a întâmplat?

— Cum s-a întâmplat?

— Vorbește!

— Povestește-ne!

— Spune-ne odată!

Grigore Muscan așteptă până când gălăgia se mai potoli puțin apoi, începu cu povestirea fioroasei aventuri.

— Știți cu toții că am plecat spre a pătrunde în tunelul de pe sub Schitul Sfintei Treimi. După ce am ajuns la gura tunelului, am pornit pe el, până când am intrat în pivnița schitului. Aici am căutat continuarea tunelului, care trebuia să ne ducă în conacul boierului Panait Fotache și în vreme ce căutam s-a întâmplat nenorocirea...

— Așadar o nenorocire?

— Mihu Inimă de Leu mergea înainte, eu după el. Mergeam liniștiți, stând de vorbă, fără să ne gândim la groaznica primejdie care ne pândea.

— Ce s-a întâmplat?

— Deodată aud strigătul căpitanului și văd că începe să se prăbușească, să cadă mai jos, tot mai jos. Îmi dau seama că la picioarele noastre, se află o prăpastie, întind mâna pentru a-l prinde, dar era prea târziu... Peste câteva secunde i-am auzit trupul, cum se izbește de ceva. Socotind după trecerea timpului, prăpastia în care căzuse trebuie să fie foarte adâncă, deoarece zgomotul căderii nu veni la mine, decât târziu de tot...

— Dar cum s-a putut întâmpla una ca asta? întrebă Dan Dragomir, mirat. Cum se poate ca într-o pivniță să se găsească o prăpastie atât de adâncă?

Grigore Muscan dădu din umeri.

— Ar trebui să ști și tu cât de ciudate sunt clădirile de vechimea Schitului Sfintei Treimi... O mul nu poate ști niciodată de unde și când îl pândește primejdia. Dacă din întâmplare mergeam eu înainte, atunci pe mine mă aștepta soarta aceasta!

— Mai bine spune, ce s-a întâmplat cu căpitanul! îl zori Dan Dragomir.

— Vă închipuiți, zise Grigore Muscan, cu prefăcătorie, cum m-am speriat, când am văzut că bunul nostru căpitan dispare așa dinaintea ochilor mei!

— Și n-ai făcut nimic să-l scapi?

— Dimpotrivă, am făcut tot ce mi-a stat în putință.

— Dar atunci cum se face că, tot n-ai izbutit să-l scapi? întrebă Dan Dragomir mai departe, în vreme ce Florica și cu Smaranda suspinau amarnic.

— Se vede că nu cunoști situația! strigă Muscan, mânios. Neavând nimic la îndemână, a trebuit să renunț la planul pe care mi-l făurisem la început, de a mă coborî în prăpastie. M-am oprit deci la gura abisului și am strigat de mai multe ori.

— Și?

— În zadar… Niciun răspuns.

— Dar poate că se zăpăcise în prima clipă, sau leșinase chiar, strigă Dan Dragomir, tot mai enervat, nu trebuia să pleci îndată de-acolo! Să fi așteptat, poate că-și mai venea în fire!

Dar Grigore Muscan nu era omul care să se încurce cu una cu două. Se pricepea el să răspundă la orice întrebare, mai ales că se așteptase la această descoasere din partea lui Dan Dragomir, pe care-l știa mâna dreaptă a lui Mihu Inimă de Leu.

— Dar cine-ți spune că am plecat îndată? Am mai stat multă vreme acolo, așteptând să văd dacă mu cumva mai dă vreun semn de viață… Cu făclia pe care o aveam am luminat în prăpastie, dar lumina nu pătrunse până în fundul văgăunii, așa că n-a fost chip să zăresc trupul căpitanului… Nu mai încape însă nicio îndoială că, în urma cumplitei prăbușiri, bietul nostru căpitan se va fi zdrobit cu desăvârșire. Și această bănuială a mea, îmi fu întărită în curând de gemetele de moarte, care veniră din fundul prăpastiei… Am început să strig din nou, să-l implor să dea un semn de viață, dar toate rugămințile mele rămaseră zadarnice… Niciun răspuns… Într-un târziu am mai auzit

un horcăit înfiorător și pe urmă nimic… Căpitanul își dăduse sufletul!

Dan Dragomir se apropie și mai mult de Mușcau și strigă, răstit:

— Și tu ai plecat de-acolo, fără să fi încercat să-l scapi, fără să te fi încredințat într-un chip neîndoios că a murit?

— Dar când îți spun că sunt încredințat că a murit!…

— Iar eu îți spun, tot atât de încredințat, că mai trăiește încă. Nici tu, nici eu, nu i-am văzut încă trupul neînsuflețit.

Cuvintele acestea rostite cu o hotărâre uluitoare, îl cam încurcară pe Grigore Muscan care nu știa ce să răspundă în grabă.

— Crede-mă, îngână el, în cele din urmă, că este cu neputință ca cineva să mai scape viu de-acolo.

— Se poate, răspunse Dan Dragomir, răstit, dar de asta trebuia să te încredințezi, mai înainte de a veni aici! Și fiindcă tu n-ai făcut-o, voi fi nevoit s-o fac eu!

— Încercare zadarnică!

— Nu cred că va fi zadarnică! Poate că-l mai găsesc în viață și atunci eu voi ști să-l scot de unde nu l-ai scos tu!

— Planul tău este îndrăzneț și nu poate fi dus la îndeplinire… Mihu Inimă de Leu a murit și morții nu mai pot fi înviați…

În clipa aceea rândurile banditilor adunați în jurul lui Muscan și a lui Dan Dragomir fură rupte de o mână vânjoasă și o voce tunătoare rosti:

— Nici nu trebuie înviați, fiindcă au și înviat!

Toți se uitară încremeniți la cel ce sosise pe neașteptate.

Era Mihu Inimă de Leu.

Nu le venea să-și creadă ochilor și mai ales Grigore Muscan nu putea să creadă în ceea ce vedea în fața sa.

Dan Dragomir fu cel dintâi care-și veni în fire și se repezi la Mihu în prada unei bucurii de nedescris. El își îmbrățișă prietenul și strigă:

— Căpitane… căpitane… Așadar tot trăiești!… Slavă Domnului că ești iarăși aici!

De-abia atunci văzu Dan Dragomir că fruntea lui Mihu era plină de sânge, că lângă tâmplă avea o rană deschisă, că fața și mâinile îi erau pline de zgârieturi.

— Ce ți s-a întâmplat, căpitane? Ești rănit rău?

Mihu Inimă de Leu răspunse nepăsător:

— Câteva zgârieturi, fără nicio însemnătate!

Smaranda, de îndată ce văzu că Mihu e rănit, alergă în casă și se înapoie cu apă caldă și cu pânză de in, cu care legă rănile căpitanului.

Grigore Muscan se uită tremurând și zăpăcit la Mihu Inimă de Leu, care de-abia îl zărise pe banditul care-i fusese însoțitor în acest drum îndrăzneț.

— Căpitane! strigă Grigore Muscan, cu prefăcută bucurie. Slavă Domnului că te vedem din nou în mijlocul nostru. Eu mă temeam, ce spun, eram încredințat că ai pierit acolo!

— Mihu Inimă de Leu nu piere atât de ușor! răspunse căpitanul, pe un ton nu tocmai prietenos…

— Am așteptat multă vreme la gura prăpastiei, dar n-ai dat niciun semn de viață.

Dan Dragomir se uitase necontenit la Grigore Muscan. Niciodată n-avusese încredere în omul acesta; acum însă, când îl văzuse înapoindu-se fără căpitanul neîncrederea lui crescu până la bănuială. De aceea, el se aștepta acum ca Mihu Inimă de Leu să-l demaște, arătând că Muscan nu spusese adevărul. Care nu-i fu însă uimirea, când văzu că răspunsul căpitanului nu făcea decât să întărească spusele banditului.

— Se poate, zise Mihu Inimă de Leu, deoarece multă vreme am stat acolo fără cunoștință. Nu-mi pot da seama cât a durat… Când mi-am revenit în simțiri, am strigat după tine, dar n-am mai primit niciun răspuns.

— Da, fiindcă atunci nu mai eram acolo, zise Grigore Muscan, care de bucurie că Mihu leșinase într-adevăr și deci, nu-l putea demasca, își recăpătă siguranța de sine.

— Groaznică mi-a fost deșteptarea, urmă Mihu Inimă de Leu, deoarece ajunsesem în cripta Schitului Sfintei Treimi. În jurul meu nu erau decât schelete și căpățâni hidoase, care se zgâiau fioros la mine. Ce să vă spun mi-aș fi dorit o societate ceva mai plăcută…

— Și cum ai scăpat de-acolo? întrebă Muscan.

— Cu multă greutate!

— Ai căzut de la mare înălțime, așa că nu-mi vine să cred că te vei fi înapoiat pe aceeași cale.

— Nici n-am venit pe unde am căzut!

— Ci?

— Am reușit să dau peste o ușă zidită a criptei. Adunându-mi toate puterile am izbutit s-o sparg. Ușa

aceasta dădea într-un tunel. Nu în acela prin care am mers noi, ci în altul mult mai scurt, care ducea tot la pădurice. Prin tunelul acesta am fi putut pătrunde mult mai ușor în schit și nu am fi avut de îndurat toate neplăcerile tunelului înăbușitor pe care l-a descoperit Muscan.

— Dar de tunelul care duce la conacul lui Panait Fotache n-ai dat?

— Nu! De altfel nici nu l-am căutat, deoarece am vrut să ajung cât mai iute înapoi la voi… Aceasta însă nu însemnează că Panait Fotache va scăpa de răzbunarea mea! Dimpotrivă, de-abia aștept clipa în care voi putea pedepsi umilirea la care am fost supus de acest ticălos.

— În orice caz, căpitane, zise Grigore Muscan, deocamdată trebuie să renunți de a-ți satisface dorul de răzbunare!

— De ce?

— Deoarece, după cum am aflat, boierul Panait Fotache a și plecat la Bucureștii

— Așa!?… Când?

— Încă mai înainte de a fi ajuns noi la Schitul Sfintei Treimi. Așa că, chiar dacă am fi pătruns în conacul boierului, drumul nostru tot fără rezultat ar fi rămas.

Știrea aceasta îi fu foarte neplăcută lui Mihu Inimă de Leu.

— Acum mi-a scăpat el printre degete - exclamă el, amărât. Vă jur însă că răzbunarea mea tot îl va ajunge! Se va înapoia el de la București și atunci va sosi și ceasul răfuielii… Cu cât trece timpul, cu atât mai puternic devine dorul meu de răzbunare.

— După cât se pare, boierul Panait Fotache s-a dus la București pentru a primi o însărcinare cu totul specială! urmă Grigore Muscan.

— Ce anume?

— N-aș putea să spun cu siguranță, mi se pară însă că e vorba ca Panait Fotache să fie numit un fel de caimacan[2] al acestei părți a țării.

— Ce ai spus? strigă Mihu Inimă de Leu, nevenindu-i să-și creadă urechilor.

— V-am spus de la început că, nu sunt sigur de temeinicia veștii pe care v-am adus-o. Cu toate acestea lumea vorbește că s-au pus stăruințe pe lângă domnitor, ca lui Panait Fotache să i se dea puteri desăvârșite în acest ținut, adică, după cum v-am mai spus, să fie numit un fel de caimacan.

— Dacă știrea este adevărată, exclamă Mihu Inimă de Leu, amenințător, atunci voi avea un motiv mai mult pentru a sfârși cu el.

— Cel mai cumplit prăpăd s-ar dezlănțui asupra acestui ținut, se amestecă în vorbă și Dan Dragomir, dacă Panait Fotache ar fi numit caimacan.

— Prăpădul acesta însă, îl vom împiedica cu orice preț, declară Mihu Inimă de Leu, cu hotărâre.

Grigore Muscan se apropie de Mihu și-i zise, cu ochi scânteietori:

— Chiar dacă boierul Panait Fotache ne-a scăpat pentru câtva timp asta nu înseamnează că nu vom avea de lucru. Înapoindu-mă acasă, am mai cules și o altă veste, foarte însemnată.

— Care?

— Boierul Petrache Bănuț…

— Moșierul de la Piatra Seacă?

— El!

— Ce este cu dânsul?

— Mâine noapte trece cu fata lui, pe aici, adică, pe șoseaua de pe celălalt țărm…

— Asta într-adevăr este o veste bună!

— Dar știți voi cine este boierul Petrache Bănuț? Este un al doilea Panait Fotache! Tot atât de crud și fără suflet ca

[2] Caimacan - În Muntenia și Moldova, locțiitor al domnitorului.

și moșierul de lângă Schitul Sfintei Treimi, e de o zgârcenie nemaipomenită și a ajuns spaima bieților țărani. E atât de zgârcit, încât îi pare rău de fiecare gologan care stă în punga altuia și nu într-a lui. E fără milă cu argații și țăranii săi, bătaia cu nuiaua de alun se vede pe moșia lui în fiecare zi și nu se sfiește să pună la stâlp nici chiar pe bătrâni și pe femei. Acum câțiva ani cruzimile lui au fost atât de neomenești, încât țăranii nu le-au mai putut îndura și s-au răzvrătit. Îngâmfatul boier a trebuit să fugă de la conac în miez de noapte cu ceea ce să găsea pe el. După aceea însă s-a înapoiat pe moșie cu o ceată de panduri, a înăbușit răscoala și s-a răzbunat înfiorător pe țărani. De atunci se poartă într-un chip și mai barbar cu oamenii săi.

Bandiții ascultară cu priviri scânteietoare povestirea lui Grigore Muscan. Mihu Inimă de Leu îi învățase să simtă o ură fără de margini față de aceia care se purtau atât de câinește cu bieții țărani…

Mihu ascultase el însuși cu multă luare aminte cele istorisite de Grigore Muscan, iar când acesta sfârși ce avea de spus, zise:

— Mâine seară vom pune mâna pe boierul Petrache Bănuț!

Toată lumea primi vestea aceasta cu multă bucurie. Toți bandiții aprobau această expediție și bătrânele sălcii din jurul morii se cutremurară auzind murmurul amenințător al bandiților care în urmă se duseră să se odihnească.

Cei rămași în jurul focului se împuținau necontenit, până când în cele din urmă nu mai rămase decât Dan Dragomir și cu Mihu Inimă de Leu.

Iar când rămaseră numai în doi, Mihu Inimă de Leu exclamă:

— Dane… Dane… Am găsit-o pe Mioara Comăneanu!

Uimirea lui Dan Dragomir fu atât de mare încât nici nu putu să vorbească.

În schimb Mihu Inimă de Leu era cu atât mai vorbăreț.

— Isprava aceasta era să mă coste viața, zise el, dar făcea, deoarece am dat peste aceea care-mi este atât de dragă.

— Ai văzut-o?… Ai vorbit cu ea?..

— Nu!

— Atunci?

— Am aflat unde se găsește!

— La conacul lui Panait Fotache?

— Nu, Doamne ferește!

— Atunci?

— La Schitul Sfintei Treimi.

— Nu ți-am spus eu, strigă atunci Dan Dragomir, că nu trebuie să deznădăjduiești? Vezi, soarta tot n-a fost tocmai atât de crudă cu tine și ți-a deschis calea care duce la iubita inimii tale!

— Dar încă nu știu cum s-o scap de acolo!

Dan Dragomir căută să-și liniștească prietenul și căpitanul.

— În privința aceasta, dragă Stanislau, cred că n-ai niciun motiv să fii neliniștit! Lucrul de căpetenie este că știi unde se găsește. Restul vine de la sine. Nu se poate să nu găsim noi vreun mijloc de a o scăpa de-acolo!

— De m-aș vedea odată pornit pe calea ce trebuie să ducă la salvarea ei! Ard de nerăbdare s-o pot strânge în brațe din nou. Și atunci se va sfârși și cu viața mea de bandit… Vom porni în spre alte meleaguri pentru ca în sfârșit să mă pot bucura și eu de o viață tihnită, de o viață de familie.

Dan Dragomir își îmbrățișă vechiul prieten și zise, adânc mișcat:

— Îți doresc din tot sufletul ca totul să se întâmple așa, după cum vrei tu!

CAPITOLUL 91
Boierul Petrache Bănuț

Era o noapte de vară liniștită.

Vântul adia ușor, abia mișcând frunzele sălciilor de pe țărmul apei, luna strălucea majestoasă și afară de murmurul monoton și uniform al bătrânei Dunăre, niciun alt zgomot nu tulbura firea.

Pe țărmul stâng al Dunării șerpuia o șosea largă. Cu toate că șoseaua era dintre cele mai bune, totuși, trăsurile se rătăceau foarte rar pe drumul acesta, mai ales în timpul nopții, deoarece drumul era prea aproape de Baltă, unde mișunau cetele de bandiți care aveau obiceiul să iese după pradă mai ales pe această șosea, atât de apropiată de ascunzătoarea lor.

Mai ales de când se dusese faima lui Mihu Inimă de Leu, călătorii preferau să facă ocoluri de poște, numai spre a fi siguri că nu riscă să se întâlnească față în față cu temutul căpitan de bandiți. Negustorii n-ar fi trecut pe șoseaua aceasta chiar dacă li s-ar fi făgăduit comorile din o mie și una de nopți. Pentru ei Mihu Inimă de Leu era o sperietoare mai plină de efect, chiar și decât holera sau ciuma…

Boierului Petrache Bănuț însă, puțin îi păsa despre legendele ce se povesteau pe socoteala bandiților din Baltă și tocmai de aceea își alesese drumul pe această șosea, atât de ocolită de alții. Dar ceea ce-l îmbărbăta erau mai ales cei opt servitori înarmați până în dinți, pe care îi luase cu sine spre a-l însoți și în mijlocul cărora se simțea mai

mult decât sigur. În asemenea împrejurări el era încredințat că nu există ceată de bandiți care să îndrăznească să-l atace.

Fata lui, Dochița, era și ea cu el. Dochița era o fată înfumurată, îngâmfată, tot atât de nesimțitoare ca și tatăl său. Singurul ei gând era cum să se împopoțoneze mai mult, cum să se îmbrace mai arătos pentru a place cât mai mult.

Moșierul de la Piatra Seacă și cu fiică-sa se duceau la o rudă îndepărtată a lor, boierul Tudorache Bănuț. Boierul Tudorache Bănuț își avea și el moșia tot pe lângă Dunăre și cu toate că era mult mai tânăr decât boierul Petrache, în felul de a înțelege viața nu se deosebea întru nimic de acesta. Ai fi zis că tot neamul Bănuților era plămădit din același aluat. Le plăceau petrecerile și bucuriile ușoare, iar de oamenii de pe moșia lor nici nu se sinchiseau și puțin le păsa dacă nenorociții care le munceau pământul tânjeau în cea mai neagră mizerie.

Boierul Petrache Bănuț avea un vis mare. Adunându-se nu de mult la Galați toți membrii familiei Bănuț, cineva făcuse propunerea ca Dochița să se mărite cu boierul Tudorache Bănuț pentru ca în chipul acesta două din cele mai frumoase moșii din ținutul Galaților să se unească într-o singură mână, pentru ca astfel faima neamului Bănuților să crească și mai mult.

Socoteala aceasta fu pe placul tuturor, chiar și pe acela al celui mai interesat în cauză, boierul Tudorache Bănuț, care nu vedea cu ochi răi căsătoria sa cu Dochița.

Este adevărat că pe Dochița n-o mai văzuse din frageda-i copilărie, dar după cât își mai aducea aminte, fata avea o înfățișare care putea să placă. De altfel, pentru Tudorache Bănuț n-avea prea mare însemnătate faptul dacă își iubea soția sau nu. Și el, ca și toți ceilalți membrii ai familiei, nu căuta în această căsătorie decât putința de a uni cele două mari moșii.

După căsătorie el avea de gând să-și urmeze felul de viață de până atunci, fel de viață care făcea din numele său o sperietoare pentru nefericiții țărani. Fetele frumoase ale țăranilor ocoleau cu groază conacul lui Tudorache Bănuț, deoarece știau că dacă boierul punea ochii pe ele, atunci nu mai aveau scăpare. Vrerea lui Tudorache Bănuț trebuia să se îndeplinească, puțin păsându-i de viețile pe care le nenorocea.

Așadar, la consiliul de familie ținut la Galați, Bănuții hotărâseră căsătoria Dochiței cu Tudorache Bănuț și boierul Petrache îi și spuse vărului său de-al doilea că în una din săptămânile următoare îi va face o vizită la conac, împreună cu Dochița.

Acesta era scopul călătoriei lui Petrache Bănuț și acum tatăl și fiica ședeau unul lângă altul în caleașca ce înainta pe șoseaua de lângă Dunăre.

— Dacă nu mă înșel, Balta a și început dincolo de Dunăre? zise fata, vorbind din vârful limbii, cum îi era obiceiul.

— Da, fata mea, dincolo de apă se întinde Balta!

— Și nu trebuie să ne temem că vom fi atacați de bandiții care își au ascunzătoarea prin Baltă? Cum îl cheamă pe acela… Mihu Inimă de Leu…

Boierul Petrache Bănuț începu să râdă din tot sufletul.

— La ce te gândești, Dochițo? Cine ar îndrăzni să se atingă de trăsura boierului Petrache Bănuț? Numele meu este prea temut prin partea locului pentru ca cineva să se încumete să-mi facă vreun rău… Toată lumea știe că o asemenea îndrăzneală aș înăbuși-o în sânge!

— Da, vezi tu, dar despre bandiții aceștia din Baltă am auzit povestindu-se lucruri atât de înfiorătoare… Este adevărat că au obiceiul să-i tragă în țeapă pe oameni?

Boierul Petrache Bănuț râse din nou.

— Dochița mea, dar de unde ai mai scos și năzbâtiile acestea?

— Mai înainte de a mă culca, doica îmi povestește în fiecare seară grozăvii despre isprăvile lor și și-a luat obiceiul de a se uita în fiecare zi de câteva ori sub patul meu, pentru a vedea dacă nu cumva s-a ascuns cineva acolo!

— Baba aceea vede întotdeauna strigoi! Dar când ne vom înapoia îi trag eu o săpuneală de-i va trece pofta să-ți mai vâre în cap asemenea prostii! Fii liniștită, Dochița mea! Ți-am spus că n-ai niciun motiv să te temi. Se vede că nu-i cunoști pe acești faimoși bandiți! Ei nu atacă decât pe oamenii care nu sunt înarmați. De îndată ce zăresc o pușcă fug de mănâncă pământul…

În clipa aceea tăcerea nopții fu spintecată de o detunătură de armă.

Dochița se uită speriată la tatăl său.

— Ce este asta?

În secunda următoare o nouă detunătură spintecă văzduhul, apoi se auziră strigăte sălbatice.

Boierul Petrache Bănuț își duse mâna la pistol.

— Trebuie să vedem ce s-a întâmplat! zise el și își întinse mâna în spre ușa trăsurii. Dochița însă îl împiedică.

— Ce vrei să faci, tată? N-auzi ce încăierare s-a încins în jurul nostru?

— Bandiții din Baltă! îngână boierul Petrache Bănuț, tremurând ca varga și acum renunță și el la gândul de a mai părăsi caleașca.

Avea însă deplina încredere că servitorii săi vor respinge atacul bandiților și atunci va putea să-și continue călătoria. Până atunci însă, el se retrase prevăzător în fundul trăsurii și în înfățișarea acestui om, care tremura ca o trestie și pe a cărui față era întipărită groaza cea mai înspăimântătoare, nu se mai putea vedea nici urmă din mândrul moșier de mai înainte care vorbise cu atâta dispreț despre bandiții Bălții.

Dochița era tot atât de îngrozită ca și tatăl său. Ea își reaminti de toate poveștile înfiorătoare pe care i le

povestise doica și se întrebă îngrozită, ce se va întâmpla cu ea dacă va cădea în mâinile bandiților.

Până atunci, îngâmfata copilă a moșierului de la Piatra Seacă nu simțise niciodată nevoia să se roage lui Dumnezeu; acum însă, în mijlocul primejdiei neașteptate ce căzuse asupra capului său și când nu mai era sigură de viața sa, își aduse aminte de Dumnezeu și începu să se roage, implorând Cerul să înlăture primejdia în care se găsea împreună cu tatăl său.

Dar în loc să treacă; primejdia devenea tot mai mare, tot mai amenințătoare. Împușcăturile nu mai erau atât de dese, dar în schimb gălăgia devenise parcă și mai infernală. Din mijlocul vacarmului se auzea glasul metalic al unui om care striga pe un ton care, după cât se părea, nu cunoștea împotrivirea:

— Legați-i cobză! Cine se împotrivește culcați-i la pământ, fără milă!

Amenințarea aceasta rostită cu voce tunătoare nu întârzie să-și facă efectul și servitorii boierului Petrache Bănuț se predară unul după altul, lăsându-se să fie legați de bandiți.

De altfel se făcuse mai multă gălăgie decât merita lupta.

Atacul neașteptat îi zăpăcise pe servitori atât de tare, încât, mai înainte ca aceștia să se fi putut gândi la apărare, bandiții și ajunseră lângă ei și începură să-i smulgă de pe cai. De altfel ar fi fost și greu să se apere, deoarece pentru fiecare servitor erau câte doi bandiți și apoi agresorii erau oameni mult mai curajoși și mai obișnuiți cu luptele, decât servitorii boierului Petrache Bănuț.

Așa că, servitorii se văzură foarte iute prizonierii lui Mihu Inimă de Leu care, după ce sfârși cu ei, se apropie de caleașcă spre a face cunoștință și cu călătorii ei.

Dintr-o singură smucitură voinicul deschise ușa trăsurii și în vreme ce Dan Dragomir lumină cu un felinar interiorul caleștii, Mihu Inimă de Leu zise:

— Cine călătorește în trăsura aceasta?

Boierul Petrache Bănuț ar fi dat orice, numai să nu fie silit să răspundă la această întrebare, dar ar fi dat chiar un sfert din averea sa, dacă ar fi putut să dispară dinaintea omului care se ivise în fața ușii trăsurii. Dar el își dădu seama că, în situația în care se găsea, ar fi fost cu neputință să nu răspundă nimic și se gândi că poate fiind energic, va izbuti să scape cu pielea întreagă. Crezând că poate bandiții se vor speria la auzul numelui său își adună tot curajul ce se mai ascundea prin sufletul său și strigă:

— Cu trăsura aceasta călătorește boierul Petrache Bănuț! Ce însemnează această îndrăzneală?... Nu vă temeți că veți fi aspru pedepsiți pentru curajul pe care l-ați avut de a opri trăsura în care călătoresc eu?

Mihu Inimă de Leu zâmbi disprețuitor.

— Nu prea îmi vine să cred că vei mai avea prilejul să ne pedepsești, boier Petrache Bănuț! zise voinicul nepăsător.

— Ce... ce spui?... îngână moșierul de la Piatra Seacă. Dar cine ești tu de îndrăznești să-mi vorbești cu atâta obrăznicie, cine ești tu că nu te temi de mânia mea?

— Sunt Mihu Inimă de Leu! fu răspunsul și chiar și numai auzul acestui nume fu îndeajuns spre a face ca vorba să moară pe buzele îngrozitului boier. Un fior de groază trecu și prin trupul îngâmfatei Dochița la auzul acestui nume atât de bine cunoscut prin ținutul acela.

— Poate că numele meu nu-i este necunoscut boierului.

Boierul Petrache Bănuț se răsti, furios:

— Mă mir cum de mai îndrăznești să vorbești în clipa aceasta! Îți cer să le dai drumul oamenilor mei de îndată și să ne lași să ne urmăm călătoria, căci altfel te vei căi amar de îndrăzneala pe care ți-ai luat-o!

— Ce tot spui? făcu voinicul, batjocoritor.

— După cât se pare, nu știi cine este boierul Petrache Bănuț și nici nu știi cât de mare este puterea lui!

Acum Mihu Inimă de Leu începu să râdă din tot sufletul.

— Eu să nu știu?...

— Atunci, cu atât mai mult mă miră că îndrăznești să te porți astfel cu mine!

— Îl cunosc îndeajuns, poate chiar prea bine pe boierul Petrache Bănuț, moșierul de la Piatra Seacă… Am auzit vorbindu-se destule despre inima lui de piatră, știu cât de nemilos este cu țăranii, și știu că nu face nicio deosebire între bătrâni, femei și copii, când e vorba să-i pună la stâlp, spre a-i bate cu nuiaua de alun… Cunosc chipul în care acest boier a izbutit să-și adune averea pe care o stăpânește astăzi, precum și felul cu care el înțelege să-și mărească această avere, an cu an… Așadar, îți poți da seama, cinstite boier Petrache Bănuț, că te cunosc până în cele mai mici amănunte.

Boierul Petrache Bănuț ascultă îngrozit învinuirile pe care i le aducea voinicul. Până atunci nimeni nu îndrăznise încă să-i arunce așa în față toate păcatele de care se făcuse vinovat în viață, deoarece n-ar fi șovăit o clipă să se răzbune în chipul cel mai nemilos. Acum însă situația era de așa natură încât deocamdată cel puțin, nici nu se putea gândi la răzbunare. De aceea își zise că cel mai bun lucru ce avea de făcut era să tacă spre a nu-l întărâta și mai mult pe acest om atât de temut. El nu îndrăzni să contrazică decât cu următoarele cuvinte:

— Nu știu de unde vei fi scos toate acestea, când eu…

— Gura! tună atunci Mihu Inimă de Leu și la auzul acestui glas de oțel, boierul Petrache Bănuț nu mai zise nimic.

După aceea Mihu Inimă de Leu schimbă câteva cuvinte cu Dan Dragomir, apoi se întoarse din nou în spre cei doi din caleașcă și le zise:

— Coborâți din trăsură!

Dochița, care până atunci stătuse nemișcată în colțul ei începu să țipe ca din gură de șarpe:

— Nu ne ucideți! Nu ne ucideți!

Mihu Inimă de Leu se uită disprețuitor la ea, apoi zise:

— Noi nu suntem ucigași de rând care omoară tot ce le iese în cale… Pe cei care nu se pot apăra, pe femei, noi nu le ucidem… Gloria aceasta le-o lăsăm boierilor Bănuț, care nu se sfiesc să-și arate puterea față de cei lipsiți de apărare, față de femei, bătrâni și copii.

Dochița se roși până peste urechi la auzul acestor cuvinte și în adâncul sufletului său își dădu seama câtă dreptate avea căpitanul bandiților.

Mihu Inimă de Leu se răsti din nou:

— Coborâți îndată din caleașcă!

Boierul Petrache Bănuț se ridică greoi de pe locul său și se târî afară din trăsură.

— Jupâniță, zise atunci Mihu, coboară și d-ta!

Dochița fu nevoită să se supună poruncii. Ea coborî încet din caleașcă și un fior de nețărmurită groază îi străbătu trupul când zări chipurile înfiorătoare ale bandiților.

Unul avea o înfățișare mai fioroasă decât celălalt sau cel puțin așa îi vedea jupâniță Dochița în mintea căreia reînviaseră povestirile doicii sale, povestiri care ar fi îngrozit chiar și firea cea mai curajoasă.

Mihu Inimă de Leu le făcu un semn tovarășilor săi.

— Luați-i la mijloc!

Patru bandiți îndepliniră îndată porunca.

După aceea Mihu Inimă de Leu se uită printre oamenii săi și apoi se adresă unuia din ei:

— Drăgane!

— Poruncește, căpitane!

— Vei îmbrăca straiele surugiului!

— Am înțeles căpitane!

— Iar voi doi, aici arătă în spre alți doi bandiți, veți îmbrăca hainele servitorilor!

Cei arătați se retraseră ceva mai la o parte spre a îndeplini ordinul căpitanului.

În timpul acesta Mihu Inimă de Leu schimbă câteva cuvinte cu Dan Dragomir.

— Pentru câteva zile vei lua tu conducerea oamenilor noștri…

— Dar unde te duci, căpitane?

— Mă duc spre Brăila, unde și-au așezat tabăra niște țigani polonezi, deoarece am ceva pentru ei!

— Și cum te duci, căci după cât am auzit eu, bulibașa țiganilor polonezi și-a așezat tabăra, departe, în jos de Brăila?

— Mă duc cu trăsura aceasta!

— Cum te gândești la așa ceva căpitane? răspunse Dan Dragomir vădit îngrijorat. Oare nu-ți dai seama că alergi în ghearele pieirii?

— Ce tot vorbești?

— Nu te gândești cât de lung este drumul de aici și până acolo? Nu te gândești că toate satele sunt ocupate de panduri și că, dacă vreunul are curiozitatea să se uite în caleașcă, ești pierdut?

— Nu te îngrijora Dane! Nu sunt eu tocmai atât de prost să nu-mi dau seama de toate primejdiile care mă pot pândi într-o asemenea călătorie! Spre a te liniști însă, află că în trăsura aceasta va călători și de aici înainte, tot boierul Petrache Bănuț…

— Cu toate acestea, îndrăzneala este mult prea mare!

Mihu Inimă de Leu începu să râdă.

— Dane, Dane, văd eu că ție îți pare rău că mi se oferă și mie odată prilejul de a călători ca un adevărat boier!

— Nu-mi pare de loc rău, căpitane! Mă tem însă să nu te coste prea scump îndrăznețul tău plan!

— Nu trebuie să te temi, căci slavă Domnului, mă cunoști îndeajuns de bine!

— Și ce îndrumări ai să-mi dai pentru timpul cât vei lipsi din mijlocul nostru?

— Pe prizonieri îi vei trece Dunărea și-i vei ascunde în moară, firește, având de grijă să nu cumva să ne scape. Vei pune să fie păziți zi și noapte… De îndată ce-i veți coborî în barcă, le vei lega ochii pentru ca în cazul când vor fi

vreodată puși în libertate să nu-și poată da seama unde au fost ținuți prizonieri și deci, să nu ne poată trăda ascunzătoarea.

— Voi face întocmai după cum mi-ai poruncit!

— Mai departe, pe servitorii boierului îi vei duce în mijlocul Bălții și-i vei lăsa acolo, bine legați de mâini și de picioare, pentru ca să nu poată scăpa prea repede.

— Voi face și asta!

— Mai multe îndrumări nici nu am a-ți da, căci tu însuți vei ști cum să conduci trupa în timpul lipsei mele! S-a mai întâmplat și pe vremuri să lipsesc timp chiar mai îndelungat din mijlocul tovarășilor mei și niciodată aceștia nu m-au făcut de râs.

— În privința celor rămași aici, nu trebuie să ai nicio grijă, în schimb te rog cu atât mai mult să bagi bine de seamă de tine însuți.

— Fii fără teamă, căci peste câteva zile mă vei revedea tot atât de întreg ca și acum!

Între timp avu loc și schimbarea la față a bandiților, care fuseseră însărcinați să îmbrace hainele surugiului și ale servitorilor.

Mihu Inimă de Leu se întoarse în spre Mișu Drăgan și-i zise:

— Pe capră, Drăgane!

Mișu Drăgan n-așteptă să i se spună de două ori și în clipa următoare și sări pe capră și luă hățurile în mână. Nu prea putea el să-și dea seama ce planuri avea căpitanul, dar fiind unul din aceia care erau obișnuiți să se supună fără întrebare la toate poruncile lui Mihu, nu se codi nici acum să îndeplinească fără crâcnire dorința căpitanului.

Mihu Inimă de Leu însă îi dădu câteva amănunte din care Drăgan putea să bănuiască cam ce scop avusese toată această schimbare la fată a lor.

— Vom merge dincolo de Brăila, acolo, unde și-au așezat șatrele țiganii polonezi. Dacă s-ar întâmpla ca pe drum să

te întrebe cineva, cine călătorește în caleașcă tu vei răspunde că boierul Petrache Bănuț!

— Am înțeles, căpitane! răspunse Drăgan.

Dar moșierul de la Piatra Seacă se împotrivi, furios:

— Nu se poate!… Nu pot îngădui una ca asta!

Mihu Inimă de Leu se uită la el, cu un zâmbet nepăsătore

— Împotrivirea d-tale este caraghioasă! Dacă te-ai fi gândit mai înainte de a da drumul gurii ți-ai fi putut da seama că împotrivirea aceasta nu mă poate hotărî, dar încă sili să renunț la plăcerea de a călători în caleașcă și sub numele d-tale! Te încredințez însă că, dacă trăsura îmi place, numele d-tale, pe care-l voi purta acum, nu-mi face cinste de loc!

Și fără a mai privi la mânia neputincioasă a boierului Mihu Inimă de Leu se întoarse în spre tovarășii săi:

— Acum, rămâneți cu bine, băieți! Vedeți-vă de treabă cumsecade, ca și când aș fi în mijlocul vostru!

Cu aceste cuvinte sări în trăsură, se așeză comod în jilțul moale apoi închise ușa.

Mișu Drăgan dădu bice cailor, iar bandiții îmbrăcați în hainele servitorilor o luară după trăsură.

Mihu Inimă de Leu își rezemă capul de perna jilțului și peste câteva clipe adormi adânc.

CAPITOLUL 92
Florica dispare

În vreme ce bandiții erau duși dincolo de Dunăre spre a pune mâna pe boierul Petrache Bănuț și fiica lui, Dochița, la moară se petrecură întâmplări foarte ciudate. La moară nu rămăseseră decât morarul și cele două fete. Toți bandiții trecuseră apa, deoarece Mihu Inimă de Leu se aștepta ca boierul Petrache Bănuț să călătorească însoțit de o pază mult mai numeroasă. Nu-l putea crede atât de neprevăzător cum se dovedise ulterior.

Când bandiții porniră la drum, încă înainte de amiază, spre a-l putea urmări pe boier pas cu pas, până noaptea, când urma să albă loc atacul, cele două fete se învârteau prin curte fiecare văzându-și de treaba sa.

În spre amiază, Smaranda intră în moară, pentru a pregăti prânzul. Florica însă, rămase și pe mai departe în curte, ba mai târziu se îndepărtă chiar de moară, pentru a se plimba pe sub sălciile de la marginea brațului drept al Dunării.

Ea se apucă să culeagă flori pentru a împodobi odăile bandiților, pentru a le face bucurie la înapoiere. Tot strângând la flori, Florica se îndepărtă binișor de moară, dar nu-i fu frică, deoarece știa că prin partea locului n-o poate pândi nicio primejdie.

Care nu-i fu însă uimirea, când deodată, într-o clipă când Dunărea murmură mai încet, auzi parcă zgomotul unor pași. Încetă de a mai culege flori și se uită curioasă în jurul său. Era încredințată că vreunul din bandiți se înapoiase și

de aceea nu se nelinişti de loc. Cine să şi umble prin Baltă, unde nu existau decât bandiţi şi pescari, care trăiau însă în cea mai desăvârşită bună înţelegere unii cu alţii!

De altfel părerea Floricăi era îndreptăţită deoarece se mai întâmplase adeseori ca vreunul din bandiţi să se înapoieze, fie fiindcă uitase să ia ceva, fie din însărcinarea lui Mihu. Şi de data aceasta ea crezu la fel şi aştepta să vadă chipul cărui bandit se va ivi înaintea sa.

Dar Floricăi îi fusese dat să aibă o mare dezamăgire în privinţa aceasta.

Zgomotul paşilor se apropia tot mai mult şi în curând se ivi şi acela care pricinuise acest zgomot: Era un vânător de gâşte şi raţe sălbatice, bine îmbrăcat, elegant chiar, ca vârstă să fi tot avut vreo treizeci-treizeci şi cinci de ani. De îndată ce o zări pe Florica, străinul începu să zâmbească şi se apropie grăbit de ea.

Biata fată îl privi încurcată. Ea se gândea că omul acesta vâna prea aproape de moara de pe malul Dunării, aşa că se putea întâmpla foarte uşor ca el să dea peste ascunzătoarea lui Mihu Inimă de Leu…

Or, Florica era hotărâtă să-l împiedice pe străin cu orice preţ de a se apropia prea mult de locul care ascundea taina salvatorului său.

Necunoscutul se opri în fata Floricăi şi-i zise, foarte curtenitor:

— Bună ziua, frumoasă jupâniţă.

„Bună ziua” acesta fusese rostit într-un chip foarte distins, aşa că Florica răspunse tot atât de politicoasă:

— Bună ziua, domnul meu!

— Balta aceasta nu mai are margini, reluă vânătorul, mi se pare că m-am îndepărtat prea mult şi m-am rătăcit. Dar nu-mi pare rău, mărturisesc foarte sincer, deoarece, după cât văd, tocmai în inima Bălţii înfloresc florile cele mai frumoase.

Florica arătă în spre florile, pe care le ţinea în braţe.

— De florile acestea vorbeşti, domnul meu? întrebă ea.

— Nici prin minte nu-mi trece! răspunse vânătorul, zâmbind.

— Atunci?

— De tine, porumbița mea, de tine! Îți mărturisesc sincer că am văzut multe fete frumoase în viața mea, dar niciuna nu se poate lua la întrecere cu tine!

La auzul acestor cuvinte tot atât de neașteptate, ca și apariția străinului, Florica se înroși până peste urechi și începu să se retragă, sfioasă, fiindcă străinul se apropia tot mai mult de ea.

— Dar ce s-a întâmplat, păsărică mea? zise atunci vânătorul, râzând. Nu cumva ți-e frică de mine?

— Nu… nu… dar… răspunse fata, încurcată.

— Ei, dă-i drumul!… Ce vrei să spui?…

— De ce te uiți la mine, într-un chip atât de ciudat?

— Ei, drăcie! Nu cumva nu-mi dai voie nici măcar să mă uit la tine? Pentru ce te-a făcut Dumnezeu, dacă nu spre a fi admirată de aceia care se rătăcesc în calea ochilor tăi frumoși?

În clipa următoare, vânătorul făcu o săritură și o prinse pe fată de braț.

Florica țipă, speriată.

Vânătorul însă nu se lăsă intimidat, ci își dădu toată silința s-o cuprindă în brațe.

— O guriță, păpușica mea! Numai una! zicea el cu glas pătimaș.

Fata însă se împotrivea din răsputeri.

— Nu… nu… Lasă-mă! Dă-mi pace!

Dar vânătorul era cu atât mai îndârjit.

— Dar nu mai fi atât de îndărătnică! Sau poate că n-ai mai fost sărutată niciodată?… Nu-i nimic, te învăț eu cum se sărută!

— De sărutat nu mă poate săruta decât numai acela pe care-l aleg eu!… răspunse fata, furioasă.

— Iar eu, răspunse vânătorul, mândru, sărut pe cine vreau…

Și în clipa următoare, cu toată împotrivirea fetei, necunoscutul își lipi buzele înfierbântate de patimă, pe obrazul Floricăi.

În timpul încăierării florile îi căzuseră din brațe și acum zăceau triste, împrăștiate pe pământ.

În cele din urmă izbuti să se smulgă din brațele vânătorului și căută scăpare în fugă. Din câteva sărituri însă, necunoscutul o ajunse și o cuprinse iarăși în brațele sale, mult mai voinice, decât ale sărmanei copile.

— O fată atât de frumoasă ca tine și să se sperie așa de grozav, de sărutat! strigă străinul.

— Lasă-mă! se răsti Florica, cu voce înăbușită de sforțarea făcută.

Dar vânătorului nici prin gând nu-i trecea să renunțe la atac și o acoperi din nou cu sărutările sale și din nou fata fu biruită de puterea mult superioară a vânătorului.

Biata Florica se frământa, se zbătea, dădea din mâini, din picioare, mușca, zgâria, dar totul era în zadar. Ba împotrivirea ei nu făcu decât să ațâțe și mai mult patima necunoscutului.

— Ci sfârșește odată cu împotrivirea aceasta… pisicuță sălbatică, ce ești! îi zise el.

— Dă-mi drumul!

— Nici nu mă gândesc!

— Ajutor!

— Poți să strigi până mâine dimineață, căci nimeni nu te va auzi!

— Nu ți-e rușine să ataci o fată care nu se poate apăra?

Vânătorul răspunse, zeflemisind:

— Să-mi fie rușine? Când o fată frumoasă ca tine nu-mi dă sărutări de bună voie, atunci i le fur! Așa suntem noi obișnuiți!

— Ticălosule!

Un râs batjocoritor răspunse la această ieșire a Floricăi.

— Împotrivește-te, cât vrei! Te asigur însă că până în cele din urmă, nu eu voi fi acela care se va da bătut!

— Dă-mi drumul!

— Prea mă crezi prost!

Florica mai făcu o încercare eroică să scape, dar totul fu în zadar. Brațele voinice ale vânătorului o țineau ca într-un clește de fier.

— Te vei căi amar, de purtarea d-tale de acum!

— Ha, ha, ha. N-aș putea să știu și eu cu cine mă amenințí?

— Când vei afla, mi-e tare teamă că-ți va trece pofta de a râde!

— Ascultă, nu mai fi proastă și dă-ți seama că orice împotrivire este în zadar!

— Nu, nu, niciodată! Dă-mi pace!

— Ascultă-mă!

— Nu mă interesează ce spui!

— Dar nici nu știi încă…

— Nici nu vreau să știu… Dă-mi drumul!

— Vino cu mine și nu-ți va părea rău niciodată.

— Mulțumesc, nu-mi trebuie!

— Vei locui la conacul Bănuților din…

— Nu vreau să locuiesc în niciun conac.

— Îți voi cumpăra rochii scumpe…

— Ține-ți-le, mie nu-mi trebuiesc…

— Îți voi da aur, mult… mult…

— Cu prețul acesta nu-mi trebuie nicio comoară din lume!

— Dar tare mai ești încăpățânată! strigă vânătorul și începu s-o sărute din nou, cu patimă sălbatică.

Sărmana fată se lupta cu deznădejde și căuta mereu să scape din strânsoarea brațelor necunoscutului. Acesta o ținea însă cu îndârjire și până în cele din urmă puterile ei slabe puse la o încercare prea grea începură s-o lase și deodată simțurile o părăsiră și căzu leșinată în brațele străinului.

Acesta se uită mulțumit la frumoasa fată, care nu i se mai putea împotrivi și murmură zâmbind diabolic:

— Așa, porumbița mea, acum știu că nu te vei mai împotrivi!

Acum se putea uita mai în voie la prada sa și se delectă mulțumit la vederea formelor desăvârșite ale frumoasei copile.

— Lasă că te vei îmblânzi tu, la conacul din Gura Dracului! zise el pe urmă.

După aceea o luă pe Florica în brațe și porni cu ea în spre malul Dunării. Aici o așeză într-o barcă și luând vâslele în mână se îndreptă în spre celălalt țărm.

*

*   *

Florica nu-și putea da seama cât timp stătuse în nesimțire. Deșteptându-se se văzu într-o încăpere mare, cu

totul necunoscută ochilor săi, de altfel ca și toate lucrurile care împodobeau această încăpere.

Nu-și putu închipui, cum și când ajunsese acolo. Încetul cu încetul însă, amintirile începură să bată la poarta minții sale și își aduse aminte pe rând, de tot ceea ce se întâmplase cu ea: plecarea bandiților, culesul florilor, apariția necunoscutului, lupta deznădăjduită pe care o dăduse cu acesta și în urma căreia căzuse în nesimțire, rămânând, pradă vânătorului care nu se sfiise să atace o fată ce nu se putea apăra.

După ce-i trecură prin minte toate aceste întâmplări și se mai dezmetici, Florica sări de pe divanul pe care fusese așezată și se repezi în spre ușă…

Să fugă!… Să fugă!…

Dar planul ei de evadare fu zădărnicit din pricina măsurilor de prevedere, pe care le luase acela care o adusese acolo. Ușa prin care Florica voia să fugă era încuiată. În zadar apăsa ea pe clanță, în zadar zgâlțâia ușa, în zadar bătea cu pumnii în ea, toată truda ei rămase fără niciun rezultat. Nimeni nu răspunse la zgomotul făcut de ea, nimeni nu-i venea în ajutor.

Nu mai încăpea nicio îndoială că era ținută prizonieră și biata fată își dădu seama de situația ei deznădăjduită. Aici, despărțită cu desăvârșire de restul lumii și cine știe la ce depărtare de aceia care ar fi putut să-i rină în ajutor, ea era lăsată cu totul la bunul plac al vânătorului care o atacase în Baltă.

Dar cu toate că sufletul îi fusese cuprins de o groază fără margini, totuși ea nu încetă de a se gândi la cele mai neînchipuite mijloace de evadare. De la ușă ea alergă la fereastră, nădăjduind să găsească acolo putința de a fugi. Dar la fereastră o aștepta o nouă dezamăgire. Ticălosul său răpitor n-o încuiase într-o încăpere din catul de jos, ci într-o odaie de la etaj, de unde fuga ar fi fost cu neputință, deoarece etajul era înalt și prizoniera nu s-ar fi putut coborî de-acolo, fără a nu se zdrobi de pietrele curții.

Așadar, orice putință de a scăpa din captivitatea în care căzuse îi era tăiată.

Privind însă în curte, își dădu seama că se găsește în conacul de pe moșia Gura Dracului, care era proprietatea boierului Tudorache Bănuț.

Atunci Florica înțelese că răpitorul ei, vânătorul care se ivise pe neașteptate înaintea sa în apropierea morii de pe malul Dunării, era moșierul din Gura Dracului. Faima boierului Tudorache Bănuț ajunsese chiar și până în satul unde crescuse Florica și biata fată se gândi cu groază la soarta ce o aștepta în casa moșierului.

Vai, cum se căia acum că se îndepărtase prea mult de moară și că nu luase în seamă sfatul lui Mihu Inimă de Leu, care-i spusese atât ei, cât și Smarandei, să nu părăsească ascunzătoarea cât timp el nu este acolo!

Ce se va întâmpla acum cu ea?

Să fugă nu putea avea nicio nădejde și nici nu putea spera măcar că Mihu Inimă de Leu va porni în căutarea ei, deoarece bietului om nici prin minte nu-i putea trece unde se găsea ea și în ce împrejurări fusese răpită. Încotro să pornească Mihu după ea când se va înapoia la moară?

O amărăciune fără margini îi cuprinse sufletul când își dădu seama de situația deznădăjduită în care se găsea și când se gândi la ceea ce avea să urmeze.

Pe când se găsea în prada acestor gânduri chinuitoare, deodată auzi un zgomot ușor în jurul ușii. Pe urmă văzu cum clanța începe să se învârtească, cum ușa se deschise și cum apare în pragul ei boierul Tudorache Bănuț, ticălosul care o răpise.

Florica țipă speriată.

Dar boierului puțin îi păsa de țipătul fetei. Ca și când nici nu l-ar fi auzit, el scoase cheia din ușă, o vârî în broască pe dinăuntru, o învârti de două ori, apoi se întoarse înspre biata fată care tremura ca varga.

— Ei, păsărică mea, tot mai ești supărată? întrebă el, cu un zâmbet diabolic.

— Purtarea d-tale mă silește să fiu chiar mai supărată decât la început.

— Faci foarte rău și drept să-ți spun asta nu dovedește de loc că ai fi o fată deșteaptă! Trebuie să-ți dai seama că fetele frumoase n-au fost zămislite pe lumea aceasta decât spre a fi bucuria bărbaților!

— Cuvintele d-tale mă fac să te urăsc și mai mult!

— În schimb mie îmi placi mai mult!

— Pleacă de aici! strigă Florica din toate puterile, văzând că boierul se apropie tot mai mult de ea.

Tudorache Bănuț începu să râdă batjocoritor, ceea ce o întărâtă și mai mult pe fată.

— Mai încet, porumbița mea, în casa această eu poruncesc! Aici toată lumea joacă după cum cânt eu!

Florica începu să se retragă speriată din fața boierului, care se apropia de ea cu priviri pătimașe și se așeză în așa chip ca masa mare ce se găsea în mijlocul încăperii să fie întotdeauna între ea și Tudorache Bănuț. Astfel stând lucrurile, boierul nu putu să pună mâna pe prada pe care o urmărea pas cu pas.

— Te implor, lasă-mă să-mi văd de drum! se rugă sărmana fată, pe care picioarele de-abia o mai țineau de groază.

— Te voi lăsa să pleci, dar mai întâi vei fi a mea, frumoasă floare a Dunării! răspunse boierul.

— Niciodată!... Niciodată! strigă Florica, cu hotărâre.

— Vom vedea noi a cui dorință se va îndeplini!

— Mai bine ucide-mă!

— N-ar fi păcat de tine?

— Mai bine moartea, decât rușinea pe care mi-o pregătești!

— Ce prostuță ești fetițo!

Și boierul Tudorache Bănuț începu din nou goana după Florica, goană, care devenea din ce în ce mai îndârjită. În jurul mesei avu loc o fugă sălbatică, Florica alergând

îngrozită din fața boierului ce amenința s-o prindă în fiecare clipă.

— Nesocotito! strigă boierul Tudorache Bănuț, începând să se înfurie și să-și piardă cumpătul. Nu-ți dai seama că ar fi îndeajuns să-mi strig servitorii, pentru a înfrânge prosteasca ta încăpățânare?

— Cheamă-i!… Strigă-i! răspunse Florida, dârză. Să vadă și ei ce ticălos, ce netrebnic stăpân au!

Răspunsul acesta ațâță și mai mult furia și patima boierului care strigă:

— Îți vei mușca buzele pentru cuvintele acestea!

— Se poate! Dar în clipa în care te vei atinge de mine va suna și sfârșitul tău!

Mânia boierului Tudorache Bănuț nu mai cunoștea margini. Spumega de furie și urlă, nu mai strigă:

— Îți voi arăta eu ție, blestemato!… Îți voi arăta eu!

Și în clipa următoare își și făcu planul diabolic care trebuia să ducă la înfrângerea fetei, fără a mai fi nevoie să cheme servitorii. Deoarece, la urma urmelor i-ar fi fost rușine ca servitorii să vadă că stăpânul lor nu era în stare să biruiască o fată slăbuță și avea nevoie de ajutorul lor.

Tudorache Bănuț se năpusti cu toată puterea asupra mesei din mijlocul odăii și izbuti chiar s-o răstoarne. În urma răsturnării mesei, Florica sări la o parte, țipând de groază, deoarece văzu că și acest mijloc de apărare îi fusese luat. După aceea însă se refugie din nou în spatele mesei răsturnate, căci alt refugiu nu-i oferea camera aceea.

Boierul Tudorache Bănuț turba de mânie.

— Nu-mi scapi tu mie, blestemato! Îți voi dovedi că chiar și numai în ciuda ta și tot vei fi a mea!

Zicând acestea, se repezi din nou în masă, odată, de două ori, de cinci ori, împingând o mereu, până când o lipi de perete. În chipul acesta ticălosul spulberă și ultima nădejde de scăpare a Floricăi.

Atunci Florica își dădu seama că totul era în zadar, că toată împotrivirea ei de aici înainte n-ar mai avea niciun rezultai

Hohotul strident de râs al boierului răsuna prin odaie lugubru, prevestitor de rău.

Tudorache Bănuț avea înfățișarea unui om care înnebunise de bucurie. El se apropie cu ochi scânteietori și nările umflate de patimă de fata care părea că-și va pierde cunoștința pentru a doua oară. Dar Florica își adună cele din urmă puteri și cu o hotărâre eroică își zise că dacă nu se poate altfel atunci își va apăra cinstea chiar cu prețul vieții sale...

Se uită în jurul său și în clipa următoare glasul ei sună amenințător:

— Încă un pas și te omor!

Boierul Tudorache Bănuț văzu că nu mai este glumă, deoarece fata aceasta părea hotărâtă să-și ducă amenințarea la îndeplinire. Ea luase de pe perete un vechi iatagan turcesc pe care acum îl învârtea războinic deasupra capului.

Arma aceasta turnase noi puteri în trupul istovit de zbucium al Floricăi și ea strângea mânerul iataganului cu îndârjire, fiind într-adevăr gata chiar și să-și ucidă agresorul dacă acesta ar fi continuat s-o atace.

Și nici nu era de mirat dacă Florica ar fi fost în stare să despice în două țeasta boierului căci era doar vorba de cinstea ei!

Așa cum învârtea iataganul deasupra capului, gata în fiecare clipă să-l lase să cadă pe tigva lui Tudorache Bănuț, Florica părea una din acele fecioare din basme care nu se sfiesc să încingă spada spre a răzbuna moartea iubitului, sau spre a se măsura cu oricare bărbat de neam străin, pentru a salva cinstea țării sale.

La început boierul se dădu înapoi, pe urmă încercă s-o liniștească cu vorbe blânde:

— Lasă arma aceea, fetițo! Nu este făcută pentru mâini nepricepute de femeie!... Pune-o la loc, să nu-ți mai faci vreun rău cu ea!

— Poate vrei să zici, să nu-ți fac d-tale vreun rău, boier Tudorache! strigă fata batjocoritoare. Eu nu mă tem și sunt gata să mor în orice clipă dacă mi-am salvat cinstea! Să ști însă că, voi muri cu atât mai fericită, cu cât voi ști că m-am răzbunat pe nemernicul care nu s-a sfiit să răpească o fată fără apărare și care n-a șovăit să o atace în urmă spre a o necinsti, după ce a închis-o în casa sa, într-un chip atât de josnic!

— Taci!

— Nu tac! Trebuie să-ți mai spun că, niciodată n-aș fi crezut că va veni o zi când voi deveni o ucigașă... astăzi însă, în urma nemerniciei tale fără seamăn, sunt gata să te ucid și n-aș avea nici cea mai mică mustrare de cuget.

Și, îmbătându-se pe semne de propriile sale cuvinte Florica simți deodată necesitatea imperioasă de a-l ataca pe boierul Tudorache Bănuț.

Gândul fu urmat de faptă.

În mână cu iataganul gata de a lovi, Florica se năpusti asupra agresorului său căruia într-o clipă îi dispăru curajul de mai înainte. El începu să fugă speriat și era caraghios să-l vezi cum caută să scape de fata care era mereu pe urmele lui. Odată, când iataganul șuieră chiar pe lângă capul lui, își zise că nu era înțelept să continue a se mai expune primejdiei ce-l amenința și folosindu-se de un moment când fata era destul de departe de el descuie ușa, o deschise iute, apoi o trânti fulgerător în urma sa.

Florica se gândi să se repeadă după el, să facă gălăgie, să pună în picioare toată lumea de la conac și se repezi chiar spre ușă. Atunci însă privirea îi căzu asupra cheii din broască.

Cum o zări, renunță la planul său de mai înainte și fără a mai sta o clipă la îndoială, răsuci cheia în ușă.

Un oftat de ușurare îi ieși din piept.

— Așa! Acum am scăpat de el, măcar deocamdată!

Deocamdată!

Cât de dureros suna acest cuvânt, câte primejdii se puteau ascunde în dosul lui!

Florica știa prea bine că boierul Tudorache Bănuț nu va întârzia să se înapoieze și mai știa că de data aceasta nu va mai veni singur. El va veni însoțit de argați spre a-și atinge cu orice preț josnicul său scop.

Florica își dădea seama că soarta ei fusese pecetluită. Orice împotrivire ar fi fost în zadar. Singurul lucru ce-i mai rămânea de făcut era să îngreuneze cât mai mult ducerea la îndeplinire a planului mârșav al boierului.

Tocmai de aceea se pregăti din răsputeri pentru atacul la care se aștepta.

Mai întâi se duse la ușă și o cercetă.

Ușa era croită din stejar, era foarte solidă și numai cu multă greutate putea fi spartă.

Spre a fi însă și mai sigură, luă toate mobilele pe care le putu mișca și le împinse în fața ușii, ridicând o adevărată baricadă.

Fu o muncă grea pentru slabele sale puteri, dar până în cele din urmă tot izbuti să-și ducă gândul la îndeplinire.

După aceea se uită mulțumită în jurul său.

Nu trecură însă decât câteva minute și zgomotul pașilor cunoscuți se auzi din nou pe coridor.

Acela care se apropia era boierul Tudorache Bănuț.

El bătu în ușă, mânios, apoi glasul lui antipatic se auzi din dosul baricadei:

— Florico, deschide ușa numaidecât!

Dar Florica se făcu că n-aude nimic și se lipi tăcută de baricada de mobile.

— N-auzi? răsună din nou strigătul sălbatic al boierului.

Dar Florica nu răspunse nici de data aceasta.

Tudorache Bănuț lovi furios cu pumnul în scândura de stejar a ușii.

— Sfârșește odată și nu te mai juca cu mine de-a v-ați ascunselea! tună el.

O tăcere mormântală îi răspunse și de data aceasta.

— Fată, tot nu-ți dai seama că orice împotrivire este zadarnică? Nu-ți dai seama că, nu-mi mai poți scăpa?

— Îndurare! strigă atunci Florica, deznădăjduită.

— Așa, vezi! Ți-a venit graiul?

— Nu te atinge de mine!

— Vei fi a mea!

— Dacă nu pleci mă omor!

Un hohot de râs batjocoritor răsună pe coridor…

— N-ai decât! Eu știu că nu voi simți nimic!

În urma unei cruzimi atât de neînchipuite Florica tresări. O scârbă fără margini îi umplu sufletul pentru boierul Tudorache Bănuț. Acestea nu mai erau cuvintele unui om, ci ale unui diavol, ale unui spirit al răului.

Între timp ticălosul bătea mereu în ușă și mereu amenința.

— Deschide, n-auzi?

— M-am plictisit cu comedia asta!

— Dacă nu deschizi, chem servitorii!

Florica răspunse cu hotărâre:

— Adu-i! Eu ți-am spus ce fac!

— Lua-te-ar dracu de fată îndărătnică! Îți voi arăta eu ție că aici tot aceea se întâmplă e ce vreau eu!

Loviturile în ușă amuțiră ca și cuvintele amenințătoare.

Florica își dădu seama că Tudorache Bănuț plecase spre a-și aduce servitorii, pentru a-și duce amenințarea la îndeplinire.

Ea începu să alerge înfuriată de colo până colo, prin odaie, se duse din nou la fereastră, măsură din ochi înălțimea și se dădu înapoi, îngrozită.

Moarte sigură.

Atunci, dacă era vorba să moară, tot mai bun era iataganul. Sfârșea mai ușor, mai demn.

O singură împunsătură și totul se termina…

Și cu o hotărâre plină de demnitate, așa cum se cuvine unui adevărat erou, ea aștepta curajoasă să vadă ce va urma.

Dacă spărgeau ușa, într-adevăr, atunci își va înfige vârful iataganului sub sânul stâng.

Nu-i lipsea curajul s-o facă. Ea își duse chiar mâna dreaptă sub sânul stâng, spre a simți mai bine unde bate inima. Nu se îngrozi de loc la gândul că se va lepăda de viață.

De ce să se fi îngrozit?

Nici până atunci viața nu-i rezervase prea multe bucurii, ci dimpotrivă, îi făcuse parte numai de amărăciuni și suferințe. Destinul n-o lăsase nici măcar să știe al cui copil era, iar în casa omului care o crescuse, nu avusese parte decât de umiliri și batjocuri, iar ca o încoronare a acestor înjosiri, tatăl său adoptiv voia s-o mărite cu un bătrân, pe care ea nu-l putea iubi.

În asemenea împrejurări, de ce să-i pară rău că pleacă din lumea aceasta? Ce pierde, dacă se leapădă de viață?

O gălăgie infernală o trezi din prada acestor dureroase gânduri.

Era boierul Tudorache Bănuț, care venise împreună cu oamenii săi.

Florica tresări speriată.

Așadar… totuși!

O clipă fu cuprinsă de o tristețe fără seamăn.

Slăbiciunea însă nu ținu decât o secundă, căci mâna-i se încleștă îndată și mai puternic pe mânerul iataganului.

— Întâmple-se, dacă nu se poate altfel! exclamă ea, în glas cu o hotărâre uluitoare.

În ușă se auziră câteva lovituri furioase. Florica rămase locului, cu chipul ca de ceară, așteptând cu înfrigurare să vadă ce va urma.

— Fată, tună vocea boierului Tudorache Bănuț, te-ai răzgândit? Ți-a venit mintea la cap?

— Pleacă de aici, lașule! răspunse Florica, cu scârbă.

— Spargeți ușa peste ea! se adresă boierul oamenilor săi, drept răspuns. Aduceți cazmale, topoare, drugi de fier, ce vă cade în mână, să spargem ușa peste blestemata aceasta!...

Florica își dădu seama că acum totul se sfârșise.

De aceea, își îndreptă cel din urmă gând în spre Dumnezeu și își închină sufletul Lui, rugându-l să fie îndurător cu el. Pe urmă, pipăi vârful iataganului, spre a vedea dacă era îndeajuns de ascuțit pentru a o ajuta să treacă în lumea cealaltă fără prea mari suferințe trupești.

Atunci, deodată, cineva îi rosti numele, parcă dintr-o depărtare nemărginită, din altă lume parcă.

O voce dulce, blândă, de femeie, rostise: „Florica”, dar în zadar se uita fata în jurul său, nu vedea niciunde vreo ființă omenească, care să o fi strigat pe nume.

Era însă neîndoielnic că acel cineva nu se găsea afară din odaie.

Dar atunci, cine, când acolo nu era nicăieri, nimeni cine să-i fi putut rosti numele?

Vocea aceea blândă, misterioasă se auzi din nou:

— Florica!

De data aceasta însă mai tare și cu mai multă duioșie în glas.

În clipa următoare apoi, Florica își dădu seama de unde venea vocea tainică.

Ea văzu uimită, cum unul din tablourile de pe pereți, tablou ce înfățișa pe unul din strămoșii lui Tudorache Bănuț, se mișcă din loc, cu ramă cu tot, se dă la o parte și în locul lui se ivește chipul unei femei cu părul cărunt.

Florica rămase încremenită văzând scena aceasta neaşteptată. Adevăratul motiv al uimirii sale fără margini însă, era faptul că doamna aceasta cu părul de zăpadă, semăna cu ea într-un chip uluitor.

Înfăţişarea, trăsăturile feţei erau aceleaşi ca ale ei, numai că chipul brăzdat de timp şi suferinţe era înconjurat de un păr alb ca neaua.

— Florico! se auzi din nou glasul bătrânei. Vino la mine!

Chemarea aceasta sună atât de blând, atât de dulce, atât de rugător, încât iataganul căzu la pământ din mâna fetei, cu zgomotul lui caracteristic de metal. După aceea fata porni încet, dar fără şovăire, spre înfăţişarea ivită într-un chip atât de miraculos, din dosul tabloului.

În curând Florica ajunse în faţa bătrânei, care o privea cu ochi înlăcrimaţi, în care se putea citi un ciudat amestec de tristeţe şi bucurie.

— Vino la mine… copila mea…

Și în vreme ce de afară loviturile de cazmale și topoare se repetau cu furie crescândă, Florica se apropie și mai mult de bătrână și un strigăt înăbușit îi ieși din piept:

— Mamă!… Mamă!

Chipul acesta încoronat cu cununa albă a timpului o privea zâmbind prin ceața trecutului.

De mult, de mult de tot, cu nenumărați ani în urmă, mai zărise ea cândva chipul acesta blând, amintirea n-o înșela, dar trecutul prea îndepărtat era învăluit încă într-o ceață prea neguroasă pentru a o lăsa să vadă mai lămurit. Cu toate acestea însă și chiar dacă asemănarea izbitoare nu i-ar fi bătut la ochi, Florica tot ar fi simțit că femeia aceasta blândă și duioasă, care se ivise în clipele cele mai grele ale vieții sale, nu putea să fie decât… mama sa.

Vocea plină de bunătate o zori din nou:

— Vino, Florica mea… Ia un scaun… Urcă-te pe el… Eu te voi ajuta să ajungi până aici!

Florica se supuse, dar mai mult în mod mecanic decât ca o urmare a judecății sale.

Peste câteva minute ea se și cățără până la deschizătura al cărei tablou își reveni în poziția lui normală în urma unei simple apăsări pe un buton aflător în perete.

Bătrâna o luă de mână pe Florica și o conduse pentru ca peste câteva clipe să ajungă cu ea în odaia vecină, unde intrarea era mascată într-un chip asemănător, tot printr-un tablou.

— Florico… Florico, zise atunci bătrâna, știi tu cine sunt eu?

Florica se aplecă și-i sărută mâna.

— Mamă! îngână ea și bătrâna simți lacrimile fetei pe mâinile sale.

CAPITOLUL 93
Călătoria lui Mihu Inimă de Leu

Mihu Inimă de Leu dormi dus în trăsura boierului Petrache Bănuț, ca și când într-adevăr el ar fi fost vestitul moșier din Piatra Seacă. Caleașca boierească nu scutura așa cum era el obișnuit să-l scuture calul. Afară de aceasta se pare că lui Petrache Bănuț îi plăcea grozav să se simtă bine în călătorii, deoarece trăsura era construită cu atâta măiestrie încât nu simțeai în ea nici cea mai mică zdruncinătură, oricât de rău ar fi fost drumul. Or, pe vremea aceea mai ales, drumurile erau mai mult decât rele în țara Românească, deoarece domnii fanarioți, care stăpâniseră țara timp de mai bine de un veac, se gândiseră numai cum să-și umple punga mai bine, până la plecare, nu însă și să facă ceva pentru birurile grele pe care le luau de la populație.

Deci, în minunata caleașcă a lui Petrache Bănuț, Mihu Inimă de Leu putu să doarmă după voia inimii. Când se deșteptă, nici el singur neștiind după câte ceasuri, afară era dimineață, iar când deschise fereastra trăsurii aerul rece al dimineții îl izbi în față, înviorându-l.

Tocmai voia să se aplece pe fereastră, spre a-l întreba pe Drăgan, pe unde erau, deoarece priveliștea monotonă a ținutului nu-l putea lămuri, când trăsura se opri.

Mihu Inimă de Leu crezu că se întâmplase vreo nenorocire și sări iute din caleașcă, în același timp cu coborârea de pe capră a lui Mișu Drăgan.

— Cum, căpitane, nu dormi? întrebă banditul, mirat.

— După cum vezi!

— Eu credeam că dormi dus!

— S-a întâmplat ceva?

— Nu! Nu!

— Atunci de ce ai oprit caii?

Chipul lui Mișu Drăgan se întunecă.

— Până acum nu s-a întâmplat nimic, dar… s-ar putea întâmpla de acum înainte!

— Nu te înțeleg!

— Nu trebuie să uiți, căpitane, că s-a luminat de ziuă.

— Ei și?

— Ar fi primejdios să călătorim mai departe! Ne-ar putea descoperi foarte ușor!

— Ce tot vorbești! Până la sfârșit vom ajunge să ne temem de propriile noastre umbre dacă vom fi atât de fricoși!

— Eu am crezut că este de datoria mea să-ți atrag atenția asupra acestui lucru, căpitane!

— Te credeam mai curajos, Drăgane! Îmi pare rău că m-am înșelat în unul din oamenii mei cei mai de încredere!

— A fi prevăzător nu însemnează a fi lipsit de curaj!

Mihu Inimă de Leu își bătu pe umăr credinciosul tovarăș și-i zise, îngăduitor:

— Știu, știu, Dragane! Am avut prilej să te cunosc cât prețuiești, și-mi dau seama că nu te-ai gândit decât să ocolești o eventuală primejdie ce ne-ar fi putut amenința.

Mișu Drăgan zâmbi fericit. Era mulțumit că Mihu Inimă de Leu nu pusese la îndoială curajul lui.

— Acum, zise pe urmă Mihu, urcă-te din nou pe capră și fă întocmai după cum ți-am spus eu. Fii fără grijă, căci nu ni se va întâmpla nimic.

Banditul se supuse, ca întotdeauna și în curând trăsura porni din loc din nou.

Mai merseră câtva timp, apoi în curând văzură în zare mai multe turnuri, când ascuțite, de minaret, când greoaie, de biserici creștinești.

— Ne apropiem de Brăila! murmură Mihu Inimă de Leu, zărind clădirile orașului care începuse să se profileze în zare.

Voinicul știa prea bine că și Brăila făcea parte din localitățile ce gemeau de pandurii și dorobanții adunați spre a pune mâna pe el, dar împrejurarea aceasta îl lăsă foarte rece. Întocmai după cum Stanislau Rimsky nu-și pierdea cumpătul nici chiar în mijlocul celei mai mari primejdii, tot astfel nu-și pierdea nici Mihu Inimă de Leu prezența de spirit.

Trăsura și intrase în oraș, iar casele mărunte de la margine rămâneau în urmă, când Mihu se aplecă pe fereastră și-i strigă lui Drăgan:

— Oprește la un han mai răsărit și schimbă caii!

Mișu Drăgan tresări.

Știa că Mihu Inimă de Leu era un om foarte curajos; atâta îndrăzneală însă nu-și putea închipui că poate avea un om.

Aceasta însemna să se arunce de bună voie în ghearele pieirii. Dar deoarece nu putuse să-și convingă căpitanul nici mai înainte, se hotărî să nu mai zică nici un cuvânt, ci să facă totul așa după cum i se părea lui Mihu că este bine. La urma urmelor ce era scris în cartea destinului tot trebuia să se întâmple. Și dacă în cartea aceea tainică era scris ca Mihu Inimă de Leu și Mișu Drăgan să moară ca niște dobitoci, alergând singuri în gura lupului, atunci împlinească-se vrerea soartei. Viața însă era hotărât să și-o vândă cât mai scump și pentru acest scop știa că se poate bizui pe pumnalul și pistoalele pe care le avea la brâu.

El mână caii, încet, pentru ca drumul să fie cât mai lung și primejdia să sosească cât mai târziu.

Totuși, el nu putu mâna tocmai atât de încet, încât sosirea la han să nu mai aibă loc. Peste câteva minute hanul cel mai de seamă al Brăilei se și ivi pe partea dreaptă a drumului.

La auzul trăsurii care s-a oprit în fața curții sale, hangiul fugi iute afară să vadă ce călător de seamă îi sosește. Trăsura nici nu se opri bine și hangiul îl și întrebă pe Mișu Drăgan care ședea pe capră:

— Cine călătorește în caleașca aceasta?

Banditul nu se încurcă. El răspunse cu curaj ca și când într-adevăr așa ar fi fost:

— Boierul Petrache Bănuț, moșierul din Piatra Seacă!

— Ah, boierul Petrache Bănuț! repetă hangiul, cu umilință.

— Îngrijește să ne schimbe caii, dar de îndată, deoarece mai avem cale lungă înaintea noastră!

Hangiul răspunse cu aceeași voce mieroasă:

— Voi îngriji… chiar acum… Dar poate că până atunci n-ar strica dacă boierul și-ar da osteneala să coboare puțin. Vinul meu de Cotnari e cunoscut în toată Brăila!

La auzul acestor cuvinte Mișu Drăgan se încurcă grozav și negăsind altă scăpare se gândi să dea bice cailor și s-o ia razna prin orașul acesta blestemat, unde simțise el că li se va înfunda. Tocmai se pregătea să-și ducă planul la îndeplinire, când din trăsură răsună o voce, întocmai ca aceea a bătrânului moșier din Piatra Seacă.

— Nu pot coborî, deoarece mă grăbesc… Îngrijește să se schimbe caii cât mai iute. Ține prețul!

Prin perdeaua de la fereastră se ivi atunci o mână, spre care hangiul își întinse propria sa mână, în chip cu totul automat și primi cei doi galbeni pe care i-i dădu pretinsul boier.

— Am înțeles, boierule! răspunse hangiul, umil.

După aceea alergă să îndeplinească porunca… cu toate că nu prea era încântat că boierul Petrache Bănuț nu-l învrednicise să coboare, măcar pentru un ceas, în hanul lui. Până atunci moșierul din Piatra Seacă nu-i făcuse niciodată una ca asta. Pe semne însă că avea într-adevăr vreo chestiune prea grabnică de nu putea să piardă nici măcar un ceas lângă un păhărel de Cotnari.

Oamenii lui deshumară iute caii obosiți și înhămară în locul lor alții, proaspeți, iar ei înșiși intră în han, spre a se plânge celor de acolo că pierduse un mușteriu de seamă.

Printre mușterii hanului se găsea și ispravnicul Brăilei, care ascultă foarte mirat cele istorisite de hangiu. Iar când acesta sfârși, ispravnicul exclamă:

— Ce tot spui acolo? Cumătru Petrache trece prin Brăila? Ce bine cade, tot aveam eu să vorbesc ceva cu el!

Și se și sculă de la masă și ieși în stradă.

În fața trăsurii servitorii tocmai se trudeau să înhame caii de schimb.

— Unde ești dragă cumetre Petrache? strigă ispravnicul Brăilei, pe când se apropia de trăsură. Ieși la iveală, Petrache, băiete! Nu cumva vrei să treci pe aici, fără să vii să ciocnim un păhărel? Pe urmă, mai am și ceva de vorbit cu tine! Hei, dar te pomenești că nici nu știi cu cine vorbești! Aici e Enăchiță, Petrache băiete!

Cei doi bandiți îmbrăcați în argați și cu Mișu Drăgan încremeniseră aproape. Ei se îngrozeau gândindu-se la ceea ce avea să urmeze. Numai Mihu Inimă de Leu era liniștit și sângele rece nu și-l pierdu nici de data aceasta.

Din trăsură se auzi din nou glasul bătrânului boier Petrache Bănuț.

— Nu te supăra cumetre Enăchiță, dar mă grăbesc grozav. Pe urmă, poate că pentru tine tot aș coborî oleacă, dar guta mi-a înțepenit piciorul din nou și nu e chip să mă mișc.

— Atunci voi veni eu la tine! strigă ispravnicul Brăilei.

Groaza lui Mișu Drăgan și a tovarășilor săi crescu și mai mult.

Oare ce se va întâmpla acum?

Clipa următoare însă le risipi și această nedumerire.

— Vino, vino, cumetre Enăchiță! zise Mihu Inimă de Leu, cu glasul boierului Petrache Bănuț. Ba fu chiar atât de prietenos, făcând această invitație, încât deschise și ușa

caleștii, ca și când s-ar fi temut ca ispravnicul să nu se răzgândească.

Prin ușa deschisă a trăsurii nu se putea vedea altceva, decât piciorul învăluit în pături groase al lui Mihu Inimă de Leu.

Ispravnicul Brăilei puse piciorul pe scară și de îndată ce-și vârî capul prin ușă, Mihu Inimă de Leu îl cuprinse cu o mișcare fulgerătoare și-l trase la sine.

— Bine te-am găsit, dragă cumetre, scumpul meu Enăchiță! zise el.

Și cumătrul Enăchiță n-avu vreme nici măcar să-și vină în fire când și simți țeava rece a unui pistol, apăsându-i tâmpla.

De-abia atunci se uită el să vadă lângă cine se găsea și care nu-i fu uimirea, când, în loc de bătrânul boier Petrache Bănuț se văzu în tovărășia unui om tânăr încă și cu desăvârșire necunoscut lui.

Vru să strige, dar mai înainte ca vreun cuvânt să-i fi ieșit pe buze, Mihu Inimă de Leu își așeză mâna liberă pe gura lui și-i șopti la ureche pe un ton care nu semăna de loc a fi glumă:

— La cel dintâi cuvânt sau strigăt de ajutor, îți zbor creierii... Află că eu sunt Mihu Inimă de Leu și știi prea bine că n-am obiceiul să mă joc de-a amenințările!

La auzul acestor cuvinte bietul ispravnic se sperie atât de tare încât nu-i lipsi mult să leșine.

Mihu Inimă de Leu îi șopti mai departe la ureche:

— M-ai înțeles, nu-i așa? Nădăjduiesc, căci altfel nu ți-ar merge tocmai bine! Iar acum vei face ceea ce-ți voi porunci eu... În clipa în care vei încerca să mă trădezi, să știi că ai și plecat din lumea aceasta!

Cumătrul Enăchiță se uită tot mai îngrozit la acest om primejdios în mâinile căruia îl aruncase soarta.

— Acum îți voi da drumul la gură și-ți dau și voie să vorbești, ba îți poruncesc chiar să vorbești cât mai tare, spre a fi auzit de cei din jurul trăsurii. Vei vorbi însă astfel,

ca și când ai sta alături de bătrânul boier Petrache Bănuț. Ai înțeles?

Ispravnicul Brăilei dădu din cap.

În urma acestei, acceptări, Mihu își luă mâna de pe gura cumătrului Enăchiță, țeava pistolului însă continuă s-o țină lipită de tâmpla prizonierului său.

În clipa următoare vorbi tot Mihu Inimă de Leu, dar cu glasul boierului Petrache Bănuț. Pretinsul boier părea să fie în voie bună căci zise râzând:

— Nici nu-ți poți închipui ce bine-mi pare că te văd iarăși! Arăți foarte bine, măi Enăchiță, se vede că nu-ți merge tocmai prost aici la isprăvnicie!

Zicând acestea îi dădu un ghiont ispravnicului care se făcuse alb ca o coală de hârtie, dându-i să înțeleagă, cum că era rândul lui să vorbească.

— Ce să facem... ce să facem și noi... Uite, facem ce putem! îngână, cu mare greu ispravnicul Brăilei. Dar tu ce mai faci, Petrache băiete?

— N-aș putea spune că fac rău, dacă nu m-ar chinui guta asta. Blestemata de boală s-a cuibărit în piciorul meu și parcă mi-ar fi plătit arenda pe treizeci de ani, nu vrea să mai iasă de-acolo!

Un nou ghiont și ispravnicul Brăilei mai îngână ceva.

— Ar trebui să te cauți cu vreun doctor...

— Ai dreptate. Am început să-mi dau seama și eu că trebuie să le mai dau și doctorilor câțiva galbeni. Mai înainte însă, aș vrea să-mi văd fata la casa ei.

— Ai găsit ceva potrivit?

— Cum să nu! În curând facem și nunta. Nădăjduiesc că vei veni și tu, Enăchiță băiete! zise Mihu Inimă de Leu, imitând felul de a vorbi al ispravnicului.

— Te... Te felicit!

— Tare aș vrea să te pot felicita și eu pe tine, cumetre Enăchiță! urmă Mihu Inimă de Leu. Dar știi pentru ce?

— De unde să știu?

— Pentru prinderea lui Mihu Inimă de Leu, banditul acela care taie și spânzură prin ținutul acesta!

Ispravnicul Brăilei se cutremură văzând atâta îndrăzneală la banditul ce-l făcuse prizonier într-un chip atât de ciudat și iscusit în același timp. Până atunci nu-l cunoscuse pe Mihu Inimă de Leu decât din auzite. Multe se vorbeau despre curajul și îndrăzneala lui, dar ispravnicul, de altfel ca și cei mai mulți de tagma lui, socoteau drept povești și basme toate câte circulau pe seama vestitului bandit. Iată însă că acum avusese prilejul să se încredințeze singur că toate istorisirile care treceau din gură în gură erau încă departe de a-l înfățișa în adevărata lui culoare pe Mihu.

Întrebarea cea din urmă a banditului întrecea tot ce se putea născoci pe seama curajului unui om. Până acum nu mai auzise de nimeni să fi îndrăznit să se joace cu focul de atât de aproape.

Ispravnicul Brăilei rămase o clipă pe gânduri, ca și când ar fi vrut să cântărească dacă să spună, sau nu, ceea ce gândea; în cele din urmă el răspunse cu o îndrăzneală tot atât de mare ca și aceea a banditului:

— Fi liniștit, Petrache băiete, căci mai curând sau mai târziu tot punem noi mâna pe ticălosul acela de bandit! Cred însă că aceasta se va întâmpla destul de iute, deoarece ulciorul nu merge la fântână prea de multe ori! Iar când vom pune mâna pe el, poți fi sigur că-l vom aranja atât de bine, încât să-i treacă pofta de a se mai îndeletnici cu isprăvi ca acelea cu care se poate mândri acum!.

Mihu Inimă de Leu rămase uimit în fața îndrăznelii acestui om care tremura ca varga până mai înainte cu câteva clipe. Răspunsul ispravnicului însă îi plăcu... deoarece era sincer.

Exprimarea sinceră a părerii sale în asemenea împrejurări, era o notă de laudă pentru cumătrul Enăchiță.

Curajul și îndrăzneală i-au plăcut întotdeauna lui Mihu Inimă de Leu, chiar și atunci când ele erau îndreptate împotriva lui.

Râzând cu vocea boierului Petrache Bănuț, el răspunse doar atât:

— Vom vedea!

În clipa aceea ușa trăsurii se deschise.

Mihu Inimă de Leu crezu că are de-a face cu vreun nepoftit și își și duse mâna spre al doilea pistol; în clipa următoare însă teama lui se risipi, deoarece prin deschizătura ușii se ivise capul lui Mișu Drăgan.

Ar fi foarte greu să descriem uimirea, uluirea mai bine zis, ce se oglindi, pe chipul lui Drăgan, când zări pe cei doi bărbați, care stăteau pe jilțul trăsurii în poziția știută. O privire plină de înțeles a căpitanului însă, îl dezmetici și apoi falsul vizitiu zise:

— Caii au fost schimbați, boierule! Dacă doriți, putem pleca!

— Bine, băiete! Vom și pleca, fiindcă e timpul!

După aceea se întoarse din nou spre prizonier.

— Îmi pare foarte rău că trebuie să ne despărțim, căci aș mai avea multe de vorbit cu tine, scumpul și dragul meu Enăchiță! Dar stai! Mi-a venit o idee! Însoțește-mă până la cel dintâi sat! Pe drum vom putea sta de vorbă mai liniștiți!

Cumătrul Enăchiță se uită tare nedumerit la Mihu Inimă de Leu. Până în clipa aceea el nădăjduise mereu că după ce va scăpa din ghearele acestui om primejdios, va da alarma și va pune pandurii pe urmele lui. În cazul acesta prinderea banditului ar fi fost neîndoielnică și faima prețioasei capturi ar fi revenit numelui său.

Îndată însă văzu că blestematul acesta îi strica și planul întocmit cu atâta nădejde de izbândă. Ai fi zis că vestitul bandit știe chiar să citească în gândurile oamenilor.

Mult timp de gândit nu-i prea rămase deoarece Mihu Inimă de Leu îi gâdili din nou tâmpla cu țeava pistolului,

ceea ce însemna că voia să audă răspunsul cât mai neîntârziat.

— Învoiește-te! îi suflă el la ureche, cu voce poruncitoare.

Și ce putea să facă cumătrul Enăchiță?

— Cu dragă inimă, cumetre Petrache! răspunse el cu bună voie silită, în vreme ce în fundul sufletului său turba de mânie.

— Spune-i și hangiului că mergi cu mine! șopti atunci Mihu Inimă de Leu și ispravnicul Brăilei fu silit să se supună și acestei noi porunci.

Își scoase deci capul pe fereastră și strigă după cum îl învăța Mihu Inimă de Leu:

— Îl însoțesc pe prietenul meu Petrache până mai încolo. Dacă mă caută cineva, spune-i că după amiază voi fi acasă!

Mai mult n-apucă să zică, deoarece Mihu Inimă de Leu îl smuci înapoi în trăsură, iar Mișu Drăgan, ca și când ar fi simțit parcă ce trebuie să facă, dădu bice cailor.

Trăsura porni, dar Mihu Inimă de Leu tot nu luă țeava pistolului de pe fruntea deznădăjduitului ispravnic. Cumătrul Enăchiță crezu că i-a sosit ceasul cel din urmă și se rugă disperat:

— Pentru numele lui Dumnezeu nu mă ucide! Gândește-te că va veni o zi când va trebui să dai socoteală de faptele d-tale în fața Judecătorului nostru al tuturor și nu vei putea justifica uciderea unui om care nu ți-a făcut niciun rău!

Mihu Inimă de Leu se grăbi să-l liniștească pe înspăimântatul ispravnic.

— Nu-ți fie frică! Mihu Inimă de Leu n-are obiceiul să ia viața acelora care nu-i fac nimic și nu sunt în situația de a se putea apăra. Pe de altă parte, te-ai purtat bine, ai îndeplinit toate poruncile mele așa că, n-aș avea niciun motiv să te pedepsesc. Dimpotrivă, de-abia aștept să te pot pune în libertate, fiindcă sunt foarte curios să văd cum vei face spre a te ține de făgăduiala de mai adineaori, adică de a-l prinde pe Mihu Inimă de Leu.

Cumătrul Enăchiță păli, temându-se ca nu cumva Mihu să-l ducă cu vorba și până în cele din urmă tot să se răzbune pentru îndrăznețele lui cuvinte de mai înainte. Dar căpitanul bandiților zâmbea atât de binevoitor, încât nimeni din aceia care îl cunoșteau nu s-ar mai fi îndoit de bunele lui intenții în ceea ce-l privea pe ispravnicul Brăilei.

— Dacă te porți bine și asculți de toate poruncile mele, poți fi încredințat că nu ți se vă întâmpla niciun rău! mai zise Mihu, în vreme ce caleașca înainta tot mai iute pe șosea.

Ispravnicul Brăilei ar fi vrut să afle multe, mai ales însă chipul în care Mihu Inimă de Leu ajunsese în stăpânirea trăsurii boierului Petrache Bănuț. Având însă în vedere situația critică în care se găsea, nu îndrăzni să pună întrebarea care-i rodea inima. Judecând despre cele ce se vorbeau pe socoteala vestitului bandit, cumătrul Enăchiță era încredințat că prietenul său Petrache Bănuț fusese tras în țeapă și se întreba dacă nu cumva îl aștepta și pe el aceeași soartă.

Fiindcă în zadar zâmbea el Mihu Inimă de Leu, nu se poate ști niciodată ce se ascunde în dosul zâmbetului unui căpitan de bandiți.

Trăsura trecu prin cel dintâi sat ce venea după Brăila și cumătrul Enăchiță se uită cu o privire plină de înțeles la voinic. Privirea aceasta întreba parcă, dacă n-a sosit timpul ca banditul să se țină de cuvânt.

Mihu Inimă de Leu înțelese prea bine întrebarea ochilor ispravnicului și răspunse:

— Îndată... Îndată, cumetre Enăchiță! Să ne mai îndepărtăm doar puțin de sat și-ți voi reda libertatea fără să mă ating fie chiar și numai de un fir de păr al d-tale.

Și într-adevăr, după ce se mai îndepărtară de sat, Mihu Inimă de Leu strigă lui Drăgan să oprească. Falsul vizitiu îndeplini îndată porunca căpitanului său.

Ispravnicul Brăilei avu atunci un simțământ care mai curând semăna cu groaza decât cu bucuria, cum ar fi fost

firesc. Se temea bietul om, deoarece nu știa ce-l așteaptă: libertatea sau… moartea!…

De aceea nici nu-i venea să se miște din loc.

Mihu Inimă de Leu îi zise atunci:

— Binevoiește de coboară, jupân ispravnic!

Ispravnicul Brăilei își luă inima în dinți, deschise ușa trăsurii și coborî.

Privirea lui oglindea o teamă fără margini și se uita plin de așteptare la căpitanul de bandiți.

O bănuială cumplită începu să-l cuprindă, și încredințarea că punerea lui în libertate nu se va desfășura în condițiuni prea plăcute pentru el se întări tot mai mult în mintea lui.

Îi era frică de cine știe ce încurcături și presimțirea nu-l înșelă căci încurcăturile veniră într-adevăr.

Mihu Inimă de Leu se întoarse spre el și-i spuse pe un ton care cumătrului Enăchiță nu i se păru îmbărbătător de loc:

— Încă două-trei minute și-ți voi reda libertatea, jupan ispravnic!

— Dar pentru numele lui Dumnezeu, se tângui ispravnicul Brăilei, începând să tremure, de ce nu mă lași să plec chiar acum? Ce vrei să mai faci cu mine de nu-mi dai drumul?

— Nu te speria, cumetre Enăchiță, căci nu ți se va întâmpla nimic, după cum ți-am făgăduit, firește însă, dacă te vei supune poruncilor mele, cu aceeași bună credință ca și până acum. Așa de pildă te-aș ruga să-mi spui ce gânduri ai pentru viitor?

— Ce gânduri aș putea să am?

— Nu știu! Tocmai de aceea te întreb, ce vrei să faci în viitorul cel mai apropiat?

— Întrebarea mi se pare fără rost, deoarece oricine își poate închipui că mă voi înapoia la Brăila, la casa mea, la familia mea.

— Și firește că vei bate toba atât în sat, cât mai ales la Brăila că Mihu Inimă de Leu a trecut pe aici și acum e momentul propice pentru a pune mâna pe el!

Ispravnicul îngână ceva, dar ar fi fost cu neputință să se înțeleagă ce spune. Rostind cuvintele buzele îi tremurau ca varga, deoarece teama că Mihu își va scoate pistolul și-l va trimite pe lumea cealaltă prindea rădăcini tot mai adânci în creierul său.

Mihu Inimă de Leu începu să râdă, batjocoritor.

— Te miri, nu-i așa? că știu atât de bine totul, chiar și ceea ce nu s-a întâmplat încă, ci va urma de-abia de acum înainte! Nu trebuie să te miri, cumetre Enăchiță, fiindcă de aceea sunt eu Mihu Inimă de Leu, ca să nu existe taine înaintea mea… Știu chiar și aceea, dragă jupân ispravnice, că de-abia aștepți să te înapoiezi însă, pentru a da alarma printre pandurii și dorobanții care se găsesc pe acolo, cum că Mihu Inimă de Leu călătorește în trăsura boierului Petrache Bănuț și că dacă se grăbesc nu se poate să nu-l ajungă din urmă, deoarece călare se poate merge mult mai iute decât în caleașcă. Nu-i așa că acestea sunt gândurile care îți frământă creierul în clipele acestea, cumetre Enăchiță?

Ispravnicul Brăilei se îngălbeni și mai tare.

Acum nu se mai îndoia că Mihu Inimă de Leu îl va ucide, tocmai pentru a-l împiedica de a trimite pandurii în urma lui. De aceea nu șovăi să recurgă la ultimul mijloc de scăpare și căzând în genunchi umil, înaintea căpitanului de bandiți, el, puternicul ispravnic al Brăilei, se rugă:

— Îndurare! Îndurare!… Nu mă ucide… Nu te voi trăda! …

Mihu Inimă de Leu zâmbi binevoitor și se grăbi să-l ridice de la pământ.

— Jupâne ispravnice, dar cum îți vine să îngenunchezi d-ta în fața mea?... Dacă se întâmplă să afle cineva, s-a dus pe gârlă toată considerația pe care o mai are astăzi poporul pentru d-ta.

— Ai milă de mine!

— Cumetre Enăchiță, dar d-ta nu știi că milă și îndurare nu poate cere decât acela a cărui viață este în primejdie?

— Ba știu, dar crezi că eu nu-mi dau seama că vrei să mă omori?

— Nici prin-minte nu-mi trece! Trebuie să-ți intre odată în cap că Mihu Inimă de Leu își ține cuvântul întotdeauna și în orice împrejurări. Ți-am făgăduit că nu ți se va întâmpla niciun rău și de această făgăduială mă voi și ține. Afară de aceasta pentru ce să te omor? Tot timpul drumului te-ai purtat așa după cum ți-am cerut eu și apoi, nici nu vreau să te împiedic de a-ți îndeplini datoria. În

zadar ți-aș porunci să n-o faci, în zadar mi-ai făgădui cu mii de jurăminte, sunt încredințat că îndată ce ai ajunge înapoi în sat, ai pune pandurii pe urmele mele. Dar nu face nimic, jupan ispravnice, du-te cu Dumnezeu! Eu îți doresc petrecere frumoasă și drum bun!

Ispravnicul Brăilei rămase împietrit. Nu-i venea să-și creadă urechilor, nu-i venea să-și creadă ochilor.

Acesta să fie oare temutul Mihu Inimă de Leu, căpitanul de bandiți pentru prinderea căruia fuseseră mobilizați sute de panduri și dorobanți?

Mihu Inimă de Leu observă uimirea ispravnicului și curtenitor, arătă drumul ce ducea înapoi spre sat.

— Drumul este liber, jupâne ispravnice! D-ta te vei înapoia la Brăila, iar noi ne vom urma drumul…

Cu aceste cuvinte se și sui în trăsură. Mișu Drăgan sări pe capră și însoțită de cei doi bandiți îmbrăcați în veștmintele argaților lui Petrache Bănuț, caleașca porni mai departe.

Timp destul de îndelungat ispravnicul Brăilei rămase nedumirit în mijlocul drumului. Toată aventura această i se părea atât de puțin adevărată, atât de puțin cu putință, încât îi venea să creadă că s-a deșteptat dintr-un vis urât.

În zare însă se mai vedea încă norul de praf ridicat de trăsura care se îndepărta, așa că nu mai încăpea nicio îndoială că ne visase, ci că totul se întâmplase aievea. Într-adevăr el trăise această aventură cu Mihu Inimă de Leu, clipă cu clipă și fără îndoială că dacă povestea i ar fi fost istorisită de altcineva, cu greu i-ar fi venit s-o creadă.

Dar de îndată ce se dezmetici din aiureala primelor clipe, își schimbă și felul de a gândi.

Până atunci, până când se văzuse față în fată cu temutul bandit, curajul și iscusința acestuia îl înmărmuriseră, inspirându-i chiar o deosebită stimă. Acum însă, când Mihu Inimă de Leu se îndepărtase și nu mai însemna pentru el o primejdie prea apropiată, singurul lui gând era în ce chip

ar putea să-l prindă pe căpitanul de bandiți pe care o armată întreagă îl urmărea în zadar.

La gândul că poate ar izbuti să pună mâna pe bandit, o licărire de nespusă fericire se ivi în ochii lui. Toată lumea n-ar mai vorbi decât despre el, faima numelui său s-ar răspândi în întreaga țară și în fața cârmuitorilor de la București el ar fi socotit printre cei mai de seamă ispravnici din țară.

Gândul măririlor care l-ar fi putut aștepta în caz de izbândă nu-i dădea pace.

Niciodată nu se mai ivise un prilej mai bun pentru prinderea temutului căpitan de bandiți. Acum știa unde se găsește, știa pe ce drum apucase, știa că Mihu nu era însoțit decât de trei tovarăși și că deci nu era niciun risc de a-l ataca cu o mână de panduri.

Gândindu-se la toate acestea, alergă cât putu mai iute spre satul prin care trecuse mai înainte.

Nădușeala curgea pârâu de pe capul lui chel, picioarele de-abia îl mai țineau, amenințându-l în fiecare clipă să nu-l mai slujească, dar de aceea nu se lăsă, ci fugi înainte.

De îndată ce ajunse la cea dintâi casă din capul satului, strigă în curte:

— Iute, dați-mi un cal!

— Oho, mai încet nu se poate? răspunse o voce negrăbită.

— Lasă gura și dă calul mai iute, căci trebuie să pornesc în urmărirea lui Mihu Inimă de Leul, strigă ispravnicul.

— Mihu Inimă de Leu? răspunse țăranul, care de-abia acum își dădu seama că avea de a face cu un boier. Asta-i altceva! Iată calul, boierule!

Nu trecură decât câteva clipe și cumătrul Enăchiță se și azvârli pe spinarea calului, pe care i-l adusese țăranul în grabă și porni în goană spre primărie unde știa că trebuie să dea de urma pandurilor împărțiți satului acela.

Spre norocul lui sergentul pandurilor se afla chiar în fața primăriei.

— Mihu Inimă de Leu a părăsit satul tocmai acum și călătorește în caleașca pe care a luat-o de la boierul Petrache Bănuț…

— Mii de draci! strigă sergentul înfuriat peste măsură. Cum se poate una ca asta?… Am văzut și eu cu ochii mei trăsura aceea trecând prin sat.

— Și unde mai pui că, eram și eu în ea!

— Și dv.?… Dv. în trăsura în care călătorește Mihu Inimă de Leu? se minună sergentul pandurilor. Fulgere și trăsnete! Acum ce este de făcut?

— Trebuie să pornești după el neîntârziat. Niciodată nu vom avea un prilej mai bun de a pune mâna pe el!

— Dar eu nu am aici decât opt panduri și nu prea îmi vine să cred că mă voi putea măsura cu succes cu banda lui Mihu Inimă de Leu.

— Ba vei putea grozav, fiindcă bandiții sunt numai în număr de patru!

La auzul acestor cuvinte curajul sergentului de panduri crescu ca prin minune.

— Atunci după ei!

Peste câteva clipe trâmbița sună alarma.

Cei opt panduri se adunară cât ai bate din palmă. Sergentul dădu porunca:

— Pe cai!… E vorba să punem mâna pe Mihu Inimă de Leu!

Nu trecu niciun minut și pandurii și porniră la drum, mânând caii într-un galop nebun. Câțiva săteni auzind despre ce este vorba se alăturară și ei pandurilor.

Ispravnicul Brăilei călărea în frunte arătându-le drumul celorlalți.

Toți erau cuprinși de mare înfrigurare. Își dădeau bine seama că dacă le reușea lovitura, se făceau cunoscuți în toată țara, deoarece prinderea lui Mihu Inimă de Leu, care ajunsese un fel de erou legendar al ținutului și de care nimeni nu se putea apropia, ar fi fost socotită la fel ca cel mai îndrăzneț act de eroism.

Cumătrul Enăchiță mai ales, punea mari nădejdi în izbânda aceasta, de care nici nu se mai îndoia.

— Ar fi o lovitură grozavă dacă am izbuti să punem mâna pe el. Boierul Panait Fotache a fost chemat la București tocmai săptămânile trecute. Fotache a și plecat și nu este om în ținutul nostru care să nu știe în ce scop… Este vorba să-l numească un fel de caimacan peste ținutul Bălții și împrejurimi. Dacă Fotache se întoarce de la București cu zapisul de numire, atunci toți pandurii și dorobanții din ținutul Brăilei și Galaților vor trece sub comanda lui supremă.

— Se poate, dar boierul Panait Fotache nu prea e iubit de popor prin partea locului! zise sergentul pandurilor.

— Tocmai de aceea prinderea lui Mihu Inimă de Leu ar fi o lovitură minunată. Noi am pune mâna pe el, iar boierul Panait Fotache ar veni cu numirea lui de caimacan, sau guvernator, cum i se mai zice, după moda rusească, atunci când n-ar mai avea nimic de făcut!

— Asta zic și eu că ar fi ceva! Să dăm drumul mai iute la cai!

— Trebuie să-i ajungem din urmă!

— Firește că-i vom ajunge! Caii noștri aleargă mult mai iute decât caii lui care trebuiesc să tragă după ei harabaua aceea de caleașcă boierească în care încape o familie întreagă cu cățel și purcel.

Pandurii ajunseră la un sătuleț. Ispravnicul întrebă țăranii care se uitau cu gura căscată la trupa ce alerga nebunește:

— Ați văzut trecând pe aici o caleașcă mare trasă de patru cai?

— Văzut, boierule!

— Când a trecut pe aici?

— Să tot fie vreo zece minute!

Ochii cumătrului Enăchiță începură să strălucească de bucurie. El se întoarse mulțumit spre sergentul pandurilor.

— Suntem pe urmă bună!

Sergentul însă răspunse cam îngândurat.

— Dacă sunt cu douăzeci de minute înaintea noastră, atunci ne trebuiesc cel puțin douăzeci, ca să-i ajungem!

— Atunci să mânăm mai iute! strigă ispravnicul Brăilei, care era atât de înfrigurat încât ai fi zis că a și pus mâna pe Mihu Inimă de Leu, cel mult căutat.

Caii pandurilor alergau acum atât de iute pe șosea, încât multă vreme norul de praf stârnit de copitele lor nu se putea risipi. Cumătrul Enăchiță mergea în fruntea pandurilor, alături de sergentul care peste vreo jumătate de ceas strigă în prada unei bucurii fără margini:

— Trăsnete și fulgere! Uite-i unde sunt!

— Unde?

— Acolo, în zare, se mișcă ceva! Nu poate fi decât caleașca banditului!

Cumătrul Enăchiță se uită și el mai bine și peste câteva clipe exclamă în prada aceleiași bucurii:

— Într-adevăr!... Într-adevăr ei trebuie să fie!

Sergentul se întoarse spre panduri și strigă:

— Mânați cât puteți mai iute! Bandiții sunt înaintea noastră!

Pandurii, mânați și ei de dorul de a se distinge ca și de simțământul războinic, dădură pinteni cailor, care, nesimțind parcă drumul făcut până atunci, porniră într-o goană deznădăjduită.

Urmăritorii se apropiau tot mai mult de trăsura care înainta destul de încet, ca și când bandiții nici n-ar fi băgat de seamă apropierea pandurilor, sau ca și când nici nu s-ar fi sinchisit de ei.

Cumătrul Enăchiță nu scăpă prilejul de a spune pe un ton batjocoritor:

— Tare încrezut trebuie să mai fie și acest Mihu Inimă de Leu, de merge atât de încet. Un melc își duce casa în spinare mai iute decât înaintează caleașca banditului.

— Se prea poate, răspunse sergentul pandurilor, că merg anume atât de încet pentru a odihni caii, ca mai

târziu, dacă vor avea nevoie să fugă, să nu fie obosite animalele.

— Oricât de odihniți ar fi caii lor, zise ispravnicul Brăilei și oricât de obosiți ai noștri, tot vom pune mâna pe ei! Chiar dacă le-ar veni în ajutor tot iadul și tot nu ne mai scapă de data aceasta!

— Așa este! încuviință și sergentul pandurilor.

— Bagă de seamă numai că nici chiar cei doi bandiți, de care îți spuneam că însoțesc caleașca, nici chiar ei nu mai merg după trăsură.

— Se vede că au luat-o înainte spre a spiona drumul!

— Să ne grăbim și vom vedea!

Trupa se apropia în fiecare clipă tot mai mult de caleașcă și următorii începură să facă pregătirile pentru atac.

— Puștile sunt încărcate? întrebă sergentul.

— Încărcate!

— Atunci băgați bine de seamă, urmă el, e timpul să mergem cu mai multă precauție. Uruitul trăsurii înăbușă tropotul cailor așa că nu vor putea prinde de veste prea iute de apropierea noastră. Trebuie să ne apropiem cu cât mai mare băgare de seamă și pe urmă să atacăm printr-o mișcare fulgerătoare, încercuind trăsura, ca nimeni să nu mai poată fugi.

— Așa trebuie să facem! încuviință și cumătrul Enăchiță. Nu uitați însă că lucrul de căpetenie este să prindem toată banda, fără ca vreunul din membri ei să cadă. Sunt multe păcatele de care trebuie să ne dea socoteală și dacă-l amuțim pe vecie pe Mihu Inimă de Leu, atunci multe taine vor rămâne înmormântate pentru totdeauna.

— Așadar, nu vă veți folosi de arme decât numai dacă nu se poate altfel! zise și sergentul.

— Nu uitați aceasta!

Peste câteva secunde sergentul se adresă din nou pandurilor săi:

— Pregătiți-vă pentru atac! Împresurarea trebuie să aibă loc într-un chip fulgerător. Sunteți gata?

— Gata!

— Atunci, fiți cu luare aminte!

Caii se mișcau neliniștiți sub panduri, ca și când ar fi presimțit încercarea grea ce-i aștepta.

În clipa următoare răsună glasul tunător al sergentului:

— La atac! Înainte!

Și atunci pandurii se repeziră după trăsură într-o goană atât de sălbatică, încât ai fi zis că sunt niște diavoli scăpați din iad.

Din precauție, ei își aplecaseră capetele cu totul pe gâtul cailor, pentru ca eventualele gloanțe trase de urmăriți să nu-i nimerească. Dar călătorii caleștii așteptară atacul cu o liniște uluitoare și nu făcură nicio încercare de împotrivire sau de apărare.

Trăsura doar mergea acum ceva mai repede ca înainte. Cu toate acestea, nu atât de iute ca pandurii să n-o ajungă foarte curând.

În fruntea trupei călărea sergentul și îndată după el mai veneau doi-trei panduri din cei mai curajoși. Când ajunseră toți trei lângă caleașcă… sergentul strigă deodată de ai fi zis că se prăpădește pământul:

— Predați-vă!

În clipa următoare sosiră și ceilalți, înconjurând trăsura, cât ai clipi din ochi și… erau gata să cadă de pe cai de uimire.

În caleașcă nu era țipenie de om, nici urmă de vizitiu sau bandiți îmbrăcați în straiele argaților boierului Petrache Bănuț.

Ceea ce se întâmplase era clar ca lumina zilei.

Din cei patru cai înhămați la trăsură desprinseseră doi și pe aceștia fugiseră Mihu Inimă de Leu și cu tovarășul său care făcea pe vizitiul. Mai înainte de a pleca însă, ei legaseră hățurile de capră și dăduseră bice cailor, care

pornură liniştiţi la drum, trăgând după ei caleaşca lui Petrache Bănuţ.

Sergentul pandurilor turba de mânie.

— Fulgere şi trăsnete! urla el în mânia-i neputincioasă. Au fugit ticăloşii şi pe deasupra ne-au mai şi dus de nas ca pe nişte copii!

Mult mai furios era însă ispravnicul Brăilei.

De-abia acum îşi dădu el seama ce viclean era Mihu Inimă de Leu. Cum credea el că va putea pune mâna cu atâta uşurinţă pe un om de seama vestitului căpitan de bandiţi?

Sergentul pandurilor era deznădăjduit din pricina ruşinii ce păţise.

— Dacă se află, zise el, toată ţara Românească va râde de noi de se va tăvăli! În halul acesta Mihu Inimă de Leu nu şi-a bătut joc încă de nimeni!

Ca să-şi descarce mânia dădu un picior uşii trăsurii, de se deschise zbârnăind. Pe jilţ se afla o foaie de hârtie.

— Dacă nu mă înşel, ne-a mai lăsat şi un răvaş! zise el întinzând mâna după petecul de hârtie dinăuntrul trăsurii.

După ce luă foaia de hârtie citi cu voce tare răvaşul lui Mihu Inimă de Leu, care avea următorul cuprins:

Dragă jupâne ispravnice, altă dată se te deştepţi mai de vreme dacă vrei să pui mâna pe mine. Te rog predă salutările mele pandurilor pe care i-ai adus cu d-ta, pentru a fi mai sigur că nu vei scăpa prilejul de a face o ţară întreagă să rostească cu admiraţie numele d-tale. Îmi pare bine că ai făcut întocmai după cum ţi-am prevestit eu că vei face.

Mihu Inimă de Leu

Ispravnicul Brăilei îşi smulgea părul de mânie, adică şi l-ar fi smuls dacă ar fi avut. Neavând însă se mulţumi să se lovească peste chelie şi să strige disperat:

— Ce să spun, dar ştiu că şi-au bătut joc de noi!

Sergentul era şi el amărât de tot.

— Cine știe pe unde umblă ei acum și râd de se prăpădesc, gândindu-se la furia care ne-a cuprins pe noi când am găsit caleașca goală! Nu înțeleg însă, cum a fost cu putință ca dv. boierule, să stați ceasuri întregi alături de Mihu Inimă de Leu și să nu găsiți vreun mijloc oarecare de a da de știre în tovărășia cui călătoriți în trăsura cuconului Petrache Bănuț? Când ați trecut prin sat de ce n-ați strigat, căci atunci nu ne-ar mai fi scăpat ticăloșii?

Ispravnicul Brăilei răspunse foarte amărât:

— Sunt curios să știu care ar fi fost acela care ar fi strigat în locul meu, când banditul nu și-a luat o clipă măcar țeava pistolului de pe tâmpla mea. La fiecare hop al trăsurii mă așteptam ca degetul să apese fără voie pe trăgaci și atunci eram gata. Ar fi trebuit să fiu nebun de-a binelea să strig, numai de dragul de a mă lăsa împușcat de către un căpitan de bandiți, fie el chiar și Mihu Inimă de Leu.

— După cât îl cunosc eu pe Mihu Inimă de Leu răspunse sergentul pandurilor, râzând plin de înțeles, banditul a fost în stare să vă îngrozească și cu un pistol pe care dv. îl credeați încărcat, care însă în adevăr nu mai văzuse plumb pe țeava lui de pe vremea Eteriei!

Cumătrul Enăchiță se răsti supărat:

— Cum a fost, cum n-a fost, asta n-are însemnătate! Chestia este că a fost și că din pământ, din iarbă verde, trebuie să-l scoatem la iveală pe acest ticălos, căci de nu va râde toată țara de noi!

— Să punem mâna pe el? întrebă sergentul pandurilor, zâmbind ironic. Asta va fi foarte, dar foarte greu!

— Atunci, singurul lucru ce ne mai rămâne de făcut cred că este să tăcem amândoi asupra acestei aventuri, deoarece ne-ar fi foarte neplăcut să ne întrebe lumea mereu: Ia spune sergent, băiete, cum a fost chestia aceea cu Mihu Inimă de Leu și trăsura goală?

— În privința aceasta sunt cu totul de părerea dv. boierule! răspunse sergentul pandurilor, și vă încredințez

că niciunul din oamenii mei nu va deschide gura, deoarece nici lor nu le-ar fi tocmai la îndemână să se spună că au pornit la război împotriva unei trăsuri!

— Și acum? Acum ce facem?

— Acum?… Acum cred că cel mai bun lucru ar fi să ne înapoiem.

— Cum, și să renunțăm la urmărire?

— Boierul a spus mai adineaori doar că n-are nicio poftă să se lase împușcat numai de dragul de a fi trimis pe lumea cealaltă de un căpitan de bandiți. Or, acum nu mai încape nicio îndoială că aceasta ne-ar fi soarta noastră a tuturor acelora care ne găsim aici…

— Sfinte Dumnezeule! exclamă cumătrul Enăchiță, speriat.

— …în cazul, când am merge mai departe cu urmărirea, își sfârși fraza sergentul pandurilor. Căci nu trebuie să uitați boierule că bandiții aceștia au tovarăși la fiecare pas și sunt încredințat că dacă acum două ceasuri erau numai patru, acum vor fi douăzeci. Ascunși pe după sălcii sau pitiți la cotituri, ei ne pot doborî unul câte unul, mai înainte ca noi să apucăm să ne facem cruce! Nu trebuie să uitați că bandiții aceștia cunosc toate colțurile din ținutul acesta și că au ascunzători la fiecare pas.

Cumătrul Enăchiță dădu din cap.

— Ai dreptate… ai dreptate… Văd și eu că nu ne rămâne altceva de făcut decât să ne întoarcem acasă.

Cu aceste cuvinte întoarseră trăsura pentru a o înapoia boierului Petrache Bănuț. Pandurii se întoarseră și ei luând-o posomorâți spre Brăila.

*

*   *

În timpul acesta Mihu Inimă de Leu ajunsese într-adevăr departe de-acolo. După ce deshămaseră doi cai de la trăsura boierului Petrache Bănuț și lăsaseră caleașca în

voia soartei ei părăsiră șoseaua și o luară de-a curmezișul peste câmp.

Acum erau aproape de ținta călătoriei lor, de locul unde își așezaseră șatra țiganii polonezi. În noaptea aceea ei și ajunseră la tabăra ale cărei focuri de strajă se zăreau de departe.

Țiganii - cei străini, pe care boierii n-aveau dreptul să-i ia ca robi - erau întotdeauna veseli.

Poporul acesta nomad are veselia în sânge. Și acum ei cântau, jucau în jurul focului, dădeau în cărți, sau jucau zaruri.

Deodată însă toți își părăsiseră locurile, speriați. Tufișul din apropierea șatrei bulibașei se mișcă și Mihu Inimă de Leu se ivi în fruntea oamenilor săi.

Căpetenia bandiților le dăduse adeseori felurite însărcinări acestor țigani, însărcinări pe care Mihu le răsplătise în totdeauna cu dărnicie. Așa că el se bucura de multă stimă în mijlocul țiganilor polonezi, care în același timp se și temeau grozav de el.

Ei știau prea bine că Mihu Inimă de Leu plătește bine pentru serviciile care i se aduceau, dar mai știau și că se răzbuna grozav pe aceia care nu se supuneau poruncilor lui.

Bulibașa se înclină respectuos înaintea lui și la fel făcură și ceilalți țigani.

— Să trăiești, căpitane! strigară cei cu fețele tuciurii.

Mihu Inimă de Leu se adresă mai întâi oamenilor săi:

— Acum odihniți-vă, căci vă va ajunge și vouă după drumul obositor pe care l-ați făcut!

După aceea se întoarse spre Nuta, bulibașa țiganilor, cu următoarele cuvinte:

— Ei, Nuta, ce noutăți mai sunt pe la voi? Ați aflat ceva pe unde ar fi nevoie de mine?

— Sărut mâna, Mihule Inimă de Leu, în timpul din urmă nu prea s-a întâmplat nimic mai de seamă.

Atunci se ivi și Stanca, fata bulibașei și Mihu Inimă de Leu se uită îndelung la ea. Fata era de o frumusețe răpitoare. Părea o statuie de pe vremea faraonilor.

— Ia te uită, Stanca! Dar tare ai mai crescut de când nu te-am mai văzut! Și te-ai făcut frumoasă încât la soare te poți uita, dar la tine, ba! Parcă văd azi mâine că te măriți și tu!

Bulibașa dădu din cap.

— Apăi, cam așa e, sărut mâna. Se mărită cu fiul meu!

Mihu Inimă de Leu nu se miră de răspunsul acesta deoarece știa că Stanca nu era fata lui, ci că ajunsese în tabăra țiganilor încă din frageda ei copilărie.

Poate că se rătăcise, poate că o găsiseră undeva. Era însă mult mai probabil că o furaseră de undeva.

De altfel se și vedea că Stanca nu era țigancă adevărată, cu toate că viața în aer liber îi bronzase fața, făcându-i-o aproape la fel ea aceea a tovarășilor săi de viață. Mihu mângâie părul fetei.

— Așadar ești fericită, Stăncuțo? întrebă el, încredințat că va auzi un „da”.

Fata însă clătină din cap, cu îndârjire.

Din căsătoria aceasta nu se va alege nimic!

— Îți rup șalele de mai vorbești așa! se răsti bulibașa atunci. Ți-am spus de o sută de ori să nu te mai împotrivești, căci totul este în zadar!… Proastă ce ești! În loc să-ți pară bine că băiatul meu se uită la tine, tu te-ai găsit să faci pe năzuroasa!

— Nuta, de ce te porți astfel cu fata aceasta? întrebă Mihu Inimă de Leu, nemulțumit. Te anunț că Stanca este sub scutul meu apărător și să nu aud că mai îndrăznești s-o silești la o căsătorie pe care ea n-o dorește, căci pe urmă vei avea de-a face cu mine! Ai înțeles?

— Căpitane, răspunse bulibașa, umil, dar eu nu-i vreau decât binele!

— Ține-ți gura!

— Întreabă, sărut mâna, pe celelalte fete de țigan, dacă n-ar fi fericite, oricare din ele, să se mărite cu fiul meu care cu timpul mă va moșteni la avere și bulibășie?

— Celelalte fete nu mă interesează! răspunse Mihu Inimă de Leu, aspru. Acelea sunt fete de țigan, Stanca însă nu este!

— Ce are a face! făcu bulibașa Nuta, cu un curaj neobișnuit. Când ne-am trudit s-o creștem, să-i dăm de mâncare, întrebatu-s-a cineva dacă-i fată de țigan, sau nu? Acum, iată că deodată...

Mihu Inimă de Leu îi tăie vorba, scurt:

— Nu vreau să mai aud niciun cuvânt!... De când ai devenit atât de îndrăzneț? Până acum nu prea am fost obișnuit să îndrăznești să mi te împotrivești... Ce s-a întâmplat cu tine, Nuta, de te-ai schimbat în așa fel, de nu

te mai recunosc?… Mai înainte vreme n-ai fi îndrăznit să ridici o vorbă împotriva dorinței mele!

— Da, răspunse bulibașa, dar atunci nu era vorba de fată!

Mihu Inimă de Leu sări de lângă foc, ochii lui aruncară scântei și în prada unei mânii de nedescris, strigă:

— Acum ajunge! Nu vreau să mai aud niciun cuvânt! Iar pentru purtarea-ți nesăbuită te voi pedepsi și nu-ți voi mai da însărcinarea pe care ți-o hărăzisem. Or, trebuie să știi că de data aceasta ai fi câștigat atâta, încât o iarnă întreagă ai fi putut sta cu mâinile în sân, fără să mai ai nevoie să lucrezi și nu ți-ar fi lipsit nimic.

La auzul acestor cuvinte, bulibașa se făcu deodată mic de tot și glasul lui, mai înainte semeț, deveni și mai umil ca de obicei.

— Dar căpitane, sărutu-ți mâinile amândouă, știi prea bine că eu nu mă gândeam decât…

— Taci! Chestiunea nu mă mai interesează!

Apoi se întoarse spre Stanca.

— Iar tu, gândește-te că stai sub scutul meu apărător. Oricine ar îndrăzni să se atingă de tine, vino la mine, spune-mi cine îndrăznește să-ți facă vreun rău și te voi răzbuna în chipul cel mai cumplit… Ați înțeles? În chipul cel mai cumplit!

După aceea se tolăni lângă foc.

Ce bine era să te întinzi așa, după o călărie îndelungată ca aceea din ziua care se scursese! De altfel, în timpul din urmă nu prea avusese el parte de o odihnă mai ca lumea, așa că, împrejurarea că avea înaintea sa o noapte întreagă pentru a dormi fără grijă, însemna pentru el o adevărată fericire.

Soarta însă nu-l lăsă în pace nici de data aceasta!

Nici nu ațipise încă, de-abia își închisese ochii, când deodată, văzduhul fu străbătut de un fluierat ascuțit.

Mihu Inimă de Leu își ridică speriat capul.

Știa că, fluieratul acela ascuțit era semn că un străin sosise în tabăra țiganilor.

Se cutremură și duse iute mâna la pușcă, deoarece se gândi că poate că ispravnicul Brăilei tot izbutise să-i dea de urmă și acum venea cu toată armata lui de panduri și dorobanți să pună mâna pe el.

Un țigan venea fugind în goana mare. Țiganul veni de-a dreptul la el.

— Pe tine te caută, căpitane! zise el.

Mihu Inimă de Leu tresări.

— Cum, tot să fi dat de mine? îi trecu ca un fulger prin minte.

— Cine mă caută? îl întrebă el apoi pe țigan.

— O fată.

Cuvântul acesta avu darul să-l mai liniștească puțin.

— O fată?

— Da. Spune că vine de la moara de pe malul Dunării!

— Aduceți-o îndată înaintea mea! porunci Mihu atunci.

Neliniștea de mai înainte fu înlocuită acum de una nouă, deoarece nu-și putea închipui ce să se fi întâmplat la moară, ca Smaranda să se fi hotărât să pornească în căutarea lui.

Să fi dat oare oamenii lui Arcadie Costescu peste ascunzătoarea bandiților?

Între timp Smaranda se apropie cu pași grăbiți.

— Slavă Domnului că te-am găsit căpitane! zise fata, de îndată ce-l zări pe Mihu Inimă de Leu.

— Ce s-a întâmplat? întrebă voinicul cu înfrigurare.

— Închipuiește-ți…

— Ei? Ce? Vreo nenorocire?

— Florica a dispărut!

— Cum?

— Nici eu nu pot să-mi dau seama… A pornit prin Baltă să culeagă flori și de atunci nu s-a mai înapoiat. Când flăcăii s-au întors acasă cu boierul Petrache Bănuț și cu fata lui și am aflat unde te-ai dus, am pornit îndată la drum

și am venit călare, zi și noapte, numai spre a te putea anunța cât mai iute,

— Florica a dispărut… murmură Mihu Inimă de Leu. Tocmai acum când aș fi avut așa nevoie de ea!

Câteva clipe rămase dus pe gânduri, apoi se întoarse din nou spre Smaranda.

— Îți mulțumesc, Smărăndițo! Ești o fată și jumătate! Bine ai făcut că ai venit! Meriți însă toată lauda că ai făcut drumul într-un timp atât de scurt. Nici chiar un bărbat n-ar fi putut ajunge mai iute!

Smaranda era în culmea fericirii.

Câtă vreme nu-și bătuse ea capul cum să facă să atragă asupra sa luarea aminte a căpitanului și totul fusese în zadar! Ea nu se gândea decât la Mihu Inimă de Leu, nu-l visa decât pe Mihu, în toate planurile sale nu era amestecat decât Mihu și cu toate acestea, Mihu Inimă de Leu nici n-o băgase în seamă aproape.

Iată însă că, acum i se ivise un prilej minunat de a se face observată de bărbatul iubit și de acum înainte putea nădăjdui că lucrurile se vor schimba.

— Odihnește-te, Smărăndito! îi zise apoi, căpitanul. Deocamdată nu putem face nimic. Mâine dimineață vom hotărî.

Pe urmă se întoarse spre țigani și le zise:

— Pregătiți un culcuș pentru fata aceasta. Călărește de zile întregi și după o asemenea ispravă se cuvine să se odihnească mai ca lumea!

În curând focurile se stinseră și noaptea se lăsă peste tabăra țiganilor.

*

*   *

A doua zi de dimineață Mihu Inimă de Leu fu printre cei dintâi care se treziră din somn. Odihna de câteva ceasuri îi

reîmprospătase forțele, mai ales după ce se mai și spălă în apa rece a Dunării.

Încetul cu încetul apoi, viața începu să se ivească în tabăra țiganilor. Locuitorii șatrelor se sculară pe rând și în curând toți supușii bulibașei Nuta erau în picioare.

De îndată ce se trezi, Smaranda îl căută pe Mihu și-l întrebă:

— Ai hotărât ceva, căpitane, în privința Floricăi?

— Hotărât, Smărăndițo!

— Anume?

— Ne vom înapoia la moară!

— Și Florica?

— O voi căută eu și pe Florica, fii fără grijă!... Nădăjduiesc că o voi și găsi... Deocamdată însă am ceva mult mai însemnat de făcut!

— Ce, căpitane?

— Trebuie să scap o femeie, din Schitul Sfintei Treimi!

— O femeie?

— Da? O femeie, Smărăndițo! Femeia pe care o iubesc, care însemnează totul pentru mine în lumea aceasta!

O umbră neagră întunecă privirea Smarandei. De-abia acum își dădu ea seama, care era pricina răcelii cu care se purtase Mihu Inimă de Leu față de ea. Așadar, căpitanul iubea o altă femeie?

Descoperirea aceasta umplu de o nețărmurită amărăciune sufletul Smarandei. Voia să știe însă cine era fericita care se pricepuse să câștige dragostea lui Mihu Inimă de Leu.

Nu știa încă cine era femeia aceasta, nu știa încă ce legături o înlănțuiau de căpitanul bandiților, cu toate acestea o ura de moarte.

Din prima clipă când îl zărise pe căpitanul bandiților, Smaranda își băgase în cap că fericirea ei în lumea aceasta nu ar putea fi decât numai alături de Mihu Inimă de Leu. Până atunci zi și noapte nu făcuse altceva decât să se

gândească în ce chip ar putea câștiga dragostea alesului inimii sale. Toată truda ei însă rămăsese-zadarnică.

Acum măcar știa pentru ce.

Și în clipa aceasta, când află pricina pentru care inima căpitanului nu se deschisese pentru a primi dragostea ei, Smaranda hotărî să înlăture din calea sa pe toate acelea care ar împiedica-o de a-și câștiga iubirea lui Mihu Inimă de Leu.

Oricine ar fi aleasa căpitanului, era hotărâtă s-o nimicească, deoarece după concepția ei, Mihu nu trebuia s-o iubească decât numai pe ea.

Fata morarului din Baltă știa să se prefacă de minune. Un zbucium cumplit îi frământase sufletul în decurs de câteva clipe, Mihu însă nu putu observa nimic din ceea ce se petrecuse înlăuntrul Smarandei, deoarece aceasta era o adevărată maestră a prefăcătoriei.

De altfel gândul eliberării Mioarei îl preocupa într-atâta încât nici nu-și mai dădu osteneala să observe ca de obicei ce se petrece în sufletul acelora care îl înconjurau, spre a ști pe cine se putea bizui și pe cine nu.

În schimb pe Smaranda o rodea curiozitatea să afle cât mai multe amănunte, despre necunoscuta sa rivală.

Pentru a-și satisface această curiozitate ea începu să pună căpitanului o ploaie de întrebări.

— Unde se găsește femeia, de care mi-ai vorbit? Cum ai de gând s-o eliberezi de unde se află?

— Ea s-a refugiat în Schitul Sfintei Treimi, deoarece era încredințată că eu nu mai sunt printre cei vii și vroia să-și îngroape durerea printre zidurile sfinte ale unei mănăstiri. Până acum însă n-a fost călugărită încă așa că o mai pot scăpa de acolo, mai înainte de a fi prea târziu.

— Și cum ai de gând să faci aceasta? întrebă Smaranda cu priviri scânteietoare.

— Pentru ducerea la îndeplinire a planului meu, voi avea nevoie de ajutorul tău! răspunse Mihu Inimă de Leu. Îți voi

da însă, încă pe cineva, pe Stanca, pentru ca însărcinarea să ți fie mai ușoară.

O altă femeie în locul ei ar fi fost foarte mulțumită să audă că i se mai da un ajutor pentru ducerea la îndeplinire a unei însărcinări atât de grele. Smaranda însă se împotrivi din răsputeri, deoarece se temea ca nu cumva această fată s-o împiedice eventual în propriile sale planuri.

Tocmai de aceea căută să-l hotărască pe Mihu Inimă de Leu să renunțe la gândul de a o mai amesteca și pe Stanca în această chestiune.

— Nu-mi trebuie mie niciun ajutor, zise ea. Voi rândui eu lucrurile așa cum trebuie și singură. Dimpotrivă, sunt încredințată că singură mi-aș putea vedea de treabă chiar mai bine decât dacă aș mai avea pe cineva lângă mine. Poate că Stanca este mai greoaie, mai puțin iscusită decât mine și mi-ar îngreuna sarcina…

Mihu Inimă de Leu însă nu renunță la hotărârea sa.

— Nu! Nu! zise el. Eu am mai multă experiență decât tine în aventuri asemănătoare și mi-am dobândit încrederea că doi oameni pot face mai mult decât unul singur. De altfel și zicătoarea spune că: „Unde-i unu, nu-i putere, unde-s doi, puterea crește!”

— Cu toate acestea, căpitane, să-mi dai voie să-ți spun că eu mă cunosc mai bine decât mă poate cunoaște altcineva și deci îmi pot da seama ce pot! răspunse Smaranda, nevoind să se dea bătută.

Dar Mihu Inimă de Leu nu era omul care să renunțe cu atâta ușurință la o hotărâre luată.

— N-am pus niciodată la îndoială calitățile tale, Smărăndițo. De data aceasta însă, chestiunea este de prea mare însemnătate pentru a nu-mi lua toate măsurile de precauție. Vei vedea tu ce fată îndemânatică este Stanca și ce bine vă veți înțelege!

Smaranda își dădu seama că aici nu mai era nimic de făcut și de aceea se resemnă, zicând:

— Bine, căpitane! fie cum vrei tu!

— E mai bine așa! O luăm și pe Stanca cu noi. Pe drum vă voi spune cum stau lucrurile și ce aveți de făcut. Vă anunț însă de pe acum să știți că chestiunea nu este prea ușoară!

— Nu mă tem eu, căpitane! Vei vedea că voi face întocmai după dorința inimii tale!

După aceea Mihu Inimă de Leu se întoarse printre țigani, unde își găsi și oamenii săi.

— Băieți, pregătiți-vă de drum! le strigă el, căci peste un ceas o luăm din loc.

— Noi suntem gata, căpitane! răspunse Mișu Drăgan.

După aceea Mihu se întoarse spre bulibașa.

— Stanca va veni și ea cu mine! zise el, calm.

Nuta se uită înspăimântat la căpitanul de bandiți.

— Dar ce gânduri ai cu Stanca, căpitane? întrebă el aproape îngrozit.

— Nu-ți pierde firea, Nuta, căci nu ți-o fur și nici n-o duc la tăiere! Nu i se va întâmpla niciun rău. Am doar nevoie de ajutorul ei pentru ducerea la îndeplinire a unui plan al meu.

— Mă duc și eu cu ea! zise Rașa, fiul cel mai mare al bulibașei, acela căruia i-o hărăzise pe Stanca.

Mihu Inimă de Leu se uită la el cu ochi atât de scânteietori încât Rașa crezu că i-a și sosit ceasul cel de pe urmă.

— Eu poruncesc și nu tu! tună căpetenia bandiților. Or, eu am spus că Stanca va merge cu mine, de tine însă n-am amintit cu niciun cuvânt!

Țiganul își văzu de drum, deoarece știa că nu era bine să te împotrivești lui Mihu Inimă de Leu, fiindcă acesta nu știa ce-i gluma când era vorbă de-cineva care încerca să i se împotrivească.

În câteva clipe să fi dat oricât și nu l-ai mai fi putut aduce pe Rașa în apropierea lui Mihu.

Mișu Drăgan și cu tovarășii săi puseră șeile pe cai, făcură rost de un cal și pentru Stanca și în curând putură vesti:

— Căpitane, noi suntem gata de plecare.

Nu trecu niciun sfert de ceas și caii celor patru bandiți și ai celor două fete înaintau în trap liniștit pe șoseaua plină de praf. Mihu Inimă de Leu călărea între cele două fete, cărora le descria cum arăta aceea pe care aveau s-o scape din Schitul Sfintei Treimi.

— La început, zise el, mă gândeam să atac schitul cu toată tabăra țigănească. Pe urmă însă m-am răzgândit, deoarece mi-am dat seama că două fete istețe pot avea același rezultat, fără a mai face vâlvă. Or, cred că voi sunteți mai mult decât istețe, amândouă!

— Cred că nu te-ai înșelat! răspunse Stanca, zâmbind.

— Afară de aceasta, vă voi răsplăti împărătește, pe amândouă, adăugă Mihu Inimă de Leu. Numai să vedeți să vă purtați cum trebuie și cum sper eu!

— Și cum vezi tu eliberarea acelei femei, căpitane? întrebă Smaranda.

— Poate să meargă foarte ușor, poate însă și foarte greu! Vă voi da o scrisoare pe care o veți arăta Mioarei și la vederea ei, ea vă va urma îndată.

Gelozia lucea în ochii Smarandei. Ea se gândea din ce în ce mai amărâtă, mai înfuriată la această femeie necunoscută ei.

— Lucrul de căpetenie este, urmă căpetenia bandiților, să găsiți vreun motiv iscusit, pentru a putea pătrunde în mănăstire.

— Vom născoci noi ceva! răspunse Smaranda.

După aceea merseră mai departe și Mihu Inimă de Leu le dădu toate instrucțiunile necesare celor două fete, care se pregăteau de zor pentru drumul pe care-l aveau de făcut până la schit.

Mai înainte însă, se mai abătură pe la moara de pe malul Dunării, unde bandiții îi primiră cu mare bucurie.

— A mers totul fără nicio încurcătură, căpitane? întrebă Dan Dragomir.

Mihu Inimă de Leu zâmbi.

— Dacă ai ști ce aventuri nostime am avut! răspunse căpetenia bandiților.

— Nostime? se miră Dan Dragomir. În orice caz vestea este îmbucurătoare, deoarece este de preferat o aventură nostimă uneia primejdioase.

— Dar ce s-a întâmplat cu Florica? întrebă apoi Mihu Inimă de Leu.

— Nu știm nici noi, căpitane! Auzind despre cele petrecute, am pornit în căutarea ei îndată după înapoierea noastră acasă. Am cercetat tot ținutul, aproape toată Balta, dar n-a fost chip să dăm măcar de o urmă. Nu-mi pot închipui unde să fi dispărut.

— Și prizonierii noștri?

— Boierul Petrache Bănuț și fata lui?

— Da.

— Au sosit!

— I-ați încuiat bine?

— Fii fără grijă căci nu vor putea fugi! Este adevărat că boierul Petrache Bănuț ne-a înjurat groaznic și ne-a amenințat necontenit, dar nu i-am făcut nimic, deoarece n-am vrut să luăm nicio hotărâre fără tine.

— Bine! Îndată după plecarea celor două fete să-i aduceți în fața mea.

Smaranda și cu Stanca erau gata de drum. Mihu Inimă de Leu le chemă în odaia lui și-i dădu Smarandei o pungă plină cu galbeni.

— Ține, zise el, dacă veți avea nevoie de bani să nu duceți lipsă.

— Bine căpitane, dar asta este o adevărată avere! zise fata, mirată.

— Nu trebuie să uiți, Smărăndițo că pentru a putea pătrunde în schit, trebuie să faci o ofrandă însemnată

pentru mănăstire... Din banii aceștia vei putea face orice ofrandă.

Fata ascunse banii. Mihu Inimă de Leu le mai spuse încodată ce aveau de făcut, apoi le lăsă să plece...

*
*   *

Smaranda și cu Stanca trecuseră Dunărea, când Mihu Inimă de Leu se ivi din nou în mijlocul oamenilor săi.

— Aduceți prizonierii! porunci el.

Peste câteva minute căpetenia bandiților îi zări venind pe boierul Petrache Bănuț, fata lui și doi servitori.

— Dar aceștia cum au ajuns aici? întrebă Mihu Inimă de Leu, arătând spre cei doi servitori. După cât îmi aduc aminte, eu v-am spus să-i duceți în Baltă pe servitori și să-i lăsați acolo.

— Așa este, căpitane, răspunse Dan Dragomir, numai că peste aceștia doi am dat mai târziu, pe când ne îndreptam spre casă. Se vede că au izbutit să fugă în timpul luptei și atunci mi-am zis că este mai bine să-i iau cu mine!

— Foarte bine ai făcut! Cred că ne vor fi de folos îndată.

Boierul Petrache Bănuț nu-l zărise pe Mihu decât acum și se năpusti la el, furios:

— Îți cer să-mi dai drumul și încă numaidecât! Dacă voi scăpa de aici, te trag în țeapă, te rup în roată, te…

Mihu Inimă de Leu îl opri, zâmbitor:

— Dragă boierule și ce s-ar întâmpla, de pildă, dacă mi-ar veni mie pofta să te împărtășesc acum din toate acele bunătăți, pe care ai de gând să mi le pregătești mie?

Dochița țipă, îngrozită.

— Să nu îndrăznești să te atingi de tata!

— Nici tatăl d-tale nu s-a atins de nimeni în viața lui, jupâniță?

— În primul rând nu s-a atins de nimeni. În al doilea rând, ce amestec ai d-ta…

— Ajunge! Așadar, nu s-a atins nimeni, zise Mihu Inimă de Leu, apoi se uită în jurul său…

Pe urmă făcu un semn spre cei doi argați făcuți prizonieri.

— Ia veniți mai aproape!

Cei doi servitori se apropiară. Amândoi erau îngroziți de moarte, deoarece știau că se găsesc în fața temutului căpitan de bandiți despre care lumea spunea că are obiceiul să-i jupuiască de vii pe aceia care cădeau în mâinile lui.

— Voi sunteți argații boierului Petrache Bănuț?

— Da.

— Bine. Acum să-mi spuneți cum s-a purtat cu voi în timpul cât l-ați slujit?

Cei doi argați se uitară unul la altul.

Întrebarea aceasta avea două tăișuri și nu puteau răspunde nicicum, fără să nu li se întâmple vreo neplăcere.

Dacă răspundeau așa cum le poruncea inima și spuneau că boierul Petrache Bănuț se purta întocmai ca și cu niște animale, nu numai cu ei, dar și cu toți aceia pe care soarta îi pusese sub stăpânirea lui, era neîndoielnic că moșierul din Piatra Seacă se va răzbuna pe ei în chipul cel mai cumplit. Își cunoșteau stăpânul prea bine pentru ca să se mai îndoiască de aceasta.

Iar dacă spuneau neadevăruri și-l descriau pe boier ca pe un om bun și iubitor de semenii săi, atunci își aprindeau paiele în cap cu Mihu Inimă de Leu, deoarece erau încredințați că acesta cunoștea prea bine toate ticăloșiile și cruzimile lui Petrache Bănuț.

Mihu Inimă de Leu observă teama lor și căută să-i liniștească.

— Nu trebuie să vă lăsați înrâuriți de nicio împrejurare. De răzbunarea boierului Petrache Bănuț nu trebuie să vă temeți căci nu prea va mai avea prilej și nici poftă să se răzbune pe voi!

La auzul acestor cuvinte argații mai prinseră puțin curaj și când unul, când celălalt începură să înșire calitățile nemilosului boier.

— Ce să spun, începu cel dintâi, boierul nu s-a purtat prea bine cu noi!

— Dimpotrivă, prea rău!

— A fost un stăpân aspru și neîndurător…
— Un om rău…
— Pentru cel mai mic lucru, își lega oamenii la stâlp!
— Și pe mine a pus să mă bată cu nuiaua de alun…
— Niciunul n-am scăpat de această pedeapsă, de cele mai multe ori nemeritată.

Mihu Inimă de Leu se întoarse atunci spre boierul Petrache Bănuț, care asculta palid ca ceara la învinuirile pe care i le aduceau proprii săi servitori.

— Ei, boier Petrache, ce zici la toate acestea?
— Minciuni!… Nu-i adevărat!… Nu-i adevărat.
— Proprii d-tale argați îți aruncă în față aceste învinuiri!
— Îi pun eu să-i bată, până când vor rămâne lați, să ajung numai acasă! strigă moșierul din Piatra Seacă, cuprins de o mânie sălbatică.
— Iată că te trădezi chiar și d-ta însuți! zise atunci Mihu Inimă de Leu prinzându-l cu propriile sale cuvinte. Dar pentru a-ți lua pofta de a-ți duce la îndeplinire această amenințare dacă vreodată te vei mai înapoia la conacul din Piatra Seacă, voi îngriji să-ți dau o mică lecție, pe care cred că n-o vei uita tocmai atât de curând.

După aceea Mihu Inimă de Leu Se întoarse spre oamenii săi.

— Aduceți o bancă, băieți!

Peste câteva minute porunca lui Mihu fu adusă la îndeplinire.

Căpetenia banditilor se adresă atunci boierului cu următoarele cuvinte:

— Boier Petrache, binevoiește te rog de a te așeza pe banca aceea, dar cu pântecele în jos!

Boierul Petrache Bănuț tresări, speriat.

— Dar ce vrei să faci?
— Vei vedea îndată!

Boierul presimți însă ce avea să urmeze și se împotrivi cu încăpățânare:

— Să nu îndrăznești să te atingi de mine, nici măcar cu un deget, căci mă voi răzbuna în chipul cel mai cumplit!

— Culcă-te! tună căpetenia banditților.

— Pe tine mă voi răzbuna mai întâi, câine de bandit! Voi îngriji eu…

Un urlet îngrozitor, ieșit din pieptul lui Mihu Inimă de Leu, tăie ca un cuțit cuvintele boierului.

— Culcați-l! strigă el.

În clipa următoare patru bandiți îl apucară pe boierul Petrache Bănuț și în mijlocul țipetelor deznădăjduite ale Dochiței îl târâră până la bancă.

În zadar se zbătea boierul, în zadar urla, în zadar se frământa. Cei patru bandiți erau însă mult prea puternici pentru ca frământările boierului să-i împiedice de a-l culca pe bancă. Ei îl lungiră pe scândură și pe urmă, fără să mai aștepte vreun nou ordin de la căpitanul lor, ca și când ar fi ghicit ce gânduri avea acesta îl legară pe boier de nici nu se mai putea mișca.

Dar cu toate că era legat de mâini și de picioare și cu toate că situația lui nu era de loc de invidiat, Petrache Bănuț nu încetă de a-i amenința:

— Voi pune să vă bată, până când vă veți da sufletul… când voi scăpa de aici!… Vă arăt eu vouă, câini blestemați ce sunteți, cum trebuie să vă purtați cu boierul Petrache Bănuț.

Dochița se repezi la Mihu Inimă de Leu și trufașă ca întotdeauna, strigă:

— Îți cer să-i dai drumul tatii, numaidecât, căci altfel…

Mai departe nu urmă, cu toate că Mihu îi lăsă timp să sfârșească, fiind curios să audă cu ce-l mai amenința și ea.

Văzând însă că fata tace, căpetenia bandiților răspunse:

— D-ta, jupâniță, ai uitat pe semne că nu te găsești în conacul din Piatra Seacă, unde ești obișnuită să poruncești, ci pe teritoriul unde se întâmplă ceea ce vrea Mihu Inimă da Leu!

— Scapă-mă, Dochițo! strigă între timp și boierul legat de bancă. Scapă-mă!

— Nu-l ucideți! strigă atunci fata.

Mihu Inimă de Leu zâmbi.

— Ce crezi, jupâniță, răspunse căpitanul bandiților, disprețuitor, că noi avem nevoie să legăm pe cineva când vrem să-l ucidem? Noi nu avem obiceiul să omorâm oamenii numai pentru a ne satisface o plăcere drăcească. Cu aceea care ne atacă cu armele în mână, ne luptăm și învinge acela care este mai tare… Boierul Petrache Bănuț nu este un vrăjmaș tocmai atât de primejdios încât să trebuiască să hotărască armele între noi. De altfel arma lui nu este nici sabia și nici pușca, arma lui este nuiaua de alun, cu ea îi vom răspunde și noi!

După aceea se întoarse spre argații din Piatra Seacă.

— Luați aceste nuiele. Aveți fiecare câte una. Așezați-vă de cele două părți ale băncii și faceți-l pe boierul Petrache Bănuț să simtă și el puțin, ce simțământ are omul când este mângâiat pe spinare cu niște nuiele bune de alun!

Cuvintele acestea ale lui Mihu Inimă de Leu stârniră mare gălăgie în mijlocul celor de față. Bandiții începură să râdă zgomotos, boierul Petrache Bănuț, gemu deznădăjduit, jupânița Dochița începu să se tânguie, iar pe urmă alergă iute în moară, ca și când ar fi venit tătarii în urma ei.

— Jupânița are o fire foarte simțitoare, zise Mihu Inimă de Leu, dar numai acum și aici. Acasă, la conacul din Piatra Seacă privește cu cea mai desăvârșită seninătate cum sunt bătuți până la sânge țărani bătrâni, copii și femei… Dar s-o lăsăm în pace! Sunteți gata?

Cei doi argați se uitară nedumeriți când la Mihu Inimă de Leu, când la boierul Petrache Bănuț care zăcea neputincios înaintea lor. La orice s-ar fi așteptat, numai la așa ceva nu! Și pe urmă, cum puteau ei să lovească în propriul lor stăpân, în acela, care hotăra de viața și de moartea lor?

— De ce șovăiți? întrebă Mihu Inimă de Leu.
— Să nu îndrăzniți să dați în mine, strigă moșierul din Piatra Seacă, peste măsură de furios, căci vă rup în bucăți când voi scăpa de aici!
— Dacă nu începeți peste un minut, atunci vom scoate la iveală pistoalele! tună Mihu Inimă de Leu. Ce mai așteptați, proștilor? Amintiți-vă de câte ori a pus ticălosul acesta să vă lege la stâlp și de câte ori va bătut până la sânge, nesinchisindu-se dacă vă dădeați sufletul sub loviturile slugoilor lui… Loviți-l, ca propriile lui dureri să-l facă să-și dea seama de mârșăviile lui de până acum, ca propria-i umilire să-l dezmeticească și să-i arate cât de groaznic este să înduri neputincios loviturile semenilor tăi.
— Voi pune să vă tragă în țeapă dacă vă atingeți de mine! urlă boierul Petrache Bănuț din nou, dar de data aceasta orice amenințare era în zadar.
Cei doi argați își dădură seama că Mihu Inimă de Leu avea dreptate. Ei își aduseră aminte pe rând de toate cruzimile boierului și începură să prindă poftă de a îndeplini porunca căpitanului de bandiți.
După ce își învinseră și cea din urmă teamă, nuielele începură să cadă pe spinarea boierului care urla ca o fiară sălbatică. Argații se răzbunau cu vârf și îndesat pentru toate loviturile de care avuseseră parte la conacul din Piatra Seacă.
Mihu Inimă de Leu îi îmbărbătă.
— Mai departe! Mai departe! Fără îndurare căci nici el n-a avut milă de voi!
După aceea se apropie de bancă și se răsti la boierul care a avut în viața lui clipe când s-a simțit și mai bine decât acum.
De îndată ce-l zări pe Mihu Inimă de Leu, moșierul din Piatra Seacă turbă de mânie.
— Îți voi răsplăti eu aceasta, tâlharule! strigă el.
— Vom vedea noi, boier Petrache!

După aceea le făcu semn argaților să înceteze. Aceștia însă de-abia se înfierbântaseră și simțământul răzbunării de-abia se încinse în sufletele lor, așa că chiar după ce văzură semnul căpeteniei de bandiți, ei tot îi mai dădură boierului câteva lovituri zdravene, acestea ca rămas bun.

După aceea bandiții îl dezlegară pe boier de pe banca unde avusese prilejul să guste și el din plăcerea de a fi bătut cu nuiaua de alun. Petrache Bănuț de-abia se mai ținea pe picioare.

— Acum, boier Petrache, ai avut prilejul să vezi cum pedepsește Mihu Inimă de Leu. Când te vei mai gândi să-ți legi vreun om la stâlp pentru a-l bate cum făceai până acum, amintește-ți de ziua aceasta!

— Ține-ți gura, câine! urlă boierul.

Dar Mihu Inimă de Leu nu-și pierdu cumpătul.

— După cât văd, zise el, nepăsător vrei să guști și partea a doua. Nu ți-o voi refuza dacă mai îndrăznești să spui fie chiar și numai un singur cuvânt jignitor!

Cei doi argați își și suflecaseră mânecile și se întoarseră spre Mihu Inimă de Leu:

— Să începem din nou?

Argații se dăduseră pe făgaș. Pe cât de greu le fusese să înceapă, pe atât de dornici erau acum să continue cu pedepsirea crudului boier, deoarece între timp își aduseseră aminte de toate înjosirile, de toate suferințele pe care li le pricinuise Petrache Bănuț.

Ei își ziseră că cel mult nu se vor mai înapoia niciodată, nici măcar prin apropierea Pietrei Seci, acum însă, când aveau un prilej atât de unic, voiau să se răzbune pe acela care nu-i lăsase să aibă o zi liniștită în viața lor de până atunci.

Și fără a mai aștepta porunca lui Mihu Inimă de Leu, începură să lovească din nou în îngrozitul boier, care nici n-apucă să se mai apere, atât de des și cu atâta putere cădeau nuielele pe trupul lui.

Sub loviturile argaților, pielea de pe corpul lui Petrache Bănuț începu să crape și până în cele din urmă, trufașul boier, nu numai că sfârși cu amenințările, dar începu să se vaiete ca o bocitoare, de ți-era milă să te uiți la el.

— Așa! zise atunci Mihu Inimă de Leu. Iar acum, boier Petrache Bănuț, îți jur aici, în liniștea Bălții că dacă mai aud vreodată că ai îndrăznit să-ți bați vreun țăran, sau vreun servitor, te voi prinde din nou cu oamenii mei și te voi bate și mai crunt de cât ai fost bătut astăzi! Și acum, înapoi cu el în închisoare.

— Cum?… Tot nu mă lași să plec? îngână boierul, pe buzele căruia de-abia mai veneau cuvintele.

— Despre plecare nu poate fi vorba, răspunse Mihu Inimă de Leu, decât numai după ce vom fi rânduit și chestiunea prețului de răscumpărare.

Doi bandiți îl luară pe boier de brațe și-l târâră spre moară, deoarece el nu mai era în stare nici măcar să meargă singur.

Bandiții îl duseră acolo, unde fusese păzit și până atunci.

Dochița se uită îngrozită la tatăl său, pe a cărui față se vedeau urmele suferinței îndurate.

— Ce s-a întâmplat cu tine, tată? întrebă ea.

— Tâlharul acesta de Mihu a pus să mă bată cu nuiaua de alun. Dar îi voi răsplăti eu aceasta, îndoit și înzecit!… Se va căi amar ticălosul pentru ceea ce a făcut!… Auzi d-ta, eu, boierul Petrache Bănuț să fiu bătut ca cel din urmă dintre argați!… De m-aș vedea numai scăpat odată din acest iad pământesc!

— Cum, nu ne lasă să plecăm nici acum?

— Îmi cere preț de răscumpărare diavolul acela băgat în piele de om!

— Dă-i-l, tată! Trebuie să-i dat tot, tot ce-ți cere, numai să scăpăm odată de aici! Pe urmă te vei putea răzbuna pe ei… Atâta timp însă cât suntem ținuți prizonieri aici, nu putem face nimic și te mai pomenești că într-o bună zi, Mihu Inimă de Leu se plictisește de a ne mai păzi și ne

leagă câte un bolovan de gât și ne aruncă în Dunăre! Pe urmă, nu trebuie să uiți că, boierul Panait Fotache este plecat la București, pentru a fi numit caimacan, sau guvernator, cum se zice acum, al acestui ținut. El va veni cu o întreagă armată de dorobanți, va înconjura toată balta și atunci se alege praful și pulberea de toți bandiții în frunte cu Mihu Inimă de Leu.

— De-aș mai trăi s-o văd și p-asta! oftă boierul Petrache Bănuț, așezându-se abătut, alături de fiica sa.

În aceeași clipă însă, sări ca ars de pe laviță.

Dochița înțelese pricina și-l întrebă:

— Te doare tare, tată?

— Cumplit!... Dar îi voi plăti eu aceasta lui Mihu Inimă de Leu!

CAPITOLUL 94
O dramă în Schitul Maicilor

Zilele Mioarei Comăneanu se scurgeau la schit într-o uniformitate plină de monotonie.

Pe vremuri, când luase drumul Schitului Sfintei Treimi, pornise cu convingerea că înlăuntrul zidurilor sfinte ale mănăstirii își va găsi liniștea sufletească pe care o căuta.

În privința aceasta nici nu se înșelă.

Când se desfășurase în curtea conacului de pe marginea Brateșului, cumplitul spectacol al torturii lui Stanislau Rimsky, biata fată nu mai fu în stare să-și stăpânească nervii. Își pierduse cunoștința și nu-și mai putea aduce aminte nici de cine, nici în ce împrejurări a fost luată și dusă de la locul supliciului.

Ea își reveni în fire, sus, în odăița ei din conac. Când își recăpătă simțirea, își aminti de neomeneasca tortură la care fusese supus alesul inimii sale.

Atunci se repezi la fereastră, o deschise cu înfrigurare și se uită în curte.

Acolo torturarea lui Stanislau Rimsky nu luase încă sfârșit. Mioara Comăneanu se cutremură de groază și oricât de blândă era ea din fire, în clipa aceea simți că ar fi putut înfige un pumnal, fără nicio mustrare de cuget, în inima lui Panait Fotache, omul care era în stare să chinuiască pe un semen al său într-un chip atât de sălbatic.

Privind de-acolo de sus și din depărtare, Mioarei i se păru că viața părăsise trupul iubitului său. De altfel nici nu era de mirare că sărmana fată avu această impresie când

ne gândim cu câtă neîndurare loveau argații în bietul Stanislau Rimsky, care era legat de stâlp de nici nu se putea mișca.

Mioara scoase un țipăt de groază.

Își dădu seama că soarta o lovise din nou, tot atât de crud, tot atât de nemilos ca și până atunci.

Încă o lovitură a acestui destin neîndurător!… Și doar avusese parte de destule alte lovituri și până atunci.

Și în clipele acelea de deznădejde, în sufletul zbuciumat al nefericitei făpturi, se născu o hotărâre mare.

O mânie și o ură de nedescris o cuprinse împotriva boierului Panait Fotache, pe care acum avusese prilejul să-l cunoască în adevărata lui fire și aceeași mânie o simți și pentru unchiul său, Mircea Vulpescu, care îngăduia ca o asemenea sălbăticie să aibă loc în curtea conacului său și sub proprii săi ochi.

Atunci simți că nu s-ar mai putea întâlni nici cu boierul Panait Fotache și nici cu unchiul său fără a nu le arunca în față în fiecare clipă, tot disprețul, toată scârba pe care le-o inspirau, ba simți că nici măcar n-ar mai fi în stare să stea sub același acoperiș cu acești doi oameni care dăduseră dovadă că sunt mai sălbatici, mai cruzi chiar decât fiarele pădurilor.

Inima îi șoptea să fugă, să fugă cât mai departe de conacul atâtor cruzimi, unde nu avusese parte decât de amărăciuni și lacrimi.

Ea se năpusti în odaia alăturată, cu pieptul în prada unei furtuni de nedescris.

În odaia aceasta își avea ea lucrurile: hainele, giuvaerurile, banii!

O clipă rămase pe gânduri, neștiind ce să ia cu dânsa.

Rochiile scumpe?… Giuvaerurile sclipitoare?…

Până în cele din urmă nu întinse mâna decât spre o mică lădiță în care își ținea banii.

După aceea, fugi din conac, departe, cât mai departe de locul acela blestemat, unde i se răpise iubitul tocmai în

clipa când se aștepta să fie și ea fericită după atâtea vitregii ale soartei.

În ajun visase încă despre dragoste, o viață liniștită, veselă, fericită și iată că nu trecuseră nici douăzeci și patru de ceasuri și nenorocul se năpustise din nou asupra ei cu toată furia.

Departe, cât mai departe de-acolo!

Ea alerga pe scări în jos ca și când ar fi fugărit-o turcii.

Nu se îndreptă spre curte, unde erau aceia care după părerea ei îi uciseseră iubitul în bătăi, deoarece nici Panait Fotache și nici unchiul său n-ar fi lăsat-o să plece. Mioara se furișă pe portița din dos, fără să se mai sinchisească de ceea ce se petrecea în curtea conacului.

Nici nu voia să se mai uite înapoi, căci dacă vedea trupul însângerat, neînsuflețit al iubitului său, cine știe ce se mai întâmpla.

Era mai bine nici măcar să nu se gândească la toate acestea.

Între timp, alergând din ce în ce mai iute, ajunse pe șosea și fugi mai departe.

Deodată se opri.

Încotro să apuce? Unde să se ducă?

Își dădea seama că, dacă îi vor băga de seamă dispariția o vor căuta peste tot locul și că Panait Fotache va porni pe urmele sale toți argații de la conac, numai spre a o găsi, pentru a o aduce înapoi. Tocmai din această pricină se gândi să aleagă un drum unde să i se piardă urma, unde să nu rămână niciun amănunt, niciun semn, care să trădeze că a trecut pe acolo.

Deodată ochii începură să-i strălucească.

Pe marginea Brateșului, o barcă era legănată ușor și ritmic de valurile line ale apei.

Mioara Comăneanu își zise că dacă fugea cu barca, argații boierului Panait Fotache nu puteau să-i dea de urmă.

Ea nu stătu mult pe gânduri, ci porni îndată spre Brateș, iar peste câteva minute și puse piciorul în barca ce se legăna pe apă.

După aceea dezlegă barca de la țărușul de care era legată, luă vâslele în mână și porni fără șovăire spre mijlocul lacului.

Oboseala n-o sperie, de primejdii nu se temea. Ea vâsli curajoasă, mereu înainte, iar când soarele începu să apună ajunse și barca Mioarei la țărm.

Sufletul și gândurile ei erau în prada unui zbucium atât de puternic, încât nici nu se gândi să se uite, spre a vedea unde ieșise la țărm.

După ce trase barca pe mal, porni pe jos, mai departe. În curând ajunse la niște colibe de pescari lipoveni care o găzduiră cu dragă inimă peste noapte.

Era atât de obosită, atât de istovită, încât, când îi arătară patul în care avea să-și petreacă noaptea, se prăbuși în el, nu altceva. Nervii îi erau atât de zdruncinați, atât de obosiți și ei, încât nici nu mai ceru de mâncare, ci rămase întinsă pe patul simplu de scânduri, acoperit cu păpuriș, unde adormi îndată, pentru a nu se mai deștepta decât a doua zi de dimineață.

Și atunci, a doua zi de dimineață, bătrânul pescar, care o găzduise în coliba lui îi povesti ceea ce se petrecuse cât timp dormise ea.

— Jupâniță, argații boierului Vulpescu au fost pe aici!

— Și?… întrebă Mioara, îngrozită de moarte.

— Căutau o doamnă tânără…

— Ce le-ai spus?

— Că n-am văzut pe nimeni!

Mioara Comăneanu îi mulțumi cu lacrimi în ochi bătrânului pescar:

— Dumnezeu să te binecuvânteze, pentru ceea ce ai făcut!

— Și doar știam - urmă bătrânul lipovean - că jupânița vine de la conacul boierului Vulpescu.

Mioara deschise ochii mari de uimire.

— Dar dacă știai aceasta, de ce nu m-ai trădat? întrebă ea, foarte mirată.

— Fiindcă eu știu ce însemnează să trăiești la conacul boierului Mircea Vulpescu și știu și ce însemnează să fugi de-acolo… Eu nu sunt omul care să mă bucur de nefericirea altora și de aceea am tăcut, cum tace peștele din Brateș.

— Dumnezeu să te răsplătească! exclamă Mioara Comăneanu, cu adâncă recunoștință. Mulțumesc Tatălui Ceresc că mi-a îndreptat pașii spre casa unui om cumsecade ca d-ta!

După aceea Mioara Comăneanu își luă rămas bun de la pescar, deoarece, voia să ajungă cât mai iute departe de locul nenorocirii sale. Plecând, ea lăsă pe masă câțiva galbeni și mulțumi înc-odată bătrânului pescar pentru simțămintele omenești de care dăduse dovadă fată de ea.

Pe urmă porni la drum, mergând spre o țintă nehotărâtă.

Nici ea singură nu știa unde duce drumul pe care apucase.

Ce o aștepta oare la capătul acestui drum?

Cu toate acestea ea mergea, mergea necontenit.

Nu se temea de nimic.

Nu se temea de primejdii, nu se temea că s-ar putea întâmpla să cadă în mâinile unor bandiți. Oriunde ar fi ajuns, în mâinile oricui ar fi căzut, ar fi așteptat-o o soartă mai bună decât aceea pe care i-o pregătiseră unchiul său și cu Panait Fotache.

Gândul ei se ducea mereu la Stanislau Rimsky și când trupul însângerat și chinuit al iubitului se ivi din nou înaintea ochilor săi, se gândi că cel mai bun lucru ar fi să se lepede de viață.

Și din prima clipă, când îi veni în minte acest gând, el nu o mai părăsi și îi revenea mereu în minte. N-avea însă curajul să treacă la fapte, deoarece era o ființă cu frica lui Dumnezeu și cum știa că viața le este dată oamenilor de

Domnul, își zicea că ar fi un păcat prea mare să renunți la un dar pe care ți-l dă Cel de Sus. Când Domnul va crede de cuviință s-o cheme la El, atunci va avea loc sfârșitul. Până atunci însă, ea n-avea dreptul să-și curme firul zilelor de care trebuia să dea socoteală Judecătorului de Apoi.

Făcându-și această judecată, deznădejdea o cuprinse parcă și mai mult și ea se traduse prin următoarele cuvinte pline de amărăciune:

— Doamne Dumnezeul meu, de ce nu mă chemi la tine și mă lași să sufăr atâta în lumea aceasta unde tot omul îmi este dușman?

Sărmana fată era încredințată că nimeni în lumea aceasta nu suferise mai mult decât ea. Își aminti de grozăviile prin care trecuse la Varșovia, apoi în Rusia, grozăvii care îi puseseră răbdarea la cea mai grea încercare, de sute, poate de mii de ori. Dar Mioara Comăneanu răbdase și îndurase totul, fără să se răzvrătească împotriva soartei.

Ca oricare din noi, așa și ea, căută și acum să întrezărească un liman al suferințelor și își zise că pe semne Dumnezeu o mai punea la cele din urmă încercări, pentru ca în urmă s-o răsplătească pentru ceea ce îndurase, poate pentru păcatele ei, de care nu-și dădea seama, poate pentru păcatele vreunui strămoș.

Dar oare ce răsplată o mai putea aștepta pe ea, când acela care fusese totul pentru ea în lumea aceasta nu mai era în viață?

Și în vreme ce-și frământa creierul cu asemenea gânduri, deodată își aduse aminte de zidurile înspăimântătoare și pașnice ale Schitului Sfintei Treimi, ziduri pe care le văzuse pentru cea dintâia oară atunci când venise la conacul de lângă Brateș împreună cu Mircea Vulpescu și Panait Fotache.

Aducându-și aminte de sfântul lăcaș, Mioara se gândi că numai în mijlocul acestor ziduri liniștite s-ar putea refugia odată pentru totdeauna de lumea de afară, pentru a nu mai

ști niciodată ce se petrece la ceilalți oameni, care până atunci nu-i pricinuiseră decât durere și amărăciune.

Și gândul acesta puse stăpânire tot mai mult pe mintea sa subjugându-i sufletul și inima.

Numai între zidurile sfinte ale unei mănăstiri putea găsi un cămin pașnic, plin de fericire spirituală, mai mult decât omenească.

Sfântul lăcaș va fi pentru rana ei sângerândă astăzi un balsam alinător și îi va alunga din suflet toate amărăciunile și toate durerile pământești. Iar când va sosi ziua, când va trebui să-și ia rămas bun de la viața aceasta, va putea pleca din lume cu sufletul liniștit, împăcată cu cugetul său și cu Cerul.

A treia zi după fuga sa din conacul Vulpeștilor, Mioara Comăneanu bătu cucernică la poarta Schitului Sfintei Treimi.

Cei rămași la conacul de pe malul Brateșului o căutară în zadar pe dispărută. Toate cercetările rămânând fără niciun rezultat ei ajunseră la convingerea că Mioara nici nu mai era în rândurile celor vii. În urma evenimentelor petrecute în curtea conacului, ei erau încredințați că Mioara își pusese capăt zilelor și pe semne că acum zăcea în fundul Brateșului…

*

*   *

Pe vremea aceea, în jurul fiecărei mănăstiri era obiceiul să se țină cel puțin câte două târguri pe an. Veneau negustori, veneau locuitorii de prin împrejurimi și la zile bine știute, de obicei zile de sărbătoare, își dădeau cu toții întâlnire, în fața mănăstirilor care mai întotdeauna erau așezate în apropiere de câte un sat mai răsărit, sau mai drept zis, satele din jurul mănăstirilor se măreau, creșteau în însemnătate tocmai din pricina lăcașurilor sfinte. Mănăstirile cuprindeau aproape întotdeauna atâtea suflete

câte avea și satul cel mai apropiat. Călugării și călugărițele aveau nevoie de multe brațe, pentru muncirea întinselor moșii de care dispuneau mănăstirile pe acele vremuri și de aceea satele învecinate se măreau și numărul populației creștea.

Același lucru s-a întâmplat și cu Schitul Sfintei Treimi. Satul cel mai apropiat deveni în scurtă vreme după zidirea sfântului lăcaș, un sat de seamă și ca în toate localitățile mai răsărite, se țineau și în el mai multe bâlciuri pe an.

În ziua aceea o lume numeroasă și pestriță se adunase în ocolul de la marginea satului, unde se țineau bâlciurile. Negustorii își lăudau marfa cu glas tare, cumpărătorii se tocmeau și mai zgomotos, oricât de mic fiind prețul cerut pentru marfă, ei găsindu-l tot exagerat.

Era zi de târg.

Cele două fete venite de departe, Smaranda și Stanca, se amestecară și ele în lumea pestriță a bâlciului.

Stanca observase de departe clădirea impunătoare a schitului, așezată în vârf de colină, așa cum se așezau de obicei mânăstirile, pentru a putea fi apărate, la caz de nevoie, de aceia cărora le-ar fi venit pofta să le prade.

Tot timpul drumului ea fusese foarte vorbăreață, găsind mereu câte ceva de spus. Smaranda însă era foarte închisă, de-abia îi răspundea și părea necontenit cufundată în gânduri.

Să o fi preocupat într-atâta însărcinarea pe care i-o dăduse căpitanul?

Nicidecum. Ea își frământa creierul cu totul cu alte gânduri.

Mihu Inimă de Leu i-o dăduse pe Stăncuța, ca însoțitoare, pentru a-i fi de ajutor, la caz de nevoie. Ea însă hotărâse să scape de Stanca, cu orice preț. În ce chip va izbuti să-și ducă la îndeplinire planul acesta, nici ea singură nu știa. Dar că și-l va duce la îndeplinire de asta ar fi fost în stare să jure.

Smaranda era o ființă care când își propunea să facă un lucru, îl și făcea, orice s-ar fi întâmplat. Mai ales însă, când de acest ceva atârna fericirea vieții sale, este ușor de închipuit cu câtă râvnă și încăpățânare se așeza pe lucru cu câtă îndârjire îl urmărea, până când își vedea scopul atins.

Ceea ce-și punea ea în gând trebuia să se întâmple. Or, având neapărată nevoie să se descotorosească de Stanca, tot timpul drumului nu făcu altceva, decât să facă fel de fel de planuri, cum să scape de însoțitoarea pe care i-o dăduse pe cap căpitanul.

În prada acestor gânduri era și când ajunseră la bâlciul unde se amestecară iute printre ceilalți oameni, veniți să vândă sau să cumpere.

Gălăgia aceea uriașă din târg o inspiră pe Smaranda, în născocirea unui plan într-adevăr diabolic…

Acum știa, în ce chip va putea scăpa de însoțitoarea sa care era o povară pentru ea.

Cele două fete se uitau curioase în dreapta și în stânga, Smaranda atrăgând mereu atenția Stancăi, asupra feluritelor obiecte expuse spre vânzare. Stanca, fată găsită, sau furată a bulibașei Nuta, care-și trăise aproape toată viața în pustiul Bărăganului se uita uluită la tot ceea ce vedea desfășurându-se înaintea ochilor săi.

Sărmana fată, aproape tot ce vedea acolo, erau noutăți pentru ea și adeseori rămânea cu gura căscată în fața câte unei șatre, de unde Smaranda de-abia mai era în stare s-o facă să se miște.

Fata morarului însă era în culmea fericirii, deoarece își dădea seama că planul ei îi va reuși mai ușor decât își închipuise la început.

Dându-și seama că totul se întâmpla după dorința inimii sale nu întârzie cu ducerea la îndeplinire a planului său drăcesc.

Tocmai se opriseră în fața șatrei unui negustor de basmale. Nenumărate năframe erau agățate în fața șatrei

și Stanca se uita minunându-se la toate podoabele acestea femeiești care se găseau înaintea sa. Cu multă băgare de seamă, așa ca nimeni să n-o observe, Smaranda luă din cui o basma roșie și o strecură pe nesimțite în desagii Stancăi.

După aceea porni mai departe, spre a se ascunde în dosul unui grup de țărani, care stăteau de vorbă în mijlocul drumului. De acolo apoi, ea se uită pe furiș să vadă ce va urma.

Nu trecură decât câteva clipe și ceea ce Smaranda aștepta cu atâta înfrigurare se și întâmplă.

Negustorul băgă de seamă că una din basmalele agățate în fața șatrei dispăruse și începu săi strige, ca un smintit:

— Ajutor!… Hoții!… Ajutor!

Într-o clipă se adună acolo o mulțime de lume.

— Ce este?

— Cine strigă după ajutor?

— Ce s-a întâmplat?

Negustorul începu să îngâne, furios peste măsură:

— Adineaori mai era agățată acolo, o minune de năframă cu flori roșii, dar în vreme ce eu mă tocmeam cu unul din cumpărători, cineva mi-a furat-o!… Nu este nicăieri!… Nu este!… Mi-au furat-o!

— Trebuie prins hoțul!

— După el!

— Chemați pandurii!

— Cine s-o fi furat?

— Ce îndrăzneală!

— Să i-o fure dinaintea nasului!

Se făcuse o gălăgie ca la Turnul Babel. De mult nu se mai văzuse un asemenea scandal la bâlciul Schitului Sfintei Treimi. Stanca se uită și eu curioasă, la toată această frământare și vru să o întrebe ceva pe Smaranda. Când se întoarse însă, fata morarului nu mai era lângă ea. Atunci porni în căutarea tovarășei sale.

Dar cum se întoarse și vru să-și croiască drum printre oamenii adunați în jurul șatrei negustorului păgubit, cineva zări basmaua cu flori roșii în desagii ei.

În clipa următoare se auzi un strigăt triumfător:

— Uite hoțul!

La auzul acestor cuvinte se întoarse și Stanca.

Nici prin minte nu-i trecea că strigătul acela îi fusese adresat ei. Auzind însă că hoțul fusese găsit, se întoarse curioasă să vadă cine era acela care furase basmaua cu flori roșii.

Nu trecu însă nicio secundă și Stanca tresări, speriată.

Oamenii se uitau cu toții la ea, mâini se îndreptară spre brațele ei, o prinseră, o zgâlțâiră. Biata Stanca stătea nedumerită și nu-și putea închipui ce se întâmplase.

— Hoațo!

— A fost prinsă!

— Puneți mâna pe ea!

— Chemați pandurii!

— Dați-i câteva să se învețe minte!

— Nerușinata!

— Hoața!

Stanca se uită speriată în jurul sau și nu înțelegea ce voia mulțimea aceasta înfuriată de la ea. Dar cum se întoarse, spre a găsi undeva, la cineva o tălmăcire pentru purtarea sălbatică a acestor oameni, zări și ea basmaua cu flori roșii care îi atârna pe jumătate din desagi.

La vederea obiectului furat se cutremură. Nu putea înțelege în ce chip ajunsese basmaua în desagii ei. Dar acum nu era timp de gândit, deoarece mulțimea zbiera tot mai amenințător:

— Hoațo!

— Chemați pandurii!

— Dați-i o bătaie bună!

— La închisoare cu ea!

— Puneți mâna pe ea, să nu fugă!

Văzând basmaua în desagii săi și auzind strigătele mulțimii, biata Stanca se gândi să fugă.

Smucindu-se din mâinile acelora care o țineau o luă la fugă, spre partea unde cercul viu al celor veniți la târg părea mai puțin des.

Fuga ei însă nu fu decât de câțiva pași, deoarece cercul se strânse și se întări iute, așa că orice evadare era cu neputință.

Nenumărate brațe o prinseră din nou și iarăși începu să fie zgâlțâită, când de unul, când de altul, ba din când în când acum mai primea și câte un ghiont în coaste sau câte un pumn în cap.

Stanca se uită în jurul său cu ochi înlăcrămați, căutând-o pe Smaranda, care se ascunsese în dosul unei femei grase, de unde asculta nepăsătoare la strigătele deznădăjduite ale Stancăi:

— Smarando!... Smarando!!

Strigătul Stancăi însă nu se auzi decât câteva momente, fiindcă urletul mulțimii sălbăticite înăbuși țipetele ei slabe.

— Țineți-o să nu mai fugă!

— Uite hoața!

— Legați-o!

— Aduceți iute pandurii!

— Alergați!

Lacrimile curgeau șiroaie din ochii sărmanei fete. Nu putea să-și dea seama nici în ruptul capului ce se întâmplase cu năframa care fusese găsită în desagii ei.

— Eu nu știu nimic... eu n-am furat-o! striga ea, deznădăjduită.

Drept răspuns auzi râsete batjocoritoare și un murmur amenințător.

— Ha, ha, ha!

— Mai tăgăduiește!

— Cu năframa în desagi și zice că nu ea a furat-o!

— Sfântul Duh i-a pus-o acolo!

Între timp sosi și negustorul la fața locului. Până atunci fusese ocupat să trimită pe cineva după panduri. Acum se repezi și el la Stanca și o apucă de păr cu atâta sălbătăcie, încât sărmana fată căzu în genunchi de durere.

— Blestemato, cum de ai îndrăznit să pui mâna pe ceea ce nu este al tău? Ți-a trebuit basma scumpă, hai? Stai că te învăț eu pe tine să știi să faci deosebire între ceea ce este al tău și ceea ce e bunul altuia!

Stanca tăgăduia din răsputeri, în vreme ce lacrimile o înăbușeau:

— Jur… că nu eu am luat-o!

Negustorul smulse atunci basmaua din desagi.

— Dacă n-ai luat-o tu, atunci cum de a ajuns aici?

— Nu știu… nu știu nici eu!

— Nu știi, blestemato? Nu-ți dai seama ce prostii vorbești?… Nu-ți ajunge că ai furat, acum mai vrei și să tăgăduiești?

— Se prea poate ca cineva s-o fi furat? spuse Stanca, cu ultima nădejde, și când a văzut că furtul a fost băgat de seamă, mi-o fi vârât-o mie în desagi, pentru ca să scape el.

Negustorul îi râse în fată, batjocoritor.

— Se prea poate ca cineva s-o fi furat? repetă el. Firește că cineva a furat-o, căci singură n-a zburat basmaua în desagii tăi, dar acest cineva ai fost tu!

— N-am fost eu! Nu…

— Nu minți!

— Nu mint…

— Gura! Te-am văzut eh ochii mei cum dădeai târcoale șatrei și cum îți lăsa gura apă după o basma. Pe semne că te-ai folosit de o clipă de nebăgare de seamă din partea mea, pe când eram prins de vreun cumpărător, ai tras-o iute din cui și ai ghemuit-o în desagi! Așa a fost?

— Nu… nu!

— Firește că nu vei mărturisi! Dar vei vorbi tu! Iată că a și venit pandurul! Îți dezleagă el limba!

Un pandur cu mustața răsucită sparse atunci cercul curioșilor adunați în jurul negustorului și al Stancăi.

— Ce s-a întâmplat aici? întrebă el, cu glasul semeț al omului, care reprezintă autoritatea.

Negustorul povesti faptele, pe scurt.

Pandurul dădu din cap, apoi se întoarse spre fată, care tremura ca varga.

— Înainte! strigă el, poruncitor.

— Nu eu am furat-o! mai încercă odată Stanca să se dezvinovățească. Jur pe tot ce am sfânt în lumea aceasta că nu eu am luat-o!

Dar pandurul era neîndurător.

Puțin îi păsa lui de țipetele, de vaietele, de jurămintele ei de nevinovăție. El o prinse de braț și o târî fără milă după sine.

Pământul începu să se învârtească cu Stanca.

Era înfiorător ceea ce se întâmplase cu ea, dar și mai de neînțeles i se părea că n-o vede pe Smaranda niciunde, spre a o putea vesti despre nenorocirea ce căzuse pe capul ei din senin.

— De unde să afle Smaranda ce i s-a întâmplat? gândul acesta o frământă chiar și atunci când ușa temniței se închise peste ea.

*

*   *

La bâlci multă vreme lumea nu mai vorbi decât despre această întâmplare care puse o notă de noutate în convorbirile ce se învârteau până atunci numai în jurul scumpetei mărfurilor. Smaranda era și ea printre aceia care se mai învârteau prin târg și pe chipul ei se putea citi o bucurie diabolică.

Puțin îi păsa de nenorocirea pe care o aruncase pe capul bietei fete, nu simțea nici cea mai mică mustrare de cuget, deoarece singura ei dorință se împlinise: avea să se ducă

singură, fără Stanca, la Schitul Sfintei Treimi unde urma să ducă la îndeplinire însărcinarea pe care și-o luase. Firește că felul cum avea ea de gând să îndeplinească această însărcinare se deosebea cu desăvârșire de chipul cum îi făgăduise lui Mihu Inimă de Leu, dar aceasta n-o supăra pe ea.

Prima parte a scopului său era atinsă: scăpase de însoțitoarea care o încurca în planurile sale, așa că acum putea lua liniștită drumul mănăstirii…

Smaranda se apropia cu o înfrigurare crescândă de zidurile sfântului lăcaș, unde urma să-și îndeplinească a doua parte a planurilor sale, parte mult mai grea și mai primejdioasă decât cea dintâi.

În curând ea ajunse la Schitul Sfintei Treimi, care era înconjurat de un zid înalt, de culoare cenușie.

O liniște desăvârșită, o pace plină de cucernicie domnea în jurul acestor ziduri. Smaranda se opri impresionată în fața marii porți a mănăstirii.

După câteva clipe în care căuta parcă să-și facă curaj, întinse mâna și trase de mânerul clopoțelului al cărui ecou răsună vreme îndelungată prin coridorul schitului.

Smaranda pândea nerăbdătoare să vadă poarta deschizându-se înaintea sa. Trecură câteva minute până când se auzi zgomotul unor pași tărăgănați.

Dar nici acum nu se deschise poarta ei, numai o mică ferestruică a ei, în cadrul căreia se ivi chipul cercetător al unei călugărițe mai în vârstă.

— Cine este acolo? întrebă călugărița.

Smaranda răspunse, în glas cu toată stima cuvenită:

— Aș dori să vorbesc cu Maica Stareță!

— La Maica Stareță nu se poate pătrunde.

— Dar eu am ceva de mare însemnătate de vorbit cu ea!

Smaranda luă un galben din punga pe care i-o încredințase Mihu Inimă de Leu și-l întinse prin ferestruică, lăsându-l să cadă în mâna bătrânei portărese.

Mihu Inimă de Leu o învățase la aceasta și aurul nu întârzie să-și facă efectul așteptat.

— Așteaptă puțin, copila mea, zise atunci bătrâna portăreasă, voi încerca! Poate că voi izbuti s-o fac pe Maica Stanță să te primească.

Cu aceste cuvinte călugărița deschise poarta mănăstirii și o lăsă pe Smaranda să intre.

— Așteaptă-mă aici! mai zise portăreasa, pe urmă se întoarse și se îndreptă spre clădirea propriu zisă a schitului. Smaranda rămase locului, așteptând nerăbdătoare și între timp uitându-se cercetătoare prin curtea mănăstirii unde domnea cea mai desăvârșită curățenie și bună rânduială.

Bătrâna călugăriță se înapoie în curând și pe chipul ei se putea citi expresia mulțumirii. Smaranda își dădu seama îndată că Stareța primise s-o asculte.

— Ai noroc, copila mea, zise portăreasa, Maica Stareță își face tocmai plimbarea de dimineață prin grădina mănăstirii și în timpul acesta a spus că este dispusă să te asculte.

— Îți mulțumesc, îți mulțumesc din tot sufletul, Maică! răspunse Smaranda, vădit fericită de răspunsul pe care i-l adusese portăreasa.

— Vino după mine, te voi conduce la Maica Stareță! zise apoi bătrâna călugăriță și porni înainte.

Peste câteva minute ajunseră în minunat îngrijită grădină a mănăstirii, pe una din aleile căreia se plimba o călugăriță care inspira respect, chiar și numai prin înfățișarea ei. Era Maica Stareță a Schitului Sfintei Treimi.

Bătrâna portăreasă i-o arătă Smarandei.

— Uite-o pe Maica Stanță! Du-te fără teamă la ea și spune-i ce ai pe suflet și ce te aduce aici!

Smaranda îi mai mulțumi odată portăresei, pe urmă porni spre Maica Stanță care o observă și o salută de departe:

— Fii bine-venită în Casa Domnului, copila mea!

Smaranda se aplecă și sărută cucernică, mâna ca de alabastru a Maicii Starețe.

— Ce te aduce la noi, copila mea?

Smaranda începu atunci cu prefăcătoria și își îndeplini rolul cu atâta măiestrie, încât ai fi jurat că tot ce spune este adevărul adevărat și nu numai născociri.

— O mare dezamăgire mi-a îndreptat pașii spre zidurile acestui sfânt lăcaș, Maică Stareță! zise ea, aplecându-și ochii în pământ și oftând îndurerată.

— Ce ți s-a întâmplat, copila mea?

— Durerea mea este mare, Maică Stanță și de aceea aș vrea să fiu primită și eu în sânul acestei Sfinte Mănăstiri, deoarece afară, în viață, n-am avut parte decât de dezamăgiri și suferințe.

— Și ce crezi, copila mea, zise stanța cu blândețe, că aici, între zidurile mănăstirii vei putea găsi bucuria și fericirea, pe care viața lumească ți-a refuzat-o până acum?

— Nu, Maică Stareță, nu m-am gândit la așa ceva! Știu prea bine că acela care se hotărăște să intre în sânul acestui sfânt ordin, trebuie să renunțe la toate deșertăciunile și la toate plăcerile lumești.

— Și tu copila mea, ai fi gata să renunți la toate acestea?

— Da, Maică Stareță.

— Dar te-ai gândit bine, la ceea ce vrei să faci? Ești încă atât de tânără!

— Sunt tânără, Maică Stareță și cu toate acestea am avut de suferit nespus de mult în viață.

— Nu trebuie să uiți, copila mea că mai ai timp să uiți tot ceea ce ai suferit până acum și că nu este prea târziu pentru ca viața să-ți mai facă parte de multe bucurii lumești. Dacă n-ai fost fericită de la început, aceasta nu însemnează că fericirea te va ocoli până la sfârșit. Pe când, dacă intri aici, între aceste ziduri sfinte, atunci s-a sfârșit cu orice nădejde la o fericire pe acest pământ, deoarece de aici nu mai există întoarcere la viață.

— Știu, Maică Stariță.

— Și cu toate acestea ești hotărâtă să te călugărești?

— Da.

— Astea toate ar fi bune, copila mea! Mai este însă, încă o piedică. Schitul Sfintei Treimi, a fost zidit pentru a primi în sânul său numai odraslele familiilor boierești, or, după cât văd eu, tu ești din popor.

Nici chiar cuvintele acestea n-o puseseră în încurcătură pe Smaranda.

— Maică Stareță, răspunse fata cu desăvârșită prefăcătorie, nu trebuie să vă lăsați înrâurită de veștmintele care îmi acoperă trupul. Veștmintele acestea n-au avut alt scop, decât să-mi îngăduie să plec nebăgată în seamă, din mijlocul acelora care m-au înconjurat până acum… Nu-mi cereți, Maică Stareță să vă spun cine sunt și mulțumiți-vă să știți că aveți de a face cu o fată nenorocită, greu încercată de soartă, cu toată vârsta ei tânără.

— Bine, copila mea! Dacă hotărârea ta este nezdruncinată, atunci te voi primi în mijlocul novicelor mănăstirii. Dacă te tragi dintr-o familie boierească, nu se poate să nu știi ce trebuie să facă aceea care vrea să fie primită în Schitul Sfintei Treimi.

Smaranda dădu din cap, deoarece Mihu Inimă de Leu o învățase la toate.

— Da, Maică Stareță, știu că este obiceiul să se dăruiască ceva pentru mănăstire.

— Și tu, copila mea, ai putința să faci aceasta?

Smaranda scoase punga cu galbeni și i-o întinse stareței.

— Iată, Maică Stareță, aceștia sunt toți banii pe care i-am luat cu mine de acasă. Îi dau cu dragă inimă pentru nevoile Schitului Sfintei Treimi.

— Și pe ce nume să trecem dania? întrebă Stareța.

— V-aș ruga că nu scrieți nici un nume, ci să puneți numai literele începătoare.

— Și care sunt aceste litere?

— M.I.L.

— Bine, copila mea! răspunse Stareța, care luând-o de braț pe Smaranda porni cu ea spre clădirea mânăstirii.

Smaranda își jucase rolul ca o adevărată artistă. Împrejurarea că trecuse cu atâta ușurință peste cea dintâi piedică, îi dădu și mai mult curaj, o făcu și mai încrezătoare în izbânda finală.

— Cât sunt de fericită că mi s-a îndeplinit dorința! exclamă ea, părând adânc impresionată.

— Doresc din tot sufletul, zise Maica Stareță, cu demnitate, să nu-ți pară rău niciodată de pasul pe care l-ai făcut și să găsești într-adevăr înlăuntrul acestor ziduri, pacea și liniștea pe care le cauți.

— Sunt încredințată că așa se va întâmpla, Maică Stareță.

— Aceasta ne-o va dovedi viitorul, copila mea! Eu trăiesc de patru decenii în slujba Domnului și îți dai seama că, în atâta vreme am avut prilejul să văd și să cunosc multe! Am

văzut nenorocite ale vieții care au venit și au cerut să fie primite, pentru ca după ani de zile, să vrea să se înapoieze în lume! De aceea copila mea, îți mai spun înc-odată: Mai bine gândește-te acum, cât mai ai timp, decât să te răzgândești atunci când va fi prea târziu.

— Nu trebuie să mă mai răzgândesc, Maică Stareță!

— Bine, copila mea. Acum te voi da în grija Maicii Paraschiva, care te va pregăti pentru sfânta călugărie.

Așa a ajuns Smaranda în Schitul Sfintei Treimi, unde chiar în după amiaza aceleiași zile, Maica Paraschiva începu să-i vorbească despre fericirea de apoi, despre frumusețile spirituale pe care le-am căuta în zadar în lumea pământească.

Dar Smaranda n-ascultă decât pe jumătate, la ceea ce-i spunea călugărița. Ea căuta mereu din ochi pe cealaltă novice, pe Mioara Comăneanu, pentru care o trimisese acolo căpitanul.

După ce pregătirea sufletească luă sfârșit și o convorbire liniștită se legă între ea și buna călugăriță, Smaranda căuta s-o tragă de limbă pe maică, pentru a afla ceea ce o interesa, anume, care era Mioara Comăneanu. Numai după descrierea lui Mihu Inimă de Leu, îi era foarte greu s-o recunoască, deoarece toate călugărițele purtau același fel de îmbrăcăminte, care nu lăsa să se vadă de cât o parte foarte neînsemnată din figură.

— În clipa de față sunt multe novice la schit? o întrebă ea pe maica Paraschiva, care, nebănuind gândurile Smarandei, îi dădu toate lămuririle dorite, lămuriri de foarte mare însemnătate pentru fata morarului.

— Afară de tine, nu mai avem decât numai încă o singură novice, copila mea!

Smarandei nu-i fu greu să ghicească, cum că cealaltă novice nu putea fi decât Mioara Comăneanu.

Nu mult după aceea avu și prilejul s-o vadă pe cea căutată, deoarece pe una din aleile grădinii zări

apropiindu-se trei maici, dintre care una purta veșmminte de novice.

Maica Paraschiva se întoarse atunci spre Smaranda și-i zise:

— Uite, copila mea, acolo trece cealaltă novice, Mioara, însoțită de Maicile Pelaghia și Evghenia.

Smaranda se uită scrutătoare la tânăra femeie, a cărei frumusețe reieșea parcă și mai mult în evidență de sub îmbrăcămintea sobră de călugăriță.

Așadar, aceasta era femeia pe care o iubea Mihu Inimă de Leu cu atâta ardoare!

Ea se uită cu priviri fulgerătoare la albeața acelor obraji ca de alabastru, împodobiți de doi ochi senini și blânzi, ca ochii unei icoane. Frumusețea acestui chip era atât de desăvârșită, încât o uimi chiar și pe Smaranda.

— Cât este de frumoasă! exclamă ea, fără voie…

— Și vezi tu, copila mea, se auzi atunci glasul blând al Maicii Paraschiva, la ce folosește o asemenea frumusețe, când ea nu pricinuiește decât nefericire? Și Mioara a fost condusă aici, de nefericirea, de multele amărăciuni, de numeroasele dezamăgiri pe care le-a întâmpinat în viață! A căutat să uite cu totul viața lumească cu care era obișnuită și de când trăiește înlăuntrul acestor ziduri sfinte și-a regăsit liniștea sufletească, pe care cei de afară n-au fost în stare să i-o dea.

Smaranda urmări cu privirea vreme îndelungată pe tânăra și fermecătoarea novice și se mai uită după ea chiar și când făptura îi dispăruse în dosul copacilor grădinii.

— Și când va fi călugărită Mioara? întrebă Smaranda, într-un târziu.

— Ea este de mult aici, răspunse Maica Paraschiva, și dacă nu mă înșel, n-o mai despart, decât câteva săptămâni de ziua când va intra pentru totdeauna în ordinul nostru.

După aceea Smaranda continuă să se plimbe cu Maica Paraschiva prin grădină, dar gândurile ei nu erau de loc la ceea ce-i spunea pregătitoarea ei întru cele sfinte, ci se

îndreptau necontenit spre Mioara pe care o văzuse atunci, pentru cea dintâia oară. Acum, după ce avusese prilejul s-o vadă, înțelegea și ea, dragostea cea mare pe care stăpânul Bălții o avea pentru această încântătoare făptură. Ar fi fost cu neputință ca văzând-o, un bărbat să nu se îndrăgostească de ea.

Smaranda își dădea seama de asta și își mai dădea seama că... nici măcar pe departe ea nu se putea asemui cu Mioara Comăneanu. De obicei, femeile nu prea recunosc frumusețea semenelor lor, deoarece invidia le împiedică de a fi drepte în judecată. Smaranda însă, își dădu seama îndată că Mioara era una din cele mai frumoase femei pe care le văzuse în viața ei, poate chiar cea mai frumoasă.

Astfel stând lucrurile, ce trebuia ea să facă pentru ca totuși, această femeie uluitor de frumoasă să nu fie niciodată a lui Mihu Inimă de Leu, la a cărui dragoste aspira ea?

Chestiunea era foarte încurcată, mai ales că Mihu o însărcinase tocmai cu contrariul!

Dar oricât de încurcate erau lucrurile și oricât de grea i se părea ducerea la îndeplinire a planului său, Smaranda era hotărâtă să-și îndeplinească dorința cu orice preț și pentru ajungerea scopului pe care-l urmărea, nu s-ar fi dat înapoi de la nimic.

Ea se gândi că mijlocul cel mai bun ar fi să tărăgănească lucrurile până la călugărirea Mioarei, căci odată călugăriță, fără îndoială că iubita căpeteniei de bandiți n-ar mai fi primit sub niciun cuvânt să părăsească mănăstirea, pentru a nu deveni sperjură jurământului făcut Domnului.

Dar, după cum aflase de la Maica Paraschiva, timpul acesta era încă îndeajuns de îndepărtat și Smaranda știa că Mihu Inimă de Leu nu va mai aștepta săptămâni întregi. Dacă ea nu izbutea s-o elibereze pe Mioara, în decurs de câteva zile, atunci fără îndoială că Mihu Inimă de Leu, pus

pe gânduri și de lipsa ei îndelungată va ataca Schitul Sfintei Treimi cu toată banda și o va răpi pe Mioara.

Așa că planul trebuia dus la îndeplinire mai iute și în alt chip, pentru ca chiar dacă ar veni Mihu Inimă de Leu cu ceata lui de bandiți, el să n-o mai poată redobândi pe Mioara Comăneanu și atenția căpitanului să se îndrepte asupra ei.

În chipul acesta Smaranda nădăjduia că va putea câștiga dragostea mult dorită a lui Mihu și gândul acesta îi dădea curajul să se hotărască la săvârșirea unor fapte, la plănuirea unor isprăvi, de care nu s-ar fi crezut în stare niciodată până atunci.

Și atunci, acolo, în acel sfânt lăcaș, între zidurile căruia nu s-au născut niciodată decât gânduri cucernice și unde n-au răsunat decât cântece și rugăciuni pentru slăvirea dumnezeirii și a frumuseții nevinovăției sufletești, Smaranda, fata morarului de la moara de pe malul Dunării puse la cale un plan dintre cele mai drăcești.

Planul acesta avea ca scop… nimicirea Mioarei Comăneanu.

După părerea ei, acesta era singurul mijloc neîndoielnic, de a scăpa odată pentru totdeauna, de primejdioasa sa rivală.

Trebuia să se întâmple!

Și cu cât se gândea la această unică posibilitate de a-și deschide calea spre inima căpeteniei de bandiți, cu atât mai strașnice rădăcini prindea planul diabolic în mintea, în sufletul ei.

Nu mai șovăia, nu mai simțea nicio mustrare de cuget, nu se sinchisea de nimic, ci mergea orbește înainte, spre ținta pe care și-o hotărâse și din care își făcuse scopul vieții sale.

Că era păcat, un păcat strigător la cer, ceea ce voia să facă?… Ce-i păsa ei că păcătuia, dacă acest păcat îi asigura dragostea lui Mihu Inimă de Leu!

Trăindu-și toată viața în mijlocul sălbăticiei Bălții, în apropierea bandiților sângeroși și fără suflet, Smaranda aproape că nici nu înțelegea bine ce însemnă să te temi de păcat. Datorită acestui fel de a vedea, de a nu se teme de pedepsirea păcatului săvârșit, Smaranda era hotărâtă să nu se dea înlături de la nimic, nici chiar de la o crimă, dacă numai cu prețul acesta își putea asigura fericirea la care râvnea. Patima dragostei o orbise cu desăvârșire.

— Acum, copila mea, o auzi ea deodată spunând pe blânda Maică Paraschiva, să mergem la cină. După aceea ne vom mai duce odată la biserică, spre a ne face rugăciunea de seară și în urmă, ne vom retrage să ne odihnim, cu gândul la stăpânul nostru al tuturor.

Cu aceste cuvinte, Maica Paraschiva intră în mănăstire, iar Smaranda o urmă supusă.

În tot timpul cinei, precum și în timpul rugăciunii de seară, fata morarului nu scăpă o clipă din ochi pe cealaltă novice.

După terminarea rugăciunii, călugărițele se retraseră spre chiliile lor. Maica Paraschiva desemnă patul în care avea să se odihnească noua novice și Smaranda se lungi îndată pe cearceaful alb. Era ruptă de oboseală, după ziua aceea plină de peripeții.

Cu toate acestea, nu se gândi nicio singură clipă să închidă ochii. Ea nu aștepta decât ca celelalte călugărițe din jurul său se adoarmă.

Mintea ei era frământată de gânduri sălbatice, de planuri diabolice, care toate așteptau să fie duse la îndeplinire. Hotărârea de a sfârși cu Mioara Comăneanu pusese stăpânire nu numai pe minte, ci și pe toată ființa fetei de morar. Nu știa însă, în ce chip își va putea ajunge scopul. Era prea nouă încă în mănăstire, nu cunoștea bine nici locul, nici pe călugărițe și mai puțin pe Mioara Comăneanu.

De aceea, gândul la mijlocul prin care și-ar fi putut ajunge ținta o frământa necontenit.

Lucrul ar fi fost foarte simplu și ușor, dacă nu s-ar fi temut de urmări. Ce ar fi fost mai ușor decât să se furișeze până la patul Mioarei Comăneanu și să-i străpungă inima cu pumnalul pe care-l luase cu sine de la moară?

În chipul acesta însă, nu și-ar fi ajuns scopul.

Fiindcă, ce-i folosea, dacă reușea s-o înlăture din calea sa pe Mioara, pentru totdeauna, omorând-o fără să se gândească la urmările care ar fi fost foarte rele pentru ea. Dacă o descopereau, fără îndoială că ar fi fost spânzurată sau sfâșiată în bucăți de Mihu Inimă de Leu, când acesta ar fi prins de veste că în loc să-i elibereze iubita, ea i-a ucis-o, mișelește. Tocmai de aceea, planul nu era prea ușor de dus la îndeplinire. Ea trebuia să rânduiască lucrurile astfel ca nici cea mâi mică bănuială să nu cadă asupra ei.

Și așa, cum ședea ea lungită în pat, fără să poată închide ochii, își aduse aminte de cele povestite de Mihu Inimă de Leu, când acesta se înapoiase de la Schitul Sfintei Treimi, unde Grigore Muscan spusese că pierise căpitanul într-un chip atât de tragic și misterios.

Smaranda își aminti că Mihu vorbise despre niște coridoare tainice, ascunse undeva pe acolo, prin mănăstire, coridoare pe care umblaseră căpitanul și cu Muscan, până când deodată, pământul se deschise sub picioarele lui Mihu Inimă de Leu și căpetenia banditilor se prăbuși într-un abis necunoscut, unde era să-și dea sfârșitul.

Smaranda se gândi tot mai mult la acest chepeng, la această capcană misterioasă a mănăstirii maicilor. Vai, dacă ar izbuti ea să dea peste acest chepeng! Acolo ar trebui să sfârșească ea cu Mioara Comăneanu, care ar dispărea fără urmă, într-un chip care n-ar da nimănui de bănuit, deoarece moartea ei ar rămâne o taină pe care nimeni și niciodată n-ar putea-o dezlega.

Drama petrecută în pivnițele Schitului Sfintei Treimi ar fi numai secretul ei, or ea, n-avea niciun interes să-l dezvăluie vreodată cuiva.

Gândul acesta puse stăpânire pe mintea ei cu atâta putere, încât deodată, Smaranda se ridică în pat în capul oaselor și începu să tragă cu urechea, spre a vedea dacă celelalte călugărițe dormeau. Urechile ei fură izbite de peste tot, de respirații liniștite, egale, ceea ce dovedea că… toate maicile din dormitorul acela dormeau adânc.

Și atunci Smaranda își zise că, sosise vremea să nu se mărginească la gânduri, ci să treacă la fapte.

Ea luă un șal pe spate și desculță, așa cum era, se furișă afară din dormitor.

Fata morarului se strecură pe coridoare, trecu prin fața chiliilor maicilor - căci călugărițele dormeau în chilii separate și nu era decât un singur dormitor comun, în care erau așezate novicele, împreună cu călugărițele pregătitoare și alte câteva maici, desemnate de Stareță, să se intereseze de candidatele la călugărie - și se îndreptă spre capela mănăstirii. Ea cunoștea drumul, deoarece în decursul zilei se uitase bine unde ducea fiecare coridor.

Ajunsă în capelă, nu-i fu greu să dea peste treptele despre care îi auzise vorbind atât pe Mihu Inimă de Leu cât și pe Muscan. Luând unul din felinarele care erau așezate din loc în loc pe coridoare, ea porni fără șovăire să cerceteze tainele pivniței Schitului Sfintei Treimi.

Smaranda cobora cu înfrigurare treptele drepte care mergeau spre pivniță, care părea că se găsește în fundul pământului, atât era de departe.

Până în cele din urmă însă, ea tot ajunse în pivnița părăsită, plină de miros de mucegai, a cărei liniște mormântală tot o mai făcea din când în când să se cutremure, oricât de curajoasă era ea.

Atmosfera din pivnița unei mănăstiri, mai ales în miez de noapte, este atât de fantomatică, încât la fiecare pas te aștepți să te vezi în fața unui strigoi, care vine spre tine, cu brațele-i osoase și rânjetu-i hidos. Același simțământ apăsător stăpâni și acum sufletul fetei morarului. Dar scopul pe care-l urmărea Smaranda avea pentru ea o însemnătate atât de covârșitoare încât, chiar dacă ar fi fost încredințată că va trebui să dea față cu toate stafiile din iad, ea tot n-ar fi șovăit să meargă înainte, pe drumul pe care pornise.

De aceea, stăpânindu-și frica și alungându-și gândurile fioroase din minte, Smaranda începu să umble prin pivniță, cercetând și scrutând tot ce i se ivea în cale.

Ea mergea însă cu foarte multă băgare de seamă, deoarece își mai aducea bine aminte de povestirea lui Grigore Muscan, care spusese că Mihu Inimă de Leu înainta nebănuitor, printr-un coridor, când deodată pământul îi fugi de sub picioare.

Nici prin minte nu-i trecea unde putea să fie acest loc primejdios și tocmai de aceea, înainte de a face vreun pas ea își lumina mai întâi calea cu felinarul pe care-l ținea în mână. În curând apoi, Smaranda și dădu peste prăpastia în care se prăbușise căpetenia banditilor și de unde Mihu Inimă de Leu scăpase numai printr-o adevărată minune.

Smaranda tresări speriată. Groaza ei însă nu crescu cu adevărat, decât numai când lăsă felinarul în jos în prăpastie și la razele lui zări oasele și căpățânile albicioase ale scheletelor celor ce pe semne fuseseră înmormântați acolo.

Văzând acestea, nu lipsi mult să cadă ea însăși în groapă, atât de nețărmurită-i fu spaima.

Fioroasa priveliște n-o impresionă însă decât numai câteva clipe. După aceea, Smaranda se reculese iute și porni mai departe, ocolind, firește groapa, cu multă băgare de seamă. Pe unde umbla, peste tot praful era așezat de-o palmă de gros, dovadă că trecură mulți, foarte mulți ani, de când nicio ființă omenească nu mai călcase prin locurile acelea. Pânze de păianjeni îi stăteau în cale, se încolăceau pe picioarele, pe mâinile, pe fața ei, din când în când mai zbura și câte un liliac speriat de razele felinarului, iar când se împiedică deodată într-o grămadă de pietre, era gata să țipe de groază, deoarece crezuse că-i ieșise în cale vreun strigoi…

După aceea porni mai departe, în căutarea unor noi taine, unor noi ciudățenii, în care pivnița Schitului Sfintei Treimi într-adevăr era foarte bogată.

Razele felinarului aruncau o dâră de lumină roșiatică pe pereți, însemnând calea pe care umbla fata morarului. Smaranda ar fi vrut să se coboare și în gropile ca niște mine care se putea observa sub pivnița mănăstirii pentru a-și mulțumi curiozitatea de a ști ce taine ascund aceste locuri misterioase și fără îndoială că ar fi făcut-o dacă avea la îndemână vreo frânghie sau vreo scară pe care să se poată scoborî.

Lipsindu-i însă și una și alta, trebui să-și înăbușe curiozitatea și să se resemneze de a cerceta numai partea de deasupra a pivniței.

De aceea, porni mai departe, prin tainicul coridor subteran și în curând avu parte să dea peste o nouă surpriză.

Auzul îi fu izbit de zgomotul unei căderi de apă, ceea ce o miră nespus, deoarece nu-și putea închipui cum ajungea o cădere de apă acolo, în pivniță, sub pământ.

Pe urmă însă ea își aduse aminte de un mic pârâu, care trece prin păduricea ce mărginește movila pe care era ridicată mănăstirea maicilor. Pârâul acesta se prelingea pe lângă movilă și pe semne că, o parte din el, își croise drum prin pământ și se scurgea pe sub movilă, reapărând cine știe unde, mai încolo.

Smaranda făcu iute câțiva pași și pe urmă își dădu seama, de ce auzea atât de clar plescăitul apei. Luminând cu felinarul înainte, văzu, nu departe de ea, o nouă prăpastie, mai mare încă ceva, decât aceea în care căzuse Mihu Inimă de Leu când cercetase subteranele mănăstirii împreună cu Muscan.

Smaranda se aplecă și luminând prăpastia mai de aproape o cercetă cu amănunțime. În fundul ei curgea într-adevăr un pârâu, care nu putea să fie decât o ramură ascunsă a pârâului din păduricea de lângă schit.

Pe chipul Smarandei se ivi un zâmbet diabolic.

Acum știa ce avea de făcut.

Cu aceasta își și sfârși călătoria de studii făcută prin catacombele Schitului Sfintei Treimi și se pregăti să se înapoieze. Ea își însemnă bine în minte drumul pe care venise, deoarece se prea putea, ba era chiar încredințată că în curând va fi silită să mai treacă odată pe acolo.

Smaranda porni înapoi încet, cu multă băgare de seamă, deoarece știa că moartea o pândește la cea dintâi prăpastie, în care era să piară și Mihu Inimă de Leu. Când trecu însă de aceasta, fata morarului își grăbi pașii și luând-o pe treptele care duceau în capelă se înapoie în dormitor, unde celelalte călugărițe dormeau liniștite, nebănuind nimic din diabolica uneltire a noii lor novice.

Ajunsă în dormitor, Smaranda se lungi din nou în pat, somnul însă n-o cuprinse nici de data aceasta, deoarece gândurile ei înfrigurate se duceau necontenit la ceea ce avea de făcut de acum înainte.

*

*   *

Maica Paraschiva se ocupă cu multă râvnă și a doua zi, de novicea ce-i fusese încredințată. Ca și în ziua din ajun însă, Smaranda n-o prea asculta nici de data aceasta, deoarece creierul ei era prins de gânduri foarte îndepărtate de cele sfinte despre care îi vorbea pregătitoarea. Fata morarului se gândea necontenit în ce chip ar putea-o atrage pe Mioara în capcană spre a o face s-o urmeze în pivnița mănăstirii.

A doua zi, Smaranda izbuti să afle că în fiecare după amiază, când celelalte călugărite obișnuiesc să se odihnească puțin, Mioara Comăneanu se duce în capelă, unde îngenunchind în fata altarului, se roagă lui Dumnezeu. Aflând aceasta, Smaranda își spuse că numai după amiază ar putea să-și ducă planul la îndeplinire.

Și într-adevăr, după amiază, când Mioara se duse în capelă și începu să se roage, cucernică, Smaranda o urmă

ca o umbră și născoci și cel din urmă amănunt al drăcescului său plan prin care nădăjduia să-și croiască drumul până la inima lui Mihu Inimă de Leu.

Fata morarului tremura din tot trupul.

Își dădea seama că începuse un joc îndrăzneț, foarte primejdios, care se putea să reușească, dar care tot atât de bine se putea sfârși printr-o neizbândă și în acest caz ar fi plătit foarte scump îndrăzneala ei.

Dârză însă, ca întotdeauna, ea își strânse pumnii și ridicându-și fruntea, își zise cu o hotărâre, aproape bărbătească:

— Trebuie să izbutesc!

Toată ființa ei nu era decât voință și dorul de izbândă. ardea în ea cu atâta putere, încât pentru nimic în lume n-ar fi crezut că, nu va izbuti.

În vreme ce Mioara Comăneanu era cufundată în rugăciuni, Smaranda se strecură binișor prin capelă și se furișă pe treptele care duceau în pivniță. De acolo se așeză la pândă și rămase câtva timp pe gânduri, ca și când ar fi căutat să măsoare în minte, depărtarea de la ea și până la Mioara, care era îngenunchiată în fața altarului. După aceea, coborî câteva trepte mai în jos și cu o voce înăbușită ca și când ar fi venit de la o mare depărtare, ea strigă:

— Ajutor!

Peste câteva clipe repetă strigătul:

— Ajutor!

După aceea trase cu urechea, spre a-și da seama dacă strigătul ei ajunsese până acolo unde fusese menit să ajungă.

Mioara Comăneanu îi auzise strigătul de ajutor și încetând de a se mai ruga, se ridică de lângă altar, uitându-se nedumerită să vadă de unde venea glasul acela ce părea atât de îndepărtat.

Smaranda, neauzind zgomotul pașilor novicei pe treptele care duceau în pivniță mai strigă odată:

— Ajutor!

Atunci Mioara recunoscu direcția de unde venea glasul, alergă iute spre ușa care stătea deschisă și după ce făcu câțiva pași în jos pe trepte, întrebă:

— Cine este acolo?

Smaranda își înăbuși glasul și mai mult și răspunse cu aceeași voce plângătoare, de mai înainte:

— Ajutor!

Mioara Comăneanu nu se sperie ci porni curajoasă în jos pe trepte, spre partea de unde se auzea vocea aceea înspăimântată care cerea ajutor și întrebă din nou:

— Cine este acolo…

— Aglaia… Maica Aglaia! răspunse Smaranda.

Între timp Mioara ajunsese în pivniță și rămase toarte neplăcut surprinsă când auzi răspunsul îndurerat al pretinsei Maici Aglaia.

— Dumnezeule! strigă sărmana Mioara Comăneanu, îngrozită. Maică Aglaia, dar cum ai ajuns d-ta aici?… Unde ești?… Ce s-a întâmplat?

Între timp Smaranda se retrăgea mereu, înșelând-o tot mai adânc pe novice, în catacombele Schitului Sfintei Treimi.

— M-am rătăcit!… Vino, ajută-mă!… De trei zile orbecăiesc pe aici, fără să pot da de drumul care duce afară.

— Dar unde ești?… E atât de întuneric pe aici încât îmi este cu neputință să te zăresc!

— Mergi înainte… mereu înainte!

Mioara, cu sufletu-i curat, nu se putea gândi la nicio primejdie și din moment ce cineva avea nevoie de ajutorul ei nu șovăi o clipă să alerge în direcția de unde se auzea glasul îndurerat al pretinsei călugărițe.

Pentru a înlătura orice surpriză, Smaranda acoperise cea dintâi prăpastie cu niște scânduri care erau așezate în apropierea gropii, parcă tocmai anume pentru a servi de ușă sau de pod peste abis. Trecând acum peste prăpastia în care căzuse Mihu Inimă de Leu, ea înaintă tot mai adânc

pe coridorul subteran, înșelând-o necontenit după sine pe Mioara Comăneanu, care mergea orbecăind nesigură de niciun pas pe care-l făcea.

Când ajunse apoi la cea de a doua groapă, la aceea în fundul căreia curgea pârâul subpământean Smaranda se opri. Pe urmă se strecură până pe cealaltă margine a prăpastiei și aici se așeză pe o piatră. După aceea începu să strige din nou cu glas suferind:

— Vino… vino!!

— Unde ești?

— Aici… aproape de tot.

— Îmi face impresia că te îndepărtezi mereu…

— Ți se pare… Acum îți aud glasul mult mai bine, dovadă că te-ai apropiat simțitor.

— Vino și d-ta spre mine, Maică Aglaie, strigă Mioara. În felul acesta ne vom întâlni mai curând…

— Aș veni eu, răspunse Smaranda, cu glas și mai plângător, dacă aș putea! Dar sunt atât de istovită din pricina orbecăielii timp de trei zile în care vreme n-am mâncat o coajă de pâine și pe deasupra mi-am mai lovit și piciorul, așa că, nici să mă mai mișc nu sunt în stare.

— Atunci așteaptă-mă, aici, răspunse Mioara Comăneanu, mă reped până la mănăstire și mă înapoiez cu ajutoare, deoarece singură tot nu-ți voi putea fi de prea mare folos!

— Nu! Nu! strigă atunci Smaranda, speriată și sinceră de data aceasta, deoarece se temea grozav ca jertfa pe care o credea cu siguranță căzută în mâinile sale să nu cumva să-i scape tocmai acum când trebuia să îndeplinească și cea din urmă parte a drăcescului său plan.

— Nu te mai înapoia la mănăstire, strigă ea cu deznădejde în voce, căci nu mă mai simt în stare să aștept mai mult… Vino lângă mine, maică și sprijinindu-mă de brațul d-tale vom ajunge noi cumva până sus…

Și Mioara merse mai departe, deoarece își dădea seama că într-adevăr, groaznic trebuia să fie simțământul să

bâjbâi trei zile printr-un întuneric și printr-o atmosferă atât de înăbușitoare ca aceea din catacombele unei mănăstiri. Când, după trei zile de fioroasă singurătate, auzi în sfârșit o voce omenească și simți apropiindu-se de tine o făptură umană, nu-ți mai vine să te desparți de ea nici măcar pentru o singură clipă.

Pe de altă parte, vocea Maicii Aglaia se auzea acum mult mai de aproape și împrejurarea aceasta o făcu pe Mioara să-și urmeze drumul pentru a o scăpa pe nenorocită cât mai iute din neplăcuta situație în care se afla.

— De aș avea măcar un felinar la îndemână, zise ea. Nu văd niciun pas înaintea mea... Trebuie să bâjbâi ca un orb pentru a putea înainta.

— Vai, țipă atunci Smaranda, cu glas pierdut, ca al unui om, care nu mai are de trăit, decât câteva clipe. Vino... grăbește-te... deoarece mă simt foarte rău... Mi-e teamă că nu voi apuca să mai văd soarele niciodată... Vino... vino...

Mioara auzi acum de foarte aproape vocea aceleia care o implora să-i vină în ajutor. Iar când auzi țipătul deznădăjduit și vocea aceea stinsă, ca de muribund, uită de orice precauție și nemaigândindu-se decât să ajungă cât mai iute la nenorocita maică, o luă la fugă și alergă, alergă, până când deodată...

Simți că pământul îi fuge de sub picioare, în loc să pășească pe teren solid, calcă în aer și începe să cadă... să cadă...

Un țipăt înfiorător îi ieși de pe buze, după aceea continuă să se prăbușească, să cadă, pentru ca apoi trupul ei să se izbească, cu un plescăit lugubru de apa repede a pârâului subpământean.

Într-o clipă pârâul, adânc acolo, sub pământ, înghiți corpul copilei nevinovate care alergase în ajutorul unei semen al său pe care-l credea în primejdie.

Un zâmbet triumfător încolți în jurul buzelor Smarandei.

Ea sări sprintenă de pe piatra pe care se așezase și alergă la gura prăpastiei.

În fundul abisului apa curgea nepăsătoare, ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat.

Nepăsătoare și tainică…

Smaranda așteptă. Un minut trecu după celălalt. Ea tot aștepta să vadă dacă nu cumva va auzi vreun strigăt de ajutor…

Dar în zadar trăgea ea cu urechea. În afară de murmurul monoton al pârâului nu se auzea nimic, nici urmă de voce omenească sau măcar ceva asemănător.

Nu mai încăpea nicio îndoială… Mioara Comăneanu încetase de a mai fi printre cei vii.

Iar Smaranda se gândea fericită că acum reușise să înlăture din calea sa pe o rivală foarte primejdioasă pentru dragostea ei.

Vestea morții frumoasei călugărițe va ajunge și până la căpetenia bandiților și Mihu Inimă de Leu o va plânge pe Mioara, fără îndoială, dar pe urmă va căuta să se mângâie și mângâierea o va găsi în fata care va fi mai aproape de el: în ea…

Încercase ea și până atunci să câștige dragostea căpeteniei bandiților dar toată truda îi fusese zadarnică. Smaranda nu putea înțelege de ce nu se uită Mihu Inimă de Leu la ea căci la urma urmelor era fată frumoasă, vrednică de a fi dorită și oricare din ceilalți bandiți ar fi fost încântat să se știe iubit de chipeșa fată a morarului.

Dar Smarandei nu-i trebuia altul afară de Mihu Inimă de Leu, deoarece în ochii ei căpitanul prețuia mai mult decât toți ceilalți bandiți laolaltă.

Mihu Inimă de Leu nu-i spusese nimănui, niciodată că există undeva o ființă pentru care bătea inima lui și poate că dacă nu avea de gând s-o însărcineze pe ea cu eliberarea acestei femei, poate că niciodată Smaranda n-ar fi știut pricina pentru care toată truda ei de a se face iubită de voinic rămânea fără rezultat.

Soarta voise ca Mihu s-o însărcineze tocmai pe ea cu eliberarea Mioarei Comăneanu și ea își îndeplinise această

însărcinare, însă... așa după cum îi porunciseră interesele și planurile ei.

Acum drumul la inima căpeteniei bandiților era liber și era cu neputință ca Mihu să n-o bage în seamă, nici de acum înainte.

Acum, după ce-și duse la îndeplinire acest plan pus la cale în nopți de nesomn se gândi cum să iasă ea din Schitul Sfintei Treimi unde nu mai avea ce căuta.

Ea voia să se înapoieze în Baltă, cât mai neîntârziat pentru a-i duce lui Mihu Inimă de Leu trista veste și pentru a reîncepe atacul împotriva inimii căpeteniei bandiților.

În vederea acestei fugi ea se pregătise mai dinainte. Veșmintele cu care venise la schit și le adusese mai dinainte acolo, jos, în catacombele mănăstirii. Ea se îmbrăcă deci iute, în hainele-i obișnuite și ardea de dorința de a se vedea cât mai repede la moara de pe malul Dunării cu toate că nu știa încă pe unde va ieși din catacombele acelea.

La început se gândi să aștepte până când se va înnopta și atunci să se furișeze afară din catacombe. Își aduse aminte însă că poarta grea de stejar era foarte bine încuiată și că nici peste zid nu putea sări deoarece era foarte înalt și ca să se arunce din vârful lui ar fi însemnat o moarte sigură sau în cazul cel mai fericit, vreo mână sau vreun picior rupt.

Tot gândindu-se la diferitele chipuri de a ajunge dincolo de zidurile Schitului Sfintei Treimi, Smaranda își aminti de calea pe care o urmase Mihu Inimă de Leu, pentru a scăpa din această pivniță. Da, cel mai bun lucru era să se coboare în prăpastia în care se prăbușise Mihu Inimă de Leu și să fugă din mănăstire pe drumul pe care fugise și căpetenia bandiților.

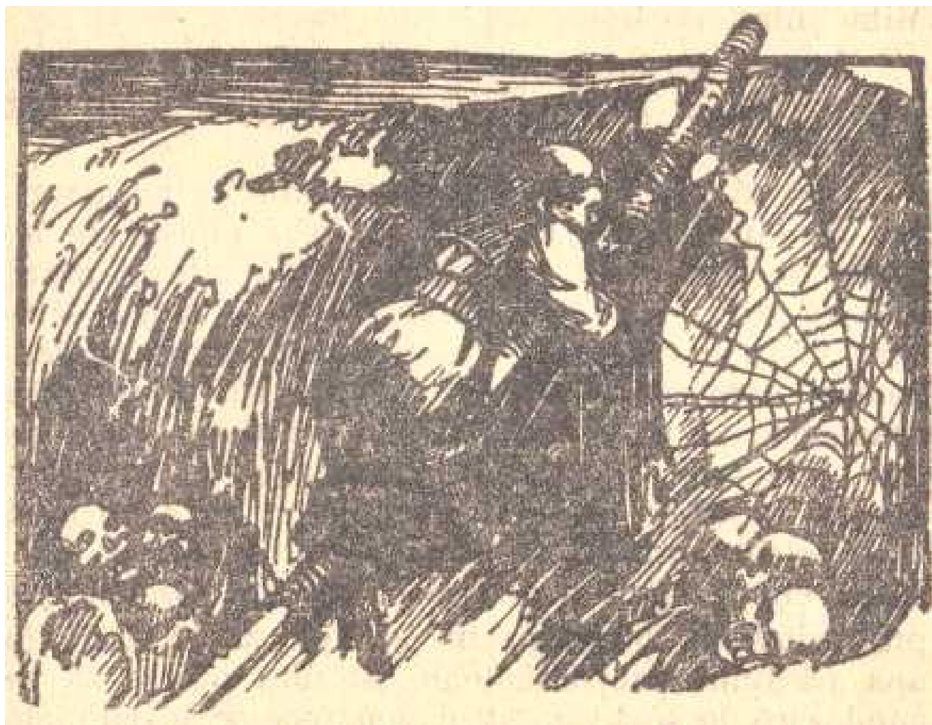
De îndată ce-i veni în minte acest gând nu mai șovăi nicio clipă, ci porni spre gura prăpastiei. Ajunsă acolo, ridică scândurile cu care acoperise groapa pentru a nu cădea înăuntru nici ea și nici Mioara Comăneanu, apoi

porni în căutarea unui mijloc de a coborî în fundul prăpastiei.

Mai întâi încercă cu scândurile care slujeau de acoperiș pentru gura gropii. Scândurile acestea însă erau mult prea scurte pentru scopul pe care-l urmărea ea. Atunci răscoli toate vechiturile din pivniță și până în cele din urmă izbuti să dea peste o prăjină cu care apoi reuși să atingă fundul prăpastiei.

Cu aceeași grabă cu care lucrase și până atunci, încălecă pe prăjină și se lăsă să alunece pe ea până când picioarele-i atinseră pământul.

Încercarea era destul de primejdioasă deoarece prăjina era prea subțire pentru lungimea ei și dacă se rupea Smaranda putea să-și rupă gâtul cu multă ușurință. Voința-i încăpățânată însă birui chiar și asupra lucrurilor neînsuflețite, căci prăjina se îndoi, este adevărat, dar nu se rupse. Aceasta nu se întâmplă și mulțumită faptului că Smaranda se lăsă să alunece foarte repede, dându-și seamă că cu cât greutatea trupului său apăsa timp mai puțin îndelungat pe prăjină, cu atât mai redusă era și primejdia ca prăjina să se rupă.

Așa că fata morarului ajunse întreagă și nevătămată în fundul prăpastiei, unde zăceau într-o lugubră neorânduială, oseminte, schelete și căpățâni omenești.

Priveliștea aceasta fioroasă îl îngrozise chiar și pe Mihu Inimă de Leu; cum era deci să n-o înspăimânte de moarte pe Smaranda care credea că-și va pierde cunoștința de groază.

Și sub înrâurirea acestei priveliști fioroase, Smaranda începu să aibă năluciri sălbatice. Așa de pildă i se păru că țeasta unui schelet începe să crească, să se mărească necontenit. Capul acesta părea să fie al Mioarei Comăneanu pe care ea o ucisese și care acum își întindea spre ea brațele de oase, pentru a o strânge în ele și pentru a o lua cu sine în împărăția morții.

Năluciri asemănătoare o urmăriră necontenit și numai cu multă greutate și tot numai datorită voinței sale putu să și le alunge dinaintea ochilor.

Dar căutarea aceasta îi rezervase noi grozăvii. Trebuia să atingă cu mâinile scheletele, căpățânile, oasele acelea pentru a le da la o parte spre a putea căuta ieșirea și fiori de groază îi străbăteau trupul, de câte ori punea mâna pe oseminte. Își stăpâni însă simțământul de cumplită scârbă și groază pe care i-l insufla atingerea acelor rămășițe ale unor ființe omenești, dispărute poate cu veacuri înainte și își urmă îndeletnicirea lugubră, deoarece numai așa putea nădăjdui să scape de acolo.

Ea pipăi pereții cu o ardoare neobosită căută cu înfrigurare cercetând groapa groazei pas cu pas și în cele din urmă izbuti să dea peste intrarea în tunelul despre care îl auzise vorbind pe Mihu Inimă de Leu.

Atunci se împrăștiară, se spulberară și nălucirile care îi pricinuiseră mai înainte clipe atât de grele.

Voi să ajungă cât mai iute afară, în păduricea de lângă schit să fugă cât mai repede de locurile acestea, unde se lăsase târâtă într-un păcat atât de greu, unde mânată de o patimă oarbă stinsese viața nevinovată a unei femei blânde și frumoase care nu păcătuise față de ea decât prin dragostea pe care i-o insuflase lui Mihu Inimă de Leu, dragoste pe care Smaranda voia s-o stârpească cu orice preț. Nu-i plăcea să se gândească la acestea, nu-i plăcea să-și reamintească de grozăvia clipei când o auzise pe Mioara Comăneanu prăbușindu-se în prăpastie și apoi dispărând în apa pârâului subpământean. Și nu-i plăcea să se gândească la toate acestea deoarece se înspăimânta când își dădea seama ce o aștepta dacă planul nu-i reușea întocmai după cum îl întrezărise ea.

Pentru atingerea acestui scop criminal își primejduise și ea viața, fiindcă, dacă fapta ei era descoperită, atunci nu mai încăpea nicio îndoială că ar fi sfârșit în spânzurătoare sau ar fi pierit sub mâna răzbunătoare a lui Mihu Inimă de Leu. Și încă, parcă tot mai bine ar fi vrut să se vadă în spânzurătoare decât să fie pedepsită de căpetenia banditilor deoarece răzbunarea acestuia ar fi fost cumplită.

Dar la ce bun să se mai gândească la toate acestea când își dusese planul la îndeplinire cu ațâța iscusință, când nu exista niciun martor care să poată dezvălui chipul în care o înlăturase din calea sa pe Mioara Comăneanu și deci, nimeni și niciodată nu putea afla cum dispăruse frumoasa călugăriță din Schitul Sfintei Treimi, iubita lui Mihu Inimă de Leu?

Fără îndoială că maicile din schit le vor căuta pe amândouă peste tot locul. De această căutare însă Smaranda nu se temea de loc, deoarece nu exista niciun semn, niciun amănunt care să le pună pe urma acestei îndoite dispariții.

Dar fata morarului era atât de nerăbdătoare cum nu mai fusese niciodată. Tunelul i se părea nespus de lung și credea că nu se va mai sfârși niciodată.

Nu cumva se va fi rătăcit și va fi pornit pe vreo ramură laterală a tunelului, ramură care nu ducea niciunde și era poate făcută numai spre a-i zăpăci pe aceia care eventual ar fi dat peste taina acestor catacombe?

Nu, nu putea să fie acesta adevărul, deoarece peste câteva minute Smaranda zări o slabă dâră de lumină, ceea ce însemna că gura tunelului nu mai putea fi departe.

În curând ea și ajunse la gura tunelului și respiră cu nesaț aerul curat de afară.

Atunci nu mai simți nici foame, nici oboseală, nici mustrare de cuget. Veselă și fericită, Smaranda porni prin pădurice, singurul ei gând fiind să ajungă cât mai iute la moara de pe malul Dunării.

În curând se înnoptă, dar nici chiar întunericul n-o putu împiedica de a merge înainte. Ea merse mereu, aproape toată noaptea și nu se odihni decât puțin, spre revărsatul zorilor. A doua zi apoi, ajunse la moara tatălui său.

Când ajunse ea acasă, căpetenia banditilor nu era la moară, ci era dus să facă o raită prin Baltă. Mai târziu însă, când înapoindu-se, banditul de la postul de observație îi spuse că Smaranda se întorsese, Mihu Inimă de Leu alergă

vesel spre moară, deoarece era încredințat că fata îi aducea o veste bună.

Nu trecură nici cinci minute de când auzise vestea înapoierii Smarandei și Mihu Inimii de Leu se și găsea în fața ei.

— Ce vești îmi aduci? o întrebă el, cu înfrigurare. Ai scăpat-o de-acolo?

— Nu! răspunse Smaranda, cu ochii în pământ.

— Dar ce s-a întâmplat? exclamă căpetenia bandiților, cuprins deodată de bănuieli.

— Povestea este foarte lungă! răspunse Smaranda, căreia nu-i venea să treacă de-a dreptul la vestirea „nenorocirii”, deoarece își dădea seama că vestea pe care o aducea ea avea să cadă ca un trăsnet pe capul lui Mihu.

— Unde este Stanca? întrebă deodată Mihu Inimă de Leu.

— Stanca? repetă Smaranda, clătinând din cap. N-aș putea să-ți spun, deoarece n-am mai văzut-o încă dinainte de a pătrunde în mănăstire.

— Cum se poate una ca aceasta? Oare nu v-am spus să rămâneți împreună tot timpul?

— Nu știu căpitane ce s-a întâmplat cu ea. În sat era tocmai zi de târg și i-am pierdut urma prin bâlci, toate căutările mele de a o regăsi rămânând zadarnice. Poate că se va fi răzgândit și s-a înapoiat la țiganii ei.

— Nu se poate! Stanca nu face una ca asta! Dar tu? Tu ai reușit să pătrunzi în mănăstire?

— Da.

— Ai văzut-o?

— Am văzut-o!

Un suspin de ușurare ieși din pieptul căpeteniei bandiților.

— Așadar tot acolo este!… Doamne, cât sunt de fericit că știu că mai trăiește!

Această sinceră bucurie a lui Mihu Inimă de Leu îi pricinui Smarandei o crudă mustrare de cuget. De-abia

acum își dădea ea seama de toată grozăvia păcatului pe care-l săvârșise și înțelese și mai mult cât de cumplit s-ar răzbuna omul acesta, dacă vreodată ar afla cine și în ce chip îi ucisese iubita.

Întrebările căzură ploaie asupra ei.

— Ai vorbit cu ea?… I-ai spus că, eu te-am trimis?… Ce știre ți-a spus să-mi dai?

Frumoasa fată de morar era în mare încurcătură. Nu știa cum să înceapă, pentru a-i spune căpitanului că iubita lui nu mai era în viață.

Căpetenia banditilor deveni tot mai bănuitor și din încurcătura crescândă a fetei el înțelese că lucrurile nu merseseră tocmai așa după cum ar fi dorit el.

Tremurând de teamă, cuprins de o bănuială chinuitoare, el strigă, aproape răstit:

— Vorbește, fată!… De ce nu vorbești!

— Căpitane… începu Smaranda, dar îndată tăcu din nou.

— Ce este?… S-a întâmplat cumva ceva rău?

— Da!

— Ce?

Smaranda nu răspunse.

— Vorbește, pentru numele lui Dumnezeu! Răspunde! Sau mi-a trimis cumva vorbă că nu mă mai iubește?… Nu se poate… Nu se poate…

— Nu! Ți-am spus doar că n-am vorbit cu ea!

— Atunci?

— Nu știu…

— Ce nu știi? Spune odată, căci simt că înnebunesc!

— Căpitane…

— Vorbește odată, fată!

— Mioara… a murit!

La auzul acestei știri Mihu Inimă de Leu se clătină. Ochii i se umflară, amenințând parcă să-i iasă din orbite, bărbia îi tremura și de-abia putu îngâna cuvintele:

— Ce… ce ai spus?

— Căpitane, Mioara s-a înecat în pârâul ce trece pe lângă schit. Maicile an primit vestea aceasta cu multă îndurerare.

— Să fie cu putință?… Nu te înșeli, Smarando?

— Din nefericire nu mai încape nicio îndoială!

— Dumnezeule!

— E groaznic, căpitane, e groaznic! zise fata morarului, cu voce plângătoare.

— Dar spune-mi, cum s-a întâmplat? Ce s-a întâmplat? se rugă Mihu Inimă de leu, cu lacrimile în ochi.

— Cu toate cercetările făcute, nu s-a putut hotărî dacă este vorba numai despre o nenorocire sau dacă e la mijloc o sinucidere…

— Și trupul ei neînsuflețit… l-ai văzut?

— Cât timp am fost eu acolo, la schit, n-au putut da peste cadavrul Mioarei. Poate însă că de atunci va fi fost găsit.

Pământul începu sa se învârtească cu căpetenia bandiților. Sufletul lui era chinuit de dureri nespuse și aproape nu-i venea să creadă că ar fi cu putință ca soarta să fie tocmai atât de crudă cu el încât să-l urmărească tocmai în așa fel, pas cu pas, clipă cu clipă.

Durerea lui era atât de nemărginită încât nici nu fu în stare să mai spună ceva, ci îngâna doar necontenit, ca un om care era pe punctul de a-și pierde judecata:

— Mioaro… Mioaro…

După aceea îl cuprinse o amețeală cumplită și se prăbuși la pământ, cât era de lung.

CAPITOLUL 95
Răzvrătirea lui Grigore Muscan

Zile întregi Mihu Inimă de Leu nu-și putu reveni din lovitura primită cu prilejul știrii pe care i-o adusese Smaranda. Auzind despre ce este vorba, Dan Dragomir se grăbi să alerge lângă căpitanul său, ca întotdeauna când soarta îl punea pe acesta la vreo grea încercare, căutând să-l mângâie, să-l îmbărbăteze. De data aceasta însă se părea că toate cuvintele blânde și duioase ale credinciosului prieten erau zadarnice, deoarece Mihu Inimă de Leu nu-și mai putea reveni din cumplita lovitură cu care-l încercase soarta din nou.

Lui Dan Dragomir începu să-i fie teamă că prietenul și căpitanul său își va pierde mințile, ceea ce de altfel nici n-ar fi fost de mirare dacă ne gândim la toate nenorocirile care se abătuseră în timpul din urmă pe capul acestui biet om, atât de greu încercat.

Trecuseră trei zile de la înapoierea Smarandei de la mănăstire, dar afară de Dan Dragomir nimeni nu-l văzuse pe căpetenia bandiților. Nu mânca, nu bea, nu voia să vadă pe nimeni. Trăia amărât, doborât în cea mai desăvârșită singurătate.

— Revino-ți în fire, odată, dragă Stanislau! îi zise Dan Dragomir. Gândește-te că nu poate să meargă așa până în ziua de apoi…

— Dragă Dane, pentru mine nimic nu mai are vreo însemnătate… Îmi este tot una, orice s-ar întâmpla. Îți mărturisesc sincer că mă gândesc foarte serios să sfârșesc

odată cu viața aceasta care pentru mine a fost un chin prea fără de sfârșit!

— Căpitane, cum îți vine să vorbești astfel? exclamă Dan Dragomir, speriat. Tocmai tu, acela care ne-ai îmbărbătat întotdeauna, tocmai tu să te lași doborât cu atâta ușurință?

Mihu Inimă de Leu, răspunse, aproape plângând:

— Nu pot… nu mai pot îndura mai mult!… Inima mi-e prea grea și nu voi mai putea îndura și această nouă lovitură!

— Sus fruntea, căpitane! Tu, mai puțin decât oricare altul, n-ai dreptul să te lași doborât de încercările soartei.

— Mioara nu mai poate învia din morți… Atunci în ce să mai nădăjduiesc?

— Gândește-te căpitane, zise Dan Dragomir, de câte ori nu s-a întâmplat să se repete între noi scene asemănătoare cu aceasta! Gândește-te, de câte ori nu credeai că ți-ai pierdut iubita pentru totdeauna, dar eu n-am deznădăjduit și nu te-am lăsat nici pe tine să disperi. Până acum, dreptatea a fost întotdeauna de partea mea, căci întotdeauna ai regăsit-o pe aceea pe care o credeai pierdută pentru vecie! Judecând după ceea ce s-a întâmplat până acum, cine poate ști, ce se va mai întâmpla!

Dan Dragomir nu era nici el încredințat de ceea ce spunea dar trebuia să alunge cu ceva gândurile negre ale căpitanului și atunci reîncepu cu aceleași cuvinte cu care îl mai îmbărbătase de atâtea ori.

Dar Mihu Inimă de Leu nu mai putea fi înrâurit de cuvinte goale, deoarece de data aceasta lucrurile erau mai tragice decât oricând.

— Acum însă, e moartă! răspunse Mihu Inimă de Leu cu glasul tremurând de suferință. Acum nu se mai poate întâmpla nimic!… Iar eu nu am putere făcătoare de minuni pentru a-i reda viața… pentru a-i face ochii să strălucească din nou, pentru a-i reda zâmbetul pe buze!

— I-ai văzut trupul neînsuflețit? întrebă Dan Dragomir deodată, sub stăpânirea unui gând ciudat.

— Nu!

— Dar atunci, ce te face să crezi că totul s-a întâmplat așa după cum ți s-a povestit? Din mine viața a făcut un fel de Toma Necredinciosul și nu mai cred decât ceea ce văd cu proprii mei ochi.

— Smaranda a văzut și n-are niciun motiv să nu spună adevărul.

— Eu nu caut motivul și nici nu mă îndoiesc de spusele ei…

— Atunci?

— Cu toate acestea, eu îți spun că nu cred decât ceea ce văd cu proprii mei ochi.

Mihu Inimă de Leu își ridică fruntea, deodată.

— Dane! zise el și în ochi îi strălucea un foc ciudat.

— Ce este, căpitane?

— Eu aș fi de părere să ne repezim până la Schitul Sfintei Treimi!

— Cu dragă inimă, căpitane. Și eu cred că acesta este lucrul cel mai bun!

— Ai dreptate, Dane. Trebuie să ne încredințăm cu proprii noștri ochi despre adevărata stare a lucrurilor.

După trei zile de viață de pustnic, Mihu Inimă de Leu ieși din moară, atunci, pentru cea dintâia oară. Bandiții se uitară uimiți la căpitanul lor. Lovitura fusese atât de grea pentru Mihu Inimă de Leu încât aproape că nici măcar proprii săi tovarăși nu-l mai recunoșteau.

Mihu Inimă de Leu se așeză tăcut la masa în jurul căreia erau adunați tovarășii săi. Niciunul din bandiți nu îndrăzni să-i adreseze cuvântul de teamă să nu-i mărească durerea. Fiecare aștepta ca Mihu să vorbească întâi.

După trei zile de post, căpetenia bandiților acum înghiți ceva pentru prima oară.

După masă, se adresă tovarășilor săi cu următoarele cuvinte:

— Băieți, eu mă voi repezi până la Schitul Sfintei Treimi, împreună cu Dan Dragomir… În timpul cât voi lipsi de la

moară, n-ar strica, dacă Drăgan și-ar lua câțiva oameni și ar mai da o raită pe lângă Brateș.

— Mă duc, căpitane! răspunse Mișu Drăgan. Să iau toți oamenii cu mine?

— Nu! Să mai rămână din voi și acasă!

— Eu rămân cu dragă inimă aici! mormăi Grigore Muscan.

Peste vreun sfert de ceas tabăra bandiților se împrăștie. O ceată sub conducerea lui Mișu Drăgan porni spre Brateș, Mihu Inimă de Leu și cu Dan Dragomir o luară spre Schitul Sfintei Treimi iar Grigore Muscan rămase la moară, împreună cu cei opt oameni ai săi.

Acești opt oameni erau foștii tovarăși ai lui Muscan și în același timp aceia care îl îndemnaseră pe Grigore Muscan să renunțe de a mai fi el căpitan de bandiți și să se alăture la ceata lui Mihu Inimă de Leu.

Prinzând de veste că ceata lui Mihu Inimă de Leu dă lovituri mai mari, că noul căpitan de bandiți își cruța oamenii și-i conducea la atac cu atâta chibzuință și istețime încât niciodată nu se întâmplase încă să cadă vreunul din ei, bandiții lui Grigore Muscan îl sfătuiră să se asocieze cu Mihu Inimă de Leu, ba îl făcură chiar să înțeleagă că dacă el nu vrea să se înscrie în banda lui Mihu Inimă de Leu, îl vor părăsi și se vor duce fără el la noul căpitan, a cărui faimă se și răspândise în Baltă.

Acum însă Muscan observase că nici oamenilor săi nu prea le era pe plac viața pe care erau siliți s-o ducă sub conducerea lui Mihu Inimă de Leu. Ei nădăjduiseră cu totul altceva decât ceea ce găsiseră în tabăra lui Mihu și de aceea începuseră să murmure împotriva stăpânirii acestuia.

Grigore Muscan, mai ales, era nespus de amărât că după alipirea la ceata lui Mihu Inimă de Leu, din căpitan se înjosise la un simplu bandit, care trebuia să se supună cu totul poruncilor noului stăpân, care n-avea niciun cuvânt de spus în nicio chestiune, căruia nu i se cerea nici măcar

sfatul în niciun plan ce era pus la cale. În asemenea împrejurări, nimic din ceea ce voia Muscan nu se mai întâmpla.

Alăturându-se la o ceată mai mare, Grigore Muscan nădăjduise și el, ca și oamenii săi că și prada va fi mai mare, deoarece era firesc ca o trupă mai puternică să dea lovituri mai însemnate, care fatal, trebuiau să aducă și o pradă mai bogată. În curând însă Muscan trebui să-și dea seama că Mihu Inimă de Leu nu conducea o ceată de bandiți așa după cum crezuseră ei, ci într-adevăr o asociație de haiduci care pedepseau pe asupritori și ajutau pe oropsiți, neprădând decât rare ori și atunci numai pe cei bogați și zgârciți. Muscan fusese obișnuit să prade tot ce-i ieșea în cale, bogat, sărac, femei și nu se sinchisea dacă lua cel din urmă ban de la o văduvă sau ultima zeghe de pe umerii unui nenorocit de țăran.

Mihu Inimă de Leu era un judecător drept, Muscan era un tâlhar de rând al cărui singur scop în viață era prada.

Cu asemenea vederi deosebite era firesc ca cei doi oameni să nu se poată împăca.

Și în ziua aceea, când rămase la moară numai cu oamenii săi, Grigore Muscan îi adună în jurul său și le zise:

— Ați văzut, Mihu își vede iarăși numai de treburile lui și pe noi nici nu ne mai bagă în seamă!

— Așa este! Așa este! murmurară ceilalți.

— Și n-aș zice nimic, dacă asta ar fi numai o întâmplare, dacă Mihu n-ar fi făcut-o anume, ca întotdeauna... Dar, după cum ați putut vedea și voi, el ne nesocotește pe noi pentru a-și îngriji de vechii lui oameni.

— Are dreptate! strigară ceilalți în cor.

— Tot timpul nu face altceva, decât să se sfătuiască în taină cu Dan Dragomir, iar acum, când poate că ar fi fost rost de o pradă, l-a trimis pe celălalt om al său, pe Mișu Drăgan.

Muscan nici nu trebui să-și dea prea multă osteneală pentru a-și ațâța oamenii, deoarece aceștia erau și așa

nemulțumiți de conducerea lui Mihu Inimă de Leu și mânia fierbea în sufletele lor negre, ca și sufletul fostului lor căpitan.

Unul după altul începură atunci să înșire păcatele lui Mihu Inimă de Leu:

— Nici nu se sinchisește de noi!

— Parcă am fi servitorii lui!

— Ce fel de bandiți suntem noi care n-avem voie să prădăm?

— Nu ne îngăduie să avem ibovnice!

— Ajunge!

— Ne-am săturat!

Văzând patimile oamenilor săi dându-se la iveală, Grigore Muscan socoti că sosise timpul să-și ducă la îndeplinire marele lui plan, pe care-l cocea de vreme îndelungată. El se repezi ca un tigru și strigă:

— Aveți dreptate! Ne-am săturat!

— Așa este!

— Trăiască Muscan!

— Prieteni, reluă atunci Grigore Muscan, vreți să duceți din nou viața cu care ați fost obișnuiți pe vremuri? Vreți să aveți iarăși dreptul de a prăda, fără să facem deosebire între aceia pe care îi atacăm? Vreți să aveți din nou dreptul de a strânge fetele în brațe și mai ales pe acelea pe care le găsim pe drum și care nesilite și-ar ține nasul în sus și nici nu s-ar uita la noi?

— Vrem!

— Trăiască!

— Ura! Muscan.

— Vrem!

— Asta ne trebuie nouă!

— Pentru asta ne-am făcut bandiți!

Ochii lui Muscan începură să lucească sălbatic.

— Atunci nu trebuie să mai șovăim nicio singură clipă! Ne vom întoarce la traiul nostru de odinioară! Dracul să-l

ia pe Mihu Inimă de Leu! Nu este el căpitan de bandiți ci un îndrăgostit înfumurat! Nu-i așa, prieteni?

— Așa este! răspunseră bandiții în cor.

— Nu ne trebuie nouă un asemenea căpitan de lapte acru, ci unul cu inima de oțel, cu braț de otel, unul care să nu se lase înrâurit de lacrimile unei femei…

— Vreți, strigă atunci Grigore Muscan, să fiu eu iarăși căpitanul vostru?

Bandiții ațâțați și nemulțumiți, începură să strige sălbatic:

— Vrem!

— Asta ne trebuie nouă!

— Trăiască Muscan!

— Ne-am săturat de Mihu Inimă de Leu!

— Mihu Inimă de brânză!

— Trăiască Muscan!

— Trăiască viața liberă, de odinioară!

Grigore Muscan se îmbătase de bucurie. Acesta era vechiul lui plan, vechiul lui vis, gândul care-i frământa mintea de vreme îndelungată: să dezbine ceata lui Mihu Inimă de Leu. Atâta vreme însă cât Mihu Inimă de Leu sau oamenii credincioși lui se aflau la moară, el nu îndrăznise să-și dea planul în vileag, nu îndrăznise să-și mărturisească gândul. El așteptă liniștit până când se ivi cel dintâi prilej, când la moară nu mai rămâneau decât oamenii din vechea sa bandă, pe care știa că se poate bizui și al căror fel de a vedea îl cunoștea îndeajuns de bine.

Cei opt bandiți îl încurajară mulțumiți pe Grigore Muscan și strigară:

— Tu să ne fi căpitan!

— Te vom urma orbește!

— Să ne căutăm altă ascunzătoare!

— Să plecăm de aici!

Grigore Muscan se întoarse fericit spre oamenii săi:

— Vă mulțumesc, prieteni, pentru vechea încredere de care-mi dați dovadă. În ceea ce mă privește, vă făgăduiesc

că nu vă voi da prilej să vă înșelați în mine și veți vedea că veți fi mândri de căpitanul vostru!

— Trăiască Muscan!

— Trăiască noul nostru căpitan!

— Începând de astăzi, vom duce din nou, vechiul fel de viață! urmă Grigore Muscan. Eu nu vă pun nicio îngrădire la nimic. Veți face tot ceea ce voiți, veți prăda acolo unde veți vrea și veți răpi pe acea fată care vă va place mai mult!... Vedeți voi, Mihu Inimă de Leu nu s-ar fi învoit niciodată la aceasta! Eu însă vă spun mai dinainte ce veți avea atât timp cât voi conduce eu ceata, deoarece eu îmi dau seama care este adevărata viață de bandit! Banditul nu-și găsește fericirea în a sta cu burta la soare sau în a număra stelele de pe cer, nefăcând nimic cât e ziulica de mare. Bucuria banditului este să vină acasă cu pradă cât mai îmbelșugată unde să-l aștepte vinul și femeia...

— Așa este!

— Trăiască Muscan!

— Trăiască viața de odinioară!

— Asemenea căpitan ne trebuie nouă, nu un papă-lapte ca Mihu!

Grigore Muscan își ridică dârz capul.

— Vom pleca de aici, chiar astăzi, zise el, mândru, ca la înapoierea lui Mihu Inimă de Leu să nu ne mai găsească nici urma măcar.

— Așa este!

— Așa trebuie să facem!

— Cunosc un loc minunat pentru noi! zise Grigore Muscan. Acolo vom avea o ascunzătoare atât de minunată încât chiar și Mihu Inimă de Leu ne va invidia.

— Și unde este asta, căpitane? întrebă unul din bandiți.

— La Iglița[3]!

---

[3] Localitate dispărută în prezent, situată pe amplasamentul actual al localității Turcoaia, jud. Tulcea. Ruinele rămase după distrugerea sistematică din perioada 1860-1870, au aparținut vestitei cetăți Troemis în care și-a avut sediul Legiunea a V-a Macedonica, care a asigurat paza cetății timp de 160 de ani (cca. 100-271 d.H.) până la părăsirea Daciei de către romani (271-

Bandiții se uitară nedumeriți unul la altul.

— Voi nu știți, strigă Grigore Muscan, triumfător, dar eu știu și vedeți, chiar și numai de aceea sunt vrednic de a fi căpitanul vostru.

— Și unde, anume? întrebă alt bandit.

— Sub ruinele romane de lângă Iglița se găsesc numeroase încăperi, despre care nimeni nu știe.

— Într-adevăr?

— Întocmai după cum vă spun! Eu l-am auzit pe tata vorbind despre aceste încăperi subpământene și n-am uitat de ele nici până acum. Veți vedea voi ce minunată ascunzătoare vom avea acolo! Va trebui însă să facem rost de ceva boarfe, deoarece viitoarea noastră cetățuie e goală pușcă.

— Dar pentru ce am devenit bandiți liberi, strigă un bandit, ca să nu ne pricepem nici măcar să facem rost de câteva lucruri, care ne trebuiesc în casă?

— Așa este! Le vom fura!, strigă îndată, un altul.

— Și cu furatul putem începe chiar acum! strigă Grigore Muscan, spre nedumerirea tovarășilor săi.

— Unde?

— Aici la moară!

— Bună idee!

— Puteți lua cu voi tot ce vă place! urmă Grigore Muscan. Nu vreau să duceți lipsă de aceea cu ce v-ați obișnuit prea mult aici!

— Dar ce va zice Mihu Inimă de Leu, când va veni și va vedea că i-am prădat moara? exclamă unul din bandiți.

Muscan începu să râdă batjocoritor.

— Ha, ha, ha! Ce va zice Mih-u Inimă de Leu? Dar ce-mi pasă mie de ceea ce va zice el? Este o binemeritată lecție pe care i-o dăm, prădându-l întâi tocmai pe el, pe acela care nu ne-a lăsat să prădăm. Și pe urmă, cine este acest Mihu Inimă de Leu? Tăria și faima cetei lui de bandiți i-am făcut-o noi, cei obișnuiți cu lupta și cu primejdiile. Oamenii

---

274 d.H.).

lui? Niște lași, niște mămăligi, care îl vor lăsa baltă de îndată ce vor vedea că se îngroașă gluma! Așa că puneți mâna pe tot ceea ce vă place prieteni și pregătiți-vă de plecare.

— Trăiască Muscan!

— Veți vedea voi în ce adevărat rai vă duc eu! Nu vă veți mai sătura de frumusețile Tulcei. Și afară de aceasta, locul care va fi de acum înainte cetățuia noastră este atât de fermecător încât nici nu se poate asemui cu moara aceasta. Pe urmă, el va fi atât de bine ascuns, sub pământ, încât nimeni și niciodată nu va putea da peste el.

— Să mergem, căpitane! strigă unul din bandiți.

— Ați luat tot ce ne trebuie?

— Am luat, tot. Am și adunat lucruri cu care să încărcăm o barcă întreagă.

— Bine! răspunse Grigore Muscan. Așadar n-ați lăsat aici nimic din ceea ce ne poate trebui în noua noastră locuință?

— Nimic!

— Sunteți încredințați?

— Firește!

— I-ați luat și pe boierul Petrache Bănuț și pe fiică-sa?

Bandiții se uitară uimiți unul la altul.

— Ce vrei cu boierul Petrache Bănuț, Muscane? întrebă unul dintre bandiți. Ce să mai târâm după noi un om gras ca moșierul din Piatra Seacă? Mai bine îl lăsăm aici!

Muscan râse din nou batjocoritor.

— Văd eu că tot eu sunt cel mai vrednic printre voi de a purta gradul de căpitan, fiindcă voi nu prea vedeți mai departe de vârful nasului!

— Ce vrei să spui, căpitane?

— Voi nu vedeți în boierul Petrache Bănuț decât un om gras, eu însă văd că mulțumită lui putem pune mâna și pe un destul de gras preț de răscumpărare!

Ochii bandiților începură să sclipească, deodată…

— Ai dreptate, Muscane! ziseră ei plini de admirație.

— Ei, vedeți, zise noul căpitan de bandă, zâmbind triumfător, eu m-am gândit că e mai bine ca aurul ce se va plăti pentru răscumpărarea boierului Petrache Bănuț să intre în buzunarele noastre decât în ale lui Mihu Inimă de Leu!

— Așa este!

— Bine te-ai gândit!

— Trăiască Muscan!

— Puneți mâna pe boier!

Doi bandiți se îndreptară îndată spre odaia în care erau ținuți prizonieri boierul Petrache Bănuț și cu fiica sa, Dochița.

Boierul Petrache Bănuț încă tot nu se simțea prea bine, deoarece împărțirea de dreptate a lui Mihu Inimă de Leu tot îl mai durea, mai ales când ședea.

Acum, când îi văzu pe cei doi bandiți năpustindu-se în odaia lui începu să tremure din nou, deoarece se temea că i se va servi o nouă porție din bătaia cu nuielele de alun. Bietul boier se îngrozea chiar și numai când se gândea la lecția pe care o primise.

— Ce mai vreți de la mine? se răsti el la bandiții care intraseră în odaie.

— Îți aducem o veste bună! răspunse unul din bandiți.

— Mă lăsați să plec de aici?

Pentru boierul Petrache Bănuț într-adevăr că și aceasta era o veste bună. Este adevărat că s-ar fi putut spune că a căzut din lac în puț, dar el își zicea că totuși, este o adevărată fericire să te simți scăpat din ghearele lui Mihu Inimă de Leu.

— Încă nu, dar în curând se va întâmpla și aceasta.

— Atunci ce vreți de la mine?

— Te scăpăm din ghearele lui Mihu Inimă de Leu și te ducem într-un loc mai sigur.

Pe Mihu Inimă de Leu îl ura de moarte și tremura grozav de el, mai ales de când îi făcuse cunoștință cu nuielele de alun, cu aceleași nuiele pe care nu se sfia să le servească zilnic oamenilor de pe moșia sa.

— Să mergem! Să mergem! îi zori banditul și-i și îmbrânci pe boier și pe fata lui afară pe ușă.

Prizonierii fură duși spre locul unde se adunaseră bandiții în curte.

Când ajunseră acolo, Grigore Muscan îi salută cu o veselie zgomotoasă.

— Ei, boierule, ce zici de schimbul acesta? Să nădăjduim că la mine te vei simți mai bine decât cum te-ai simțit la Mihu Inimă de Leu!

— Sfârșește cu glumele tale nesărate, strigă boierul, mult mai curajos acum, când văzu că nu mai are de-a face cu temutul Mihu Inimă de Leu, și mai bine lăsați-mă să-mi văd de drum!

— Cu dragă inimă... de îndată ce ne vom fi înțeles asupra prețului de răscumpărare! zise Grigore Muscan.

— Și cât vreți?

— Acum n-am timp să stau de vorbă! În schimb, de îndată ce vom ajunge la noul nostru cămin, te voi asculta cu dragă inimă și cred că ne vom putea înțelege. Până atunci nădăjduiesc că nu te vei împotrivi ca să te găzduiesc, atât pe tine, cât și pe fiica ta!

Zicând acestea, Muscan îl lovi pe boier peste burtă ca și când ar fi fost prieteni de când e lumea.

Muscan nu zări decât acum pe Dochița, care stătea în apropierea lui Petrache Bănuț. El își ascuțea colții asupra Dochiței încă de când o prinseseră împreună cu tatăl său. Din pricina lui Mihu Inimă de Leu însă el nici nu îndrăznise să aducă vorba despre dorința ce-i rodea sufletul și-i biciuia simțurile.

Acum însă, împrejurările se schimbară.

Acum putea să facă ce-i plăcea deoarece acum era și el căpitan de bandiți și nu mai avea pe nimeni peste el care să-l fi împiedicat de a face totul după bunul său plac.

De aceea, se apropie de Dochița și dintr-o singură smucitură o trase lângă el.

— Ia fă-te mai încoace, frumusețeo! zise el, răsucindu-și mustața cu o mână.

Dochița însă îl împinse cât colo și se răsti la el.

— Pleacă de aici ticălosule! Ce-ți închipui oare?

Grigore Muscan începu să râdă la această împotrivire și încăpățânat, acum voia s-o sărute chiar și numai în ciudă pe mofturoasa fată a boierului Petrache Bănuț.

— Ei, las-o dracului! zise el, glumeț. Cum, într-adevăr n-ai de gând să-mi dai o guriță?

— Ai înnebunit?

— Ascultă, eu te-aș ruga să vorbești mai frumos cu mine căci pe urmă întorc și eu foaia! Iute! Dă-mi o guriță!

— Obraznicule, cum îndrăznești să-mi vorbești cu tonul acesta? Ai uitat că eu sunt fata boierului Petrache Bănuț? Nu te gândești că mă voi răzbuna cumplit pentru jignirea pe care mi-o aduci?

Muscan râse ironic.

— Eu te întreb înc-odată, ai de gând sau nu, să-mi îndeplinești dorința?

— Nu! răspunse Dochița, cu încăpățânare.

Muscan le făcu un semn tovarășilor săi.

— Ia pregătiți-l pe boier!

Porunca sibilică fu urmată îndată de faptă. În decurs de câteva clipe, boierul care se zbătea și țipa ca din gură de șarpe fu întins pe un trunchi de copac. Banditii tocmai se pregăteau să-l lege și să aducă nuielele de alun, când se amestecă Dochița, strigând:

— Poruncește-le acestor oameni să-i dea drumul tatii numaidecât!

— Mai înainte însă, îmi vei da tu o guriță!

— Ține!

Și înăbușindu-și revolta și scârba, îl sărată pe noul căpitan de bandiți.

Muscan le făcu un semn oamenilor săi.

— Acum lăsați-l! Însă la prima ocazie, dacă fiică-sa nu va voi să se supună poruncilor mele, bătrânul își va căpăta porția.

De pe fruntea boierului Petrache Bănuț nădușeala curgea pârâu și începuse să-și dea seama cu părere de rău că, la drept vorbind, nu făcuse o afacere tocmai atât de strălucită cu schimbul de stăpân. Omul acesta părea să fie de o mie de ori mai rău și mai fără milă decât Mihu Inimă de Leu.

Mihu Inimă de Leu era cavaler cel puțin, adevărat bărbat, care nu se atingea de cinstea fetei ce-i cădea în mâini. Muscan acesta însă nu părea să cunoască legile cavalerismului.

Boierul Petrache Bănuț se îngrozea chiar și numai dacă se gândea la ceea ce se va întâmpla dacă va rămâne vreme mai îndelungată în ghearele acestui sălbatic.

Muscan se întoarse la oamenii săi.

— Gata! Luați-l și pe boier și pe fiica lui și să pornim. Cu barca vom putea merge chiar până la Iglița.

Porunca fu îndeplinită îndată și bandiții porniră spre țărm ducând cu ei pe cei doi prizonieri, precum și tot ceea ce le plăcuse din moară.

Din clipa aceea, drumul lui Grigore Muscan se despărți pentru totdeauna de acela al lui Mihu Inimă de Leu. Morarul, care fusese martorul răzvrătirii și plecării lui Muscan se uită năuc după bandiți și se întrebă, îngrijat, ce va mai fi dacă chiar și bandiții se întorceau unul împotriva celuilalt…

*

*   *

În timpul acesta Mihu Inimă de Leu ajunse la Schitul Sfintei Treimi, întovărășit de Dan Dragomir. Ei își schimbaseră înfățișarea cu desăvârșire, pentru ca nu cumva să recunoască cineva în ei pe atât de mult căutații

haiduci din Baltă și așa se duseră mai întâi în sat, unde, interesându-se izbutiră să afle câteva amănunte despre misterioasa moarte a Mioarei Comăneanu.

La cea dintâi întrebare, când li se spuse că cu câteva zile mai înainte, într-adevăr oamenii pescuiseră în pârâu o femeie îmbrăcată în haine de călugăriță, Mihu Inimă de Leu se întoarse spre credinciosul său prieten Dan Dragomir și-i zise, aproape plângând:

— Vezi tu, Dane… vezi că tot era adevărat!

Dan Dragomir se întunecă și el, văzându-și căpitanul atât de trist, atât de doborât din pricina acestei știri care venea să se confirme moartea acum neîndoielnică a Mioarei Comăneanu, îl durea și pe el, aproape tot atât de mult, ca și pe prietenul său.

Dar oare, într-adevăr să fi murit?

O voce lăuntrică parcă tot îi mai șoptea lui Dan Dragomir că nu era adevărat. Mioara nu murise…

El căută să alunge acest gând, care nu i se mai părea cu putință să fie adevărat, căută să se încredințeze pe sine însuși că era o prostie, să mai creadă în ceea ce-i șoptea această voce lăuntrică. Dar tainicul glas revenea cu încăpățânare:

— Nu-i adevărat… Mioara Comăneanu n-a murit!

Lui Dan Dragomir i se mai întâmplase adeseori să audă șoapta acestui glas misterios, ce nu venea din minte, ci de undeva din sufletul său și adeseori se întâmplase să prevadă ceea ce avea să urmeze. Tocmai de aceea, nici de data aceasta nu crezu că este vorba numai de o idee fixă, cum ar fi crezut oricare altul în locul lui și lăsă vocea să-i șoptească necontenit tainicul ei mesaj care avu ca rezultat că Dan Dragomir ajunse la convingerea nezdruncinată că Mioara Comăneanu nu părăsise încă viața aceasta, cu toate cele spuse de oamenii din sat.

În schimb, Mihu Inimă de Leu era pe deplin încredințat de moartea iubitei sale.

— Totul este în zadar! exclamă el, îndurerat de moarte. Totul s-a sfârșit! Aceea pe care am iubit-o mai mult decât mi-am iubit propria viață, nu mai este printre cei vii.

Atunci Dan Dragomir își așeză mâna pe umărul prietenului:

— Bine, dragă Stanislau! zise voinicul. Dacă n-o mai poți saluta pe Mioara în viața aceasta atunci îndeplinește-ți măcar datoria față de o moartă și să ducem un mănunchi de flori pe mormântul sărmanei Mioara Comăneanu.

— Ai dreptate, Dane! Vezi tu, durerea mea este atât de mare, încât stăpânit fiind de ea, nici nu m-am mai gândit la aceasta!

— Atunci să mergem, căpitane!

— Să mergem, dar unde?… Oare unde va fi fost înmormântată?

— Acela care ne-a spus mai adineauri că Mioara a pierit în pârâul care trece pe lângă schit, trebuie să știe și unde a fost înmormântată!

— Firește că trebuie să știe! Astăzi sunt năuc cu totul și nu mai sunt în stare să mă gândesc la nimic.

— Lasă, dragă Stanislau, căci astăzi mă voi gândi eu și pentru tine. Și de aceea, îți voi spune că, dacă într-adevăr cineva a murit, trebuie să fie și înmormântat, căci așa se obișnuiește în lumea aceasta.

— Firește că da!

Ei se înapoiară din drum și în curând îl regăsiră pe omul care le dăduse lămurirea de mai înainte despre moartea femeii îmbrăcată în haine de călugăriță.

Mihu Inimă de Leu îl opri și-l întrebă:

— Mai adineauri ai avut bunăvoința să ne vorbești despre groaznica nenorocire ce a ajuns-o pe tânăra maică de la Schitul Sfintei Treimi care era ruda noastră! N-ai fi bun să ne mai spui acum și unde au înmormântat-o pe nefericita noastră rubedenie?

Omul rămase pe gânduri.

— Asta n-aș mai putea să v-o spun! Dacă nu mă înșel, înmormântarea nici n-a avut loc aici.

— Dacă aici i-au pescuit din apă trupul neînsuflețit, atunci tot aici trebuiau s-o și înmormânteze! răspunse Mihu Inimă de Leu, cam nedumerit.

— Așa este, cu toate acestea eu n-aș putea să vă dau nicio lămurire în privința aceasta!

Atunci deodată se amestecă în vorbă și Dan Dragomir și-l întrebă pe țăran:

— Te-aș mai ruga numai să-mi spui dacă d-ta ai văzut trupul neînsuflețit al celei înecate?

— De văzut, nu l-am văzut. De altfel, toată povestea aceasta o știu numai din auzite. În schimb mai știu că, în aceeași zi a mai dispărut de la mănăstire încă o tânără călugăriță și de aceea Maica Stareță bănuiește că ar fi vorba despre o îndoită sinucidere.

— Așadar, cine ar putea să ne dea lămuriri mai amănunțite? întrebă Dan Dragomir din nou.

— Poate că pescarii care au scos-o din apă.

Dan Dragomir mulțumi pentru lămuririle date, apoi merse mai departe împreună cu Mihu Inimă de Leu.

Îndată ce se îndepărtă puțin de străin, Dan se întoarse triumfător spre prietenul său.

— Ai văzut? Încă un om care vorbea cu cea mai sfântă convingere despre moartea Mioarei Comăneanu, dar care nu i-a văzut nici el trupul neînsuflețit.

— Cum, Dane, făcu fostul Vultur al Morții, foarte mirat, tu tot te mai îndoiești de moartea Mioarei?

— Mă îndoiesc și mă voi îndoi neîncetat până atunci până când nu-i voi fi văzut trupul neînsuflețit!

— Unde nu dă Dumnezeu să ai dreptate? suspină Mihu Inimă de Leu, o scânteie de bucurie trecându-i prin inimă. Aș fi omul cel mai fericit de pe pământ! Inima îmi este stăpânită însă de o presimțire neagră și de aceea nu mai pot nădăjdui.

— În schimb, răspunse Dan Dragomir, în inima mea nu este nici urmă de asemenea presimțire și de aceea pot nădăjdui!

— Vom vedea, de partea cui va fi dreptatea! Rog Cerul să mă fi înșelat eu! zise Mihu Inimă de Leu, îndreptându-și privirea către cer.

Între timp cei doi voinici ajunseră pe malul pârâului.

În depărtare se zărea Schitul Sfintei Treimi și privirea căpeteniei de bandiți mângâie blând zidurile acelea cenușii, înlăuntrul cărora trăise câtva timp aceea a cărei dispariție îi umpluse sufletul de atâta amărăciune. Privirea-i blândă dispăru însă deodată din ochii lui care aruncau acum fulgere de mânie. Nu departe de zidurile cenușii ale mănăstirii, căpetenia bandiților zări turnul mândru al conacului boierului Panait Fotache, turn care se ridica provocator spre cerul de un albastru neprihănit.

Nici chiar în această clipă de nemărginită durere el nu uitase de răzbunarea pe care i-o jurase îngâmfatului stăpân al acestui conac pentru umilirea pe care i-o adusese în curtea moșierului de lângă Brateș. Mihu nu-și uitase răzbunarea și aștepta cu nerăbdare să sosească ziua când va putea să-i plătească cu vârf și îndesat lui Panait Fotache nuielele de alun pe care argații le lăsaseră să cadă pe spinarea voinicului din ordinul trufașului și crudului boier.

Întocmai după cum îi nimicise viața pe vremuri contele Gorciacov, nemilosul guvernator al Varșoviei, întocmai astfel rupsese și boierul Panait Fotache firele de fericire pe care voinicul și Mioara Comăneanu le împletiseră, numai cu câteva ceasuri mai înainte de întâmplarea catastrofei.

Pumnul puternic al lui Mihu Inimă de Leu se ridică amenințător în direcția conacului lui Panait Fotache.

— Tremură, ticălos boier! Timpul care a trecut n-a slăbit dorul meu de răzbunare, ci dimpotrivă, l-a întărit și poți fi încredințat că va suna și ceasul când îți voi putea plăti cruzimea purtării tale față de mine și nenorocirea pe care ai dezlănțuit-o pe capul nefericitei mele Mioara!

Dan Dragomir îl trase la o parte făcându-i blânde imputări.

— Nu te gândi acum la răzbunare, zise credinciosul prieten, nu-ți frământa creierul cu boierul Panait Fotache, ci mai curând caută să fii sigur despre soarta pe care a avut-o Mioara Comăneanu.

— Doamne, exclamă voinicul, dar cine ar putea să ne lămurească cu siguranță în această privință?

— Cine? zise Dan Dragomir, întinzându-și brațul și arătând spre un punct anumit. Uite pescarul acela! Poate că el va putea să ne dea lămuririle pe care le căutăm.

— Bine, să mergem până la el!

Peste câteva minute cei doi voinici ajunseră în fața pescarului care-și ridică umil pălăria înaintea lor.

Dan Dragomir îi și spuse îndată în ce scop umblau prin partea locului.

— Cum să nu-mi aduc aminte, răspunse pescarul, binevoitor, când nu se întâmplă decât odată într-o viață de om sau poate și mai rar, ca apa să ne aducă un trup îmbrăcat în veștminte călugărești! Nu v-aș putea spune anume în ce zi s-a petrecut asta dar că s-a petrecut, de asta îmi aduc tot atât de bine aminte ca și când s-ar fi întâmplat astăzi.

Mihu Inimă de Leu îi vârî un galben în mână.

— Povestește-ne, moșule, tot ce știi! D-ta ai scos-o din apă?

— Nu eu!

— Dar cine?

— Nici n-au scos-o aici, ci pe țărmul celălalt și dacă-mi aduc bine aminte, doi țigani, dar nu de-ai noștri…

— Ce ai spus? Țigani?…

— Da, da! Doi țigani!

— Îți aduci bine aminte?… Nu cumva te înșeală memoria?

— Nu mă înșeală nimic, boierule!… Îți spun eu că au fost doi țigani!

— Și ce au făcut cu ea?

— Au luat-o cu ei!

— Au luat cu ei un trup neînsuflețit?

— Dar cine spune că era un trup neînsuflețit? exclamă pescarul.

Dan Dragomir se apropie mirat de bătrân:

— Ce ai spus? întrebă el, cuprins de o neobișnuită înfrigurare.

— Păi am spus că după cât am văzut eu, călugărița aceea nu prea era moartă!

Privirea lui Dan Dragomir se întoarse triumfătoare spre Mihu Inimă de Leu, care se răsti la bătrânul pescar, de credeai că-l va face una cu pământul:

— Omule, îți dai seama ce spui?… Să fie adevărat?

— Așa să-mi ajute Dumnezeu, boierule, dacă nu-i adevărat!

— Într-adevăr să nu fi fost moartă?

— Când valurile au dus-o pe aici, eu am văzut că mai dădea din mâini. Mai târziu s-a mai dat la fund de câteva ori, dar pe urmă a ieșit iar la suprafață… Tocmai mă pregăteam să-i viu în ajutor, când am văzut că doi țigani se și aruncară în apă de pe țărmul celălalt și se apropiau din răsputeri de călugăriță. Ei izbutiseră apoi să tragă trupul la țărm și după cât am văzut eu de aici chiar și atunci mai era viață în el. Dacă aș fi știut că mai târziu vor veni rudele ei să mă întrebe ce s-a întâmplat cu ea firește că aș fi căutat să aflu. Așa însă n-am vrut să mă mai duc până la podul care este îndeajuns de îndepărtat de aici pentru a trece pe celălalt țărm și am privit de aici la ceea ce se întâmpla acolo.

Mihu Inimă de Leu suspină amărât:

— Păcat, căci te-aș fi răsplătit împărătește dacă puteai să-mi dai vreo lămurire mai temeinică!

— Vă spun, zise bătrânul pescar înc-odată, eu cred că mai era încă în viață când au scos-o din apă. Cei doi țigani au ridicat-o apoi în brațe și au pornit cu ea prin pădurice.

Dan Dragomir dădu din cap.

— Chiar și împrejurarea aceasta, zise el, dovedește că Mioara mai era încă în viață. Fiindcă, dacă era moartă, țiganii n-ar mai fi luat-o în brațe s-o ducă cu ei, ci ar fi lăsat-o pe țărm în voia soartei.

— Doamne, dar cum să le dăm de urmă acum, acestor țigani? exclamă Mihu Inimă de Leu.

— Nimic mai ușor decât asta, boierule! zise bătrânul pescar. După cum v-am mai spus, nu erau țigani de ai noștri, deoarece ai noștri sunt robi și nu se pot plimba așa în voie. Or, dacă sunt țigani străini, atunci fără îndoială că tabăra lor trebuie să fie din jos de Brăila, deoarece numai pe acolo au voie să se așeze, fiindcă pe aici nu le dă voie să stea mai mult de două zile într-un sat. Așa că nu mai încape nicio îndoială că țiganii se vor fi înapoiat la tabăra lor și o vor fi luat și pe călugăriță cu ei.

Mihu Inimă de Leu își dădu seama că bătrânul pescar avea dreptate. Nu-i rămânea altceva de făcut decât să pornească în căutarea taberei țiganilor și să se intereseze pe acolo dacă nu auziseră cumva de o călugăriță pescuită în pârâul ce curge pe lângă Schitul Sfintei Treimi.

După, ce îl răsplăti pe pescar, Mihu Inimă de Leu porni mai departe, întovărășit de Dan Dragomir.

Ei se înapoiară în pădurice unde își lăsaseră caii.

Între timp, Dan Dragomir observase cu multă bucurie că bunul său prieten era acum în toane mai bune și că expresia nădejdii se întipărise din nou pe chipul lui.

— Dane… Dane, zise căpitanul bandiților, întorcându-se spre prietenul său. De ce n-am dat eu crezare încrederii tale căci atunci aș fi scăpat de multe din zbuciumările care mi-au frământat sufletul în decursul ultimelor zile!

— Vezi tu, că tot eu am avut dreptate!

— Da, da, ai avut dreptate, Dane și acum îmi dau seama și eu că noi mai ales, după toate câte am avut de îndurat în viața aceasta, n-avem dreptul să mai credem în ceea ce spune lumea decât numai după ce am văzut cu proprii

noștri ochi. Acum nu mai sunt deznădăjduit nici eu, acum speranța trăiește și în inima mea și sunt încredințat, pe deplin încredințat că Mioara trăiește și că în curând o voi găsi iar!

— Să dea Dumnezeu să se întâmple întocmai după dorința inimii tale! zise Dan Dragomir, adânc impresionat și dorind din suflet, ceea ce spunea.

Între timp ajunseră la locul unde își lăsaseră caii. În câteva clipe săriră în șea, pe urmă porniră mai departe în galop grăbit.

CAPITOLUL 96
Mama și fiica

Boierul Tudorache Bănuț turba de mânie. El își îndemna necontenit servitorii să spargă cât mai iute ușa baricadată pe dinăuntru. Loviturile cădeau chiar una după alta, dar ușa grea de stejar se împotrivi multă vreme atacului dat împotriva ei.

— Mai departe! Mai departe! striga moșierul din Gura Dracului, furios. Nu vă opriți nicio singură clipă! Trebuie să spargem ușa cu orice preț și chiar dacă ar trebui ca să nu mai rămână piatră pe piatră din tot ceea ce este clădit în jurul conacului și tot va fi a mea, fata aceasta atât de încăpățânată.

Loviturile începură să cadă atunci cu puteri înzecite, una după alta, ca și când nu ar mai fi urmat să se sfârșească niciodată cu acest atac. Ușa trosnea, scârțâia și boierul Tudorache Bănuț nu mai putea de bucurie, deoarece vedea că nu mai putea să fie vorba decât numai de câteva minute până când ușa se va prăbuși și atunci drumul va fi liber.

Ochii începură să-i lucească...

Omul nu se bucură într-adevăr decât numai de aceea la ce poate ajunge cu prețul unor mari greutăți. Când îți poți satisface o dorință ușor, bătând din palme, cum zice vorba românului, nu simți bucuria intensă, mare, pe care o simți atunci când îți vezi dorința îndeplinită numai după mari zbuciumări.

Boierul Tudorache Bănuț se gândi la acest adevăr și își zise că bucuria lui de a o putea avea pe Florica, va fi foarte

mare, deoarece destul se frământase până când avea să-i vadă îndărătnicia înfrântă.

Un zgomot asurzitor și Tudorache Bănuț observă cu nespusă mulțumire că ușa grea de stejar începe să se aplece înăuntru.

— Puneți umerii în ea! Așa! împingeți! urlă el ca scos din fire și argații se supuseră poruncii stăpânului lor.

Dar ușa tot nu voia să se dea la o parte și drumul tot nu era liber încă.

— Ce însemnează, aceasta, câinilor? strigă moșierul din Gura Dracului, peste măsură de furios. O ușă să fie mai tare decât o șleahtă de dobitoci ca voi? Să vă fie rușine, porcilor, mâncați pâinea mea de pomană!

— Ușa a fost baricadată pe dinăuntru, boierule! îndrăzni unul din argați să răspundă.

— Și ce-i dacă a fost baricadată? se răsti Tudorache Bănuț. O armată întreagă de mâncăcioși nu sunt în stare să dărâme o ușă pe care a baricadat-o o fată slabă?…

Nădușeala curgea șiroaie de pe bieții argați, dar de aceea nu încetară de a îndeplini porunca stăpânului lor, fiindcă știau că o clipă de odihnă le-ar fi adus douăzeci și cinci de nuiele de alun pe spatele gol. Umerii se opintiră din nou, câteva scaune căzură zgomotos din vârful baricadei. După aceea argații se mai opintiră odată cu pateri unite și deodată se auzi un zgomot asurzitor. Ușa se prăbuși, argații căzură înăuntru și trecând triumfător peste trupuri, mobile și scânduri din ușă, boierul Tudorache Bănuț pătrunse în odaie.

Ochii lui lucind drăcește, o căutară pe Florica… dar Florica nu era nicăieri!

La început, crezând că se va fi ascuns pe undeva, o căută peste tot, însă nu dădu de ea niciunde.

Argații se mirau și ei, neînțelegând pentru ce a fost nevoie să asedieze această cetate în care nu era nici urmă de dușman.

Trebuind să-și descarce mânia pe cineva boierul Tudorache Bănuț se năpusti asupra bieților argați care de-abia mai puteau răsufla de oboseală și se răsti:

— Ce vă zgâiți la mine ca niște dobitoci în loc să porniți în căutarea, fetei? Înainte, leneșilor! Să mi-o scoateți din pământ din iarbă verde!

Unul dintre argați îndrăzni să răspundă:

— Boierule, dar...

Acest cuvânt avu darul să-l ațâțe și mai mult pe înfuriatul moșier care urla de ai fi crezut că-și pierduse mințile.

— Ce tot dai din gură, în loc să te așezi pe lucru?... Minuni nu se mai văd în zilele noastre și fata n-a putut dispărea sub pământ! Trebuie să fie pe aici pe undeva!

Servitorii scotociră toată încăperea dar fără de niciun rezultat.

— Boierule, afară de noi nu mai este nicio făptură viețuitoare în odaia aceasta! zise cel mai curajos dintre argați.

— Dar atunci unde să fie fata? urlă ca scos din fire moșierul.

— Fereastra este deschisă, să nu cumva să fi fugit pe acolo! zise un alt argat.

Boierul Tudorache Bănuț se repezi la fereastră și se uită jos în curte.

— Dacă sărea pe fereastră praful se alegea de ea și atunci ar trebui ca stârvul ei să fie acolo, în curte! strigă Tudorache Bănuț, văzând că Florica nu se aruncase nici pe fereastră, ceea ce, cu inima lui haină ar fi preferat, decât să știe că i-a scăpat din gheare.

— Nu se poate ști boierule, zise atunci un argat mai în vârstă, multe lucruri ciudate mai vede omul cât trăiește! Te pomenești că a sărit pe fereastră și cu toate acestea, nu i se va fi întâmplat nimic.

Negăsind niciunde nicio urmă despre Florica, boierul Tudorache Bănuț se văzu silit să primească și el această teorie, oricât de imposibilă îi părea ea.

— Dacă într-adevăr s-a putut întâmpla una ca aceasta, strigă moșierul, atunci nu poate fi departe și vom mai pune mâna pe ea prin împrejurimi. După ea!

Cu aceste cuvinte se repezi cel dintâi pe ușă și servitorii după el. Conacul lui Tudorache Bănuț avea înfățișarea unui stup de albine la gura căruia așezase cineva un tăciune aprins. Alergând, boierul își strigă pe rând toată servitorimea, iar când ajunse în fata porții conacului se opri și începu să împartă la porunci arătând fiecăruia încotro trebuia s-o ia pentru a o căuta pe fugară.

După ce sfârși cu instrucțiunile, le mai zise:

— Să nu îndrăzniți să veniți în fața mea fără fată căci vă așez la stâlp pe toți.

Pe urmă porni și el printre urmăritori, crezând că poate tot el va avea norocul să dea peste fata care dispăruse în condiții atât de misterioase.

Dar ceasurile se scurgeau unul după altul, argații cercetaseră toată împrejurimea de pe moșia Gura Dracului fără însă ca vreunul din ei să fi dat peste cea căutată.

Servitorii începură să se înapoieze unul câte unul, fiecare nădăjduind că poate celălalt va fi dat peste fugară. Când se înapoiară toți, și toți fără Florica, de-abia atunci își dădură ei seama că nădejdea în iscusința celorlalți tovarăși le fusese neîntemeiată.

Niciunul nu dăduse nici măcar peste urma Floricăi.

Boierul Tudorache Bănuț turba de mânie. Chipul lui devenise un fel de cameleon. Când era roșu ca racul, când alb ca varul, când galben ca ceara. În timpul acesta înjura și blestema ca la ușa cortului și firește că toată mânia și-o descărca pe bieții argați care stăteau neputincioși și umili în fața furiei stăpânului lor.

— Numai voi sunteți de vină, câinilor, urla el, ca un nebun, fără îndoială că ați găsit-o, dar de dragul ochilor ei frumoși ați lăsat-o să fugă mai departe!

El se înapoie la conac și curiozitatea îl mâna în odaia de unde fata dispăruse în împrejurări atât de neînțelese și unde mobilele scumpe, prețioase lucruri ale familiei Bănuților, zăceau sparte, stricate sau, în cel mai fericit caz, răsturnate și aruncate care încotro.

Dar în zadar se uită el cu de-amănuntul peste tot, prin toate unghiurile. Niciunde, nici cea mai mică urmă despre Florica…

*

* *

În timpul acesta Florica era acolo, la câțiva pași numai de acela care o căuta cu atâta îndârjire. Ea auzi tot ceea ce se petrecuse în odaia alăturată: spargerea ușii, înlăturarea baricadei, înjurăturile și blestemele lui Tudorache Bănuț și sfioasă și speriată, biata fată se ascunse la sânul femeii cu părul cărunt care o scăpase tocmai în clipa cea mai grea a vieții sale.

Femeia aceasta o îmbărbătă și acum, căuta s-o liniștească cu vorbe blânde, mângâietoare:

— Nu te teme, copila mea! Aici nu pot veni, deoarece coridorul acesta secret nu-i este cunoscut nici chiar boierului Tudorache, așa că n-are de unde să bănuiască cum că te găsești la mine.

După aceea, doamna cu părul ca de zăpadă își lipi urechea de tabloul care ascundea coridorul secret și ascultă cu luare aminte la tot ce se petrecea în odaia alăturată.

Într-un târziu ea se îndepărtă din nou de tablou și-i zise Floricăi cu un zâmbet de fericire:

— Vezi, ei cred că te-ai aruncat pe fereastră… Lasă-i să creadă… lasă… să creadă! E mai bine așa!

Florica se uita înmărmurită la această ciudată femeie, care era… mama ei! În privința aceasta nu mai încăpea nicio îndoială, deoarece inima unei mame nu se înșeală niciodată, or, femeia aceasta o recunoscuse îndată, întocmai cum de la prima vedere își dăduse seama și ea că doamna aceasta cu părul ca neaua care venise s-o scape din ghearele unui destin înfiorător în ultimul moment, trebuia să fie o persoană foarte aproape de inima ei.

Mii de întrebări și de nedumeriri năvăliră atunci în sufletul și în creierul sărmanei copile.

Cum ajungea mama ei acolo, în conacul boierului Tudorache Bănuț?

De ce se despărțise de ea, copila ei?

Ce căuta ea acolo?

Și ce însemna purtarea aceasta a ei, atât de ciudată?

La această ultimă întrebare găsi Florica cel dintâi răspuns dar răspunsul pe care-l găsi o amărî peste măsură.

Știa, simțea că, femeia aceasta, mama ei, era… nebună!

Acum își aduse aminte și despre legendele care vorbeau despre „femeia albă” a conacului moșiei Gura Dracului. Oamenii din popor, care cred în existența strigoilor, povestesc că adeseori în miez de noapte o stafie albă colindă prin încăperile conacului boierului Tudorache Bănuț și cei mai fricoși, dacă treceau noaptea prin fața conacului își făceau cruce înspăimântați și căutau să ajungă cât mai iute mai departe de împrejurimile conacului necurat.

Legendele acestea ajunseseră și la urechile Floricăi, încă de pe vremea când ea fusese la doică în satul lui Tudorache Bănuț, unde femeia în grija căreia fusese dată nu pierdu ocazia de a-i vorbi printre alte basme pentru copii și de stafia de la conac.

Iată că întâmplarea rânduise lucrurile astfel ca acum Florica să descopere că „femeia albă” a conacului lui Tudorache Bănuț nu era nimeni alta decât propria ei mamă.

Sărmana fată nu știa dacă să râdă sau să plângă în urma acestei revederi. Să se bucure că după atâția ani de tristă și îndurerată despărțite își regăsise mama care-i dăduse viață, sau să se întristeze din pricina stării în care o regăsea pe aceasta femeie cu părul cărunt.

Cine își poate da seama ce simțământ este acela de a știi că mama ta este nebună?

Tocmai gândul acesta îi trecu prin minte când în ochii bătrânei se ivi deodată o lumină ciudată.

— Florico, zise ea, liniștită, fără umbră de zbucium, eu știu la ce te gândești tu acum.

Florica se uita surprinsă, încurcată, la mama ei.

— Da… da… în zadar te miri, urmă bătrâna. Știu că mă compătimești, că te doare sufletul când te gândești că judecata îmi este tulburată, că nu sunt în toate mințile, că sunt nebună!… Te rog însă să nu crezi una ca aceasta… Am fost… da… îmi aduc foarte bine aminte că am avut de îndurat o groaznică nenorocire, cândva, trebuie să fie foarte mult de atunci… Astăzi însă, adineauri chiar, când ți-am auzit glasul, când te-am văzut pe urmă, ceața ce-mi acoperea mintea și sufletul s-a împrăștiat ca prin minune și acum mă pot gândi din nou deoarece nețărmurita durere care mi-a apăsat inima o viață întreagă a încetat de a mai fi…

— Mamă, mamă! strigă atunci Florica. Dar ce s-a întâmplat cu tine?

— Ce s-a întâmplat cu mine? răspunse bătrâna, gânditoare. Doamne, cine ți-ar putea descrie tot trecutul vieții mele?

— Dar la drept vorbind, cine ești tu?

— Sunt Catinca Palade, răspunse bătrâna, ridicându-și mândră capul. Soția boierului Ștefăniță Palade.

— Catinca Palade?

— Da, fata mea?

— Și tata… Ce este cu el?

— Tatăl tău, copila mea, a murit mai înainte ca tu să fi venit pe lume!

— Doamne, ce crudă soartă, exclamă Florica. Și tu, mamă, tu cum ai ajuns aici? Vorbește, spune-mi mamă, căci vreau să știu totul!

— Sărmana mea copilă, ce bucurie poate fi pentru tine să-ți depăn tot firul nespus de lung al suferințelor mele? răspunse bătrâna doamnă, vădit îndurerată.

— Mamă, nu uita că sunt copila ta și că durerile tale sunt și ale mele! Vreau să știu cine ești, cine sunt, vreau să știu acestea deoarece de astăzi înainte nu te voi mai părăsi, vom sta mereu împreună și vei vedea că nu vei mai cunoaște suferința, nu vei mai ști ce însemnează tristețea.

Lacrimile năpădiră ochii sărmanei bătrâne.

— Florica, fetița mea dragă! Vezi tu, chiar și după această bunătate a sufletului te-aș fi recunoscut… Cât de mângâietor sună glasul tău!

— Mamă, măicuța mea scumpă!

— Spuneai că nu vom mai cunoaște suferința și tristețea, că vom fi fericite?… Doamne, dar cine ar mai putea înlocui nenumărații ani pe care i-am pierdut, pe care i-am trăit sub apăsătoarea povară a nebuniei? Eu, copila mea, nu mai pot fi fericită niciodată!

— Nu crede, mamă! Toate pot fi uitate în lumea aceasta! Te rog mamă, te implor, împarte-ți durerea cu mine și spune-mi tot ce ai pe suflet!

— Bine, copila mea! Fie, dacă ții atât de mult! Voi căuta să nu te plictisesc prea mult povestindu-ți lungi amănunte, ci-ți voi spune totul pe scurt, descriindu-ți doar părțile cele mai însemnate ale vieții mele.

— Te ascult, mamă!

— Rămasă singură în viață după moartea tatălui tău, m-am simțit nespus de părăsită și atunci l-am cunoscut pe boierul Șerban Bănuț, tatăl lui Tudorache, care credeam că va ști să mă consoleze de cruda lovitură cu care mă încercase soarta. Eu m-am încrezut în făgăduielile lui;

măcar de nu m-aș fi încrezut! L-am ascultat și am venit aici, în conacul din Gura Dracului, vrednic nume de stăpânii moșiei, și aici, nu-mi cere să-ți dau prea multe amănunte, nenorocirea a căzut asupra capului meu. Boierul Șerban Bănuț, de îndată ce m-a văzut în puterea lui, a început să se poarte tot mai urât cu mine, până când, într-o bună zi, ca și când ar fi vrut să-și încoroneze mârșăviile, mi te răpi și te trimise printre străini. Tu ai fost totul pentru mine, și conștiința de a te știi îndepărtată de lângă mine, pentru vecie, îmi tulbură judecata… În noaptea aceea de groază, mă cuprinse un simțământ îngrozitor, am vrut să-l omor pe boierul Șerban Bănuț și atunci… de atunci… n-am mai știut nimic despre mine.

Florica ascultă înspăimântată povestirea tristă a mamei sale. Lacrimile îi năpădiră ochii și mângâind îndurerată mâna bătrânei, îngână:

— Mamă… sărmana mea mamă!

— Acum, urmă bătrâna, cu glas șoptit, când amintirile îmi revin, îmi aduc aminte cu groază de ceea ce s-a întâmplat. Da, așa este… m-au ținut aici, departe de lume, departe de orice ființă viețuitoare, timp de peste un deceniu și jumătate… Îți dai tu seama… copila mea ce însemnează să nu schimbi o vorbă cu nimeni vreme de peste cincisprezece ani?… Da, Florica mea, m-au încuiat aici, în odaia aceasta, de unde nu se deschide niciun drum, care n-are nicio ușă pentru mine! Totuși, eu am dat peste ușa coridorului secret prin care te-am scăpat pe tine și în fiecare noapte colindam prin conac, căutându-te pe tine, căutându-te mereu…

— Mamă, strigă atunci Florica, îngrozită. Așadar tu ai fost stafia conacului Bănuților?… Tu ai fost „femeia albă”?

— Stafia conacului?… Femeia albă? repetă bătrâna, îndurerată. Așa am fost poreclită?… Se poate!… Eu trebuie că am fost stafia conacului… femeia albă… Șerban Bănuț a făcut din mine un strigoi!

— Dumnezeule!

— Dar Dumnezeu nu l-a lăsat nepedepsit!

— Ce i s-a întâmplat?

— Într-o noapte m-am rătăcit în odaia în care dormea el și când m-am oprit lângă patul lui, cu felinarul în mână, s-a speriat. Nu s-a uitat la mine decât o singură clipă… căci pe urmă, capul i-a căzut înapoi pe pernă și a rămas nemișcat, cu ochii sticloși holbați în tavan. Groaza îl ucisese.

Florica își duse mâna la frunte, ca și când ar fi vrut să scotocească prin amintiri îndepărtate, apoi zise:

— Da, da, îmi aduc aminte, eu toate că pe vremea aceea eram încă foarte mică… Oamenii din sat au vorbit vreme îndelungată că pe boierul Șerban Bănuț îl ucisese Femeia Albă…

— L-a ucis propria lui mustrare de cuget!

— Și după moartea lui ce s-a mai întâmplat?

— În ceea ce mă privește pe mine nu s-a schimbat nimic! În locul bătrânului a rămas fiul său, care mă ține închisă, cu aceeași strășnicie ca și tatăl său și cine știe până când aș mai fi rămas aici, tăcută, părăsită și uitată, dacă nu veneai tu, sau mai bine zis, dacă soarta nu te arunca în acest conac blestemat.

Lacrimile curgeau șiroaie din ochii Floricăi. Ea ridică mâna mamei sale, o duse la buze și o sărută aproape cu evlavie.

— Mamă, scumpa și buna mea mamă!

Afară, pe coridor, se auzi zgomotul unor pași.

Bătrâna sări speriată de pe scaun.

— Îmi aduc mâncarea! zise ea în șoaptă. Acum, copila mea, trebuie să te ascund, să nu te găsească aici!

În clipa următoare ușa secretă se deschise și Catinca Palade își ascunse fata în coridor.

Tocmai la timp, deoarece nici n-apucă să se așeze pe un scaun, că cheia se și învârti în broască și boierul Tudorache Bănuț intră în odaie însoțit de unul din argații săi.

— Pune-i mâncarea pe masă, să se sature coropișnița aceasta bătrână! se auzi glasul grosolan al lui Tudorache Bănuț.

Până atunci, din pricină că judecata nu-i era tocmai clară, Catinca Palade rămăsese întotdeauna nesimțitoare la jignirile care i se aduceau. Acum însă, redobândindu-și facultățile mintale, se ridică de pe scaun înfuriată și se repezi la Tudorache Bănuț.

Moșierul din Gura Dracului se retrase, înspăimântat.

— Piei dinaintea ochilor mei, ticălosule! strigă bătrâna.

— Ce?... Cum?... îngână boierul, speriat de moarte. Ți-ai recăpătat glasul?... Până acum nu te-am auzit rostind niciun singur cuvânt...

Argatul așeză mâncarea pe masă, apoi dispăru, împreună cu stăpânul său.

Ușa se închise din nou peste nenorocita bătrână. Catinca Palade trase cu urechea câteva clipe și când se încredință că Tudorache Bănuț se îndepărtase într-adevăr, deschise din nou așa secretă și o chemă pe Florica să intre din nou în odaie.

Florica se adresă mamei sale, îngrijorată:

— Mamă, ce se va întâmpla acum?

— Vei rămâne aici, copila mea!

— Aici? În închisoarea aceasta?

Catinca Palade zâmbi cu blândețe:

— Numai până atunci, Florico, până se va deschide înaintea noastră drumul libertății!

— Dar dacă până atunci vor da peste mine, aici?

— Nu te teme, fetița mea dragă, deoarece nu vor avea când să mai dea peste tine!

— De ce, mamă?

— Fiindcă vom fagi de aici, încă în decursul nopții care vine.

Florica se uita nedumerită la mama sa.

— Vom fugi? întrebă ea, mirată și abătută în același timp. Dar încotro? Și pe urmă, tu uiți că nu putem părăsi nu numai conacul, dar nici măcar odaia aceasta?

— N-am uitat, copila mea. Amintește-ți însă de coridorul secret, pe care afară de mine și de tine nu-l cunoaște nimeni în casa aceasta. Prin el vom ajunge în odaia alăturată care nu este încuiată niciodată. Noaptea, toată lumea de la conac doarme, așa că nu ne va fi greu să fugim, mai ales că nimeni nu bănuiește că tu ești la mine, iar de mine nimeni nu se teme că aș încerca o evadare deoarece o cred cu neputință.

— Bine, mamă, să zicem că toate merg bine și izbutim să ne furișăm neobservate din această casă blestemată. Dar unde ne ducem, încotro o apucăm, noi, două femei lipsite de mijloace și de un scut apărător?

— Nu te teme, copila mea, răspunse bătrâna, liniștită. Dumnezeu este bun și nu ne va lăsa pe noi care am suferit atâta în viață! Pe urmă oriunde ne-ar duce destinul, am avea o soartă mai bună decât aceea care ne-ar aștepta dacă am rămâne aici.

Planul Catincăi Palade fu dus la îndeplinire încă în decursul acelei nopți. La miezul nopții, la ora stafiilor, două umbre albe se furișară afară, pe poarta conacului boierului Tudorache Bănuț.

*
*   *

A doua zi de dimineață, când unul din servitori intră în odaia de tristă amintire, spre a-i duce Catincăi Palade, cafeaua cu lapte, el nu mai găsi nici urmă din nebuna care fusese ținută prizonieră acolo timp de cincisprezece ani.

Servitorul alergă îngrozit la boierul Tudorache Bănuț și tremurând de spaimă superstițioasă, îi anunță:

— Boierule, boierule, s-a întâmplat ceva de necrezut

— Ce este omule?

— Coana Catinca, nebuna, a dispărut fără urmă…

Boierul Tudorache Bănuț se răsti furios la servitor:

— Se vede că ai înnebunit tu în locul ei! Cum vrei să fugă din odaia aceia când nu era nicio ieșire liberă pentru ea?

— Știu, boierule… și tocmai de aceea mă îngrozesc când mă gândesc că totuși, coana Catinca a dispărut!

— Ești beat, câine și pe semne de aceea n-ai văzut-o!

— Nu sunt beat boierule! Veniți și dv. să vă încredințați!

— Bine, voi veni! Dar să știi că șapte piei trag de pe tine dacă ai mințit sau n-ai văzut bine!

Zicând acestea, Tudorache Bănuț o și luă înaintea servitorului, furios de a nu fi fost lăsat să-și sfârșească trândăvia de dimineață.

Peste câteva minute însă, trebui să recunoască și el, cu groază, că fiecare cuvânt al servitorului corespundea adevărului.

Boierul Tudorache Bănuț își duse îngrozit mâna la frunte și exclamă:

— Am înnebunit și eu sau conacul din Gura Dracului a ajuns un loc de întâlnire pentru strigoi?… Ieri a dispărut fata, astăzi dispare coropișnița aceea bătrână și amândouă, fără urmă… Fereastra e zăbrelită, pe acolo n-a putut fugi, ușa zăvorâtă și încuiată și totuși nebuna nu este nicăieri!…

Servitorul își făcu cruce, îngrozit.

— Boierule, boierule, asta nu poate fi decât isprava strigoilor! Ei au umblat pe aici și au dus-o pe „femeia albă”…

CAPITOLUL 97
Mireasa lui Mirko

Cei din tabăra țiganilor erau foarte veseli. Țiganii erau așezați în cerc. Unul din ei cânta din scripcă, un altul bătea toba într-o căldare de aramă și toți cântau în cor un cântec monoton.

Cei mai tineri jucau chiar, spre a-i face plăcere bulibașei Nuia, care ședea turcește în mijlocul cercului și privea nepăsător la petrecerea supușilor săi.

— Păcat că nu e și Rașa aici! zise cineva.

— Când se înapoiază oare? întrebă un altul.

Bulibașa răspunse, numai așa, din vârful limbii:

— Ar fi trebuit să fie de mult aici. De nu i s-ar fi întâmplat vreo nenorocire!

Un flăcău cu fața tuciurie răspunse, nepăsător:

— Nu te îngriji de Rașa, bulibașă, căci e isteț el! Afară de aceasta și Mirko e cu el. Nu încape nicio îndoială că fiind doi vor izbuti s-o aducă înapoi pe Stanca.

— Cine știe dacă vor izbuti s-o smulgă din ghearele lui Mihu Inimă de Leu! zise bulibașa, dând din cap, trist. Din păcate, știm cu toții îndeajuns de bine ce om primejdios este căpetenia bandiților!

— Primejdios! adăugă un alt țigan. Și pe deasupra acum îl mai și înfuriem pe noi deoarece Rașa vrea să și-o ia înapoi pe Stanca…

Bulibașa tocmai vroia să răspundă când un fluierat ascuțit spintecă văzduhul.

— Te pomenești că ei sunt! zise Nuta, atunci.

Ceilalți încetară de a mai cânta, lăutarul își lăsă scripca de sub bărbie, cel cu căldarea de aramă trânti căldarea la pământ și din spre focurile de strajă, un tânăr țigan alergă de-a dreptul la bulibașa Nuta.

— Ei, ce vești ne aduci?

— Au venit! gâfâi țiganul.

— Au adus-o cu ei și pe Stanca?

— Da, am văzut cu ei și o femeie!

Fruntea bulibașei se încruntă. El se gândi că prin purtarea lui, Rașa atrăsese mânia lui Mihu Inimă de Leu asupra întregii nații țigănești și Nuta știa ce însemna să-ți atragi mânia bandiților.

Până atunci, țiganii de sub conducerea lui fuseseră oameni supuși și de încredere ai lui Mihu Inimă de Leu, care îi însărcinase adeseori cu felurite treburi, pentru care Mihu îi răsplătise împărătește întotdeauna. Acum însă, dacă bandiții începeau să se dușmănească cu țiganii, vrăjmășia aceasta nu putea să ducă la niciun rezultat bun pentru tuciurii, deoarece Nuta cunoștea îndeajuns de bine îndârjirea și puterea lui Mihu Inimă de Leu.

Între timp, din depărtare se vedeau venind cei trei așteptați.

Unul din ei o luă mai iute la picior și ajunse cel dintâi lângă bulibașa.

Era Rașa, fiul lui Nuta.

— Ai făcut ceva, Rașa? întrebă bulibașa.

— Nu, dare-ar benga în ticălosul ăla de Mihu Inimă de Leu! răspunse amărât tânărul țigan.

— Ce tot vorbești acolo, Rașa? Eu știu că ați adus-o cu voi pe Stanca!

— Pe Stanca? întrebă Rașa, foarte mirat.

— Da, da! întări bulibașa. Doar n-am orbit încă și văd că vine, uite, acolo, cu Mirko!

— Așa? făcu atunci flăcăul. Vine, tată, ai dreptate, dar nu e Stanca!

— Nu e Stanca? Dar cine e atunci?

— Am pescuit-o din pârâul ce curge pe lângă Schitul Sfintei Treimi și fiindcă fata i-a plăcut lui Mirko, am adus-o cu noi.

— Și Stanca?

— Nu știu ce s-a întâmplat cu ea, nu știu unde a dus-o Mihu Inimă de Leu! N-a fost chip să-i dăm de urmă, oricât am căutat-o!

Între timp ajunseră și ceilalți doi lângă cortul bulibașei. Unul din acești doi era… Mioara Comăneanu.

Chiar și ochii bătrânului Nuta începură să strălucească tinerește, când zăriră desăvârșita frumusețe a acestei femei.

Cu un zâmbet aproape pătimaș, bulibașa întrebă:

— De unde ați făcut rost de această floare încântătoare?

Mirko răspunse, cu un zâmbet plin de înțeles:

— Este mireasa mea, bulibașă!

Zicând acestea, Mirko vru s-o îmbrățișeze, dar Mioara Comăneanu îl îmbrânci cu atâta mânie, încât țiganul se rostogoli până la focul din fața șatrei lui Nuta.

— Lăsați-mă să plec! strigă Mioara, peste măsură de furioasă. Mă târâți de câteva zile după voi! M-am săturat, vreau să plec!

— Pentru a pleca de aici, trebuie să se învoiască două părți: tu ca să pleci și noi, ca să te lăsăm!

— De asta nici vorbă nu poate fi! strigă Mirko.

— Firește că, nici vorbă nu poate fi! repetă și bulibașa. Noi avem nevoie de o floare atât de frumoasă cum ești tu! Pe de altă parte, ar trebui să fi mândră că a pus ochii pe tine unul din cei mai vrednici flăcăi ai neamului țigănesc.

Mioara Comăneanu fu cuprinsă de o teamă și o scârbă tot mai mare.

— Dați-mi drumul! strigă ea și vru să fugă.

Mirko însă o ajunse dintr-o săritură și o cuprinse în brațe.

— Oho, trandafirul meu, de aici nu se scapă atât de ușor!

Sărmana Mioara Comăneanu se zbătea neputincioasă în brațele grosolane ale țiganului. Iar bulibașa se răsti, supărat:

— Te sfătuiesc să nu mai încerci să fugi, căci va fi vai de tine! După câte am aflat, Mirko ți-a scăpat viața, de aceea, vei fi a lui!

— Mai bine mă înecam! suspină Mioara.

— Ar fi fost păcat pentru o floare atât de frumoasă, ca tine! De altfel, zise bulibașa, râzând, n-ai de ce să te temi, căci la noi o vei duce foarte bine! Mâine vom și face nunta, fără popă, fără biserică, o nuntă în legea noastră, țigănească. Eu vă voi binecuvânta. Când Mirko se va plictisi de tine, atunci te va schimba de soție. Își va lua alta, iar pe tine te va da altui flăcău, după obiceiul țigănesc.

Mioara Comăneanu continua să se zbată și să țipe.

— Lăsați-mă să plec! se ruga ea. Lăsați-mă să plec și vă voi da preț de răscumpărare…

— Crezi că ar putea cineva să plătească prețul de răscumpărare, pentru care te-aș lăsa să pleci? zise Mirko, râzând pătimaș. Toate bogățiile pământului n-ar fi îndeajuns pentru a te putea plăti pe tine!… Nu, rosmarinul meu, nu te dau pentru nimic în lume, iar mâine, când vor răsări stelele pe cer, vei fi a mea, vei face parte dintre femeile cortului meu!

— Niciodată, auzi tu? Niciodată! Mai bine mor, decât să fiu a ta!

— Până mâine mai ai timp să te răzgândești. Iar dacă nu te vei răzgândi, n-are nicio însemnătate, căci tot a mea vei fi!

Bulibașa le făcu un semn țiganilor.

— Duceți-o într-un cort, dar păziți-o bine, să nu cumva să ne scape! zise el, poruncitor. Și eu cred că până mâine nu va mai fi atât de încăpățânată.

Și râse batjocoritor.

În inima păduricii, la marginea căreia își așezaseră tabăra, era ridicat un cort. Acolo socotiră țiganii că ar fi mai bine să o ducă pe prizonieră. Biata fată se împotrivi din răsputeri, dar în zadar, căci ce putea ea, o femeie slabă, față de ațâți țigani? Ei o duseră în cortul din pădurice și apoi se așezară în jurul cortului pentru a tăia orice putință de fugă a prizonierei.

Sărmana de ea căzu plângând amarnic, pe paiele care țineau loc de pat.

Ar fi vrut să doarmă, pentru a uita, dar gândul la noua răspântie la care o dusese soarta nemiloasă nu lăsă somnul să se apropie de ochii ei. Ea se gândea înfiorându-se la ziua de mâine și se întreba cu teamă, oare ce noi grozăvii îi mai pregătește destinul care nu voia s-o cruțe de loc?

Doamne, prin câte suferințe nu trecuse ea până atunci și cu toate acestea, încercările soartei tot nu luaseră încă sfârșit.

— Dumnezeule, suspină nenorocita femeie, ce am făcut eu să mă pedepsești atât de cumplit? De ce nu te înduri de mine, de ce nu mă chemi la tine, dacă mi l-ai luat pe acela pe care l-am iubit mai mult în lumea aceasta?

Mioara se gândea la Stanislau.

Vai, dacă Stanislau Rimsky ar fi fost acum lângă ea spre a-i veni în ajutor, spre a o lua sub scutul său!

Dar nu mai avea pe nimeni în lumea aceasta, se zbătea singură și părăsită în vâltoarea vieții, aruncată de colo până colo de toanele destinului.

— Ce mă așteaptă din nou, Doamne, ce mă mai așteaptă oare? oftă ea, îndurerată și ar fi preferat de o mie de ori să fi pierit în valurile apei de lângă schit, decât să mai înfrunte cine știe ce înjosiri, cine știe ce grozăvii. Ar fi fost de o mie de ori mai bine să zacă în fundul pârâiașului decât să se știe prizoniera acestor țigani nomazi, despre a căror neîndurare auzise vorbindu-se atâtea grozăvii.

Este adevărat că o scăpaseră de la moarte, dar la ce-i folosea viața? Când au plecat cu ea de lângă Schitul Sfintei

Treimi se rugase necontenit s-o lase să-și vadă de drum, dar toate rugămințile ei rămăseseră zadarnice. Noaptea când se așezaseră să se odihnească, încercase să fugă, dar și această încercare îi fusese zadarnică.

Ea se prefăcuse că doarme, nădăjduind că-i va înșela pe țigani. Dar aceștia nu se culcau decât cu schimbul, unul din ei păzind-o întotdeauna, astfel că, i-ar fi fost cu neputință să fugă. Și Doamne, cum ar fi vrut să se înapoieze la mănăstire, între zidurile pașnice și liniștite ale schitului unde n-o tulbura nimeni, unde nimeni nu se atingea de ea.

În mijlocul acelor sfinte ziduri rănile i se vindecaseră aproape de tot și aștepta cu nerăbdare ziua când urma să fie călugărită, ziua din care gândurile lumești nu-i mai puteau frământa mintea și de când toată făptura ei nu se mai putea dedica decât dumnezeirii.

Se pare însă că în cartea destinului era altfel scris. Și acum, în cortul din tabăra țiganilor, Mioara Comăneanu plânse, plânse amarnic și până în cele din urmă se resemnă, dându-și seama că împotriva destinului, ea, cea atât de greu încercată, nu mai avea putere să lupte.

— Doamne, ție îți închin sufletul meu! Întâmplă-se după cum vrei Tu, căci eu, grăunte de nisip, ce aș putea face împotriva soartei pe care în atotputernicia Ta mi-ai hotărât-o?

Noaptea aceea o petrecu zvârcolindu-se pe paiele umede ce-i țineau loc de așternut și fără a putea închide ochii, fie chiar și numai o singură clipă. A doua zi de dimineață, când păsărelele începură să cânte prin pădurice și când aerul proaspăt pătrunse până în cort, foaia șatrei se dădu la o parte și în deschizătura ei se ivi trista realitate: chipul rânjit al lui Mirko.

— Cum ai dormit, frumoasa mea mireasă? întrebă țiganul.

Mioara Comăneanu nici nu se uită măcar la chipul drăcesc din deschizătura cortului, dar încă să-i răspundă.

— Dar încăpățânată mai ești, lămâița mea! strigă atunci Mirko. Se vede că ai uitat că deseară ținem nunta! De-abia aștept să văd stelele pe cer, pentru ca să te pot duce în cortul meu!

Mioara se întoarse cu scârbă de la țiganul care o privea cu ochii injectați de patimă.

— Și cu toată încăpățânarea ta, tot a mea vei fi! strigă el îndepărtându-se. El se duse de-a dreptul la bulibașă lăsând paza cortului cu Mioara… în grija unui alt țigan. De altfel… acum ar fi fost și mai greu ca Mioara să poată fugi, deoarece odată cu răsăritul soarelui se populase și tabăra țiganilor, așa că i-ar fi fost cu neputință să fugă neobservată.

Nuta îl primi pe Mirko și stătu multă vreme de vorbă cu el, pe urmă îl chemă și pe Rașa, pe fiul său, pentru a pune la cale împreună nunta din seara aceea.

Ceasurile treceau unul după altul și odată cu scurgerea timpului, creștea și bucuria lui Mirko și groaza Mioarei.

Soarele era aproape de asfințit când fluieratul ascuțit al paznicului străbătu tabăra.

Bulibașa se uită mirat la Rașa.

— Cine să fie? întrebă el.

Nu trecu mult și curiozitatea-i fu satisfăcută.

Unul din țigani veni în goană și-i vesti:

— Se apropie Mihu Inimă de Leu, împreună cu un om ăl său!

Nuta, bulibașa, dădu din cap, vădit nemulțumit.

— Mihu Inimă de Leu? exclamă el. Dar ce caută iarăși pe aici?

— Nu mai putem avea odihnă din pricina lui, zise cu necaz Rașa, fiul bulibașei, ne tiranizează, de parcă el ar fi voievodul țiganilor și nu tu, tată!

Nuta zâmbi viclean și răspunse:

— Dar nu ne va tiraniza decât până când i se va înfunda și lui odată. Dar să vedem ce vânt îl aduce iarăși pe la noi. Poate că ne va da ceva vești despre Stanca. În orice caz,

băgați bine de seamă și vegheați asupra fetei pe care ați adus-o ieri cu voi. Să n-o lăsați să iasă din cort, fiindcă dacă Mihu Inimă de Leu bagă de seamă că, ținem prizonieră o fată albă, o scapă, fără nicio îndoială!

Mirko însă zise, încrezut, de parcă el ar fi fost ispravnicul ținutului:

— Fii pe pace, căci nu va avea prilejul s-o scape! Voi fi eu cu ochii în patru!

— Iar eu, sună glasul amenințător al lui Rașa, îi voi cere socoteală, să vedem ce a făcut cu Stanca mea!

Chiar și ochii țiganului scânteiau amenințător.

Bulibașa Nuta, se uita mirat la cei doi flăcăi care deveniseră deodată atât de războinici.

— Cum, băieți, nu vă temeți de Mihu Inimă de Leu? întrebă el, ca și când ar fi vrut să-și dea seama, dacă la caz de nevoie, se putea bizui pe voinicia țiganilor.

— De ce să ne temem, răspunse Mirko, oare nu este și el tot numai un om, ca și noi?

— Ba da, dar Mihu Inimă de Leu este mai tare și mai curajos decât ceilalți oameni!

— Se poate, dar chiar și omul cel mai tare poate fi învins!

— Bine, băieți! Acum însă, plecați de aici și vegheați asupra fetei, căci căpetenia bandiților trebuie să sosească în fiecare clipă.

Mirko se retrase iute, pe din dos. Rașa însă, rămase acolo, lângă tatăl său.

— Uite-l că vine! zise Nuta, bulibașa și arătă cu mâna spre Mihu Inimă de Leu și Dan Dragomir, care se apropiau, într-adevăr.

Rașa nici n-așteptă ca cei doi voinici să ajungă lângă șatra tatălui său, ci le ieși înainte.

— Unde este Stanca? strigă el, pe un ton cu care voinicul nu prea era obișnuit. Să mi-o dai înapoi pe Stanca!

— Pleacă de aici! răspunse Mihu Inimă de Leu și o singură mișcare a brațului său puternic fu îndeajuns pentru ca tânărul țigan să zboare cât colo.

Rașa însă nu se lăsă, ci strigă mai departe, pe un ton și mai amenințător:

— Mi-ai răpit logodnica! Dacă nu mi-o dai înapoi să știi că mă voi răzbuna cumplit!

Mihu Inimă de Leu se întoarse foarte mirat. El fusese obișnuit până atunci ca țiganii aceștia să se poarte cu el cu o curtenire și o stimă de robi și iată că acum, deodată, unul din ei, și încă fiul bulibașei chiar îndrăznea să-l amenințe.

O mânie de nedescris îl cuprinse și când se răsti odată la Rașa, vocea lui tunătoare se auzi la mari depărtări.

— Ce ai spus? Îndrăznești să mă ameninți tu pe mine?

Zicând acestea, el porni spre Rașa, cu o înfățișare atât de prevestitoare de rău, încât fiul bulibașei se sperie grozav și uitând cu totul de făgăduiala făcută tatălui său cu câteva clipe mai înainte, o luă la fugă, mâncând pământul. Bietul Rașa tremura ca varga și credea că i-a și sosit ceasul din urmă, deoarece Mihu Inimă de Leu îi va sfărâma capul cu o singură lovitură și tocmai de aceea se gândi că cel mai bun lucru ce avea de făcut era să dispară cât mai iute cu putință în păduricea la marginea căreia era așezată tabăra țiganilor.

După aceea Mihu Inimă de Leu se duse la bulibașa Nuta și cu ochii scânteietori de mânie, îi zise:

— Nuta, bagă bine de seamă la ceea ce-ți spun acum și însemnează-ți cuvintele mele în cap, căci a doua oară nu le voi mai repeta: Să știi că dacă îndrăzniți să vă răzvrătiți împotriva mea, sau poate chiar să vă ridicați împotriva mea, îmi iau oamenii, viu peste voi și unul nu va mai rămâne viu în tabăra țigănească. Tu știi că eu nu glumesc, așa că să vă băgați mințile în cap!

Bătrânul țigan era un om viclean. El nu voia să-l întărâte pe Mihu Inimă de Leu și mai mult, deoarece știa că Mihu

este groaznic la mânie. Dimpotrivă, el caută să-l liniștească, luându-l ca binișorul.

— Bine, căpitane,, zise el zâmbind, dar cam ai crede tu că, ne-ar trece nouă prin cap să ne ridicăm împotriva ta, când știm prea bine, cât de puternic ești? Dimpotrivă, căpitane, noi suntem gata oricând, să facem tot ce vrei tu și să-ți îndeplinim orice dorință.

— Bine! Află că și de data aceasta vin la voi tot pentru ca să-mi îndepliniți o dorință.

— Despre ce este vorba, căpitane?

— Să-mi dați și numaidecât pe fata aceea pe care au pescuit-o țiganii din pârâul de lângă Schitul Sfintei Treimi.

Bătrânul bulibașă se uită foarte mirat la Mihu Inimă de Leu.

— Nu te înțeleg, căpitane!

— Nuta, strigă Mihu Inimă de Leu, supărat, nu te face că nu înțelegi!

— Cu toate acestea, nu te înțeleg, căpitane! Nu știu ce vrei să spui! zise bulibașa Nuta cu atâta seninătate că ai fi băgat mâna în foc că spune adevărul.

— Nu? întrebă Mihu Inimă de Leu, privindu-l țintă în ochi. Așadar, vrei să spui că n-au fost doi țigani din tabăra ta prin apropierea Schitului Sfintei Treimi?

— Eu nu știu nimic despre așa ceva!

— Și nici nu știi că acești țigani să fi adus aici o fată îmbrăcată în veștminte de călugăriță pe care au pescuit-o în pârâul ce curge pe lângă mănăstirea, de care ți-am amintit?

Bulibașa Nuta era un mare artist al prefăcătoriei. El nu-și pierdu cumpătul nicio clipă și tăgădui cu încăpățânare totul, fără să clipească din ochi măcar.

— Te-a îndreptat rău, cine te-a îndreptat la noi, căpitane, fiindcă aici n-a fost adusă nicio fată. Dimpotrivă, suntem deznădăjduiți, deoarece Stanca a dispărut fără urmă și nu e chip să dăm de ea!

— Din pricina Stancăi nu trebuie să vă îngrijorați. Din moment ce eu am luat-o cu mine, tot eu mă voi îngriji și s-o aduc înapoi. În ceea ce o privește pe cealaltă fată însă, în zadar căutați să mă duceți de nas, fiindcă știu cu siguranță că țigani de ai tăi au răpit-o!

— Te înșeli, căpitane! Și te-aș ruga chiar să nu asemuiești țiganii mei cu țiganii unui alt bulibașă.

— Chiar dacă aș vrea să-i asemuiesc și n-aș putea deoarece prin împrejurimi nu mai sunt alți țigani nomazi.

— Asta nu înseamnează însă că cei doi țigani, de care vorbești tu, nu puteau veni și de mai departe... Pe urmă, cine-ți spune că țiganii care au furat fata despre care vorbești, nu erau țigani robi ai vreunui boier de prin partea locului? Cercetat-ai pe acolo să vezi dacă nu cumva răpitorii erau robi?... Și pe urmă, căpitane, nu ne cunoști de ieri, de alaltăieri și ști că noi nu avem obiceiul de a răpi femei pentru a stoarce preț de răscumpărare...

Mihu Inimă de Leu rămase pe gânduri. Bulibașa îi vorbise cu atâta seninătate, cu atâta hotărâre, încât începu să creadă și el că Nuta putea să aibă dreptate. Tocmai voia să se întoarcă spre Dan Dragomir, pentru a se sfătui cu el asupra celor ce aveau de făcut, când deodată, liniștea ce urmă fu spintecată de un țipăt înăbușit.

Mihu Inimă de Leu auzi țipătul acesta și își ridică iute capul. Pe urmă se întoarse spre Dan Dragomir.

— Ai auzit?

— Țipătul? Firește că l-am auzit!

— De unde să fi venit?

Zicând acestea se uită la bulibașa Nuta al cărui chip însă nu trăda nici cea mai mică teamă sau uimire.

— Țipătul acela? întrebă Nuta, nepăsător.

— Da. Cineva a strigat ajutor!

— Vezi-ți de treabă, căpitane, răspunse bulibașa, zâmbind. Sunt fete care se joacă cu flăcăii.

Atunci însă țipătul se auzi din nou, de data aceasta, ceva mai ascuțit și mai deznădăjduit.

Mihu Inimă de Leu sări în sus și strigă:

— Asta nu mai e glumă! Vreți să mă amăgiți, să mă înșelați pe mine, dar nu se poate!… Nuta, voi țineți pe cineva prizonier aici!

— Vai de mine, căpitane! Se poate?

— Nu minți! tună atunci și Dan Dragomir. Înainte, căpitane! Trebuie să cercetăm tabăra țiganilor și vei vedea că vom da peste cine căutăm!

— Să mergem, Dane!

Și fără a mai spune vreun cuvânt, porniră.

Bulibașa însă, li se așeză în cale.

— Căpitane, nu te duce, căci și așa te duci în zadar!

— Piei din fața mea! strigă Mihu Inimă de Leu și un singur ghiont fu îndeajuns pentru ca bulibașa să se rostogolească la pământ.

Bătrânul Nuta însă sări de la pământ, cu o vioiciune de necrezut, pentru vârsta sa și chemă iute la sine pe un copil de țigan care se juca prin apropiere.

— Aleargă cât te țin picioarele la cortul lui Mirko și spune-i să fugă deoarece Mihu Inimă de Leu cercetează toate șatrele.

Copilul de țigan începu să alerge spre cortul lui Mirko iar bulibașa Nuta porni și el după Mihu Inimă de Leu și Dan Dragomir.

Dar cum mergea după cei doi bandiți deodată se mișcă un tufiș pe lângă care trecuse.

Nuta făcu speriat un pas înapoi. Credea că are de-a face cu vreun nou dușman neașteptat, dar se liniști îndată căci văzu capul lui Rașa, fiul său.

— Mihu Inimă de Leu vrea să cerceteze toată tabăra! șopti bulibașa, speriat.

— Știu! răspunse Rașa. Am auzit tot ce s-a petrecut, deoarece m-am furișat prin tufiș până la cortul tău… Fii fără grijă însă, tată, căci nu-și va ajunge scopul…

— Fără îndoială că vrea să ne-o răpească și pe această fată albă… Însă asta nu o vom mai răbda…

Rașa ridică atunci mâna și într-însa lui strălucea un cuțit.

— Mai curând va pleca Mihu Inimă de Led pe lumea cealaltă decât să ne mai ducă pe cineva din tabără!

Tata și fiul porniră după căpetenia bandiților și tovarășul său, care se uitau pe rând, dintr-o șatră într-alta, urmați de privirile pline de ură ale țiganilor.

— Pe aici trebuie să fie! zise Dan Dragomir, arătând spre pădurice. Sunt pe deplin încredințat că de aici a venit strigătul de ajutor.

— Ai dreptate și mie mi s-a părut la fel. Numai că după cât poți vedea și tu de aici încolo nu se mai vede nicio șatră iar în acelea pe care le-am cercetat n-a fost chip să dăm peste nimeni.

— Să nu cumva să fie în pădurice!

— În orice caz, nu strică să aruncăm o privire și acolo.

Tocmai atunci îi ajunseră din urmă și bulibașa și cu fiul său. Rașa însă, după pățania de mai înainte, se gândi că ar fi mai bine să rămână ceva mai la urmă pentru a nu avea prilejul de-a face cunoștință cu pumnii lui Mihu Inimă de Leu.

Zărindu-l pe Nuta, căpetenia bandiților se răsti l a el:

— Nuta, te sfătuiesc să-mi spui unde ați ascuns fata mai înainte de a o găsi noi căci atunci va fi vai și amar de tine!

Bulibașa se înclină, supus, în fața căpeteniei bandiților. El voia cu orice preț să-i dea timp lui Mirko să fugă și pentru a-și atinge acest scop făcu tot ce-i stătu în putință să-l împiedice pe Mihu Inimă de Leu din cercetările sale, fie chiar și numai pentru câteva minute.

— Ți-am spus, căpitane, sărut mâna, zise el, lingușitor, că eu nu știu despre niciun fel de fată… S-ar putea însă ca, vreunul din oamenii mei s-o fi adus aici pe fata aceea îmbrăcată în veștminte de călugăriță, dar fără știrea mea. De aceea, poate n-ar strica să-i întrebăm.

Mihu Inimă de Leu se uită scrutător în ochii bulibașei și nu răspunse nimic, deoarece nu putea să-și dea seama, dacă Nuta spune adevărul sau minte.

Bulibașa se întoarse spre țiganii care se luaseră după ei și-i întrebă:

— Știți voi ceva, despre o fată cu veștminte de călugăriță care ar fi fost adusă în tabăra noastră?

Țiganii tăgăduiră toți, ca unul.

Această negare generală îl făcu pe Mihu Inimă de Leu să se îndoiască pentru a doua oară. El se gândi din nou că poate umblă pe urme greșite, dar în clipa aceea țipătul înăbușit se arizi din nou:

— Ajutor!… aju…

Și deodată, ca și când cineva ar fi vârât un căluș în gura aceluia ce striga, țipătul muri.

Cei doi prieteni se uitară unul la altul. Țipătul venise de undeva de prin apropiere.

Țiganii tresăriră înspăimântați. Mihu Inimă de Leu se răsti furios peste măsură, la bulibașa, care stătea lângă el:

— Iar ai vrut să mă înșeli, câine de țigan! Dar pentru asta îți vei mușca tu buzele!

Acum nu era momentul oportun, pentru a se socoti cu Nuta.

Dan Dragomir o și luase la goană în direcția de unde auzise glasul și Mihu Inimă de Leu fugi după prietenul său.

Atunci însă, auzi deodată în urma sa un urlet plin de patimă:

— A sosit clipa să ne răfuim, Mihule Inimă de Leu.

Căpetenia bandiților se opri și se întoarse cu o mișcare fulgerătoare.

În spatele lui îl zări pe Rașa. În ochii lui negri ardea o lumină plină de ură iar în mâna lui ridicată lucea lama unui pumnal.

Încă o clipă și pumnalul lovi. Mihu Inimă de Leu de-abia mai avu vreme să sară la o parte în ultimul moment.

Rașa urlă ca o fiară sălbatică văzând că planul nu-i reușise și sub stăpânirea urii care-l orbea ridică pumnalul din nou pentru a lovi și a doua oară. Mai înainte însă ca pumnalul să se fi coborât din nou, groaznicul pumn al lui Mihu Inimă de Leu și lovi tâmpla țiganului care se prăbuși la pământ fără a mai scoate vreo vorbă. Lovitura data în frunte, cu o putere cum numai la Mihu Inimă de Leu se putea întâlni, îl omorî pe loc pe țigan.

Bulibașa și ceilalți țigani rămaseră încremeniți. Peste o clipă însă toți se repeziră la trupul neînsuflețit al lui Rașa și căutară să-l readucă la viață pe fiul bulibașei. Dar pumnul lui Mihu Inimă de Leu nu prea avea obiceiul să mângâie, când lovea și toate încercările țiganilor de a-l deștepta pe Rașa rămaseră fără de rezultat.

Nuta începu să urle ca o fiară rănită când își văzu fiul ucis și ceilalți țigani începură și ei să murmure din ce în ce mai amenințător.

— Asta n-o mai putem răbda!

— Jos cu Mihu Inimă de Leu!

— Rașa trebuie răzbunat!

— Să piară ucigașul!

Între timp Mihu Inimă de Leu și intrase în pădurice. Dan Dragomir fugea mai înainte dar căpetenia bandiților îl ajunse din urmă, deoarece îndată după doborârea lui Rașa, pornise și el după prietenul său.

Peste câteva clipe, cei doi prieteni zăriră aici, în mijlocul păduricii, încă un cort așezat cu totul în afară de tabăra țiganilor.

— Acolo trebuie să fie! strigă Dan Dragomir..

Alergară mai departe și în curând dădură la o parte foaia de cort care ținea loc de ușă.

— E gol! strigă Mihu Inimă de Leu dezamăgit.,

— Acum un minut însă, nu era gol! zise Dan Dragomir.

— Ce te face să crezi aceasta?

Dan Dragomir ridică de la pământ o bucată de stofă cafenie.

— Privește! îi zise el căpitanului, arătându-i bucățica de ștofă.

— Ce este asta?

— Călugărițele poartă veștminte făcute din ștofă de culoarea aceasta. Acum nu mai încape nicio îndoială că Mioara a fost pe aici și fără îndoială că bucata aceasta de ștofă i s-a rupt din veșmânt în timpul luptei care pesemne că s-a dat aici în cort.

— Sfinte Dumnezeule!

Dan Dragomir însă, nu disperă, ci strigă, cu înfrigurare:

— Să mergem… să mergem… fiindcă trebuie sa fie încă pe aici, prin apropiere!

Cei doi prieteni se puseră din nou pe fugă.

— Adineauri i-am mai auzit strigătul de ajutor, zise Dan Dragomir, în vreme ce fugea, alături de căpitan, pesemne că, atunci au scos o din cort!

— După ei!

Alergară mai departe și peste câteva minute Mihu Inimă de Leu strigă, triumfător:

— Uite-i!

La o depărtare de vreo douăzeci de pași îl zăriră pe Mirko care ducea în brațe trupul căzut în nesimțire al unei femei.

— Stai! strigă Dan Dragomir după el căci dacă nu te culc la pământ!

Dar țiganul nici nu se gândi să se oprească. Fugea din răsputeri, cu toate că nu prea putea înainta iute deoarece trebuia să o ducă în brațe și pe Mioara, care-și pierduse cunoștința.

Depărtarea între urmărit și urmăritori scădea văzând cu ochii și nu mai putea să treacă decât câteva clipe până când Mirko avea să fie ajuns. Deodată însă în spatele urmăritorilor răsună un urlet sălbatic, urmat de alte strigăte războinice. Uitându-se îndărăt, cei doi voinici văzură că toată tabăra țiganilor pornise pe urmele lor.

Urlete sălbatice tăiară liniștea solemnă a pădurii și din strigătele îndrăcite Dan Dragomir desprinse cu groază o frază care se repeta necontenit. Și această frază era următoarea:

— Moarte lui Mihu Inimă de Leu!

Dan Dragomir se întoarse spre prietenul său.

— O nouă primejdie! zise el, fugind înainte. Țiganii s-au răzvrătit împotriva noastră!

— Da, răspunse Mihu Inimă de Leu, fiindcă l-am trimis pe lumea cealaltă pe Rașa, care a sărit la mine cu un pumnal.

— Atunci, ce ne facem, căpitane?

— Nu te îngriji, Dane! Cu hoarda aceasta lașă terminăm noi, iute. Trebuie însă s-o scăpăm și pe Mioara.

Între timp depărtarea dintre voinici și Mirko se redusese la câțiva pași și atunci își dădu seamă și țiganul că orice încercare de fugă ar fi fost zadarnică. Nu mai puteau să treacă decât câteva clipe până când urmăritorii îl ajungeau și își dădea seama că nu mai putea să nădăjduiască la nicio îndurare din partea lui Mihu Inimă de Leu.

De aceea, se gândi să rezolve problema în chipul cel mai puțin primejdios pentru el. Oricât de greu îi venea, totuși își dădu seama că trebuia să renunțe la Mioara, care-și pierduse cunoștința din pricina zbuciumului sufletesc prin care trecuse. De aceea, se opri o clipă, o așeză pe fată pe pământ și apoi, scăpat de povara trupului ce-l purtase în brațe până atunci, fugi mult mai ușor spre inima pădurii.

Socoteala lui Mirko fusese întemeiată. De îndată ce văzu că aceea pe care o căuta nu mai era în primejdie, nu se mai sinchisi de răpitorul ei ci se gândi numai la fată.

Dintr-o singură săritură el fu lângă fata îmbrăcată în veștminte de călugăriță, se aplecă, o privi… O singură privire îi fu îndeajuns pentru a o recunoaște pe femeia adorată, pe femeia, de care îl lega dragostea cea mai fierbinte și mai curată, ce s-a prins vreodată în vreo inimă omenească.

— Mioaro! exclamă el, în prada unei bucurii de nedescris.

— Ea este! strigă și Dan Dragomir, cu aceeași bucurie. Ți-am spus eu căpitane, că trăiește!

— Slavă Ție, Doamne! exclamă Mihu Inimă de Leu, că mi-ai îngăduit s-o mai regăsesc în viață!

După aceea se întoarse din nou spre fata care zăcea nemișcată în fața sa.

— Mioaro!... Mioara mea!

Aplecându-se îi acoperi obrajii cu sărutări. Mioara Comăneanu își deschise ochii încet și ochii aceștia minunați se uitară nedumeriți, mirați, uluiți la chipul aceluia, care se apleca peste ea.

— Stanislau... îngână ea.

— Da, eu sunt, Mioara mea dragă!

— Să fie cu putință?...

Nenorocita fată, căreia soarta îi făcuse parte de atâtea grele încercări, nu-și mai putu stăpâni nervii și își pierdu cunoștința din nou.

Între timp însă țiganii se apropiau tot mai mult și mai amenințător.

Mihu Inimă de Leu se uită în urmă și văzu apropierea hoardei sălbăticite a țiganilor.

— Căpitane, suntem pierduți! strigă Dan Dragomir, deznădăjduit.

Căpetenia banditilor își întoarse capul foarte liniștit și răspunse, fără cea mai neînsemnată îngrijorare:

— Nu suntem pierduți de loc!

— Căpitane, dar nu vezi că au și ajuns lângă noi?

— Lăsă-i pe seama mea!

— Ce vrei să faci?

— Ascultă! Ia-o în brațe pe Mioara și fugi cu ea! Du-te la caii noștri, fă un ocol, ieși cu ei la șosea și așteptați-mă acolo! Până atunci îi voi împiedica eu pe acești ticăloși să mai înainteze.

— Singur?

— Singur! răspunse Mihu Inimă de Leu atât de liniștit, ca și când ar fi fost vorba de lucrul cel mai simplu din lume.

Dan Dragomir o luă în brațe pe Mioara care nu-și revenise încă în fire.

— Dar grăbește-te, Dane! îl zori căpetenia banditilor al cărui singur gând era salvarea Mioarei.

În clipa următoare Dan Dragomir și dispăru printre copacii pădurii ducând-o cu sine și pe Mioara Comăneanu.

Iar Mihu Inimă de Leu se întoarse spre hoarda răzvrătiților, hoardă care se apropia cu o furie sălbatică de locul unde se găsea căpitanul de bandiți.

— Dacă mai îndrăzniți să faceți un pas, strigă el, peste măsură de furios, îl culc la pământ pe cel dintâi care se apropie de mine!

Căpetenia banditilor avea câte un pistol în fiecare mână.

Din mijlocul țiganilor se auzi o detunătură de pistol și glontele trecu prin imediata apropiere a urechii lui Mihu.

De-abia acum își dădu seama Stanislau Rimsky, cum că gluma se îngroașe mai mult decât și-ar fi putut el închipui. Dacă i-ar fi spus cineva vreodată că va veni o zi când acest popor laș se va răzvrăti împotriva lui și-l va ataca chiar, Mihu Inimă de Leu i-ar fi spus fără nicio îndoială că este nebun. Chiar și acum când îi vedea apropiindu-se, atât de războinici, atât de amenințători, parcă tot nu-i venea să creadă că era o realitate răzvrătirea lor.

Și totuși, cu câteva minute mai înainte, unul din ei îl atacase cu cuțitul, iar acum toată tabăra se ridicase împotriva lui.

La detunătura de pistol, Mihu Inimă de Leu răspunse și el din dosul unui puternic trunchi de copac în spatele căruia se ascunsese. Glontele lui însă nu-și greși ținta ca glontele tras din rândurile tuciuriilor și unul din țiganii mai războinici din frunte se prăbuși la pământ cu un țipăt de durere.

La vederea cadavrului însângerat, hoarda țiganilor se opri o clipă, însă Nuta, bulibașa, îi ațâță din nou.

— Nu vă temeți! strigă el! Nu e nici el decât tot un om ca noi! Multă vreme nu se va putea împotrivi.

Ceilalți începură să strige și ei, văzând că războinicii se opriseră și fetele mai ales strigau de răsuna pădurea de țipetele lor fioroase:

— E singur!

— Nu vă temeți!

— Trebuie să cadă!

— Să piară Mihu Inimă de Leu!

Drept răspuns la aceste ațâțări se auzi o nouă detunătură de pistol și în aceeași clipă aproape se prăbuși la pământ, scăldat în sânge, un al doilea țigan din cei mai gălăgioși.

Gloanțele lui Stanislau Rimsky nu dădeau greș. Și în vreme ce trăgea cu unul din pistoale, cu cealaltă mână și-l

încărca pe al doilea, pentru a nu rămâne dezarmat nicio singură clipă.

Gloanțele lui porneau fără întrerupere, în vreme ce el însuși se ascundea mereu după copaci spre a nu servi de țintă armelor țiganilor.

...În urma pierderilor suferite țiganii fugiră îngroziți din luminișul unde nu aveau nici un scut apărător și la propunerea lui Nuta hotărâră să facă un ocol mai mare pentru a-l înconjura astfel pe Mihu Inimă de Leu, care în chipul acesta n-ar mai fi putut scăpa, tot astfel ca și Mioara Comăneanu și Dan Dragomir pe care țiganii îi credeau prin apropierea căpitanului bandiților.

Țiganii începură deci să se retragă, cu multă băgare de seamă, dar și în timpul retragerii gloanțele lui Mihu Inimă de Leu săvârșiră o adevărată pustiire în rândurile lor. O împușcătură o urma pe cealaltă și fiecare din gloanțele lui dobora la pământ câte un tuciuriu.

Stanislau Rimsky cunoștea îndeajuns viclenia țiganilor și-și dădea seama că în dosul acestei retrageri trebuia să se ascundă vreun șiretlic. De aceea se gândi îndată să facă ceva pentru a răsturna planul răzvrătiților.

Ascuns în dosul puternicului trunchi de copac el urmări cu multă luare aminte fiecare mișcare a țiganilor. Văzând direcția spre care se retrăgeau el înțelese îndată că planul țiganilor era să-l înconjoare din toate părțile, pentru ca în chipul acesta să nu se mai poată apăra.

De la plecarea lui Dan Dragomir cu Mioara Comăneanu trecuse aproape o jumătate de ceas și în acest răstimp Mihu Inimă de Leu își zise că prietenul său va fi ajuns la șosea. De aceea el se gândi cam să facă spre a se îndrepta și el spre locul de întâlnire, spre locul unde îl aștepta Mioara, scumpa lui Mioara, pe care de-abia o regăsise.

Gândul la iubita sa îi întări și mai mult dorința de a se ști în afară de lanțul viu ce se forma tot mai mult în jurul său și-l îndemnă și mai mult să fugă, oricât de îndrăzneață ar fi

fost evadarea din mijlocul cercului ce se strângea aproape cu desăvârșire.

Din când în când tăcerea pădurii era străbătută de fluierături ascuțite. Acestea erau semnalele prin care se înțelegeau între ei țiganii care se pregăteau de atac. Prin aceste fluierături fiecare tuciuriu arăta tovarășului său locul unde se afla pentru ca cercul ce se strângea în jurul căpeteniei bandiților să fie cât mai complect.

Stanislau Rimsky mai așteptă câteva clipe, apoi deodată porni cu multă băgare de seamă înainte.

El merse înainte spre locul unde cu o jumătate de ceas mai în urma se găsea încă tabăra țiganilor și de unde tuciuriii se răspândiseră în toate părțile. O singură privire fu îndeajuns pentru căpitanul de bandiți pentru a-și putea da seama care era situația.

Își dăduse seama că dacă se retrăgea înapoi atunci nu va putea scăpa, deoarece țiganii îl vor ajunge și-l vor înconjura. Singurul mijloc de scăpare părea să fie numai să se arunce de bună voie în groapa leilor, adică să caute să ajungă la șosea trecând prin tabăra țiganilor, adică pe acolo pe unde tuciuriii se așteptau mai puțin ca vrăjmașul să se retragă.

Mijlocul acesta de scăpare era cam primejdios dar în orice caz părea singurul.

De aceea el înainta mereu, pas cu pas, până când ajunse la luminiș, unde se trânti deodată pe burtă pentru a nu fi văzut de vreunul din țiganii care se pregăteau de atac.

Și în vreme ce țiganii, orbiți de dorul de răzbunare, se îndepărtau tot mai mult de el, bănuindu-l tocmai în partea opusă a pădurii, Mihu Inimă de Leu izbuti să treacă cu bine și cea mai primejdioasă parte a retragerii sale: luminișul din pădure…

Ajungând din nou între copaci… se ridică în picioare deoarece trunchiurile groase ale arborilor îl fereau de privirile urmăritorilor.

Acum, chiar și cel mai apropiat țigan era la o depărtare de cel puțin cincizeci de pași de el.

Mihu Inimă de Leu râse cu poftă când se gândi cum îi păcălise pe țiganii care voiau să-l prindă la mijloc, după aceea trecu cu pași grăbiți prin tabăra unde nu mai erau decât câteva femei, câțiva bătrâni și copii.

Dar când aceștia îl zăriră pe căpitanul bandiților alergând din răsputeri prin tabără începură să strige, cât îi ținea gura:

— Aici este Mihu Inimă de Leu!

— Săriți, căpitanul bandiților fuge!

— Ajutor!

— Veniți înapoi!

Dar Stanislau Rimsky nu se sinchisi prea mult de aceste țipete deznădăjduite, deoarece știa că dacă reușește să pună mâna pe vreun cal atunci niciun țigan nu mai era în stare să-l ajungă.

Într-o clipă el ajunse la locul unde țiganii își țineau caii deshămați. El mai avu chiar și timp să-și aleagă calul cel mai bun, pe care, după ce-l găsi, se avântă dintr-o singură săritură și dându-i pinteni îl făcu să zboare nu altceva. Nu trecură nici trei minute și căpitanul bandiților alerga pe șosea.

În timpul acesta țiganii cercetau furioși locul unde-l lăsaseră cu câteva minute mai înainte pe Mihu Inimă de Leu. Spre nemărginita lor uimire însă căpetenia bandiților dispăruse de parcă l-ar fi înghițit pământul.

Tuciuriii căutau deznădăjduiți prin pădure când deodată unul din copiii rămași în tabără apăru gâfâind din pricina sforțării făcute de a fugi cât mai iute.

— Mihu Inimă de Leu… Mihu Inimă de Leu!

— Ce s-a întâmplat cu Mihu Inimă de Leu? se răsti bulibașa la copilul trimis de bătrânii din tabără.

— A fugit… trecând prin tabără!

— Dare-ar benga în el, strigă bulibașa, furios, dar atunci îl putem noi căuta pe aici până în ziua de apoi!… Măi,

băieți! le strigă el supușilor săi care se adunară în grabă în jurul lui.

Nuta, bulibașa țiganilor, le povesti tuciuriilor felul în care căpetenia bandiților se pricepuse să-i tragă pe sfoară, fugind tocmai pe acolo pe unde nimeni nu s-ar fi așteptat.

La auzul acestei știri, țiganii începură să înjure și să blesteme și se înapoiară în tabără deoarece orice căutare prin pădure nu mai avea niciun rost. În tabără apoi aflară că Mihu Inimă de Leu fugise cu cel mai bun cal și atunci țiganii începură să blesteme și mai furioși deoarece își dădură seama că dușmanul le scăpase cu desăvârșire deoarece ar fi fost cu neputință să-l mai poată ajunge.

Nuta, bulibașa, mai ales, turba de mânie.

— De-abia acum va începe nenorocirea noastră! striga el, deznădăjduit. Nu mai încape nicio îndoială că Mihu Inimă de Leu nu va lăsa lucrurile baltă ci se va înapoia cu ceata lui de bandiți și se va răzbuna cumplit... Dacă izbuteam să-l trimitem pe lumea cealaltă atunci habar n-aveau și nu trebuia să ne mai temem de mânia lui!... Acum însă, n-ajunge că mi l-a ucis pe fiul meu, pe sărmanul Rașa și încă vreo alți șase-șapte voinici, dar trebuie să ne mai și temem necontenit de mânia lui, de răzbunarea lui, care poate să cadă pe capul nostru în orice clipă...

— Așa este! zise și un alt țigan mai în vârstă.

— Ce este de făcut? se frământă bulibașa Nuta. Dacă vine aici cu oamenii lui, ne va pustii toată tabăra și ne trage în țeapă pe toți!... Dracul ne-a pus să ne luăm la harță cu Mihu Inimă de Leu!

— Nu ne rămâne altceva de făcut, urmă bătrânul țigan, decât să plecăm de prin ținutul acesta cât mai departe, ca să nu mai poată da de urma noastră.

— Ai dreptate, încuviință și bulibașa. Ne vom îngropa morții și pe urmă ne vom duce mai departe pentru ca Mihu inimă de Leu să nu ne mai poată da de urmă niciodată... Pregătiți-vă de drum băieți! Strângeți corturile, adunați tot

ce avem aici și să pornim cât mai iute din acest loc unde s-a dezlănțuit asupra noastră o nenorocire atât de mare.

*
*   *

Mihu Inimă de Leu nu cruță calul care alerga pe șoseaua prăfuită de parcă ar fi avut aripi. Pe voinic îl mâna, îl gonea dorul de neînvins de a se întâlni cât mai iute cu Mioara Comăneanu. Inima îi bătea să-i spargă coșul pieptului și în câteva clipe uitase cu desăvârșire de primejdiile prin care trecuse mai adineauri în tabăra țiganilor. Mintea lui nu mai putea să primească alt gând decât pe acela că în curând își va revedea iubita și că, de acum înainte, o va putea apăra împotriva oricărei primejdii și în sfârșit vor putea fi unul al altuia.

În vreme ce căpetenia bandiților nu pregetase să se măsoare el singur cu întreaga tabără a țiganilor răzvrătiți, Dan Dragomir și cu Mioara Comăneanu făcuseră o bună bucată de drum. Mihu Inimă de Leu trebui deci să-și mâne calul din răsputeri dacă voia să-și ajungă prietenul și iubita.

Privirea lui scruta mereu orizontul, așteptând să vadă când se vor ivi în zare făpturile celor căutați. Făcuse și el o bună bucată de drum și văzând că tot nu poate să dea peste Dan Dragomir și Mioara, începuse să se neliniștească.

Îngrijorarea lui însă nu ținu decât doar câteva clipe deoarece îndată chipul i se însenină și ochii lui trădară o bucurie fără margini. În depărtare se iviseră doi călăreți.

— Ei sunt! exclamă Mihu Inimă de Leu, dând pinteni calului.

Roibul, simțind parcă dorul călărețului, pe care-l ducea în spinare, alerga ca vântul.

Depărtarea scădea mereu și Mihu Inimă de Leu se aștepta din moment în moment să vadă că cei doi îi

observaseră apropierea. De altfel nici nu trebui să aştepte prea mult pentru aceasta deoarece urechea deprinsă a lui Dan Dragomir auzi îndată tropotul unui cal care venea în urma lui şi întorcându-şi capul se adresă apoi, fericit, Mioarei Comăneanu:

— Vine, uite că vine şi Stanislau!

Mioara îşi întoarse capul şi ea şi cine ar putea descrie bucuria pe care o simţi sufletul său când îl zări pe călăreţul care se apropia ca vântul.

O fericire fără margini îi cuprinse sufletul, inima era parcă pe punctul să-i crape din pricina prea marii bucurii care o năpădise. De-abia după ce-şi revenise în fire din leşin, de-abia atunci putu Mioara să-şi dea seama într-adevăr ce fericire însemnează pentru ea revederea cu Stanislau Rimsky.

Ea îşi reaminti de clipa din pădure când zărise chipul lui Rimsky aplecat asupra sa; atunci însă nu-şi revenise în simţiri decât numai pentru câteva secunde şi când zări înaintea sa chipul drag al aceluia pe care nu-l mai văzuse de vreme îndelungată, Mioara crezuse că visează.

Nu-i venea să creadă că era realitate şi până când să se încredinţeze că nu visează îşi pierdu din nou cunoştinţa.

Ea nu se încredinţă de adevăr decât numai când îşi reveni în fire pentru a doua oară şi când îl zări alături de ea pe Dan Dragomir, vechiul şi credinciosul prieten. Dar de-abia apucară să schimbe câteva vorbe că şi trebuiră să fugă mai departe. Dan Dragomir o zorea grozav, deoarece el îşi dădea seama că fiecare minut de întârziere putea să le fie fatal.

Când Mioara îl întrebă unde este Stanislau Rimsky, Dan nu voi să i spună ce însărcinare primejdioasă îşi luase căpitanul, deoarece prin aceasta n-ar fi făcut decât s-o înspăimânte şi mai tare pe fata care şi aşa nu prea era ea stăpână pe nervii săi.

Era oare de mirare când trecuse prin atâtea nenorociri în decurs numai de câţiva ani?

Dar dacă nu-i spusese adevărul, era și pentru că Dan Dragomir era încredințat că Stanislau Rimsky o va scoate la capăt cu țiganii răzvrătiți. Cunoștea îndeajuns de bine curajul lui fără margini, puterea-i de neînvins, gândirea-i repede, care se valorifica mai ales în grabnica pricepere a situațiilor, așa că, nu s-ar fi îngrijorat de prietenul său nici chiar dacă ar fi avut de luptat cu o trupă și mai numeroasă de țigani.

Amândoi descălecară și așa așteptară sosirea lui Rimsky a cărui făptură se desprindea tot mai bine din volbura de praf ce stârnea în jurul său calul care alerga într-un galop nebun.

Peste câteva minute Rimsky îi și ajunse și sări de pe cal pe când acesta nici nu se oprise încă.

În clipa următoare cei doi îndrăgostiți pe care soarta îi încercase atât de greu, căzură unul în brațele celuilalt, în prada unei fericiri, ce mi poate fi descrisă de nicio pană omenească.

Dan Dragomir, puternicul și dârzul Dan Dragomir, fu chiar și el adânc impresionat când văzu scena aceasta. El își aminti că nu de mult el fusese martorul unei scene asemănătoare în apropierea conacului de pe Brateș și atunci cei doi îndrăgostiți căzuseră unul în brațele celuilalt cu aceeași uitare de sine ca și acum.

El fusese și atunci martorul bucuriei lor. Atunci crezuse că aceste două făpturi, atât de greu încercate de soartă, s-au regăsit pentru a nu mai fi despărțite niciodată, pentru a putea gusta în sfârșit din atât de mult dorita cupă a fericirii și iată câte, dar câte nu s-au mai întâmplat într-un timp relativ atât de scurt!

Dar din noile lovituri, din noile amărăciuni crescuseră pentru ei noi fructe ale bucuriei, noi roade ale fericirii.

— Mioaro!

— Stanislau!

— Scumpa mea!

— Slavă Domnului că te-am regăsit!

— Doamne, cum să-ți mulțumesc că, m-ai ajutat să ne mai revedem!

— Iubirea mea!

— Fericirea mea! Acum vei fi a mea, nimeni nu mi te va mai putea lua, vei fi a mea…

— Pentru vecie!

Și iarăși se sărutară.

Dan Dragomir ar fi vrut să-i spună lui Rimsky că ar fi timpul să pornească mai departe dar nu-l lăsă inima să le tulbure fericirea.

— Dar cum ai dat de mine? întrebă Mioara, foarte mirată.

— Te-am căutat peste tot. M-am strecurat chiar și în Schitul Sfintei Treimi. Aflând unde te găsești am căutat să te scap de-acolo și atunci mi-au adus zguduitoarea veste că, te-ai înecat în pârâul care trece pe lângă mănăstire.

— N-a lipsit mult să mă înec, într-adevăr!

— Îți închipui, iubita mea, cum am primit eu vestea aceasta. Mi se părea că nu voi mai putea îndura și această nouă lovitură a soartei. Dan însă care nu m-a părăsit nicio clipă, a venit să mă mângâie, să mă îmbărbăteze, să caute să mă încredințeze că n-ai murit și cuvintele lui bune și frățești, au stârnit în sufletul meu noi nădejdi. Dumnezeu să-l binecuvânteze pentru ceea ce a făcut, căci fără el, cine știe ce s-ar mai fi întâmplat cu mine.

Mioara îi întinse mâna lui Dan.

— Dragă Dane, zise ea, mișcată, toate comorile pământului n-ar fi îndeajuns pentru a răsplăti credința prieteniei tale, bunătatea sufletului tău… De aceea, neputându-ți răsplăti ceea ce ai tăcut pentru Stanislau și pentru mine, îngăduie-mi să-ți mulțumesc doar din suflet pentru toate acestea și să te socotesc și de acum înainte ca pe un adevărat frate al meu.

Dan Dragomir sărută mâna Mioarei și cuvintele ei sincere, calde, îl impresionară atât de mult, încât nu fu în stare să răspundă niciun cuvânt.

— Și dacă ai ști, zise atunci Stanislau Rimsky, cum te-am căutat peste tot locul când ai dispărut din conacul Vulpeștilor!

— Cum ați aflat?

— Încă în aceeași zi!

— Vai, nici nu vreau să mă mai gândesc la ceea ce s-a petrecut atunci… exclamă Mioara, țipând aproape de durere.

— Nici nu te mai gândi tu, dragă Mioaro, zise Stanislau Rimsky, căci mă gândesc eu îndeajuns și în locul tău!

— Stanislau!

— Pecetea infamiei mă arde și mă va mai arde și în viitor, atâta timp cât nu mă voi fi răzbunat pe boierul Panait Fotache… Până acum n-am izbutit să mă răzbun… În clipa de față de altfel nici nu este prin partea locului… Dar se va înapoia el și atunci…

Ochii voinicului aruncau scântei de ură, pumnii i se încleștară și vocea lui răsuna amenințătoare:

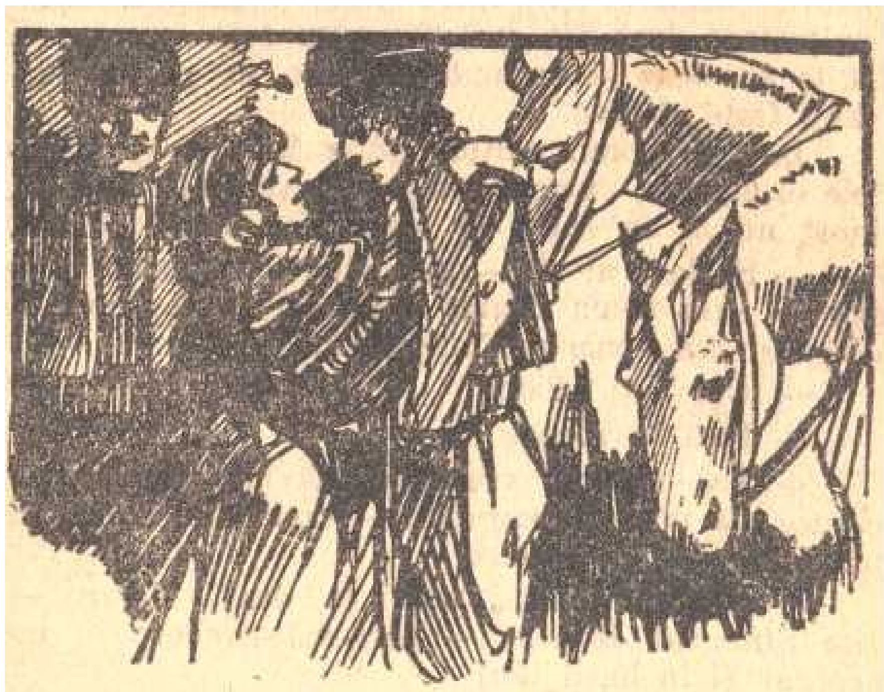
— Boierul Panait Fotache trebuie să plătească cu viața cruzimea faptei sale.

— Stanislau! strigă Mioara, când îl văzu pe Rimsky asemenea unei statui a răzbunării. Iarăși ai devenit Vulturul Morții?

— Nu! Nu! răspunse Stanislau Rimsky. Vulturul Morții a rămas acolo, în îndepărtata pădure a Rudinului. În Balta românească însă s-a născut… Mihu Inimă de Leu!

Mioara se uită mirată ia iubitul său.

— Ce-ai spus? îngână ea, neputându-și crede urechilor.

— Mioara mea, trebuie să știi că eu nu mai sunt Stanislau Rimsky, ci…

— Mihu Inimă de Leu?

— Da, Mihu Inimă de Leu!

— Dumnezeule Sfinte!

— De ce te terni, Mioara mea? De ce ai pălit atât de tare?

— Doamne… răspunse Mioara Comăneanu, numele Mihu Inimă de Leu a pătruns până și în Schitul Sfintei Treimi și se povestesc lucruri atât de îngrozitoare pe socoteala lui!

— Și tu le-ai dat crezare?

— Nu știam că este vorba de tine… și în singurătatea mănăstirii, îl uram pe Mihu Inimă de Leu.

— Dar acum?

Mioara se lipi de pieptul lui Stanislau Rimsky și zise:

— Acum… te iubesc… te iubesc… te iubesc…

CAPITOLUL 98
Noul căpitan

Printre părăsitele ruine romane de la Iglița, vechiul Troemis, se mută iarăși viața. De câteva zile Grigore Mușcam se mutase acolo împreună cu cei opt bandiți care se rupseseră de ceata lui Mihu inimă de Leu și printre părăsitele ruine bandiții își găsiseră într-adevăr un cămin și un adăpost minunat.

O scară secretă ducea dintre ruine și până în subteranele vechiului Castru roman, scară, care era ascunsă cu desăvârșire de dărâmături. Chiar și ochiul cel mai obișnuit cu asemenea locuri nu putea observa decât cu multă greutate această scară secretă.

Grigore Muscan și cu oamenii săi se rânduiră în subteranele acestor ruine și aici își aranjară toate lucrurile pe care le aduseseră cu ei din moara de pe malul Dunării. Bandiții lui Muscan nu uitaseră să ia cu ei nici merinde. Șunci întregi, roate de cașcaval, coaste de slănină, cârnați afumați, erau îngrămădite în noua locuință, de unde firește că nu lipsea nici un butoi cu vin, adus tot de la moara lui Mihu Inimă de Leu.

Printre ruine începu apoi o viață veselă pentru bandiți nu însă și pentru boierul Petrache Bănuț și fiica lui care aveau să cunoască zile foarte triste. Cei doi prizonieri fură așezați într-una din încăperile subteranei, încăpere care servise de temniță încă și pe vremea romanilor. Bietul boier, de altfel ca și fiica sa, Dochița, nu se puteau obișnui de loc cu noua viață care se deosebea atât de mult de

traiul pe care-l duseseră până atunci. Afară de aceasta, atât Grigore Muscan, cât și oamenii săi, îi umileau zilnic într-un chip atât de nemilos încât prizonierii ajunseseră aproape la disperare.

Noul căpitan de bandiți nu se sfia s-o pună pe jupânița Dochița la treburile cele mai josnice și fata boierului era silită să curețe zi de zi locuința subpământeană a bandiților și fără a crâcni deoarece la cea mai mică împotrivire Muscan o amenința că-l va bate iarăși pe tatăl său cu nuiaua de alun, de care boierul Petrache Bănuț se temea poate chiar mai tare decât de dracii din iad.

În cea dintâi zi a sosirii lor acolo, când serbară sfințirea noului adăpost, vinul cursese râu. Grigore Muscan făcea ce făcea și aducea mereu vorba de el pentru a fi sărbătorit și de fiecare dată le făgăduia bandiților că nici în sânul lui Avram nu le va merge atât de bine ca sub căpitănia lui.

— Veți vedea voi, zise el într-un rând, râzând hidos, că va veni o zi, când chiar și Mihu Inimă de Leu va cere să fie primit aici!

Bandiții râseră zgomotos.

Și turnară vin din nou, umplură din nou paharele și din nou le goliră până în fund. Vinul le dezlegă limbile, cineva începu să cânte și atunci bandiții strigară fericiți:

— Aceasta este viața cea adevărată! Sub Mihu Inimă de Leu n-aveam voie nici să crâcnim măcar. De băut nu ne lăsa să bem decât din an în Paște… Parcă eram niște pustnici și nu bandiți!… Aceasta este adevărata viață de bandit!

— Firește că, aceasta este cea adevărată! strigă și Grigore Muscan.

— Ei, tocmai, tocmai cea adevărată nu este nici asta! mormăi unul din bandiți.

— Dar ce mai lipsește?

— Ce lipsește? răspunse banditul, uitându-se scrutător în jurul său. Niciunul nu știți?… Ne lipsește lucrul de căpetenie… femeia!

Grigore Muscan râse cu poftă.

— De ce nu spui mai iute, omule? strigă Muscan. Nimic mai ușor decât să ne îndeplinim și această dorință!

— Cum?

— Vă repeziți până în sat, puneți mâna pe câteva fete frumoase și vă trăiți viața! Fiecare din voi să-și găsească perechea, căci viața nu-i frumoasă decât atunci când este trăită în doi!

Bandiții începură să urle de bucurie.

— Trăiască Muscan!

— Trăiască căpitanul!

— Asemenea căpitan ne trebuie nouă!

Muscan râse cu hohote.

— Cred că nu vă închipuiați că și eu voi duce aceeași viață de călugăr pe care a dus-o Mihu!

— Așa este căpitane! strigă unul din bandiți. Dar tu trebuie să ne slujești drept pildă!

— Eu mi-am și ales-o!

— Dar pe cine, oare?

— Pe jupânița Dochița, fata boierului Petrache Bănuț! vesti Grigore Muscan cu mândrie.

— Trăiască!

— Trăiască căpitanul!

Muscan îi și făcu un semn unuia dintre bandiți.

— Aduceți-o aici pe gingașa noastră jupâniță căci tare aș vrea să simt ce gust are sărutul ei!

— Bine, căpitane, dar și noi vrem câte o ibovnicuță! strigă unul din tovarășii lui Muscan.

— Dar v-am spus doar cum să vă faceți rost de ibovnice! Cine nu e un papă-lapte, nu va mai șovăi nicio clipă.

— Așa este!

— Bravo!

— Trăiască Muscan!

Și în mijlocul unor urlete sălbatice bandiții începură să se pregătească de a coborî în sat pentru a-și căuta ibovnice.

Între timp, jupânița Dochița Bănuț se ivi tremurând în mijlocul bandiților care se pregăteau de plecare. Ea nu putea să-și închipuie de ce o aduseseră acolo; instinctul însă îi șopti parcă cum că va avea parte de o nouă înjosire și de aceea tremura ca varga.

— Căpitane, nu vii cu noi? întrebă un bandit răgușit de băutură.

— De ce ar veni? răspunse un altul. Muscan nu mai are nevoie să-și răpească ibovnică! El o are la îndemână și și-a ales-o pe cea mai frumoasă și pe cea mai de neam…

Dochița auzise cuvintele acestea și se înroșise până peste urechi.

Ea voi să fugă, îngrozită, dar Muscan se răsti la ea pe un ton care nu admitea niciun fel de împotrivire:

— Rămâi!

Între timp încăperea se goli încetul cu încetul, bandiții se îndepărtară unul după altul și în curând se auzi tropot de cai, ceea ce însemna că ei și porniseră spre sat.

Grigore Muscan rămase singur cu Dochița Bănuț.

El își plimbă mulțumit și pătimaș privirea pe trupul fetei de boier, a cărei frumusețe suferise mult din pricina frământărilor din timpul din urmă. Obrajii îi erau palizi, părul răvășit, în jurul ochilor avea cearcăne vinete, dovadă că în ultimele nopți nu prea închisese ochii.

— Ei, frumoasă jupâniță, răsună glasul răgușit, tărăgănat al lui Grigore Muscan, n-ai vrea să te mai apropii puțin de mine?

Dar Dochița nu se mișcă din loc, ca și când picioarele i-ar fi prins rădăcini în pământ.

— N-ai auzit ce ți-am spus? strigă atunci Muscan pe un ton mult mai poruncitor.

Dochița se împotrivi, vădit îndurerată de atâta persecutare din partea soartei pe care ea o socotea nedreaptă:

— Lasă-mă să plec!… Nu te atinge de mine!

— Ia te uită, rânji Grigore Muscan, frumoasa fată de boier știe și să se roage! În schimb, cei de la conacul din Piatra Seacă, nu prea îmi vine să cred că i-au auzit vreodată această voce mieroasă! Acolo, la conac, ea nu știa decât să poruncească, da, să poruncească pentru ca oameni nevinovați să fie legați la stâlp și bătuți până la sânge cu nuiaua de alun!

— Ei, da, mă rog… ce mai vrei?

— Ce mai vreau?… Vreau să fi a mea frumoasă fată de boier!

Dochița țipă, speriată:

— Nu! niciodată!

Grigore Muscan începu să râdă batjocoritor.

— Ar trebui să-ți dai seama că aici orice împotrivire este zadarnică! E păcat să mai pierdem vremea cu cuvinte de clacă deoarece aici nu se întâmplă decât ceea ce vreau eu.

Cuvintele lui Grigore Muscan răsunară măsurat, încet, înfiorător de reci, amenințarea lor înspăimântând-o pe Dochița mai mult decât ar fi putut-o înspăimânta orice pe lumea aceasta.

De aceea, ea se aruncă în genunchi în fața căpitanului de bandiți și așa îl imploră:

— Pentru numele lui Dumnezeu, te rog, te implor, nu mă mai chinui și lasă-mă să plec împreună cu tatăl meu.

— Dorința ta e cam lipsită de modestie, frumoasă jupâniță! zise Grigore Muscan, batjocoritor.

— Nu-ți cer să-mi faci aceasta degeaba! urmă Dochița. Îți făgăduiesc solemn că nu ți se va întâmpla nimic și-ți voi plăti un preț de răscumpărare atât de mare, încât toată viața nu te vei mai îngriji de ziua de mâine.

— Parcă așa mă îngrijesc eu mult de ziua de mâine! răspunse Grigore Muscan, trufaș, ridicând din umeri.

— Atunci mă adresez inimii d-tale! continuă Dochița pe un ton și mai rugător. Gândește-te că nu se poate ca boierul Petrache Bănuț și cu fiica să mai îndure și pe mai departe înjosirile acestea…

— De ce nu s-ar putea? rânji Grigore Muscan. Dimpotrivă, poate să se aștepte la înjosiri și mai mari, căci la drept vorbind, prea i-a mers bine până acum… Da, da, frumoasa mea, până acum ne am purtat cu voi cu prea multă blândețe și mai ales cu tine!

— Nu se poate… nu se poate! strigă atunci Dochița, deznădăjduită și în deznădejdea ei își dădu pe față adevărata fire, ceea ce o durea mai mult, în situația în care se găsea. Eu sunt obișnuită să fac ce vreau, să locuiesc într-un conac frumos, să fiu îmbrăcată în mătăsuri, să fiu slujită de mulți servitori și nu să mă târâi prin mocirle ca acestea unde…

Lacrimile îi înăbușiră glasul.

Grigore Muscan se apropie de ea și-i zise, în șoaptă:

— Dacă nu-ți place viața aceasta, atunci ți-o poți schimba singură și cu multă ușurință!

— Atunci de ce nu mă lași să plec?

— Păi nu m-am gândit așa!

— Dar cum?

— Ibovnica căpitanului, zise Grigore Muscan, cu un ton, ca și când ar fi spus cel puțin „soția împăratului Rusiei”, se bucură printre bandiți de o stimă cu totul deosebită… Ea are mătăsuri, rochii scumpe, giuvaericale… tot ce vrea! Ea locuiește în odaia cea mai frumoasă, nu trebuie să muncească și este slujită de toată lumea…

Obrajii Dochiței se făcură ca jăratecul și strigă cu toată hotărârea:

— Nu-mi trebuie… cu prețul acesta nu-mi trebuie! Piei din fața mea!

Dar Muscan, în loc să se îndepărteze, sări la ea și vru s-o cuprindă în brațe dar Dochița îi alunecă din mâini și se uită la el cu scârbă și adânc dispreț.

— De ce te uiți la mine atât de disprețuitor, porumbița mea, ca și când cine știe ce păcat aș fi săvârșit? strigă Muscan.

— Bandit mârșav și ticălos ce ești! răspunse Dochița cu un nemărginit dispreț.

— Se poate, dar de aceea tot a mea vei fi! răspunse batjocoritor Grigore Muscan, care nici nu se sinchisea de cuvintele jignitoare pe care i le arunca fata.

— Niciodată! strigă fata boierului Petrache Bănuț.

— Ha, ha, ha! Vom vedea noi!

— Mai bine mă sinucid!

— Fii pe pace, căci voi fi eu cu ochii în patru ca să nu se întâmple una ca asta!

— Și totuși, vei vedea că nu-ți vei ajunge niciodată scopul tău josnic…

Ochii lui Grigore Muscan avură o lucire ironică:

— Nu? Ce tot spui? Dar ce vei zice când se vor înapoia oamenii mei din sat și-i voi pune să-l bată pe tatăl tău înaintea ochilor tăi până când își va da sufletul?,

— Fiară sălbatică, ce ești!

— N-ai decât să-mi dai numele cele mai urâte pe care le poate născoci mintea ta învățată, rânji căpitanul banditilor din Iglița, dar de aceea tot vei fi a mea! Acum firește că depinde dacă vrei să fi a mea cu tatăl tău în viață, sau poate că preferi să-l vezi mai întâi stingându-se în fața ochilor tăi sub loviturile oamenilor mei și numai după aceea să mi te dai! În privința aceasta îți las libertatea să alegi.

Dochița începu să plângă în hohote. Ar fi vrut să spună ceva dar nu mai avu puterea să îngâne niciun cuvânt. Hohotele de plâns îi zguduiră tot trupul și-și dădu seama de deznădăjduita situație în care se găsea.

Înțelese prea bine că era cu totul în puterea banditului din mâinile căruia nu mai putea scăpa decât numai doar dacă se întâmpla vreo minune.

Acum i se ivise din nou prilejul să vadă deosebirea dintre Mihu Inima de Leu și acest ticălos căpitan de bandiți. Da, Mihu Inimă de Leu era un adevărat haiduc, pe când Muscan acesta era cel mai mârșav bandit pe care și-l putea

închipui o minte omenească. Mihu Inimă de Leu le poruncise oamenilor săi să nu se atingă nici măcar cu un deget de ea pe când acesta… acesta se folosea de cel dintâi prilej pentru a o umili din nou, pentru a o necinsti.

De durere Dochiței i se părea că i se va rupe inima. Deabia acum își dădu ea seama că numai purtarea ei față de supușii tatălui său o aduseseră în situația aceasta din care nu mai există scăpare și-și zise că tot ceea ce i se întâmpla era numai pedeapsa lui Dumnezeu pentru viața ei de până atunci.

Și acum, când Grigore Muscan se apropia tot mai mult de ea, nu mai avu nici măcar puterea să se mai împotrivească. Ea simți cum căpitanul bandiților din Iglița se aplecă peste ea, simți duhoarea de vin ce ieșea din gura lui, simți cum este sărutată cu patimă, cu sălbăticie și… nu mai avu puterea să se împotrivească.

*

* *

Peste câteva ceasuri o gălăgie asurzitoare tulbură liniștea ascunzătoarei din ruinele romane de la Iglița. Oamenii lui Muscan se înapoiau din expediția din sat și fiecare din ei aducea câte o fată care țipa ca din gură de șarpe.

— Ei, căpitane, zise, rânjind, unul din bandiți, acum ni s-a îndeplinit și această dorință. Am luat cu noi pe cele mai frumoase fete din sat. Este adevărat că deocamdată mai fac ele puțină gălăgie, dar cu timpul se vor îmblânzi și vor prinde chiar gust de această frumoasă viață liberă pe care o duc bandiții și care n-are pereche pe toată suprafața pământului!

— Și cum a mers isprava? întrebă Grigore Muscan. Ați avut de furcă cu sătenii?

Banditul începu să râdă.

— Da de unde, căpitane, răspunse el. Măcar de ai fi fost și tu acolo să vezi! Când am început să strigăm că a sosit Mihu Inimă de Leu, să fi văzut cum fugeau sătenii care încotro și s-au ascuns atât de bine de nici măcar urechile nu li se mai vedeau!

— Cum?, zise Grigore Muscan, încruntat. Isprava aceasta ați săvârșit-o în numele lui Mihu Inimă de Leu?

— Firește, răspunse banditul. Nu-i mai bine să-l urmărească pe el decât să ne urmărească pe noi?

Fruntea lui Muscan se descreți și-l bătu pe umeri pe bandit, zicându-i:

— Foarte bine ați făcut! Ideea este minunată! În viitor ne vom duce peste tot în numele lui Mihu Inimă de Leu. În chipul acesta autoritățile nu vor da niciodată peste ceata noastră, în schimb o vor urmări cu atât mai multă îndârjire pe cealaltă, ceata lui Mihu Inimă de Leu.

— Grozav, căpitane! Ideea aceasta este într-adevăr minunată!

— De bucuria izbânzii voastre și a ideii mele să ne urmăm petrecerea.

Zicând acestea, banditii trecură în odaia alăturată, în unul din colțurile căreia se zgribuliseră, tremurând ca niște trestii, fetele răpite din sat. Când se întâmpla ca vreunul din bandiți să ajungă în apropierea lor țipau ca din gură de șarpe.

— Lasă că, în curând nu veți mai țipa voi atâta! zise unul din bandiți, amenințător. Priviți acolo, urmă el, arătând spre jupânița Dochița, luați pildă de la ibovnica viteazului nostru căpitan și vedeți cât este de liniștită și de supusă! Și unde mai pui că ea este fată de boier!

Fetele se uitară uimite la Dochița, care ședea în celălalt capăt al încăperii, nemișcată, cu ochii plini de lacrimi. Era nespus de rușinată și nu se simțea în stare să-și ridice ochii spre a se uita în altă pereche de ochi.

Dar cu toată durerea ce-i sfâșia sufletul, totuși, în inima ei tot încolțise o mică rază de nădejde. Ea spera anume că

acum îi va fi mai ușor să pregătească drumul evadării din ascunzătoarea bandiților și mai ales nădăjduia că după cele întâmplate, Grigore Muscan nu se va mai purta cu tatăl ei atât de rău, ca până atunci.

*
*   *

Răpirea fetelor din Iglița stârni o adevărată consternare, nu numai prin împrejurimi, ci și dincolo de Baltă. Acum îl blestemau pe Mihu Inimă de Leu chiar și aceia care până ieri îl stimaseră pentru curajul și pentru bărbăția sa, precum și pentru ajutoarele pe care le împărțea celor săraci.

— E aproape de necrezut, zicea un țăran, ca Mihu Inimă de Leu, care până astăzi s-a dovedit a fi un apărător al familiei, să se înjosească deodată în așa fel printr-o mârșăvie ca aceea a răpirii fetelor.

— Și cu toate acestea, el a fost, susținea morțiș un martor ocular, care cu prilejul expediției bandiților, se ascunsese iute într-o șură de paie. Mi-aduc aminte, de parcă s-ar întâmpla acum, când a strigat: Eu sunt Mihu Inimă de Leu!

— Și atunci?

— Atunci firește că toată lumea a fugit pe unde a apucat fiindcă nimeni n-avea poftă să se ia la harță cu Mihu Inimă de Leu.

— Așadar, ați stat cu mâinile în sân și v-ați uitat cum vă fură fetele? întrebă țăranul dintâi.

— N-aveam ce să facem! Dar de altfel, cine s-ar fi gândit că bandiții aceia veneau să răpească fete!... Până acum Mihu Inimă de Leu nu s-a mai dedat niciodată la o asemenea mârșăvie!

— Oare unde va fi acum Vetuța mea? se boci una din femei.

— Dar Gherghina mea?

— Dar Marioara mea?

Și așa mai departe, fiecare își bocea fata pierdută și fiecare se întreba, oare unde să fi târât bandiții fetele și cum ar fi cu putință să le ia înapoi de la ei?

— Nu ne rămâne altceva de făcut, zise un țăran, decât să ne repezim până la Brăila, ba mai bine până la Galați, la ispravnicul Arcadie Costescu, care are la îndemână cei mai mulți dorobanți și panduri și care este adevăratul conducător al războiului ce se duce împotriva bandiților și să-i spunem ce ni s-a întâmplat.

Îndată se și alcătui o delegație de trei pescari care hotărâră să se ducă până la ispravnicul Galaților și să ceară panduri, care să-i apere de atacurile atât de îndrăznețe ale lui Mihu Inimă de Leu. Bieții oameni se temeau ca ceea ce se întâmplase ieri să nu se mai întâmple și mâine, din nou…

Chiar dacă ele nu mai avură loc în Iglița, dar ele se repetară prin alte sate din împrejurimi. Înainte vreme, Mihu Inimă de Leu nu se rătăcise prin partea locului și temutul căpitan de bandiți era cunoscut numai din auzite. Acum însă, el se ivea mereu prin partea locului și făcea să se vorbească de numele lui în legătură cu fapte a căror josnicie îl puneau în rândul bandiților de cea mai joasă categorie.

El prăda casele oamenilor nevinovați, cinstiți, gospodari și le lua economiile strânse în curs de mulți ani, cu sudoarea frunții lor, iar dacă încercau să se împotrivească, fie chiar și numai cu un cuvânt, îi ucidea în chipul cel mai barbar.

Grozăviile se țineau lanț. Nu treceau două-trei zile să nu se audă că Mihu Inimă de Leu a săvârșit din nou vreo josnicie. Toate noile isprăvi ale căpeteniei de bandiți erau atât de mârșave, atât de pline de cruzime, încât lumea se întreba nedumerită, ce se întâmplase că Mihu, care mai înainte nu se deda la nicio cruzime, la nicio josnicie, se schimbase deodată atât de mult.

Chiar și Arcadie Costescu, ispravnicul Galaților, care avusese prilejul să-l cunoască mai de aproape pe căpitanul banditilor și să-i cunoască chiar și felul lui de a vedea și de a gândi, se mira grozav de schimbarea care se operase în sufletul banditului.

— Oare ce să se fi întâmplat cu Mihu Inimă de Leu că s-a schimbat deodată atât de grozav?

Ispravnicul trimise un raport la București încă în aceeași zi, amintind despre noile isprăvi ale bandiților și cerând noi trupe de întărire, pentru a putea presăra armată și prin comunele din jurul Igliței.

*

*   *

În timpul acesta, în subteranele ruinelor romane din Iglița, viața veselă își urma cursul cu care începuse. Oamenii lui Grigore Muscan înotau în fericire deoarece prăzile luate în timpul din urmă erau foarte bogate și aceste prăzi erau împărțite între ei, nu ca pe vremea lui Mihu Inimă de Leu, când niciodată nu dobândeau din pradă atâta cât credeau ei că li se cuvine.

Mihu Inimă de Leu împărțea săracilor prada pe care o lua de la aceia care prin faptele lor se făceau vinovați și rămâneau nepedepsiți de legile țării.

Mihu Inimă de Leu nu prăda pentru ca să se îmbogățească, ci pentru a-i pedepsi pe aceia care asupreau poporul și pentru a putea veni în ajutorul celor săraci și oropsiți.

Or, aceasta nu era pe placul celor obișnuiți cu școala lui Grigore Muscan.

Acum, după ce se rupseseră de Mihu Inimă de Leu, fiecare avea aur și argint pe care-l făceau să sune în buzunar sau îl puneau deoparte, pentru a aduna avere.

— Aceasta știu și eu că este viață de bandit, strigă unul din oamenii lui Muscan. Trăim bine, avem tot ce ne dorește

inima și pe lângă toate acestea, mai strângem și bani, încetul cu încetul... Dacă lucrurile merg tot astfel, veți vedea voi că peste câțiva ani îmi mai cumpăr și eu moșie și mă fac moșier!

— Foarte bine faci, răspunse un altul, atunci te vom prăda și pe tine!

Nu trecea zi ca oamenii lui Grigore Muscan să nu pornească la vreo aventură. Dorul de pradă pusese stăpânire pe sufletele tuturor și deoarece primele aventuri se terminaseră cu un rezultat material mulțumitor, acum râvneau tot mai mult la bogăție și doreau să prade cât mai des, fără să se sinchisească că prin aceasta îndârjeau autoritățile și mai mult împotriva bandiților. În ceea ce-i privește pe aceia care îi prădau, ei nu făceau nicio deosebire. Populația de prin împrejurimi se îngrozise și mârșăviile lor și aștepta cu nerăbdare dorobanții și pandurii făgăduiți de Arcadie Costescu, deoarece bieții oameni voiau să se mai poată culca și ei odată liniștiți.

CAPITOLUL 99
Întoarcerea acasă

Înapoindu-se la moara de pe malul Dunării, oamenii plecați sub conducerea lui Mișu Drăgan rămaseră încremeniți auzind despre marele eveniment care se petrecuse la moară în lipsa lor: răzvrătirea și plecarea lui Grigore Muscan și a tovarășilor săi.

Nimănui nu-i părea rău, mai ales de Muscan, deoarece nimănui nu-i plăcea omul acesta trufaș, lipsit de orice simțământ de prietenie, care n-avea odată o vorbă bună pentru tovarășii săi și care au se gândea decât la bani și la femei. De aceea, în loc să le pară rău celor întorși la moară, ei dimpotrivă, se bucurară de plecarea lui Muscan.

— Dar ce va spune căpitanul? întrebă morarul, îngrijorat.

— După cum îl cunosc eu pe Mihu Inimă de Leu, zise Mișu Drăgan, se va bucura și el că a scăpat de Muscan… Cred că nu i va părea rău nici de ceea ce au luat cu ei! De altfel, mai curând sau mai târziu, Mihu Inimă de Leu tot l-ar fi izgonit de aici, deoarece toată ziua nu făcea altceva decât să ne ațâțe și să încerce să ia el locul lui Mihu, la căpitănie…

— Acum și-a văzut visul împlinit și a devenit căpitan de bandiți.

— Mie unul nu-mi pare rău de aceia care au plecat și nici nu-i invidiez. Sunt încredințat eu că-și vor mușca buzele de a-l fi părăsit pe Mihu Inimă de Leu și tare vor mai vrea să vină înapoi…

— Pentru aceia care l-au părăsit odată pe Mihu Inimă de Leu, calea întoarcerii este închisă pentru totdeauna!

— Așa este!

— Numai de s-ar înapoia odată și căpitanul, să-l știm aici între noi! De câte ori îl știm plecat, tremur, deoarece mi-e teamă să nu-l ajungă vreo nenorocire.

— Nu trebuie să tremurați pentru Mihu Inimă de Leu căci știe el să se strecoare din orice încurcătură.

— Cu toate acestea eu tot sunt mai liniștit când îl știu acasă.

Cuvintele acestea din urmă le rostise Smaranda. Dragostea pentru căpetenia bandiților îi frământa acum inima cu și mai mare furie. De la plecarea lui Mihu Inimă de Leu o cuprinsese un dor de neînvins de a-l revedea cât mai grabnic pe căpitan și în zadar căuta ea să-și stăpânească simțămintele, patima o mistuia cu o putere mereu crescândă.

Tot atât de puternică era însă și hotărârea ei de a câștiga inima lui Mihu cu orice preț. De împrejurarea că ei pornise în căutarea Mioarei Comăneanu, Smarandei nu-i venea decât să zâmbească.

Smaranda văzuse cu ochii ei când Mioara se prăbușise în catacombele Schitului Sfintei Treimi și era pe deplin încredințată că în prăbușire își pierduse viața, așa că, în cel mai bun caz, Mihu inimă de Leu nu-i putea găsi decât trapul neînsuflețit.

În alte împrejurări, poate că ar fi durut-o mult faptul că fusese nevoită să-i pricinuiască amărăciuni atât de mari tocmai bărbatului pe care-l iubea, dar acum, când a izbutit să înlăture din calea sa pe aceea, cu prețul nimicirii căreia putea doar să ajungă la inima banditului, cugetul n-o mustra câtuși de puțin.

Acum era încredințată că va izbuti să-și câștige dragostea căpeteniei bandiților. Cu toată încrederea pe care o avea în această izbândă, totuși, trecutul, trecutul acela în care toate încercările și toata truda ei de a-l

apropia pe voinic de sufletul său rămăseseră zadarnice, trecutul acesta îi apărea ca o umbră neagră, menită să-i toarne în inimă îndoiala chiar și acum, când se credea mai aproape de a-și ajunge scopul.

Ce se va face dacă nici acum nu va izbuti?

Ce se va face dacă Mihu Inimă de Leu n-o va băga în seamă nici acum? Atunci în zadar va fi săvârșit un păcat după altul, în zadar va fi săvârșit o crimă.

Gândul acesta îi amărî sufletul.

Ea se așeză tristă pe malul apei ce mâna moara și rămase melancolică, cu privirea pierdută în valurile care se alergau unele pe altele. Din când în când i se părea că valurile acestea căpătau viață și din mijlocul lor se desprindea chipul Mioarei Comăneanu, care parcă o chema la sine.

Smaranda fugi îngrozită de această vedenie... Ea începu să umble fără țintă, în jurul morii și tristețea îi era întipărită pe față.

Niculiță, unul din bandiți, se apropie de ea și o întrebă:

— De ce ești atât de tristă, Smărăndițo?

Fata nu răspunse nimic.

— Smarando, te-am întrebat ceea!

— Te-am auzit!

— Atunci, de ce nu-mi răspunzi?

— Ce să-ți spun, tu știi prea bine care-i păsul meu!

— Mihu Inimă de Leu?

— Firește!

— Rău faci fată, că te întristezi din pricina lui, căci după Mihu Inimă de Leu ți se vor scurge ochii în zadar până în ziua de apoi.

— Găsești că nu sunt destul de amărâtă? Vrei să mai pui paie peste foc?

— Eu nu mai pun paie peste foc și nici nu vreau să te amărăsc, ci îți spun doar adevărul.

— Și ce te face să crezi asta?

— Bine, fată, dar dacă Mihu nu te-a băgat în seamă până acum cum crezi tu că se va uita la tine de acum înainte?

— Cu toate acestea eu vreau să fiu fericită!

— Ești prostuță, Smărăndițo! Câți flăcăi, tot unul și unul, nu se învârtesc în jurul tău, de ce nu pui ochii pe unul din ei? Eu știu că le placi, la toți! De ce te încăpățânezi cu Mihu Inimă de Leu?

— Fiindcă el mi-e drag!

— Caută de-l uită!

— Nu se poate, deoarece când îl văd dragostea-mi se aprinde necontenit… Și cu toate că mă trudesc din răsputeri să-i fiu pe plac totuși, el nici nu mă bagă în seamă.

— Păi cum să te bage în seamă? Ce tu ești de nasul lui?

Smaranda se înfurie.

— De ce să nu fiu? Sau poate că nu sunt îndeajuns de frumoasă?

— De frumoasă ești tu frumoasă, numai că nu ești îndeajuns de distinsă!

— Ce vrei să spui?

— Tu nu-ți dai seama? răspunse Niculiță. Cu Mihu Inimă de Leu niciunul nu suntem lămuriți… Nimeni nu-i știe numele adevărat, toți bănuiesc însă că este dintr-o familie boierească și că cine știe ce nenorocire sau dezamăgire l-a făcut să apuce calea pe care a apucat-o… Or, dacă este adevărat că Mihu Inimă de Leu este dintr-o familie boierească, atunci cum vrei să i se oprească ochii la tine?… Pe el inima nu-l poate mâna decât spre femeia din lumea lui și cine știe ce domniță are ca ibovnică la care se duce în ascuns când lipsește de acasă!

— Puțin îmi pasă mie de toate domnițele lui! strigă Smaranda, înfuriată… Dacă va fi nevoie, mă voi măsura chiar și cu o armată de boieroaice, dar Mihu Inimă de Leu va fi al meu!

Banditul dădu din cap.

— Umbli după potcoave de cai morți, Smarando!

— Dar ce să fac? întrebă fata, deznădăjduită. Dacă nu poate fi al meu, mai bine îmi pun capăt zilelor, decât să trăiesc fără el!

— Ar fi păcat de tine…

— Fără el, viața nu mai prețuiește doi bani pentru mine! … Sfătuiește-mă ce să fac, cum să-l întorc inima spre mine?!

Banditul începu să râdă.

— Drept ce mă iei, Smarando? Drept ghicitoare? Nu mă pricep eu să fierb băuturi de dragoste! Dacă ai nevoie de așa ceva, du-te la vrăjitoare, dar nu veni la mine, căci eu nu știu să fac farmece!

Zicând acestea o luă din loc, râzând.

Smaranda se așeză cu spatele la moară și rămase așa pe gânduri, de parcă ar fi fost de piatră. Ea se uita țintă înaintea sa fără a clipi măcar din ochi. Deodată își ridică fruntea, se cutremură din tot corpul și de pe față i se vedea că luase o mare hotărâre.

— Da, șopti ea, încet, vrăjitoarea…

Niculiță îi dăduse un sfat bun. Îi arătase calea pe care trebuia s-o ia pentru a ajunge la inima lui Mihu Inimă de Leu.

Smaranda își aducea aminte de vrăjitoarea care locuia în inima Bălții, într-un loc unde nu puteau nimeri decât numai aceia care cunoșteau această împărăție a apelor de când erau copii.

Era o bătrână de o urâțenie îngrozitoare; de aceea fusese numită vrăjitoare. Bătrâna aceasta era o sperietoare de copii și când se întâmpla de ieșea din Baltă și cobora în vreun sat după cumpărături, trecând rezemată în băț și târându-și picioarele, părinții cu ea își speriau odraslele neascultătoare.

Smaranda o văzuse și ea de câteva ori, dar îi fusese îndeajuns pentru a nu dori s-o mai revadă. Misterul de care era învăluită bătrâna, era mărit prin împrejurarea că ea se pricepea să tămăduiască nenumăratele boli.

Când îi durea ceva, sătenii se duceau la vrăjitoare; iar când cădeau la pat de vreo boală mai grea, atunci, în loc de doctor, o chemau la căpătâiul lor pe vrăjitoare, care întotdeauna le alunga durerile și îi vindeca mulțumită băuturilor sale misterioase, a ceaiurilor, sau a prafurilor sale măcinate din buruieni uscate.

Smaranda nici nu s-ar fi gândit la vrăjitoare dacă nu i-o aducea aminte Niculiță. Acum însă ardea de nerăbdare să pună în practică ideea pe care banditul i-o aruncase în glumă, anume, de a se folosi de această vrăjitoare pentru a găsi calea care ducea la inima căpeteniei bandiților.

Chiar în după amiaza aceleiași zile, pe când toată lumea de la moară se odihnea din pricina căldurii prea mari, Smaranda se pregăti pentru drumul cel mare. Ea își alesese anume timpul acesta, deoarece nu voia ca bandiții să prindă de veste unde se ducea.

Știa că vrăjitoarea nu făcea farmece pe degeaba și de aceea luă cu ea și câțiva galbeni. Smaranda avea bani destui și nu-i părea rău de ceea ce avea să-i dea vrăjitoarei, ba dimpotrivă, i-ar fi jertfit pe toți cu dragă inimă dacă prin aceasta putea ajunge la inima lui Mihu Inimă de Leu.

După ce-și făcu toate pregătirile, porni la drum. Se ducea cu o oarecare strângere de inimă, cu toate că era încredințată că de data aceasta izbânda va fi de partea ei. Avea însă o strângere de inimă la gândul că s-ar putea întâmpla ca nenorocul s-o urmărească și de data aceasta după cum o urmărise de la început, din cea dintâi zi, când Mihu Inimă de Leu se ivise la moară.

Smaranda nu mai fusese niciodată acasă la vrăjitoare; cunoștea însă drumul din auzite și cum nu era colț din Baltă pe unde să nu fi trecut, nu se temu că nu va găsi locuința bătrânei făcătoare de farmece.

Ea porni cu barca pe întortocheatele canale ale Bălții, coti la stânga, coti la dreapta, străbătu păpurișuri, ocoli nămoluri, unde s-ar fi putut împotmoli, dădu bună ziua pescarilor, pe care îi întâlnea și se înfundă tot mai spre

inima Bălții. Vâslise mai bine de două ceasuri când în cele din urmă ajunse la țintă.

— Acolo locuiește baba! murmură ea.

Până atunci înaintase plină de curaj, vâslind din răsputeri, acum însă începu să se teamă, deodată… Taina de care era înconjurată toată partea aceasta a Bălții, avu o înrâurire atât de mare asupra Smarandei, încât de-abia mai mișca vâslele, lăsând barca să alunece încet, numai atât cât o ducea curentul.

Ea înconjurase aproape peninsula de pământ solid pe care-și avea locuința vrăjitoarea, când deodată, din dosul crengilor unei sălcii plângătoare, se ivi chipul groaznic de zbârcit al babei.

Atunci, vrând-nevrând, Smaranda înfipse vâslele mai adânc în apă și din câteva vâsliri ajunse la țărm.

Bătrâna vrăjitoare o văzuse de departe și venise anume la țărm, spre a pândi dacă vine la ea sau se rătăcise numai prin Baltă. Acum se uita curioasă la fată și așteptă.

Smaranda vru să-i spună ceva, însă, văzându-se atât de aproape de baba aceea înfiorătoare la vedere vorbele îi

rămaseră în gât și nu fu în stare să rostească niciun cuvânt.

Bătrâna zgripțoroaică înțelese îndată încurcătura fetei și zâmbi. Apoi, fără a-i spune un cuvânt, îi întinse mâna. Smaranda, subjugată de privirea tainică a bătrânei se supuse în mod automat și păși pe țărm.

— Bine ai venit, frumoasă copilă, zise atunci vrăjitoarea. Ce vânt te aduce la mine?

Smaranda răspunse, bâlbâindu-se:

— Am… am venit… să… să-ți cer… să mă ajuți…

— Să te ajut? făcu baba. Dar ai parale?… Fiindcă vezi tu, copila mea, chiar și vrăjitoarele au nevoie de bani, hihihi! Da, da și vrăjitoarele știu să se folosească de aur, hihihi, nu numai fetele frumoase!

La auzul acestui râs de strigoi, Smaranda se cutremură și începu să-i pară rău că îndrăznise să vină singură până la baba aceasta, pe care o ocolise la mari depărtări de câte ori o întâlnise.

— Ei, copila mea, răspunde ai parale? o zori bătrâna, văzând că fata tace. Căci fără parale, baba nu face nimic, hihihi!

Smaranda scoase atunci din batistă un galben la vederea căruia ochii bătrânei începură să strălucească drăcește și mâna ei uscată se și repezi la aurul strălucitor, întocmai cum se repede un erete asupra prăzii sale.

— Dacă-mi faci ceea ce vreau eu, zise atunci Smaranda, mai prinzând puțin curaj, îți mai dau un galben.

Pe chipul încrețit al vrăjitoarei se ivi un zâmbet care ar fi înfiorat pe oricine, nu numai pe o fată slabă ca Smaranda.

— Vino, cu mine, copila mea, zise atunci bătrâna, arătând spre interiorul peninsulei, unde se putea vedea o colibă alcătuită din pământ, stuf și bucăți de lemn. Vino, spune-mi ce vrei și-ți voi da tot de ceea ce ai nevoie.

Smarandei nu prea îi venea să intre în coliba aceea prin ușa deschisă a căreia se vedeau arzând luminițe misterioase și prin care ieșeau aburi cenușii…

— Asta trebuie să fie bucătăria vrăjitoarei! se gândi Smaranda.

Dar când intră în colibă, luată mai mult cu forța de bătrâna sperietoare de copii, picioarele începură să-i tremure, inima i se făcuse cât un purece și o teamă cumplită puse stăpânire pe sufletul ei.

Intrând în coliba aceasta, aveai impresia, că… intri în casa unui strigoi.

Deasupra focului atârnau ceaune de felurite mărimi în care clocoteau amestecături nedeslușite. Acolo se pregăteau farmecele vrăjitoarei din Baltă.

Bătrâna zgripțoroaică arătă cu mâna în sure aceste ceaune.

— Vezi tu, copila mea, aici clocotesc leacurile tuturor bolilor. Fără îndoială că în una din căldările acestea vom găsi balsam tămăduitor și pentru rana care te doare pe tine.

Dintr-un colț mai întunecat al colibei doi ochi lucitori, ca două puncte de foc, se uitau la Smaranda. Fata își tot întorcea capul de acolo deoarece ochii aceia de foc îi înghețau sângele în vine. Dar o putere misterioasă o silea să se uite din nou la ei de îndată ce nu-i mai vedea.

Și atunci i se păru că ochii aceștia se măreau necontenit și deveneau din ce în ce mai scânteietori, mai plini de foc. Deodată apoi, se auzi un șuierat și un urlet care te pătrundea până în măduva oaselor.

Smaranda era gata să cadă la pământ de groază. Vru să fugă din această locuință de strigoi și în clipa aceea groaza ei era atât de mare, încât ar fi fost în stare să renunțe pentru totdeauna, chiar și la dragostea lui Mihu Inimă de Leu. Vrăjitoarea însă i se așeză în cale și-i zise:

— Unde te duci?

— Vreau să plec!

— Te-ai speriat copila mea, dar nu trebuie să te temi, căci sunt doar lângă tine, hihihi!

Smaranda vru să mai răspundă ceva dar cuvântul îi muri pe buze din nou. Din colțul întunecos al colibei, de acolo de unde priveau ochii aceia înflăcărați și de unde venise șuieratul înfiorător, se auzi acum un fâlfâit tot atât de îngrozitor în atmosfera de iad ce domnea în coliba vrăjitoarei..

Cu ochii ațintiți spre colțul misterios al cocioabei, ca și când n-ar mai fi fost în stare să-și desprindă privirea de acolo, Smaranda se rugă de zgripțoroaică:

— Lasă-mă… lasă-mă să plec!

— Stai! răspunse atunci vrăjitoarea. Dar de data aceasta glasul ei nu mai avea intonația implorătoare de până atunci, ci un ton de poruncă, care nu îngăduia niciun fel de împotrivire.

După aceea cu mâna ei uscată, subțire, o apucă pe Smaranda de braț, dar cu atâta tărie, încât fata țipă de durere.

— Nu te teme!

Noi încercări, noi grozăvii o așteptau pe Smaranda.

Uitându-se tot spre colțul de unde auzise fâlfâitul acela misterios, văzu deodată că cei doi ochi înflăcărați se ridică spre bolta colibei, măi sus, tot mai sus, de parcă înălțimea cocioabei ar fi fost de zece ori mai mare decât cum se vedea de afară și după ce plutiră câteva clipe la înălțimea aceasta, începură să coboare din nou, venind spre ea.

Smaranda țipă din nou, îngrozită, vru să fugă, dar mâna osoasă a vrăjitoarei o ținea ca într-un clește de fier.

Leșinul începu s-o amenințe pe tata morarului, broboane de nădușeală i se îngrămădiseră pe frunte și nu mai fu în stare să privească mai mult la priveliștea înfiorătoare ce se desfășura înaintea ochilor săi. Ea își ridică mâna rămasă liberă și își acoperi ochii cu ea pentru a nu mai vedea nimic din grozăviile ce se desfășurau înaintea sa, precum nici din acelea care aveau să mai urmeze.

Urechile însă, nu fu în stare să și le astupe, așa că fu nevoită să asculte și pe mai departe tainicul fâlfâit și

fiorosul plescăit al acelei ființe misterioase din care nu putuse zări decât doi ochi arzători.

După aceea, timpanele îi fură izbite de glasul pițigăiat al vrăjitoarei:

— Deschideți ochii, fata mea, privește în jurul tău și vei vedea că nu ai nicio pricină să te sperii atât de mult.

Smaranda își luă sfioasă mâna de pe ochi.

Acum însă se sperie din nou atât de tare, încât se împletici și fără îndoială că fără sprijinul bătrânei s-ar fi prăbușit la pământ.

Pe umerii vrăjitoarei se așezase o bufniță uriașă. Vrăjitoarea se încovoiase cu totul sub greutatea acelei poveri.

Bufnița stătea nemișcată, ca și când ar fi fost din piatră și nu din carne și pene și numai ochii îi luceau fioros. În ochii aceștia sclipitori Smaranda recunoscu cei doi ochi ca de jăratec care o speriaseră atât de tare mai înainte.

Vrăjitoarea se adresă fetei, zâmbind:

— Vezi tu, fata mea, nu trebuie să-ți fie frică! Bufnița aceasta este singurul meu tovarăș credincios în singurătatea în care trăiesc. Ea a făcut mai adineauri gălăgia aceea neobișnuită care te-a speriat atât de mult.

Spaima o prinsese pe Smaranda atât de tare în puterea sa încât nici chiar acum fata nu fu în stare să rostească vreun cuvânt.

— Ia te uită, urmă vrăjitoarea, cât de liniștită și pașnică stă aici pe umărul meu! Nu face ea nimănui, nici un rău! Mângâi-o, puțin!

Un fior de groază trecu prin trupul Smarandei.

Atât îi mai lipsea! Nicio comoară din lume n-ar fi fost îndeajuns de prețioasă pentru a o face să se atingă de bufniță.

Bătrâna zgripțoroaică o luă atunci din nou de mână pe Smaranda și o duse mai înăuntru în colibă.

— Vino cu mine, fără frică, fata mea, căci nu ți se va întâmpla nimic.

Vrăjitoarea o duse în apropierea focului, unde se găseau două scaune scunde, fiecare având câte trei picioare.

— Șezi, copila mea! zise vrăjitoarea, cu o duioșie prefăcută.

Smaranda se prăbuși aproape pe ciudatul scaun deoarece picioarele de-abia o mai țineau.

Vrăjitoarea se așeză în fața ei, pe celălalt scaun cu trei picioare. Bufnița ședea tot pe umărul bătrânei, de parcă ar fi fost crescută acolo. Între timp, vrăjitoarea luă o lingură mare de aramă și începu să amestece prin toate ceaunele de pe foc, mormăind cuvinte neînțelese.

— Acum, copila mea, zise ea, după ce scoase lingura din ultimul ceaun, spune-mi, ce vânt te aduce la mine?

Smaranda se uită bănuitoare la bătrână și nu se putea hotărî ce să facă. Nu știa, dacă era bine să-și dezvăluie taina în fața acestei fioroase vrăjitoare, sau poate că era mai bine să nu-i spună nimic, să renunțe la galbenul pe care i-l dăduse și să plece îndată din locul acela al grozăviilor.

Vrăjitoarea observă însă frământările din creierul fetei, înțelese la ce se gândea și în clipa următoare glasul său răsună, dojenitor:

— De ce n-ai încredere în mine? De ce trebuie să te gândești atâta, până să-mi spui scopul venirii tale aici?

Smaranda rămase încremenită. Nu răspunse niciun cuvânt, dar privirea cu care se uită la vrăjitoare exprima:

— Cum, femeia aceasta știe tot?

— Da, răspunse vrăjitoarea îndată, ca și când ar fi citit în gândurile Smarandei, care acum se ului și mai mult, într-adevăr eu știu tot și tocmai de aceea am o putere făcătoare de minuni!

Atunci Smaranda strigă cu ochii plini de bucurie:

— Știi tot și ai o putere făcătoare de minuni?

— Întocmai după cum ți-am spus! răspunse vrăjitoarea. Dacă nu mă crezi, n-ai decât să mă pui la încercare.

— Eu am nevoie de amândouă aceste cunoștințe ale tale! zise Smaranda.

— Te poți împărtăși din amândouă, răspunse bătrâna zgripțoroaică. Trebuie să-mi spui doar ce vrei și eu îți voi îndeplini dorința cât ai bate din palme.

Un foc ciudat se aprinse în ochii Smarandei.

— Ai spus mai adineauri că știi tot!

— Așa este!

— Atunci ai putea să-mi spui ce face acum cineva care este departe de aici?

Chipul zbârcit al vrăjitoarei se schimonosi într-un zâmbet hidos:

— Așadar, te interesezi mai aproape de cineva?

Smaranda tresări. Se gândi că baba aceasta voia s-o descoase pentru a-i afla taina.

Ea își adună tot curajul și răspunse cât putu mai nepăsătoare:

— Nu mă interesez mai de-aproape de cineva, ci, fiindcă mi-ai spus că știi totul, m-am gândit la un anumit om și vreau să te încerc, să văd dacă într-adevăr îmi poți spune ce face.

Vrăjitoarea zâmbi.

— Bine, fata babii, pune-mă la încercare, vei vedea că totul este așa după cum ți-am spus eu. Ba, eu merg chiar și mai departe. Tu vrei să-ți spun ce face persoana, la care te gândești. Eu nu mă mulțumesc numai cu atâta, fiindcă orice ți-aș spune, nu mă poți controla și trebuie să mă crezi deoarece nu poți să-mi dovedești că n-am dreptate. Așa este?

— Da.

— Ei bine, eu nu-ți voi spune ce face acela de care te interesezi ci îți voi arăta!

Smaranda se uită mirată la vrăjitoare.

— Îmi arăți?

— Da!

— Chiar și atunci, dacă persoana la care mă gândesc eu este departe, foarte departe de aici?

— Chiar și atunci când ar fi la capătul pământului!…

Cuvintele acestea ale vrăjitoarei o impresionară grozav pe biata Smaranda.

Bătrâna zgripțoroaică zâmbi.

— Spune-mi numai cine este persoana, de care te interesezi? întrebă vrăjitoarea. Din partea, mea poate fi bărbat, sau femeie, tânăr sau bătrân, poate fi departe, sau aproape, cunoscut sau necunoscut, mi-e tot una!

Smaranda se uită uimită la vrăjitoare. Pe urmă însă, rămase pe gânduri, ca și când s-ar gândi pe cine să numească vrăjitoarei.

Dar când era tocmai pe punctul să rostească numele, vrăjitoarea zise deodată:

— Văd, fata mea, că-ți trebuie cam multă vreme să te gândești! De aceea, aș zice să-ți spun eu pe cineva, pe cineva pe care să-l cunoști și tu și să-ți arăt ce face în clipa de față persoana aceasta. Vrei?

— Bine! răspunse Smaranda atât de încet, de de-abia se putu auzi, apoi așteptă cu înfrigurare să audă pe cine-i va numi bătrâna zgripțoroaică.

Vrăjitoarea se învârti pe lângă ceaunele de pe foc și deodată zise, fără măcar să se uite la Smaranda:

— Vom vedea fata mea, ce face acum Mihu Inimă de Leu! Hihihi!

Smaranda era cât pe aci să se clatine. Capul începu să-i țiuie, broboane de nădușeală îi ieșiră pe frunte, obrajii i se făcuseră roșii ca jăratecul.

Voise să spună numele acesta tocmai atunci când vrăjitoarea o întrerupse și iată că acum bătrâna rostea același nume care-i era și ei pe limbă.

Dacă baba aceasta știe să citească atât de bine în gândurile oamenilor și să privească în sufletele lor, atunci nu putea fi decât într-adevăr o vrăjitoare.

Între timp vrăjitoarea mai așeză un ceaun deasupra focului, ceaun în care turnă felurite lichide, spunându-i Smarandei:

— Hihihi, fata mea, dar nici nu mi-ai spus dacă te învoiești la ceea ce ți-am spus eu. Sau poate că tu nu ești curioasă să știi ce face Mihu Inimă de Leu?

— Ba… da… ba… da…

— Îmi pare bine că nu m-am înșelat… Acum nu vor mai trece decât câteva minute și mi se va îndeplini dorința. Vom vedea ce face Mihu Inimă de Leu, hihihi!

Tremurând de înfrigurare Smaranda urmări cu multă luare aminte fiecare mișcare a babei. Vrăjitoarea luă acum ceaunul și-l așeză în acea parte a focului unde flacăra era mai puternică și după ce îl așeză acolo, se duse până la un dulăpior din fundul întunecos al colibei și se întoarse de-acolo cu o lingură lungă.

Baba arătă fetei cu mândrie lingura aceasta care era turnată din aur curat.

— Vezi, aceasta este lingura făcătoare de minuni! zise ea.

La lumina flăcărilor metalul galben al lingurii strălucea minunat și Smaranda se uită curioasă cum înmuia baba lingura aceasta în fiertura multicoloră din ceaun.

Și în vreme ce Smaranda ședea încremenită pe scaunul cu trei picioare fără a-și lua ochii de la vrăjitoare, aceasta mestecă cu lingura în curioasa fiertură, mormăind neînțelese cuvinte cabalistice.

La auzul cuvintelor ciudate, pe care Smaranda nu le putea prinde decât pe jumătate, deoarece vrăjitoarea le rostea în șoaptă, fata morarului se îngrozi și mai tare deoarece niciunul din aceste cuvinte nu-i erau cunoscute și în atmosfera misterioasă în care erau rostite i se păreau cuvintele unui grai din altă lume.

Mâna slăbănoagă a babei amestecă mai departe conținutul ceaunului care începuse să dea în fiert și urmă a rosti cuvinte cu totul neînțelese fetei de morar.

Vrăjitoarea repetă de vreo trei ori aceleași vorbe ciudate și neînțelese, în vreme ce lichidul din ceaun începea să fiarbă tot mai tare.

După aceea, se adresă Smarandei, dar tot în șoaptă:

— Vino mai aproape!

Fata morarului se supuse, fără voia sa.

— Când îl voi vedea? întrebă ea, tot în șoaptă, deoarece tare de tot n-ar fi avut putere să vorbească.

— Încă un minut și cel chemat se va ivi…

Și într-adevăr, după vreun minut, vrăjitoarea strigă, triumfătoare:

— Acum! Vino iute, căci nu se va vedea decât o singură clipă!

Smaranda se repezi la foc.

Privirea ei se aținti asupra lingurii de aur în fundul căreia se ivi, numai pentru câteva clipe, chipul lui Mihu Inimă de Leu, aplecat deasupra chipului unei femei, pe care o sărată îndelung…

Smaranda se împletici…

Mihu Inimă de Leu săruta pe o altă femeie.

Vai, ce n-ar fi dat ea să știe, cine era femeia aceasta! Dar n-o putuse vedea deoarece chipul lui Mihu Inimă de Leu era aplecat cu totul asupra chipului acestei femei.

Iar când se uită din nou în fundul lingurii nu mai văzu nimic. Vedenia se sfârșise.

— Ce ți-am spus eu? întrebă vrăjitoarea.

— Da… da… îngână Smaranda, abia perceptibil.

— Ai văzut?

— Da… am văzut!

— Și de ce te-ai îngălbenit așa?

— Nu știu!

— Poate că nu ți-a fost tocmai pe plac să-l vezi pe Mihu Inimă de Leu în brațele altcuiva?

Smaranda tăgădui, cu îndârjire:

— Nu… nu!

— Dar atunci, de ce ai rămas atât de mirată?

— Nu din pricina celor ce am văzut, ci chiar din pricina însă a vedeniei!… O asemenea minune n-am mai văzut niciodată în viața mea!

— Așadar, vezi că n-ai venit în zadar până la vrăjitoarea din Baltă! se rânji baba. Dar la urma urmelor, tu n-ai venit la mine pentru așa ceva. Prin ceea ce ai văzut, n-am făcut decât să-ți dovedesc cât de mare este puterea mea. Acum, spune-mi ce dorești și-ți voi îndeplini și această dorință.

Smaranda era adânc impresionată de puterea făcătoare de minuni a vrăjitoarei.

Acum avea o încredere oarbă în ea. Dacă a putut ea să facă astfel ca chipurile unor oameni ce se găseau la depărtări atât de mari să se perinde prin fața ei, acolo, în coliba vrăjitoarei din Baltă, atunci nu mai încăpea nicio îndoială că baba aceasta o va putea ajuta și în chestiunea pentru care venise aici…

— Ei, vorbește, fata mea! îi zise vrăjitoarea.

Smaranda își spuse păsul:

— Sunt îndrăgostită!

— Dar asta nu-i nicio nenorocire, răspunse vrăjitoarea, râzând. Pe când eram și eu tânără ca tine și eu am fost îndrăgostită.

— Se poate, dar eu sunt nefericită și de aceea am venit la tine, să mă ajuți!

— Acela, pe care îl iubești, nu te iubește? Asta-i buba?

— Da, asta e! repetă fata morarului, dând trist din cap.

Vrăjitoarea începu să zâmbească.

— Păi atunci te pot ajuta ușor!

Smaranda strigă, fericită:

— Într-adevăr?… Mă poți ajuta?… Vai, dă-mi vreo băutură fermecată cu ajutorul căreia să mă pot face iubită!

Vrăjitoarea se apropie de foc, luă iarăși câteva sticluțe, turnă din ele câteva picături în unul din ceaune și își reîncepu vrăjitoria.

Tot spunând așa cuvinte neînțelese, lichidul din ceaun se fierse și atunci vrăjitoarea luă căldărușa de pe foc.

— Acum trebuie să aștepți, se adresă ea Smarandei, până când se răcește băutura și o pot turna în sticle.

— Aștept eu, cu dragă inimă, răspunse fata morarului, numai să izbutim!

Vrăjitoarea umblă de colo până colo prin coliba ei și până în cele din urmă se înapoie cu două sticluțe goale cu care se duse la Smaranda:

— Ascultă-mă cu luare aminte, deoarece totul atârnă dacă ții bine în minte cuvintele mele!

Smaranda era numai urechi. Cum să nu fie ea cu luare aminte când era vorba de fericirea vieții sale?

Vrăjitoarea îi arătă cele două sticluțe, zicându-i:

— Vezi aceste două sticluțe?

— Le văd!

— Și ce deosebire găsești între ele?

Smaranda se uită bine la ele, apoi răspunse:

— Una are dop obișnuit, pe când cealaltă are un dop de sticlă, cu cap de mort pe el.

— Așa este, zise vrăjitoarea, dând din cap, acesta este semnul după care le poți deosebi. Să fii cu multă băgare de seamă, căci dacă le încurci se va întâmpla o mare nenorocire.

— Voi fi!

— În curând vom avea lună plină! urmă vrăjitoarea. Când luna plină va străluci pe cer, atunci să torni câteva picături din sticluța cu dopul obișnuit în băutura sau în apa bărbatului ce-ți este drag.

— Și atunci mă va iubi? întrebă Smaranda, cu ochi strălucitori.

Vrăjitoarea o liniști.

— Bărbatul va fi cuprins de o neînvinsă dorință de a iubi. Asta însă este numai patima. Adevărata dragoste nu vine decât atunci când după trei zile îi vei mai turna în băutură și câteva picături din sticluța cu capul de mort.

— Bine!

— M-ai înțeles bine?

— Da. Numai când e lună plină îi pot da din sticla cea dintâi…

— Așa… Lucrul de căpetenie este să nu cumva să schimbi cele două sticluțe… Nu în zadar i-am pus un dop cu cap de mort celei de a doua sticluțe… Ea poate să pricinuiască o groaznică nenorocire… Efectul dorit nu-l pot avea decât amândouă împreună, dar și atunci, numai în cazul când te folosești de ele în ordinea care ți-am vorbit.

Smaranda răspunse cu ochi strălucitori de bucurie:

— Voi face întocmai după cum m-ai învățat… Dar atunci efectul e sigur?

— Fără nicio îndoială! Băutura aceasta nu dă greș! Până acum întotdeauna a avut efectul dorit.

— Doamne, numai de ar fi așa! exclamă Smaranda.

— Va fi! răspunse baba. La început, bărbatul pe care vrei să-l cucerești te va iubi cu o patimă sălbatecă. Pe urmă, după ce-i vei da a doua băutură te va iubi cu dragoste curată, cu adorație…

Vrăjitoarea se duse apoi cu cele două sticluțe și umplu una din ele cu lichid din ceaunul luat de pe foc. Sticluța aceasta era aceea cu dopul obișnuit.

După aceea, mai luă puțin lichid dintr-o altă căldare, îl turnă în căldarea dintâi, amestecă bine și amestecul acesta îl turnă în a doua sticluță, în cea cu dopul cu cap de mort.

După aceea dădu sticluțele Smarandei și-i zise:

— Ține, fata mea! Umblă sănătoasă!

Smaranda luă sticluțele și în schimb îi dădu vrăjitoarei și celălalt galben pe care i-l făgăduise de la început.

Vrăjitoarea zâmbi după fata care se îndepărta și zise liniștită:

— Dacă n-aș știi cine ești și te-aș vedea aruncând galbenii cum îi arunci aș zice că ești fată de boier îmbrăcată în straie țărănești.

Smaranda se întoarse speriată.

— Ai spus: Dacă n-aș ști cine ești… Așadar mă cunoști, știi cine sunt?… De unde, căci eu nu ți-am amintit nimic, cu niciun cuvânt?

— Nu mi-ai amintit nimic, răspunse bătrâna zgripțoroaică, rânjind, cu toate acestea eu tot știu cine ești… Tu ești Smaranda, fata morarului de la moara de pe malul Dunării, hihihi!

Smaranda se uită încremenită la vrăjitoarea care râdea atât de fioros. Faptul că o recunoscuse, o uimise într-atâta, încât nici nu mai fu în stare să rostească vreun cuvânt.

Vrăjitoarea însă ghici îndată ce voia să spună și se grăbi s-o liniștească:

— Nu trebuie să te miri așa, deoarece mai înainte ai văzut lucruri mult mai vrednice de mirare. Pe de altă parte, nu trebuie să te temi că te voi trăda, deoarece chiar meseria mea mă silește să știu să tac… Hihihi…

Smaranda părăsi coliba însoțită de acest râs ironic al vrăjitoarei.

Ieșind din întunecimea cocioabei și dând iarăși de lumină, văzu scântei înaintea ochilor. Stând vreme

îndelungată în întunericul din colibă, ochii i se obișnuiseră și lumina soarelui o supăra acum chiar mai mult decât o supărase întunericul din colibă la început.

Dar dacă ochii îi scăpărau; în schimb plămânii ei trăgeau cu nesaț aerul curat de afară care-i făcea Smarandei mult bine după aerul greoi, plin de miresmele fierturilor din bucătăria vrăjitoarei.

Baba o însoți până la barcă, râzând mereu cu râsul ei strident care te pătrundea până în măduva oaselor.

Smaranda apucă vâslele în mâini și fără a mai întoarce capul se avântă pe întortocheatele canale ale Bălții. Și în vreme ce vâslea spre moara de pe malul Dunării, în mintea ei se perindară din nou toate acele întâmplări ciudate și misterioase prin care trecuse cu prilejul vizitei sale la vrăjitoarea din Baltă.

Ea văzuse în fundul lingurii de aur chipul lui Mihu Inimă de Leu care sărata pe o altă femeie.

Inima îi bătea mai repede, sângele începea să-i fiarbă când se gândea la această scenă.

— Așadar Mihu Inimă de Leu iubea pe altcineva?

Pentru altcineva nu era zgârcit cu sărutările și pe ea nici n-o băga în seamă măcar?

Dar cine să fie femeia aceea? Cine știuse să topească sloiul de gheață care învăluia inima căpeteniei bandiților?

Gândul acesta o chinuia, o frământa și o mânie năprasnică o cuprinse, gândindu-se că bărbatul pe care-l iubea cu toată patima tinereții sale ținea o altă femeie în brațe, săruta o altă femeie.

Cine să fie această femeie fericită care izbutise să cucerească inima căpeteniei de bandiți, care izbutise să pună stăpânire pe o dragoste la care ea râvnea de atâta amar de vreme?

Gândul acesta o chinuia mereu pe fata morarului și nu-i mai lăsă o clipă liniștită.

Să fie poate una din domnițele de care îi vorbise banditul Niculiță? Dacă era adevărat că Mihu Inimă de Leu

se trăgea dintr-o familie boierească, atunci era și firesc ca ibovnica lui să facă parte din lumea în mijlocul căreia trăise până când apucase drumul Bălții.

Și aducându-și aminte de cuvintele banditului inima i se strânse, deoarece se gândi, cine știe dacă se va putea măsura cu o asemenea femeie din lumea boierilor, ea, fata unui biet morar. Cine știe dacă Niculiță n-avea dreptate!

Pe urmă însă, aducându-și aminte de cele două sticluțe pe care i le dăduse vrăjitoarea se mai liniști puțin.

În creierul ei se înrădăcinase gândul că băutura aceea fermecată nu se putea să nu-și facă efectul, așa că, până în cele din urmă dragostea lui Mihu Inimă de Leu tot a ei avea să fie.

Gândul acesta îi umplu inima de bucurie și aprinse o credință oarbă în puterea fermecătoare a băuturii băbești. Ceea ce văzuse în coliba vrăjitoarei o încredințase despre puterea misterioasă și supraomenească a bătrânei zgripțoroaice, așa că, nici o urmă de îndoială nu mai încăpea în sufletul ei în privința efectului pe care băutura fermecată trebuia s-o aibă asupra dragostei lui Mihu Inimă de Leu.

Și de îndată ce ajunse acasă, se duse de-a dreptul în odaia ei unde ascunse cu îngrijire cele două sticluțe.

Din clipa aceea tot timpul era cuprinsă de o mare înfrigurare și numai cu multă greutate izbutea să-și ascundă de ceilalți adevăratele simțăminte care sălășluiau în sufletul ei. De-abia mai putea aștepta înapoierea lui Mihu Inimă de Leu, cu toate că până la luna plină mai era încă destul. Simțea însă nevoia să-l revadă cât mai grabnic pe căpitanul bandiților, pe chipeșul Mihu Inimă de Leu, care în curând va cădea în genunchi înaintea ei și așa îi va implora dragostea.

Chiar și numai gândul acesta și o umplea de fericire. Bucuria aceasta a fetei morarului nu mai cunoscu margini când într-o după amiază însorită văzduhul fu străbătut de trei fluierături ascuțite vestindu-le celor din moară că:

— Vine căpitanul!

Banditii săriră iute în picioare spre a ieși în întâmpinarea căpitanului și firește că printre cei dintâi care se repeziră spre țărm era și Smaranda.

Până să ajungă însă ei la Dunăre, barca și trăsese la mal și din ea coborâseră trei oameni.

La dreapta Mihu Inimă de Leu, la stânga Dan Dragomir, iar la mijloc, o femeie…

Mioara Comăneanu!

Banditii rămaseră înmărmuriți când îi văzură pe căpitan înapoindu-se acasă însoțit de o femeie.

Ei nu-și puteau închipui pricina acestei schimbări de principiu la căpitanul lor. Până atunci tocmai Mihu inimă de Leu fusese acela care susținuse cu tărie că un bandit nu trebuie să fie legat de o femeie, deoarece atunci nu-și mai vede de treabă cum trebuie și nu mai are libertate în faptele sale. Căpitanul își oprise banditii întotdeauna să răpească fete, sau femei.

Și acum tocmai el să fie acela care venea cu pilda cea rea?

Aproape că nu le venea să-și creadă ochilor!

Cea mai mare surpriză însă n-o avură banditii, ci Smaranda.

Ea se uită cu ochii ieșiți din orbite, cu privirea încremenită la femeia ce pășea între cei doi voinici și un fior de gheață îi străbătu trupul.

Da, nu mai încăpea nicio îndoială…

Femeia aceasta era Mioara Comăneanu, novicea din Schitul Sfintei Treimi la care o trimise pe ea Mihu Inimă de Leu.

Smaranda trebui să-și adune toată puterea ei de voință pentru a nu-și pierde capul.

Nu-i venea să-și creadă ochilor.

De unde apăruse fata aceasta când în mintea ei mai era încă proaspătă scena petrecută în catacombele mănăstirii, unde Smaranda o văzuse cu proprii săi ochi prăbușindu-se

în prăpastie și unde ea auzise lămurit lugubrul plescăit cu care novicea fusese înghițită de pârâul subteran?

Cum, acum morții înviau?…

Smaranda își făcu semnul crucii.

Mintea ei nu putea să priceapă cum scăpase fata aceasta de acolo, când oricare alta în locul ei ar fi pierit fără nicio îndoială dacă se prăbușea în prăpastia aceea.

Poate că Dumnezeu o luase sub scutul său pe novice!…

Și atunci, deodată își dădu seama că Mihu Inimă de Leu ar ucide-o fără nicio șovăire dacă ar ști că ea a fost aceea care o înșelase pe Mioara ademenind-o în catacombele Schitului Sfintei Treimi.

Norocul ei era că fusese îndeajuns de prevăzătoare și tot timpul cât îl petrecuse la schit o ocolise necontenit pe Mioara, așa că aceasta n-o putea recunoaște pentru a o trăda. Afară de aceasta ea rânduise atât de bine toată comedia cu maica rătăcită prin pivnițele mănăstirii, încât Mioara Comăneanu nici nu putea bănui măcar că fusese ademenită pentru a fi înlăturată din calea unei rivale.

Între timp cei sosiți se apropiară tot mai mult de grupul încremenit al bandiților și Mihu Inimă de Leu, arătând spre moară, zise:

— Moara aceasta este pentru noi ceea ce a fost în Rusia „Cuibul Vulturilor” din calea Rudinului. Iar oamenii aceștia pe care îi vezi aici îmi sunt tovarăși tot atât de credincioși cum mi-au fost pe vremuri Severin, Micislav, doctorul Leonida, Lew Vlasovici… Din cei vechi n-a mai rămas cu mine decât Dan Dragomir…

După aceste cuvinte adresate Mioarei, Mihu Inimă de Leu se întoarse spre bandiți și zise tare, pentru a fi auzit de toată lumea:

— Văd întipărită pe chipurile voastre mirarea care vă cuprinde văzând că nu m-am înapoiat singur acasă… Aceea pe care o vedeți lângă mine este logodnica mea, de care mă leagă o dragoste ce ține de mulți ani de zile… Din nenorocire, soarta ne-a urmărit cu prea multă vitregie pe

amândoi; încercările acestei soarte s-au ținut lanț și până astăzi am fost împiedicați necontenit de a fi unul al altuia… Până atunci, până când vom lua o hotărâre în privința vieții pe care avem de gând s-o ducem de astăzi înainte, Mioara va locui aici, la moară și vă cer, băieți, să vă purtați cu ea cu toată dragostea și cu toată cinstea ce i se cuvine.

Bandiții o salutară pe Mioara ridicându-și cușmele, numai Smaranda îi aruncă priviri de ură.

După aceea Mihu Inimă de Leu îi oferi Mioarei brațul său și o conduse în moară.

Voinicul îi arătă pe rând, toate; totuși, chipul Mioarei nu se însenină nicio singură clipă.

Căpetenia bandiților observă aceasta și o întrebă:

— De ce ți-e fruntea atât de îngândurată și privirea tristă, Mioara mea?

— Mă întristez, când văd, răspunse Mioara Comăneanu, cu amărăciune că soarta ți-a rezervat aceeași viață zbuciumată și plină de primejdii, pe care ți-a hărăzit-o și mai înainte. Nu-ți mai aduci aminte, scumpul meu Stanislau, de seara aceea de la Petrograd când în urma stăruințelor prințului Dimitri Trubetzkoi, ai făgăduit că vei rupe cu viața ta de până atunci, cu viața aceasta îngrozitoare în care nu poți fi sigur nici măcar o singură clipă de ceea ce te așteaptă peste un minut?

— Stanislau Rimsky s-a și ținut de făgăduiala făcută, răspunse căpitanul bandiților, devenind melancolic, la aceste amintiri. De atunci nimeni n-a mai auzit vorbindu-se de Vulturul Morții… Vulturul Morții a fost împușcat, a fost executat în curtea fortăreței Petropavlovsk.

— Da, răspunse Mioara Comăneanu, cu aceeași amărăciune, ca și mai înainte, dar în locul lui s-a ivit Mihu Inimă de Leu. Numele s-a schimbat, faptele însă au rămas aceleași

— Nu sunt eu de vină! exclamă Stanislau Rimsky. De vină sunt numai aceia care m-au mințit, care m-au făcut de

râsul lumii… Nu eu am căutat aceasta… Am fost împins la viața pe care o duc…

— Dar trebuie să te lași de viața aceasta, atât timp cât nu este prea târziu!

— Nu, Mioaro, nu este tocmai așa! Până când nu mă voi fi ținut de cuvânt, până când nu mă voi fi răzbunat pe boierul Panait Fotache, pentru rușinea de la conacul Vulpeștilor, până atunci Mihu Inimă de Leu nu poate înceta de a mai exista.

— Atât de cumplit este dorul tău de răzbunare?

— Atât de cumplit este dorul meu de răzbunare după cât de cumplită a fost și purtarea boierului Panait Fotache față de mine. Sau poate că tu ai uitat ce s-a petrecut în curtea conacului de pe marginea Brateșului?

— Nu!… Nu!

— Atunci?

— Eu sunt de părere că răzbunarea cea mai nobilă este iertarea! răspunse Mioara, blând.

— Ai dreptate, Mioaro, zise Stanislau Rimsky, însă nu trebuie să uiți că întotdeauna vrăjmașul este acela care, prin purtarea lui, își hotărăște singur chipul răzbunării. Se poate ca faptele unuia să fie de așa natură încât răzbunarea cu arma ta, cu iertarea, să fie cea mai nimerită, fiindcă poate că n-a săvârșit ticăloșia decât într-un moment de uitare sau de patimă de o clipă sau de slăbiciune; sunt însă alții, a căror ticăloșie săvârșită asupra ta nu este decât o mică verigă dintr-un nesfârșit lanț de ticăloșii și josnicii pe care-l mărește în fiecare zi a vieții sale și față de aceștia nu se mai poate întrebuința arma ta. În rândul acestora din urmă intră și boierul Panait Fotache, asupritorul țărănimii, ucigătorul de prunci, femei și moșnegi, lașul năruitor de fericiri. Pentru un asemenea om, singura răzbunare ce poate exista este legea care spune: ochi pentru ochi, dinte pentru dinte!

Mioara Comăneanu suspină, îndurerată.

— Văd că nu pot avea nicio înrâurire asupra ta. Urmează-ți calea pe care ai apucat-o, calea veșnicelor frământări și primejdii, fiindcă știu că după o asemenea viață ai fost însetat întotdeauna… Nu uita însă niciodată, dragul meu Stanislau că inima mea va tremura veșnic pentru tine și veșnic gândul meu te va urma îndurerat. Adu-ți aminte întotdeauna că, atâta timp cât nu ești lângă mine ochii mei nu-i va închide somnul.

Stanislau Rimsky sări de pe scaun; luă mâinile Mioarei și le acoperi cu sărutările sale.

— Mioaro, scumpa mea Mioară, exclamă el, cât de bună ești și cât de fericit sunt eu că pot simți toată căldura, toată dragostea inimii tale… Nu trebuie să te temi de mine, iubita mea, căci orice s-ar pune în socoteala mea, oricât s-ar spune că sunt un tâlhar de rând, nu este adevărat, de o mie de ori nu este adevărat… Dumnezeu îmi este martor că nu m-am abătut o clipă de la calea cea dreaptă, că nu mi-am ridicat mâna niciodată asupra celor nevinovați, că arma mea n-a atins niciun fir de păr, decât în legitimă apărare și că niciun ban n-a fost luat de mine, sau oamenii mei, de la aceia care nu meritau să li se dea o lecție pentru viitor… Tu cunoști prea bine, iubita mea, legenda ce se ticluise în Rusia în jurul numelui Vulturului Morții… Fii încredințată că și aici lumea a aflat că Mihu Inimă de Leu nu se atinge de aceia care nu păcătuiesc față de el sau față de semenii săi și nici nu se lasă stăpânit de impulsiuri, decât într-un singur caz: boierul Panait Fotache! Iar în privința acestui ticălos, cred că oricine va găsi dorul meu de răzbunare mai mult decât îndreptățit!

Mioara Comăneanu își aplecă resemnată capul.

— Facă-se voia ta! îngână ea. Eu nu mă rog lui Dumnezeu decât să te ocrotească și să îngăduie ca după atâtea grele lovituri pe care le-am avut de îndurat, să vină totuși o zi când să se însenineze cerul și deasupra noastră și să putem fi unul al altuia, în liniște și pace!

— Amin! răspunse căpitanul bandiților, căzând în genunchi înaintea Mioarei și sărutându-i mâna ca de alabastru.

Mioara Comăneanu simți că mâinile ei erau acoperite nu numai de sărutările ci și de lacrimile voinicului.

Mihu Inimă de Leu plângea…

*

*   *

Totul se întâmplă așa după cum voise Mihu Inimă de Leu. Bandiții se purtară cu Mioara cu stima cea mai desăvârșită și niciunul din ei nu îndrăzni să atingă nici măcar cu un cuvânt legătura care era între căpetenia lor și Mioara Comăneanu. Dacă Muscan și cu oamenii săi ar mai fi fost acolo, poate că vreunul din ei s-ar fi ridicat împotriva faptului că Mihu își adusese iubita la moară. Dar la moara de pe malul Dunării rămăseseră numai oamenii lui Mihu Inimă de Leu, tovarăși credincioși, care erau în stare să priceapă situația și nu căutau să se folosească de această situație pentru a cere să li se îngăduie să-și aducă și ei ibovnice în ascunzătoare.

În asemenea împrejurări, cea mai bună înțelegere domnea printre bandiți.

Mihu Inimă de Leu o însărcinase pe Smaranda, încă din ziua cea dintâi, să facă rost de veștminte corespunzătoare pentru Mioara și oricât nu-i era fetei morarului pe plac această însărcinare, totuși ea trebui să îndeplinească dorința căpitanului…

Cei doi îndrăgostiți avură în sfârșit parte și ei de câteva zile liniștite și fericite. O adevărată surpriză, după nesfârșitele zile de restriște de care avuseseră parie până atunci.

Amândoi se bucurau de această fericire cu bucuria sinceră și neprihănită a copiilor. De când așteptau ei această fericire!

Banditții rămaseră foarte uimiți văzând schimbarea care se înfăptuise în sufletul căpitanului lor. Bărbatul războinic și neînduplecat de mai înainte, era acum mai blând decât un copil. Era plin de atențiuni, de gesturi duioase. Nu se gândea decât la Mioara și tot ce făcea căuta să fie pe placul iubitei sale, pentru a vedea veșnic senină fața sărmanei fete, fată care, mai purta încă, ici-colo, urmele suferințelor îndurate în decursul anilor.

Îndrăgostiții făceau lungi plimbări cu barca, fie pe Dunăre, fie prin Baltă. Adeseori se întâmpla să plece de la moară dimineața și să nu se înapoieze decât seara. Toată ziua hoinăreau prin Baltă ca doi îndrăgostiți tineri și fericiți ce erau.

La drept vorbind, ei își trăiau de-abia acum adevărata lor viață de îndrăgostiți, viața aceea care colorează tot și toate în culori atât de fermecătoare și atât de felurite; deoarece când dragostea lor de-abia încolțise, se amestecase mâna crudă a contelui Gorciacov și-i aruncase pe unul într-un capăt al lumii, pe celălalt în alt capăt. Drumurile lor se despărțiseră, fiecare îndurând la rândul său cele mai groaznice chinuri trupești și sufletești pe care și le poate închipui o mine omenească.

De-abia acum puteau ei să se răzbune pe timpul petrecut departe unul de altul, căutând să fie mereu împreună, numai ei doi, cu dragostea și sărutările lor. În timpul plimbărilor prin Baltă ei țeseau planuri pentru viitor, pentru vremea când vor putea fi cu totul unul al altuia, când vor putea să trăiască numai unul pentru altul.

— Fericirea noastră nu va fi desăvârșită, zise Mioara, într-o zi, decât atunci când se va sfârși cu viața aceasta zbuciumată. Dorința mea cea mai vie este ca, după Vulturul Morții, să dispară de pe suprafața pământului și Mihu Inimă de Leu și să nu mai rămână decât Stanislau Rimsky, vechiul, bunul și dragul meu Stanislau Rimsky!…

O sărutare fierbinte închise șirul exprimării acestei dorinți și Stanislau Rimsky zise, vesel:

— Ți se va îndeplini și această dorință… Mioara mea, ți se va îndeplini foarte curând.

— Mi e teamă, răspunse frumoasa Mioara Comăneanu cu tristețe, că acest „foarte curând” să nu fie foarte îndepărtat! Eu aș vrea, dacă s-ar putea, să mergem chiar mâine la altar pentru a mărturisi lumii întregi nemărginita dragoste care ne însuflețește pe amândoi.

— Cât de dulce ești tu, Mioaro și dacă ai ști cât de fericit mă fac cuvintele tale! Vezi tu, când stau așa lângă tine și te aud spunându-mi cuvinte atât de încântătoare, atât de frumoase, mi se pare că vara a însorit deodată sufletul meu, învăluit în iarnă înghețată, până mai ieri.

— Nu atârnă decât de tine, ca această fericire să fie veșnică! răspunse Mioara Comăneanu.

Fruntea lui Stanislau Rimsky se întunecă.

— Atârnă numai de mine?… repetă el, îngândurat. Nu este tocmai așa, Mioara, mea! Dacă ar atârna numai de mine, atunci n-aș mai aștepta nicio singură clipă pentru a zbura împreună cu tine spre fericirea veșnică. Dar dacă aș face-o acum, atunci groaznic m-ar arde o viață întreagă pecetea infamiei care mi-a fost pusă pe spate… Chiar și acum se întâmplă adeseori, ca locul acela, unde mi-au înfipt pecetea hoților argații boierului Panait Fotache, să mă doară, să mă usture atât de îngrozitor, încât mi se pare că nu mai pot vedea răsărind soarele a doua zi…

— Sărmanul meu, Stanislau!

— Trebuie să pun capăt acestei dureri, urmă Stanislau Rimsky, trebuie să răzbun pecetea de rușine pe care o port pe nedrept… Se pare însă că soarta îmi este potrivnică și în această privință. Boierul Panait Fotache e dus la București de câteva săptămâni, așa că, nu-i pot face dorita vizită la conacul lui de lângă Schitul Sfintei Treimi… Dar de îndată ce se va înapoia, primul meu gând ar fi să sfârșesc odată cu această răfuială care se tărăgănează de atâta vreme. Atunci nimeni și nimic nu ne va mai sta în cale. După Vulturul Morții, va apune, va dispare și Mihu

Inimă de Leu. Vom pleca, draga mea, undeva împreună pentru a găsi fericirea după care umblăm de atâta amar de vreme.

Dar chipiul Mioarei Comăneanu nu se înveseli, nici chiar în urma acestei încurajări.

— De ce ești tot tristă, Mioara mea? întrebă Stanislau Rimsky cu o duioșie nemărginită.

— Mi-e teamă că această răfuială să nu se lungească prea mult! Lucrul cel mai simplu ar fi totuși, să ierți…

— Nu se poate! răspunse Stanislau Rimsky, fără să mai aștepte ca iubita sa să sfârșească ceea ce avea de spus. Ți-am amintit doar chiar și mai adineauri că atunci rana aceasta de colea m-ar arde și m-ar chinui toată viața! În ceea ce privește grăbirea răfuielii, voi îngriji eu ca ziua ei să nu fie prea îndepărtată.

— Cum? Ce vrei să faci? întrebă Mioara, îngrijorată. Sau poate crezi că de dragul tău boierul Panait Fotache se va înapoia acasă mai iute decât avea de gând? Pe de altă parte, fii sigur că dacă află cu câtă nerăbdare îl aștepți, atunci cu siguranță că nu se va grăbi să se înapoieze.

— Voi găsi eu ac și de cojocul lui!

— Dar ce ai de gând să faci?

— Sau îl ademenesc să vină acasă, sau, dacă nu, atunci mă voi duce eu singur la el… la București… și mă voi răfui acolo cu el. La drept vorbind îmi este tot una: ori acolo, ori aici! Rezultatul va fi același în oricare parte a pământului ne-am întâlni.

Și din ziua aceea, Stanislau Rimsky începu să-și frământe capul tot mai mult asupra chipului cum ar putea să se socotească mai grabnic cu dușmanul său de moarte. De când își pusese în cap aceasta, el începuse să se ocupe iarăși mai mult de haiducii săi. El îi trimitea mereu să spioneze prin apropierea conacului lui Panait Fotache spre a afla când se înapoiază boierul.

Și într-o zi, Mișu Drăgan, asupra căruia căzuse tocmai însărcinarea de a spiona împrejurimile Schitului Sfintei Treimi, se înapoie vesel.

— Veste bună, căpitane! strigă Drăgan încă de departe.

— Ce, anume? întrebă Mihu Inimă de Leu. Nu cumva s-a înapoiat boierul Panait Fotache?

— Încă nu, dar nici nu mai rămâne la București vreme îndelungată!

— Când sosește?

— Luna viitoare pornește spre casă.

— Asta într-adevăr este o veste bună!

— Dar mai știu încă ceva!

— Să auzim!

— Am aflat ce rost are călătoria boierului Panait Fotache la București! răspunse Mișu Drăgan, triumfător.

Mihu Inimă de Leu zâmbi.

— Asta eu o știu de mult! El va fi caimacamul, sau după cum i se zice de când cu rușii, guvernatorul ținutului acesta și comandantul suprem al tuturor dorobanților și pandurilor care vor porni împotriva noastră.

— Nu! fu răspunsul hotărât al lui Mișu Drăgan, răspuns în urma căruia Mihu Inimă de Leu rămase adânc uimit.

— Nu? întrebă căpetenia bandiților, foarte mirat.

— S-ar putea, răspunse Mișu Drăgan, ca și aceasta să fie una din pricinile pentru care boierul Fotache a rămas la București vreme atât de îndelungată. Adevărata pricină însă și cred, cea mai de căpetenie pentru el, este că s-a dus în… pețitorie!

— Cum? strigă atunci Stanislau Rimsky și mai mirat. Aceasta este într-adevăr o surpriză foarte mare. La așa ceva nu m-aș fi așteptat nici în ruptul capului! De unde ai aflat?

— De unde? M-am împrietenit cu argații de la conac și aceștia mi-au spus totul. Scrisoarea boierului Panait Fotache sosise tocmai în ziua aceea la administratorul moșiei și în scrisoarea aceea boierul spune să se facă

rânduială prin conac deoarece conacul va avea de acum înainte, nu numai stăpân, ci și stăpână.

— O veste foarte însemnată!

— Argații și celelalte slugi de la conac s-au mirat și ei foarte mult de vestea aceasta, deoarece stăpânul lor nu de mult mai era încă logodit cu o fată de o frumusețe răpitoare după cum spun ei care însă, într-o bună zi, a dispărut în împrejurări foarte ciudate și de atunci, dispărută a rămas.

— Da... da, răspunse Mihu Inimă de Leu, vădit enervat, și eu am auzit despre așa ceva!

Se vedea prea bine că nu prea voia să lungească vorba asupra acestei delicate chestiuni.

— Dar n-ai auzit pe cine are de gând să ia acum?

— Ba da, am aflat și asta! răspunse Mișu Drăgan, cu mândrie.

— Ia spune, să știm și noi!

— Numai vezi, căpitane, este o bubă la mijloc.

— Care?

— Nu sunt în stare să-i rostesc numele!

— Nu ți l-ai însemnat?

— De însemnat nu mi l-am însemnat și este un nume așa de pocit...

— Gândește-te și tu puțin, poate că-ți reamintești!

— Trebuie să fie așa ceva... contesa... Su... Si... Sobutuchin...

— Poate contesa Subotkin?

— Așa... așa! răspunse Mișu Drăgan, bucuros că Mihu îl ajutase să iasă din încurcătură.

— Așadar ia o rusoaică?

— Rusoaică, dar se pare ca știe și românește, deoarece și ea a scris câteva rânduri în scrisoarea boierului Panait Fotache. Spune că este foarte curioasă să-și vadă noua locuință. Are însă un scris așa de ciudat că nu prea-mi vine să cred să fie o femeie la locul ei.

Mihu Inimă de Leu rămase pe gânduri.

El se miră de împrejurarea că boierul Panait Fotache se mângâiase atât de iute de pierderea Mioarei Comăneanu și o uitase într-un timp atât de scurt.

— Bine, Drăgane, zise ei apoi, adresându-se din nou banditului, care-i adusese aceste vești, atât de însemnate, ți-ai îndeplinit bine însărcinarea, sunt mai mult decât mulțumit cu tine. Acum, nu pierde din vedere conacul boierului Panait Fotache nici în viitor, iar când vei afla ca boierul se înapoiază, dă-mi de știre, îndată… Atunci va sosi și ziua răfuielii!

Cu aceste cuvinte își văzu de drum și se îndreptă spre odaia Mioarei Comăneanu.

Mioara își dădu seama îndată că Stanislau Rimsky avea să-i dea vreo știre însemnată și nu mai așteptă să înceapă el, ci-l întrebă:

— Ce veste îmi aduci, scumpul meu Stanislau?

Stanislau Rimsky râse, amarnic.

— Vestea că boierul Panait Fotache merită astăzi, mai mult decât până acum, să fie pedepsit într-un chip pilduitor. Prin noua lui ispravă a dovedit odată mai mult că răzbunarea mea este îndreptățită.

— Dar ce a mai făcut?

— Am aflat că s-a dus la București în pețite. Se pare că n-a făcut drumul în zadar, deoarece în curând conacul de lângă mănăstire va avea o stăpână… Vezi tu deci, care a fost dragostea lui cea mare pentru tine, de care-ți vorbea necontenit!

— Dragostea aceasta m-a lăsat rece întotdeauna, răspunse Mioara, cu nepăsare. Eu cunoșteam îndeajuns de bine firea boierului Panait Fotache. De altfel, când îmi spunea cele mai fierbinți cuvinte de dragoste, eu mă gândeam cum aș face să scap de el.

Ochii lui Stanislau Rimsky începură să strălucească.

— Acum se va înapoia acasă, în curând și atunci se va îndeplini și dorința ta cea mai vie, vom sfârși cu viața pe

care o ducem astăzi. Cu răzbunarea pe boierul Panait Fotache voi pune capăt și vieții mele de haiduc.

— Dar cine știe, cât timp va mai trece până atunci! zise Mioara Comăneanu, cu tristețe.

— Nu mai poate fi vorba, decât de câteva săptămâni, draga mea! răspunse căpetenia bandiților. Or, dacă am știut să răbdăm ani de zile pentru a ajunge la fericire, atunci nu se poate să ne pierdem răbdarea când nu ne mai despart decât câteva săptămâni de fericirea pe care am visat-o!

Mioara se lipi de pieptul voinicului.

— Dar mie îmi e așa de frică, dragul meu Stanislau! Mă tem, mă tem grozav… pentru tine!

La aceste cuvinte de îngrijorare, Stanislau Rimsky răspunse cu nenumărate și calde sărutări.

— Nu trebuie să te mai temi din pricina mea, scumpa mea Mioara, zise el, deoarece acum nu mi se mai poate întâmpla nimic. Moara de pe malul Dunării este o ascunzătoare inexpugnabilă. Nimeni nu știe de rostul ei și nimeni nu se poate apropia de ea pentru a ne primejdui viața.

— Nu știu… nu știu… dar sufletul îmi este stăpânit de un cumplit simțământ de îngrijorare.

Stanislau Rimsky răspunse plin de încredere în puterea și iscusința sa:

— N-ai niciun motiv îndreptățit să-ți fie frică. Sunt aici, lângă tine și dacă va fi nevoie, te voi apăra chiar și față de toți diavolii din iad! Crede-mă, draga mea, că mi-ajunge cât am suferit până acum, deoarece suferințele acestea mi-au luat mințile aproape… Te-am pierdut de atâtea ori; dar până acum soarta a fost întotdeauna milostivă cu noi și mi te-a redat tocmai atunci când simțeam că nebunia îmi amenință judecata… De astăzi înainte nu vreau să te mai pierd… Cel mai mare, cel mai scump diamant al lumii nu este păzit așa cum te păzesc eu pe tine. Nu mă voi mișca

de lângă tine mereu voi fi aici și vei vedea tu că în curând va urma și ceasul fericirii noastre!

— De aș apuca odată să văd și ziua aceasta! exclamă Mioara Comăneanu, cu priviri pline de dorul dragostei.

După aceea, o luă de braț și porniră amândoi pe sub lunca de sălcii de pe malul Dunării. Se plimbau fermecați de cântecele păsărelelor, de razele aurii ale soarelui, de murmurul misterios al Dunării și din când în când se mai opreau pe sub o salcie pentru a se săruta.

Fericirea lor părea desăvârșită, în decorul acesta parcă anume făcut pentru îndrăgostiți.

Dar în vreme ce își pecetluiau fericirea cu sărutări pline de dragoste, ei nu observară că doi ochi scânteietori și plini de o sălbatică ură îi priveau din dosul trunchiului unei sălcii uriașe, așa cum numai pe malul Dunării se pot întâlni.

Stăpâna acestor ochi privi vreme îndelungată fericirea îndrăgostitei perechi, apoi deodată, șuieră, printre dinți, dar încet, pentru a nu fi auzită:

— Sărut-o, sărat-o, Mihule Inimă de Leu!… Și mai ales, i-ați rămas bun de la ea, deoarece în curând nu va mai fi pentru tine nicio altă femeie pe acest pământ în afară de… mine!

Mai aruncă o privire plină de ură diabolică, apoi se furișă printre sălcii.

CAPITOLUL 100
Fioroasa crimă din Măcin

Pe piața Brăilei se adunase o mare mulțime de oameni și din mijlocul acestor oameni care vociferau gălăgios se desprindeau mereu cuvinte ca:

— E nemaiauzit!

— Omul nu mai poate fi sigur că se va deștepta a doua zi!

— Unde te întorci, nu dai decât de ucigași!

— Ispravnicul Galaților, pe care l-au însărcinat rușii cu paza ținutului, este neputincios!

— Dorobanții nu fac nimic!

— Nu sunt în stare să-i vină de hac lui Mihu Inimă de Leu!

— Se tem de el!

— Tremură de el!

— Cum să nu se teamă, când pandurii sunt niște mămăligi…

Strigăte ca acestea se auzeau tot mai tare, tot mai pătimașe.

Un domn mai în vârstă, Călinescu, judecătorul districtului, numit conform Regulamentului organic[4], trecea pe stradă. Văzând adunarea aceea de oameni se opri lângă ei și strigă:

[4] Lege organică cvasi-constituțională promulgată în 1831-1832 de către autoritățile imperiale rusești în Țara Românească și Moldova. Conservator în esență, documentul a inițiat totuși o perioadă de reforme, care au pus baza occidentalizării societății locale. Regulamentul a confirmat parțial guvernarea tradițională (inclusiv conducerea de către *hospodari*). Regulamentul a oferit celor două principate primul lor sistem comun de guvernare.

— Mii de draci, dar ce veți fi făcând aici, oameni buni, căci de departe s-ar zice că puneți la cale o revoluției?

— Nici nu lipsește mult! răspunse un negustor mai în vârstă.

— Dar ce s-a mai întâmplat? întrebă judecătorul. Cine știe, poate că lucrurile se pot împăca și cu binișorul!

— Nu prea se pot împăca, boierule!

— Ei, drăcie! Dar de ce sunteți atât de amărâți?

— Din pricina lui Mihu Inimă de Leu!

— Mii de fulgere și trăsnete, iarăși nu ne lasă în pace ticălosul acesta de bandit? Se vede că nu vrea să se astâmpere până când vântul nu-i va legăna trupul și ciorile nu vor veni să se înfrupte din el.

— Asta n-o vom mai apuca noi atâta vreme cât nu se vor schimba și lucrurile…

— Ce vreți să se schimbe?

— Situația, pentru ca Mihu Inimă de Leu să nu se mai plimbe peste tot locul, ca pe moșia lui!

— Dar ce a mai făcut?

— Mai deunăzi s-a coborât în Iglița, în fruntea bandei sale și au răpit o sumedenie de fete, despre care de atunci nimeni n-a mai auzit nimic. Părinții au cercetat tot ținutul, dar în zadar. Fetele au dispărut de parcă le-ar fi înghițit pământul. S-au dus la Galați, la ispravnic, căruia i-au spus ce s-a întâmplat, cerându-i să ia măsuri de îndreptare. Rezultatul însă a fost nul. Ispravnicul a trimis câțiva panduri în sat, dar fricoșii aceștia n-au îndrăznit să pătrundă în Baltă. Ei se plimbă doar prin sat ca vodă prin lobodă și cer să li se pună deoparte bucatele cele mai bune, vinurile cele mai scumpe, în schimb însă nu fac nicio ispravă și Mihu Inimă de Leu își vede de treabă.

Judecătorul Călinescu strigă, enervat:

— La naiba, dar banditul acesta nu mai poate fi înfrânt!

— Isprăvnicia Galaților, care a fost însărcinată cu prinderea banditilor nu face nimic! strigă negustorul mai

în vârstă… Așa că, nu este de mirare dacă după Iglița au prins curaj să se ducă și alt-undeva.

— Dar ce au mai făcut?

— Au spart biserica din Ghecet, au furat toate odăjdiile, iar acum a căzut victimă părintele din Măcin.

— L-au ucis pe părintele din Măcin?

— Da, fiindcă n-a vrut să spună unde erau ascunse lucrurile de preț ale bisericii.

— O mârșăvie fără seamăn! Și toate acestea le-a săvârșit Mihu Inimă de Leu?

— Iată aici pe omul acesta din Măcin, el ne-a adus fioroasa veste! A venit să ceară ajutor, deoarece de la săvârșirea omorului tot Măcinul este în fierbere și cere capul lui Mihu Inimă de Leu!

Judecătorul clătină din cap, neîncrezător.

— Ciudat, foarte ciudat! mormăi el. Mai înainte vreme Mihu Inimă de Leu, nu numai că n-ar fi săvârșit o asemenea mârșăvie, dar el singur ar fi fost acela care l-ar fi pedepsit pe ticălos.

— Da… așa este… o știm și noi… Acum însă… parcă Dumnezeu i-ar fi întunecat mințile deodată, nu mai are nimic sfânt în lumea aceasta. Or dacă astfel stau lucrurile, nu mai putem sta cu mâinile în sân și trebuie să punem mâna pe el, căci te pomenești că mâine nu se va sfii să pătrundă chiar și în Brăila și să ne aprindă casele în cap.

Mulțimea începu să murmure din nou fiind cu totul de părerea vorbitorului.

— Așa este!

— Ne putem aștepta la orice!

— Poate cădea pe capul nostru când ne așteptăm mai puțin!

— Trebuie să luăm măsuri pentru a împiedica așa ceva!

— Trebuie să luăm măsuri de apărare!

Apoi cineva strigă deodată și acesta fu semnalul:

— Să mergem la ispravnicul Galaților, căci este aici!

Ceilalți strigară în cor:

— Să mergem la ispravnicul Galaților!

Convoiul porni și între timp cei care îl alcătuiau se înmulțiră din ce în ce. În curând apoi convoiul ajunse în fața isprăvniciei, ai cărei slujbași, auzind zumzetul ca de albine, se repeziră la ferestre.

Chiar și Arcadie Costescu, ispravnicul Galaților, auzind zgomotul neobișnuit, veni la fereastră. Când oamenii adunați în fața isprăvniciei îl zăriră, începură să strige înfuriați:

— Uite-l!

— Jos cu ispravnicul Galaților!

— Cerem ca viața cetățenilor să fie apărată!

— Ce este cu Mihu Inimă de Leu?

— De ce și-a luat această însărcinare, dacă nu este în stare s-o duca la bun sfârșit?

Strigăte de felul acesta se auzeau necontenit și ispravnicul Galaților se uita palid la față la mulțimea al cărei număr creștea mereu.

Secretarul isprăvniciei se uită speriat la Arcadie Costescu, iar când văzu că ispravnicul șovăie să dea poruncile necesare, întrebă:

— Să spun pandurilor să împrăștie mulțimea?

— Ferească Dumnezeu! răspunse ispravnicul, cu hotărâre. Nu trebuie să întărâtăm oamenii și mai mult împotriva noastră. Dimpotrivă, trebuie să-i chemăm aici, să vedem ce vor!

— Dar cum să-i chemăm, căci nici a zecea parte din ei nu încap în isprăvnicie?

— Nu pe toți! Să se alcătuiască o delegațiune și numai membrii delegației să vină.

Secretarul isprăvniciei dădu din cap.

— Am înțeles, boierule!

Cu aceste cuvinte el părăsi odaia pentru a îndeplini porunca stăpânului său.

Peste câteva minute apoi, delegații brăilenilor, în frunte cu judecătorul Călinescu, care primise cu căldură delegația

pentru a împiedica o ațâțare a spiritelor, se prezentă în fața ispravnicului, cerând să se ia măsuri cât mai grabnice, pentru ca să pună capăt odată cruzimilor lui Mihu Inimă de Leu, care devenea din zi în zi tot mai amenințător în isprăvile sale…

Arcadie Costescu ascultă cu uimire noile isprăvi ale lui Mihu Inimă de Leu și făgădui să ia măsurile cele mai aspre și mai grabnice pentru prinderea atât de fiorosului căpitan de bandiți.

Și într-adevăr, el trimise încă în aceeași zi la București un raport amănunțit despre cele din urmă isprăvi ale căpeteniei bandiților și în care raport ceru noi ajutoare și anume, dorobanți români, pentru a porni cu mai multă strășnicie războiul împotriva lui Mihu Inimă de Leu.

*

*   *

În vreme ce aceste întâmplări țineau într-o veșnică înfrigurare populația Brăilei și a împrejurimilor, Grigore Muscan pornea zilnic după pradă din minunata-i ascunzătoare de la Iglița, lucrând firește în numele lui Mihu Inimă de Leu.

Oriunde ajungea, cel dintâi gând al lui era să sperie lumea cu numele fostului său căpitan, după aceea nici nu-i era prea greu să prade niște oameni speriați de moarte.

Tot el jefuise și biserica din Ghecet[5] și tot glontele lui trimisese pe lumea cealaltă și pe bravul preot din Măcin. Prada se îngrămădea zi de zi în subteranele ruinelor romane de la Iglița.

Este adevărat că obiectele cele mai frumoase și mai de preț și le reținea Muscan pentru sine, aceasta, după spusele lui, cuvenindu-i-se în calitate de căpitan, dar și celorlalți bandiți le rămânea îndeajuns.

---

[5] Localitatea se numește în prezent Smârdan.

Aurul, argintul, giuvaericalele zăceau în grămezi în ascunzătoarea bandiților și mătăsurile și covoarele scumpe erau călcate de cișmele murdare ale bandiților de parcă ar fi fost niște zdrențe.

Boierul Petrache Bănuț continua să fie prizonierul lui Grigore Muscan, iar Dochița continua să îndure groaznica și adânc umilitoarea soartă ce-i fusese hărăzită.

Într-adevăr că mânia Celui de Sus n-ar fi putut pedepsi mai pilduitor cruzimea și neîndurarea boierului Petrache Bănuț și trufia și lipsa de simțăminte omenești a jupâniței Dochița.

Grigore Muscan era stăpânul lor neînduplecat, tiranul lor atotputernic și trebuiau să i se supună orbește amândoi. Dochița se supunea și în nădejdea că în chipul acesta va putea ușura soarta tatălui său.

În privința aceasta însă ea avu o mare dezamăgire. În zadar erau toate rugămințile, toate implorările ei. Lui Muscan îi părea bine că putuse să pună mâna pe fată; de tatăl ei puțin îi păsa.

Urmele captivității se vedeau grozav pe boierul Petrache Bănuț. Slăbise într-un chip de nerecunoscut și hainele atârnau pe el de mai încăpeau încă trei boieri înăuntru.

Dochița se ruga adeseori de Muscan:

— Lasă-ne să plecăm odată… Oricare ar fi prețul de răscumpărare, pe care ni-l ceri, îți jurăm să ți-l dăm și nu ne vom plânge împotriva voastră.

Atunci Muscan îi arăta aurul și argintul, din care avea grămezi și-i zise:

— Ia privește! Mai avem noi nevoie de vreo nadă?

— Dar nu suntem în stare să mai îndurăm viața aceasta! riposta Dochița. Privește la tatăl meu, n-a mai rămas decât pielea și osul din el, iar eu… eu… sunt o nenorocită!

— Ești o nenorocită? întrebă el, batjocoritor. Dar oare de ce?

Grigore Muscan începu să râdă. Puțin îi păsa lui de lacrimile unei femei și în general de durerile altora.

— De ce? se răsti Dochița, în vreme ce ochii ei trădară o durere nețărmurită. Cum vrei să mă mai înapoiez în mijlocul oamenilor? Fiecare om, fiecare țăran ar râde de mine și arătându-mă cu degetul ar striga: Iat-o pe jupânița Dochița, vestita fiică a boierului Petrache Bănuț, aceea care a fost ibovnica unui căpitan de bandiți!

— Asta n-o vei ajunge tu, draga mea, nu-ți face gânduri zadarnice, răspunse Grigore Muscan. Pe tine nu te las eu să pleci nici în ruptul capului deoarece mă simt tare bine lângă tine.

— Dar uiți de prețul de răscumpărare...

— Ți-am spus că nu-mi trebuie!

Și Dochița devenea din zi în zi tot mai amărâtă. Grozav de crud o pedepsise soarta pentru păcatele ei de până atunci. Își jertfise toată fericirea, toată mulțumirea, pe

care se putea aștepta s-o găsească în viitor, pentru viața searbădă și fără de folos pe care o dusese până atunci.

Într-o bună zi însă se sfârși și cu liniștea netulburată a banditilor ascunși în subteranele ruinelor romane. Ei primiră anume vestea că autorităților li s-au pus la dispoziție mari întăriri de dorobanți și panduri și că, deci, de acum înainte satele și orașele vor fi mult mai bine păzite de armată.

Vestea aceasta fusese adusă de unul din oamenii lui Muscan, care plecase să spioneze unde ar mai fi vreo lovitură de dat.

— Isprăvile noastre din ultimul timp n-au rămas fără răsunet, zise el. Am fost prin Iglița și am văzut că unde înainte nu erau în sat decât șase panduri, acum toate casele gem de dorobanți.

Chipul lui Grigore Muscan se întunecă.

— Și ai mai aflat ceva? întrebă el.

— Pe Mihu Inimă de Leu îi caută peste tot, răspunse banditul, și autoritățile pregătesc un război împotriva noastră cum nu s-a mai pomenit până acum!

— Vom vedea noi cine va fi mâi tare! zise Muscan, trufaș.

— Mă tem, căpitane că, de data aceasta se îngroașe gluma!

— Ei, se îngroașe! Va trebui și noi să fim mai cu băgare de seamă. Atâta timp, cât va sta armata în Iglița și prin apropiere, nu ne vom mișca din ascunzătoare și gata! Vom face și noi putină pauză! De altfel nu ne vom plictisi, deoarece avem aici tot ce ne trebuie: vin, femei, zaruri, avem ca ce să ne omoram timpul!

Grigore Muscan își spuse apoi planul și celorlalți bandiți care fură în totul de părerea lui. Niciunul nu se împotrivi să stea pe loc câteva zile sau chiar câteva săptămâni, până când va trece primejdia ce i-ar fi pândit acum dacă nu se astâmpărau.

Cei fricoși erau chiar foarte mulțumiți, deoarece în chipul acesta nu-și mai primejduiau viața. Cei mai deștepți își dădură seama că puțină odihnă nu le putea strica și pe urmă, vorba căpitanului, nu trebuiau să se teamă că vor muri de urât.

După ce se hotărî ca nimeni să nu mai iasă din ascunzătoare, Grigore Muscan mai făcu o inspecție în jurul ruinelor spre a vedea dacă nu cumva a mai rămas pe acolo ceva ce i-ar putea trăda.

Așadar, oamenii lui Grigore Muscan își impuseseră ei singuri o captivitate benevolă. Dar când se lăsă noaptea și prizonierii se duseră să se odihnească, una din fetele din Iglița care fusese răpită de bandiți odată cu celelalte copile smulse fără milă de lângă părinții lor se hotărî la o faptă foarte îndrăzneață. Auzind ceea ce vorbiseră bandiții în ziua aceea, aflase că în sat erau adunați foarte mulți dorobanți.

Și atunci se aprinse în inima ei dorul de răzbunare. Ticăloșii aceștia o nenorociseră, voia să-i pedepsească așa după cum meritau.

Ea aștepta tremurând de emoție ca bandiții să se culce pentru a-și putea duce planul la îndeplinire.

Dar oamenii lui Grigore Muscan petrecuseră și jucaseră zaruri toată noaptea și nu se gândiră să se culce decât spre dimineață. Fata din Iglița era trează și când crezu că toată lumea doarme părăsi colțul nenorocit ce-i fusese desemnat și se furișă afară din ascunzătoare.

Dar în clipa în care ea părăsea tocmai subteranele, unul clin oamenii lui Muscan, acela care fusese însărcinat să stea de veghe, o văzu pe fugară și începu să strige cât îl ținea gura:

— Ajutor!… Sculați, tovarăși!

Strigătul lui pricinui o încurcătură de nedescris. Bandiții săriră buimăciți de primul somn de prin culcușurile lor și care fugea pentru a se ascunde mai bine, care își căuta

arma pentru a se apăra, care îl căuta din ochi pe căpitan spre a vedea ce este de făcut.

Grigore Muscan, trezit și el din somn, odată cu ceilalți, era încredințat că dorobanții din sat dăduseră peste ascunzătoare și acum îl atacau.

Din toate colțurile subteranelor se auzeau strigăte înfrigurate, întrebări îngrozite:

— Ce este?

— Ce s-a întâmplat?

— Am fost atacați?

— Cine a venit peste noi?

Banditul care făcea de veghe răspunse:

— Domnica, una din fetele noastre a fugit! Pe semne că vrea să ne trădeze!

La auzul acestor cuvinte se născu un adevărat iad. Bandiții începură să strige toți deodată:

— După ea!

— Ticăloasa!

— Trebuie să punem mâna pe ea!

— S-o jupuim de vie!

— Moarte trădătoarei!

Și fără a mai aștepta porunca lui Muscan se și repeziră după ea. Domnica însă care auzise că bandiții prinseseră de veste de fuga ei, căută să scape alergând din răsputeri.

Era născută, crescută la Iglița, acolo își petrecuse copilăria, cunoștea fiecare colț al împrejurimilor, fiecare piatră. Așa că îi fu îndeajuns să scape de printre ruine, pentru ca pe urmă să se poată ascunde în așa fel încât bandiții, care nu erau din partea locului, să nu-i mai poată da de urmă.

Și într-adevăr, oamenii lui Grigore Muscan se înapoiară în curând, fără să fi dat de urma fetei. De mânie căpetenia bandiților începu să înjure și să blesteme ca la ușa cortului.

Toată lumea era de vină că Domnica fugise, numai el, nu.

Este adevărat însă că și ceilalți bandiți o băgaseră pe mânecă rău de tot, deoarece nu mai încăpea nicio îndoială că Domnica avea să asmuțească dorobanții asupra lor.

— Tot are dreptate Mihu Inimă de Leu, urla Muscan, că nu le dă voie oamenilor săi să-și țină ibovnice. Iată rezultatul: de îndată ce și-a pus piciorul aici o femeie ne-am și aprins paiele în cap!

— Acum la ce bun să mai recunoaștem că Mihu Inimă de Leu avea dreptate, răspunse Ilie Cocoș, unul din cei mai vechi tovarăși ai lui Muscan, când și așa este prea târziu. Nu trebuie să ne mai batem capul cu ceea ce ar fi fost bine și ceea ce s-a dovedit că e rău, ci mai bine să ne gândim cum putem ieși din încurcătură.

— Până răsare soarele, dorobanții vor și fi peste capul nostru! se tângui Grigore Muscan deznădăjduit.

— Până atunci mai avem vreme să ne gândim la vreun mijloc de scăpare! strigă un alt bandit.

Toți bandiții erau acolo, în jurul lui Muscan, așteptând cu înfrigurare poruncile căpitanului.

Timp de câteva minute o liniște mormântală domni în subteranele romane de la Iglița. Liniștea fu întreruptă de glasul lui Ilie Cocoș care zise:

— Ei, Muscane, tu ești căpitanul, de ce nu ne spui ce trebuie să facem pentru a scăpa din încurcătura în care ne găsim?

Grigore Muscan era pus el însuși în cea mai mare încurcătură. El era căpitanul, el era creierul acestei cete de bandiți, deci el trebuia să găsească și mijlocul de a scăpa de primejdia care-i amenința pe toți. Fără îndoială că Mihu Inimă de Leu ar fi găsit îndată soluția.

Dar cum, el să nu fie în stare să încurce socotelile unor dobitoci de panduri, sau dorobanți?

— Ce facem Muscane căci timpul trece? îl zori din nou Ilie Cocoș.

Muscan se gândi, se frământă și deodată strigă triumfător:

— Am găsit! Acum știu ce avem de făcut!

— Vorbește! strigară bandiții în cor, uitându-se la el cu priviri înfrigurate.

— Nu prea departe de conacul moșiei Gura Dracului, în mijlocul unei păduri, se găsește o clădire părăsită, care pe semne că pe vremuri va fi fost locul de retragere al vreunuia din boierii Bănuț. Clădirea aceasta este așezată peste mână, într-un loc aproape pustiu, așa că nimeni nu se rătăcește pe la ea. Acolo ne vom duce.

— Dar când?

— Când? Îndată! Nu trebuie să pierdem niciun singur minut. La lucru toți câți suntem aici! Pregătiți iute totul, luați tot ce se poate lua, nu-l uitați nici pe boierul Petrache Bănuț și apoi, la drum! Până să răsară soarele și să vină dorobanții noi vom fi departe.

Propunerea fu pe placul bandiților și Ilie Cocoș și zise cu recunoștință:

— Bravo, Muscane, ideea este minunată! Nu în zadar ești tu căpitanul nostru!

— Eu v-am dat ideea, răspunse căpitanul bandiților din Iglița, acum atârnă de voi ca ea sa și fie înfăptuită. Lucrul de căpetenie este să sfârșim cât mai iute… Dacă nu vom fi în stare să adunăm boarfele destul de repede, atunci s-a sfârșit cu noi… suntem pierduți.

Dar bandiții își dădeau seama că nu era vorba numai de prada pe care o îngrămădiseră în subterane, ci chiar și de propria lor piele și împachetară totul cu o iuțeală care ar fi uimit chiar pe oamenii cei mai îndemânateci. Nu trecu niciun ceas și bandiții lui Grigore Muscan porniră la drum lăsând goală ascunzătoarea din subteranele ruinelor romane.

Când răsări soarele apoi, dorobanții veniră într-adevăr, călăuziți de Domnica. Nenorocita copilă din Iglița îi conducea cu hotărâre pe ostași și când ajunse la ruine, le arătă drumul ascuns care ducea în subterane.

Dorobanții coborâră cu armele în mână, pregătiți de a găsi acolo cea mai îndârjită împotrivire. Care nu le fu însă uimirea când în subteranele ruinelor nu găsiră nici țipenie de om!

Ascunzătoarea era goală și toate cercetările, pentru a da de urma bandiților rămaseră zadarnice.

*

*   *

Vestea fioroasei crime din Macin ajunse și până la moara de pe malul Dunării și Mihu Inimă de Leu află despre noua mârșăvie săvârșită de Grigore Muscan. Și, ceea ce era josnicia cea mai mare, că Muscan n-avusese curajul să săvârșească fărădelegea în numele lui ci o aruncase tot în spinarea lui Mihu Inimă de Leu.

Dar veștile despre noile isprăvi ale lui Grigore Muscan îl înfuriară nu numai pe căpetenia bandiților, ci pe fiecare membru al bandei în parte. Oamenii aceștia cu judecata simplă se simțeau jigniți de faptul că lumea îi socotea ca pe niște bandiți de rând pe ei, care niciodată nu vărsaseră sânge nevinovat și tremurau de mânie gândindu-se la blestemele pe care le rosteau acum desigur preoții în biserici împotriva bandei lui Mihu Inimă de Leu.

Ei se făleau tocmai că fac parte din ceata lui Mihu Inimă de Leu, deoarece oamenii căpeteniei de bandiți nu-și ridicaseră mâna nici când asupra acelora care nu meritau să fie pedepsiți.

Dan Dragomir era și el peste măsură de înfuriat și se adresă lui Mihu Inimă de Leu:

— Căpitane, nu mai putem îndura ticăloșiile lui Muscan! Trebuie să-i dovedim că suntem în stare să ne impunem voința noastră în Baltă unde noi suntem stăpâni.

Ceilalți strigară după el:

— Așa este!

— Dan are dreptate!

— Și eu sunt de aceeași părere! se auzi atunci răspunsul lui Mihu Inimă de Leu. Vă făgăduiesc că voi pune ordine în Baltă și că domnia lui Grigore Muscan își are zilele numărate!

După aceea se uită în jurul său și-l chemă pe Mișu Dragau la sine.

— Poruncește, căpitane! zise voinicul..

— Vei porni îndată la drum, zise căpetenia banditilor, cu hotărâre, și vei afla unde se ascunde Muscan și cu oamenii săi.

Peste câteva minute o barcă se desprinse da lângă moară și se pierdu prin Baltă.

CAPITOLUL 101
Moartea Mioarei Comăneanu

Un fluierat ascuțit străbătu liniștea solemnă a nopții din Baltă. Cel ce făcea de pază vestea prin aceasta că cineva, om bun însă, se apropia. Peste puțin timp apoi o barcă venind de pe Dunăre, acostă nu departe de moară și în curând, în curtea morii, se ivi un flăcău ale cărui veștminte pline de praf purtau ici-colo, roșii pete de sânge.

— Ce s-a întâmplat cu tine? îl întrebă Mihu Inimă de Leu pe banditul care părea că de-abia se mai ține pe picioare.

— M-au cam fugărit puțin dorobanții ispravnicului din Brăila, răspunse banditul, în care un străin n-ar fi recunoscut niciodată pe veșnic curatul și îngrijitul Mișu Drăgan, care acum era într-o stare vrednica de plâns.

— Dar ce ai căutat la Brăila? îl întrebă căpitanul.

— Întorcându-mă din Iglița, m-am gândit să mă abat și pe la Brăila, în nădejdea că voi putea să mai culeg ceva noutăți. În ceea ce-l privește pe Muscan, el s-a adăpostit împreună cu oamenii săi sub ruinele romane de lângă Iglița și mai mulți pescari de prin împrejurimi au și prins de veste că locuitorii ruinelor sunt haiduci. Oamenii din Iglița sunt încredințați că haiducii din subteranele ruinelor, nu sunt alții decât Mihu Inimă de Leu împreună cu tovarășii săi.

— Ticălosul! strigă atunci Mihu Inimă de Leu înfuriat. Așadar, crima din Măcin, care a fost pusă în socoteala mea nu este singura ticăloșie de acest fel a lui Muscan? Se pare

atunci că tot timpul și în tot locul s-a dat drept Mihu Inimă de Leul

— Așa a făcut, căpitane! răspunse Drăgan.

— După cum ți-am spus, la înapoiere m-am gândit să dau o raită prin Brăila, spre a vedea ce noutăți mai sunt pe acolo. Mi-am trimis barca din jos de oraș cu unul din oamenii noștri și am intrat în Brăila… călare. În fața hanului unde știam că se adună oamenii de seamă ai orașului, m-am oprit prefăcându-mă că vreau să-mi adap calul, în realitate însă spre a trage cu urechea la ceea ce se vorbește.

— Cum de ai îndrăznit să faci una ca asta? întrebă căpitanul mirat.

— Credeam că am reușit să-mi schimb înfățișarea îndeajuns de bine și nu voi fi recunoscut. Spre ghinionul meu însă ispravnicul Brăilei era tocmai în han, ca și atunci când mânam caii trăsurii luată de la boierul Petrache Bănuț. Ce să vă spun însă, dar cumătrul Enăchiță are o pereche de ochi pentru care i-aș da cu dragă inimă pe ai mei! De-abia mă zărise oprindu-mi calul că și veni în pragul hanului, mă măsură o singură dată și-l văzui înapoindu-se grăbit în cârciumă. Eu am bănuit ceva necurat și îndată după ce calul își scoase botul din găleată, din care de altfel nici nu prea băuse, deoarece de-abia îi încălecasem, mă aruncai în șea și pe-aci ți-e drumul, am pornit iute spre locul unde mă aștepta barca. Nu făcusem însă nici cinci minute și deodată aud un ropot de cai în urma mea. Îmi întorc capul și, ce să vezi?… Ispravnicul venea după mine mânându-și calul de ai fi zis că se prăpădește pământul.

— Și te-ai speriat de bătrânul Enăchiță? întrebă batjocoritor unul din bandiți.

— Ehei, dacă era singur, răspunse Mișu Dragau, nu mă speriam eu de el! Numai vezi că buba era că cumătrul Enăchiță nu îndrăznise să pornească singur după mine, ci mai luă cu el și vreo șase panduri, care începură să strige

ca să mă opresc. Mie însă nici prin gând nu-mi trecu să le fac pe poftă ci dimpotrivă, dădui pinteni calului. Drept răspuns pandurii au trimis câteva gloanțe după mine. Mi se pare chiar că unul m-a și nimerit. Calul meu însă era un roib rusesc, nu din caii de grămadă din care au pandurii și când i-am fluierat odată a început să zboare, nu altceva. Ispravnicul și cu pandurii lui se luară ei după mine dar de unde să mă ajungă. Unde cotește Dunărea, apoi, mă aștepta Leonte cu barca. Am sărit iute le pe cal, l-am urcat pe el în șea și i-am dat drumul înainte. Eu m-am pitit sub mal și peste vreo zece minute i-am văzut pe cumătrul Enăchiță și pe pandurii lui alergând ca niște nebuni după Leonte, care nici nu se mai vedea pe șosea. După ce au trecut de mine, mi-am luat și eu barca și am trecut Dunărea. Pe când mă apropiam de moară, i-am văzut înapoindu-se, firește, fără Leonte.

— Prea bine n-ai făcut tu, ceea ce ai făcut, Drăgane, zise căpitanul, clătinând din cap deoarece acum l-ai îndârjit împotriva noastră și mai mult pe cumătrul Enăchiță. Dar nu face nimic! Mai întâi ne vom răfui cu Muscan pentru ticăloșiile lui și pe urmă n-au decât să vină împotriva noastră toți ispravnicii și toți pandurii țărilor Românești! Mai înainte însă, după cum v-am spus, trebuie să sfârșim cu trădătorii din Iglița.

— Trebuie să-i dăm o lecție, pe care s-o țină minte câte zile va mai avea, zise Dan Dragomir. N-are nicio fărâmă de cinste. Or, noi știm că pentru a fi haiduc, trebuie să fii, mai înainte de toate, un om de omenie.

— Așa este, așa este! ziseră și ceilalți. Trebuie să-i învățăm puțină omenie.

— Firește, a vrut să fie căpitan, strigară alții, de aceea a plecat de la noi!

— Eu unul știu că n-aș sta sub căpetenia lui, nici un ceas!

— Ascultați aici, băieți! zise deodată Mihu Inimă de Leu, punând capăt convorbirii haiducilor.

El stătuse multă vreme, tăcut, privind țintă, înaintea sa. Se părea că se gândește asupra unui lucru ce-l interesa mult. Pe semne că în timpul acesta se gândea el la chipul în care urma să-i atace pe ticăloșii care se ascunseseră în ruinele romane de la Iglița, căci atunci când luă cuvântul, spuse:

— Acum, duceți-vă de vă odihniți, băieți! Peste două ceasuri pornim la drum și în noaptea aceasta avem mult de furcă iar greul va veni abia după aceea!

Când haiducii se duseră să se odihnească, deoarece acum, când nu mai aveau în mijlocul lor oameni de tagma lui Muscan, aveau tot dreptul să se numească haiduci, Mihu Inimă de Leu se îndreptă spre odaia în care locuia Mioara Comăneanu.

De când venise la moara de pe malul Dunării, Mioara Comăneanu nu se mai gândea la altceva decât la mijlocul

prin care l-ar fi putut hotărî pe iubitul său să renunțe la viața pe care o ducea. Chiar și acum, când Stanislau Rimsky deschise ușa odăii sale ea stătea îngândurată, frământând mereu aceeași întrebare.

— Nu dormi încă, Mioara mea? o întrebă Stanislau Rimsky, mirat.

— Nu, dragă Stanislau, răspunse Mioara, nu pot dormi. Căldura e atât de mare, încât nu pot închide ochii!

— Atunci vino, draga mea, să ne plimbăm puțin pe malul Dunării, zise Stanislau Rimsky, acolo este ceva mai răcoare!

— Viu, dragul meu, răspunse frumoasa fată, căci și așa aș vrea să vorbesc ceva cu tine despre o chestiune foarte însemnată.

— Atunci să mergem mai iute, iubito, căci n-am prea mult timp liber, deoarece în curând va trebui să plec!

— Dar unde te duci, dragă Stanislau? întrebă Mioara Comăneanu și oricine și-ar fi putut da seama că tonul glasului său nu trăda numai duioșia pentru bărbatul iubit, ci și îngrijorarea pe care i-o pricinuia vestea că iubitul va pleca de lângă ea.

— M-ai întrebat, unde mă duc, iubita mea? Nu mă duc prea departe de tine și nu vor trece nici trei zile și voi fi din nou alături de tine, draga mea. Trebuie să mă duc să pedepsesc pe un tovarăș necredincios care s-a folosit de numele meu, în chipul cel mai josnic, aruncând asupra acestui nume o umbră nemeritată.

— Vai, Stanislau și ai fi în stare să-l ucizi, pentru atâta lucru? strigă Mioara Comăneanu, îngrozită.

— Nu-l voi ucide, ci numai îi voi pedepsi! răspunse Mihu Inimă de Leu.

— Vai, dragul meu Stanislau, exclamă Mioara, implorătoare, ștergându-și o lacrimă din ochi, până când vei mai duce tu viața aceasta? De ce nu vrei tu să te desparți de oamenii tăi, de Balta aceasta unde primejdia te pândește din toate unghiurile? De ce nu vrei să renunți

odată la o viață în care nu ne putem găsi fericirea pe care ne-o dorim de atâția ani?

— Scumpa mea, îți mulțumesc din tot sunetul că nu încetezi o clipă de a te gândi la mine, la soarta care mă așteaptă și care văd cât de mult dorești să ne împreună odată pentru totdeauna... Ți-am spus și nădăjduiesc că această dorință, care de altfel este și a mea, se va îndeplini cât mai iute. Crede-mă, iubita mea că eu aș fi cel mai fericit dacă aș putea pleca chiar astăzi, numai cu tine de aici, spre a ne retrage undeva, într-un colț de țară unde să nu trăim decât unul pentru altul. Ți-am spus însă că aceasta nu este cu putință până când nu voi fi pedepsit toate nedreptățile de care s-a făcut vinovat boierul Panait Fotache, atât față de tine, cât și față de mine, deoarece n-aș avea nicio zi, niciun ceas, nicio clipă de odihnă, de liniște. Repet, ți-am spus aceasta de multe ori și-mi este cu neputință să-mi schimb hotărârea, oricât de mult aș dori eu să mă văd cât mai iute, numai singur cu tine și cu dragostea noastră.

— Scumpul și dragul meu Stanislau, exclamă Mioara Comăneanu, te iubesc nespus de mult, totuși, nu știu ce aș putea face pentru a te împiedica să-ți mai primejduiești viața din nou!

— Am făgăduit să pedepsesc rușinea ce mi s-a făcut, răspunse căpitanul haiducilor, și Stanislau Rimsky are obiceiul de a se ține de cuvânt, chiar și dacă ar trebui să-și primejduiască viața de o sută de ori și nu numai odată. După aceea după ce-mi voi fi îndeplinit și această îndatorire atunci voi pleca cu dragă inimă, cu tine și cu Dan în altă țară unde să putem trăi liniștiți și netulburați de nimeni, de niciunul din aceia care ne-au amărât viața până acum.

Cei doi îndrăgostiți se sărutară îndelung. În clipa aceea nu mai exista în lumea aceasta nimeni pentru ei, așa că, nici Stanislau Rimsky și nici Mioara nu băgară de seamă o umbră ce se furișă în dosul sălciilor de pe malul Dunării.

Stăpâna acestei umbre ascultase fiecare vorbă a îndrăgostiților și când îl auzi pe căpitanul haiducilor descriind în culori atât de fericite, planurile sale de viitor, aruncă o privire plină de ură spre Mioară Comăneanu, apoi șuieră ca o șerpoaică:

— Praful se va alege de toate planurile voastre!

Acum, când nici Rimsky și nici Mioara nu mai scoteau niciun cuvânt, ci stăteau de vorbă doar prin graiul sărutărilor, aceea care spionase convorbirea îndrăgostiților aruncă priviri și mai fulgerătoare spre frumoasa iubită a căpitanului de haiduci. În curând apoi, când sărutările și îmbrățișările deveniră din ce în ce mai pătimașe, ea nu se mai putu uita la fericirea celor doi îndrăgostiți și se furișă cu băgare de seamă spre moară.

Smaranda, deoarece ea fusese aceea care spionase convorbirea lui Rimsky cu Mioara, ajunse în curtea morii. Cuprinsă de patimă și roasă de gelozie fata morarului de pe malul Dunării se mistuia tot mai mult de dorul lui Mihu Inimă de Leu și tot în aceeași măsură creștea și ura ei împotriva Mioarei Comăneanu care stătea în calea fericirii sale. De când nu-i reușise planul încercat în catacombele Schitului Sfintei Treimi și Mioara Comăneanu scăpase cu viață într-un chip aproape miraculos, Smaranda era și mai pornită împotriva rivalei sale, pe care n-aștepta decât momentul potrivit pentru a o înlătura din calea sa.

Pentru atingerea acestui scop al său fata morarului nu s-ar fi dat înlături de la nicio faptă, întocmai după cum nu șovăise s-o atragă pe Mioara în criminala cursă din pivnițele mănăstirii.

— Nu, de o mie de ori nu, șuiera ea, turbând de mânie, nu se va întâmpla nimic din ceea ce a plănuit blestemata aceea! Nimeni nu-l va lua de lângă mine pe Mihu Inimă de Leu. El va fi al meu și oricine ar îndrăzni să se așeze între mine și el, îl voi nimici ca pe o scorpie.

Smaranda umbla înfrigurată de colo până colo, prin odaie. Se gândea, se frământa ce să facă, cum să-i

împiedice pe îndrăgostiți de a-și duce planul la îndeplinire. Un gând îi venise ei în minte dar nu îndrăznea sau mai bine zis, parcă nu se putea hotărî la punerea lui în practică. Până în cele din urmă însă, tot spiritul răului ieși învingător și cu o mișcare bruscă, Smaranda deschise laviță ei înflorită. Într-un sertar ascuns al acestei lavițe, printre alte multe nimicuri, se găseau și două sticluțe, ascunse cu multă îngrijire. Ea luă cele două sticluțe și se uită la ele vreme îndelungată la lumina palidă a opaițului. Pe urmă, luă una din sticluțe, pe aceea care avea un lichid albicios și o ascunse înapoi în laviță. Pe cealaltă și-o vârî în sân.

— Oare să-mi fi spus adevărul, bătrâna vrăjitoare? se întreba ea.

În vreme ce se îndreptă spre odaia Mioarei, ea își aduse aminte de tot ceea ce se petrecuse în coliba bătrânei zgripțoroaice și amintirile acestea îi întăriră încrederea pe care o avea în izbândă.

Mioara Comăneanu tot se mai plimba încă cu Mihu Inimă de Leu. Prin fereastra deschisă se putea vedea în odaia ale cărei mobile simple nu se puteau asemui nici pe departe cu luxoasele aranjamente de care avusese parte atât în palatul prințului Trubetzkoi cât și în conacul Vulpeștilor. Cu toate acestea, Mioara era mult mai fericită aici decât în palatele princiare deoarece aici era măcar în apropierea iubitului său!

În odaia aceasta nu se găseau decât un pat țărănesc, o masă, două lavițe și trei scaune, de-abia date la rindea. Din tavan atârna un opaiț care lumina îndeajuns de slab odăița, ea însăși foarte mică.

Pe scaunul de lângă pat era așezată o cană de pământ și o ulcică, tot din pământ smălțuit.

Smaranda se uita necontenit la ulcică, întocmai ca și când ar fi fermecat-o ulcica aceasta simplă de pământ de la care nu mai putea să-și întoarcă privirea. După aceea ea

porni spre ușa odăiței mergând cu pași mecanici, cu ochii ațintiți în gol, întocmai ca un lunatic.

Odaia aceasta, ca de altfel aproape toate odăile morii, dădea în bucătărie. În marea bucătărie a morii domnea mare înfrigurare la ora aceea. Unii din haiduci își frigeau sau își coceau de ale mâncării pentru drum, alții jucau zaruri, iar alții își coseau hainele rupte. Firește că toate acestea se făceau alături cu sticluța de vin. Veselia haiducilor era în toi în clipa când Smaranda intră în bucătărie. Văzându-i pe bandiți, adunați cu toții acolo, Smaranda tresări. În prezența atâtor oameni ea nu îndrăznea să se furișeze în odaia Mioarei Comăneanu deoarece se temea ca vreunul din bandiți să nu bage de seama că intrase în odaia căpitanului unde ea nu prea avea ce căuta.

Toate acestea îi trecură prin minte în decurs de câteva clipe și peste o secundă și făcu stânga împrejur, prefăcându-se că uitase ceva. Ea se învârti câtva timp prin curte ca și când ar fi avut ceva de isprăvit pe acolo, iar pe urmă ocoli casa și se furișă până lângă fereastra odăii Mioarei. Ajunsă acolo, mai întâi se uită eu băgare de seamă în jurul său, spre a se încredința dacă nu cumva o vede cineva, iar când se asigură că într-adevăr nu era nimeni prin apropiere, își făcu vânt și dintr-o singură săritură ajunse pe pervazul ferestrei, de unde sări în mijlocul odăii cu ușurința unui leopard.

În mijlocul odăii se opri o clipă, pentru a respira. Apoi, după ce se mai încredință odată că isprava ei n-avea niciun fel de martor nedorit, scoase iute sticluța din sân și turnă jumătate din cuprinsul ei în ulcica de pe scaun.

După aceea vârî din nou sticluța în sân și pe același drum și cu aceeași iuțeală cu care venise, părăsi odaia.

Sărind pe fereastră, se uită cu băgare de seamă în jurul său, iar când observă că nimeni n-o văzuse, ocoli casa din nou și se înapoie în fata bucătăriei unde își văzu de treabă ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat.

Smaranda era pe deplin încredințată că fapta ei nu fusese văzută de nimeni. În adevăr însă, lucrurile stăteau altfel și dacă fata morarului ar fi știut aceasta, fără îndoială că nu și-ar mai fi văzut de treabă cu aceeași nepăsare ca acum.

Gavrilă, unul din haiduci, o văzuse pe Smaranda furișându-se în odaia Mioarei. Gavrilă acesta nu intrase de mult printre haiducii lui Mihu Inimă de Leu. Tatăl lui era un om cu oarecare stare la Măcin. Fiul său nu prea călca pe urmele tatălui său, îi plăcea să trândăvească și mai ales să bea și într-o Duminică, după ce se îmbată, se luă la bătaie cu un alt flăcău. În timpul încăierării, Gavrilă scoase deodată cuțitul de la brâu și-și înjunghie potrivnicul. Când se trezi din beție și-și dădu seamă de urmările faptei sale, fugi de acasă și se ascunse în Baltă. După ce rătăci timp de trei zile prin Baltă, nemâncat și nebăut, Smaranda dădu din întâmplare peste el și făcându-i-se milă îl aduse la moară.

Dar din prima clipă când flăcăul o zări pe Smaranda se și îndrăgosti de ea. Și dacă nu era fata morarului, dacă nu se gândea că numai în chipul acesta ar putea să rămână în apropierea ei, fără îndoială că Gavrilă nu ar fi intrat în rândurile haiducilor.

Smaranda însă, care era îndrăgostită de Mihu inimă de Leu până peste urechi, nici nu-l băgă în seamă pe flăcău. Iar când acesta începu să-i spună că-i e dragă, fata morarului îi răspunse fără ocolire că ea nu-l iubește și nici nu-l va putea iubi vreodată. Cu toate acestea, flăcăul nu deznădăjdui, spunându-și că dacă Smaranda îl refuză odată aceasta nu însemna că cu timpul nu-și va putea schimba hotărârea. El voia cu orice chip ca Smaranda să fie a lui. De câte ori îi stătea în putință, se ținea după ea ca o umbră, urmărind-o pas cu pas, poate și în nădejdea că în chipul acesta va putea să descopere pricina pentru care fata morarului nu voia să răspundă la dragostea lui. În seara aceea lucrurile se întâmplaseră la fel. În clipa când

Smaranda se strecurase din bucătăria de unde nu putea intra în odaia Mioarei fără a fi văzută de vreunul din bandiți, Gavrilă se luase după ea, urmărind-o pas cu pas, până în fața ferestrei logodnicei căpitanului. Când văzu că Smaranda sare în odaie, Gavrilă se ascunse prin apropiere de unde putea observa fiecare mișcare a fetei morarului.

— Ei, acum mi-ai căzut în mâini, porumbițo! își zise mulțumit Gavrilă, care înțelese îndată că ceea ce turnase Smaranda în ulcica Mioarei nu putea fi decât otravă. Flăcăul însă nu zise nici un cuvânt. Mai târziu, după ce Smaranda părăsise odaia victimei sale și se înapoiase în fața bucătăriei, Gavrilă făcu și el ocolul casei și se întoarse în mijlocul tovarășilor săi.

Până să ajungă ei la bucătărie se înapoiase și Mihu Inimă de Leu împreună cu Mioara.

— Fiți gata, băieți, se adresă el oamenilor săi, vom porni la drum îndată. Doi din voi însă, trebuie să rămână acasă pentru a păzi moara. Cine vrea să rămână?

Dar niciunul dintre haiduci nu se arătă dispus să rămână la moară.

— Ei, ce-i asta? Nimeni nu vrea să rămână acasă? întrebă Mihu Inimă de Leu. Atunci voi desemna eu doi oameni care vor rămâne aici, pentru a avea ei grijă de moară și de logodnica mea, atât timp cât noi, ceilalți, vom fi departe. Codobatură, tu vei fi unul, iar tu, Drăgane, al doilea. Bietul Drăgan și așa are nevoie de puțină odihnă, după fuga pe care a tras-o!

— Căpitane, zise atunci Mișu Drăgan, implorător, mai bine îngăduie-mi să merg și eu cu voi, căci tare m-a mâhnit ticăloșia lui Muscan și a oamenilor săi și aș vrea să le pot arunca și eu în față toată scârba pe care o simt pentru ei. În ceea ce privește oboseala, te încredințez că nici nu mă resimt de cele întâmplate.

— Bine, zise Mihu Inimă de Leu, care înțelese ruga credinciosului său tovarăș. Atunci, tu vei merge cu noi și va rămâne aici Gavrilă.

Pentru Gavrilă era o adevărată fericire să rămână la moară și dacă nu s-ar fi temut că stârnește bănuieli, sau că va fi socotit fricos, fără îndoială că s-ar fi prezentat cel dintâi pentru a rămâne de pază. Cu toate că era de curând haiduc, cu toate acestea el avusese prilejul să-l cunoască îndeajuns de bine pe Mihu Inimă de Leu, așa că își dăduse seama că se putea întâmpla foarte ușor ca Mihu să-i citească în ochi gândul pe care-l avea și de-abia atunci îl lua cu el. Pe de altă parte, acum, după cele descoperite, el era încredințat că își va putea ajunge scopul, fie prin blândețe, fie prin amenințări și Smaranda avea să fie a lui și nu mai avea niciun chef să-și primejduiască viața în lupta eventuală cu bandiții lui Muscan.

Pentru atingerea scopului său se părea că și soarta îi este favorabilă. Codobatură, tovarășul său de pază, era un om mai în vârstă și bolnăvicios; Gavrilă știa că acesta nu-l va împiedica prea mult la ducerea la îndeplinire a planurilor sale, deoarece Codobatură, cum avea o clipă liberă se ducea să se culce.

Așadar, afară de Gavrilă și Codobatură, ceilalți membri ai cetei se pregătiră de drum. Mihu Inimă de Leu stătu lângă Mioara, până în ultimul moment, privind la pregătirile oamenilor săi, iar când aceștia fură gata, își luă un înduioșător rămas bun de la ea.

— Dumnezeu să te ia sub scutul Său, îngână Mioara Comăneanu, și să te păzească de orice nenorocire, dragul meu!

— Îți mulțumesc din suflet, iubito, răspunse Stanislau Rimsky, pentru grija pe care mi-o porți și poți fi încredințată că Dumnezeu îți va asculta ruga!

— Măcar de ți-ar conduce pașii cât mai iute spre mine! mai zise Mioara Comăneanu, dându-i iubitului său o sărutare care trăda toată căldura dragostei sale.

Încă o îmbrățișare fierbinte și apoi Mihu Inimă de Leu ieși în curte, de unde coborî la Dunăre spre a porni în

fruntea oamenilor săi în expediția de pedepsire a lui Grigore Muscan și a oamenilor săi.

*
*   *

Mioara se mai uită multă vreme după haiduci, pe urmă se întoarse în odaia sa și se pregăti de culcare.

În vreme ce Mihu Inimă de Leu cobora spre bărci, Smaranda se furișă iarăși din bucătărie și apropiindu-se de fereastră, se ascunse tocmai în locul de unde o pândise mai înainte Gavrilă pe ea. La rândul său, Gavrilă, băgând de seamă că fata morarului se strecoară iarăși pe furiș din bucătărie se luă după ea în ascuns și-i observă fiecare mișcare.

Îndată după ce închise ușa în urma sa Mioara Comăneanu începu să se dezbrace. Veștmintele alunecau una după alta de pe trupul ei și fata morarului se uită cu invidie la corpul minunat al rivalei sale. Oricât de mult o orbea gelozia totuși, Smaranda trebui să recunoască cum că Mioara Comăneanu avea nu numai capul, dar și trupul de o frumusețe fără seamăn. Un trup cu linii atât de desăvârșite fata morarului nu mai văzuse niciodată.

În cele din urmă Mioara ajunse să-și îmbrace cămașa de noapte. O clipă mai târziu, inima Smarandei tresări. Mioara, cu gâtul uscat de căldura înăbușitoare a nopții de vară, se apropie de scaunul pe care era așezată cana cu apă și ulcica. Setea Mioarei era atât de mare încât ea bău dintr-odată tot cuprinsul ulcelei, al acelei ulcele în care cu vreo jumătate de ceas mai înainte Smaranda turnase jumătate din otrava pe care i-o dăduse vrăjitoarea din Baltă.

După ce bău apa Mioara se mai răcori puțin. Pe urmă îngenunche în fața patului și rosti ruga pe care o înălța Cerului în fiecare seară.

Își sfârșise obișnuita rugă dar Mioara tot nu se ridicase de lângă pat. În curând ea începu o nouă rugăciune.

De data aceasta însă rugăciunea ei nu mai era o rugă veche, învățată pe dinafară încă din copilărie, ci cuvinte simple, necântate, așa cum îi veneau în minte, cuvinte calde însă pe care inima i le șoptea să le adreseze Atotputernicului Stăpân al Cerurilor.

„Atotputernice Părinte Ceresc, Tu care știi tot ce se petrece pe pământ, ascultă umila mea rugăminte! Tu, Doamne, știi că Stanislau Rimsky este un om bun, cu suflet nobil, știi că el nu ar fi în stare să se atingă nici măcar de o muscă dacă este lăsat în pace și nu-l provoacă nimeni. Tu mai știi, Părinte Ceresc, că Stanislau Rimsky a fost întotdeauna apărătorul văduvelor și al orfanilor, scutul celor săraci, al celor oropsiți și nenorociți și că întotdeauna a disprețuit tirania și asuprirea.

Tu știi, o Drept Judecător din Ceruri că iubitul meu luptă pentru izbânda adevărului, chiar și în drumul pe care a pornit astăzi. Te implor, Doamne, apără-l și astăzi, cum l-ai apărat și până acum, fă ca izbânda să fie de partea lui, căci pentru dreptate se zbate. Ferește-l, Doamne de dușmani, de prieteni necredincioși și trădători și de tot soiul de uneltiri ascunse. Apără-l Dumnezeule de apă, de foc și de orice altă primejdie. Dă, Doamne, să se întoarcă din drumul acesta cât mai iute și să-l revăd sănătos și voinic, așa după cum a plecat.

Sfinte Dumnezeule, îndeplinește-mi ruga și facă-se voia Ta, întocmai după cum ea s-a făcut și în trecut, Amin!"

După ce sfârși această rugăciune, Mioara rămase tot în genunchi, înaintea patului. Gândurile ei alergau la haiducii care porniseră sub conducerea iubitului său.

Într-un târziu se ridică din genunchi și se duse să se odihnească. Dar pe când altădată adormea de îndată ce-și așeza capul pe pernă, acum somnul o ocolea cu încăpățânare.

Se zvârcolea de colo până colo în pat, apoi, deodată, avu un simțământ de ciudată neliniște.

Simțământul acesta de neliniște, a cărui pricină nu și-o putea tălmăci în niciun chip creștea mereu, până când în cele din urmă ajunse atât de puternic încât începu să amețească. I se părea că se găsește într-o mică luntre, pe valurile Dunării înfuriate. Patul începu parcă să se legene amețitor cu ea, în vreme ce pereții odăiței jucau un dans nebunesc, învârtindu-se ca prinși în mijlocul unei volburi. Gâtul i se usca tot mai tare și tâmplele i se zbăteau cumplit, ca și când ceva din creierul ei ar fi plesnit. Inima îi bătea tot mai iute și dedată simți o durere înfiorătoare în cap. Avea impresia că cineva îi despică în două capul cu o secure.

Obrajii ei, care mai înainte erau roșii ca para focului din pricina frigurilor care o zbuciumaseră, acum deveniseră mai albi decât peretele. Mioara își dădea seama că puterea o părăsea, încetul cu încetul. O slăbiciune crescândă punea stăpânire pe întreaga ei făptură și setea o chinuia tot mai arzător. Gâtul îi era mai uscat decât nisipul Saharei și setea aceasta chinuitoare îi ucidea voința, putința de a face ceva, o împiedica chiar și să strige după ajutor.

În zadar se trudea biata fată să-și întindă mâna până la cana cu apă de pe scaunul de lângă patul său cu care și-ar fi putut potoli setea arzătoare; nici în urma celor mai nebănuite sforțări nu fu în stare să facă vreo mișcare.

Slăbiciunea, sfârșeala creștea și atunci creierul mai funcționând încă, își dădu seama că pe semne i s-a întâmplat o mare nenorocire. Atunci încercă din nou să strige după ajutor dar nici un cuvânt nu-i veni pe buze. Obrajii i se făceau tot mai albi, puterea îi părăsea trupul tot mai mult și până în cele din urmă își pierdu cunoștința.

*

*   *

Observând că Mioara zace nemișcată în patul său Smaranda ieși din ascunzătoare, se apropie de fereastră și cu multă băgare de seamă o întrebă:

— Mioara, ce ai, nu ți-e bine?

Neprimind niciun răspuns, se avântă din nou pe pervazul ferestrei și dintr-o singură săritură fu lângă patul Mioarei.

Ea apucă mâna Mioarei, care era tot atât de rece ca și un sloi de gheață.

— Acum am reușit! exclamă Smaranda, mulțumită. În sfârșit, am scăpat de tine odraslă de neam boieresc! Te-ai dus frumoasă domniță, nu mai ești decât un trup neînsuflețit! Acum nu mi te mai poți așeza în calea mea nu mă mai poți împiedica de a ajunge la inima lui Mihu Inimă de Leu!

După ce rosti aceste cuvinte care, ca și chipul său, trădau o mulțumire drăcească, se pregăti să părăsească odaia.

Gavrilă, care până atunci stătuse liniștit în ascunzătoarea sa și privise rând pe rând la tot ceea ce făcuse Smaranda, nu așteaptă acum ca fata morarului să sară pe fereastră, ci în clipa în care ucigașa se avântă pe pervaz se pierdu neobservat în lumina cenușie a zorilor.

*
*   *

Nenumăratele păsărele ale Bălții își începuseră concertul de revărsat de zi, când Smaranda își părăsi odaia pentru a-și vedea de îndeletnicirile ei zilnice. Se învârtea de colo până colo, rânduia prin bucătărie, prin curte, în jurul casei și din purtarea ei nimeni n-ar fi putut bănui ce păcat strigător la Cer o apăsa pe suflet.

Este adevărat însă că sufletul acesta nu era tocmai atât de liniștit, după cum trăda felul ei de a se purta. Mustrarea de cuget începuse să încolțească în inima ei și din când în când glasul conștiinței amenința să năruie toată aparența de liniște pe care și-o impusese înfățișării sale. Pentru a nu auzi strigătul din ce în ce mai puternic al acestei voci lăuntrice, fata morarului căută să se gândească numai la lucruri vesele și începu chiar să cânte.

— Dar în bune toane te-ai mai sculat, Smărăndițo! sună deodată un glas în spatele ei.

Fata se sperie la auzul acestui glas neașteptat și-și întoarse capul, iute. În spatele său râdea Gavrilă.

— Vai cum m-ai mai speriat! exclamă ea, mai liniștindu-se puțin. Dar cum se face de te-ai și sculat? De ce nu te mai odihnești când nici soarele n-a răsărit bine pe cer?

— Nu puteam să dorm și atunci am ieșit puțin să văd ce se mai întâmplă pe lângă moară. Tocmai mă pregăteam să mă înapoiez când cântecul tău m-a ademenit aici!

— Ce tot spui?

— Nu-ți vine să crezi?

— Nu prea! De ce anume să-ți placă ție atât de mult felul cum cânt eu, încât să nu te odihnești și mai bine să vii să mă auzi zbierând?

— Nu știu, după cum nu știu nici de ce anume îmi placi tu. Știu doar că-mi placi, că-mi placi al naibii, așa cum nu mi-a mai plăcut nicio fată în viața mea!

— Minți!

— Pe Dumnezeul meu că nu spun decât adevărul! Și apoi, nu înțeleg de ce faci pe Toma Necredinciosul, când știi prea bine că numai de dragul tău am intrat printre haiduci! Dacă nu mă întâlneam cu tine atunci prin Baltă, niciodată n-aș fi ajuns eu la moara de pe malul Dunării. Crede-mă că nu muream din pricina celor douăzeci și cinci pe care le-aș fi primit în spate pentru înjunghierea ticălosului acela. După aceea însă aș fi putut rămâne și pe mai departe la casa tatălui meu și nimeni nu m-ar fi putut împiedica de a mă înapoia în rândul oamenilor cinstiți.

— Te pomenești că-ți pare rău de a te fi luat după mine și de a fi venit aici la moară?

— Rău nu-mi pare, deoarece în chipul acesta pot fi veșnic alături de tine și îți mărturisesc sincer că pentru a fi alături de tine aș fi gata oricând să îndur chiar și chinurile cele mai îngrozitoare ale iadului!

— Cu toate acestea, eu îți spun înc-odată: vino-ți în fire, băiete, căci totul este în zadar!

— Și cu toate acestea eu nu cred că va fi tocmai așa de în zadar! Mai curând sau mai târziu nu se poate să nu-ți vii în fire și tu și să nu-ți dai seama că nicăieri și nici cum în lumea asta nu ți-ar merge mai bine ca atunci când vei fi nevasta mea!

— Din asta nu se va alege nimic, dragul meu!

— Crezi?

— Sunt sigură!

— Și mă rog, de ce nu? Aș fi tare curios să știu și eu care este pricina că nu mă vrei?

— Pricina este una și bună. Vrei s-o știi? Bine! Uite, fiindcă nu-mi placi! N-ajunge?

— Nu-ți plac? Asta nu face nimic! Îți voi plăcea mai încolo, mai târziu!

— Nu-mi vei plăcea nici mai târziu, după cum nu-mi placi nici acum, fiindcă și atunci ca și astăzi eu voi iubi pe altcineva!

— Iubești pe altcineva? Ce tot spui? Și mă rog pe cine?

— Asta este treaba mea!

— Ba este și a mea, fiindcă îți jur pe Dumnezeul meu din cer că dacă mă împiedică cineva să ajung la inima ta îl fac una cu pământul! Sau mă trimite el pe lumea cealaltă, firește!

— Așa, așa, cred că vorbele-ți din urmă sunt mai potrivite! zise Smaranda batjocoritoare.

— De ce?

— De ce?... Fiindcă sunt încredințată că dacă ți-aș spune cine-mi este ibovnic, îndată ți-ar pieri graiul și n-ai mai face pe viteazul!

— Crezi, porumbița mea? Ei bine află că te înșeli! Îți închipui oare că nu știu după cine-ți lasă gura apă? Dacă aș fi fost orb și tot aș fi băgat de seamă că ești îndrăgostită până peste urechi de căpitanul nostru!

După aceea, Gavrilă adăugă, ceva mai apăsat:

— Asta o știu și ceilalți băieți! Eu însă știu ceva mai mult!

La auzul acestor cuvinte ale flăcăului Smaranda păli. Dar, cu toate că înlăuntrul sufletului său tremura ca varga, totuși, căută să se arate liniștită și făcând o sforțare supraomenească, izbuti să întrebe, destul de netulburată:

— Și mă rog, cam ce ar fi acel „ceva mai mult”, ce crezi că știi tu?

— Știu tot! răspunse flăcăul de data aceasta cu o intonație care îngheță sângele în vinele Smarandei.

Totuși, fata morarului nu-și pierdu cumpătul nici de data aceasta și întrebă:

— Tot? Dar n-ai putea să-mi spui și mie ceva din acel „tot”?

— Știi și tu, îndeajuns de bine! răspunse Gavrilă, dar dacă vrei neapărat să le auzi din gura mea, atunci află că te-am văzut când te-ai strecurat pe fereastră în odaia Mioarei Comăneanu.

— Nu-i adevărat! strigă Smaranda, tremurând din tot trupul.

— Te-am văzut, continuă Gavrilă, neîndurător, când ai amestecat ceva otravă în apa de băut a Mioarei!

— Minciună! Eu n-am făcut nimic! strigă Smaranda căutând să nege ceea ce flăcăul văzuse cu proprii săi ochi..

— Minciună! Poate și asta este minciună că, după ce Mioara a băut otrava, nebănuind nimic, tu te-ai furișat lângă fereastra ei și te-ai uitat cum se zbate în ghearele morții nefericita jertfă a geloziei tale?

— Minciună!... Nu este adevărat! Nu este adevărat! Taci!... Nu mai vorbi! Eu n-am făcut nimic din toate acestea! strigă Smaranda pierzându-și cumpătul cu desăvârșire.

— Ba zău, tot este adevărat, până la cel din urmă cuvânt! răspunse Gavrilă, liniștit. Tot atât de adevărat este după cum e adevărat că niciun om în lumea aceasta n-a murit de o moarte mai cumplită decât moartea de care vei muri tu dacă Mihu Inimă de Leu află că tu ai fost aceea care i-a omorât iubita!

Smaranda se cutremură și mai mult la auzul acestor cuvinte, care fură pentru ea, pentru războinicia ei de mai înainte, ca o găleată de apă rece pentru doi câini care se bat.

Ea rămase doborâtă, nimicită. Cu ochii ațintiți în pământ.

— Și acum spune-mi, porumbița mea, tot te mai încăpățânezi și nu vrei să fii a mea?

— Nu... nu... lasă-mă! strigă Smaranda, deoarece haiducul voia s-o îmbrățișeze.

Între timp, cum tonul convorbirii lor devenise tot mai zgomotos, cuvintele lor ajunseră până la urechile morarului, care auzind că cineva se ceartă în bucătărie porni într-acolo.

— Răspunde, dar repede, o zori flăcăul, căci dacă nu te dau de gol!

— Lasă-mă! Lasă-mă! zise fata în șoaptă, acum nu sunt în stare să-ți răspund nimic!

— Dacă nu, atunci eu mă reped după Mihu Inimă de Leu și dezvălui cum stau lucrurile!

— Vai, nu! Nu! Voi fi a ta, nu-mi pasă, dar nu acum! Acum lasă-mă, te rog! Nu vezi cât sufăr?

Tocmai atunci ajunse acolo și morarul, tatăl Smarandei, care văzând înfățișarea îngrozită a fiicei sale o întrebă, îndată:

— Dar ce-i cu tine, Smarando?

— Nimic, tată! răspunse fata.

— Cum nimic, când ai o înfățișare de sfântă din Biserică? urmă bătrânul morar. Sau poate că Gavrilă este de vină că are chipul unui om care a postit treisprezece luni din an?

— Firește că el, răspunse Smaranda, deoarece eu cântam liniștită aici și numai odată îl aud strigând în spatele meu de m-am speriat grozav.

— Ei, ei, bată-vă norocul de copii! făcu morarul, râzând. Pentru atâta lucru nu trebuie să vă certați! Dar unde să fie Mioara, de nu se vede încă? urmă morarul, apoi. Altădată pe vremea asta era în curte și dădea de mâncare la porumbei!

— Poate că doarme, căci s-a culcat târziu aseară! răspunse Smaranda.

— În orice caz, Smărăndițo, deschide ușa și vezi să nu cumva să nu se simtă bine! Căpitanul m-a rugat să îngrijesc de ea ca de ochii mei din cap. Hai Smărăndițo, mișcă!

— Las-o să doarmă, tată! Se scoală ea, când va voi, răspunse fata.

— Ei, drăcie, dacă ție ți-e lene să faci câțiva pași, atunci voi fi silit eu să mă duc să văd ce este de întârzie!

În tot timpul acestei discuții, Smaranda schimbă fețe-fețe și se simțea din ce în ce mai rău. Acum nu îndrăzni să se împotrivească tatălui său care porni încet, cu pași târâți, spre odaia Mioarei.

Ajungând acolo, bătrânul bătu în ușă, dar nu primi niciun răspuns. Atunci mai bătu odată, ceva mai tare.

Din nou niciun răspuns.

Crezând că Mioara va fi ieșit să se plimbe pe malul Dunării, cum făcea de multe ori, deschise ușa pentru a se încredința că părăsise odaia.

Dar când deschise ușa, rămase încremenit, în prag, apoi începu să tremure și făcând un pas împleticindu-se înapoi, strigă:

— Fată, ce s-a întâmplat aici?… Mioara. Mioara a murit!

— Eu nu știu nimic, tată! răspunse Smaranda îngrozită, și de data aceasta groaza ei nu mai era prefăcătorie.

La strigătul morarului se deșteptă și bătrânul Codobatură și când auzi despre cele întâmplate se luă cu mâinile de păr.

— Sfinte Dumnezeule, dar cum de s-a prăpădit, exclamă el, când azi noapte doar era zdravănă și sănătoasă.

Nimeni nu-i răspunse și toți patru rămaseră înmărmuriți în fața odăii Mioarei.

Într-un târziu, morarul întrebă:

— Acum ce este de făcut?

— Eu cred că cel mai bun lucru ar fi să lăsăm totul așa cum este, până când se va înapoia căpitanul! zise bătrânul Codobatură și ceilalți încuviințară părerea lui, niciunul neîndrăznind să-și ia asupra sa răspunderea unor măsuri care puteau să nu fie pe placul căpitanului.

*

*   *

A treia zi, pe la amiazi, se înapoie și Mihu inimă de Leu.

Căpitanul fusese în toane foarte rele tot drumul. Fie că aceia care îi spuseseră lui Mișu Drăgan că Muscan și cu oamenii săi se ascund printre subteranele ruinelor romane de la Iglița mințiseră, fie că bandiții prinseseră de veste că Mihu Inimă de Leu se pregătește să se răzbune pe ei pentru ticăloșiile săvârșite în numele lui și fugiseră, lucru hotărât este că, ajungând la locul arătat de Drăgan, haiducii nu dădură nici măcar de urma lui Grigore Muscan. Mihu Inimă de Leu jertfi o zi întreagă pentru cercetarea ruinelor, cu toate acestea însă nu dădu peste niciunul din bandiții care se răzvrătiseră împotriva sa și plecaseră cu Muscan. Drumul acesta, făcut în zadar, îl amărî mult. Acum era nevoit să amâne pentru mai târziu și această răfuială.

Ajungând în apropierea morii, rămase foarte nedumerit, negăsind la locul lui pe haiducul care trebuia să stea de sentinelă. Împrejurarea aceasta îl făcu să bănuiască îndată că la moară se petrecuse ceva cu totul neobișnuit.

Haiducii și intraseră în curte și încă tot nu se ivise niciunul din aceia care rămăseseră la moară.

Mihu Inimă de Leu se uită foarte mirat la Dan Dragomir.

— Dane, ce zici tu de asta? Să se fi întâmplat vreo nenorocire? îl întrebă căpitanul pe cel mai bun prieten al său.

— Nu înțeleg nici eu! îngână Dan.

— În timpul lipsei noastre să fi dat oare autoritățile peste ascunzătoarea noastră?

— Atâta ne-ar mai lipsi!

Atunci Mihu Inimă de Leu porni cu pași grăbiți spre moară și în câteva clipe ajunse în bucătărie, unde îi găsi adunați laolaltă pe toți aceia pe care îi lăsase pentru a păzi ascunzătoarea. Codobatură, Gavrilă, morarul și Smaranda, toți erau acolo triști și abătuți.

— Dar cu voi ce mai este? întrebă căpitanul.

Niciunul din cei întrebați nu răspunse.

Atunci Mihu Inimă de Leu avu o presimțire rea…

Mioara nu era de față printre cei rămași la moara și faptul acesta îl neliniști în gradul cel mai înalt.

— Unde este Mioara? întrebă el cu inima strânsă de o neagră presimțire.

Aceeași tăcere răspunse și de data aceasta la întrebarea lui.

Atunci Mihu Inimă de Leu se repezi la bătrânul Codobatură și-l zgâlțâi de-i trosniră oasele.

— Ce-mi stați aici, așa de posomorâți? strigă căpitanul haiducilor. De ce nu răspundeți la niciuna din întrebările mele? Vorbiți odată, spuneți-mi, ce s-a întâmplat cu Mioara? Vreo nenorocire poate?

Bătrânul Codobatură răspunse, trist:

— Logodnica ta a scăpat de orice nenorocire, căpitane! răspunse bătrânul haiduc.

Un strigăt îndurerat ieși atunci din pieptul lui Mihu Inimă de Leu.

— Ce ai spus? A scăpat de orice nenorocire?… Nu mă mai chinuiți atâta și vorbiți odată lămurit! Oricât ar fi de dureros ceea ce aveți să-mi spuneți, dați-i drumul!

Dintre toți, bătrânul Codobatură își luă inima în dinți de a-i da căpitanului trista veste. El se frământă mult până să rostească cuvântul acela care înmormântează atâtea speranțe, atâtea iluzii, dar până în cele din urmă tot îngână:

— A murit…

Înaintea ochilor lui Mihu Inimă de Leu lumea începu să se întunece. Apoi se clătină și dacă Dan Dragomir nu era lângă el pentru a-l prinde în brațe, s-ar fi prăbușit la pământ, cât era de lung.

Cuvântul rostit atât de încet de bătrânul haiduc urla în urechile lui ca un uragan și creierul îi huruia de parcă mii de ciocane ar fi căzut necontenit pe el.

De-abia târziu de tot izbuti să se reculeagă într-atâta încât să poată îngâna câteva cuvinte pline de nădejde:

— Nu… nu se poate! Nu poate fi adevărat! E cu neputință să fi murit! Vai, spuneți-mi că, nu-i adevărat… spuneți-mi că ați glumit doar!

În loc de orice răspuns bătrânul Codobatură porni spre odaia Mioarei, deschise ușa și mut de durere arătă spre trupul neînsuflețit al Mioarei Comăneanu care zăcea întins pe catafalc.

Și atunci un urlet plin de durere străbătu văzduhul.

Mihu Inimă de Leu se năpusti în odaia care-i rezervase o surpriză atât de dureroasă. Ajuns lângă catafalc el rămase împietrit lângă trupul nemișcat al iubitei sale. Când se uită la chipul acesta alb ca neaua, nemișcat ca de statuie, la chipul acesta care cu câteva zile mai înainte radia de viață și pe care-l sărutase cu atâta dragoste în clipa despărțirii, lacrimile îl podidiră.

Un hohot îndurerat de plâns scutură pieptul voinicului și urletul lui deznădăjduit părea că va dărâma zidurile morii:

— Mioaro! Mioaro!

După aceea se prăbuși peste trupul neînsuflețit și lacrimile îi curgeau șiroaie, fără ca el să mai fi avut puterea să mai rostească vreun cuvânt afară de acel îndurerat strigăt de deznădejde.

Haiducii se uitară încremeniți la zvârcolirea îndureratului lor căpitan. Aproape că nici nu le venea să creadă că bărbatul acesta, care plângea în hohote, acolo în fața lor, era același, care îi dusese la atac cu a atâta însuflețire, cu atâta zel războinic.

Timp de câteva minute nimeni nu rosti un cuvânt și în tăcerea mormântală din moară nu se puteau auzi decât suspinele căpeteniei haiducilor, suspine în care din când în când se mai amesteca și câte un cuvânt:

— Nu se poate… să fi murit… Nu se poate…

După aceea își ridică deodată capul și ca și când ar fi vorbit cu Mioara, îi zise încet, în șoaptă:

— Mioara… Mioara mea dragă… cum m-ai putut lăsa aici?… Vorbește, scumpa mea… spune-mi că nu-i

adevărat… totul nu este decât un vis, un vis neîndurător… din care mă voi trezi în curând… Adu-ți aminte că te iubesc… cum se poate să mă părăsești?… Vai, de ce nu vorbești?… De ce nu-mi spui nimic?

Glasul începu să-i tremure de durere.

Dar Mioara zăcea nemișcată, nimic din ea neputând încuraja speranțele lui Mihu Inimă de Leu.

Așadar, trebuia să se împace, cu ceea ce nu se mai putea schimba. Oricât de dureros era, oricât îi sfâșia inima gândul acesta, trebuia să-și dea seama că o pierduse pe Mioara Comăneanu, o pierduse pentru totdeauna.

Dan Dragomir îi spuse și el același lucru când îl luă de braț și-l scoase din odaia mortuară, trecând cu el printre haiducii care rămaseră aiuriți văzând nețărmurita durere a căpitanului lor.

Dan Dragomir îl duse pe căpitan în odaia acestuia. Îl duse cu multă greutate deoarece Stanislau Rimsky nu voia să se lase să fie luat de lângă catafalc.

— Vino, căpitane! îi zicea Dan Dragomir cu multă duioșie, trăgându-l însă aproape după el.

— Vai, Dane, spune-mi, este adevărat tot ceea ce se petrece în jurul meu, sau visez numai?

O durere fără margini se întipări pe chipul lui Dragomir.

— Din nenorocire, căpitane, este adevărat! zise credinciosul prieten. Această tristă împrejurare nu mai poate fi schimbată de nimeni și nimic, cu toate că eu mi-aș jertfi viața cu dragă inimă dacă prin aceasta i-aș putea reda viața Mioarei!

Cuvintele acestea îl impresionară adânc pe greu încercatul Stanislau Rimsky.

— Dane… Dane… tu tot vechiul și bunul meu prieten ai rămas!… Te încredințez că dacă n-ai fi tu lângă mine, n-aș șovăi nicio singură clipă să-mi trag un glonte în cap, pentru a sfârși cu viața aceasta care mi-a făcut parte de prea multe amărăciuni!

— Nu trebuie să uiți, căpitane, zise Dan Dragomir, căutând să-l îmbărbăteze, că omul este făcut pentru a avea și nenorociri…

— Dar nenorocirile acestea au căzut prea des pe capul meu! exclamă Stanislau Rimsky.

— Așa a fost voința Celui de Sus și noi nu ne putem răzvrăti! zise Dan Dragomir.

Durerea întipărită până atunci pe chipul lui Stanislau Rimsky deveni parcă și mai covârșitoare când voinicul își ridică ochii asupra lui Dan Dragomir și zise:

— Eu nu mă răzvrătesc împotriva voinței Celui de Sus, dar mi-e teamă că de data aceasta nu voi mai putea îndura… Gândește-te că prea s-au ținut lanț nenorocirile și prea puține, prea nespus de puține au fost clipele mele de mulțumire…

— Eu, dragă Stanislau, te înțeleg mai bine decât oricine altul.

— Nu poate fi pe pământul acesta un om mai nenorocit ca mine!

— Trebuie însă să fii tare, dragă Stanislau, și să-ți porți cu bărbătească resemnare crucea calvarului tău.

Stanislau Rimsky își ridică privirea spre cer și strigă:

— Doamne, Dumnezeule, oare când se va sfârși cu încercările Tale, oare până când mai ai de gând să-mi faci parte de asemenea suferințe? Stăpâne Atotputernice, oare razele soarelui nu vor putea risipi niciodată norii tristeții și ai amărăciunii, oare niciodată nu-mi va fi dat și mie să cunosc fericirea? În timpul din urmă începusem să nădăjduiesc că se sfârșise cu loviturile Soartei și iată că destinul îmi pregătea cea mai cumplită dintre lovituri! Acum, când după atâtea nenorociri, credeam că Mioara va putea fi a mea, iată că a trebuit s-o pierd!… Dar nu, nu se poate să fie adevărat!… Nu cred… Nu pot crede ca Mioara să fi murit!

— Din nenorocire, căpitane, așa este! zise Dan Dragomir, trist. În privința aceasta nu mai poate ajuta nimeni și nimic!

— Nu, nu mă pot împăca cu gândul acesta! N-a văzut-o niciun doctor! Poate că nici n-a murit! Poate că o mai putem readuce la viață!

— Căpitane, zise Dan Dragomir, căutând să-și aducă prietenul la simțul realității, omului nu-i stă în putință să facă minuni! Or, orice doctor ai aduce, el ar fi tot om și deci n-ar putea-o învia pe sărmana Mioara...

— Cu toate acestea, doctor tot trebuie să aducem, să știu măcar care a fost pricina morții!

— Nu se poate, căpitane, zise Dan Dragomir, căci dacă am aduce doctor, n-am putea aduce decât din Brăila sau cel mult din Galați. Or, niciunul din acești doctori n-ar primi să vină în Baltă, mai ales când nu i se spune unde este dus. Iar ca să aducem un doctor de mai departe, care nu cunoaște faima Bălții, până să sosească aici scumpa noastră moartă ar intra în putrefacție.

— Și acum este încă tot așa, ca și când era în viață! zise Stanislau Rimsky. Numai trandafirii din obraji i s-au ofilit.

— Din nefericire, nimeni n-o mai poate ajuta!

Stanislau Rimsky strigă, îndurerat:

— Dar eu nu mă pot împăca cu gândul acesta!

Dan Dragomir se uită compătimitor la prietenul său care se zbătea îngrozitor sub povara apăsătoare a suferinței. Ar fi dat orice, numai să-l poată ajuta într-un chip oarecare, numai să-i poată ușura cumva groaznica lovitură cu care soarta îl încercase din nou.

— Dragă Stanislau, dă-ți seama că este cu neputință să aducem vreun doctor, zise el. În schimb însă voi încerca s-o aduc pe vrăjitoarea din Baltă, care șade pe aici, prin apropiere și despre care lumea povestește adevărate minuni. Babele acestea sunt un fel de doctori fără învățătură care își dobândesc știința prin experiență și observații. Cine știe dacă ea nu ne va putea fi de folos, sau,

în cel mai rău caz, dacă nu ne va putea lămuri asupra durerosului punct care ne interesează.

Ochii lui Stanislau Rimsky începură să strălucească ciudat și voinicul se adresă implorător prietenului său:

— Du-te, du-te! Pleacă numaidecât! Nicio clipă nu trebuie să mai zăbovești, deoarece nu putem ști, dacă soarta nefericitei Mioare nu atârnă tocmai de clipa aceasta.

Dan Dragomir se și ridică să plece fără întârziere.

— Spune-i babei că o îmbogățesc dacă va fi în stare să-i redea iubitei mele viața.

Dan Dragomir mai strânse mâna căpitanului iar peste câteva minute era cu vâslele în mână, mânându-și barca spre peninsula unde locuia vrăjitoarea din Baltă.

*

**

Se înserase. După plecarea lui Dan Dragomir, Stanislau Rimsky se înapoiase în odaia mortuară și nici nu se mai mișcă de acolo. Când îngenunchea în fața catafalcului privind țintă la trupul nemișcat al iubitei sale, când alerga la fereastră spre a vedea dacă Dan Dragomir nu se înapoia eu vrăjitoarea.

Îndelungata lui așteptare luă sfârșit, când haiducul ce stătea de veghe, fluieră ascuțit.

Dan Dragomir se înapoiase și adusese cu sine și pe bătrâna vrăjitoare din Baltă.

Zărindu-i, Stanislau Rimsky nu se mai putui stăpâni, alergă înaintea lor și se adresă implorător, bătrânei ghicitoare:

— Ajută-mă… ajut-o pe Mioara mea!

Ochii mici și pătrunzători din chipul brăzdat de mii de zbârcituri al bătrânei vrăjitoare, îl recunoscuseră îndată pe căpitanul haiducilor și baba nu zise decât atât:

— Voi face tot ce-mi va sta în putință!

După aceea intră încet în odaia în care Mioara Comăneanu era așezată pe catafalc. Ea se opri lângă catafalc și se uită îndelung și cercetător la femeia care zăcea nemișcată în fața sa.

— De când zace aici? întrebă ea, într-un târziu.

— Astăzi este a treia zi! răspunse Dan Dragomir..

La auzul acestui răspuns chipul bătrânei se întunecă.

După aceea se apropie, mângâie mâna moartei, își trecu mâna peste fruntea ei, îi ridică pleoapa.

Stanislau Rimsky îi urmărea cu înfrigurare fiecare mișcare și aștepta tremurând răspunsul vrăjitoarei, răspuns care pentru el avea aceeași valoare ca și o osândire la moarte sau libertatea de a trăi.

Dar bătrâna vrăjitoare nu zicea nimic ci se uita doar țintă înaintea sa. Stanislau Rimsky își pierdu răbdarea și o întrebă:

— Vorbește, spune odată, îi poți veni în ajutor?

Chipul bătrânei zgripțoroaice rămase tot nemișcat. Vrăjitoarea era de o seriozitate impunătoare.

În cele din armă vorbi.

— Din păcate, aici nu mai poate fi vorba de niciun fel de ajutor! zise ea.

Stanislau Rimsky se împletici.

— Așadar… a murit, într-adevăr? întrebă el și întrebarea lui ascundea o mare de durere.

— Toate semnele par să întărească aceasta!

— Dar când am lăsat-o aici era asemenea întruchipării vieții!… Obrajii îi străluceau, era fericită… Să fie cu putință ca acum… așa… așa deodată…

— Căile Domnului sunt de nepătruns! răspunse bătrâna zgripțoroaică în șoaptă.

Atunci Stanislau Rimsky izbucni într-un hohot de plâns. Temutul căpitan de haiduci se moleșise întocmai ca o femeie slabă din fire…

— Dumnezeule, Dumnezeule, strigă el, sfâșietor, cu ce am păcătuit eu pentru ca să mă pedepsești atât de cumplit?

Apoi se trânti peste catafalc și așa plânse.

Cât timp stătuse el acolo așa, câteva clipe numai, sau poate câteva ceasuri, nu-și putea da seama. Când se dezmetici din această toropeală simți că cineva îl atinsese pe umăr.

Se întoarse și se văzu în fața vrăjitoarei din Baltă.

Pe bătrâna zgripțoroaică n-o înduioșase nici chiar nemărginita durere a lui Stanislau Rimsky. Glasul ei sună rece, nesimțitor:

— Mihule Inimă de Leu, eu nu vreau să trezesc în tine speranțe zadarnice, dar n-ar strica să dai ascultare și sfatului meu…

Stanislau Rimsky își ridică fruntea îngândurată și se uită cu atâta nerăbdare la bătrâna zgripțoroaică de parcă și-ar fi așteptat mântuirea sufletului de la ea.

— Vorbește! Ce vrei!

— Vreau să-ți dau un sfat!

— Spune!

— Să nu-ți înmormântezi iubita într-un coșciug obișnuit de lemn!

— Ci? întrebă Stanislau Rimsky, cu crescândă nerăbdare.

— Ci într-un coșciug de sticlă!

— Da… și… și…

Bătrâna vrăjitoare nu mai așteptă ca Stanislau Rimsky să-și sfârșească întrebarea, ci și continuă:

— Și după ce vei avea coșciugul de sticlă să n-o îngropi la cimitir cum se îngroapă ceilalți oameni, ci s-o aduci în Baltă, acolo unde se găsește coliba mea.

— Pentru ce? întrebă căpetenia haiducilor.

— În spatele colibei mele se găsește o piatră, căreia poporul i-a dat numele de Racla. Acolo să-ți așezi iubita.

Rimsky căuta cuvintele cu înfrigurare:

— Și… și… atunci…

Vrăjitoarea răspunse tainic:

— Ți-am spus că nu vreau să-ți deștept în suflet speranțe zadarnice. Nu strică însă să dai ascultare sfaturilor mele.

— Așa voi face, răspunse Stanislau Rimsky, fără șovăire. Voi face totul după cum m-ai sfătuit, numai de s-ar împlini ceea ce astăzi nu îndrăznesc nici măcar să nădăjduiesc și ar reînvia Mioara din somnul acesta misterios care pare a fi moartea, dar care o voce tainică îmi șoptește că tot nu este moarte…

— Care pare să fie moartea, repetă vrăjitoarea din Baltă… încet de tot, cuvintele lui Stanislau Rimsky, și care tot nu este moarte… Cine știe?… Viața, soarta, sunt atât de minunate, încât multe din tainele lor rămân nedezlegate pentru noi!… Așadar, nu uita ce ți-am spus!

Cu aceste cuvinte baba se pregăti să plece.

Stanislau Rimsky îi vârî în mână o pungă grea, plină cu galbeni, cu care vrăjitoarea părăsi apoi moara, înapoindu-se la coliba sa din Baltă.

După aceea, Stanislau Rimsky îi porunci lui Mișu Drăgan să ia trei oameni cu el și din pământ din iarbă verde să-i facă rost de un coșciug de sticlă.

Haiducii trecură Dunărea îndată spre a îndeplini porunca îndureratului lor căpitan, iar Stanislau Rimsky nu închise ochii toată noaptea, ci stătu de veghe până în zori la căpătâiul scumpei sale Mioara.

Dan Dragomir nu-l părăsi nici aici și stătu și el de priveghi toată noaptea.

A doua zi haiducii de sub conducerea lui Mișu Drăgan se înapoiară din Brăila și aduseră cu ei și coșciugul de sticlă pe care-l dorise căpitanul.

Atunci o îmbrăcară pe Mioara în veștmintele ei cele mai scumpe și mai frumoase, o împodobiră cu toate giuvaericalele și apoi, o așezară încet, cu îngrijire, în sicriul de sticlă. Sicriul fusese mai dinainte căptușit cu perne din fulgii cei mai moi.

După ce trupul neînsuflețit al Mioarei Comăneanu fu așezat în sicriu, Stanislau Rimsky nu lăsă pe haiduci multă vreme să așeze și capacul coșciugului. El se uită, se uită nesățios la chipul surâzător al Mioarei pe care nu se vedea parcă suflarea morții și care dormea doar parcă cufundată într-un somn adânc.

Numai târziu, spre seară, când soarele începuse să apună se învoi Stanislau Rimsky să se închidă sicriul de sticlă, dar și atunci numai în urma stăruitoarelor rugăminți ale lui Dan Dragomir. Dar chiar și după ce se așezase capacul, Rimsky tot mai rămase vreme îndelungată alături de el. Unii dintre haiduci spuneau că Mihu Inimă de Leu se ruga.

Niciunul dintre cei de față însă nu scotea o vorbă, de se auzea chiar și zbârnăitul muștelor. Dar nici ochii niciunuia dintre haiduci nu rămaseră neînlăcrimați.

— Haideți, băieți! zise deodată Mihu Inimă de Leu. Să pornim pe drumul ei cel din urmă!

Haiducii coborâră în bărci, fiecare ținând în mână câte o făclie.

În barca din față luase loc Mihu Inimă de Leu. Tot în această barcă fu așezat și sicriul de sticlă în care se găsea trupul neînsuflețit al Mioarei Comăneanu. Vâslele acestei bărci le mânuia Dan Dragomir.

Ceilalți haiduci, veneau pe rând, câte trei, câte patru într-o barcă, fiecare, care nu vâslea, ținând în mână câte o lumânare.

După ce străbătură o mulțime de canale, ajunseră la peninsula în care se găsea coliba vrăjitoarei. În mijlocul acestei peninsule se găsea o stâncă, un fel de bolovan mare, pătrat, venit acolo Dumnezeu știe de unde, pe care poporal îl botezase Racla Bălții.

Poate din cauza numelui, poate din pricina vrăjitoarei care se așezase în apropierea ei, Racla era ocolită de departe de pescari, care spuneau că locul acela era populat de strigoi.

Haiducii coborâră din bărci, luară pe umeri sicriul de sticlă și porniră încet spre piatra care fusese menită să-i fie Mioarei Comăneanu un mormânt atât de puțin obișnuit.

Și dacă în noaptea aceea s-ar fi rătăcit pe acolo vreun pescar lipovean sau vreun vânător de rațe sălbatice el ar fi avut dreptate să spună că ținutul din jurul Raclei era bântuit de strigoi.

Așa cum mergeau în miez de noapte, cu lumânările în mână, purtând pe umeri un sicriu, oricine i-ar fi luat drept fantome.

Ajungând la Raclă, haiducii așezară sicriul cu multă băgare de seamă. După aceea îl întăriră bine de cele patru laturi ale pietrei, iar când răsări soarele cele dintâi raze ale lui luminară de-a dreptul chipul Mioarei Comăneanu care, scăldat în razele aurii, fu înconjurat de o strălucire aproape supraomenească.

Multă, foarte multă vreme stătură haiducii liniștiți în jurul acestui catafalc natural și nu se mișcară din loc, spre a se înapoia triști și posomorâți la moară, decât numai când soarele strălucea sus pe cer.

Mihu Inimă de Leu își luă cu greu rămas bun de la iubita sa moartă. El stătuse ceasuri întregi în fața sicriului de sticlă și lacrimile îi curgeau șiroaie. Prin vălul lacrimilor el se uita necontenit și fără să se poată sătura la Mioara Comăneanu care zăcea nemișcată înaintea sa.

Așadar tot murise?…

N-o mai putea ajuta nicio putere omenească?

Ochii înlăcrimați ai lui Mihu Inimă de Leu se întoarseră spre vrăjitoarea din Baltă ca și când ar fi așteptat vreo minune de la ea.

Bătrâna stătea nemișcată lângă catafalc. Mihu Inimă de Leu îi era adânc recunoscător că-l învățase să-și așeze iubita într-un sicriu de sticlă. În chipul acesta o va putea admira cel puțin întotdeauna și-i va putea privi și în viitor frumusețea care-i rămăsese neatinsă, chiar și după moarte.

Mihu Inimă de Leu ar mai fi rămas acolo cine știe până când dacă Dan Dragomir nu-i aducea aminte că trebuie să plece.

— Vino, căpitane, să mergem!

Mihu porni după el, aproape fără să-și dea seama de ceea ce făcea.

Capul îi era buimăcit, lacrimile tot îi mai întunecau privirea, picioarele îi erau ca de plumb, de-abia se putu târî până la barcă.

Dar chiar și după ce luase loc în barcă lacrimile tot nu încetaseră de a-i brăzda obrajii.

CAPITOLUL 102
Băutura fermecată

Balta este o regiune nemărginită, care parcă nu are nici început nici sfârșit. Cu toate acestea, după fuga Domnicăi din subteranele ruinelor romane de la Iglița, Grigore Muscan nu se gândi să caute adăpost în Baltă, deoarece, oricât spunea el că nu se terne de Mihu Inimă de Leu, în adâncul sufletului său își dădea seama de puterea fostului său căpitan și își mai dădea seama că acesta va căuta să se răzbune pentru faptele lui mârșave în numele lui Mihu Inimă de Leu. De aceea, el se gândi să treacă Dunărea și să se adăpostească în casa părăsită, din pădurea ce mărginea moșia Gura Dracului.

Banditii se gândiră cu recunoștință la Grigore Muscan, care-și câștigase dreptul la căpitănie prin faptul că le găsise acum pentru a doua oară un adăpost minunat.

Ei înconjurau mulțumiți casa părăsită din pădure, care părea să fie un adăpost foarte nimerit din toate punctele de vedere și Grigore Muscan exclamă:

— Eu cred că aceasta va fi o ascunzătoare mai bună chiar și decât subteranele ruinelor de la Iglița... Aici nici dracului nu-i va veni în gând să ne caute!

— Nici în pivnițele ruinelor de la Iglița nu ne-ar fi găsit nimeni, niciodată, mormăi unul din bandiți supărat, dacă blestemata aceea de fată nu ne trăda!

Ochii lui Grigore Muscan începură să lucească deodată amenințător.

— Să nu vă pară rău, băieți, strigă el, căci își va mai mușca ea buzele, ticăloasa, pentru ceea ce a făcut! Într-o bună zi ne vom repezi până în Iglița și atunci va avea prilejul tot satul să-și dea seama cu groază de felul cum îi pedepsește Grigore Muscali pe trădători!

Bandiții primiră cu murmure de aprobare cuvintele căpitanului lor.

— Foarte bine!... zise unul din ei. În chipul acesta știu cel puțin că le vom lua celorlalte fete rămase cu noi pofta de a ne mai trăda.

Deocamdată însă bandiții își întrebuințară primele zile după mutare pentru a se putea rândui cât mai bine în casa părăsită din pădurea Gura Dracului. Singura lor expediție fu până la hanul cel mai apropiat unde bandiții se duseră pentru a se aproviziona cu de-ale mâncării și cu băutură spre a nu duce lipsă de nimic.

După ce se rânduiră după placul inimii lor, Grigore Muscan începu să se gândească din nou la chipul în care ar mai putea pune mâna pe ceva pradă, deoarece trecuse cam mult, câteva zile, de când nu mai jefuiseră pe nimeni. Muscau se sfătui cu tovarășii săi pentru a pune împreună lucrurile la cale. În timpul consfătuirii unul din bandiți dădu ideea următoare:

— Dar nici nu trebuie să ne îndepărtăm prea mult de acasă pentru a pune mâna pe o pradă cât se poate de bogată!

— Unde?

— Unde, dacă nu aici, la conacul din Gura Dracului!

Muscan dădu din cap, mulțumit.

— Ai dreptate! Și aici este stăpân tot un Bănuț.

— Da! Boierul Tudorache Bănuț, rudă de aproape a prizonierului nostru.

— Bravo! Atunci să-i ușurăm puțin socotelile și să-i mai luăm din grija de a nu ști pe ce să-și cheltuiască averea! Așa e?

— Așa e! strigară ceilalți.

Unul singur fu de altă părere.

— N-ar fi mai bine să mergem altundeva?

— Dar de ce?

— Mie teamă că dacă jefuim conacul boierului Tudorache Bănuț atunci dorobanții vor fi asmuțiți cu și mai mare îndârjire pe urmele noastre.

— Prostii! făcu Grigore Muscan, disprețuitor.

Dar banditul de mai înainte nu era de aceeași părere.

— Nu uitați, zise el, că de obicei, câinii cu cât sunt mai mari, cu atât fac și gălăgie mai mare. Dacă-l prădăm pe boierul Tudorache Bănuț, el este în stare să trimită după noi toată armata care se găsește prin împrejurimi.

Grigore Muscan izbucni într-un hohot de râs, batjocoritor.

— Și ce ne pasă nouă? La naiba, doar nu suntem făcuți din mămăligă! Și pe urmă, nu uita că dorobanții și pandurii nu ne vor căuta pe noi, ci pe… Mihu Inimă de Leu!

— Așa este! Așa este! strigară ceilalți și la auzul acestui argument nu se mai împotrivi nici banditul de mai înainte la jefuirea conacului lui Tudorache Bănuț.

— Acum, pregătiți-vă, băieți! zise Grigore Muscan. Sau astăzi, sau mâine, îi vom face o vizită boierului și veți vedea voi că nu ne va părea rău. Conacul din Gura Dracului este plin cu lucruri de aur și argint și dacă nu mă înșel, Tudorache Bănuț este mai bogat chiar și decât conu Petrache, prizonierul nostru.

Și într-adevăr, în noaptea următoare bandiții porniră să atace conacul boierului Tudorache Bănuț. Ei se furișară din pădure sub mantia neagră a nopții, fiecare înarmat până în dinți și fiecare fiind încredințat de izbândă. Aurul și argintăria, care știau că-i așteaptă în conacul din Gura Dracului, le dădu și mai mult curaj, îi făcu și mai hotărâți.

Când bandiții ajunseră la țintă la conacul lui Tudorache Bănuț, toată lumea dormea. Grigore Muscan se îngrijise ca sosirea lor să nu fie observată de nimeni și în acest scop el își trimise înainte pe unul din oamenii săi care dădu carne

otrăvită câinilor, așa că la sosirea lui Muscan credincioasele animale zăceau nemișcate prin curte și nimeni nu prinse de veste despre atacul care se pregătea împotriva conacului.

Sub conducerea lui Grigore Muscan, bandiții izbutiră astfel să se strecoare în curte fără să fie observați de cineva.

— Acum pe unde o luăm? întrebă unul din bandiți.

— Cunosc drumul îndeajuns de bine, răspunse Grigore Muscan, liniștindu-l pe cel ce se temea. Veniți peste tot după mine!

Și nu trecură nici zece minute și bandiții erau adunați în fața ușii principale a conacului. Ușa încuiată nu era o piedică pentru ei deoarece Vișan, unul din oamenii lui Muscan, se pricepea să deschidă chiar și broasca cea mai complicată.

După deschiderea ușii, bandiții își pregătiră armele, deoarece acum trebuiau să se aștepte să fie descoperiți. Grigore Muscan înainta fără șovăire deoarece cunoștea bine conacul și știa chiar și odaia în care boierul Tudorache Bănuț își ținea lucrurile de preț

Bandiții se furișau încet după el mergând în vârful degetelor. Când intrară în odaia arătată de Muscan unul din ei scoase la iveală un felinar la lumina căruia apoi se putură orienta prin încăpere. În unul din colțurile odăii se găsea un dulap mare.

Grigore Muscan arătă spre acest dulap, zicând:

— Acolo își ține banii și lucrurile de preț!

Trei bandiți se apropiară îndată de el și fără să șovăie începură să-l spargă. Dar lucrul acesta nu era cu putință fără a face zgomot și zgomotul făcut de bandiți îl deșteptară pe boierul Tudorache Bănuț care dormea prin apropiere.

La început boierul crezu că totul nu este decât o închipuire, dar când trase cu urechea mai bine își dădu seama că zgomotul acela nu era numai o născocire a

imaginației sale, ci că venea într-adevăr de undeva de prin apropiere.

— Nu cumva au pătruns tâlharii în casă? se întrebă el, neputând înțelege cum se făcea că nici câinii și nici argații nu băgaseră de seamă că un străin se furișase în casă.

Își duse iute mâna până la saltarul dulăpiorului de lângă patul său și luă de acolo un pistol încărcat cu care apoi se îndreptă spre odaia de unde se auzeau zgomotele.

Cu cât se apropia mai mult de odaia aceasta cu atât mai tari deveneau zgomotele, după care Tudorache Bănuț își putu da seama acum că tâlharii spărgeau dulapul cu lucrurile de preț.

O mânie de nedescris îi cuprinse atunci pe boierul Tudorache Bănuț care și începu să se gândească cum își va pedepsi servitorii care dormeau ca niște bușteni și nu păzeau casa în care putea să intre cel dintâi venit.

În clipa următoare el și deschise ușa odăii.

Bandiții tresăriră la ivirea acestui vizitator neașteptat și îndată se și opriră din îndeletnicirea lor în vreme ce boierul Tudorache Bănuț strigă:

— Ticăloșilor, ce căutați aici?

Tresărirea bandiților însă nu ținu decât o singură secundă căci în clipa următoare se și auzi glasul obraznic al lui Grigore Muscan care strigă:

— Sus mâinile, dacă ți-e dragă viața! Eu sunt Mihu Inimă de Leu!

— Mihu Inimă de Leu? urlă atunci boierul Tudorache Bănuț. Cu atât mai bine căci voi avea prilejul să scap lumea de un nemernic!

Și își și ridică mâna în care ținea pistolul pentru a trage.

Grigore Muscan însă fu mai iute cu a zecea parte dintr-o clipă decât boierul și până când să apese pe trăgaci Tudorache Bănuț, el își și descarcă pistolul.

Glontele nu dădu greș.

Boierul Tudorache Bănuț se prăbuși la pământ scăldat în sânge și buzele lui nu mai îngânară decât câteva cuvinte:

— Ticăloșilor… m-ați… omo… rât…

Muscan nu se mai sinchisi de moșierul rănit de moarte ci se întoarse spre oamenii săi cărora le strigă:

— Acum grăbiți-vă, băieți!… Fiecare clipă este prețioasă.

Pe coridor se auziră zgomote de pași. Detunătura armei trezise din somn pe cei de la conac.

— Încuiați ușa! tună Grigore Muscan și bandiții îi îndeplinură porunca îndată.

În ceea ce privește spargerea dulapului ei renunțară de a mai umbla cu băgare de seamă și fără zgomot. Loviturile de topor cădeau fără milă în ușa de nuc a dulapului care slăbea văzând cu ochii și care, până în cele din urmă, căzu în țăndări.

În fața bandiților se ivi o adevărată comoară alcătuită din giuvaeruri încărcate cu pietre prețioase din bani de aur și argint și din teancuri de bancnote străine.

Ochii bandiților străluceau de bucurie.

Mâinile grosolane se adânciră în această comoară, buzunarele lor se umplură cu lucruri prețioase, în vreme ce loviturile în ușa odăii deveneau tot mai puternice și în vreme ce câțiva din cei aflați afară începură să vocifereze:

— Ce se întâmplă aici?

— Cine este acolo?

— Boierule… Boierule!

Grigore Muscan se răsti la ei.

— Cărați-vă de acolo! Aici se află Mihu Inimă de Leu și cui îi este dragă viața să nu apară înaintea mea!

Muscan nu se înșelase în socotelile sale.

Numele acesta fusese îndeajuns pentru a băga spaima în ceata servitorilor. Fiecare își iubea viața mai mult decât să și-o primejduiască pentru a scăpa averea lui Tudorache Bănuț. Poate dacă boierul ar fi fost un altfel de stăpân. Așa însă, preferau să aleagă soluția cea mai plăcută pentru ei și se răspândiră, trimițând doar trei oameni până în sat pentru a-i vesti pe panduri. Ceilalți apoi se ascunseră cu multă băgare de seamă ca nu cumva să fie găsiți de Mihu

Inimă de Leu sau de oamenii lui, deoarece știau că atunci puteau să-și ia rămas bun de la viață.

În timpul acesta Grigore Muscan își zorea oamenii necontenit.

Dulapul cu comorile Bănuților se golise aproape de tot dar hrăpăreții bandiți nu voiau să lase acolo nici un singur galben și continuară să-și înfunde buzunarele până când luară cu ei chiar și cel din urmă ban de argint.

În cele din urmă terminară.

— Acum să mergem! zise Grigore Muscan.

— Numai cu multă băgare de seamă, sfătui unul din bandiți, căci mă tem să nu fim pândiți.

— Fiecare să țină pistolul în mână, gata de a trage! porunci căpitanul bandiților. Să fiți fără milă față de oricine s-ar ivi în calea noastră! Pe oricine întâlniți, culcați-l la pământ!

După aceea Muscan se duse și trase cu urechea în dosul ușii încuiate.

Cu toate că nu se auzea nici cel mai mic zgomot, totuși, nu socoti de cuviință să se retragă pe acolo.

El le făcu oamenilor săi un semn.

— Acum boierul Tudorache Bănuț nu ne mai stă în cale! zise el. Din odaia lui de culcare este o ieșire care duce afară. Pe acolo trebuie să plecăm!

Cu aceste cuvinte el și porni înainte.

Cunoștea drumul atât de bine de parcă toată viața și-ar fi petrecut-o la conacul lui Tudorache Bănuț. El înaintă cu pași siguri și peste câteva minute ajunse, împreună cu tovarășii săi, în odaia de culcare a boierului, de unde apoi, pe o scară îngustă dădură în spatele conacului.

Bandiții se strecurau ca niște umbre mute, băgând bine de seamă să nu-și trădeze prezența prin nici un soi de zgomot. În curând apoi ajunseră la locul unde își lăsaseră caii. Nimeni nu-i văzuse plecând, nimeni nu era prin apropiere. Ei se aruncară în șea și dând pinteni cailor se îndepărtară grăbiți de conacul pe care-l jefuiseră.

După ce ajunseră la pădurea în care se găsea casa părăsită ce le slujea drept ascunzătoare răsuflară ușurați și nemaitemându-se că vor fi descoperiți, stăteau acum de vorbă liniștiți.

— Ne-a reușit! zise Grigore Muscan, mulțumit. După părerea mea, astăzi am pus mâna pe prada cea mai bogată.

— Boierul Tudorache Bănuț însă a plătit cam scump cinstea de a fi primit vizita noastră! zise unul din bandiți.

— A plătit atât de scump fiindcă nu s-a astâmpărat și a vrut să ne atace.

— Nu-i nici-o pagubă! adăugă un alt bandit.

După aceea își văzură de drum mai departe și fiecare își făcea socoteala cam cât vine pe cap de om din această pradă, a cărei bogăție întrecuse așteptările tuturor.

Grigore Muscan și cu oamenii lui erau departe de conacul moșiei Gura Dracului când pandurii, treziți din somn de argați, sosiră în goană nebună la fața locului.

Servitorii rămași îi așteptau cu făclii aprinse și pandurii intrară la conac, primiți cu torțe ca la paradă.

Sergentul major al pandurilor mai ales, era foarte impresionat auzind că Mihu Inimă de Leu se găsește în conac și bietul om și începuse să-și facă planuri despre distincțiile care îi vor fi acordate și înaintarea pe care o lua ca sigură după capturarea atât de mult căutatului bandit.

La lumina făcliilor ei nu zăriră decât trupul neînsuflețit al boierului Tudorache Bănuț.

Sergentul major strigă, speriat:

— Dar acesta este boierul Tudorache!

Care nu fu însă mirarea pandurilor când, spărgând ușa odăii în care li se spusese că se găsesc bandiții, nu mai găsiră nici urmă din aceia care prădaseră conacul.

Argații alergară și ei acolo și începură să strige îngroziți:

— Da, boierul este!

— Stăpânul nostru!

— Asta este isprava lui Mihu Inimă de Leu!

Sergentul se aplecă pentru al cerceta pe boierul care zăcea nemișcat la pământ. În jurul moșierului era un lac de sânge. Glontele lui Grigore Muscan îl nimerise în piept dar cu toate că nu murise numaidecât, totuși nu i se mai putea da niciun fel de ajutor. Boierul Tudorache Bănuț își trăia cele din urmă clipe ale vieții sale.

La lumina torțelor se văzu acum cum își ridică ochii și cum se trudește spre a-și mai aduna ultimele puteri pentru a spune ceva.

Sergentul major se aplecă și mai mult deasupra muribundului și întrebă:

— Ce s-a întâmplat, boierule? Vorbiți!

Tudorache Bănuț șopti, dar atât de încet, încât de-abia putu fi înțeles:

— Mihu Inimă de Leu… m-a ucis… m-a prădat… răzbunați-mă…

După ce îngână aceste cuvinte își închise pleoapele din nou.

Boierul Tudorache Bănuț murise.

Argații și pandurii se descoperiră impresionați. Pe urmă ridicară de pe podea trupul neînsuflețit al boierului și-l duseră în odaia vecină unde îl așezară în pat. După aceea, sergentul major își adună pandurii și porni cu ei în căutarea banditilor care nu se sfiiseră să ia viața boierului Tudorache Bănuț.

Pandurii încunjurară împrejurimile de nenumărate ori și de nenumărate ori bătură toate drumurile care duceau la Dunăre, dar în zadar, căci Mihu Inimă de Leu, fiindcă el credeau că este ucigașul, deoarece, așa spuseseră și servitorii și cel ucis, dispăruse de parcă l-ar fi înghițit pământul. Ceea ce se părea însă pandurilor foarte ciudat, era că nimeni, dar absolut nimeni nu-l văzuse prin partea locului pe temutul căpitan de bandiți.

Să treacă Dunărea și să-i caute prin Baltă, la aceasta nici nu se gândea sergentul major. Cum să se aventureze el în Baltă cu o mână de oameni când nici chiar ispravnicul Arcadie Costescu, cu toată armata care-i stătea la dispoziție, și nu îndrăznea să intre în regatul haiducilor?

A doua zi de dimineață, pandurii se înapoiară acasă obosiți, ca vai de lume, fără însă de a fi dat măcar de urma lui Mihu Inimă de Leu.

Și dacă ar fi știut bietul sergent major că ucigașul boierului Tudorache Bănuț nici nu trecuse Dunărea, ci se găsea nu prea departe de conac, în pădurea Gura Dracului! …

*

*   *

Noua ascunzătoare a bandiților era deci de două ori mai bună decât aceea pe care o avuseră în subteranele ruinelor de la Iglița. Întâi, fiindcă era mult mai plăcut să stai într-o casă decât într-o pivniță și al doilea, fiindcă tot ceea ce făceau în numele lui Mihu Inimă de Leu nu-i băga în nicio primejdie deoarece pandurii și dorobanții se repezeau mai întâi la Dunăre, știind că Mihu șade în Baltă și în timpul acesta Muscan și cu oamenii săi aveau vreme destulă să se facă nevăzuți în casa părăsită din pădure

În timpul acesta Grigore Muscan și cu oamenii săi ajunseră neîmpiedicați, aproape plimbându-se, la ascunzătoarea lor din pădurea Gura Dracului unde apoi nu se mai săturau să admire bogata pradă luată de la conac, pradă asemenea căreia într-adevăr că nu le mai căzuse în mâini niciodată. Cu toate că nu dormiseră toată noaptea, totuși, nici unul nu se simți obosit când fu vorba să se împartă prada. Fiecare se uita cu ochii lacomi ca tovarășului său să nu-i revină nici o lețcaie mai mult decât lui.

Numai după ce prada fu împărțită până la cel din urmă galben, împărțire în timpul căreia bandiții erau să se încaiere de nenumărate ori, numai atunci se gândiră să se ducă să se odihnească.

Vizita făcută la conacul boierului Tudorache Bănuț îi aduse lui Grigore Muscan câștigul cel mai însemnat. Pe de o parte, deoarece fiind căpitan lui i se cuvenea mai mult decât tovarășilor săi, pe de altă parte, fiindcă după o

izbândă atât de strălucită, oamenii lui dobândiră o încredere și mai mare în el.

Deocamdată banditii hotărâră să se odihnească. Este adevărat că după o asemenea ispravă nu le strica putină odihnă; adevăratul motiv al odihnei lor însă era că de când se răspândise știrea că boierul Tudorache Bănuț fusese ucis în conacul lui, de atunci pandurii și dorobanții erau și mai neobosiți în cercetările lor, cutreierau ținutul zi și noapte, arestau pe toți aceia care li se păreau suspecți și-i chinuiau cu torturile cele mai neînchipuite pentru a-i sili să trădeze ascunzătoarea lui Mihu Inimă de Leu.

În chipul acesta, nevinovații sufereau, iar păcătoșii petreceau nepăsători, râzându-și în barbă că autoritățile îl căutau în ruptul capului pe Mihu Inimă de Leu pentru ultima ispravă pe care o săvârșiseră ei.

Dar de aceea Muscan nu voia să rămână fără știri despre ceea ce se mai petrecea prin ținut și de aceea trimise iscoade nu numai la conacul din Gura Dracului dar chiar și până la Iglița. Iscoadele se și înapoiară apoi și raportară căpitanului despre ceea ce izbutiseră să afle.

— În conacul din Gura Dracului, zise unul din spioni, s-a adunat o adevărată armată de panduri și dorobanți.

— Tot mai continuă cu urmărirea?

— Fără răgaz! Firește însă că urmărirea lor este pornită pe o cale cu totul greșită. Dar nu noi le vom arăta unde trebuie să caute pe făptași. Chiar și Arcadie Costescu, ispravnicul, a venit la conac și a rămas încremenit când a auzit în ce împrejurări a avut loc atacul și uciderea boierului.

— Și ce au de gând să facă? mai întreba Muscan

Banditul care fusese în iscoadă începu să râdă.

— Să pună mâna pe ucigașul boierului Tudorache Bănuț.

Grigore Muscan râse și el.

— Că au de gând să facă asta nu mă miră. M-ar mira însă să văd că vor și putea să-și ducă gândul la îndeplinire.

După aceea se întoarse spre celalalt bandit și-l întrebă:

— Dar tu ce vești ne aduci?
Vișan, care venea de la Iglița, răspunse misterios:
— Mult mai neașteptate decât ți-ai putea închipui!
— Ce tot spui! Ia să le auzim!
— După ce am părăsit ascunzătoarea noastră din Iglița au avut loc două atacuri împotriva ruinelor în care locuiserăm până atunci!
— Două? întrebă Grigore Muscan, foarte mirat.
— Da. Mai întâi s-au repezit în ruine pandurii și dorobanții, care, după ce n-au fost în stare să ne dea de urmă, s-au înapoiat în sat cu buzele umflate. După aceea însă...
— Ei, ce s-a întâmplat după aceea?
— A mai venit o trupă la ruinele din Iglița cu gândul să ne curețe de pe suprafața pământului.
— Ce fel de trupă? întrebă Muscan, nedumerit. Te pomenești că vă fi venit chiar ispravnicul Galaților!
— Nu! Nu!
— Nici dorobanți, nici panduri, nici ispravnic... Dar atunci cine naiba?
— Ghici!
— Haide, spune odată!
— Închipuiește-ți căpitane, răspunse Vișan, după ce stârnise curiozitatea bandiților în cel mai înalt grad. Mihu inimă de Leu a fost cu oamenii săi.
— Mihu Inimă de Leu?... Nu se poate! exclamă Muscan nevenindu-i să creadă.
— Dacă-ți spun eu, căpitane, să știi că așa este.
— Și ce căuta la Iglița?
— Poate mai bine ai întreba pe cine căuta la Iglița? Pentru că atunci aș putea să-ți răspund că ne căuta pe noi pentru a ne trimite pe lumea cealaltă!
— Dar pentru ce?
— S-a supărat grozav Măria Sa, că tot ceea ce facem punem în socoteala lui și de aceea a jurat să se răzbune.
Chipul lui Grigore Muscan se schimonosi de mânie.

— Ah! A jurat să se răzbune? așa?… Ei bine, vom vedea noi cine va fi mai tare!… Mihu Inimă de Leu ne-a declarat război!… Vedeți voi cum înțeleg ei cinstea de haiduc?… Se ridică împotriva noastră…

Banditii începură să murmure, înfuriați.

— Nemaipomenit!

— Își va mușca el încă buzele!

— Îl vom învăța noi minte!

— Nu putem răbda una ea asta!

Lui Grigore Muscan îi părea foarte bine că toți oamenii săi erau atât de porniți împotriva lui Mihu Inima de Leu, deoarece aceasta era mai întâi o dovadă că niciunul din ei nu s-ar gândi să-l părăsească pentru a se înapoia la vechiul căpitan și în al doilea rând, mai era o dovadă că banditilor le plăcea felul cum îi conducea el.

— Prieteni, strigă el. Dacă am fi mai mulți la număr decât suntem, n-aș mai sta pe gânduri o clipă și aș ști ce trebuie să fac. Am ataca moara de pe malul Dunării și am șterge-o de pe suprafața pământului împreună cu aceia care o locuiesc…

— Așa este!

— Are dreptate!

— Ar trebui s-o facem!

— Să piară Mihu Inimă de Leu! strigară banditii.

Grigore Muscan își liniști oamenii.

— Din nenorocire însă, urmă el, noi suntem mai puțini la număr de cât ei, așa că lupta ar fi inegală și fără îndoială că izbânda ar fi de partea lor.

— Atunci ce este de făcut? întrebă unul din bandiți.

— Ce este de făcut? repetă Grigore Muscan și în jurul buzelor sale se întipări un zâmbet batjocoritor. Este o zicătoare care spune că ceea ce nu poate face forța, poate face mintea. De aceea, noi trebuie să ne luăm după această zicătoare și acolo unde nu putem învinge prin forță să întrebuințăm viclenia.

— Care este planul tău? întrebă Vișan.

Grigore Muscan rămase câteva clipe pe gânduri apoi zise:

— Trebuie să ne apropiem de Mihu Inimă de Leu prin viclenie și așa să ne descotorosim de el.

— Cum, trebuie să ne descotorosim de el? întrebară mai mulți bandiți deodată.

— S-ar părea că vouă vă pare rău de acela care n-a șovăit să pornească împotriva voastră pentru a vă ucide până la cel din urmă! strigă Grigore Muscan, mânios. Parcă nici nu l-ați fi auzind pe Vișan spunând că venise cu toată ceata lui pentru a ne trimite pe lumea cealaltă!… Lăsați-l să piară, câinele, să ne cunoască puterea… Cine trage spada de spadă trebuie să moară!

— Și cum vrei să-i faci de petrecanie?

— Vreau să văd dacă se găsește în ceata mea un om care nu știe ce-i teama!

— Ce trebuie să facă? întrebară mai mulți bandiți, deodată.

— Să se furișeze înapoi, în tabăra lui Mihu Inimă de Leu și la momentul potrivit să-l trimită pe lumea cealaltă! răspunse Grigore Muscan aruncând priviri întunecate.

După aceea se uită în jurul său și așteptă să vadă câți vor fi aceia care se vor grăbi să-i îndeplinească dorința.

Câți?…

Niciunul! Cuvintele lui fură urmate de tăcerea cea mai desăvârșită. Niciunul din oamenii lui Mihu nu părea înclinat să-și ia răspunderea acestei grele însărcinări.

Grigore Muscan rămase adânc uimit și strigă furios:

— Ce-i asta?… Niciun singur om curajos nu se găsește în mijlocul vostru?

Dar nici chiar în urma acestor energice cuvinte tot nu se prezentă nimeni.

Atunci Muscan se înfurie peste măsură și pierzându-și cumpătul, începu să strige cât îl ținea gura:

— Lașilor… fricoșilor… Rușine să vă fie!… Asemenea fricoși într-o ceată de haiduci!… Rușine vouă!

Căpitane ‘ncoace, căpitane încolo, unul din bandiți nu se sfii să-i răspundă lui Muscan pe același ton obraznic pe care le vorbise și el lor.

— Ia mai ține-ți gura! strigă banditul. Tu știi tot atât de bine ca și noi ce putere neobișnuită are Mihu Inimă de Leu! Cu un asemenea om să ne măsurăm noi? Dar ar fi îndeajuns să prindă cea mai mică bănuială pentru ca să te trimită pe lumea cealaltă cu degetul cel mic de la mâna stângă!

Grigore Muscan râse batjocoritor.

— Da, zise el, și ați merita chiar să vă trimită în fundul iadului dacă ați fi atât de proști încât să credeți că de îndată ce ați ajunge acolo ar și trebui să vă dați gândul pe față.

Râsul lui batjocoritor răsună din nou prin încăperea în care erau adunați bandiții.

— Nu, proștilor, nu trebuie să vă năpustiți în casă ca niște nebuni dărâmând tot ce întâlniți în cale căci atunci nu faceți nimic și mușcați pământul mai înainte de a fi apucat să vă trageți măcar pistolul de la brâu. Nu așa trebuie să vă duceți, ci plecați umili, cerând iertare, implorându-l să vă primească înapoi în banda lui deoarece sub Grigore Muscan nu vă mai place… Pe urmă, pândiți un moment prielnic când nu vă vede nimeni și atunci cu o lovitură de pumnal totul s-a sfârșit… Ați înțeles?

Ochii lui Grigore Muscan aruncau scântei de ură…

— Trăsnete și fulgere! tună el. Tot nu se găsește nimeni cine să-și ia această însărcinare?

Chiar nici după explicațiile lui Muscan bandiții nu prea păreau înclinați să-și ia asupra lor uciderea lui Mihu Inimă de Leu. În loc să se prezinte în fața căpitanului lor, bandiții începură să se uite unul la altul, fiecare așteptând ca celălalt să-și ia primejdioasa însărcinare.

În cele din urmă însă, tot se găsi unul.

Acesta era Vișan.

— Păi o să mă duc eu! strigă el.

Muscan se uită mulțumit la bandit.

— Se vede, Vișane, zise căpetenia bandiților, că tot tu ești cel mai curajos din toată ceata mea. Dar nu-ți va părea rău, căci dacă te întorci învingător te voi răsplăti împărătește!… Din cele dintâi zece prăzi pe care le vom lua, tu vei primi partea leului.

Ochii lui Vișan străluciră de bucurie. Acum știa măcar că nu-și primejduiește viața în zadar.

— Numai uite ce te-aș ruga eu, căpitane, zise Vișan. Să-mi dai voie s-o iau cu mine și pe Tanța.

— Pe Tanța, ibovnica ta? făcu Muscan, mirat. Nu-s bune femeile pentru așa ceva, Vișane!

— Dimpotrivă, răspunse Vișan, eu cred că tocmai Tanța poate să-mi fie de mare folos. Știi prea bine ce fată curajoasă este! Mânuiește arma de minune și de câte ori plecăm după vreo pradă întotdeauna vrea să vină cu noi!

— Bine, se învoi atunci, Muscan. Ia-o cu tine! Plecați împreună și umblați norocoși. Tare aș vrea să aud că v-ați îndeplinit cu izbândă deplină însărcinarea pe care v-ați luat-o.

— Însărcinarea aceasta nu este prea ușoară, Muscane! răspunse banditul care urma să pornească la drum.

— Dar dacă acela care și-a luat-o este bărbat și nu femeie, ripostă Grigore Muscan, pentru a-și încuraja tovarășul, atunci nu se poate să nu se întoarcă învingător.

După aceea Muscan îi mai dădu nenumărate sfaturi lui Vișan, învățându-l cum să se poarte pentru a câștiga încrederea lui Mihu Inimă de Leu, iar când se înnoptă, Vișan porni la drum, însoțit de ibovnica sa cu ochi de gândac, Tanța, spre moara de pe malul Dunării pentru a-l ucide pe Mihu Inimă de Leu.

*
*   *

În marea încăpere a morii, care le servea haiducilor drept sală de mâncare, toată trupa lui Mihu Inimă de Leu era de față. Haiducii erau așezați în jurul mesei cât era ea de mare. Își luaseră cina și acum mai stăteau de vorbă la un pahar eu vin, ba, din când în când mai și cânta câte unul din ei.

Mihu Inimă de Leu era și ei printre oamenii săi.

Ședea în capul mesei și privea trist în fața sa.

De când o îngropaseră pe Mioara Comăneanu în coșciugul de sticlă, aproape că nici nu i se mai auzise glasul. De atunci nimeni nu-l mai văzuse râzând sau măcar chiar și numai zâmbind.

Și doar trecuse destul de mult timp de atunci, cu toate acestea îi era cu neputință s-o uite pe aceea pe care o iubise atât de mult. El devenise închis și tăcut, chiar și față de Dan Dragomir, or, acest credincios prieten îl înconjurase întotdeauna cu dragostea și credința cea mai desăvârșită.

Mihu Inimă de Leu se schimbase cu totul. Trăia retras, fugea de oameni, chiar și de tovarășii săi și de cele mai multe ori se refugia prin Baltă, unde-și petrecea toată ziua, în cea mai desăvârșită singurătate. Mulți credeau că se duce la peninsula vrăjitoarei, unde să găsea sicriul de sticlă al iubitei sale; în realitate însă căpetenia haiducilor se dusese la Raclă o singură dată.

Atunci se împlineau tocmai două săptămâni de când murise Mioara Comăneanu și iubita voinicului era încă tot atât de frumoasă și de fragedă, de ai fi jurat că doarme și nu că e moartă.

Priveliștea aceasta îl zdruncină pe Mihu Inimă de Leu atât de mult încât credea că-și va pierde mințile. Aflând despre aceasta, Dan Dragomir l-a sfătuit să ocolească Racla cu sicriul său de sticlă, deoarece revederea repetată a iubitei îi mistuia atât de mult încât trebuia să se teamă de urmările cele mai nenorocite.

Căpetenia haiducilor își dădu seama că Dan Dragomir avea dreptate și acum, ca și întotdeauna, și făgădui să nu se mai ducă prin peninsula vrăjitoarei.

În schimb se ducea Dan din când în când la Raclă și de fiecare dată se înapoia cu aceeași veste uimitoare: Trupul Mioarei Comăneanu tot nu intrase încă în putrefacție și era întocmai la fel ca în clipa când o așezară în sicriul de sticlă.

Mihu Inimă de Leu se gândi multă vreme la minunea aceasta, dar îi fu cu neputință s-o dezlege. Poate că timpul o va dezlega, cândva?

Chiar și acum, după cină, când ședea acolo, împreună cu tovarășii săi care chefuiau, chiar și acum tot numai Mioara îi umbla prin cap.

Sus, pe cer, luna strălucea argintie și razele ei se strecurau și în odaia în care erau adunați haiducii luându-se la întrecere cu razele opaițelor.

Gândurile lui Mihu Inimă de Leu erau departe, cu toate că între timp haiducilor li se dezlegaseră limbile și mai mult și acum cântau cu toții în cor.

Mihu Inimă de Leu se uita trist la veselia tovarășilor săi și îi invidia pentru veselia lor.

Câte odată îl apuca dorul să se amestece cu ei, să se lase prins cu totul de petrecerea haiducilor, dar atunci chipul încântător ai Mioarei Comăneanu se ivea deodată înaintea ochilor săi și tristețea punea stăpânire din nou pe sufletul său.

Și atunci își îneca necazul în vin. În fața lui se găsea o cană mare și această cană o golea necontenit. Cana cu vin era și acum în fața sa și în vreme ce haiducii lui cântau și râdeau el bea mereu din cană pentru a se ameți de vin și a uita durerea mistuitoare care-i chinuia inima.

Cana se golise din nou și Smaranda, care în asemenea prilejuri îi servea pe bandiți întinse mâna după ea.

— Stai, căpitane, îi zise ea, mă duc până în pivniță și-ți voi aduce puțin din vinul aceia vechi de Cotnari.

Fără a mai aștepta vreun răspuns, ea luă cana și porni cu ea spre pivniță.

Inima i se făcuse cât un purece și tremura toată atât era de impresionată.

Se găsea în fața celei mai mari întâmplări din viața sa. Sosise clipa să toarne în vinul lui Mihu Inimă de Leu băutura fermecată pe care i-o dăduse vrăjitoarea din Baltă pentru a câștiga dragostea căpeteniei haiducilor.

Un simțământ de fericire o și cuprinse numai la gândul că în curând, sub înrâurirea băuturii fermecate, Mihu inimă de Leu o va cuprinde în brațe, o va săruta cu patimă, așa după cum îi făgăduise vrăjitoarea din Baltă. Dacă baba avea dreptate și toate acestea se întâmplau, atunci nu va mai fi pe pământ o femeie mai fericită decât ea.

Cu aceste gânduri în minte, ea scoase din sân sticluța pe care i-o încredințase vrăjitoarea, turnă din ea câteva picături în fundul cănii, apoi umplu cana cu vin vechi de Cotnari.

Pieptul i se mișca furtunos, mâna îi tremura, obrajii i se împurpurară când se gândi că peste câteva minute îi va întinde lui Mihu Inimă de Leu cana aceasta în care turnase băutura fermecată, băutura ce avea s-o facă fericită.

După ce ascunse din nou sticluța în sân, luă cana și porni cu ea spre sufrageria bandiților pe care o străbătu cu multă băgare de seamă pentru ca nicio picătură să nu se verse din prețioasa băutură. Ea se duse de-a dreptul la Mihu Inimă de Leu și așezându-i cana în față, îi zise:

— Gustă vinul acesta, căpitane și dacă-ți va place nu-ți voi mai aduce decât numai din el.

Mihu Inimă de Leu dădu din cap, dar fără să fi înțeles ce spunea Smaranda. Era atât de prins de gândurile sale încât nici nu auzea ce se vorbea în jurul său, cuvintele zburând pe lângă timpanele lui fără a le face să vibreze.

Smaranda se retrase mai la o parte și se pregătea să se așeze la pândă spre a vedea când va goli căpitanul cupa.

Nici nu se așeză bine la locul hotărât că se și văzu înconjurată de trei flăcăi.

— Dar bine că te-am găsit, Smărăndițo, zise Niculiță. Mi-e o foame de aș fi în stare să mănânc și varul de pe pereți!

— Și mie! Și mie! adăugară și ceilalți doi haiduci.

— Dacă-i așa, atunci de ce nu-l mâncați? răspunse Smaranda, râzând cu poftă, căci acum avea motiv să fie veselă.

— Pentru ce? Fiindcă se mai găsește la moară și altceva mai bun de mâncat! zise Niculiță. Hai Smărăndițo, du-te și adu puțină carne afumată și niște brânză, căci vezi tu, nici băutura nu cade bine la stomac dacă nu-l căptușești puțin cu de-ale mâncării!

Vrând-nevrând, Smaranda fu nevoită să-și părăsească postul de pândă, deoarece, dacă-i refuza pe haiduci aceștia ar fi făcut gălăgie și căpitanul ar fi putut-o trage la răspundere că nu le dădea de mâncare oamenilor săi. Așa că ea părăsi sala de mâncare pentru a aduce cele cerute de haiduci.

Între timp, haiducii deveneau tot mai gălăgioși. Dintre haiduci, bătrânul Codobatură se simțea cel mai bine, deoarece, după somn, vinul însemna pentru el cea mai mare fericire de pe pământ.

El golea pahar după pahar și voia bună îi creștea pe măsură ce dădea pe gât mai multe pahare de vin.

Deodată se întoarse spre tovarășul său de masă și-i zise:

— Bietul nostru căpitan, cât de abătut mai este și acum.

— Săracul, nu-i de loc în toane bune!

— Se uită năuc la lună și habar n-are de ceea ce se petrece în jurul său.

— Te pomenești că vrei să zici că n-a băgat de seamă nici măcar că tu te-ai îmbătat? întrebă haiducul, râzând.

Codobatură se simți jignit.

— Mai întâi de toate, eu nu sunt beat; pe urmă, căpitanul este atât de departe de aici încât n-ar băga de seamă nici măcar dacă i-aș bea vinul din cana pe care o are în fața sa!

Celălalt haiduc începu să râdă și mai tare.

— Va fi el abătut și dus pe gânduri dar tocmai în halul acesta nu-mi vine să cred!

— Punem rămășag?

— Pe ce să punem rămășag?

— Că-i voi bea vinul din cană și el habar nu va avea! răspunse Codobatură.

— S-a făcut!

— Pe ce ne prindem?

— Pe o pungă de tutun turcesc!

Cei doi haiduci își dădură mâna și aceasta strângere de mână însemna pentru ei consfințirea rămășagului.

După aceea, Niculiță, deoarece el era celălalt haiduc, începu să-l zorească pe Codobatură:

— Haide, să te vedem ce ești în stare!

Codobatură n-așteptă să i se mai spună odată, deoarece nu voia ca Niculiță să creadă despre el că este un lăudăros și porni spre capul mesei unde ședea Mihu Inimă de Leu. Cu toate că nu era prea lung, totuși, bătrânului haiduc îi trebuiră câteva minute să ajungă de la locul său până lângă căpitan și aceasta din două motive binecuvântate: întâi, fiindcă vedea totul ca prin ceață din pricina vinului pe care-l băuse și al doilea, fiindcă nu se mai putea ține prea drept pe picioare și aceasta tot din pricina vinului.

Până în cele din urmă însă el tot izbuti să se strecoare până lângă căpitan.

Niculiță urmărea cu multă băgare de seamă fiecare mișcare a bătrânului Codobatură; ceilalți însă nici nu se uitau la isprava bătrânului lor tovarăș, deoarece erau preocupați cu poveștile pe care și le istoriseau, amintiri din tinerețe sau de pe vremea când mai erau încă oameni așezați, cu rostul și gospodăria lor, sau îi interesa mai mult vinul și cântecul decât truda lui Codobatură despre a cărui ispravă, la drept vorbind, nu știa decât Niculiță.

Codobatură se opri lângă Mihu inimă de Leu și întinse mâna după cană. O apucă cu băgare de seamă, o trase

până lângă el, apoi îi dădu cuprinsul pe gât cât ai clipi din ochi. Când lăsă cana de la gură aruncă o privire triumfătoare spre Niculiță, care ședea în celălalt capăt al mesei și-i urmărea fiecare mișcare.

După ce-i reuși isprava, bătrânul haiduc luă o altă cană, îi turnă cuprinsul în cana lui Mihu Inimă de Leu, împinse apoi cana căpitanului la locul de unde o luase și pe urmă se strecură din nou la locul său lângă Niculiță, care-l primi felicitându-l pentru istețimea de care dăduse dovadă.

— Mărturisesc că mai curând mă așteptam să cazi sub masă, zise el, decât să câștigi rămășagul.

— Și dacă ai știi că cu un singur glonte am împușcat doi iepuri!

— Cum așa!

— Ți-am câștigat și ție punga cu tutun turcesc și am băut și un vin pe cinste.

În clipa aceea se născu o gălăgie și mai mare. Smaranda intrase în bucătărie, aducând de ale mâncării. Gălăgia aceasta îl trezi din reverie și pe Mihu Inimă de Leu, care de-abia acum văzu cana plină cu vin din fața sa.

Nu-i era sete, dar din obișnuință, întinse mâna după ea și o dădu pe gât.

Smaranda, intrând pe ușă, cea dintâi privire i-o aruncă lui Mihu. Iar când îl văzu golind cana până în fund era să scape tava cu mâncarea din mână, deoarece se gândi că, odată cu vinul, Mihu Inimă de Leu înghițise și băutura fermecată.

Acum, în sfârșit, avea să se îndeplinească și ceea ce dorea cu atâta ardoare de atâta amar de vreme: căpetenia haiducilor va fi al ei și nu il va mai putea lua nimeni. O bucurie nemărginită se întipărise pe chipul ei. În sfârșit sunase și ceasul fericirii sale.

Haiducii o strigau pe fată care mai de care:

— Smarando, vino aici!

— Dă-mi și mie, fata moșului!

— Smărăndițo, să nu mă uiți!

Haiducii o strigau cu toții și în câteva clipe, toată grămada de șuncă și cașcaval dispăru de pe tava fetei. Smaranda aruncă iute pe masă cele câteva fărâmituri care mai rămăseseră pe tavă, după aceea se retrase într-un colț al odăii pentru a putea urmări nestânjenită mișcările căpitanului.

Ea nici nu bănuia măcar cum avea să se manifeste efectul băuturii fermecate, așa că, avea un motiv mai mult să aștepte cu înfrigurare rezultatul farmecelor babei. Dar Mihu inimă de Leu se purta și acum întocmai ca și altădată și în mișcările, în înfățișarea lui, nu se putea observa nimic neobișnuit.

Dar Smaranda nu deznădăjdui. Ea își zise că dacă Mihu mai rezista încă efectului băuturii de dragoste, aceasta nu se datora decât faptului că haiducul avea o constituție neobișnuit de voinică.

Era încredințată că nu mai putea să fie vorba decât de minute, cel mult de sferturi de ceas, până când să se îndeplinească ceea ce-i proorocise vrăjitoarea.

În seara aceea Mihu Inimă de Leu se părea că are o sete cu totul neobișnuită. El băuse mult mai mult ca altădată și Smaranda, care aștepta efectul farmecelor cu o înfrigurare de nedescris, văzu în aceasta numai o urmare a celor câteva picături pe care le turnase ea în cana căpitanului. Și atunci, gândindu-se că dacă la efectul farmecelor se mai adaugă și beția vinului, atunci era cu totul cu neputință ca visul ei să nu se îndeplinească în noaptea aceea.

Mihu Inima de Leu golea cană după cană și de setea lui se molipsiră și ceilalți haiduci care se uitau tot mai des în fundul ulcelelor lor.

Niculiță strigă deodată:

— Smarando, vinul este pe sfârșite, de ce nu ne aduci proaspăt, din pivniță?

Smaranda se supuse, ascultătoare, luă două căni mari și porni cu ele spre pivniță pentru a le umple cu vin. În seara aceea ar fi fost în stare să alerge chiar și până la Galați

pentru a aduce vin dacă n-ar mai fi fost în pivniță, atât de frumoasă i se părea lumea și atât de dragi îi erau toți haiducii.

Cum să nu-i pară lumea frumoasă și cum să nu-i fie dragi și haiducii când în seara aceea avea să cunoască fericirea după care tânjea de vreme atât de îndelungată!

Când ieși pe ușă, i se păru că Mihu Inimă de Leu îi aruncase o privire plină de dragoste.

— Începutul este bun! își zise ea.

Pe urmă alergă grăbită în pivniță, umplu cele două căni cu vin, apoi se îndreptă spre sala de mâncare tot atât de iute după cum venise, deoarece vroia să-l vadă cât mai iute pe căpitan, bănuind că va mai observa încă o schimbare în purtarea lui. Sângele îi alerga atât de iute prin vine, inima îi bătea atât de tare, obrajii îi erau atât de înfierbântați, încât ai fi zis că ea băuse băutura fermecată.

Ieșise din pivniță și trecea prin bucătărie când deodată văzu o umbră care venea de-a dreptul la ea.

— Smărăndițo!

La început nu știa cine este, dar când ajunse în dreptul opaițului îl recunoscu pe Codobatură, bătrânul haiduc.

Nu-și putea închipui ce voia bătrânul haiduc de la ea și tresări când îl auzi îngânând mieros, pentru a doua oară:

— Smărăndițo!

Fata morarului se opri, deoarece Codobatură i se așezase în drum.

— Lasă-mă să trec, moș Codobatură! zise ea.

— De ce te grăbești așa?

— Știi prea bine că mă așteaptă cu vinul!

— Lasă-i să aștepte, că doar nu li se va usca gâtlejul dacă se vor mai odihni puțin!

— Dar eu nu vreau să-i fac să aștepte!… Vreau să le duc vinul!

Bătrânul haiduc o prinse de mâini și cuprins de patimă, zise:

— Cât de frumoasă ești tu, Smărăndițo!

Fata morarului începu să râdă.

— Ce te încălzește pe d-ta dacă sunt frumoasă, sau nu?

— Mă încălzește, fiindcă-mi placi!

La auzul acestor cuvinte Smaranda nu știa ce să facă: să se supere, sau să râdă. Mai auzise ea nenumărate declarații de dragoste până atunci, dar întotdeauna numai din gura haiducilor tineri.

Dar acum… bătrânul acesta… Codobatură, cel mai bătrân dintre haiduci, el, care mai înainte nici nu se uita la femei, pe care aproape le ura, da, Codobatură îi spunea cuvinte de dragoste?…

Schimbarea aceasta, așa, deodată, i se părea de neînțeles și nici nu se putu stăpâni să nu-l întrebe:

— Dar ce s-a întâmplat cu d-ta?

Ochii bătrânului începură să strălucească, ciudat.

— Ce s-a întâmplat ca mine? Nimic! Mi-ai plăcut însă, așa, deodată și simt că n-aș putea trăi fără de tine!

— Moș Codobatură!

Dar bătrânul haiduc întinerise nu numai în dorințe ci și în mișcări. El voi s-o cuprindă în brațe pe fată cu mișcări pătimașe și Smaranda nu se putu smuci din mâinile lui decât numai cu multă greutate.

— Ți-ai pierdut mințile, moș Codobatură, sau ce-i cu d-ta? strigă atunci Smaranda, supărată. Eu atât îți spun să mă lași în pace, căci de nu îți scot ochii! M-ai înțeles?

— Ai putea să fii atât de nemiloasă, Smărăndițo? sună glasul aproape îndurerat al bătrânului.

— Chiar și mai nemiloasă, răspunse fata, amenințătoare, dacă nu mă lași în pace!

— Dar tare războinică mai ești!

— Așa sunt eu, dacă-ți place! răspunse Smaranda, încercând necontenit să ajungă până la ușa care dădea în sala de mâncare. Încercarea ei însă rămase zadarnică, deoarece Codobatură se așezase anume astfel ca s-o împiedice de a pătrunde în odaia unde erau adunați ceilalți bandiți.

Cearta dintre ei devenea tot mai aprigă.

În sângele bietului bătrân lucra băutura fermecată și haiducul se simțea din ce în ce tot mai atras de Smaranda. Cu timpul, patima puse stăpânire atât de mult pe simțurile lui, încât ar fi fost în stare de orice, numai să poată pune mâna pe fată, încă în noaptea aceea.

De altfel, acum nici nu mai încercă să-și ascundă gândul, ci-i spuse Smarandei în față, cu voce din ce în ce mai pătimașă:

— Vei fi a mea…

— Ai înnebunit de-a binelea! răspunse fata, înfuriată.

— Nu vorbi astfel, Smărăndițo, se rugă Codobatură. Ascultă, nu simți tu cât de mult te iubesc? Fiecare gând al meu nu se îndreaptă decât spre tine și nu voi putea fi fericit în lumea aceasta decât numai atunci când te voi fi cuprins în brațele mele, când te voi săruta cu patimă, cu ardoare…

— Moș Codobatură, cată-ți de drum!

Dar bătrânul haiduc își desfăcu brațele și mai tare și închise și mai mult drumul fetei spre odaia unde se aflau ceilalți haiduci.

— Nu! Nu! strigă el. Nu-mi vei mai scăpa, frumoasa mea! De altfel, nici nu va fi femeie mai fericită decât tine în lumea aceasta deoarece nu este pe pământ bărbat care să te iubească mai mult decât te iubesc eu! Dar și tu ești cea mai frumoasă, cea mai încântătoare femeie din lume și în noaptea aceasta trebuie să fii a mea!

— Lasă-mă… dă-mi drumul!

O scârbă fără margini o cuprinse pe fata morarului. Era de altfel și firesc căci avuse de îndurat o mare dezamăgire.

Fiecare părticică, fiecare celulă a ființei sale ardea de dor după Mihu Inimă de Leu și iată că, în locul chipeșului căpitan de haiduci, trebuia să asculte rătăcirile amoroase ale bătrânului Codobatură, care voia s-o aibă cu tot dinadinsul.

Asta întrecea orice așteptare.

Brațele bătrânului haiduc se încleștară în jurul trupului său, căuta să scape din strânsoarea lor, dar în zadar.

— Lasă-mă! strigă ea, deznădăjduită.

— Nici prin minte nu-mi trece!

— Dacă nu mă lași, încep să țip!

— N-ai decât… Ce-mi pasă mie?

— Vor veni băieții!

— Și dacă vin? Ce crezi că mi-e rușine să le spun că te iubesc?

— Se poate, dar mie mi-e scârbă de d-ta, auzi, mi-e scârbă… de un bătrân…

— Taci!

— Nu, nu tac de loc!… Așa este, mi-e scârbă de d-ta, hodorog bătrân ce ești!

— Smarando!

— Dă-mi drumul!

— Dă-mi mai bine tu, o guriță!

Fata începu să râdă disprețuitor.

Râsul acesta adânc jignitor, îl înfurie și mai tare pe Codobatură, care nu mai era stăpân pe voința și simțurile sale.

El se năpusti ca o fiară asupra Smarandei și vru s-o sărute. Dar fata morarului se apără cu deznădejde, mușca, zgâria, dădea din picioare, numai pentru a-și ține agresorul mai la distanță. Pe Codobatură însă nu-l impresionară aceste slabe arme de apărare pentru un haiduc încercat ca el și cu cât fata se apăra mai deznădăjduită, cu atât mai aprig era și atacul lui.

Gura lui se aplecase peste gura Smarandei care făcu o ultimă încercare deznădăjduită de a-l împinge de la sine. Văzând că nu izbutește, începu să-l tragă de păr pe Codobatură, de-i smulgea șuvițe din cap. Dar bătrânul nici nu se sinchisea, ci își lipi buzele de buzele ei și o sărută, o sărută cu patimă nebună. Scârbită peste măsură de duhoarea de vin ce ieșea pe gura bătrânului haiduc, Smaranda făcu o sforțare supraomenească și izbuti să se

scuture de bătrânul Codobatură. Apoi, ea începu să strige, cât o ținea gura:

— Ajutor!… Ajutor!

Codobatură îi râse în nas.

— Poți striga până în ziua de apoi, căci nimeni nu te va auzi!

Într-adevăr, cei dinăuntru erau de o veselie prea gălăgioasă, pentru a mai putea auzi strigătul de ajutor al Smarandei.

Fata morarului însă, dându-și seama că dacă nu vine cineva toată împotrivirea ei va fi zadarnică, deoarece nu se putea măsura în putere cu bătrânul haiduc, continuă să strige cu disperare:

— Ajutor!… Ajutor!

În sala de mâncare se făcu tăcere pentru o clipă, poate fiindcă haiducii își umpleau ulcelele tocmai atunci, așa că strigătul Smarandei putu fi auzit. Haiducii se uitară nedumeriți unul la altui.

La început crezură că li se păruse doar, îndată însă se auzi din nou:

— Ajutor!… Ajutor!

Mihu Inimă de Leu sări de la masă.

— Ați auzit? Cineva strigă ajutor!

Cuvintele acestea fură ca un semnal. Haiducii se ridicară de la masă cât ai clipi din ochi și părăsiră odaia unul după altul.

Deschizându-se ușa lumina opaițelor din sala de mâncare se revărsă și în bucătărie și atunci, văzând scena ce se desfășura înaintea ochilor lor sângele le îngheță în vine.

Ei s-ar fi așteptat la orice în lumea aceasta, numai să-l vadă pe bătrânul Codobatură luptându-se cu o femeie, nu.

Smaranda tresări de bucurie, când văzu că în sfârșit strigătele ei fuseseră auzite și i se venea în ajutor. Îndată însă, rămase adânc mirată, văzând că haiducii stau

împietriți acolo în loc să alerge spre a o scăpa din ghearele înfuriatului bătrân.

— Ajutați-mă! strigă ea atunci, deznădăjduită, deoarece Codobatură tot nu încetase cu asalturile sale.

Rugămintea aceasta îl trezi din buimăceală pe Mihu Inimă de Leu care se duse iute aproape de cei doi încăierați spre a-i despărți.

La strânsoarea ca de fier a mâinii lui Mihu Inimă de Leu, Codobatură își mai veni puțin în fire. Se uită încurcat în jurul său și se părea că el se minunează mai mult de ceea ce se întâmplase. Pentru un moment avu chiar aerul că se dezmetecise de-a binelea. Dar dezmeticirea aceasta nu ținu decât o clipă, deoarece băutura vrăjitoarei începu din nou să-i biciuiască sângele și simțurile, patima îl cuprinse din nou cu toată furia ei și bătrânul începu să urle ca un smintit:

— Ce vreți? Lăsați-mă în pace! Îmi place Smaranda și vreau să fie a mea.

Și iarăși vru să se repeadă spre fata morarului spre a o strânge în brațe, fără să se sinchisească de prezența tovarășilor săi. Bietul Codobatură avea într-adevăr înfățișarea unui om care-și pierduse mințile. Mihu Inimă de Leu însă îl prinse de mână și-l trase spre sine, încă la timp, așa că toate sforțările bătrânului haiduc de a se apropia de Smaranda, rămaseră zadarnice.

— Căpitane… lasă-mă… strigă el, lasă-mă, căci îmi place Smaranda… îmi place…

— Este foarte îmbucurător, răspunse căpetenia haiducilor, că după somn și băutură, te-ai lăsat stăpânit acum de o nouă patimă! Nu trebuie să uiți însă că pentru a face târgul acesta, trebuie învoirea a două persoane și nu ajunge numai dorința uneia… Dacă Smaranda nu te vrea, nu trebuie să te încăpățânezi, deoarece tu știi că nu e bine să fugi după un căruțaș care nu vrea să te ia în căruța lui.

— Dar eu o iubesc… o iubesc!… Simt o dorință de neînvins ca să fie a mea…

Între timp, pentru a nu mai fi amenințată de îmbrățișările lui Codobatură, Smaranda se îndepărtă de el cât putu. Lupta cu bătrânul haiduc, dezamăgirea de a fi simțit sărutările lui Codobatură în locul celor ale lui Mihu Inimă de Leu, rușinea de a fi fost văzută de căpitan în brațele celui mai puțin vrednic de dorit dintre haiduci, toate acestea o impresionară în gradul cel mai înalt și strecurându-se printre cei ieșiți din sala de mâncare se furișă, în odaia sa. Ca măsură de precauție, temându-se ca peste noapte să nu cumva să-i mai vină poftă lui Codobatură de a gusta din nou sărutările ei, Smaranda încuie ușa odăii sale, chiar de două ori.

În timpul acesta, Mihu Inimă de Leu se trudea, zâmbind, să-l liniștească pe bătrânul Codobatură…

— Măi Codobatură, măi, zise căpetenia haiducilor, pe jumătate serios, pe jumătate glumind, n-aș fi crezut niciodată că-mi va fi dat să mai văd și una ca asta… Cine s-ar fi așteptat să se vadă silit de a scăpa vreo fată din brațele tale?

— Mi-e dragă Smaranda, strigă bătrânul haiduc, necontenit. Lăsați-mă la ea!

— Lasă măi Codobatură că nu-ți este ție tocmai atât de dragă! Ți s-a suit puțin vinul la cap și aici e toată buba! Până mâine dimineață vei vedea tu că vei uita totul și sunt în stare să pun orice rămășag că chiar dacă ne-ai auzi pe toți jurând despre ceea ce ai făcut acum, tu tot n-ai vrea să ne crezi!

— Nu-i așa căpitane, răspunse haiducul, cu încăpățânare. Crede-mă că nu vorbesc în vânt! Sunt pe deplin încredințat că Smaranda mi-e dragă, că o iubesc, cum n-am mai iubit femeie pe pământul acesta!

— În ceea ce privește gustul pentru Smaranda, este vrednic de toată landa, deoarece sincer vorbind, fata merită să fie iubită și de zece, nu numai de unul, fiindcă e o fată și jumătate. În schimb însă, la ce bun să-ți pierzi

vremea cu ea și să te frământi atâta, dacă vezi bine că ea nu te vrea?

— Ce-mi pasă mie, dacă nu mă vrea ea! Asta n-o împiedică să fie a mea!

Mihu Inimă de Leu își dădu seama că cel mai bun lucru era să zică și el ca haiducul, deoarece omul beat nu poate fi potolit decât în felul acesta.

— Bine, Codobatură, răspunse el. Smaranda va fi a ta, însă numai după ce o vei cuceri.

— Mii de draci, Căpitane, dar oare nu tocmai asta făceam, când ați venit voi și m-ați întrerupt? strigă bătrânul haiduc, amărât.

Mihu Inima de Leu zâmbi.

— Numai că, vezi tu, Codobatură, o fată nu se cucerește în felul acesta! Nu-ți este îngăduit să cauți să-ți ajungi scopul cu forța. Mai întâi trebuie să-i faci curte, să încerci s-o atragi spre tine căutând să faci tot ce-i este pe plac, să-i spui vorbe frumoase, încântătoare și dacă vei face toate acestea, cu timpul poți nădăjdui ca inima fetei să se întoarcă spre tine.

— Dar eu vreau acum, nu cu timpul! răspunse Codobatură, înciudat, ca un copil care-și vede amânată o plăcere ce i se făgăduise.

— Bine, Codobatură, vom mai vorbi noi despre chestiunea aceasta! zise Mihu Inimă de Leu. Acum însă, vino să ne întoarcem la vinul nostru care se va fi încălzit de când tot stăm de vorbă aici!

Căpetenia haiducilor spera că vinul îl va turti cu totul și va uita de nebunia ce-i intrase în cap. Dar această speranță a lui Mihu Inimă de Leu și, de altfel și a tovarășilor săi, nu se îndeplini. În zadar goleau ei pahar după pahar, avântul amoros al lui Codobatură nu numai că nu scăzu, ci dimpotrivă, creștea necontenit.

Nu golea nicio ulcică de vin, fără să nu ofteze și sa nu zică:

— Smarando, Smărăndița mea… câte de dragă-mi ești!

La început haiducii luară lucrurile în glumă, apoi râseră de năzbâtia bătrânului lor tovarăș, până în cele din urmă însă, văzând că gluma se îngroașe, începură să se îngrijoreze deoarece credeau că bietul Codobatură își pierduse mințile, într-adevăr.

Cu toate acestea, îndrăgostitul Codobatură dădea răspunsuri atât de bine judecate și atât de la locul lor, încât nici această bănuială a haiducilor nu mai putea sta în picioare. Așa că, bieții oameni se uitau nedumeriți unul la altul și nu puteau pricepe nici cum, ce se întâmplase cu bătrânul Codobatură.

Nu mult timp după ce haiducii se înapoiaseră în sala de mâncare, Mihu Inimă de Leu își părăsi tovarășii pentru câteva clipe spre a se duce s-o liniștească pe Smaranda după spaima pe care o trăsese.

Ajuns în fata ușii fetei morarului, căpetenia haiducilor bătu, deoarece ușa era încuiată.

La auzul bătăii în ușă Smaranda se înspăimântă și mai tare, deoarece era încredințată că, iarăși Codobatură este acela, care o urmărește cu dragostea sa și nici prin minte nu-i trecea să deschidă.

Peste puțin timp bătaia în ușa se repetă și o voce energică, strigă:

— Dar deschide odată!

Smaranda răspunse, tremurând de teamă și de mânie:

— Codobatură, dacă nu pleci îndată, sar pe fereastră și mă duc la căpitanul.

Drept răspuns, se auzi un hohot de râs.

— Fată, dar eu sunt, Mihu, ce naiba, nu-mi mai recunoști nici vocea?

Chipul Smarandei se însenină, deodată. Îi venea să-și sară din piele, atât de mult o bucura vizita aceasta.

Acum era pe deplin încredințată că băutura fermecată își făcuse efectul și Mihu Inimă de Leu venea la ea mânat de dorul dragostei.

Fiori dulci începură să-i străbată trupul. Poate că, n-o mai despărțeau decât câteva minute, până când căpitanul urma s-o strângă în brațele sale, s-o sărute, s-o dezmierde și atunci... atunci nu va fi nicio femeie, în lumea aceasta largă, mai fericită decât ea.

De aceea, alergă iute să deschidă ușa. De-abia aștepta să-l vadă în fața sa, în odaia sa, pe Mihu Inimă de Leu. Iar

când statura voinică a căpeteniei haiducilor se ivi într-adevăr înaintea sa, sângele începu să-i alerge mai repede prin vine, inima să-i bată mai iute.

— Căpitane, zise ea cu glas șoptit, tremurând, îmi pare așa de bine că ai venit!... Sunt atât de fericită...

Mihu o luă de mână pe fată, ceea ce Smaranda luă din nou, ca un semn bun și de-abia mai putea aștepta clipa în care căpitanul avea s-o ia în brațe, s-o sărute, să-i spună cuvinte pătimașe.

— N-am venit, zise Mihu inimă de Leu decât să te liniștesc și să văd dacă nu cumva ți s-a întâmplat ceva în decursul luptei cu Codobatură...

Răspunsul acesta fu ca o găleată cu apă rece pentru înfierbântata Smaranda. Ea își reveni însă iute și își zisă că Mihu Inimă de Leu spusese vorbele acestea... numai așa, pentru a face o introducere, deoarece nu putea să sară de gâtul ei, de îndată ce intrase în odaie.

— Îți mulțumesc, căpitane, pentru grija, pe care mi-o porți, răspunse ea, zâmbind cât putea mai frumos. Acum mă simt ceva mai bine și mă bucur că nu trebuie să-l mai văd pe sălbaticul acela de Codobatură.

— Nu pot înțelege ce vei fi făcut, pentru a-l înnebuni într-atâta pe bietul bătrân!

— Eu înțeleg și mai puțin, căpitane, deoarece până acum nici ochii nu și-i ridica spre mine. Nu știu ce s-a petrecut cu el, de m-a atacat în seara aceasta... Slavă Domnului însă că mi-ați venit în ajutor, căci altfel Dumnezeu știe ce mi s-ar mai fi întâmplat!... Căci la urma urmelor, ce să-ți spun, căpitane, dar nu m-a făcut Dumnezeu chipeșă pentru a răscoli inima unui bătrânog ca moș Codobatură!

Mihu Inimă de Leu zâmbi.

— S-a îmbătat puțin, asta-i totul. Până mâine însă își va reveni în fire și atunci el va fi acela care se va rușina mai mult.

— Așa mi-am zis și eu că numai vinul putea să fie de vină.

Mihu Inimă de Leu se îndreptă spre ușă ceea ce o miră grozav pe Smaranda. Cum, asta era toată vizita pe care i-o făcea căpetenia haiducilor? Într-adevăr numai de aceea venise, pentru a vedea dacă nu i se întâmplase ceva, în decursul luptei cu Codobatură?… Dar cum rămânea cu efectul băuturii fermecate?

— Noapte bună, Smarando, zise Mihu Inimă de Leu, dormi liniștită! De Codobatură nu cred că trebuie să te mai temi, căci mai curând sau mai târziu moșulică tot va cădea sub puterea vinului și dacă va adormi odată, atunci nu-l mai trezești nici cu toate tunurile Stambulului.

— Să poftească numai, strigă atunci fata, căci îi scot amândoi ochii! De mine nu se poate atinge oricine!

— Dar războinică mai ești, Smarando! Atât de năprasnică ură le porți tu bărbaților?… N-aș fi crezut niciodată!

Fata morarului zâmbi atunci fermecător și zise:

— Ei, nu le port ură tuturor, ci numai hodorogilor bătrâni ca Moș Codobatură. Dar dacă ar veni odată un voinic, tânăr, frumos, înflăcărat, așa ca… așa ca… atunci știu că n-aș fi zgârcită cu sărutările mele!

Mâna lui Mihu Inimă de Leu apăsă pe clanță și fără a da vreo însemnătate mai deosebită cuvintelor fetei, mai zise:

— Somn ușor, Smarando. Și, cred totuși că n-ar strica, dacă ți-ai încuia ușa!

Cu aceste cuvinte el părăsi odaia.

Smaranda se uită după el, dezamăgită și dezamăgirea-i fu atât de mare încât i se strânse inima din pricina ei.

Pașii lui Mihu Inimă de Leu se auzeau mai slab, tot mai slab, apoi zgomotul lor dispăru cu totul și de-abia atunci cunoscu fata morarului toată amărăciunea pe care o pricinuiește o asemenea dezamăgire.

Ea se grăbi la ușă, mâna ei se și așezase pe cheie pentru a o răsuci, între timp însă se răzgândi și lăsă ușa neîncuiată.

— Nu, n-o încui! zise ea, cu hotărâre. Numai în ciuda lui și n-o încui!… Cine știe… te pomenești că tot se mai răzgândește… și atunci… să găsească ușa deschisă…

Smaranda se culcă în noaptea aceea cu convingerea că Mihu Inimă de Leu va mai veni. Gândul acesta o frământa necontenit și n-o lăsa să doarmă. Dacă închidea ochii, își aducea aminte de băutura fermecată și îndată apărea înaintea ochilor săi chipul cu trăsăturile nobile ale căpeteniei haiducilor.

Dragostea pe care o simțea pentru Mihu Inimă de Leu era atât de nemărginită, încât îi preocupa toate gândurile, îi răpea toate clipele, împiedicând-o aproape cu desăvârșire de a se mai gândi la altceva. Chiar și când lucra ziua prin curte sau prin bucătărie, ea tot la Mihu se gândea și din pricina aceasta devenise atât de distrată încât adeseori i se întâmpla să măture pe unde mai măturase odată, sau să se ducă la fântână cu găleata plină.

Smaranda avusese prilejul să întâlnească mulți bărbați în viață, dar niciunul nu izbutise să-i aprindă inima afară de Mihu Inimă de Leu.

Și tocmai el nu voia s-o bage în seamă.

Dar nu, de o mie de ori nu, asta nu putea rămâne așa! Smaranda avea o încredere nezdruncinată în efectul băuturii fermecate. Că băutura pe care i-o încredințase vrăjitoarea din Baltă avea efectul dorit, asta o dovedise și moartea Mioarei Comăneanu. Dacă băutura din sticluța cu cap de mort putuse să pricinuiască moartea iubitei căpitanului, atunci nu se putea ca și băutura din cealaltă sticluță să nu-și aibă efectul dorit.

Chiar dacă deocamdată efectul acesta nu se putea observa, Smaranda era pe deplin încredințată că în curând inima căpitanului de haiduci tot se va înflăcăra pentru ea.

În vreme ce ea se zvârcolea în pat pradă acestor gânduri chinuitoare, încetul cu încetul amuțiră și chiotele haiducilor, cântecele se răriră, pentru ca apoi să dispară cu totul, odată cu încetarea haiducilor de a mai ciocni.

Mihu Inimă de Leu poruncise stingerea și oamenii săi se retraseră cu toții pentru a se duce să se odihnească.

Pe îndrăgostitul Codobatură, care tot timpul nu încetase de a vorbi despre dragostea sa pentru fata morarului, Mihu Inimă de Leu nu-l slăbise din ochi toată seara, pentru a-l împiedica de a mai face vreo prostie. Chiar când se ridicară de la masă el nu-l lăsă să plece singur ci-l conduseră până la patul său.

— Acum, Codobatură, nădăjduiesc că te vei culca, îi zise Mihu Inimă de Leu, haiducului, și nu vei mai face nicio poznă! Cred că ți-ai scos-o din cap pe Smaranda!

— Ce să mi-o scot, căpitane, răspunse bătrânul, spre uimirea lui Mihu, dimpotrivă, mi-e dragă din ce în ce mai mult!

— Bine, Codobatură, zise atunci, căpitanul, eu ți-am dat sfatul despre calea care poate duce la inima Smarandei. Trebuie s-o cucerești cu vorbe bune, cu răbdare și nu să te pripești, căci atunci nu vei ajunge la niciun rezultat. M-ai înțeles?

— Înțeles, căpitane! mormăi Codobatură și se lungi în pat.

Moara de pe malul Dunării fu învăluită în tăcere și o nesfârșită liniște puse stăpânire pe întreaga Baltă. Luna plină lumina feeric dând nopții o înfățișare cu adevărat încântătoare.

Deodată Smaranda tresări în pat. Ea auzi zgomot de pași înaintea ușii sale, apoi ușa se deschise și prin ea văzu pătrunzând în odaie, făptura clătinândă a lui Codobatură. Prin fereastră razele lunii pătrundeau din belșug în odaie așa că în privința aceluia care intrase pe ușă nu mai încăpea nicio îndoială.

O teamă de nedescris o cuprinse pe fata care începu să țipe.

Lui Codobatură nu-i plăcu de loc că fata morarului prinsese de veste că intrase în odaie și vru să se repeadă la ea spre a o face să tacă, astupându-i gura cu mâna. Dar

până să ajungă la pat, odaia se și umplu cu haiduci. Aceștia, atrași de țipetele deznădăjduite ale Smarandei, alergaseră în grabă și acum îl împiedicară pe bătrânul lor tovarăș să se atingă de fată.

Firește că lui Codobatură nu-i plăcu de loc noul amestec al haiducilor și începu să strige, înfuriat:

— Lăsați-mă! Mi-e dragă Smărăndița… V-am spus că mi-e dragă!

Între timp, atras de gălăgie, sosi și Mihu Inimă de Leu. Căpitanul se apropie de bătrânul haiduc și îi zise, dojenitor:

— Așa ne-am înțeles noi, Codobatură?… Eu ți-am dat un sfat bun, iar tu nu vrei să-l urmezi! Acum însă vreau să se sfârșească odată cu gluma aceasta… Ai înțeles?…

Doi din haiduci îl luară de mijloc pe Codobatură și-l duseră pe o mica terasă din fața morii unde-i făcură în grabă un așternut.

— Aerul proaspăt al nopții îl va dezmetici! zise unul din haiduci.

În timpul acesta, înăuntru, în odaia fetei morarului, Mihu Inimă de Leu o ținu de rău pe Smaranda.

— Și ție ți-am spus, zise el, să-ți încui ușa în noaptea aceasta. Știi prea bine că un om beat nu-și mai dă seama de ceea ce face și nu poate fi tras la răspundere pentru niciun fel de prostie pe care ar săvârși-o! Acum te rog să-ți încui ușa după plecarea noastră!

Cuvintele acestea reci, aspre, o amărâră de moarte pe Smaranda. Ea tot se mai aștepta să audă din gura căpitanului dulci cuvinte de dragoste și iată că în locul lor, Mihu îi aruncase vorbe de dojană și încă pe un ton care părea menit să-i spulbere orice nădejde, chiar și pentru viitor.

După aceea părăsi odaia și căpetenia haiducilor și Smaranda se gândi că tot mai bine era să se supună dorinței căpitanului și coborând din pat răsuci cheia în broască, chiar de două ori. De dormit însă nu putu dormi

nici de acum înainte. Ea continuă să se zvârcolească în pat și după multă caznă, izbuti să ațipească puțin. Atunci însă fu din nou trezită de o voce răgușită ce venea de sub fereastra ei.

Sări din pat, speriată, se duse lângă fereastră și la lumina lunii zări din nou chipul lui Codobatură.

Bătrânul haiduc venise să-i facă serenadă.

Bietul Codobatură nu era un om prea complicat. El n-avea calități și nici defecte prea numeroase. S-ar putea spune chiar că ceea ce la alții ar fi însemnat un defect, la el era o calitate. Când era vorba de dormit, se putea lua la întrecere cu un urs, iar în privința băuturii nu-l întrecea niciun burete. Dar când începu să cânte, câinii se porniră pe un lătrat, încât ai fi crezut că se apropie cel puțin câteva mii de tătari.

Și dacă vocea lui Codobatură nu le era pe plac nici celor cu patru picioare, atunci cum era ea s-o cucerească pe Smaranda? Fata morarului rămase încremenită în fereastră și după ce se mai liniști puțin, începu să zâmbească. Se pare însă că bătrânul Codobatură fusese tare mulțumit de felul cum cântase prima melodie fiindcă nici n-o isprăvi bine și o și începu pe a doua.

Smaranda nu putea decât să zâmbească de aceste ciudate declarații de dragoste. Haiducii însă erau peste măsură de furioși… deoarece, după noaptea de chef, acum Codobatură nu-i lăsa să doarmă, ba mai ațâța și câinii cu stridenta lui voce. Într-adevăr, credincioasele patrupede lătrau necontenit, crezând pesemne că bătrânul haiduc voia să omoare pe toată lumea cu cântecele sale.

— Căpitane, zise, Niculiță. Codobatură acesta a înnebunit de-a binelea! Ceea ce face el întrece orice măsură!

— Uite că a început al treilea cântec! strigă un alt haiduc. Se pare că nu mai are de gând să sfârșească niciodată!

— Lăsați-l numai pe mine, că-l fac eu să tacă! răspunse Mihu Inimă de Leu, zâmbind și fără să mai stea pe gânduri își și scoase pistolul de la brâu.

— Pentru Dumnezeu, căpitane, strigă Dan Dragomir, speriat, dar ce vrei să faci?

— Ei, dar de ce te sperii așa. Dane? Nu te teme că nu-i fac nimic! Vreau doar să-l sperii puțin! Și n-ar strica, dacă ați scoate și voi pistoalele la iveală. Câteva împușcături în aer, uite așa!

În clipa următoare se auzi o detunătură de armă și frunzele copacului din apropierea lui Codobatură tresăriră. Dar tresări și Codobatură care în aceeași clipă și încetă de a mai cânta. El se uită în jurul său spre a vedea de unde venea detunătura și între timp răsunară pe rând și pistoalele celorlalți haiduci. Auzind aceste împușcături care nu mai voiau să ia sfârșit, Codobatură se gândi că era o prostie să mai stea așa, cu mâinile în sân, în mijlocul unei primejdii de care nu-și putea da seama nici măcar de unde venea și o rupse la fugă, ascunzându-se prin Baltă.

— Așa!… zise atunci Mihu Inimă de Leu, mulțumit. Acum, cel puțin până mâine dimineață vom avea liniște de el, deoarece nu cred că va îndrăzni să apară mai înainte.

Mihu nu se înșelase. Codobatură, după ce se sătură de fugit prin Baltă, se trânti la rădăcina unei sălcii și adormi. Și adormi atât de bine încât nu se deșteptă nici chiar când soarele se înălțase.

Dar oricât de greu îi fu somnul, totuși el nu-i spulberă din inimă dragostea pentru Smaranda. Băutura fermecată nu încetase de a și face efectul. Toată truda haiducilor de a-l readuce la simțul realității, fu zadarnică. Pe Smaranda nu i-o mai putea scoate din cap nimeni…

Fata morarului nu se putea arăta înaintea lui căci dacă o vedea, Codobatură se sălbăticea deodată și trei oameni de-abia erau în stare să-l înfrâneze.

Mihu Inimă de Leu și cu Dan Dragomir vorbeau cu compătimire de sărmanul lor tovarăș.

— Este de neînțeles ce s-a putut întâmpla cu bietul Codobatură! zise Dan Dragomir.

— Și eu mă mir grozav, deoarece până acum îl știam ca pe un om de treabă și serios. El era cel mai serios din toată ceata noastră.

— Însă mai zici, treacă-meargă, când e vorba de un om tânăr, care-și pierde mințile așa, din pricina vreunei fete! Dar la vârsta lui!?... Și încă să se înflăcăreze pentru o fată tânără, căreia ar putea să-i fie bunic!

— Mă întreb, cum am putea să-l ajutam, într-un chip oarecare și nu găsesc nici un mijloc.

— Și eu mi-am frământat creierul îndeajuns în privința aceasta! răspunse Dan Dragomir. Dar nici eu n-am ajuns la vreun rezultat. De altfel, chestiunea este cât se poate de ciudată. Acum s-a trezit din beție, a dormit cât șapte și totuși nu-i umblă prin cap decât Smaranda și iar numai Smaranda.

— Te pomenești că i se vor fi făcut farmece! Oricât am râde noi, dar babele acestea, cărora poporul le zice vrăjitoare, cunosc plante al căror suc are cele mai felurite efecte! Așa că s-ar putea prea ușor ca cineva să fi vrut să-și bată joc de bietul bătrân.

— Dar atunci cum să-l lecuim?

— Uite, în clipa aceasta îmi vine în minte un mijloc care pare să fie singurul!

— Anume?

— Trebuie să-o chemăm pe vrăjitoarea din Baltă. Ea este singura care ar putea să-i găsească leacul.

— Ai dreptate, căpitane! Aș crede însă că ar fi mai bine dacă l-am duce pe el la vrăjitoare, deoarece în chipul acesta ar mai putea să răsufle puțin și Smaranda, fiindcă biata fată nici nu mai îndrăznește să iese din odaie de teama lui Codobatură!

Mihu Inimă de Leu dădu din cap.

— Așa este! E mult mai bine cum spui tu.

— Dar să nu mai amânăm și să-l și ducem!

— Ia-l și pe Niculiță cu tine și duceți-l amândoi... De altfel, voi veni și eu!

Dan Dragomir și cu Niculiță izbutiră să-l ademenească pe Codobatură și împreună cu Mihu Inimă de Leu, porniră cu el spre Raclă. Ajunși acolo, haiducii îl lăsară pe bătrânul lor tovarăș în îngrijirea vrăjitoarei.

În vreme ce haiducii stăteau de vorbă cu bătrâna zgripțuroaică, Mihu Inimă de Leu se duse să-și mai vadă iubita moartă. Nu se putu împotrivi ca odată venit atât de aproape să nu se ducă și până la sicriul de sticlă de pe Raclă.

El se îndreptă fricos, aproape tremurând de coșciugul de sticlă. Mergea atât de încet, atât de șovăitor, încât ai fi zis că dorea să ajungă cât mai târziu acolo. Iar când zări în dosul sticlei trupul neînsuflețit al iubitei sale, lacrimile îl podidiră din nou și durerea îi sfâșie iarăși pieptul.

Nici chiar acum nu-i venea să creadă că era adevărat că moartea i-o răpise pe iubita sa atât de adorată.

Într-adevăr, Mioara zăcea în transparentul sicriu de sticlă, atât de frumoasă, atât de fragedă încă, chiar și acum, încât oricine ar fi fost îndreptățit să creadă că nu era moartă, ci dormea numai.

Mihu Inimă de Leu stătea încremenit în fața acestui coșciug care încuiase în el toată fericirea vieții sale.

Apoi, într-un târziu, buzele-i se mișcară și ca o șoaptă ieși din gura lui, îndurerata exclamație:

— Mioara, iubita mea, de ce m-ai părăsit?

Ochii lui exprimau o tristețe fără margini.

Dan Dragomir și cu Niculiță îl lăsaseră pe Codobatură în grija vrăjitoarei din Baltă și Mihu Inimă de Leu tot nu se mișcase încă din fața Raclei pe care era așezat sicriul de sticlă.

Dan Dragomir porni în căutarea căpitanului și pentru acest scop nu trebui să rătăcească prea mult, deoarece știa bine că nu putea fi decât la Raclă.

Într-adevăr acolo îl găsi pe nefericitul său prieten, galben la față și cu ochii înlăcrămați.

Văzându-l pe Dan Dragomir, Mihu Inimă de Leu se rezemă de umărul credinciosului prieten și zise aproape plângând:

— De abia acum îmi dau seama, dragă prietene, cât de nețărmurită este nenorocirea mea… Durerea și amărăciunea m-au copleșit din nou și simt că nu voi putea supraviețui acestei lovituri…

— Ți-am spus eu, răspunse Dan Dragomir, dojenindu-l cu blândețe, că nu este bine să te atingi de o rană care doare, deoarece cu atât mai greu se va putea vindeca. Te-am prevenit îndeajuns să nu mai vii pe aici și câtva timp ai izbutit să nu calci sfatul meu. Astăzi însă iarăși ai venit aici și iată că inima-ți poartă din nou o rană deschisă…

— Mioara nu poate… niciodată nu poate fi uitată! exclamă Mihu Inimă de Leu, adânc îndurerat.

— Acum, căpitane, vino să mergem! zise Dan Dragomir, blând și luându-l de braț pe Mihu, care mai aruncă o ultimă privire îndurerată înspre Mioara, care zăcea nemișcată în sicriul de sticlă, se îndepărtă cu el, de lângă Raclă.

Multă vreme căpetenia bandiților nu mai scoase niciun cuvânt. Cele petrecute după înmormântarea Mioarei Comăneanu, când Mihu nu vorbise cu nimeni săptămâni întregi, amenințau să se repete acum. De la Raclă și până la Moara de pe Dunăre de-abia scoase două trei cuvinte. Chiar și pe acestea însă le rostise mai mult instinctiv decât în urma unei chibzuiri a creierului său.

Dan Dragomir și cu Niculiță încercară în mai multe rânduri să-l intereseze și pe el în convorbirea lor, dar nu era chip. Cuvintele lor alunecau pe lângă urechile căpitanului, întocmai cum aluneca barca lor pe lângă sălciile de pe marginea canalelor, fără să le atingă.

Chiar și de Codobatură își aduse aminte să întrebe numai într-un târziu, când erau de-acum prin apropierea morii.

— Ce este cu nenorocitul acela? De-abia acum bag de seamă că nu mai este cu noi!

— Așa este, răspunse Dan Dragomir nu mai e cu noi, deoarece vrăjitoarea l-a oprit la ea. Ne-a spus că nu-l poate lecui decât dacă îl are la îndemână pentru a-l observa.

— Ei ce a spus, ce are?

— Spune că i s-au făcut farmece.

— Și-l poate vindeca?

— Fără îndoială!

— Cum poți afirma cu atâta hotărâre?

— Fiindcă am văzut ce putere cu adevărat vrăjitorească are baba aceasta.

— Ce ai văzut?

— Ce am văzut? repetă Dan Dragomir, cu un aer misterios. S-a uitat cu ochii ei mici și neastâmpărați la Codobatură și nu i-a spus decât atât: „Vreau să dormi”! În clipa următoare pleoapele lui Codobatură se închiseră și respirația lui adâncă și regulată dovedea că adormise adânc.

Pentru a zecea parte dintr-o secundă un zâmbet flutură în jurul buzelor lui Mihu Inimă de Leu.

— Dragă Dane, asta n-a fost cine știe ce vrăjitorie. Oricine i-ar spune bătrânului nostru Codobatură: „dormi”, hodorogul și adoarme!

— Se poate, dar aceasta a fost cu totul altceva, răspunse Dan Dragomir, eu am văzut focul ce împrăștia ochii vrăjitoarei și am mai văzut că pleoapele lui Codobatură nu s-ar închis de bună voie ci în urma unei siliri, căreia nu avea puterea să se împotrivească. Zgripțoroaica aceasta este o adevărată vrăjitoare și are o putere supraomenească.

Mihu Inimă de Leu dădu din cap și răspunse, cu tristețe:

— Are o putere supraomenească și totuși, pe Mioara mea n-a fost în stare să mi-o scape.

*

*   *

Viața în moara de pe malul Dunării își urma cursul ei monoton. Mihu Inimă de Leu căzuse iarăși pradă tristeții și fugea de haiduci. Sau se închidea în odaia sa, sau rătăcea prin Baltă ducându-se pe rând, prin toate locurile pe unde umblase cu Mioara și unde se bucuraseră împreună de fericirea pe care o așteptau de la viitor.

Dar pe cât de retrasă era viața pe care căpetenia haiducilor o ducea în zilele acelea, tot atât de retrasă trăia și Smaranda. Acum știa de ce așteptase în zadar dragostea lui Mihu Inimă de Leu și de ce fusese nevoită să îndure atacurile amoroase ale bătrânului Codobatură. Din desfășurarea evenimentelor reieșea clar că băutura fermecată nu fusese băută de acela căruia-i fusese menită.

Descoperirea aceasta o amărî și mai mult, de oarece își dădea seama că, după cele întâmplate, repetarea experienței ar însemna propria ei nimicire. Deocamdată scăpase cu fața curată, deoarece nimeni nu bănuia că cineva de la moară îi turnase în vin lui Codobatură vreo băutură fermecată. Dar dacă o scenă asemănătoare se repeta, atunci era neîndoielnic că haiducii vor începe să bănuiască și cum ea era singura femeie în toată moara, descoperirea vinovăției, adică a aceleia care avea interes să răscolească simțurile căpitanului, ar fi fost o jucărie de copil.

De aceea, ea se hotărî să renunțe, deocamdată cel puțin, la folosirea băuturii vrăjite, nădăjduind că, poate întâmplarea va crea împrejurări potrivite pentru a apropia inima căpitanului de ea.

Este ușor de închipuit deci cât de mare fu amărăciunea Smarandei când văzu că Mihu Inimă de Leu devenise și mai ursuz și mai retras decât până atunci și că toată purtarea lui era la fel ca pe vremea morții Mioarei Comăneanu.

Gândul acesta trezea amintiri neplăcute și în creierul fetei de morar.

Cu prilejul primei încercări de omor săvârșită asupra Mioarei Comăneanu în catacombele Schitului Sfintei Treimi nu simțise niciun fel de mustrare de cuget. Poate fiindcă atunci crima fusese săvârșită în întuneric și deci nu-i mai puteau reveni în minte zvârcolirile muribundei, poate fiindcă locul atentatului era departe de ea. Acum însă, conștiința o mustra destul de des și tocmai de aceea ocolea locurile și convorbirile care erau în legătură cu amintirea iubitei căpitanului.

În schimb se învârtea tot mai mult în jurul lui Mihu Inimă de Leu. Așa că Mihu se întâlnea foarte des cu fata morarului care-l întreba mereu dacă nu poate să-i fie de folos cu ceva.

Spre marea mâhnire a Smarandei însă căpetenia haiducilor refuza întotdeauna serviciile fetei. Smaranda nu-și părăsise însă planul și de câte ori se despărțea de Mihu Inimă de Leu, se uita după el cu priviri pline de patimă și șuiera:

— Și cu toate acestea, tot al meu vei fi!

CAPITOLUL 103
În luptă cu pandurii

Din ziua în care Mihu Inimă de Leu se înapoiase de la Raclă, unde văzuse iarăși trupul neînsuflețit al Mioarei Comăneanu, căpitanul haiducilor umbla prin moara de pe malul Dunării ca un somnambul. Haiducii aproape că îi și uitaseră glasul, căci toată ziua era plecat căutând necontenit locurile pe unde mai înainte umblase cu iubita sa.

Dan Dragomir se gândea cu îngrijorare crescândă la iubitul său prieten și se temea grozav că această tristețe, care pusese stăpânire pe sufletul lui Mihu Inimă de Leu, să nu se sfârșească printr-o dezechilibrare a facultăților spirituale. De aceea se gândi în fel și chip la mijlocul care ar putea să alunge melancolia din sufletul prietenului său. Într-o zi își aduse aminte ce mult bine îi făcuse căpitanului, după moartea Mioarei Comăneanu, faptul că Mihu fusese atras mereu în mijlocul tovarășilor săi, care în urma îndemnurilor lui Dan, se țineau numai de petreceri. Pe vremea aceea căpitanul izbutea să-și uite durerea, din când în când măcar.

Aducându-și aminte de aceasta nu întârzie să-și ducă planul la îndeplinire. El îi stârni pe haiduci din nou, rândui chiar el câteva petreceri și constată cu mulțumire că Mihu se lăsase prins în cursă. El bea și petrecea alături de tovarășii săi. Bea însă nespus de mult și cu toate acestea n-ajungea niciodată să fie beat mort ca tovarășii săi. Golea una după alta cănile de vin, iar când se lua la întrecere cu

ceilalți haiduci, toți ajungeau sub masă, numai el mai rămânea drept.

Alcoolul însă își făcea efectul, îi înțepenea mintea, nu mai lăsa gândurile să zboare în toate părțile, îi înnegura amintirile și în asemenea ocazii uita de tot, chiar și de Mioara Comăneanu, chiar și de boierul Panait Fotache, căruia îi jurase o răzbunare atât de cumplită.

Înainte vreme nu vedea cu ochi buni dacă haiducii lui beau prea mult. Acum însă el era cel cu pilda, el bea cel mai nemăsurat. Dar aceasta, în cazul lui, era un rău necesar, deoarece beția vinului îl făcea să uite.

Ajunsese că nu se mai gândea de loc la expedițiile care îl însuflețeau pe vremuri și Dan Dragomir începu să-și dea seama că panta pe care alunecase prietenul său avea acum o nouă latură primejdioasă.

Și întocmai după cum fusese hotărât mai înainte să-l scape de primejdia melancoliei, tot astfel hotărî și acum să oprească prăbușirea iubitului său căpitan.

Într-o zi el îl trase pe căpitan mai la o parte și-i zise:

— Căpitane, n-ar strica să mai dăm o raită pe undeva, căci ne uităm meseria!

Mihu Inimă de Leu se uită la el și zâmbi.

— Nu mă mai interesează nimic, Dane! răspunse el cu nepăsare și-și văzu de drum.

Dan Dragomir își dădu seama că cu Mihu Inimă de Leu nu se mai putea sta de vorbă și până în cele din urmă, cam după vreo trei săptămâni de când chefurile se țineau lanț, Dan hotărî să pășească la fapte și singur, chiar și fără învoirea căpitanului. Dan Dragomir știa că și haiducii erau dornici de o mică încăierare și de aceea trimise câțiva oameni să vadă ce mai era nou prin lume. Nădăjduia că dacă Mihu Inimă de Leu auzea despre vreo nedreptate prea mare ce se făcea vreunui nenorocit, sau despre vreo pradă mai însemnată ce putea fi luată de la bogați sau autorități, nu va mai rămâne în nepăsarea în dosul căreia se baricadase în timpul din urmă.

Haiducii trimiși să iscodească, se înapoiară toți fără niciun rezultat mai de seamă. Unii raportară despre anumite isprăvi de ale autorităților sau de ale boierilor de prin împrejurimi, dar acestea erau atât de mărunte, atât de fără însemnătate, încât Dan își dădea seama că Mihu Inimă de Leu nu se va lăsa înflăcărat în starea sufletească în care se găsea de chestiuni atât de mici. De aceea, Dan Dragomir hotărî nici să nu-i amintească despre rapoartele iscoadelor.

Bietul voinic își și vedea planul năruindu-i-se, când sosi și cea din urmă iscoadă. Acesta se înapoia din Măcin și cu toate că Dan Dragomir nu se aștepta la nimic mai de seamă de acolo, haiducul, în ciuda vârstei sale prea fragede, aduse știri foarte prețioase.

De altfel era și unul din oamenii cei mai iscusiți și mai vicleni ai lui Mihu Inimă de Leu.

Cristache Roată, așa-l chema pe flăcău, era dintre oamenii cei mai proaspeți ai căpitanului de haiduci, așa că el se duse fără teamă la Măcin, deoarece nimeni nu putea ști că intrase în rândurile haiducilor lui Mihu Inimă de Leu.

Ajuns la Măcin, intră în han și se așeză la o masă. Comandă o oca de vin și-și văzu nepăsător de băutura lui. Cine-l vedea jura că omul acesta nu se sinchisea de nimic ce se petrece în jurul său. În adevăr însă Cristache Roată trăgea cu urechea la tot ce se vorbea în cârciuma hanului.

Așa a ascultat el timp de peste an ceas și jumătate toate fleacurile pe care le discutară mușterii hangiului la un păhărel de vin sau un țoi de țuică. Tocmai se pregătea să plece dezamăgit, când intrară în cârciumă câțiva panduri care se așezară la una din mesele vecine.

Un sergent blând, cu chip de fată, luă cuvântul cel dintâi.

— Nu mai fiți așa triști, zicea sergentul, deoarece nu mai avem mult de stat prin mlaștinile acestea, unde țânțarii ne mănâncă de vii!

— Dar ce s-a întâmplat? Vine vreo schimbare? întrebară ceilalți panduri, cu înfrigurare.

— Încă nu este hotărât, răspunse sergentul. Dar astăzi, trecând pe la cancelarie, l-am auzit pe domnul locotenent, spunându-i sergentului-major că se prea poate ca în curând compania noastră să ajungă pe la București.

— Ei, asta știu că ne-ar bucura pe toți! strigă unul dintre panduri.

— Te cred și eu, să mergem la București, să mai vedem și noi un oraș mai ca lumea! zise al doilea.

— Ar fi și timpul să ne mai scoată la aerisire din Măcinul ăsta! adăugă al treilea.

— Lucrurile stau cam astfel, urmă sergentul să le povestească tovarășilor săi de arme, că, mi se pare că trebuie să însoțim un transport de aur până la București. Bani mulți după cât am auzit, ar fi vorba de birul de pe un an întreg din trei districte. Dar cum drumul nu este tocmai ferit de primejdii, deoarece transportul trebuie să treacă pe șoseaua care-i despărțită de Baltă numai de Dunăre, autoritățile vor să însoțească banii cu o întreagă companie de panduri călări. Or, cum în Baltă stăpânește Mihu Inimă de Leu, vă dați seama că autorităților nu le-ar fi pe plac de loc să vadă banii adunați din biruri, strecurându-se în punga lai Mihu Inimă de Leu. Și alegerea se pare că a căzut tocmai pe compania noastră.

— Să poftească Mihu Inimă de Leu, zise unul din panduri, lăudăros, îi vom face noi de petrecanie! Nu-i așa, băieți?

— Firește, firește, strigară ceilalți, în cor. Îl învățăm noi minte, de-i trece pofta să mai atace transporturi însoțite de panduri!

— Și când ar fi să plecăm? întrebă unul din panduri. Ai auzit ceva în privința aceasta? Eu, ce să vă spun, de-abia aștept să mă mai văd la o horă prin Obor!

— Dacă nu se schimbă hotărârea luată și noi vom fi aceia care vor însoți lăzile cu bani, atunci peste patru zile

pornim la drum, răspunse sergentul. Este vorba ca până atunci să sosească banii din toate părțile. Fiindcă, vedeți voi, autoritățile s-au gândit bine, ele nu lucrează fără cap și și-au zis că dacă adună banii la Galați sau la Brăila, unde este lume multă, bandiții prin iscoadele lor pot afla mai ușor că pornește un transport de bani. De aceea au hotărât să adune banii la Măcin, unde nimănui nu-i va trece prin minte că se va găsi atât aur adunat laolaltă.

— Va să zică, peste două săptămâni aș putea juca la o horă în Obor? întrebă pandurul de mai înainte.

— Firește! răspunse sergentul.

— Ura, fraților! strigă pandurul. Peste două săptămâni suntem la București! Măi băieți, atunci știu că ne vom mai scoate și noi din pârleală!

— Și noi! zise încet, Cristache Roată și ieși din cârciumă.

Pe urmă coborî la Dunăre, își luă barca și nici nu se mai opri până la moară, unde-i povesti lui Dan Dragomir, din fir în păr, tot ceea ce auzise de la panduri în cârciuma din Măcin.

— Bravo, Cristache, exclamă voinicul, bătându-l pe haiduc pe umeri, tu știu că nu te-ai întors cu mâinile goale! Îi voi povesti și căpitanului știrile pe care le-ai adus și-i voi atrage luarea aminte asupra felului cum ți-ai îndeplinit însărcinarea.

Mihu Inimă de Leu ședea și acum în fața cănii cu vin și cânta cântece de jale, prin care mai amestеca din când în când și câteva versuri vesele.

Dan Dragomir văzându-l clătină din cap și-i părea nespus de bine că i se ivea un prilej de a-l mai scoate din patima în care căzuse.

— Ei, căpitane, zise voinicul, eu cred că a sosit timpul să ne mai mișcăm puțin! Ni s-au înțepenit picioarele, mâinile nu mai sunt dibace și în curând nu vom mai ști nici măcar să stăm pe cai!

— Și mai lasă-mă în pace! zise Mihu Inimă de Leu. Mai bine șezi colea lângă mine, uite o ulcică și bea și tu!

Cu aceste cuvinte turnă vin și în ulcica lui Dan iar el începu un alt cântec și mai trist decât cel dintâi.

— Stanislau, Stanislau, zise Dan trist, după ce Mihu își sfârși cântecul, mi-e teamă că asta nu se va termina cu bine! Oamenii sunt nemulțumiți, au început să murmure…

— Au început să murmure?

— Da, și părerea mea este că au dreptate. Gândește-te și tu că e o groază de vreme de când stăm cu mâinile în sân, aici, la moară și nu mai facem nicio ispravă. Oamenii aceștia nu s-au făcut haiduci pentru ca să trândăvească, pentru a sta cu burta la soare toată ziulica, săptămâni și luni de-a rândul. Fiecare are o răzbunare de împlinit, fiecare vrea să pedepsească pe aceia care l-au nenorocit, fiecare urmărește un scop, așa cum urmăream și noi, pe vremuri, dacă-ți mai aduci aminte!

— Da, da, Dane, ai dreptate, zise Mihu Inimă de Leu. Dar ce este de făcut?

— Eu știu ce trebuie să facem, căpitane. Ascultă! răspunse Dan Dragomir și-i istorisi tot ce aflase de la Cristache Roată.

— Tii! exclamă Mihu Inimă de Leu, când prietenul său își termină raportul. Prilejul acesta nu trebuie scăpat! Cu aurul pe care vor să-l ducă la București pentru a umple cu ei buzunarele turcilor și ale rușilor, câte lacrimi n-am șterge noi, câte nenorociri n-am preîntâmpina! Afară de aceasta, o parte din ei ne-ar ajunge și nouă, să ne asigurăm viața pentru un timp destul de îndelungat.

Chipul lui Dan Dragomir se însenină deodată.

— Atunci, căpitane, zise voinicul, nu ne mai rămâne altceva de făcut decât să punem mâna pe lăzile cu galbeni. Marea întrebare este însă, vom putea noi să ne măsurăm cu o companie întreagă de panduri?

Mihu Inimă de Leu rămase pe gânduri câtva timp, apoi răspunse:

— Ar fi păcat să jertfim chiar și numai o picătură de sânge. De aceea, nici nu vom pune mâna pe bani cu forța, ci printr-o viclenie oarecare, printr-o cursă bine chibzuită.

— Și care ar fi cursa aceasta? întrebă Dan Dragomir.

— Nu știu încă. Mă voi mai gândi asupra acestei chestiuni, răspunse căpetenia haiducilor și după expresia feței sale se vedea că și începuse să rumege planul, sau planurile, care i-ar fi putut duce la izbândă.

— Să nădăjduim că voi reuși să găsesc ceva vrednic de numele lui Mihu Inimă de Leu!

Dan Dragomir nu mai putea de bucurie.

Își dădea seama că dacă isprava aceasta reușea, atunci Mihu Inimă de Leu se lăsa de patima beției care pusese stăpânire pe întreaga sa ființă. O singură clipă, o singură vorbă, o idee, fusese îndeajuns pentru a-l schimba cu totul. Mihu Inimă de Leu era iarăși cel vechi. Vinul era acolo, în fața lui, dar nu numai că nu-l mai bea, dar nici măcar nu se mai uita la el, ci stătea acolo la masă, gândindu-se, cumpănind toate posibilitățile care puteau duce la izbândă, cu prețul unor jertfe cât mai reduse.

Haiducii se uitau cu luare aminte la căpitanul lor care deodată își ridică fruntea, se uită la haiducii din jurul său, apoi zise:

— Drăgane!

— Poruncește căpitane! răspunse cel chemat.

— Te repezi până la Măcin și mi-l aduci pe Zamiris! Dar trebuie să vă înapoiați încă în noaptea aceasta.

— Am înțeles, căpitane! răspunse flăcăul și îndată și coborî în Baltă, pentru a-și pregăti barca cu care avea să se ducă la Măcin pentru a îndeplini porunca lui Mihu Inimă de Leu.

Zamiris acesta, era samsar care cumpăra și vindea tot ce-și poate închipui o minte omenească. De la moșii și până la un rând de straie demodate, el se ocupa cu vânzarea și cumpărarea a tot ce era de vândut și de cumpărat! Cum era un om cinstit, toată lumea îl iubea, atât orășenii, cât și

cei de la sate. Nimeni nu-și aducea aminte să fi auzit pe cineva spunând că Zamiris l-ar fi înșelat. Tocmai de aceea îl iubea și Mihu Inima de Leu și dacă avea vreo chestiune mai grea se descurcat, dacă voia să vândă ceva din obiectele luate ca pradă de la aceia pe care îi ataca pentru a-i pedepsi pentru păcatele lor, atunci întotdeauna se adresa lui Zamiris.

Trecuse de mult miezul nopții, când Mișu Dragau se înapoie cu Zamiris, de la Măcin.

— Cu ce-ți pot fi de folos, căpitane? întrebă Zamiris pe Mihu Inimă de Leu, când fu dus în fața lui. Ai cumva din nou ceva de vândut?

— Nu, Zamiris, de data aceasta nu vreau să vând nimic, răspunse căpetenia haiducilor, ci dimpotrivă, vreau să cumpăr.

Dan Dragomir se uită mirat la Mihu Inimă de Leu.

— Să cumpere? Dar ce naiba are de gând să cumpere căpitanul? se întrebă el.

Clipa următoare avea să-l lămurească asupra acestui punct, care-l lăsase în nedumerire.

— Vreau să cumpăr vreo douăzeci de capete de vite de la tine Zamiris! zise Mihu Inimă de Leu.

— Vai, căpitane, n-am eu nici una, dar încă douăzeci! se văită Zamiris.

— Dar nici nu vreau eu să-ți cumpăr vitele tale, zise căpetenia haiducilor. Uite, ține acești o sută de galbeni și-mi vei cumpăra pentru ei vite.

— Vrei să te ocupi cu crescătoria de vite, căpitane? întrebă Zamiris, râzând.

— Ce-ți pasă ție ce vreau eu să fac cu vitele? Spune-mi însă, pe când îmi poți procura vacile și boii?

— Dacă vrei să ie ai mai ieftin, atunci trebuie să-mi lași vreo săptămână, zece zile.

— Nu se poate, îmi trebuiesc mult mai repede!

— Pe când?

— Pe poimâine, să zicem!

— Se poate, dar atunci vor costa mai scump, deoarece nu am timp să le dibuiesc pe cele mai ieftine.

— Nu te uita la preț. Totul este ca până poimâine să-mi aduni douăzeci de vite.

— Bine, căpitane. Și ce să fac cu ele? Să le aduc aici?

— Nu, ar fi cam greu. Între Brăila și Galați însă, drumul trece pe lângă o pădurice.

— Știu! răspunse Zamiris.

— La marginea acelei pădurici, trei oameni de ai mei te vor aștepta poimâine noapte. Le vei încredința lor vitele. Dacă-ți îndeplinești bine însărcinarea, afară de ceea ce-ți rămâne din suta de galbeni, oamenii mei îți vor mai aduce încă douăzeci.

Zamiris făgădui că va îndeplini poruncile lui Mihu Inimă de Leu și încă în decursul aceleiași nopți se înapoie la Măcin, pentru a putea rândui totul.

După plecarea grecului, Dan Dragomir se uită la prietenul său, deoarece nu putea înțelege ce rost avea această cumpărătură de vite.

Mihu Inimă de Leu înțelese îndată privirea lui Dan.

— Prețul acestor vite ne va fi înapoiat înmiit din banii pe care îi vor însoți pandurii, răspunse el. N-am vrut să fac rost și de aceste douăzeci de vite tot fără bani, ceea ce n-ar fi fost poate prea greu, dar n-am vrut să primejduiesc un câștig de multe mii de galbeni din pricina unei cheltuieli de câțiva cocoșei. Dacă luam de undeva cele douăzeci de vite, fără îndoială că se făcea vâlvă, toată lumea ar fi vorbit despre noua și neînțeleasa lovitură a lui Mihu Inimă de Leu și atunci poate că autoritățile se răzgândeau și nici nu mai porneau la drum cu transportul banilor sau chiar dacă tot îl trimiteau, atunci îl îndreptau pe altă cale, despre care poate că noi am afla prea târziu. Căci îți dai seama și tu că autoritățile ar prefera să facă un ocol, oricât de mare și banii să ajungă la București decât să-i trimită pe drumul cel mai scurt și să se verse în pungile noastre. Așa însă, cum de multă vreme n-au mai auzit de noi, nu vor lua

tocmai așa de strașnice măsuri de siguranță cum ar lua atunci dacă ar bănui că noi știm despre acest transport.

Dan Dragomir trebui să recunoască înc-odată că Mihu Inimă de Leu avea dreptate.

— Dane, urmă căpitanul haiducilor, vei lua cu tine patru oameni și vei porni cu ei spre punctul unde ai auzit că va veni Zamiris cu vitele. Ajuns acolo, vei îngrădi un ocol. Vei băga de seamă ca ocolul să fie bine îngrădit, din trei părți. În partea a patra, aceea care dă spre șosea, vei trage numai un rând de nuiele, pe care nici nu trebuie să le legi între ele. După ce vei fi gata cu asta, mai aduni uscături și mușchi pentru a putea căptuși cu ele cele trei părți ale ocolului. Pe urmă, mai adunați și rășină cu care veți îmbiba bine gardul astfel construit. Trebuie să plecați însă, îndată, pentru ca până la sosirea lui Zamiris cu vitele, totul să fie gata. Cred că ai înțeles ce trebuie să faci!

— Am înțeles căpitane!

*

*   *

Nu trecuse niciun ceas de când Dan Dragomir plecase împreună cu cei patru tovarăși ai săi, când deodată se auzi un fluierat scurt și ascuțit. Fluieratul acesta era semnalul sentinelei ce stătea de veghe la marginea Dunării și care le dădea haiducilor de știre că se apropie un străin de moară.

Mai mulți dintre haiduci dormeau, deoarece noaptea era înaintată. La semnalul de alarmă al căpitanului însă toată lumea sari din pat și în câteva clipe, flăcăii erau în picioare, gata îmbrăcați pentru a primi pe necunoscutul vizitator.

În curând apoi, la lumina ce se strecura din bucătărie, haiducii zăriră un bărbat, un fel de păstor, care intră în curtea morii, ținând de mână o fată.

Noul sosit nu părea să se găsească pentru prima oară la moară, deoarece se duse de-a dreptul la Mihu Inimă de Leu și ridicându-și pălăria, salută.

— Să trăiești, căpitane! Îți mai aduci aminte de mine? Eu sunt Vișan, care pe vremuri v-am părăsit, pentru a mă duce cu Grigore Muscan. Între timp s-a întâmplat ca mama să moară și surioara mea, rămasă singură pe lume, fu urmărită cu gânduri mârșave de boierul Panait Fotache pe moșia căruia lucra mama.

Fata de lângă Vișan începu să plângă.

— Deznădăjduită, fata a venit la mine, la tabăra lui Muscan, urmă banditul reîntors la moară. E singură pe lume, căpitane și nevoind s-o las pradă blestematului de boier am luat-o la mine. Din pricina aceasta apoi, n-a trecut mult și mi-am aprins paiele în cap. Grigore Muscan, îl cunoști ce om este căpitane. De îndată ce a văzut-o pe sora mea, Tanța a început să n-o mai lase în pace și zor nevoie că să fie ibovnica lui. Văzând că lucrurile nu se vor sfârși cu bine, ne-am adunat tot ce am avut și într-o noapte am fugit din tabăra lui Muscan și nu ne-am mai oprit până când n-am ajuns aici, la moară.

Haiducii ascultară curioși povestea lui Vișan, care după o pauză de câteva clipe urmă:

— Iar acum că am venit, te-aș ruga căpitane să mă primești înapoi printre oamenii tăi. Îți făgăduiesc să-ți fiu întotdeauna un tovarăș credincios și supus și să nu ies din vorba ta, după cum știi că, n-am ieșit nici pe vremuri, până când nu m-am lăsat ispitit de cuvintele ademenitoare ale lui Muscan, bătu-l-ar Dumnezeu, acolo unde este. Te-aș mai ruga pe urmă, să-i dai voie și surioarei mele să rămână aici, deoarece, după cum ți-am spus, afară de mine, nu mai are pe nimeni în lumea aceasta. Aici știu că nimeni nu se va atinge de ea dacă tu o iei sub scutul tău.

Mihu Inimă de Leu se uită multă vreme în fața sa și era gata să respingă cererea de înapoiere a banditului când privirea îi căzu asupra ochilor scăldați în lacrimi ai Tanței.

— Bine, fie! răspunse atunci Mihu Inimă de Leu, căruia i se făcu milă de lacrimile fetei, pe care o credea sinceră. Te reprimesc printre noi, Vișane! De altfel, după cât îmi amintesc eu, într-adevăr tu erai cei mai rânduit din toți oamenii lui Grigore Muscan. Nădăjduiesc că nici în viilor nu-mi vei da prilej să-mi schimb aceasta părere bună pe care o am despre tine. În ceea ce o privește pe sora ta, poți fi liniștit, căci aici nimeni nu se va atinge de ea.

— Îți mulțumim, căpitane, îți mulțumim, răspunseră Vișan și Tanța, cu umilință.

După aceea locuitorii morii se duseră din nou să se odihnească. Vișan își reluă locul lui de mai înainte printre haiduci, iar Tanța fu adăpostită într-o mică odăiță, ce se găsea prin apropierea odăii lui Mihu Inimă de Leu.

A doua zi trecu cu pregătirile pentru atacul ce urma să se dea împotriva pandurilor care însoțeau transportul de bani. Seara apoi, haiducii se așezară iarăși la chef și pentru ca oamenii să fie veseli, căpitanul porunci să se dea cep unui butoi neînceput de vin de Cotnari.

Pe vremea aceea vestita viță de Cotnari nu fusese încă pustiită de filoxeră[6] și vin de Cotnari se găsea peste tot, firește însă, mai scump decât celelalte neamuri de vin. Având însă în vedere bogata pradă, pe care haiducii urmau s-o facă prin capturarea întregii sume ce fusese adunată din birul pe un an, în trei județe sau districte, cum li se zicea atunci, Mihu Inimă de Leu se gândi că era îndreptățit să le dea oamenilor săi din renumitul vin de Cotnari.

Vinul tare nu întârzie să-și facă efectul și în curând haiducii începură să cânte.

Chiar și Mihu Inimă de Leu se înveselise deoarece băuse cam mult din nectarul viței de Cotnari și se amestecă și ei în cântecele oamenilor săi.

Numai doi oameni nu voiau să ia parte la acest chef: Vișan și cu Tanța.

---

[6] În România, pentru prima dată a fost semnalată filoxera în 1866, la Chirnogeni, pe lângă Valea Călugărească, în zona Dealu Mare.

Erau și ei acolo, în sala de mâncare a haiducilor, cântau și ei, glumeau și ei, dar mai mult de un pahar nu golise nici unul.

Spre miezul nopții apoi, Mihu Inimă de Leu se duse să se odihnească. Atunci Vișan își făcu un semn ascuns Tanței, care în urma acestui semn părăsi odaia, fără să atragă luarea aminte a celorlalți. Vișan o urmă în curând și peste câteva minute amândoi se întâlniră în fața ferestrei deschise de la odaia căpitanului.

Privind prin fereastra deschisă, ei văzură că Mihu Inimă de Leu se trântise în pat, îmbrăcat, cum era și după cât se părea, dormea dus.

— Acum este momentul cel mai prielnic! șopti Vișan în urechea Tanței.

Fata scoase cu băgare de seamă din sân pumnalul otrăvit pe care-l avea ascuns acolo.

— Nu cumva ți-e teamă! zise Vișan, văzând că fata se făcuse albă ca varul, în clipa când scosese pumnalul otrăvit.

— Nu! răspunse Tanța dar vocea-i tremurândă dovedea că, sau se temea, sau era la cea dintâi a ei faptă de felul acesta și atunci era firesc ca primul pas făcut pe povârnișul răului s-o impresioneze în chip deosebit

— Atunci, înainte! zise Vișan.

Tanța sări pe pervazul ferestrei, iar de acolo se lăsă ușor în odaie. Pe urmă, se apropie încet, cu pași de pisică de patul căpeteniei haiducilor.

Mihu Inimă de Leu, care nu dormea, își deschise atunci ochii și fără a se ridica din pat, prinse mâna fetei, răsucind-o dintr-o singură mișcare. Primejdiosul pumnal căzu pe podea cu caracteristicu-i zgomot de pumnal.

Vișan, văzând că josnicul său plan dăduse greș, sări și el în odaie și scoase pistolul de la brâu. Dar mai înainte ca ticălosul să fi apăsat pe trăgaci, căpetenia haiducilor puse mâna pe sfeșnicul greu de bronz, ce se găsea pe măsuța de lângă pat și-l repezi în capul banditului. Sfeșnicul îl lovi pe

Vișan cu atâta putere, încât banditul se prăbuși la pământ, scăldat în sânge, fără să mai fie în stare de a scoate vreun cuvânt.

— Acum e rândul tău! strigă Mihu Inimă de Leu spre Tanța care rămăsese încremenită de frică.

Fata căzu în genunchi, în fața lui Mihu și o trestie, bătută de vânt nu tremură mai tare decât tremura ea în clipa aceea.

— Îndurare, căpitane, îndurare! Gândește-te că și tu ești tânăr și tu ai iubit și știi ce înseamnează când te roagă să faci ceva acela pe care-l iubești din toată inima. Eu nu sunt sora lui Vișan, ci ibovnica lui. El m-a silit să încerc să te ucid, fiindcă Grigore Muscan l-a însărcinat să te șteargă de pe suprafața pământului.

Căpitanul asculta, foarte curios, deoarece tot ceea ce auzea erau noutăți pentru ei.

— Îndură-te de mine, căpitane, îndură-te de tânăra-mi viață și-ți jur că nu vei mai fi avut niciodată o servitoare atât de credincioasă și de ascultătoare cum îți voi fi eu.

— Îți las viața, dar numai cu o singură condiție! răspunse Mihu Inimă de Leu. Să mă duci pe urmele lui Grigore Muscan!

Fata răspunse fără niciun fel de șovăire:

— Banda lui Grigore Muscan și-a așezat tabăra în casa părăsită din pădurea Gura Dracului. Este însă foarte greu să te apropii de ascunzătoarea lor, deoarece drumul până la casa aceasta duce prin fundul unui deal surpat, cine știe când. Pe drumul acesta nu se poate înainta decât unul câte unul. Grigore Muscan a așezat două sentinele acolo unde începe cărăruia ce duce prin fundul dealului surpat. De acolo, din vârful văgăunii, acești doi oameni pot împușca chiar și un regiment de panduri sau de dorobanți, deoarece, după cum ți-am spus, pe cărăruie nu se poate înainta decât unul câte unul.

— Și alt drum care să ducă la ascunzătoare nu mai este?

— Ba mai este încă un drum, căpitane și eu îl cunosc. Dacă mă lași în viață, te voi călăuzi pe drumul acesta, până la tabăra lui Grigore Muscan. Și fii încredințat că voi știi să te călăuzesc în așa fel ca Muscan să nu prindă de veste decât numai atunci când va fi prizonierul tău!

— Bine fată! De data aceasta mai dau crezare cuvintelor tale, răspunse căpetenia haiducilor. Dar de iertat, nu te voi ierta definitiv, decât numai dacă cu ajutorul tău voi izbuti să-i fac nevătămători pe aceia, care îmi terfelesc numele slujindu-se de el în toate mârșăviile lor.

— Căpitane, exclamă Tanța, sărutând mâinile lui Mihu Inimă de Leu, cât de mare, cât de nemărginită este bunătatea ta! Nu te supăra însă, căpitane, dar aș mai avea o rugăminte.

— Să auzim!

— Pune să mi se dea haine bărbătești, căci aș vrea să iau și eu parte la expedițiile voastre.

— Bine fată! Îți voi îndeplini și această rugăminte.

După aceea bătu în palme și haiducii se adunară în grabă în jurul lui.

Când haiducii îl văzură pe Vișan cu capul spart, zăcând într-un lac de sânge și pe Tanța, tremurând încă într-un colț, înțeleseră îndată ce se întâmplase și disprețul lor pentru josnica faptă a lui Vișan nu mai cunoștea margini.

— Trebuie sfâșiat în bucăți!

— Să-i legăm o piatră de gât și să-l aruncăm în Dunăre!

— Să-l spânzurăm!

— Să-i tăiem limba, nasul și urechile și așa să i-l trimitem înapoi lui Muscan! strigau haiducii, cuprinși de o mânie fără margini.

— Acum n-avem timp de pierdut cu el! zise Mihu Inimă de Leu. În noaptea aceasta trebuie să ne odihnim, pentru a nu ne face de râs mâine când ne vom măsura cu pandurii. Deocamdată legați-l bine pe ticălosul acesta și după ce ne vom înapoia, vom vedea ce facem cu el.

Haiducii îl legară cobză pe Vișan și-l aruncară în pivniță.

Pe urmă, conform poruncii căpitanului, toată lumea se duse să se odihnească.

*

*   *

După ce se lăsă amurgul, a doua zi, haiducii porniră la drum. Trecură Dunărea în bărci și pe țărmul celălalt găsiră caii de care aveau nevoie aduși acolo de Leonte, care fusese înștiințat prin unul din oamenii cu care plecase Dan Dragomir.

Haiducii merseră încet, în plimbare, deoarece n-aveau nicio grabă și spre miezul nopții ajunseră la locul hotărât.

La sosirea lor vitele și fuseseră închise în ocol, unde rumegau vesele, iarba de curând cosită.

Mihu Inimă de Leu cercetă bine terenul, apoi își împărți trupa în două. O parte, cea mai puțin numeroasă, o așeză în spatele ocolului sub conducerea lui Dan Dragomir. Cealaltă parte, cea mai mare, o luă cu el și o așeză în fața ocolului, peste drum, la vreo două sute de pași de ocol.

De-abia se așezaseră oamenii la locurile arătate fiecăruia când haiducul așezat de sentinelă dădu de știre că avangarda companiei de panduri se și ivise în zare.

După cât se părea, pandurii se simțeau foarte siguri de ei deoarece cântau veseli și nu luaseră nici cele mai elementare măsuri de precauție. Într-adevăr, numărul lor era atât de mare încât nimeni nu s-ar fi așteptat să se găsească cineva care să îndrăznească să se măsoare cu o companie întreagă de oameni înarmați până în dinți.

Comandantul pandurilor, căpitanul Guriotis era de puțin timp în Țara Românească. Fusese căpitan în armata Eteriei, pe urmă se dăduse cu rușii și aceștia îl numiseră căpitan de panduri. La început, el fusese trimis la Craiova. Acolo însă îi plăcuseră prea mult fetele frumoase și vinul și făcu câteva pozne în urma cărora boierii interveniră pe lângă domnitor, care-l mută la Măcin, ceea ce pentru Guriotis era același lucru ca și un surghiun. Chiar și acum, căpitanul Guriotis se gândea la frumoasele timpuri petrecute la Craiova și în gândul său îi blestema pe boierii care interveniseră să fie mutat din orașul lor.

Gândindu-se însă că avea de petrecut câteva zile în capitala țării, chipul i se însenină și hotărî ca aceste câteva zile să le petreacă numai într-un chef, pentru a-și scoate pârleala pentru cine știe câți ani până când i se va mai ivi din nou prilejul să mai scape din Măcin.

Căpitanul Guriotis vorbea tocmai despre frumoasele zile ce-i aștepta la București cu ofițerii companiei sale, locotenentul de neam bulgar, Paludoff și sublocotenentul Balaban, când deodată răsună înaintea lor, un răget înfricoșător.

Ofițerii se uitară speriați în direcția de unde venea răgetul acesta, urmat acum de alte răgete, tot atât de fioroase și nici nu-și dădură încă seama că la urma urmelor ce fel de răgete erau acestea când deodată zăriră trei limbi de foc înălțându-se în noaptea întunecoasă.

Caii pandurilor se opriră deodată și apoi începură să se ridice în două picioare, să necheze, să lovească speriați în vecinii lor și rândurile regulate ale companiei fură rupte producându-se o învălmășeală de nedescris.

În clipa următoare cele trei limbi de foc părură că se sting și noaptea redeveni întunecoasă. Întunericul nu ținu însă decât o singură secundă, căci îndată apoi gardul de vreascuri uscate, îmbibate cu rășină, luă foc în toată întinderea lui și în jurul ocolului se făcu o lumină ca în toiul zilei.

Odată cu ivirea din nou a flăcărilor răgetele izbucniră și ele și mai fioroase și mai înfricoșătoare decât la început. Răgetele celor douăzeci de vite cornute închise în ocolul care ardea ca focul iadului, spintecau liniștea nopții de vară. Sălbăticite cu totul de flăcări și fum, vitele alergau ca turbate de colo până colo, căutând să iasă pe undeva din brâul de foc ce le împresura, amenințând să le ardă de vii.

Urletele acestea, ca și mirosul de fum și flăcările care se înălțau spre cer, avură o înrâurire foarte curioasă și asupra cailor pandurilor. Caii aceștia, obișnuiți să-și ducă încet, în pas de plimbare, călăreții lor greoi, se simțiră deodată armăsari de pur sânge arab și începură dintr-odată să alerge ca niște cai de curse. Pandurii, treziți prin surpriză la această mișcare neașteptată, traseră brusc de hățuri și atunci caii începură să se învârtească în jurul lor propriu, rupând rândurile și pricinuind o mare învălmășeală.

Cai și călăreți se văzură deodată prinși într-un vârtej care devenea cu atât mai plictisitor cu cât picioarele animalelor ridicaseră nori de praf și din această pricină caii nechezau, călăreții se înăbușeau și încurcătura devenea și mai mare. Toată truda ofițerilor și a subofițerilor de a restabili din nou ordinea, rămase zadarnică, deoarece răgetele înfricoșătoare ale vitelor acoperea cu totul strigătele lor…

Cele douăzeci de animale adunate în ocolul destul de îngust pentru ele, alergau ca turbate de colo până colo,

dădeau din picioare, loveau cu coarnele străduindu-se să dărâme gardul pentru a-și putea salva viața. Flăcările mistuitoare se întindeau tot mai mult și când gardul fu cuprins în întregime de ele vitele se adunară în mijlocul ocolului, singurul loc unde deocamdată nu le putea ajunge focul. Firește însă că ocolul fiind strâmt, vitele care cădeau mai la margine nu puteau scăpa de flăcări și acestea, înnebunite de groază, căutară să-și croiască un drum prin împrejmuirea arzândă. Ele se repezeau ca turbate în fiecare gard, pe rând, reveneau însă și mai îngrozite în mijlocul ocolului, deoarece gardul de nuiele, așezat pe trei rânduri și legat bine laolaltă cu mușchi, rezista încercărilor lor. Cel de al patrulea gard însă, acela care dădea spre șosea, fiind mult mai slab, dintr-un singur rând de nuiele, cedă în curând apăsării animalelor înfuriate. Tinerele vlăstare de copaci începură să se îndoiască, iar când părți din gardul din fund se prăbușiră arzânde spre mijlocul ocolului, strâmtorând și mai mult locul liber încă de flăcări, animalele se repeziră cu ultima deznădejde în gardul din spre șosea, care, sub apăsarea lor disperată, fu culcat la pământ.

Prin deschizătura ivită în gard în chipul acesta vitele se năpustiră afară din ocol, călcându-se unele pe altele, culcând la pământ tot ce întâlneau în cale asemenea unor diavoli scăpați din focul gheenei.

În goana lor nebună, animalele scăpate din ocolul arzând măturară aproape cu desăvârșire mijlocul companiei de panduri.

Clipa următoare era menită însă să pricinuiască pandurilor o surpriză și mai neașteptată. Goana apocaliptică a vitelor nu luase încă sfârșit, când deodată porni câte o salvă de foc, din ambele părți ale șoselei.

Detunăturile răsunau una după alta, presărate fiind de strigăte, sălbatice. Pandurii nici nu se dezmeticiseră încă din surpriza pricinuită de goana vitelor înnebunite de

groaza focului, când iată că o nouă surpriză le fusese rezervată: un atac neașteptat.

De unde, din partea cui venea atacul acesta în miez de noapte?

Dar nici cailor nu le trebui mai mult. Gălăgia aceea de iad băgase groază în bietele animale, care se ridicară în două picioare sau alergau înnebunite unde vedeau cu ochii, aruncându-și călăreții la pământ.

Între timp și gloanțele care veneau din cele două părți ale șoselei pricinuiră mari pierderi companiei de panduri care se năucise cu desăvârșire. Și ceea ce era și mai uluitor, dușmanul nu putea fi văzut niciunde, ca și când gloanțele aducătoare de moarte ar fi venit de undeva de prin văzduh, trimise de spirite nevăzute.

Ofițerii pandurilor strigau din răsputeri, trudindu-se să refacă rândurile rupte. Truda lor însă rămase fără niciun rezultat, deoarece în învălmășeala aceea de nedescris, în loc ca pandurii și caii să-și revină în fire, își pierdură capul și mai mult. Strigătele lor avură efectul tocmai contrar: ele zăpăciră și mai mult, atât caii, cât și călăreții.

Gemetele pandurilor căzuți de pe cai și călcați în picioare, se amestecau cu înjurăturile ofițerilor, cu nechezatul cailor, cu detunăturile armelor și cu răgetele fioroase ale vitelor care alergau care încotro.

Iar când învălmășeala era în toi, sosi la fața locului și căruța în care erau transportați banii adunați din birurile de pe un an, în cele trei districte…

Când căruța cu lăzile de aur sosi la fața locului, copacii din marginea pădurii luară viață pe neașteptate și din mijlocul lor porni ca o volbură o ceată de călăreți.

Călăreții aceștia păreau niște făpturi supraomenești. Ei nu cunoșteau piedică în calea lor, treceau peste tot ce le ieșea în drum și strigătele lor sălbatice se auzeau chiar și prin gălăgia diabolică de pe șosea.

Într-adevăr, puteai crede că sunt călăreții iadului.

Pandurii nu-și veniseră încă în fire, când se și văzură atacați de acești cavaleri misterioși ai nopții. Oamenii căpitanului Guriotis erau preocupați de gândul de a se feri de vitele care năvăliseră din ocol și iată că acum trebuia să se apere și de această nouă primejdie: atacul cavalerilor nopții.

Dar pandurii, îngreunați de armele cu care fuseseră înarmați până în dinți, se mișcau greoi și până să apuce să se apere, călăreții îi și culcau la pământ, secerându-i întocmai ca pe niște spice de grâu.

În mijlocul sălbaticei încăierări, în mijlocul răgetelor vitelor cornute, al nechezatului de cai și al înjurăturilor ofițerilor, se auzea din când în când, câte un strigăt care le întrecea pe toate celelalte.

— Ura! Pe ei, băieți!

— Mihu Inimă de Leu e cu noi!

— Să tremure adunătura de străini!

Atât le trebui pandurilor.

Aflând că misteriosul agresor era Mihu Inimă de Leu, începură să tremure ca varga. Unicul gând al fiecăruia era să scape cât mai iute de acolo, ascunzându-se în desișul pădurii.

La auzul numelui căpeteniei de haiduci, pandurii se îngroziră atât de tare, încât pentru voinici nu mai era decât o jucărie să-i împrăștie pe toți ca pe niște potârnichi!

Și în vreme ce învălmășeala era în toi, iar lupta aceasta cerea ca tribut tot mai multe jertfe omenești, câțiva din oamenii lui Mihu Inimă de Leu puseră stăpânire pe căruța cu bani. După ce se încredințară că în lada din acea căruță se afla într-adevăr marea sumă de bani pe care o căutau, ei sfârșiră iute cu cei câțiva panduri, care păzeau comoara și pe urmă traseră căruța în pădure…

Mihu Inimă de Leu sosi și el îndată lângă căruța cu aur, lângă care îl găsi pe Dan Dragomir.

— Dane, zise el, așezați iute lada cu aur în căruța adusă de noi și porniți cu ea spre Dunăre, treceți apa și duceți-o la moară!

— Am înțeles, căpitane!

— Altcineva, urmă Mihu inimă de Leu, cu împărțirea poruncilor, se va urca pe capra căruței cu care a fost adus aurul până aici și va porni cu ea înapoi, pe drumul, pe care au venit pandurii, lăsând-o în părăsire, pe undeva. Prin aceasta vreau să-i păcălesc pe panduri, pentru că dacă celor refugiați prin pădure le-ar veni în minte să pornească în urmărirea noastră, să ia o direcție cu totul opusă aceleia pe care va porni lada cu aur în realitate.

— Bine, căpitane!

— Ceilalți tovarăși vor veni cu mine, pentru a-i fugări puțin pe panduri. După ce-i vom fi alungat de prin apropiere, ne vom înapoia și noi la moară.

— Am înțeles, căpitane!

— Atunci, ura, înainte! tună vocea lui și porni ca o furtună în fruntea voinicilor săi, pentru șa-i alunga pe panduri.

Aceștia fugeau mâncând pământul.

Chiar și numai numele lui Mihu Inimă de Leu fusese îndeajuns pentru a băga groaza în ei, dar încă acum, când îl vedeau venind spre ei, asemenea unui uragan menit să culce la pământ tot ce întâlnea în calea sa?

Cristache Roată, care luase și el parte la bătălie, constată cu uimire că pandurii nu mai erau acum nici pe departe atât de gălăgioși ca cu câteva zile mai înainte în cârciuma din Măcin.

Unul fugea mai deznădăjduit decât celălalt și fără îndoială că, dacă ar fi fost vorba să treacă la atac, niciunul n-ar fi dat pinteni cailor, cu atâta râvnă, ca acum.

În fața acestei fugi fără pereche, Mihu Inimă de Leu, socoti că urmărirea era zadarnică, deoarece în niciun caz pandurii nu se vor mai gândi să pornească pe urmele lui, pentru a-i lua înapoi comoara. De aceea, la o cotitură a

drumului el își opri voinicii și apoi porni spre Dunăre pentru a se întoarce la moară, așa după cum vorbise cu Dan Dragomir.

Dar pandurii, în credința că Mihu Inimă de Leu se găsește tot pe urmele lor, continuară să fugă. Și fugiră, fugiră multă vreme, până când în cele din urmă unul din ei își luă inima în dinți și își întoarse capul. Atunci de-abia observară pandurii că urmăritorii nu mai erau niciunde.

Făcând aceasta constatare răsuflară ușurați cu toții și nu știau cum sări mulțumească lui Dumnezeu că-i scăpase din ghearele atât de temutului Mihu Inimă de Leu.

Îi apuca groaza chiar și numai când se gândeau la soarta ce i-ar fi așteptat dacă ar fi căzut în mâinile temutului căpitan de haiduci. Cunoșteau doar prea bine faima care umbla despre obiceiul lui Mihu Inimă de Leu de a-și trage în țeapă dușmanii care îi cădeau în mânai

Pandurii se opriră deci și începură să se sfătuiască asupra celor ce aveau de făcut. Tocmai pe când discuția era în toi, din pădure ieși la iveală un om plin de sânge și de praf speriat de moarte, cu hainele rupte și care de-abia se mai putea târî pe picioare. Pandurilor le trebui multă vreme spre a recunoaște în această făptură vrednică de plâns pe căpitanul Guriotis, comandantul lor.

— Domnule căpitan, pentru numele lui Dumnezeu, dar ce s-a întâmplat cu dv.? întrebă unul din subofițeri, într-adevăr speriat la vederea halului în care se găsea comandantul său.

Căpitanul Guriotis era cam mucalit și nu se sfia să râdă nici chiar atunci când situația era dintre cele mai primejdioase.

— Ce s-a întâmplat cu mine? repetă el, cu un zâmbet amar. Mai întâi, calul mi s-a speriat și m-a trântit la pământ, după aceea au trecut peste mine câteva vite sălbăticite de priveliștea focului, iar una din ele își vârî cornul sub mine și mă zvârli de credeam că m-am transformat într-o rândunică care zboară. Cu chiu cu vai

m-am ridicat de la pământ, dar în aceeași clipă unul din haiduci îmi trânti în cap un pat de pușcă de rămăsei lungit, Dumnezeu știe cât timp. Încolo nu mi s-a întâmplat nimic!

După ce-și povesti pățania nu tocmai plăcută, căpitanul Guriotis se interesă de soarta companiei sale și porni înapoi pentru a-și aduna oastea împrăștiată.

El găsi nenumărați morți și răniți și foarte puțini panduri loviți mai ușor, care se ascunseseră de haiduci prin pădure și scăpară astfel cu viață.

Dar adevărata surpriza pentru căpitanul Guriotis fu numai atunci când căruța cu lada cu aur nu fu găsită niciunde.

— Mii și mii die draci! exclamă el, amărât. Nu cumva ne-au furat comoara ce ne-a fost încredințată?

Dar în curând trebui să-și dea seama că planul atacului lui Mihu Inimă de Leu nu avusese decât un singur scop, prădarea aurului ce-i fusese încredințat și că temutul căpitan de haiduci își atinsese pe deplin scopul acesta.

Căpitanul pandurilor se înfuria văzând cu ochii, tot mai mult. Puțin îi păsa acum de rănile pe care le primise, mintea lui nu mai rumega decât un singur gând: reintrarea în posesia lăzii cu aur, fără de care putea fi încredințat că niciodată nu va mai fi înaintat și toată viața lui va rămâne la Măcin și căpitan.

— Trebuie să punem mâna pe căruța cu bani! Înainte! se auzi glasul lui poruncitor.

Pandurii n-aveau nicio tragere de inimă de a se măsura cu temutul vrăjmaș, mai ales după ce avuseseră prilejul să se încredințeze cu proprii lor ochi de puterea și iscusința oamenilor lui Mihu Inimă de Leu. Șovăirea lor nu întârzie să fie observată de căpitanul Guriotis, care încercă să-i îmbărbăteze:

— Nu trebuie să vă temeți, căci acum nu ni se mai poate întâmpla o surpriză ca aceea din trecut. Nu încape nicio îndoială că haiducii nu pot fi prea numeroși. Afară de aceasta, căruța cu banii era îndeajuns de greoaie pentru a-

i împiedica pe bandiți de a înainta prea iute cu ea. Dacă dăm pinteni cailor nu se poate să nu-i ajungem din urmă.

— Dar de unde putem știi noi, încotro a luat-o? întrebă locotenentul, care încă de la începutul luptei, se cățărase într-un copac și așteptase tremurând acolo sfârșitul bătăliei și de unde nu se coborâse, decât numai după ce se încredințase că niciun haiduc nu se mai găsește prin apropiere.

— Nu ne va fi greu să aflăm aceasta, răspunse căpitanul Guriotis, deoarece urmele roților căruței noastre se pot deosebi cu ușurință, de orice altă urmă de căruță, din pricină că fiind mult mai grea, lasă urme mult mai adânci pe șosea.

Cu aceste cuvinte el se îndepărtă puțin de locul unde se găseau pandurii, ai căror cai șterseseră orice urma pe șosea și în curând strigă mulțumit:

— Am găsit-o!

Ceilalți alergară și ei acolo și se încredințară că Guriotis avea dreptate.

— Așa este!

— Asta e urma căruței noastre! întăriră și ei.

Căpitanul Guriotis zise atunci:

— Pe cai și după ei!

În câteva clipe pandurii săriră în șea și căpitanul Guriotis îi duse într-o goană atât de mare încât în curând se și zări turnul bisericii din cel dintâi sat.

— Îndată vom fi acolo! zise atunci unul din ofițeri.

— Dar oare să fie cu putință, întrebă căpitanul Guriotis, ca Mihu Inimă de Leu să se fi ascuns în satul acesta?

— În ținutul acesta toate sunt cu putință, răspunse al doilea ofițer.

Atunci pandurii dădură pinteni cailor pentru a ajunge cât mai iute în satul unde nădăjduiau să dea peste temutul căpitan de haiduci. Dar n-apucară să intre în sat, deoarece chiar la marginea lui dădură peste o mulțime de țărani adunați laolaltă.

— Ce să mai însemneze și asta? întrebă căpitanul Guriotis.

— Te pomenești că au pus mâna pe bandiți!

— Atunci să ne grăbim!

În câteva minute ajunseră și ei la fața locului și spre nețărmurita lui uimire, căpitanul Guriotis recunoscu într-adevăr în mijlocul sătenilor adunați acolo căruța cu care transportase aurul ce-i fusese încredințat.

În schimb, lada de fier, în care se găsea birul adunat din cele trei districte, nu era niciunde și nimeni nu se găsea pe capra cărații.

— Unde este primarul? strigă căpitanul Guriotis.

Un om mai în vârstă se desprinse atunci din mijlocul țăranilor.

— Eu aș fi acela.

— Unde este vizitiul acestei căruțe? întrebă Guriotis, poruncitor.

— Tocmai asta am vrea sa știm și noi!

— Dar cum a ajuns căruța aceasta aici?

— Și asta am fi tare curioși să știm!

Căpitanul Guriotis își pierdu răbdarea și se răsti furios la primarul, care de altfel nu prea îl avea la inimă pe fostul eterist:

— Să-mi spuneți îndată, unde se găsește Mihu Inimă de Leu!

Primarul zâmbi.,

— Și asta am fi curioși să știm! răspunse el, fără să-și piardă cumpătul. Mai ales că și noi am avea oarecari socoteli de încheiat cu el!

— Dar căruța aceasta a fost prădată de Mihu Inimă de Leu! tună căpitanul pandurilor.

— Asta nu mă miră.

— Și atunci trebuie să fie aici!

— De ce să fie aici!

— Fiindcă aici am găsit căruța…

— Căruța a fost găsită aici fără stăpân de către săteni și tocmai de aceea m-au chemat oamenii, pentru a lua cunoștință de ea pe cale oficială. Asta s-a întâmplat. Celelalte nu mă mai interesează pe mine! Eu trebuie să aștept ca stăpânul căruței să vină pentru a și-o lua în primire.

Cu aceste cuvinte făcu stânga împrejur și-l lăsă acolo pe căpitanul Guriotis, care încetul cu încetul începu să întrezărească adevărul.

Fără îndoială că Mihu Inimă de Leu trimisese căruța aceasta goală anume aici, pentru a-i păcăli și pentru ca el să poată fugi cu prada, pe alt drum, fără nicio primejdie de a fi descoperit.

Pe de o parte căpitanului Guriotis îi era grozav de rușine de a fi fost păcălit într-un chip atât de simplu, pe de altă parte era nespus de furios pe aceia care își bătuseră joc de el, făcându-l de râsul lumii.

Acum nu știa de ce să se apuce mai iute. El stătea nehotărât lângă căruța ușurată de prețiosul său cuprins, spre bătaia de joc a sătenilor.

După aceea schimbă câteva cuvinte cu locotenentul său și pe urmă dădu porunca:

— Înapoi, la Galați!

Un nor de praf se ridică în urma pandurilor care goneau din răsputeri, pentru a ajunge cât mai iute la Galați. În câteva minute apoi după sosirea pandurilor în portul dunărean toată lumea nu mai vorbea decât despre noua și neînchipuita ispravă a lui Mihu Inimă de Leu.

— Mihu Inimă de Leu a furat birul pe un an din trei districte!

Căpitanul se îndreptă spre isprăvnicie unde-l caută pe Arcadie Costescu, ispravnicul Galaților.

În curând el se și găsi în fata ispravnicului Galaților care-l primi cu nețărmurită nedumerire:

— Căpitane Guriotis, d-ta aici? Nu cumva s-a întâmplat vreo nenorocire?

— Mi-au furat lada cu bani!… Încolo nu s-a întâmplat nimic!

Arcadie Costescu sări de pe scaun, cu fața aprinsă de mânie.

— Ce vorbești? strigă el. Ți-au furat banii care ți-au fost încredințați și d-ta mai îndrăznești să faci glume pe chestiunea aceasta? Este de necrezut ceea ce-ți îngădui d-ta, căpitane Guriotis!… Dar la urma urmelor, cum a fost cu putință așa ceva, când transportul de aur era însoțit de o întreagă companie de panduri?

— Așa este și totuși s-a întâmplat!

— Dar cum se tălmăcește una ca asta, domnule căpitan?

— Tălmăcirea este foarte simplă: Mihu Inimă de Leu!

Ispravnicul Galaților păli, când auzi pomenindu-i-se numele căpeteniei haiducilor.

— Mihu Inimă de Leu? repetă el, ca și când n-ar fi fost sigur de ceea ce auzise.

— Da! El!

— Ești sigur de ceea ce spui?

Căpitanul pandurilor începu să râdă.

— Dacă sunt sigur de ceea ce spun?… Priviți vă rog urma lăsată pe țeasta mea de patul de pușcă al unuia din oamenii săi.

— Dar asta este îngrozitor!

— Și eu sunt de aceeași părere, cu atât mai mult cu cât eu am luat parte personal la această luptă nocturnă unde mi-am pierdut o parte din oamenii mei.

Arcadie Costescu umbla de colo până colo prin odaie fără să-și găsească locul. Enervarea ispravnicului Galaților ajunsese la culme. Vestea adusă de căpitanul Guriotis întrecea tot ce și-ar fi putut închipui.

Atât de mare să fie puterea acestui Mihu Inimă de Leu, încât nici chiar o companie de panduri, înarmați până în dinți, să nu fie în stare să-i țină piept?

Căpitanul pandurilor îi adresă cuvântul în mai multe rânduri dar vorbele treceau pe lângă urechile ispravnicului

ca și când nici n-ar fi fost rostite. Căpitanul Guriotis renunță de a se mai adresa lui Arcadie Costescu și apropiindu-se de fereastră se uită în piața din fața isprăvniciei unde o mare mulțime de oameni se adunase în jurul pandurilor săi.

Pandurii dădeau amănunte, fără îndoială despre noua ispravă a lui Mihu Inimă de Leu și gălățenii ascultau cu gura căscată povestirile pandurilor care aveau tot interesul să înflorească întâmplările.

Căpitanul Guriotis era cufundat cu totul în privirea gesticulărilor oamenilor săi. Din cufundarea aceasta îl trezi deodată un zgomot surd.

Își întoarse capul iute.

Ispravnicul Galaților se prăbușise la pământ și acum zăcea întins pe podea cu fața în jos.

— Jupân ispravnic! strigă căpitanul pandurilor, speriat.

Niciun răspuns.

Guriotis sări lângă el, se trudi să-l ridice și cu multă greutate îl târî până la fotoliu.

— Jupân ispravnic! strigă el atunci pentru a doua oară.

Dar nici de data aceasta nu primi niciun răspuns. Ispravnicul Galaților, Arcadie Costescu, rămăsese țeapăn, cu ochii sticloși în fotoliul în care îl așezase căpitanul pandurilor.

Ofițerul tresări.

Nu-și putea închipui ce se întâmplase, cum se întâmplase.

El ieși din biroul ispravnicului, alarmă toți funcționarii isprăvniciei și trimise în grabă după doctor, care în curând și veni.

Dar până să vină doctorul, trupul lui Arcadie Costescu se răcise cu desăvârșire.

Doctorul nu mai avu altceva de făcut decât să constate moartea.

— S-a enervat prea tare, zise doctorul, și a murit în urma unui atac de inimă!

Cuvintele doctorului fură primite cu adâncă consternare și în câteva minute toți gălățenii știau că Arcadie Costescu, ispravnicul districtului, murise.

În vremea aceasta, căpitanul Guriotis arătă spre trupul neînsuflețit al ispravnicului și le zise, celor de față:

— Iată cea mai nouă ispravă a lui Mihu Inimă de Leu!

CAPITOLUL 104
Fata colonelului Ispirescu

Cititorii noștri își mai aduc aminte că, luându-și însărcinarea de a o scăpa pe Mioara Comăneanu din Schitul Sfintei Treimi, Smaranda fusese nevoită să se lase să fie însoțită și de Stanca, deoarece așa voise Mihu Inimă de Leu.

Pe Smaranda însă, țiganca o încurca grozav, deoarece ea avea alte planuri cu Mioara Comăneanu decât acelea cu care o însărcinase căpetenia haiducilor și tocmai de aceea, de îndată ce ajunse în satul din apropierea schitului căută să se descotorosească de ea.

Vicleana fată de morar izbuti chiar să arunce bănuiala unui furt în spinarea naivei Stanca, așa că țiganca se văzu târâtă la primărie, iar de-acolo trimisă la Galați sub supravegherea a doi panduri care o vârâră în temniță.

Sărmana Stanca își strigase nevinovăția, plânse, se împotrivise din răsputeri dar totul fusese în zadar. Basmaua cu floricele roșii fusese găsită în desagii ei așa că orice tăgadă era în zadar, vinovăția ei părea dovedită.

Așa că, nefericita copilă auzi deodată închizându-se în urma ei ușa grea de fier a temniței în una din celulele căreia rămăsese singură.

Lacrimile îi curgeau șiroaie, dar în zadar plângea, în zadar lovea cu pumnii ei micuți în ușa de fier a celulei: pentru aceia care apucau să intre odată în temniță nu mai exista înapoiere la libertate decât numai după ispășirea pedepsei.

Odată însă ușa celulei sale tot se deschise. Era paznicul, care venise pentru a o duce în fața comandantului închisorii care se hotărâse să-i ia interogatoriul.

Stanca își spuse păsul, își strigă nevinovăția, dar cuvintele ei nu prea găsiră crezare la omul acesta obișnuit de a avea a face numai cu hoți și ucigași care știau să mintă de înghețau apele.

— Dar dacă nu tu ai furat basmaua, cum de a fost găsită în desagii tăi? o întrebă comandantul închisorii.

La această întrebare Stanca nu mai avea răspuns. Ea se uita țintă înaintea sa și numai într-un târziu îngână, cu glasul înăbușit de lacrimi:

— Nu știu… Nu știu… Poate că cineva mi-a vârât-o în desagi!

Comandantul închisorii începu să râdă.

— Tare proastă mai ești fată! zise el. Cum îți închipui tu că cineva fură o basma pentru a o băga în desagii altuia? Crezi tu că este în lumea asta vreun nebun care să facă așa ceva?

— Nu știu cum s-a întâmplat…

— Ar fi mult mai bine să mărturisești adevărul căci atunci pedeapsa îți va fi mai. ușoară.

— N-am ce să mărturisesc!

— Nu ai? Cum să nu ai, dar nu vrei! Ești a dracului și încăpățânată ca toți țiganii! Dar nu te teme că te vom face noi să…

Comandantul închisorii se opri deodată. Pe chipul lui era întipărită o mirare fără margini și ceea ce urmă, avu darul s-o uimească tot atât de mult și pe Stanca.

Privirea comandantului închisorii rămăsese ațintită pe medalionul pe care Stanca îl purta la gât.

Stanca observă și ea ținta privirilor comandantului închisorii și se uită și ea, nedumerită, la medalion.

— Fată, strigă deodată comandantul închisorii, vădit impresionat, ce este cu medalionul acela de pe gâtul tău?

— O, medalionul acesta îl am de multă vreme, răspunse Stanca, temându-se că acum o vor învinui că și acesta este de furat.
— Dar cum a ajuns la tine?
— Nu știu. Îl port de pe vremea când nu ajunsesem încă printre țigani.
— Ce spui?
— Că-l port încă, de pe vremea când nu ajunsesem printre țigani.
— Cum?!… Tu nu ești țigancă?
— Nu!
— Dar atunci ce cauți printre țigani? Căci portul tău te arată a fi țigancă? Cum ai ajuns la ei?
— De aceasta nu-mi mai reamintesc, deoarece pe vremea aceea eram foarte mică. Mai târziu însă am auzit că aș fi fost furată.
— Da… da… strigă comandantul închisorii, cu înfrigurare crescândă. Te-au furat și eu știu chiar și…
Deodată însă se răzgândi și nu mai urmă.
— De ce nu vorbiți? De ce nu spuneți ceea ce ați început să spuneți? întrebă fata mirată.
Comandantul închisorii întinse mâna după medalion.
— Ai putea să te desparți de medalionul acesta pentru câteva zile? întrebă el.
— Acesta este talismanul meu, răspunse fata, cu ochii înlăcrimați, până acum nu m-am despărțit niciodată de el. Chiar și țiganii m-au lăsat să-l port.
— Tocmai acum cred că-ți va aduce noroc! De altfel ți-l cer pentru binele tău!
Stanca rămase pe gânduri câteva clipe apoi se hotărî deodată și luându-și de pe gât medalionul prins de un lănțișor subțire de aur, i-l întinse comandantului închisorii.
— Așa! zise comandantul închisorii, vârând medalionul în buzunar. Acum te vei înapoia în celula ta și vei aștepta ce va urma. Cred că în decurs de câteva zile, soarta ta se

va schimba cu totul. Ea va lua o întorsătură foarte ciudată pentru tine!

Ajuns acolo, scoase medalionul din buzunar, se uită îndelung la el și își frecă mâinile, mulțumit.

După aceea o conduse el însuși pe fată până la celulă, încuie ușa bine peste ea, apoi se întoarse în biroul său.

— Așa! Mi se pare că această întâlnire neașteptată îmi va aduce o frumoasă sumă de bani!

Se mai uită odată cu luare aminte la micul giuvaer și mormăi, încântat:

— Așa este, nu mai încape nicio îndoială! Pe medalion este săpat blazonul familiei Ispirescu și când colonelul Ispirescu va afla aceasta, va înnebuni de bucurie... Sunt cincisprezece ani de când își caută fata pierdută și a făgăduit o răsplată împărătească aceluia care va izbuti să-l pună pe urmele fiicei sale. Răsplata aceasta mi se va cuveni mie.

*
* *

În casa părăsită din pădurea Gura Dracului, Grigore Muscan se gândea cu nerăbdare la Vișan și Tanța. Oare planul celor doi va fi izbutit? Ar fi vrut să audă odată vestea fericită că Mihu Inimă de Leu, dușmanul lui de moarte, nu se mai găsește printre cei vii. Dar asasinii trimiși pentru săvârșirea mârșavei fapte nu dăduseră încă niciun semn de viață.

Cu toate acestea Grigore Muscan nu se neliniștea, spunându-și că, pesemne, nu se ivise încă niciun prilej prielnic pentru săvârșirea faptei și fără îndoială că de aceea nu se înapoiaseră încă. De altfel, el nu se îndoia nicio singură clipă de izbândă. Îl știa pe Vișan un om hotărât și curajos și avea toată încrederea și în Tanța.

În vreme ce mintea lui Grigore Muscan era frământată de aceste gânduri ușa odăii sale se deschise deodată și în pragul ei se ivi Dochița Bănuț.

Muscan se întoarse furios spre fata de boier, care de câteva zile căzuse în dizgrație înaintea lui. Între timp el cunoscuse o fată ușuratică din fire, de fel din satul Gura Dracului și pe aceea o adusese în ascunzătoarea sa. De când pusese fata aceasta piciorul în casa părăsită din pădure, Muscan nici nu se mai uita măcar la fiica boierului Petrache Bănuț.

— Ce cauți aici? întrebă el răstit, când o văzu ivindu-se în pragul ușii.

În ochii fetei de boier se putea citi și ură și durere.

— Nu mai pot îndura viața aceasta! exclamă ea. Și tata mai ales, nu mai poate suporta viața de care are parte aici! Te rog, te implor, lasă-ne să plecăm de aici.

Grigore Muscan îi râse în față, batjocoritor.

Dochița însă urmă, deznădăjduită:

— Vai, dacă l-ai vedea pe tata!… Numai pielea și osul a mai rămas din el și dacă-l mai ții aici, multă vreme, fără îndoială că se va prăpădi!

La auzul acestor cuvinte Muscan tresări.

— Ce spui?… strigă el. Se va prăpăd!? Asta nu mi-ar fi tocmai pe plac, deoarece atunci n-aș mai putea lua pentru el… preț de răscumpărare.

Vorbele fetei îl puseră pe gânduri.

Coborî el însuși în pivnița casei din pădure pentru a se încredința personal de starea boierului Petrache Bănuț. Într-adevăr, mândrul boier era într-o stare vrednică de plâns. El zăcea pe un mănunchi de paie în pivnița aceea umedă și gemea dureros.

Grigore Muscan își dădu seama că Dochița avea dreptate. Zilele boierului Petrache Bănuț erau numărate și dacă murea acolo, atunci pierdea un bun preț de răscumpărare. Până atunci nici nu voise să audă de punerea în libertate a prizonierilor săi. Acum însă, când nimic nu-l mai lega de Dochița și când își dădu seama că boierul e pe ducă, hotărî să le dea drumul, firește însă că numai în schimbul unei sume corespunzătoare de bani.

De aceea se înapoie la Dochița și-i comunică planul său.

— Bine, zise el, vă voi lăsa să plecați…

Strigătul de bucurie al Dochiței îl întrerupse în mijlocul frazei…

— …dacă vei îngriji de un preț de răscumpărare care să-mi convină, urmă Muscan.

— Îți dau tot ce-mi vei cere.

— Tot?!… Ce spui? Mie însă nu-mi treime mai mult decât prețuiți voi.

— Cât vrei?

Grigore Muscan se gândi puțin, apoi răspunse:

— O mie de galbeni!

Dochița primi târgul fără să clipească din ochi cu toate că suma era aproape fabuloasă.

— Dă-mi hârtie și cerneală. Voi scrie câteva rânduri, în schimbul cărora administratorul moșiei Piatra Seacă îți va plăti suma dorită.

Grigore Muscan deveni foarte curtenitor, ca prin farmec. El aduse în grabă cele necesare pentru întocmirea scrisorii și i le dădu Dochiței. Aceasta așternu pe hârtie câteva rânduri și i le înmână apoi lui Muscan.

Căpetenia bandiților citi scrisoarea, apoi o îndoi și o vârî în buzunar.

— Bine, zise el, dând din cap, chiar în decursul zilei de astăzi voi porni la drum spre Piatra Seacă. De îndată ce voi fi primit banii, mă voi înapoia și atunci veți fi liberi.

— Grăbește-te, însă, îl mai rugă Dochița, deznădăjduită, căci drumul până acolo e lung și mi-e teamă să nu te înapoiezi prea târziu.

*

*   *

Două zile după ce comandantul închisorii din Galați făcuse știuta descoperire mulțumită medalionului pe care Stanca îl purta la gât, se înapoie la Galați și colonelul Ispirescu comandantul suprem al dorobanților și al pandurilor din împrejurimi. Colonelul Ispirescu era una din notabilitățile cele mai de seamă ale orașului. Toată lumea îl iubea și-l stima pe bătrânul soldat, a cărui durere era cunoscută de toți: cu cincisprezece ani mai înainte o ceată de țigani vagabonzi îi răpise fata și de atunci toate cercetările de a-i da de urmă rămaseră fără rezultat.

Acum, după ce colonelul se înapoiase din capitala țării, comandantul închisorii se duse îndată la casa pe care colonelul Ispirescu o locuia singur.

— Nu se poate vorbi încă cu domnul colonel, îi spuse unul din servitori, comandantului închisorii, deoarece de-abia a venit acasă și este obosit.

— Nu poate fi atât de obosit, răspunse comandantul închisorii, dându-și însemnătate, ca să nu vrea să asculte vestea pe care i-o aduc eu.

— Îmi pare rău, dar nu pot călca porunca ce mi-a fost dată!

— Nu fii încăpățânat, băiete și du-te de-i spune domnului colonel că trebuie să-i vorbesc într-o chestiune de foarte mare însemnătate.

Până în cele din urmă servitorul tot se lăsă convins și peste câteva minute Gheorghe Melinte, comandantul închisorii, se găsea în fața colonelului.

— Domnule colonel, începu Melinte să îngâne, am pentru dv. o veste senzațională…

— Să auzim! răspunse colonelul Ispirescu, liniștit.

— În clipa de față, închisoarea Galaților adăpostește o fată pe gâtul căreia am găsit acest medalion!

Cu aceste Cuvinte el îi înmână colonelului micul giuvaer.

Colonelul Ispirescu luă medalionul și se uită la el. Dar în clipa când îl privi, sări de pe scaun, lacrimile îl podidiră și în prada unei bucurii de nedescris, exclamă:

— Fata mea, copila mea…

După aceea se apropie de Melinte și-i zise:

— Du-mă acolo, numaidecât! Vreau s-o văd!

— La ordin, domnule colonel!

Peste câteva minute amândoi părăsiră casa în prada unei mari înfrigurări. Pe drum, comandantul închisorii îi povesti colonelului împrejurările în care Stanca ajunsese în temniță, precum și cele istorisite de fată.

Cei doi bărbați mergeau ca urmăriți de tâlhari și în curând ajunseră la clădirea închisorii. Gheorghe Melinte luă cheile la sine și coborî spre celule, urmat de colonelul Ispirescu care ardea de nerăbdare de a-și revedea copila pierdută cu cincisprezece ani în urmă.

Comandantul închisorii vârî cheia în broască, o învârti de două ori, deschise ușa și… rămase încremenit.

Celula era goală.

— Unde este fata? strigă colonelul Ispirescu, îndurerat.

Comandantul închisorii se uită speriat în jurul său și privirea-i rămase ațintită asupra ferestrei ale cărei zăbrele tăiate arătau drumul pe unde evadase Stanca.

Pe urmă, ochii-i înspăimântați căzură pe o bucățică de hârtie ce zăcea pe pământ.

Gheorghe Melinte se aplecă și o ridică.

Când își aruncă privirea pe ea, începu să tremure de groază, dar și de mânie.

Peste o clipă întinse hârtia colonelului și zise:

— Rândurile acestea tălmăcesc toată enigma!

Colonelul Ispirescu citi cu înfrigurare următoarele cuvinte care erau scrise pe bucata de hârtie:

„Stanca a fost aruncată în temniță pe nedrept, de aceea am eliberat-o!

Mihu Inimă de Leu”

*

*   *

Copleșit de durere, colonelul Ispirescu se prăbuși pe patul de lemn al celulei și lacrimile îi curgeau șiroaie din ochi.

Colonelul Ispirescu nu renunță la nădejdea de a-și regăsi fata și luă măsurile cele mai întinse pentru a da de urma prizonierei care dispăruse din temnița Galaților în împrejurări atât de tainice.

În piața cea mare, un funcționar al primăriei urmat de un toboșar, dădea tocmai amănunte asupra celei dispărute, descriind-o cum arăta și ca înfățișare. Funcționarul aducea la cunoștința cetățenilor că pentru informații mai amănunțite, doritorii urmau să se intereseze la Gheorghe Melinte, comandantul închisorii Galaților, iar pe urmă anunță și vestea senzațională: Un premiu de cinci sute de galbeni pentru acela care va aduce fata înapoi.

— Cinci sute de galbeni! O adevărata avere! se gândiră toți aceia care auziră strigarea și printre aceștia se găsea și Grigore Muscan, care în drum spre Piatra Seacă, se mai abătuse puțin și pe la Galați.

Tocmai trecea prin piață când auzi sunetul tobei și curiozitatea îi făcu să se oprească odată cu ceilalți trecători spre a auzi despre ce este vorba. Iar când auzi, plescăi din limbă, mulțumit.

— Încă cinci sute de galbeni, lângă cei o mie din Piatra Seacă, nici n-ar fi tocmai atât de rău! își zise el. Trebuie să fac rost de ei!

Și fără a mai sta mult pe gânduri și porni spre închisoare, pentru a lua de la Gheorghe Melinte „informațiuni mai amănunțite”. Comandantul închisorii turba de mânie din pricina evadării fetei, care-l făcuse să piardă cinci sute de galbeni,

O sumă cu care ar fi putut trăi fără nicio grijă, până la capătul vieții. Melinte nu căută să-și ascundă necazul, nici chiar de Grigore Muscan, care i se prezentase spre a-l ruga să-l lămurească pe deplin în chestiunea dispariției fetei colonelului Ispirescu.

Grigore Muscan cunoștea oamenii îndeajuns, pentru a-și da seama îndată că avea de a face cu un om a cărui lăcomie de bani nu cunoștea margini.

De aceea, când discuția lămuritoare era în toi, Muscan se adresă deodată comandantului închisorii cu următoarele cuvinte:

— Dv. plângeți pierderea celor cinci sute de galbeni! Eu însă sunt de părere că dacă ai pierdut un topor, e bine să te mulțumești și numai cu regăsirea coadei de topor, dacă întreg nu-l mai poți avea înapoi. Așa că, vă întreb, dacă în locul celor cinci sute de galbeni pierduți nu v-ați mulțumi și numai cu două sute cincizeci?

Gheorghe Melinte se uită nedumerit la străinul din fața sa.

— Nu te înțeleg, bâigui el.

— Și cu toate acestea e foarte simplu. Eu vă propun să împărțim pe din două cei cinci sute de galbeni.

Chipul comandantului închisorii se însenină, deodată.

— Cum, știi unde se găsește fata?

— Fără îndoială că undeva trebuie să se găsească!

— Dar cum vrei să pui mâna pe ea?

— Mai întâi vă rog să-mi răspundeți dacă vă învoiți să împărțim premiul?

— Mă învoiesc, mă învoiesc! răspunse comandantul închisorii, cu grabă, căci doar nici două sute cincizeci de galbeni nu sunt de disprețuit!

— Cred și eu! Îți ajung să trăiești o viață întreagă fără să te mai sinchisești de ziua de mâine!

— Dar de unde vrei să scoți fata?

— Asta este treaba mea!

— Așadar tot știi unde se găsește? zise comandantul închisorii bănuitor. Nu cumva faci și d-ta parte din banda lui Mihu Inimă de Leu?

Grigore Muscan începu să râdă și ridică mâna dreaptă în semn de jurământ.

— Jur că în lumea aceasta Mihu Inimă de Leu n-are un dușman mai înverșunat ca mine!

— Dar fata… fata… ce este cu ea? întrebă Melinte cu înfrigurare.

Grigore Muscan se aplecă spre urechea comandantului închisorii și-i șopti:

— Dv. nu trebuie decât să faceți ceea ce vă spun eu. Voi aduce aici o fată care va ști ce trebuie să facă. *Dv. nu trebuie decât să adeveriți că ea este fata care a evadat din închisoarea Galaților!*

Gheorghe Melinte îngălbeni. Simțământul onoarei se revoltă în el și strigă ca scos din fire:

— Ticălosule, cum îndrăznești să-mi propui mie, comandantul închisorii Galaților, un târg atât de josnic? Nu te temi că te arestez chiar acum și nu mai scapi de aici câte zile vei avea?

Dar Grigore Muscan nu-și pierdu cumpătul și răspunse foarte liniștit:

— Că mă arestezi și mă bagi la închisoare nu mă tem, deoarece nimeni n-a auzit ce ți-am spus, așa că nu poți dovedi învinuirea pe care mi-ai aduce-o. Iar ca să te folosești de puterea pe care o ai și să nu mă mai lași să plec de aici nu prea cred că-ți dă mâna s-o faci acum, când și așa ești cam deochiat în urma fugii fetei din închisoarea pe care o conduci. Pe urmă, la ce ți-ar folosi să ai cu un prizonier mai mult aici și cu două sute cincizeci de galbeni mai puțin în pungă?

Simțământul de cinste al lui Gheorghe Melinte nu rezistă acestei argumentări. După o scurtă răzgândire, el îi întinse mâna lui Muscan și-i zise:

— Ne-am înțeles!

— Știam că nu vei da cu piciorul la singurul prilej de a deveni un om bogat! răspunse Grigore Muscan.

După aceea căpetenia banditilor își luă rămas bun de la comandantul închisorii căruia nici prin minte nu-i trecea cu cine se întovărășise:

— Peste câteva zile mă voi înapoia și atunci vom împărți frățește, cei cinci sute de galbeni.

CAPITOLUL 105
Victima lui Muscan

După plecarea lui Grigore Muscan spre Piatra Seacă pentru a încasa prețul de răscumpărare pentru eliberarea boierului Petrache Bănuț și a fiicei sale, Dochița, cei rămași în casa părăsită din pădurea Gura Dracului se ținură numai de chefuri și petreceri. Grigore Muscan nu ținea niciun fel de disciplină printre oamenii săi, tocmai pentru a-i face pe aceștia să li se pară și mai bun traiul pe care-l duceau la el, în comparație cu acela de care avuseseră parte pe vremea când erau sub căpitănia lui Mihu Inimă de Leu. Cu toate acestea, bandiții nu-și prea făceau de cap și din obișnuință observau toate poruncile pe care li le dădea Muscan, căpitanul lor. Acum însă, când Grigore Muscan și cu însoțitorii săi părăsiseră ascunzătoarea pentru a se duce la Piatra Seacă, tovarășii săi rămași acasă uitară iute de toate poruncile căpitanului și-și dădură în petec. Grigore Muscan nici nu părăsise încă hotarul moșiei Gura Dracului că oamenii săi și dădură cep unui butoi cu vin furat nu de mult din pivnițele Schitului Sfintei Treimi.

Din clipa aceea apoi, petrecerea ținu zi și noapte. Bandiții chefuiau și chiuiau atât de strașnic încât ferestrele casei părăsite păreau că se vor sparge din moment în moment. În zadar căuta Gavrilă Ticuș, pe care Muscan îl însărcinase să-i țină locul, să-și liniștească tovarășii și să nu mai facă atâta gălăgie. Cuvintele lui se pierdeau în vânt și nici nu erau auzite de bandiții care începeau să chiuie și

mai tare de îndată ce-l vedeau că începe să le vorbească. Gavrilă Ticuș se gândi și la un șiretlic, numai să astupe odată gura chefliilor. La un moment dat, când tovarășii săi nu băgară de seamă, el izbuti să ascundă butoiul golit pe jumătate. Dar când bețivii observară dispariția butoiului, se repeziră la Gavrilă Ticuș și-l bătură cu ce le cădea în mâini până când acesta fu nevoit să mărturisească unde era butoiul. Față de puterea covârșitoare a tovarășilor săi Gavrilă Ticuș nu se mai putu împotrivi și-și dădu seama că nu-i rămânea altceva de făcut decât să se resemneze. El trebui să privească neputincios cum bandiții goliră butoiul până în fund, îmbătându-se într-un hal fără de hal și apoi cum dau cep unui nou butoi.

Afară de cei doi prizonieri, boierul Petrache Bănuț și fiica sa, Dochița, toți locuitorii casei părăsite din pădurea Gura Dracului căzuseră în sclavia vinului. Boierul Petrache Bănuț se schimbase atât de mult încât era de nerecunoscut. El zăcea într-o nemișcare de mort pe paiele putrede ale umedei pivnițe. Din când în când mai horcăia doar sfâșietor, iar tusea uscată, seacă, îi măcina plămânii tot mai des.

Dochița, care-și îngrijea părintele, observa cu strângere de inimă că tatăl ei se sfârșea zi de zi, văzând cu ochii.

— Aer! striga boierul, deznădăjduit, dați-mi aer, aer curat, ticăloșilor! Mă înăbuș, mor aici dacă nu mă lăsați să respir aerul curat de afară!

Groaza o cuprinse pe Dochița. Ea se gândi cu teamă ca nu cumva Grigore Muscan să se înapoieze prea târziu cu prețul de răscumpărare.

Gândul acesta chinuitor punea tot mai mult stăpânire pe mintea ei. De aceea își lăsă părintele singur și părăsind pivnița se duse în mijlocul bandiților care chefuiau. Când păși în odaia în care petreceau oamenii lui Grigore Muscan, mai mulți bandiți se repeziră îndată spre ea. Dar Dochița se strecură sprintenă printre brațele lor deschise pentru a o cuprinde.

Ea voia să vorbească cu Gavrilă Ticuș, deoarece știa că el îi ținea locul lui Muscan. Se duse deci de-a dreptul la el și-l imploră:

— Dacă ai un Dumnezeu în Ceruri, atunci lasă-mă să plec de aici împreună cu tata, care e pe moarte!

— Nu se prea poate așa ceva porumbița mea! îi răspunse banditul. Știu eu că ai vrea să-ți iei zborul din colivie dar nu se poate! Știi prea bine că Grigore Muscan s-a dus la Piatra Seacă tocmai pentru prețul vostru de răscumpărare! Până când nu sosesc banii, până atunci nu puteți face un pas de aici. Dacă vine Muscan cu cocoșeii atunci duceți-vă cu Dumnezeu!

Dar fata nu se lăsă și continuă să se roage:

— Gândește-te la bătrânii tăi părinți, că a fără îndoială că și tu îți iubești tata și mama. Ai măcar o fărâmă de milă pentru mine și tatăl meu care trage să moară și care se prea poate ca până la înapoierea lui Muscan să nu mai fie în viață. De aceea, te rog, îngăduie-i bătrânului meu părinte să moară acasă la el.

— Eu nu pot să-ți fac nimic! răspunse banditul. Știi prea bine că Muscan este un om foarte crud care nu cunoaște îndurarea. Nu m-ar mira deci să mă împuște pe mine, dacă înapoindu-se nu v-ar mai găsi aici!

— Dar de ce să vă mai temeți? strigă Dochița cu amărăciune. Până când să ajungem noi acasă, Muscan va fi de mult în stăpânirea prețului de răscumpărare. Dar chiar dacă nu ar fi astfel și Grigore Muscan n-ar fi ridicat încă banii, eu mi-am dat cuvântul că voi plăti prețul de răscumpărare și când jupânița Dochița Bănuț își dă cuvântul, ea se și ține de el, orice s-ar întâmpla.

— Risipești vorbele în zadar, fetițo! răspunse Gavrilă Ticuș.

Văzând că prin rugăminți nu poate ajunge la niciun rezultat cu Gavrilă Ticuș, Dochița se întoarse spre ceilalți bandiți. Aceștia erau aproape toți beți morți și cei mai mulți nici nu înțelegeau cuvintele Dochiței, iar aceia care

mai erau în stare s-o priceapă, își băteau joc de ea, fără nicio milă.

Dochița însă nu se dădu bătută și continuă să se roage de fiecare bandit în parte. La mulți se întoarse chiar de două și de trei ori, dar totul era în zadar. Numai într-un târziu, când își dădu seama că o piatră putea fi mișcată de durerea ei dar inima acestor bandiți nu, numai atunci se hotărî să renunțe la rugămințile ei, care și de data aceasta nu-i pricinuiseră decât noi înjosiri, noi umilințe.

*

*   *

În vreme ce Grigore Muscan și cu însoțitorii săi se apropiau de moșia Piatra Seacă și în vreme ce cei rămași în casa părăsită din pădure dădeau mereu cep la noi butoaie, o mică ceată de călăreți se apropia de ascunzătoarea bandiților.

Aceia care îl văzuseră chiar și numai o singură dată, l-ar fi recunoscut îndată pe Mihu Inimă de Leu în conducătorul cu fața aspră și ochi scânteietori al acestei cete de călăreți. Alături de căpitan călărea un bandit tânăr, cu chip de fată, care din când în când își oprea calul pentru a se orienta. Acest tânăr călăreț era... Tanța, care acum se ținea de făgăduiala făcută lui Mihu Inimă de Leu, care-i lăsase viața după neizbutitul atentat încercat asupra lui.

Tanța era îmbrăcată în straie bărbătești și călărea bărbătește, înaintând alături de căpetenia haiducilor. Vorbeau în șoaptă deoarece nu puteau ști dacă întâmplarea nu-i va aduce față în față cu banda lui Muscan, care se putea întoarce tocmai atunci de la vreo ispravă sau cu vreuna din sentinelele bandiților.

Or, Mihu Inimă de Leu nu voia nici în ruptul capului ca Muscan să prindă de veste despre apropierea lui. Nu că s-ar fi temut, Doamne ferește, căci luptase el împotriva unor forțe înzecit de mari și tot ieșise biruitor; nu voia însă ca

să-i lase lui Muscan timp să fugă sau să se pregătească de luptă, deoarece el voia să-și surprindă tovarășul rătăcit și devenit vrăjmaș de moarte fără nicio vărsare de sânge.

Mihu Inimă de Leu hotărâse să-l pedepsească pe uzurpatorul numelui său, atunci când aflase că Grigore Muscan îl ucisese pe boierul Tudorache Bănuț și apoi aruncase în spinarea lui și această crimă, întocmai cum făcuse și până atunci cu toate faptele josnice săvârșite de banda lui.

După uciderea boierului Tudorache Bănuț ispravnicii din jurul Bălții se adunaseră la ispravnicul Galaților unde ținură o consfătuire. Prin servitoarea ispravnicului Galaților, servitoare care era ibovnica unuia din oamenii lui Mihu Inimă de Leu, acesta află că la acea consfătuire ispravnicii hotărâseră să ia cele mai întinse măsuri pentru pustiirea haiducilor din ținutul acela.

Deoarece peste tot pe unde se iveau oamenii lui Grigore Muscan se dădeau drept ceata de haiduci a lui Mihu Inimă de Leu, ispravnicii hotărâră să facă tot ce le va sta în putință pentru a pune mâna pe vestitul căpitan de haiduci. Pentru atingerea acestui scop, cerură noi forțe militare, care în curând și sosiră, așa că acum patrulele de dorobanți se iveau când ici, când colo, ba, ceea ce era și mai grav, ostașii îndrăzneau acum să se aventureze chiar și prin Baltă, ceea ce mai înainte nu se întâmplase niciodată. Firește că deocamdată nu se îndepărtau prea mult de țărmul Dunării și nici nu veneau decât în număr mare, dar lucrul de căpetenie era că ostașii puseseră piciorul în Baltă și era de prevăzut că, în curând, ei vor îndrăzni chiar și s-o străbată dintr-un capăt până în celălalt. În asemenea împrejurări, nici moara de pe malul Dunării nu mai putea fi o ascunzătoare prea sigură pentru haiduci.

Când ajunseră, la vreo două sute de pași de casa părăsită din pădure, auzul haiducilor fu izbit de gălăgia și chiotele bandiților care petreceau de zor…

Atunci căpitanul își opri trupa, pe urmă ținu un consiliu de război cu Dan Dragomir și cu Tanța, în urma căruia se hotărî ca ascunzătoarea lui Grigore Muscan să fie atacată deodată… din toate părțile…

În acest scop, el își împărți oamenii în patru cete mai mici. El însuși rămase în fața intrării împreună cu Tanța. Trupa și-o așeză paralel cu cele patru laturi ale clădirii sub conducerea lui Dan Dragomir, a lui Mișu Drăgan și a lui Cristache Roată. Când toată lumea se găsea la locul său Mihu Inimă de Leu își scoase pistolul de la brâu și trase un foc în aer.

La auzul detunăturii, cei am casă amuțiră ca prin farmec și niciun chiot, niciun strigăt de veselie nu se mai auzi din încăperea care până atunci fusese scena unui vacarm de bâlci.

După ce văzu că gălăgia celor din casă amuțise, Mihu Inimă de Leu strigă, așa, ca să fie auzit de cei din casă:

— Muscane, mă auzi? Eu sunt aici, Mihu Inimă de Leu! Vă somez să vă predați! Am înconjurat casa din toate părțile, așa că la fugă este în zadar să vă gândiți. Eu nu vreau să vărs sânge, fără niciun rost, de aceea, vă cer să vă predați, până nu întorc foaia. Lăsați în casă toate armele pe care le aveți asupra voastră și apoi ieșiți aici, în fața casei, în luminiș. Acela, care va rămâne în casă sau la care vom găsi vreo armă este un copil al morții! Ați auzit ce am spus?

Din casa părăsită nu veni niciun răspuns. Dar în clipa următoare, focul, care până atunci ardea vesel pe vatra din bucătărie fu stins deodată, așa că un întuneric beznă învălui ascunzătoarea bandiților.

— Nu răspundeți? strigă atunci Mihu Inimă de Leu, mânios. Bine! Să știți însă că tot vouă vă va părea rău!

Mihu Inimă de Leu nici n-apucă să sfârșească bine vorba, când deodată se auzi o detunătură și un glonte pornit din casa părăsită trecu în direcția de unde se auzea glasul lui Mihu Inimă de Leu.

Atunci căpetenia haiducilor se înfurie și mai tare și porunci:

— Foc!

O ploaie de gloanțe, venind din cele patru laturi ale casei căzu asupra ascunzătoarei banditilor.

După această salvă Mihu Inimă de Leu le strigă din nou celor din casă:

— Vedeți că mie nu-mi arde de glumă! Vă somez încodată să vă predați!

De data aceasta, îndată după cuvintele căpeteniei haiducilor se făcu iarăși lumină în casa părăsită, apoi ușa se deschise și prin ea se iviră, unul după altul, toți oamenii lui Grigore Muscan.

Când toți ieșiră din casă, Gavrilă Ticuș, care pășise cel dintâi în luminiș, zise:

— Nu mai este niciunul înăuntru!

— Dar Muscan unde e? întrebă Mihu Inimă de Leu, când se uită la banditii ieșiți în luminiș.

— E plecat la Piatra Seacă după prețul de răscumpărare pentru boierul Petrache Bănuț! sună răspunsul.

Mihu Inimă de Leu nu-și putu înăbuși un blestem când auzi că acela pe care venise să se răzbune îi scăpase din mână fără să vrea.

— Porniți spre dreapta, unul câte unul! porunci atunci căpetenia haiducilor.

Banditii încremeniseră, deoarece credeau că Mihu Inimă de Leu vrea să-i trimită pe lumea cealaltă, unul câte unul, cel din urmă trebuind să privească cu mâinile în sân și neputincios la moartea celui dinaintea sa.

Văzând că niciunul nu se mișcă, Mihu Inimă de Leu ridică din nou pistolul în mână și îndreptându-l spre Gavrilă Ticuș, care era mai în față, strigă:

— Dacă nu pornești spre dreapta, trag!

În aceeași clipă, Gavrilă Ticuș o și luă din loc și porni spre locul arătat de Mihu, unde apoi haiducii îl legară

cobză. Pe rând apoi urmară și ceilalți bandiți, fiind legați unul câte unul de către oamenii lui Mihu Inimă de Leu.

Când și cel din urmă bandit fu legat, Mihu Inimă de Leu pătrunse în casa părăsită urmat de Dan Dragomir și de Tanța.

Dar nici n-apucă să deschidă bine ușa că o femeie ce plângea în hohote se și trânti la picioarele lui și strigă sfâșietor:

— Îndurare! Îndurare!

Suferințele avuseseră o înrâurire atât de covârșitoare asupra chipului acestei femei, încât numai cu multă greutate recunoscu Mihu Inimă de Leu în ea pe jupânița Dochița Bănuț.

— Îndură-te de mine, Mihule Inimă de Leu, se rugă fata, în genunchi, și îndură-te de tatăl meu care este pe moarte!

Mihu Inimă de Leu rămase adânc impresionat în fața zdrenței vrednice de plâns ce ajunsese mândra fată de boier.

— Ridică-te, jupâniță! zise căpetenia haiducilor, ridicând fata cu blândețe de la pământ. Nu te teme, căci nu ți se va întâmpla nimic. Dar spune-mi unde se găsește boierul Petrache Bănuț?

În loc de răspuns fata continuă să plângă.

— De ce nu-mi spui unde este boierul, căci altfel nu putem să-i dăm nicio mână de ajutor? zise atunci căpitanul de haiduci.

— Dumnezeule, mi se rupe inima, chiar și numai când mă gândesc ce au făcut ticăloșii aceștia din sărmanul meu părinte! răspunse Dochița printre lacrimi, apoi adunându-și toate puterile, porni pe drumul ce ducea în pivniță. Ea îl conduse pe căpitanul haiducilor și pe însoțitorii săi acolo unde zăcea bătrânul boier.

Trupul ajuns numai pielea și osul al boierului Petrache Bănuț zăcea pe un mănunchi de paie putrezite în colțul cel mai întunecos al pivniței casei părăsite.

Mihu Inimă de Leu și cu Dan Dragomir se uitară îngroziți la ceea ce mai rămăsese din acela ce fusese pe vremuri mândrul boier Petrache Bănuț. Mânați de un adânc simțământ de milă față de această făptură atât de greu pedepsită de soartă pentru greșelile săvârșite față de semenii săi, căpetenia haiducilor și cu Dan Dragomir ridicară cu multă băgare de seamă trupul boierului și-l duseră în bucătărie. Aici cei doi voinici îi rânduiră iute un culcuș. Dochița îl mângâia pe frunte și-i șoptea cuvinte duioase, în vreme ce Mihu Inimă de Leu își scoase plosca și-i așeză gura între buzele boierului. Dar țuica tare de Văleni, se prelinse încet pe lângă gura boierului.

— Nu-i mai da să bea, căpitane, zise atunci Dan Dragomir, care se uitase mai bine la boier, căci gura boierului Petrache Bănuț nu se va mai descleșta niciodată, fiindcă a murit!

— Nu-i adevărat!… Nu-i adevărat! țipă Dochița, sfâșietor. Nu-i așa că nu-i adevărat?

Cu aceste cuvinte ea se aruncă peste trupul pe jumătate răcit al tatălui său și începu să-l zgâlțâie cu atâta putere încât numai cu multă greutate izbuti Dan Dragomir s-o ducă de acolo.

Și Dochița mai plânse mult, foarte mult și adeseori Tanța fu nevoită să se lupte cu adevărat cu biata fată de boier care mereu voia să se arunce peste cadavrul tatălui său.

Durerea sfâșia cumplit inima Dochiței. La început, când îl auzise pe Dan Dragomir spunând că tatăl său murise, ea nu voise să creadă că ar putea fi adevărat. Acum însă trebui să-și dea seama și ea că boierul Petrache Bănuț murise din pricina purtării de bestie a lui Grigore Muscan.

Durerea fetei îl impresionă adânc chiar și pe Mihu Inimă de Leu, care căuta s-o mângâie, s-o readucă la realitate.

— Nu mai plânge jupâniță, zise el, cu blândețe, căci lacrimile d-tale nu mai pot ajuta nimic. Trebuie să te resemnezi și să înduri cu seninătate această lovitură cu care te a încercat soarta.

— Dar nu pot… nu pot să mă resemnez, răspunse fata, plângând. Nimeni nu-mi va mai putea reda părintele pe care l-am pierdut.

— N-aș fi crezut niciodată că acesta va fi sfârșitul!

— Blestemat să fie Muscan, strigă deodată Dochița, cu ochi scăpărători de mânie, și jur, aici, lângă trupul neînsuflețit al tatălui meu că nu voi avea odihnă până când nu-l voi da pe mâna călăului pe acest nemernic dezbrăcat de orice simțământ omenesc!

Afară se crăpase de ziuă și cele dintâi raze ale soarelui începură să se strecoare printre coroanele copacilor.

Dochița stătea încremenită în odaie și se uita cu ochii pironiți pe cadavrul tatălui său. Ea nu se dezmetici din buimăceala ce pusese stăpânire pe mintea sa decât atunci când Mihu Inimă de Leu se opri în fața ei și-i zise:

— Jupâniță Dochița, pregătește-te!

— Unde? întrebă ea, speriată.

— Să te înapoiezi la Piatra Seacă!

— Cum?!… Îmi redai libertatea?

— Ești liberă, încă din clipa în care mi-am pus piciorul în această casă blestemată!

— Și prețul de răscumpărare?

— Ești liberă, fără niciun preț de răscumpărare!

Dochița se uita neîncrezătoare la căpetenia haiducilor. Ea nu-și putea închipui că există în lumea aceasta și bandiți care știu să fie milostivi.

— Voi îngriji și ca tatăl d-tale, urmă Mihu Inimă de Leu, să fie dus înapoi la moșia Piatra Seacă, pentru ca trupul său să se odihnească în cripta familiară.

Dochița se uită adânc mișcată la căpetenia haiducilor și în vreme ce lacrimile o podidiră din nou, întrebă:

— Cum… cum aș putea să-ți mulțumesc pentru bunătatea sufletului d-tale, pentru simțămintele adânc omenești de care văd că ești însuflețit?

Mihu Inimă de Leu nu răspunse numaidecât.

— Eu nu cer nimănui recunoștință! Dar, adăugă el, peste câteva clipe, dacă ai vrea, totuși ai putea să-mi fii de folos!

— Cum? Spune-mi ce dorești și poți fi încredințat că dorința îți este ca și împlinită.

— Cererea mea este îndeajuns de modestă și îndeplinirea ei nu-ți va cere jertfe prea mari.

— Spune-mi, te rog, despre ce este vorba?

— În toate satele din jurul Bălții numele meu este blestemat. Mai înainte lumea mă iubea, în timpul din urmă însă poporul s-a întors împotriva mea pentru cruzimile pe care le-aș fi săvârșit… Cruzimile acestea au fost săvârșite într-adevăr, dar nu de mine, ci de Muscan… care s-a folosit de numele meu. Soarta tragică a tatălui d-tale te va împuternici să chezășuiești de adevărul acesta și să poți striga sus și tare că acela care săvârșește cruzimile, acela care jefuiește orfani și bătrâni, acela care nu se dă în lături

de la nicio mârșăvie este Grigore Muscan și nu Mihu Inimă de Leu.

Dochița Bănuț îi întinse mâna căpitanului de haiduci.

— Îți făgăduiesc că-ți voi îndeplini dorința, Mihule Inimă de Leu! zise ea cu hotărâre. Eu însămi voi fi aceea, care va zori zi și noapte, prinderea lui Grigore Muscan, deoarece vreau sa mă răzbun pentru cruzimea purtării sale.

CAPITOLUL 106
O nuntă tulburată

După plecarea Dochiței Bănuț, își adună oamenii și Mihu Inimă de Leu și porni cu ei la drum, înapoi, spre moara de pe malul Dunării. Mai înainte de a pleca însă cercetă cu amănunțime ascunzătoarea lui Grigore Muscan și luă de acolo tot ceea ce oamenii lui Muscan luaseră cu ei de la moară, când se răzvrătiseră și-l părăsiseră pe Mihu. Firește că Mihu luă cu el și pe oamenii lui Grigore Muscan. Deocamdată îi duse tot legați. Aceasta însă nu însemna că nu se purta omenește cu ei, așa că, încă pe drum bandiții se vorbiră să-i ceară lui Mihu să-i primească în ceata sa.

Gavrilă Ticuș fu acela care se prezintă căpitanului, în numele tovarășilor săi, atunci când trupa făcu un popas, într-o mică pădure de sălcii.

— Căpitane, zise Gavrilă Ticuș, ne dăm seama că am păcătuit împotriva ta atunci când am dat ascultare cuvintelor ademenitoare ale lui Muscan și te-am părăsit. Am păcătuit împotriva ta atunci când am prădat și am ucis, folosindu-ne de numele tău și dându-ne drept oamenii tăi. Trebuie însă să-ți dai seama și tu că noi n-am fost decât niște unelte în mâinile lui Grigore Muscan. Crede-mă însă, căpitane, că ne am plictisit și noi de atâta prădat și ucis fără nici un rost și de aceea, te rugăm căpitane, primește-ne iarăși în ceata ta și niciodată nu vei mai avea pricină să te plângi de vreunul din noi. Îți vom fi întotdeauna slujitori supuși și credincioși și niciodată nu ne vom mai răzvrăti și

nu ne vom mai arăta nemulțumiți de disciplina care știm că domnește în ceata ta.

Lui Mihu Inimă de Leu îi păru tare bine văzând că oamenii lui Grigore Muscan își ofereau serviciile lor, fără ca cineva să le fi cerut aceasta. Totuși el nu voia ca bandiții să-și dea seama de asta și de aceea răspunse astfel:

— Am luat cunoștință de ceea ce mi-ai spus în numele tău și al tovarășilor tăi. Trebuie însă să mă mai gândesc înainte de a lua vreo hotărâre.

Ceata de haiduci își urmă apoi drumul și ajunse la moară, fără niciun fel de incident.

Dar pe cât îi păru bine lui Mihu Inimă de Leu că bandiții se oferiseră de bună voie să intre în rândul oamenilor săi, pe atât de furios era că Grigore Muscan nu-i căzuse în mâini de data aceasta.

A doua zi Dan Dragomir trimise mai multe iscoade prin împrejurimi. Haiducii fură duși de acasă toată ziua și nu se înapoiară decât spre înserat.

Mișu Drăgan fusese și el printre aceia care plecaseră în iscoadă. Împrejurarea că flăcăul nu se înapoiase până la timpul hotărât, îl făcu pe Mihu Inimă de Leu să bănuiască cum că Drăgan se va întoarce cu știri foarte însemnate.

Căpitanul haiducilor nu se înșelase.

Peste vreun ceas sosi și Mișu Drăgan.

— Pe unde ai umblat, Drăgane? îl întrebă căpitanul.

— La Galați, căpitane! răspunse flăcăul.

— Și ce vești ne-aduci de acolo?

— Vești interesante, căpitane! răspunse Mișu Drăgan.

— Ce tot vorbești, Drăgane! Te pomenești că i s-a născut vreun vițel cu două capete vrunui gospodar! făcu Mihu Inimă de Leu, glumind.

— Căpitane, vestea pe care ți-o aduc este și mai și decât nașterea unui vițel cu două capete.

— Măi Drăgane, tu mă faci din ce în ce mai curios! strigă atunci Mihu Inimă de Leu.

— Ai de ce, căpitane, căci în curând nunta boierului Panait Fotache, despre care ți-am mai vorbit, va avea loc, răspunse Mișu Drăgan.

Mihu Inimă de Leu sări deodată de pe scaun.

— Asta zic și eu că este o veste interesantă.

Chipul i se întunecă însă, îndată, deoarece își aduse aminte că, la drept vorbind, boierul Panait Fotache era de vină că din Stanislau Rimsky devenise Mihu Inimă de Leu, că, din om cumsecade, care rupsese pentru totdeauna cu viața de haiducie, apucase iarăși drumul codrului.

În sufletul său trăia încă vie amintirea înjositoarei scene al cărei erou neputincios fusese în curtea conacului Vulpeștilor. Acum însă, când auzi că chinuitorul său se pregătea de nuntă, amintirea aceasta îl mistuia, îl frământa și mai mult.

Dar în vreme ce sufletul său era în prada unui zbucium sălbatic, înfățișarea lui nu trăda cu nimic lupta sa lăuntrică. Căci afară de vechiul și credinciosul său prieten, Dan Dragomir, niciunul din haiducii săi nu știa ce legătură strânsă era între căpetenia de haiduci, Mihu Inimă de Leu și Stanislau Rimsky, căpitanul voinicilor din pădurea Rudinului, al cărui nume era cunoscut în lung și lat în întreaga Rusie.

Mihu Inimă de Leu îl întrebă pe Drăgan cu înfrigurare:

— Și spune, Drăgane, ce ai aflat?

— Numai atâta, căpitane, răspunse flăcăul, că, pregătirile de nuntă sunt în toi și că fericitul logodnic își așteaptă cu nerăbdare mireasa, pe contesa aceea Subotkin.

— Fericitul logodnic! repetă Mihu Inimă de Leu, batjocoritor și pumnii i se încleștară.

Din scânteierea privirilor căpitanului lor, haiducii înțeleseră că Mihu Inimă de Leu plămădea un mare plan.

Și într-adevăr Mihu Inimă de Leu se gândi că acesta ar fi prilejul cel mai prielnic spre a se răzbuna pentru pecetea infamiei, pe care ticălosul boier i-o arsese pe umăr, pentru

umilirea la care fusese supus pentru nimicirea fericirii sale. De aceea hotărî să se repeadă el însuși până la Galați pentru a strânge mai multe amănunte despre ceea ce se punea la cale.

Era încredințat că în orașul care era cuprins de înfrigurarea pregătirilor marelui eveniment și unde cu prilejul nunții urmau să vină atâți străini, prezența lui nu va fi observată pentru a fi amenințat să se vadă descoperit și porte chiar arestat.

Oamenilor săi le porunci ca în noaptea următoare să vină și ei la Galați și după ce rândui totul, porni la drum.

Galații, care pe vremea aceea erau încă un oraș destul de mic, semănau cu un furnicar. Cununia boierului Panait Fotache fusese hotărâtă pentru duminică dimineața și acum gălățenii erau în toiul pregătirilor pentru nunta care făgăduia să fie cum nu se mai văzuse de mult în portul dunărean. Toate casele erau împodobite cu steaguri și covoare și orașul luase într-adevăr o înfățișare de sărbătoare.

Boierul Panait Fotache își găsise logodnica la București. Când plecase la București, cu câteva luni mai înainte, pentru a cere ajutoare împotriva lui Mihu Inimă de Leu, el cunoscu la curtea domnitorului, pe contesa Subotkin, care venise la București cu un unchi al său, generalul rus, care făcea parte din anturajul guvernatorului rus al celor două provincii, generalul Kiseleff[7]. Contesa Subotkin nu era frumoasă, iar în ceea ce-i privește vârsta, nu mai era tocmai tânără și gurile rele spuneau că ar fi chiar cu câțiva ani mai mare decât Panait Fotache. Cu toate acestea,

---

[7] Contele Pavel Dmitrievici Kiseliov (Павел Дмитриевич Киселёв), cunoscut mai bine sub numele în forma franceză Kisseleff (8 ianuarie 1788, Moscova, 14 noiembrie 1872, Paris). Între 1829 și 1834 a condus administrația militară rusească a Țării Românești. Președinte plenipotențiar al divanurilor Moldovei și Țării Românești în timpul administrației militare ruse. A contribuit la reorganizarea administrativă a celor două principate și la întocmirea Regulamentelor Organice, care de fapt au fost primele Constituții din istoria Moldovei și Valahiei. Aceste regulamente organice au fost introduse în Țara Românească în 1831 și în Moldova în 1832.

boierul îi făcu o curte îndrăcită contesei Anastasia, deoarece, după câte aflase el ea era singura fată a bătrânului și bolnăviciosului conte Subotkin, care avea moșii nesfârșite prin Basarabia.

Panait Fotache, care era din fire foarte zgârcit ar fi fost în stare să se însoare chiar și cu mama dracului, numai bogată să fie. Pe el nu-l interesa frumusețea, căci fete frumoase găsea câte voia printre copilele țăranilor de pe moșia sa. Lui îi trebuiau bani. Or, cum la București se povesteau minuni despre bogăția familiei Subotkin, boierul Panait Fotache se gândi că aceasta ar fi nevasta care i-ar trebui lui și nu mai șovăi o clipă pentru a începe asaltul, iar peste câteva zile și ceru mâna contesei Anastasia, ceea ce firește că i se și acordă, îndată. Pentru a nu tărăgăna lucrurile prea mult, logodna fu ținută chiar la București.

Boierul Panait Fotache ținea însă morțiș ca nunta să aibă loc la Galați, la reședința lui.

Mireasa se învoi și la aceasta. Ea era fericită că în sfârșit se putea mărita și încă cu un boier destul de cunoscut. Ea puse însă condiția ca nunta să se țină cât mai curând.

Contesa avea motivele ei binecuvântate pentru care ținea ca nunta să aibă loc cât mai curând. Ea își dădea seama că, oricât de ispititoare ar fi bogăția Subotkinilor, totuși, era fatal ca bărbatul care trăia mai multă vreme în apropierea ei, fără a fi legat de ea în mod oficial, mai curând sau mai târziu o părăsește din pricina nenumăratelor sale toane. Aceasta i se mai întâmplase doară și nu numai o singură dată.

De aceea, îndată după înapoierea sa de la București, boierul Panait Fotache dădu ordine ca în timpul cel mai scurt conacul de lângă Galați să fie împodobit, pentru a primi cum se cuvine pe moștenitoarea averii Subotkin.

Servitorii împodobiră conacul, gălățenii orașul, așa că, atunci când începură să sosească oaspeții, micul port dunărean era de nerecunoscut.

Afară de steagurile și covoarele cu care fuseseră împodobite casele, gălățenii mai ridicaseră în piața din fața isprăvniciei un arc de triumf în vârful căruia așezaseră blazoanele familiilor Subotkin și Fotache, precum și literele începătoare ale numelor celor doi miri, săpate în lemn și poleite cu aur.

Boierul, care era cunoscut ca un om foarte zgârcit și nemilos, se întrecu pe sine de data aceasta. El luase hotărârea ca de sâmbătă dimineața și până luni noaptea, toată lumea să mănânce și să bea gratis, în oricare han sau cârciumă din Galați pe socoteala lui. Cine ar putea spune dacă zgârcitul boier luase această hotărâre pentru a uimi pe oaspeții străini, care urmau să vină la nunta lui, sau de dragul zestrei pe care o aducea cu sine contesa Anastasia Subotkin?

Gălățenii rămaseră uimiți, auzind despre această dărnicie a boierului și mulți se întrebau dacă Panait Fotache nu-și pierduse mințile cumva. Aceasta nu-i împiedică însă pe gălățeni să se folosească de dărnicia boierului și se așezară pe mâncare, încât cârciumarii nu mai pridideau. Firește că mâncarea trebuia însoțită și de băutură și cum nici aceasta nu costa niciun ban, în curând toți gălățenii se îmbătară.

Pe străzi nu vedeai decât grupuri-grupuri de oameni care cântau sau făceau gălăgie, iar în cârciumi nu găseai un loc, să poți așeza măcar un picior de scaun.

În această stare necunoscută lui găsi Galații Mihu Inimă de Leu, când pătrunse în oraș. El se duse de-a dreptul la hanul cel mare și avu noroc căci cârciumarul tocmai atunci dăduse afară niște cheflii, care își pierduseră capul din pricina vinului, din care băuseră peste orice măsură și începuseră să spargă sticle, căni, geamuri, tot ce le ieșea în cale. În asemenea împrejurări Mihu Inimă de Leu putu pătrunde în cârciumă fără să fie observat și se așeză în locul acelora, care tocmai plecaseră, nu din voia lor.

Mihu Inimă de Leu șezu multă vreme la o masă din colț, dar din pricina fumului de tutun care plutea prin aer, nu putea vedea mai departe de vârful nasului. Numai într-un târziu, după ce ochii i se mai obișnuiseră, izbuti el să zărească chipurile celor adunați în cârciumă. Atunci își dădu seama că toți aceștia erau servitori sau ceva asemănător, veniți fără îndoială cu oaspeții sosiți pentru nuntă.

În cârciumă era o gălăgie de iad. Toți căutau să vorbească odată, așa că nu puteai să-ți auzi nici măcar propriul tău glas, dar încă pe acela al vecinilor.

Deodată, un vlăjgan cât toate zilele, îmbrăcat în straie de argat și care părea să facă parte din servitorii boierului Panait Fotache, se ridică în picioare, la o masă așezată în apropierea căpeteniei haiducilor.

— Tăcere! strigă argatul, cât îl ținu gura.

În urma urletului lui ca de fiară, gălăgia amuți pentru o clipă și atunci argatul continuă:

— Acum toată lumea să-și toarne vin și ridicându-se în picioare să bea în sănătatea iubitului nostru stăpân, boierul Panait Fotache și a logodnicei sale, contesa Anastasia Subotkin. Trăiască!

— Trăiască!

— Trăiască boierul și logodnica lui!

— Trăiască tânăra pereche!

— Ura! Trăiască, strigară ceilalți, în cor și urmând pilda argatului, se ridicară de pe scaune, cu chiu cu vai, din pricina vinului din care băuseră cam mult și goliră ulcelele, cât ai clipi din ochi, în sănătatea tinerei perechi.

În toată cârciuma un singur om nu se ridicase de pe scaunul său: Mihu Inimă de Leu!

Vlăjganul din slujba boierului Panait Fotache își roti privirea în jurul său ca un comandant triumfător și constată cu mândrie că toată lumea se supuse chemării lui.

Tocmai se pregătea să bea și el, când privirea îi căzu pe o masă îndepărtată de el și atunci îl zări pe Mihu Inimă de Leu care ședea nepăsător la masa lui.

Argatul era să se înece cu înghițitura de vin pe care o dăduse pe gât. În clipa următoare însă, urletul lui de fiară răgușită se auzi din nou.

— Mă, tu ăla de colo, ești surd, sau nu auzi? Sau poate că dormi! N-ai auzit că închinăm în sănătatea boierului Panait Fotache? Scoală de acolo, bădărane, căci de nu, te scol eu, de nu te mai așezi niciodată!

Dar Mihu Inimă de Leu nici nu se sinchisi. El șezu mai departe liniștit pe scaunul său și se făcu că nici n-aude ce spunea argatul, sau că, se adresează altcuiva.

Atâta îi trebui argatului. El se apropie amenințător de Mihu Inimă de Leu, care stătu mai departe nepăsător pe locul său. Dar în clipa în care argatul ajunse lângă el, îl prinse de braț, fără a se ridica de pe scaun și-i întoarse brațul cu atâta putere încât vlăjganul se prăbuși la pământ, ca un sac de făină, urlând ca din gură de șarpe.

Tovarășii argatului nici nu se dezmeticiseră bine când Mihu Inimă de Leu îl prinse cu două mâini pe vlăjgan, îl ridică în aer și-l azvârli prin ușă în stradă, unde, după ce se rostogoli de trei ori, se opri tocmai într-un șanț plin cu apă.

Argații de la masa vecină nu-și veniră în fire decât numai când îl văzură pe tovarășul lor zbătându-se în apa murdară din șanț. Ei se repeziră atunci spre Mihu Inimă de Leu, urlând de mânie și arzând de dorul de răzbunare. Căpetenia haiducilor își așeză iute masa în fata sa, în așa chip încât întotdeauna numai un singur om să poată ajunge până la el în colț unde se retrăsese. Și atunci dorul de luptă al argaților se potoli foarte iute, deoarece Mihu Inimă de Leu le luă cheful de a se mai apropia de el. O singură mișcare a mâinilor sale vânjoase era îndeajuns pentru a-l face să zboare până în celălalt colț al cârciumii, sau prin ușă, până în stradă, pe acela, care se apropia de el. După ce azvârli în chipul acesta vreo trei, patru argați,

ceilalți socotiră că era mai cuminte dacă se retrăgeau și nu mai riscau să împărtășească soarta puțin plăcută a tovarășilor lor. De aceea, ei dispărură pe ușă, unul câte unul.

După fuga rușinoasă a argaților, Mihu Inimă de Leu, care până atunci nu rostise niciun singur cuvânt rămase singur în toată cârciuma. În jurul său zăceau în dezordine, scaune și mese răsturnate și un lac de vin vărsat din cănile de pe masă. După aceea, ca un om mulțumit de isprava sa, se așeză din nou la masă și-și bău vinul în liniște ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat.

Hangiul nu îndrăzni să intre în cârciumă, decât numai într-un târziu, când uitându-se prin ușa întredeschisă, se încredințase că mușteriului său îi trecuse arțagul și deci, nu mai risca să se trezească și el, zburând prin aer. Hangiul se apropie tremurând de căpetenia haiducilor și-l întrebă dacă mai dorește vin.

— Nu, hangiule, nu-mi mai trebuie! răspunse Mihu Inimă de Leu. Aș vrea însă să-mi faci rost de un loc pentru calul meu, prin grajd, iar pentru mine de un culcuș.

Cu toate că hangiului nu prea îi surâdea să petreacă noaptea sub același acoperiș cu mușteriul acesta care părea atât de primejdios, n-avu însă încotro și fu silit să-i îndeplinească dorința.

El porunci să fie dus calul în grajd, iar lui Mihu Inimă de Leu îi dădu o odaie care avea fereastra spre stradă.

După ce-și bău vinul, căpitanul haiducilor părăsi cârciuma și se duse în odaia pe care i-o arătase hangiul. Când cârciumarul îl lăsă singur în odaie, Mihu încălecă cu ușurință pervazul ferestrei, păși în stradă și scoțând din buzunar o bucată de cărbune, desenă cu el, o mână cu degetele resfirate, pe peretele alb al casei. Pe urmă reveni în odaie pe aceeași cale, adică tot pe fereastră și se trânti în pat, pentru a se odihni ca și când ar fi fost în odaia sa din moara de pe malul Dunării.

În același timp se găsea la Galați și Grigore Muscan, dușmanul de moarte al lui Mihu Inimă de Leu. El își părăsise tocmai locuința și se îndrepta spre hanul cel mare pentru a lua ceva în gură.

Dar pe când trecea pe lângă zidul cârciumii, zări deodată mâna cu degetele resfirate pe care căpetenia haiducilor o desenase pe zid. Muscan cunoștea semnul acesta încă de pe vremea când făcea și el parte din banda lui Mihu Inimă de Leu.

Semnul acesta îi vestea pe haiduci că Mihu Inimă de Leu se găsea în casa aceea.

Iar faptul că degetele mâinii desenate erau resfirate, însemna că haiducii trebuiau să pătrundă în cârciumă câte unul, cu multă băgare de seamă, fără a stârni bănuieli.

— De data aceasta mi-ai căzut în mână, bădie Mihu! mormăi Grigore Muscan. Cred că-ți vei aminti câte zile vei

avea de expediția aceasta pe care ai făcut-o la Galați! Grigore Muscan are obiceiul să plătească oricui, orice datorie. A venit ziua în care se va socoti și cu tine, Mihule Inimă de Leu!

După ce mai aruncă o privire plină de ură, spre ferestrele în dosul cărora îl bănuia pe Mihu Inimă de Leu, Muscan intră în cârciumă.

Hangiul mai era ocupat cu curățirea locului bătăliei nocturne și se văita amarnic, plângându-și numeroasele scaune, mese, căni și ulcele, care îi fuseseră rupte și sparte. Socotind după cioburile care zăceau pe podeaua îmbibată de vin, cănile și ulcelele lui se împuținaseră grozav. Încăierarea îl costase cam mult pe bietul hangiu. Dacă acesta era câștigul pe care i-l aducea nunta boierului Panait Fotache, atunci mai bine nu mai avea loc nunta aceasta niciodată sau dacă tot trebuia să se fi făcut naibii acolo, în fundul Basarabiei, de unde era mireasa.

— Sfinte și Puternice Dumnezeule, cine-mi va plăti mie toată paguba aceasta? se tânguia el de unul singur. Fără îndoială că boierul nu-mi va da nicio lețcaie, căci după cele petrecute cu argații săi aici, cum să mai dau eu ochii ou el? Ticălosul acesta, care sforăie colo în odaie, ar trebui să plătească toată paguba! Mutul naibii! Era așa de tăcut, de credeai că nu știe să numere nici până la doi și când colo opt oameni am văzut zburând prin aer, ca niște mingi, în urma ghionturilor lui. Cum dracul să-i ceri plată unui astfel de om? Te pomenești că mă aruncă și pe mine afară din propria mea casă…

Când hangiul ajunse aici cu convorbirea cu sine însuși, și cu văicărelile, care nu se mai sfârșeau, intră în cârciumă și Grigore Muscan.

— Sfântă Maică Precistă, iarăși vreun derbedeu! își zise hangiul în gând, când îl zări pe cel ce intrase în cârciumă.

Bietul om avea toată dreptatea să se sperie căci Muscan avea o înfățișare cât se poate de puțin liniștitoare. La brâu

purta două pistoale, iar în mână ținea o măciucă, cu un cap de aramă, de te băga în sperieți.

— Dar pe ăsta ce vânt i-a mai adus aici? se gândi cârciumarul. Pentru ce este hanul meu cel mai bun din oraș, pentru a adăposti pe toți candidații la spânzurătoare?

Dar cum era un om foarte prevăzător, ba am putea spune, mai curând laș, el nu-și trădă cu nimic părerea pe care o avea despre noul său mușteriu, ci dimpotrivă, îi ură bună dimineața în chipul cel mai cuviincios.

Întâmplarea făcu ca Grigore Muscan să se așeze și el tot la masa la care șezuse în seara trecută Mihu Inimă de Leu. La bună dimineața hangiului, el nu răspunse nici măcar cu o clătinare din cap, ceea ce nu era de loc menit să-l încurajeze pe bietul cârciumar.

Muscan ceru de mâncare și de băut, precum și hârtie, cerneală și toc. Cârciumarul îi îndeplini dorința.

Mai întâi îi aduse cele necesare stomacului, pe urmă porni în căutarea celor trebuincioase pentru scris. Dar Grigore Muscan sfârșise de mult cu mâncarea când hangiul izbuti să găsească toate uneltele de scris. Muscan îl primi cam nemulțumit de această întârziere. Pe urmă însă își așeză hârtia în față și începu să scrie, ceea ce nu era un lucru tocmai atât de ușor, după cum părea.

Dacă ar fi căutat să-și aducă aminte, de câte ori pusese el mâna pe toc în viață, fără îndoială că degetele de la o mână i-ar fi fost îndeajuns pentru a număra. Tocmai de aceea, întocmirea scrisorii merse foarte greu și nespus de anevoios. Trecu mai bine de un ceas, când sfârși scrisoarea care avea următorul cuprins:

Mare, Viteazule și Vestitule d-le Colonel!

Acela care vă scrie scrisoarea asta este un adevărat patriot, care de aceea nu-și scrie numele în josul scrisorii, fiindcă, după câte știu eu, ticălosul, nemernicul, nelegiuitul acela de Mihu Inimă de Leu, cel mai crud și sângeros bandit pe care l-a cunoscut ținutul acesta vreodată și cu a

cărui prindere ați fost însărcinat dv. ca comandant suprem al dorobanților și al pandurilor din ținutul Bălții Dunării, după câte știu eu; zic, ticălosul acesta are tovarăși ascunși, chiar și printre oamenii care trec prin casa dv..

Deoarece ar trebui să tremur zi și noapte de răzbunarea numitului bandit Mihu Inimă de Leu, în cazul când dv. n-ați da crezare spuselor mele, sau când cu toata prevenirea mea, ar fi cu neputință să se pună mâna pe el, răzbunare care, fără îndoială că m-ar ajunge atunci și ea ar fi tot atât de cumplită ca și faptele de până acum ale tâlharului. Așa că, adresându-vă rândurile de mai sus, vă rog să mă iertați, dacă nu vă dau și numele meu. Vreau să vă spun însă că numitul tâlhar, Mihu Inimă de Leu, după câte am aflat eu, se găsește în clipa de față la Galați și anume cu josnicul scop de a săvârși un atentat împotriva boierului Panait Fotache și a tinerei sale soții chiar în ziua cununiei lor.

În acest scop, Mihu Inimă de Leu a venit la Galați, împreună cu toată banda lui și dacă viteazul domn colonel vrea să ducă la bun sfârșit însărcinarea pe care a primit-o din București, atunci astăzi va putea scăpa cu ușurință ținutul acesta de tâlharul cel mai sângeros și mai temut pe care l-a avut vreodată Balta Dunării. În același timp, domnul colonel va scăpa și viața boierului Panait Fotache și a tinerei sale soții, precum va scăpa și pe aleșii oaspeți străini de priveliștea cumplitei băi de sânge pe care vrea s-o pregătească Mihu Inimă de Leu.

Un necunoscut

După ce Grigore Muscan izbuti, după sforțări uriașe, să întocmească scrisoarea de mai sus, o mai citi odată, iar după aceea o presără bine cu nisip pentru a usca cerneala.

Pe urmă o vârî în plic și pe plic scrise adresa:

Marelui, Viteazului și Vestitului
domn Colonel Alexandru Ispirescu
Comandantul tuturor dorobanților și al pandurilor din ținutul Dunării

Galați

După ce băgă apoi scrisoarea în plicul pe care-l lipi, ieși din cârciumă fără a-i da hangiului măcar bună ziua și pornind pe străzile Galaților, nu se mai opri până când n-ajunse în fața casei colonelului Ispirescu.

Ajuns acolo Muscan se uită cercetător în jurul său și când se încredință că nu era nici țipenie de om prin apropiere văzu de ducerea la îndeplinire a planului său.

Se apropie de poarta casei, scoase scrisoarea la iveală și apoi o vârî pe sub ușă, cu multă băgare de seamă. După ce făcu aceasta trase de clopoțel cu toată puterea.

În clipa următoare Grigore Muscan și ajunse la a treia poartă din adâncitura căreia se uită să vadă ce soartă va avea scrisoarea lui. El îl zări pe vistavoiul[8] colonelului, care veni somnoros și furios să deschidă poarta. Dar mânia îi crescu și mai mult, când deschizând poarta nu văzu pe nimeni în fața casei.

Vistavoiul mormăi, supărat:

— Cine dracul își bate joc de mine? Sau poate că numai mi s-a năzărit că a sunat cineva!

Se mai uită odată în jurul său, dar deoarece nu zări pe nimeni, se întoarse, pentru a se înapoia în casă. Atunci băgă de seamă că în dreptul porții se găsea pe pământ ceva alb.

Se aplecă și ridică scrisoarea așezată acolo de Grigore Muscan.

Vistavoiul silabisi adresa, apoi mormăi din nou de data aceasta, mirat:

— Dracul a mai văzut una ca asta! Să aduci o scrisoare și s-o lași în fața porții!

El luă scrisoarea, o vârî în buzunar și hotărî ca îndată ce se va trezi colonelul să i-o înmâneze, căci cine știe ce putea cuprinde o scrisoare sosită în împrejurări atât de ciudate.

---

[8] Vistavoi, Soldat în vechea armată, atașat pe lângă un ofițer pentru servicii personale; ordonanță.

Grigore Muscan avea motivele sale binecuvântate să nu vrea să se arate prin apropierea casei colonelului Ispirescu. Planul său anume, în legătură cu dispăruta fata a bătrânului soldat, era pe punctul de a fi dus la îndeplinire. De aceea căpitanul bandiților din pădurea Gura Dracului nu voia să fie văzut dând târcoale casei colonelului.

El se înțelesese cu Gheorghe Melinte, stricatul și bețivul comandant al închisorii Galaților, să-i prezinte colonelului Ispirescu o fată, oricare ar fi ea, pe care s-o dea drept fata colonelului.

Grigore Muscan nici nu șovăi prea mult pentru ducerea la îndeplinire a planului său. El își trimisese pe unul din oamenii săi înapoi la casa părăsită din pădure, pentru a aduce la Galați pe Sofica, noua ibovnică a lui Muscan, pe care banditul voia s-o prezinte colonelului Ispirescu, drept fiica acestuia.

Acum Grigore Muscan aștepta cu nerăbdare înapoierea banditului și sosirea Soficăi și hotărî să nu se ducă la Piatra Seacă până când nu va fi terminat mai întâi afacerea cu Ispirescu. Puțin îi păsa lui că boierul Petrache Bănuț avea să stea câteva zile mai mult în captivitatea lui. De mia de galbeni era sigur, căci fără ea, boierul și cu Dochița nu puteau părăsi ascunzătoarea. De aceea, el hotărâse să se intereseze mai întâi de afacerea cu cei două sute cincizeci de galbeni care i se cuveneau din împărțirea premiului colonelului Ispirescu, dacă planul pus la cale cu Gheorghe Melinte, comandantul închisorii, reușea. Și planul acesta nu se putea să nu reușească, iar rezultatul avea pentru Muscan o însemnătate deosebită: Cei două sute cincizeci de galbeni îi rămâneau lui, în întregime, deoarece tovarășii săi nu știau despre această afacere și deci nu era silit să-i împartă cu ei, cum împărțea celelalte prăzi.

Or, două sute cincizeci de galbeni nu erau de aruncat. Este adevărat însă că, cinci sute de galbeni făceau mai mult și Grigore Muscan și începu să-și frământe capul

pentru a găsi vreun mijloc de a încasa el singur întregul premiu pus pentru găsirea fetei colonelului Ispirescu.

Până în cele din urmă așteptarea lui luă sfârșit, căci banditul trimis la Gura Dracului se înapoie și o aduse cu sine și pe Sofica. Pe fața banditului înapoiat însă era întipărită o amărăciune atât de mare, încât Muscan își dădu seama îndată că, trebuie să fie vorba despre vreo mare nenorocire, ce va fi căzut pe capul tovarășilor săi rămași la casa părăsită din pădure.

Bănuiala lui se adeveri a fi fost îndreptățită.

Tocmai pe când se pregătea să-l întrebe, flăcăul și începu să se vaiete:

— Căpitane, căpitane, s-a întâmplat o groaznică nenorocire!

— Ce nenorocire omule? strigă Muscan.

— Vai de noi, bine că măcar n-am fost acasă! răspunse banditul, pe același ton de bocitoare, ca și mai înainte.

— Vorbește odată mai lămurit, omule! se răsti atunci Muscan, furios, văzând că tovarășul său nu mai încetează să se văicărească, dar nu-i spunea nimic.

— Mihu Inimă de Leu a atacat casa părăsită, pe oameni i-a luat cu sine, iar clădirii i-a dat foc.

Grigore Muscan rosti o groaznică înjurătură.

— Trebuie să fi fost o noapte înfiorătoare. După cât am auzit te căuta pe tine și voia să te ucidă.

În ochii lui Grigore Muscan se ivi o lucire îndărătnică.

— Îmi pare foarte rău că nu ne-am întâlnit, căci și eu aș fi avut o mică socoteală cu el. Cred însă că Mihu Inimă de Leu n-a îndrăznit să se ducă la ascunzătoarea noastră din Gura Dracului decât numai fiindcă va fi prins de veste că nu va da ochi cu mine. Și cam ce a făcut dumnealui pe-acolo?

— A pustiit grozav! Din casă n-am mai găsit decât o ruină…

— Și ce s-a întâmplat cu oamenii noștri?

— La asta îți va răspunde Sofica.

Căpitanul bandiților se întoarse spre fata venită cu banditul.

— Ce știi, Sofico?

— Am fost acolo, căpitane și am văzut totul!

— Vorbește!

— Au venit noaptea și… ne-au atacat pe neașteptate… Ne-a fost cu neputință să ne apărăm împotriva lor.

— Și v-ați predat?

— N-am avut ce face!

— Câini lași ce sunteți! șuieră Grigore Muscan, amărât.

— Mihu Inimă de Leu a venit cu o putere covârșitoare, căută fata să se apere pe sine și pe oamenii rămași la casa părăsită, și a înconjurat ascunzătoarea din toate părțile. Pe urmă, a întâlnit-o pe fata boierului, care l-a rugat să-l scape pe tatăl său din captivitate…

— Și ce s-a întâmplat cu boierul?

— Până când să ajungă Mihu inimă de Leu la el, în pivniță, unde-l țineam noi, bătrânul boier a dat ortul popii!

Grigore Muscan sări de pe scaun cu un urlet ca de fiară:

— A murit?

— Până să ajungă la el în pivniță s-a și răcit!

— Dar atunci s-au dus dracului cei o mie de galbeni, prețul de răscumpărare… tună căpitanul bandiților.

— Firește că s-a dus dracului prețul de răscumpărare, deoarece Mihu Inimă de Leu i-a dat drumul și Dochiței, adăugă Sofica.

— Mii de trăsnete! șuieră Grigore Muscan, asta întrece orice închipuire… Dar îi voi plăti eu asta, cu vârf și îndesat! Jur că nu mă voi odihni până când nu mă voi răzbuna.

Și zicând aceste cuvinte, ochii lui aruncau fulgere.

Ziua aceea fu pentru Grigore Muscan o zi foarte rea. Veștile proaste aduse de Sofica nu mai voiau să ia sfârșit. Mânia lui însă nu cunoscu margini, când mai află că oamenii săi îl rugaseră pe Mihu Inimă de Leu să-i

primească din nou înapoi în banda sa și că acum erau iarăși credincioși căpitanului haiducilor din Baltă.

Vestea aceasta îl amărî cel mai mult deoarece acum se alesese praful de toată puterea lui, de toată căpitănia lui.

De mânie înjura și blestema fără încetare.

— Ticăloșii dracului! urla el. De îndată ce lipsesc de acasă, chiar și numai câteva zile, se și întâmplă ceva! Căci știu că, dacă eram acolo, niciuna din nenorocirile acestea n-ar fi căzut pe capul nostru!

Și amărăciunea lui în loc să-i mai treacă, creștea văzând cu ochii. Nu-i mai ieșea din cap că acum se sfârșise cu puterea lui, că Mihu Inimă de Leu luase cu el marea pradă pe care o adunase cu atâta trudă și că prin moartea boierului Petrache Bănuț pierduse și mia de galbeni pe care o și simțea în buzunarul său.

— Ce să mă fac? Ce să mă fac? se tângui el, până în cele din urmă.

Ar fi vrut să se apuce de multe deodată și mai ales să se răzbune pe Mihu Inimă de Leu, căci dorul de răzbunare îl chinuia cel mai cumplit. Încetul cu încetul se mai liniști însă și atunci își dădu seama că deocamdată trebuia să renunțe la această răzbunare, căci singur și așa nu putea ajunge la niciun rezultat față de temutul căpitan de haiduci. Înainte de toate trebuia să facă rost de ceva bani, pentru că fără bani nu se putea mișca niciun pas. De aceea primul său gând era să pună mâna pe premiul de cinci sute de galbeni pe care colonelul Ispirescu îi dădea pentru găsirea fiicei sale.

Mânia cumplită ce-i frământa sufletul lui hain nu se mai potoli decât numai când zări pe zidul hanului semnul bine cunoscut al lui Mihu Inimă de Leu. Semnul acesta era dovada că Mihu Inimă de Leu se găsea în ziua aceea la Galați. Scopul pentru care căpetenia haiducilor venise în portul dunărean chiar în ziua cununiei boierului Panait Fotache nu era mister pentru Muscan, deoarece el cunoștea prea bine ura nețărmurită pe care Mihu Inimă de

Leu i-o purta boierului, așa că, căpitanului banditilor nu-i fu greu să facă legătura dintre prezența lui Mihu Inimă de Leu la Galați și nunta lui Panait Fotache. Mihu Inimă de Leu fiind la Galați, Muscan putea să-și ducă planul la îndeplinire mai curând decât s-ar fi așteptat.

După aceea îi scrisese el colonelului Ispirescu scrisoarea prin care îi aducea la cunoștință că Mihu Inimă de Leu se găsește la Galați.

Când soarele se ridica pe cer, Grigore Muscan porni spre Grigore Melinte, comandantul închisorii Galaților ducând-o cu sine și pe Sofica, fata pe care tovarășul său o adusese din Gura Dracului.

Pătrunzând în cabinetul de lucru al lui Gheorghe Melinte, Muscan exclamă, triumfător:

— Iată fata!

Gheorghe Melinte se uită cercetător la fată.

Sofica era o fată cu pielea arsă de soare, cu priviri pline de foc. Grigore Muscan îi explicase cum stăteau lucrurile, o învățase ce trebuie să spună și să facă așa că atunci când comandantul închisorii o întrebă:

— Cum te cheamă?

Ea răspunse fără înconjur:

— Stanca!

Comandantul închisorii zâmbi, îi plăcu că Muscan o și învățase pe fată ce trebuia să știe. După aceea îi mai dădu și el amănuntele pe care Muscan nu avea de unde să le cunoască.

Mai înainte de toate o învăță să știe cum arăta micul medalion pe care el îl luase de la Stanca și care medalion era dovada hotărâtoare că Stanca era fata colonelului Ispirescu, fată care dispăruse de acasă cu cincisprezece ani în urmă.

Sofica ascultă cu luare aminte tot ceea ce i se spunea, își întipări în minte fiecare cuvânt și era pe deplin încredințată că nu va uita nimic.

Gheorghe Melinte o conduse pe Sofica și în celula în care fusese ținută Stanca și de unde dispăruse în împrejurări atât de misterioase cu ajutorul lui Mihu Inimă de Leu.,

După ce-i vârî în cap și acest amănunt, Gheorghe Melinte socoti timpul sosit, pentru a începe marea înșelătorie, a cărei victimă trebuia să cadă nefericitul colonel Ispirescu.

El se despărți de Muscan și de Sofica și-i îndrumă să se ducă la colonelul Ispirescu. El însuși hotărî să aștepte la închisoare și aceasta din două motive. Întâi, pentru ca Ispirescu să nu bănuie nimic cum că el ar fi putut să-i dea Soficăi oarecari amănunte; în al doilea rând, pentru a nu fi amestecat cu nimic, dacă cine știe din ce pricină înșelătoria nu reușea.

După ce se despărți de complicele său, Grigore Muscan se duse de-a dreptul spre casa colonelului pe unde mai umblase odată în zorii zilei.

El mergea îngândurat alături de Sofica.

Altă dată, în alte împrejurări, când pornea pentru săvârșirea vreunei isprăvi, puțin îi păsa, dacă va izbuti sau nu. Nu se temea de primejdii, căci fricos nu era Muscan. Acum însă, după ce nenorocirile se ținuseră lanț, oamenii săi îl părăsiseră, prada adunată îi fusese luată, boierul Petrache Bănuț, mina lui de aur, murise, acum era foarte îngrijorat de izbânda întreprinderii sale.

— Mai avem mult de mers? întrebă Sofica.

Contrar lui Muscan, fata era cât se poate de liniștită și nu se îngrijora de loc din pricina primejdiosului rol pe care avea să-l joace. Parcă toată viața ei n-ar fi făcut altceva, decât să joace teatru și încă teatru unde nu fusese obișnuită să culeagă decât izbânzi.

— Îndată vom ajunge acolo! răspunse Muscan, care însă mergea tot mai încet cu cât se apropiau mai mult de ținta drumului lor.

Cu toată încetineala banditului însă, până în cele din urmă tot ajunseră la casa colonelului, deoarece ori ce drum se sfârșește.

Acum poarta nu mai era încuiată, așa că cei doi ticăloși putură să intre nestânjeniți. Tocmai când ajunseră la ușa casei îi opri un vistavoi:

— Ehei, încotro?

— La domnul colonel! răspunse Grigore Muscan.

— Acum nu se poate vorbi cu d-sa.

— Dar de ce nu s-ar putea?

— Fiindcă de-abia s-a sculat!

Grigore Muscan dădu din cap.

— Asta nu face nimic!

— Ce vorbă-i aia că, nu face nimic? făcu vistavoiul și mirat și mânios. Cum îndrăznești să vorbești astfel?

— Spune-i numai domnului colonel că vreau să vorbesc cu el în chestiunea fiicei d-sale. Ai înțeles?

La auzul acestor cuvinte purtarea vistavoiului se schimbă, ca prin farmec. Nu se mai împotrivi, ca până atunci, ci se repezi ca o furtună în odaia colonelului Ispirescu și cu fața strălucind de bucurie, vesti:

— Domnule colonel, afară se găsește un om, care aduce vești despre fata dv. Mai este și o fată eu el…

Colonelul Ispirescu sări de pe scaun și strigă:

— Lasă-i să intre numaidecât!

Vestea aceasta îl impresionă pe colonel într-atâta, încât uită cu totul de scrisoarea care ajunsese la el în împrejurări atât de tainice și pe care tocmai o citise.

Mihu Inimă de Leu să fie la Galați?

I se părea un lucru prea cu neputință. Dar la urma urmelor de ce nu s-ar putea? Și cu toate că scrisoarea nu-i dădea niciun amănunt despre locul unde s-ar găsi temutul haiduc, totuși, hotărî să se uite mai de aproape la toți străinii care se vor găsi în oraș cu prilejul nunții boierului Panait Fotache.

Se auzi o bătaie în ușă.

Inima colonelului Ispirescu tresări.

Acum, acum va suna clipa cea mare, când își va revedea copila, pierdută cu cincisprezece ani în urmă.

El însuși se grăbi să deschidă ușa.

Prin ușă Grigore Muscan intră în odaie cel dintâi, salutându-l respectuos pe bătrânul soldat.

Colonelul Ispirescu nu se sinchisi prea mult de Muscan. Privirile lui se îndreptară în spre fata care venea în urma banditului.

Sofica, învățată mai dinainte să dea buna ziua frumos, cum se cuvine, îl salută pe colonel, apoi luă o înfățișare blândă, de mironosiță, ceea ce pentru temperamentul ei nu era un lucru tocmai atât de ușor. Cu toate acestea își jucă rolul în chipul cel mai vrednic de laudă.

Colonelul Ispirescu o măsură ou priviri cercetătoare și se cam miră că fata aceasta să fie copila lui, mica lui Pia, pe care țiganii i-o furaseră la vârsta de trei ani.

— Ce vânt te aduce la mine, omule? îl întrebă colonelul Ispirescu, pe Grigore Muscan.

— Viteazule domn colonel, răspunse banditul cu șiretenie, am auzit când s-a bătut toba prin oraș, dându-se populației de știre, în ce împrejurări neînchipuite a dispărut copila dv.…

În clipa aceea Sofica scoase un țipăt și arătă spre masă.

— Medalionul meu!

Într-adevăr, pe masă se găsea medalionul pe care era săpat blazonul familiei Ispirescu. Sofica juca atât de bine, atât de meșteșugit scena aceasta, pe care nimeni nu i-o spusese mai dinainte, deoarece nimeni nu putea bănui că va avea loc, încât chiar și Grigore Muscan rămase adânc uimit.

— Îmi dați voie să mi-l iau? îl întrebă fata pe colonel… L-am purtat întotdeauna pe gât, numai acum mi l-a luat comandantul închisorii Galaților!

Sofica își juca rolul ca o adevărată actriță.

Colonelul Ispirescu se uita la ea, adânc mișcat, lacrimile îi și podidiră ochii și abia se mai putu stăpâni de a nu se repezi la ea spre a o cuprinde în brațe, spre a o săruta.

Deocamdată se stăpâni însă, deoarece voia să afle totul despre soarta fetei sale pierdute și de aceea îl întrebă pe Muscan:

— Dar spune-mi, omule, cum de a ajuns fata aceasta la d-ta?

— E lungă povestea, domnule colonel.

— Spune-mi-o, vreau să știu!

— Lucrurile s-au întâmplat așa că, eu mergeam spre casă. Pe drum am zărit un om, care părea să fie haiduc și care târa după sine o fată. Cum nu fac parte din oamenii fricoși, n-am stat la îndoială o clipă să sar în ajutorul fetei care se găsea la nevoie. Haiducul se răsti la mine, îngâmfat ca un păun și-mi strigă:

— Vezi-ți de drum, dacă ți-e dragă viața, deoarece eu sunt Mihu Inimă de Leu și nu glumesc!

Dar nici mie nu mi-a trebuit mai mult. Credea, pe semne că auzind că am de a face cu Mihu Inimă de Leu, voi cădea la pământ de frică. Eu însă, bucuros de a mă fi văzut odată în fața acestui blestemat căpitan de bandiți, care mi-a furat și mie câteva capete de vite, mi-am tras pumnalul de la brâu ca să-l trimit pe lumea cealaltă și să scap pământul de un ticălos ca el. Mihu Inimă de Leu însă nu se sperie și începu să se apere. Încăierarea noastră ținu câteva minute și ce mai încoace și încolo, mărturisesc că nemernicul s-a dovedit a fi mai tare decât mine, căci în curând mi-am dat seama că clipele de viață îmi erau numărate. Spre norocul meu însă, mahalaua a fost trezită din somn de țipetele deznădăjduite ale fetei, care mă și vedea căzând la pământ, găurit de cuțitul haiducului și oamenii începură să iasă de prin case. Atunci Mihu Inimă de Leu îmi dădu drumul și socoti că, fuga e rușinoasă dar e sănătoasă, căci în câteva clipe se făcu nevăzut.

Situația era atât de primejdioasă pentru el, continuă Muscan, după o pauză de câteva clipe, încât renunță de a mai duce fata cu el. Așa a ajuns Stanca la mine. Îndată ce i-am auzit numele, mi-am adus aminte că după amiazi se bătuse toba în piață vestindu-se dispariția unei fete cu numele acesta.

Privirile colonelului se odihneau blând pe chipul Soficăi, care, în urma instrucțiunilor primite de la Muscan, stătea smerită, cu privirile lăsate în pământ.

Grigore Muscan vru să mai spună ceva, dar colonelul Ispirescu se întoarse spre fată și-i zise cu multă blândețe:

— Stăncuțo!

Fata își ridică privirile și se uită plină de așteptare în ochii buni și blânzi ai colonelului.

— Dar spune-mi, copila mea, ce legătură este între tine și Mihu Inimă de Leu?

Fata răspunse, fricoasă:

— Pe Mihu Inimă de Leu l-am cunoscut în tabăra țiganilor unde am fost crescută. Venea adeseori prin tabără, dar eu cum prindeam de veste că este pe acolo, mă ascundeam, deoarece haiducul mă urmărea mereu cu dragostea lui. Eu însă nu-l puteam vedea în ochi și-l uram din pricina cruzimii sale.

— Totul merge ca pe strună! se gândi Grigore Muscan, mulțumit.

— Vorbește, copila mea! o încurajă colonelul Ispirescu pe fată.

— Dar Mihu Inimă de Leu nu vru să înțeleagă că nu-mi trebuie dragostea lui, urmă Sofica, și acum când am ajuns în temnița din Galați, jur că, fără să fiu vinovată, el se gândi să mă scape de acolo, pentru ca în chipul acesta să-mi câștige dragostea.

— Dar cum a putut pătrunde până în celula ta? întrebă colonelul, curios.

— Nici eu nu pot pricepe. Am rămas uluită, chiar și eu. În miezul nopții m-a trezit din somn un zgomot pe care l-

am auzit în jurul ferestrei celulei mele. Tocmai voiam să strig, când o voce șoptită îmi spuse să stau liniștită și să nu fac nici cel mai mic zgomot. Am recunoscut îndată vocea lui Mihu Inimă de Leu, cu toate că haiducul îmi vorbise numai în șoaptă. Firește că libertatea mi se păru mai bună decât temnița și de aceea am primit ajutorul lui, cu gândul ca mai târziu, la un moment prielnic, să fug de lângă el. Mihu Inimă de Leu a tăiat gratiile de la fereastră cu un mic ferăstrău pe care-l adusese cu sine și apoi a coborât în celulă de unde apoi am ieșit amândoi, părăsind închisoarea. Căpitanul haiducilor credea că odată ce m-a scăpat din închisoare, trebuia să-i fiu adânc recunoscătoare și începu să-mi și dea a înțelege care era prețul pe care mi-l cerea pentru scăparea mea din temniță… La auzul scopului pe care-l urmărea, eu am început să mă împotrivesc tot mai mult și când am văzut că situația devine tot mai amenințătoare am vrut să fug. Atunci ticălosul s-a întors împotriva mea…

— Da, da, se amestecă în vorbă și Grigore Muscan, cearta era foarte aprinsă când m-am amestecat și eu!

Colonelul Ispirescu ascultase cu cea mai mare luare aminte povestirea Soficăi. Într-adevăr fata mințise cu atâta măiestrie de parcă ar fi citit într-o carte deschisă. Și istorisirea ei, povestită cu atâta hotărâre, cu atâta putere de convingere, îl făcu pe bietul colonel să creadă tot mai mult că într-adevăr se găsea în fața copilei sale de mult pierdută. Privirile lui blânde, mângâietoare căutau pe chipul fetei amintirile trecutului, înfățișarea micuței sale Pia, pe care țiganii nemiloși i-o răpiseră pe când fetița n-avea decât trei anișori. Și ochii lui de tată, găsiră într-adevăr o oarecare asemănare între micuța de acum cincisprezece ani și fata urgisită de soartă care se găsea în fața lui.

Dar tocmai pe dos se gândea Marin, bătrânul servitor al colonelului Ispirescu, care stătuse nemișcat într-un colț al odăii și urmărise cu multă luare aminte toată scena.

Bătrânul servitor era în slujba colonelului Ispirescu de mai bine de două decenii și fusese în casă și când se născuse nădejdea colonelului, micuța Pia. Pe urmă, după ce copila se mai înfiripase, bătrânul Marin se juca adeseori cu ea și-i era tare dragă. Tocmai de aceea, durerea lui fu mare când într-o bună zi drăgălașa făptură dispăru fără urmă.

Vestea cu care venise în zilele de urmă comandantul închisorii aprinsese, flacăra bucuriei și în inima bătrânului servitor. Era fericit că o va putea revedea pe draga lui Pia, care, el era încredințat că-și va recunoaște vechiul tovarăș de joacă cu toți anii care se scurseseră între timp.

Dar Sofica nici nu-i băgă în seamă pe bătrânul Marin.

Și cu cât se uita mai mult la ea, cu atât mai încredințat devenea Marin că aici nu putea fi vorba decât de o greșeală, deoarece fata aceea nu putea fi Pia Ispirescu.

El nu spuse însă nimic, despre bănuiala lui, deoarece nu voia să strice bucuria stăpânului său, mai înainte de a fi sigur că nu se înșela.

El se uită doar îndelungat la fată, în speranța că până în cele din urmă tot va găsi ceva amintiri pe chipul aceleia care se dădea drept fata colonelului.

Din această cercetare îl trezi glasul colonelului.

— Marine!

Bătrânul servitor se apropie de stăpânul său care se aplecă la urechea lui și-i șopti, încet, așa ca ceilalți să nu-l audă:

— Marine, trimite pe cineva până la închisoare să-l aducă îndată aici pe Gheorghe Melinte.

Marin dădu din cap și plecă, grăbit.

Peste câteva minute, unul din vistavoi porni iute spre închisoarea Galaților, unde îl și găsi pe comandant. Melinte aștepta doar cu nerăbdare chemarea aceasta a colonelului.

Când vistavoiul îi spuse pentru ce a venit el lăsă deoparte tot ce avea de lucru și porni îndată spre locuința colonelului.

Știa prea bine despre ce putea să fie vorba. Muscan și cu falsa Stanca doar de-abia plecaseră de la el pentru a duce la îndeplinire îndrăznețul plan de înșelătorie născocit de Muscan.

În vremea aceasta colonelul îi ținu de vorbă pe Muscan și pe Sofica, așteptând cu nerăbdare sosirea comandantului închisorii, deoarece prin această confruntare voia să se încredințeze definitiv că fata care se găsea acum în fața lui era într-adevăr copila sa.

În privința aceasta colonelul Ispirescu era foarte prevăzător. Medalionul nu era decât o jumătate de dovadă pentru el. Nu-și putea da seama pentru ce anume, dar o bănuială nelămurită îi strânse inima și-i șoptea parcă cum că fata aceasta nu este una și aceeași cu cealaltă care fusese vârâtă în închisoarea Galaților.

De aceea avea nevoie de confirmarea lui Gheorghe Melinte, comandantul închisorii, singurul martor ce putea exista în cazul acesta, el fiind acela, care luase medalionul de la fata ce-i fusese adusă sub învinuirea de furt. Dacă comandantul închisorii o recunoștea pe fată, atunci nu mai putea exista nicio îndoială, în privința identității ei și atunci orice urmă de bănuială trebuia să dispară. Atunci el trebuia să-și deschidă larg brațele pentru a primi în ele cu toată dragostea părintească pe fata de care soarta îl despărțise vreme atât de îndelungată dar pe care îndurarea Celui de Sus i-o trimisese iarăși înapoi.

În asemenea împrejurări era firesc ca bietul colonel să aștepte cu nerăbdare sosirea comandantului închisorii și chipul i se însenină când auzi zgomot de pași în fața ușii.

Nu se înșelase.

Ușa se deschise într-adevăr și în pragul ei se ivi Gheorghe Melinte, comandantul închisorii Galaților.

Văzându-l pe Melinte intrând în odaie, Sofica sări de pe scaunul pe care ședea, scoase un mic țipăt și fugi lângă colonelul Ispirescu.

Toate privirile se îndreptară spre ea. Colonelul Ispirescu, bătrânul Marin, dar chiar și Muscan și cu comandantul închisorii rămaseră uluiți, văzând purtarea fetei.

— Ce să se fi întâmplat cu ea? se întreba fiecare din aceștia de mai sus.

Clipa următoare le tălmăci însă pricina acestei purtări.

După țipătul, de care am vorbit mai sus, Sofica se adresă colonelului cu cuvinte imploratoare:

— Comandantul închisorii! strigă ea arătând spre Gheorghe Melinte. Vrea să mă ia înapoi, să mă întemnițeze din nou, nu mă lăsați!… Mai bine mă înapoiez la Mihu Inimă de Leu decât să mă duc la închisoare iarăși…

Grigore Muscan și cu comandantul închisorii Galaților nu băgară de seamă decât acum, că fata aceasta era o adevărată artistă și că instinctul o învățase să facă ceea ce n-o învățaseră ei. Scena era redată cu atâta măiestrie încât Muscan și cu comandantul închisorii rămaseră uluiți.

Ea fu însă hotărâtoare pentru colonelul Ispirescu, în sufletul căruia nu mai exista acum nicio urmă de îndoială.

Cu ochii plini de lacrimi de fericire, colonelul Ispirescu o îmbrățișă pe ibovnica banditului Grigore Muscan și exclamă:

— Copila mea… scumpa mea copilă!

Căpitanul bandiților din pădurea Gura Dracului răsuflă ușurat.

Cei cinci sute de galbeni erau asigurați acum și i se părea că-i și simte în buzunar.

Între timp Sofica juca cu cea mai desăvârșită măiestrie pe fata care nu mai putea de bucurie de a-și fi regăsit părintele. Lacrimile îi curgeau șiroaie și se prefăcea atât de adânc mișcată și atât de fericită, încât ai fi crezut că într-adevăr îl găsise pe părintele său pe care-l pierduse cu mulți ani înainte.

Ea îl îmbrățișa, îl copleșea cu sărutări pe bătrânul colonel pe al cărui chip serios altădată, acum era întipărită

o expresie de desăvârșită bucurie și lacrimile de fericire îi brăzdau necontenit obrajii.

Grigore Muscan se cam plictisise de toată scena aceasta. O scenă mișcătoare ca aceasta nu era pentru el, nu-l interesa. În schimb, îl interesa mult mai mult premiul, pe care colonelul Ispirescu i-l făgăduise aceluia care-i va găsi copila și ardea de nerăbdare să audă odată sunetul ispititor al aurului ce urma să-i fie numărat lui.

Colonelul Alexandru Ispirescu era un adevărat boier, care nu uită de ceea ce făgăduise, cu toate că premiul acesta era o adevărată avere. După ce bucuria revederii se mai potoli el se apropie de Grigore Muscan și-i strânse mâna soldățește.

— Îți mulțumesc, prietene, zise colonelul, cu lacrimi în ochi, îți mulțumesc că mi-ai readus fata!

— Mai bine plătește, se gândi Grigore Muscan, decât să-mi mulțumești!

De aceea el nu-și trădă gândurile, ci zâmbi, zâmbi necontenit.

Colonelul Ispirescu se îngriji ca zâmbetul acesta să rămână vreme cât mai îndelungată pe chipul aducătorului copilei sale. El se apropie de masa sa de scris, trase un saltar și luă din el o pungă în care pregătise cei cinci sute de galbeni făgăduiți aceluia care-i va găsi fata.

Lui Grigore Muscan îi lăsa gura apă când zări punga plină cu galbeni, dar lăcomia lui nu mai cunoscu margini când aurul acela ajunse în mâinile lui.

Grigore Muscan era atât de hrăpăreț, încât dacă în clipa aceea nu l-ar fi preocupat alte gânduri, fără îndoială că s-ar fi așezat să numere banii, spre a vedea dacă nu cumva lipsește vreun cocoșel din cei cinci sute care trebuiau să fie acolo.

Dar mintea lui frământa în clipa aceea un gând mult mai josnic, mult mai mârșav chiar și decât acela de a număra premiul pe care-l primea printr-o groaznică înșelătorie.

Gheorghe Melinte, comandantul închisorii, se uita cu priviri tot atât de lacome la punga cu aur din mâinile complicelui său, ceea ce nu-i scăpă lui Grigore Muscan.

Prin capul căpitanului de bandiți trecu un gând tot atât de josnic, ca și celelalte fapte ale lui de până atunci.

— Uite-te bine la ei, prostule, își zise el, căci și așa nu vei vedea niciunul din galbenii aceștia!

După ce-i predă punga cu bani colonelul Ispirescu mai strânse odată mâna lui Muscan care se pregătea să plece.

Gheorghe Melinte, care simțise parcă ce avea de gând să facă banditul, se îndreptă și el spre ieșire, ca nu cumva Muscan să dispară.

În ochii banditului lucea o lumină ciudată și comandantul închisorii se gândi că omul acesta, care fusese în stare să născocească grozava înșelătorie cu falsa fata a colonelului, ar putea să fie în stare să-l tragă pe sfoară și pe el și să nu-i dea partea care i se cuvenea în urma înțelegerii avute.

Grigore Muscan își frământa creierul cum să facă spre a se descotorosi de comandantul închisorii, când întâmplarea îi veni în ajutor.

— Melinte! se auzi deodată glasul colonelului Ispirescu, la care Gheorghe Melinte se opri, vrând-nevrând.

— Porunciți, domnule colonel! zise el, contrariat, de a nu se putea duce după tovarășul său de pungășie.

Colonelul Ispirescu mai deschise odată saltarul mesei sale de Lucru și luând o mână de galbeni îi întinse comandantului închisorii, zicându-i:

— Vino aici, Melinte, căci și d-ta ai partea d-tale de merit în regăsirea fiicei mele. Ține acești douăzeci și cinci de galbeni și folosește-i sănătos.

Comandantul închisorii luă banii cu lăcomie. Între timp însă nu scăpă din vedere că în vreme ce el stătea în fața mesei de scris a colonelului, tovarășul său se și strecurase afară din odaie.

De aceea își dădu toată osteneala să părăsească și el casa cât mai neîntârziat și mulțumindu-i colonelului încodată pentru darul său se grăbi pe urmele lui Muscan.

De îndată ce ieși în stradă porni în pas alergător după căpitanul bandiților care intre timp și ajunsese în celălalt capăt al străzii.

Împrejurarea aceasta îi întări bănuiala că Grigore Muscan nu mai voia să împartă cu el premiul pe care pusese mâna prin ajutorul său. Căci dacă n-ar fi avut de gând să-l tragă pe sfoară, atunci n-ar fi fugit, ci l-ar fi așteptat la primul colț de stradă pentru a împărți cu el cei cinci sute de galbeni, așa după cum le fusese vorba.

Faptul acesta îl înfurie nespus pe comandantul închisorii Galaților.

— Blestematul, vrea să mă tragă pe sfoară? șuieră el, printre dinți. Dar lasă că, am eu ac de cojocul lui!

Zicând acestea, nu se rușină să pornească în goană după cel ce voia să spele putina.

El începu să alerge cât îl țineau picioarele și depărtarea dintre el și urmărit începu să scadă foarte repede.

La un moment dat însă căpitanul bandiților întoarse capul și văzându-l pe Melinte în urma sa începu să fugă și el. Dar Melinte, mai subțirel și mai ușor decât greoiul Muscan fugea mai repede și depărtarea dintre cei doi scădea văzând cu ochii. Grigore Muscan văzând că urmăritorul său îl va ajunge în orice caz, se opri și-l așteptă pe comandantul închisorii.

Peste câteva clipe el îl și ajunse pe căpitanul bandiților.

Cei doi bărbați se uitară pieziș unul la altul.

În ochii lui Melinte lucea flacăra mâniei, Muscan se uita cu priviri batjocoritoare la tovarășul său de înșelătorie.

În cele din urmă, Gheorghe Melinte exclamă, furios:

— De ce ai vrut să fugi?

— Cine a vrut să fugă? răspunse Muscan, netulburat.

— Îndrăznești să mai și tăgăduiești?

— Dar oare nu vezi că m-am oprit?

— Te-ai oprit, fiindcă în orice caz te aș fi ajuns din urmă!

Situația începea să devină amenințătoare.

Grigore Muscan se uita mereu batjocoritor la comandantul închisorii, care nu-și mai pierdu vremea în zadar, ci trecu de-a dreptul la chestiunea care-l interesa.

— Dă-mi banii!

Grigore Muscan luă o înfățișare foarte mirată, ca un om care nu știe despre ce este vorba.

— Ce fel de bani? întrebă el.

— Banii, pe care i-ai primit de la colonelul Ispirescu!

— Așa?! Dar banii aceia sunt ai mei!

— Se poate, dar numai o parte din ei, căci în privința celeilalte părți ne-am înțeles altfel.

Grigore Muscan întrebă, cu un zâmbet batjocoritor:

— Cum să ne fi înțeles?

— De ce te faci că nu știi?

— Nu mă fac de loc!

— Ascultă, pe mine nu mă tragi tu pe sfoară! Dă-mi banii, până ți-i cer cu frumosul!

— Și când nu mi-i vei mai cere cu frumosul ce va fi? întrebă Grigore Muscan pe un ton provocator!

— Atunci nu cred că vei mai rânji ca acum, ticălosule!

— Nu găsești că ești cam obraznic?

— Tot atât de obraznic ca și tine!

— Eu te sfătuiesc să-ți măsori cuvintele.

— Nu mă tem de amenințările tale!

— Vom vedea!

Cu aceste cuvinte Muscan făcu câțiva pași mai încolo, ca și când ar fi vrut să-și vadă de drum. Comandantul închisorii însă, îl ajunse dintr-o săritură și-l prinse de braț:

— Nu vei mai face niciun pas, până când nu-mi vei da jumătate din banii pe care i-ai încasat! strigă el, furios.

— Ce fel de jumătate din bani ceri, omule?

— Nu te mai juca cu mine, căci încep să-mi pierd răbdarea!

— Sfârșește cu amenințările acestea, căci eu nu sunt un om care să se sperie de propria sa umbră! Tu ți-ai primit răsplata de la colonel. Ceea ce am căpătat eu nu te privește… Și acum lasă-mă să-mi văd de drum!

— Bine măi, ticălosule, dar așa ne-am învoit noi?

Grigore Muscan începu să râdă și mai batjocoritor.

— Prostule! strigă el. Altădată alege-ți oamenii cu care faci afaceri căci de la mine nu vei vedea nicio lețcaie din ceea ce am luat de la colonelul Ispirescu!

Gheorghe Melinte urlă de mânie și vru să se repeadă asupra banditului.

— Nemernicule…

În aceeași clipă însă, în mâna lui Muscan se vi țeava amenințătoare a unui pistol.

— Încă un pas și te culc la pământ! șuieră banditul. Și pentru ca să-ți dai seama că eu nu glumesc și ca să știi cu cine ai de a face, află că eu sunt… Mihu Inimă de Leu!

În fața acestei întorsături neașteptate, comandantul închisorii rămase încremenit și mai înainte de a se fi dezmetecit, Grigore Muscan îl lovi cu patul armei în cap cu atâta putere încât Melinte se culcă la pământ fără să mai scoată vreun cuvânt.

Când își veni în fire, apoi, Muscan nu mai era niciunde. Gheorghe Melinte se gândi cu amărăciune la chipul josnic în care fusese tras pe sfoară de către bandit. Și pe deasupra nici măcar nu se putea răzbuna pe Muscan, lămurindu-i pe colonelul Ispirescu cum că ticălosul acesta îi adusese în casă o altă fată în locul Stancăi, fată care n-avea nimic comun cu aceea de la care luase el medalionul în închisoare. Căci dacă ar da lucrurile pe față, colonelul s-ar răzbuna în primul rând asupra lui și l-ar face una cu pământul sau în cel mai fericit caz l-ar da afară numaidecât din postul pe care-l ocupa.

În asemenea împrejurări nu-i mai rămânea altceva de făcut, decât să se consoleze cu cei douăzeci și cinci de galbeni, pe care colonelul i-i dăruise pentru mâna de ajutor pe care o dăduse pentru regăsirea „Stancăi”.

Dar pe Gheorghe Melinte îl aștepta o mare și dureroasă surpriză și în privința aceasta.

Care nu-i fu mirarea când vârând mâna în buzunarul în care își pusese cei douăzeci și cinci de galbeni constată că aceștia nu mai erau acolo și că pe semne îi fuseseră luați de către Grigore Muscan, în vreme ce el zăcea în nesimțire la pământ în urma loviturii cu puful pistolului.

Așa că toată munca lui Gheorghe Melinte, toată truda și înfrigurarea lui fuseseră zadarnice, deoarece Muscan îi luase și puținul pe care i-l dăruise colonelul Ispirescu.

*

La prima întâlnire, colonelul Ispirescu nu putu să stea prea multă vreme de vorbă cu fiica sa, deoarece datoria îl chema în alta parte. El se îmbrăcă iute în haine de paradă

și se grăbi să se ducă la conacul lui Panait Fotache unde se făceau cele din urmă pregătiri pentru nuntă.

La conac domnea o mare înfrigurare, oaspeții veneau necontenit și marile săli ale conacului gemeau de lumea venită să fie martoră la cununia boierului.

Colonelul Ispirescu își aduse aminte din nou de scrisoarea aceea care-i venise pe o cale atât de puțin obișnuită și în care i se aducea la cunoștință că Mihu Inimă de Leu se găsea la Galați împreună cu întreaga sa bandă. Dar cu toate că vestea aceasta i se părea neserioasă, colonelul Ispirescu tot nu neglijă de a lua măsurile pe care le credea el necesare.

Lui i se părea de necrezut ca Mihu Inimă de Leu să-și aleagă pentru săvârșirea unui atac tocmai un prilej dintre cele mai primejdioase. Tot orașul era în picioare. Galații gemeau de oaspeții veniți la nuntă, așa că, atentatul de care se vorbea în scrisoare ar fi fost foarte greu de dus la îndeplinire în asemenea împrejurări.

De aceea, colonelul Ispirescu se gândi că totul trebuie să fie numai o glumă de prost gust a vreunui om care n-are cu ce-și omorî timpul. După cât îl cunoștea el pe Mihu Inimă de Leu, după faptele acestuia, căpetenia haiducilor era mult mai prevăzător decât să se aventureze orbește într-o luptă care l-ar fi putut costa libertatea.

Cu toate acestea el le spuse câtorva din ofițerii săi despre ce fusese înștiințat și le atrase luarea aminte pentru cazul când atacul tot ar fi avut loc.

Ofițerii primiră vestea aceasta zâmbind.

— Nu se poate!

— Nu îndrăznește să vină aici, cât ar fi el de Mihu Inimă de Leu!

— Eu, ce să vă spun, zise râzând un tânăr ofițer, tare aș vrea să dau ochi cu acest faimos căpitan de haiduci.

Un ofițer de panduri se amestecă și el în vorbă.

— Aceasta sunt mai în drept s-o spun eu, zise el întunecat, deoarece eu am o veche socoteală cu acest faimos bandit!

Era căpitanul Guriotis, care mai purta încă semnul întâlnirii cu oamenii lui Mihu Inimă de Leu. Cu toate acestea, își îmbrăcase și el uniforma de gală și făcea și el parte din ofițerii care comandau trupa trimisă să țină ordinea la cununia boierului Panait Fotache.

— Așadar, pot avea încredere în dv. domnii mei că nu se va întâmpla nimic neplăcut? întrebă colonelul Ispirescu mai înainte de a se îndepărta.

— Nu, nu! răspunseră ofițerii în cor. Domnul colonel poate fi fără nicio grijă.

Colonelul Ispirescu se despărți de ofițerii săi, apoi intră în casă pentru a-l saluta pe boier, precum și pe oaspeții adunați acolo.

Cu toată înfrigurarea cu care fuseseră urmărite pregătirile, totuși mai erau încă câteva ceasuri până când nunta avea să înceapă în mod oficial, așa că oaspeții stăteau de vorbă, râdeau, glumeau. În ziua aceea se adunaseră în conacul boierului Panait Fotache cunoscuți și prieteni de prin toate orașele de prin împrejurimi și chiar și din orașe mai îndepărtate. Erau adunați acolo cunoscuți care nu se vedeau decât la câțiva ani odată sau care nu se mai văzuseră nicicând, dar care se împrieteneau foarte iute, așa cum se întâmplă de obicei în asemenea prilejuri.

Colonelul Ispirescu îl căută pe stăpânul casei și în curând îl și găsi într-unul din colțurile mai retrase ale unei odăi unde stătea de vorbă cu generalul Kiseleff, guvernatorul rus al celor două principate române, care onorase cu prezența sa nunta boierului Panait Fotache, deoarece era el însuși prieten cu tatăl contesei Subotkin.

Generalul Kiseleff fusese într-o inspecție la Iași și rânduise lucrurile astfel ca la întoarcerea sa spre București, să treacă prin Galați, pentru a lua parte la nuntă.

Oricine își poate închipui mândria ce cuprinse sufletul boierului Panait Fotache când auzi că însuși Excelența Sa guvernatorul va veni la nunta sa. Mândria aceasta crescu însă la culme când caleașca aurită a generalului Kiseleff trase în curtea conacului și din această caleașcă coborî prea puternicul guvernator al celor două principate.

Excelența Sa, generalul Kiseleff era oaspele cel mai de seamă al cununiei, așa că toată lumea găsi că era firesc ca garda să se ocupe mai întâi de el și numai pe urmă de ceilalți oaspeți.

Moșierul de lângă Galați făcu tot ce-i stătu în putință pentru ca înaltul său oaspe să se simtă cât mai bine în casa sa și de aceea îi vorbea mereu și mereu îi povestea câte ceva pentru ca acesta să nu se plictisească nicio singură clipă.

Ajungând în fața guvernatorului, colonelul Ispirescu își lipi călcâiele și pintenii de argint sunară melodios. Guvernatorul Kiseleff îi întinse cu drag mâna colonelului Ispirescu pe care-l cunoștea încă din armata rusă, unde acesta învățase arta ostășească. Toată lumea știa că colonelul Ispirescu era unul din oamenii cei mai influenți pe lângă guvernatorul rus.

— Îmi pare nespus de bine, dragă colonele, că te pot revedea! zise generalul, râzând.

— Norocul este pentru mine, Excelență! răspunse ofițerul, înclinându-se.

— Boierul Fotache nu se va supăra, urmă guvernatorul, dacă voi mărturisi că, trecând prin Galați, am socotit că voi sta de vorbă și cu d-ta, deoarece avem multe, foarte multe de vorbit!

— Stau cu totul la dispoziția Excelenței Voastre! răspunse colonelul.

— Mai întâi de toate aș vrea să știu cum stăm cu urmărirea banditților care s-au încuibat în Balta Dunării?

— Urmărirea își urmează cursul, Excelență. Din păcate însă, Balta aceasta este foarte încăpățânată și nu vrea să-și

trădeze taina, ascunzându-i pe bandiți atât de bine încât ne este cu neputință să le dăm de urmă.

Boierul Panait Fotache se amestecă în vorbă și ochii îi scăpărau de mânie.

— La drept vorbind ar fi timpul să sfârșim odată cu nemernicii aceștia care primejduiesc tot mai mult viața și avutul populației. Până când va mai exista fie chiar și numai un singur bandit în Baltă, până atunci nu va fi liniște în ținutul acesta!

Guvernatorul celor două provincii românești dădu din cap.

— Și eu sunt de aceeași părere.

— Da, Excelență, părerile noastre sunt aceleași, urmă colonelul Ispirescu, numai că avem nevoie de timp pentru ducerea la îndeplinire a planului hotărât. Acum, că am la dispoziție trupe îndestulătoare, cred că nu va mai trece multă vreme și le voi putea da bandiților lovitura de moarte.

— Îți mărturisesc sincer, dragă colonele, că tare aș vrea să-mi dai odată vestea aceasta! urmă guvernatorul. Până acum, vestea cea mai însemnată pe care am primit-o în legătură cu acești faimoși haiduci este că ei au pus mâna pe birurile a trei districte. Ce să vă spun, o asemenea ispravă întrece orice închipuire!

— Toată buba în afacerea aceasta, zise boierul Panait Fotache, a fost că Arcadie Costescu era prea slab. Să-i fie țărâna ușoară și Dumnezeu să-l odihnească în pace căci eu nu vreau să-l bârfesc acum, după ce nu mai este printre cei vii. Dar trebuie să recunoaștem adevărul. Toată lumea știe că Arcadie Costescu era mult mai fericit să-și petreacă timpul printre cărțile lui de știință, decât să pornească prin Balta Dunării în urmărirea bandiților.

— Acum însă, lucrurile se vor schimba! zise guvernatorul Kiseleff. Viceguvernator și comandant cu depline puteri în ținutul acesta l-am numit pe colonelul Ispirescu și, aici guvernatorul zâmbi plin de înțeles, toată lumea îl cunoaște

pe colonelul Ispirescu ca pe un om curajos, aspru, ca pe un soldat de elită și toți nădăjduim că mulțumită iscusinței sale, domnia banditilor din Balta Dunării își va trăi traiul!

— Așa este! zise boierul Panait Fotache, care în fundul sufletului său fusese adânc rănit de faptul că nu pe el îl numiseră caimacan, sau viceguvernator, cum era titlul oficial. Și eu sunt pe deplin încredințat că așa va fi și toată lumea de aici privește cu multă încredere numirea domnului colonel ca viceguvernator.

Colonelul Ispirescu mulțumi pentru cuvintele de laud, care i se aduceau.

— Cuvintele acestea m-au impresionat adânc, zise el, cu toate că eu sunt mai mult omul faptelor decât al vorbelor. Tocmai de aceea, v-aș ruga Excelență să-mi îngăduiți ca și în chestiunea aceasta faptele să vorbească în locul meu. Firește că eu voi face tot ce-mi va sta în putință ca să corespund în totul înaltei însărcinări cu care am fost onorat. Pentru atingerea acestui scop voi face apel la toată știința, la toată puterea mea de muncă. Spunând aceasta însă, nu însemnează că nu mi-aș da seama și de faptul că însărcinarea ce mi-a fost dată este cât se poate de grea. Și însărcinarea este grea, pe de o parte din pricina cutezanței, a curajului, precum și a precauției cu care lucrează banditii, pe de altă parte, și acesta este motivul principal, din pricina Bălții, care este aproape inexpugnabilă, de care aproape că e cu neputință să ne apropiem.

— Noi nu deznădăjduim, dragă colonele, răspunse generalul Kiseleff. Noi te cunoaștem pe d-ta ca pe un om care va ști să învingă toate aceste greutăți.

— Să nădăjduim că va fi așa…

— Eu aș fi cel mai fericit, zise atunci boierul Panait Fotache, dacă s-ar pune mâna odată pe blestematul acela de Mihu inimă de Leu, pentru a-l duce la spânzurătoare, pe care a meritat-o de o sută, de o mie de ori!

Cuvintele acestea, rostite cu o ură și o patimă fără margini, deșteptară interesul colonelului Ispirescu, care îndată căută să facă o legătură între scrisoarea primită de el, pe o cale atât de puțin obișnuită și ura care vedea că clocotește în pieptul boierului împotriva căpeteniei haiducilor.

— Boier Fotache, aveți poate vreo anume pricină pentru a-l urî pe Mihu Inimă de Leu? îl întrebă el pe moșier.

Boierul Panait Fotache rămase foarte surprins de întrebarea aceasta neașteptată.

— Vreo anume pricină? repetă el, neștiind ce să răspundă îndată.

— Da! M-ar interesa să știu!

— Nu, n-am! Până acum n-a îndrăznit să pătrundă până la mine. Se pare că știe de frica argaților mei și nu vrea să-și primejduiască pielea. Îl urăsc însă, fiindcă este un tâlhar crud, setos de sânge, care n-are nimic sfânt în lumea aceasta și care nu merită altceva decât spânzurătoarea!

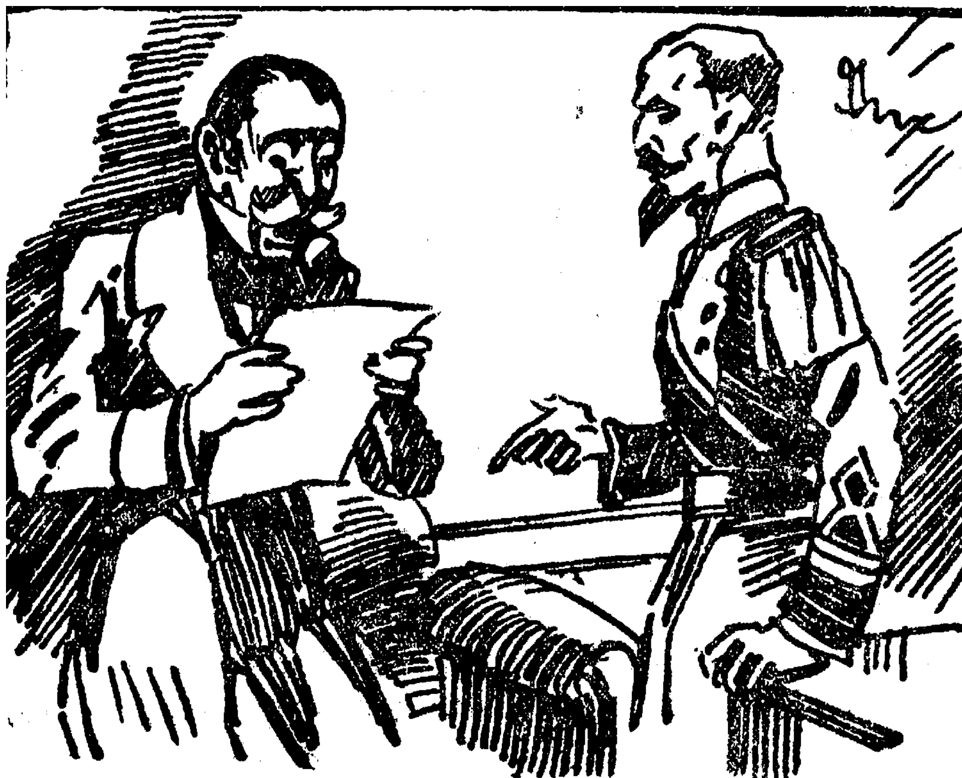
— Așa este! încuviință și guvernatorul.

— Dar de ce mi-ați pus această întrebare? se interesă boierul Panait Fotache. Este rândul meu să vă întreb: Ați avut vreo anume pricină pentru a mă întreba?

— Da! răspunse colonelul Ispirescu.

— Ah! exclamă Fotache, surprins. Și ce pricină, dacă se poate ști?

— Scrisoarea aceasta! răspunse colonelul și-i înmână boierului scrisoarea primită de dimineață.

Boierul Panait Fotache citi rândurile cu înfrigurare. Culoarea feții lui însă se schimba cu cât ajungea mai departe cu cititul, iar când sfârși, chipul lui era mai galben decât ceara.

— Dar asta e îngrozitor! exclamă el, speriat de moarte.

— Ce este? Ce este? întrebă și generalul Kiseleff, a cărui curiozitate fusese stârnită de taina pe care se părea că o cuprinde scrisoarea.

El luă hârtia din mâinile boierului, îi citi rândurile și apoi răspunse, zâmbind:

— Dar de ce te-ai înspăimântat așa, boier Fotache?

— Dar este îngrozitor, Excelență... Înfiorător... nici nu găsesc cuvinte... Mihu Inimă de Leu vrea să săvârșească un atentat...

Generalul Kiseleff dădu din umeri.

— Nu trebuie să ne speriem chiar și de propria noastră umbră. După părerea mea, scrisoarea aceasta nu este decât o glumă proastă.

Colonelul Ispirescu se amestecă în vorbă.

— Și eu am fost de aceeași părere, ba chiar și ofițerii mei gândesc la fel. Cu toate acestea, am luat toate măsurile de precauție.

— Foarte bine ai făcut! zise guvernatorul rus. Cu toate că mie nu-mi vine să cred că acest căpitan de haiduci va avea îndrăzneala să vină aici, unde este atâta lume!

— Întocmai la fel mă gândesc și eu, Excelență! zise din nou, colonelul Ispirescu.

— Dar dacă totuși va îndrăzni să vină? exclamă boierul Panait Fotache îngrijorat peste măsură.

— Aceasta nu se va întâmpla! răspunse colonelul Ispirescu. Orașul geme de ostași.

— Căpitanul acesta de tâlhari a făcut multe lucruri care păreau cu neputință! zise boierul Fotache, tot atât de îngrijorat ca și mai înainte. Am o părere foarte bună despre oștire, cu toate acestea, eu tot sunt îngrijorat din pricina celor cuprinse în scrisoare!

— De altfel acum, după ce am fost numit viceguvernator, urmă colonelul Ispirescu, am cercetat cu luare aminte toate dosarele și am descoperit lucruri foarte interesante.

Guvernatorul rus se întoarse curios spre colonelul Ispirescu.

— Să auzim, colonele! Mă interesează foarte mult!

Boierul Panait Fotache se uită și el curios, spre bătrânul soldat, care urmă astfel:

— Descoperirea la care am ajuns este că acest căpitan de haiduci, sau mai există în două persoane, sau este cineva, care se folosește de numele lui…

O uimire fără margini se întipări pe chipurile guvernatorului și a boierului Panait Fotache la auzul acestor cuvinte. Amândoi întrebară aproape în același timp:

— Cum se poate așa ceva?

Colonelul Ispirescu urmă:

— Cercetând actele, am văzut că fapte diverse, săvârșite în două părți cu totul deosebite ale Bălții, au fost săvârșite în același timp, ceea ce exclude cu totul posibilitatea ca ele să fi fost făptuite de aceeași persoană.

— Ciudat!

— Și eu am rămas uimit! spuse colonelul Ispirescu.

— Nu s-ar putea întâmpla să fie vorba despre vreo eroare? întrebă generalul Kiseleff.

— Nu, Excelență, zise viceguvernatorul, deoarece asemenea cazuri s-au întâmplat nu odată, ci de trei, sau patru ori chiar.

Boierul Panait Fotache se amestecă în vorbă, cu vădită ironie:

— Și dv. credeți, domnule colonel că împrejurarea aceasta micșorează păcatul lui Mihu Inimă de Leu?

Câteva clipe colonelul rămase pe gânduri și numai după aceea răspunse:

— Părerea mea este că, Mihu Inimă de Leu are păcate, fără îndoială, așa de pildă prădarea ultimului transport de aur, când a împrăștiat compania căpitanului Guriotis…

— Și nenumăratele lui isprăvi de o cruzime înfiorătoare! exclamă boierul Panait Fotache.

— Acesta este punctul în fața căruia sunt cam nedumerit! răspunse colonelul Ispirescu. În decursul cercetărilor pe care le-am întreprins, am ajuns la încredințarea că faptele acestea n-au fost săvârșite de Mihu Inimă de Leu, ci de altcineva, care s-a folosit de numele lui, urmărind anumite scopuri.

— Dar cine să fi fost acest cineva?

— Deocamdată nu știu. Însă, cel dintâi gând al meu va fi să pun mâna pe acest fals Inimă de Leu! Dacă am făcut aceasta, cred că am izbutit să pun capăt faptelor fioroase care au îngrozit ținutul nostru în timpul din urmă.

— Cum, adevăratul Mihu inimă de Leu să nu fie primejdios? Acesta poate că, nici nu trebuie băgat în seamă?… întrebă boierul Panait Fotache.

Colonelul Ispirescu se uită la Fotache cu o privire aproape impunătoare.

— Se pare, boier Fotache că dv. ați uitat că eu însumi am spus mai adineauri că și Mihu Inimă de Leu își are păcatele sale. Nu trebuie să uităm însă că, atâta timp cât nu s-a găsit cineva să săvârșească orori, pe care le-a pus în spinarea lui, Mihu Inimă de Leu se bucura de multă popularitate printre oamenii din partea locului.

— Și eu am auzit despre aceasta, zise guvernatorul rus. Dar să fie adevărat? Mie nu-mi prea vine să cred.

— Este adevărat, Excelență! răspunse colonelul Ispirescu, cu hotărâre. Și pentru a fi sincer, trebuie să mărturisesc că Mihu Inimă de Leu își merita chiar popularitatea de care se bucura. Niciodată nu s-a amestecat decât atunci când dreptatea era alături de el. Firește că dreptatea aceasta putea să fie și numai o închipuire a lui. Vreau să ilustrez doar omul, spre a-i dovedi sufletul. El nu s-a atins niciodată de vreun om sărac, ba dimpotrivă, pe cei nevoiași i-a ajutat în totdeauna. Chiar și din banii luați de la căpitanul Guriotis, el a împărțit o bună parte printre populația nevoiașă.

Guvernatorul rus clătină din cap.

— Nu este un merit să ajuți oamenii din banii pe care îi iei de la altcineva, cu forța.

Colonelul era de aceeași părere.

— Într-adevăr așa este și nici eu nu văd lucrurile altfel. Trebuie să recunoaștem însă că împrejurarea aceasta micșorează păcatul, foarte simțitor. Dar de altfel, nu este gândul meu de a micșora vina lui Mihu Inimă de Leu. Am vrut doar să arăt care a fost pricina marii popularități pe care a știut să și-o câștige acest căpitan de haiduci. De altfel, prin acestea mi-am încheiat raportul în privința lui

Mihu Inimă de Leu, mai departe rămânând să vorbească faptele în locul meu.

— Foarte drept, zise guvernatorul rus. De altfel, cred că este și timpul să sfârșim cu această temă, deoarece clipa cununiei nu mai poate fi departe, fiindcă, după cât văd eu, oaspeții au venit toți sau aproape toți.

Boierul Panait Fotache se ridică de pe scaun și se înclină, curtenitor, în fața generalului Kiseleff.

— Dacă-mi îngăduiți, Excelență, voi da o raită printre oaspeți...

— Dar firește, firește, boier Fotache! Aceasta este doar datoria d-tale, astăzi! Du-te de-ți vezi de mosafiri, căci și așa mai am eu câteva chestiuni de discutat cu colonelul Ispirescu.

După acestea, boierul Panait Fotache îl părăsi pe guvernator, ducându-se când la unul, când la celălalt dintre oaspeții săi pentru a le mulțumi în câteva cuvinte curtenitoare pentru cinstea ce i-o făcuseră venind la nunta lui.

Un murmur de voci și de râsete umplea tot conacul.

Toată lumea vorbea numai despre boierul Panait Fotache și femeile mai ales erau foarte nerăbdătoare de a o vedea pe aceea pe care și-o alesese moșierul de soție.

— Oare cum este?

— Se spune că e frumoasă!

— Eu am auzit că este o frumusețe cam ofilită!

— Și că la drept vorbind, nici n-ar mai fi tocmai atât de tânără!

— Dar și eu am auzit că, ar fi mai în vârstă decât boierul Fotache!

— Să fie cu putință?

— Totul este cu putință, mai ales când mireasa este atât de bogată cum e confesa Subotkin.

— Se povestesc minuni despre averea bătrânului conte!

— Se zice că jumătate din Basarabia ar fi a lui!

Cam acestea erau cuvintele pe care le schimbau cucoanele între ele, firește însă că în șoaptă, deoarece ca întotdeauna și peste tot, așa și în conacul lui Panait Fotache, de ziua nunții lui, răutățile se spuneau numai în șoaptă.

— Peste o jumătate de ceas va începe ceremonia! zise cineva.

— Da, peste o jumătate de ceas!

— Să sperăm însă că mireasa va veni mai iute…

— Dacă nu mă înșel, vine chiar.

Într-adevăr, în capătul celălalt al marii săli, mulțimea se desfăcu deodată, pentru a face loc contesei Anastasia Subotkin, care tocmai intra în sală înveșmântată cu o minunată rochie de mireasă.

Curioasele cucoane o luară îndată în cercetare și în curând își spuseră părerea.

— Frumoasă toaletă are!

— Nici n-am mai văzut încă așa ceva!

— Nu trebuie să ne mirăm, când este atât de bogată!

— Fără îndoială că rochia vine de-a dreptul de la Paris.

— Dantela e din Bruxelles…

— Mătasea din Lyon…

— Dar într-adevăr pare să nu mai fie tocmai în floarea vârstei! zise o gură rea.

— Trebuie să ai ochi foarte buni pentru a vedea aceasta, răspunse altă cucoană. După mine contesa este fragedă ca roua.

— Da, fiindcă așa o arată sulimanurile…

— Atunci trebuie să fie o adevărată artistă în sulimeneală!

— Toate rusoaicele se pricep la asta!

Mireasa trecu prin sală, dând din cap zâmbitor la salutările care nu mai conteneau din dreapta și din stânga.

Auzind că viitoarea sa soție se apropie, boierul Panait Fotache se duse înaintea ei, salutând-o printr-un sărutat de mână, ceea ce nu se prea obișnuia în țările românești pe

vremea aceea, fiind un obicei împământenit mult mai târziu.

— Cât sunt de fericit, frumoasa mea Anastasia că te văd atât de strălucitoare! zise el lingușitor.

— Ziua aceasta este pentru mine o zi de tot atâta fericire ca și pentru d-ta! răspunse contesa Subotkin, zâmbind cât putea mai fermecător.

— Ziua în care preotul ne unește pentru vecie, nu poate fi pentru mine, decât ziua cea mai fericită a vieții mele! zise boierul Panait Fotache și mai lingușitor.

— Frumoasele d-tale cuvinte mă copleșesc, boier Panait!

— Prea puțin frumoase încă, pentru a fi la înălțimea farmecului d-tale!

— Dacă aș ști că, vorbele acestea pornesc din suflet și nu sunt numai complimente!

— Privește în fundul inimii mele și vei vedea cât sunt de simțite, Anastasia mea!

După aceea boierul Panait Fotache își luă mireasa de braț și așa merseră mai departe, amândoi.

— Dacă-mi dai voie, ne vom opri puțin să stăm de vorbă cu câțiva din oaspeții care au venit la nunta noastră! zise Panait Fotache.

— Îmi va face plăcere, răspunse contesa. Sunt curioasă să-i cunosc pe aceia care sunt prietenii d-tale!

— Mai întâi de toate însă, trebuie să-i spui bună ziua Excelenței Sale, generalului Kiseleff.

Anastasia dădu din cap și Fotache o conduse în odaia unde guvernatorul țărilor românești tot mai stătea de vorbă cu colonelul Ispirescu.

De îndată ce o zări pe contesă, generalul Kiseleff se sculă de pe canapea și veni înaintea ei, sărutându-i mâna și adresându-i câteva cuvinte de admirație pentru strălucitoarea înfățișare pe care o avea în ziua aceea.

După aceea fu prezentat și colonelul Ispirescu și toți patru se așezară la vorbă, în așteptarea episcopului Dunării de Jos, care urma să oficieze cununia.

Nu mai era decât un sfert de ceas până la începerea ceremoniei, când servitorii deschiseră ușa în fața unui tânăr îmbrăcat în straie boierești.

Nu-l cunoșteau, nu știau de unde vine, dar aceasta nu miră pe nimeni, deoarece pentru servitori cea mai mare parte a oaspeților din ziua aceea erau necunoscuți. La nunta lui Panait Fotache se adunase boierimea de prin toate unghiurile celor două principate și de aceea, lumea credea că și noul sosit trebuia să fie vreo rudă îndepărtată sau vreun prieten de al boierului Panait Fotache.

După cum am mai spus, tânărul era îmbrăcat în straie boierești și purta sabie, așa după cum mai obișnuiau să poarte pe vremea aceea unii fii de boieri. După felul cum își ținea fruntea sus, după mișcările sale nestânjenite, după încrederea de sine, care-i lucea în priviri, după pașii hotărâți cu care înainta, puteai crede că nu este pentru prima oară în conacul boierului Panait Fotache.

Era ciudat însă că în toată mulțimea aceea de oaspeți el nu găsi niciun singur prieten, niciun singur cunoscut cu care să stea de vorbă, pe care să-l salute.

Ajungând la capătul sălii celei mari, se uită în jurul său, ca și când ar fi căutat pe cineva.

În clipa următoare însă, porni mai departe, îndreptându-se spre locul unde se găsea boierul Panait Fotache cu mireasa sa și cu Generalul Kiseleff și colonelul Ispirescu.

El nu se lăsă tulburat de nimeni și nimic, ci merse mereu înainte, cu pași hotărâți, spre ținta pe care și-o alesese.

Boierul Panait Fotache era atât de cufundat în discuție încât nici nu băgă de seamă apropierea acestui tânăr, pe care nu-l observă decât numai atunci când ajunse în imediata sa apropiere.

Dar chiar nici atunci nu văzu altceva decât numai doi ochi înflăcărați, cu privirea ațintită asupra sa. Boierul simți că cineva îl privește necontenit și avu senzația că privirea aceasta îl arde ca un fier înroșit în foc.

Fotache se scutură și se uită speriat în jurul său. De-abia atunci îl zări el de-a binelea pe tânărul care se găsea în apropierea sa.

La început nu știa cine este.

Chipul, înfățișarea, îi erau cunoscute. Își dădea seama prea bine că-l mai văzuse undeva, poate chiar că și vorbise cu el, dar nu-și putea aduce aminte unde și cu ce prilej.

Timp de câteva clipe încercă să-și împrospăteze amintirile și se uită țintă înaintea sa când deodată tună glasul tânărului:

— Am venit și eu la nunta ta, boier Panait Fotache!

Moșierul tresări.

Acum își aminti cine era acest oaspe misterios. Acum își aduse aminte deodată de dimineața aceea când în curtea conacului boierului Mircea Vulpescu, îl chinuise de moarte pe Stanislau Rimsky după ce-l prinsese după întâlnirea avută cu Mioara Comăneanu.

— Rimsky! strigă el, îngrozit.

Cei din jurul său și în primul rând mireasa, pe urmă guvernatorul rus și colonelul Ispirescu se uitară nedumeriți la gazda casei.

Nu-și puteau închipui ce se întâmplase, nu-și puteau închipui ce legătură era între boierul Panait Fotache și acest tânăr a cărui apariție îl îngrozise într-atâta pe boier.

Dar încă nici nu apucară să se dezmeticească bine, când misteriosul mosafir reluă cu voce tunătoare:

— Da, am venit, fiindcă avem o mică socoteală împreună!

— Rimsky! strigă boierul Panait Fotache și mai îngrozit.

— Nu Rimsky, tună glasul străinului, ci Mihu Inimă de Leu!... Da, Mihu Inimă de Leu, căci asta ai făcut din mine! Acum însă am venit pentru a mă socoti cu tine atunci când te simți mai fericit!

Atâta le trebui celor de față.

În clipa în care se amestecă în flecăreala lor fără gânduri numele atât de temut: Mihu Inimă de Leu,

zâmbetul, râsul, gluma, pieriră într-o secundă și oamenii se retraseră speriați cât mai departe de vestitul căpitan de haiduci.

Chiar și numele lui era îndeajuns pentru a băga groaza în ei.

Deodată apoi se auziră țipete deznădăjduite:

— Mihu Inimă de Leu!

— Fugiți!

— A venit haiducul!

Într-o clipă se produse o învălmășeală de nedescris și cei mai slabi de înger începură să fugă călcându-se în picioare unul pe altul.

Dintre toți însă, boierul Panait Fotache era cel mai îngrozit.

Dinții îi clănțăneau în gură, picioarele îi tremurau, lumea se întunecă înaintea ochilor săi și credea că s-a și sfârșit cu el.

Buzele lui îngânară, abia perceptibil:

— Rimsky… Mihu Inimă de Leu…

Generalul Kiseleff pălise și el și-i șopti încet colonelului Ispirescu:

— Vezi, colonele… tot n-a fost glumă… tot a îndrăznit să vină aici!

Numai colonelul Ispirescu nu-și pierdu cumpătul.

Țipetele deznădăjduite, strigătele îngrozite, zgomotul fugii sălbatice nu-i făcură să-și piardă sângele rece. El se uită țintă la Mihu Inimă de Leu și când văzu că căpetenia haiducilor face câțiva pași spre boier cu gândul vădit de a sfârși cu el, se aruncă deodată înaintea lui și strigă:

— Stai!

Mihu Inimă de Leu tresări în fața acestei im potriviri, la care nu se așteptase.

— La o parte din calea mea!

— Stai, Mihule Inimă de Leu! tună glasul colonelului Ispirescu.

Căpetenia haiducilor își duse mâna la spadă, dar în aceeași clipă își scoase sabia și colonelul Ispirescu.

Peste o clipă tăișul a două săbii sclipi în aer.

— La o parte! mai strigă Mihu Inimă de Leu înc-odată. Altfel voi fi nevoit să-mi croiesc drum cu spada!

— Spada va fi primită de spadă! răspunse colonelul. Vom vedea atunci, cine va fi mai tare!

— Am primit provocarea!

În clipa următoare săbiile se și încrucișară. Ceilalți priveau la acest neașteptat duel, reținându-și răsuflarea.

Se găsiră câțiva care căutară să îndemne pe ceilalți:

— Trebuie să se apropie cineva de el, pe la spate!

— Trebuie făcut nevătămător!

— Înjunghiați-l!

Dar nu se găsi nimeni cine să-și riște viața, îndrăznind să-l atace pe Mihu Inimă de Leu.

Mihu Inimă de Leu ataca cu iuțeala fulgerului, dar colonelul Ispirescu se apăra ca un erou.

În decursul acestui duel, Stanislau Rimsky își aduse aminte deodată de celălalt duel, pe care-l avusese cu prințul Dimitri Trubetzkoi pe una din insulele părăsite de pe Neva. El își aduse aminte de lovitura cu care-l rănise atunci pe ofițerul de gardă, care se lupta cu un curaj și cu o iscusință de neînchipuit.

Amintindu-și de această lovitură, el căută s-o pună în practică și acum, cu prilejul duelului pe care-l avea cu colonelul Ispirescu.

Întocmai la fel, ca pe vremuri, pe Insula Strigoilor…

Efectul loviturii fu același.

Printr-o mișcare de iuțeala fulgerului, el zbură spada din mâna colonelului și se pregăti să-i dea lovitura de grație. Inima colonelului era acolo, neapărată, în fața sa și nu trebuia decât să împingă sabia pentru a isprăvi cu el. Atunci însă privirea îi căzu asupra chipului colonelului Ispirescu.

Și de îndată ce zări chipul nobil al bătrânului soldat, ochii lui blânzi, privirea lui dreaptă, mâna i se înțepeni.

Ochii aceștia erau plini de bunătate.

El simți o adâncă simpatie pentru colonelul Ispirescu cu toate că colonelul trăsese spada cel dintâi și s-ar fi putut întâmpla prea ușor, ca el, Mihu, să ajungă în situația în care se afla acum bătrânul ofițer.

Mihu nu fu în stare să-i dea lovitura de grație. Vârful spadei alunecă de pe piept și în loc de împunsătura de moarte, spada nu izbi decât mâna colonelului, care îndată și fu năpădită de sânge.

Vederea sângelui înspăimântă și mai mult mulțimea și așa, îndeajuns de înspăimântată.

Din toate unghiurile veneau strigăte deznădăjduite:

— O crimă!

— Ne ucide pe toți!

— Fugiți!

Învălmășeala deveni și mai sălbatică. Oaspeții fugeau, călcându-se unul pe altul, fără milă, cucoanele rupându-și scumpele toalete pregătite pentru cununie. Țipetele lor, amestecându-se cu strigătele de ajutor ale bărbaților, nu făceau decât să zăpăcească și mai mult ceata înspăimântată a mosafirilor.

Câțiva bărbați mai curajoși, se hotărâră până în cele din urmă să-l atace pe Mihu Inimă de Leu și începură să se apropie de el, însă numai cu multă băgare de seamă. Căpitanul haiducilor însă băgă de seamă ce aveau aceștia de gând să facă și strigă:

— Cătați-vă de drum, căci îl culc la pământ, fără cruțare pe acela care îndrăznește să se apropie de mine!

Amenințarea aceasta potoli dorul de luptă al acelora, care se pregăteau să atace și care se retraseră înspăimântați în fața lui Mihu Inimă de Leu care începuse să învârtească spada amenințătoare în jurul său. Bieților boieri le era teamă acum ca nu cumva spada aceasta să-i atingă, fie chiar și numai din întâmplare.

Ochii fulgerători ai căpitanului de haiduci umblau cercetători în jurul său.

Stanislau Rimsky îl căută pe boierul Panait Fotache, care însă se folosise de duelul de câteva clipe al acestuia cu colonelul Ispirescu pentru a se evapora ca aburii.

De altfel toată lumea fugea, mâncând pământul.

Chiar și guvernatorul rus dispăruse. Dar nu de frică, deoarece generalul Kiseleff era un viteaz, ci pentru că-și dăduse seama că dacă anunța soldații care așteptau în curte, ar fi putut să-l prindă viu pe vestitul căpitan al haiducilor din Baltă. I-ar fi fost ușor să-l străpungă pe la spate cu spada, în vreme ce se duela cu colonelul Ispirescu, dar aceasta nu era o faptă vrednică de un ofițer și de aceea plecase să aducă soldații cu care să pună mâna pe haiduc, fără a se mânji el însuși cu o faptă înjositoare.

Generalul Kiseleff își dădu seama de situație îndată și înțelese că ostașii n-aveau de unde să cunoască prezența lui Mihu Inimă de Leu la conac, deoarece acesta se furișase în casă ca și când ar fi putut băga de seamă.

Mihu Inimă de Leu fusese îndeajuns de șiret pentru a pătrunde în casă în chipul cel mai puțin bătător la ochi și cum nu-i lipsise nici curajul trebuincios pentru a intra în conacul ce gemea de mosafiri, nu stătuse la îndoială o clipă să treacă la fapte.

Judecând sincer, guvernatorul rus trebui să recunoască cum că fapta lui Mihu Inimă de Leu era o adevărată faptă de erou și era gata să renunțe la gândul său de a mai chema ostașii. Peste o clipă însă, conștiința datoriei se trezi în sufletul lui și își spuse că el se găsea în țările Românești nu pentru a admira faptele vitejești ale unui haiduc, ci pentru a veghea la menținerea ordinei pe care el însuși o instituise.

— Va fi el viteaz acest Mihu inimă de Leu își zise generalul Kiseleff, dar la urma urmelor tot este un păcătos care trebuie să sfârșească în spânzurătoare!

Nu prea era el acasă în conacul boierului Panait Fotache, dar de aceea, după numeroase rătăciri prin coridoare și odăi ajunse în curte unde se repezi spre locul unde stăteau soldații.

În timpul acesta Mihu Inima de Leu mergea necontenit după mulțimea care fugea îngrozită din fața lui. Era mai mult decât caraghios să vezi zeci și sute de oameni fugind mâncând pământul în fața unui singur flăcău.

Mihu Inimă de Leu însă nu se sinchisea de toate acestea. Privirile cercetătoare îl căutau numai pe boierul Panait Fotache, care, după cât se părea, se folosise de duelul lui cu colonelul Ispirescu pentru a spăla putina. Faptul acesta îl înfuriase nespus pe căpitanul haiducilor, care tot căutând prin conac ajunsese iarăși la locul unde stătuse mai înainte boierul Fotache cu mireasa și ceilalți oaspeți ai săi.

Din societatea aleasă și veselă de mai înainte, nu mai rămăsese acolo decât o singură făptură: contesa Anastasia Subotkin, mireasa.

Sărmana contesă nu știa pe unde s-o apuce și cum toată lumea uitase de ea, se retrăsese acolo într-un colț, în care o găsi acum Mihu Inimă de Leu.

La vederea căpitanului de haiduci, mireasa se îngrozi de moarte. Era pe deplin încredințată că Mihu Inimă de Leu va sfârși cu ea și că nu va apuca să mai vadă soarele răsărind.

De aceea își făcu semnul crucii și întocmai ca un osândit la moarte, ca un om care nu mai are nicio nădejde de ajutor în fața pericolului, își închină sufletul lui Dumnezeu.

Mihu Inimă de Leu se opri în fața ei și o privi cu blândețe.

— După cât văd eu, zise el, nimeni nu și-a dat osteneala s-o scape pe frumoasa mireasă.

Nu primi niciun răspuns.

— Toată lumea a fugit numai dv. ați rămas aici! Se pare că și acela a cărui primă datorie ar fi fost să se ocupe de

siguranța dv. boierul Panait Fotache, îndrăgostitul, fericitul mire, chiar și el s-a gândit să-și salveze numai propria sa viață!

Mihu Inimă de Leu nădăjduia că, măcar acum, să primească vreun răspuns, dar contesa însă amuțise parcă, fiindcă buzele ei nu îngânară niciun singur cuvânt.

Atunci se aplecă peste ea și băgă de seamă că sărmana contesă leșinase de spaimă.

Tocmai voia să se aplece, pentru a o ridica din colț, când deodată văzduhul fu străbătut de un fluierat prelung și ascuțit. Mihu Inimă de Leu recunoscu îndată semnalul oamenilor săi.

Era semnalul de primejdie.

Oare ce să se fi întâmplat?

Mihu se repezi la fereastră pentru a vedea care era pricina semnalului de primejdie pe care-l dăduseră oamenii săi ascunși prin curte, dar nu ajunse până la ea când ușa se deschise deodată și în pragul ei se ivi Dan Dragomir.

Voinicul de-abia mai putea răsufla.

— Căpitane!

— Ce s-a întâmplat?

— Trebuie să fugim!

— Ce este?

— Trebuie să fugim, deoarece au asmuțit soldații asupra noastră!

— Mii de trăsnete, dar de ce n-ați băgat de seamă?

— Nici eu însumi nu știu cum și în ce chip s-a întâmplat!

— Acum tot una e!

— Așa este, ai dreptate… dar să fugim! îl zori Dan Dragomir, cu înfrigurare.

— Trebuie să fug și nici măcar nu mi-am putut duce planul la îndeplinire!

— Panait Fotache?

— A izbutit să fugă!

— Iute, căpitane… iute… Fiecare clipă de întârziere poate însemna moartea noastră!

Mihu Inimă de Leu își umflă pieptul și strigă cât îl ținu gura, așa că glasul lui trecu dintr-o încăpere în alta:

— Nu te bucura, boier Panait Fotache, căci ne vom mai întâlni noi! Chiar dacă de data aceasta n-am putut încheia socoteala, fii sigur că în curând ne vom răfui! Mihu Inimă de Leu nu-și uită promisiunea dată, iar Stanislau Rimsky cu atât mai puțin!

După ce strigă aceste cuvinte se pregăti să plece.

Dar Dan Dragomir îl prinse deodată de braț.

— Privește, căpitane!

Voinicul arătă spre contesa Anastasia Subotkin, care zăcea în nesimțire, în colțul încăperii.

— Mireasa…

— Da, da! îngână Stanislau Rimsky, în vreme ce un gând foarte îndrăzneț încolți în mintea lui!

El se repezi înapoi, urmat de glasul îngrijorat al lui Dan Dragomir:

— Căpitane, pe scări se și aud pașii ostașilor care năvălesc în căutarea ta!… Nu mai avem nicio clipă de pierdut.

— Mireasa n-o putem lăsa aici! Ieșirea din dos a conacului e liberă încă?

— Mi se pare că da!

— Atunci fă astfel ca urmăritorii să fie reținuți aici câtva timp.

Dan Dragomir nu așteptă să i se spună de două ori. El era obișnuit să se supună orbește tuturor poruncilor căpitanului și de aceea nu șovăi nici acum să treacă îndată la fapte.

El apucă iute tot ce-i căzu în mână, mobile, scaune, fotolii, divanuri și le aruncă în fața ușii.

Când soldații ajunseră în fața ușii, o grămadă mare de mobile baricada ușa prin care era cu neputință de pătruns. În zadar se repeziră ei, ușa rezista cu încăpățânare.

În timpul acesta Mihu Inimă de Leu o luă în brațe, ca pe un fulg, pe mireasa leșinată a boierului Panait Fotache și

porni cu ea grăbit, spre ieșirea din dos a conacului. El îi mai strigă lui Dan Dragomir:

— Pune mâna pe pistoale și apără retragerea noastră! Vei împușca pe oricine ar îndrăzni să se așeze în calea noastră!

Cei doi bărbați alergau acum cu pași repezi, prin coridorul părăsit.

Să tot fi ajuns pe la mijlocul coridorului, când deodată toată casa răsună de un zgomot cumplit.

Ostașii izbutiseră să spargă ușa și acum dărâmau baricada, pe care Dan Dragomir o îngrămădise din mobile în spatele ușii.

— Iute, iute! îl zori Dan Dragomir pe Mihu.

— Oamenii noștri ne așteaptă tocmai la portița din dos!

— Toți sunt acolo?

— Până la cel din urmă! Dacă izbutim să ajungem până acolo, atunci aproape că ne putem socoti scăpați. Caii noștri fug mai bine decât ai pandurilor.

Atunci văzduhul fu spintecat deodată de câteva detunături de armă.

— Mi se pare că situația devine cam serioasă! mormăi căpitanul haiducilor.

— În câteva clipe suntem acolo! răspunse Dan Dragomir, care urmărea același gând.

Credinciosul prieten nu se înșelase, căci într-adevăr, peste câteva clipe fugarii ajunseră la ceilalți tovarăși ai lor care așteptau la portița de din dos a conacului și care fierbeau de nerăbdare deoarece credeau că i se și întâmplase vreo nenorocire căpitanului.

De aceea când îl zăriră apărând împreună cu Dan Dragomir nu mai putură de bucurie. Unul din ei îi aduse iute calul și Mihu Inimă de Leu sări în șea dintr-un singur salt. După aceea Dan Dragomir i-o dădu în brațe pe contesa Subotkin, care tot nu-și revenise încă în simțiri.

Pe urmă Mihu Inimă de Leu dădu porunca:

— Înainte! Mânați caii în galopul cel mai iute, căci urmăritorii sunt mulți și primejdioși.

Din cealaltă parte a conacului se auzeau lămurit țipetele îngrozite ale nuntașilor și strigătele ostașilor urmăritori.

— Unde sunt?

— Au fugit!

— Trebuie să fie încă tot în conac!

— După ei!

— Trebuie scotocit fiecare ungher!

— Nu-i lăsați să fugă!

Mihu Inimă de Leu dădu pinteni calului, care porni ca o săgeată.

Un nor de praf se ridică din copitele cailor care lovind pământul făceau un zgomot ca de tobe, care se auzi până la poarta conacului unde se găsea generalul Kiseleff în fruntea ostașilor.

Deodată cineva îi zări pe fugari și începu să strige:

— Uite-i, uite-i!

Ceilalți îi văzură și ei și atunci căpitanul Guriotis strigă:

— După ei!

În aceeași clipă haiducii care fugeau fură văzuți prin ferestre și de către soldați care pătrunseseră în conac. Atunci apăru și boierul Panait Fotache, murdar, plin de funingine, cu hainele mototolite, deoarece se ascunsese în cămin de teama haiducilor mai ales de teama dușmanului său de moarte, Mihu Inimă de Leu.

Și cu fața-i înnegrită de funingine, cu ochii strălucitori ca de drac, cu gura ca de arap, acum strigă cât îl țineau

plămânii:

— După el... Mi-a furat mireasa!

În timpul acesta, în fața conacului domnea o învălmășeală și o încurcătură de nedescris.

La auzul știrii că, Mihu Inimă de Leu nu mai era acolo, nuntașii începură să iasă la iveală de prin ascunzători și știindu-se păziți de ostași, acum toți voiau să fie de față la scena în care temutul haiduc urma să fie prins.

Dorobanții și pandurii săriră unul după altul în șea. Ceilalți ostași, care n-aveau cai, porniră pe jos în urmărirea lui Mihu Inimă de Leu, ca și câțiva servitori, care încurajați de prezența atâtor soldați, porniră și ei în urma fugarilor cu puști, cu coase, cu topoare, cu ce le căzuse în mână.

Între timp, boierul Panait Fotache, cel cu fața ca de harap din pricina funinginii, striga cât îl ținea gura.

— Mi-a furat mireasa!... Aduceți-o înapoi!... Plecați după ea!... Scăpați-o!

— Dar boier Fotache, îi zise atunci cineva, de ce nu pleci și d-ta în urmărirea căpitanului haiducilor?

Cuvintele acestea, care erau o provocare fățișă, nu prea fură pe placul boierului. Având însă în vedere că între timp Mihu Inimă de Leu câștigase o bună bucată de drum și că deci primejdia pentru urmăritori nu mai era așa de mare, boierul Panait Fotache porunci să se pună șeaua și e calul său și porni și el pe urmele fugarilor.

CAPITOLUL 107
Urmărirea

Iubiți cititori, ați văzut voi vreodată, vreun furnicar, sau vreun roi de albine spulberat? Ei bine, cam cu un furnicar, sau un roi de albine se puteau asemui Galații, după ce se răspândi vestea în oraș despre prezența lui Mihu inimă de Leu și rolul pe care căpetenia haiducilor îl jucase la nunta boierului Panait Fotache. Lumea alerga de colo până colo, fiecare cetățean își oprea semenul său în drum fără a-l cunoaște pentru a afla mai amănunțit ce se petrecuse la conac, femeile se adunaseră în poartă și blestemau sau râdeau de necazul boierului căruia i se furase mireasa chiar în ziua nunții și până chiar și copii alergau pe străzi, strângând amănunte tot mai fanteziste despre noua și nemaiauzita ispravă a căpitanului de haiduci.

În timpul acesta, oamenii lui Mihu Inima de Leu părăsiră orașul prin diferite puncte, așa după cum se înțeleseseră de mai înainte. Ei își dăduseră întâlnire în sus de Galați, într-o pădurice de sălcii.

Haiducii sosiră la locul întâlnirii unul după altul. Caii tuturor erau numai o apa și chiar și oamenii erau plini de nădușeală din pricina goanei. De altfel, nici aici, în păduricea aceasta nu se simțeau ei în prea mare siguranță și tare ar fi vrut să se vadă odată în Baltă, unde găseau ascunzători la fiecare pas. Erau nevoiți însă să-l aștepte și pe căpitan, deoarece Mihu Inimă de Leu dăduse porunca, cum că numai împreună se pot înapoia la moară. Or, cu poruncile lui Mihu Inimă de Leu nu era bine să te joci, nici

chiar când primejdia era mare, deoarece căpitanul nu glumea când era vorba de neascultarea ordinelor sale.

Conform poruncii primite deci, de îndată ce ajungea în pădurice, fiecare haiduc descăleca și mai înainte de toate căuta să-și învioreze animalul și numai după aceea se putea gândi și la sine însuși.

Cel dintâi sosi Mișu Drăgan, după el Crista Roată, Gavrilă din Măcin și așa mai departe. În cele din urmă toți erau de față, numai căpitanul și cu Dan Dragomir mai lipseau, care o duceau cu ei pe contesa Subotkin, pe care o răpiseră de la conac.

— Numai de nu li s-ar fi întâmplat ceva! le zise Mișu Drăgan tovarășilor săi.

Deodată însă, din spre partea Brăilei se auzi cunoscutul fluierat, care era semnalul cu ajutorul căruia se înțelegeau haiducii între ei, când erau resfirați prin vreo pădure, sau prin Baltă.

Haiducii porniră în direcția de unde venise fluieratul și într-un luminiș mai mic îl găsiră pe căpitan și pe Dan Dragomir, odihnindu-se în iarbă. Alături de ei se găsea și contesa Anastasia Subotkin care mai purta încă și acum rochia albă de mireasă.

— Începusem să fim neliniștiți, din pricina voastră căpitane! zise Mișu Drăgan când ajunseră acolo.

— Am făcut un mic ocol din pricina contesei, pe care n-am vrut s-o aducem tocmai așa, de-a dreptul, pe de o parte din pricina drumurilor rele, pe de altă parte, pentru a-i păcăli pe urmăritori.

De-abia își sfârșise căpitanul cuvintele acestea, când dinspre Galați se auzi un zgomot ce se întărea tot mai mult. Câteva minute mai târziu, în zgomotul acesta surd se amestecară și sunete de tobă și de goarne.

— Alarma! strigă Dan Dragomir, căpitane, eu cred că ar fi mai bine să trecem în Baltă.

Una din sentinelele care fuseseră așezate în toate direcțiile, vesti acum că urmăritorii se apropie. Mihu Inimă

de Leu se duse până în șosea și atunci văzu și el într-adevăr un imens nor de praf pe drumul ce venea dinspre Galați.

„Se îngroașă gluma”, se gândi căpitanul haiducilor, fără însă de a-și comunica această părere și oamenilor săi. Dimpotrivă el se arătă cât se poate de liniștit și văzându-l cu câtă seninătate își împărțea poruncile n-ai fi crezut că ar fi cu putință ca în sufletul acestui om să se dea lupta pe care o dezlănțuise îngrijorarea pentru soarta tovarășilor săi.

Haiducii săriră în șea și luând-o la mijloc pe contesa Subotkin, porniră în galop spre sunetul unde treceau ei de obicei Dunărea.

Între timp norul de praf ce venea din spre Galați se mărea tot mai mult, se apropia din ce în ce și nu trecură nici douăzeci de minute și călăreții ai căror cai pricinuiau acest nor de praf și ajunseră la păduricea în care se odihniseră haiducii mai înainte.

Călăreții aceștia erau alcătuiți din panduri și dorobanți călări. Din ordinul generalului Kiseleff, se trimisese anume în ținuturile mărginașe cu Balta și dorobanți călări, deoarece pandurii și dorobanții pedeștri nu se dovediseră îndeajuns de iscusiți pentru a lupta cu haiducii.

Comandantul acestei trupe amestecate de călăreți era același căpitan Guriotis, de care Mihu Inimă de Leu își bătuse joc într-un chip atât de rușinos, nu de mult, când îi prădase transportul de aur pentru București, transport care era păzit de o companie întreagă de soldați.

Căpitanul Guriotis, care se bucurase mai dinainte de zilele pe care socotea că le va petrece la București, nu se mai înapoiase la Măcin, ci la porunca viceguvernatorului, colonelul Ispirescu, rămăsese la Galați, până când aveau să se încheie cercetările în privința îndrăznețului atac care frustrase visteria statului cu o ladă întreagă de aur. Guriotis, care de altfel era deochiat mai dinainte, fusese aspru dojenit de către superiorii săi. Acum, când să-și mai

spele oarecum rușinea înfrângerii trecute, se prezentă cel dintâi ca conducător al trupei ce urma să pornească pentru a pune mâna pe temutul căpitan de haiduci.

O parte din călăreți erau și ei tot din aceia care cu prilejul arderii ocolului de vite, fuseseră doborâți de pe cai și călcați în picioare de către animalele sălbătăcite de foc. Mulți din ei mai purtau și acum semnele acelei nopți de groază și rușine și mulți mai aveau capul legat, o mână rănită, un picior cu osul rupt neînchegat încă pe deplin. Toți aceștia, însuflețiți de dorul răzbunării, jurau pe Sfânta Cruce că de data aceasta îl vor sfâșia în bucăți pe căpitanul haiducilor dacă se va mai ivi înaintea ochilor lor.

Cum marea majoritate a pandurilor lui Guriotis erau străini de neamul românesc, dorobanții, care toți erau români, râdeau cu hohot de jurămintele zgomotoase ale pandurilor și numai pentru a le face în ciudă, hotărâră să facă tot ce le va sta în putință pentru a pune ei mâna pe vestitul căpitan de haiduci, pentru ca gloria prinderii lui Mihu Inimă de Leu să nu revină unor venetici.

Întocmai ca și haiducii, urmăritorii se odihniră și ei în păduricea de sălcii. Mai înainte de a poposi, căpitanul Guriotis le porunci câtorva din oamenii săi să continue urmărirea, pentru ca în timpul popasului grosului trupei haiducii să nu câștige prea mult timp și pentru ca soldații să nu le piardă urma, neștiind în ce punct vor trece Dunărea, deci, cam unde poate fi ascunzătoarea lor.

Între timp în păduricea de sălcii soseau soldații necontenit. Aceștia porniseră în urmărirea haiducilor după ce se sunase alarma. În chipul acesta, în curând trupa din păduricea de sălcii se ridică la vreo patru sute de oameni. Căpitanul Guriotis se pregătea tocmai să pornească iarăși pe urmele haiducilor, când sosi și colonelul Ispirescu în persoană, în fruntea a două companii de dorobanți pedeștri, care veniseră în pas alergător din Galați.

Tot atunci se înapoie și unul din ostașii porniți în patrulare după haiduci. El aduse vestea că Mihu Inimă de

Leu și cu oamenii săi trecuseră Dunărea. Comandantul patrulei și cu câțiva din oamenii săi se apropiaseră de haiduci la o bătaie de pușcă, socotise însă că ar fi fost în zadar să se măsoare cu fugarii, deoarece numărul acestora era mult mai mare și ar fi fost bătuți, fără nicio îndoială. De aceea, rămăsese chiar mai în urmă, la o depărtare de unde să poată urmări mișcările haiducilor.

În chipul acesta au văzut că în dreptul unei pădurici de sălcii, haiducii descălecară și se îmbarcară în mai multe luntre ieșite la iveală ca din pământ.

Când luntrele se îndepărtară de mal, unul din haiduci porni în goană nebună cu caii rămași fără călăreți spre miază-zi.

Comandantul patrulei dădu atunci poruncă oamenilor săi să dea pinteni cailor, pentru a ajunge cât mai iute la locul unde se îmbarcaseră haiducii, de unde fără îndoială că cu câteva salve i-ar fi omorât pe toți, deoarece, fiind imobilizați în bărci, nu s-ar mai fi putut apăra. Dar până să ajungă în dreptul pădurícii, haiducii, vâslași încercați, se și apropiaseră de țărmul celălalt. Comandantul patrulei își așeză totuși oameni în linie de trăgători; când vru însă să comande foc, în una din bărci se ridică o făptură învăluită cu totul în alb, în care ostașii recunoscură pe contesa Subotkin, mireasa răpită a boierului Panait Fotache.

În asemenea împrejurări, nu se mai trase nicio salvă, deoarece aceasta ar fi putut aduce uciderea miresei.

Așa că, haiducii debarcară nestânjeniți pe celălalt țărm și se făcură nevăzuți printre sălciile Bălții.

După ascultarea acestui raport, colonelul Ispirescu hotărî ca să se rechiziționeze toate bărcile și toate luntrele care se vor găsi pe Dunăre, și cu ajutorul lor, trupa să treacă apa pentru a debarca în Baltă, unde soldații aveau să înainteze în chip de lanț viu până când vor da peste ascunzătoarea haiducilor. Pentru ca urmărirea să se facă și mai repede, la ordinul colonelului Ispirescu fu oprit și un

vaporaș care trecea pe Dunăre și cu ajutorul căruia fură trecuți în Baltă și o parte din cai.

Călăreții aveau să alcătuiască un prim lanț care înainta mai iute. Din când în când aceștia urmau să trimită câte un om până la dorobanții pedeștri care veneau în urma lor, spre a-i înștiința în ce parte se găsesc, pentru ca legătura dintre pedeștri și călăreți să nu se piardă. Pe de altă parte, toate bărcile rechiziționate aveau să cutreiere cu soldații canalele Bălții în lung și în lat, pentru ca, pe cât se putea, niciun colț din faimoasa Baltă a Dunării să nu rămână necercetat. Atât călăreții însă, cât și cei porniți în bărci, n-aveau voie să înceapă lupta cu haiducii decât numai după ce soseau și întăririle de dorobanți pedeștri.

După această punere la cale a planului de război se și păși la aplicarea lui. Soldații fură trecuți dincolo, pe țărmul opus, o parte din cai la fel. Călăreții alcătuiră îndată o formațiune în semicerc și începură să înainteze în Baltă.

La vreo jumătate de ceas după aceea se alcătui un nou semi-cerc viu, cuprinzând dorobanți pedeștri, argați și cetățeni înarmați, care porniră și ei prin Baltă pe urmele călăreților.

*
**

În timpul acesta, Mihu Inimă de Leu și cu oamenii săi ajunseră la moara de pe malul Dunării împreună cu prada lor vie, contesa Anastasia Subotkin.

Între timp se lăsase seara și Mihu Inimă de Leu așeză un număr îndoit de sentinele, nu numai în jurul morii dar și pe malul Dunării. După aceea, haiducii se adunară cu toții în bucătăria morii unde obișnuia căpitanul să-și împartă poruncile și îndrumările.

Haiducii se așezară în mijlocul focului și în vreme ce îmbucară câte ceva, se mai și odihniră după oboselile acelei zile pline de activitate. La una din mese, în jurul

căreia se găsea Smaranda, Tanța, Stanca cea de curând scăpată din temnița Galaților, luase loc și oaspele cel mai proaspăt al morii de pe malul Dunării, contesa Anastasia Subotkin, pe care tot mai strălucea încă scumpa rochie albă, de mireasă.

În cartea destinului însă, era scris ca în seara aceea Mihu Inimă de Leu și cu tovarășii săi să nu-și poată adulmeca cina liniștiți. Bieții oameni, atât de hărțuiți în ziua aceea, de-abia apucaseră să-și mestece cele dintâi bucate, că deodată se și auzi fluieratul repetat scurt, de două ori, al uneia din sentinele.

— De două ori, scurt! strigă atunci, Dan Dragomir. Primejdie!

Într-o clipă haiducii își aruncară mâncarea cât colo și se înarmară până în dinți.

Mihu Inimă de Leu porni spre direcția de unde venise semnalul de primejdie dat de sentinelă. Peste câteva minute se și găsi față în față cu sentinela care venea în goană spre el.

— Ostașii au trecut Dunărea! raportă sentinela, gâfâind. Au trecut-o mai în jos pentru a nu fi văzuți. O parte din ei au și ajuns până la Raclă!

Mihu Inimă de Leu nu răspunse niciun cuvânt ci se întoarse iute la moară. El le porunci haiducilor să așeze tot de ce puteau avea neapărată nevoie în patru bărci, iar el însuși începu să împacheteze aurul și praful de pușcă. Lucrurile mai mari, de argint, care ar fi luat prea mult loc, nici nu le mai împachetă. Și așa umpluse trei lăzi mari cu tot soiul de obiecte prețioase pe care le așeză, sub directa lui supraveghere, în una din bărci. Barca aceasta i-o încredință lui Dan Dragomir și-i șopti la ureche unde trebuia să se ducă cu prețiosul transport.

Între timp oamenii săi aduseră în grabă lucrurile cele mai trebuincioase și le îmbarcară în luntre așa după cum poruncise căpitanul. Firește că nu uitară să ia cu ei nici de-ale mâncării.

— Sunteți toți aici? întrebă căpitanul, după ce se uită la bărcile încărcate.

— Toți! fu răspunsul.

Între timp se înapoiaseră și sentinelele de la posturile lor și vestiră că soldații înaintau din trei direcții.

— Smarando, Tanțo, Stanco, vreți să veniți și voi cu noi? le întrebă Mihu Inimă de Leu, pe cele trei fete.

— Da, căpitane! răspunseră fetele, ca un singur glas.

— Atunci așezați-vă și voi în bărci și luați-o lângă voi și pe această contesă rusă. V-o încredințez vouă! Nădăjduiesc că veți avea grijă de ea pe drum. Nu trebuie să i se întâmple niciun rău. Băgați de seamă însă, ca nici ea să nu ne facă vreun bucluc.

— Avem noi grijă de ea, căpitane, nu te teme! răspunse Smaranda.

Apoi, luând-o la mijloc pe contesa Subotkin, luară loc toate patru în una din bărci.

— Drăgan, Roată, Gavrilă, Mesteacăn, Toma și Niță!

Cei șase haiduci ai căror nume îl strigase Mihu Inimă de Leu, pășiră în față.

— Împrăștiindu-vă printre sălcii, voi veți trage asupra soldaților care vor veni în urma noastră. De fiecare dată însă după ce ați tras trei-patru focuri, veți schimba de loc, ca ostașii să creadă că aceia care trag asupra lor sunt mult mai numeroși. Însărcinarea voastră este să le ațineți calea, atât timp cât puteți. Când veți vedea însă că s-au apropiat prea tare, mai trimiteți-le câteva plumburi și apoi veniți după noi.

— Unde, căpitane? întrebă Mișu Drăgan.

— Noua noastră ascunzătoare va fi printre ruinele de la Iglița!

— Vechea ascunzătoare a lui Muscan? exclamă Mișu Drăgan, vădit nemulțumit de alegerea căpitanului.

— Nu vă speriați, băieți, răspunse Mihu Inimă de Leu, căci nu vă duc eu acolo unde ticălosul acela mi-a târât numele prin noroi și unde ați fi amenințați să cădeți în

mâinile pandurilor. Odată, colindând prin Baltă, am descoperit o ascunzătoare minunată, mai bună decât moara și decât cea avută de trădător. După ce vă veți îi îndeplinit însărcinarea, veniți numai până la poalele ruinelor romane și acolo vă va aștepta cineva care vă va arăta drumul. Cu soldații nu vă va fi prea greu să vă măsurați, deoarece o parte din ei sunt călări și împrejurarea aceasta, care cred ei că este un avantaj în Baltă, e un mare neajuns din pricina pământului mocirlos, iar pe de altă parte, voi cunoașteți fiecare colț cum vă cunoașteți buzunarele, așa că-i veți putea încurca cu ușurință prin labirintul de canale, păpuriș și pădurici de sălcii. M-ați înțeles, băieți?

— Da, căpitane! răspunseră cei șase haiduci în cor.

Sub conducerea lui Mișu Drăgan, cei șase voinici porniră în întâmpinarea ostașilor, în vreme ce Mihu Inimă de Leu și cu oamenii ceilalți luară loc în bărci și se îndreptară spre miază-zi, direcție cu totul contrară aceleia spre care plecaseră Drăgan și tovarășii lui.

Dar aproape că nici nu înmuiaseră bine vâslele în apă, că din spre moară se și auziră mai multe detunături de armă.

— Dați-i zor, băieți, zise atunci Mihu Inimă de Leu, căci de nu, ne ajung pandurii!

Haiducii înfipseră vâslele mai adânc în apă și bărcile începură să alunece ca niște săgeți pe luciul netulburat al canalelor.

Mihu Inimă de Leu, care se găsea în barca din față, conducea convoiul mereu prim canalele cele mai năpădite de păpuriș, pentru ca bărcile să nu poată fi zărite de vreo patrulă de soldați, care s-ar fi rătăcit prin apropiere. Afară de aceasta, unde era păpuriș, era și pământul mocirlos, așa că pe acolo nimeni nu se putea apropia de ei pe uscat. În ceea ce-i privește pe soldații care i-ar fi urmărit eventual cu bărcile, de aceștia Mihu Inimă de Leu se temea mai puțin. Era pe deplin încredințat că aceia care s-ar aventura

cu bărcile prin Baltă și s-ar îndepărta prea mult de țărmul Dunării, nici peste o săptămână n-ar izbuti să se înapoieze la locul de unde au plecat. Canalele Bălții sunt tot atât de înșelătoare ca și coridoarele faimosului labirint al antichității. Te poți învârti ceasuri întregi în același loc crezând că ai înaintat câțiva kilometri și când colo nu te-ai mișcat niciun pas de unde ai pornit.

Haiducii însă, care își trăiau toată viața acolo, cunoșteau fiecare colț, fiecare cotitură, aveau semnele lor pe care nu le știau decât ei, așa că în acest labirint de canale ei umblau tot atât de ușor ca și un alt om pe Dunărea deschisă.

Tocmai de aceea, nici haiducii lui Mihu Inimă de Leu nu întâlniră în tot drumul până la Iglița, picior de soldat.

Cum am mai arătat în decursul acestor istorisiri, nu departe de Iglița, se găsesc vechile ruine romane, Troemis. Pe vremea când se desfășoară acțiunea povestirii de față, ruinele Troemisului se mai vedeau, erau însă, chiar și atunci, numai o grămadă de pietre, cărămizi și moloz, printre care Muscan, după cele aflate de la tatăl său găsise o scară care ducea în pivnițele vechiului castru roman. Ca Muscan, firește că mai erau și alții care știau de existența acestor pivnițe, puțuri, foarte puțini erau încă aceia - poate chiar nimeni - care știau că acest castru era în legătură, printr-un coridor subteran, cu o altă întăritură subpământeană așezată ca la vreo jumătate de ceas de drum mai spre miază-zi.

Aceasta a doua fortăreață, fusese făcută de romani, fără îndoială, pentru ca în cazul când castrul cunoscut de toată lumea ar fi fost atacat, o parte din trupe să poată trece pe sub pământ, până în întăritură cea de a doua, de unde ieșind la iveală pe neașteptate, să-l prindă pe dușman între două focuri, atunci când acesta s-ar fi așteptat mai puțin.

Odată, nu mult timp după moartea Mioarei Comăneanu, pe când Mihu Inimă de Leu hoinărea zile întregi prin Baltă, uitând de moară și de tovarăși care tremurau acolo pentru

el, căpitanul haiducilor fusese surprins de furtună în apropiere de Iglița. Pentru a se feri de ploaie, Mihu Inimă de Leu se retrăsese în scorbura unui copac. Cum furtuna se întețea mereu, căpetenia haiducilor se trase tot mai tare în scorbură, până când simți deodată că pământul începe să-i fugă de sub picioare și alunecă în jos, cam la o adâncime de vreo zece picioare, unde se văzu într-un fel de tunel. Copacul scorburi era tocmai deasupra coridorului subteran al cărui tavan pe semne că se surpase din pricina intemperiilor.

Mihu Inimă de Leu nu șovăi o clipă să cerceteze acest ciudat coridor subpământean de existența căruia nu știa nimeni prin împrejurimi. După o muncă grea și îndelungată, deoarece prin tunelul acela pe semne că nu mai umblase nimeni de multe secole, căpetenia haiducilor ajunse într-o mare încăpere subpământeană, din care ducea o ușă de bronz, apoi mai multe trepte, până la câteva odăi tăiate în pământ și întărite apoi cu grele lespezi de piatră care pe semne că și împiedicaseră prăbușirea clădirii subpământene. Odăile acestea, în număr de trei, erau foarte mari, așa că puteau cuprinde mulți oameni deodată. Din odaia așezată mai sus, porneau câteva trepte, care duceau în sus, spre suprafața pământului. Treptele acestea însă erau prăbușite. Cu multă greutate el îngrămădi unele peste altele câteva lespezi din piatra care alcătuise treptele și cu ajutorul lor ajunse cu mâna până în tavanul din dreptul locului unde fuseseră treptele. Mihu luă apoi patul armei și începu să lovească cu el în acest tavan care în locul acela părea să fie alcătuit numai din pământ.

Acest ciudat tavan suna a plin, avea însă o rezonanță care i se păru lui Mihu foarte curioasă.

Ieșind prin el, Mihu se văzu în vârful unei movilițe acoperite de tufișuri, pe care o recunoscu îndată, deoarece o zărise de mai multe ori în decursul colindărilor sale prin Baltă. De unde să se gândească el însă atunci că sub această moviliță se găsea cea mai ideală ascunzătoare pe care și-o putea dori o ceată de haiduci!

De aceea începu să sape pământul cu cuțitul său de vânătoare, și în curând dădu peste un chepeng de aramă. Cu prețul unei noi munci uriașe, el izbuti chiar să deschidă acest chepeng care ducea afară, în aer liber.

După ce făcu această descoperire, Mihu așeză la loc chepengul, a cărui parte din afară era acoperită cu un strat gros de pământ și coborî din nou în încăperile subterane.

Tot umblând prin ele dădu peste un al doilea tunel care pornea spre ruinele castrului roman. Acest tunel însă, era înfundat de vreo surpare de pământ survenită în decursul veacurilor, așa că după câțiva pași se văzu nevoit să se

întoarcă. Mihu înțelese îndată că acesta trebuise să fie coridorul subteran prin care veneau romanii în a doua lor cetățuie și că tunelul prin care venise el fusese construit, pe semne, pentru a ușura fuga oștirii în caz de înfrângere sau pentru a înlesni ieșirea neobservată din castru a ostașilor care erau însărcinați să meargă după ajutoare, la un alt castru roman, în caz de primejdie.

Mihu porni apoi prin coridorul pe care venise, însă nu se opri în dreptul scorburii copacului pe unde căzuse în tunel, ci merse mai departe, în căutarea intrării până când ajunse la suprafața pământului, în mijlocul unui tufiș care ascundea cu desăvârșire intrarea coridorului subpământean.

Intrarea aceasta aproape că nici nu exista însă, din pricină că ploaia măcinase molozul și pământul surpându-se, o acoperise cu totul. Mihu trebui să se muncească vreme îndelungată până când izbuti să-și croiască drum prin pământul acesta surpat și amestecat cu moloz și cărămizi vechi de mii de ani.

Ieșind deasupra pământului, Mihu Inimă de Leu își însemnă bine în minte locul unde era intrarea în coridorul subpământean, așa că, acum, când veni acolo, fugind din fața soldaților care îl urmăreau, găsi cu ușurință ceea ce căuta. După ce trimise pe unul din oamenii săi să-l aștepte pe Drăgan la poalele ruinelor castrului roman și după ce așeză o sentinelă în apropierea intrării tunelului, Mihu Inimă de Leu intră în coridorul subteran împreună cu toți însoțitorii săi precum și cu bagajele luate din moară.

În largul tunel, zgomotul pașilor haiducilor răsuna înfiorător.

Ajungând în sala cea mare, care era separată de celelalte încăperi prin ușa cea grea de aramă, haiducii rămaseră cu gura căscată. Uimirea lor însă nu mai cunoscu margini când căpitanul le făcu cunoștință și cu celelalte încăperi, precum și cu chepengul care le îngăduia să iasă îndată la suprafața pământului.

Glasul căpitanului însă care le porunci să se rânduiască prin odăi îi trezi pe haiduci din uimirea care-i amuțise. Fiecare își căută de lucru, unul mătura, altul ștergea mucegaiul și praful de pe pereți, altul rânduia cele aduse de la moară și firește că, nici chiar cele trei fete nu fură cruțate și ele trebuind să dea o mână de ajutor la aranjarea nonei locuințe. Numai contesa Subotkin, care nu se dezmeticise parcă bine, nici chiar acum, numai ea nu făcea nimic. Ea se retrăsese într-un colț al uneia din încăperi și ghemuindu-se acolo, plângea înăbușit.

Haiducii erau în toiul aranjării noii lor locuințe, când veniră și cei șase voinici rămași la moară, sub conducerea lui Mișu Drăgan.

Drăgan istorisi că ostașii, atât cei călări, cât și cei pedeștri, înaintau în semicerc, fără nicio măsură de precauție, vorbind tare și râzând, de ai fi crezut că sunt în plimbare și nu în urmărirea unor dușmani. Când cel dintâi

cerc viu de ostași ajunse în bătaia puștilor celor șase haiduci resfirați prin Baltă, Drăgan porunci foc. Atacul acesta neașteptat stârni o adevărată panică în rândurile soldaților.

Conform ordinului primit de la căpitanul lor, haiducii schimbară locul, după fiecare două-trei gloanțe trase, așa că urmăritorii credeau într-adevăr că au de a face cu un dușman foarte numeros. Spre nenorocirea lor însă, dușmanul acesta, pe care ei îl credeau numeros, era și nevăzut. Gloanțele ucigătoare plouau în jurul soldaților, fără ca aceștia să poată avea vreo țintă în care să tragă.

De aceea, ei nici nu înaintau, decât pas cu pas, trăgând la întâmplare, spre direcțiile de unde vedeau că vin gloanțele.

Planul lui Mihu Inimă de Leu reușise deci, pe deplin.

Când haiducii băgară de seamă că în curând soldații tot îi vor înconjura, mai traseră iute, câteva salve, apoi, se aruncară în cele două bărci pe care și le pregătiseră la îndemână și o luară pe același drum întortocheat pe care trecuse și Mihu Inimă de Leu cu restul trupei.

Văzând că focul haiducilor a încetat, soldații la început se temură de vreo cursă și nu îndrăzniră să mai înainteze. Ei stătură așa, ca la vreo zece minute, apoi unul din ei se urcă într-o salcie mai înaltă și atunci, la lumina lunii, el zări bărcile haiducilor care înaintau ca săgeata pe canale.

Atunci ostașii își pierdură capul de bucurie că în sfârșit au dat de urma acestui dușman care-i sâcâise atâta vreme, fără să se lase să fie văzut și se repeziră orbește în direcția arătată de tovarășul lor din salcie.

Aceasta însă a fost nenorocirea lor.

Uitând că se găsesc în Baltă, ei alergară mereu înainte, până când deodată, toți aceia care se găseau în față, se cufundară până la brâu în pământ.

Nenorociții intraseră în mlaștină și nu se mai puteau mișca. Călăreții, speriați, începură să sară de pe caii lor, care rămăseseră deodată nemișcați și săreau și ei în

nămolul care îi ținea prinși ca în niște clești îngrozitoare, moi, umede și totuși e neînvins.

Se zbăteau ei, dădeau ei din mâini, încercau să-și ridice măcar unul din picioare, dar totul era în zadar. Nămolul nu-și lăsa prizonierii și era într-adevăr jalnic să-i vezi pe acești soldați, îngropați până la brâu, cum se trudeau, cum se zbăteau să scape din ghearele acestui nou dușman cu care aveau de luptat.

Firește că, în asemenea împrejurări nimeni nu se mai gândi la urmărirea haiducilor, cei care avuseseră norocul să nu intre în mlaștină fiind nevoiți acum să-și scoată tovarășii din tragica situație în care erau, întinzându-le crengi, frânghii, curele cu ajutorul cărora, după sforțări supra-omenești, izbuteau apoi să-și salveze camarazii.

Așa că, Mișu Drăgan și cu tovarășii săi izbutiră să se facă nevăzuți și să ajungă la noua ascunzătoare fără nicio piedică.

Unul din gloanțele trase la întâmplare însă de către soldați, îl nimerise în număr pe Niță și rana părea să fie adâncă, deoarece îndată ce se văzu la adăpost, haiducul se trânti istovit într-un colț.

Mihu Inimă de Leu îi spălă iute rana și i-o legă.

După ce mai află de la Drăgan că după terminarea luptei, ostașii s-au retras, după cât se părea, spre moară, căpetenia haiducilor porunci ca contesa Subotkin, care tot mai plângea în colțul său să fie adusă înaintea lui.

Contesa Anastasia Subotkin tremura de mânie și de teamă când se văzu în fața vestitului căpitan de haiduci.

Faima haiducilor din Balta Dunării ajunsese chiar și până la urechile ei, care prin saloanele palatelor rusești erau obișnuite să asculte cu totul altfel de povestiri. De aceea, acum, când se văzu adusă în fața temutului căpitan de haiduci, era încredințată că i-a sunat ceasul cel de pe urmă. Ea nici nu se mai îndoia că soarta cea mai blândă care o putea aștepta era să fie jupuită de vie de către acești haiduci.

Care nu-i fu deci uimirea, când în locul vocii aspre, în locul cuvintelor grosolane la care se aștepta, Mihu Inimă de Leu i se adresă blând, cu cuvinte alese, încât la un moment dat i se păru că nu se găsește în Baltă, ci în vreunul din pompoasele saloane rusești, unde un cavaler bine crescut îi făcea curte.

— Contesă, zise căpitanul haiducilor, vă rog să mă iertați, dacă împrejurările s-au înlănțuit în așa fel încât am fost silit să vă pricinuiesc câteva ceasuri puțin plăcute. Credeți-mă că nu sunt eu vinovatul. Îmi vine nespus de greu că tocmai dv. trebuie să fiți aceea pe care soarta a desemnat-o să-mi servească drept unealtă răzbunării mele.

În urma acestor cuvinte, rostite pe un ton prietenesc, curtenitor, contesa Anastasia încetă de a mai plânge, însă buzele ei încă tot nu erau în stare să îngâne vreun cuvânt și trupul tot îi mai tremura de teamă.

— Contesă, îngăduiți-mi o întrebare, puțin discretă. Îl iubiți pe logodnicul dv. boierul Panait Fotache? întrebă deodată căpetenia haiducilor.

— Nu, răspunse atunci contesa, adică la drept vorbind, nici nu știu bine. Cred însă că, nu! Pentru a fi sinceră, trebuie să mărturisesc că aproape nici nu-l cunosc pe boierul Fotache. De-abia l-am zărit de câteva ori, când ne-am dat bună ziua, până în ziua logodnei. După aceea, boierul s-a înapoiat îndată la Galați, iar eu n-am venit aici decât alaltăieri, iar în decursul acestor două zile am stat foarte puțin de vorbă cu logodnicul meu.

— Contesă, zise atunci Mihu inimă de Leu, trebuie să-i mulțumiți lui Dumnezeu și zi și noapte că lucrurile s-au petrecut astfel. Nici nu vă închipuiți ce noroc ați avut că nu vi s-a ivit prilejul de a-l cunoaște mai de aproape pe boierul Panait Fotache. Din nenorocire, soarta a vrut ca eu să-l cunosc sub toate formele pe acela care fusese hărăzit să fie soțul dv. și pot să vă spun cu toată sinceritatea contesă că nu trebuie să fiți tristă din pricina sfârșitului neașteptat cu care s-a încheiat ziua aceasta, pe care dv. îl așteptați cu

totul altfel, chiar și numai acum câteva ceasuri, când vă găseați ca mireasă, în conacul boierului Panait Fotache.

Contesa începu să se teamă tot mai puțin de căpitanul haiducilor al cărui glas plăcut și a cărui purtare cavalerească îl făceau din ce în ce mai simpatic în ochii Anastasiei Subotkin.

— Dacă nu voiți să-mi dați crezare, urmă Mihu Inimă de Leu, după o scurtă pauză, atunci vă voi istorisi o întâmplare din care veți putea cunoaște adevărata fire a aceluia alături de care, fără amestecul meu, ar fi urmat să vă petreceți toată viața.

În câteva cuvinte, Mihu Inimă de Leu îi spuse contesei Subotkin povestea Mioarei Comăneanu și a boierului Panait Fotache, firește fără a trece sub tăcere cele pătimite de el însuși în curtea conacului Vulpeștilor.

— Dar aceasta este îngrozitor, nemaiauzit! strigă contesa Subotkin, în prada unei tulburări de nedescris. Atunci omul acesta este o fiară sălbatică, nu un om!

— Așa este, contesă. Îmi pare nespus de bine că povestirea mea a avut darul să vi-l înfățișeze pe boierul Panait Fotache în adevărata lui lumină, zise căpitanul.

— Domnul meu, îți mulțumesc din tot sufletul pentru intervenția d-tale, mulțumită căreia am fost împiedicată de a deveni soția acestei fiare dezbrăcate de orice simțământ omenesc. Îți voi fi veșnic recunoscătoare că lucrurile s-au petrecut astfel și nu-mi va părea rău de niciun ban din prețul de răscumpărare pe care-l vei cere pentru punerea mea în libertate.

— Vă înșelați, contesă -, zise Mihu Inimă de Leu, zâmbind - eu nu cer pentru punerea dv. în libertate niciun fel de preț de răscumpărare.

— Cum? strigă atunci contesa Subotkin, îngrozită. Poate ai de gând să mă ții în vecii-vecilor aici?

— Nici prin minte nu-mi trece, contesă! răspunse căpitanul cu același zâmbet. Dv. sunteți liberă și vă puteți duce unde doriți fără niciun preț de răscumpărare!

— Cum?! Ce spui d-ta?! strigă atunci Anastasia Subotkin, nevenindu-i să-și creadă urechilor. Sunt liberă și mă pot duce unde vreau?

— Da! răspunse căpetenia haiducilor.

— Și nu mi se va întâmpla nimic? Chiar nimic, nimic?

— Mihu Inimă de Leu a cinstit și va cinsti întotdeauna sexul slab! răspunse căpitanul, zâmbind…

— Dar aceasta, exclamă contesa, adânc mișcată, este o faptă, pe care nici în vis nu m-aș fi așteptat s-o văd!… Cum aș putea să-ți arăt toată recunoștința mea?

Și în aceeași clipă, mai înainte ca Mihu Inimă de Leu s-o fi putut împiedica, mândra contesă Anastasia Subotkin luă mâna căpeteniei haiducilor și i-o sărută.

— Contesă… dar ce faceți?… exclamă haiducul uluit. Eu nu sunt episcop să-mi sărutați mâna!

Drept orice răspuns, contesa Subotkin își trase de pe deget un inel scump, bătut în diamante.

— Primește te rog ca amintire din partea mea inelul acesta, zise ea, pentru nobila d-tale faptă. Inelul acesta este o comoară prețioasă a familiei mele. De cinci sute de ani, inelul acesta trece din mamă la fiica cea mai mare. Păstrează bine inelul acesta și dacă vreodată vei fi în mare încurcătură, trimite-mi-l. Eu voi îndeplini îndată, orice dorință, aducătorului acestui inel.

Mihu Inimă de Leu luă inelul, adânc mișcat. După aceea o întrebă:

— Și acum unde aveți de gând să vă duceți, contesă?

— Unde am de gând să mă duc? Îți spun sincer că nici eu însămi nu știu. Este sigur însă că, pragul casei boierului Panait Fotache nu-l voi mai călca niciodată. Te rog să primești înc-odată mulțumirile mele cele mai pline de recunoștință pentru că m-ai împiedicat de la săvârșirea unui pas asupra căruia nu s-ar mai fi putut reveni și de care m-aș fi căit o viață întreagă. Da, îți voi fi veșnic recunoscătoare pentru fapta aceasta. Unde mă duc, nu știu încă. Din nenorocire nu am prin împrejurimi nicio rudă,

nicio familie cunoscută, ceea ce de altfel este și firesc, deoarece nu sunt din țara aceasta. Generalul Kiseleff mă cunoaște, nu vreau însă să mă duc la el deoarece e găzduit la boierul Fotache și am spus că pragul acelei case nu vreau să-l mai calc. Aș vrea însă să mă înapoiez la București, unde a rămas unchiul meu, care n-a putut să ia parte la nuntă, deoarece generalul Kiseleff l-a lăsat să-i țină locul pe timpul lipsei sale de acolo.

— Dacă-mi îngăduiți contesă, vă voi da ca însoțitor pe drum pe unul din oamenii mei, în care puteți avea toată încrederea. Omul acesta al meu, care în același timp va îndeplini și însărcinarea de vizitiu, vă va scoate în șoseaua Bucureștilor pe un drum dosnic, cunoscut numai de noi. În veștmintele în care sunteți îmbrăcată acum însă, ați fi prea bătătoare la ochi și ați putea fi iute recunoscută de oamenii lui Fotache, care fără îndoială că și-a pornit toată ceata argaților în căutarea dv. Cred că lucrul cel mai bun ar fi să îmbrăcați pe drum, portul românesc și nici să nu călătoriți cu trăsura, ci cu căruța. Mâine de dimineață vi se va da un asemenea costum, național, iar în amurg veți putea porni la drum spre București.

Așa s-a întâmplat apoi că, a doua zi, pe înserat, o căruță porni de la poalele ruinelor romane de la Iglița. Căruțașul era Dan Dragomir. În mușteriul din căruță însă, nici chiar însuși boierul Panait Fotache n-ar fi recunoscut-o pe logodnica sa, contesa Anastasia Subotkin.

Mihu Inimă de Leu o însoțise pe contesă până la ruinele romane, de unde se uită multă vreme în urma căruței din care Anastasia Subotkin îi făcu multă vreme semne cu batista.

*

*   *

Cam în același timp se înapoiară la Galați și trupele care îl urmăriseră fără nici un rezultat pe Mihu Inimă de Leu.

Boierul Panait Fotache nu fu în stare să reziste multă vreme oboselilor urmăririi și se înapoie lăsând pe seama soldaților grija de a pune mâna pe haiduc și de a-i aduce mireasa înapoi. Se temea omul, ca vreun glonte rătăcit să nu-i găurească pielea la care ținea foarte mult. De aceea el se întoarse la conac și așteptă acolo rezultatul din pricina căruia era atât de neliniștit, încât nu dormi toată noaptea, ba chiar nici a doua zi nu-și găsi locul nicăieri. Nu-i venea nici măcar să se mai așeze pe un scaun și mereu bătea drumul, când călare, când cu trăsura, când chiar și pe jos, între conac și locuința colonelului Ispirescu.

Nu lăsa să treacă un ceas, fără a da o fugă până la casa bătrânului soldat, pentru a întreba dacă colonelul nu se înapoiase încă din Baltă.

Vești din Baltă însă nu sosiră la Galați decât numai luni de dimineață și veștile acestea spuneau că soldații sunt în luptă cu haiducii.

Știri mai precise însă despre felul cum a decurs lupta, nu aflară gălățenii, decât numai luni după amiazi. Atunci se înapoiase anume din Baltă, colonelul Ispirescu, împreună cu dorobanții pedeștri.

Colonelul era foarte rău dispus, așa că multă vreme nimeni nu îndrăzni să-l întrebe anume ce se petrecuse în Balta Dunării. Atât ofițerii, cât și soldații, refuzară orice lămurire, deoarece așa primiseră ordin de la colonel.

Poate însă că nici n-ar fi fost nevoie de un asemenea ordin, pentru a-i opri pe soldați de a vorbi despre noua înfrângere sau despre tragi-comica lor împotmolire în mlaștinile Bălții. Aceia care luaseră parte la această vânătoare, de la care patru sute de oameni se înapoiaseră fără urmă de vânat, oricine își poate închipui că nu prea aveau chef să vorbească despre isprava lor, de care ar fi râs și copiii din leagăn. Fiecare nădăjduise că el va izbuti să pună mâna pe temutul haiduc și deci lui i se va cuveni marele premiu pus pe capul lui Mihu Inimă de Leu. Iată însă că niciunul din ei nu săvârșise isprava și ca în orice

asemenea caz, fiecare căuta să găsească un țap ispășitor pe care-l învinuia de nereușita întreprinderii.

Generalul Kiseleff era și el foarte curios să cunoască amănuntele urmăririi și cum colonelul Ispirescu nu părea dispus să vină de bună voie, trimise să-l cheme oficial, pentru a-i da raportul asupra celor întâmplate.

— Ei, colonele, zise guvernatorul, când îl văzu pe bătrânul soldat intrând în odaia sa, spune-mi și mie, ce s-a petrecut în Baltă?

— Excelență, răspunse colonelul Ispirescu, care ținea în mână o coală de hârtie, înainte de toate fie-mi îngăduit să-i înmânez Excelenței Voastre…

— Ce-i aceea? întrebă guvernatorul.

— Cererea mea de ieșire la pensie și demisia din înaltul post cu care am fost însărcinat…

— Ei, colonele, colonele, dar ce fleacuri mai sunt și acestea? exclamă generalul Kiseleff, neplăcut impresionat.

— Da, Excelență, mi-am luat îndrăzneala de a vă înmâna această cerere, cu rugămintea de a o înainta Vistieriei, care urmează să-mi reguleze drepturile la pensie.

— Bine, colonele, mai întâi spune-mi ce s-a întâmplat, pentru ce ești atât de amărât? Haide, nu mai fi copil și povestește-mi cum s-au petrecut lucrurile?

— Excelență, neizbânda aceasta mă copleșește, mă doboară. Eu, care tot timpul cât am slujit, fie în armata țarului, fie acum, în armata națională, mi-am îndeplinit întotdeauna cu sfințenie porunca primită și însărcinarea ce mi s-a dat, eu să nu fiu în stare să pun mâna pe un Mihu Inimă de Leu?… Aceasta n-o pot suporta, Excelență!

— Bine, colonele, dar ăsta nu este un motiv din pricina căruia să deznădăjduiești! Dacă n-ai izbutit de data aceasta, nu însemnează că nu vei izbuti cu alt prilej. Sunt încredințat că va veni o zi când mi se va aduce la cunoștință că Mihu Inimă de Leu a fost prins… de trupele colonelului Ispirescu. De altfel, nu trebuie să uiți că noi știam mai dinainte că lucrul nu este tocmai atât de ușor

după cum pare. Cu toate că mărturisesc sincer că eu aveam multă nădejde în știința și iscusința d-tale!

— Dar tocmai aceasta este pricina deznădejdii mele, că n-am putut corespunde așteptărilor.

— Sunt pe deplin încredințat că în niciun caz nu ești d-ta de vină că n-ai corespuns așteptărilor și că până acum acest Mihu Inimă de Leu nu este încă în mâinile noastre. Nu uita că, chiar și cei mai mari căpitani au fost învinși, dar aceasta nu însemna că renunțau de a mai conduce oștiri. Dimpotrivă, fiecare neizbândă este pentru un soldat un nou imbold de a scoate triumfător steagul sub cutele căruia slujește.

— Vă mulțumesc cu adâncă recunoștință, Excelență, pentru neștirbita încredere pe care o aveți în mine! Vă încredințez că voi face și de acum înainte tot ce-mi va sta în putință pentru a dovedi că încrederea cu care mă cinstește Excelența Voastră n-a fost dăruită unui nevrednic!

— Dragă colonele, dar de așa ceva nici vorbă nu poate fi! răspunse guvernatorul rus. Te rog însă sfârșește cu aceste imaginare învinuiri pe care ți le aduci fără rost și spune-mi cum a decurs urmărirea?

La această întrebare a generalului Kiseleff, chipul colonelului Ispirescu, care începuse să se mai însenineze, se întunecă din nou. În cele din urmă însă, când își dădu seama că în niciun caz nu poate scăpa fără a satisface dorința guvernatorului, începu să vorbească:

— Când am ajuns din urmă cu ostașii adunați prin sunetul de alarmă pe călăreții plecați mai din vreme în urmărirea haiducilor, trupa călare poposea tocmai pe locul unde se odihniseră câteva minute și haiducii mai înainte. O parte din călăreți continua însă să se țină pe urmele haiducilor și aceștia au văzut când Mihu Inimă de Leu a trecut Dunărea împreună cu oamenii săi. Comandantul patrulei voia tocmai să comande o salvă, care fără îndoială că ar fi răpus pe mulți dintre haiduci, când deodată în una

din bărcile care înaintau strâns una lângă alta, spre țărmul celălalt, se ridică... contesa Anastasia Subotkin. Dacă salva ostașilor pornea, fără îndoială că acum contesa n-ar mai fi printre cei vii. În chipul acesta ticăloșii au izbutit să se facă nevăzuți în Baltă. Atunci am hotărât să trec Dunărea și să pătrund și eu, cu oamenii mei, în misterioasa împărăție a haiducilor. Am rechiziționat toate bărcile care se găseau pe Dunăre, chiar și un vaporaș pentru trecerea cailor și am transportat în Baltă toată trupa. Odată acolo, i-am așezat în două semicercuri și am început să înaintăm spre mijlocul Bălții și spre punctul unde i-a văzut patrula debarcând pe haiduci. Călăreții sub comanda căpitanului Guriotis, dorobanții pedeștri, sub comanda mea. La început haiducii nu opuseseră niciun fel de împotrivire, de altfel, după cum mi-a raportat căpitanul Guriotis, care mergea în frunte cu călăreții; ticăloșii dispăruseră fără urmă.

Călăreții își continuară însă urmărirea, înaintând cu multă băgare de seamă. Ei trebuiau să înainteze cu foarte multă atenție, deoarece în dreapta, în stânga, înaintea lor, se deschideau numai mlaștini și canale, așa că erau nevoiți să facă ocoluri de câte un sfert de ceas pentru a înainta o sută de pași. La început am trimis o parte din oameni și cu bărcile. În curând am băgat însă de seamă că aceasta ne încurca mai mult, deoarece, cei mai mulți din aceia care porniseră cu bărcile se învârteau neputincioși în loc, neputându-se orienta prin labirintul de canale. Își poate închipui și Excelența Voastră că în asemenea împrejurări înaintarea călăreților chiar devenea aproape cu neputință și de aceea, în curând cu trupele pedestre, i-am ajuns din urmă. Tocmai pe când Guriotis îmi dădea raportul despre desfășurarea de până atunci a luptei, haiducii, care până atunci se arătaseră lipsiți de orice chef de luptă, atacară trupele din mai multe părți deodată.

Cum însă ei cunoșteau fiecare colț al acestei blestemate Bălți și știau să tragă din locuri unde era cu neputință să-i zărim și cum pe deasupra își mai și schimbau poziția, după

fiecare salvă, n-am putut înainta, decât numai după o luptă de trei ceasuri. Când haiducii și-au dat seama că trupele noastre, care, având în vedere vitregia terenului, merită toată lauda, înaintează pas cu pas, este adevărat, dar totuși înaintează și în curând urmau să fie încercuiți, ei încetară focul, brusc.

— Nădăjduiesc colonele că atunci, n-ai mai stat pe gânduri ci i-ai atacat vertiginos.

— Nu!

— Rău ai făcut!

— Mă iertați, Excelență, dar războiul în Baltă, se duce cu totul altfel, decât pe pământ solid. De altfel, de atacat i-am atacat noi, dar mai bine era dacă nu-i atacam.

— Cum vine asta?

— După încetarea focului din partea haiducilor, cunoscând șiretenia lui Mihu Inimă de Leu, am dat ordin să nu se miște nimeni deoarece mă temeam că haiducul ne pregătește vreo cursă, pentru când vom înainta. Aceasta este tactica lui și de aceea a izbutit întotdeauna să iasă învingător din toate luptele chiar și atunci când dușmanul era de zece ori mai numeros decât el.

— Mai departe! Mai departe! îl zori generalul Kiseleff.

— După o așteptare de câteva minute, urmă colonelul Ispirescu, am pus pe unul din dorobanți, să se cațere pe o salcie înaltă, spre a cerceta dacă nu-i vedea undeva pe bandiți, la lumina lunii. Dorobanțul îi zări într-adevăr, fugind în două luntri și ne arătă direcția. Căpitanul Guriotis, în zelul lui de a pune mâna pe haiducul care-i împrăștiase o companie întreagă, nu mai așteptă porunca mea, ci dădu ordin de atac. Călăreți și pedeștri se năpustiră atunci ca o furtună pe urmele bandiților.

— Și? întrebă guvernatorul rus, plin de așteptare.

— Cursa de care m-am temut, continuă colonelul Ispirescu, era acolo.

— Pentru Dumnezeu, colonele, exclamă generalul Kiseleff, nemulțumit, dar ce fel de cursă pot întinde o mână de oameni, unei armate de patru sute de soldați?

— Cursa Bălții, Excelență! Haiducii anume, s-au retras, pas cu pas, până în marginea unei lungi fâșii de pământ mlăștinos. Când au ajuns aici, au încetat focul și urcându-se în bărcile pe care și le pregătiseră mai dinainte au pornit prin labirintul de canale, fără să se mai sinchisească de noi. Și aveau toată dreptatea, căci trupele, călăreți și pedeștri, în dorința lor de a nu mai pierde urma haiducilor se năpustiră orbește după fugari. Aceasta a fost nenorocirea noastră. În avântul lor și din pricina întunericului nopții, soldații intrară cu toată linia întâi de înaintare în mlaștină, unde rămaseră înțepeniți, îngropați până la brâu în nămol.

Jumătate din oastea pe care o aveam cu mine se găsea în primejdie de a fi înghițită de diabolica mlaștină, care-mi ținea oamenii prizonieri, nămolul scufundându-se mereu sub picioarele bieților oameni și amenințând să-i înghită cu totul. În asemenea împrejurări, m-am văzut silit să opresc înaintarea, pentru a-mi salva trupa din mlaștină de la o moarte cumplită.

Poate că un altul în locul meu, ar fi lăsat oamenii acolo, în ghearele blestematului nămol, și alergând după glorie ar fi continuat urmărirea, ocolind mlaștina și poate, spun însă poate, izbutind să pună mâna pe bandiți. Pe mine însă, Excelență, nu m-a răbdat inima să-mi las în ghearele unei morți cumplite peste două sute de soldați și în loc să-i urmăresc pe haiduci, am poruncit să se sară în ajutorul acelora care erau amenințați să fie îngropați de vii în mlaștină.

Poale că, având în vedere însărcinarea ce mi s-a dat, datoria mea ar fi fost să continui urmărirea și să-mi las oamenii să moară. Conștiința mea de om însă mi-a poruncit altfel și de aceea am pus la dispoziția Excelentei Voastre demisia mea.

Generalul Kiseleff făcu un pas înainte apucă dreapta colonelului și strângându-i-o, îi zise:

— În locul d-tale și eu aș fi făcut la fel colonele! Socotesc însă că n-ar fi stricat, dacă tot mai continuai urmărirea, după ce ți-ai scos oamenii din mlaștină.

— Am și făcut aceasta, Excelență, răspunse colonelul Ispirescu. După ce mi-am scăpat oamenii de la moartea cumplită care-i aștepta, am pornit mai departe, ca ocolind mlaștina, să mergem spre inima Bălții, unde îi văzuse dorobanțul pe haiduci refugiindu-se. Fâșia de mlaștină era însă foarte lungă, așa că mergând pe marginea ei, deodată am ajuns la Dunăre. Aici se găsea o moară. Oamenii însă, mai ales aceia care stătuseră câteva ceasuri în nămol, erau istoviți cu desăvârșire, așa că mi-am dat seama că, cu ei cel puțin, nu mai pot continua urmărirea.

Atunci am făcut un triaj, alegându-i pe aceia care rezistaseră mai bine încercărilor și sub comanda căpitanului Guriotis, i-am trimis să cerceteze inima Bălții, firește, după ce vor fi perchiziționat moara, iar eu, împreună cu trupa mai greu încercată, m-am înapoiat la Galați.

— Și cu ce rezultat s-a încheiat urmărirea căpitanului Guriotis? întrebă generalul Kiseleff.

— Nu știu, Excelență, deoarece Guriotis nu s-a înapoiat încă din Baltă.

În clipa aceea intră în odaie aghiotantul guvernatorului rus, anunțând că Guriotis se înapoiase tocmai din Baltă și-l caută pe colonelul Ispirescu pentru a-i raporta cum a decurs restul urmăririi.

— Să intre căpitanul Guriotis! porunci guvernatorul.

Căpitanul Guriotis intră în odaie, murdar, plin de nămol, cu hainele de gală făcute într-un hal fără de hal.

Generalul Kiseleff nici nu-l lăsă să salute, ci-l și întrebă, de îndată ce deschise ușa:

— Te putem felicita, căpitane?

— Din nenorocire, nu, Excelență! răspunse Guriotis, abătut.

— Așadar nici d-ta n-ai reușit să pui mâna pe tâlharul acela? strigă generalul Kiseleff, furios. Dar cine dracul este omul acesta de a știut să-și bată joc de o întreagă armată?

— Dracul însuși, Excelență! răspunse căpitanul Guriotis, cu convingere.

— Sau, cei puțin tovarășul lui! adăugă colonelul Ispirescu.

— Nu vă faceți de râsul lumii, domnii mei! zise guvernatorul.

— Iertați-mă, Excelență, zise limbutul Guriotis, dar după ceea ce am văzut, nu pot crede decât că Mihu Inimă de Leu este tovarăș cu dracul.

— Dar ce ai văzut, căpitane? întrebă generalul Kiseleff.

— Închipuiți-vă, Excelență că ticălosul acesta își avea ascunzătoarea în nasul nostru, într-o moară de pe malul Dunării!

— Ați dat peste ascunzătoarea lui? întrebă și guvernatorul și colonelul Ispirescu, deodată.

— Da, Excelență! urmă căpitanul Guriotis. Ascunzătoarea atât de mult căutată a faimosului Mihu Inimă de Leu era într-o moară de pe malul Dunării, pe care dacă știam, o puteam arunca în aer cu o ghiulea de tun de pe țărmul celălalt, fără să pierdem niciun om și fără să ne obosim măcar. Dar dacă ați fi văzut ce locuință strălucită își rânduise ticălosul în această moară, pe care, socotind-o după înfățișarea de afară, nu dai doi bani pe ea, fără îndoială că și Excelența Voastră ar crede că Mihu Inimă de Leu trebuie să fie în legătură cu Necuratul.

— Și unde s-a refugiat de acolo?

— Siguri nu suntem, decât că nu mai este în moară. Dar unde s-a dus de acolo, aceasta n-am putut-o afla, cu toate cercetările pe care le-am întreprins. Cercetând moara, am găsit nenumărate urme, care dovedeau că multă vreme

Mihu Inimă de Leu a locuit acolo împreună cu oamenii săi. Am putut stabili chiar că… haiducii și-au îmbarcat în bărci, tot ce au putut mișca din loc și așa au plecat.

— Și n-ați găsit nicio ființă vie în moară? întrebă colonelul.

— Am scotocit de două ori, toată moara, răspunse căpitanul Guriotis, dar n-am dat peste nicio făptură vie. Cu toate acestea, când am plecat din moară, cineva a tras în mine. Glontele a trecut tocmai pe lângă urechea mea. La un deget depărtare de cap. Soldații mei au scotocit din nou toată clădirea și atunci, din fundul unui grajd, au scos la iveală un bătrân. Era morarul, care a vrut să mă împuște mișelește. Soldații au vrut să-l taie în bucăți, eu însă nu le-am dat voie, nădăjduind că voi putea să scot ceva de la el în privința noii ascunzători a lui Mihu Inimă de Leu. Înfuriați, ostașii au dat atunci foc morii.

— Și ce a mărturisit morarul? întrebă guvernatorul, nerăbdător.

— Din păcate, Excelență, n-a fost chip să-l fac să vorbească. Face pe mutul, sau poate că și este, Dumnezeu știe. Fapt este însă că, din clipa când am pus mâna pe el, nu l-am auzit scoțând niciun cuvânt.

— Și unde este acum prizonierul? întrebă colonelul Ispirescu.

— L-am pus în lanțuri și l-am aruncat în închisoare. În fața celulei am așezat două sentinele! își încheie raportul căpitanul Guriotis.

— Îi voi lua eu însumi interogatoriul, Excelență! zise atunci colonelul Ispirescu.

— Și te rog să-mi raportezi îndată, rezultatul interogatoriului! mai zise generalul Kiseleff, apoi părăsi încăperea.

CAPITOLUL 108
Un mort ciudat

Liniștea monotonă a colibei vrăjitoarei din Baltă n-o tulbura, decât din când în când, clocotul furios al băuturilor fermecate din ceaune sau țipătul strident al bufniței.

Ghicitoarea din Baltă era ghemuită în fața focului, ale cărui flăcări luminau ciudat ochii ei ce luceau și mai ciudat.

Într-unul din colțurile colibei zăcea bătrânul Codobatură, care de săptămâni de zile se găsea în îngrijirea vrăjitoarei. Bietul om o pățise urât cu băutura fermecată a Smarandei.

Efectul din prima zi ai băuturii fermecate se manifestase printr-o furie de dragoste ce-l cuprindea pe bătrân de îndată ce o zărea pe fata morarului. Cum furia aceasta de dragoste nu scăzuse nici mai târziu, Mihu Inimă de Leu hotărî să-l ducă la vrăjitoarea din Baltă.

— Numai vrăjitoarea îi poate ajuta! zise el.

Și într-adevăr, vrăjitoarea îl și ajută.

Când îl zări pe bătrânul Codobatură și i se mai și spuse ce năzbâtii îl apucase acum la bătrânețe, când o viață întreagă urâse femeile, vrăjitoarea înțelese îndată de unde i se trăgea boala.

Era pe deplin încredințată că, din întâmplare, sau anume cineva îi dăduse să bea din băutura fermecată pe care ea i-o încredințase Smarandei.

Buba era doar că fusese vestită cam târziu despre ciudata boală a bătrânului, atunci când băutura fermecată

își făcea efectul din plin și deci lecuirea era mult mai anevoioasă.

Vrăjitoarea îl ținea pe bătrânul Codobatură acolo, în coliba ei, unde se întâmpla adeseori să vină câte cineva de prin împrejurimi, condus de vreun pescar lipovean care cunoștea drumul prin labirintul Bălții. Când se îmbolnăvea cineva prin satele de prin împrejurimi și acasă nu i se găsea leacul, singurul doctor căutat de populație era vrăjitoarea din Baltă, care într-adevăr le și dădea leacul vindecător.

Când i-l aduseră pe Codobatură, vrăjitoarea se gândi mai întâi să-l adoarmă pe bătrân, deoarece știa că băutura fermecată îi biciuise nervii și pentru nervi somnul este leacul cel mai bun.

Și Codobatură dormi, se pricepea doar așa de bine să doarmă, vreo zi și jumătate, fără întrerupere. Dar chiar și acum când se deșteptă, gândul lui se îndrepta tot numai spre Smaranda și tot nu era încă stăpân pe voința sa.

Vrăjitoarea însă de aceea era vrăjitoare ca să se priceapă să și desfacă ceea ce a făcut. Încetul cu încetul, starea bătrânului Codobatură începu să se îmbunătățească, cu toate acestea însă, el tot nu era încă cel vechi, acela care fusese mai înainte de a fi băut din farmecele Smarandei. Erau zile când îl apuca un fel de aiureală și când umbla de colo până colo, ca năuc, de-ți era mai mare mila să-l vezi. Altădată, dormea zile întregi și somnul îl ținea atât de mult prizonierul său, încât toată truda vrăjitoarei de a-l pune odată pe picioare rămânea zadarnică. Chiar dacă pentru un moment starea lui Codobatură se îmbunătățea, peste o zi-două, boala revenea și tot ceea ce câștigase dădea înapoi.

Afară de boala lui Codobatură, vrăjitoarea din Baltă se mai ocupa foarte mult și de misterioasa moartă din sicriul de sticlă, de Mioara Comăneanu. Ea se ducea în fiecare zi, de două ori, până la Raclă. În sicriul de sticlă, Mioara

Comăneanu mai era încă și acum tot atât de frumoasă ca și în prima zi a morții sale.

Cel dintâi drum al vrăjitoarei, în fiecare dimineață, ducea la Raclă. Câte odată se uita la ea, timp de câteva minute și numai după aceea răsuna vocea ei subțire care trăda o voință nețărmurită:

— Scoală-te!

Cuvântul acesta îl rostea cu atâta tărie, cu atâta convingere, încât dacă s-ar fi găsit prin apropiere vreun martor oarecare, el s-ar fi așteptat neapărat ca moarta să se supună.

De altfel așa se și întâmplă.

Trupul moartei se ridică încet-încet, până când ajunse în capul oaselor.

Vrăjitoarea se uită atunci și mai pătrunzător la iubita lui Mihu Inimă de Leu, moartă în împrejurări atât de misterioase și glasul rece, searbăd, zise:

— Auzi ceea ce-ți spun?

Buzele Mioarei Comăneanu se mișcară, abia perceptibil și în șoaptă, ca și când cuvintele ar fi venit dintr-o nețărmurită depărtare, răspunse:

— Te aud!

Vrăjitoarea scotea atunci la iveală o sticlă cu lapte din care turna câteva înghițituri printre buzele Mioarei. Fetei îi făcea mult bine laptele acesta și ca și când sângele ar fi început să circule din nou prin vinele ei, chipul i se îmbujora și fata își deschidea chiar și ochii pentru o clipă.

Ochii aceștia, însă, priveau nedumeriți în jurul lor și în lucirea lor ștearsă se vedea prea bine că Mioara Comăneanu se supunea misterioasei puteri a vrăjitoarei, fără să-și dea seama câtuși de puțin de ceea ce se petrecea în jurul său.

Vrăjitoarea turnă aproape tot laptele din sticlă în gura Mioarei, pe urmă se mai uită câtva timp cercetătoare la chipul fetei, îi mângâie fruntea, îi frecă regiunea inimii și cu ochii avizi căută să vadă efectul.

— Încă tot nu este în regulă! mormăi ea, nemulțumită. Și eu, care credeam că se va sfârși mult mai curând cu blestematul de cârcel la inimă!

Bătrâna oftă, apoi se întoarse din nou spre Mioara.

Vrăjitoarea își adună din nou toată puterea de voință și ațintindu-și privirile pătrunzătoare în ochii fetei, zise:

— Înțelegi ce spun?

— Înțeleg! fu răspunsul, ce părea că vine din lumea de apoi, atât era de slab.

— Acum vei dormi din nou, adânc, până când voi veni iarăși și-ți voi porunci să te trezești. Ai înțeles? Vei dormi din nou…

Cuvintele acestea din urmă, vrăjitoarea le rostise apăsând pe ele cu tărie. Efectul nu întârzie să se arate. Trupul Mioarei căzu deodată înapoi, în sicriu și în clipa următoare redevenise tot atât de nemișcat și de țeapăn, cum fusese și până la venirea vrăjitoarei care o trezise la viață pentru câteva clipe.

După aceea bătrâna vrăjitoare încuie cu multă băgare de seamă capacul sicriului de sticlă și se înapoie la coliba ei.

Era obosită, istovită, de-abia își târa trupul încovoiat. Redeșteptarea la viață a Mioarei Comăneanu o obosea întotdeauna în halul acesta.

Înapoindu-se în colibă, se prăbuși aproape pe patul său și nu trecură nici cinci minute și adormi într-un somn adânc.

*
*   *

Zilele treceau și încetul cu încetul bătrânul Codobatură se înzdrăveni după ciudata lui aventură. Acum puteai rosti numele Smarandei în fața lui fără nicio teamă, căci nu mai avea niciun fel de înrâurire asupra lui. El redevenise vechiul Codobatură, ale cărui bucurii pe acest pământ erau: băutura, tutunul și somnul.

Din când în când îl mai apuca doar câte o slăbiciune. În asemenea ocazii lumea se întuneca înaintea lui, inima-i înceta parcă de a mai bate și trebuia să se sprijine de ceva pentru a nu se prăbuși la pământ.

Tocmai din această pricină, vrăjitoarea nu voia să-l lase pe Codobatură să se înapoieze încă la moara de pe malul Dunării, oricât dorea bătrânul haiduc să se vadă iarăși împreună cu vechii săi tovarăși și prieteni.

— Nu trebuie să te pripești! îi spunea vrăjitoarea. Nu te teme, căci trăiesc ei și fără tine! Tu trebuie să mai stai aici, până când te vei înzdrăveni de-a binelea.

— La naiba, babo, dar ce sunt damblagiu de nu mă lași să plec? se revoltă Codobatură. Toată viața am fost sănătos ca un stejar!

— De data aceasta, însă, n-a lipsit mult să-ți facă tovarășii o hăinuță de scânduri!

— Dar la drept vorbind, ce dracu mi s-a întâmplat?

Bătrânul haiduc nu voia să creadă nici în ruptul capului povestea pe care vrăjitoarea i-o istorisise de nenumărate ori. Acum, după ce se însănătoșise și nu mai era sub puterea băuturii fermecate, nu-și mai aducea aminte de nimic din ceea ce făcuse. Sub vraja farmecelor, el își pierduse judecata și faptele lui erau pornite din imbold, nu gândite…

Nu-i venea să creadă și socotea că era cu totul cu neputință ca el, omul ce fusese chibzuit și liniștit o viață întreagă, să se fi apucat așa, deodată, de niște năzbâtii ca acelea, despre care îi vorbea baba.

Și era un motiv foarte puternic pentru care bătrânul Codobatură nu se simțea de loc bine în coliba vrăjitoarei și din pricina căruia voia s-o șteargă de acolo cât mai iute. Bătrâna, anume, îi dădea să bea numai lapte, când lui îi lăsa gura apă după un păhăruț cu vin. Pe urmă, se și plictisea grozav. Lui îi era dor de mișcare, de aventurile, cu care se obișnuise atâta și tare ar fi vrut să se mai vadă odată prins într-o încăierare, sau măcar la un chef, din

care în timpul din urmă avusese parte din belșug în jurul lui Mihu Inimă de Leu.

Când trândăvea fără rost prin apropierea colibei vrăjitoarei, gândurile bătrânului haiduc fugeau mereu la moara de pe malul Dunării, unde se găsea vin din belșug, unde era tutun bun și unde parcă și somnul îi cădea mai bine.

Într-o zi bătrânul haiduc trândăvea în fața colibei când deodată vrăjitoarea ieși din colibă și porni spre Raclă.

Codobatură se uită după ea și rămase uimit, văzând vioiciunea, mlădierea tinerească, cu care pășea bătrâna vrăjitoare.

Cu toate că bătrânul haiduc nu era curios din fire, totuși, de data aceasta, pe semne din lipsă de lucru, din plictiseală, voia să știe, oare unde se ducea vrăjitoarea și de aceea se furișă după ea.

Vrăjitoarea nu băgă de seamă că este urmărită, de altfel nici n-ar fi îndrăznit să creadă cum că bătrânului Codobatură i-ar putea veni pofta s-o spioneze. De aceea, nebănuind nimic, se duse de-a dreptul la Raclă.

— Oare ce caută zgripțoroaica acolo? se minună bătrânul haiduc.

Sicriul de sticlă strălucea în bătaia razelor de soare și vrăjitoarea se duse de-a dreptul la el.

— Într-adevăr se duce la logodnica moartă a căpitanului! își zise haiducul, care era încredințat că numai mila o făcea pe bătrână să mai viziteze trupul neînsuflețit al inimoasei fete care părăsise lumea aceasta în împrejurări atât de misterioase. Convins de aceasta, Codobatură își zise că, pesemne vrăjitoarea ducea flori la mormânt. În zadar căuta el însă să vadă vreo floare în mâinile bătrânei zgripțuroaice, ea nu ducea în mână decât un coș de papură în care nu prea obișnuia să se ducă flori.

Curiozitatea lui Codobatură crescu și mai mult și pentru a putea vedea tot ce va urma, se furișă până în dosul unui

copac din imediata apropiere a Raclei, de unde putea vedea lămuri, toate îndeletnicirile babei.

De data aceasta însă, truda lui de a sa fi furișat până acolo, fu răsplătită cu vârf și îndesat, căci peste câteva clipe i se înfățișă înaintea ochilor o priveliște care-l făcu să-și frece ochii de mai multe ori, deoarece nu-și putea da seama dacă ceea ce se desfășura înaintea sa era adevăr, realitate, sau numai închipuire.

I se părea cu neputință să fie adevărat și nu-i venea să creadă nici chiar atunci când ciupindu-se își dădu seama că este treaz și nu visează.

Auzise el, bătrânul Codobatură, vorbindu-i-se de multe minuni, dar nu i se întâmplase niciodată să-i vorbească cineva de învierea morților.

Or, ceea ce vedea el, nu era decât o înviere din morți.

Nu visa, nu era beat, nu era nici victima unei năluciri. Logodnica căpitanului se ridicase într-adevăr în capul oaselor în sicriul de sticlă și Codobatură o văzuse chiar și cum își deschisese ochii.

După aceea auzi cum vrăjitoarea îi vorbește moartei înviate și chiar dacă nu auzise glasul Mioarei Comăneanu, din mișcarea buzelor ei haiducul înțelese că logodnica căpitanului răspundea la întrebările vrăjitoarei.

Bătrânul haiduc mai văzu și aceea că vrăjitoarea îi dădu de mâncare Mioarei.

Uimirea lui Codobatură nu mai cunoștea margini.

Era aiurit, buimăcit cu desăvârșire, deoarece despre o asemenea minune nu mai auzise nici măcar vorbindu-se.

Un mort care vorbea, care mânca…

Un mort, care… trăia…

Acum însă, chestiunea aceasta îl preocupa și mai mult și hotărî să facă tot ce-i va sta în putință pentru lămurirea acestui caz atât de misterios. Nu învățase carte, nu-și tocise coatele pe băncile școlilor, pentru a pătrunde tainele firii, dar oricât de simplă era mintea lui, știa că morții nu

pot fi înviați și deci, dacă Mioara Comăneanu trăia, aceasta însemna că nici nu fusese moartă niciodată.

Atunci însă își aduse aminte de scena când o găsiseră moartă pe sărmana Mioara Comăneanu.

Nu! nu! În privința aceasta nu mai încape nicio îndoială, Mioara Comăneanu murise într-adevăr.

Zăcea doar cu desăvârșire nemișcată în pat, ochii ei erau țepeni, lipsiți de orice căldură. Ochii aceștia frumoși, care altădată împrăștiau atâta căldură, atâta blândețe și bunătate, stăteau țepeni și sticloși în orbite. Trupul se răcise și zilele trecură fără să se fi produs vreo schimbare. Nemișcarea trupului rămase aceeași ca și în prima zi.

Nu, nu, în privința aceasta nu mai încăpea niciun fel de îndoială.

Mioara Comăneanu murise într-adevăr.

Bietul Codobatură era frământat de gândurile cele mai neînchipuite, cele mai fantastice.

— Dar atunci ce să se fi întâmplat? murmură el. Mioara Comăneanu a murit și cu toate acestea, trăiește! Să fie moartă sau vie? Iată-mă încurcat, aiurit, zăpăcit, cum n-am mai fost niciodată în viața mea! Și numai Dumnezeu știe care va mai fi și sfârșitul acestei afaceri întunecate!

Între timp, el urmărea cu tot mai multă luare aminte desfășurarea evenimentelor de lângă Raclă. Era gata-gata să-și părăsească ascunzătoarea și să încerce să se încredințeze mai de aproape de natura acestor evenimente, să încerce să-și tălmăcească chiar acolo, lângă sicriul moartei vii, minunea pe care n-o putea înțelege, dar în ultimul moment se răzgândi și rămase locului.

Renunță să-și pună în practică planul acesta care îi încolțise în minte și rămase tot în dosul sălciei.

El privi până la sfârșit cum îi dădea vrăjitoarea de mâncare Mioarei, cum o mângâie pe frunte, cum îi freca regiunea inimii, cum îi vorbi și apoi cum în urma poruncii vrăjitoarei, Mioara căzu iarăși în sicriul, al cărui capac bătrâna zgripțoroaică îl așeză iarăși la loc.

Văzând toate acestea, bătrânul haiduc se îngrozi atât de tare, ca și când peste el s-ar fi închis capacul coșciugului. Era cât pe aci să țipe de spaimă și trebui să-și adune toată puterea de voință pentru a-și înăbuși țipătul de groază.

După ce izbuti să se stăpânească, privi mai departe, spre a vedea ce va mai urma, de ce noi grozăvii, de ce noi taine va mai avea parte.

Deocamdată însă, vrăjitoarea nu mai făcu nicio nouă minune, ci câtva timp rămase nemișcată lângă sicriu. Ea se uita țintă la trupul care acum zăcea iarăși neînsuflețit în sicriu. După aceea își adună din nou lucrurile pe care le adusese cu sine, le așeză în coșul de papură, pe care trecându-și-l pe mână, porni încet, spre colibă.

Vrăjitoarea mergea încet, obosită, istovită aproape și cu toate că de la Raclă și până la coliba ei nu erau nicio sută de pași, ea se oprea mereu și răsufla greoi.

Când trecu pe lângă salcia din dosul căreia spionase Codobatură, bătrânul haiduc nu se mai putu stăpâni. El sări deodată din dosul copacului și ivindu-se în fata vrăjitoarei ca din pământ, strigă:

— Babo!

Apariția lui Codobatură fu atât de neașteptată pentru vrăjitoare, încât scoase un țipăt ușor și se speriase, ceea ce nu i se mai întâmplase niciodată.

De altfel nici nu căută să-și ascundă spaima.

— Firea-i să fii măi Codobatură, dar rău m-ai mai speriat! strigă ea. Cum ajungi tu aici, omule?

Bătrânul haiduc se uită cu priviri tulburi la vrăjitoare.

— Ce ai făcut? o întrebă el, cu glasul răgușit de emoție.

La întrebarea lui, vrăjitoarea răspunse tot printr-o întrebare.

— Ai văzut?

— Ce este cu iubita căpitanului?

— Dacă ai văzut, la ce bun mă mai întrebi?

— Te întreb, fiindcă ceea ce am văzut este înfiorător… Și la drept vorbind, nu știu încă nici chiar acum dacă ceea ce am văzut, am văzut într-adevăr, sau numai închipuirea mea zdruncinată și-a bătut joc de mine, nălucindu-mi lucruri, care în adevăr n-au existat niciodată!

— Ce te miră? întrebă atunci bătrâna zgripțoroaică, deoarece între timp își redobândise stăpânirea de sine.

— Mă miră… mă miră, îngână Codobatură, deoarece până acum n-am văzut încă niciodată înviind morții!
— În privința aceasta ai dreptate, răspunse vrăjitoarea, căci morții nici nu învie!
— Dar atunci, iubita căpitanului?… Ce este cu ea?… Am văzut-o când s-a așezat în capul oaselor, în coșciug!
— Așa este!
— Atunci?
Vrăjitoarea nu răspunse.
— De ce nu-mi răspunzi? De ce nu vrei să-mi spui, ce s-a întâmplat cu Iubita Lui Mihu Inimă de Leu? Trăiește sau a murit?
— Trăiește!
— Și n-a fost moartă, niciodată?
— Nu! Ți-am spus doar că morții nu învie.
— Bine, dar când am dat peste ea, la moară…
— Da! Știu!
— Aș fi fost în stare să jur pe orice în lumea aceasta că nu mai era nicio fărâmă de viață în trupul ei.
— Așa se părea și oricine ar fi crezut la fel!
— Dar atunci, cum s-a întâmplat, totuși?
Glasul vrăjitoarei sună în șoaptă, tainic:
— Sunt oameni, care au fost înzestrați cu o putere care le dă putința de a pătrunde tainele vieții pământești!
— Văd, văd că tu ești o putere cu totul deosebită! răspunse bătrânul Codobatură, pe deplin încredințat de ceea ce spunea. Te rog însă, spune-mi și mie, ce s-a întâmplat cu Mioara Comăneanu, să pot pătrunde și eu taina, care înconjură ciudata moarte a Mioarei Comăneanu?
Vrăjitoarea răspunse, încet și liniștit:
— Cred că Mioara a ajuns la vreo otravă, cine știe cum, otravă pe care a luat-o fără să-și dea seama ce face. Se prea poată însă, adăugă bătrâna, apăsând pe cuvintele care urmează, într-un chip cu totul deosebit, ca cineva să-i fi dat să ia această otravă!

— Doamne, babo, dar cine să-i fi dat Mioarei Comăneanu otravă, când toată lumea o iubea?

— Să nu cercetăm! răspunse vrăjitoarea. Se prea poate ca frumoasa fată să fi stat în calea năzuințelor cuiva și să fi căutat să se scape de ea, în chipul acesta! Otrava aceasta nu pricinuiește moartea, ci numai un fel de cârcel la inimă, care oprește sângele să mai alerge prin vine, oprește bătăile inimii și nenorocitul care a luat-o, pare mort de-a binelea. Trupul însă nu putrezește, ci rămâne întreg.

— Ciudat! zise bătrânul Codobatură, clătinând din cap. Dar spune-mi, rogu-te, cum ai dat de ciudățenia aceasta?

— Într-adevăr, răspunse vrăjitoarea, lucrul de căpetenie a fost să descopăr adevărata bubă. Deoarece se putea ușor întâmpla, ceea ce de altfel s-a mai întâmplat atât de des, ca nenorocita să fie îngropată de vie…

— Dumnezeule! Asta înseamnează că biata fată ar fi fost ucisă chiar de noi, care am fi îngropat-o, dacă nu ne venea în gând să te chemăm pe tine.

— Firește!

— Sfinte Dumnezeule, mulțumescu-ți că ne-ai ferit de așa nelegiuire!

— Da, da, asta se putea întâmpla foarte ușor!

— Spune-mi însă, babo, de unde ai aflat tu că iubita lui Mihu Inimă de Leu n-a murit într-adevăr?

— Asta ar fi trebuit s-o vedeți și voi!

— Cum?

— Adu-ți bine aminte măi Codobatură! răspunse baba. Trecuseră cinci zile de la moartea Mioarei când ați început să vă gândiți la înmormântarea ei. Mai auzit-ai tu vreodată ca un mort să stea cinci zile fără să înceapă să putrezească?

— Așa e… așa e!… făcu Codobatură, dând din cap..

— Așadar, era vădit că, Mioara nu murise. Când m-ați chemat pe mine și am venit lângă trupul ei, eu mi-am dat seama îndată de lucrul acesta și atunci v-am spus să n-o

îngropați în pământ, ci s-o băgați într-un sicriu de sticlă și s-o aduceți la mine.

— Dar dacă astfel stăteau lucrurile, strigă atunci bătrânul haiduc, cam supărat, de ce nu i-ai spus adevărul și lui Mihu Inimă de Leu ca să știe omul de ce să se țină? De ce nu i-ai lăsat să mai aibă o rază de nădejde, de ce l-ai aruncat în prada unor suferințe de neînchipuit? Dacă-i spuneai adevărul, de câte dureri nu l-ai fi cruțat tu pe omul acesta!

Dar vrăjitoarea nu se încurcă de loc.

— Îți voi răspunde și la această întrebare, bătrâne Codobatură! zise ea. Când am fost chemată la moară, Mihu Inimă de Leu era pe deplin încredințat că iubita lui nu mai era printre cei vii. N-am vrut să-i risipesc această credință, deoarece adeseori, de cele mai multe ori chiar, cârcelul la inimă sfârșește tot prin a pricinui moartea. Așa că la ce bun să-i mai fi trezit speranțe în suflet, când se putea întâmpla ca Mioara să moară într-adevăr? Durerea lui n-ar fi fost mai mare atunci? Am vrut să-l cruț de această nouă dezamăgire care i-ar fi pricinuit o nouă suferință. Printre rânduri însă, totuși i-am dat a înțelege că nu este cu neputință să se întâmple și o minune… Îmi aduc bine aminte că ultima oară când a fost aici, se uita la trupul neînsuflețit al Mioarei, ca și când aceasta ar fi dormit numai și umbla încet, spre a nu o deștepta din somn.

— Atunci alerg, strigă Codobatură, cu însuflețire, și-i voi spune căpitanului ce am văzut…

Zicând aceste cuvinte se și repezi să fugă dar vrăjitoarea îl împiedică.

— Stai!

— De ce să stau?

— Știrea ar fi prea pripită!

— De ce?

— Fiindcă fata n-a trecut încă de orice primejdie!

— Cum, tot i se mai poate întâmpla ceva? întrebă Codobatură, mirat. Eu văd că mănâncă, se scoală, își deschide ochii, vorbește… Nu mai încape nicio îndoială că Mioara Comăneanu trăiește!

— Trăiește, dar nu este încă stăpână pe viața ei!

— Cum se poate așa ceva?

— Viața pe care o vezi astăzi în ea, nu mi se poate mulțumi decât numai mie! răspunse vrăjitoarea, misterios.

Codobatură făcu uimit un pas înapoi.

În clipa aceea o putere diabolică radia parcă din trupul bătrânei vrăjitoare. Codobatură se uită uimit la vrăjitoare.

— Nu înțeleg! îngână el, în șoaptă, ca și când și glasul i-ar fi amuțit.

— Nu înțelegi? sună atunci răspunsul vrăjitoarei, care lui Codobatură i se păru că crescuse deodată în înălțime, încă cu un cap. Cred și eu că nu înțelegi, fiindcă de unde să cunoști tu taina acestei puteri pe care firea o dă unor oameni? Află deci că eu sunt aceea care torn viața în trupul neînsuflețit. Minunea este săvârșită de puterea razelor care sunt împrăștiate de ochii mei, de voința mea, care nu cunoaște împotrivire. Dacă eu îi spun: scoală-te! se scoală, dacă-i spun: mănâncă! ea mănâncă. Numai cuvintelor mele se supune, numai aceea face ce vreau eu. Voința mea este aceea care-i pune sângele în mișcare, care-i face inima să bată.

Codobatură ascultă năucit cuvintele vrăjitoarei și se uită la ea, într-adevăr ca la o făptură făcătoare de minuni.

Dacă toate acestea le-ar fi auzit de la altcineva, atunci nu le-ar fi dat crezare. Minunea însă se desfășurase înaintea ochilor săi, așa că nu se mai putea îndoi de ea.

El se uita mut, plin de o mistică admirație, la vrăjitoarea care acum redevenise o mână de carne și oase, o babă cocoșată, a cărei vedere îți stârnea mila. Se vedea prea bine că trecuse prin mari suferințe, că risipise multă energie, deoarece nu mai putea să vorbească decât numai

cu multă greutate, nu putea să rostească vorbele decât numai ca o suflare.

— Așa este… Îi dau viață… prin voința mea o readuc de pe țărmul morții și între timp… eu mă duc pe copcă… eu mă duc pe copcă…

Bătrâna era palidă ca varul, focul acela ciudat, care îi înviora ochii de obicei se stinsese și ochii îi erau obosiți, șterși, fără pic de lucire.

După o scurtă pauză, Codobatură vorbi din nou:

— Eu cred, zise el, că totuși, lucrul cel mai bun ar fi să-l înștiințăm pe căpitan.

— Ferească Dumnezeu!

— Ascultă-mă pe mine!

— Mă rog, ce vrei?

— Vreau să-l chem aici pe căpitan și când Mioara va fi trează, îl voi duce acolo. Sunt încredințat că la vederea iubitului, Mioara s-ar însănătoși îndată, și-ar redobândi cunoștința.

— Nu! nu! strigă vrăjitoarea. Nici nu poate fi vorba de așa ceva! De altfel, ar fi în zadar.

— De ce să fie în zadar?

— Fiindcă ți-am spus că, în asemenea cazuri, Mioara nu-și dă seama de nimic ce se petrece în jurul său. În zadar l-ai aduce acolo pe Mihu Inimă de Leu, căci ea nici nu l-ar vedea măcar. În zadar i-ar vorbi, căci eu nu i-ar auzi glasul. Înțelege că ea este într-o stare asemănătoare cu aceea care-i cuprinde pe lunatici, care nu văd, nu aud și ca toate acestea înaintează cu o siguranță uluitoare pe marginea oricărei prăpăstii.

— Ciudat!

— Așa este!

— Și nu-i putem ajuta?

— Deocamdată, nu!

— Dar cât trebuie să mai așteptăm până când își va reveni biata fată?

— Poate că, numai câteva zile, poate că câteva luni!

Chipul lui Codobatură se întunecă.

— Doamne, ce soartă! îngână bătrânul haiduc. Și până atunci durerea îl va mistui pe sărmanul meu căpitan!… Dă-mi voie măcar să-l înștiințez, pentru ca noua nădejde să-i mai toarne puțin curaj în sufletu-i atât de chinuit.

— Numai atunci când Mioara va fi iarăși pe picioare.

— Dar cine poate aștepta până atunci?

— Până atunci, nici tu nu vei pleca de aici, zise vrăjitoarea, cu glas ridicat. Trebuie să rămâi aici, pentru ca să se găsească cineva cine s-o ducă pe Mioara înapoi la moară, căci biata fată va fi atât de slăbită încât chiar și o boare o va doborî.

Bătrânul haiduc dădu din cap, apoi deodată chipul i se însenină.

— Doamne, când mă gândesc cât de mare va fi fericirea căpitanului când își va revedea iubita pe care o crede moartă. Dar Dumnezeu îmi este martor că vorbesc sincer, Mihu Inimă de Leu merită să aibă parte de o asemenea bucurie, deoarece este un om tare de treabă și, cu toate că nu ne-a spus niciodată, totuși eu cred că a avut parte de multe, foarte multe nenorociri în viață. Spune-mi însă babo, ești încredințată că Mioara Comăneanu se va înzdrăveni?

— Viața îi este în mâinile lui Dumnezeu! Eu nu pot decât să încerc să i-o scap. Dacă voi izbuti, asta n-o pot știi mai dinainte! În orice caz, voi face tot ce-mi va sta în putință pentru a o reda vieții și lui Mihu Inimă de Leu.

Bătrânul Codobatură se rugă, cu ochi înlăcrimați și mâinile împreunate:

— Scap-o și vei vedea că Mihu Inimă de Leu te va face bogată, fericită.

*
*   *

Trecu o zi după alta.

Între timp Codobatură se însănătoși pe deplin, dar cu toate acestea nu se întoarse la tovarăși ci rămase acolo, în coliba vrăjitoarei, pândind cu atâta îngrijorare soarta Mioarei Comăneanu ca și când ar fi fost propria lui copilă.

Cu aceeași dragoste plină de duioșie o îngriji și vrăjitoarea pe frumoasa fata care zăcea încă și acum în sicriul străveziu de sticlă.

De câte ori se ducea la Raclă, bătrâna îi lua acum cu ea și pe haiduc și amândoi pândeau cu înfrigurare să vadă când se va îmbunătăți soarta nefericitei copile.

Dar ciudata prizonieră a sicriului de sticlă, tot nu-și revenea încă în fire, decât numai sub puterea hipnotică a vrăjitoarei care în asemenea prilejuri de redeșteptare se folosea întotdeauna, pentru a o hrăni.

Codobatură băgase de seamă că această transmisiune de viață, aceasta încercare continuă de a o trezi pe Mioara din letargie, pentru câteva clipe, o mistuia pe bătrâna zi cu zi. Puterile babei scădeau văzând cu ochii, de-abia se mai ținea pe picioare și adeseori era atât de istovită încât haiducul era nevoit s-o sprijine pentru a nu o lăsa să cadă la pământ.

Iar când se înapoiau la colibă, Codobatură vedea cu adâncă îndurerare că biata bătrână cădea ca un sac pe pat, unde rămânea ceasuri întregi în cea mai desăvârșită nemișcare.

Într-o bună zi apoi, pe haiduc nu-l mai răbdă inima.

— Babo! îi zise el vrăjitoarei.

Bătrâna nu-i răspunse îndată. Haiducul credea că vrăjitoarea ațipise, din pricina prea marii pierderi de energii, dar într-un târziu baba întrebă:

— Ce vrei?

— Voiam numai să-ți spun că mă vei fi făcut tu bine pe mine, vei fi scăpat tu viața Mioarei Comăneanu, dar asta n-ajunge! Ar trebui să te mai gândești puțin și la tine.

Vrăjitoarea, răspunse, încet:

— Dar oare cui îi pasă de viața mea?

— Nu-i așa, babo! Trebuie să mai vezi și de tine însă-ți.

— Vezi bine că mă odihnesc… adun puteri noi… pe urmă… pe urmă… după ce Mioara se va fi însănătoșit pe deplin… atunci… voi fi și eu… iarăși… cea veche… cea de altă dată…

— Să dea Dumnezeu, babo, să fie așa!

Starea bătrânei vrăjitoare era vrednică de plâns.

Până atunci ea îngrijise de alții, acum alții trebuiau să îngrijească de ea.

Și Codobatură o și îngriji într-adevăr, cu toată tragerea de inimă, cu toată dragostea. El îi dădea o mână de ajutor unde putea, rânduia chiar și treburile prin casă, numai pentru a o feri de noi sforțări.

Și biata bătrână, zăcea toată ziua în colibă, ca o cârpă neputincioasă. Între timp veniră odată s-o cheme la un bolnav care-și dădea sufletul. O rugară, o implorară să se ducă până în sat, pentru a scăpa viața nenorocitului.

Dar toate implorările fură în zadar. Baba nu se putu mișca din Baltă, fiindcă era prea slabă pentru așa ceva. Ea nu putu să vină în ajutorul bolnavului decât numai dând instrucțiuni acelora care veniseră după ea asupra felului cum trebuiau să-l îngrijească.

Dar când sosea timpul să se ducă la Raclă, atunci deodată îi revenea parcă toată puterea de mai înainte.

Până la Raclă se ducea rezemându-se de brațul lui Codobatură și tot haiducul trebuia să ridice și capacul sicriului. Pe urmă însă, ca și când trupul i-ar fi fost pătruns de o putere nevăzută, se cutremura din tot corpul, se îndrepta, capul și-l ridica, în ochi i se reaprindea focul acela magic și glasul îi suna metalic, când spunea:

— Scoală-te! Vreau să te scoli!

Și trupul alb al moartei-vii se ridica încet în sicriu.

Codobatură văzuse de nenumărate ori scena aceasta, dar de fiecare dată rămânea uimit, uluit, în fața schimbării care vedea că se petrece cu bătrâna vrăjitoare. În zadar căutase baba să-l facă să înțeleagă că puterea de voință joacă rolul de căpetenie în toate acțiunile omului, el nu putea pricepe cum era cu putință ca trupul acesta gârbovit, istovit, stors de orice vlagă, să se îndrepte, să întinerească așa, într-o singură clipă, mulțumită numai faptului că baba își spunea: Vreau să fiu iarăși tare!

Tot atât de neînțeleasă i se părea lui Codobatură și împrejurarea că, în urma simplei porunci a babei, Mioara se deștepta, vorbea, mânca. Toate acestea erau lucruri

prea extraordinare ca mintea lui simplă să le poată înțelege.

Un lucru însă, trebuia să recunoască și el. Anume că, totul era așa după cum spusese vrăjitoarea.

Pentru Mioara Comăneanu, când se trezea din somnul ei ciudat, nu mai exista nimic pe lumea aceasta afară de ochii bătrânei vrăjitoare. Privirea ei rece, aproape fără de viață, nu vedea altceva decât numai ochii bătrânei.

Mioara Comăneanu era cu desăvârșire sclava vrăjitoarei.

Și când bătrânul haiduc o vedea pe biata vrăjitoare cât de obosită, cât de sleită de puteri se înapoia la colibă, îl apuca îngrijorarea și își zicea îngrozit că dacă s-ar întâmpla ca baba să moară, atunci și soarta Mioarei Comăneanu ar fi pecetluită, pentru vecinicie.

O îngrijise el și până atunci pe bătrână, de acum înainte însă n-o mai lăsă să pună mâna chiar pe nimic. Și bătrânul haiduc, care până atunci fusese nepăsător pentru tot ce se întâmpla în lumea aceasta, se ruga acum lui Dumnezeu zi și noapte, cu atâta căldură, cu atâta cucernicie pentru viața bătrânei vrăjitoare, de parcă ar fi fost vorba de propria lui viață.

*

*   *

Într-o zi apoi, când se duseră din nou la neobișnuita prizonieră a Raclei, bătrânul Codobatură exclamă, în prada unei nețărmurite bucurii:

— Babo! Babo!

— Ce s-a întâmplat? întrebă vrăjitoarea, curioasă.

— Apropie-te și privește!

Vrăjitoarea se târî până la Raclă și când își aruncă privirea prin sticla sicriului, rămase și ea uimită.

— Vezi? întrebă haiducul cu înfrigurare.

Vrăjitoarea dădu din cap și răspunse în șoaptă:

— Da… da… o ușoară îmbujorare…

— Și răsuflă!

— Da! Cârcelul de la inimă a încetat, viața s-a mutat iarăși în trupul ei!

După aceea baba oftă adânc și zise:

— Aceasta însemnează că am izbutit!

Codobatură se întoarse mișcat, spre bătrâna vrăjitoare.

— Babo, babo, asta numai ție îți putem mulțumi!

— Acum lasă mulțumirile, răspunse bătrâna, căci n-avem timp de așa ceva. Trebuie să îngrijim de fată!

— Ce să facem?

— Trebuie s-o ducem la colibă… Acolo îi vom pregăti un pat, pentru a se odihni ca lumea, căci până să-și recapete putere va mai curge multă apă pe Dunăre.

— S-o iau din sicriu? întrebă haiducul.

— Da. Acesta ar fi lucrul cel mai bun. Dar stai, mă voi duce eu înainte spre a-i pregăti culcușul…

Cu aceste cuvinte baba și porni spre colibă.

Dar după ce făcu câțiva pași se întoarse din nou și zise:

— Numai vezi să umbli binișor cu ea, căci e tare slăbuță, sărăcuța!

Schimbarea ce se ivise în starea Mioarei Comăneanu, avu darul de a o mai întări, de a o mai înzdrăveni și pe vrăjitoare. Ea se duse vioaie, bucuroasă până în colibă, unde așternu îndată cu pat pentru Mioara Comăneanu.

Între timp Codobatură o ridică încet pe Mioara din sicriul de sticlă. Fata era atât de ușurică, de ai fi zis că este un fulg. După aceea porni încet cu ea spre colibă, unde ajungând, o așeză în pat, cu multă băgare de seamă.

— Așa! zise vrăjitoarea. Acum trebuie să ne dăm toată silința s-o facem să-și recapete puterile.

— Când crezi că se va înzdrăveni, pe deplin? întrebă nerăbdătorul haiduc. Când o voi putea duce din nou căpitanului?

— Totul atârnă de îngrijirea pe care i-o vom da-o… Trebuie să-i dăm mâncări și băuturi întăritoare și s-o ferim mai ales de orice frământări, de orice zbucium sufletesc…

Căci vezi, chiar și acum, cu toate că răsuflă, cu toate că viața a revenit în trupul ei, totuși, ea tot nu-și dă seama de ceea ce se petrece cu dânsa. Chiar dacă își deschide ochii și se uită în jurul său, ea nu știe și nu recunoaște pe nimeni.

În clipa aceea, Mioara își deschise ochii într-adevăr și privirea-i se plimbă prin coliba întunecoasă. Vrăjitoarea observă aceasta și îndată se apleacă peste ea. Focul acela ciudat ardea din nou în ochii ei.

— Ești trează? întrebă ea.

— Da! răspunse Mioara Comăneanu, încet.

— Ce simți?

— Sunt obosită și… aș vrea să dorm… să dorm…

După aceste cuvinte își și închise ochii și căzu într-un somn foarte adânc.

Codobatură începu să se neliniștească, temându-se să nu i se fi întâmplat ceva, dar vrăjitoarea îl liniști:

— Nu vezi că respiră regulat? Acesta este semn bun.

— Acum nu mai încape nicio îndoială că se va însănătoși, nu-i așa?

— Dacă organismul ei suportă și această parte a bolii, atunci putem fi liniștiți! Până atunci însă…

— Tot mai ești îngrijorată?

— Mi-e teamă că organismul ei, sleit peste măsură, nu va fi în stare să îndure zguduirea pricinuită de revenirea la viață. Dar puterea lui Dumnezeu este nețărmurită.

La auzul acestor cuvinte, chipul lui Codobatură se întunecă.

El se gândi la sicriul de sticlă al Raclei, sicriu care acum se găsea gol și haiducul se rugă lui Dumnezeu ca Mioara Comăneanu nici să nu mai ajungă acolo, niciodată.

Din ziua aceea bătrânul haiduc se arătă a fi mai bun pentru a îngriji de bolnavi decât toate surorile de caritate din lume. Când se iveau zorile, el era în sat și cumpăra lapte proaspăt, pui, miere, unt, ouă, pentru ca alimentele

acestea nutritoare să ajute trupul plăpând al bolnavei să-și recapete puterea.

Îngrijirea aceasta nici nu rămase fără rezultat.

Într-o bună zi Mioara Comăneanu se ridică în pat și întrebă, încet, în șoaptă:

— Unde sunt?

Chipul vrăjitoarei străluci de bucurie și din expresia acestei fețe Codobatură înțelese că faptul că fata vorbise, însemna o îmbunătățire în starea ei.

Își dăduse seama și el, îndată că întrebarea aceasta nu mai putea fi pusă de o făptură care nu-și dă seama de ceea ce spune și ea nu mai era rezultatul puterii magice a vrăjitoarei, ci era rezultatul unui gând de sine stătător care încolțise în creierul bolnavei.

Vrăjitoarea se grăbi s-o liniștească:

— Ești în loc bun, copila mea, printre oameni de treabă!

Mioara Comăneanu se uita nedumerită la chipul zbârcit al vrăjitoarei.

— Cine ești tu? întrebă, ea, apoi, cu aceeași voce slabă.

— Cineva care te iubește, copila mea - zise vrăjitoarea cu o căldură și o duioșie de care niciodată n-ai fi crezut-o în stare - și care se trudește să te redea vieții!

— Dar ce s-a întâmplat cu mine? întrebă atunci Mioara din nou și în glasul ei se putea citi o nețărmurită spaimă.

— Ai fost bolnavă, copila mea, greu bolnavă… Acum însă ai scăpat de primejdie și mergi spre însănătoșire.

Mioara nu mai avea putere să urmeze cu întrebările, oricât de mare i-ar fi fost curiozitatea.

Întrebările de până atunci o sleiseră cu totul, de-abia mai putea respira, se vedea însă că tare ar fi vrut să mai afle ceva.

Vrăjitoarea însă o liniști:

—Acum odihnește-te, copila mea, căci deocamdată, leacul tău cel mai de căpetenie este odihna.

— Dar… se auzi glasul abia șoptit al frumoasei fete.

— Fii liniștită, copila mea! zise vrăjitoarea, împiedicându-o să urmeze. De îndată ce te vei înzdrăveni, vei afla totul!

Mioara dădu ascultare cuvintelor liniștitoare și peste câteva minute somnul puse din nou stăpânire pe ea.

Atunci vrăjitoarea se întoarse spre Codobatură și-i zise:

— Acum… acum… putem nădăjdui că se va vindeca!

La auzul acestor cuvinte ochii bătrânului haiduc se umplură cu lacrimi și îngână, fericit:

— Slavă Ție Doamne!

Peste doua zile apoi, Codobatură avu parte de o nouă surpriză.

Pe când ședea acolo, lângă patul Mioarei Comăneanu, deodată simți mângâierea unor mâini moi care treceau blând peste mâinile lui aspre și muncite.

Întorcându-și capul, o zări pe iubita căpitanului său care-i spuse:

— Nu-i așa că, tu ești bătrânul Codobatură?

— Eu sunt… eu! îngână bătrânul haiduc în culmea fericirii. M-ai recunoscut?

— Da.

— Doamne, cât sunt de fericit!

— Dar Stanislau unde este? urmă apoi Mioara, al cărei glas se putea asemui cu sunetul unui clopoțel de argint. De ce nu este și el aici lângă mine?

Codobatură și vrăjitoarea se uitară nedumeriți unul la altul.

— Cine să mai fie și Stanislau acesta? se frământau ei amândoi.

— De ce nu-mi răspundeți? întrebă Mioara, când văzu încurcătura celor doi. Vai cât aș vrea să-l văd pe Stanislau al meu și el nu este aici!

Crezând că din pricina frigurilor care poate o mai stăpâneau Mioara încurcase numele iubitului său cu un alt nume, cine știe al cui, Codobatură căută să-i îndrepte greșeala.

— Stanislau?… Poate vrei să spui Mihu… Mihu Inimă de Leu?

— Da, da răspunse Mioara Comăneanu. Mihu Inimă de Leu. S-a înapoiat? A pus mâna pe Muscan?

Bătrânul haiduc nu se fâstâci ci răspunse îndată:

— Dar de-abia a plecat! În curând însă, va fi aici!

— Vai, numai de nu i s-ar întâmpla ceva! Doamne, ia-l sub scutul Tău și apără-l de primejdii! suspină Mioara.

În curând după aceea, fata ațipi din nou. Atunci Codobatură se adresă astfel vrăjitoarei:

— Ai auzit ce dor îi este de Mihu Inimă de Leu?

Vrăjitoarea dădu din cap.

— Am auzit!

— Acum cred că nu te mai împotrivești să-l chem aici pe căpitan!

— Mai așteaptă încă!

— Vei vedea ce bună înrâurire va avea revederea asupra ei!… Se va însănătoși într-o clipă!

— Sau, va recădea în vechea-i stare de inconștiență din care apoi n-aș mai putea-o scăpa a doua oară deoarece nu mai am putere… nu mai am putere.

Codobatură se uită uimit la vrăjitoare.

— De ce ți-e teamă? Eu cred că revederea ar avea o înrâurire tocmai contrară asupra bolnavei noastre.

— Tu crezi așa fiindcă nu cunoști taina acestei boli ciudate, răspunse vrăjitoarea, liniștit. Cel mai mic zbucium sufletesc și i-ar putea fi fatal, dar încă revederea cu Mihu Inimă de Leu!

— Dar ai văzut ce dor îi este de căpitanul?

— Ehei, bolnavilor le este dor de multe, care ar însemna moartea lor dacă li s-ar îndeplini dorințele.

— Dacă astfel stau lucrurile, zise Codobatură, dând din cap, atunci nu mă mai amestec! Facă-se voia ta, babo!

— Vei vedea tu mai târziu, urmă vrăjitoarea, că eu am avut dreptate!

— Dar ce ne facem dacă Mioara se încăpăţânează şi vrea neapărat să-l vadă pe Mihu?

Vrăjitoarea ridică din umeri.

— Nu-ţi face griji din pricina aceasta, zise ea, căci vom găsi noi vreo portiţă de scăpare. Odată îi vom spune că e pe drum, a doua zi că a fost aici la patul ei de suferinţă, dar n-a vrut s-o deştepte din somn şi aşa mai departe. Vei vedea că va da crezare spuselor noastre şi în chipul acesta vom izbuti s-o liniştim!

Codobatură suspină.

— Vai, de aş auzi odată că s-a însănătoşit pe deplin şi se poate înapoia la moara de pe malul Dunării!

— Vă veţi duce înapoi, împreună.

— De-abia mai pot aştepta ziua aceea! Aşa de bine mi-ar cădea să mă văd iarăşi în mijlocul tovarăşilor mei alături de bunul nostru căpitan!

Vrăjitoarea căută să-l mângâie pe haiducul amărât:

— Nu va trebui să mai aştepţi multă vreme!

— Zău?

— Poate că nu mai este vorba decât numai de câteva zile. În orice caz, nu cred să se prelungească peste o săptămână.

Bătrânul Codobatură îşi recăpătă deodată voia bună.

— Ei, dacă-i vorba numai de o săptămână, n-o să mă ia dracul! zise el.

Din clipa aceea el număra zilele cu nerăbdare.

Şi într-adevăr, vrăjitoarea nu se înşelase, căci starea Mioarei Comăneanu se îmbunătăţea văzând cu ochii. Necesitatea de a dormi devenea tot mai puţin imperioasă, devenea din ce în ce mai vorbăreaţă, mânca cu poftă şi toate aceste semne erau dovezi de însănătoşire.

În aceeaşi măsură creştea însă şi interesul ei pentru Mihu Inimă de Leu.

— De ce nu mă duceţi la el? întrebă ea, odată. Aşa aş vrea să-l văd! Sau, de ce nu vine el aici?

Vrăjitoarea salvă situația și de data aceasta, cu multă iscusință.

— Mihu a fost pe aici, răspunse ea, cu un zâmbet binevoitor pe buze. Te-a văzut și te-a sărutat!

— Când?

— Astă noapte, pe când dormeai!

— Dar de ce nu m-ați deșteptat? strigă ea, amărâtă.

— Noi am vrut să te deșteptăm, dar căpitanul nu ne-a lăsat. A spus că, trebuie să te odihnești și că numai după ce te vei înzdrăveni pe deplin, să te înapoiezi la moară.

— Dar eu mă simt sănătoasă tun! zise Mioara. Atunci putem pleca…

— Încă nu se poate! zise baba, căutând să potolească înfrigurarea fetei. Asta o voi hotărî eu, când poți pleca! Mai ai încă nevoie de odihnă, copila mea! Peste câteva zile însă te vei putea duce și atunci ți se va deschide poarta fericirii!

A doua zi apoi, Mioara Comăneanu părăsi patul și făcu o mică plimbare, sprijinindu-se de brațul bătrânului Codobatură. Deocamdată însă, toată plimbarea constase din câțiva pași făcuți prin fața patului, în colibă. Dar chiar și aceasta o obosise pe Mioara peste măsură.

Și atunci își dădu seama că era mult prea de timpuriu să se gândească la înapoierea la moară.

Boala îndelungată o istovise cu desăvârșire. Genunchii i se îndoiau, picioarele îi erau de plumb parcă și dacă nu era lângă ea bătrânul Codobatură, atunci s-ar fi prăbușit la pământ după primul pas.

Era atât de slăbită, încât trebui să învețe din nou să umble, întocmai ca și copiii.

Codobatură însă, era lângă ea, se ocupa de ea cu dragoste și devotament. Bietul om aștepta doar și el ziua înapoierii la moara de pe malul Dunării, cu aceeași nerăbdare, ca și Mioara Comăneanu.

Ziua următoare apoi, plimbarea avu loc prin fața colibei, iar a treia zi, prin peninsula, unde era ridicată cocioaba vrăjitoarei.

Mioara Comăneanu se uita cu ochii mari deschiși la priveliștea aceasta pe care n-o mai văzuse de vreme atât de îndelungată.

— Dumnezeule, ce s-a întâmplat? întrebă ea, cu mirare.

— De ce? făcu Codobatură, care nu știa despre ce este vorba.

— Copacii înmuguresc pentru a doua oară? Uite, nu vezi mugurii? Acum dau iarăși frunzele, așa cum se întâmplă numai primăvara!

— Firește că înmuguresc copacii, dacă suntem în primăvară! răspunse Codobatură.

— Primăvara? Cum se poate? se miră Mioara, eram la sfârșitul verii?

— De atunci însă a trecut vreme îndelungată, răspunse bătrânul haiduc. A trecut toamna, a trecut iarna, care de altfel a fost destul de călduroasă și acum suntem din nou în primăvară și ne apropiem de vară.

Mioara rămase foarte surprinsă.

— Cum, atât de mult am fost eu bolnavă? exclamă ea.

— Foarte mult timp!

— Și mie mi s-a părut că, numai ieri și-a luat rămas bun de la mine, Mihu Inimă de Leu…

— Zilele s-au scurs iute, s-au adunat în săptămâni, săptămânile în luni…

— Și spune-mi, bătrâne Codobatură, se întoarse deodată Mioara spre haiduc. Mihu Inimă de Leu tot în moara de pe malul Dunării își are tabăra? Nu i s-a întâmplat nimic, niciun rău, în tot acest răstimp? Nu cumva, de aceea nu vine aici, fiindcă… fiindcă l-a ajuns vreo nenorocire?

— Liniștește-te, răspunse Codobatură, cu hotărâre, nu i s-a întâmplat nimic căpitanului!

Întrebarea aceasta însă avu darul de a trezi îngrijorări și în sufletul bătrânului haiduc.

Și pentru el timpul trecuse așa de iute, încât nici nu băgase de seamă, cum a trecut toamna, cum a trecut iarna. Două anotimpuri! Dar nici nu era de mirare, deoarece el însuși fusese multă vreme lipsit de judecată, așa că nu putuse să-și dea seama de scurgerea vremii.

Și oare ce să se mai fi întâmplat în tot acest răstimp?

Aceasta era o taină și pentru el și bănuiala care pusese deodată stăpânire pe sufletul lui, fu mărită acum și de împrejurarea că, în tot acest răstimp nimeni nu mai venise de la moară să se intereseze de soarta lor, or înainte vreme, el își aduse bine aminte că nu treceau două-trei zile, ca vreunul din tovarășii săi să nu se repeadă până la coliba vrăjitoarei.

Ce să se fi întâmplat?

În mintea lui încolți deodată gândul că n-ar strica să se repeadă până la moară.

Și gândul acesta prinse cu atât mai mult rădăcini în creierul său, cu cât nu putea să-și explice ce să se fi întâmplat că tovarășii săi nu mai veneau să-l ia înapoi.

De îndată ce se înapoie la colibă, îi spuse vrăjitoarei ce are de gând să facă, aceasta însă îl făcu să se răzgândească.

— Acum e de prisos să te mai duci, zise baba, deoarece peste câteva zile poți pleca cu Mioara împreună.

— Zău, babo?

— Starea sănătății fetei s-a îmbunătățit într-atâta, încât peste câteva zile o pot lăsa să pornească la drum. Atunci o vei putea lua, spre a o reda lui Mihu Inimă de Leu.

— Cât de mare va fi bucuria bietului om! exclamă bătrânul Codobatură și în fata ochilor sufletului său și văzu, cu câtă nețărmurită fericire își primește căpitanul iubita, pe care o credea moartă.

După această veste pe care i-o dădu vrăjitoarea, Codobatură renunță la gândul său, de a se duce mai înainte la moară, spre a cerceta, care era pricina tăcerii

atât de îndelungate a tovarăşilor săi. El se hotărî să mai aştepte câteva zile, după ce aşteptase atâta.

În urma aerului curat, pe care-i respira acum afară din colibă, Mioara Comăneanu se întrema văzând cu ochii.

Ea se întărea tot mai mult, frumoşii săi obraji începură să se îmbujoreze din nou şi chiar de a doua zi se simţi destul de tare de a porni singură la plimbare. Vrăjitoarea observă şi ea, cu adâncă mulţumire, că Mioara se întorsese definitiv din împărăţia morţii. Şi Doamne, cât de aproape fusese de a rămâne pentru totdeauna acolo!

Într-o bună zi apoi, baba anunţă că nimic nu se mai opunea ca Mioara să se poată înapoia la moara de pe malul Dunării.

— Codobatură, îi zise ea bătrânului haiduc, pregătiţi-vă de drum!

Codobatură nu-şi mai încăpea în piele de bucurie şi Mioara era şi ea nespus de fericită.

— Într-adevăr, putem pleca? întrebă fata.

— Te-ai vindecat pe deplin, copila mea, îi răspunse vrăjitoarea. Acum nu-ţi mai rămâne altceva de făcut decât să-ţi cauţi fericirea alături de Mihu Inimă de Leu. Eu îţi doresc din toată inima să se întâmple aşa!

Mioara Comăneanu o îmbrăţişă plină de recunoştinţă pe bătrâna vrăjitoare.

— Cum să-ţi mulţumesc pentru bunătatea pe care ai avut-o faţă de mine? exclamă fata, adânc mişcată. Ce să-ţi dau, cu ce să-ţi răsplătesc, ceea ce ai făcut pentru mine?

Vrăjitoarea zâmbi.

— Nu-ţi bate capul cu aşa ceva, copila mea! răspunse bătrâna. Singurul tău gând să fie să-ţi găseşti fericirea!

Codobatură îşi luă şi ei adânc mişcat rămas bun de la misterioasa stăpână a puterii magice.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, babo! zise el. Mioara nici nu ştie încă, ce mult îţi datorează. Eu însă, care am fost mereu lângă tine, am văzut ce ai făcut şi fii încredinţată că, nu voi uita să-i spun lui Mihu Inimă de

Leu, totul! El va ști apoi, cum să-ți răsplătească bunătatea, jertfa pe care ai adus-o pentru a-i salva iubita.

Mioara și cu bătrânul haiduc își adunară puținele boarfe, pe care le aveau cu ei, apoi, după ce-și mai luară odată rămas bun de la vrăjitoare, părăsiră coliba.

Coborâră amândoi până la canal, unde se găseau două bărci. Acestea erau ale babii. Cei doi se urcară într-una din ele, Codobatură puse mâna pe vâsle și le adânci în apă.

Bătrâna vrăjitoare se mai uită multă vreme după ei, din ușa colibei sale.

*

* *

Mioara Comăneanu și cu bătrânul Codobatură înaintau spre moara de pe malul Dunării cuprinși de o fericire nețărmurită. Cu toate că haiducul vâslea din răsputeri, cu toate acestea lor li se părea că luntrea înaintează prea încet. Amândoi ar fi vrut să zboare pentru a ajunge cât mai iute la ținta călătoriei, acolo, în mijlocul acelora de care amândoi erau legați, prin legături atât de strânse.

Drumul însă, prin întortocheatele canale ale Bălții era lung și în vreme ce vâslea, Codobatură îi povesti Mioarei ciudata întâmplare cu moartea ei, care nu era moarte, precum și felul și mai ciudat prin care vrăjitoarea o scăpase, mulțumită misterioasei sale puteri.

Până atunci nu-i spusese niciun cuvânt. Acum însă îi povesti totul, din fir în păr, deoarece socotea că a sosit timpul ca iubita căpitanului să știe de la ce a scăpat și în ce împrejurări.

Mioara asculta cu interes crescând povestirile bătrânului haiduc. Totul i se părea atât de extraordinar. Totul suna atât de fantastic, încât nici nu-i venea să creadă în povestea acestei misterioase morți și a și mai misterioasei sale reînvieri.

Codobatură îi povesti însă cele întâmplate cu atâta putere de convingere, încât până în cele din urmă Mioara sfârși prin a crede în spusele haiducului. Cu acest prilej apoi, Mioara Comăneanu își dădu seama că soarta îi făcuse parte de întâmplări care poate nu se repetă pe pământul acesta decât odată într-un veac.

Între timp barca aluneca mereu pe luciul apei și cei doi socoteau mereu cât mai au până la moara de pe malul Dunării.

— Numai de ar fi acasă! oftă Mioara Comăneanu. Deabia mai pot aștepta clipa, în care-mi va fi dat să-l revăd!

— Fără îndoială că va fi acasă! căută s-o liniștească bătrânul Codobatură. Presimțirea îmi spune că este acasă!

În curând apoi, începură să ajungă prin locuri cunoscute, prin locuri pe unde pe vremuri treceau aproape în fiecare zi.

— Nu mai suntem departe! zise Codobatură.

— Ai dreptate! întări și Mioara. De locurile acestea îmi amintesc și eu!

Atunci bătrânul haiduc începu să vâslească și mai iute.

În curând apoi ajunseră la locul unde mai înainte întotdeauna stătea de pază unul din haiduci. Codobatură

recunoscu locul, deoarece pe vremuri își petrecuse doar și el destule ceasuri, în vârful acelei sălcii și tocmai de aceea rămase foarte uimit văzând că astăzi niciun haiduc nu făcea de sentinelă în copac.

— Să se fi schimbat oare locul sentinelei? se gândi el și merseră mai departe.

Acum coborâseră din barcă și înaintau pe jos, unul lângă altul.

Codobatură se uită în stânga și în dreapta, nădăjduind în fiecare clipă să zărească sentinela al cărui post fusese schimbat. Tot așa, el aștepta mereu să audă răsunând cunoscutul fluierat care semnala apropierea tovarășilor. Dar semnalul cunoscut nu se auzi și nici haiducul nu zări sentinela atât de căutată de el.

Atunci, deodată, începu să-l cuprindă îngrijorarea.

Ce să se fi întâmplat?

Înfățișarea întunecată, privirile îndoielnice ale haiducului îi bătură la ochi și Mioarei, care-l întrebă:

— De ce te-ai întristat așa, deodată?

Codobatură cam întârzia cu răspunsul.

— Răspunde, moș Codobatură! Dacă este ceva ce te face să rămâi pe gânduri, spune-mi și mie! De ce să te ascunzi de mine?

Codobatură găsi că era mai bine dacă-i spunea și Mioarei îngrijorarea sa, căci după toate acestea, se temea să nu-i aștepte surprize și mai neplăcute și atunci era mai bine dacă Mioara era pregătită.

— Mi se pare ciudat, răspunse el, că nu văd niciunde sentinelele căpitanului!

— Ai dreptate, zise Mioara. De-abia acum bag și eu de seamă că oamenii noștri nu sunt nicăieri! Acesta nu poate fi decât un semn rău!

— Ei, Doamne, dar nu trebuie să ne speriem de orice fleac! căută Codobatură s-o liniștească cu toate că și el însuși ar fi avut nevoie de cineva care să-i alunge îngrijorarea. Se prea poate ca toți să fie plecați în vreo

ispravă mai mare, sau, poate că Mihu Inimă de Leu a socotit că nu mai are niciun rost să țină sentinele în jurul unei ascunzători, pe care nimeni n-o poate descoperi, tocmai fiindcă nu este ascunsă de privirile oamenilor.

— Nu prea îmi vine să cred, zise Mioara Comăneanu. Eu știu bine ce mult ține Mihu ca sentinelele să fie întotdeauna la locul lor pentru a nu putea fi atacat pe neașteptate. Nu văd pentru ce să fi renunțat la acest obicei, care având în vedere felul vostru de viață, nu putea decât să vă aducă foloase.

— De unde știm noi ce se va mai fi întâmplat pe aici, în lipsa noastră! mormăi bătrânul haiduc.

— În privința aceasta ai dreptate! zise Mioara Comăneanu, cuprinsă deodată de tristețe. Așa mi s-a strâns mima și mă tem grozav să nu fi căzut vreo nouă nenorocire pe capul aceluia pe care-l iubesc atât de mult!

— Să nu ne mai facem gânduri negre degeaba! În curând vom ajunge la moară și atunci vom ști cum stau lucrurile.

— Numai de nu ne-ar aștepta vreo dezamăgire! zise Mioara, oftând și în zadar fu toată truda lui Codobatură, el n-o mai putu liniști pe fată.

Peste câteva minute, apoi, ajunseră lângă gardul viu care împrejmuia curtea morii.

Poarta era scoasă din țâțâni, lăsând drum liber tuturor acelora care ar fi vrut să intre.

La vederea porții deschise, Mioara fu cuprinsă și mai mult de teamă. Ea se uită la bătrânul haiduc, care rămăsese și el foarte surprins și care murmură:

— Aici s-a întâmplat ceva!

În clipa următoare Mioara Comăneanu se și repezi spre moară. Dar n-apucă să facă zece pași prin curte că se și opri locului, tresărind. Picioarele i se înțepeniseră parcă în pământ.

Înaintea ochilor săi se iviră zidurile arse, mistuite de flăcări ale morii, adăpostul atât de prietenos al lui Mihu

Inimă de Leu, adăpost, care acum nu mai era alcătuit decât din niște ruine înnegrite de fum.

Între timp ajunse și Codobatură lângă ea. Amândoi se uitau muți de durere și de deznădejde la dărâmăturile triste care se întindeau în fata lor.

Trecură minute după minute fără ca vreunul din ei să fie în stare să rostească vreun cuvânt.

Spectacolul ce li se înfățișa înaintea ochilor era prea trist, prea dătător de deznădejde, pentru a mai îngădui cuvintelor să vină pe buze.

Priveliștea aceasta o zgudui pe Mioara într-atâta, încât cel dintâi sunet cei ieși din gură fu un geamăt plin de durere, urmat de un hohot de plâns. Dar priveliștea aceasta stârni și lacrimile bătrânului și nepăsătorului haiduc.

Bietului om i se strângea inima când se gândea la ceea ce se va fi petrecut acolo. El văzu înaintea ochilor lupta îndârjită ce se va fi dat cu prilejul arderii morii, luptă la care el nu putuse să ia parte.

În cele din urmă, glasul Mioarei Comăneanu rupse tăcerea apăsătoare.

— Nu ți-am spus eu… nu ți-am spus eu… că… am o presimțire rea… Vezi… nu m-am înșelat!

— Măcar de te-ai fi înșelat! răspunse bătrânul haiduc, adânc îndurerat.

— Ce să se fi întâmplat aici?

— Numai Dumnezeu știe!

Și cu pași târâți, porni spre moara care nu mai era decât o grămadă de dărâmături.

Mioara îl urmă tăcută.

— Acum încep să înțeleg multe… multe…, îngână bătrânul haiduc, încet.

— Ce anume? întrebă Mioara.

— Acum știu, de ce n-au venit după mine la coliba vrăjitoarei și acum știu și pentru ce n-a mai dat căpitanul pe la sicriul de sticlă!

Mioara se uită nedumerită la haiducul care vorbea cuvinte pe care ea nu le putea înțelege.

— Ce ai spus? Căpitanul n-a fost…

— Nu!

— Bine, dar voi ați spus că a fost acolo în vreme ce eu dormeam!

Codobatură își lăsă capul peste piept.

— Acum îți pot mărturisi că nu ți-am spus adevărul! Nu ți-am spus aceasta, decât numai pentru a te liniști.

— Dumnezeule! țipă atunci Mioara Comăneanu și izbucni în plâns amarnic.

Codobatură se uită adânc mișcat la fata care plângea cu capul rezemat de trunchiul unui copac. Dar nici ochii lui nu rămaseră uscați. Lacrimile îi curgeau șiroaie și-i brăzdau obrajii ca niște pârâuri ieșite din izvoare nesecate.

Câtă deosebire, între ceea ce speraseră ei și ceea ce găsiseră aici! Codobatură mai ales, se aștepta să-i vadă pe cei doi tineri zburând plini de fericire, unul din brațele celuilalt și el vărsând lacrimi de bucurie.

Așa își închipuise el întoarcerea la moară.

Și ce se alesese din toată această închipuire?

Plânsul trist, sfâșietor al Mioarei Comăneanu răsuna prin Balta împrimăvărată. Și el, el însuși plângea, dar nu de bucurie ci de durere.

Dar Codobatură își reaminti că cea dintâi îndatorire a lui era să o liniștească pe cât îi stătea în putință pe Mioara și de aceea își porunci să fie tare, să se arate la înălțimea îndatoririi ce cădea în sarcina sa.

Durerea o copleșise atât de mult pe biata fată, hohotele de plâns o zdruncinaseră într-atâta, încât bătrânul haiduc începu să se teamă de sănătatea ei.

La plecare, baba îi spusese doar că trebuie s-o mai ferească încă multă vreme pe fată de orice frământări sufletești, deoarece boala o slăbise mai mult decât se putea vedea cu ochii.

De aceea, haiducul se apropie de ea, spre a încerca s-o îmbărbăteze. Mioara însă își dădu seama îndată de ținta haiducului și i-o luă înainte.

— Nu, bătrâne Codobatură, nu mă mângâia, căci știu că asta vrei să faci!… Nu, nu, nu mai spune nimic… Nu mă îmbărbăta! Îmi dau seama prea bine că aici a trebuit să se întâmple o groaznică nenorocire… Doamne, de ce m-ai mai însănătoșit, de ce nu m-ai luat mai bine la tine?

— Nu-ți este îngăduit să vorbești astfel!

— Acum mă așteaptă noi suferințe, noi încercări…

— Nu trebuie să alungăm din sufletul nostru orice nădejde! Poate că le mai dăm de urmă!

Mioara arătă tristă spre și mai tristele ruine.

— După ceea ce s-a petrecut aici vrei să le mai dai de urmă?… Oare nu-ți dai seama că s-a sfârșit… s-a sfârșit cu toate?

Codobatură nu mai răspunse nimic, ci se duse printre ruinele morii. O gaură mare într-un zid pe jumătate dărâmat, mai arăta încă locul unde fusese ușa ce dădea în marea sală unde haiducii se adunaseră de atâtea ori pentru a chefui.

— Voi încerca, îi zise el Mioarei, poate că voi da peste vreun amănunt care să mă pună pe urmele lor.

— Du-te, moș Codobatură, du-te, răspunse Mioara. Mi-e tare teamă că toată truda ta va fi în zadar!

Ea nu se mișcă din loc. Rămase și mai departe acolo, rezemată de trunchiul copacului, în vreme ce bătrânul Codobatură începu să se plimbe printre ruine.

El recunoscu locurile, odăile, prin care se învârtise de atâtea ori, i se strânse inima când se gândi ce s-a ales din ascunzătoarea care răsuna pe vremuri atât de des de cântecele vesele ale haiducilor.

Tot urmând peste cărămizi și grinzi prăbușite și înnegrite de fum, deodată se opri într-un fost colț de odaie. Se aplecă și ridică de la pământ obiectul care-i atrăsese luarea aminte.

Era căciula unui pandur.

— Așadar și pandurii au trecut pe aici? îngână el. Acum încep să înțeleg totul!

După aceea se înapoie la Mioara, mai trist, mai abătut, decât cum plecase.

Când ajunse lângă ea, Mioara își ridică încet capul și-l întrebă:

— Ai găsit ceva, moș Codobatură.

— Da! Asta! răspunse haiducul și aruncă cu scârbă cușma la picioarele Mioarei.

Mioara Comăneanu se uită cutremurându-se la căciula pe care se vedea tricolorul țării.

— Soldați! țipă ea, îngrozită.

— Da! răspunse bătrânul haiduc cu glasul înăbușit de amărăciune. Nu mai încape nicio îndoială că aici s-a dat o luptă pe viață și pe moarte, deoarece am mai găsit și arme aruncate în stânga și în dreapta.

— Doamne Dumnezeule! suspină biata Mioara Comăneanu. Cu câtă nădejde, cu câtă bucurie mă gândeam eu la această revedere și acum mă așteaptă noi amărăciuni, noi suferințe… Doamne, iată… în locul bucuriei pe care o căutam, acum de ce nu m-ai lăsat pentru vecie în sicriul de sticlă?… Acolo n-aș mai fi avut parte de aceste îndurări… acolo nu m-ar mai fi așteptat această amarnică dezamăgire… Ce bine ar fi fost!

— Mioara, nu vorbi așa, încercă bătrânul Codobatură s-o mai îmbărbăteze, căci încă nu este sigur că…

— Cine poate ști, ce s-a întâmplat cu el?

— Vom afla noi!

— Dar cine știe ce îngrozitor va fi, ceea ce vom afla!

Și inima bătrânului Codobatură se strânse, când se gândi la asta!

— Iată, zise el, niciunde nu mai poate spune omul că este în siguranță! Cât de siguri ne credeam toți în moara aceasta și acum trebuie să ne dăm seama că au dat și peste ea și au făcut-o una cu pământul.

— Vai și cât m-am rugat de el, zise Mioara, cu lacrimi în ochi, să sfârșească odată cu viața aceasta, care-i plină de primejdii! N-a vrut să mă asculte și iată urmarea! Sărmanul, meu Stanislau!... N-a vrut să mă asculte și... aceasta i-a fost pieirea!

— Poate că n-a pierit! zise bătrânul haiduc, încercând să mai aprindă odată flacăra speranței în inima fetei.

Mioara, însă, clătină din cap și zise:

— Dacă l-au prins, atunci e și mai rău!

— Asta nu s-a întâmplat! răspunse Codobatură, ridicând glasul.

— De ce? întrebă Mioara curioasă.

— Fiindcă eu îl cunosc pe Mihu Inimă de Leu ca pe un om care moare, dar nu se predă!

Lacrimile o podidiră din nou pe biata fată.

Amintirile o mișcară adânc.

— Da... acesta era el!

Oricât de mult l-ar fi durut pe Codobatură cuvintele acestea, totuși ele îl umplură de mândrie, deoarece cuvintele simple ale iubitei, preamăreau noblețea sufletească, voința și curajul disprețuitor de moarte al căpitanului său.

Moare, dar nu se predă!

— Da! Acesta era Mihu Inimă de Leu!

— Acesta era Stanislau Rimsky! se gândi și Mioara.

Și aducându-și aminte de bărbăția iubitului său Mioara mai prinse și ea puțin curaj.

Trecuse prin atâtea suferințe, soarta o încercase de atâtea ori cu lovituri pe care puține femei le-ar fi putut îndura cum le îndurase ea, așa că era aproape firesc ca inima-i să se mai oțelească.

Ea se ridică de la rădăcina copacului de care șezuse rezemată până atunci și porni încet spre ruinele morii.

Mergând așa spre dărâmături, deodată păși peste ceva tare.

— Ce este asta? întrebă ea și vru să se aplece spre a ridica obiectul, dar Codobatură i-o luă înainte.

— Ia te uită, un briceag! zise el, apoi, recunoscându-l, adăugă, plin de bucurie: Briceagul cu stele al căpitanului!

Cu aceste cuvinte i-l întinse Mioarei, care îl mângâie cu nespusă duioșie.

Briceagul acesta fusese doar cândva în mâinile lui Stanislau.

Privirea ei se odihnea caldă, duioasă, pe briceagul împodobit cu stele de aur.

După aceea se apropie de una din sălciile din curte și cu ajutorul briceagului își sapă litera începătoare a numelui său în coaja copacului.

Pe trunchiul copacului se vedea acum litera M, cea din urmă amintire a vizitei Mioarei Comăneanu la moara de pe malul Dunării.

Dacă ar fi întrebat-o cineva pentru ce a făcut aceasta, nici ea însăși n-ar fi știut ce să răspundă. Poate însă că

vârâse vârful briceagului în coaja copacului pentru a nu și-l vârî în propria sa inimă.

Ea rămase apoi multă vreme în fața sălciei cu litera M, până când Codobatură o trezi din prada melancoliei ce o cuprinsese.

— Eu cred că, aici nu mai avem ce căuta! zise el. Cel mai bun lucru ar fi să ne îndepărtăm căci amintirile sunt prea dureroase…

— Să ne îndepărtăm? repetă Mioara, ca trezită din vis. Dar unde să mergem?

— Vom găsi noi undeva vreun adăpost!

— Oare unde-mi voi mai găsi eu adăpost? îngână Mioara, sfâșietor de trist și porni încet, obosită, istovită, alături de bătrânul haiduc.

Ajungând la gardul ce împrejmuia acum ruinele morii își mai întoarseră capul înc-odată.

Codobatură se uită la dărâmături, apoi la Mioara și zărind tristețea ce se ascundea în ochii ei, zise:

— Nu trebuie să fii atât de tristă, Mioaro. Vom trece Dunărea, poposim în vreun sat și nu se poate să nu aflăm ceva sigur despre soarta căpitanului.

Și se înapoiară la barca pe care o lăsaseră la malul unuia din canalele Bălții. Se urcară în ea și Codobatură luă din nou vâslele în mâini și vâsli… vâsli mereu…

Dar câtă deosebire între felul cum vâslise când mâna barca spre moară și vâslitul de acum, când se îndepărta de ascunzătoarea pustiită! Brațul îi era greoi, mușchii de-abia se mai supuneau voinței, barca de-abia înainta.

Venind, amândoi erau plini de speranțe și de-abia așteptau să se vadă la moara de pe malul Dunării și acum…

Acum amândoi erau copleșiți de durere, de nefericire… Atunci barca aluneca pe apă ca o săgeată și totuși li se părea că înaintează prea încet. Acum de-abia putea să înfrunte valurile Dunării și totuși li se părea că merge prea repede. Acum nu mai era nimic ce să-i zorească, acum nu

mai aveau nicio țintă înaintea lor la care să fi vrut să ajungă cât mai iute.

Mioara Comăneanu nu punea prea multă speranță în știrile pe care bătrânul haiduc nădăjduia să le culeagă din sat.

Ce puteau să însemneze știrile acestea pentru ea? Cel mult noi amărăciuni, noi suferințe.

Trecură Dunărea și până să ajungă în primul sat se și înserase.

Codobatură bătu la ușa celei dintâi case din sat, unde le deschise un țăran.

— Ce vânt vă aduce, oameni buni? îi întrebă țăranul.

— Te-am ruga să ne găzduiești peste noapte, răspunse Codobatură, căruța ni s-a răsturnat încă după amiazi și am fost siliți să venim pe jos până aici. Eu o însoțesc pe jupânița până la Galați. În timpul nopții nu îndrăznim însă să ne continuăm drumul.

— Dacă sunteți oameni de treabă, intrați mai înăuntru, răspunse țăranul, după ce se uită mai bine la cei doi străini. Din păcate, loc prea mult nu avem nici noi. În singura odaie a cocioabei mele se odihnesc ai mei. Jupâniței însă, îi voi da cu dragă inimă patul meu, așternut în tindă, iar noi doi vom căuta să dormim în grajd pe undeva.

— Foarte bine! răspunse Codobatură, făcându-i Mioarei semn să primească propunerea.

Mioara nu întârzie să-i mulțumească țăranului pentru bunătatea inimii sale.

— Noapte bună, jupâniță, zise bătrânul Codobatură. Mâine dimineață vom porni mai departe!

După aceea, haiducul și cu țăranul părăsiră tinda, spre a se duce în grajd, unde începură să vorbească de una de alta.

După ce discutară de multe altele, Codobatură aduse vorba și despre ceea ce-l interesa.

— Am fost siliți să batem la ușa d-tale, zise el, pentru a-ți cere găzduirea, căci, după cât știu eu, prin partea locului nu prea e bine să umbli noaptea pe drum.

— Cam așa este! Din când în când se mai abat și pe aici haiducii! răspunse țăranul.

— Numai din când în când? se agăță Codobatură îndată de răspunsul țăranului. Este adevărat că, e cam mult de când n-am mai călcat pe aici, dar pe vremea aceea Mihu Inimă de Leu nu venea numai din când în când, ci îndeajuns de des!

— Mihu Inimă de Leu? exclamă țăranul. Ehei, cine știe ce s-a mai ales și de acesta!

— Ce s-a întâmplat cu el? Nu cumva l-au prins?

— Așa se spune, sau, în sfârșit, cam așa ceva! Eu nu știu decât că au dat peste ascunzătoarea din Baltă, care era într-o moară de pe malul Dunării și toată banda lui a fost împrăștiată. Din ziua aceea nimeni n-a mai auzit vorbindu-se de Mihu Inimă de Leu... Părerea mea este că sau i-au prins, sau i-au măcelărit pe toți.

Codobatură de-abia își putu stăpâni durerea. Norocul lui că era întuneric, căci altfel țăranul ar fi băgat de seamă, fără îndoială, ce ciudată impresie îi pricinuiseră necunoscutului cuvintele sale.

Bătrânul haiduc rămase atât de cufundat în gânduri, încât nici nu se mai gândi să răspundă.

Țăranul crezu că mosafirul său vrea să doarmă, fiind obosit de îndelungatul mers pe jos și de aceea se întoarse și el spre perete, pe culcușul de paie.

— Așadar, mai zise el, deoarece nu trebuie să ne mai temem de Mihu Inimă de Leu, îți doresc somn ușor, unchiașule!

— Somn ușor! răspunse și Codobatură, dar în noaptea aceea, somnul nu se lăsă peste ochii săi, atât de mult îl frământară gândurile.

*

*   *

A doua zi se sculară dis-de-dimineață.

Ei mâncară ceea ce le oferi țăranul, cu multă bună voie, apoi mulțumiră pentru găzduire și-și văzură de drum, pornind mai departe spre Galați.

De îndată ce rămaseră singuri, Mioara și întrebă:

— Ei, moș Codobatură, ai aflat ceva?

Bătrânul haiduc nu răspunse.

Mioara se uită cercetătoare la tovarășul său de drum și citi îndată pe chipul haiducului că vestea pe care avea să i-o dea nu era de loc îmbucurătoare.

Cu toate acestea, ea îl zori:

— Răspunde… vorbește, moș Codobatură!

Dar haiducul tăcea cu încăpățânare.

— Acum și așa este tot una! urmă frumoasa fată. Îți făgăduiesc că oricât de tristă ar fi vestea pe care mi-o vei da voi ști s-o suport cu adâncă resemnare. Noaptea aceasta n-am închis ochii de loc. Gânduri peste gânduri mi-au frământat creierul și până în cele din urmă am ajuns la hotărârea că dacă l-am pierdut pe Mihu Inimă de Leu, atunci mă voi înapoia la Schitul Sfintei Treimi spre a căuta în mijlocul acelor ziduri sfinte, liniște sufletului și vieții mele zdruncinate. Mănăstirea mi-a mai adus odată alinarea, fără îndoială că-mi va închide și acum rana sângerândă a inimii mele.

Codobatură suspină adânc și cuvintele ieșiră încet, tărăgănate, printre buzele lui:

— Atunci… atunci… jupâniță Mioara… întoarce-te la mănăstire, fiindcă totul pare să dovedească cum că Mihu Inimă de Leu a pierit.

Mioara Comăneanu scoase un țipăt sfâșietor, dar se stăpâni în urmă. Numai lacrimile nu și le putu stăpâni și ele curgeau șiroaie, vrând parcă să se ia la întrecere cu Dunărea care trecea la câțiva pași. Codobatură se gândi că era mai bine să-i dea brațul, spre a o sprijini, deoarece

după această veste zdrobitoare, biata fată de-abia se mai putea ține pe picioare.

Într-un târziu, Mioara își întoarse spre bătrânul haiduc, fața ei plânsă și-l rugă:

— Acum, te rog, moș Codobatură, spune-mi, ce ai aflat?

Bătrânul haiduc socoti că acum nu mai avea niciun rost să tăinuiască adevărul și-i povesti cuvânt cu cuvânt cele vorbite noaptea cu țăranul.

După ce sfârși tot ce avu de spus, Mioara își lăsă capul peste piept și zise cu o tristețe nemărginită:

— Ai dreptate! Într-adevăr, nu-mi rămâne altceva de făcut, decât să mă întorc la mănăstire!… Poate că suferința nu-mi va fi prea lungă… Poate că Dumnezeu se va îndura de mine… În sfârșit, eu voi avea un lăcaș, voi avea o pernă pe care să-mi odihnesc capul, dar ce se va alege de tine, moș Codobatură?

— Mă voi întoarce în satul meu, mormăi haiducul. Fără Mihu Inimă de Leu nici mie nu-mi trebuie haiducie.

Târziu, când ajunseseră în marginea Galaților, cei doi tovarăși de tristețe își luară un duios și mișcător rămas bun unul de la altul, Codobatură apucând spre apus, Mioara Comăneanu spre Schitul Sfintei Treimi.

CAPITOLUL 109
Doisprezece flăcăi și toți doisprezece

Afară de generalul Kiseleff, colonelul Ispirescu și câțiva oameni de încredere ai viceguvernatorului, nimeni din Galați n-ar fi știut să spună ceva sigur despre rezultatul urmăririi din Baltă și despre soarta lui Mihu Inimă de Leu și a tovarășilor săi. Această nesiguranță nu se risipi din sufletele gălățenilor nici chiar la sfârșitul săptămânii ce urmă faimoasei nunți a boierului Panait Fotache.

Ofițerii, care luaseră parte la urmărire, era firesc să nu vorbească nimic despre cele întâmplate, deoarece nu prea le dădea mâna să răspândească ei înșiși vestea înfrângerii, iar soldații, atât panduri, cât și dorobanți, fuseseră consemnați în cazarmă, așa că nu era cine să răspândească știrea.

În asemenea împrejurări, bieții gălățeni nu se puteau bizui decât pe ceea ce spunea unul și altul, spuse care se bazau pe presupuneri sau pe imaginații fecunde.

Unii credeau că urmăritorii izbutiseră să pună mâna pe temutul căpitan de haiduci. Alții cunoșteau chiar amănunte și povesteau că soldații n-au reușit să-i facă nevătămători pe haiduci, decât numai după o luptă înverșunată și cu prețul unor mari jertfe omenești. Aceștia se bizuiau pe semne pe starea soldaților care se înapoiară din Baltă istoviți, plini de nămol până la brâu, fără cușme, fără arme, care cea mai mare parte rămăseseră în mlaștină. Se mai găseau firește și numeroși cetățeni care ar fi fost în stare

să jure cu mâna pe cruce că au auzit de la cutare sau cutare pandur, sau dorobanț, care fugise noaptea din cazarmă spre a-și vedea ibovnica, cum că haiducii fuseseră măcelăriți până la cel din urmă. Numai Mihu Inimă de Leu ar fi fost prins viu. Aceștia spuneau anume că prizonierul pus în grele lanțuri în temnița din Galați, prizonier, care se încăpățâna să facă pe mutul, nu era nimeni altul decât Mihu Inimă de Leu.

Prizonierul acesta care făcea pe mutul, le dădu mult de vorbă flecarilor gălățeni. Toată lumea pretindea că l-a văzut, iar când se zvonea că prizonierul va fi dus la colonelul Ispirescu spre a i se lua interogatoriul, nu mai rămase în oraș nicio femeie, niciun moșneag măcar, care să nu se fi înșirat pe drumul ce ducea de la temniță și până la locuința viceguvernatorului. Bunii gălățeni voiau să-l vadă măcar acum, spre a nu putea fi prinși cu minciuna de aceia care ar fi văzut.

Mulțimea adunată pe străzi avu însă o mare dezamăgire, deoarece prizonierul era înconjurat de atâta armată încât aproape nimeni nu izbuti să-i zărească chipul.

Colonelul Ispirescu îl aștepta pe răufăcător în odaia sa de lucru. În odaia de alături, a cărei ușă rămăsese deschisă, se găseau însuși guvernatorul general împreună cu boierul Panait Fotache.

Dar oricât de mare era curiozitatea generalului Kiseleff și a boierului, ei nu putură să afle prea multe în urma acestui interogatoriu, deoarece bătrânul morar nu-și schimbă punctul de vedere și continuă să facă pe mutul, nerăspunzând la niciuna din întrebările pe care i le punea colonelul Ispirescu.

— Cum te numești? se răsti colonelul Ispirescu, când morarul fu adus înaintea sa.

Niciun mușchi al feței morarului nu tresări la auzul acestei întrebări.

— De ce nu răspunzi, omule? strigă colonelul care, crezând că are de a face cu un simulant, începu să se înfurie. Sau nu știi să vorbești?

Morarul tăcu, întocmai cum tace mormântul. Nici măcar ochii nu-și schimbară privirea care căta țintă în ochii colonelului.

— De când s-a stabilit Mihu Inimă de Leu în moară? îl întrebă viceguvernatorul mai departe, nădăjduind într-un răspuns.

Răspunsul însă nu veni nici de data aceasta.

— Ce s-au făcut bandiții? Unde au dispărut? Care este noua lor ascunzătoare? Răspunde odată! tună colonelul Ispirescu care, de mânie, îl apucă pe morar și-l zgâlțâi de-i trosniră oasele.

Dar nici de data aceasta nu urmă niciun răspuns.

— Unde ați dus-o pe mireasa boierului Panait Fotache? întrebă apoi viceguvernatorul.

O nouă tăcere.

— Răspunde odată, câine! urlă atunci Panait Fotache care urmărise reținându-și răsuflarea rezultatul interogatoriului ce era luat în odaia vecină. Acum, văzând că toate întrebările puse într-un mod omenesc de către colonelul Ispirescu rămăseseră zadarnice, neizbutind să dezlege limba morarului, își pierdu răbdarea și năpustindu-se în odaia vecină cu cravașa de călărie în mână, se pregăti s-o lase să cadă cu toată puterea pe capul morarului.

Bătrânul morar aștepta fără tresărire să primească lovitura. Expresia feței sale nu se schimbă însă întru nimic, nici chiar atunci când, în ultimul moment, colonelul Ispirescu prinse mâna boierului și-l împiedică astfel de a-l lovi pe arestat.

După aceea începură să-l întrebe când unul, când celălalt, pe morar. Dar după un interogatoriu de o jumătate de ceas nu izbutiră să stoarcă de la prizonier nicio singură silabă.

Atunci colonelul Ispirescu își pierdu, răbdarea și porunci ca prizonierul să fie dus înapoi în temniță, tot astfel, înconjurat de ostași, după cum fusese adus acolo. În același timp, viceguvernatorul mai porunci ca morarul să fie închis în celula fără ferestre și până a doua zi să nu i se dea nici de mâncare, nici de băut.

— Îți vei dezlega tu limba! strigă colonelul Ispirescu, furios, după el. Mâine știu că vei urla de foame și de sete! Dacă nu vrei să răspunzi cu binele, atunci vom căuta alt ac de cojocul tău!

După ce soldații îl luară pe morar din nou în mijlocul lor și porniră cu el înapoi spre temniță generalul Kiseleff intră și el în odaia de lucru a viceguvernatorului.

— Te rog să primești adânca mea compătimire, boier Fotache, zise guvernatorul general, adresându-se boierului care stătea încremenit. Îți doresc din tot sufletul ca mireasa d-tale, o veche cunoștință a mea, să se înapoieze cât mai curând. Cu toate acestea, după rezultatul acestui interogatoriu, la care am fost toți de față, părerea mea este că dacă lucrurile vor continua în același fel, niciodată nu vom putea da peste ascunzătoarea lui Mihu Inimă de Leu și deci sunt slabe speranțe și ca Anastasia Subotkin să se înapoieze, dacă nu vreodată, măcar în curând.

— Îl fac bucăți, îl sfâșii, îl trag în țeapă pe ticălosul acela! urlă boierul Panait Fotache, în prada furiei neputincioase ce-l cuprinsese.

— Mai încet, mai încet, boier Petrache, zise atunci generalul Kiseleff, care rămăsese la Galați numai din pricina dispariției contesei Subotkin, pe care ținea cu orice preț s-o scape din mâinile haiducilor. Eu cred că mai întâi ar fi bine să ne gândim cum am putea pune mâna pe acela pe care d-ta vrei să-l faci bucăți, să-l sfâșii, să-l tragi în țeapă! Căci, urmă guvernatorul general, cu un zâmbet plin de ironie, după părerea mea, în clipa de față n-ai putea să faci bucăți, să sfâșii, sau să tragi în țeapă decât cel mult aerul din jurul d-tale!

Panait Fotache observă zâmbetul plin de ironie al guvernatorului rus, ba băgă de seamă chiar și că colonelul Ispirescu de-abia se mai putea ține să nu izbucnească în râs. De aceea își mai potoli pornirile războinice, fiindcă își dădea seama că dacă se face de râs în fața lumii, atunci aceștia de care avea atâta nevoie pentru redobândirea miresei sale, vor sfârși prin a nu-l mai compătimi și poate chiar prin a-l lăsa baltă. Fotache era viclean din fire și știa că trebuia să stârnească compătimirea generalului Kiseleff și nu atât pentru sine, ci mai ales pentru contesa Anastasia Subotkin cu a cărei familie guvernatorul rus era în strânsă prietenie. De aceea își schimbă deodată atitudinea și se adresă guvernatorului general cu glasul blând și rugător al iubitului deznădăjduit.

— Vai, Excelență, se tângui el, la drept vorbind, ce-mi pasă mie ce se va întâmpla cu blestematul acela de bandit și cu tovarășii săi scăpați din iad! Pe mine mă interesează soarta nefericitei mele logodnice care mi-a fost răpită tocmai în clipa când credeam că-mi fusese dat și mie să trec pragul fericirii! Oare unde este, ce face, mult adorata mea Tazi? urmă el, cu glas înăbușit, apoi, scoțându-și batista din buzunar și-o duse la ochi și făcu astfel ca și când și-ar fi șters lacrimile. Aș da orice, oricât, numai să pot primi un semn de viață de la iubita mea logodnică.

Dumnezeu nu bate niciodată cu bâta și de aceea nu-l lovi nici pe boierul Panait Fotache cu trăsnetele sale pentru fățărnicia cu care se prefăcea, în fața generalului Kiseleff, îndrăgostit de femeia care-l atrăgea numai prin banii săi.

Nici n-apucase bine să rostească vorbele de mai sus, când ușa odăii de lucru a colonelului Ispirescu se deschise și în pragul ei se ivi aghiotantul guvernatorului general, aducând vestea că o ștafetă venită anume de la București, îl căuta pe boierul Panait Fotache spre a-i preda o scrisoare.

Boierul Panait Fotache preluă scrisoarea cu mult interes. Pe plic observă un scris pe care nu-l cunoștea.

Care nu-i fu însă uimirea când, desfăcând plicul, îi căzu în mâini o scrisoare de la contesa Anastasia Subotkin, precum și un inel care fusese alăturat scrisorii.

— Ce însemnează aceasta? strigă boierul Panait Fotache. Scrisul Taziei și inelul acesta? Inelul de logodnă… inelul meu de logodnă!… Inelul pe care i l-am dăruit cu prilejul logodnei noastre? Dar ce mai este și asta? Ce însemnează asta? Și Tazi îmi scrie din București? Dar asta însemnează că e liberă!… Și-mi trimite înapoi inelul de logodnă?… Nu mai înțeleg nimic… chiar nimic… nimic…

— Poate că din scrisoarea alăturată vom înțelege mai multe, boier Fotache! zise atunci colonelul Ispirescu.

— Da, da și eu sunt de părere să citești scrisoarea care te va lămuri, fără îndoială! zise și guvernatorul general.

— Dacă Excelența Voastră îmi îngăduie atunci o voi citi îndată! răspunse boierul Panait Fotache și se apucă să citească scrisoarea.

Guvernatorul general și cu colonelul Ispirescu se uitară cu multă luare aminte la boierul Panait Fotache care se cufundase într-atâta în cititul scrisorii încât, după cât se părea, uitase cu totul chiar și de prezența generalului Kiseleff, deoarece, în vreme ce citea scrisoarea, trântea înjurături din ce în ce mai grosolane. Furia boierului devenea tot mai nemărginită, chipul i se înroșea tot mai mult. Tot sângele i se suise la cap, așa că, până în cele din urmă, începu să se înăbușe și zbătându-se după aer, striga:

— O omor, îi omor pe toți!

— Ce s-a întâmplat, boier Fotache? îl întrebă guvernatorul rus. Pe contesa Subotkin vrei cumva s-o omori? Sau poate că și pe noi, de vorbești de toți?

Dar boierul Panait Fotache nu mai era în stare să răspundă la întrebarea guvernatorului, deoarece, din pricina sângelui care i se suise la cap, căpătă o congestie și se prăbuși la pământ, în vreme ce scrisoarea primită îi căzu din mâini.

Colonelul Ispirescu luă îndată măsurile necesare pentru salvarea boierului. La porunca lui, boierul fu dus în odaia vecină, apoi fu chemat doctorul îndată, care îi tăie o vână spre a-i lăsa puțin sânge.

După ce boierul fu dus în odaia vecină, colonelul se întoarse spre generalul Kiseleff, cu următoare cuvinte:

— Excelență, în interesul cercetărilor, părerea mea este că ar trebui sa citim scrisoarea pe care contesa Anastasia Subotkin i-a scris-o boierului Panait Fotache. De vreme ce boierul este într-o stare în care nu ne poate da niciun fel de lămurire asupra acelora care ne interesează în grad atât de mare și care trebuiesc să fie cuprinse în această scrisoare, cred că ar fi bine ca Excelența Voastră să mă împuternicească să calc secretul scrisorilor și să citesc rândurile contesei Subotkin, în nădejdea că, ulterior, boierul Fotache îmi va da încuviințarea sa.

Generalul Kiseleff se gândi o clipă, apoi răspunse:

— Fă cum crezi că este mai bine, colonele!

Atunci colonelul Ispirescu ridică de jos scrisoarea contesei Anastasia și cu voce tare, citi următoarele:

Boier Panait Fotache,

Fără îndoială că, vei rămâne foarte mirat când vei primi această scrisoare de la mine, pe care mă crezi pierdută, sau poate în mare nevoie.

De aceea, mai înainte de toate țin să te liniștesc spunându-ți că scrisoarea aceasta ți-o scriu din locuința unchiului meu din București, unde am ajuns fără prea multă greutate și fără vreo peripeție vrednică de amintit. Dacă te interesează, pot chiar să-ți comunic că sunt pe deplin sănătoasă și că nu mi s-a întâmplat nimic, dar chiar nimic, de când ne-am văzut pentru cea din urmă oară.

După această introducere, cred că pot trece la adevăratul scop al scrisorii mele, scop care cred că l-

ai bănuit îndată după alăturatul dar de logodnă pe care ți-l trimit înapoi. Dacă totuși n-ai bănuit încă scopul scrisorii mele, atunci îl vei afla acum.

Da, dragul meu boier Panait Fotache, eu contesa Subotkin, îți trimit prin aceasta înapoi darul d-tale de logodnă, inelul acela prin care d-ta m-ai însemnat ca pe mireasa d-tale. Și îți trimit înapoi acest inel, boier Panait Fotache, îți trimit înapoi acest simbol, deoarece - te rog să nu mă înțelegi greșit - eu, contesa Anastasia Subotkin, nu voi fi niciodată, dar niciodată, soția d-tale.

Dar, pentru ca nu cumva să crezi că hotărârea aceasta ar fi numai rezultatul unui capriciu trecător și că aș mai putea reveni asupra ei, îți voi scrie clar și punct cu punct, care au fost motivele care m-au făcut să iau această hotărâre și să-ți scriu scrisoarea de față.

Mai înainte de toate trebuie să-ți mărturisesc boier Fotache că de iubit, eu nu te-am iubit cu adevărat nicio singură clipă. Dacă totuși am spus da, atunci când mi-ai cerut mâna, am făcut-o numai fiindcă mi se părea că d-ta ești îndrăgostit de mine până peste urechi. Eu, sărmana de mine, mi-am închipuit că simțămintele d-tale pentru mine erau într-adevăr acelea pe care d-ta știai cu atâta măiestrie să le arăți ca adevărate.

Din nenorocire, foarte iute mi-a fost dat să înțeleg că simțămintele acestea nu erau decât prefăcute. Încă din timpul logodnei noastre mi se atrăsese luarea aminte că, în vreme ce față de mine făceai pe îndrăgostitul și nu scăpai un prilej de a-mi jura că fără de mine n-ai putea să trăiești, pe de altă parte aceleași declarații de dragoste nebună le mai făceai și altor femei, printre care și unei artiste italience, în treacăt prin București, căreia ai avut nerușinarea să-i

mărturisești că nu mă iei de soție decât numai pentru a pune mâna pe întinsele mele moșii din Basarabia.

La început n-am dat nicio crezare scrisorilor anonime care îmi veneau cu droaia, precum nici celorlalte știri pe care le primeam din dreapta și din stânga, din partea acelora care nu voiau să mă vadă nenorocită. Mai târziu însă, mi-a fost dat să mă încredințez eu însămi că tot ceea ce se spunea despre d-ta și firea d-tale era adevărat și că nimic din tot ceea ce mi se scrisese, sau mi se spusese cu privire la viitorul meu soț, nu era exagerat.

Mărturisesc însă că aș fi fost în stare să-ți iert toate greșelile și păcatele de până acum, dacă, măcar într-o măsură cât de mică și chiar dacă m-ai fi iubit într-adevăr, dar cel puțin de ochii lumii, te-ai fi prefăcut că mă iubești. Dacă ai fi făcut aceasta, m-aș fi ferit să mai dau lumii prilej de a vorbi și mi-aș fi îndurat soarta care ar vrut să devin soția d-tale.

D-ta însă nici măcar nu te-ai gândit să faci cel puțin ceva pentru a salva aparența.

Nu, boier Panait Fotache, nu pot fi soția d-tale chiar și numai din pricină că atunci când am fost răpită de lângă d-ta, n-ai făcut niciun pas, nicio mișcare, pentru a încerca măcar să arăți că ai fi vrut să-mi vii în ajutor.

Prin această purtare a d-tale, boier Panait Fotache, ai dat dovadă de două lucruri. Și anume: sau că eu însemnam atât de puțin pentru d-ta, încât nu mă socoteai vrednică să-ți primejduiești viața pentru mine; sau că, dacă această presupunere n-ar fi pe de-a-ntregul așa, atunci, boier Panait Fotache d-ta ești un om atât de laș încât eu nu pot fi soția d-tale.

Una din aceste posibilități a trebuit să fie la baza purtării d-tale și oricare din ele ar fi cea adevărată, dacă nu cumva amândouă, mă îndreptățește să-ți trimit înapoi inelul de logodnă…

Nepăsarea d-tale pentru soarta mea m-a revoltat peste măsură, mai ales că d-ta nu puteai ști cum se va purta cu mine, o femeie fără apărare, căzută în mâinile lui Mihu Inimă de Leu, pe care dv. îl faceți un tâlhar, un bandit, un criminal.

Ei bine, află boier Panait Fotache că Mihu Inimă de Leu, haiducul, pe care-l urmăriți dv. cu atâta înverșunare, pe capul căruia ați pus premiu, acest Mihu Inimă de Leu este adevărat cavaler, un om cu un suflet mult mai nobil decât al d-tale, deoarece acest Mihu Inimă de Leu, de care mă îngrozeam mult mai mult decât ar fi trebuit să mă îngrozesc de d-ta, de pildă, nu s-a atins de mine nici măcar cu un cuvânt nelalocul lui. Dimpotrivă, după ce m-am odihnit de oboselile îndelungatei urmăriri, și-a cerut scuze pentru neplăcerile pe care a fost silit să mi le pricinuiască și m-a trimis la București pe drumul cel mai scurt, dându-mi ca însoțitor pe cel mai credincios tovarăș al său.

Dar oricât de repede s-ar fi făcut transportarea mea din mijlocul Bălții Dunării și până la București, totuși, Mihu Inimă de Leu a găsit timpul și prilejul de a-mi aduce la cunoștință câteva din josnicele d-tale isprăvi.

Timpul petrecut printre haiduci mi-a fost îndeajuns spre a lua cunoștință de josnicele d-tale mijloace prin care ai silit-o pe fosta d-tale logodnică, pe Mioara Comăneanu, să fugă din casa rudelor sale. Mai departe Mihu Inimă de Leu mi-a povestit și mârșava d-tale purtare față de el.

Toate acestea, ajunse la cunoștința mea, pe calea de care ți-am vorbit mai sus, n-au făcut decât să mă întărească în hotărârea mea de mai înainte, hotărâre, pe care nu întârzii de a o pune în aplicare chiar acum, îndată după sosirea mea la București.

Îți trimit deci alăturat inelul de logodnă, cu rugămintea de a nu mai ieși în calea mea niciodată și

cu dorința pentru d-ta de a te îndrepta și de a o uita pe fosta d-tale logodnică,

Contesa Anastasia Subotkin.

Când colonelul Ispirescu ajunse aici cu citirea scrisorii, guvernatorul general se sculă de pe scaun și apropiindu-se de colonel, îi zise:

— Urât i-a mai făcut-o contesa Tazi, prietenului nostru Fotache!

Colonelul Ispirescu era pus în vădită încurcătură, deoarece nu știa ce să-i răspundă generalului Kiseleff.

— Ce e drept, nu-i păcat! urmă guvernatorul rus. Boierul acesta Panait Fotache nu prea este el cavaler. În ceea ce mă privește, cred că nu exagerez de loc dacă subscriu în totul acea parte din scrisoarea Anastasiei Subotkin care se referă la curajul prietenului nostru.

— Pe mine mă miră un singur lucru, zise colonelul Ispirescu, pentru a pune odată capăt tăcerii sale, destul de neplăcută pentru el. Anume, cum se face că Mihu Inimă de Leu s-a purtat atât de cavalerește cu contesa Subotkin? Nu numai că a pus-o în libertate, dar s-a îngrijit chiar și de mijloc de transport pentru ea, ba i-a mai dat și ca însoțitor pe cel mai credincios dintre tovarășii săi.

— Într-adevăr, lucrul acesta este surprinzător, întări și guvernatorul general. Nu-l mai recunosc pe Mihu Inimă de Leu! Ciudat om mai este și haiducul acesta! Dar oare unde să fie el acum, unde să-și aibă el noua ascunzătoare?

— Nădăjduiesc, Excelență, că mâine voi dezlega limba morarului. Iar dacă a apucat să rostească un singur cuvânt, atunci Dumnezeu îmi este martor că nu mă voi mai odihni până când nu-l voi face să-mi spună unde este noua ascunzătoare a lui Mihu Inimă de Leu. Vă dau cuvântul meu, Excelență, că lucrurile se vor întâmpla așa după cum v-am spus acum.

— Vom vedea, colonele, răspunse generalul Kiseleff, până unde te vei putea ține de cuvântul dat.

După aceea, strânse mâna colonelului Ispirescu și se îndepărtă.

*

*   *

Soarta a vrut însă ca Mihu Inimă de Leu să mai încurce și de data aceasta socotelile colonelului Ispirescu, care nu se putu ține de cuvântul dat guvernatorului general.

A doua zi de dimineață anume, când sergentul însărcinat cu schimbarea gărzii care păzea prizonierii veni să schimbe sentinelele, nu găsi posturile la locul lor. Sergentul căută paznicii în dreapta și în stânga, dar nu-i găsi niciunde, de parcă i-ar fi înghițit pământul. Bănuind vreo nenorocire, el alergă în goană la prizonierul care fusese pus în lanțuri grele.

Dar prizonierul dispăruse.

Bătrânul morar avea greutăți de câte șase kilograme la fiecare mână, la fiecare picior și cu toate acestea dispăruse de parcă ar fi fost de camfor.

Sergentul dădu alarma și-l vesti și pe colonelul Ispirescu despre cele întâmplate.

Colonelul mai era încă în pat. Tocmai visase că interogatoriul bătrânului morar se sfârșise cu un rezultat foarte satisfăcător. Pe baza amănuntelor primite de la bătrânul morar, colonelul Ispirescu izbutise să ajungă la noua ascunzătoare a lui Mihu Inimă de Leu. Firește însă că… numai în vis.

Tocmai când se afla în fața ascunzătorii lui Mihu Inimă de Leu, vistavoiul îl trezi din somn, spunându-i că a venit sergentul de gardă.

Colonelul porunci să fie lăsat să intre, iar când sergentul îi raportă întâmplarea cu neînțeleasa dispariție a

morarului, bietul colonel era încredințat că încă tot visează.

Numai când sergentul de gardă îl întrebă ce măsuri să ia, numai atunci își dădu seama că totul era adevărat.

Colonelul Ispirescu se îmbrăcă iute și alergă la temniță ca un ieșit din fire. El scotoci celula până în cele mai mici unghere. Pe zăbrelele de la fereastră nu se putea observa nici cea mai mică zgârietură, iar broasca dublă a ușii de fier era neatinsă.

Prizonierul nu putuse fi dus în celula fără ferestre, deoarece lăcătușii lucrau tocmai la ușa de fier a acesteia, care se lăsase și nu se mai putea închide, așa că, morarul fusese ținut tot în celula în care-l aruncaseră de la început.

Totuși, și celula aceasta era destul de întunecoasă și pentru a o cerceta mai bine colonelul Ispirescu porunci să se aducă o făclie.

La lumina făcliei apoi, el cercetă din nou celula și atunci, într-un colț, găsi o bucățică de hârtie.

Pe hârtia aceasta erau așternute următoarele rânduri, vădit scrise în grabă:

> „*Mihu Inimă de Leu a trecut pe aici și cu acest prilej îi urează domnului colonel Ispirescu, mult succes în urmărire*”.

Mânia îl năpădi pe colonel, când citi aceste rânduri.

El porunci îndată să se sune alarma și mobiliză toți oamenii care erau în stare să țină o armă în mână pentru a porni pe urmele fugarului.

Oamenii porniră într-adevăr în căutarea celui dispărut și nu se înapoiară decât seara târziu. Fără niciun rezultat însă. Numai cei doi paznici fură găsiți pe malul Dunării, într-o barcă. Amândoi dormeau tun și toate încercările de a-i trezi din somn rămaseră zadarnice.

A doua zi apoi, cei doi paznici se treziră din somnul lor ca de moarte, dar deșteptarea sentinelelor nu-i fu de niciun folos colonelului Ispirescu.

Ei nu-și aduceau aminte nimic din ceea ce se petrecuse cu ei și nu fură în stare să dea nicio lămurire cu privire la evadarea morarului. Mai mult decât atât, ei rămaseră chiar foarte surprinși, când li se spuse că morarul a dispărut și că ei înșiși au fost găsiți dormind tun într-o luncă de pe malul Dunării.

După spusele lor, paznicii își mâncaseră ca de obicei cina pe care le-o adusese unul din oamenii bucătarului. Niciunul din ei nu mărturisi însă că băuseră și câte o oca de vin. Asupra vinului însă puteau să tacă fără nicio mustrare de cuget, deoarece ar fi fost o neghiobie ca cineva să spună că o oca de vin ar putea să facă pe cineva să doarmă o zi și o noapte fără întrerupere.

Firește că bieții soldați nu știau că fata cârciumarului era ibovnica lui Mișu Drăgan. Or, se întâmplase ca în seara aceea fata cârciumarului să fie foarte veselă că-și putea revedea iubitul. Și veselia ei fu atât de mare, încât ea nici nu băgă de seamă că Mișu Drăgan turnase câte un praf alb în fiecare din cele două ocale de vin pe care venise să le cumpere unul din soldații de gardă la temniță în noaptea aceea.

În asemenea împrejurări, cei doi paznici de noapte ai închisorii nu putură raporta decât că preluaseră paza în cea mai bună regulă și că își îndepliniseră însărcinarea în chipul cei mai conștiincios. Ei nu băgaseră de seamă nimic ce le-ar fi putut da de bănuit și chiar și prizonierul dormea cât se poate de liniștit. Fiecare din ei se așezase la locul care-i fusese desemnat și nici măcar nu stătuseră de vorbă în timpul nopții. Deodată apoi, simțiră amândoi ca și când o oboseală ucigătoare ar pune stăpânire pe ei. Plimbarea lor reglementară de trei pași și-o îndeplineau tot mai greu până când deodată, își pierdură cunoștința. Despre ceea ce s-a întâmplat, atât cu ei, cât și în jurul lor nu mai știau nimic. A doua zi, când deschiseră ochii se văzură în patul comun din cazarmă.

Doctorul regimentului, care-i vizită pe amândoi, nu găsi nicio urmă de beție și până în cele din urmă ajunse la singura concluzie ce putea fi acceptată, anume că paznicii fuseseră adormiți cu vreun narcotic care le fusese dat cine știe în ce formă.

Și cum paznicii, temându-se de o eventuală pedeapsă, tăcură asupra vinului pe care-l băuseră, toate cercetările rămaseră fără rezultat.

Singurul rezultat al acestor cercetări fu că bietul colonel Ispirescu își alcătui din nou cererea de scoatere la pensie, precum și demisia din înalta însărcinare de viceguvernator ce i se dăduse pentru a putea urmări ca mai mulți sorți de izbândă pe Mihu Inimă de Leu.

Înarmat cu aceste două cereri el se duse încă în aceeași zi la generalul Kiseleff, care însă i le respinse pe amândouă, însărcinându-l și pe mai departe pe colonelul Ispirescu cu comanda supremă a forțelor militare din regiunea Bălții Dunării.

El însuși însă, nemainădăjduind în prinderea temutului haiduc atât de iute și cum singurul scop al rămânerii sale la Galați fusese atins, contesa Anastasia Subotkin era iarăși liberă, își luă rămas bun de la colonelul Ispirescu și porni spre București, urmat de întreaga sa suită.

*

* *

De-abia a doua zi își veni complect în fire boierul Panait Fotache din leșinul ce-l cuprinse după citirea scrisorii trimise de contesa Anastasia Subotkin. De îndată ce fu în stare să stea pe picioare, se și repezi la colonelul Ispirescu. De la acesta Panait Fotache aflǎ noul eșec de care avură parte urmăritorii, prin evadarea morarului, de la care nădăjduiseră să afle amănunte asupra noii ascunzători a lui Mihu Inima de Leu.

Auzind vestea aceasta nu lipsi mult ca boierul să capete o nouă congestie. Evadarea morarului umplu inima boierului de o nețărmurită amărăciune. Nu fiindcă bătrânul morar l-ar fi interesat într-un chip cu totul deosebit, ci fiindcă arestarea morarului fusese singura izbândă la care ajunseseră urmăritorii haiducilor până atunci.

Acum, când și acest singur prizonier izbutise să fugă, boierul Panait Fotache se văzu silit să renunțe la orice speranță. Și Doamne, ce n-ar fi dat el să pună mâna odată pe Mihu Inimă de Leu!

— Aceasta este a doua logodnică pe care mi-o răpește blestematul acesta de haiduc! îi zise boierul colonelului Ispirescu. Căci nu mai încape nicio îndoială că ticălosul

acesta își are partea lui de vină și în dispariția primei mele logodnice, Mioara Comăneanu.

— Da, și eu mă gândesc la fel! răspunse colonelul.

— Or, cu pierderea celei de a doua logodnice, cu pierderea contesei Anastasia Subotkin nu mă pot împăca de loc, deoarece o iubeam mult, mult de tot.

— Și acum, ce ai de gând să faci, boier Fotache? întrebă colonelul.

— Dacă urmărirea începută de dv. nu va avea niciun rezultat, atunci voi încerca eu însumi să pun mâna pe această spaimă a Bălții. Firește că, aceasta numai în cazul când amestecul meu nu v-ar supăra pe dv.

— Vă rog, vă rog, boier Fotache, eu nu mă împotrivesc de loc ca dv. să vă răfuiți cu Mihu Inimă de Leu! Rămâne numai de văzut, adăugă colonelul Ispirescu, cam enervat, dacă vă veți putea răfui cu el! Din partea mea nu voi pune nicio piedică în calea acțiunii dv. și vă asigur că nu voi avea nimic împotrivă dacă, într-o bună zi, mi se va aduce la cunoștință că Mihu Inimă de Leu a fost spânzurat de vreun copac, de oamenii dv. Firește însă că eu nu-mi mai iau niciun fel de răspundere pentru neplăcerile pe care le-ați putea avea de pe urma acestei urmăriri personale.

— Nu mă sperie niciun fel de neplăcere, răspunse boierul Panait Fotache, cu înfrigurare, când este vorba să mă răzbun pe răpitorul iubitei mele logodnice!

Cu aceste cuvinte, boierul Panait Fotache părăsi încăperea.

— Te doare dispariția iubitei tale logodnice, ciocoiașule? își zise colonelul Ispirescu, furios. Acum era să-ți spun ceva! Te doare pierderea celor douăzeci de mii de pogoane ale contesei Subotkin, nu dispariția fetei lui! Pe Dumnezeul meu că nici nu pot fi supărat pe Mihu Inimă de Leu că ți-a zădărnicit acest plan, căci la drept vorbind, din voi doi, tot tu ești cel mai mare ticălos!

Cu aceste cuvinte trânti fereastra prin care se uitase după boierul care se îndepărta și pentru a-și mai liniști furia, porni spre cazarmă pentru a face o inspecție.

*
* *

În timpul acesta, boierul Panait Fotache dădu toate poruncile, pentru aducerea la îndeplinire a planului său.

Mai înainte de toate, trimise un argat să bată toba în tot orașul că fiecare bărbat din Galați care se putea ține pe picioare, să se prezinte la conacul lui din marginea orașului, în decurs de un ceas, căci altfel le va da tuturor câte douăzeci și cinci de nuiele la spate.

De-abia tăcuse toba că gălățenii și începură să pornească spre conacul boierului, în curtea căruia intrară cu sutele și miile, așa că, cu mult înainte de ora stabilită, o mare de oameni se adunase în curtea conacului. Cea mai mare parte nu izbutise însă să pătrundă în curte, așa că rămase pe dinafară, în drum.

Nimeni n-ar putea spune la drept vorbind, pentru ce anume dăduseră gălățenii ascultare chemării boierului: de teama celor douăzeci și cinci de nuiele sau mai curând mânați de curiozitatea de a vedea ce mai pune la cale blestematul moșier, care se purta chiar și cu orășenii ca și cu niște sclavi ai săi, cu toată noua orânduială stabilită în țară de generalul Kiseleff, care ciuntise mult din puterea discreționară a boierilor.

Prin mulțimea adunată în curtea conacului se strecură și un tânăr, îmbrăcat în straie curate de cioban, a cărui prezență însă nu putea să bată la ochi nimănui, din pricina miilor de oameni care se adunaseră acolo. Nimeni nu-l băgă în seamă. Și dacă ar fi știut gălățenii că omul acesta cu o înfățișare atât de blândă, care se retrăsese modest într-un colț al curții, nu era nimeni altul decât cel mai bun prieten și tovarăș al lui Mihu inimă de Leu, anume Dan

Dragomir, fără îndoială că n-ar fi stat nimeni cu mâinile în sân și toți s-ar fi repezit asupra lui.

Dar cum gălățenii nu știau nimic din toate acestea, Dan Dragomir putu să asculte până la sfârșit și nestingherit de nimeni, ceea ce avea să urmeze.

Când argații îi dădură de știre lui Panait Fotache că în curte se adunase atâta lume încât nici pe drum nu mai încăpeau, nemilosul boier se ivi la una din ferestrele de la etajele conacului.

La ivirea moșierului mulțimea care vorbea gălăgios până atunci, tăcu deodată.

După ce se făcu liniște, Panait Fotache zise următoarele:

— Oameni buni, v-am chemat aici pentru ca în cele din urmă, noi, gălățenii să punem rânduială în ținutul nostru dacă alții nu sunt în stare să ne apere avutul și viața!

După cum ați văzut și voi, oștirea nu este în stare să pună mâna pe blestematul acela de Mihu Inimă de Leu, așa că, este de datoria noastră să scăpăm ținutul de această pacoste.

Nu mai putem răbda ca acest primejdios bandit să-și facă de cap fără să fie supărat de nimeni, nu mai putem îndura ca ticălosul acesta să fure, să prade și să omoare în ținutul acesta ca pe moșia lui și noi să stăm cu mâinile în sân, văicărindu-ne doar ca niște bocitoare când nenorocul ni-l trimite pe cap!

Nu mai putem răbda ca Mihu Inimă de Leu și cu ticăloșii săi tovarăși să ne răpească în fiecare zi, ba soția, ba fata, ba logodnica.

Oameni buni, voi știți prea bine, ce am pierdut eu, tocmai din pricina lui Mihu Inimă de Leu, voi știți că nemernicul mi-a furat cea mai mare, cea mai scumpă comoară a vieții mele, mi-a furat mireasa!

Dacă mie mi s-a întâmplat una ca asta, mie, boierului vostru, a cărui casă era păzită de sute de dorobanți, vă închipuiți că, cu cât mai ușor vi se va întâmpla mâine același lucru vouă, care n-aveți în ogradă nici dorobanți,

nici panduri. De aceea, trebuie să vă dați seama că interesul vostru de a pune mâna pe temutul căpitan de haiduci, este cel puțin tot atât de mare, ca și interesul meu. Cu toate acestea, eu voi plăti două sute de galbeni aceluia care mi-l va aduce pe Mihu Inimă de Leu, viu sau mort, în curtea conacului meu.

— Două sute de galbeni! O adevărată avere! începură gălățenii să murmure.

— Dar nici Mihu Inimă de Leu nu este oricine! adăugară alții.

— Aceia care vor să ia parte la urmărirea lui Mihu Inimă de Leu să pășească înainte! urmă Panait Fotache.

Cuvintele acestea însă n-avură niciun fel de răsunet în mijlocul mulțimii.

— Ce însemnează asta? tună boierul, furios. Așa sunteți de lași încât niciunul nu îndrăzniți să vă luați însărcinarea de a porni pe urmele lui Mihu Inimă de Leu? Cum, în tot orașul acesta, nu este niciun singur om pe care să mă pot bizui?

Vorbele furioase ale boierului fură urmate de un murmur de nemulțumire din partea mulțimii care începu să se miște în dreapta și în stânga. Argații lui Panait Fotache, care erau amestecați prin mulțime, încercară să-i îndemne pe gălățeni să se prezinte.

— Gândiți-vă la rușinea ce apasă pe orașul nostru! spuneau ei. Trebuie să sfârșim odată cu Mihu Inimă de Leu! Trebuie să îndepărtăm batjocura de pe capul nostru!

Dar gălățenilor nici prin minte nu le trecea să se lase legați la gard.

— Nu suntem noi lași! începură ei să strige.

— Eu am luat parte la războaiele împotriva lui Napoleon, strigă un om mai în vârstă, și am căpătat mai multe medalii. Prin asta am dovedit că nu sunt laș. Dar nici nu vreau să fiu nebun, ducându-mă la o moarte sigură. Căci să pornești împotriva lui Mihu Inimă de Leu însemnează să te arunci de bună voie în brațele morții!

În cele din urmă însă, se găsi unul care să iasă din mijlocul mulțimii. Era un flăcăiandru de vreo douăzeci de ani, orfan de tată și de marnă.

— Eu și așa n-am ce pierde, zise el, și nici nu mă va plânge nimeni, dacă-mi las oasele prin Baltă. Iar dacă reușesc, atunci m-am făcut om pentru toată viața!

Boierul Panait Fotache constată cu mulțumire că gheața se rupsese. De aceea, coborî în curte și pentru a-i îmbărbăta pe ceilalți, îl îmbrățișă pe flăcău. Pilda este întotdeauna molipsitoare. În curând ieși din mulțime un alt flăcău și apoi mai urmară doi.

Într-o jumătate de ceas apoi, doisprezece oameni stăteau la masa întinsă în curtea conacului. Toți doisprezece erau bătăuși cunoscuți, oaspeți obișnuiți ai cârciumilor, eroi ai tuturor încăierărilor pricinuite de vin și de țuică. Acești doisprezece pierde-vară goliră într-o clipă o damigeană de vin, atât din obișnuință cât și pentru a-și face curaj și atunci se ivi în mijlocul lor și boierul Panait Fotache.

Mai înainte de toate moșierul stătu de vorbă cu fiecare în parte. Pentru a-i ațâța, pentru a-i linguși, Fotache îi numi copiii lui buni, salvatorii Galaților și afară de premiul de două sute de galbeni, el le mai făgădui tuturor acelora care vor lua parte la urmărirea lui Mihu Inimă de Leu, de a-i lua pe vecie în slujba sa, nu ca iobagi, ci ca servitori cu leafă.

După aceea fu adusă o nouă damigeană cu vin și cei doisprezece se așezară din nou pe băutură.

Deodată, acela care se prezentase cel dintâi, se ridică în picioare și zise:

— Băieți, toți care ne-am adunat aici pornim la luptă cu același avânt, cu aceeași dorință de a învinge și unul ne vom primejdui viața la fel ca ceilalți unsprezece. De aceea, părerea mea este că și premiul de două sute de galbeni trebuie să fie împărțit între noi, în părți egale. Mai departe, să jurăm că ne vom sprijini unul pe altul, că nu ne vom părăsi tovarășul în caz de nevoie și că, mai bine

murim până la cel din urmă, decât să ne întoarcem fără Mihu Inimă de Leu, viu sau mori

— Așa este!

— Așa vom face!

— Foarte bine a vorbit!

— Jurăm!

— Jurăm! strigară flăcăii unul după altul.

— Băieți, urmă apoi primul flăcău, să mai jurăm că toți vom lua parte la primejdie fără ca vreunul din noi să se dea în lături când gluma se va îngroșa, deoarece, pentru ca premiul să fie împărțit în părți egale, trebuie ca și primejdia să fie egală pentru toți. Așadar, vă întreb încodată băieți, jurați că oricare din noi va avea norocul să pună mâna pe Mihu Inimă de Leu, cei două sute de galbeni vor fi împărțiți în părți egale între toți cei de față? adăugă primul flăcău, care se părea că era cel mai ahtiat după bani, deoarece le cerea viitorilor săi tovarăși să făgăduiască pentru a doua oară, împărțirea premiului.

— Jurăm! Jurăm! strigară ceilalți unsprezece.

Firește însă că în mintea lui fiecare din ei se gândea să pună numai el mâna pe căpetenia haiducilor și pe urmă va sta de vorbă și asupra împărțirii premiului. În schimb însă, dacă un altul îl va prinde pe temutul haiduc, atunci firește că lucrurile se schimbau și fiecare avea să ceară cu străşnicie împărțirea premiului.

În vreme ce cei doisprezece mâncau și beau necontenit, cei adunați în curtea conacului începură să se risipească încetul cu încetul. Odată cu mulțimea se strecură din curte și Dan Dragomir. Mai înainte de a pleca însă el își însemnă bine în minte chipurile celor doisprezece pierde-vară, care se însărcinaseră să pună mâna pe Mihu Inimă de Leu.

— Veniți, veniți, bătăușilor, mormăi Dan Dragomir, căci vă vom primi cu brațele deschise, în fiecare mână însă cu câte un pumnal! Vă arătăm noi că a lupta cu Mihu Inimă de Leu nu însemnează a sparge capul unui om beat, la cârciumă!

După aceea se îndreptă spre o casă dărăpănată din grajdul căreia își scoase la iveală calul pe care, încălecând, porni în goană spre Brăila.

*
*   *

În curtea conacului boierului Panait Fotache vinul și țuica nu lipsi de la masa celor doisprezece, până târziu în noapte.

A doua zi de dimineață apoi, toți cei doisprezece fură găsiți sub masă. Argații și ceilalți servitori ai moșierului avură mult de furcă cu ei spre a-i readuce la viață.

După ce se mai dezmeteciră, boierul Panait Fotache veni în mijlocul lor, le mai ținu o cuvântare de laudă și îmbărbătare, apoi le dădu tuturor câte o pușcă, un pistol, un pumnal, precum și câte o traistă cu merinde pentru trei zile.

După aceea, cei doisprezece eroi ai cârciumilor gălățene, porniră spre Baltă, cântând și chiuind și făcând o gălăgie de ai fi zis că sunt o întreagă armată de tătari.

*
*   *

Din clipa aceea apoi, boierul Panait Fotache nu mai auzi nicio veste despre oamenii săi. Trecu o zi, dar niciunul din cei doisprezece nu dădu vreun semn de viață. Nimeni din oraș nu știa ceva despre soarta lor. Trecu și a doua zi, tot fără ca vreo veste să fi sosit de la cei din Baltă. Și atunci, trecând chiar peste ironia cu care era încredințat că-l va primi colonelul Ispirescu, boierul Panait Fotache se hotărî să ceară ajutorul viceguvernatorului.

Zgârcitului moșier nu-i era atâta de oameni, cât de cele douăsprezece puști și pistoale cu care se împuțina magazia lui de arme dacă oamenii nu se mai înapoiau.

Colonelul Ispirescu râse de boier, îl și luă chiar puțin peste picior, dar până în cele din urmă îi dădu ajutorul cerut, deoarece la urma urmelor era vorba despre viața a doisprezece cetățeni și viața acestora trebuia salvată… dacă se mai putea. De aceea, el trimise o companie de dorobanți, să scotocească partea Bălții care se întindea între Galați și Brăila. Mai departe nu credea el că vor fi ajuns oamenii lui Panait Fotache. Dar dorobanții se înapoiară fără să fi dat de urma haiducilor sau a celor doisprezece. Haiducii lui Mihu Inimă de Leu dispăruseră de parcă i-ar fi înghițit pământul și pilda lor o urmară și oamenii boierului Panait Fotache care se făcuseră nevăzuți și ei.

Fotache turba de mânie. Se jura pe sfinți și pe toți dumnezeii din lume că acum îl va spânzura nu numai pe Mihu Inimă de Leu, ci și pe cei doisprezece ticăloși care după ce au mâncat și au băut bine, au fugit cu prețioasele lui puști și pistoale. El era pe deplin încredințat că cei doisprezece bătăuși îl traseră pe sfoară.

În curând însă, boierului Panait Fotache îi fu dat să se încredințeze că se înșelase amarnic.

A treia zi de la plecarea lor, anume, boierul Panait Fotache își revăzu oamenii trimiși în Baltă și încă pe toți doisprezece. Nici unul nu lipsea.

*

*   *

În zorii celei de a treia zi de la plecarea mercenarilor săi, boierul Panait Fotache fu sculat din somn de argat care se năpusti în odaia lui de culcare cu părul vâlvoi, pe față cu expresia unei groaze cumplite. Argatul îi aduse la cunoștință boierului că, cei doisprezece oameni erau în curte.

Boierul Panait Fotache sări iute din pat, luă ceva pe el și alergă în curte unde își găsi într-adevăr cei doisprezece oameni, însă toți… morți.

Nimeni, niciodată n-a aflat ce s-a petrecut cu cei doisprezece flăcăi. Pe trupurile lor nu se vedea nici urmă de glonte, nici de cuțit și nici de sugrumare.

Boierul Panait Fotache se uita încremenit, cu genunchii tremurând, galben ca ceara, la cele douăsprezece cadavre care zăceau în curte, în aceeași ordine și pe același loc, unde chefuiseră cu trei zile mai înainte și unde juraseră că vor muri până la cel din urmă, dar pe Mihu Inimă de Leu tot vor pune mâna.

Panait Fotache de-abia mai avu putere să se târască până în odaia sa.

Aici însă îl aștepta o nouă surpriză. De patul lui, din care se sculase cu câteva clipe mai înainte, era prinsă o foaie albă de hârtie. Pe această foaie de hârtie era scris, cu litere mari:

BOIER PANAIT FOTACHE:
AL TREISPREZECELEA VEI FI TU!

Boierul Fotache rămase împietrit. Credea că aceasta nu era decât o nălucire a creierului său prea impresionat de cele văzute în curte. Dar trecu minut după minut și nălucirea nu voia să dispară de loc dinaintea ochilor săi. Atunci boierul Panait Fotache își dădu seama că nici nu visa și nici nu era o nălucire ceea ce vedea, ci adevărul și… pierzându-și cunoștința, se prăbuși la pământ.

CAPITOLUL 110
Maica Agapia

Copacii seculari din grădina Schitului Sfintei Treimi își îmbrăcaseră hlamida verde a reînvierii. Sus, în văzduh, păsările călătoare zburau în V cu cunoscutul lor croncănit uniform. În jurul schitului se auzeau cântecele acelora, care ieșeau la câmp, pentru a-l munci. În grădina mănăstirii însă domnea tăcerea cea mai desăvârșită, din când în când întreruptă doar de zgomotul făcut de sandalele vreunei maici care trecea pe vreo alee.

În mediul acesta trăia Mioara Comăneanu, departe de gălăgia lumii din afară, purtându-și în tăcere jalea și doliul sufletului său. După ce părăsise sicriul de sticlă de pe Racla Bălții și zărise apoi ruinele negre de fum ale morii, care fuse ascunzătoarea și adăpostul iubitului său, ea hotărâse să caute uitare și liniște sufletului său zbuciumat printre zidurile acestui sfânt lăcaș.

Novicea Agapia, acest nume și-l luase Mioara după intrarea în mănăstire, își petrecea toată ziua în singurătatea cea mai desăvârșită, meditând asupra trecătoarei fericiri pământești. Și în vreme ce citea Biblia și alte cărți sfinte, oricât căuta ea să se lepede de orice legătură cu viața ei pământească, amintirile trecutului îi reveneau mereu în minte și îi torturau sufletul.

— Doamne Sfinte Dumnezeule, suspină Mioara, îndurerată, până când îmi vor mai reveni în minte toate aceste amintiri ale unui trecut pe care vreau să-l înmormântez pentru totdeauna? De ce nu-mi dă pace odată

trecutul acesta? Nu vreau să-mi aduc aminte de nimic. Sfinte și Atotputernice Tată Ceresc, aruncă vălul uitării peste mintea și sufletul meu!

Așa se ruga Mioara, dar ruga ei nu fu ascultată sau poate că, Cei din Ceruri voiau s-o pună la o nouă încercare pe atât de greu încercata maică Agapie, deoarece în vreme ce citea și acum Viața Sfintei Fecioare, deodată își dădu seama că gândurile ei nu erau la ceea ce citea, ci la lucruri și oameni care n-aveau nimic de a face cu viața Fecioarei Maria.

— Așadar, își zise ea, Cerul vrea neapărat să mă pună și la această nouă încercare! Bine, atunci voi căuta să înving mai întâi aceste noi piedici care se ivesc în calea drumului meu către Domnul!

După aceea Mioara închise cartea sfântă și se lăsă cu totul în prada gândurilor care nu voiau să se îndepărteze de mintea sa.

Toate suferințele vieții sale de până atunci trecură pe dinaintea ochilor săi. Ea se revăzu prin splendidele saloane ale palatului Trubetzkoi din Petrograd, își reaminti de toate nenorocirile de care avuse parte tot timpul cât stătuse în Rusia și pe urmă celelalte nenorociri, pe care le îndurase după întoarcerea sa din împărăția țarilor.

Aproape că retrăi mai ales întâmplările ultimelor câteva luni. Dezgustul o făcu să se cutremure când își aduse aminte de acea parte a vieții sale pe care o petrecuse în casa rudelor sale, a boierului Vulpescu, unde fusese logodită cu Panait Fotache. După aceea își aduse aminte de prima ei fugă din conacul de pe malul Brateșului și revăzu întreaga scenă când bătuse pentru întâia oară la poarta acelei mănăstiri, cerând să fie primită în ordinul călugărițelor.

Evenimentele care urmară apoi i se păreau acum aproape întâmplările unui roman, pe care-l citise, nu-l trăise ea însăși. Într-adevăr, evenimentele acestea erau cu totul neobișnuite. Glasul rugător al maicii rătăcită prin

pivnițele schitului, catacombele mănăstirii, căderea în pârâul subteran, salvarea ei de către cei doi țigani. Pe urmă, scena tragică a salvării sale de către Mihu Inimă de Leu și Dan Dragomir din tabăra țiganilor care hotărâseră să fie soția unuia din ai lor.

Pe urmă se gândi cu o bucurie și o fericire aproape supra-pământească la cele câteva zile,pe care le petrecuse alături de Stanislau Rimsky în moara de pe malul Dunării. Acestea fuseseră zilele cele mai fericite ale vieții sale.

Ceea ce urmă după aceea, n-a mai fost decât jale și durere. Și toate aceste suferințe fură încoronate de clipa tragică când, înapoindu-se la moară, nu mai găsi decât o grămadă de dărâmături din ea. Mioara Comăneanu avea simțământul că ruinele morii de pe malul Dunării erau și ruinele fericirii sale.

După toate acestea nu-i rămase altceva de făcut decât să renunțe de a mai găsi fericirea pe acest pământ și să intre în slujba Domnului, retrăgându-se în liniștea sfântă a mănăstirii.

Ea se pregătea cu multă sârguință pentru nobila sa chemare, deoarece rămăsese hotărât ca la începutul lunii viitoare să intre definitiv în ordinul călugărițelor, adică, să fie sfințită călugăriță.

Un zgomot de pași o trezi din prada acestor gânduri. Era maica Stareță care venea pe o alee în tovărășia unei doamne mai în vârstă și a unui boier.

Oaspeții maicii Starețe erau boierul Mircea Vulpescu și cu soția sa. Ei aveau obiceiul să vină în fiecare an, în ziua aceea, la Schitul Sfintei Treimi, zi, care însemna aniversarea morții cu douăzeci de ani în urma, a singurei lor copile.

Dezamăgită în dragoste, fiica boierului Mircea Vulpescu se retrăsese de bună voie la mănăstire. Dar nici chiar liniștea și tăcerea mănăstirii nu putură alunga tristețea ucigătoare din inima sa și nu mult timp după ce a fost

sfințită călugăriță, a ajuns din nou la conacul de pe malul Brateșului, de data aceasta însă pe catafalc.

În urma dorinței sale, fiica boierului Vulpescu nu fu înmormântată în cavoul familiei, ci la schit, împreună cu celelalte surori ale sale.

Părinții săi n-o uitaseră însă și în fiecare an, când venea ziua morții sale, se duceau la mănăstire, unde duceau cu ei de fiecare dată câte o mare cunună de flori.

Și acum veniseră cu același scop pios și se înapoiau tocmai de la mormântul scumpei lor copile, când deodată jupâneasa Vulpescu scoase un țipăt și-l apucă de braț pe soțul său.

— Dumnezeule! strigă ea.

— Ce este? Ce s-a întâmplat? întrebă Mircea Vulpescu.

— Privește acolo... acolo! răspunse soția boierului și chipul ei se făcu alb ca varul.

Maica Stareță se uită și ea în direcția arătată și o văzu pe novicea Agapia.

— Mioara! strigă atunci și boierul Mircea Vulpescu. Dar e cu neputință! Mioara a murit! Sau poate că numai închipuirea mea înfierbântată își bate joc de mine?

— Maică Stareță, spune-ne, rogu-te, cine este călugărița aceasta? o întrebă deodată soția lui Vulpescu pe stareță.

— Novicea Agapia! răspunse stareța.

— Înainte însă, înainte cine era? Cum se numește cu numele ei lumesc? întrebă acum boierul Vulpescu.

— Îmi pare rău, boier Mircea, dar nu știu! răspunse Maica Stareță. Dar chiar dacă aș ști, tot nu mi-ar sta în putință să vă spun, deoarece regulamentul mănăstirii noastre ne împiedică de a da orice fel de lămurire asupra călugăritelor adăpostite în mijlocul zidurilor acestui sfânt lăcaș.

— Trebuie să ne înțelegi însă maică Stareță, zise atunci soția lui Vulpescu cu înfrigurare, că noi bănuim că novicea Agapia nu este nimeni alta decât o radă de a noastră,

dispărută de curând și pe care noi o credeam moartă, văduva prințului Dimitri Trubetzkoi.

— Domnul nu face deosebire între slujitoarele sale și le primește cu aceeași bunăvoință, fie că în viața din afară de zidurile mănăstirii au fost prințese sau numai simple fete de târgoveți. Din clipa în care copila de care vă interesați a pășit pragul acestui sfânt lăcaș, ea nu mai există pentru noi decât ca novicea Agapia.

De-abia acum, când oaspeții ajunseră în imediata ei apropiere, se trezi Mioara din prada gândurilor care o frământau și observă cu nespusă groază că aceia care stăteau în fata sa erau boierul Mircea Vulpescu și soția sa.

— Mioaro! strigă deodată Mircea Vulpescu. Răspunde, tu ești?

Mioara se gândi o clipă ca, mărturisindu-și identitatea, să le spună rudelor sale tot ceea ce îndurase din pricina lor și a sufletului lor neînțelegător. Se gândi însă că unchiul său, om cu trecere în țară, atât la curte, cât și la înaltele fețe bisericești, ar putea s-o scoată din mănăstire și s-o ducă înapoi în casa lui unde ar fi nevoită să se mărite cu Panait Fotache și gândul acesta o hotărî să nu-și dezvăluie identitatea.

— Agapia! zise maica stareță.

— Poruncește, maică sfântă! răspunse Mioara.

— Copila mea, cunoști tu pe boierii aceștia? o întrebă stareța, arătând spre Mircea Vulpescu și soția lui.

Mioara nu răspunse îndată.

— Această cinstită pereche, urmă atunci stareța, boierul Mircea Vulpescu și soția sa, cred a recunoaște în tine pe o rubedenie a lor, pe care o credeau trecută în împărăția tatălui ceresc. Răspunde, Agapia, copila mea, adevărat să fie ceea ce cred boierii?

— Prea cinstitul boier se înșeală, răspunse novicea Agapia. Eu nu-mi amintesc nici de d-sa și nici de cinstita sa soție! Este pentru prima oară în viața mea că-i văd. Pe semne că mă asemuiesc cu cineva. De altfel eu sunt fata

unor simpli târgoveți. Părinții mei trăiesc și acum la București.

— Ai auzit, boier Vulpescu, ce spune novicea? se întoarse atunci stareța către Mircea Vulpescu.

— Da, da, am auzit. Dar asemănarea aceasta atât de izbitoare parcă mă împiedică să cred!

Când Vulpescu și cu soția sa părăsiră mănăstirea și frumoasa lor caleașcă, trasă de patru cai, îi duse spre conacul moșiei lor de pe malul Brateșului, soția moșierului se întoarse spre bărbatul său și-i zise:

— Cu toate acestea ea este!

— Dar atunci de ce să fi tăgăduit? întrebă boierul.

— Nu știu ce motiv va fi având Mioara să tăgăduiască! răspunse doamna Vulpescu.

— Părerea mea este că n-ar strica să-i povestesc lui Fotache toată afacerea aceasta. El va ști ce să facă, mai ales că, la urma urmelor, Mioara era logodnica lui.

— Fă cum crezi, dragul meu, răspunse soția boierului. Tu știi că, eu nu vreau să am niciun fel de amestec în chestiunea aceasta. De altfel, Mioara este ruda ta, așa că pe tine te interesează mai mult decât pe mine.

Boierul Mircea Vulpescu nu mai zise niciun cuvânt, părând că nu mai dădea nicio însemnătate întâlnirii din grădina schitului. Dar când caleașca ajunse în dreptul conacului lui Panait Fotache, Vulpescu coborî din trăsură și-i spuse soției sale:

— Cred că tot mai bine este să-i comunic și lui Fotache ce am descoperit. Tu du-te acasă cu trăsura, eu voi lua un cal de la Fotache și voi veni călare.

Cu aceste cuvinte boierul Mircea Vulpescu intră pe poarta conacului lui Panait Fotache.

*

*   *

Cam în același timp, în Schitul Sfintei Treimi, novicea Agapia ceru să fie primită de maica stareță, având a-i comunica lucruri de mare însemnătate.

— Care-ți este dorința, copila mea? o întrebă starețа pe Mioara, care stătea în fața ei umilă, cu capul lăsat peste piept.

După ce sărută mâna întinsă a stareței și-și îndoi puțin genunchii, după moda de atunci, Agapia zise, tot fără a-și ridica ochii din pământ:

— Am păcătuit maică stareță, deoarece am căzut în păcatul minciunii.

— Când ai păcătuit, copila mea? o întrebă stareța cu blândețe.

— Mai adineauri, maica stareță, își urmă Mioara mărturisirea, când ne-am întâlnit în grădină cu boierul Mircea Vulpescu și soția sa. Căci eu sunt într-adevăr aceea drept care m-a luat boierul Vulpescu. Numele meu este Mioara Comăneanu și sunt nepoata lui Mircea Vulpescu.

După aceea Mioara îi povesti stareței toată viața sa, povestire pe care venerabila călugăriță o ascultă până la capăt, fără s-o întrerupă pe vorbitoare, fie chiar și numai cu un singur cuvânt.

Când Mioara Comăneanu își sfârși povestirea, cuvioasa stareță îi vorbi astfel:

— Ai îndurat mult copila mea și-ți înțeleg prea bine dorința ca nimeni să nu-ți știe adevăratul tău nume. Fii liniștită însă, căci aici, în mijlocul zidurilor acestui sfânt lăcaș, ești în siguranță. Nimeni nu va putea să ajungă până la tine fără învoirea ta și nu este în lumea aceasta nicio putere omenească, oricare ar fi ea, care să te poată smulge din acest schit, afară doar, dacă tu însăți vrei. Pe de altă parte, poți fi liniștită și în privința tainei pe care mi-ai dezvăluit-o, căci de la mine nu va afla nimeni niciun cuvânt din tot ceea ce mi-ai spus. În ceea ce privește minciuna ta de adineauri, Domnul ți-o va ierta, deoarece El a văzut gândul pios care te-a împins să păcătuiești.

După aceea, stareța sărută fruntea novicei Agapia, dându-i astfel să înțeleagă cum că convorbirea luase sfârșit.

Agapia, liniștită întrucâtva, se duse îndată în bisericuța mănăstirii unde îngenunchind în fața altarului se rugă vreme îndelungată, întocmai după cum avea obiceiul să facă încă de la prima ei venire la mânăstire.

*

*   *

În timpul acesta boierul Mircea Vulpescu vorbea de zor cu Panait Fotache.

În ceea ce-l privește pe acesta din urmă, el se înzdrăvenise numai în timpul din urmă. Servitorul lui Panait Fotache îi atrăsese luarea aminte boierului Vulpescu cum că să vorbească cu multă băgare de seamă cu stăpânul său și să nu aducă vorba nici despre Mihu Inimă de Leu și nici despre nunta care se sfârșise în împrejurări atât de tragi-comice.

De aceea, boierul Vulpescu nu vorbi decât numai despre lucruri fără nicio însemnătate până când însuși Fotache aduse vorba despre temutul căpitan de haiduci.

La început, Fotache se mulțumi doar să blesteme, așa, în general, banda lui Mihu Inimă de Leu, apoi însă, după ce se înfierbântă, urmă astfel:

— Un singur lucru nu înțeleg eu: Cum am ajuns eu la rolul acela, care la drept vorbind nu mă cinstește de loc, dar de care mi-a făcut parte, vrând-nevrând, ticălosul acela de bandit. Anume, rolul aceluia, căruia i se răpește a doua mireasă. Crede-mă boier Mircea că, chiar și după ce toată lumea deznădăjduise de a mai da de urmele Mioarei eu chiar nici atunci nu credeam că totul s-a sfârșit și mai ales nu-mi venea să cred că nu va mai veni o zi când o voi regăsi pe adorata inimii mele. Nu, boier Mircea, niciodată eu nu am renunțat la nădejdea de a o strânge în brațe pe

aceea care a fost singura femeie în lumea aceasta pe care am iubit-o într-adevăr.

— Dar contesa Anastasia Subotkin? aruncă boierul Vulpescu.

— Vai, dar pe contesa Anastasia n-am iubit-o niciodată cu ardoare, cu patima, cu focul, cu care am iubit-o pe Mioara. Și a trebuit să treacă vreme îndelungată de la moartea neuitatei mele Mioara, moarte care astăzi este în afară de orice îndoială, pentru ca să mă pot împăca cu gândul că Dumnezeu mi-a luat-o și că niciodată nu-mi va mai fi dat s-o revăd în viața aceasta. Numai după ce am fost pe deplin încredințat că niciodată n-o voi mai putea duce în fața altarului pe iubita și adorata mea Mioara și chiar și atunci, după o grea luptă pe care am avut de dat cu mine însumi și după mari zbuciumări, m-am putut hotărî să mă uit după o altă soție. Așa am făcut cunoștință cu a doua mea logodnică, contesa Anastasia Subotkin, pe care dacă din nou n-am putut-o duce la altar, de vină este numai blestematul acela de Mihu Inimă de Leu. Acum, când mi-am pierdut și pe a doua logodnică, tot din pricina lui îmi amintesc cu strângere de inimă zilele acelea de tristețe când am pierdut-o și pe Mioara, tot din pricina acestui căpitan de haiduci. Nu știu de ce, dar în timpul din urmă mă gândesc foarte mult la prima mea logodnică pe care am pierdut-o. Dacă aș fi superstițios, ar trebui să zic că aceasta trebuie să aibă oarecare însemnătate. Dar de ce ești atât de enervat, boier Mircea?

— Nimic, nimic, dragă prietene! răspunse boierul Vulpescu, cam încurcat. Nu vreau să-ți spun încă nimic, deoarece în clipa de față ești încă prea slăbit de boală și orice enervare n-ar putea decât să-ți strice. Mai târziu după ce te vei mai întrema și vei fi iarăși sănătos tun, atunci ne vom mai întoarce noi la convorbirea aceasta de astăzi.

Dar boierul Panait Fotache nu era dispus de loc să lase lucrurile nelămurite. În zadar se trudea Mircea Vulpescu

să vorbească despre altceva, în zadar căuta el să schimbe vorba, Panait Fotache făcea ce făcea și aducea iarăși vorba despre Mioara și despre felul misterios de a fi al boierului Vulpescu în ziua aceea…

Mircea Vulpescu își dădu seama că nu va putea să reziste mult timp întrebărilor lui Fotache și de aceea se ridică de pe scaun cu gândul de a pleca. Stăpânul casei se așeză în fața lui și-i zise:

— Dragă boier Mircea, nu mă mai chinui, nu mă mai lăsa în prada bănuielilor și a nesiguranței. Crede-mă că-mi face mult mai rău să mă frământ neîncetat, cu gândul la ceea ce nu vrei să-mi spui acum, decât dacă mi-ai comunica pe loc, ceea ce crezi că mă interesează.

— Bine, fie! răspunse Mircea Vulpescu, după o lungă răzgândire. Poate că ceea ce vreau să-ți spun va avea darul să aducă o îmbunătățire în actuala d-tale stare sufletească.

— Aștept cu nerăbdare cuvintele d-tale, boier Mircea, răspunse Panait Fotache umplând până în vârf paharul de vin al prietenului său. După aceea își turnă și el și după ce goliră paharele amândoi, boierul Mircea Vulpescu începu cu ceea ce avea de spus:

— Cred că știi și d-ta, boier Fotache că eu am avut o fată, care cu mulți ani în urmă, a intrat printre călugărițele de la Schitul Sfintei Treimi. N-a apucat însă să stea multă vreme înlăuntrul zidurilor sfinte ale mănăstirii, deoarece foarte curând după călugărire, se îmbolnăvi greu de tot și muri. Ultima ei dorință a fost să nu fie îngropată în cavoul familiei Vulpescu, ci în cripta Schitului Sfintei Treimi, alături de celelalte surori ale sale întru Christos. Eu m-am supus acestei ultime dorințe a fiicei mele și am înmormântat-o la mănăstire. De atunci, atât eu, cât și nevastă-mea, ne ducem în fiecare an, când se împlinește ziua morții sale, până la Schitul Sfintei Treimi, spre a depune pios câte o coroană de flori pe mormântul scumpei noastre dispărute.

Boierul Panait Fotache avu o oarecare dezamăgire auzind cele ce-i spunea Mircea Vulpescu. El se aștepta ca vecinul său de moșie să-i istorisească lucruri care să-l privească mult mai de aproape și când colo el îi povestea un păs cu care Fotache n-avea nici în clin, nici în mânecă. Tocmai de aceea el asculta cu tot mai puțină luare aminte cuvintele lui Vulpescu. Dar când acesta ajunse la acea parte a povestirii sale în care boierul istorisea întâlnirea din grădina schitului cu novicea Agapia, Fotache începu iarăși să devină mai atent.

— Pe când mă înapoiam de la cripta mănăstirii, - zise Mircea Vulpescu - împreună cu Maica Stareță și soția mea, am zărit pe una din băncile grădinii schitului o femeie cu trupul tras ca prin inel, o călugăriță, o novice în care nevastă-mea crezu s-o recunoască pe Mioara.

— Cum? strigă atunci deodată, boierul Panait Fotache. Ce ai spus, boier Mircea, pe cine ați văzut acolo pe banca grădinii mănăstirii?

— Mai încet, boier Fotache - răspunse Mircea Vulpescu - căci tocmai aceasta este ceea ce nu pot afirma cu toată hotărârea.

— Dar cum, nu înțeleg? exclamă Panait Fotache. Cum se poate ca nici d-ta, boier Mircea, a cărui nepoată este Mioara Comăneanu și nici soția d-tale să nu vă puteți da seama dacă novicea aceea era sau nu Mioara Comăneanu?

— Vei vedea îndată cum s-a putut, dragă boier Panait - îi răspunse Vulpescu, lui Fotache, care umbla de colo până colo prin odaie. Lucrurile s-au petrecut așa că, mai întâi a văzut-o soția mea, care de uimire a scos un țipăt. La auzul acestui țipăt, am urmărit și eu direcția arătată de mâna întinsă a soției mele și atunci și mie mi s-a părut că mă găsesc în fața nepoatei mele. Trebuie să știi că haina aceea de călugăriță îl schimbă pe om grozav și pentru un moment am avut chiar și eu unele îndoieli.

— Și? întrebă Panait Fotache, nerăbdător.

— Firește că, atât eu, cât și nevastă-mea, am strigat-o pe nume pe novice, dar ea s-a făcut că nu ne cunoaște. Ea susținea cu încăpățânare că ne-am înșelat, că am asemuit-o, că ea nu este văduva prințului Dimitri Trubetzkoi, nu este Mioara Comăneanu, ci novicea Agapia, pe care însă, nici în lumea din afara mănăstirii n-o chemase niciodată așa cum spusesem eu. Spunea că nu se trage din neam de boier, ci că este fata unor simpli târgoveți.

— Și, mă rog, nu s-a găsit niciun mijloc de a putea stabili cu certitudine dacă în dosul novicei Agapia se ascundea într-adevăr logodnica mea, sau nu? De ce n-ați întrebat-o pe stareță? Ea trebuie să știe! strigă boierul Panait Fotache, pe care vestea aceasta îl turburase grozav.

— Dar cine ți-a spus, boier Fotache că n-am vorbit și cu Maica Stareță? urmă boierul Vulpescu. Am vorbit și am întrebat-o destul, din păcate însă, nici de la ea n-am putut afla nimic. Maica Stareță susține că novicea Agapia și-a tăinuit numele chiar și față de ea, când a cerut să fie primită în mănăstire. De altfel însă, Schitul Sfintei Treimi are un regulament foarte aspru, care interzice chiar și Stareței de a da amănunte sau lămuriri unei a treia persoane despre viața lumească a călugărițelor. Aceste amănunte stareța nu le poate da decât numai și numai cu consimțământul călugăriței respective.

— Dar aceasta este o veste cu totul neașteptată! exclamă boierul Panait Fotache, ca și când ar fi urmat cu voce tare un gând pe care-l rumegase în minte. Vai, ce fericit aș fi, ce nespus de fericit aș fi, dacă în locul celei de a doua logodnice a mea, pe care, în treacăt fie zis, n-am iubit-o niciodată, soarta mi-ar reda-o pe mult adorata mea mireasă dintâi!

— Acuma, dragă boier Fotache, - își sfârși Mircea Vulpescu ceea ce avea de spus - nu mai atârnă decât de d-ta ca să dezvălui taina ce învăluie chestiunea aceasta. Ceea ce nu ne-a reușit nouă, poate că-ți va reuși d-tale! Se prea

poate ca, văzându-te pe d-ta, novicea Agapia să-și piardă cumpătul și să se trădeze.

— Dacă voi putea stabili cu certitudine că scumpa mea logodnică locuiește în Schitul Sfintei Treimi, poți fi încredințat, boier Mircea, că voi găsi eu mijlocul de a o scoate din dosul acelor ziduri care vor să despartă pentru totdeauna de lumea de afară pe nenorocitele care au apucat să pășească pragul schitului! Dacă într-adevăr ea este, atunci fii încredințat boier Mircea că în curând, foarte curând, Mioara, nepoata d-tale, va fi stăpâna acestei case!

— Eu îți doresc din tot sufletul, boier Panait, zise Mircea Vulpescu. În orice caz, eu am socotit de datoria mea să-ți dau de știre, despre ceea ce am văzut, acum d-ta fă după cum te va tăia capul! Ți-am spus: Totul atârnă de d-ta și eu am încredere că d-ta vei ști să dezlegi enigma.

Cu aceste cuvinte strânse mâna boierului Panait Fotache și părăsi conacul.

*

* *

Boierul Mircea Vulpescu nici n-apucă să iasă bine din curtea conacului, când și Panait Fotache părăsi casa.

Gălățenii nu se puteau minuna îndeajuns de ceea ce văzură în ziua aceea. Anume că boierul Panait Fotache, pe care nu erau obișnuiți să-l vadă trecând prin oraș decât trântit pe pernele trăsurii sale umbla acum pe jos pe strada principală a Galaților. Uimirea bieților cetățeni crescu însă la culme când văzură că ținta drumului boierului era casa preotului de la biserica cea mare.

Părintele Spiridon, preotul bisericii, tocmai mânca și era cât p-aci să se înece cu un bulgăr de mămăligă când văzu ca acela care venea să-l caute era chiar boierul Panait Fotache.

— Mănâncă liniștit, părinte Spiridoane, îi zise moșierul. Vreau să-ți istorisesc numai o poveste foarte ciudată.

După această introducere, Panait Fotache îi istorisi preotului tot ceea ce auzise de la boierul Mircea Vulpescu. După ce sfârși, urmă astfel:

— Părinte Spiridoane, d-ta știi prea bine că ai face o faptă cu adevărat creștinească dacă m-ai conduce la logodnica mea!

— Dar boierule, ce pot face eu, un biet servitor al Domnului, în această încurcată chestiune? întrebă preotul.

— Eu n-aș vrea să aflu, prin intermediul d-tale, de la Cuvioasa Maică Stareță, decât dacă într-adevăr aceea, care se ascunde sub numele novicei Agapia, este logodnica mea.

— Maica Stareță îmi este o foarte bună soră întru Domnul, răspunse părintele Spiridon, dar nu-mi vine să cred că ar fi dispusă să calce regulamentul foarte aspru al mănăstirii pentru a-mi trăda, fie chiar și mie, numele lumesc al novicei Agapia.

— Dacă izbutești să afli ceva, părinte Spiridoane, atunci îți ofer douăzeci de galbeni pentru săracii d-tale! zise boierul Panait Fotache.

— Voi încerca! răspunse preotul, care, îndată după plecarea boierului, pomi și el, spre Schitul Sfintei Treimi.

Peste vreun ceas apoi, părintele Spiridon bătu la ușa odăii turcești a conacului lui Panait Fotache.

— Ce vești îmi aduci, părinte? întrebă Panait Fotache cu nerăbdare.

— Din păcate, lucrurile s-au petrecut așa după cum am bănuit eu, boierule! răspunse preotul.

— Maica Stareță m-a primit cu multă bucurie, dar nici n-a vrut s-audă de călcarea regulamentului, ceea ce ar fi trebuit să facă neapărat pentru a-mi satisface cererea mea.

— Atunci nu-mi mai rămâne altceva de făcut - zise boierul Panait Fotache - decât să caut să mă încredințez eu însumi, dacă novicea de la schit este aceeași cu logodnica mea.

Puțin după aceea apoi, o căruță de la curtea boierească se opri în fața porții Schitului Sfintei Treimi. În căruță erau așezați cinci saci cu grâu. Pe capră ședea un căruțaș mai în vârstă, iar alături de el mai ședea un țăran sau vreun servitor de la curte, după cum părea să-l arate îmbrăcămintea. În orice caz, nimeni n-ar fi bănuit că argatul acesta era chiar prea cinstitul boier Panait Fotache, moșierul mândru și îngâmfat din fire care din trăsură nu se mai dădea jos.

Boierul Panait Fotache obișnuia să trimită în fiecare an câțiva saci cu grâu pentru nevoile mănăstirii. Aceasta însă n-o făcea din propria lui pornire, ci în urma dorinței evlavioasei sale mame, care-i lăsase cu gură de moarte să trimită în fiecare an această danie pentru odihna sufletului său. Firește, că, dacă ar fi fost după fiul său Panait, acesta n-ar fi trimis niciun grăunte, nu câțiva saci. Dar cum de față la exprimarea acestei dorințe fusese și preotul care o împărtășise și acesta comunicase stareței hotărârea muribundei, Panait Fotache se văzu silit să trimită dania în fiecare an, cu toate că, de fiecare dată îl durea inima când vedea ieșind pe poartă cei cinci saci cu grâu pentru care nu lua niciun ban.

Călugărița, care făcea pe portarul, nu găsi nimic ciudat în aducerea grâului, deoarece știa că aceasta se întâmpla în fiecare an.

Cu toate acestea, deoarece așa cerea regulamentul, călugărița îi vesti stareței sosirea grâului de la curte și Maica Stareță porunci să lase căruța să intre în curtea schitului.

Dar în vreme ce altădată, argatul care venea cu căruțașul obișnuia să ajute la coborârea sacilor cu grâu, acum acesta nu-și mișcă nici măcar degetul cel mic pentru a da o mână de ajutor. În vreme însă ce căruțașul descărcă sacii cu grâu și-i goli într-una din magazii, falsul argat, adică boierul Panait Fotache se furișă din curte în grădina mănăstirii fără să fi fost observat de cineva. El se uită

cercetător în stânga și în dreapta prin întinsa grădină. Zări chiar mai multe călugărițe, dinaintea cărora se ascunse însă iute în desișul ce mărginea aleile.

Aproape că renunțase de a o mai întâlni pe Maica Agapia, când deodată, la cotitura unei alei, zări o femeie îmbrăcată în veștminte de novice.

Ea stătea cu spatele la boier, așa că Panait Fotache nu-i putu vedea chipul, dar la vederea trupului ei, care chiar și prin veștmintele de călugăriță reieșea în evidență, cu liniile lui minunate, boierul simți fiori furnicându-i prin tot corpul.

Panait Fotache se îndreptă în grabă spre novice. Sub scutul boschetelor el făcu un ocol, apoi deodată i se ivi în cale și atunci văzu lămurit că Agapia era într-adevăr… Mioara Comăneanu.

— Mioaro! strigă atunci boierul.

Novicea însă, nu răspunse niciun cuvânt.

— Mioara - zise atunci Panait Fotache, din nou - părăsește zidurile acestea reci, posomorâte și întoarce-te la viață! Tot sufletul, toată făptura mea arde de nerăbdare, de dorul de a te conduce la altar!

Zicând aceste cuvinte, Panait Fotache prinse mâna novicei.

Mioara însă se smuci din mâna boierului printr-o mișcare bruscă. Spre norocul ei, pe aceeași alee se mai iviră încă vreo câteva călugărițe, așa că boierul Panait Fotache socoti că era mai cuminte să se retragă, cât mai avea timp, pe același drum pe care venise. De aceea, sări iute în desiș și fugi cât îl ținură picioarele până înapoi în curtea mânăstirii…

Între timp, căruțașul sfârșise cu descărcarea așa că ajungând lângă căruță, Panait Fotache sări iute pe capră și căruța părăsi mănăstirea.

Pe drum, boierul fu foarte rău dispus.

— De data aceasta nu voi mai șovăi! mormăi el. Vei fi a mea, Mioaro, cu orice preț, cu orice preț!

Creierul frământa fel de fel de planuri, care toate nu erau de loc surâzătoare pentru sărmana Mioara Comăneanu. Când ajunse apoi în curtea conacului său boierul Panait Fotache se întoarse și își ridică pumnul amenințător spre Schitul Sfintei Treimi.

CAPITOLUL 111
Vestea cea mare

Ceata de haiduci, care se retrăsese printre ruinele celui de al doilea castru roman de la Iglița, se abținuse în timpul din urmă de la orice nouă ispravă și nu dădeau semne de viață decât numai atunci, când voiau să le mai dea autorităților de știre că nu-i înghițise încă Balta, unde tot ei continuau să fie stăpâni absoluți.

Oștirea din Galați, colonelul Ispirescu și boierul Panait Fotache atacau și Mihu Inimă de Leu nu voia decât să se apere împotriva acestor atacuri.

Bătrânul morar, tatăl Smărănditei fusese prins de soldații căpitanului Guriotis, era deci firesc ca Mihu Inimă de Leu să alerge în ajutorul tovarășului său în nevoie, așa după cum alergase întotdeauna în ajutorul tovarășilor săi căzuți în mâinile autorităților.

Bătrânul morar, tatăl Smărănditei, fusese prins și tocmai de aceea se și prefăcuse a fi mut, tot timpul cât șezuse în temniță. Morarul era pe deplin încredințat că Mihu Inimă de Leu îi va veni în ajutor și care nu-i fu bucuria când constată că, într-adevăr nu se înșelase în această așteptare a sa.

Într-o bună noapte, pe când dormea pe mănunchiul de paie din celula sa, auzi deodată un zgomot ciudat în jurul ușii. Peste câteva clipe apoi, cheia se învârti în broască, odată, de două ori, ușa se deschise și în pragul ei se ivi… căpitanul.

Limba bătrânului morar se dezlegă atunci, deodată și începu să strige în prada unei nespuse bucurii:

— Căpitane, căpitane, așadar tot ai venit!

— Încet, moșule, încet! Este adevărat că pe paznicii tăi i-am trimis să se mai odihnească puțin, dar de aceea nu strică să fim cu mai multă băgare de seamă.

Mulțumită puterii lui de uriaș, Mihu Inimă de Leu îl scăpă foarte iute pe morar de lanțurile grele care îi atârnau de mâini și de picioare, apoi îl prinse de braț și trăgându-l după sine, îi zise:

— Vino!

După aceea încuie din nou ușa celulei, iar legătura de chei o vârî în buzunarul paznicului de la care o luase cu câteva clipe mai înainte și care dormea dus, de nu l-ai fi putut trezi, nici chiar cu toate tunurile din lume.

— Așa! zise Mihu Inimă de Leu, râzând. Acum lasă-i să-și bată capul spre a ghici cum ai scăpat de aici! Fără îndoială că nici unuia nu-i va trece prin minte!

După aceea îl scoase pe morar din temniță și ducându-l pe drumuri ascunse prin oraș, ajunse cu el la Dunăre unde îi aștepta barca mai dinainte pregătită cu care trecură în Baltă.

A doua zi apoi ajunse și morarul la ruinele celui de al doilea castru roman de la Iglița și le povesti haiducilor amănunțit despre chipul cum i-a luat interogatoriul colonelul Ispirescu și firește și despre mânia nemărginită a boierului Panait Fotache.

— Nici nu vă puteți închipui ce furios este boierul din pricina răpirii miresei sale! zise bătrânul morar.

— Lasă-l să fie! mormăi Mihu Inimă de Leu. Dar dacă ar ști încă, cum că prin aceasta răfuiala noastră de-abia a început și că adevărata socoteală definitivă va urma de-abia de acum înainte. Boierul Panait Fotache nu va scăpa de mâna mea răzbunătoare.

Al doilea caz în care Mihu Inimă de Leu făcu să se vorbească despre el, a fost chestiunea cu cei doisprezece

mercenari ai boierului Panait Fotache. Prin această ispravă însă, el făcu mai mult decât numai să-l îngrozească pe Panait Fotache. Fapta aceasta băgă groază nu numai în boierul Fotache, dar și în toată populația de prin împrejurimi.

Nimeni nu putea să-și dea seama care fusese pricina morții acestor doisprezece flăcăi deochiați ai Galaților. Trupul lor nu purta nici urmă de glonte, nici de pumnal și nici semne de sugrumare nu se puteau zări în jurul gâtului lui, cu toate acestea, toți doisprezece pieriră, iar într-o bună dimineață trupurile lor neînsuflețite zăceau în curtea conacului aceluia care-i trimisese pe urmele lui Mihu Inimă de Leu, în același timp cu apariția unui bilețel prins de patul boierului, bilețel pe care stătea scris:

„**Boier Panait Fotache! Al treisprezecelea vei fi tu!**”

Vestea celor doisprezece morți misterioși și a scrisorii adresată boierului, se răspândi ca fulgerul în tot ținutul și stârni cea mai mare consternare în rândurile populației.

— Cine poate fi acest Mihu Inimă de Leu care săvârșește o minune după alta?

— Fără îndoială că este în legătură cu Necuratul, de nu este broască ce să nu se deschidă înaintea lui, el apare și dispare de peste tot fără ca cineva să-l vadă…

— Știe să se facă nevăzut!

— Fără îndoială că e însuși Necuratul!

— Firește! Altfel cum să fi murit cei doisprezece flăcăi din Galați? Fără îndoială că le va fi arătat chipul diavolului și bieții oameni au murit de groază.

— Așa este! Numai așa poate să fie!

Acestea erau cele ce se spuneau pe socoteala lui Mihu Inimă de Leu prin ținutul Bălții. În timpul acesta căpetenia haiducilor trăia liniștit în vechiul castru roman de la Iglița, unde se trudea să desfunde vechile coridoare subterane, care, după cum descoperise mai târziu, erau destul de

numeroase și duceau în mai multe direcții. Mihu Inimă de Leu voia să desfunde aceste tunele pentru ca, dacă vreodată s-ar fi întâmplat să fie siliți să părăsească și această nouă ascunzătoare, să poată fugi în liniște și fără emoții, așa cum au fugit din moara de pe malul Dunării.

Haiducii lucrau toată ziua la această desfundare deoarece cel de al doilea castru roman era un adevărat punct de întâlnire pentru nenumărate coridoare subterane care porneau în toate direcțiile, ieșind la suprafața pământului în locurile cele mai diferite.

Într-o bună zi însă, Mihu Inimă de Leu se sătură de lucrul acesta și în loc să desfunde tuneluri vechi de mii de ani se apucă de altceva: să culeagă flori. Blândele, parfumatele, frumoasele floricele se adunau una câte una în mâna haiducului care le prindea în buchet.

Dan Dragomir se uită foarte nedumerit la prietenul și căpitanul său, deoarece până atunci nu-l mai văzuse niciodată îndeletnicindu-se cu așa ceva. Asprul, dârzul căpitan de haiduci strângea flori?

Aceasta nu era ceva ce se putea vedea în fiecare zi.

Tocmai de aceea se apropie și Dan Dragomir de el spre a vedea care era pricina acestei neașteptate schimbări.

— Ce faci, căpitane? Cui îi strângi florile acestea? întrebă Dan Dragomir.

Și întrebarea voinicului sună veselă, plină do bucurie; dar când zări chipul îndurerat al căpitannului, se întunecă și fruntea voinicului.

Mihu Inimă de Leu răspunse, liniștit:

— Astăzi se împlinește un an de când am pierdut-o pe Mioara, pe aceea, pe care am iubit-o atât de mult, atât de fierbinte. Cu prilejul acestei triste aniversări, vreau să mă reped până la sicriul de sticlă pentru a mai revedea chipul ei fermecător, a cărui frumusețe nici moartea n-a îndrăznit s-o șteargă.

Aducerile aminte năpădiră și sufletul lui Dan Dragomir care rămase adânc mișcat.

— Căpitane, - zise el, cu voce tristă - îngăduie-mi să merg și eu cu tine! Știi prea bine, cât de dragă îmi era și mie Mioara Comăneanu, pe care am iubit-o întotdeauna ca pe o soră și am stimat-o ca pe o regină.

Mihu Inimă de Leu își îmbrățișă vechiul și credinciosul prieten.,

— Vino, vino, dragul meu Dan - zise el, îndurerat. Voi avea măcar lângă mine pe cineva care să-mi aline suferința pe care tot timpul ce s-a scurs n-a fost în stare s-o alunge din sufletul meu. Nu, Dane, durerea aceasta îmi sfâșie pieptul necontenit, cu aceeași neîndurare, cu aceeași putere ca și în ziua aceea neuitată când înapoindu-mă la moară m-am găsit iubita întinsă pe catafalc.

Dan Dragomir începu să strângă flori și el și una lângă alta se adunau și în mâna lui florile ale căror petale mai purtau încă sărutarea înrourată a dimineții.

Ceilalți haiduci de-abia se treziră din somn, când Mihu și cu Dan Dragomir erau deja pe drum. Drumul acesta era însă lung acum. Soarele ajunsese în cruce și cei doi prieteni tot nu ajunseseră încă la Raclă.

Tot drumul Mihu Inimă de Leu fu foarte tăcut, iar Dan Dragomir nu vru să-l facă să vorbească. Știa prea bine că acum căpitanul căzuse cu totul în prada gândurilor și după expresia feții lui, după trăsăturile-i crispate înțelese că acum căpitanul retrăia toate suferințele, toate torturile, toate chinurile cu care îl copleșise soarta în timpul din urmă. La ce bun să fi încercat să împrăștie aceste aduceri aminte când știa prea bine că, mai ales acum, când se apropiau de trupul neînsuflețit al aceleia ce fusese totul în viață pentru Mihu Inimă de Leu, încercarea lui ar fi rămas zadarnică?

Dan Dragomir nu rupse tăcerea decât numai atunci când se apropiară de peninsula pe care se găsea coliba vrăjitoarei.

— Căpitane! zise el, în curând vom ajunge la țintă! Uite, acolo este coliba vrăjitoarei și dacă te înalți puțin în vârful

picioarelor zărești chiar și stânca posomorâtă din dosul ei: Racla Bălții.

Mihu Inimă de Leu își ridică încet capul și se uită drept înainte.

— Da… văd… Acolo unde strălucește ceva…

— Da… da… sunt razele soarelui care se răsfrâng în sticla sicriului…

— Sicriul de sticlă… - îngână Mihu Inimă de Leu, melancolic - sicriul care mi-a închis în el toată fericirea vieții.

După aceea vâsliră mai departe, mai încet însă ca până atunci. Acum căpitanul nu se mai grăbea. O teamă neînțeleasă îi cuprinse mintea și sufletul la gândul că în curând va revedea chipul scumpei și mult iubitei sale moarte.

Simțea că vechea rană a sufletului său va începe să sângere din nou și că această sângerare va însemna pentru el o nouă și grea încercare a sorții, încercare care-l umplea cu fiori de groază, încă dinainte.

— Ce mult e de când n-am mai fost pe aici! zise Dan Dragomir, pentru a pune capăt tăcerii care devenea amenințătoare.

Mihu Inimă de Leu mormăi ceva, dar Dan nu putu înțelege niciun cuvânt.

Dan Dragomir arată spre miază-zi.

— Acolo era moara de pe malul Dunării Doamne, ce fericiți am mai fost noi cândva, acolo.

Totul era însă în zadar. Pe Mihu Inimă de Leu era cu neputință să-l facă să rostească fie chiar și numai un singur cuvânt. Căpitanul ședea nemișcat în partea din față a bărcii și nici măcar nu mai vâslea, lăsând ca barca să fie purtată doar de curentul apei care mergea tocmai spre peninsula vrăjitoarei.

În cele din urmă ajunseră la țărmul care era ținta călătoriei lor. Ei legară barca de trunchiul unei sălcii și merseră pe jos mai departe. Dan Dragomir mergea înainte,

pentru a o vesti pe babă despre sosirea lor, iar Mihu Inimă de Leu îl urma încet, cu pași tărăgănați și nezoriți.

Ajungând la ușa colibei, Dan Dragomir strigă:

— Babo!

Dar nu primi niciun răspuns.

El mai repetă odată:

— Babo!

Dar nici de data aceasta nu-i răspunse nimeni.

— Pe semne că nu este acasă! se gândi voinicul și porni mai departe spre Racla Bălții.

Pe drum se mai aplecă și mai culese câteva flori proaspete. Mihu Inimă de Leu era încă destul de departe când Dan Dragomir și ajunse la vestita Raclă.

Dar în clipa în care se aplecă peste sicriul de sticlă, un strigăt înfiorător îi ieși din piept.

La auzul acestui strigăt tresări chiar și Mihu Inimă de Leu. Văzându-l pe tovarășul său lângă Raclă, își dădu seama îndată că se petrecuse ceva cu Mioara.

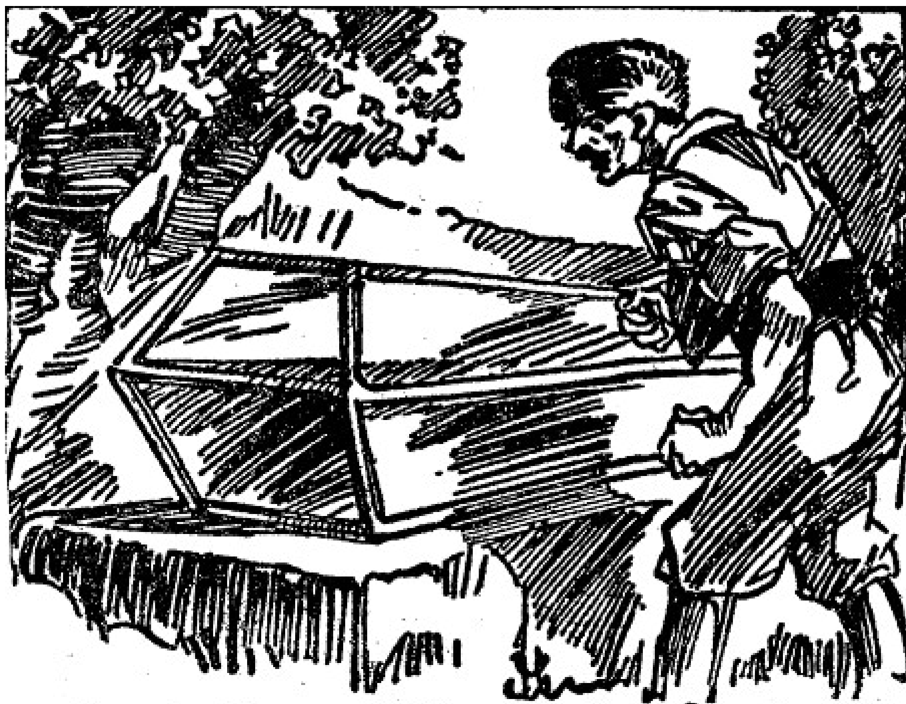
Când ajunse însă acolo și din pieptul lui ieși același strigăt înfiorător, care ieșise cu câteva clipe mai înainte din pieptul lui Dan Dragomir:

— Sfinte Dumnezeule!

Sicriul de sticlă era gol.

Cei doi prieteni se uitară încremeniți unul la altul ca și când ar fi așteptat unul de la celălalt dezlegarea misterioasei enigme.

Timp de câteva minute ei rămaseră împietriți, fără a rosti vreun cuvânt, cu privirile ațintite asupra sicriului gol, de pe care nu-și mai puteau lua ochii.

În cele din urmă Mihu Inimă de Leu fu acela care răpuse apăsătoarea tăcere.

— Ce să se fi întâmplat aici?

— Cine ar putea să ne dea vreo lămurire?

Apoi focul mâniei se aprinse în ochii căpeteniei de haiduci.

— Mi-au furat până și trupul ei neînsuflețit! Dar să-l ferească Dumnezeu pe acela care a săvârșit acest sacrilegiu, să cadă în mâinile mele căci praful și pulberea se alege din el!

— Dar cine să fi avut vreun interes să facă una ca asta? întrebă Dan Dragomir.

Atunci Mihu Inimă de Leu se întoarse deodată și arătă spre coliba vrăjitoarei.

— Vrăjitoarea aceea nu se poate să nu știe ceva despre ceea ce s-a petrecut aici!

— Am căutat-o, dar se pare că nu este acasă! În zadar am strigat-o de mai multe ori, nu mi-a răspuns nimeni!

— Atunci vom aștepta până când se va înapoia, dar de aici nu mă mișc până când nu voi dezlega această enigmă!

Un gând ciudat încolți atunci deodată în mintea lui Dan Dragomir.

El se gândi anume la misterul ce o învăluia întotdeauna pe baba aceasta, mister din pricina căruia și fusese poreclită „Vrăjitoarea din Baltă”.

Își aduse aminte de ziua când a umblat el prin coliba babei și când rămăsese uluit de toate tainele de care o văzuse înconjurată pe babă. Își amintea foarte bine acum că oricât era el de curajos și oricât nu se temea el de nimic pe lumea aceasta, totuși, atunci fu bun bucuros când se văzu afară din misterioasa colibă și apoi, după ce plecă, cât mai departe de ea.

După aceea își mai aminti că vrăjitoarea fusese aceea care-l sfătuise pe căpitan să-și așeze iubita într-un sicriu de sticlă și sicriul acesta să nu-l bage în pământ, creștinește, ci să-l așeze deasupra Raclei, în apropierea colibei sale. Dan Dragomir fu cuprins de o teamă superstițioasă când se gândi apoi că se putea întâmpla ca vrăjitoarea să fi urmărit vreun scop anumit cu trupul Mioarei Comăneanu, din moment ce-l sfătuise pe căpitan să-și lase iubita în apropierea colibei sale.

Gândul acesta fu urmat îndată de întrebarea:

— Și ce ar fi, dacă bătrâna zgripțoroaică și-a luat rămas bun pentru totdeauna de la Balta Dunării, pentru a se duce cine știe unde și unde să n-o mai poată găsi nimeni?

Mihu Inimă de Leu se uită cutremurându-se la prietenul său.

— Ce te face să crezi una ca asta?

— Nimic nu mă face să cred una ca asta… este însă un gând ca oricare altul care mi-a încolțit în minte!

— Stai, că ne vom dumeri noi îndată! răspunse căpetenia haiducilor și porni cu pași hotărâți spre coliba vrăjitoarei.

Dan Dragomir îl urmă ca o umbră.

Iar când ajunseră aproape în același timp în fața colibei, glasul tunător al lui Mihu Inimă de Leu făcu frunzele să se miște când strigă:

— Vrăjitoareo, ieși afară din vizuină!

Cuvintele lui însă, fură urmate de liniștea cea mai desăvârșită.

— N-auzi ce am spus? tună din nou vocea lui Mihu Inimă de Leu. Eu sunt, Mihu Inimă de Leu și dărâm cocioaba peste tine dacă nu vii în fața mea!

Dar nici-o vorbă, nici-un zgomot nu urmă cuvintelor sale.

Atunci căpitanul haiducilor se întoarse spre prietenul său și zise:

— Dane, eu cred că ar fi mai bine să pătrundem în colibă, să scotocim toate colțurile, poate că tot vom da peste vreo urmă oarecare.

— Să mergem, căpitane!

Și porniră.

Înaintau încet, cu multă băgare de seamă.

În cocioaba unei vrăjitoare nu știi niciodată ce primejdie necunoscută te pândește.

În colibă însă domnea tăcerea cea mai desăvârșită. Numai după ce pătrunseră ceva mai înăuntru se auzi un glas ciudat, înfiorător.

Dan Dragomir își duse mâna la pumnal, Mihu Inimă de Leu îi prinse însă brațul, șoptindu-i:

— Fii liniștit! Acesta este țipătul bufniței!

— Dacă bufnița este aici, atunci aici trebuie să fie și vrăjitoarea! zise Dan Dragomir.

— Ai dreptate! strigă atunci Mihu Inimă de Leu. Și dacă n-a venit când am chemat-o aceasta înseamnă că are ceva pe suflet! Să mergem înainte, Dane!

Mai făcură câțiva pași.

În ceaunele vrăjitoarei acum nu mai clocoteau băuturile fermecate iar pe vatră nu se mai vedeau decât câțiva tăciuni acoperiți cu cenușă.

— Dacă este cineva pe aici, să răspundă!

În tăcerea ce urmă cuvintelor voinicului se auzi parcă un geamăt surd, foarte slab, ca și când ar fi venit de la o mare depărtare sau mai curând de la o voce ce răspundea de undeva de sub pământ.

— Ai auzit? îl întrebă Dan Dragomir pe Mihu Inimă de Leu.

— Da! Un glas foarte ciudat… mai mult un horcăit îndepărtat!

— Atunci nu m-am înșelat… Nu mai încape nicio îndoială că cineva a răspuns!

Mihu Inimă de Leu strigă din nou:

— Cine este aici?

Geamătul acela lugubru se auzi din nea.

— Răspunde, unde ești?

Dar iarăși nu răspunse, decât același horcăit neînțeles.

Dan Dragomir o luă înainte, dar nu făcu decât câțiva pași și strigă cu înfrigurare:

Căpitane!

— Ce este?

— Vino aici!

Mihu Inimă de Leu alergă lângă tovarășul său.

— Privește! Aproape să mă împiedic de ceva! Dacă nu mă înșel, aici zace cineva!

— Da, da… Așa este!

Atunci se aplecară amândoi și Dan Dragomir exclamă cu uimire:

— Dar asta este chiar vrăjitoarea!

Mihu Inimă de Leu se uită mai de aproape.

— Într-adevăr… ea este!

După aceea se întoarse spre vrăjitoare.

— Babo, haide scoală-te, căci vreau să-ți vorbesc!…

Vrăjitoarea gemu din nou. Cu multă greutate cei doi prieteni înțeleseră doar atât din geamătul ei:

— Nu pot…

— Dar ce ți s-a întâmplat?

Un horcăit neînțeles răspunse din nou.

— Dane, pune mâna - zise atunci, căpitanul. S-o scoatem puțin la aer căci aici nici să respire nu poate!

Dan Dragomir o ridică ca pe un fulg pe bătrâna vrăjitoare care rămăsese cât un pumn și o duse în fața colibei… De-abia aici văzură voinicii în ce stare vrednică de plâns era biata bătrână… Obrajii îi erau galbeni ca pergamentul, ochii îi luceau obosiți, gura de-abia mai era în stare să și-o miște.

— Doamne! exclamă Mihu Inimă de Leu, înspăimântat. Dar ce s-a întâmplat cu femeia aceasta?

Vrăjitoarea îngână ceva, dar niciunul din cei doi voinici nu fură în stare să înțeleagă vreun cuvânt din ceea ce spusese sau, mai bine zis, voise să spună.

Atunci Mihu Inimă de Leu își scoase plosca în care avea țuica tare de Văleni și o apropie de buzele palide și fără urmă de sânge ale vrăjitoarei.

— Bea! Asta te va mai înzdrăveni!

El turnă câteva înghițituri printre buzele nenorocitei bătrâne. Și țuica tare nu întârzie să-și facă efectul căci ochii babei începură să lucească ceva mai viu și parcă și puțină viață se mai ivi pe chipul ei ca de mumie.

— Se pare că se simte mai bine! zise Dan Dragomir.

Vrăjitoarea dădu din cap.

— Dar ce ai pățit babo? o întrebă atunci Mihu Inimă de Leu.

— Ce am pățit? repetă vrăjitoarea în șoaptă. Sunt pe drum spre lumea cealaltă!

— Babo, babo! strigă atunci căpetenia haiducilor, speriat. Dar de ce este gol sicriul de sticlă? Unde este trupul nefericitei mele iubite pe care l-am lăsat în el?

— Trupul mort… a înviat! răspunse bătrâna, abia perceptibil.

— Ce ai spus? urlă Mihu Inimă de Leu asupra căruia cuvintele acestea avură întocmai același efect pe care-l are trăsnetul asupra vietății pe lângă care trece, fără a o lovi.

El se uită apoi aiurit, buimăcit, neîncrezător la Dan Dragomir, care-l privi cu aceeași uimire, cu aceeași încremenire.

Apoi, amândoi se întoarseră spre vrăjitoare, aproape în aceeași clipă, așteptând cu o înfrigurare de nedescris ca aceasta să-i lămurească, asupra tainicului înțeles al cuvintelor sale.

— Vorbește! Vorbește! strigă Mihu Inimă de Leu, arzând de nerăbdare.

Vrăjitoarea vru să vorbească, dar fiecare cuvânt îi cerea sforțări aproape supraomenești.

Ea le făcu semn celor doi bărbați să se apropie mai mult.

Mihu Inimă de Leu și cu tovarășul său înțeleseră rostul acestui semn și se aplecară cât putură peste trupul babei pentru a nu pierde nicio silabă din ceea ce avea să le spună ea. Atunci vrăjitoarea începu să vorbească, dar atât de întretăiat și atât de slab încât chiar și voinicii trebuiră să facă adevărate sforțări, pentru a o înțelege.

— Mioara… Mioara… n-a murit… a fost cuprinsă… de… cârcel… la inima… așa a zăcut… săptămâni… luni…

— Doamne Dumnezeule! exclamă Mihu Inimă de Leu. Să fie cu putință așa ceva?

— Întocmai… după cum v-am spus… Asta este o boală ciudată… Dar eu am descoperit-o la timp… și am scăpat-o…

— Ai scăpat-o? întrebă Mihu Inimă de Leu, nevenindu-i să-și creadă ochilor.

— Da… Am ținut-o în viață… prin puterea mea de voință. Am hrănit-o… am îngrijit-o…

— Și ce s-a întâmplat cu ea?… Unde este?… Răspunde?…

— Când s-a însănătoșit, am trimis-o cu Codobatură… căci și pe el l-am lecuit… la moara de pe malul Dunării… căci murea de dorul tău…

— Dar atunci, de ce nu m-ați chemat aici? strigă Mihu Inimă de Leu, cu un ton de imputare în vorbă.

— Fiindcă asta… asta s-ar fi putut s-o coste viața… pe Mioara…

Capul vrăjitoarei căzu istovit pe spate..

S-ar fi zis că-și dăduse ultima suflare..

Mihu Inimă de Leu îi așeză din nou plosca cu țuică între buze.

— Bea… bea, babo!

Și iarăși îi mai turnă pe gât câteva înghițituri.

După aceea așteptă cu nerăbdare să vadă dacă vrăjitoarea își mai revine în fire.

Trecură astfel câteva minute, în timpul cărora cei doi haiduci pândeau cu înfrigurare fiecare mișcare a bătrânei.

În cele din urmă vrăjitoarea își deschise ochii și gemu:

— Mi-am dat toată vlaga… mi-am dat-o… pentru a o salva pe ea… Zile întregi n-am fost în stare… nici măcar să mă ridic… spre a mânca ceva… Acum s-a sfârșit…

— Vorbește… vorbește… te implor… o rugă Mihu Inimă de Leu - ce s-a întâmplat cu iubita mea?

— Când a placat de aici, era pe deplin sănătoasă… și s-a dus la moara de pe malul Dunării.

— La moara de pe malul Dunării? Strigă Mihu Inimă de Leu. Dar de acolo noi am plecat de mult!

— Asta… noi n-am putut… s-o știm… acolo s-a dus…

— Dumnezeule, atunci cum să-i mai dau de urmă?

— În orice caz - sfătui Dan Dragomir - trebuie să ne repezim până la moară. N-ar fi tocmai cu neputință ca în tovărășia bătrânului Codobatură, Mioara să se fi stabilit printre ruinele morii! Fără îndoială că și ei se gândesc cum că odată și odată tot ne vom mai întoarce careva din noi pe la vechea noastră ascunzătoare.

— Ai dreptate, Dane!… strigă atunci Mihu Inimă de Leu… Să mergem la moara de pe malul Dunării!

Cu aceste cuvinte căpitanul haiducilor se și sculă pentru a porni spre moară.

Atunci însă privirea lui căzu deodată asupra Vrăjitoarei care zăcea nemișcată la picioarele sale.

— Trebuie s-o ajutăm, căci și ea o ajutat-o pe Mioara!

Mihu Inimă de Leu se aplecă din nou.

— Spune, babo, ce dorești? Ce să-ți aducem? Unde să te ducem? Cu ce să-ți venim în ajutor?

Vrăjitoarea își ridică încet capul și se uită la Mihu Inimă de Leu.

Ochii ei erau luminați din nou de vechiul foc magic.

Trapul i se cutremură și buzele-i lipsite de sânge începură să se miște. Se vedea că și adunase cele din urmă puteri pentru a putea vorbi… De data aceasta însă glasul ei sună metalic, ca în vremurile de demult.

— Mie nu-mi mai trebuie nimic… nimic…

După aceea capul îi căzu pe spate, un suspin adânc îi ieși din piept, un singur oftat, lung și sfâșietor de trist: rămasul bun de la viață.

Dan Dragomir strigă, speriat:

— A murit!

Mihu Inimă de Leu o prinse de mână pe bătrână, îi ascultă bătăile inimii, apoi repetă și el scurt:

— A murit!

Cei doi prieteni își scoase pălăriile, adânc mișcați.

În colibă bufnița începu să țipe înfiorător, ca un urlet de stafie.

Căpetenia haiducilor și cu tovarășul său… rămaseră timp de câteva minute nemișcați lângă trapul neînsuflețit al vrăjitoarei.

În cele din urmă Mihu Inimă de Leu zise:

— Cât de ciudate mai sunt și toanele destinului! Dacă veneam aici numai cu o jumătate de zi mai târziu, atunci niciodată n-am mai fi aflat ce soartă a avut Mioara! Acum știu măcar că trăiește și avem cel puțin un amănunt oarecare după care putem porni în căutarea ei!

— Da! Da! răspunse Dan Dragomir. Mai înainte însă trebuie să ne îngrijim de rămășițele pământești ale sărmanei babe!

— Ai dreptate, Dane! răspunse Mihu Inimă de Leu. Cu toate că de-abia mai pot aștepta clipa de a mă vedea la moara de pe malul Dunării, cu toate acestea găsesc că cea dintâi și mai grabnică datorie a noastră este să îngropăm trupul neînsuflețit al acestei bătrâne care fără îndoială că și ea a avut parte de o viață destul de zbuciumată.

Cu aceste cuvinte amândoi se înapoiară în colibă unde scotociră prin toate colțurile până când dădură peste sapă și lopată cu ajutorul cărora voinicii pregătiră în grabă mormântul.

Mihu Inimă de Leu arătă spre Raclă.

— Dane du-te și adu sicriul de sticlă pentru ca s-o așezăm în el!

Dan Dragomir porni pentru a îndeplini dorința căpitanului iar în timpul acesta Mihu Inimă de Leu mai adânci puțin groapa…

Nu trecu un sfert de ceas și vestita vrăjitoare a Bălții își dormea somnul de veci în sicriul de sticlă pe care-l comandase Mihu Inimă de Leu pentru iubita sa. O mică ridicătură de pământ, o cruce simplă de lemn, un mănunchi de flori, acestea arătau locul unde se odihnea aceea care scăpase pe mulți din ghearele morții, care făcuse multe minuni prin știința și puterea voinței sale, minuni printre care cea mai de seamă era, fără îndoială, redarea vieții Mioarei Comăneanu.

Cei doi haiduci mai spuseră o rugăciune îngenunchind lângă mormântul săpat de ei, pe urmă porniră spre moara de pe malul Dunării… Pe Mihu Inimă de Leu îl mâna dorul de a ajunge cât mai iute la ruinele morii unde nădăjduia s-o găsească pe iubita sa și de aceea vâslea atât de iute, încât Dan Dragomir de-abia putea să se țină de el cu vâslitul.

Barca aluneca pe luciul apei ca o săgeată și adeseori, la cotituri mai ales, amenința să se răstoarne din pricina vitezei cu care înainta.

Altădată, pentru a scurta drumul, tăia ca un fulger mici fâșii de păpuriș și trebuiau să-și închidă ochii pentru ca

vârfurile papurii care le izbea obrajii să nu-i lase fără vedere.

Nici chiar când fugiseră din moară urmăriți de soldați, nici chiar atunci nu vâslise căpitanul haiducilor cou atâta ardoare, cu atâta înfrigurare.

Cu toate acestea, lui Mihu Inimă de Leu i se părea că înaintează tot prea încet și mereu îi striga lui Dan Dragomir:

— Bagă lopata mai afund, Dane, că nu mai ajungem niciodată!

În cele din urmă ajunseră la locul unde trebuiau să coboare din bărci.

De aici și până la gardul viu ce împrejmuia moara nu făcură decât câteva clipe.

— Am ajuns! strigă atunci Mihu Inimă de Leu și se repezi în curte.

Dan Dragomir îl urmă la câțiva pași.

Ascunzătoarea lor de pe vremuri nu mai era de cât o grămadă de ruine înnegrite de fum și nici urmă de viață nu se zărea printre ele.

Dar nădejdea nu-l părăsise încă pe Mihu Inimă de Leu care intră în moară cu pași grăbiți. Împreună cu Dan Dragomir el scotoci toată grămada de ruine, nu lăsă colț necercetat, dar totul fu în zadar, deoarece niciunde nu găsiră vreun semn care să dovedească cum că de la arderea morii mai trecuse cineva pe acolo.

— Am venit în zadar, Dane, exclamă căpitanul amărât. Mioara a fost aici și nu ne-a găsit. Doamne, mă întreb ce gânduri îi vor fi trecut prin minte când va fi văzut în ce hal se găsește bunul și prietenosul nostru adăpost de odinioară?

— Măcar dacă ar fi lăsat vreun semn care să ne îndrepte pe drumul pe care a apucat! zise Dan Dragomir.

— Da… unde s-o căutăm, cum să dăm de ea? exclamă Mihu Inimă de Leu și rezemându-și capul de trunchiul unui copac lacrimile începură să-i curgă șiroaie.

Dan Dragomir fu adânc mișcat de plânsul îndurerat al căpitanului.

— Doamne Dumnezeule - strigă Mihu Inimă de Leu - de ce mă pedepsești atât de greu!

— Liniștește-te, căpitane!

— În toată lumea aceasta nu este om mai nenorocit ca mine! Nimeni n-a suferit atâta cât am suferit eu…

— Așa este - zise credinciosul prieten - cu toate acestea trebuie să te stăpânești… Dacă Dumnezeu ne trimite încercări prea dese aceasta este pentru a ne face să simțim cu și mai mare intensitate bucuriile ulterioare…

— Bucuriile acestea însă par a nu fi făcute pentru mine… De câte ori n-am pierdut-o eu până astăzi pe Mioara, de câte ori n-am crezut că n-o voi mai găsi niciodată…

— Vezi - îl întrerupse Dan Dragomir - tocmai împrejurarea aceasta trebuie să te facă să ai încredere în viitor!

— De ce?

— Fiindcă de câte ori ai pierdut-o, tot ai sfârșit prin a da peste ea și așa, durerea ți-a fost urmată de bucurie. Vei vedea că și de data aceasta se va întâmpla la fel.

— Da, dar nu mai am putere să rabd… Chinurile acestea care nu mai iau sfârșit, mă înnebunesc! Gândește-te că nici iadul n-ar fi putut născoci torturi mai îngrozitoare decât acelea de care am eu parte necontenit.

— Ai încredere în Dumnezeu și în bunătatea lui!

— Să am încredere în Dumnezeu? repeta Mihu Inimă de Leu, cu un zâmbet îndurerat. Dar oare cum vrei să-i dau de urmă când n-am niciun semn, niciun amănunt care să mă poată îndrepta pe calea cea bună?… Nici măcar atât nu pot ști cu siguranță, dacă trăiește într-adevăr, dacă într-adevăr a înviat, dacă într-adevăr a părăsit sicriul de sticlă așa după cum ne-a povestit baba!

Zicând aceste cuvinte își ridică încet capul și așa se uită la Dan Dragomir.

Timp de câteva clipe domni o liniște adâncă. Niciunul din cei doi prieteni și tovarăși nu rosti vreun cuvânt. După aceea căpitanul vru să pornească mai departe dar privirea îi rămase ațintită asupra copacului de trunchiul căruia își rezemase capul.

În aceeași clipă un strigăt de fericire îi ieși din piept

Dan Dragomir se uită năuc la el, neputându-și da seama ce se întâmplase.

De aceea alergă lângă el și-i întrebă:

— Căpitane, ce s-a întâmplat?

Mihu Inimă de Leu își întinse mâna și zise:

— Privește acolo!

Atunci și privirea lui Dan Dragomir rămase ațintită asupra trunchiului copacului

— Văd… văd! îngână el.

Pe trunchiul copacului se putea vedea litera „M”, pe care Mioara o crestase în coajă.

Mihu Inimă de Leu nu-și mai încăpea în piele de bucurie.

— Acum nu mai încape nicio îndoiala ca Mioara trăiește, a umblat pe aici și litera aceasta M este o înștiințare pentru mine…

În clipa următoare apoi sări de gâtul lui Dan Dragomir, îl îmbrățișă și-l sărută ca un nebun.

— Dane, dragă Dane… Mioara trăiește! Cât sunt de fericit! Mioara trăiește!

Și credinciosul prieten se bucură împreună cu căpitanul său.

— Mioara trăiește! strigă și el, în culmea fericirii - și jur căpitane că nu mă voi liniști până când nu-i vom da de urmă…

— Așa să fie! zise Mihu Inimă de Leu și strânse adânc mișcat mâna credinciosului prieten.

După această mare descoperire se înapoiară la castrul roman de la Iglița.

Tot drumul ei cercetară ținutul, în nădejdea că vor da undeva peste vreo urmă de la Mioara Comăneanu. Nicăieri însă nici un semn care să îi fi arătat calea pe care apucase iubita căpitanului.

— Oare unde să fie? se întrebă Mihu Inimă de Leu.

— Nu te neliniști, căpitane, încercă Dan Dragomir să-l îmbărbăteze, să-i dea speranțe. Vei vedea că Mioara va găsi vreun mijloc oarecare de a ne trimite înștiințare!

— Măcar de ar fi așa! oftă căpetenia haiducilor.

— Așa va și fi! Cunosc îndeajuns dragostea fără seamăn pe care ți-o poartă Mioara și de aceea sunt încredințat că, de îndată ce va auzi despre Mihu Inimă de Leu, nu se va odihni până când nu va da de urma ascunzătorii noastre!

Dan Dragomir își ajunse scopul.

El izbutise să sădească grăuntele nădejdii în sufletul căpitanului său. Grăuntele acesta prinse iute sământă.

Mihu Inimă de Leu devenea din ce în ce mai vesel, mai bine dispus, ceea ce nu i se mai întâmplase de multă, de foarte multă vreme.

Trandafirii fericirii se iviseră iarăși pe obrajii săi și se gândi cu nespusă bucurie că din mila Lui Dumnezeu tot îi va fi dat să cunoască și el odată fericirea și va putea fi împreună cu Mioara.

El înălță în gând o rugă fierbinte, către Tatăl Ceresc, implorându-l să-i îngăduie ca această fericire să vină cât mai curând.

După înapoierea la Iglița, haiducii rămaseră înmărmuriți văzându-l pe căpitan atât de vesel. Nu-și puteau închipui ce se întâmplase cu el.

Seara, când se adunară toți laolaltă, Mihu Inimă de Leu le povesti tovarășilor săi descoperirea făcută cu prilejul excursiei din ziua aceea. El istorisi ciudata poveste a învierii Mioarei Comăneanu, apoi, drumul făcut până la moara de pe malul Dunării, cu care prilej s-au putut convinge, fără niciun fel de îndoială că Mioara trăiește într-adevăr.

Chipul lui Mihu Inimă de Leu strălucea de bucurie și când ajunse la această parte a povestirii sale, strigă din tot pieptul:

— Mioara trăiește! Înțelegeți, băieți? Mioara trăiește și acum datoria noastră este să-i dăm de urmă. De aceea, băieți, vă rog, când colindați prin împrejurimi, cercetați și nu se poate ca truda voastră să nu fie încununată de izbândă, să nu dăm undeva peste iubita mea pierdută.

— Poți fi liniștit, căpitane - răspunse Mișu Dragau, în numele tovarășilor săi - noi vom face tot ce ne va sta în putință, căci toți suntem fericiți atunci când tu ești mulțumit.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze! răspunse Mihu Inimă de Leu, adânc mișcat și haiducii băgară de seamă că bunul și viteazul lor căpitan își șterse o lacrimă din ochi.

Lacrima aceasta, era o lacrimă de recunoștință pentru credința de care haiducii îi dădeau dovadă.

Fiecare din haiduci ardea de dorința să dezlege el problema. Numai ochii unei singure ființe aruncară fulgere

de mânie la auzul vestei celei mari, la auzul vestei că Mioara Comăneanu trăiește.

Această ființă era… Smaranda.

— Bine, bine, căutați-o voi până nu veți mai putea - se gândi ea, cu ochi scăpărători de mânie, căutați-o spre a o reda lui Mihu Inimă de Leu, dar și eu voi căuta mijlocul prin care să scap de ea pentru totdeauna! Căci, orice s-ar întâmpla, Mihu Inimă de Leu nu poate fi decât numai al meu!

Vechea flacără, vechea patimă se aprinse din nou în inima sa și hotărî cu sălbatică încăpățânare să-și pună planul în aplicare cu orice preț.

Când o văzuse pe Mioara așezată în sicriul de sticlă, Smaranda era pe deplin încredințată că scăpase pentru totdeauna de rivala aceasta care, după părerea ei, venise fără niciun drept să-i răpească fericirea. Iată însă că acum lupta trebuia să înceapă din nou! Dar nu-i nimic!

Ochii Smarandei luceau drăcește și mâinile i se strânseră în pumni în vreme ce privirile ei trădau o hotărâre grozavă.

— Să înceapă lupta! Mie nu mi-e frică!

CAPITOLUL 112
Răpirea din mănăstire

Câteva zile după înapoierea boierului Panait Fotache de la vizita pe care o făcuse în straie de argat la Schitul Sfintei Treimi, boierul Fotache stătea de vorbă cu acela dintre argații săi care fusese hotărât pentru serviciile lui cele mai intime.

Argatul acesta se numea Timoftei Bălan și fusese tovarășul de joacă din copilărie al boierului Panait Fotache, care-l ținu și pe mai departe ca omul său de încredere. Timoftei cunoștea toate matrapazlâcurile, toate isprăvile boierului și Panait Fotache îi ceru sfatul argatului său, care de altfel fusese foarte viclean, nu numai o singură dată.

Și de data aceasta, când văzu că nu se poate înțelege cu Mioara Comăneanu cu vorba bună, boierul Panait Fotache hotărî cu încăpățânare de catâr că, orice s-ar întâmpla, dar planul lui tot și-l va duce la îndeplinire și se va însura cu frumoasa nepoată a lui Mircea Vulpescu.

— Acum să te văd câte parale faci, măi Timoftei! îi zise boierul Fotache argatului său, care cunoștea prea bine patima stăpânului său pentru Mioara Comăneanu.

— Poruncește, boierule!

— Mai întâi șezi colea, lângă mine! zise boierul și-i turnă servitorului un pahar de vin.

Mai înainte de a se așeza însă, Timoftei se duse pe rând la toate ușile și le încuie, deoarece știa că dacă boierul se purta atât de prietenește cu el atunci voia să-i vorbească

despre vreo chestiune foarte gingașă, care nu trebuia să fie cunoscută și de o a treia persoană.

Într-adevăr așa se întâmplă și acum. De-abia se așezase Timoftei pe scaunul din fața stăpânului său că acesta și începu să-i vorbească cu o voce atât de mieroasă, cum niciunul din ceilalți argați nu avuseseră norocul să-l audă vreodată.

— Măi Timoftei, știi tu ce vreau eu să vorbesc cu tine?

— Bănuiesc, boierule! răspunse argatul.

— Știi că, Mioara Comăneanu este găzduită la Schitul Sfintei Treimi. Dar nu ca un oaspe oarecare ci ca novice, ceea ce înseamnează că în curând se va călugări. Cu toate acestea, chiar dacă ar trebui să se prăbușească toată lumea, eu vreau ca Mioara Comăneanu să fie a mea!

— Păi asta se poate! răspunse argatul.

— Se poate, se poate, dar vezi că ea nu vrea nici măcar să audă de mine! zise boierul, cu amărăciune.

— Păi nu știm noi s-o îmblânzim, boier Panait! făcu argatul râzând plin de înțeles.

— În ceea ce privește îmblânzirea nu mă tem eu, căci asta o fac eu și singur.

— Dar atunci?

— Alta este buba!

— Anume!

— Nu pricepi? Mioara Comăneanu este la mănăstire, de unde nu vrea să plece. Mai mult chiar decât atâta: ea a tăgăduit în fața boierului Mircea Vulpescu, care este unchiul său, cum că ar fi Mioara Comăneanu.

— Te pomenești că așa și este!

— Și eu m-am gândit la asta și tocmai de aceea am căutat să mă încredințez cu proprii mei ochi dacă aceea care se ascunde sub numele novicei Agapia, este sau nu Mioara Comăneanu, fosta mea logodnică.

— Și? întrebă argatul.

— Bine măi prostule, ce mă ții numai în „și”, în „păi”, în „atunci”? Deschide-ți capul și înțelege odată că Mioara

Comăneanu n-a vrut să știe despre mine nici chiar atunci când eram logodiți, dar încă acum, când se ascunde chiar și de propriul său unchi? Sau poate, tu crezi că dacă aș apărea deodată în fața ei și i-aș spune: „Scumpa mea Mioară, vino cu vine să-mi fii soție”, ea le-ar lăsa acolo pe călugărițele acelea și ar veni cu mine?

— Păi, zău că ar fi mult mai cuminte dacă ar face așa! răspunse argatul.

— Vezi tu însă că femeile nu sunt cuminți niciodată și nici nu sunt în stare să-și dea seama de ceea ce ar fi bine pentru ele. Tocmai de aceea trebuie să ne gândim la un alt mijloc de a pune mâna pe ea.

— Păi dacă lucrul nu merge cu binișorul, atunci o vom scoate noi cu forța din mănăstire! răspunse Timoftei.

— Slavă Domnului că, ai înțeles și tu odată despre ce este vorba! strigă boierul Fotache înfuriat.

— Și cam cum gândești boierule că ar trebui să întrebuințăm forța pentru a ajunge la țintă?

— Ar trebui s-o răpim din mănăstire!

— S-o răpim? Lucrul este cam primejdios! Dacă suntem descoperiți, dracul ne-a luat! se îngrijoră argatul.

— Nătângul, dar tocmai de aceea lucrul trebuie făcut astfel ca nimeni și niciodată să nu-și poată da seama cum s-au petrecut lucrurile și de cine au fost puse la cale!

— Și cu cine ai de gând, boier Panait, să o răpești pe prea frumoasa Mioară din mănăstire? întrebă Timoftei.

— Tocmai acesta este punctul asupra căruia sunt nedumerit! Tu nu știi vreun om hotărât și fără teamă, care ar fi gata să ne dea o mână de ajutor pentru ducerea la îndeplinire a planului nostru?

— Vezi d-ta, boier Panait, chestiunea este foarte încurcată, căci la urma urmelor se poate ușor întâmpla ca lumea să creadă despre acela care ar lua parte la răpirea călugăriței că face parte din banda lui Mihu Inimă de Leu și dacă pun mâna pe el, îl spânzură îndată acolo unde-l

prind, fără interogatoriu, fără judecată, de cel dintâi copac!

— Asta se poate întâmpla - zise boierul - și tocmai de aceea nu vreau ca eu să fiu amestecat în chestiunea aceasta, căci în caz de eșec, chiar și eu aș mai putea avea vreun bucluc.

— Trebuie să facem rost de câțiva flăcăi îndrăzneți care pentru bani buni să fie gata să-și primejduiască viața.

— Iar ai început să vorbești năzbâtii! făcu boierul Fotache, mânios. După isprava lui Mihu Inimă de Leu, cu cei doisprezece oameni pe care i-am trimis pe capul lui în Baltă, nu prea îmi vine să cred că voi mai găsi în ținutul acesta vreun om care să se încumete la săvârșirea răpirii, chiar dacă aș oferi un premiu înc-odată atât de mare. Pe urmă, acei care și-ar lua însărcinarea să ducă planul nostru la îndeplinire ar trebui să fie oameni de mâna întâi, deștepți, vicleni, trecuți prin ciur și dârmon, căci dacă trimitem oameni așa, luați la întâmplare, nici nu vor izbuti să pătrundă în mănăstire sau chiar dacă pătrund, cine știe prin ce neîndemânare se trădează și atunci se alege praful de tot planul nostru. În al treilea rând, vreau să mă folosesc în scopul acesta de oameni cu totul străini, care să nu mă cunoască pe mine, pentru ca în cazul când ar fi prinși, să nu mă poată arăta pe mine ca acela care i-a plătit pentru a o răpi pe călugăriță.

— În privința asta ai mare dreptate, boier Panait! zise argatul.

— Atunci arată-mi că ești deștept, mă Timoftei! Ia gândește-te tu puțin și vezi, de cine ne-am putea noi folosi pentru a scoate castanele din foc?

Timoftei își mai turnă un pahar de vin și după ce-l goli până în fund, își încreți fruntea tare, vrând să dovedească prin aceasta că se gândește serios la ceea ce i-a spus stăpânul său.

— Ei, Timoftei, ce s-aude? îl întrebă boierul Fotache, nerăbdător.

— Am găsit! strigă Timoftei, cu ochi strălucitori de bucurie.

— Să auzim!

— Țiganii! zise argatul.

— Ce ai spus?

— Țiganii, boier Panait! Cu ei trebuie s-o răpim pe Mioara Comăneanu. Țiganii sunt vicleni, îndrăzneți, pentru bani sunt în stare să facă orice și nu-mi vine să cred că l-ar cunoaște pe boierul Panait Fotache.

— Ai înnebunit, Timoftei? Țiganii vrei să nu mă cunoască pe mine?

Timoftei începu să râdă.

— Păi nu țiganii noștri, boier Panait! Țiganii străini, cei vagabonzi, care umblă cu șatra din țară în țară.

— Așa parcă ar mai merge! zise boierul Panait Fotache și rămase pe gânduri, în vreme ce ochii lui începeau să se învioreze tot mai mult, ceea ce însemna că propunerea lui Timoftei îi era pe plac.

— Dar oare unde găsim noi țigani de aceștia vagabonzi, pe care să-i putem întrebuința pentru scopul nostru? întrebă Panait Fotache. După cât știu eu, pe aici prin apropiere nu prea se mai găsesc țigani lăieți, căci eu însumi am pus de i-a izgonit de prin împrejurimi.

— Tocmai asta este partea cea bună a lucrului că nu sunt prin apropiere și că deci nu-l pot cunoaște pe boierul Panait Fotache. Îi aducem aici, ne facem treaba cu ei, pe urmă n-au decât să se înapoieze iarăși acolo unde îi așteaptă șatrele lor.

— Dar nu cumva îți închipui că acum mă voi așeza să caut zile și săptămâni întregi, până când voi găsi țiganii lăieți de care am nevoie, pentru ducerea la îndeplinire a planului meu!

— Partea asta las-o pe mine, boier Panait! răspunse Timoftei, cu ton familiar. Dincolo de Brăila, pe Bărăgan, sunt țigani destui și voi găsi nu unul, ci o sută de

vagabonzi, care să vrea să meargă cu noi în această mică excursiune!

— Bine! La urma urmelor, nu pierdem nimic, dacă încercăm - zise boierul Panait Fotache. Dă ordin să se pună caii la o căruță țărănească, pregătește-mi mie niște straie țărănești și îmbracă-te și tu, tot țărănește. Mai poruncește jos la bucătărie, să ne pregătească niște merinde pentru drum. Peste o jumătate de ceas plecăm.

*

*   *

Peste o jumătate de ceas, o căruță țărănească înainta pe drumul Brăilei. În căruță ședeau doi bărbați, îmbrăcați țărănește.

Spre seară căruța aceasta ajunse la Brăila, dar nu opri, ci mână mai departe, luând-o de-a dreptul spre Bărăgan.

Și căruța merse înainte toată noaptea și a doua zi până spre înserat, când ajunse într-un ținut mocirlos, așezat pe marginea Dunării.

În fiecare an Dunărea inunda ținutul acesta și de aceea, cu toate că era partea aceea a Bărăganului care cădea spre Dunăre, totuși nu era cultivat. Nu creștea nimic în regiunea aceasta, decât papură, stuf și câteva plante de apă, nefolositoare însă.

În schimb erau mii și milioane de broaște. Din această pricină, berzele din ținuturi îndepărtate își dădeau întâlnire aici.

Din cauza mulțimii de berze, care populau regiunea, poporul o poreclise „Mlaștina Berzelor”.

Mlaștina Berzelor era, într-adevăr, o mlaștină fără de sfârșit, în mijlocul căreia doar se întindea o bucată de pământ uscat, de vreo câteva pogoane.

La insula aceasta, așezată în mijlocul unui adevărat ocean de noroi, ducea un drum lat doar de vreo doi metri și pe drumul acesta, foarte rar se rătăcea câte cineva.

Timoftei Bălan, care mai fusese prin partea locului, era printre puținii care știau de insula din mijlocul Mlaștinii Berzelor.

Cum străbătuseră tot Bărăganul fără să dea de țigani, spre nemărginita mânie a boierului Panait Fotache care înjura ca cel din urmă surugiu din pricina arșiței și a lipsei de apă, Timoftei își puse ultima nădejde în Mlaștina Berzelor.

Pe vremuri, după ce tatăl său se răscumpărase din iobăgie, Timoftei plecase cu el spre ținutul acesta pentru a face gospodărie pe cont propriu. După un an însă, tatăl său murise și atunci Timoftei se întoarse la Galați unde intră în slujba lui Panait Fotache.

De pe vremea aceea știa Timoftei că țiganii nomazi, după ce erau alungați din toate satele și orașele, aveau obiceiul să se așeze vreme mai îndelungată în insula, sau mai bine zis, peninsula din Mlaștina Berzelor, căci acolo nimeni nu se mai sinchisea de ei. De aceea, el nădăjduia și acum să găsească acolo vreo ceată de lăieți cu care apoi să pună în aplicare planul stăpânului său.

Timoftei nici nu se înșelă în această așteptare a sa.

De-abia coti căruța pe drumul îngust ce ducea la insulă că și săriră în fața cailor doi țigani zdrențăroși, cu părul uns, cu hainele de pe ei mai unsuroase decât o cămașă de cioban de la stână.

Când băgară de seamă că țăranii au și arme cu ei, se mai îmblânziră puțin, cu toate acestea tot mai erau destul de provocatori și-i întrebă, obraznici, că ce caută pe acolo și unde vor să meargă?

— Duceți-ne la bulibașa! strigă Timoftei și pentru ca vorbele sale să aibă și mai mare căutare, luă pușca și trase una zdravănă cu patul ei în umărul țiganului care era mai aproape de el.

Din aceasta țiganii își dădură seama că pe oaspeții aceștia nu-i puteai lua prea repede și de aceea își

schimbară purtarea îndată, arătându-se mult mai umili și fiind gata de a-i duce în fața bulibașei.

Bulibașa era un om bătrân, gârbovit, cu barba albă și la sosirea celor doi falși țărani, tocmai își bătea una din numeroasele lui neveste, care părea să fie cea mai neascultătoare, cu toate că era cea mai bătrână, după cât se părea, chiar mai bătrână și decât bulibașa însuși.

— Bună ziua, bulibașă! îi zise Timoftei. Am venit la tine ca prieteni și prieteni vrem să și rămânem.

Bulibașa se uită cam neîncrezător la cei doi străini. Mintea lui nu putea să-și închipuie ce vânt îi aducea pe cei doi țărani în necunoscuta Mlaștină a Berzelor. Socotind după praful de pe călători și cai, aceștia trebuiau să vină tare de departe. Pe urmă, chiar și forma căruței și oboseala animalelor dovedeau că străinii nu erau oameni de prin partea locului. Apoi, ceata aceasta de țigani se așezase în Mlaștina Berzelor de vreo doi ani, așa că tot colindând prin împrejurimi pentru repararea tingirilor și a căldărilor, bulibașa avuse prilejul să cunoască aproape pe toți gospodarii ținutului.

Timoftei observase că neîncrederea bulibașei în loc să scadă, creștea mereu și de aceea trecu de-a dreptul la scopul venirii sale acolo.

— Ascultă, bulibașă, vrei să câștigi un pumn de aur?

— Auzi colo întrebare? făcu bulibașa. Dacă-i vorba de a câștiga parale pe o cale cinstită, atunci sunt omul vostru. Se pune însă întrebarea, despre ce este vorba?

— Despre nimic rău! zise Timoftei. Dar și din partea mea se pune întrebarea: ai tu vreo trei-patru oameni isteți, deștepți și destul de îndrăzneți pentru a se măsura chiar și cu Necuratul, dacă ar fi nevoie? Mă înțelegi tu, bulibașă, oameni care să nu se sperie de propria lor umbră.

— Cum să nu am! răspunse bulibașa mândru.

— Am vrea să-i vedem și pe aceia!

— Bine, bine, îi vei vedea - răspunse voievodul țiganilor - mai înainte însă, aș vrea să știu, la ce vrei să te folosești de oamenii mei?

— Bine! zise Timoftei, argatul lui Panait Fotache. Află deci că fiecare din oamenii tăi poate câștiga câte cinci galbeni, iar tu însuți, zece, dacă vă îndepliniți cum trebuie însărcinarea pe care vrem să v-o dăm.

— Bine, bine, banii sunt bani, aș vrea însă să știu despre ce este vorba?

— Nu întreba cine suntem și nici de unde venim. Asta să nu te intereseze! Însărcinarea pe care vrem să ți-o dăm este, ca oamenii tăi să se strecoare într-un chip oarecare în Schitul Sfintei Treimi de lângă Galați, de unde să ia o anumită călugăriță și s-o ducă acolo unde îi vom spune noi. Trebuie să știți însă că, nici ei și nici altei călugărițe nu trebuie să i se întâmple nicio neplăcere, dar chiar niciuna. Pe de altă parte, chestiunea și mai însemnată este ca, atunci când veți ieși din mănăstire împreună cu femeia de care ți-am vorbit, nimeni să nu vă vadă. Dacă totuși, s-ar întâmpla ca cineva să vă iasă în cale, atunci oamenii tăi nu trebuie să șovăie nicio singură clipă să-l trimeată pe lumea cealaltă, deoarece băgați bine în cap ceea ce-ți spun, niciun suflet de om nu trebuie să știe cine au fost aceia care au furat-o pe călugăriță din mănăstire. Mai puțin trebuie să afle cineva, *unde* a fost dusă călugărița.

Bulibașa rămase puțin pe gânduri, apoi îi spuse ceva, țigănește, soției sale, pe care tocmai o bătuse când veniseră străinii. Femeia dispăru atunci, cu o vioiciune neînțeleasă pentru vârsta ei și peste câteva minute se înapoie cu patru țigani vânjoși și fioroși la vedere.

— Ei, care-i răspunsul? întrebă Timoftei, văzând că bulibașa nu spuse nimic la propunerea lui.

— Aceștia ar fi flăcăii, de care ați avea nevoie! zise atunci bulibașa. Stai puțin, să le spun și lor despre ce este vorba.

După aceea bulibașa se întoarse spre cei patru supuși ai săi și începu să le vorbească în limba țigănească.

Țiganii ascultară liniștiți spusele voievodului lor, din când în când mai întreba doar câte unul din ei câte ceva. Se vedea însă lămurit că întrebările acestea se refereau la amănunte despre isprava pe care trebuiau s-o săvârșească. Când în cele din urmă țiganii fură lămuriți pe deplin și bulibașa le dădu toate instrucțiunile, voievodul se întoarse spre cei din căruță și zise:

— Noi nu ne-am da înlături de la isprava despre care ne-ai vorbit, numai că, în privința prețului nu prea suntem de aceeași părere.

— Cât vreți? întrebă Timoftei.

— Câte zece galbeni de căciulă și câte un armăsar de trei ani!

Timoftei se uită întrebător la tovarășul său de drum, care nu rostise niciun cuvânt până atunci. Nici acum însă nu răspunse cu graiul, ci printr-o singură clipire a ochilor săi, clipire care însemna că se învoiește.

— Bine, fie! îi răspunse atunci Timoftei, bulibașei. Veți primi fiecare ceea ce ați cerut, iar tu, bulibașă, dacă oamenii tăi își vor îndeplini însărcinarea cum se cade, tu vei primi înc-odată pe atâta.

— Las’ pe noi! Las’ pe noi! strigară atunci țiganii, bucuroși că izbutiseră să mai stoarcă ceva.

— Și cum aveți voi de gând să faceți treaba aceasta?

— Nu te îngriji matale - răspunse unul din cei patru țigani - căci știm noi ce avem de făcut!

— Mai înainte de toate - zise atunci bulibașa - vom face rost de ceva căldări și tingiri vechi, de care se găsesc îndeajuns în tabăra noastră și pe urmă, eu voi cere intrare în mănăstire pentru a drege tingirile și căldările găurite. Nu se poate ca într-o mănăstire să nu se găsească întotdeauna ceva tingiri de dres. Asta știm noi, căci doar din spoitul tingirilor trăim, când nu ne pică vreo afacere mai de seamă. După ce voi fi pătruns astfel în mănăstire,

voi drege atâta la tingiri până când văd cum stau lucrurile și până când dau cu ochii de călugărița pe care trebuie s-o răpim.

— Planul nu este tocmai rău! zise Timoftei și se uită întrebător la tovarășul său care ședea tăcut pe jilțul căruței.

Boierul Panait Fotache dădu din cap, făcându-l pe Timoftei să înțeleagă cum că planul îi plăcea și lui.

— Uite aici vă dau la toți câte doi galbeni, ca arvună! zise Timoftei. Restul îl veți primi îndată ce fata va fi în loc sigur, afară de zidurile mănăstirii.

Țiganii luară galbenii, mulțumiți și după ce-i mușcară pe rând, pe toți, pentru a se încredința că sunt bani adevărați, îi aruncară, care în sân, care prin vreun buzunar tainic, care în poala cămășii zdrențuite.

După aceea Timoftei le explică țiganilor cum și unde era așezat Schitul Sfintei Treimi și le dădu amănunte foarte complete și asupra Mioarei Comăneanu, spunându-le chiar și unde și când avea fata obiceiul să stea singură.

După aceea mai stabiliră că cei patru țigani vor porni la drum numai a doua zi, pe când bulibașa va pleca cu Timoftei și tovarășul lor cu căruța cu care urmau să-l ducă până în marginea Galaților. Mai hotărâră ca răpirea călugăriței să aibă loc a treia zi, pe înserat.

După ce stabiliră toate amănuntele, până în cele mai mici, precum și locul și timpul când aveau să se întâlnească țiganii cu voievodul lor, bulibașa îi mai dădu una nevestei sale, drept duios rămas bun, pe urmă apoi sări pe capră, lângă Timoftei.

Boierul Panait Fotache nu rostise niciun singur cuvânt, ba își trăsese chiar și pălăria, adânc peste ochi, așa că țiganii nu putuseră să vadă aproape nimic din înfățișarea sa.

Când bulibașa dădu să se urce în căruță, Panait Fotache se așeză pe jilțul dinapoi, deoarece socoti că nu era tocmai cuminte să meargă o zi și o noapte cu un țigan lăieț în

spatele său. Țiganii aceștia, de orice nație ar fi ei, mânuiesc cuțitul cu multă dibăcie și știu grozav de bine unde să-l împlânte în spate, pentru a ajunge la inimă. De aceea, socoti că era mai practic să șadă el în fund și să-l aibă pe țigan în bătaia puștii și a pistoalelor sale.

După ce bulibașa se așeză pe capră, Timotei dădu bice cailor și porni în goană spre drumul de țară prost și plin de gropi care mărginea Mlaștina Berzelor.

Când ajunseră însă pe drumul acesta, se înnoptase de-a binelea.

Oricât de rău ar fi fost însă drumul de țară, tot era mai bun decât câmpul și potecile abia bătătorite pe care mâna argatul caii.

Și până în marginea Galaților, Timoftei conduse căruța tot pe asemenea căi lăturalnice, unde nu se putea întâlni cu nimeni care să recunoască în țăranul din fundul căruței pe boierul Panait Fotache.

Își închipuie oricine că praful s-ar fi ales de tot planul lui Panait Fotache dacă-l vedea cineva în straie țărănești, mergând în aceeași căruță cu un țigan lăieț. După dispariția novicei Agapia din mănăstire, legătura ar fi fost făcută îndată și toată afacerea cu răpirea călugăritei ar fi ieșit la iveală.

A doua zi după amiază apoi, când în zare se iviră turnurile bisericilor din Galați, Timoftei îi mai explică odată lămurit bulibașei pe unde s-o ia pentru a ajunge cât mai iute și fără a fi văzut de prea multă lume la Schitul Sfintei Treimi.

Bulibașa își agăță atunci de gât căldarea cu care pornise de acasă, luă în mână o tingire și porni apoi pe drumul pe care-i spusese Timoftei că va ajunge la mănăstirea căutată. După ce se despărțiră de țigan, Timoftei dădu bice cailor și luând-o tot pe drumuri lăturalnice, în curând intră cu căruța și stăpânul său pe poarta conacului.

Bulibașa țiganilor din Mlaștina Berzelor nu se înșelase socotind că dacă va bate la poarta mănăstirii, ca dregător

de tingiri și cazane, poarta aceasta i se va deschide. În schit zăceau într-adevăr mai multe tingiri și cazane care așteptau să li se repare stricăciunile, așa că atunci când călugărița-portar îi vesti Stareței că la poartă se găsește un țigan tingiriu, Maica Stareță porunci îndată ca țiganul să fie lăsat să intre.

De unde putea biata stareță să cunoască scopurile necurate ale aceluia pe care-l lăsase să pătrundă în curtea sfântului lăcaș?

Bătrânul bulibașă adună toate tingirile și toate cazanele din mănăstire, începând cu cazanele de rufe și sfârșind cu tingirile de dulceață și le cercetă pe toate spre a vedea dacă n-au vreo gaură de astupat sau dacă nu trebuiesc spoite.

Și bulibașa își îndeplini meseria cu atâta râvnă și conștiinciozitate încât nici nu-și sfârși lucrul până pe înserate, când, după regulamentul schitului, orice străin era obligat să părăsească mănăstirea. De aceea, a doua zi de dimineață, după primul sunet de clopot, el se înapoie la mănăstire, pentru a-și termina lucrul.

Între timp însă bulibașa se și întâlnise cu oamenii săi în păduricea de lângă mănăstire.

Acum însă bulibașa își pregăti planul de război după propriile sale cunoștințe. Bulibașa mai stabili odată totul cu cei patru oameni ai săi, apoi se trântiră să se odihnească.

A doua zi de dimineață, a treia de la plecarea bulibașei din Mlaștina Berzelor - când voievodul lor se înapoie la mănăstire, cei patru țigani se ascunseră în desișul păduricii și rămaseră acolo până când se înseră.

Numai când auziră dăngănitul clopotului de seară de la schit, numai atunci ieșiră la iveală și se furișară cu multă băgare de seamă până la zidul mănăstirii unde traseră și căruța cu doi cai, pe care o aduseseră cu ei. Doi din țigani rămaseră la poalele zidului. Unul din ei ținea caii de căpestre, iar al doilea se uita în dreapta și în stânga spre a vedea dacă nu se zărește cineva prin împrejurimi. Ceilalți doi însă, se cățărară cu iscusința unor pisici pe zidul înalt de trei metri care înconjura mănăstirea. Ajungând de partea cealaltă în grădină, se furișară până sub un plop înalt și se ascunseră în umbra lui, pândind de acolo la aleile care șerpuiau prin grădină.

În curând apoi auziră un fluierat ca de mierlă, la care ei răspunseră prin același semnal.

După o așteptare de câteva clipe, bulibașa apăru pe marginea drumului ce ducea în curte. După cât se părea,

bătrânul bulibașă se încovoia sub greutatea unei mari căldări de aramă. Peste câteva minute, în capătul dinspre grădină al drumului se ivi trupul ca tras prin inel al novicei Agapia.

Novicea Agapia șezuse și acum pe locul ei preferat și citea Viața Sfinților Martiri. Tocmai sfârșise de citit și se îndrepta spre bisericuța schitului spre a-și face rugăciunea de seară, când se întâlni pe drum cu țiganul care gemea sub greutatea căldării.

La câțiva pași de Agapia, bulibașa se clătină și căzu la pământ, doborât după cât se părea de greutatea căldării.

Novicea Agapia alergă îndată spre el pentru a-l ajuta să se ridice. Ea se aplecă chiar deasupra bătrânului, care părea că suferă grozav din pricina căzăturii și voi să-l ajute.

În aceeași clipă însă, văzu deodată negru înaintea ochilor și simți cum șase mâini o ridică în aer și o duc în goană spre un punct de așezarea căruia nu-și putea da seama. Toate acestea se petrecură cu atâta repezeală și atât de neașteptat încât uită chiar și să strige după ajutor.

Lucrurile se întâmplaseră în chipul următor: Când novicea Agapia se aplecase peste bulibașa pentru a-i da o mână de ajutor să se ridice, cei doi țigani săriră ca niște iepuri din dosul plopului și din câteva salturi ajungând lângă Mioara îi aruncară un sac în cap.

La început, Agapia nici nu-și dădu seama ce se petrecea cu ea. Negreala pe care o văzu înaintea ochilor crezu că este numai rezultatul unui rău care o cuprinsese deodată și aștepta ca răul să treacă și întunericul să se împrăștie. În clipa însă în care țiganii o ridicaseră în aer și începură să fugă cu ea, Agapia lovi cu mâinile, cu picioarele, se zvârcoli cât putu, doar doar va izbuti să scape din strânsoarea lor.

Țiganii însă, nici nu băgară în seamă loviturile novicei, ci se trudiră din răsputeri să ajungă cât mai iute la zidul mănăstirii dincolo de care voiau să se vadă odată.

Țiganii ajunseră aproape lângă zid când Mioara izbuti să-și scoată capul din sac și atunci strigă după ajutor.

Atunci țiganii îi vârâră în gură un căluș făcut la iuțeală dintr-o bucată de cârpă murdară, ruptă din veșmintele lor și biata Mioara aproape că nici să răsufle nu mai putea. După aceea cei trei țigani se uitară cercetători în jurul lor pre a vedea dacă nu cumva auzise cineva strigătul de ajutor al fetei.

Când văzură că nimeni nu se mișca prin grădină se liniștiră și-și văzură de drum.

În grădină nu văzuse nimeni răpirea Mioarei Comăneanu. Din păduricea de lângă schit însă, cineva, care era ascuns acolo auzi strigătul de ajutor se venea din grădina mănăstirii,

Nici chiar țiganii care stăteau de veghe în afara zidurilor nu băgaseră de seamă trupul acela femeiesc care stătea pitit în dosul unui tufiș din marginea păduricii. Femeia aceasta urmărea cu mult interes fiecare mișcare a țiganilor care așteptau la poalele zidurilor.

Martorul răpirii Mioarei Comăneanu era Smaranda, fata morarului de la moara de pe malul Dunării.

Smaranda aflase că Mioara Comăneanu înviase din starea de moarte aparentă în care o cufundase ea, cu ajutorul băuturii fermecate pe care i-o dăduse vrăjitoarea din Baltă pentru a câștiga dragostea lui Mihu Inimă de Leu, băutură, a cărei a doua jumătate era o puternică otravă și nu avea efectul dorit - filtru de dragoste - decât numai dacă era dat după ce mai înainte cel ales băuse prima jumătate a farmecului. Din povestirea lui Mihu Inimă de Leu, Smaranda mai aflase și că, părăsind coliba vrăjitoarei, unde după lungi luni de suferință se însănătoșise, Mioara pornise spre moara de pe malul Dunării unde îi credea pe haiduci, neștiind că Mihu Inimă de Leu își schimbase ascunzătoarea.

În clipa în care Smaranda prinse de veste că rivala ei era iarăși printre vii, jură că nu se va liniști până atunci până când nu va scăpa de ea, odată pentru totdeauna.

Pentru a ajunge la dragostea căpeteniei haiducilor, fata morarului, socotea că nicio jertfă nu era prea mare și de aceea hotărî să o suprime din viață pe iubita căpitanului.

Tocmai de aceea hotărî să caute cu orice preț să dea peste refugiul Mioarei.

Făcându-și fel de fel de socoteli asupra locului unde s-ar fi putut refugia iubita căpitanului, Smaranda găsi că cel mai bun refugiu pentru o fată singură, lipsită de orice scut, nu poate fi decât mănăstirea. Împrejurarea că Mioara mai fusese odată în Schitul Sfintei Treimi o făcu să bănuiască cum că și de data aceasta tot acolo se va fi dus. Pentru a se încredința dacă bănuiala ei era întemeiată sau nu, Smaranda se furișă, fără știrea nimănui, până la mănăstire.

Tocmai voia să se cațere pe zid pentru a pătrunde în mănăstire, când băgă de seamă că ceva mai în sus se oprise o căruță cu patru țigani, din care doi săriră zidul iar ceilalți doi rămaseră lângă căruță.

În urma acestei întâmplări, Smaranda renunță deocamdată de a mai trece zidul, temându-se să nu fie văzută de țigani și hotărî să aștepte. De aceea se târî până în dosul unui tufiș de la marginea pădurii pe unde de altfel trecea și drumul și se ascunse acolo, rămânând în așteptare.

De acolo auzi ea apoi strigătul de ajutor al Mioarei Comăneanu.

Nu mult timp după aceea văzu apoi că cei doi țigani, care pătrunseseră în mănăstire se iviră din nou pe zid și că apoi predară tovarășilor lor de lângă căruță trupul unei femei. Pe urmă, săriră în drum și țiganii care fuseseră în grădină.

În clipa aceea femeia răpită se întoarse cu fața spre Smaranda, așa că fata morarului îi văzu chipul și

nemaiputându-și stăpâni uimirea, scoase un țipăt de mirare:

— Mioara!

Mai mult n-apucă Smaranda să spună căci unul din țigani se repezi la ea și o întinse la pământ.

În clipa următoare apoi, fără a mai spune vreun singur cuvânt, țiganul își înfipse cuțitul în inima Smarandei.

Smaranda țipă sfâșietor. Din rana adâncă sângele curgea șiroaie. Țiganul, fără a se mai trudi de a-și scoate cuțitul din pieptul fetei, fugi după tovarășii săi.

Între timp ceilalți săriseră în căruță și-și așteptau tovarășul cu nerăbdare. Când și acesta ajunse acolo, dădură bice cailor și dispărură în întunericul înserării.

Smaranda zăcea nemișcată în șanțul ce mărginea drumul care trecea între pădure și zidul mănăstirii. În clipa în care țiganul își vârâse cuțitul în pieptul ei, Smaranda își pierduse cunoștința și când își reveni în fire, în jurul său se lăsase noaptea. Fata morarului se simțea foarte slăbită și oricât ar fi vrut ea să-și ridice mâna măcar, puterile n-o ajutară. Atunci își dădu seama că i se apropie sfârșitul, simți că puterile o părăsesc din ce în ce. Fiecare zvâcnire a inimii sale rănite o făcea să simtă fierul rece al cuțitului țiganului. Știa că moartea nu mai putea fi departe. Și simțind că va trebui să moară, o nemărginită deznădejde puse stăpânire pe sufletul său.

Și în aceste clipe supreme, ea își aminti de tot ceea ce o învățase preotul satului pe când era copilă, de iad și de pedepsele la care sunt supuși păcătoșii în lumea de apoi. Își zise atunci că cuțitul țiganului putea să fie foarte bine pedeapsa lui Dumnezeu, mai ales că ea însăși era acolo spre a încerca să stingă pentru a treia oară o viață omenească.

Singurătatea de moarte care o înconjura și apropierea clipei sale din urmă pe acest pământ, o făcură să se coboare înlăuntrul sufletului său și să se căiască de tot ceea ce făcuse.

Se ruga Tatălui Ceresc să arunce asupra ei măcar o fărâmă din mila Sa și să-i îngăduie să nu moară singură, în pustietatea nopții. Îl implora pe Dumnezeu să-i trimită pe cineva care să-i închidă ochii, creștinește. Și dacă se ruga cu atâta căldură ca Cerul să-i trimită pe cineva, o făcea și cu gândul că, vroia să treacă în lumea cealaltă ușurată măcar în parte de păcatele care o apăsau cu greutatea unei stânci. Și sufletul acesta îngreunat de păcate nu și-l putea ușura decât numai dacă se spovedea cuiva, numai dacă ar fi avut pe cineva acolo, lângă căpătâiul ei, cui să-i spună ce greșeli săvârșise în viața pământească.

După cât se părea, Cerul auzise ruga nefericitei fete, deoarece, după cât mai erau simțurile ei slăbite în stare să perceapă, Smarandei i se păru că aude tropotul unui cal care trecea tocmai pe drumul de lângă mănăstire.

Tropotul calului se auzea tot mai tare, tot mai aproape și nocturnul călăreț, care, după cât se părea era tare zorit, era gata să treacă prin dreptul locului unde zăcea Smaranda în șanț când calul se opri deodată și începu să-și ciulească urechile.

Călărețul părea cufundat în gânduri căci nu observă îndată că bravul său animal se oprise. Când își dădu seama însă, ridică brusc capul și privi mirat în jurul său.

— Ce este, Murgule? Ce ai pățit? mormăi călărețul și tocmai voia să-și înfigă pintenii în coastele calului spre a-l îndemna să alerge mai departe când auzul îi fu izbit de un geamăt slab.

Călărețul nu stătu o clipă la gânduri să coboare de pe cal și pornind în direcția de unde venea geamătul acela surd, în curând dădu peste Smaranda.

Zărind lacul de sânge în care zăcea fata, călărețul scoase un strigăt de spaimă, apoi, aplecându-se trase din pieptul nenorocitei cuțitul care tot mai era acolo unde îl împlântase țiganul.

— Smarando, pentru numele lui Dumnezeu, dar ce s-a întâmplat cu tine? întrebă nocturnul călăreț, zărind chipul ca de ceară al fetei care zăcea nemișcat în șanț.

— Mă recunoști, Smarando? urmă călărețul. Eu sunt, Dan Dragomir.

— Da! răspunse fata, mai slab decât în șoaptă. Vino mai aproape… simt că puterile mă părăsesc.

— Dar ce s-a întâmplat cu line? întrebă Dan Dragomir, care nu putea să priceapă, ce căuta acolo fata morarului și mai ales cine și cu ce scop o rănise atât de grav?

— Nimic, Dane… Lasă… Pe mine nu mă mai doare nimic!

— Dar Smarando nu te lăsa așa, nu descuraja căci rana ta nici nu este tocmai atât de primejdioasă! Am avut eu parte în viață de înjunghieri mai păcătoase și vezi bine că nu mi-am dat ochii peste cap. Pe urmă, acum că sunt lângă tine…

— În zadar, Dane! îl întrerupse fata morarului. Puterile mă părăsesc… sfârșitul se apropie…

Smarandei îi veni rău deodată și timp de câteva minute horcăi îngrozitor. După aceea însă își adună cele din urmă puteri și-și continuă ce avea de spus cu glasul și mai slăbit încă decât înainte:

— Mai înainte de toate, te rog Dane, spune-i căpitanului că din cea dintâi clipă când l-am văzut toate gândurile, toate zvâcnirile inimii mele n-au fost decât ale lui. Spune-i căpitanului că tot ceea ce am făcut, am făcut numai pentru a-l câștiga pe el, pentru a-i câștiga dragostea lui. Spune-i căpitanului - urmă Smaranda cu vocea atât de slabă că de-abia putea fi înțeleasă - că, pentru a-mi asigura dragostea lui nu m-am dat în lături de la folosirea niciunui mijloc. Spune-i lui Mihu Inimă de Leu că atunci când am prins de veste că inima lui era dată, o mânie și o ură nemărginită îmi năpădi sufletul și această ură se revărsă toată asupra Mioarei Comăneanu. Acum pot mărturisi că atunci când căpitanul m-a însărcinat s-o scap pe aleasa inimii sale din mijlocul călugărițelor Schitului Sfintei Treimi nu mi-am

îndeplinit însărcinarea, așa după cum îmi fusese dată, ci dimpotrivă, tocmai eu am fost aceea care ademenind-o pe Mioara Comăneanu în catacombele mănăstirii, am atras-o în cursă spre a o face să cadă în pârâul subpământean care curge prin pivnițele schitului.

Dan Dragomir se îngrozi la auzul acestei dezvăluiri și vru să spună ceva, dar Smaranda îl împiedică, urmând:

— Când Mioara a scăpat de la moartea sigură, numai mulțumită voinței lui Dumnezeu, care o ocrotea și căpitanul a scăpat-o din ghearele țiganilor lăieți, atunci eu am fost aceea care într-o noapte înăbușitoare de vară, am amestecat în apa Mioarei otrava pe care o primisem de la vrăjitoarea din Baltă. Nu m-am simțit fericită decât numai atunci când mi-am văzut rivala zăcând moartă în sicriul de sticlă din Racla Bălții.

Dar fericirea mea n-a fost de lungă durată. Nu mi-a fost îndeajuns că nici în chipul acesta nu izbutisem să întorc inima căpitanului spre mine, dar într-o bună zi, întorcându-mă dintr-o hoinăreală prin Baltă a trebuit să mai aud și că Mioara Comăneanu, rivala de care credeam că scăpaseră pentru totdeauna, trăiește, deoarece ați găsit gol sicriul de sticlă de pe Raclă.

Smaranda tăcu o clipă, adună noi puteri, apoi continuă:

— Atunci ura puse din nou stăpânire pe inima mea. Nu mă puteam simți liniștită, atâta vreme cât rivala mea era în viață. Și atunci mi-am zis că dacă Mioara n-a dat de urma iubitului său la moară, atunci fără îndoială că ea se va fi înapoiat la mănăstire, unde se refugiase și întâia oară, când a crezut că Mihu Inimă de Leu nu mai este printre cei vii. De aceea am venit aici, la mănăstire, pentru a mă încredința dacă bănuielile mele sunt întemeiate sau nu. În cazul când presimțirea nu m-ar fi înșelat și aș fi dat aici peste Mioara Comăneanu eram hotărâtă să sfârșesc îndată cu ea, deoarece eram încredințată că dacă Mihu prindea de veste că iubita sa se găsea înlăuntrul zidurilor sfântului lăcaș, s-ar fi făcut luntre și punte și tot ar fi găsit vreun

mijloc oarecare pentru a o scoate de la mănăstire și atunci eu trebuia să renunț pentru totdeauna la inima lui. Nici nu eram încă bine hotărâtă asupra celor ce aveam de făcut, când deodată, am auzit un strigăt de ajutor care venea din partea cealaltă a zidului. În curând apoi, din dosul tufișului unde ședeam pitită, am văzut cum doi țigani scot din grădina schitului o femeie cu care săriră zidul înalt. Când am zărit însă chipul acestei femei, uimirea mea fu atât de mare, încât nu-mi putui stăpâni un țipăt de mirare. Femeia din mâinile țiganilor era Mioara Comăneanu.

— Cum? strigă Dan Dragomir atunci, pe Mioara Comăneanu au răpit-o țiganii?

— Da, răspunse horcăind Smaranda, la a cărei gură se ivi o spumă plină de sânge. Mioara a fost aceea pe care au răpit-o țiganii. Dar strigătul de uimire prin care mi-am trădat ascunzătoarea m-a costat viața. Unul din țigani m-a rănit de moarte cu pumnalul său…

— Și încotro au luat-o țiganii? întrebă Dan Dragomir cu înfrigurare.

— Spre miază-zi… spre Brăila, răspunse Smaranda. Spune-i căpitanului să mă ierte pentru tot răul pe care i l-am făcut, iar Mioarei, să mă ierte și ea pentru păcatele pe care le-am săvârșit împotriva ei. Simt că în curând Mioara se va întâlni cu căpitanul și vor trăi fericiți împreună. Spune-le că-i rog să-mi ierte păcatele săvârșite împotriva lor, căci simt că fără iertarea lor nu voi avea odihnă în mormânt.

— Liniștește-te, Smarando! Îi voi spune căpitanului tot ceea ce mi-ai spus tu mie.

— Iar tu, Dane, fii fericit și nu uita să mai spui din când în când câte o scurtă rugăciune pentru odihna păcătosului meu suflet. Rămâi cu bine, Dane… Dumnezeu să te binecuvânteze…

Mai horcăi odată, de două ori, pe urmă sufletul Smarandei de pe malul Dunării se despărți de trup printr-un suspin adânc, sfâșietor.

Dan Dragomir închise ochii moartei, apoi, după ce rosti un Tatăl Nostru la căpătâiul trupului neînsufleţit al Smarandei, se aruncă din nou pe cal şi porni ca vântul spre miază zi, spre partea unde dispăruseră ţiganii, care o furaseră pe Mioara Comăneanu.

*

*   *

Pornind cu Mioara Comăneanu de sub zidul Schitului Sfintei Treimi, ţiganii o luară pe un drum părăsit de ţară pe care merseră ca vreun sfert de ceas.

După aceea, ajunseră la una din acele pădurici de sălcii, care sunt atât de dese în ţinutul Dunării de jos. Ţiganii intrară cu căruţa în mijlocul pădurii şi aici bulibaşa începu să se uite cercetător în stânga şi în dreapta ca şi când ar fi căutat un semn mai dinainte hotărât. În curând apoi bulibaşa şi găsi semnul căutat, căci le porunci oamenilor săi să oprească. Semnul căutat era o salcie bătrână, foarte

bătrână, care avea una din puternicele sale crăci, lovită de trăsnet.

Aici, la rădăcina acestei sălcii trăsnite se vorbiseră țiganii să se întâlnească cu aceia care-i tocmiseră pentru isprava din noaptea aceea.

Țiganii coborâră din căruță. Ei o luară pe sus pe Mioara și făcându-i în grabă un culcuș, din iarbă și crengi o așezară cu multă băgare de seamă pe acest pat improvizat.

Nu mult timp după aceea se auzi huruitul unei căruțe. Țiganul așezat ca paznic în marginea pădurii îi spuse bulibașei că aceia care se apropiau erau oamenii lor.

Într-adevăr, căruța sosi în curând în dreptul sălciei trăsnite și Timoftei sări cu înfrigurare de pe capră. Celălalt călător din căruță, rămase și de data aceasta mut ca un pește, cu pălăria trasă peste ochi, cu fața aproape complet ascunsă de borul pălăriei.

— S-a făcut? îl întrebă Timoftei pe bulibașă.

Drept orice răspuns, cel întrebat arătă spre Mioara Comăneanu, care zăcea întinsă la rădăcina copacului.

Atunci Timoftei se apropie de Mioara și se uită la ea cercetător.

— Ea este! îi zise el atunci bulibașei. A mers ușor treaba? Ați avut vreo neplăcere?

— Răpirea a mers destul de ușor, răspunse bulibașa. Dar tocmai când voiam să dăm bice cailor am găsit în șanțul de lângă drum o femeie, care, după cât se pare o cunoștea pe jupânița, deoarece, când a văzut-o, a strigat: Mioara!

— Nu cumva ați lăsat-o să fugă? întrebă Timoftei cu înfrigurare.

— Nu trebuie să-ți faci gânduri, deoarece noi ori facem ceea ce am făgăduit, ori nu ne băgăm. Cuțitul lunganului de colo a avut grijă ca femeia aceea să nu mai poată povesti nimănui, niciodată, ce a văzut la poalele zidului mănăstirii.

Cel care nu coborâse din căruță și care la auzul ultimelor cuvinte ale bulibașei se cam mișca nervos pe locul său acum răsuflă ușurat.

— Nu mai încape nicio îndoială că a murit? mai întrebă Timoftei argatul.

— Niciuna! răspunse bulibașa.

— Bine! zise atunci Timoftei. Nădăjduiesc că nici gura voastră nu va bate toba.

— În privința aceasta poți fi fără nicio teamă! îl liniști bulibașa.

— De altfel - urmă Timoftei - aceasta este nu numai spre binele nostru, ci mai ales, spre al vostru!

După aceea tăcutul călător din căruță îi dădu lui Timoftei o pungă cu bani. Argatul la rândul lui înmână punga bulibașei.

— Aici aveți prețul, cu care ne-am înțeles! zise el. Caii îi veți lua în primire pe drumul Brăilei, acolo unde șoseaua se împarte în două. Peste un ceas animalele vă vor aștepta la răscruce.

Cu aceste cuvinte o ridică pe Mioara ca pe un fulg și o așeză cu multă băgare de seamă în căruță. După aceea se urcă și el pe capră și luând hățurile în mână dădu bice cailor care porniră spre Galați.

De-abia părăsiră țiganii căruța care o ducea pe Mioara Comăneanu din păduricea de sălcii că Dan Dragomir sosi și el în pădurice.

Ochii lui pătrunzători observară îndată că țiganii poposiră la rădăcina sălciei trăsnite deoarece în jurul copacului iarba era mâncată de caii care păscuseră acolo. Din iarba și crengile adunate la rădăcina copacului el mai înțelese și scopul pentru care fuseseră îngrămădite acolo.

El rămase însă cam încurcat în fața celor două urme de căruță. Cum însă pe drumul acesta lăturalnic treceau foarte rar căruțele, nu-i fu greu să stabilească cum că una din căruțe, pesemne a țiganilor, își urmase drumul mai departe, pe când a doua se înapoiase de la rădăcina sălciei

trăsnite pe unde venise. Căutând să-și lămurească rostul pe care-l puteau avea cele două căruțe, voinicul își dădu iute seama că aceia care se găseau în cele două căruțe își dăduseră întâlnire la salcia trăsnită. Într-o căruță erau țiganii, dar în cea de a doua?

Fără îndoială că erau aceia pentru care o răpiseră țiganii pe Mioara din mănăstire și care veniseră să-și ia prada în primire.

Așadar, Mioara nu putea fi decât în căruța care venise numai până la salcia trăsnită și nu în aceea care pornise mai departe. În consecință, urma pe care trebuia să pornească era urma căruței care se înapoiase.

După ce cumpăni astfel lucrurile, Dan Dragomir se aruncă iarăși în șea și porni după căruța ce plecase spre Galați.

Cum calul lui era mult mai iute decât caii boierului Panait Fotache, voinicul auzi în curând huruitul căruței și peste câteva clipe chiar și zări căruța care înainta în goană pe șosea. Apropiindu-se mai mult, observă că pe capră ședeau doi bărbați. Mai văzu însă că în fundul căruței mai era încă ceva negru, ce nu putea fi deslușit din pricina întunerecului.

— Mioara! își zise haiducul și își încetini galopul calului pentru a nu fi observat de cei din căruță.

Dan Dragomir urmă căruța pas cu pas, de la o depărtare destul de mare însă pentru a nu fi văzut, până când ajunse la marginea Galaților.

Aici însă căruța nu intră pe strada principală, ci ocoli orașul și o luă pe drumuri lăturalnice. Dan Dragomir n-o slăbi din ochi, ci o urmă necontenit până aproape de conac.

Când văzu că intră pe poarta conacului, voinicul descălecă își legă calul de un pom și se furișă până aproape de tot de curtea conacului. De aici apoi văzu până și odaia în care fusese dusă Mioara Comăneanu.

După ce află toate acestea se înapoie la calul său, se aruncă în șea și cât putu de iute alergă până la acel punct al Dunării unde se găsea noua ascunzătoare a lui Leonte, paznicul cailor haiducilor. Aici lăsă nobilul animal în grija lui Leonte, luă o barcă și trecu în Baltă, unde se îndreptă spre ruinele castrului roman de la Iglița pentru a-i raporta lui Mihu Inimă de Leu despre ceea ce văzuse și aflase în noaptea aceea.

*
*   *

Din pricina frământărilor și a zbuciumului prin care trecuse, Mioara Comăneanu își pierduse cunoștința, încă atunci când țiganii o așezară în căruța care aștepta la poalele zidului mănăstirii.

Când o așezară țiganii sub salcia trăsnită, ea își revenise în simțiri pentru câteva clipe, dar încă mai înainte de sosirea boierului Panait Fotache își pierduse cunoștința din nou.

Tot timpul cât ținu drumul până la conac, ea nu-și mai reveni în fire de loc și nu se trezi din leșin nici chiar atunci când căruța se opri în curtea conacului lui Panait Fotache.

Ticălosul moșier și cu Timoftei, omul său de încredere, o ridicară pe Mioara din căruță, cu multă băgare de seamă și o duseră într-una din odăile conacului unde o așezară pe patul mai dinainte pregătit. De-abia atunci se îndură boierul Fotache să scoată din gura nefericitei fete murdarul căluș pe care i-l vârâseră în gură țiganii încă în grădina Schitului Sfintei Treimi.

Acum, după ce putea să respire iarăși mai ușor, Mioara se simți mai bine și în curând își recăpătă cunoștința.

La început i se păru că zace pe patul tare al colibei sale din mănăstire. Când se mai dezmetici însă puțin băgă de seamă că nimic din ceea ce se găsea în jurul său nu-i era cunoscut. Încetul cu încetul apoi își aduse aminte de tot

ceea ce se petrecuse cu ea în timpul din urmă. Atunci se puse însă în mintea ei o altă întrebare: Pentru cine și pentru ce o răpiseră țiganii?

În clipa însă în care își întoarse capul într-o parte zări chipul unui bărbat care o privea țintă de vreme îndelungată. Bărbatul acesta era boierul Panait Fotache, omul pe care Mioara Comăneanu îl ura mai mult decât orice în lumea aceasta.

— Slavă Domnului că ți-ai revenit în fire, Mioaro! exclamă moșierul. Începusem să-mi fac gânduri de teamă să nu-ți fi făcut rău prea brusca schimbare de aer.

Panait Fotache râdea vesel, iar Mioara Comăneanu, dându-și seama atunci că se găsea în mâinile fostului său logodnic, se îngrozi de scârbă și deznădejde.

— Cum te simți acum, Mioaro? o întrebă Panait Fotache.

Mioara însă nici măcar nu-l învrednici de răspuns.

— Aranjează-te cât mai bine aici - urmă boierul - ba aș putea spune chiar că, fă ca la d-ta acasă deoarece și așa în curând casa aceasta va fi și a d-tale. Cred că îți dai seama că acum după ce te-am regăsit după atâtea căutări zadarnice, te socotesc iarăși logodnica mea și nădăjduiesc că nu vei avea nimic împotrivă să facem nunta cât mai curând cu putință.

Mioara Comăneanu tăcu însă și de data aceasta, așa că până în cele din urmă Panait Fotache își dădu seama că fosta sa logodnică anume nu răspundea la ceea ce-i spunea el.

— Dar de ce nu vorbești, draga mea? o întrebă atunci moșierul. Poate vrei să te așezi împotriva voinței mele? Ei bine, fă cum crezi! Să știi însă că nu vei părăsi odaia aceasta până când nu te vei învoi să hotărâm ziua cununiei noastre. Noapte bună!

Cu aceste cuvinte boierul Panait Fotache părăsi odaia în care se găsea Mioara Comăneanu și încuie ușa în urma sa.

Rămânând singură în odaie, Mioara încercă să se ridice în patul pe care Panait Fotache și cu Timoftei o așezară

îmbrăcată, așa cum era. Dar în urma zbuciumului prin care trecuse se simți atât de slăbită încât de-abia fu în stare să se miște.

Numai cu multă greutate izbuti să se ridice în pat.

Fereastra odăii sale care dădea în curtea conacului era zăbrelită cu gratii groase de fier. Odaia era mobilată cu gust și pe semne că înainte slujise de odaie de locuit, deoarece patul pe care se găsea Mioara nu făcea parte din mobila odăii.

Pe semne că boierul Fotache alesese anume odaia aceasta pentru Mioara deoarece fereastra era zăbrelită și deci împiedica orice tentativă de fugă din partea Mioarei.

De toate acestea nefericita iubită a lui Mihu inimă de Leu își dădu seama în decurs de câteva clipe. Ea își adună toate puterile, coborî din pat și cu multă greutate se târî până la fereastră.

În curtea conacului stăteau de pază doi argați înarmați și afară de ei, mai alergau prin curte trei dulăi, trei câini de măcelar, a căror singură privire și era îndeajuns pentru a te îngrozi.

Atunci Mioara se duse la ușă. Aceasta era o ușă grea de stejar, avea o broască întocmai ca de celulă de temniță și când Mioara se propti în ea cu toată puterea ușa nici nu trosni măcar.

Atunci Mioara își dădu seama că era cu totul în puterea boierului Panait Fotache. Își dădea seama că Panait Fotache nu glumea cu amenințările și că într-adevăr n-o va lăsa să iasă din această temniță până când nu-și va da învoirea la căsătoria cu el. La gândul de a deveni soția lui Panait Fotache, biata fată se cutremură până în adâncul sufletului său.

Se îngrozea chiar și numai când se gândea că dezgustătorul boier îi va cere să-l sărute. Scârba îi fu atât de mare, încât nu lipsi mult să-și piardă cunoștința din nou.

Până a doua zi de dimineață ea nu mai închise ochii, cu toată oboseala care-i slăbise trupul. Nu îndrăznea să se

culce, deoarece se temea ca nu cumva ticălosul boier să pună la cale vreo nouă mârșăvie în vreme ce ea dormea.

Ea moțăi pe marginea patului până când se crăpă de ziuă și atunci puterea de rezistență o părăsi cu totul.

*
*   *

Când se trezi, mai târziu, își dădu seama că cineva umbla prin odaie. La început nu-și dădu seama unde se găsește. Pe urmă însă își aminti că era prizoniera lui Panait Fotache.

Multă vreme ea nu-și deschise ochii, deoarece nu vroia ca boierul Fotache să bage de seamă că se deșteptase. În schimb, ea se uită pe sub gene la făptura care rânduia prin odaie și atunci văzu că nu era boierul, ci o țărancă curată și destul de frumușică la înfățișare.

Fata se numea Gherghina Coșaru și nu făcea parte din supușii lui Fotache. Boierul o luase în slujba sa anume pentru a o servi pe Mioara Comăneanu. Timoftei fusese acela care i-o recomandase moșierului, deoarece argatul îi dădea de mult târcoale Gherghinei, care era fata unui țăran mai înstărit din marginea Galaților. Bătrânul Coșaru își avea casa lui și dacă Gherghina intrase în slujba boierului n-o făcuse pentru slaba simbrie pe care i-o făgăduise Panait Fotache, ci fiindcă se plictisise în casa părintească și nădăjduia să găsească o plăcută schimbare la conacul moșierului.

Timoftei, care-și petrecea toate clipele libere alături de Gherghina, nu șovăi o clipă s-o recomande boierului când acesta îi spuse că ar vrea să angajeze o fată curată, îndemânatică și mai ales de încredere pentru Mioara Comăneanu.

Dacă Fotache nu voia o fată de pe moșia lui știa el de ce o face. Fără îndoială că oricare fată ai cărei părinți mai erau supuși lui Panait Fotache l-ar fi trădat pe moșier la

cea dintâi propunere a Mioarei de a o ajuta să fugă deoarece Fotache își dădea seama că soarta pe care o aveau țăranii de pe moșia lui era o soartă bună pentru câini, dar nu pentru oameni.

În ceea ce-l privește pe Timoftei, acesta era mai mult decât încântat de împrejurarea că Gherghina fusese luată în slujbă la conac. În chipul acesta fata urma să fie mereu în apropierea lui, așa că acum putea nădăjdui că va izbuti în ceea ce nu izbutise până atunci, cu toată truda lui: să câștige inima Gherghinei.

Fata nu se simțea atrasă de loc de înaltul, subțirelul și roșcatul Timoftei. Îl lăsa însă să-i dea târcoale, deoarece părea să-i fie foarte credincios. Când Timoftei îi vorbi despre slujba pe care ar putea-o avea la conacul boierului Panait Fotache, Gherghina sări de bucurie și se arătă îndată gata să intre la stăpân.

Gherghina rânduia de multă vreme prin odaie când băgă de seamă că Mioara se trezise din somn. Fata se duse îndată la tânăra sa stăpână și sărutându-i mâna, după cum se cuvenea, o întrebă dacă n-are nevoie de ceva, dacă nu vrea să-f aducă cafeaua cu lapte sau dacă nu are vreo altă dorință.

Mioara se uită întâi cu neîncredere la fată. Pe urmă însă, instinctul său de femeie îi șopti că țărăncuța aceasta nu putea să fie rea la suflet. De aceea, ea hotărî s-o apropie cât mai mult de sufletul său, nădăjduind să găsească în ea un prieten care s-o ajute la nevoie, împotriva uneltirilor lui Panait Fotache.

Tocmai i se adresa fetei cu câteva cuvinte prietenești pentru a o pregăti pe fată la ceea ce voia să-i spună când ușa se deschise pe neașteptate și în pragul ei se ivi boierul Panait Fotache.

— Bună dimineața, porumbița mea! zise boierul Fotache adresându-se Mioarei.

În clipa în care Fotache intrase în odaie, Gherghina se făcu îndată nevăzută, cu toate că tare ar fi vrut să rămână

acolo, fiindcă era din fire foarte curioasă să știe și să afle cât mai multe. Dar atât Timoftei cât și însuși Panait Fotache îi atrăseseră luarea aminte că atunci când boierul intra în odaia Mioarei Comăneanu, ea trebuia să plece pe loc de acolo și că nu mai avea voie să se înapoieze decât numai după plecarea boierului sau dacă era chemată.

Gherghina însă nu-și putu stăpâni firea curioasă și după ce ieși din odaie nu plecă de lângă ușă, ci-și lipi urechea de gaura cheii și ascultă la ceea ce se petrecea dincolo de ușă.

După plecarea fetei boierul se apropie de Mioara, îi luă mâna și i-o acoperi cu sărutări. Mioara îndură cu resemnare aceste dovezi de dragoste pe care căuta să i le dea Panait Fotache, dezgustul însă nu și-l putu stăpâni și la fiecare sărutare de mână ea se cutremura.

— Mă urăști, îngerașul meu? o întrebă boierul Panait Fotache. Și nu mă învrednicești nici măcar să stai de vorbă cu mine?

Mioara însă nu răspunse nimic, nici de data aceasta.

— Ei, dar îndărătnică mai ești! strigă atunci moșierul, supărat. Mă rog, vreau să știu dacă într-adevăr nu mă socotești vrednic să stai de vorbă cu mine!

Prizoniera se uită la boierul Panait Fotache tot fără a rosti vreun cuvânt. Ochii ei însă trădau o ură atât de nețărmurită, încât chiar și Fotache o băgă de seamă. El îi zise atunci:

— Te sfătuiesc, pentru binele d-tale, Mioaro, sfârșește cu încăpățânarea în dosul căreia te-ai baricadat deoarece, dacă vei urma cu acest fel de a te purta cu mine, atunci voi recurge la alte mijloace de îmblânzire

— Nu mă tem nici de d-ta și nici de vreuna din amenințările d-tale! răspunse atunci Mioara Comăneanu.

— Slavă Domnului că ți-a revenit graiul! zise boierul, râzând batjocoritor. Atunci toate sunt în bună regulă, căci asta însemnează că, în câteva zile, te vei îmblânzi cu totul și atunci nu vom mai întârzia cu nunta nicio zi.

— Nu voi fi soția d-tale niciodată! strigă Mioara, înfuriată.

— La ce bun să-ți faci atâta sânge rău în zadar, îngerașul meu? zise Panait Fotache și vru s-o îmbrățișeze.

— Dă-mi bună pace! Să nu te atingi de mine! Îți interzic să te apropii de mine! strigă atunci, Mioara în prada unei mânii de nedescris. Înțelege odată că te urăsc, mi-e scârbă de d-ta și nu voi fi niciodată a d-tale, după cum nu voi fi nici a altuia! Nu mă voi mai mărita niciodată, deoarece Stanislau Rimsky, care a devenit Mihu Inimă de Leu, tocmai din pricina mârșăviei și a răutății d-tale nu mai este printre cei vii!

— Cum?… Așadar tot pe ticălosul, pe banditul acela îl mai iubești? făcu boierul Fotache furios.

— Da și numai pe el îl voi iubi, cât timp voi mai rămâne în lumea aceasta! Știu că numai din pricina mea a luat calea Bălții, numai din pricina mea, a devenit temutul Mihu Inimă de Leu și numai din pricina mea a murit de moartea îngrozitoare care l-a răpus în mijlocul flăcărilor care au mistuit moara de pe malul Dunării!

— Te înșeli, Mioaro! zise Panait Fotache, cu vădită răutate. Mihu Inimă de Leu n-a murit în flăcări la moara de pe malul Dunării!

— Ce spui? strigă atunci Mioara, cuprinsă de o neașteptată bucurie. Stanislau Rimsky n-a murit?

— Nu! Până acum ticălosul a scăpat de pedeapsa bine meritată. Însă nu va mai trece mult timp și nemernicul va ajunge acolo unde trebuia să fie de mult: la spânzurătoare!

— N-a murit?… Stanislau trăiește!… exclamă Mioara Comăneanu, ca în extaz. Nu cumva îți bați joc de mine din dorința de a mă chinui și mai mult decât m-ai chinuit până acum? Răspunde boier Panait Fotache, urmă Mioara, în prada unei mari înfrigurări, este adevărat ceea ce mi-ai spus?

— Este foarte adevărat! Nu glumesc! Ticălosul tot mai este încă în viață, din păcate! Fii fără teamă însă,

porumbița mea, căci voi lua eu toate măsurile ca iubitul d-tale să părăsească și încă cât mai iute lumea aceasta. Atunci nădăjduiesc că-ți vor veni mințile și d-tale și-ți vei da seama că tot mai bine este să fii soția boierului Panait Fotache, decât iubita unui bandit care sfârșește în furcă. Căci îți voi arăta eu că, chiar dacă s-ar împotrivi o mie de Mihu Inimă de Leu și tot vei fi soția mea.

Cu aceste cuvinte, boierul Panait Fotache trânti ușa furios în urma sa și învârti cheia de două ori.

În schimb Mioara Comăneanu era nespus de fericită deoarece aflase că iubitul său era în viață și că nu murise cu prilejul arderii morii de pe malul Dunării cum crezuse până atunci.

CAPITOLUL 113
Adevărata Pia Ispirescu

În timpul din urmă bietul colonel Ispirescu avu cam mult de furcă din pricina încurcăturilor care îi căzuseră pe cap. Atât din București, cât și din orașele și satele din jurul Bălții, el era zorit necontenit să facă ceva pentru a pune mâna pe Mihu Inimă de Leu; dar toată truda și toate încercările sale rămaseră zadarnice. Din ziua în care plecase din Galați generalul Kiseleff, guvernatorul general al celor două provincii românești, cercetările nu înaintaseră cu niciun pas.

Răul de căpetenie era că bietul colonel n-avea la îndemână oamenii care i-ar fi trebuit în asemenea împrejurări grele. Pandurii, alcătuiți din oameni recrutați aproape numai din străini - bulgari, turci, sârbi, ruși, polonezi, unguri - erau prea ușuratici, îi interesa prea puțin siguranța acestei țări care nu era a lor și în loc să fie de vreun folos la urmărire, ei mai mult îi încurcau și pe dorobanți, oastea națională, pe deoparte, din pricina dorinței de glorie, pe de altă parte din pricina premiului pe care voiau să și-l însușească ei, firește, scoțând castanele din foc cu mâna altora. Când porneau în urmărire, de pildă, în loc să cerceteze porțiunea de Baltă care le era împărțită lor, ei se țineau scai după dorobanți, ca nu cumva aceștia să-l găsească pe temutul căpitan de haiduci și ei să nu fie de față.

Căpitanul Guriotis era o pildă vie a acestei lașități. Și el, anume, era foarte curajos atât timp cât Mihu Inimă de Leu

era departe de el. Căci de îndată ce era vorba să pornească în urmărirea haiducilor, rânduia lucrurile astfel ca el să rămână în urma trupei, de unde fuga era mai ușoară. Când s-a întâmplat odată să dea totuși ochii cu Mihu Inimă de Leu la ocolul de vite de pe drumul Bucureștilor, n-a știut cum să se ascundă mai iute în pădurice, de unde apoi n-a mai ieșit la iveală decât numai după ce n-a mai fost prin apropiere nici picior de haiduc.

Și ca el, erau toți pandurii.

Ceea ce-l supăra însă mai mult pe colonelul Ispirescu era că el, soldatul cu experiență și renumele făcut, trebuia să primească sfaturi de la mici funcționari ai isprăvniciei care se credeau îndreptățiți să se amestece în toate. Pe vremea aceea funcționari nu puteau fi decât numai fiii de boieri, așa că bietul colonel Ispirescu nu-i putea pune la locul lor așa după cum ar fi vrut.

Lucrul acesta îl supăra grozav, pe bătrânul soldat.

Toată lumea cerea urmărirea lui Mihu inimă de Leu, toată lumea cerea capul lui Mihu Inimă de Leu, toată lumea cerea ca Mihu Inimă de Leu să atârne odată în spânzurătoare, or, părerea colonelului Ispirescu era că nu trebuia să înceapă cu urmărirea lui Mihu Inimă de Leu, ci dimpotrivă, cu pustiirea micilor cete de haiduci sau mai bine zis, bandiți, care își găsiseră refugiu în Balta Dunării. Căci colonelul Ispirescu era încredințat că aceștia săvârșeau banditismele și grozăviile care înfiorau pe toată lumea și nu Mihu Inimă de Leu.

Mai înainte de toate bătrânul soldat ar fi vrut să pună mâna pe falsul Mihu Inimă de Leu, deoarece era convins că, odată cu prinderea acestuia, va scăpa ținutul de una din cele mai sângeroase fiare ale sale.

De aceea, el trimise spioni în toate orașele și în toate satele de prin împrejurimi și în urma știrilor aduse de aceștia colonelul Ispirescu află că acela care ucidea și prăda sub numele lui Mihu Inimă de Leu era Grigore Muscan. Și iată cum s-a ajuns la această constatare.

Într-o noapte, Grigore Muscan a năvălit într-un sat și credincios obiceiului pe care și-l luase, cel dintâi gând al lui fu să strige în gura mare:

— Tremurați, căci eu sunt Mihu Inimă de Leu!

Firește că la auzul acestei vești, cei fricoși au fugit îndată, neștiind unde să se ascundă mai iute. Nu tot astfel s-a întâmplat însă cu un flăcău voinic, care de mult dorea să se vadă odată față în față cu temutul căpitan de haiduci, despre care își zicea că, la urma urmelor nu poate fi decât tot un om în carne și oase, ca și el.

De aceea, fără a șovăi, ieși în fața casei unde Muscan și cu cei câțiva tovarăși ai săi, adunați în timpul din urmă, făceau pe grozavii.

Zărindu-l pe acela care părea să fie căpitanul bandei flăcăul strigă, uimit:

— Dar tu nu ești Mihu Inimă die Leu, ci Grigore Muscan…

Strigătul acesta, rostit cu mânie și dispreț, fu auzit și de ceilalți săteni care, auzind că au de a face cu temutul căpitan de haiduci, se ascunseseră care pe unde apucase. Auzind deci că nu Mihu Inimă de Leu este acela care năvălise în satul lor, oamenii începură să iasă de prin ascunzători.

Înfuriat peste măsură de a fi fost recunoscut de unul care-l știa mai de mult, încă de pe când nu se apucase de tâlhării, Muscan își scoase pistolul și îndreptându-l asupra flăcăului, apasă pe trăgaci.

Flăcăul sări la o parte, dar glontele tot îl nimeri în braț. Rana însă era ușoară, așa că ea nu-l împiedică să alarmeze pe toată lumea din apropiere.

Țăranii ieșiră la iveală, înarmați cu coase, cu topoare, cu furci de fier, cu puști vechi și se năpustiră asupra lui Muscan și a oamenilor săi. Situația pentru bandiți deveni deodată atât de primejdioasă încât Muscali socoti că era mult mai bine s-o șteargă dacă nu voia să-și lase oasele pe acolo.

Și așa însă, expediția aceasta se sfârși cu pierderi pentru ticălosul de Grigore Muscan. Nu numai că nu reușise să pună mâna pe nicio pradă, nu numai că înșelăciunea cu Mihu Inimă de Leu fusese dată la iveală, dar unul din oamenii săi fu ajuns de furca unui țăran care-l rostogoli de pe cal.

Atât le trebui sătenilor înfuriați. Toți se năpustiseră asupra celui căzut și începură să-l lovească, fiecare cu ce avea în mână: cu topoare, cu coase, cu bâte. În decurs de câteva clipe, îngâmfatul bandit, care mai înainte striga sus și tare că este tovarășul lui Mihu Inimă de Leu, se transformă într-o grămadă înfiorătoare de carne și oase însângerate.

Prinzând de veste despre ceea ce i întâmplase unuia din oamenii săi, Grigore Muscan ridică din umeri, nepăsător și zise:

— În chipul acesta cel puțin știu că nu ne va trăda.

Întâmplarea aceasta îi dovedi colonelului Ispirescu că bănuiala sa în privința unui alt bandit care taie și spânzură sub numele lui Mihu Inimă de Leu, era îndreptățită.

Așadar, presimțirea și concluzia trase de el din cercetarea dosarelor, nu-l înșelară.

Descoperirea aceasta fu pentru colonelul Ispirescu un prilej de mare bucurie. Acum știa cel puțin că urma pe care pornise era urma cea bună și judecând după rezultatul cercetărilor sale de până atunci putea nădăjdui că același rezultat îmbucurător îl va culege și în viitor în urmărirea haiducilor, firește însă, dacă va fi lăsat să lucreze așa după cum va crede el de cuviință și dacă nu se mai amestecau și alți nepricepuți în planurile sale.

Căci colonelul Ispirescu își alcătuise planul lui amănunțit pentru curățirea Bălții de bandiți și până acum ar fi ajuns chiar la oarecari rezultate dacă nu se amestecau pandurii care îi încurcau toate planurile, parcă înadins.

În urma acestor sâcâieli, colonelul Ispirescu era gata să-și dea demisia pentru a treia oară și de data aceasta, în

mod irevocabil; câțiva prieteni însă, se așezară pe capul lui, îl rugară zi și noapte să nu lase ținutul pe mâinile cine știe cărui nepriceput și rugămințile acestea nu rămaseră fără a-și ajunge scopul. Colonelul Ispirescu renunță de a mai demisiona și a cere scoaterea sa la pensie și hotărî să lupte din răsputeri pentru prinderea vestitului căpitan de haiduci, voind astfel să le arate lăudăroșilor că tot el a avut dreptate și că tot planul lui a fost cel bun.

În ziua aceea, colonelul Ispirescu era acasă în frumoasa și, pentru timpurile acelea mai ales… eleganta lui locuință din Galați.

Monotonia care stăpânise până atunci în casă dispăruse de când colonelul își regăsise copila pe care o crezuse pierdută.

Împrejurarea că soarta îi readusese în casă pe iubita și adorata lui Pia îi umplea inima de nespusă bucurie. Este adevărat că fata nu dovedea a simți nici cea mai neînsemnată dragoste filială față de tatăl său care o copleșea cu toată dragostea părintelui ce-și regăsise copilul pierdut.

Și bietul om, făcea tot ce-i stătea în putință pentru a fi pe placul fetei sale. Înainte de toate colonelul adusese croitorese chiar de la București și croitoresele acestea rămaseră în casa colonelului săptămâni întregi pentru a-i coase fetei rochii, care mai de care mai frumoase, după ultima modă sosită de la Paris.

La vederea scumpelor veșminte, chipul îmbufnatei Sofica se mai însenină și când le îmbrăca, admirându-se în oglinda venețiană lungă până în pământ, nimeni nu mai putea ajunge până la nasul ei, atât era de îngâmfată.

Niciuna din jupânițele boierilor de prin împrejurimi n-avea rochii atât de scumpe și de frumoase ca fata colonelului Ispirescu care nu se dădea în lături de la niciun sacrificiu numai să-i poată face plăcere aceleia pe care o credea iubita sa Pia.

Acum, când colonelul o căută pe Sofica, ea era iarăși în tovărășia croitoresei or și încerca o rochie după alta.

— Ei, dragă Pia - îi zise colonelul, cu glasul lui blând iubitor - cum îți plac rochiile?

— Mulțumesc - răspunse Sofica, din vârful limbii - sunt destul de frumoase…

Când ar fi nădăjduit ea, o simplă fată de țăran să ducă un trai așa de bun ca acela de care avea parte acum în casa colonelului Ispirescu?

Nu exista dorință pe care să și-o fi exprimat și pe care colonelul să nu i-o fi îndeplinit. Și pe urmă, unde se putea asemui cocioaba în care crescuse ea, cu locuința aceasta scump mobilată, cu grădina aceea îngrijită, cu servitorii care n-așteptau decât s-o slujească? Dacă se gândea din când în când, își dădea seama că nu făcuse o prostie tocmai atât de mare când primise să se dea drept țiganca Stanca. Viața pe care o ducea ea putea să fie invidiată chiar și de fata celui mai bogat boier de prin împrejurimi.

Apoi, cu cât era mai bine aici decât lângă Muscan, care o bătea adeseori când se îmbăta, cu toate că spunea că n-ar putea trăi fără de ea. În asemenea împrejurări era firesc să, nu mai dorească de a se înapoia la ascunzătoarea bandiților.

Veni însă o zi când Sofica începu să strâmbe din nas.

Atâta vreme anume, cât fusese vorba numai să primească rochii scumpe, să mănânce mâncări alese, să i se dăruiască fleacuri care costau mult, Sofica fusese foarte încântată de traiul din casa pretinsului său părinte. Când colonelul însă îi luă profesoară de franceză și germană și încă una pentru a mai spilcui puțin mintea fetei, crescută în deplină neștiință, lucrurile se schimbară.

Acestea erau lucruri care nu erau de loc pe placul Soficăi și de care ea s-ar fi lipsit cu dragă inimă. Nu-i vorbă că nici nu se trudea ea să prindă ceea ce o învățau profesoarele. De voie, de nevoie, ea asculta trăncăneala fără rost a profesoarelor dar gândul îi fugea în altă parte și

nu pricepea nimic din ceea ce se trudeau profesoarele să-i bage în cap. Din spusele profesoarelor, colonelul Ispirescu află cu mirare că Pia nu moștenise nimic din agerimea minții lui și a mamei sale și că toată munca învățătoarelor era sământă aruncată în pământ sterp.

Era însă cineva care urmărea cu multă luare aminte purtarea pretinsei Pia. Acesta era Marin, vechiul servitor al colonelului Ispirescu, care privise ca neîncredere intrarea Soficăi în casă, încă din prima zi a venirii sale acolo.

În zadar înșira colonelul toate dovezile care în aparență confirmau că fata adusă în casă de către Muscan era într-adevăr copila lui; ochiul și inima bătrânului servitor nu le puteau înșela nicio dovadă din lume.

Bătrânul Marin era pe deplin încredințat că fata pe care necunoscutul acela o adusese în casa colonelului nu era copila stăpânului său, nu era copila mică și dulce, blânda Pia, cu care cu cincisprezece ani în urmă el se jucase cu atâta drag.

Toate dovezile acestea nu stăteau în picioare pentru sufletul bătrânului Marin care se frământa zi și noapte cum să găsească mijlocul prin care să dovedească cum că presupunerea lui era cea adevărată.

Această presupunere a lui era întărită și de împrejurarea că, din motive neînțelese, Sofica nu-l plutea suferi nici ea pe Marin. De altfel ibovnica banditului Muscan nici nu se trudea să-și ascundă aceste resentimente pe care le avea împotriva bătrânului servitor.

Dar măsurându-l pe Marin întotdeauna cu priviri pline de ură și de dispreț, ea nu-și dădea seama că prin aceasta venea să întărească și mai mult bănuiala servitorului care deschidea ochii din ce în ce mai mult.

— Furia aceasta să fie micuța și drăgălașa Pia, care acum cincisprezece ani mă iubea ca pe tatăl său? își zicea bătrânul servitor, clătinând din cap neîncrezător.

Și presimțind și ea bănuielile de care era cuprins Marin, Sofica începu să-i poarte și mai multă ură de acum înainte.

Într-o bună zi apoi, ea se duse la tatăl său, vădit enervată.

— Ce s-a întâmplat, copila mea dragă? o întrebă colonelul care băgase de seamă îndată că ceva o supărase pe pretinsa sa fată.

— Tată - răspunse Sofica, de-abia putându-și stăpâni mânia - aș avea o rugăminte.

— Vorbește, copila mea!

— De ce-l mai ții în casă pe hodorogul acela de Marin?

Colonelul Ispirescu rămase înlemnit la auzul acestei întrebări.

— Dar, Pia dragă - zise colonelul, după o scurtă pauză - ce ai tu împotriva bătrânului Marin care de zeci de ani slujește în casa noastră și care niciodată nu ne-a dat prilej să fim nemulțumiți de el? În decursul atâtor decenii pe care le-am petrecut împreună ne-am legat atât de strâns unul de altul, încât nici nu-l mai socotesc ca pe un servitor, ci ca pe omul meu de încredere.

— Foarte rău faci! răspunse fata din vârful limbii și felul ei de a vorbi îl miră pe colonel și mai mult. Cu toate acestea nu dădu nicio însemnătate faptului. El căută să-și explice felul de a se purta al fiicei sale, lipsa de duioșie în vorbele pe care i le adresa, lipsa de stimă pe care copilul o datorează unui părinte, prin creșterea proastă de care Sofica avusese parte în mijlocul țiganilor.

Căci soarta, cruda și nemiloasa soartă, rânduise lucrurile astfel ca fata lui care se născuse într-un palat, să crească în Bărăgan, în mijlocul acelora care nu puteau să-i dea creșterea care i se cuvenea.

De aceea n-o dojeni, ci îi răspunse cu cuvinte tot atât de blajine, ca și la început.

— Dar de ce ești tu supărată pe bătrânul Marin?

— Este veșnic necuviincios cu mine! strigă Sofica. Și de aceea nu-l pot suferi, îl urăsc, îl urăsc din tot sufletul!

Și rostind aceste cuvinte, bătu pătimaș cu piciorul în pământ.

Bătrânul soldat clătină din cap, neîncrezător.

— Ei, ei - murmură colonelul Ispirescu - mărturisesc sincer că spusele tale mă miră grozav și dacă nu ar veni de la tine, copila mea, nici nu le-aș crede. În cuvintele tale însă nu vreau să mă îndoiesc, căci ești sânge din sângele meu și un Ispirescu nu este în stare să mintă!

— Nici să nu te îndoiești - sări fata de colo, de parcă ar fi vorbit cu un servitor - căci ceea ce spun eu este adevărat!

— Pia, Pia - zise atunci colonelul Ispirescu clătinând din cap, în semn de dojană, - ai putea să vorbești cu tatăl tău cu mai mult respect!

— Cum să vorbesc altfel, când văd că-i iei partea hodorogului acela cu sufletul negru.

— Cine-i ține partea, Pia mea? Numai vezi tu, mi se pare de necrezut ca bătrânul Marin, care este bunătatea,

blândețea, cinstea întruchipată, să fi îndrăznit să te jignească... Mi se pare foarte ciudat!

— Și totuși, m-a jignit - strigă Sofica, cu aceeași patimă - a fost necuviincios fată de mine și-ți cer să-l dai afară!

O tresărire de durere se observă pe fata bătrânului soldat. I se strânse inima când se gândi că furia aceasta, răutatea aceasta personificată era copila sa, fata sa, pe care și-o închipuise întotdeauna blândă ca un înger.

Ce dezamăgire alcătuise pentru el convorbirea din ziua aceea!

După ce fata își vărsă necazul în cuvinte pline de patimă și de răutate, colonelul Ispirescu răspunse cu blândețe:

— N-ai dreptate, copila mea! După cât am băgat eu de seamă, ești o fire foarte nervoasă. Trebuie să-ți dai seama că pentru a-ți satisface ție un capriciu, care de altfel cred că va fi trecător, nu pot arunca pe stradă un om bătrân și cinstit, care până acum și-a îndeplinit însărcinările întotdeauna cu cea mai mare conștiinciozitate și care prin felul lui de a fi, prin purtarea lui onestă a știut să-mi câștige nu numai încrederea, dar aș putea zice, chiar și prietenia. Cu toate acestea voi lua măsuri ca de astăzi înainte Marin să nu te mai servească pe tine. De astăzi înainte, el va fi numai la dispoziția mea.

Soficăi însă, soluția aceasta era departe de a-i fi pe plac.

Ar fi vrut să-și atingă scopul pe deplin, căci atunci ar fi avut o dovadă de adevărata putere pe care credea ea că o are în casa aceea dacă bătrânul Marin era dat afară chiar în ziua aceea, îndată după ce ea apucase să se plângă împotriva lui. Speranța ei rămase însă neîndeplinită deoarece planurile sale nevrednice, uneltirile sale se izbiră de firea dreaptă, cinstită a colonelului Ispirescu, care oricât și-ar fi iubit fata, totuși, pentru mulțumirea toanelor ei nu putea să lovească într-un om care-l slujise cinstit o viață întreagă.

Colonelul Ispirescu îl chemă la sine pe bătrânul Marin, spre a afla de la el care era pricina mâniei fără margini a fiicei sale.

Marin ascultă înmărmurit cuvintele dojenitoare ale stăpânului său. Era pentru cea dintâia oară în viața lui că acesta se arăta nemulțumit de el.

— Credeți-mă stăpâne - răspunse bătrânul, aproape cu lacrimi în ochi - că n-am jignit-o nici măcar cu un singur cuvânt.

— M-am mirat îndeajuns și eu - răspunse atunci colonelul, zâmbind - din pricina învinuirii ce ți s-a adus, căci te cunosc doar îndeajuns pentru a-mi putea da seama că nu ești în stare să faci una ca asta! Dar nu trebuie să pui nici tu prea mult la inimă chestiunea aceasta, căci totul se datorează firii sale prea nervoase, care cu timpul se va schimba. În orice caz, te sfătuiesc, pentru a căuta să ocolești orice frecături cu Pia, să faci astfel ca să te întâlnești chiar cât se poate mai puțin cu ea.

Marin își lăsă capul peste piept și zise:

— Am înțeles, domnule colonel!

Mai mult nu mai zise nimic.

Cu toate că ar fi avut ce să spună.

Cunoștea doar prea bine pricina mâniei fetei, știa că falsa Pia de aceea voia să-i sape groapa deoarece simțea că o amenință o primejdie din partea lui.

Marin își lipi călcâiele soldățește și plecă.

A treia zi era duminică.

Toată ziua în duminică aceea bătrânul Marin nu stătu acasă. Plecă dimineața și nu se înapoie decât foarte târziu, după miezul nopții. Nimeni nu știa unde fusese, ce făcuse.

*

* *

Haiducii din castrul roman de la Iglița erau veseli acum. Se bucurau că Mihu Inimă de Leu nu mai era atât de

posomorât ca mai înainte, că mai vedeau și câte un zâmbet în jurul buzelor lui, că-l mai auzeau și făcând câte o glumă, ceea ce de mult nu se mai întâmplase cu el. Pe de altă parte se bucurau și din pricină că toate încercările soldaților de a pune mâna pe ei rămăseseră zadarnice. Nimeni, afară de ei, nu cunoștea taina celui de al doilea castru roman din care își făcuseră o locuință cât se poate de plăcută.

Era o seară frumoasă, încântătoare și haiducii erau adunați în tufișul de deasupra moviliței sub care se găsea ascunzătoarea lor.

Deasupra lor luceau stelele cerului, în stânga se auzea zumzetul neînțeles al viețuitoarelor din Baltă, în dreapta, în depărtare, luminile caselor din Iglița păreau niște licurici care mureau pe rând, unul câte unul.

Haiducii erau adunați în cerc și cântau cântece haiducești atât de cunoscute pe vremea aceea și atât de cântate de toată lumea obijduită.

Firește că fiecare cântec era udat cu vin și încă cu vin bun, de Cotnari, din care haiducii aveau o provizie destul de mare în castrul lor roman.

Pentru voinici însă adevărata plăcere era să-l audă pe căpitan cântând câte un cântec românesc, din acelea care merg la inimă.

Glasul lui cald, de bariton, răsuna cale îndepărtată și înrâurea sufletele tuturor acelora care îl ascultau.

Firea îl înzestrase pe Mihu Inimă de Leu și cu darul de a cânta. Glasul lui suna atât de duios, atât de tulburător de inimi, încât atunci când începea să cânte el toată lumea amuțea și din ochiul oțeliților haiduci începeau să picure lacrimile emoției.

Dar cântecele lui erau toate cântece de jale și jalea căpitanului haiducilor o cunoșteau toți voinicii săi.

Jalea lui singură și marea lui jale era Mioara Comăneanu!

De aceea și în seara aceea, cântându-și focul ca de obicei, cântă pentru atât de greu încercata sa iubită.

Cântecul se sfârși dar recunoștința voinicilor nu mai voia să se sfârșească. În vreme ce Mihu Inimă de Leu dădu pe gât o cană cu vin, haiducii nu mai conteneau cu cuvintele de laudă:

— Cât a fost de frumos!

— Mai cântă, căpitane!

— Să auzim!

— Încă unul, căpitane!

Cum rugămințile nu mai încetau, Mihu Inimă de Leu începu un nou cântec.

Gavrilă din Măcin, unui dintre haiduci, se pricepea să cânte din vioară și aducându-și scripca din ascunzătoare, îl acompanie pe căpitan în cântecul său, trist și acesta.

Și cântă căpetenia haiducilor și cântă Gavrilă din Măcin de nu rămase voinic cu ochii neînlăcrămați și nu rămase pasăre de noapte, care să mai fi îndrăznit să întrerupă prin țipătul ei, frumosul cântec al celor doi haiduci.

Într-un târziu cântecul se sfârși.

Glasul căpitanului amuțise, amuțiseră și coardele vioarei. Haiducii se uitau adânc mișcați la Mihu Inimă de Leu care se lăsase târât cu totul de jalea ce se desprindea din cântec.

În curând însă, căpetenia haiducilor își dădu seama că versurile lui întristaseră sufletele tovarășilor săi și căută el însuși să risipească posomoreala din mijlocul lor. Puse mâna pe cana cu vin o ridică în sus și strigă:

— Să bem, băieți!

Haiducii goliră ulcelele până la fund și cheful își reluă ritmul vioi de mai înainte. Mihu Inimă de Leu însă, se gândea tot mai mult la scumpa lui Mioara.

Numai acum, în mijlocul veseliei ce-l înconjura își dădu el seama pe deplin cât de mare îi era suferința din pricina pierderii Mioarei Comăneanu. Și suferința îi era cu atât mai mare cu cât trebuia să se prefacă vesel, când în

realitate inima îi era copleșită de durere… Ei, dacă ar fi fost și Mioara acolo atunci n-ar fi avut niciun motiv de a fi trist, atunci n-ar trebui numai să se prefacă vesel, n-ar trebui să râdă numai pentru a nu lăsa posomoreala să apese și pe sufletul tovarășilor săi. Atunci ar râde și el din suflet, atunci s-ar bucura într-adevăr și el de viață!

Dar gândindu-se la toate acestea, amărăciunea îi aprinse sufletul și mai mult. Și atunci, se scârbi deodată și de vin, și de veselie și de cântec căci își dădu seama cât de singur era el în lumea aceasta.

Și în vreme ce haiducii petreceau mai departe fără să-și bată capul cu ceea ce se întâmpla în jurul lor, Mihu Inimă de Leu se strecură neobservat din mijlocul lor și porni spre odaia sa din castrul roman.

Îi era atât de dor, dacă se simțea singur, să poată fi singur, într-adevăr, întovărășit numai de gândurile sale!

Coborî prin chepeng și porni în jos, pe scările pe care le întrebuințaseră și romanii aproape cu două mii de ani în urmă.

Când ajunse la treapta cea din urmă, zări pe cineva șezând pe piatră.

Era Stanca.

Ședea nemișcată, cu capul lăsat în palme, cu privirea țintă înaintea sa.

— Dar tu, de ce stai aici atât de posomorâtă, Stăncuțo? întrebă căpetenia haiducilor.

— Nu sunt posomorâtă, căpitane! răspunse fata.

— Dar atunci, ce faci aici, singură?

— Mă gândesc și eu, căpitane!

— Și, mă rog, la ce te gândești?

Fata nu răspunse.

— Nu vrei să-mi spui și mie?… Te pomenești că ești îndrăgostită!

— Nu sunt!

— Atunci?

Fata tăcu din nou. Lui Mihu Inimă de Leu i se păru ciudată această tăcere și n-o lăsă în pace.

— Ei, Stăncuțo, - zise el - te-am întrebat ceva! De ce te lași atâta rugată pentru a răspunde?

Stăncuța mai rămase câtva timp nehotărâtă, apoi, în cele din urmă zise:

— Căpitane este ceva ce eu nu ți-am spus atunci, când m-ai ajutat să fug din temnița Galaților.

— Ce tot spui? făcu atunci căpetenia haiducilor, curios de a afla ce taină îi mai ascunde și fata aceasta.

— Dacă nu ți-am spus chiar de atunci - începu Stanca - este că până acum nici eu însămi nu i-am dat întâmplării o însemnătate prea mare. Ba, pentru a fi sinceră de tot, trebuie să-fi spun că și uitasem de ea cu totul. Și poate că niciodată nu mi-aș mai fi adus aminte de chestiunea

aceasta, dacă astăzi, Niculiță, care a dat o raita prin Galați, nu mi-ar fi vorbit despre ea.

— Dar despre ce, Stăncuțo? întrebă căpetenia haiducilor, nerăbdător. Despre ce ți-ai adus aminte?

— După ce am fost luată pe sus de pandur la bâlciul la care m-am dus cu Smaranda, când cu însărcinarea pe care ne-ai dat-o de a o scăpa pe Mioara din mănăstire, m-au trimis în temnița din Galați unde comandantul închisorii m-a luat în cercetare… Firește că am tăgăduit furtul basmalei aceleia blestemate de care nici până în ziua de astăzi nu știu cum de a ajuns în desagii mei. În vreme ce-mi lua interogatoriul, privirea comandantului închisorii se opri deodată asupra medalionului pe care-l purtam la gât.

Fără să vrea, Mihu Inimă de Leu se uită la gâtul fetei.

— Da, da… Îmi amintesc și eu de el! zise căpetenia haiducilor. Dar ce s-a făcut cu medalionul acela?

— Tocmai asta vreau să-ți povestesc, căpitane!

— Spune, Stăncuțo.

— Comandantul închisorii se uită la medalionul meu cu luare aminte din ce în ce mai mare și până în cele din urmă, mă rugă să i-l încredințez lui, aceasta fiind spre propriul meu bine. I l-am dat. După aceea însă purtarea comandantului față de mine se schimbă ca prin farmec. De unde până atunci mă repezea, mă făcea hoață de rând, mă amenința, acum începu deodată să-mi vorbească frumos și veni el însuși să mă conducă până în celulă. După aceea a plecat.

— Ciudat!

— Aceasta este întâmplarea pe care fără îndoială că aș fi uitat-o cu totul, dacă…

— Dacă?

— Dacă nu vorbeam astăzi după amiază cu Niculiță care-mi povesti niște lucruri foarte ciudate, fără însă ca el însuși să-și fi dat seama ce însemnătate aveau pentru mine spusele lui.

— Vorbește odată mai lămurit, Stăncuțo! o zori Mihu Inimă de Leu.

— Printre alte știri cu care se înapoie el din Galați, Niculiță mi-a spus și că în oraș s-a petrecut ceva cu totul neașteptat, ceva la care nimeni nu se mai aștepta. Fata colonelului Ispirescu, fată dispărută de acasă, încă de acum cincisprezece ani, a apărut deodată!

— Și?

— Niculiță a aflat chiar și amănuntul că fata aceasta a fost recunoscută după un medalion pe care era săpat blazonul familiei Ispirescu, o spadă într-o mână tăiată de la cot.

— Mai departe… mai departe!

— Tot o spadă într-o mână tăiată din cot era și pe medalionul meu!

— Ah! făcu atunci Mihu Inimă de Leu, foarte mirat.

— Adevărata surpriză vine însă de-abia de acum înainte! adăugă fata.

— Care?

— Știi cine este fiica regăsită a colonelului Ispirescu?

— Cine?

— Sofica, ultima ibovnică a lui Grigore Muscan.

Mihu Inimă de Leu se clătină, atât de mare-i fu mirarea

— Da… Sofica - urmă fata, râzând - care are cel puțin douăzeci și cinci de ani!

— Ce vrei să spui cu asta?

— Că fata colonelului Ispirescu a fost răpită cu cincisprezece ani în urmă și pe vremea aceea fata avea… trei ani!

Mihu Inimă de Leu începu să râdă.

— Asta într-adevăr că este o știre cât se poate de neașteptată! Și colonelul Ispirescu a crezut toată povestea aceasta?

— Sofica trăiește acolo în casa colonelului Ispirescu și face pe păunul îmbrăcând rochiile cele mai scumpe care au fost văzute vreodată prin Galați…

— Dar tu câți ani ai Stăncuțo? o întrebă Mihu Inimă de Leu pe fată, deodată.

— Optsprezece! răspunse fata cu ochii scânteietori.

Mihu Inimă de Leu dădu din cap.

— Acum înțeleg totul! Dar atunci…

— Da, căpitane - zise Stanca, pe deplin încredințată de ceea ce spunea - eu sunt fata colonelului Ispirescu!

— Ești sigură de ceea ce spui?

Glasul Stăncuței sună hotărât, când răspunse:

— Căpitane, întotdeauna mi-am adus eu ceva aminte despre casa părintească de unde am fost răpită. Până acum însă, toate amintirile acestea erau nelămurite, se amestecau, nu era nimic clar în mintea mea… Nici nu este de mirare, deoarece n-aveam decât trei ani când am văzut casa părintească pentru ultima dată… Acum însă, amintirile încep să devină mai lămurite, vălul neguros începe să se ridice tot mai mult de pe ochii minții mele… Da, acum încep să-mi aduc aminte de grădina în care mă jucam atât de des, îmi aduc aminte de rânduirea odăilor din casă…

— Stăncuțo, adevărat să fie, ceea ce spui tu? exclamă căpitanul. Fată, dacă astfel stau lucrurile, atunci asta ar însemna norocul tău!

— Da… da…

— Și ai vrea să te vezi iarăși în casa tatălui tău?… Să duci o viață liniștită, fericită?

— Căpitane, răspunse fata, adânc mișcată, din tot sufletul nu mă gândesc decât la asta! M-am săturat de viața aceasta de vagabondaj… Este adevărat că aici, la tine, am fost primită cu brațele deschise și cu o dragoste frățească, cum nici nu m-aș fi așteptat. Crede-mă însă că în decursul celor cincisprezece ani pe care i-am petrecut printre țigani am suferit mult! De multe ori, îți mărturisesc că mă întrebam dacă moartea n-ar fi mai bună decât viața aceasta care nu-mi promitea nimic dar chiar nimic! Cu toate acestea, m-am ferit de a mă lăsa cuprinsă de

deznădejde spunându-mi că, cine știe, poate că odată și odată tot mi se va mai schimba soarta în mai bine și mie.

— Iată - zise Mihu Inimă de Leu - că acum ai ajuns la această clipă a vieții tale!

— Vai, căpitane, dar cum poți vorbi cu atâta ușurință? exclamă Stanca. Cum vrei tu să ajung eu în casa colonelului Ispirescu și pe urmă cum vrei tu să-i dovedesc cum că eu sunt fata care i-a fost răpită acum cincisprezece ani, când medalionul, singura mea dovadă pe care o puteam avea, a ajuns la ibovnica lui Muscan în împrejurări de care, oricât m-aș trudi, nu pot să-mi dau seama?

Timp de câteva minute, căpetenia haiducilor nu răspunse niciun cuvânt. Căzuse adânc pe gânduri. Umbla cu înfrigurare de colo până colo și se vedea prea bine că se muncește să născocească un mijloc pentru a-i veni în ajutor nefericitei copile.

Stanca urmărea cu încordare fiecare mișcare, fiecare pas al căpitanului, în vreme ce ea însăși se frământa, gândindu-se necontenit dacă Dumnezeu va fi îndurător cu ea și-i va îngădui să-și vadă visul vieții sale împlinit.

Într-un târziu, căpitanul zise:

— Du-te de te culcă liniștită Stăncuțo. Mâine vom căuta noi să rânduim totul după cum va fi mai bine.

După aceea, fără a o lăsa pe Stanca să bănuiască măcar ce plan avea, porni mai departe și se duse în odaia sa.

Stanca se uită după el, nedumerită.

*

*   *

A doua zi de dimineață, Mihu Inimă de Leu, porni spre Galați, întovărășit de Stanca.

Pe drum, mânată de curiozitate, dar și tremurând de a ști ce va urma, fata îl întrebă pe voinic de mai multe ori asupra planurilor sale, dar Mihu Inimă de Leu tăcu cu încăpățânare. Acesta era felul său de a porni la lucru. Fără

a-și împărtăși gândurile și altora care ar fi putut să-l facă să-și schimbe planurile. De aceea tăcu și acum și nu răspunse, decât atât:

— Ai răbdare, Stăncuțo, căci vei vedea tu!

— Bine, bine, dar sunt curioasă! răspunse fata.

Mihu Inimă de Leu râse cu poftă.

— Curiozitatea strică frumuseții!

Fata râse și ea.

— Din păcate însă, eu nici nu sunt frumoasă!

— Lasă că vei fi tu frumoasă - zise căpetenia haiducilor - când vei umbla îmbrăcată în rochiile scumpe pe care le poartă acum ibovnica lui Muscan în locul tău!

La auzul acestor cuvinte, chipul fetei începu să strălucească de bucurie.

— Cum... crezi într-adevăr că... vom reuși?

— Sunt pe deplin încredințat!

— Dar cum ai de gând să faci să iasă bine?

— Oho, până aici! Vei fi tu șireată, dar nici eu nu sunt prost! Vrei să mă tragi de limbă, dar nu merge! Dacă ți-aș spune totul de acum, n-ai mai fi curioasă și atunci chestiunea și-ar pierde farmecul!

— Vai, căpitane! sună atunci glasul Stăncuței - dacă într-adevăr vei izbuti, atunci nu va fi în lumea aceasta fată mai fericită decât mine!... Dacă ai ști tu ce dor îmi este de dragostea părintească, de casa aceia caldă, asemenea căreia nu poate fi decât numai casa părintească și de care soarta n-a vrut să-mi facă parte până acum!

— Fii fără teamă, Stăncuțo - răspunse căpetenia haiducilor, îmbărbătând-o - chiar dacă fericirea aceasta îți vine cam târziu, dar de venit tot îți va veni!

Vorbind mereu în chipul acesta, cei doi ajunseră în sfârșit pe străzile Galaților.

Era o îndrăzneală fără seamăn din partea lui Mihu Inimă de Leu, să se încumete de a pătrunde în orașul ce gemea de soldați. Dar căpetenia haiducilor mergea fără teamă, cu un curaj disprețuitor de primejdii, liniștit ca și când ar fi

umblat prin fața ascunzătorii sale din castrul roman. Nu se temea că va îi recunoscut, deoarece nimeni nu putea bănui în portul lui simplu pe cel mai temut dintre toți căpitanii de haiduci pe care îi cunoscuse Balta Dunării până atunci. Ceea ce-l liniștea însă și mai mult era tocmai faptul că nimeni în lumea aceasta nu l-ar fi crezut atât de îndrăzneț încât să se încumete să pătrundă tocmai în Galați, cartierul general al operațiunilor care erau îndreptate împotriva lui.

Când intrară în oraș Mihu Inimă de Leu se adresă Stăncuței cu următoarele cuvinte:

— Acum rămâi aici, pe locul acesta viran, căci eu mă reped până în oraș unde mai am câte ceva de rânduit. Nu te teme însă, căci eu mă voi înapoia la timp pentru a te lua cu mine.

— Numai de nu ți s-ar întâmpla ceva, căpitane! exclamă Stăncuța, îngrijorată de soarta căpitanului.

— Nu te îngriji, Stăncuțo. Galații aceștia nu sunt tocmai atât de primejdioși după cum ar părea la prima vedere!

Cu aceste cuvinte Mihu Inimă de Leu își luă rămas bun de la fată și porni singur spre mijlocul orașului.

El își îndreptă pașii de-a dreptul spre închisoarea orașului, spre temnița Galaților, care îl aștepta de atâta vreme, dar nu ca om liber ci ca pe un prizonier pus în grele fiare.

Cu toate acestea, acum stătea acolo fără teamă, în fața clădirii cenușii și neprietenoase.

— Pe cine cauți? se răsti la el o voce aspră.

— Pe comandantul închisorii!

Atunci poarta se deschise și Mihu Inimă de Leu intră curajos, cu fruntea ridicată, în fioroasa clădire.

Peste câteva minute apoi, Mihu Inimă de Leu stătea față în față cu Gheorghe Melinte.

— Bună ziua! zise căpetenia haiducilor, ridicându-și cușma de pe cap.

— Ce cauți aici?

— Vreau să vorbesc cu d-ta?

— Dar d-ta cine ești?

— Vasile Popa!

— N-am auzit niciodată de numele acesta!

— Atunci auzi acum!

— Îmi pari foarte ciudat!

— Sunt într-adevăr un om cam ciudat!

— Și ce cauți pe aici?

— Am venit în chestiunea fetei aceleia!

— În chestiunea cărei fete?

— Aceea care a fost găsită și care acum e fata colonelului Ispirescu!

Comandantul închisorii păli și pălirea lui de o clipă nu scăpă ochilor ageri ai lui Mihu Inimă de Leu.

— Ce este cu fata aceea? întrebă Gheorghe Melinte tremurând de enervare.

Mihu Inimă de Leu se scărpină după ureche.

— Păi ce să fie… puțin bucluc!

— Cum ai spus?

— Puțin bucluc!

— De ce?

— Fiindcă aceea care a fost vârâtă în casa colonelului Ispirescu, n-a fost niciodată fata adevărată a colonelului ci Sofica, ibovnica lui Grigore Muscan.

Vestea aceasta îl făcu pe Melinte și mai palid și mai galben. Descoperirea aceasta îl impresiona într-un chip foarte neplăcut căci dacă uneltirea lui era dată pe față și colonelul Ispirescu afla despre felul josnic în care fusese păcălit cu fata care nu era a lui, fără îndoială că-l va da afară din slujba de comandant al închisorii și încă trebuia să fie mulțumit dacă din cabinetul de comandant al închisorii n-ajungea în una din celulele ei.

Timp de câteva minute Gheorghe Melinte fu atât de încurcat, încât nici nu putu să răspundă.

În schimb, Mihu Inimă de Leu se gândi să se folosească de această încurcătură a comandantului.

— După cât văd eu - zise el, apăsând pe cuvintele din urmă - știi mult mai multe despre chestiunea aceasta decât mi-aș fi putut închipui. Acum, tare aș fi curios să știu cum a ajuns destrăbălata aceea în casa colonelului Ispirescu?

— Mai încet! Nu vorbi așa tare! zise comandantul închisorii, cu glas rugător. Căci de se întâmplă să afle despre înșelătoria a cărei jertfă a fost colonelul ne taie în bucăți pe toți!

Mihu Inimă de Leu râse din toată inima văzând groaza lui Melinte.

— În ceea ce mă privește pe mine, eu nu mă tem că mă va tăia în bucăți, deoarece eu n-am tras pe sfoară pe nimeni… Dimpotrivă, eu cred că, domnul colonel Ispirescu mi-ar fi foarte recunoscător că l-am lămurit asupra felului mârșav în care a fost păcălit.

— Să nu cumva s-o faci! strigă Gheorghe Melinte, îngrozit.

— Păi de ce să n-o fac când eu pot să-i dau înapoi pe adevărata lui copilă?

— Aceea pe care Mihu Inimă de Leu a ajutat-o să fugă de aici?

Căpetenia haiducilor râse iarăși.

— Dar n-a ajutat-o să fugă niciun Mihu Inimă de Leu!

— Dar cine?

— Ibovnicul ei, care a lăsat bilețelul acela în celulă numai pentru a-i păcăli pe urmăritori.

— Și de unde știi toate acestea atât de bine?

Mihu Inimă de Leu zâmbi, șiret.

— Iacă, știu și eu! De unde, asta e treaba mea!

Gheorghe Melinte se uită atunci adânc în ochii aceluia care se găsea în fata sa.

— Tare mă tem că tu ai fost acela care a-i ajutat-o să fugă din temniță!

— Și dacă ar fi așa?

— Atunci te arestez îndată și te bag în închisoare ca pe complicele ei!

Mihu Inimă de Leu continuă să zâmbească, nepăsător.

— Este adevărat că asta o poți face, dar… fata tot va ajunge la colonelul Ispirescu și mulțumită dovezilor pe care le are, îi va arăta acestuia că ea este adevărata lui copilă… Îți închipui că atunci nici eu n-aș mai sta mai mult de câteva minute în închisoare! Așadar, vezi că prin arestarea mea n-ai împiedica-o pe copilă să se întoarcă la casa tatălui său, ci dimpotrivă. Or, eu știu prea bine că grozav ai vrea să împiedici aceasta!

Comandantul închisorii își dădu seama că avea de a face cu un om foarte șiret și încurcătura lui deveni și mai mare.

Văzând că prin amenințări n-ajunge la niciun rezultat, se gândi să întoarcă foaia și începu să-l implore pe Mihu Inimă de Leu să renunțe la planul său.

Căpetenia haiducilor însă era de neînduplecat.

— Dar cum poți crede că ar fi cu putință să mă mai răzgândesc? Lăsând la o parte răsplata, pe care fără îndoială că mi-o va da colonelul Ispirescu pentru că i-am deschis ochii asupra groaznicei înșelătorii a cărui jertfă a căzut, eu sunt omul dreptății și-ți mărturisesc sincer că grozav m-aș bucura ca mârșăvia care s-a săvârșit față de bătrânul și cinstitul soldat să fie dată la iveală.

— Bine omule, dar nu-ți dai seama că atunci sunt pierdut? strigă comandantul închisorii, trădându-se astfel fără să vrea. Când își dădu seama de ceea ce făcuse, era prea târziu.

Mihu Inimă de Leu îl prinse îndată asupra vorbei.

— Așa? Va să zică mărturisești că și tu ai avut partea ta de vină în pungășia cu fata colonelului? Te pomenești că ai fost chiar complicele lui Grigore Muscan. Or, adineauri spuneai că pedeapsa unui complice este temnița…

Gheorghe Melinte își dădu seama că orice tăgadă ar fi fost în zădar. De aceea, începu să se roage deznădăjduit de Mihu Inimă de Leu.

— Îndurare! Ai milă de mine! Nu mă nenoroci!

Lui Mihu Inimă de Leu îi venea să sară din piele de bucurie că descoperise adevărul atât de iute și cu atâta ușurință.

— Mai întâi vreau să știu cum ați făcut isprava! zise el.

— Mărturisesc... îngână comandantul închisorii, doborât cu desăvârșire - că am fost complicele lui Grigore Muscan... Ne-am înțeles ca jumătate din cei cinci sute de galbeni, pe care îi dădea colonelul Ispirescu pentru regăsirea copilei sale să fie ai mei în schimbul certificării din partea mea cum că fata adusă de el este aceeași pe care am avut-o eu în închisoare... Dar ticălosul m-a tras pe sfoară și pe mine și a fugit fără să-mi dea o lețcaie!

— Nici nu mă miră! Acesta este Grigore Muscan! mormăi Mihu Inimă de Leu.

— Ce mă fac eu acum? se boci comandantul închisorii. S-a sfârșit cu toate... Sunt un om pierdut!

— Nu te mai văita atâta! se răsti atunci Mihu Inimă de Leu. Dacă vei face mărturisiri complete și te vei căi, nu se poate ca domnul colonel Ispirescu, al cărui suflet nobil este cunoscut în tot ținutul, să nu te ierte!

— Dar cum să mai îndrăznesc eu să mă duc înaintea lui, cum să mă prezint lui?

— Nu trebuie să te prezinți căci te va chema el dacă va vedea că este nevoie de mărturisirea ta!

— Și crezi că mă va ierta? întrebă Gheorghe Melinte, căutând o încurajare în cuvintele aceluia care se găsea în fața lui.

— Fără îndoială! De altfel tu îl cunoști îndeajuns de bine pentru a-ți da seama că așa se va întâmpla!

— Doamne, măcar de ai avea dreptate!

Căpetenia haiducilor se pregăti să plece.

— Eu mă duc acum până la colonelul Ispirescu! Tu rămâi aici, fără teamă, nu uita însă ceea ce ți-am spus.

Cu aceste cuvinte Mihu Inimă de Leu se îndepărtă și-l lăsă singur pe deznădăjduitul comandant al închisorii, care acum se căia de fapta sa și se ruga lui Dumnezeu să-i dea

colonelului gândul cel bun pentru a nu-l pedepsi după cum merita.

*
*   *

Nu mult timp după aceea, Mihu Inimă de Leu se înapoie la locul viran unde o lăsase pe Stanca. Fata îl aștepta cu nerăbdare și când îi auzi pașii apropiindu-se, chipul i se însenină, deodată.

— Ei, ce ai făcut, căpitane? îl întrebă ea cu înfrigurare.

— Totul merge strună! răspunse căpetenia haiducilor, strălucind de bucurie și el.

— Zău?

— Dacă-ți spun eu!

— Vai, căpitane, cum să-ți pot eu mulțumi…

Și mai înainte ca Mihu Inimă de Leu s-o fi putut împiedica, Stanca îi luă mâna și i-o sărută.

— Stăncuțo, vino-ți în fire, căci nu sunt nici popă, nici vlădică să-mi săruți mâna! strigă Mihu Inimă de Leu.

— Dar sunt atât de fericită, căpitane!

— Acum, hai să mergem! zise căpetenia haiducilor. Deabia acum vine partea cea mai grea. Dacă am trecut și hopul acesta, atunci vei putea spune cu adevărat că ești fericită!

Zicând aceste cuvinte, Mihu Inimă de Leu o luă de mână pe fată și porni cu ea spre locuința colonelului Ispirescu.

Înainte de a porni la drum însă Mihu Inimă de Leu își schimbă înfățișarea pe cât putu, de teamă să nu fie recunoscut de colonelul Ispirescu, care-l mai văzuse odată, foarte de aproape, cu prilejul nunții tulburate a boierului Panait Fotache. Cu toate că, la drept vorbind, ar fi fost cam greu ca Ispirescu să-l recunoască, deoarece în seara aceea de pomină Mihu fusese îmbrăcat boierește, pe când acum purta numai straie simple de țăran.

Ajungând la locuința colonelului Ispirescu, vistavoiul nu voia de loc să-i lase pe cei doi necunoscuți să pătrundă în casă. Ce să caute doi țărani la viceguvernatorul ținutului? Mihu Inimă de Leu însă cunoștea cheia cu ajutorul căreia se poate intra în orice casă și un ban de argint vârât în mâna vistavoiului deschise îndată ușa înaintea sa

Peste câteva clipe apoi, colonelul Ispirescu îl primi și căpetenia haiducilor îi povesti totul din fir în păr, fără nicio introducere, fără niciun fel de înconjur.

Bietul colonel asculta cu groază, cu uimire, cuvintele lui Mihu Inimă de Leu iar când acesta își sfârși ce avea de spus, o măsură pe Stăncuța cu priviri pătrunzătoare spre a vedea dacă spusele țăranului aveau o cât de mică aparență să fie adevărate.

Și cum se uita așa, îndelung la fată, asemănarea chipului ei cu a copilei de-acum cincisprezece ani i se părea tot mai izbitoare… Da, da, fata aceasta și nu cealaltă semăna cu copila lui ce-i fusese răpită de țigani.

— Cum… tu… tu să fii oare mica, draga mea Pia? îngână bietul colonel. Doamne, dar cum să mă încredințez că acesta este adevărul și că nu voi cădea iarăși pradă vreunei înșelătorii cum se pare că am căzut prima oară?

Privirea Stăncuței rătăcind prin odaie, căzu asupra unui tablou care înfățișa pe o femeie tânără cu o privire nespus de blândă.

Femeia din pictura aceea semăna grozav cu Stăncuța, care privind tabloul își aducea aminte tot mai lămurit despre o făptură blândă, bună, care în copilăria ei se ocupase foarte mult de ea

Deodată amintirea îi împrospăta în minte nu numai chipul dar și numele pe care femeia din tablou îl purtase de mult, de mult de tot și stăpânită de un simțământ nespus de duios, ea rosti:

— Mama!

Lacrimile podidiră ochii colonelului Ispirescu care își aduse aminte acum că fata cealaltă nici măcar nu se uitase

mai cu luare aminte la chipul aceleia care pretindea ea că-i dăduse viață.

Și cu cât stătea mai mult Stanca în locuința colonelului Ispirescu, cu atât mai bine își aducea aminte fata de trecut.

Ea arătă pe fereastră și zise:

— Iată și grădina în care mă jucam zilnic cu bătrânul Marin!

Dar nici n-apucă să rostească bine aceste cuvinte că deodată se și repezi în grădină.

Mihu Inimă de Leu și cu colonelul Ispirescu o urmară, grăbiți.

Stanca alergase de-a dreptul la fântâna săritoare din mijlocul grădinii.

Miraculoasa putere a amintirii îi reîmprospătase în minte o întâmplare petrecută cu cincisprezece ani în urmă. Într-o după amiază Stăncuța se jucase prin grădină cu o păpușă de lemn și tot jucându-se cu ea o ascunsese atât de bine încât, cu toate încercările servitorilor de a-i da de urmă, păpușa de lemn rămase pierdută. Pe vremea aceea fetița nu-și mai amintise nici ea unde ascunsese păpușa de lemn. Acum însă, după atât amar de vreme, ea își aduse aminte de locul unde își ascunsese jucăria din copilărie.

Stăncuța se repezi deci la fântâna săritoare și din una din găurile ornamentației scoase la iveală păpușa de lemn. Timpul, intemperiile, lăsaseră urme adânci pe biata păpușă care putrezise pe jumătate și era toată acoperită de mucegai. Se mai putea vedea însă că era o jucărie..

— Iată păpușoiul! strigă ea, rostind numele de batjocură, pe care-l dăduse cu cincisprezece ani în urmă, păpușii de lemn.

Atunci orice îndoială dispăruse din sufletul colonelului Ispirescu.

El se repezi la fată, o strânse în brațe, o copleși cu sărutările sale.

— Copila mea… scumpa mea copilă! exclamă el cu ochii năpădiți de lacrimi de bucurie.

Gheorghe Melinte care nu se mai putu împotrivi mustrărilor de cuget, se repezi la locuința colonelului și-și mărturisi păcatul, repetând întocmai ceea ce spusese Mihu Inimă de Leu cu câteva minute mai înainte.

Și Cerul, vroind parcă să îndepărteze din sufletul greu încercatului părinte, orice urmă de bănuială, îl trimise în grădină și pe bătrânul Marin. Acesta însă nu venea singur, ci întovărășit de o babă și mai bătrână decât el.

În câteva clipe află și el despre ceea ce se petrecuse. Bătrânul și cinstitul servitor nu-și mai încăpea în piele de bucurie că adevărata Pia Ispirescu fusese regăsită.

— Și eu tot pentru asta umblam - îi zise el, colonelului. Am răscolit tot orașul și nu m-am lăsat până când n-am dat peste doica jupâniței, pentru ca să dovedească și ea că cealaltă nu este fata domnului colonel.

Bătrâna se apropie de Stanca și-i ridică mâneca de la cămașă.

— Iată - zise baba - aici, pe brațul stâng, semnul acesta, pe care-l avea și mama sa, în același loc, dovedește mai bine decât orice că aceasta este adevărata Pia Ispirescu!

Ura bătrânului servitor împotriva aceleia care intrase pe nedrept în casa stăpânului său era atât de mare, încât, nici chiar cu prilejul acestei mari bucurii nu uită de ea și porni în casă pentru a o aduce pe Sofica spre a-și lua pedeapsa bine meritată.

Dar Sofica ștersese putina. Văzând neobișnuita mișcare din grădină, ibovnica lui Grigore Muscan deschisese o fereastră care dădea în grădină și auzind despre ce este vorba, își dădu îndată seama ce o așteaptă și cât ai clipi din ochi se făcu nevăzută…

Colonelul Ispirescu era în culmea fericirii și Stăncuța nu mai putea de bucurie, nici ea.

— Copila mea dragă… scumpa mea Pia - exclamă fericitul părinte. Acum nu mai încape nicio îndoială că tu

ești fetița mea dulce care mi-a fost răpită acum cincisprezece ani de țigani! Nu, nu mai poate încăpea nicio îndoială! De data aceasta și inima îmi spune că tu ești fata mea, tu ești Pia mea, mica mea Pia!

— Tată!... dragă tată! îngână și Stăncuța, care-și lipi capul de pieptul bătrânului soldat.

După ce mai trecură câteva clipe colonelul Ispirescu se gândi și la omul care-i procurase această nesfârșită bucurie la apusul vieții sale. El se uită cercetător în jurul său dar Mihu Inimă de Leu nu era nici unde.

— Unde este omul care mi-a adus-o înapoi pe mica mea Pia pentru ca să-l răsplătesc după cum se cuvine? întrebă el.

Dar omul acesta dispăruse fără urmă de parcă l-ar fi înghițit pământul. După ce-și isprăvi treaba și văzu că Dumnezeu îl ajutase să-i pricinuiască atât Stăncuței, cât și colonelului Ispirescu o bucurie atât de mare, socoti că misiunea lui era îndeplinită și folosindu-se de împrejurarea că toată lumea se ocupa numai de fiica regăsită, dispăru din grădină.

Acum călărea ca vântul pe drumul Brăilei, ducându-se spre locul unde păzea Leonte caii haiducilor.

Colonelul Ispirescu se întoarse spre fiica sa.

— Dar cine a fost omul acesta? Nu l-am întrebat nici măcar cum îl cheamă?

— Asta pot să ți-o spun și eu, tată! răspunse Stăncuța.

— Vorbește! Cum îl cheamă?

— Mihu Inimă de Leu.

CAPITOLUL 114
Atacul împotriva conacului lui Panait Fotache

După ce se încredințase că boierul Panait Fotache o dusese pe Mioara Comăneanu în conacul său, Dan Dragomir se întoarse iute la calul său lăsat la câțiva pași de gardul conacului. Între timp, calul se mai odihnise puțin și deoarece, cât timp călărețul său stătuse la pândă, el mâncase din belșug din iarba grasă ce i se îmbia. Acum își ducea stăpânul înviorat și ușor, ca și când de-abia atunci ar fi pornit la drum.

Dan Dragomir era un mare iubitor de animale și pe Roibul său și-l iubea mai ales foarte mult. Tocmai de aceea îl cruța pe cât putea și nu-l silea să meargă în galop prea repede decât numai atunci când avea vreo veste prea însemnată de a-i comunica prietenului său.

Or, ce veste mai însemnată ar fi putut el să-i aducă căpitanului, decât aceea despre găsirea iubitei sale? De aceea, își zori Roibul tot mai tare și în curând ajunse la păduricea în care păzea Leonte caii voinicilor.

— Bravo, Roibule! strigă Dan Dragomir, bătându-și calul pe ceafă. Și de data aceasta ai fost la înălțime! Dar acum te vei odihni și tu puțin, căluțul meu drag! Până când nu va fi vorba să ne înapoiem la conacul acelui blestemat boier, până atunci nici nu te mai scot din grajd!

Și Roibul înțelese parcă rostul cuvintelor stăpânului său, sau recunoscuse păduricea unde știa că se găsesc și ceilalți tovarăși ai săi, căci necheză mulțumit.

Leonte luă calul în primire și peste câteva minute Dan Dragomir vâslea din răsputeri, îndreptându-și barca spre celălalt țărm al Dunării.

Nici nu se crăpase încă bine de ziuă când barca voinicului și ajunse la păpurișul în mijlocul căruia erau pitite și celelalte bărci ale haiducilor.

Dan Dragomir legă barca, apoi se îndreptă cu pași vioi spre intrarea în tunelul care ducea în castrul roman.

La sosirea lui haiducii dormeau încă.

Cu toate acestea, voinicul se duse de-a dreptul în odaia Lui Mihu Inimă de Leu. Căpitanul le poruncise anume tuturor oamenilor săi ca la orice oră s-ar înapoia din drumul pe care fuseseră trimiși să vină la el spre a-i raporta despre rezultatul însărcinării.

Dacă s-ar fi găsit cineva care să fi cunoscut cel de al doilea castru roman de la Iglița înainte ca haiducii să se fi așezat în el și l-ar fi revăzut acum, fără îndoială că nu l-ar fi recunoscut. Încăperile acelea murdare, dărăpănate, pline de praful ce le acoperise în răstimp de aproape două mii de ani, erau acum niște odăi curate, bine mobilate, străbătute de aerul curat care pătrundea în ele prin ventilatoarele tăiate cu mult meșteșug în zidul de piatră.

Mihu Inimă de Leu adusese prin oamenii săi, chiar de la Odesa, mobile, covoare, tablouri, chiar și tapete și cu acestea rânduise castrul cu atâta bun gust și chiar fast, încât acela care ar fi pătruns acolo prin surprindere s-ar fi crezut oriunde, numai într-o ascunzătoare de haiduci, nu. Odaia căpitanului mai ales, era mobilată atât de frumos, încât puțini erau chiar și la București boierii care să fi avut în casa lor lucruri atât de minunate și de atât bun gust.

Dar și mai frumoasă și mai scump mobilată decât aceasta era o altă odaie a castrului roman. Odaia pe care Mihu Inimă de Leu o rezervase pentru Mioara Comăneanu după ce trecuse pe la moara de pe malul Dunării, unde aflase că iubita sa era în viață.

Din toată Odesa, Zamiris cumpărase tot ce era mai scump, deoarece primise poruncă de la Mihu Inimă de Leu să nu facă niciun fel de economie când era vorba de ceva ce ar fi putut să facă și mai plăcută încăperea în care urma să locuiască iubita sa. Și bietul Zamiris trebui să facă de trei ori drumul până la Odesa pentru a cumpăra tot ceea ce trebuia pentru odaia iubitei căpitanului.

Mihu Inimă de Leu simțea acum că ziua în care Mioara Comăneanu va fi din nou lângă el și de data aceasta pentru totdeauna, nu mai putea fi departe. Tocmai de aceea îl zori pe Zamiris cât putu să grăbească transportarea lucrurilor cumpărate în frumosul oraș rusesc de pe malul Mării Negre.

*

*   *

Mihu Inimă de Leu avea somnul foarte ușor și de aceea el auzi îndată pașii lui Dan Dragomir și se trezi. Când își văzu prietenul intrând pe ușă, citi îndată pe chipul lui că acesta îi aducea vești bune.

— Ce ai făcut, Dane? întrebă căpitanul, cu nerăbdare. Ai găsit-o? Ai vorbit cu ea? Răspunde odată!

— Și da și nu! răspunse voinicul. De găsit am găsit-o eu și știu unde se găsește! De vorbit însă, din păcate, n-am putut vorbi cu ea!

— Dar unde este Mioara mea?

— Astă noapte boierul Panait Fotache a dus-o în conacul lui de lângă Galați, unde o ține prizonieră!

Mihu Inimă de Leu sări din pat ca mușcat de șarpe.

— Ce spui, omule? strigă el, înfuriat. Mioara Comăneanu, Mioara mea, prizoniera lui Panait Fotache? Dar cum, în ce fel, în ce împrejurări a ajuns ea în conacul ticălosului acela? Vorbește odată, Dane!

— Mai ai puțină răbdare, să-ți spun pe rând tot ceea ce s-a petrecut, căci altfel mă vei înțelege mai greu! răspunse Dan Dragomir.

— Unde ai dat de urma Mioarei?

— Dădusem o raită prin satele din jurul Galaților în nădejdea că poate voi afla pe acolo ceva despre Mioara și mă întorceam spre Galați. Tocmai treceam pe sub zidurile Schitului Sfintei Treimi când deodată am tresărit la auzul unui horcăit sfâșietor. Roibu tresări și el și atunci am coborât din șea și am pornit în direcția de unde veneau gemetele acelea îndurerate. În șanțul de la marginea drumului am dat apoi peste trupul unei femei rănite care zăcea într-un lac de sânge. Femeia aceasta era Smaranda!

— Ce spui? Smaranda a fost rănită?

— Ba a și murit chiar! Eu însumi i-am închis ochii. A fost rănită de unul din țiganii care au răpit-o pe Mioara din Schitul Sfintei Treimi.

— Cum?! Mioara a fost răpită de țigani?! Dane, îți dai seama de ceea ce spui?

— Da, îmi dau prea bine seama, răspunse Dan Dragomir, și îți repet: Mioara Comăneanu a fost răpită din Schitul Sfintei Treimi - unde pesemne că se refugiase din nou - de către țigani. Aceștia însă, au predat-o pe iubita ta îndată boierului Panait Fotache din a cărui însărcinare se pare că lucraseră.

— Dar cum de a ajuns Smaranda lângă Schitul Sfintei Treimi care e dincolo de Galați, când nouă ne-a spus că se duce până la moară, spre a vedea dacă printre ruine nu mai găsește ceva ce ne-ar putea fi de folos aici?

— Înainte de a trece în lumea de apoi Smaranda mi-a dezvăluit multe, ușurându-și sufletul de multe din păcatele pe care le-a săvârșit în viață.

— Cum?! se miră căpetenia haiducilor. Smaranda a avut sufletul încărcat de păcate? Dane, ceea ce-mi spui tu mi se par lucruri din altă lume!

— Și, totuși, așa este. Noi ne-am înșelat grozav în privința acestei fete care în clipa de față nu mai este printre cei vii!

— Ce tot spui!

— Pentru ca să-ți dai seama că astfel stau lucrurile este îndeajuns să-ți spun următoarele: Smaranda mi-a mărturisit că în două rânduri a încercat s-o omoare pe Mioara Comăneanu, iar acum, când a auzit că iubita ta trăiește, se pregătea pentru a treia oară s-o scoată din rândurile celor vii. Bănuiala ei fiind că Mioara se refugiase din nou la Schitul Sfintei Treimi, se dusese acolo cu gândul de care ți-am vorbit mai sus

— Ceea ce spui tu mi se pare de necrezut, zise căpetenia haiducilor, uluit cu desăvârșire, de cele auzite. Dacă nu mi-

ai vorbi tu, aș crede că stau de vorbă cu unul care vrea să mă zăpăcească cu cine știe ce scop.

— Și cu toate acestea, vei afla încă multe lucruri care ți se vor părea cu neputință de a fi adevărate! zise Dan Dragomir și apoi îi povesti lui Mihu Inimă de Leu, pe rând, tot ceea ce auzise de la fata morarului de pe malul Dunării.

Dând Dan Dragomir sfârși cu ceea ce avu de spus, Mihu Inimă de Leu își împreună mâinile, îngrozit.

— Cine ar fi crezut - exclamă el - că fata aceasta, cu o înfățișare atât de blândă, să fie în stare de ticăloșii atât de mari!

— După ce Smaranda și-a dat sufletul - urmă voinicul român - am sărit iarăși în șea și am pornit pe urmele țiganilor, după amănuntele pe care mi le dăduse nefericita Smaranda. În curând am și dat de urma lor sub un copac trăsnit, dintr-o pădurice de sălcii. Până când să ajung eu acolo însă nemernicii spălaseră putina. Am observat însă urmele unei o a doua căruțe care venise până acolo și apoi se înapoiase pe un drum ocolit spre Galați și am hotărât să pornesc pe urma aceasta. Era clar pentru mine că țiganii o răpiseră pe Mioara Comăneanu pentru altcineva și nu pentru ei. Și cum urmele căruței de a doua duceau spre Galați, mi-am zis că țiganii lucraseră fără îndoială din încredințarea boierului Panait Fotache.

— Și ai dat peste cea de a doua căruță? întrebă Mihu Inimă de Leu, cu nerăbdare.

— Așteaptă puțin! În curând am auzit înaintea mea huruitul unei căruțe care mergea în goana cailor. Nu mult după aceea am și zărit căruța și am urmărit-o pas cu pas, însă din depărtare, pentru a nu fi văzut. Când am ajuns în apropierea Galaților, căruța a ocolit orașul și pe urmă s-a îndreptat spre conacul boierului Fotache. Atunci, am coborât din șea și m-am furișat pe jos până la gardul care împrejmuiește conacul. De acolo am văzut cum cei doi călători ai căruței o ridică pe Mioara și o duc în una din odăile conacului.

— Blestematul! strigă căpetenia haiducilor.

— Liniștește-te, căpitane, zise Dan Dragomir, căci Mioara Comăneanu nu va rămâne prea multă vreme în ghearele acelui ticălos.

— Te-ai uitat puțin prin conac - întrebă Mihu Inimă de Leu - spre a vedea cum am putea-o scăpa mai ușor pe Mioara din captivitatea nemernicului acela?

— Mărturisesc, căpitane, că nu prea m-am uitat, deoarece mă grăbeam să ajung cât mai iute aici spre a-ți da de știre. Dar mă voi înapoia îndată și voi căuta să-mi dau seama cum am putea să ajungem mai iute și mai sigur la ea!

— Nu, stai pe loc! zise Mihu Inimă de Leu. Ești îndeajuns de obosit. Îți mulțumesc, în orice caz, îți mulțumesc din tot sufletul că mi-ai adus știri de la scumpa mea Mioara.

Cu aceste cuvinte Mihu Inimă de Leu îl îmbrățișă și-l rugă să-l trezească pe Mișu Drăgan și să-l trimită până la el.

Peste câteva minute, Mișu Drăgan stătea în fața căpitanului său.

În câteva cuvinte Mihu Inimă de Leu îi spuse lui Drăgan tot ceea ce credea că este necesar ca acesta să știe pentru a-și putea îndeplini cu folos însărcinarea pe care i-o dăduse.

— Așadar, ai înțeles Drăgane, ce ai de făcut? îl întrebă căpitanul pe haiduc.

— Am înțeles, căpitane! răspunse Drăgan.

— Te furișezi cu multă băgare de seamă până la conac, te uiți bine spre a da de rostul tuturor porților și prin care se poate pătrunde mai ușor înăuntru. Vei căuta să afli câți oameni se găsesc la conac în permanență și câte și ce fel de arme se găsesc acolo. Te vei mai uita la ce depărtare de conac sunt așezate locuințele argaților și a celorlalți servitori, precum și dacă sunt câini prin curte. Într-un cuvânt, vei căuta să afli tot ceea ce trebuie să știm pentru ca atacul nostru să fie încununat de succes!

— Am înțeles, căpitane!

— La ceasurile unsprezece din noapte voi fi la salcia trăsnită împreună cu oamenii noștri. Până atunci îmi vei afla toate aceste amănunte și vei veni și tu acolo.

— Voi fi acolo, căpitane! răspunse flăcăul.

— Acum du-te cu Dumnezeu! zise Mihu Inimă de Leu.

Mișu Drăgan porni la drum, chiar peste câteva minute, iar Mihu Inimă de Leu își trezi oamenii din somn pentru a începe pregătirile în vederea atacului ce urmau să-l dea în noaptea aceea împotriva conacului lui Panait Fotache.

Pregătirile ținură toată ziua deoarece Mihu Inimă de Leu voia ca de data aceasta să sfârșească odată pentru totdeauna cu acela care fusese pricina nenorocirii sale în țara Românească. El nu avea de gând numai s-o scape pe iubita sa din ghearele aceluia care o ținea captivă în scopuri pe care el le bănuia, ci voia să se și răfuiască cu boierul Panait Fotache. Voia să se folosească de toată puterea de care dispunea, pentru a-i răsplăti ticălosului boier toate suferințele și umilirile pe care i le pricinuise Fotache atât lui, cât și Mioarei Comăneanu.

După amiază apoi, haiducii porniră la drum.

La chemarea lui Mihu Inimă de Leu treizeci de flăcăi oțeliți în lupte porniră la drum din castrul roman de la Iglița. Toți treizeci erau înarmați cu puști noi nouțe, cu câte două pistoale, câte un pumnal lung, câte o ghioagă și câte o frânghie de aruncat, după asemănarea călăreților din preriile Americii. Și mai înainte de a se îmbarca în bărci, Mihu Inimă de Leu privindu-și mica lui ceată părea un comandant care-și trece în revistă trupa, mai înainte de a pleca la paradă.

Bărcile înaintau încet prin labirintul de canale ale Bălții, deoarece Mihu Inimă de Leu nu voia să-și obosească oamenii.

Ceata haiducilor trecu apoi și Dunărea și se urcă pe caii pe care Leonte îi pregătise mai dinainte. La câteva minute

după unsprezece, Mihu Inimă de Leu și cu oamenii săi ajunseră la salcia trăsnită.

Aici îl și aștepta Mișu Drăgan care se înapoiase de la Galați cu o exactitate vrednică da admirat. De îndată ce-l zări pe căpitan apropiindu-se se apropie de el și-i raportă:

— Mioara Comăneanu este închisă în odaia cu fereastra zăbrelită. Niciunul din servitorii de la conac n-au voie să intre în odaia aceasta afară de argatul Timoftei și o tânără servitoare, intrată de curând în slujba boierului Panait Fotache, care a luat-o anume pentru a o servi pe Mioara. Slugile de la conac nici n-au văzut-o măcar până acum pe Mioara. În schimb boierul are obiceiul de a se duce la ea, chiar și de mai multe ori pe zi. De fiecare dată însă în coridorul din fața odăii pătrunde zgomotul certei care are loc mereu între boier și prizoniera sa. Boierul Panait Fotache părăsește odaia Mioarei aproape întotdeauna, foarte furios. Astăzi la amiază mai ales, s-a necăjit atât de grozav, încât i-a venit rău și a trimis după doctor care venind i-a lăsat sânge.

Servitorimea de la conac nu este prea numeroasă - își urmă raportul Mișu Drăgan. Zece bărbați și cinci femei. Asta-i tot. Servitorimea n-are arme, dar într-una din odăile conacului sunt îngrămădite atâtea puști și pistoale, încât, în caz de primejdie, fiecare servitor poate fi înarmat destul de bine.

Conacul n-are decât două ieșiri. Una este prin poarta cea mare din față, iar alta în dos, pentru servitorime. Afară de aceasta, mai este un coridor lung și închis care leagă conacul de locuința vechilului. În mijlocul acestui coridor se găsește o ușă de fier, despre care nimeni nu-și amintește s-o fi văzut vreodată descuiată. De altfel nici nu se știe dacă cheia de la broasca ușii mai este pe undeva, sau s-a pierdut de mult.

Conacul propriu zis este înconjurat de un parc mare, care însă n-are altă intrare decât aceea din fată. Locuințele servitorilor sunt foarte departe de conac. Cam la vreo zece

minute de drum. În curtea conacului noaptea păzesc trei câini măcelărești, care trebuie să fie foarte răi, deoarece numai noaptea li se dă drumul, ziua fiind legați. Am avut eu grijă însă, să nu fim trădați de lătratul acestor câini. Le-am dat la toți trei câte o bucată de carne otrăvită, așa că, nu vom fi tulburați de ei.

— Bravo, Drăgane! zise căpitanul, după ce primi raportul flăcăului. Ți-ai făcut datoria cum nu se putea mai bine. Acum, ne vom împărți în două cete și vom împresura conacul. Să nu rămâneți însă prea depărtați unul de altul, deoarece planul meu este să împresurăm conacul lui Panait Fotache ca un lanț viu, pentru ca nimeni să nu poată părăsi casa. Eu am nevoie de patru oameni care să pătrundă odată cu mine în conac pe poarta principală. Cine vrea să meargă cu mine?

Toți haiducii se oferiră fără ca vreunul să fi căutat să se ferească.

— Bravo, băieți! zise atunci căpitanul. Îmi pare bine că nu vă temeți de niciun fel de primejdie! Cristache Roată, Gavrilă din Macin, Niculiță și Mitrache, voi veți veni cu mine!

Drăgane, tu îți iei doisprezece oameni și pornind spre dreapta vei alcătui un semicerc în jurul conacului. Tu, Dane, îi vei lua pe ceilalți oameni și mergând spre stânga, vei face același lucru. Când voi fluiera de trei ori, veți trage toți, deodată. M-ați înțeles?

— Da! strigară cei treizeci de haiduci.

— Acum, porniți la drum. Când cercul va fi încheiat, Dane, să faci de trei ori cum face cucuveaua. Când eu voi da același semnal, toată lumea pornește înainte, având ca țintă conacul. La o sută de pași de gard vă opriți și nu înaintați decât numai dacă vă dau eu semnalul de atac. Acum porniți!

Haiducii porniră și parcă și Dumnezeu ar fi fost cu ei, căci luna, care până atunci luminase orbitor, intră după un nor des și negru.

În vreme ce haiducii se sfătuiau sub salcia trăsnită, luminile conacului boierului Panait Fotache se stingeau una după alta. Locuitorii conacului se culcaseră rând pe rând.

Cea dintâi care se culcase fusese Mioara Comăneanu, deoarece veșnicul violent schimb de cuvinte cu Panait Fotache o obosea grozav. Curând după aceea se duse să se odihnească și Panait Fotache, deoarece a doua zi de dimineață voia să-și isprăvească iute treburile pentru a se putea înapoia la conac încă înainte ca Mioara să se scoale.

Și servitorii dormeau de mult somnul celor drepți, când deodată, doi oameni se furișară din conac pe ușa din dos, aceea pe unde umblau numai servitorii.

Cei doi noctambuli erau Timoftei și Gherghina

Timoftei se rugase atât de mult de iubita inimii sale, până când în cele din urmă Gherghina primi să facă o mică plimbare cu el.

Ei înconjurară încet castelul și mână în mână porniră pe șosea mergând mereu înainte.

Timoftei șoptea cuvinte de dragoste iar Gherghina râdea în ascuns de planurile de viitor ale flăcăului, care credea că în curând vor fi uniți într-o singură pereche.

Inspirat poate de apropierea alesei inimii sale, poate de noaptea aceea cu lună plină, Timotei începu să cânte, deodată.

Gherghina se trânti atunci pe marginea câmpului de lângă drum, la rădăcina unui salcâm și așa ascultă cântecul lui Timotei.

Argatul preferat al boierului Panait Fotache cânta unul după altul, cântecele cele mai frumoase, dar Gherghina tăcea cu încăpățânare și privea țintă înaintea sa.

Timotei tocmai voia să înceapă un nou cântec, când Gherghina îi prinse mâna, deodată.

— Ce este? o întrebă argatul.

— Acolo! Acolo! șopti fata.

— Ce este acolo?

— Ia te uită, mă Timotei - șopti fata din nou, apropiindu-se tot mai mult de argat. Acolo, în marginea păduricii, stă de mult un călăreț. Nn se mișcă de loc, parcă ar fi de piatră. Timoftei, mie mi-e frică! Hai să ne înapoiem la conac!

Timotei se uită în direcția arătată de fată și atunci îl zări și el pe misteriosul călăreț.

Atunci o apucă pe Gherghina de mână și porni în grabă cu ea spre conac.

— Nu înțeleg - zise argatul - de ce n-au lătrat câinii la apropierea străinului!

— Și să știi că e cam mult de când n-am mai auzind niciun lătrat! zise și Gherghina.

— Nu cumva să li se fi întâmplat ceva! În orice caz, mă voi uita să văd de ce au amuțit așa, pe neașteptate.

Dar ajungând în curte, în zadar căutară ei câinii. Credincioasele animale nu erau niciunde. În cele din urmă îi găsiră lângă cotețul lor. Toți trei zăceau țepeni, unul lângă altul. Unul tocmai își dădea sufletul când Timoftei se aplecase peste el. Ceilalți doi muriseră mai dinainte.

— Ptiu, drace! strigă Timoftei, când zări cadavrele înțepenite ale câinilor. Asta nu mai e șagă! Se pare că primejdia e mare! Trebuie să-l scol pe boier. Mai întâi însă, tu, Gherghino, fugi iute în odaia ta, să nu prindă cineva de veste că am fost împreună.

Gherghina ascultă de sfatul argatului și fugi iute în odăița ei. În vremea aceasta Timoftei se duse în odaia stăpânului său și fără a-l trezi cu binișorul, strigă:

— Boierule, boierule... scoală că e mare bucluc!

Strigătul argatului îl trezi pe Panait Fotache dintr-un vis foarte frumos. Visa tocmai că o ducea la altar pe Mioara

Comăneanu și de aceea era furios pe Timoftei care-l deșteptase dintr-un vis atât de frumos.

— Dracul să te ia, că nici să visez nu mă mai lași! Ce este? se răsti el, furios.

— Boierule, boierule - răspunse argatul, cu glasul tremurând - mi se pare că vine Mihu Inimă de Leu peste noi!

— Ai înnebunit? urlă Panait Fotache, scos din sărite.

După aceea sări din pat drept în mijlocul odăii și se răsti atât de grozav la argatul care tremura de teamă, încât acesta se fâstâci cu totul și numai cu multă greutate fu în stare să povestească ceea ce știa.

Atunci boierul se îmbrăcă în grabă și se repezi în curte. Când se încredință și el de moartea câinilor, porunci îndată să se închidă poarta grea de stejar a conacului și să se așeze și crucile de fier în spatele ei.

— Toată lumea să se adune cât mai iute în sala cea mare a conacului! îi porunci apoi Fotache lui Timoftei.

Peste câteva minute apoi argații și servitoarele speriate și somnoroase începură să sosească unii după alții.

Boierul Panait Fotache se uită pe rând la toți oamenii săi, apoi întrebă:

— Toată lumea este aici?

— Da! răspunseră servitorii.

— Ascultați pentru ce v-am chemat! urmă atunci boierul. După cum cred că știți și voi, logodnica mea se găsește aici, la conac. Judecând după anumite semne care au fost descoperite, se pare că Mihu Inimă de Leu vrea să atace conacul pentru a-mi răpi logodnica. Mai știți însă că dacă Mihu Inimă de Leu izbutește să pătrundă în conac atunci voi toți veți fi niște copii ai morții, deoarece ticălosul acesta nu cunoaște milă și îndurare față de nimeni. În ceea ce le privește pe femei, pe ele le așteaptă o soartă mai rea chiar și decât moartea dacă vor cădea în mâinile bandiților. De aceea, vă cer să nu mă lăsați... să nu mă lăsați singur în fața banditului!

Niciunul din cei de față nu dorea să cadă în ghearele temutului căpitan de haiduci, dar mai puțin să pornească împotriva lui cu arma în mână.

De adevărul acesta se pare că era pătruns și boierul Panait Fotache căci deodată schimbă tonul și strigă:

— Pe acela, care nu va sta de pază acolo unde-l voi așeza eu, sau nu va asculta de poruncile mele, îl voi împușca întocmai ca pe un câine!

Și pentru a dovedi că nu glumește, luă în grabă un pistol vechi de pe perete și-l îndreptă asupra servitorilor care se ghemuiseră speriați unii într-alții.

Văzând că prin această amenințare își ajunsese scopul, porunci îndată ca toate obloanele de la ferestrele conacului să fie trase și toate mobilele care puteau fi mișcate din loc, să fie îngrămădite în fața ferestrelor.

De-abia apucaseră servitorii să îndeplinească aceste porunci ale boierului când deodată, la poarta principală a conacului se auzi o gălăgie asurzitoare. Servitorii se speriară atât de tare de parcă ar fi căzut în mijlocul lor cel puțin o duzină de ghiulele.

— Deschideți! strigă Mihu inimă de Leu, lovind cu patul puștii în poarta. Deschideți și dați-mi înapoi logodnica, pe Mioara Comăneanu! Dați-mi-o de bună voie, căci de nu, voi veni eu însu-mi să mi-o iau și atunci nu voi avea milă și îndurare de niciunul din aceia pe care îi voi găsi în conac!

Drept răspuns, boierul Panait Fotache trase două focuri prin găurile anume tăiate în poarta principală, pentru a se putea împușca prin ele.

Se pare însă că Mihu Inimă de Leu se așteptase la un asemenea răspuns, deoarece el se așeză cu oamenii săi nu în fața porții, ci la dreapta și la stânga ei, lângă zid.

Drept răspuns, căpetenia haiducilor fluieră de trei ori și atunci, oamenii săi traseră o salvă, aproape în același timp.

Salva aceasta, cu un răsunet înfiorător în tăcerea nopții îi sperie pe servitori atât de tare, încât începură să alerge ca niște nebuni prin conac. Femeile își frângeau mâinile,

bărbații își temeau pielea tot atât de mult. Și nici unul din ei nu se arătă dispus să se așeze cu pușca în mână în dosul obloanelor unde le arătă locul boierul Panait Fotache, decât numai după ce acesta îl amenință pe fiecare în parte că-l va ucide ca pe un câine. Dar și așa, numai cu mare greutate și după multă scurgere de timp se hotărâră să tragă în aceia pe care de fapt nici nu-i vedeau. Și numai când văzură că focul haiducilor se întețește văzând cu ochii, numai atunci începură și ei să tragă mai ca lumea.

Boierul Panait Fotache era peste tot.

Își dădea seama că dacă ajunge în mâinile lui Mihu Inimă de Leu, nu-l poate aștepta nicio bucurie. Gândul acesta îl făcu să fie curajos, ba chiar îndrăzneț.

Socotind însă după ploaia de gloanțe a haiducilor, moșierul își dădu iute seama că Mihu Inimă de Leu venise cu mult mai mulți oameni decât cu câți ar fi putut el Fotache să se măsoare cu oarecari speranțe de izbândă. Pe de altă parte, nici nu putea avea prea mare încredere în oamenii săi și pe urmă, se putea aștepta să i se sfârșească și muniția. De aceea, îi făcu un semn lui Timoftei și când argatul se apropie îi vorbi astfel:

— Timoftei, vei căuta să te furișezi afară din conac, pe portița din dos. Eu voi porunci în timpul acesta oamenilor să pornească un foc aprig în partea cealaltă a clădirii pentru a atrage atenția haiducilor în partea aceea ca tu să poți ieși neobservat. La capătul grădinii de zarzavat se găsește o groapă veche de var. Aruncă-te în ea. Într-o parte vei vedea o crăpătură îngustă. Crăpătura aceasta este intrarea unui tunel subteran care duce până la păduricea de sălcii. În capătul celălalt al tunelului așteaptă întotdeauna doi cai gata de drum. Vei încăleca pe unul din ei și te repezi cât poți mai iute la Galați, la colonelul Ispirescu. Colonelului îi vei spune că Mihu Inimă de Leu m-a înconjurat cu oamenii săi și că-l rog să trimeată trupa să mă elibereze.

Timoftei nu mai putea de bucurie că în chipul acesta i se oferea putința de a părăsi conacul împresurat de oamenii temutului Mihu Inimă de Leu. De aceea era gata să-și primejduiască viața pentru câteva clipe, deoarece după aceea era aproape sigur că va scăpa de groaznica soartă ce l-ar aștepta la conac dacă Mihu Inimă de Leu izbutea să pătrundă înăuntru.

El deschise cu multă băgare de seamă portița din dos, pe care boierul Panait Fotache o baricadă îndată în urma lui. Dar în clipa în care făcu primul pas, haiducii întețiră focul. Poate că nici nu-l văzuseră pe Timoftei și întețirea focului era numai o întâmplare, care n-avea nicio legătură cu fuga argatului, se poate însă și ca haiducii să fi observat făptura aceluia care se furișase afară din clădire și de aceea trăgeau acum mai des.

Auzind șuieratul gloanțelor în imediata sa apropiere, Timoftei își pierdu deodată curajul de care dăduse dovadă atâta vreme cât se găsise în dosul zidurilor apărătoare ale conacului. Acum, deodată se gândi că tot era mai bine acolo, înăuntru, în dosul groșilor pereți ai clădirii, unde nici nu era singur, - decât aici, în noapte, în bătaia gloanțelor ucigătoare.

Ar fi vrut să se înapoieze în conac, dar oricât bătu el în ușă, boierul Panait Fotache nu mai deschise, așa că vrând-nevrând, era silit acum să încerce imposibilul și să se strecoare până la groapa de var din capătul grădinii de zarzavat, în mijlocul focului necontenit al haiducilor.

Timoftei își luă inima în dinți și porni spre ținta care putea să însemneze tot atât de ușor salvarea, ca și moartea.

El se furișă încet, cu multă băgare de seamă și era gata să ajungă la groapa de var, când deodată, luna, care până atunci stătuse ascunsă în dosul unui nor ieși la iveală și aruncă razele sale argintii asupra pământului.

În clipa, în care razele astrului nocturn căzură asupra lui Timoftei luminându-i făptura, haiducii băgară de seamă

îndată că cineva se trudește să părăsească pe furiș conacul și porniră o adevărată ploaie de gloanțe împotriva lui. Atunci Timoftei începu să fugă, să fugă din răsputeri și teama îi înzeci vioiciunea, mai ales când întorcându-și capul băgă de seamă că unul din haiduci se luase după el. Haiducul acesta, văzând însă că fugarul alerga mai iute decât el, azvârli cu ghioaga în urmărit. În aceeași clipă Timoftei se trânti la pământ și atunci deodată simți că pământul îi fuge de sub picioare și că se prăbușește într-o adâncitură de vreo doi metri.

Mișu Drăgan, căci el era acela, care-l fugărea pe Timoftei nu băgase de seamă prea bine unde căzuse urmăritul și o luă ceva mai la dreapta de locul unde dispăruse argatul. Aici dădu peste o groapă de var, plină până în gură cu var stins. Mișu Drăgan era încredințat că fugarul căzuse în groapa de var și mormăi mulțumit:

— Știu că nici ăsta n-a sfârșit-o prea bine! Dar nu-i păcat de el, căci făcea parte din lingăii boierului Panait Fotache.

Cu aceste cuvinte se întoarse la locul său și continuă să tragă asupra conacului.

Câtva timp, Timoftei nu îndrăzni nici măcar să se miște pe locul unde căzuse. Numai când nu mai auzi niciun zgomot de pași în jurul său, numai atunci începu să se uite împrejur.

Și atunci, care nu-i fu uimirea lui Timoftei când, uitându-se bine în jurul său, băgă de seamă că norocul făcuse să cadă tocmai în groapa aceea de var pe care o căuta. Gura tunelului se zgâia întunecoasă înaintea sa. Atunci, fără să mai stea o clipă pe gânduri, argatul se repezi în tunel. Orbecăind prin întuneric, totuși, fugind ca fugărit de tâlhari, de teamă să nu-i dea cineva de urmă, Timoftei ajunse iute la celălalt capăt al tunelului, unde, după o scurtă căutare, dădu peste cei doi cai, gata de drum despre care îi vorbie boierul. Timoftei era însă într-un hal fără de hal. Căzând în groapa de var se lovise la genunchi și la coaste, alergând prin bezna tunelului se lovise necontenit

când de peretele din dreapta, când de cel din stânga și acum era atât de istovit încât de-abia se mai ținea pe picioare. Cu toate acestea își adună cele din urmă puteri și se urcă pe cal, deoarece își dădea seama că dacă rămânea acolo se putea ușor întâmpla ca haiducii să dea peste ei și atunci era pierdut. De aceea, vârî pintenii adânc în coastele calului care se repezi ca o nălucă pe drumul ce ducea spre Galați.

Spre nenorocul lui însă doi din haiduci zăriră călărețul care alerga în galop nebun pe șosea și porniră în urmărirea lui.

Dar calul lui Timoftei, nefiind obișnuit cu detunăturile de armă, se sperie și începu să alerge sălbăticit de groază, ducând cu sine și pe călărețul care nu mai era stăpân pe animalul de sub el. Hățurile nu mai aveau acum niciun rost și Timotei dându-și seama de asta, le dădu drumul și se prinse cu amândouă mâinile de coama calului.

Haiducii băgând de seamă că nu vor putea pune mâna pe fugar, descărcară câteva focuri după el. În urma acestor detunături calul lui Timoftei se sperie și mai rău și porni într-un galop și mai sălbatic ducându-și călărețul într-o goană amețitoare.

Atunci argatul boierului Panait Fotache avu impresia că cineva îl lovise în umăr cu un bolovan. Dar nu se sinchisi de această lovitură, ci vârî pintenii și mai adânc în coastele calului care i se părea că nu aleargă îndeajuns de iute. După vreo zece minute de goană nebună calul obosi și începu să alerge ceva mai încet.

Deodată atunci îndrăzni Timoftei să-și pipăie umărul. Sângera grozav. Căci ceea ce el crezuse mai înainte că era un bolovan, fusese un glonte.

Acum rana îl durea grozav și sângera tot mai mult. Încercă să oprească scurgerea sângelui dar încercarea lui nu prea reuși. De altfel ar fi fost și greu să reușească pe

spinarea unui cal care alerga într-un galop nebun. Rana argatului sângera tot mai tare și Timoftei simțea cum îi scad puterile, necontenit. Acum de-abia mai putea să se țină pe spinarea calului care tot mai alerga într-un galop sălbatic. Deodată apoi, calul se sperie de craca unui pom de pe marginea drumului, se opri brusc și Timoftei, care nu era pregătit pentru această oprire neașteptată, căzu din șea și se prăbuși în șanțul de pe mărginea șoselei. În urma acestei căderi argatul își pierdu cunoștința, iar calul, sălbătăcit de groază, nici nu băgă de seamă că a rămas fără călăreț și își urma goana nebună.

*

*   *

În clipa în care boierul Panait Fotache alarmă toată lumea de la conac, se deșteptase și Mioara Comăneanu, după cum de altfel era și firesc. La început ea nu prea putu să-și dea seama ce anume se întâmplase. Din alergăturile înfrigurate însă de pe coridoare, din trântitul ușilor, bănui că la conac se petreceau, sau aveau să se petreacă întâmplări cu totul neobișnuite. Încă nu știa care era pricina acestei gălăgii nocturne, dar instinctul o făcu să bănuiască cum că pricina aceasta va avea o înrâurire și asupra sorții sale. Când apoi boierul Panait Fotache veni să tragă obloanele și de la fereastra odăii sale își dădu seama că trebuie să fie vorba despre vreun atac care se dădea împotriva conacului, atac care nu putea fi pornit decât de iubitul ei, care venea s-o scape din ghearele aceluia ce o ținea prizonieră. Iar când glasul lui Mihu Inimă de Leu răsună în fata porții, Mioara tresări de bucurie. În același timp se și cutremură însă de groază gândindu-se la primejdiile care nu se puteau să lipsească într-o asemenea încercare.

Când îl auzi pe boierul Fotache împușcând prin poartă, drept răspuns la somația iubitului, Mioara Comăneanu urlă

de durere ca un animal rănit deoarece credea că gloanțele lui Panait Fotache îl nimeriseră pe Mihu Inimă de Leu. La împușcăturile boierului, haiducii răspunseră cu o ploaie de gloanțe. Răspunsul acesta energic o mai liniști întru câtva pe fata care îngenunchease și începu o rugăciune fierbinte. Ea se rugă lui Dumnezeu să i-l apere de orice primejdie pe iubitul său Stanislau și să pună capăt cât mai iute acestei lupte ucigătoare, pentru ca să-l poată simți iarăși lângă ea pe alesul inimii sale de care soarta vitregă o despărțise în atâtea rânduri.

Tocmai își sfârșise rugăciunea când boierul Panait Fotache se repezi în odaie.

— Vezi, Mioaro - zise Panait Fotache, furios - toate pagubele acestea pe care mi le pricinuiesc haiducii sunt numai din pricina d-tale. Din pricina d-tale primejduiesc viața celor mai credincioși oameni ai mei, ba îmi bun în joc chiar și propria mea persoană. Toate acestea nu s-ar fi întâmplat dacă d-ta nu iubeai un tâlhar!

— Nu îndrăzni să vorbești astfel despre el! strigă Mioara, cu ochi strălucitori de mânie. Mă mir că ai curajul să-l ponegrești pe el când d-ta ești cu mult, cu mult mai rău decât el! De altfel, simt, boier Panait Fotache că în curând va sosi vremea când îți va cere socoteală pentru toate faptele, pentru toate mârșăviile d-tale.

— Oho, mai încet, porumbița mea, nu vinde prea iute pielea ursului! răspunse Panait Fotache, cu un zâmbet batjocoritor. Este adevărat că în curând voi sta față în față cu Mihu Inimă de Leu, dar atunci ticălosul bandit nu va avea nici vreme, nici poftă și nici putința de a-mi cere socoteală pentru vreuna din faptele mele. Și aceasta deoarece în curând Mihu Inimă de Leu va atârna în furcă. Da, da, îl voi spânzura aici în curte, chiar de pomul acela din fața ferestrei d-tale, pentru ca să-l poți admira în toată lungimea trupului său, afară de gât, care va fi puțin cam strâmbat… Ha, ha, ha!

— Nu, nu, aceasta nu se va întâmpla! strigă Mioara Comăneanu,

— Nu? Ei bine, vom vedea!

— Nu, nu se poate întâmpla! strigă Mioara, pentru a doua oară. Și nu se va întâmpla, deoarece îngerul meu păzitor îl va păzi și pe Mihu Inimă de Leu. De altfel, aceia din fața porții sunt mult mai numeroși și mult mai pricepuți decât oamenii d-tale, așa că nu va putea rezista prea mult conacul atacului lui Mihu Inimă de Leu. Puterea lor covârșitoare va birui!

— Da, da, puterea covârșitoare - repetă Panait Fotache, zâmbind plin de înțeles. Numai că vezi matale, Mioaro, haiducii nu vor avea prea multă vreme puterea covârșitoare de partea lor… Timoftei, argatul meu, e plecat de mult pe calul cel mai repede din grajd spre Galați pentru a aduce ajutoare! Nu va trece un ceas și ostașii colonelului Ispirescu vor fi aici. Și îți dai seama că în asemenea împrejurări, Mihu Inimă de Leu nu va mai putea scăpa din mâinile noastre. Iar peste un ceas și jumătate ticălosul va atârna de pomul despre care ți-am vorbit, iar d-ta tot numai soția mea vei fi!

Mioara strigă, îngrozită:

— Nu, nu, niciodată! Înțelege că aceasta nu se va întâmpla niciodată, deoarece asediatorii vor lua conacul mult mai înainte de venirea soldaților.

După cât se părea, faptele voiau să-i dea dreptate Mioarei Comăneanu, deoarece în aceeași clipă, se auziră din spre poarta principală repetate lovituri puternice.

Loviturile acestea erau atât de asurzitoare încât îți făceau impresia că sunt bubuiturile unui tun mai mic.

Ce se întâmplase?

Mihu Inimă de Leu băgând de seamă că prin împușcături n-ajunge la niciun rezultat, porunci să se ia jos brațul de la fântâna din curtea administrației. Opt oameni ridicaseră acum acest trunchi de copac, lung de vreo zece metri și

începură să lovească cu el în poartă întocmai ca și cu un berbec de pe vremuri.

Sub puterea acestor grele lovituri, poarta de stejar gemea grozav.

Boierul Panait Fotache părăsi enervat odaia Mioarei și alergă la poartă. Poarta gemea, scârțâia, tot mai amenințător. Crucile de fier așezate în spatele ei însă țineau bine piept atacului.

Când asediatorii își dădură seama că nu vor ajunge la vreun rezultat mai simțitor prin asedierea porții principale renunțară deodată la această încercare. Boierul Panait Fotache se trudea în zadar să bănuiască cam care ar putea fi planul haiducilor. Mihu Inimă de Leu însă nu-l lăsă prea multă vreme în nedumerire pe boierul Panait Fotache.

Ticălosul boier începuse să nădăjduiască cum că argatul pe care-l trimisese la Galați găsise ceva ajutoare încă pe drum și acum se înapoia cu ele, speriindu-i pe haiduci, care la vederea soldaților vor fi încetat asediul. În curând însă îi fu dat să înțeleagă că se înșelase amarnic. Bubuiturile începură să se audă din nou, însă nu dinspre poarta principală, ca prima oară, ci dinspre partea tocmai opusă.

Se întâmplase anume că, Mihu Inimă de Leu își dădu seama că poarta principală nu va izbuti s-o spargă și cum între timp prinsese de veste că cineva fugise din conac pe poarta din dos, se hotărî să sfârșească iute cu cei dinăuntru, încă mai înainte de a veni ajutoarele cerute de boier.

De aceea, renunță de a mai asedia poarta principală și se îndreptă cu oamenii care duceau brațul de fântână spre poarta din dos a conacului, aceea de la intrarea servitorilor.

Știa că intrarea aceasta va fi mult mai îngustă decât poarta principală prin care ar fi putut pătrunde în casă cu toți oamenii săi deodată. La poarta din dos aceasta nu era cu putință, deoarece ea deservea un coridor îngust, întortocheat. Toate întortocheturile acestea ale coridorului

puteau sluji asediaților drept acoperire de unde puteau trage fără teamă în năvălitori. Cu toate acestea, căpetenia haiducilor își zise că n-avea altă cale de ales și asedia acum poarta cea din dosul casei.

Când boierul Panait Fotache auzi că haiducii asediază poarta aceasta, își dădu seama îndată că ușa aceasta fiind mult mai mică și mai slabă decât poarta principală nu va putea rezista prea mult atacului pornit împotriva ei. El își mai dădu seama că dacă nu trece la fapte numaidecât s-ar putea să fie prea târziu. Cum de altfel mai știa și că dacă se întâmpla să cadă în mâna lui Mihu Inimă de Leu putea să-și ia rămas bun de la viață, se hotărî fără șovăire.

El se repezi spre odaia Mioarei Comăneanu.

Mioara nu-și pierduse cumpătul cu toate împușcăturile care nu mai încetau și cu toate bubuiturile pricinuite de brațul de fântână care lovea necontenit în poarta din dos. Dimpotrivă, când auzi că atacul vine acum din spre ușa de la intrarea de serviciu chipul i se însenină, deoarece știa că poarta aceasta este mult mai puțin rezistentă de cât cea din față. Fiecare lovitură ce venea de la ușa de serviciu însemna un pas făcut înainte, pentru eliberarea ei.

Era aproape sigură de izbândă, de libertatea de care în curând se va bucura, când deodată ușa se deschise și boierul Panait Fotache năvăli în odaie ca o furie. El se repezi la Mioara și apucând-o de mâini, strigă:

— Trebuie să fug! Dumneata vei veni cu mine?

— Niciodată! strigă Mioara, cu hotărâre. Vreau să rămân aici pentru a mă întâlni în sfârșit cu acela pe care-l aștept de vreme atât de îndelungată!

— Ascultă, eu n-am vreme acum să mă cert cu d-ta! răspunse boierul și fără a mai adăuga ceva o luă în brațe pe Mioara.

Fata îl lovi, îl zgârie, îl mușcă, dar boierul Panait Fotache nu se sinchisi de toate acestea. El porni în pas alergător spre acea parte a conacului unde se găsea lungul coridor care lega clădirea de locuința vechilului.

După cum am văzut din raportul lui Mişu Drăgan, coridorul acesta era întrerupt de o uşă grea de fier, despre a cărei cheie cei de la conac nici nu ştiau dacă mai există pe undeva.

Cheia aceasta însă era în buzunarul boierului Panait Fotache care o scoase acum la iveală şi o vârî în broască. Trecură însă câteva minute până când boierul izbuti să descuie numai cu o singură mână broasca ruginită. În cele din urmă însă tot izbuti s-o descuie şi când o deschise, îi dădu Mioarei un brânci de ajunse tocmai în celălalt capăt al coridorului. După aceea trecu şi el prin uşă, se întoarse, o încuie pe partea cealaltă, ba o mai şi baricadă cu tot ce găsi pe coridor. După aceea o luă pe Mioara de mână şi o târî după sine în pivniţa locuinţei vechilului, locuinţă care era nelocuită. Aici ajunse în faţa unei noi uşi de fier prin care trecu însă cu toată împotrivirea deznădăjduită a Mioarei Comăneanu pe care o ducea cu sine. În clipa când încuie şi această a doua uşă de fier în urma sa din spre conac se auzi o nouă salvă asurzitoare de gloanţe, precum şi un urlet înfiorător, ieşit din zeci de piepturi.

— Am fugit la timp! îşi zise boierul Panait Fotache, mulţumit. Tâlharii au spart uşa şi au pătruns în conac!

După ce coborî câteva trepte ajunse la un coridor lung. El înaintă pe acest coridor timp de vreun sfert de ceas, târând-o mereu după sine pe biata Mioara Comăneanu, până când în cele din urmă ajunseră din nou la nişte trepte. În capătul de sus al acestor trepte boierul Panait Fotache descuie o nouă uşă de fier şi în faţa uimitei Mioara Comăneanu se ivi atunci bucătăria unei case ţărăneşti. Aceasta era locuinţa unui căruţaş. Nevasta căruţaşului se îmbolnăvise greu şi omul îşi dusese soţia la spital, aşa că în clipa aceea nu era nimeni acasă.

Împrejurarea aceasta era tocmai pe placul boierului Panait Fotache, care, după ce o încuie pe Mioara în casă ieşi iute în curte.

În curte însă el nu stătu multă vreme cu mâinile în sân, ci se duse la șopron de unde scoase o căruță simplă, țărănească. După aceea se repezi în grajd și se înapoie cu doi cai, pe care îi înhamă la căruță, așa cum se pricepu, sau mai bine zis, cum nu se pricepu.

După ce-și sfârși cu chiu cu vai această îndeletnicire, se înapoie în casă, unde se răsti la sărmana Mioara Comăneanu care se ghemuise într-un colț al bucătăriei.

— Vino!

Mioara însă, nici nu se mișcă și nu părea de loc dispusă să dea ascultare poruncii chinuitorului său.

Atunci boierul Panait Fotache se răsti din nou la ea:

— N-ai auzit? Îți poruncesc să te ridici de acolo și să vii îndată cu mine!

— Niciodată! strigă Mioara, în prada unei mânii de nedescris.

În ochii boierului Panait Fotache începură să strălucească fulgerele furiei.

— Nu trebuie să mai stăm aici, nicio clipă - zise el - căci dacă dau peste noi…

Pe chipul Mioarei Comăneanu se ivi un zâmbet batjocoritor.

— Pe mine asta nu mă sperie de loc! zise ea. Stanislau Rimsky de-abia așteaptă să se poată întâlni cu mine. Te asigur însă că tot atât de nerăbdător este să te vadă și pe d-ta!

— Încă îți mai bați și joc de mine?

— Aștepți poate să-ți fac complimente? Să-ți laud curajul de care ai dat dovadă înfruntând atacul asediatorului?

Boierul Panait Fotache începu să râdă.

— Crezi poate că aș fi nebun să-mi primejduiesc viața pentru a mă măsura cu un bandit!

— Parcă adineauri vorbeai altfel?

— Bine… bine… dar asta nu înseamnă că tâlharul nu va sfârși în spânzurătoare… Îți voi arăta eu că tot acesta-i

va fi sfârșitul… Acum însă, ajunge cu vorbăria! Să mergem! Caii sunt înhămați la căruță, să fugim!

— Eu n-am de cine să fug!

Panait Fotache își pierdu orice răbdare și se apropie de Mioara cu priviri amenințătoare.

Fata însă nu se sperie, ci se uită îndărătnică în ochii lui.

— Mioaro - șuieră moșierul - nu mă sili să iau față de d-ta din nou măsuri mai energice!

— Pleacă dinaintea ochilor mei!

Timp de câteva clipe, boierul Panait Fotache se uită furios la Mioara Comăneanu și tocmai se pregătea să se repeadă la ea când fata urmă astfel:

— Nu te mai sinchisi de mine, boier Panait Fotache, ci mai bine caută să fugi singur căci într-adevăr, îți plâng de milă când mă gândesc ce te așteaptă dacă Mihu Inimă de Leu pune mâna pe d-ta!

— Trebuie să vii și d-ta cu mine!

— Asta nu se va întâmpla! Eu rămân aici!

Boierul Panait Fotache turba de mânie.

— Vom vedea noi…

În clipa următoare se repezi la Mioara ca un tigru flămând. Biata fată se apără din răsputeri.

Se proptise cu piciorul în perete și așa încercă să se apere împotriva atacului moșierului. Când agresorul se repezi la ea Mioara își înfipse unghiile în obrajii lui și peste o clipă chipul lui Panait Fotache era plin de sânge.

Boierul scrâșni de durere și furios peste măsură, strigă:

— Asta ți-o voi plăti eu, cu vârf și îndesat!

— N-aveai decât să mă lași în pace!

— Nici nu mă gândesc!

— Atunci…

— Nicio vorbă…

Și iarăși se repezi la ea.

Timp de câteva minute se desfășură o încăierare în toată puterea cuvântului.

Deznădejdea îi dădu Mioarei puteri nebănuite și reuși să-l împingă cât colo, de câteva ori chiar, pe boierul Fotache. Până în cele din urmă însă, puterea covârșitoare tot învinse.

Panait Fotache o prinse pe Mioara în așa chip încât aceasta să nu se mai poată apăra cu unghiile. De loviturile ei de picioare nici nu se sinchisea, ci o duse afară în curte și o aruncă în căruță ca pe un sac.

Mioara scrâșni de durere căci în cădere își lovise brațul. În vreme ce ea își freca mâna lovită, boierul Panait Fotache aruncă o frânghie peste ea și o legă de marginea căruței atât de strâns, încât biata fată nu mai putea nici măcar să se miște.

Moșierul nu mai avea niciun fel de milă față de Mioara și o legă atât de strâns încât frânghia intră adânc în carnea nenorocitei.

— Ticălosule! strigă ea, deznădăjduită.

— D-ta singură m-ai silit să mă port astfel! răspunse el batjocoritor. Dacă veneai de bună voie, nu eram silit să iau aceste măsuri.

— De bună voie? răspunse Mioara, cu nespusă scârbă. Dar ce iluzii îți faci d-ta?

— Vorbește numai, vorbește! mormăi boierul. De aceea tot numai a mea vei fi!

După aceea lovi ca un sălbatec cu biciul în cai și căruța porni pe șosea cu un huruit asurzitor…

CAPITOLUL 115
Fuga fatală

Când cei din conac au băgat de seamă că boierul Panait Fotache a fugit încetară de a mai trage în haiduci. De altfel și așa n-ar mai fi putut ei să tragă multă vreme deoarece asediul haiducilor fu încoronat cu succes și în curând poarta de din dos a conacului se prăbuși sub loviturile lor.

Cel dintâi care intră în conac fu Mihu Inimă de Leu. În fiecare mână cu câte un pistol gata de a trage el strigă:

— Cui îi este dragă viața să arunce îndată orice armă are asupra sa, căci acela la care vom găsi vreo armă va fi un copil al morții!

Servitorilor înspăimântați nu le trebui mai mult. De îndată ce auziră amenințarea lui Mihu Inimă de Leu, aruncară cât colo armele pe care li le încredințase Panait Fotache.

Între timp, haiducii intrară în conac unul după altul.

— Unde este stăpânul tău? întrebă Mihu Inimă de Leu pe cel dintâi argat ce-i ieși în cale.

De teamă argatul nu era în stare nici măcar să răspundă.

— Nu…u… ști…u… nu… nu… l-am vă… văzut… Cred… cred… că… a… a… fu… fugit! îngână el cu chiu cu vai.

— Ce spui? Panait Fotache a fugit? urlă Mihu Inimă de Leu.

La auzul acestui urlet, servitorul se înspăimântă atât de tare încât leșină și se întinse la pământ

— Panait Fotache să fi fugit? îi întrebă el pe oamenii săi. Nu cumva o fi fost fugarul care a căzut în groapa de var?

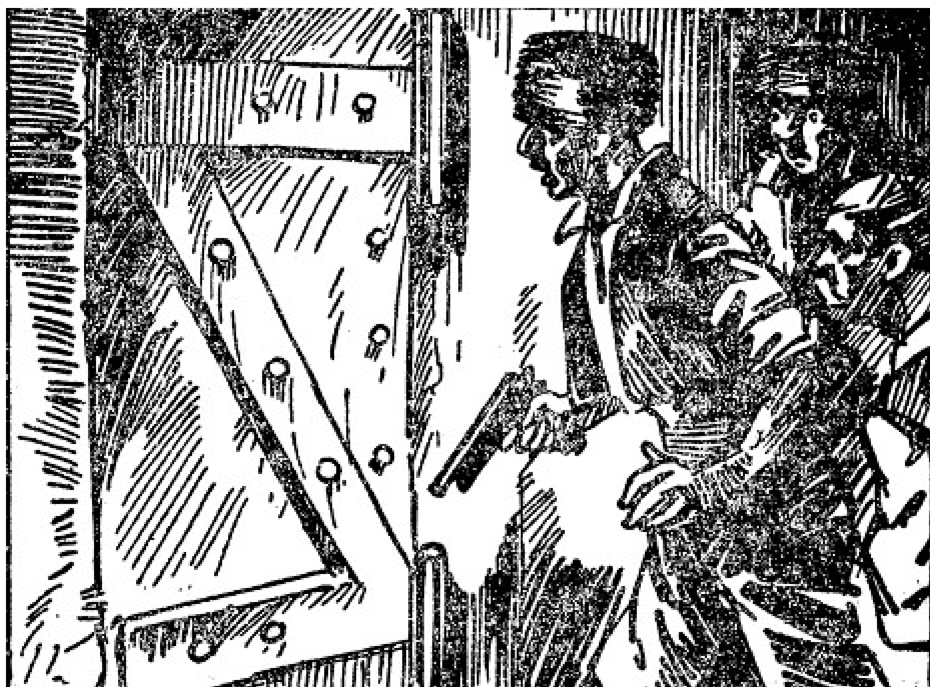
— Nu, căpitane, răspunse Dan Dragomir. Acela era un om mai subțire, roșcovan la față. Cred că era chiar servitorul personal al boierului.

— Dar atunci pe unde naiba să fi ieșit ticălosul din conac? Și unde este Mioara?

Din lămuririle date de servitori, Mihu Inimă de Leu află că Panait Fotache fugise prin coridorul care lega conacul cu locuința vechilului și că o târâse cu sine și pe Mioara Comăneanu.

Căpetenia haiducilor se repezi îndată pe urma arătată dar n-ajunse decât până la ușa de fier.

Aici își dădu seama îndată că ușa aceasta n-o va putea deschide cu una cu două și de aceea luă cu sine o parte din oamenii săi și ieșind din conac năvăli cu ei în locuința vechilului. Aici căută toate colțurile, scotoci toate ungherele, dar nu găsi nici urmă despre boierul Panait Fotache sau Mioara Comăneanu…

Dan Dragomir și cu Mișu Drăgan coborâră chiar și în pivniță, unde apoi dădură de ușa de fier pe care însă în zadar se trudiră s-o deschidă.

Ei se înapoiară însă îndată la Mihu Inimă de Leu spre a-i face cunoscută descoperirea lor. Căpitanul coborî îndată și el în pivniță pentru a se încredința personal că ușa nu se putea deschide.

— Firește... firește - zise el - numai pe aici a putut fugi!

În fața ușii de fier însă era neputincios. El se întoarse amărât în conac, lăsând în părăsire locuința vechilului. Între timp, oamenii rămași acolo cercetară tot conacul iar pe servitori îi adunaseră în sala cea mare, de primire.

După înapoierea lui Mihu Inimă de Leu, servitorii fură duși pe rând în fața căpeteniei haiducilor

Mihu Inimă de Leu se uită pătrunzător la toți, apoi întrebă:

— Care din voi ați făcut serviciul pe lângă doamna pe care Panait Fotache o ținea prizonieră aici?

Gherghina făcu îngrozită un pas înainte.

— Ceilalți se pot înapoia în odăile lor! strigă voinicul, apoi se întoarse spre Gherghina. Cu tine mai am de vorbit!

Gherghina tremura ca varga. Aceasta însă, numai la început, căci când văzu că haiducul îi vorbește prietenos, cu blândețe chiar, își recăpătă felul ei de a fi și răspunse fără teamă și șovăire la întrebările pe care i le punea Mihu Inimă de Leu. Ea îi istorisi voinicului cum trăise și ce făcuse Mioara Comăneanu la conac. Firește că a spus și cât de grosolan se purta boierul cu prizoniera sa și că făcea tot ce-i stătea în putință pentru a o sili pe Mioara să-i fie soție. Mai departe Gherghina îi destăinui haiducului că sărmana Mioara trebuia să recurgă la cele mai neînchipuite viclenii pentru a-l ține departe de sine pe moșier. La sfârșit apoi, fata îi spuse lui Mihu Inimă de Leu și felul în care Panait Fotache a silit-o pe Mioara să fugă cu el.

Mihu Inimă de Leu turba de mânie, dar toate încercările oamenilor săi de a da de urma boierului fugit și a Mioarei, pe care o luase cu sine într-un chip atât de samavolnic, rămaseră zadarnice.

În vreme ce Mihu Inimă de Leu și cu oamenii săi scotoceau locuința vechilului și conacul, căruța în care se găseau boierul Panait Fotache și cu prizoniera sa, Mioara Comăneanu, se îndepărta tot mai mult de locul care pentru cel dintâi putea să însemneze locul pieirii, iar pentru cea din urmă, libertatea.

Moșierul gonea caii din răsputeri, așa că bietele animale înaintau pe șosea ca o furtună și duceau căruța după ei de parcă ar fi fost un fulg.

Zbuciumul și frământările zilelor din urmă o istoviseră cu totul pe Mioara Comăneanu. Dacă izbutise să se stăpânească în timpul asediului conacului, aceasta se întâmplase numai fiindcă nădăjduise că în curând se va putea uni cu alesul inimii sale.

Nădejdea aceasta i se spulberă însă întocmai ca niște baloane de săpun.

Când boierul Panait Fotache porni cu ea spre o țintă pe care nu o cunoștea, dar care știa că nu putea să-i aducă nicio bucurie, biata și atât de greu încercata fată nu mai era stăpână pe voința sa. Numai atunci își dădu seama ce urmări nenorocite ar putea avea pentru ea faptul că Mihu Inimă de Leu ar putea să-i piardă din nou urma când păși prin a treia ușă de fier și intră în bucătăria locuinței căruțașului.

De-abia aici începu ea să se împotrivească din răsputeri voinței lui Panait Fotache, dar ce putea ea, o femeie slabă, față de forța unui bărbat.

Purtarea grosolană a lui Panait Fotache, lupta înverșunată pe care o dăduse împotriva acestuia, strânsoarea dureroasă a frânghiilor cu care era legată o istoviră într-atâta încât își pierdu cunoștința. Ea zăcu leșinată în căruță tot timpul cât moșierul gonea caii ca un nebun pe șosea și nu-și reveni în fire decât târziu de tot.

Când se trezi din leșin, se uită în jurul său spre a-și da seama măcar cam pe unde umblă. Dar șoseaua monotonă, mărginită ici colo de pădurici de sălcii, nu-i oferi niciun amănunt care s-o ajute să recunoască regiunea.

Deznădejdea punea tot mai mult stăpânire pe sufletul său. Ar fi vrut să plângă spre a-și mai ușura inima, dar simțământul de nobilă mândrie o împiedica de a se arăta slabă, de a se umili în fața chinuitorului său.

Boierul Panait Fotache băgă iute de seamă că, Mioara își revenise în fire și întorcându-se de pe capră, îi zise:

— Nădăjduiesc că nu ți s-a întâmplat nimic, Mioaro și că, nici nu-ți mai pare rău că n-ai dat ochi cu Mihu Inimă de Leu?

— Boier Panait Fotache - răspunse Mioara Comăneanu, la ironia moșierului - nu vreau să calific acum purtarea d-tale față de mine. Sunt încredințată însă că va veni o zi când te vei găsi în fața omului care are dreptul să

hotărască de mine și care-ți va cere o cumplită socoteală pentru fapta pe care ai săvârșit-o astăzi!

— Mioaro! zise atunci boierul, care se întoarse atât de tare spre Mioara, încât scăpă din mână chiar și hățurile. Orice s-ar întâmpla și chiar dacă ar trebui să trec peste o sută de draci și o mie de haiduci, tot îți voi arăta că vei fi a mea, vei fi soția mea! Înțelege-mă odată că nu pot trăi fără d-ta, fiindcă te iubesc prea mult!

— Dacă mă iubești atât de mult, boier Panait Fotache - răspunse Mioara - atunci de ce te porți cu mine așa cum nu s-a mai purtat nimeni, niciodată? De ce ai pus să mă răpească din mănăstire? De ce m-ai ținut prizonieră în dosul unor ferestre zăbrelite? Cred că, chiar și prizonierii unei închisori au mai multă libertate decât aceea de care m-am bucurat eu în timpul cât m-ai ținut încuiată în conacul d-tale!

— Nu te supăra, Mioaro - încercă boierul Fotache s-o mai liniștească pe fată, care se aprinsese grozav - fii cuminte! Tot ceea ce am făcut, n-am făcut din rea voință. Am fost nevoit să mă port așa cu d-ta deoarece prin alte mijloace n-aș fi ajuns niciodată să-mi văd visul împlinit, să te știu soția mea!

— Dar te înșeli grozav, boier Panait Fotache - răspunse fata, disprețuitor - căci nici chiar prin asemenea mijloace nu vei reuși vreodată să mă silești să fiu soția d-tale. Nu s-a născocit încă în lumea aceasta unealta de tortură care să mă silească pe mine să-ți arăt dragoste d-tale, când nu te iubesc câtuși de puțin și să-l uit pe Mihu Inimă de Leu, de care mă simt atrasă cu toată puterea făpturii mele.

— Iar eu sunt pe deplin încredințat că în curând vei vorbi cu totul altfel! strigă boierul Panait Fotache, lovind cu toată puterea în cai, pentru a-și vărsa măcar pe ei mânia-i neputincioasă.

*

*   *

Dacă vreun străin se rătăcea în acea parte a pădurii Gura Dracului, unde se găsea casa părăsită, fără îndoială că ar fi crezut că moșierul stăpân al pădurii rânduise mari vânători și cu prilejul acestor vânători dăduse un mare banchet în casa părăsită din pădure. Altfel niciun străin nu și-ar fi putut tălmăci cheful și petrecerea ce se putea observa în casa părăsită.

Liniștea solemnă a pădurii era străbătută de chiuituri sălbatice, cântecele și vivat-urile nu mai încetau, ceea ce însemna că cei din casa părăsită erau în toiul petrecerii.

Înăuntru, în jurul mesei ședeau oameni care nu se mai puteau ține pe picioare de beți ce erau, iar în capul mesei trona Grigore Muscan, care își așezase tabăra din nou în casa părăsită din pădurea Gura Dracului. Cea dintâi ispravă a lui după întoarcerea la vechea ascunzătoare, fu să facă o vizită la cârciuma din satul cel mai apropiat de unde apoi se întoarse cu câteva butoaie de vin.

Cum vinul era grija lui de căpetenie, era firesc să se gândească mai întâi la el. Când apoi era din belșug, de lângă care firește că nu lipseau nici mâncările, apoi petrecerile se țineau lanț și adeseori treceau zile întregi fără ca bandiții să se mai trezească din beție.

După ce Mihu Inimă de Leu îi spărsese gașca și-i împrăștiase oamenii, Grigore Muscan jură din nou o cumplită răzbunare dușmanului său de moarte.

El își alcătui o nouă bandă din oamenii cu care se găsea la Galați atunci când Mihu Inimă de Leu tăbărâse peste cei ce rămăseseră acasă, în pădurea Gura Dracului.

Între timp apoi, se mai alăturară de bandă și câțiva vagabonzi și stâlpi de cârciumă și cu aceștia Grigore Muscan cobora prin satele din jurul pădurii băgând spaima în locuitori prin cruzimea faptelor sale.

Alegându-și ca ascunzătoare din nou casa părăsită din pădurea Gura Dracului, Grigore Muscan se gândise că nici Mihu Inimă de Leu și nici pandurii nu vor veni să-l mai

caute acolo unde știau că își mai avusese odată ascunzătoarea. După socoteala lui, aceasta era ascunzătoarea cea mai nimerită pentru el, măcar pentru câtva timp.

De câteva săptămâni, Grigore Muscan și cu oamenii săi asupreau din nou populația de prin împrejurimi în chipul cel mai josnic. Ei nu-i cruțau nici chiar pe oamenii săraci și lipsiți poate chiar și de pâinea zilnică și ar fi fost în stare să ia și cea din urmă vită din grajdul unui biet iobag de-abia scăpat de sub sclavie, numai pentru a-și îndestula pofta lor de pradă. Au fost cazuri chiar când bandiții lui Muscan au adunat în curte și au dat foc lucrurilor pe care nu le puteau lua cu ei sau am împușcat pe rând toate vitele din câte un sat, dacă banda mergea mai departe și nu le putea lua cu sine.

În urma unor asemenea grozăvii, nici nu era de mirat că, toată lumea de prin împrejurimi tremura de noua bandă care se încuibase în pădurea Gura Dracului. Atât săracii, cât și bogații se rugau zi și noapte lui Dumnezeu să-i ferească de a se întâlni cu Mihu Inimă de Leu, căci Grigore Muscan nu-și părăsise vechiul obicei de a se da peste tot drept fostul său căpitan, de numele căruia știa că tremură toată lumea. De îndată ce ajungea în vreo localitate Muscan striga de departe, cât îl ținea gura:

— Tremurați, eu sunt Mihu Inimă de Leu!

Grigore Muscan își făcuse un obicei, de a porni în fiecare noapte în patrulă cu oamenii săi, în nădejdea că le va cădea vreo pradă în mână.

Cu prilejul acestor patrulări, bandiții atacau tot ce le ieșea în cale și adeseori luau cea din urmă lețcaie de la câte un biet drumeț care mergea pe jos de la un sat la altul, neavând nici măcar ațâți bani pentru aș plăti un căruțaș.

În noaptea în care Mihu Inimă de Leu pornise la asedierea conacului boierului Panait Fotache, pornise și Grigore Muscan după pradă.

Bandiții erau în toane foarte rele deoarece, cu toate că coborâseră pe șosea până dincolo de Brăila, tot nu le căzuse în mâini vreo pradă mai de seamă.

Tocmai se opriseră în mijlocul drumului și se sfătuiau dacă să mai înainteze spre Galați sau să se înapoieze acasă, când deodată auziră huruitul unei căruțe.

O scurtă poruncă a lui Muscan și bandiții se așezară de cele două părți ale drumului.

Locul unde se opriseră bandiții însă era foarte aproape de satul moșiei Piatra Seacă și de aceea Grigore Muscan le spuse tovarășilor săi că, pe cât va fi cu putință, prada trebuie luată fără împușcături care ar putea atrage atenția pandurilor din sat.

De aceea, hotărî să-și prindă prada prin viclenie.

— Toată lumea să-și desfacă frânghiile! porunci el.

Când bandiții îi îndepliniră porunca, Muscan legă frânghiile la înălțimi diferite de unul din pomii care mărgineau șoseaua. După ce sfârși cu aceasta, el porni cu celelalte capete ale frânghiilor spre cealaltă parte a șoselei. Aici, el legă capetele frânghiilor iarăși de un pom, așa că peste șosea se întinse o rețea de frânghii peste care ar fi fost cu neputință ca vreo căruță să mai poată trece.

Nu mult după ce bandiții ridicară această capcană de frânghii la o cotitură a drumului se și ivi căruța în care se găseau boierul Panait Fotache și cu Mioara Comăneanu.

Caii prinși în goană sălbatecă nu băgară de seamă capcana decât numai atunci când frânghiile se izbiră tăioase de pieptul lor. Atunci se opriră brusc, răsturnând aproape căruța.

Boierul Panait Fotache era foarte bine dispus acum.

Fugind la conacul său de lângă Galați el nu se îndreptase spre oraș deoarece se temea că prinzând de veste despre fuga lui, haiducii lui Mihu Inimă de Leu să nu pornească și ei pe același drum, unde fără îndoială că l-ar fi ajuns din urmă. El făcuse un ocol mare și se îndrepta acum spre Piatra Seacă, unde știa că boierul murise și

moșia era gospodărită de fiica sa Dochița, despre care lumea prinsese de veste că fusese ibovnica banditului Muscan. Tocmai de aceea Panait Fotache alesese Piatra Seacă. Dochița, a cărei cinste fusese terfelită în picioare de un bandit nu va îndrăzni să-i refuze găzduirea chiar dacă aducea cu sine o femeie legată - se gândea ticălosul de Fotache.

De aceea, acum, când albeața conacului moșiei Piatra Seacă începu să se ivească în zare, boierul Panait Fotache se gândea cu mulțumire că scăpase de Mihu Inimă de Leu și că în curând se va putea odihni într-un pat moale, după oboselile peripețiilor din noaptea aceea zbuciumată.

El nici nu se mai uita în fața căruței unde se întindea șoseaua, ci privea mereu la dreapta, socotind cam cât mai avea de mers până la conacul a cărui grădină în unele locuri se întindea până la drum.

Când caii se opriseră brusc, nu lipsise mult ca moșierul să cadă de pe capră. Tocmai se pregătea să trântească o înjurătură grosolană, dar cuvântul îi muri pe buze, deoarece din șanțurile care mărgineau șoseaua, ieșiră deodată la iveală o mulțime de oameni înarmați până în dinți. Doi din aceștia apucară caii de căpestre iar ceilalți își îndreptară puștile asupra boierului.

— Sus mâinile, dacă ți-e dragă viață! strigă căpetenia bandiților. Eu sunt Mihu Inimă de Leu!

În prima lui spaimă, boierul era gata-gata să se supună. Dar când auzi numele omului pe care-l ura de moarte, sări deodată în picioare.

— Iar eu sunt boierul Panait Fotache, strigă el. Acum ți-a sunat ceasul cel de pe urmă, câine!

Cu aceste cuvinte își scoase iute pistolul de la brâu și trase asupra banditului.

Dar mâna lui Panait Fotache tremurase de spaimă și de enervare, așa că glontele dădu greș.

În clipa următoare șase vârfuri de pumnal se îndreptară spre pieptul boierului Panait Fotache.

— Nu vă atingeți de el, strigă Grigore Muscan, boierul trebuie să cadă viu în mâinile noastre.

— Niciodată! strigă Panait Fotache și vru să-și descarce pistolul din nou.

Tâlharii vrură să-i smulgă pistolul din mână și apoi să-l tragă de pe capră, spre a-l face nevătămător jos, la pământ.

Însă Panait Fotache se lupta ca un erou. Groaza de soarta care-l aștepta, dacă-i prindeau bandiții, îi dădu un curaj de care el nu dăduse dovadă niciodată până atunci.

El se scutura necontenit de bandiții care îl atacau și care se purtau cum nu prea erau obișnuiți să se poarte cu victimele lor; auzind însă că au de a face cu boierul Panait Fotache, s-au gândit că aici era rost de un mare preț de răscumpărare și de aceea umblau cu el ca și cu un ou.

Boierul însă nu se lăsa nici în ruptul capului. După ce-i luaseră pistolul, se luă la luptă cu Grigore Muscan, care se apropiase de el cu gândul de a-l trânti la pământ pentru a-l putea lega.

În timpul luptei, Panait Fotache zări pumnalul pe care Muscan îl purta la brâu. Boierul se învârti, se suci, până când ajunse cu mâna la pumnal. Atunci îl scoase deodată din brâul adversarului său și vru să i-l împlânte în pântece.

În aceeași clipă însă se auzi o detunătură de armă și boierul Panait Fotache se întinse la pământ cu un urlet de durere.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Muscan.

— Eu am tras, căpitane! zise unul din bandiți.

— Și de ce te-ai folosit de pistol, când eu v-am spus că trebuie să punem mâna viu pe el?

— Era singurul mijloc de a-i împiedica să nu te înjunghie!… Privește, tot mai ține pumnalul în mână.

De-abia atunci își dădu seama Muscan din ce primejdie scăpase…

Din pieptul boierului Panait Fotache sângele curgea șiroaie. Moșierul horcăia cumplit.

Grigore Muscan se apropie de el și-l lovi cu piciorul.

— Îmi pregăteai mie moartea și iată că acum tu pornești pe lumea cealaltă, câine! strigă banditul, grozav de înfuriat.

— Îndurare! Îndurare! gemu Panait Fotache.

Ochii lui Grigore Muscan luceau sălbatec.

— Vrei îndurare? Îți voi da și asta…

Cu aceste cuvinte se aplecă, smulse pumnalul din mâna boierului Panait Fotache, apoi îl ridică în aer și pe urmă îl împlântă cu toată puterea în trupul ce se zvârcolea pe jos.

— Iată și îndurarea mea, câine!

Din pieptul boierului Panait Fotache sângele țâșnea acum ca apa dintr-o cișmea. Trupul lui se mai zvârcoli de câteva ori, apoi ochii se închiseră pentru vecie…

Grigore Muscan își șterse pumnalul de sânge, nepăsător, apoi îl vârî la loc la brâu.

— Așa! le zise el oamenilor săi. Cu ăsta am încheiat socoteala! Este adevărat că am pierdut prilejul de a pune mâna pe un frumos preț de răscumpărare, dar nu-mi pare rău deoarece câinele acesta și-a meritat soarta.

Și în mânia lui sălbatică, îi mai dădu o lovitură de picior trupului neînsuflețit.

După aceea se întoarse spre oamenii săi.

— Acum însă, e timpul s-o luăm din loc. Mi-e teamă că zgomotul împușcăturii va fi ajuns pană la conacul a cărui stăpână, jupânița Dochița Bănuț și așa nu se prea gândește cu drag la mine!

— Primejdia nu este prea mare, zise unul din bandiți. Cred că nimeni n-a auzit împușcătura.

— Eu însă nu prea sunt de aceeași părere, răspunse Grigore Muscan. Nu trebuie să uiți că ticălosul acesta a tras un foc de pistol chiar la început, când l-am oprit! În orice caz, dacă vom sta liniștiți câteva minute, vom putea să ne dăm seama dacă împușcăturile au fost auzite sau nu. Până atunci cercetați buzunarele boierului și luați-i tot ce are de preț asupra lui.

— Și așa, el nu mai are nevoie de nimic! zise unul din bandiți batjocoritor.

Așa s-a întâmplat că inelul, ceasul, punga boierului Panait Fotache au trecut în buzunarele bandiților în vreme ce Grigore Muscan trăgea cu urechea spre a vedea dacă împușcăturile avuseră vreun răsunet.

Nicăieri însă, nu se arătă țipenie de om…

Grigore Muscan se liniști, deoarece într-adevăr n-avea de unde să știe că cu toate măsurile lui de prevedere, noua lui ispravă sângeroasă tot avusese martor.

Dincolo de pomii care mărgineau șoseaua se întindea un tufiș, prin mijlocul căruia trecea un gard. Gardul grădinii conacului Bănuț. Din dosul acestui gard pândea de multă vreme, o femeie îmbrăcată în doliu.

Femeia aceasta în doliu pândea desfășurarea evenimentelor, încă din clipa când bandiții puseseră la cale atacul asupra căruței care se apropia în goană și când baricadaseră șoseaua cu frânghii așezate de-a curmezișul ei.

Dar în clipa când răsună detunătura, femeia în doliu de-abia putu să-și stăpânească un țipăt care amenința să-i iasă din piept.

La lumina făcută de arderea pulberii ea zărise chipul căpitanului bandiților.

— Grigore Muscan! se gândi ea și în învălmășeala pricinuită de împușcături, când atenția bandiților era ațintită numai asupra aceluia care trăsese în căpitanul lor, femeia în doliu își părăsi locul de pândă și se furișă încet spre conac. Când ajunse mai departe și nu trebuia să se mai teamă că, ar putea fi observată de bandiți, ea începu să fugă din răsputeri spre conac.

Femeia îndoliată era jupânița Dochița Bănuț care, după moartea tatălui său și după cumplitele umiliri îndurate în ascunzătoarea bandiților, trăia retrasă de lume în conacul moșiei Piatra Seacă.

Ea își petrecea nopțile la mormântul tatălui său și acum, când gândurile-i chinuitoare n-o lăsaseră să închidă ochii, căutase iarăși mângâiere la mormântul celui dispărut în împrejurări atât de dureroase pentru ea.

Când îi zări pe bandiții care plănuiau pe șosea, se opri, curioasă să vadă ce va urma. Curiozitatea ei însă se transformă într-o ură nemărginită când zări la lumina pulberii pistolului chipul omului care era pricina nenorocirii, a tristeții, a doliului său: Grigore Muscan.

Jupânița Dochița Bănuț era o fată care nu șovăia prea mult când era vorba să ia vreo hotărâre. Ea alergă iute în odaia sa își aruncă o mantie pe umăr, apoi coborî în grajd unde puse șeaua pe calul cel mai iute.

Ea singură făcu toate acestea deoarece se grăbea și deoarece nu voia să mai piardă timp cu servitorii somnoroși.

*

* *

În timpul acesta bandiții întoarseră pe dos buzunarele veșmintelor lui Panait Fotache, ba nu se sfiiră nici chiar să-i tragă din picioare și cizmele care erau noi nouțe. Trupul neînsuflețit îl aruncară în șanțul de pe marginea drumului.

Numai după aceea se întoarseră și la căruță.

— În căruță se găsește un pachet negru! Ce dracu' va fi acolo? zise unul din bandiți.

— Ce naiba să fie, ceea ce boierul Fotache transportă el însuși în miez de noapte? adăugă un alt tâlhar.

Al treilea însă nu mai așteptă, ci sări în căruță, unde puse mâna pe negreața care stârnise curiozitatea tovarășilor săi.

— Mai este cineva aici! strigă banditul. O femeie!

Din cea dintâi clipă a atacului, Mioara Comăneanu rămăsese nemișcată în fundul căruței. Groaza care-i

cuprinsese sufletul o făcu să-și piardă cunoștința din nou așa că, nici nu văzuse când glontele ucigător al banditului pusese capăt vieții boierului Panait Fotache.

Banditul din căruță ridică fără milă capul Mioarei Comăneanu și întorcându-l așa, ca razele lunii să-l lumineze, strigă:

— E tânără și frumoasă!

— Mioara Comăneanu! strigă aproape în același timp și Grigore Muscan, care recunoscuse îndată chipul fermecător al iubitei fostului său căpitan, astăzi, dușmanul lui cei mai neîmpăcat.

— O cunoști? întrebă unul din bandiți, mirat.

— Da! răspunse Grigore Muscan. Mare noroc am avut pe ziua de astăzi. Cu un glonte am împușcat doi iepuri: boierul Panait Fotache și Mioara Comăneanu.

— Dar cine este femeia aceasta? întrebară bandiții, curioși.

— Ibovnica lui Mihu Inimă de Leu, până astăzi, zise Muscan, cu un rânjet diabolic. De astăzi înainte însă, ibovnica mea! Nu-i așa porumbițo?... Ha, ha, ha... Ei, Mihule Inimă de Leu, de data aceasta știu că mă răzbun și încă cu vârf și îndesat! Îți voi lua ceea ce-ți este mai drag decât orice în lumea aceasta! Îți iau iubita! Căci vrei nu vrei, a mea vei fi, turturico! Și nu te mai uita așa de urât la mine, comoara vieții mele, căci la urma urmelor nu sunt nici eu tocmai de lepădat!

Zicând aceste cuvinte căpitanul bandiților se apropie de Mioara și vru s-o sărute. Mioara însă își adună toate puterile și-l împinse cât colo, cu atât mai ușor, cu cât banditul nu se aștepta la o asemenea împotrivire din partea unei femei ce se găsea singură și fără apărare în mijlocul unei cete de bandiți.

Până atunci, Mioara Comăneanu nu rostise niciun singur cuvânt. Era nespus de abătută de faptul că din captivitatea boierului Panait Fotache căzuse acum în mâinile unui om și mai îngrozitor și mai negru la suflet.

La început, când caii se opriseră brusc și din șanț văzu ivindu-se mai multe făpturi cu gânduri vădit dușmănoase, ea crezuse că într-adevăr erau oamenii iubitului său care îl atacaseră pe boierul Panait Fotache pentru a o scăpa din ghearele lui. Dar de îndată ce auzi glasul aceluia care se dăduse drept Mihu Inimă de Leu înțelese că ajunsese în mâinile unor tâlhari de rând, care se foloseau de numele temutului căpitan de haiduci numai pentru a băga groază în victime pentru ca aceștia să se împotrivească cât mai puțin.

Pe Grigore Muscan nu-l cunoștea personal, așa că nu știa încă în mâinile cui căzuse. Muscan în schimb o cunoștea prea bine pe Mioara Comăneanu, deoarece Mihu Inimă de Leu plecase doar întovărășit de el, la Schitul Sfintei Treimi, pentru căutarea iubitei sale.

Aceasta se petrecuse atunci când Grigore Muscan atentase pentru prima oară la viața lui Mihu Inimă de Leu cu gândul de a pune el mâna pe conducerea trupei de haiduci.

Acum însă, când Mioara Comăneanu îl respinse cu atâta energie îl cuprinse o mânie fără margini. Se și pregătea să se poarte și cu ea așa cum era el obișnuit să se poarte cu toate femeile, când unul din oamenii săi îi atrase atenția, zicându-i:

— Muscane, las-o dracului acum căci nu e timpul pentru așa ceva! Mai bine ar fi să ne îndepărtăm de aici, cât mai iute! La naiba, doar ai destulă vreme acasă s-o îmbrățișezi pe porumbița aceasta sălbatică!

Muscan își dădu seama că tovarășul său avea dreptate și acum el însuși fu acela care-și zori oamenii s-o ia din loc cât mai neîntârziat. Doi bandiți se aruncară în căruță, unul din ei luă hățurile în mână iar celălalt se așeză s-o păzească pe Mioara Comăneanu. Ceilalți bandiți înconjurară căruța și porniră în galop spre casa părăsită din pădurea Gura Dracului…

Bandiții se credeau în deplină siguranță și nici unuia nu-i trecu prin minte să întoarcă măcar odată capul spre a vedea dacă nu cumva îi urmărea cineva dintre cei din sat. Tăcerea desăvârșită care domnise tot timpul în jurul locului noii lor isprăvi îi liniștise pe deplin.

Așa s-a întâmplat că ei n-au băgat de seamă nici pe călărețul singuratic care-i urmărea pas cu pas de la o depărtare îndeajuns de mare însă pentru a nu fi văzut de bandiți.

Călărețul acesta singuratic era jupânița Dochița Bănuț care, mânată de dorul de răzbunare, nu se sinchisi de primejdia care o pândea pe ea însăși într-o asemenea întreprindere și hotărî să urmărească ceata bandiților pas cu pas, pentru a le afla ascunzătoarea. Odată ascunzătoarea aflată ea avea de gând să le arate ostașilor unde puteau da peste ucigașul tatălui său.

Dorul ei de răzbunare era atât de puternic încât fata hotărâse că, cu orice risc, cu orice primejdie, ea îi va urmări pe ticăloși și le va afla vizuina. Când apoi, într-un târziu și după o goană nebună, bandiții care o furaseră pe Mioara Comăneanu, ajunseră la casa părăsită din pădurea Gura Dracului, Dochița Bănuț tot mai era în urma lor.

Nefericita și atât de josnic batjocorita fată a boierului Petrache Bănuț își ajunsese pe jumătate scopul pe care și-l propuse. Acum știa unde putea fi prins ucigașul tatălui său.

De bucuria prăzii bogate din noaptea aceea și de bucurie că, în sfârșit, va izbuti să se răzbune, cum nici măcar nu îndrăznise să viseze asupra dușmanului său de moarte, Grigore Muscan porunci să se dea cep unui butoi de vin.

În timpul acesta, Dochița Bănuț băgând de seamă că toți bandiții intraseră din curte în casă, se hotărî să coboare și ea de pe cal. Își legă calul de un copac, iar ea însăși se apropie de casă.

La vederea acestei case însă amintirile dureroase se treziră din nou în sufletul său. Doamne, nu trecuse doar prea multă vreme de când ea fusese sclava acestor bandiți,

unealtă de groaznică batjocură a căpitanului lor, nu trecuse prea multă vreme de când tatăl său murise în mijlocul unor groaznice chinuri trupești și sufletești în pivnița umedă și rece a acestei case blestemate.

Amintirile o strângeau parcă de gât când toate aceste amănunte se perindară din nou pe dinaintea ochilor sufletului său. Zilele acelea de groază petrecute în captivitate la Grigore Muscan apăsau pe amintirea ei cu greutate de stâncă și singură, umilită și batjocorită, altă țintă nu mai avea în viață decât să se răzbune pentru mârșăvia cu care se purtase banditul cu ea.

Iată că acum ceasul răzbunării părea că se apropie. Setea ei de răzbunare era atât de mare, încât nici nu-și mai dădea seama de cumplită primejdie care o pândea pe ea, o femeie singură, lipsită de orice armă, în mijlocul unei păduri, în miez de noapte și în imediata apropiere a doisprezece dintre cei mai sângeroși tâlhari pe care i-a cunoscut vreodată ținutul acela.

Ea se furișă chiar până lângă casa părăsită și netemându-se că Muscan, sau careva din oamenii aceștia ar putea-o vedea, spionă să vadă ce făceau cei din casa părăsită.

După cât se părea, banditii se înapoiaseră de la o expediție mai lungă, deoarece erau foarte obosiți, flămânzi și mai ales însetați.

Ulcelele cu vin se goleau necontenit, pentru a se umple îndată, așa că, butoiul căruia i se dăduse cep se goli simțitor, în timp foarte scurt.

De prizoniera lor nu se sinchisea nimeni, cel puțin deocamdată. Mioara Comăneanu ședea tristă și abătută pe un scaun rupt dintr-un colț al bucătăriei.

Banditii în schimb deveneau din ce în ce mai gălăgioși, ba unii din ei începuseră chiar și să cânte.

În mijlocul unui cântec, Grigore Muscan își aduse aminte deodată de Mioara Comăneanu.

— Dar unde este îndărătnica mea porumbiță? strigă el, în vreme ce gura i se schimonosi într-un rânjet de fiară dornică de pradă.

Mioara ședea tot în colțul ei, pe scaunul stricat și auzind cuvintele lui Muscan, groaza îi cuprinse sufletul din nou.

— Ia fă-te mai aproape, turturico! strigă apoi Muscan.

Văzând că fata nu se mișcă, se duse el însuși la ea.

— Nu pune mâna pe mine! strigă Mioara plină de dezgust, când Muscan o prinse de braț.

— Nu te atinge de mine căci eu sunt logodnica lui Mihu Inimă de Leu și stau sub scutul lui. Ar fi vai și amar de acela care ar îndrăzni să-mi facă vreun rău.

— Mai încet, mai încet, porumbița mea! răspunse căpitanul bandiților, batjocoritor. Nu logodnica, ci ibovnica lui Mihu Inimă de Leu ești tu! Asta o știu eu prea bine!

— Ține-ți gura, ticălosule! strigă biata fată, înfuriată peste măsură.

— Nu cumva crezi că mi-e frică de tine sau de ibovnicul tău? Eu sunt mult mai zdravăn decât el! Ia te uită puțin la mine și vei vedea că în viața ta n-ai mai întâlnit un om mai chipeș și mai vrednic de iubit ca mine!

— Nici nu vreau să te văd! Lasă-mă! Dă-mi drumul! strigă Mioara, dând din mâini și din picioare, deoarece Grigore Muscan voise să o sărute.

— Ei, și nu mai fi tocmai atât de mândră, las-o dracului! zise Muscan. Dacă ai fost până acum drăguța lui Mihu Inimă de Leu și de astăzi înainte vei fi a lui Grigore Muscan, nu-ți va cădea rangul. Dimpotrivă, te înalți! Întreabă-i pe băieții aceștia și vei vedea că toți sunt de părerea mea.

Dar băieții aceia nu prea erau dispuși să se uite la el, căci vinul îi interesa mult mai mult.

— Haide, puișorule, dă-mi o guriță! zise Muscan și se aplecă din nou spre ea.

Mioara însă îl împinse din nou de lângă sine și strigă:

— Îți scot ochii, dacă îndrăznești să te atingi de mine.

— Dar sălbatică mai ești, fetițo! urlă Grigore Muscan, deoarece Mioara, pentru a-i dovedi că nu glumește îi zgâriase amândoi obrajii și chipul căpitanului banditilor purta acum două brazde însângerate.

Muscan își pipăi zgârieturile care îl usturau grozav, apoi zise:

— Ești o adevărată pisică sălbatică, fato! Dar nu-i nimic, voi îngriji eu să ți se mai taie puțin unghiile și să vezi cum te îmblânzești tu atunci.

După aceea se întoarse spre oamenii săi și le zise:

— Băieți, ia puneți mâna pe mofturoasa aceasta și duceți-o în pivniță, printre șobolani, să aibă ce zgâria. Nici mâncare și nici băutură nu i se va da până când nu va veni ea singură la mine să-mi ceară. Și atunci, vom sta de vorbă. Eu îți voi vinde mâncarea și băutura și tu vei plăti așa: o strachină de mâncare, două gurițe, o cană cu apă tot atât!

— Mai bine mor de foame! strigă Mioara Comăneanu, când bandiții puseră mâna pe ea. Dar dorința ta nu ți-o voi îndeplinii

— Lasă, lasă, porumbițo, vei vedea tu că vei vorbi altfel, după o noapte petrecută în pivniță! răspunse Muscan. Află că în pivnița aceea a mai murit cineva de foame: boierul Petrache Bănuț, care a fost îndeajuns de prost să vrea să facă pe grozavul cu mine! Vezi, fata lui a fost mai cuminte decât tine! Ea nu m-a făcut să aștept prea mult și după puțină miorlăiala, că pe semne așa trebuie să faceți voi, boieresele, a devenit ibovnica mea.

Mioara Comăneanu îi urmă, fără a mai scoate vreun cuvânt pe cei doi bandiți, care o duseră în pivniță și încuiară ușa peste ea.

În clipa însă în care Grigore Muscan vorbise despre moartea boierului Petrache Bănuț și despre rușinea adusă fiicei sale, setea de răzbunare a Dochiței, care pândea de la fereastră, se înteți și mai mult. Cuvintele batjocoritoare

ale banditului fură o cană de untdelemn peste focul ce mistuia sufletul Dochiței Bănuț.

*
*   *

În zorii zilei ce urmă nopții în care avusese loc atacul dat împotriva conacului boierului Panait Fotache, doi țărani dintr-un sat din apropiere mergeau agale pe drum, mânând înaintea lor două vaci slabe. În ziua aceea era târg săptămânal la Galați și voiau oamenii să-și vândă vitele, deoarece aveau nevoie de parale.

Nu prea departe de conacul boieresc însă cei doi săteni se opriră din drum, deoarece zăriseră un cal fără stăpân care păștea liniștit pe câmpul de lângă drum.

Țăranii erau tocmai pe punctul să se ia la ceartă asupra calului rămas fără de stăpân, când deodată, unul din ei zări pete de sânge nu departe de locul unde se opriseră.

Urmând aceste pete de sânge, în curând ei dădură apoi și peste omul care sângerase. Cei doi țărani recunoscură îndată în el pe argatul și în același timp, omul de încredere al boierului Panait Fotache.

Spaima le fu mare și nu știau ce să facă, deoarece Timoftei pierduse foarte mult sânge. Unul din ei scoase plosca și punând-o la gura argatului, îi turnă câteva înghițituri pe gât. Țuica tare îl și trezi pe argat din leșin. Timoftei spuse în grabă ceea ce știa despre cele petrecute în noaptea aceea.

— Alergați în goană la colonelul Ispirescu și spuneți-i să trimită soldați, cât mai mulți, pentru eliberarea conacului.

Atunci unul din cei doi săteni sări pe calul lui Timoftei și porni spre Galați în goană nebună. Celălalt rămase lângă argat, căutând să-l îngrijească atât cât putea și se pricepea.

*

*   *

Colonelul Ispirescu fu nespus de furios când îl treziră din nou din somnul cel mai dulce de dimineață și iarăși din pricina blestematului acela de Mihu Inimă de Leu. Dar de aceea tot sări din pat și porunci să se sune alarma. Peste un sfert de ceas apoi, o companie de panduri și una de dorobanți porniră în goană spre conacul boierului Panait Fotache.

Aceste două companii erau puse iarăși sub comanda căpitanului Guriotis, care se jura pe toți sfinții din cer, cunoscuți și necunoscuți că de data aceasta Mihu Inimă de Leu nu-i va mai scăpa și va pune mâna pe el, viu sau mort.

Nu mult după aceea apoi, porni și colonelul Ispirescu spre conac în fruntea unei a treia companii de soldați.

Când ajunse el la conac călăreții porniți mai înainte din Galați își și făcuseră tabăra în fața conacului.

Căpitanul Guriotis îi raportă apoi că până să ajungă la el acolo n-a mai găsit nici urmă de Mihu Inimă de Leu, sau din haiducii acestuia.

După aceea colonelul Ispirescu ascultă pe toți servitorii conacului, pe rând.

Dar câți erau aceștia, în atâtea feluri îi povestiră colonelului întâmplările din noaptea trecută. Unii spuneau că vestitul căpitan de haiduci venise cu o armată întreagă de răufăcători, alții că a avut chiar și tunuri cu el cu care ar fi spart ușa, alții că l-au văzut chiar cu ochii lor pe Necuratul, care i-a ajutat voinicului să sfărâme ușa grea stejar. Groaza înzecise, înmiise puterea și calitățile lui Mihu Inimă de Leu, în ochii servitorimii înspăimântate. Firește însă că, toți mărturisiseră că au luptat din răsputeri pentru a împiedica înaintarea haiducilor și că nu se retrăseseră decât numai pas cu pas și luptând ca niște adevărați eroi.

Cu multă, foarte multă greutate putu colonelul Ispirescu să-și facă o imagine clară despre cele întâmplate la conac.

Punctele asupra cărora se uneau toate declarațiile servitorilor fură însă în măsură să-l deslușească măcar în parte. Punctele acestea erau următoarele:

Îndată după fuga boierului Panait Fotache cu Mioara Comăneanu, haiducii au pătruns în casă.

Ajuns aici, îl căută numaidecât pe boier și pe jupânița pe care acesta din urmă o adusese de curând la conac și pe care o ținea încuiată în odaia cu fereastra zăbrelită.

Când servitorii i-au spus lui Mihu Inimă de Leu că boierul Panait Fotache a fugit ducând-o cu sine și pe Mioara Comăneanu, căpetenia haiducilor a fost cuprins de o mânie nețărmurită.

El le-a poruncit oamenilor săi să scotocească toată casa, să nu lase necăutat niciun colț, în nădejdea că tot se va găsi un amănunt cât de mic despre locul unde se va fi refugiat boierul cu prada sa. Haiducii dădură apoi în curând peste coridorul care lega conacul cu locuința vechilului, coridor, care la mijloc era împărțit în două printr-o ușă de fier. Văzând că nu pot sparge ușa aceasta cu una cu două, haiducii au trecut prin curte în locuința vechilului, pe care au cercetat-o la fel, din pod și până în pivniță. Aici pe urmă, au dat peste o a doua ușă de fier care era urmarea coridorului ce lega locuința vechilului de conac. După o muncă îndeajuns de grea oamenii lui Mihu Inimă de Leu izbutiră să spargă această a doua ușă și astfel intrară pe coridorul subteran care ducea la locuința căruțașului. Haiducii sparseră și a treia ușă de fier care le stătea în cale acolo la capătul coridorului și pătrunseră în bucătăria casei căruțașului de unde fugise boierul Panait Fotache cu prizoniera sa.

Mihu Inimă de Leu stabilise chiar că fugarii plecaseră cu căruța căruțașului. Încotro o luase boierul însă, îi fu cu neputință să afle.

Astfel stând lucrurile și fiind sigur că nici boierul și nici Mioara Comăneanu nu se mai găseau prin apropiere, Mihu

Inimă de Leu și cu oamenii săi s-au retras fără să fi pus mâna pe cel mai neînsemnat lucru de la conac.

Colonelul Ispirescu ascultă povestirile acestea, clătinând din cap și după ce își făcu o părere din cele auzite de la servitori, se adresă astfel căpitanului Guriotis:

— Este ceva îngrozitor, să ne scape iarăși!

Căpitanul pandurilor era însă și mai fiert decât colonelul. Ce sigur era el că va putea să se răzbune pentru batjocura de care-i făcuse parte Mihu Inimă de Leu de atâtea ori.

— Ce să vă spun, domnule colonel - zise el amărât și abătut - eu aș fi putut să bag mâna în foc că de data aceasta s-a sfârșit cu tâlharul acesta de Mihu Inimă de Leu! Se vede însă că ticălosul este într-adevăr în legătură cu dracul, căci altfel n-ar fi putut scăpa așa, mereu, dinaintea noastră… Acum, ce facem, domnule colonel?

Colonelul Ispirescu rămase pe gânduri timp de câteva clipe.

— În orice caz, deocamdată trebuie să așteptăm! zise el, pe urmă. Eu cred că boierul Panait Fotache se va înapoia în curând și poate că el va ști să ne spună încotro a luat-o Mihu Inimă de Leu… Până atunci, voi căuta să mai ascult odată pe toți servitorii de la conac, poate că tot voi mai putea da de vreo urmă care să ne îndrepte pe calea cea dreaptă.

CAPITOLUL 116
Răzbunarea jupâniței Dochița Bănuț

Văzând că Grigore Muscan și cu oamenii săi sunt puși pe chef mai îndelungat, de bucuria prăzii însemnate pe care o făcuseră în noaptea aceea, Dochița nu mai stătu mult pe gânduri, ci păși îndată la realizarea planului pe care-l concepuse în câteva minute.

Jupânița Dochița Bănuț cunoștea prea bine obiceiul bandiților. Avusese doar nenorocirea să fie prizoniera casei părăsite din pădurea Gura Dracului vreme atât de îndelungată. Ea știa că dacă bandiții se așează pe chef, atunci cu greu îi mai poți mișca din fața ulcelelor cu vin.

Tocmai pe această împrejurare se bizuia tot planul său pe care-l ticlui în vreme ce călărea înapoi spre casă.

— De data aceasta ești în mâna mea, Grigore Muscan! se gândea ea. Nu este în lumea aceasta nicio putere omenească care să fie în stare să mi te mai fure răzbunării mele! Tată, scumpul și nefericitul meu tată, dormi în pace în mormântul în care te-a aruncat nemernicul acesta prea de timpuriu, căci clipa răzbunării nu mai este departe! Călăul tău își va primi pedeapsa bine meritată!

Asemenea gânduri brăzdau creierul jupâniței Dochița Bănuț, în vreme ce calul său o ducea ca vântul spre conacul moșiei Piatra Seacă.

Pe tot drumul până acasă, amintirile grozăviilor îndurate de ea și tatăl său în captivitatea lui Grigore Muscan o frământau, pricinuindu-i noi chinuri, dar în același timp

dându-i un sentiment de mulțumire, deoarece știa că nemernicul își va primi pedeapsa și această pedeapsă avea să fie groaznică, întocmai ca și chinurile pe care i le pricinuise el tatălui său.

— În sfârșit, se gândea ea, mai departe, acum, când îmi voi vedea răzbunarea îndeplinită, îmi voi putea regăsi și eu liniștea sufletească. Jurământul pe care l-am făcut la mormântul nefericitului meu părinte nu va mai rămâne numai o dorință, ci în curând va fi un fapt îndeplinit.

În vreme ce Dochița se înapoia de la ascunzătoarea bandiților, soarele se ivi pe cer. Oamenii începură să iasă la câmp și oricine își poate închipui uimirea acestora când își văzură stăpâna înapoindu-se acasă dintr-o plimbare nocturnă, îndeajuns de îndelungată, socotind după oboseala calului și praful care acoperea mantia neagră a călăreței.

— Oare ce să se fi întâmplat cu stăpâna noastră? se întrebau oamenii, mirați. La ceasul acesta să se înapoieze acasă și încă, de la un drum, după cât se pare, destul de lung.

— Ciudat! spuneau alții. Niciodată n-a mai plecat noaptea de acasă!

— Ehei, de unde știm noi - spuneau gurile rele - ce face ea noaptea când noi dormim duși? Fără îndoială că vine de la drăguțul ei!

— Da, da, a cam întârziat însă de data aceasta și de aceea mâna calul atât de iute!

— Nu este la mijloc niciun drăguț - zise o bătrână superstițioasă. Jupânița noastră e vrăjitoare, ăsta-i adevărul! Am văzut-o eu cu ochii mei, în noaptea Sfântului Vasile, călărind pe o coadă de mătură spre Bărăgan, unde se adună toți vrăjitorii!

— Se poate, se poate! încuviința un bătrân ros de gută. Pe semne că și acum vine tot de la un sfat de vrăjitori.

Dochița Bănuț însă nu auzea nimic din toate acestea. Ea își gonea calul într-un galop nebun, iar când ajunse în

curtea conacului bietul animal era atât de obosit încât deabia se mai putea ține pe picioare.

Ajunsă la conac, Dochița își chemă îndată vechilul.

— Haralambie! îi zise ea vechilului, astă noapte, boierul Panait Fotache a fost ucis de niște ticăloși, de o bandă de tâlhari în apropierea conacului nostru.

— Vai de mine! făcu vechilul, speriat. Așadar cadavrul boierului Panait Fotache era acela pe care l-au găsit țăranii pe șosea în zorii zilei!

— Da! Unde se găsește acum trupul neînsuflețit al boierului?

— Deoarece nu știam cine este mortul - răspunse vechilul - l-am dus la primărie și am trimis un om la Galați să-l vestească pe colonelul Ispirescu despre cele descoperite.

— Bine! zise Dochița. Trupul neînsuflețit al boierului însă nu poate rămâne la primărie. Te rog să iei îndată măsurile trebuincioase ca rămășițele pământești ale boierului să fie aduse la conac. Să fie așezat pe un catafalc, aici în sala cea mare și întocmai cu aceeași pompă, ca și când ar fi un membru al familiei mele. Viața boierului Panait Fotache a fost răpusă de aceeași mână care l-a ucis și pe tatăl meu!

— După cum doriți, jupâniță!

După aceea, Dochița nici nu se mai duse măcar până în odaia sa, și ieși îndată din conac. Fără să se odihnească măcar un sfert de ceas după oboselile nopții trecute, ea porunci să se pună șeaua pe cel mai bun cal din grajd, pe urmă se aruncă pe cal și fără a mai vorbi cu cineva, porni ca o săgeată spre Galați, lăsând servitorimea cu gura căscată.

— Doamne, dar ce se va fi întâmplat cu stăpâna noastră? se întrebă vechilul când începu să ducă la îndeplinire poruncile primite de la Dochița.

— Până acum au trecut luni de zile, fără să iasă din casă - îi zise camerista Dochiței, bucătăresei - și acum deodată, pune ea însăși șeaua pe cal, în miez de noapte, pleacă de acasă, rămâne până în zori, Dumnezeu știe unde, apoi vine, schimbă iarăși un cal și pornește din nou! Și-o fi pierdut mințile, biata femeie!

— Să știi că, așa este - răspunse bucătăreasa. Chestiunea cu banditul acela, moartea groaznică a boierului, toate acestea sunt lucruri care se prea poate să întunece judecata unei jupânițe învățată să trăiască așa cum a trăit ea!

În timpul acesta Dochița Bănuț înainta ca glonțul spre Galați.

Gândurile și dorul de răzbunare o copleșiseră într-atâta, încât, vrând să taie drumul pentru a ajunge mai iute la țintă, o luă peste câmp, apoi pe niște cărărui care îi scurtară calea într-adevăr, dar o scoaseră în spatele Galaților, nu departe de conacul boierului Panait Fotache.

Dochița băgă de seamă că în jurul conacului, liniștit altădată, domnea acum o forfoteală neobișnuită.

La stânga conacului pășteau numeroși cai de panduri, iar la dreapta stăteau răsfirate nenumărate piramide de arme ale dorobanților, care își așezaseră tabăra acolo.

Pandurii, cât și dorobanții erau împrăștiați peste tot și stăteau de vorbă sau jucau barbut. Numai ici și colo să zărea câte o sentinelă plimbându-se plictisit în arșița soarelui.

Una din aceste sentinele o văzu pe Dochița de departe și pe semne, părându-i-se ciudat că fata se uita nedumerită la oastea adunată în jurul conacului, luă iute pușca în mână și strigă, cât îl ținea gura:

— Stai!

Dochița, care și așa își oprise calul, nu se mișcă din loc.

Ostașul se apropie de ea și o întrebă:

— Cine ești și ce te uiți așa la conac?

— Sunt jupânița Dochița Bănuț - răspunse fata - și mă duc la Galați deoarece am treabă cu domnul colonel Ispirescu.

Văzând cu cine are de a face, ostașul deveni îndată mai umil și răspunse:

— Dacă-l căutați pe domnul colonel, atunci poftiți vă rog la conac, deoarece d-sa este acolo.

— Cu atât mai bine! zise Dochița, care dădu pinteni calului și nu se mai opri până la conac.

Aici lăsă calul în paza unui alt ostaș și intră în casă.

În conac se vedeau încă urmele luptei date în noaptea trecută, urme care nu fuseseră încă îndepărtate. Mobilele mai ales, afară de cele grele de tot, erau toate îngrămădite în fața ferestrelor, așa după cum poruncise boierul Fotache să fie așezate pentru a opri gloanțele haiducilor.

În casă se mai simțea încă destul de puternic mirosul prafului de pușcă. Podeaua era plină peste tot de cartușe trase, pereții purtau urmele gloanțelor...

În sala cea mare de la parter, colonelul Ispirescu sfârșise tocmai cu al doilea interogatoriu luat servitorilor, când aghiotantul său îi anunță că o doamnă dorește să-i vorbească.

Colonelul Ispirescu o primi îndată pe Dochița Bănuț.

— Sunt Dochița Bănuț, fiica răposatului boier Petrache Bănuț - îi zise ea colonelului - și aș dori să vorbesc cu dv. între patru ochi, chestiunea în care vin fiind de o mare însemnătate.

— La ordinele dv. jupâniță! zise colonelul Ispirescu și o conduse pe Dochița într-o odaie vecină.

— Cu ce vă pot fi de folos, jupâniță? întrebă el, după ce închise ușa în urma sa.

— Domnule colonel - începu Dochița, atunci - fără îndoială că vă mai amintiți și dv. de tragicele împrejurări ale morții tatălui meu!

— Da, jupâniță! răspunse colonelul Ispirescu. Cred că da! Dacă nu mă înșel, părintele dv. a pierit în captivitate la Mihu Inimă de Leu!

— Lucrurile nu stau tocmai așa, domnule colonel - răspunse Dochița. Este adevărat că am fost luați prizonieri de Mihu Inimă de Leu, dar dacă am fi rămas la el, nenorocitul și greu încercatul meu părinte ar mai fi fost și astăzi în viață. Nenorocirea noastră a fost tocmai că n-am mai rămas în captivitate la Mihu Inimă de Leu.

— Cum? Dar eu nu știu nimic despre aceasta! Este pentru prima oară că, aud așa ceva! zise colonelul Ispirescu, vădit mirat.

— Unul din oamenii lui Mihu Inimă de Leu s-a răzvrătit împotriva căpitanului său și în lipsa acestuia de acasă, a prădat propria locuință a stăpânului său și a fugit împreună cu alți răzvrătiți, luându-ne și pe noi cu ei. Pe omul acesta îl cheamă Grigore Muscan și el este autorul tuturor crimelor și josniciilor pe care lumea le aruncă în spinarea lui Mihu Inimă de Leu.

După aceea Dochița îi povesti colonelului toate amănuntele captivității sale în casa părăsită din pădurea Gura Dracului, precum și chipul în care a fost eliberată de Mihu Inimă de Leu.

— La înmormântarea tatălui meu am jurat să nu mă odihnesc până când nu mă voi răzbuna pe nemernicul care a răpus viața părintelui meu în împrejurări atât de crude.

— În orice caz, ceea ce mi-ați povestit dv. jupâniță - zise colonelul - este foarte trist și dureros. Spuneați însă că chestiunea aceasta este în strânsă legătură cu cauza pentru care sunt eu aici. Până acum nu înțeleg cum ar fi cu putință așa ceva!

— Veți înțelege îndată, domnule colonel! îi răspunse Dochița, colonelului, care ardea de nerăbdare. Același Grigore Muscan care a pus capăt vieții tatălui meu, l-a ucis astă noapte și pe boierul Panait Fotache!

— Cum? strigă colonelul Ispirescu, ca ieșit din minți. Panait Fotache a fost ucis?

— Da! răspunse Dochița. Am văzut cu ochii mei cum l-au ucis, însă din nefericire n-am putut împiedica ticăloșia, căci ce puteam face eu singură și fără nicio armă asupra mea împotriva atâtor bandiți înarmați până în dinți?

După aceea fata boierului Petrache Bănuț povesti tot ceea ce văzuse în noaptea trecută, firește, fără a uita să spună și amănuntele aflate înspre ziuă, la ascunzătoarea bandiților.

Colonelul Ispirescu ascultă cu multă luare aminte povestirea Dochiței și numai din când în când o întrerupea cu câte o exclamație ca: „de necrezut”, „ne mai auzit”, sau ,,așa ticăloși”!

După ce sfârși ceea ce avea de spus, colonelul se adresă astfel fetei:

— Așadar, jupâniță, dv. ați fi gata să ne conduceți pe urmele bandiților care au săvârșit atâtea nelegiuiri?

— Da - răspunse Dochița. V-aș ruga însă, domnule colonel, să dați ordin soldaților să pornească la drum cât

mai iute, deoarece n-aș vrea ca până când ajungem acolo ticăloșii să dispară din ascunzătoare sau să mai săvârșească vreo nouă fărădelege.

— Fiți liniștită, jupâniță, de data aceasta nemernicii nu vor mai putea fugi din fața justiției care trebuie să purifice societatea de asemenea elemente dăunătoare!

Peste câteva clipe toți ofițerii trupei, atât călări, cât și pedeștri, fură chemați înaintea lui și în câteva cuvinte el le explică anume despre ce era vorba.

Ofițerii păreau foarte războinici și jurau că de data aceasta bandiții nu le vor mai scăpa.

După aceea hotărâră planul de război, firește, nu fără a se folosi și de jupânița Dochița Bănuț care cunoștea ținutul mai bine decât oricare din ei.

După ce planul de bătaie fu stabilit până în cele mai mici amănunte, colonelul chemă gorniștii și le porunci să sune adunarea.

După câteva minute apoi cele două companii de călăreți și compania de dorobanți se înșirară în linie de bătaie în fața conacului.

Trupele porniră apoi pe rând și anume în așa chip încât toată lumea să ajungă în același timp la punctul care-i fusese hotărât și de unde urma să înceapă atacul.

Colonelul Ispirescu și Dochița rămaseră cu grosul trupei, care era alcătuită din compania de dorobanți pedeștri și un pluton de călăreți.

Atacul propriu zis cădea în sarcina acestei trupe, pe când călăreții urmau să alcătuiască un fel de acoperire care să împiedice eventuala fugă a bandiților. Așa că, în vreme ce călăreții se așezară într-un cerc larg în jurul pădurii Gura Dracului, grosul trupei înainta de-a dreptul spre casa părăsită unde se găsea ascunzătoarea bandiților.

În decurs de o singură zi iată că Dochița Bănuț se apropia pentru a doua oară de tabăra lui Grigore Muscan. Dar pe când prima oară îi urmărise pe bandiți în prada unui zbucium de nedescris, fiindu-i teamă să nu fie

observată și arzând de dorul de a-și vedea răzbunarea dusă la îndeplinire, acum, când era pe deplin încredințată că sosise ora când se va putea ține de jurământul făcut la mormântul tatălui său era foarte liniștită. Acum nu-i mai era teamă nici de bandiți, nici că nu-i va putea pedepsi pe aceia care într-un chip atât de josnic își bătuseră joc de ea și de tatăl său.

*

*   *

În vremea aceasta, în casa părăsită din pădurea Gura Dracului domnea aceeași veselie care-i stăpânise pe bandiți și când le atacase ascunzătoarea Mihu Inimă de Leu.

Grigore Muscan era acum și mai îngăduitor cu oamenii săi decât avea obiceiul să fie altădată. Iar bandiții nu șovăiră să se folosească, să abuzeze chiar de această îngăduință, dând cep tot la mai multe din butoaiele cu vin de soi pe care puseseră mâna nu de mult.

Dar nu toți erau în stare să suporte vinurile grele. Erau destul de numeroși aceia care, doborâți de tăria vinului, zăceau acum prin colțuri, beți morți. Niciunul însă nu stătea prea multă vreme la masa chefliilor. Ei se trezeau din amețeală unul câte unul și se înapoiau la masă pentru a-i înlocui pe aceia care, la rândul lor, simțeau nevoia să se mai odihnească și să mai facă o mică pauză în băutură.

În casa părăsită din pădurea Gura Dracului avu loc o adevărată orgie, se desfășura un adevărat război pornit împotriva butoaielor cu vin.

Dintre toți bandiții însă, nu erau decât doi, care nu se odihniseră nicio singură clipă, care nu încetaseră de a bea niciun moment. Unul din acești doi era Grigore Muscan, iar celălalt Stoica Vârtej, poreclit Știrbul, deoarece cu prilejul unei încăierări, cineva îl lovise peste gură cu atâta furie încât îi scosese șase măsele.

Vârtej acesta putea să bea nemaipomenit. Sugea vinul de parcă ar fi fost un burete, între timp însă și cânta, dar atât de fals, încât te dureau timpanele.

El nu înțelegea vin fără cântec. De la primul pahar începea să-i zică și nu se mai oprea decât după ce dădea pe gât și cea din urmă picătură. Lucru ciudat însă: cu cât bea mai mult, cu atât cânta mai puțin fals. Tocmai de aceea, bandiții cunoscându-i obiceiul, căutau să-l îmbete cât mai iute. Firește însă că cu prilejul acestei încercări, ei se îmbătau pe rând, pe când pe Vârtej de-abia se putea observa efectul vinului. Căci Vârtej, pentru a-și dovedi superioritatea, nu bea niciun pahar, până când ceilalți nu și le goleau pe ale lor. Așa se întâmpla că bandiții cădeau sub masă de câte două-trei ori până când să se îmbete și el.

Dar când se îmbăta de-a binelea, îi zicea cu atâta patimă și cu atâta simțire, încât îți era mai mare dragul să-l asculți, mai ales că atunci nu mai cânta fals.

Bucuria cea mai mare a lui Stroie Vârtej era când vedea pe câte unul căzând sub masă. Râdea atunci de se ținea de burtă, apoi începea cu cântecele vesele, trecând pe rând, până când ajungea iarăși la cele triste, din care îl dezmorțea îmbătarea desăvârșită a unui alt bandit.

Și asta mergea mereu așa, fără întrerupere.

Grigore Muscan îl iubea grozav pe Vârtej și mai ales atunci când cânta. De aceea el își dădea toată osteneala să-l îmbete cât mai iute.

De data aceasta căpitanul bandiților își ajunsese scopul, deoarece Știrbul cânta din ce în ce mai frumos și mai puțin fals.

— Măi Vârtej, îi zise Muscan deodată știi tu cântecul acela?

— Care? întrebă Știrbul.

— Ala, care-i zice despre pușcărie! răspunse Muscan.

— D-apoi cum să nu-l știu, căpitane! zise Vârtej și îndată și începu să cânte.

După ce tovarășul său sfârși cântecul, Muscan repetă ultimele patru versuri:

N-am pe nime ‘n lumea asta,
M-a lăsat pân’ și nevasta,
Puica-i peste cinci hotare
Și eu zac la închisoare.

— Ei, măi Vârtej, măi - oftă Grigore Muscan - că zău, tare mai sunt singur și eu pe lumea asta! Nimănui nu-i arde de mine, nimănui nu-i sunt drag! Sunt singur, măi Vârtej, singur cuc!... Adică nu! zise el deodată. De-abia acum îmi aduc aminte că am și eu o drăguță și încă ce drăguță! Este adevărat că astă noapte cam făcea mofturi, de nu puteai să-i ajungi la nas cu nicio scară din lume, cred însă că acolo jos, în pivniță, printre șobolani se va mai fi îmblânzit porumbița! Ce zici tu, măi Vârtej? Poate n-ar fi rău să mă cobor până la ea să vedem ce mai face!

— Firește, căpitane - răspunse banditul. Unde-i vin și cântec, trebuie și femeie!

Grigore Muscan se ridică, cum putu de la masă și mergând, toată truda lui era să se tină drept. Truda aceasta însă îi fu cam zadarnică. Băutura, din care gustase pierzând orice măsură, i se coborâse rău de tot în picioare și se clătina grozav, la fiecare pas. Efectul vinului se văzu mai ales, când începu să coboare treptele care duceau în pivniță. Primele două-trei trepte le coborâse el, cumva, când vru însă să pună piciorul pe a patra, își pierdu echilibrul și ajunse în pivniță mult mai iute decât și-ar fi închipuit.

Câtva timp își pipăi locurile unde se lovise în timpul căderii și alunecase pe trepte, apoi, cu chiu cu vai, izbuti să se ridice iarăși în picioare. După aceea se duse și deschise ușa în dosul căreia o încuiase pe Mioara Comăneanu.

Doborâtă de întâmplările din noaptea precedentă, Mioara dormea încă atunci când Muscan deschise ușa nenorocitei sale închisori.

Banditul rămase împietrit în fata formelor desăvârșite ale trupului fetei și multă vreme nu-și putu îndepărta privirile de la această apariție într-adevăr fermecătoare.

Acum, după ce somnul o luase în brațele sale și nu-și mai dădea seama de ceea ce se petrecea cu ea, trăsăturile feței sale schimonosite de ură și dezgust în noaptea trecută se distinseseră din nou și chipul ei își redobândise blândețea îngerească.

Pe semne că visa și visul binevoitor îi adusese aproape pe iubitul său pe care nu-l văzuse de atâta amar de vreme, deoarece zâmbea prin somn.

Câtva timp Muscan stătu încremenit. Pe urmă însă bestia se trezi din nou în el și nu se mai putu stăpâni să nu încerce să-i fure o sărutare, măcar acum, în somn, când ea nu se putea apăra.

Dar în clipa în care își aplecă gura murdară și duhnind de vin asupra chipului Mioarei, aceasta se trezi brusc din somn și speriată, îi dădu un brânci cu atâta tărie, încât Muscan, care și așa nu se ținea el prea bine pe picioare, zbură cât colo.

Atacul acesta neașteptat al Mioarei înfurie grozav pe banditul care se și credea ajuns la ținta josnicei sale dorinți.

Mioara stătea ghemuită în celălalt colț al pivniței și era hotărâtă mai bine să moară decât să se lase să fie batjocorită de banditul acesta pentru care simțea o ură de moarte.

Oricât de beat era însă Muscan, el observă că fata era hotărâtă la orice și mai ales, după ce făcuse cunoștință cu unghiile ei în seara trecută, socoti că era mult mai cuminte ca deocamdată să renunțe de a-și duce planul la îndeplinire. Își dădea seama că cu sila nu putea să ajungă la niciun rezultat cu fata. În schimb însă, i-ar fi fost grozav

de rușine față de tovarășii săi dacă n-ar izbuti să învingă îndărătnicia Mioarei.

De aceea se gândi să se folosească de altă tactică pentru a câștiga încrederea fetei. Își zise că poate dacă se va purta mai blând cu ea dacă o va lua cu frumosul, va ajunge mai curând să-și vadă scopul împlinit. De aceea, își făcu glasul atât cât putu mai mieros și-i zise:

— Porumbița mea, zău că eu nu mai înțeleg nimic. Ești supărată pe mine că te-am scăpat din ghearele ticălosului acela de Panait Fotache? Dacă eu nu sunt decât un haiduc, asta nu însemnează că nu pot fi mai bun decât mulți alții. De aceea, te rog, nu mai fi atât de posomorâtă și de îndărătnică și zâmbește-mi puțin, așa frumos, cum zâmbeai mai adineaori în vis. Haide, turturico, zâmbește-mi puțin și-ți făgăduiesc că niciodată nu mă voi mai atinge de tine!

La vederea banditului, care în beția lui se legăna de colo până colo și mai ales, care era nespus de caraghios când se trudea să spună cuvinte gingașe, Mioara uită o clipă de situația, în care se găsea și începu să râdă.

— Slavă Domnului că te mai văd și eu mai veselă, îngerașul meu! strigă atunci Muscan, plin de bucurie. Asta vezi, îmi place! Acum mă duc să-ți aduc ceva de băgat în gură căci trebuie să fii tare flămândă.

Zicând acestea, părăsi pivnița și - fie din uitare, fie anume - lăsă ușa neîncuiată. Cu toate acestea, Mioara nu încercă să-și părăsească închisoarea.

Când văzu că banditul vrea s-o cucerească cu vorba bună, se hotărî să-și calce pe inimă și să se prefacă, întocmai ca și când banditul nu i-ar fi cu totul indiferent. Cu vorbe bune, cu prefăcătorie, ea nădăjduia să poată rămâne mai multă vreme printre bandiți, fără ca Muscan să-și poată ajunge scopul. Un vechi proverb românesc îi veni în minte: *„Te faci frate cu dracul, până treci lacul”* și se hotărî să-l urmeze, căci numai așa putea nădăjdui să scape odată și odată din închisoarea aceasta, fie printr-un

ajutor care i-ar veni din afară, fie printr-o întâmplare favorabilă unei evadări.

În adevăr, ajutorul era în clipa aceea mult mai aproape decât ar fi putut ea nădăjdui.

În clipa în care Grigore Muscan părăsi pivnița, pentru a-i aduce Mioarei ceva de mâncare locul liber din fața casei părăsite se populă deodată cu oameni ieșiți parcă din pământ. Sub scutul copacilor pădurii, soldații se apropiaseră neobservați până în imediata apropiere a casei părăsite în fața intrării căreia se iviră pe neașteptate.

Veșnic cu urechea la pândă, pentru a prinde cel mai mic zgomot ce ar putea trăda apropierea vreunui dușman, oricât de beat era Muscan, el tot auzi zgomotul neobișnuit făcut de ostașii care se apropiau de ascunzătoare. De îndată ce auzi acest zgomot, căpitanul banditilor se și repezi la o fereastră prin care zări armele ostașilor strălucind în bătaia soarelui de după amiază.

— Trădare! strigă el atunci și primejdia îl făcu să se dezmeticească din beție într-o singură clipă.

Ca orice ticălos, el nu se mai gândi nici la tovarășii săi și nici la frumoasa prizonieră, ci numai și numai la salvarea propriei sale vieți. De aceea se repezi ca un nebun spre ușa din dos a casei. Dar când aruncă o privire prin fereastră de aici văzu cu groază că și în această parte soldații erau tot atât de numeroși ca și la intrarea din față.

Văzând că fuga singur nu-i mai era cu putință, încercă să-și pună oamenii pe picioare. Nădăjduia că printr-un atac îndrăzneț va izbuti să-și croiască drum prin mijlocul ostașilor și astfel să scape.

În curând fu silit însă să-și dea seama că trebuia să renunțe și la acest plan, deoarece oamenii săi erau atât de beți, încât orice încercare de a-i pune pe picioare rămase zadarnică. Nici chiar brutalele lui lovituri de picior nu fură în stare să-i dezmeticească pe banditii care zăceau beți morți, care încotro.

Grigore Muscan era foarte amărât, dar și groaza îi creștea văzând cu ochii.

Acum nu se mai gândi chiar de loc la tovarășii săi. Nu-l mai interesa decât propria lui viață. Dacă se îmbătaseră în așa hal încât nici chiar la auzul că pandurii dăduseră peste ascunzătoare nu erau în stare să-și apere viața, atunci n-aveau decât să sfârșească în spânzurătoare.

Un lucru era însă sigur: din casă nu putea fugi, căci toate căile îi fuseseră tăiate. De aceea se gândi să se ascundă undeva chiar prin casă, socotind că dacă soldații vor da peste tovarășii săi și-i vor prinde fără nicio împotrivire, nu vor mai scotoci toate ungherele pentru a da de urma lui. La urma urmelor, de unde să știe pandurii câți erau la număr bandiții? În ceea ce-i privea pe oamenii săi, nu-i era teamă că aceștia vor spune că mai au și un căpitan care trebuie să fie undeva prin casă, deoarece erau prea beți pentru a fi în stare să lege câteva cuvinte.

Tocmai se gândea unde să se ascundă când de afară răsună deodată glasul colonelului Ispirescu, care strigă:

— Vă somez în numele legii să vă predați! Nu încercați să vă împotriviți cu arma căci suntem mult mai numeroși decât voi. Voi număra până la zece și până atunci toți trebuie să părăsiți casa fără nicio armă asupra voastră. Acela care nu va ieși din casă până când voi număra zece sau va încerca să se împotrivească sau să fugă, va fi împușcat pe loc! Una… două… trei… patru…

Muscan nu așteptă ca Ispirescu să ajungă până la zece cu număratul. În deznădejdea lui se repezi pe treptele pivniței și se ascunse în chilia unde se găsea Mioara Comăneanu, tremurând din tot trupul și așteptând cu înfrigurare desfășurarea evenimentelor.

Mioara auzise și ea zgomote neobișnuite dar nu putu să-și dea seama ce se petrece și că salvarea ei era mai aproape decât ar fi putut chiar și numai să viseze.

Numai atunci își dădu seama că trebuie să fie vorba de o mare primejdie pentru bandiți, când îl văzu pe Muscan

repezindu-se în pivniță galben ca ceara și tremurând din tot trupul. Dar Muscan nici n-apucă bine să pătrundă în chilia în care se găsea Mioara, că se și auzi un ropot înfiorător de detunături. Era salva de foc pe care o comandase colonelul Ispirescu când văzu că, cu toată amenințarea lui, niciunul dintre bandiți nu ieșise din casă.

După salva aceasta însă, în casa părăsită se produse o panică de nedescris. Groaznica pârâitură a puștilor îi trezi chiar și pe bandiți din amorțeala lor ca de moarte. Dar zăpăciți încă de băutură, ei nici nu puteau să-și dea seama anume ce se întâmplase. Alergau ca niște nebuni de colo până colo, își strigau căpitanul, își strigau tovarășii, care tot mai moțăiau încă prin vreun colț, dar până să se dezmeticească era prea târziu, deoarece soldații și pătrunseseră în casă, cu baioneta la armă, năvălind prin uși, prin ferestre, pe unde găsiseră un drum.

Bandiții mai erau încă tot nedumeriți când fiecare se văzu înconjurat de câte doi panduri sau dorobanți, în vreme ce un al treilea le scotocea buzunarele spre a le lua armele pe care le aveau asupra lor sau alte obiecte cu care ar fi putut să fie vătămători altora, sau fie chiar și lor înșiși.

Colonelul intră și el în casă, urmat de Dochița Bănuț.

— Unde este Grigore Muscan? întrebă ea când văzu că acela pe care-l căuta mai mult nu se găsea printre cei prinși.

Bandiții se uitară la ea, nedumeriți. Nu-și puteau explica ce rost avea femeia aceasta din lumea bună, acolo, cu soldații și nici ce treabă putea ea să aibă eu căpitanul lor.

— Nu știm! Nu l-am văzut! răspunseră bandiții, ridicând din umeri, nepăsători.

— Și totuși, aici trebuie să fie, în casa aceasta, căci de fugit i-a fost cu neputință să fugă! strigă Dochița, cu ochii scânteietori de mânie.

— Unde este Mioara Comăneanu, prizoniera voastră? întrebă atunci colonelul Ispirescu.

— O voi căuta eu însămi! strigă Dochița și porni în căutarea prizonierei.

Ea cercetă toate încăperile însă fără niciun rezultat.

— Fără îndoială că în pivniță se va fi ascuns lașul! îi zise Dochița colonelului. Pe semne că tot în același loc a aruncat-o și pe Mioara Comăneanu unde l-a chinuit și pe nefericitul meu părinte.

— Să ne grăbim - strigă colonelul Ispirescu - căci ticălosul acesta este în stare în amărăciunea lui s-o mai ucidă pe biată fată.

Cu aceste cuvinte se și repezi pe treptele pivniței, urmat de Dochița Bănuț. În aceeași clipă răsunară două detunături și două gloanțe trecură pe lângă urechile colonelului și a însoțitoarei sale.

Grigore Muscan își descărcase pistolul asupra lor, dar, cum mâna îi tremurase prea tare, gloanțele nu-și nimeriseră ținta

— Mai îndrăznești și să tragi în noi, câine? strigă colonelul Ispirescu, care acum sări mai multe trepte deodată și ajunse în pivniță ca o furtună. Dochița după el.

Grigore Muscan se retrăsese în colțul cel mai îndepărtat al pivniței și ne mai având alt pistol încărcat asupra sa își scoase la iveală pumnalul spre a se apăra.

— Așadar aici ești? strigă Dochița, în vreme ce ochii ei aruncau fulgere. Aici te-ai ascuns, pe locul unde sărmanul meu părinte și-a dat sufletul din pricina ta și în prada chinurilor celor mai cumplite? Văd acum că tot mai este dreptate în lumea aceasta, tot mai este o dreptate care-i lovește pe ticăloși tocmai acolo unde au lovit și ei!

— Nu... nu mai vorbi despre asta! urlă Muscan. Nu deștepta stafiile din somn căci nu vreau să-mi mai reamintesc de lucruri care au trecut!

— Nu vrei să-ți mai aduci aminte de lucruri care au trecut? Dar oare înainte de a li săvârșit mârșăviile de ce nu te-ai gândit că va veni o zi când ți se va cere socoteală de faptele tale sângeroase? De ce, când mă rugam în

genunchi să nu-l mai chinuiești pe tata, îmi râdeai în nas și drept răspuns, porunceai să i se reducă la jumătate porția de mâncare, care și așa nu ar fi fost îndestulătoare pentru un șoarece? De ce, când te imploram să-l scoți din pivnița aceasta, umedă, plină de mucegai și șobolani, porunceai să se mai arunce o găleată de apă pe jos pentru ca umezeala să fie și mai mare? De ce, când ai făcut toate acestea nu te-ai gândit că va veni o zi când acela pe care l-ai ucis încetul cu încetul, zi cu zi, ceas cu ceas, își va trimite răzbunătorul?

— Taci... taci... lasă stafiile... gemu Muscan, pe care amintirile îl îngrozeau acum, cum îl îngrozește trecutul pe orice ticălos care-și simte sfârșitul apropiindu-se.

— Ți-e frică de stafii? răspunse Dochița batjocoritoare. Așadar, tu, vestitul, curajosul, lăudărosul Grigore Muscan, mai ești și laș, nu numai o bestie sângeroasă? Caută însă să te obișnuiești cu aceste stafii pe care le-ai chinuit în viața aceasta, căci se apropie clipa în care le vei întâlni pe lumea cealaltă, unde boierul Petrache Bănuț, boierul Tudorache Bănuț, boierul Panait Fotache și toți aceia pe care i-ai ucis fără milă, te vor chinui și ei pe tine...

— Sfârșește, vrăjitoareo, nu mă mai chinui! Mai bine ucide-mă acum, căci de nu, te voi ucide eu! strigă Muscan, înnebunit de supliciul la care-l supusese Dochița.

În aceeași clipă însă își și ridică pumnalul pentru a lovi.

Dar Dochița fu mai iute și mai înainte ca Muscan să se fi putut folosi de pumnal, apăsă pe trăgaciul pistolului pe care-l ținuse tot timpul îndreptat asupra banditului.

Trupul Lui Grigore Muscan se clătină, brațele i se deschiseră largi, se învârti odată în jurul său, apoi se prăbuși la pământ fără viață.

— Atunci, piei! strigă Dochița, enervată și vru să-și descarce pistolul pentru a doua oară.

— Ajunge, jupâniță! strigă atunci colonelul Ispirescu și prinse brațul ridicat al Dochiței; omul acesta este mort și morții nu mai pot fi uciși!

— Tată! strigă Dochița Bănuț, ca în extaz. Te-am răzbunat!

După aceea aruncă pistolul cât colo și începu să plângă cu hohote.

Toate acestea se petrecuseră în decurs de câteva minute. Când ofițerii și soldații ajunseră în pivniță, găsiră acolo pe Dochița care plângea de ți se rupea inima și pe colonelul Ispirescu care stătea nedumerit, neștiind ce să se facă cu fata.

În clipa aceea însă, din colțul cel mai întunecat al pivniței se ivi Mioara Comăneanu care se duse de-a dreptul la Dochița.

— Nu plânge! îi zise ea Dochiței, cu nespusă blândețe. Prin fapta d-tale ai răzbunat moartea multor nenorociți și m-ai scăpat chiar și pe mine din ghearele morții.

Colonelul Ispirescu se uită foarte mirat la Mioara, care tot mai purta încă veștmintele călugărițelor din Schitul Sfintei Treimi.

— Nu vă mirați, domnule colonel, urmă Mioara, adresându-se bătrânului soldat. Eu mă pregătisem pentru moarte! Cred că dacă veneați numai cu o jumătate de ceas mai târziu, numărul jertfelor lui Grigore Muscan ar fi fost mai mare cu unul.

Cu aceste cuvinte ea scoase din mâneca veștmântului său câteva cioburi de sticlă.

— Muscan voia să pună mâna pe mine, cu orice preț, continuă ea. Dacă am scăpat până acum, aceasta se datorează numai faptului că bandiții s-au așezat pe băutură. Dar dacă mă mai ataca înc-odată și vedeam că alta scăpare au mai am, îmi tăiam vinele cu cioburile acestea.

— Sărmana Mioara! exclamă Dochița.

— Mă cunoști? întrebă Mioara, foarte mirată.

— Da - răspunse Dochița. Din auzite te cunosc de multă vreme, iar astă noapte am fost martoră când Grigore Muscan te-a răpit boierului Panait Fotache. După

săvârșirea ticăloșiei, m-am luat după bandiți, urmărindu-i pas cu pas, până aici și atunci, prin fereastră am văzut că Muscan se apropie de d-ta cu gânduri necurate. Crede-mă că mi se rupea sufletul când vedeam că trebuie să privesc neputincioasă la purtarea mișelească a ticăloșilor aceștia. În schimb însă, m-am aruncat pe cal, îndată și iată, am venit cu ajutoarele trebuincioase pentru a te scăpa din ghearele unui netrebnic.

— Slavă Domnului că, ați mai venit la timp, răspunse Mioara Comăneanu. Dar la drept vorbind, nici nu știu cui trebuie să-i mulțumesc că m-a scăpat de la soarta cumplită care mă aștepta.

— Domnului colonel Ispirescu! zise Dochița.

— Cum puteți vorbi astfel, jupâniță? făcu colonelul, modest. Meritele dv. sunt mult mai mari. Căci dacă dv., nu ne-ați fi condus aici atunci noi n-am fi putut-o salva pe jupâniță Mioara Comăneanu și nici n-am fi putut pune mâna pe bandiți. Fără dv. noi n-am fi dat poate multă vreme încă peste ascunzătoarea tâlharilor. Așa că - urmă colonelul, întorcându-se spre Mioara - meritul salvării dv. este în întregime al jupâniței Dochița Bănuț!

— Îți mulțumesc, jupâniță, îți mulțumesc din tot sufletul pentru ceea ce ai făcut pentru mine! zise atunci Mioara Comăneanu și ca un semn al recunoștinței sale o sărută pe Dochița.

Colonelul Ispirescu și ofițerii care coborâseră pivniță între timp, se uitau adânc mișcați la cele două fete, care se țineau îmbrățișate, acolo, în pivnița aceea cu miros de mucegai.

— Cred că, n-ar strica și mai ales nu i-ar strica prizonierei eliberate - sfătui colonelul Ispirescu - să părăsim pivnița aceasta unde aerul este atât de înăbușitor.

— Doamne și câtă vreme a trebuit bietul meu părinte să sufere în locul acesta blestemat! exclamă Dochița, îndurerată. Vă rog, plecați dv. înainte și lăsați-mă câteva

clipe singură aici, spre a rosti o scurtă rugăciune pentru odihna părintelui meu care s-a săvârșit pe locul acesta!

Toți, până la cel din urmă înțeleseră această dorință a sărmanei fete și părăsiră pivnița cu aceeași evlavie, cu care părăsești un mormânt. Rămânând singură, Dochița Bănuț îngenunche pe locul unde zăcuse tatăl său vreme atât de îndelungată și se rugă lui Dumnezeu.

Când se înapoie din pivniță, ostașii colonelului Ispirescu făcuseră de-acum ordine în casa părăsită.

Legați cot la cot, bandiții erau adunați în fața casei unde îi păzeau două companii de soldați.

O altă parte din soldați se îndeletniceau cu adunarea diferitelor și numeroaselor obiecte care se găseau în casă și care toate proveneau din furturile săvârșite de bandiți. Obiectele acestea fură încărcate într-o căruță. O singură căruță însă fu prea puțin. Ostașii scoaseră la iveală o a doua căruță și aceasta se umplu până în vârf cu lucrurile furate de tâlhari.

Când sfârșiră și cu aceasta, colonelul Ispirescu dădu ordinul de plecare.

Companiile porniră la drum una după alta, îndreptându-se spre Galați. În mijlocul trupei mergeau bandiții legați cot la cot și apoi și unul de altul, iar în urma lor veneau cele două căruțe cu obiectele furate de tâlhari.

Colonelul Ispirescu, Dochița și Mioara Comăneanu se uitau lung la trupele care se retrăgeau.

Când nu mai rămăsese în urmă decât o singură companie, colonelul le zise celor două fete:

— Cred că ar fi timpul să pornim și noi la drum, jupânițelor!

De-abia acum își dădu seama biata Mioara că, la drept vorbind, ea nici nu avea unde să se ducă.

La boierul Mircea Vulpescu nu voia să se ducă, dar și mai puțin la mănăstire. Acum, după ce aflase că Mihu Inimă de Leu era în viață, nu mai avea niciun rost să se înapoieze la mănăstire.

Singura ei dorință era să-i poată da de știre lui Mihu Inimă de Leu, într-un chip oarecare, că este în viață și se găsește… unde? Nici ea singură nu știa. Știa însă că dacă Mihu Inimă de Leu primea vreo veste de la ea se va face luntre și punte și o va căuta.

De aceea, hotărî ca deocamdată să caute să afle unde era noua ascunzătoare a iubitului său. Își dădea seama însă că aceasta nu era un lucru ce se putea face în decurs de o singură zi. Ce să se facă până când se va putea întâlni cu alesul inimii sale? Gândindu-se la toate acestea, biata Mioara nu era departe de a fi cuprinsă de deznădejde din nou. Mai înainte, când fusese vorba de viața și de cinstea ei, n-o chinuiseră gândurile acestea. Acum însă, deodată își adusese aminte că în afară de iubitul său n-avea pe nimeni în lumea aceasta mare! Dar unde și cum să dea peste Mihu Inimă de Leu, când ea n-avea nici măcar unde să-și odihnească în noaptea aceea măcar capul.

Deznădejdea începuse să pună tot mai mult stăpânire pe sufletul și inima sa, când Dochița, care cu instinctul ei de femeie simți îndată ce se petrecea în sufletul Mioarei, îi zise:

— Mioaro, te rog primește ca ziua aceasta să însemneze pentru noi ziua în care s-a legat între noi o prietenie care nu poate fi destrămată de nimeni și de nimic în lumea aceasta.

Mioara o sărută pe Dochița, cu adâncă recunoștință și fata boierului Petrache Bănuț urmă astfel:

— Știu că tu nu mai ai pe nimeni în lumea aceasta mare! Te rog deci, rămâi cu mine, rămâi lângă mine și în viitor și fii oaspele conacului din Piatra Seacă până când vei găsi un loc mai corespunzător unde să te adăpostești.

Bunătatea Dochiței o impresionă pe Mioara atât de mult încât o podidiră lacrimile și neputându-și tălmăci toată recunoștința în alt chip o sărută din nou pe noua sa prietenă.

Așa s-a întâmplat apoi că în fața conacului moșiei Piatra Seacă se despărți și Mioara Comăneanu de colonelul Ispirescu, care-și continuă singur drumul spre Galați, în vreme ce cele două noi prietene intrară în casă.

*
* *

Când haiducii lui Mihu Inimă de Leu stabiliră în mod neîndoielnic că boierul Panait Fotache fugise cu Mioara Comăneanu cu o căruță pe care o luase din curtea căruțașului, ce nu era acasă, ei îi aduseră vestea aceasta îndată la cunoștință.

Căpitanul se așeză la sfat cu oamenii săi și după ce ascultă propunerea fiecăruia hotărî să cerceteze tot ținutul după un plan mai dinainte hotărât, pentru a da de urma boierului Panait Fotache care fugise cu Mioara.

După ce totul fu hotărât, Mihu Inimă de Leu își împrăștie oamenii în toate direcțiile vântului, stabilind pentru fiecare, amănunțit, drumul pe care avea să-l urmeze. El însuși se înapoie la castrul roman de la Iglița împreună cu câțiva din tovarășii săi. Anume nu se dusese și el în căutarea iubitei, pentru ca în cazul când vreunul din haiduci ar da de urma fugarului să știe de unde să-l ia pentru a porni îndată s-o scape pe Mioara din ghearele boierului.

Spre Piatra Seacă pornise Mișu Drăgan. Când ajunse însă pe locul unde avusese loc în noaptea trecută încăierarea dintre boierul Panait Fotache și Grigore Muscan, nu mai văzu nicio urmă din lupta și crima săvârșită acolo. Căruțele care trecuseră pe drum răscoliseră praful și acesta acoperise sângele scurs din rana boierului. În chipul acesta Drăgan nu află că acela pe care-l căuta el zăcea mort întins pe una din mesele primăriei din sat.

În timpul din urmă haiducii băgaseră de seamă că Mișu Drăgan se schimbase foarte mult. Cu prilejul unei încăierări, cineva îi spărsese capul, dar atât de tare, încât trecu mai bine de o lună până când rana să se închidă. De atunci însă avea groaznice dureri de cap. Când îl apucau apoi durerile de cap nu era bine să stai prin apropierea lui deoarece era atât de iute la mânie, încât, pentru cea mai mică împotrivire sau neînțelegere ar fi fost în stare să sară cu cuțitul chiar și la cel mai bun prieten al său. Fără îndoială că urmarea rănii primite în cap nu fusese numai durerile acelea cumplite care îi reveneau din când în când, ci și o oarecare leziune a creierului. Numai așa se putea explica faptul că Mișu Drăgan, care mai înainte își îndeplinea însărcinările cu multă iscusință și prin agerimea minții sale îl uimea adeseori chiar și pe Mihu Inimă de Leu, acum avea uneori purtări cu totul neînțelese. Era mult mai încet la fapte ca și la gândire și nu mai puteai avea nicio încredere în el dacă-i dădeai vreo însărcinare. Nu că s-ar fi gândit la trădare, Doamne ferește! Dar memoria se vede că nu-l mai ajuta de loc. Adeseori se întâmplase ca Mihu să-l cheme pentru a-i porunci să facă ceva sau să se ducă undeva într-un scop bine hotărât. El asculta, după cât se părea, cu toată luarea aminte. Dar când era vorba să treacă la ducerea la îndeplinire a poruncii primite stătea ca un lemn și nu era în stare să-și aducă aminte de nimic din ceea ce i se poruncise. Este adevărat că Dragan avea și clipe lucide, când se purta întocmai ca și mai înainte. Din împrejurarea însă că, aceste clipe lucide deveneau tot mai rare, căpetenia haiducilor înțelesese că pe unul din oamenii săi cei mai iscusiți nu se mai putea bizui. Dacă totuși îi mai dădea însărcinări, aceasta o făcea, pe de o parte din milă pentru el, deoarece pe Drăgan îl durea grozav când vedea că este ocolit și că Mihu nu se mai folosește de el ca și mai înainte, pe de altă parte, fiindcă nădăjduia că poate cu timpul, Drăgan tot își va reveni și nu

voia să-l lase singur și fără lucru, deoarece știa că trândăvia și singurătatea slăbesc organismul și mai mult.

Acum, când Mișu Drăgan se despărțise de Mihu Inimă de Leu, în fața conacului lui Panait Fotache, haiducul n-avea nimic și porni chiar vesel spre Piatra Seacă. Pe drum însă îl apucă din nou durerea de cap. Este adevărat că durerea propriu zisă nu ținu prea mult, dar după aceea haiducul se simți istovit cu desăvârșire. În starea aceasta ajunse el la Piatra Seacă și de aceea nu băgă de seamă că lumea vorbea cu înflăcărare despre o chestiune care pe el l-ar fi interesat nespus de mult, care alcătuia chiar scopul venirii sale acolo. El nu prinse nimic din ceea ce vorbea lumea, despre cele întâmplate în noaptea trecută.

Lui Drăgan nu i se păru ciudată nici chiar împrejurarea că sătenii se adunaseră în număr foarte mare în jurul localului primăriei, fiecare întrebându-se: „Oare cine să fie?”

Toate acestea nu-l interesau pe haiduc câtuși de puțin. El se mărgini doar să întrebe doi-trei oameni, adresându-li-se cuvânt cu cuvânt, cu vorbele, pe care i le spuse Mihu Inimă de Leu, la plecare:

— N-ați zărit vreo căruță din alt sat trecând acum câteva ceasuri pe aici?

Firește că cei din Piatra Seacă au răspuns cum că n-au văzut. În urma acestui răspuns, Mișu Drăgan își văzu de drum, ca omul, care și-a făcut datoria.

În vremea aceasta, Mihu Inimă de Leu aștepta cu nerăbdare în castrul roman de la Iglița, să primească vești de la oamenii săi trimiși în căutarea Mioarei Comăneanu și a boierului Panait Fotache.

Trecu o zi, trecu a doua. A treia zi veni cel dintâi haiduc, care însă nu știu să-i spună nimic îmbucurător. Acolo pe unde fusese el, nimeni nu-i zărise pe fugari.

După aceea veniră și ceilalți haiduci, rând pe rând, dar nici ei nu se înapoiară cu o veste mai bună decât aceea adusă de tovarășul lor, care sosise cel dintâi.

Între timp sosise și Mișu Drăgan, care acum era iarăși în deplina stăpânire a facultăților sale. Din nefericire însă el nu-și aducea aminte de nimic din ceea ce vedea sau auzea când era în prada nenorocitei sale boli… Așa că el nu raportă nici măcar despre mulțimea pe care o văzuse adunată în fața primăriei din Piatra Seacă, ci se mulțumi doar să spună că nu găsise nicio urmă despre Panait Fotache sau Mioara Comăneanu.

CAPITOLUL 117
Mioara Comăneanu și Dochița Bănuț

Trecură câteva luni, de când colonelul Ispirescu și cu Dochița Bănuț o salvaseră pe Mioara Comăneanu din mâinile lui Grigore Muscan pe care Dochița îl răpusese cu un glonte de pistol, răzbunând astfel chinurile și moartea tatălui său.

Când Mioara Comăneanu primise invitația Dochiței de a se muta în conacul din Piatra Seacă era primăvara. De atunci trecuse vara, trecuse toamna, ba căzuse chiar și cea dintâi zăpadă, acoperind cu o mantie albă copacii seculari din parcul conacului și Mioara tot mai era încă oaspetele Dochiței Bănuț.

Dar când se mutase la conac, nici ea însăși nu-și închipuise că va fi nevoită să se folosească vreme atât de îndelungată de ospitalitatea noii sale prietene. Ea nădăjduia mereu că va primi într-o zi vreo veste de la iubitul său, sau că ea va da de urma ascunzătoarei lui.

Trecu însă zi de zi, trecură săptămâni și luni îndelungate fără ca nădejdea Mioarei Comăneanu să se realizeze. Adeseori se gândea că n-ar trebui să abuzeze tocmai într-atâta de ospitalitatea pe care i-o oferise Dochița Bănuț, pe care la urma urmelor, nici măcar n-o cunoștea de vreme prea îndelungată și de existența căreia nici nu visase măcar, înainte de noaptea memorabilă petrecută în casa părăsită din pădurea Gura Dracului.

Dar întotdeauna, când aducea vorba despre intenția sa de a pleca, trebuia să renunțe la ea. Dochița se simțea atât de jignită de teama Mioarei de a nu abuza de ospitalitatea ei, o ruga atât de călduros să socotească cum că se găsește în propria ei casă și s-o ia pe ea ca și pe o soră, încât, până în cele din urmă Mioara trecu peste toate scrupulele sale și hotărî să rămână la conac până când va izbuti să dea de urma iubitului său, oricând s-ar fi întâmplat aceasta.

De altfel, prietenia legată între cele două fete în pădurea Gura Dracului, se cimenta tot mai mult, pe zi ce trecea.

În vreme ce, până atunci Dochița Bănuț trăise o viață foarte retrasă și după tragica moarte a tatălui său aproape că nici nu-și mai pusese piciorul afară din curtea conacului, acum se schimbase deodată, cu desăvârșire.

După venirea Mioarei la conac, Dochița dădea mereu serate după serate, rânduia petreceri în grădină sau vânători. La conac era acum veșnic gălăgie și aproape că nu trecea zi, ca să nu se oprească câteva călești în fața casei sau să nu vină câțiva tineri călare.

Iar dacă se mai întâmpla vreodată ca liniștea să domnească în conac, aceasta nu însemna că Dochița și cu Mioara stăteau acasă, ci că erau duse la vreo petrecere rânduită la vreunul din boierii de prin împrejurimi.

Pe Mioara o obosea grozav viața aceasta de lume și de altfel nici nu-i prea plăceau ei petrecerile acestea care nu se mai sfârșeau. Dacă totuși mergea peste tot cu Dochița o făcea numai deoarece își zicea că nu s-ar fi cuvenit ca tocmai ea, oaspete casei, să-i strice fetei plăcerea de a petrece așa după cum o trăgea inima. Ea se ducea, fiindcă trebuia să se ducă, dar nu fiindcă ar fi găsit vreo plăcere în aceste neîntrerupte ieșiri în lume.

Cunoscuții și prietenii Dochiței nu-și puteau explica schimbarea neașteptată care survenise în viața fetei boierului Petrache Bănuț. La început credeau că Dochița se va fi plictisit de a mai sta singură și vrea să se mărite cât mai curând. Cel puțin aceasta era părerea prietenilor și

cunoscuților de prin împrejurimi. Și când vestea aceasta se răspândi, deodată începură să se adune în jurul Dochiței o sumedenie de tineri și de bărbați mai puțin tineri, care vroiau să se însoare.

Graba aceasta a tinerilor dornici de însurătoare era de altfel foarte firească. Nu numai că Dochița era tânără și frumoasă, dar mai aducea și o zestre foarte însemnată și acesta era poate un punct de atracție chiar mai mare și decât frumusețea fetei. Averea pe care ar fi adus-o ea într-o căsnicie astupa chiar și gurile rele care răspândiseră mai înainte zvonul despre legătura pe care Dochița ar fi avut-o cu căpitanul bandiților pe vremea cât fusese prizoniera lui Grigore Muscan. Nimeni însă nu putea dovedi temeinicia acestui zvon, răspândit fără îndoială de una din fetele din Iglița care fuseseră furate de bandiți și care se găseau în ascunzătoarea bandiților odată cu Dochița.

Aceia care luptau din răsputeri pentru dovedirea netemeiniciei acestui zvon erau chiar tinerii care aspirau la mâna fetei. Ei aveau tot interesul ca cinstea fetei să apară neprihănită, pentru a nu se putea spune despre ei că s-au însurat cu o fată dezonorată, numai fiindcă avea bani mulți. De aceea, tuturor acelora care le dădeau a înțelege că Dochița n-ar mai fi ceea ce ar fi trebuit să fie, ei le cereau dovezi despre păcatul fetei, dovezi pe care știau că nimeni nu le va putea produce sau, chiar dacă ar fi putut, n-ar fi îndrăznit să le aducă.

— Este o adevărată mârșăvie să se răspândească asemenea zvonuri despre o fată lovită atât de crunt de soartă. Dacă jupânița Dochița ar fi avut oarecari legături cu căpitanul bandiților, atunci tatăl său n-ar fi suferit ceea ce a suferit și nu s-ar fi prăpădit în pivniță pe o mână de paie, în mijlocul șobolanilor! le răspundeau pețitorii bârfitorilor și argumentul părea atât de puternic, încât, încetul cu încetul toate gurile rele amuțiseră și nimeni nu mai îndrăznea să arunce cu piatra în Dochița.

Toți aceia însă care alergau după Dochița cu gânduri de însurătoare își dădură seama în curând că toate zvonurile răspândite despre dorința Dochiței de a se mărita, erau numai simple născociri, deoarece fata îi refuză pe toți, pe rând și nici măcar nu se purta cu vreunul din ei într-un chip mai deosebit, spre a le da celorlalți a înțelege că acesta ar fi cel ales.

Vânătorii de zestre refuzați, începură apoi ei să născocească tot felul de motive care ar fi putut fi pricina petrecerilor de la conac. Firește însă că, în dorința lor de a-și da de lucru fanteziei, se gândeau la cauzele cele mai neînchipuite, cele mai complicate, numai tocmai la cauza cea mai simplă și singura adevărată nu se gândi nimeni. Dochița anume invita lumea la conac, fără întrerupere, numai și numai pentru a o înveseli pe Mioara Comăneanu și pentru a nu-i lăsa vreme să fie copleșită de amărăciune și tristețe.

Niciodată Mioara nu amintise nici măcar cu un singur cuvânt că ar avea vreo supărare, vreun păs, care-i apasă inima. Cu toate acestea, din lacrimile șterse pe furiș, din oftările adânci pe care nu și le mai putea stăpâni, din tristețea ce i se putea citi Mioarei în ochi, oricât ar fi căutat ea s-o ascundă, Dochița simți că prietena sa este chinuită de o mare, foarte mare durere. Pentru a veni în ajutorul prietenei sale, Dochița Bănuț nu cruță nicio oboseală, nicio cheltuială. Din discreție, ea nu încercă s-o descoasă pe Mioara pentru a afla pricina suferinței sale, în schimb, făcea tot ce-i stătea în putință pentru a-și înveseli prietena.

Vă veți întreba dacă Dochița aceasta era aceeași Dochiță despre care arătasem noi înainte că era o ființă îngâmfată, superficială, nepăsătoare la durerile semenilor săi, incapabilă de un simțământ mai duios?

Da, era aceeași Dochiță, numai că în sufletul său se petrecuse o schimbare foarte mare.

Din clipa în care căzuse în captivitatea lui Mihu Inimă de Leu și apoi în aceea a lui Grigore Muscan și începuse să cunoască durerile omenești pe propriul său suflet și trup, Dochița Bănuț se transformă zi cu zi, se schimbă, deveni o alta. Când toate rugămințile ei adresate lui Muscan pentru a îndulci cât de cât traiul părintelui său rămaseră zadarnice și durerea îi măcina sufletul, Dochița își aminti că, tot atât de neîndurător și de nesimțitor fusese și tatăl sau și chiar și ea, la suferințele supușilor lor și văzu în captivitatea în care o aruncase soarta, mâna Providenței care-i servea o lecție nespus de dureroasă, dar bine meritată. Mizeria și suferințele îndurate în casa părăsită din pădurea Gura Dracului îi înmuiaseră inima de piatră, o făcuseră simțitoare la durerile semenilor săi, îi treziseră în suflet dorința de a repara răul pe care-l săvârșise atât ea, cât și tatăl său, în viața aceasta.

De aceea, după ce Mihu Inimă de Leu o scăpă din ghearele chinuitorului său, Dochița Bănuț, jupânița îngâmfată, rea, nemiloasă, chiar crudă, devenise o Dochiță blândă, înțelegătoare a durerilor altora, îndurătoare, devenise un înger protector al nenorociților. Tot din aceeași pricină se purta ea și cu Mioara Comăneanu atât de duios.

În ziua aceea, când poșta aduse invitația pentru ea și Mioara de a lua parte la balul isprăvniciei din Galați, Dochița alergă veselă la prietena sa, bucuroasă că se ivise un nou prilej de a o putea scoate pe Mioara din melancolia în care căzuse de câteva zile.

Dar Mioara Comăneanu nu se arătă atât de încântată, după cum nădăjduise Dochița. Castelana de la Piatra Seacă însă, nu se lăsă impresionată de nepăsarea prietenei sale, ce-i dădu zor s-o ajute la pregătirile pe care le avea de făcut pentru strălucita petrecere, îndemnând-o și pe ea, să-

și ia toate măsurile pentru a se prezenta cât mai frumoasă și mai încântătoare la balul isprăvniciei din Galați, care era petrecerea cea mai de seamă în ținutul acela în fiecare an.

De voie, de nevoie, Mioara Comăneanu fu silită să se arate veselă și mulțumită și de data aceasta și începu consfătuirile cu croitoresele, cu cizmarii, cu negustorii de podoabe femeiești, care toți trebuiau să contribuie ca jupânița Dochița Bănuț și ea să se prezinte la balul isprăvniciei în culorile cele mai atrăgătoare, mai uluitoare.

Dar dacă ea încerca rochii scumpe, pantofiorii de mătase, podoabele de preț, care ar fi pricinuit bucurie oricărei alte femei, gândul și inima ei umblau cu totul în altă parte și nicidecum la balul isprăvniciei.

Din clipa în care aflase de la boierul Panait Fotache că Mihu Inimă de Leu nu pierise cu prilejul incendiului de la moara de pe malul Dunării, gândurile ei nu mai umblau decât la iubitul de care nu știa unde să dea.

În fiecare noapte îl visa numai pe Mihu Inimă de Leu. Adeseori voia bună domnea în jurul ei, dar Mioara nu se putea înveseli cu aceia care erau veseli, cum putea râde cu aceia, care râdeau; căci chiar dacă își uita durerea pentru un minut în clipa următoare îi trecea îndată orice chef de a mai râde, deoarece se gândea că poate că, în vreme ce ea petrecea acolo, în societate, cine știe ce primejdie îl amenința pe Mihu Inimă de Leu,

Chiar și acum când sosise ziua balului și când trăsura trasă de patru din cei mai frumoși cai din grajdul Dochiței Bănuț o ducea spre Galați, îmbrăcată într-o minunată toaletă de seară, dacă Mioara era ceva mai veselă decât de obicei, aceasta se datora numai faptului că ea nădăjduia că poate pe bucata aceea a drumului care trecea pe lângă Dunăre, le va ieși în cale vreun haiduc de la care apoi ar putea afla ceva vești despre Mihu Inimă de Leu. Nu se temea că haiducii i-ar putea pricinui vreun rău, deoarece după prinderea banditților lui Muscan, nu se mai auzise nimic despre vreo nouă ispravă sângeroasă sau vreo nouă

crimă înfiorătoare care ar fi fost săvârșită de haiduci. Aceasta însemna că ținutul fusese curățat de vampirii săi și că acum, populația liniștită și oamenii cumsecade nu mai trebuiau să se teamă deoarece Mihu Inimă de Leu nu-i lovea decât pe asupritorii poporului și pe aceia pe care nu-i pedepsise justiția pentru nelegiuirile lor.

Se părea însă că haiducii își schimbaseră teatrul operațiunilor, deoarece caleașca jupâniței Dochița atinsese hotarul Galaților fără ca întâlnirea atât de mult dorită de Mioara să fi avut loc.

Când apoi ajunseră în dreptul celor dintâi case ale Galaților, voia bună a Mioarei Comăneanu începu să se risipească tot mai mult, deoarece fata își dădea seama că de acum înainte dorința ei nu se mai putea îndeplini.

Pe înfățișarea ei însă nu se putea citi nimic din zbuciumul și amărăciunea ce-i stăpânea sufletul, deoarece în timpul din urmă Mioara învățase arta de a zâmbi, de a se arăta fără gânduri, de a fi veselă chiar și atunci când inima îi era sfâșiată de frământările cele mai dureroase.

În frumos împodobită sală de bal oaspeții se adunaseră și toaletele jupânitelor și jupâneselor străluceau orbitor, întrecându-se unele pe altele în lux și farmec, când valetul de la ușă anunță cu glas sonor:

— Măria Sa Principesa Mioara Trubetzkoi și jupânița Dochița Bănuț!

Frumusețea, trupurile desăvârșite, toaletele splendide pe care le purtau cele două noi venite, făcură ca toată lumea să se întoarcă spre ele și în curând ajunseră punctul de atracție al balului.

Nu trecuseră decât câteva minute de la sosirea lor și tinerii cei mai de seamă ai boierimii de prin împrejurimi se luară la întrecere pentru a putea schimba un cuvânt mai mult cu fermecătoarele invitate. Iar aceia care izbutiseră să-și înscrie numele în carnețelul de dansuri al Dochiței sau al Mioarei, n-ar fi schimbat nici chiar cu atotputernicul sultan al Stambulului.

Așa s-a întâmplat apoi că nici Mioara și nici Dochița nu mai putură să se odihnească nicio singură clipă, deoarece mereu erau nevoite să danseze…

Dar nici chiar în scurtele pauze dintre dansuri nu izbuteau să mai stea de vorbă între patru ochi una cu alta deoarece ceata cavalerilor le asalta necontenit, spre a le spune vorbe de laudă, de admirație.

Mioara era însă curtată mai ales de doi cavaleri care nu se mai dezlipeau de lângă ea. Se țineau necontenit pe urmele ei, iar dacă dansul era dat altcuiva, se retrăgeau într-un colț al sălii și de acolo se uitau furioși la norocosul care le răpiseră idolul pentru câteva minute.

Îndată după terminarea dansului însă cei doi cavaleri se iveau ca din pământ lângă Mioara Comăneanu și iarăși n-o mai slăbeau până când nu începea un nou dans.

Acești doi cavaleri se deosebeau însă grozav unul de altul. Unul era cam urâțel și frizerul boierilor din Galați numai cu multă greutate îi putea pieptăna părul rar, negru și sălbatic. Și când te gândești că frizerul acesta era un francez, venit la Galați din capitala Rusiei, unde pieptănase pe toți principii și conții Petrogradului. Cam aventurier din fire, Monsieur Ramanteux - așa se numea frizerul - venise și el în țara Românească odată cu armata rusă, nădăjduind să-și mărească și mai mult averea destul de frumușică. La București însă nu-i mersese prea bine și atunci plecă la Craiova, de acolo la Târgoviște iar acum își încerca norocul la Galați.

Așadar, nici chiar Monsieur Ramanteux, marele meșter al pieptenului, nu era în stare să îmblânzească părul recalcitrant al cavalerului acesta cu fața arsă de soare, cu chipul brăzdat de nenumărate tăieturi de spadă, ceea ce dovedea că era un om care în viața lui făcuse cunoștință cu multe tăișuri de săbii. La chipul acesta ars de soare, se potrivea foarte bine uniforma de gală a pandurilor, pe care se puteau vedea insignele gradului de căpitan, așa că, cu toate că vestitul căpitan Guriotis nu se putea număra

printre așa-zișii „băieți frumoși”, totuși, avea destulă, poate chiar prea multă trecere la femei. De altfel, această trecere la sexul frumos a fost și pricina pentru care fusese trecut și el de la Craiova, în Baltă.

Celălalt curtezan al Mioarei Comăneanu era un tânăr cu chip feciorelnic, cu păr bălai, cu ochii visători, care purta însă cu multă eleganță straie boierești. Iar când Titu Frunzescu dănțuia cu Mioara Comăneanu, purtând-o cu eleganță prin sala de bal, toată lumea spunea că nu mai văzuse o pereche atât de potrivită și atât de frumoasă.

După ultimul dans, Mioara Comăneanu se duse la brațul lui Titu Frunzescu până într-o odaie alăturată sălii celei mari, pentru a se mai odihni și răcori puțin.

Într-unul din colțurile acestei încăperi se găsea un palmier și sub el, două scaune. Titu Frunzescu o conduse acolo pe Mioara.

— Vai, jupâniță Mioară - zise Frunzescu, după ce se așezară - cât sunt de fericit că în sfârșit, pot fi singur cu d-ta! Toată seara am pândit prilejul acesta de a-ți putea vorbi între patru ochi.

— Acum, iată că prilejul este aici! răspunse Mioara, zâmbind. Vorbește, eu te ascult!

— Crede-mă, jupâniță Mioara că aș da mult să pot găsi cuvintele corespunzătoare prin care să-ți pot tălmăci toate simțămintele inimii mele! zise Titu Frunzescu, vădit emoționat. Dacă aș fi poet, aș pune în versuri tot ceea ce simt când te văd, din nenorocire însă, natura nu m-a înzestrat cu acest dar, nu sunt un meșter al poeziei, așa că, nu-ți voi putea spune, decât versurile marelui nostru Iancu Văcărescu, versuri, care sunt mai aproape de sentimentele mele.

— Din nefericire eu nu prea cunosc poeziile lui Văcărescu, deoarece soarta m-a ținut departe de țară, tocmai atunci când era vârsta la care aș fi putut să le înțeleg.

— Păcat, deoarece sunt foarte frumoase!

— Am auzit că sunt într-adevăr foarte frumoase. Repet însă că, din nefericire, nu le prea cunosc.

— Eu le am pe toate - răspunse Titu Frunzescu - și dacă-mi îngădui, ți le voi trimite.

— Te rog chiar și îți mulțumesc, boier Frunzescu, zise Mioara.

— Cu dragă inimă, jupâniță Mioara! răspunse Titu Frunzescu fericit că-i poate face un serviciu idolului inimii sale. Poeziile Văcăreștilor sunt minunate și mai ales ale lui Iancu Văcărescu, în care pâlpâie dragostea de neam și de țară. Da, Iancu Văcărescu, care de altfel îmi este prieten își iubește țara tot atât de fierbinte după cum îl urăsc eu pe căpitanul acela de panduri pe care l-aș sfâșia în bucăți dacă mi-ar sta în putință.

— N-ai decât s-o faci, dacă poți, boier Frunzescu! zise atunci căpitanul Guriotis, care, căutând-o pe Mioara Comăneanu intrase în odaie tocmai în clipa în care Titu Frunzescu rostise cuvintele din urmă.

— Domnule căpitan! strigă Frunzescu, sărind de pe scaun, roșu ca racul.

— Dar căpitane - încercă Mioara să-l liniștească pe Guriotis - nu te aprinde atât de iute! Fii mai calm!

— Boier Frunzescu - urmă căpitanul Guriotis, nebăgând în seamă cuvintele Mioarei - îți voi da prilejul să încerci de a trece la faptă, în ceea ce privește dorința, pe care ți-ai exprimat-o mai adineaori!

— Domnule!

— Îți aștept martorii! mai zise căpitanul Guriotis, apoi se înclină curtenitor înaintea Mioarei Comăneanu, făcu stânga împrejur și părăsi odaia…

— Boier Frunzescu! strigă Mioara, care nu înțelesese decât de-abia acum, ce se întâmplase. Spune-mi te rog, ce a mai fost și asta? Ce înseamnează copilăriile acestea?

— O nimica toată, jupâniță! răspunse Titu Frunzescu, râzând. Îi voi mai tăia puțin nasul acestui grecotei, care crede că trăim încă tot pe vremea Fanarioților sau a

Eteriei! Îl învăț cu minte să nu mai fie atât de iute la mânie, sau dacă nu-și poate stăpâni firea, atunci măcar să-și aleagă oamenii cu care poate face pe grozavul!

— Boier Frunzescu, eu nu pot îngădui aceasta! Dv. v-ați luat la harță din pricina mea!

— Și dacă ar fi astfel? exclamă Frunzescu, cu ochi scânteietori.

— Dacă-i așa, eu nu pot admite una ca asta! Te rog să înțelegi, boier Frunzescu, că eu nu te iubesc pe d-ta!

— Așadar îl iubești pe blestematul acela de grecotei?

— Nu, boier Frunzescu! Pe el îl iubesc tot atât de puțin ca și pe d-ta!

— Dar atunci… atunci nu mai înțeleg nimic!

— Nu înțelegi? răspunse Mioara Comăneanu. Mă mir, căci explicația este foarte simplă. Nu vă iubesc pe niciunul din dv. doi, deoarece iubesc pe altcineva.

— Pe altcineva? întrebă Frunzescu, foarte mirat. Pe cine, mă rog?

— Numele lui nu are niciun fel de însemnătate. De altfel nu-l pot destăinui și nici nu-l voi spune nimănui, deoarece aceasta este o chestiune care mă privește numai și numai pe mine.

— Nu vrei să-mi spui? Atunci nu mai încape nicio îndoială că de aceea mi-ai spus toate acestea, pentru a mă împiedica de a mă bate în duel. Ei bine, eu însă nu mă las convins! strigă Titu Frunzescu, enervat și părăsi odaia.

Câteva minute Mioara rămase ca trăsnită. Un duel din pricina ei? Doi oameni, care mai înainte vorbeau aproape prietenește unul cu altul, să sară acum unul asupra altuia, cu spada în mână, numai din cauza ei? Nu, aceasta nu trebuia să se întâmple!

Deodată se ridică de pe scaun, intră din nou în sala de bal și începu s-o caute pe Dochița. După multe căutări o găsi în sfârșit, în mijlocul unei întregi cete de curtezani, de unde numai cu multă greutate izbuti s-o scoată pentru a o

duce într-un colț mai retras, unde îi povesti toate cele petrecute.

— Dochițo - zise Mioara, după ce-și sfârși istorisirea - te rog, fă tot ce-ți stă în putință ca duelul acesta să nu aibă loc! Nu vreau ca doi oameni, din care nu iubesc pe niciunul, să-și primejduiască viața în zadar pentru mine. Nu vreau, Dochițo, nu vreau, deoarece nu-i iubesc pe ei, ci pe altcineva.

— Așadar, tot pe Mihu Inimă de Leu îl mai iubești, Mioaro? întrebă Dochița.

— Da, pe el și numai pe el! Niciodată inima mea nu va bate pentru un alt bărbat și tocmai de aceea, te-aș ruga, Dochițo, dacă ai cumva gânduri de măritiș în ceea ce mă privește, să renunți la ele, deoarece orice trudă ți-ar fi zadarnică și n-aș vrea să mă pui în situația de a face ceva ce nu ți-ar fi pe plac. Nu-mi trebuie mie niciun alt bărbat, căci niciunde pe pământul acesta nu există un om mai cumsecade, mai ales, ca suflet, mai nobil, decât el.

Până atunci, Mioara Comăneanu nu vorbise încă niciodată cu Dochița despre Mihu Inimă de Leu și de aceea jupânița Dochița rămase foarte mirată când văzu schimbarea care avu loc pe Mioara, în clipa când rostise numele căpeteniei haiducilor.

Instinctul ei de femeie o făcu să înțeleagă îndată care era pricina pentru care prietena ei nu voia ca cei doi bărbați să se bată în duel din cauza ei. Pe semne că Mioara se temea ca nu cumva Mihu Inimă de Leu să audă, prin cine știe ce împrejurare despre acest duel și pricina lui și atunci să-și închipuie că Mioara nu se mai gândea la el, ci la unul din cei doi combatanți.

După ce-și făcu această socoteală, care nu putea să nu fie cea adevărată, Dochița își frământă creierul să vadă în ce chip ar putea împiedica duelul ce se pregătea. După multă sfătuire cu sine însăși, izbuti să alcătuiască un plan la îndeplinirea căruia păși fără întârziere.

Boierul Titu Frunzescu era al doilea judecător numit, conform Regulamentului Organic, de curând la Galați. De aceea, mai înainte de toate, Dochița Bănuț îl căută pe boierul Iurașcu, membru la înalta Curte de Apel, care era și el de față la balul isprăvniciei din Galați.

Înaltul dregător avea o singură bucurie în lumea aceasta mare: vinul. Dar nu, n-am spus adevărul, deoarece patima cea mare a boierului Iurașcu, era să facă curte fetelor și femeilor frumoase.

Or, cum aici, la bal își putuse satisface amândouă aceste patimi, boierul Iurașcu era în toane atât de bune, încât ai fi putut prinde chiar și muște cu el.

De aceea o primi pe Dochița cu multă bucurie, când aceasta îl luă de braț și trăgându-l mai la o parte îi zise:

— Dragă boier Iurașcu, vino să ne plimbăm puțin împreună.

— Cu dragă inimă, frumoasă jupâniță! răspunse Iurașcu, încântat de a fi fost luat la braț de o fată atât de frumoasă. Dar spune-mi, încântătoarea mea domnișoară, cum se face că vrei să mă mai bagi în seamă și pe mine, un hodorog bătrân, când ai atâți boieri tineri, care mai de care mai chipeș, și mai îndrăgostit, care îți fac curte? Dar la urma urmelor, de ce-mi frământ eu capul cu așa ceva? Mă bucur că m-ai socotit vrednic de atenția d-tale și asta mi-ajunge! Și acum, despre ce anume ai vrea să vorbim, fermecătoarea mea mamzellă? Să-ți spun versuri în care să cânt ochii d-tale negri ca noaptea, sau să-ți spun ditirambe despre frumoasa-ți toaletă?

Dochița începu să râdă.

— Nu, nu, dragă boier Iurașcu, nu vreau așa ceva, nu vreau versuri. Și așa, din pricina unui vers, era să aibă loc o adevărată răscoală în noaptea aceasta, aici la bal.

— Ce tot spui, jupâniță dragă! făcu boierul, mirat. Ia istorisește-mi și mie ce s-a petrecut? Eu n-am auzit încă nimic!

Atunci Dochița îi povesti înaltului boier cearta dintre căpitanul Guriotis și Titu Frunzescu și firește că nu tăcu nici asupra duelului care urma să aibă loc.

Membrul Înaltei Curți de Apel dădu din cap, mulțumit.

— Bravo, Frunzescule, bravo! exclamă el, bătând din palme. Eu, în locul lui, aș fi făcut la fel! Mâine îi trimit un butoi de vin, fiindcă a avut curajul să i-o spună grecului așa pe față. Iar dacă pe deasupra îi mai face și o crestătură, în duel, atunci îi voi trimite două butoaie!

— Va trebui să renunți de a-i trimite al doilea butoi, nene Iurașcule - zise atunci Dochița - deoarece duelul acesta nu va avea loc, fiindcă nu trebuie să aibă loc.

— Ia te uită! Ești poate geloasă? întrebă boierul, nedumerit.

— Ferească Dumnezeu! răspunse Dochița. Însă, să vezi d-ta boier, cum stau lucrurile cu prietena mea.

Și Dochița Bănuț, cunoscând prea bine firea curioasă a boierului Iurașcu și știind că prin aceasta îl câștigă pentru cauza sa, îi povesti amănunțit toată viața Mioarei Comăneanu, precum și a lui Mihu Inimă de Leu. Cu prilejul acestei povestiri ea nu uită să amintească și de purtarea cu adevărat cavalerească pe care căpetenia haiducilor a avut-o față de ea, când a găsit-o în pivnița casei părăsite din pădurea Gura Dracului unde zăcuse în captivitatea lui Muscan.

— Cine ar fi crezut că acest Mihu Inimă de Leu să fie un om atât de cumsecade! exclamă boierul Iurașcu, dând din cap.

Or, dacă boierul Iurașcu avea o părere bună despre Mihu Inimă de Leu, aceasta însemna foarte mult pentru căpitanul haiducilor. Boierul Iurașcu anume, fiind membru la Înalta Curte de Apel, cea mai mare instanță de judecată de pe vremea aceea, era firesc, să fie și unul din oamenii cu cea mai multă trecere în țară.

— Dar tare-l mai pizmuiesc eu pe acest Mihu Inimă de Leu! exclamă el apoi răsucindu-și mustața. Îl pizmuiesc grozav, frumoasa mea jupâniță și știi d-ta din ce pricină?

— Nu prea este el vrednic de pizmuit, boier Iurașcu - răspunse Dochița, clătinând tristă din cap. Gândește-te că este un biet fugar, urmărit și hărțuit toată viața, când ar putea trăi atât de fericit alături de iubita sa!

— Dar tocmai pentru fericirea aceasta îi pizmuiesc eu pe vestitul erou al Bălții Dunării! Tocmai de aceea îl pizmuiesc că s-a priceput să fure inima unei femei atât de fermecătoare ca Mioara Comăneanu și apoi că, pentru interesele lui și-a mai găsit și o altă apărătoare, tot atât de încântătoare ca și aceea care i-a dăruit inima. Îți mărturisesc sincer, dragă jupâniță că dacă aș fi sigur că aș avea parte și eu de o apărătoare atât de frumoasă, mâine

m-aș face și eu haiduc. Aș fura, aș prăda, cu dragă inimă, dacă nu altceva, atunci măcar câte o guriță de la femeile atât de dorite ca d-ta, jupâniță Dochița!

— Știi ceva, nene Iurașcule? zise atunci Dochița râzând. Dacă rânduiești lucrurile astfel ca din duelul acesta să nu se aleagă nimic, atunci ai o guriță de la mine!

Cu acestea își luă rămas bun de la consilierul Înaltei Curți de Apel, deoarece tocmai îl zărise pe colonelul Ispirescu în mijlocul unui cerc de boieri, cărora le spunea că de când fusese el numit viceguvernator, bandiții dispăruseră cu totul din ținutul Galaților.

— Adeseori trec luni de zile - zicea colonelul - fără să se mai audă ceva despre vreo nouă ispravă de a lor. În ceea ce-l privește pe Mihu Inimă de Leu, eu cred că sau și-a luat tălpășița și a părăsit Balta, sau s-a hotărât să sfârșească odată în felul de viață pe care l-a dus până acum. Referitor la ceilalți tâlhari de drumul mare care săvârșeau cele mai mari nemernicii aruncând vina pe Mihu Inimă de Leu, sub numele căruia tăiau și spânzurau, nu vă pot spune decât că aceștia au dispărut cu desăvârșire de când am pus mâna, cu ajutorul jupâniței Dochița Bănuț, pe banda sângerosului Grigore Muscan.

— Domnule colonel, te rugăm povestește-ne cum a avut loc prinderea bandiților? îl rugară boierii din jurul său pe colonelul Ispirescu.

— Știți prea bine, boieri dv. că nu prea îmi place să vorbesc despre lucrurile acestea - răspunse colonelul - deoarece s-ar putea găsi cineva, cine să creadă că vreau să mă laud și de aceea le povestesc. Dar dacă sunteți foarte curioși să cunoașteți amănunte despre prinderea bandei lui Grigore Mascau, atunci întrebați-o pe jupânița Dochița Bănuț, care văd că tocmai vine spre noi!

Toți cei de față o salutară curtenitor pe fiica decedatului boier Petrache Bănuț. Dochița răspunse amabil la salutările boierilor și după ce rosti câteva cuvinte de

mulțumire pentru complimentele care i se făceau, se întoarse spre colonelul Ispirescu căruia îi vorbi astfel:

— Domnule colonel, te-aș ruga să-mi jertfești câteva minute și mie, deoarece aș avea ceva de foarte mare însemnătate de vorbit cu d-ta.

— Tot ceea ce au cucoanele de spus, întotdeauna au o mare însemnătate, frumoasă jupâniță - răspunse colonelul, curtenitor. De aceea îți stau cu dragă inimă la dispoziție.

Pe urmă colonelul se scuză față de boieri și se lăsă condus de Dochița care porni cu el tocmai spre odaia unde cu o jumătate de ceas mai înainte avusese loc cearta dintre căpitanul Guriotis și Titu Frunzescu.

Dochița Bănuț îi istorisi din fir în păr cele petrecute. Colonelul Ispirescu zise atunci următoarele:

— De mine nimeni nu poate spune că n-aș fi un bun român, dar de aceea tot nu sunt de părere că judecătorul a avut dreptate. Tocmai el, împărțitorul dreptății, ar fi trebuit să fie mai măsurat în cuvinte și să dea pildă de bună creștere și stăpânire de sine! Este adevărat că sărmana noastră țară a avut mult de suferit de pe urma Fanarioților, dar aceasta nu însemnează să jignești pe fiecare grec care-ți va ieși în cale!

— Dar dacă astfel stau lucrurile, atunci trebuie împotriva grecilor, în general - zise Dochița - ci numai împotriva unui singur grec, care simțise că-i este rival la dragostea pe care o are pentru Mioara Comăneanu.

— Iar dacă astfel stau lucrurile, atunci trebuie să se bată în duel, deoarece Guriotis este ofițer și a fost jignit de boierul Tita Frunzescu.

— Dar înțelege, domnule colonel - strigă Dochița, deznădăjduită - că Mioara ar fi nenorocită, dacă duelul acesta ar avea loc! Biata fată este deznădăjduită și pe drept cuvânt că iubitul său ar putea afla cumva despre acest duel, care a avut loc din pricina ei și atunci ar putea crede că inima Mioarei s-a întors de la el. Or, cu Mioara Comăneanu un lucru este sigur: nu-i trebuie nimeni altul

decât numai Mihu Inimă de Leu! Domnule colonel, eu am și vorbit cu boierul Iurașcu, consilierul de la Înalta Curte de Apel și acesta mi-a făgăduit că-l va hotărî pe Frunzescu să-i ceară scuze căpitanului Guriotis pentru jignirea pe care i-a adus-o. D-ta nu trebuie decât să-l hotărăști pe căpitanul Guriotis să se declare mulțumit cu aceste scuze, căci onoarea lui de ofițer este salvată în chipul acesta, fără a mai fi nevoie ca, unul din ei să rămână pe teren.

— Bine, fie, jupâniță Dochița - răspunse colonelul Ispirescu - de dragul d-tale și al prietenei d-tale, voi trece de data aceasta peste principiile mele de a nu mă amesteca în chestiunile intime ale ofițerilor mei. Așa că, te rog spune-i prietenei d-tale, prințesei Trubetzkoi să fie liniștită, căci duelul nu va mai avea loc!

Dochița îi mulțumi colonelului din suflet pentru bunăvoința arătată, pe urmă o căută pe Mioara și-i spuse că totul este în cea mai bună ordine, deoarece duelul nu va mai avea loc.

Mioara se bucură foarte mult de rezultatul atât de grabnic al demersurilor prietenei sale, dar bucuria ei nu fu desăvârșită decât numai atunci când îl zări pe boierul Iurașcu intrând într-o odaie, împreună cu Titu Frunzescu, unde peste câteva minute se duse și colonelul Ispirescu, însoțit de căpitanul Guriotis.

Nimeni nu știa exact ce se petrecuse în odaia aceea unde se adunaseră cei patru bărbați. Un lucru însă fu observat de toată lumea. Anume că, peste vreun sfert de ceas, boierul Titu Frunzescu părăsi odaia la brațul căpitanului Guriotis, iar în urma lor venea boierul Iurașcu și colonelul Ispirescu, stând de vorbă în cea mai bună înțelegere.

Atât căpitanul, cât și judecătorul nu mai dansară toată noaptea, ci se retraseră la o masă din colț unde apoi desfăcură nenumărate butelii de vin, din acelea pe care se vedea că stătuseră mulți ani în nisip, în pivniță.

Iar când răsări soarele, a doua zi de dimineață, boierul Titu Frunzescu și căpitanul Guriotis erau prieteni mult mai buni decât fuseseră cu douăzeci și patru de ceasuri în urmă.

Pe urmă, plecă și cel din urmă invitat la strălucitul bal al isprăvniciei din Galați. Căpitanul Guriotis însă și cu boierul Titu Frunzescu tot nu se ridicaseră încă de la masa sub care zăceau nenumărate sticle de vin… goale.

*

*   *

A doua zi în zori, când caleașca Dochiței Bănuț părăsi Galații, Mioara Comăneanu își redobândi veselia. Nădejdea că poate tot vor fi atacate de haiduci și în chipul acesta va putea afla ceva despre soarta iubitului său, îi încolți în inimă din nou…

Se pare însă că nu se înșelase colonelul Ispirescu când spusese că haiducii fuseseră stârpiți din regiunea aceea, deoarece, iată că trăsura trasă de patru cai a Dochiței Bănuț intră pe poarta conacului din Piatra Seacă și Mioara nu zărise nici măcar o urmă de haiduc.

Lucrul acesta o amărî apoi atât de mult încât nici nu mai fu în stare să-și ascundă tristețea. Dochița băgă de seamă adânca posomorâre a prietenei sale și o întrebă:

— De ce ești atât de tristă, Mioaro? Sau, poate că nu te simți tocmai bine?

Dar Mioara nu-i dezvălui Dochiței adevărata pricină a tristeții sale ci căută să găsească fel și fel de pricini prin care să-și tălmăcească starea de melancolie care pusese stăpânire pe întreaga sa făptură.

Dochița însă era departe de a crede în pretextele pe care le invoca prietena sa. Și nu le putea crede, deoarece observase că tristețea Mioarei nu era trecătoare ci era o urmare a unei stări de melancolie care amenința să nu se mai risipească niciodată. Biata fată se consuma văzând cu

ochii, se ofilea, cum se ofilesc trandafirii toamna. Dochița Bănuț își dădu seama că dacă lucrurile mergeau așa și mai departe, atunci nu numai că frumusețea Mioarei ar fi avut de suferit dar chiar și sănătatea ei ar fi fost amenințată, deoarece ea știa ce înrâurire nenorocită are tristețea asupra organismului omenesc.

De aceea, Dochița se gândi cu și mai multă râvnă să facă tot ce-i va sta în putință pentru a ridica moralul prietenei sale și spre a nu-i lăsa vreme să fie prea mult sub stăpânirea tiranică a gândurilor ce o frământau.

Toate încercările ei însă rămaseră zadarnice.

Odată, văzând că amărăciunea și tristețea Mioarei deveniră mai amenințătoare chiar și de cât și-ar fi putut închipui o luă cu binișorul și încercă s-o hotărască de a se destăinui.

Mioara însă căută să scape și de data aceasta arătând motivele cele mai neînchipuite ca fiind pricina posomorârii sale, dar Dochița o rugă atâta până când în cele din urmă iubita căpeteniei haiducilor trebui să cedeze.

— Ei bine, Dochițo, exclamă atunci Mioara, nemaipunându-se împotriva rugăminților prietenei sale, deoarece în afară de Mihu Inimă de Leu tu ești singura făptură din lumea aceasta care îmi vrea binele, îmi dau seama că nu se cuvine să mă mai ascund de tine. M-ai întrebat care este pricina tristeții mele. Nu ți-am spus până acum deoarece știam că nu-ți stătea în putință s-o înlături și nu voiam să te mai amărăsc și pe tine. Află deci că, dacă mă vezi mereu posomorâtă, mereu îngândurată și tristă, de vină este numai împrejurarea că nici până acum n-a fost chip să primesc vreo veste de la iubitul meu Stanislau. Știu că suferințele mele sunt și ale lui, știu că împrejurarea că nu sunt lângă el îl doare tot atât de mult cât mă doare și pe mine despărțirea aceasta care nu vrea să se mai sfârșească și de aceea durerea mea este înzecită, înmiită, fiindcă știu că lipsa mea de lângă el îi chinuiește sufletul, cum nu i l-ar putea chinui nicio altă tortură în lumea această. Doamne,

Doamne, de ce n-ai lăsat să pier în captivitate la Grigore Muscan, sau de ce nu m-ai lăsat să trăiesc mai departe, liniștită, în mijlocul întunecoșilor pereți ai mănăstirii și să nu mai fi aflat niciodată că iubitul meu Stanislau mai este în viață! Dar Tu n-ai vrut Doamne să fiu liniștită și acum, știind că el trăiește și suferă tot atât cât sufăr și eu, durerea îmi înnebunește creierul, îmi ucide puterea dorinței de viață!

Dochița nu-și putu stăpâni o lacrimă, când auzi această dureroasă, sfâșietor de dureroasă mărturisire a prietenei sale pe care deznădejdea o împinsese atât de departe încât, iată că nu se mai simțea stăpână nici pe puterea de a dori viața. Dar nu, aceasta nu se va putea întâmpla! Trebuie să fie un Dumnezeu în Ceruri care să vadă cât a suferit această nefericită femeie și trebuie ca răsplata pentru suferințele ei să vină odată și odată.

Din ziua aceea, Dochița Bănuț se frământă zi și noapte pentru a găsi o modalitate de a veni în ajutorul prietenei sale.

În cele din urmă, după frământări îndelungate, se pare că găsise ceea ce căutase cu atâta râvnă. Într-o frumoasă zi de primăvară, porunci să se înhame calul la o trăsurică ușoară și singură și fără să fie însoțită măcar de un servitor se duse la Galați.

Ajunsă în oraș, mână de-a dreptul la locuința colonelului Ispirescu.

Colonelului îi făcu multă plăcere s-o revadă și o salută cu vădită bucurie. Pe urmă o întrebă care era scopul venirii sale.

Dochița Bănuț îi povesti colonelului fără niciun înconjur toată suferința Mioarei Comăneanu și-i mai spuse că este hotărâtă să vină în ajutorul prietenei sale cu orice preț, cu orice jertfă.

— Mioara îmi este foarte dragă și mie - răspunse colonelul Ispirescu - și aș fi gata oricând să-i dau o mână de ajutor, numai că nu știu cum!

— Domnule colonel - zise atunci Dochița - pentru boala Mioarei nu este decât un singur leac!

— Care?

— Trebuie să ne facem luntre și punte și să-i dăm putința de a se întâlni din nou cu Mihu Inimă de Leu.

— Bine dragă jupâniță, dar cum crezi d-ta că ar fi cu putință așa ceva? A trecut multă, foarte multă vreme, de când n-am mai auzit nimic despre Mihu Inimă de Leu. Nici nu știu măcar dacă mai este în viață și chiar dacă este, nu știu în care parte a țării se va fi găsind acum? Nu uita că se prea poate ca Mihu Inimă de Leu să se fi lepădat de numele fals pe care-l purta, să-și fi reluat numele lui adevărat și sub numele acesta sau altul de împrumut, să trăiască undeva prin străinătate. Îți dai seama și d-ta că dacă astfel stau lucrurile, atunci în zadar îl căutăm noi aici în Balta Dunării!

— Domnule colonel, eu nu știu unde-l pot găsi cu siguranță pe Mihu Inimă de Leu, căci dacă aș ști atunci o clipă n-aș mai sta la îndoială să mă duc după el, fie chiar și la capătul pământului. În schimb, dacă există o cât de mică posibilitate de a le da celor doi îndrăgostiți putința de a se întâlni, atunci trebuie ca noi să o încercăm. Firește că hotărârea aceasta mă privește pe mine și nu vreau să-ți cer d-tale să faci ceva împotriva conștiinței d-tale. Eu însă, vreau să încerc această posibilitate, nu numai din dorința de a veni în ajutorul prietenei mele, ci și fiindcă trebuie să-i fiu recunoscătoare lui Mihu Inimă de Leu.

— Să-i fii recunoscătoare lui Mihu Inimă de Leu? întrebă colonelul Ispirescu, foarte mirat.

— Da! răspunse Dochița cu hotărâre. Poate că-ți mai amintești că pe vremuri, Mihu Inimă de Leu ne-a oprit trăsura cu care călătoream cu răposatul meu părinte de la Piatra Seacă la Gura Dracului. Se pare că numirile acestea date de popor unor localități au fost fatale familiei mele. Atunci Mihu Inimă de Leu ne-a prins și ne-a ținut prizonieri în moara de pe malul Dunării. Dar tot timpul cât am fost în

stăpânirea lui, căpetenia haiducilor s-a purtat cu noi întotdeauna omenește și nici eu și poate că nici tatăl meu n-am fi fost îndreptățiți să ne plângem împotriva lui. Căci chiar dacă la un moment dat l-a pedepsit ceva mai aspru pe tatăl meu, această pedeapsă era o adevărata fericire, pe lângă ceea ce am avut de îndurat în captivitate la Muscan. Chinurile la care ne-a supus Grigore Muscan l-au ucis pe sărmanul meu părinte și m-au nenorocit pe mine. Din starea deznădăjduită în care mă găseam m-a scăpat însă Mihu Inimă de Leu. El m-a salvat din ghearele lui Grigore Muscan și tot el mi-a dat putința de a-l înmormânta creștinește pe tata. Drept recunoștință pentru libertatea pe care mi-a redat-o, pentru felul într-adevăr cavaleresc cu care s-a purtat față de tata și de mine aș vrea să-i redau și eu pe aceea pe care o iubește mai mult decât orice pe lumea aceasta, pe Mioara Comăneanu.

Colonelul Ispirescu ascultă cu multă luare aminte cuvintele Dochiței, apoi, după o scurtă pauză, zise:

— Și eu trebuie să-i fiu recunoscător lui Mihu Inimă de Leu, deoarece numai lui îi pot mulțumi că mi-am regăsit pe mica mea Pia, pe care după cum cred că știi și d-ta, mi-au furat-o niște țigani nomazi, încă acum cincisprezece ani. Numai lui îi pot mulțumi că n-am primit în casa mea un pui de cuc în locul fiicei mele, deoarece s-ar fi putut întâmpla cu ușurință ca, în urma uneltirilor diabolice ale lui Grigore Muscan, dragostea mea părintească să se reverse asupra unei nevrednice.

După aceea Ispirescu povesti amănunțit dispariția fiicei sale, căutarea ei zadarnică, timp de un deceniu și jumătate, apoi, cum își băgase Grigore Muscan iubita în casa lui, dând-o drept fata aceea care fusese închisă în temnița din Galați. În cele din urmă colonelul îi spuse că dacă adevărata Pia era astăzi în casa tatălui său, aceasta n-o putea mulțumi decât numai lui Mihu Inimă de Leu.

— Ceea ce este mai curios încă - urmă colonelul - e că de atunci și până astăzi, mi-a fost cu neputință să-i pot

mulțumi haiducului într-un chip oarecare pentru ceea ce a făcut pentru mine și pentru fiica mea. După cum era și firesc, în cele dintâi momente ale regăsirii, eram atât de copleșit de bucurie încât nici nu m-am mai gândit la ceea ce se petrecea în jurul meu. Când mi-am mai putut stăpâni emoția și m-am gândit să-i mulțumesc omului care-mi redase pe copila mea, acesta nu mai era nicăieri. De altfel numai mai târziu am aflat de la Pia că omul acesta era... Mihu Inimă de Leu.

— Da, da, îl recunosc, acesta este el! zise Dochița.

— De atunci o rog necontenit pe fiica mea - urmă colonelul Ispirescu - să-mi dea putința de a mă întâlni cumva cu Mihu Inimă de Leu, dar toate rugămințile mele sunt zadarnice. Niciodată nu mi-a fost cu putință s-o hotărăsc să-mi trădeze locul unde se găsește ascunzătoarea căpitanului de haiduci. Și ea știe doar unde s-au refugiat haiducii după ce au plecat din moara de pe malul Dunării, deoarece, când Mihu Inimă de Leu mi-a adus-o acasă, ei veneau din această nouă ascunzătoare.

— Domnule colonel... Ce spui? strigă Dochița, cuprinsă deodată de o înfrigurare de nedescris. Pia cunoaște noua ascunzătoare a lui Mihu Inimă de Leu?

— Da - răspunse colonelul - dar nu vrea să mi-o dezvăluiască cu niciun preț. De câte ori n-am încercat, fie cu vorba bună, fie prin amenințări dar de fiecare dată ea a rămas mută ca și un mormânt.

— Domnule colonel - zise Dochița, imploratoare îngăduie-mi, te rog, să stau eu de vorbă cu Pia! Poate că mie îmi va dezvălui taina pe care d-tale n-a vrut să ți-o spună! Și dacă am această nădejde, este numai fiindcă nu-mi pot închipui că fiica d-tale să tacă și atunci când îi voi spune pentru ce vreau să aflu ascunzătoarea lui Mihu Inimă de Leu.

— Bine, jupâniță, încearcă! răspunse colonelul. Eu îți mărturisesc însă că mă îndoiesc grozav despre izbânda acestei încercări!

După aceea colonelul Ispirescu îi porunci unui servitor s-o cheme acolo pe fiica sa.

Acela care o cunoscuse pe Stanca, fata pe jumătate sălbăticită, care trăise cincisprezece ani în mijlocul țiganilor, n-ar fi recunoscut-o acum în Pia, fata colonelului Ispirescu. Frumusețea ei devenise și mai desăvârșită și în decursul timpului, de când revenise la casa părintelui său, îi dispăruse din privire și focul acela sălbatic, pe care i-l dăduse traiul printre țiganii pătimași. Pia devenise o fată liniștită, bine crescută, o adevărată jupâniță. Firește că această schimbare era opera guvernantelor pe care Ispirescu i le puse fiicei sale, pentru a învăța cum să se poarte în societate.

Acum nu se mai deosebea de loc de fetele celorlalți boieri. Poate doar că într-un singur punct mai era o oarecare deosebire între Pia și celelalte prietene ale sale. Deosebirea aceasta consta în faptul că, având prilejul să cunoască zbuciumările vieții încă din cea mai fragedă copilărie, era mai coaptă decât celelalte de vârsta sa, era mai puțin superficială, mai puțin nepăsătoare la durerile omenești. Viața aventuroasă dusă alături de țiganii nomazi, o făcuse să fie acum mai curajoasă decât prietenele sale.

De aceea și acum, când intră în odaia tatălui său și o găsi acolo pe jupânița Dochița nu se emoționă de loc, nu lăsă să i se citească pe față nici măcar o uimire oarecare. Colonelul Ispirescu făcu prezentările și după aceea trecu îndată la scopul venirii Dochiței la Galați.

— Dragă Pia - zise colonelul - jupânița Dochița ar vrea să stea puțin de vorbă cu tine.

— Vă stau la dispoziție, jupâniță - răspunse Pia, fără falsă căldură, fără răceală și luă loc pe un scaun din apropierea Dochiței.

Atunci, Dochița îi istorisi Piei povestea eliberării Mioarei din mâinile lui Grigore Muscan.

— Dar din ziua în care Mioara Comăneanu s-a mutat în conacul din Piatra Seacă - își urmă Dochița povestirea -

este veșnic abătută, veșnic tristă. Toate petrecerile, toate seratele pe care le-am dat, toate balurile, la care am dus-o n-au fost în stare să-i alunge posomorârea sufletului. Încercările mele de a o face să zâmbească, să râdă, se izbeau de această tristețe a ei, cum se izbește glontele de piatră și cade fără a putea pătrunde.

În cele din urmă, acum câteva zile, mi-a mărturisit care este pricina amărăciunii sale. Mi-a spus că este tristă deoarece acum știe că iubitul inimii sale, Mihu Inimă de Leu, pe care-l crezuse pierdut în focul de la moara de pe malul Dunării, este în viață, știe că trebuie să fie pe undeva pe acolo, nu departe de ea și cu toate acestea nu poate ajunge până la el, ca și când i-ar despărți un zid chinezesc, ca și când între ei s-ar afla o mare fără capăt.

Mi-a mărturisit - urmă Dochița Bănuț - că, atâta timp cât nu va da de Mihu Inimă de Leu, nu va putea avea nicio clipă de bucurie, niciun moment de seninătate. Și deznădejdea ei este atât de mare, încât a început să fie frământată de gânduri funeste. Dar, chiar dacă aș reuși s-o împiedic de a-și duce la îndeplinire aceste gânduri nenorocite totuși, dacă va continua să rămână fără vești de la iubitul său, sunt încredințată că în curând se va prăpădi.

Pia Ispirescu ascultă cu multă luare aminte cuvintele Dochiței Bănuț. N-o întrerupse însă cu nicio vorbă Dochița urmă:

— Știu că nici Mihu Inimă de Leu nu poate trăi fără de Mioara, pe care o adoră ca pe o zeitate și tocmai de aceea am hotărât să-i răsplătesc tot binele pe care mi l-a făcut, prin aceea că-i voi reda pe aleasa inimii sate. Acum, jupâniță Pia, după ce ți-am povestit toate acestea, îți voi spune și că scopul dorinței mele de a sta de vorbă cu d-ta este de a te ruga să-mi spui unde pot da peste Mihu Inimă die Leu?

— Asta n-o pot spune - răspunse Pia Ispirescu, cu hotărâre. Mi-am dat cuvântul că niciodată și nimănui nu-i

voi trăda locul unde se găsește ascunzătoarea lui Mihu Inimă de Leu.

— Copila mea - se amestecă atunci în vorbă și colonelul Ispirescu - știi prea bine câtă recunoștința îi datorez și eu lui Mihu Inimă de Leu pentru faptul că mi te-a redat. Aș vrea să răsplătesc și eu cu ceva această faptă nobilă a lui și aș fi fericit dacă, contribuind la întoarcerea Mioarei Comăneanu în brațele lui, aș putea să-i pricinuiesc și eu lui bucuria, pe care mi-a procurat-o el mie, când mi-a dat putința să-mi strâng copilul în brațe, copilul pe care mi-l credeam pierdut pentru totdeauna.

— Tată! răspunse Pia - sunt fata ta, mi-am dat cuvântul și deci, nu poți fi tu acela care să-mi ceri să mi-l calc. Și pe urmă, cum crezi tu că aș fi în stare să-ți trădez taina lui Mihu Inimă de Leu tocmai ție, care ești comandantul tuturor forțelor armate din regiunea aceasta, care ești însărcinat tocmai cu prinderea lui?

— Pia mea - zise atunci colonelul - îți dau cuvântul meu de cinste că, din ceea ce-i vei spune tatălui tău dornic de a-și plăti o datorie, colonelul Ispirescu, viceguvernatorul acestui ținut, nu va afla niciun cuvânt. Îți dau cuvântul meu că în privința aceasta voi fi numai tatăl tău care-i este adânc recunoscător lui Mihu Inimă de Leu și pe comandantul forțelor militare îl voi îndepărta din mine.

Pia se uită mișcată la tatăl său și ochiul pătrunzător al bătrânului soldat băgă în seamă îndată că conștiința cuvântului dat și dorința de a îndeplini rugămintea părintelui începuseră o luptă crâncenă în sufletul tinerei fete. Pia Ispirescu se lupta din răsputeri cu ea însăși și Dochița dându-și seama de aceasta, simți că sosise momentul când printr-o intervenție iscusită, își putea ajunge scopul.

De aceea porni îndată la atac.

— Jupânița Pia - zise ea, rugătoare - gândește-te la acea sărmană fată îndurerată, a cărei fericire în lumea aceasta, a cărei viață chiar, atârnă de răspunsul d-tale!

Dar Pia tot mai șovăia.

— Gândește-te - urmă Dochița - ce nemărginită trebuie să fie durerea aceluia care se vede silit să trăiască departe de acela care însemnă totul pentru el în lumea aceasta. Gândește-te, ce grea, ce oropsită viață ai dus chiar și d-ta, cât timp ai trăit departe de casa părintească și cât de fericită ești acum când poți trăi sub scutul dragostei părintești!

Lacrimile năpădiră ochii Piei.

Colonelul văzând că atacul era pe punctul de a câștiga teren se grăbi să sară și el în ajutorul Dochiței.

— Repet, copila mea, nu trebuie să ai nicio teamă. Ți-am făgăduit că voi face deosebire între părintele, care trebuie să-i fie recunoscător acestui om și comandantul forțelor militare din acest ținut și mă voi ține de cuvânt. Comandantul militar al acestui ținut nu va afla niciodată că tatăl Piei Ispirescu a umblat prin ascunzătoarea lui Mihu Inimă de Leu.

— Tată! exclamă Pia, tot mai luptându-se cu sine însăși.

— Nu mai șovăi copila mea! răspunse colonelul Ispirescu.

— Spune-ne, jupâniță, spune-ne! se rugă și Dochița Bănuț și privirile ei se îndreptară implorătoare la Pia.

— Făgăduiala… cuvântul dat… îngână Pia.

— Oricine este îndreptățit de a călca făgăduința cea mai sfântă - zise Dochița din nou - dacă scopul urmărit este nobil. Or, scopul urmărit de noi este cel mai nobil pe care și-l poate închipui o minte omenească. Dar în cazul de față, este chiar o datorie pentru d-ta de a ne arăta unde-l putem găsi pe Mihu Inimă de Leu, deoarece în chipul acesta redăm fericirea chiar și aceluia căruia, la urma urmelor și d-ta trebuie să-i fii recunoscătoare.

Pia Ispirescu tăcu.

— Este singurul prilej care ni se oferă de a-i putea răsplăti lui Mihu Inimă de Leu bunătatea pe care a avut-o față de noi. Or, cred că mă cunoști îndeajuns copila mea,

pentru a-ți da seama că eu nu sunt omul care să răsplătesc printr-o josnicie fapta mărinimoasă, plină de noblețe a unui semen al meu. Mihu Inimă de Leu și-a primejduit viața intrând în Galați pentru a mi te aduce. Nu eu voi fi acela care, folosindu-mă de destăinuirea ta, să încerc de a-l atrage într-o cursă. O asemenea josnicie nu este în stare să săvârșească un Ispirescu!

Colonelul rostise cuvintele acestea cu voce tare, aproape cu o sfântă revoltă și ele nu întârziară să aibă efectul dorit.

Fata colonelului Ispirescu se ridică de pe scaun și se îndreptă. Glasul ei sună metalic, când răspunse:

— Bine, fie! Îmi dau seama că un Ispirescu nu este în stare să săvârșească o faptă nedemnă și de aceea, facă-se voia ta, tată și îndeplinească-se dorința d-tale jupâniță. Ascunzătoarea lui Mihu Inimă de Leu și a oamenilor săi este în castrul roman de la Iglița! Acolo poate fi găsit acela pe care-l căutați!

CAPITOLUL 118
Revederea

— Dar Mihu Inimă de Leu nu poate fi găsit în castrul roman pe care-l cunoaște toată lumea! urmă Pia Ispirescu. Mai există la Iglița, un al doilea castru roman, ascuns sub pământ, despre care lumea nu știe decât din legendă și de aceea nu crede nimeni în existența lui. Castrul acesta însă, după cum v-am spus, există, totuși. El se găsește la o depărtare cam de vreo jumătate de ceas de mers pe jos de la ruinele primului castru, acela pe care-l veți găsi îndată lângă Iglița. Pentru ca să ajungeți la ascunzătoarea voinicilor nu trebuie să o luați pe la Iglița, ci să mergeți cu barca prin Baltă, căutând să ajungeți spre miază-zi de ruinele vechiului Troesmis. Pentru a nu vă rătăci însă prin Baltă, mergeți pe brațul drept al Dunării, până în jos de Iglița. Aici intrați în Baltă și vă îndreptați spre partea de miazăzi a păduricii de sălcii care se vede de îndată ce ai ieșit din orășel. Veți înconjura partea de miază-zi a acestei păduri până când veți ajunge în dreptul unui stufiș în mijlocul căruia vă veți mira să vedeți crescând o salcie singuratică. În dreptul acestui stufiș cu salcia singuratecă, veți pune piciorul pe pământul peninsulei pe care se găsește păduricea de sălcii. De îndată ce ați pășit pe mal, mergeți puțin la stânga și veți da peste un mic luminiș. Din mijlocul luminișului, numărați o sută de pași, mergând drept spre miază-noapte. Acolo veți observa un stufiș, presărat cu buruieni de tot soiul. În mijlocul acestui stufiș se găsește intrarea în tunelul care duce la al doilea castru

roman unde se găsește ascunzătoarea lui Mihu Inimă de Leu. Dar, deoarece intrarea aceasta este atât de bine ascunsă încât s-ar putea întâmpla ca, cu toate lămuririle mele, tot să n-o găsiți, îndată după ce ați ajuns la capătul celor o sută de pași făcuți din mijlocul luminișului, strigați:

— Suntem prieteni și vrem să vorbim cu căpitanul!

Atunci vă va ieși înainte sentinela, care păzește întotdeauna la gura tunelului și care, după ce va fi primit încuviințarea căpitanului vă va conduce în ascunzătoare.

Dochița și colonelul Ispirescu îi mulțumiră Piei din suflet pentru destăinuirea pe care le-a făcut-o și care pentru ei avea o însemnătate atât de mare.

După aceea Pia părăsi odaia și Dochița se adresă colonelului cu următoarele cuvinte:

— Domnule colonel, vrei să mă însoțești până la castrul roman de la Iglița?

— Cu dragă inimă, jupâniță! răspunse colonelul.

— Atunci să ne sfătuim, pentru a vedea cum ne apucăm de lucrul acesta! zise Dochița Bănuț. Părerea mea este că ar fi mai bine ca deocamdată să nu-i spun nimic Mioarei despre tot ceea ce știm noi. Mi-e teamă ca vestea aceasta, atât de mare pentru ea, aflată deodată, așa, pe neașteptate, să nu-i pricinuiască mai mult rău. De aceea, cred că ar fi mai bine s-o pregătesc încetul cu încetul pentru revederea care va avea loc în curând. Pe de altă parte, mă gândesc că este mai prudent să nu-i spun Mioarei nimic, căci, Doamne ferește, dacă cele spuse de jupânița Pia nu s-ar adeveri, adică, dacă între timp Mihu Inimă de Leu se va fi mutat și din castrul roman de la Iglița, atunci această nouă dezamăgire ar putea avea urmări groaznice pentru biata fată.

— Și eu cred că o asemenea dezamăgire ar putea deveni fatală pentru Mioara Comăneanu - zise colonelul Ispirescu. Dar vestea aceasta bună tot trebuia să i-o dai fetei și atunci mă întreb cum vei face?

Dochița stătu câtva timp pe gânduri, apoi răspunse:

— Domnule colonel, eu cred că lucrul cel mai bun ar fi ca d-ta să te duci mai înainte la Mihu Inimă de Leu, să vorbești cu el și să veniți împreună la conacul din Piatra Seacă unde eu până atunci o voi pregăti pe Mioara pentru marele eveniment.

— Nu, nu cred că ar fi prea bine așa - răspunse colonelul, clătinând din cap. S-ar putea prea ușor ca Mihu Inimă de Leu să creadă că totul nu este decât o înscenare și că vreau să-l atrag într-o capcană și atunci te pomenești că nu numai că n-ar veni cu mine, dar m-ar mai ține și pe mine prizonier în castrul de la Iglița.

— Dar atunci cum o scoatem la capăt, domnule colonel? întrebă Dochița, nedumerită.

— Mă gândesc că o altă soluție ar fi mai bună! răspunse colonelul Ispirescu.

— Care?

— Jupâniță dragă, d-ta du-te acum frumușel acasă și propune-i Mioarei să faceți o plimbare cu barca. D-ta știi să vâslești?

— Aș putea spune că m-am născut și am crescut pe Dunăre.

— Cu atât mai bine! Este de preferat să nu fie de față niciun străin.

— Dar dacă nu vrea să vină? întrebă Dochița.

— Doamne, jupânită dragă, dar vei găsi d-ta o pricină cu care s-o convingi. Stai că am găsit eu și asta, adică, chiar ceva mai bun. Da, da, planul este minunat!

— Spune-mi-l și mie, domnule colonel, căci mă faci curioasă!

— Uite ce este, jupâniță Dochița. Îi vei spune Mioarei că vrei să te însoțească. Ea nu te va refuza, mai ales dacă-i vei spune că ți-e urât, că te plictisești să mergi singură.

— Și dacă primește?

— Dacă primește porniți frumos amândouă până la Brăila și acolo, drumul fiind prea lung pentru ca să vâslești d-ta, luați o barcă și descindeți la Iglița. Pe barcagiu îl

lăsați în sat, d-ta pui mâna pe vâsle și mergi mai departe spre locul arătat de Pia.

— Și?

— Până atunci, voi fi și eu acolo și ne vom întâlni, ca din întâmplare.

— Îmi va părea foarte bine, de această întâlnire - răspunse Dochița - dar nu văd încă în ce chip ne vom ajunge scopul?

— Acolo mă veți lua și pe mine în barcă și vom merge mai departe. Din vorbă în vorbă, vom ajunge noi și la Mihu Inimă de Leu și atunci, voi găsi eu un mijloc oarecare de a-i aduce Mioarei la cunoștință vestea cea mare. Până atunci am tot timpul să mă gândesc asupra felului în care îi voi da de știre fetei despre bucuria care o așteaptă.

— Bine, domnule colonel, voi face întocmai după cum ai spus d-ta! zise Dochița Bănuț. Îți mărturisesc însă că nu prea am multe speranțe ca Mioara, care de când este la mine nu s-a mai plimbat niciodată pe Dunăre, să primească acum să facă o plimbare atât de lungă, o adevărată călătorie. Acum eu mă duc acasă și mâine în zorii zilei nădăjduiesc să pornim. În cazul când Mioara n-ar vrea să mă însoțească, atunci voi veni eu singură, deoarece nu vreau să te fac să ne aștepți în zadar. Dacă nu se întâmplă nimic neprevăzut, la amiază voi fi pe Dunăre, în dreptul ruinelor de la Troesmis.

— Eu nădăjduiesc că veți fi amândouă! răspunse colonelul.

După aceea Dochița își luă rămas bun de la Ispirescu și porni înapoi spre Piatra Seacă.

Când ajunse acasă, se înnoptase, dar spre marea ei mirare, pe Mioara tot n-o găsi în odaia sa. Era prima noapte frumoasă de primăvară și se pare că Mioara se folosise de această împrejurare, pentru a mai respira puțin aer curat de seară, în locul aerului închis pe care-l respirase în decursul lungilor seri de iarnă, căci Dochița o

găsi în grădină, la rădăcina unui paltin sub care îi plăcea Mioarei grozav de mult să șadă.

Iubita lui Mihu Inimă de Leu ședea singură singurică acolo, la rădăcina bătrânului copac și își cânta cântecul ei favorit, cântec trist, sfâșietor de trist.

Dochița ascultă adânc mișcată cântecul prietenei sale, care-l cânta cu atâta patimă, cu atâta căldură încât ochii i se umeziră la auzul lui.

Dar în curând Mioara tăcu și Dochița tot nu fu în stare să vorbească. Cântecul acela, cântat cu atâta căldură o impresionase atât de mult, încât graiul refuză de a o mai servi. Trecu multă vreme până când își stăpâni emoția și putu să atingă umărul prietenei sale.

— Mioara - zise ea atunci, cu glasul înăbușit de emoție - ce faci la o oră atât de târzie în grădină și încă atât de departe de casă?

— Ah, tu ești, Dochițo? strigă Mioara, speriată. Credeam că sunt singură și de aceea mi-am dat curs liber durerii care mă copleșește. Amintirile m-au copleșit și dacă nu mă înșel, am și cântat chiar.

— Da, ai cântat foarte frumos! răspunse Dochița. Cu adâncă simțire, cu căldură!

— Nu putea fi altfel - zise Mioara, încet - dacă venea din adâncul sufletului.

— Așadar tot îți mai este așa de dor de Mihu Inimă de Leu?

— Nespus, nici nu poate fi tălmăcit în cuvinte! răspunse Mioara Comăneanu. Zi și noapte nu mă rog lui Dumnezeu decât să-mi ajute să-l mai revăd o dată!

— Mioara mea, tu ești bună, ești o adevărată martiră! Sunt pe deplin încredințată că Cerul îți va asculta rugăciunea și mai curând sau mai târziu, ți-o va și îndeplini.

— Crezi? întrebă Mioara, o rază de nădejde aprinzându-i-se în ochi.

— Ți-am spus că, sunt pe deplin încredințată! răspunse Dochița, cu hotărâre.

— Îți mulțumesc, scumpă prietenă! Cuvintele tale sunt un balsam pentru inima mea și ca întotdeauna și astăzi au avut darul să toarne noi nădejdi în sufletul meu. Doamne, dacă ar fi așa! Dochița mea, cum să-ți mulțumesc, pentru binele ne care mi-l faci necontenit? Aș vrea să-ți pot pune a

picioare o comoară și să-ți spun: „Ia ce vrei”! Da, Dochița mea, aș fi în stare să fac orice pentru tine, orice!

— Orice, Mioaro? întrebă Dochița, zâmbind, deoarece se gândea că fără să vrea Mioara venise să-i ușureze sarcina pe care și-o luase.

— Orice! Pune-mă la încercare și aș fi cea mai fericită dacă ți-aș putea dovedi că așa este!

— Bine, te voi pune la încercare. Îți voi cere ceva! Știu că nu ești o prea mare prietenă a plimbărilor cu barca, deoarece de câte ori ți-am propus așa ceva, întotdeauna m-ai refuzat. Mie însă îmi place grozav să simt legănarea valurilor și de mult mă gândesc să fac o excursie cu barca până la ruinele vechiului castru roman de la Iglița, sau Troesmis cum îi ziceau strămoșii noștri veniți aici tocmai de pe malurile Tibrului. Mâine aș vrea să-mi îndeplinesc această dorință și de aceea te rog să mă însoțești și tu. Vrei?

— Odată ce ți-am făgăduit, firește că mă voi ține de cuvânt! răspunse Mioara. Mâine vom pleca cu barca la Iglița!

— Atunci să mergem să ne odihnim, deoarece este destul de târziu și mâine trebuie să ne sculăm cu noaptea în cap. Drumul e lung și destul de obositor. Voi îngriji ca mâine în zorii zilei să ne aștepte trăsura care ne va duce până la Brăila, iar de acolo vom merge mai departe cu barca.

*

*   *

A doua zi de dimineață, pe când oamenii se duceau la câmp, trăsura de la conac înainta grăbită pe drumul Brăilei. În trăsură luaseră loc Dochița Bănuț și Mioara Comăneanu.

Oamenii le salutară respectuoși și nici măcar nu se mai mirară s-o vadă pe stăpâna lor ieșind din casă la o oră atât

de matinală, deoarece în timpul din urmă se obișnuiseră cu ciudățeniile Dochiței.

Caii mergeau în trap repede și în curând coti pe străzile Brăilei, luând-o de-a dreptul spre debarcader.

Aici cele două fete coborâră și fură întâmpinate de unul din servitorii Dochiței, pe care aceasta îl trimisese la Brăila încă din ajun, cu scopul de a închiria o barcă, fără barcagiu însă. Dochița n-avea încredere în barcagii de meserie, turci, ruși și lipoveni, care mai întotdeauna erau beți și care riscai să răstoarne barca atunci când îți era lumea mai dragă. Afară de aceasta, ar fi fost poate chiar și primejdios ca două fete tinere să se aventureze într-o plimbare cu barca până la Iglița, singure cu un om străin. De aceea, Dochița trimisese mai dinainte un argat, meșter în mânuirea lopeților, la Brăila și acesta închiriase barca dorită de stăpâna sa.

Însoțită de Mioara și argat, fetele coborâră apoi pe țărm, se suiră în barcă și argatul împinse luntrea de la țărm. În câteva minute barca fu în mijlocul Dunării și de aici servitorul o îndreptă spre brațul drept al apei care trecea pe lângă Iglița.

Era o zi frumoasă, fără vânt, fără nori. Lovindu-se de barcă, valurile bătrânei Dunăre plescăiau vesel, înveselind și pe cele două fete, care nu mai ajungeau să se minuneze îndeajuns de frumusețea priveliștii.

Acum nici Mioarei nu-i mai păru rău de a fi primit propunerea prietenei sale. Boarea răcoroasă de la suprafața apei o înviora parcă, o făcea să privească în viitor cu mai multă seninătate, cu mai multă încredere.

Prietena ei avea dreptate. Nu se putea ca Dumnezeu să nu-i asculte rugăciunile fierbinți, nu se putea ca odată și odată să nu se unească din nou cu alesul inimii sale. Suferise prea mult până atunci, pentru ca Cerul să-i poată refuza îndeplinirea acestei dorinți.

Barca înainta mereu, soarele se ridica tot mai sus și nu ajunsese încă în cruce, când se iviră cele dintâi case din Iglița.

Peste un sfert de ceas apoi, Iglița rămăsese în urma lor.

Argatul, care vâslea, tocmai voia s-o întrebe pe stăpâna sa unde să iasă la țărm când, deodată, cineva le strigă de pe mal:

— Jupâniță Dochița, bună dimineață, jupâniță!

Atât Dochița, cât și Mioara își întoarseră capul spre țărm și-l zăriră pe colonelul Ispirescu care le făcea semne cu chipiul.

— Ioane, ieși la domnul colonel! îi spuse atunci Dochița argatului, care din câteva vâslituri conduse barca chiar la picioarele colonelului.

— Iat-o și pe prințesa Trubetzkoi! Bună dimineața prințesă! zise colonelul vesel și bine dispus. Dar ce vânt v-a aruncat tocmai aici?

— Vrem să vizităm ruinele castelului roman! Dar d-ta, domnule colonel, ce cauți la Iglița? întrebă Dochița.

— Am avut ceva treburi pe aici și acum, înainte de masă, am ieșit să iau puțin aer.

— Dacă n-ai luat încă masa și-ți face plăcere, poftește de mănâncă cu noi la iarbă verde. Mai schimbi și d-ta aerul puțin, căci te vei fi plictisit de a mânca mereu în casă, și la masă - zise Dochița.

— Vă mulțumesc foarte mult, pentru invitație și firește că dacă nu vă stingherește, pentru mine va fi o adevărată plăcere de a lua masa în tovărășia unor jupânițe atât de încântătoare - răspunse colonelul. Dar unde vreți să poposiți? Chiar la ruine?

— Nu cred că ar fi nimerit - răspunse Dochița - căci acolo e soare.

— Dacă mi-ați îngădui - zise colonelul Ispirescu - aș ști eu un loc minunat pentru a mânca pe iarbă verde, ceva mai în Baltă, în păduricea aceea de sălcii care se vede la dreapta.

— Îți mulțumesc chiar, domnule colonel. Atunci poftește de ia loc în barcă și spune-i lui Ioan, pe unde să meargă.

Colonelul se uită însă cam nemulțumit la argat. Nu-i era tocmai pe plac prezența acestuia, deoarece nu voia ca lumea să știe că el, comandantul suprem al forțelor militare din ținutul acela se întâlnise cu Mihu Inimă de Leu, ba știa chiar și unde se găsea ascunzătoarea acestuia. De aceea se gândi cum să scape de el.

— Jupâniță Dochița - zise el, după o scurtă gândire - aș avea însă o rugăminte!

— Spune-o, domnule colonel.

— Neștiind că voi avea fericirea de a lua masa în tovărășia dv. mi-am comandat prânzul la han. Te-aș ruga, dacă se poate, să-l trimiți pe argat până la han, să-i spună hangiului că nu mai mănânc acolo. De vâslit, voi vâsli eu și când ne întoarcem îl luăm pe Ioan de la han.

— Foarte bine, domnule colonel! zise Dochița.

Apoi, adresându-se argatului, urmă:

— Ioane te vei duce la han și vei spune că domnul colonel Ispirescu nu mai ia masa acolo. Vei cere să ți se dea ție de mâncare și ne vei aștepta în fața hanului până când ne întoarcem.

Ioan era încântat de această întorsătură, deoarece obosise grozav din pricina vâslitului neîntrerupt și se gândea cu bucurie că până la venirea stăpânei sale va putea trage un pui de somn.

El sări deci iute pe mal și locul lui îl luă colonelul Ispirescu care vâsli spre păduricea de sălcii.

— Ce bine îmi pare că te-am întâlnit! zise Dochița. Acum vom avea măcar cu cine să schimbăm o vorbă.

Balta era în plină strălucire primăvăratică și ar fi mișcat chiar și inima cea mai împietrită, dar încă o inimă atât de impresionabilă ca aceea a Mioarei Comăneanu care tresărea la cea mai neînsemnată emoție.

De aceea, Mioara se și lăsă cu totul în prada admirării priveliștii acesteia minunate, care era și mai fermecătoare

în bătaia razelor soarelui de primăvară. Sufletul și întreaga ei făptură se înviorară la miresmele proaspete ale firii.

Viața nouă, reînviată îi surâdea din stuf, din copaci, din tufișuri și instinctul îi spunea parcă cum că și pe ea însăși o aștepta o viață nouă, o reînviere. Nădejdea se cuibări tot mai mult în sufletul său și cu cât pătrundeau mai adânc în Baltă, cu atât mai mult i se însenina chipul, ca și când ar fi simțit că se apropie de îndeplinirea acelei dorințe care nu-i mai părăsise inima din clipa în care Dochița Bănuț și colonelul Ispirescu o scăpaseră din ghearele lui Grigore Muscan.

Da, aceste două făpturi însemnau pentru ea salvarea de la o groaznică nenorocire, însemnau redarea ei la viață. Să fi fost oare ele predestinate pentru a-i aduce ușurarea, bucuria, fericirea?

În orice caz, prezența lor, priveliștea minunată, renașterea firii, contribuiră toate la descrețirea frunții sale și este sigur că de când se mutase la conacul din Piatra Seacă, niciodată nu mai fusese atât de veselă, atât de mulțumită ca în ziua aceea.

Veselia Mioarei Comăneanu era atât de bătătoare la ochi, încât fu băgată de seamă chiar și de colonelul Ispirescu, care de obicei nu era prea bun observator de oameni. Nu mai vorbim de Dochița, care tot drumul nu făcuse altceva decât să se minuneze de schimbarea pe care o constatase la prietena sa.

Acela care vorbea necontenit nu era nici colonelul, nici Dochița, ci Mioara. Ea găsea mereu ceva de spus, de observat, ea făcea mereu la glume și în mijlocul vorbăriei sale, nu lipsi mult ca Ispirescu să treacă fără să observe pe lângă copacul singuratic din mijlocul unui stufiș, copac pe care Pia i-l arătase ca loc de recunoaștere.

Zărind stufișul cu salcia lui singuratică, colonelul Ispirescu opri deodată barca apoi o îndreptă spre țărm.

— Aici este locul? întrebă Mioara, cam dezamăgită deoarece iarba de pe sub sălciile pădurii era foarte rară și sub sălcii chiar era încă o oarecare umezeală.

— Aici coborâm, prințesă - răspunse colonelul, zâmbind. Locul nostru însă, este ceva mai la stânga.

Barca se izbi de țărm și colonelul sări din ea, legând-o apoi de un copac.

După ce ajută și pe cele două fete să sară pe mal, luară toți trei coșul cu merinde și sticlele de vin și conduși de colonel porniră spre stânga prin pădurice.

Colonelul mergea cu pași hotărâți cu toate că nu mai fusese nici când acolo. Știa însă că, după spusele Piei, în curând trebuiau să dea peste un mic luminiș și acolo voia el să poposească pentru a fi cât mai aproape de ascunzătoarea lui Mihu Inimă de Leu.

Într-adevăr, peste câteva minute, luminișul se ivi înaintea lor.

Colonelul întinse iute o față de masă, Dochița așeză pe ea ouă, pește rece, pui fripți, șuncă, brânză și Mioara scoase la iveală din coșul pe care-l adusese ea câteva sticle cu vin.

Aerul proaspăt, drumul până acolo le deschisese pofta și toți trei mâncară de două ori atâta cât obișnuiau să mănânce acasă.

Firește că în timpul prânzului vorbiră despre câte în lună și în soare. Colonelul vorbi despre ruinele castrului roman și despre un al doilea castru care s-ar găsi pe acolo pe undeva pe sub pământ.

Mioara însă nu părea prea impresionată de discuția aceasta.

— Am mai auzit - urmă colonelul - că de aici, de undeva, din pădurea aceasta începe un tunel subpământean care duce până în acest al doilea castru roman.

Dochița, care pricepu îndată ce voia colonelul, zise:

— Așa ceva m-ar interesa grozav! N-ai vrea să pornim amândoi în căutarea acestui tunel subpământean, domnule

colonel? Până atunci Mioara va rămâne aici și va băga de seamă să nu ne fure cineva barca și sticlele cu vin.

— Din partea mea, cu dragă inimă, jupâniță Dochița - zise colonelul - depinde însă dacă prințesa nu se teme să rămână singură aici.

— Nu mă tem, domnule colonel - răspunse Mioara, râzând. Am trecut eu în viață prin situații mult mai grele decât de a rămâne singură la marginea unei păduri. Până vă întoarceți, eu voi trage un pui de somn. Firește însă, să nu întârziați prea mult, căci pe urmă ne apucă noaptea pe aici.

— Fii fără grijă - zise Dochița - ne înapoiem îndată.

După aceea Dochița și colonelul Ispirescu porniră spre miază noapte, așa după cum îi învățase Pia.

Colonelul numărase întocmai o sută de pași și ajunse în mijlocul tufișului și a buruienilor descrise de fiica sa dar nu zări niciunde vreo urmă, vreun semn care să-i trădeze intrarea în tunel.

Atunci începură să caute în dreapta și în stânga, fără niciun rezultat însă.

Colonelul tocmai voia să strige, după cum îl învățase Pia, când deodată simți în tâmplă fierul rece al unei arme.

— Stai! Cine ești? strigă un glas nevăzut din mijlocul unui tufiș.

Deocamdată, nici colonelul și nici Dochița nu văzură pe nimeni. Din tufiș ieșeau doar două țevi de pușcă care se îndreptau amenințătoare înspre tâmplele lor. Tufișul însuși însă era atât de des, atât de nefiresc de des, încât era cu neputință să vezi cine se ascundea în el.

Dar uimirea colonelului Ispirescu nu ținu decât o singură clipă, căci îndată după aceea, glasul lui metalic răspunse:

— Jupânița Dochița Bănuț și însoțitorul său!

— Și ce căutați pe aici? întrebă haiducul nevăzut mai departe.

— Vrem să vorbim cu Mihu Inimă de Leu, condu-ne la el! zise atunci Dochița.

— Ce vreți cu căpitanul?

— Asta i-o vom spune numai lui!

— Așteptați aici, până când îi vom da de știre căpitanului!

Atunci una din țevile de pușcă dispăru și pe urmă se auzi zgomotul unor pași care umblau parcă pe sub pământ. Fără îndoială că era unul din haiducii de pază care se dusese să-i vestească lui Mihu Inimă de Leu sosirea celor doi străini.

Trecu un bun sfert de ceas, până când se auzi din nou zgomotul pașilor subterani, ceea ce însemna că haiducul se înapoia.

— Întoarceți-vă înspre miază-zi! răsună atunci din nou glasul nevăzut din tufiș. Căpitanul a poruncit să vă ducem în fața lui, dar cu ochii legați.

Vrând nevrând, cei doi vizitatori ai ascunzătoarei haiducilor fură siliți să se supună acestei porunci.

În clipa următoare simțiră câte o batistă deasă și neagră legându-li-se peste ochi.

Pe urmă, haiducii apucară amândoi de câte o verigă de fier, ce se găsea într-o parte a tufei în dosul cărora stătuseră ascunși și ridicară cu toată puterea.

Dacă ochii celor doi vizitatori n-ar fi fost legați ei și-ar fi putut da seama cât de ingenios ascunsese Mihu Inimă de Leu intrarea în tunel de privirile nechemaților.

Deasupra gurii tunelului, el făcuse un chepeng mare de lemn. Peste acel chepeng era un strat groș de pământ în care apoi sădise tufa. Chepengul însă avea o cantă în care pământul era așezat ca într-un vas de flori, așa că, atunci când cineva voia să intre în tunel și ridica chepengul cu tufa, pământul să nu se răstoarne. În asemenea împrejurări, urmăritorii puteau trece de zeci, de sute de ori pe deasupra intrării în tunel fără însă să-și poată da seama că erau tocmai la locul atât de mult căutat.

Dar chiar și chepengul acesta avea un al doilea chepeng, mult mai mic, acoperit cu glie și cu o a doua tufă. Pe aici

intrau și ieșeau sentinelele, fără a fi observate de cineva, deoarece îndeletnicirea lor avea loc sub scutul tufei chepengului celui mare. Prin chepengul cel mic însă, nu putea trece decât un singur om, deoarece era foarte îngust. De aceea haiducii ridicară acum chepengul cel mare, sub care se găseau câteva trepte care coborau până în tunel.

După ce intrară cu vizitatorii în tunel, haiducii se înapoiară și lăsară chepengul la loc. Pe urmă, unul din ei îl luă de braț pe colonel, celălalt pe Dochița și la lumina unei făclii porniră cu ei înspre castrul subpământean.

După ce merseră așa vreun sfert de ceas haiducii se opriră.

Mai înainte însă de a li se lua batistele negre de la ochi, cei doi vizitatori simțiră că se găsesc într-un loc mult mai bine luminat decât tunelul prin care trecuseră până atunci. Cu toate acestea, când li se îndepărtară legăturile de la ochi, amândoi crezură că vor orbi din pricina luminăției ce-i primi.

Când apoi ochii li se mai obișnuiră cu lumina aceasta amândoi avură o exclamare de uimire.

S-ar fi așteptat la orice în lumea aceasta, numai la ceea ce văzură acolo în castrul roman subpământean, nu.

Judecând după ceea ce spunea poporul și sub înrâurirea romanelor citite, își închipuiau ascunzătoarea unor haiduci o gaură mizerabilă, murdară, nesănătoasă.

Care nu le fu deci uimirea când, deschizând ochii, se văzură într-un salon mobilat cu gustul cel mai desăvârșit. La început amândoi credeau ca se găsesc în fața unei năluciri sau în vis.

Numai atunci își dădură seama că tot ceea ce vedeau era realitate și nu vis, când mirosiră parfumul trandafirilor care erau așezați într-un vas de cristal pe masa de mahon din mijlocul încăperii și când din dosul unuia dintre scumpele covoare persane care acopereau pereții, se deschise o ușă secretă - fără a-și putea da seama cum - și

deodată se ivi înaintea lor un voinic îmbrăcat în haine fine, boierești.

Era Mihu Inimă de Leu.

— Bine ai venit, jupâniță Dochița - zise căpetenia haiducilor, binevoitor - ia loc te rog și spune-mi cărei împrejurări îi pot mulțumi cinstea pe care mi-o faci de a mă vizita în modesta-mi locuință? Ah, pardon, de-abia acum îmi dau seama că încă nici nu m-am prezentat însoțitorului d-tale! Dar… dacă nu mă înșel, noi nu ne vedem pentru prima oară domnule colonel Ispirescu! zise Mihu Inimă de Leu, sărutând mâna Dochiței și în același timp oferind un scaun colonelului. După această surpriză, aștept cu și mai multă nerăbdare, dragă jupâniță, să cunosc scopul vizitei dv.

Dochița Bănuț, care după cum era și firesc nu se învârtise decât în cea mai bună societate și care avea deci o oarecare ușurință de a sta de vorbă cu oamenii, rămase cam încurcată când Mihu Inimă de Leu nu arătă nicio teamă, nicio neîncredere, văzând-o însoțită de comandantul forțelor militare, ci o întrebă în chipul cel mai firesc despre scopul vizitei sale. Nici ea însăși nu mai știa dacă se găsește într-adevăr în fața temutului stăpân ai Bălții sau în fața unui boier, în odaia de primire a vreunui conac oarecare.

— Scopul venirii noastre nu poate fi spus așa, într-un singur cuvânt - răspunse colonelul Ispirescu, în locul Dochiei. Înainte de toate îți voi spune că am venit la d-ta pentru a-ți strânge mâna bărbătește și pentru a-ți mulțumi din tot sufletul că mi-ai redat copila pierdută de atât amar de vreme și deci, împiedicând cuibărirea în casa și în sufletul meu a unei nevrednice pe care mi-a adus-o Grigore Muscan.

— Iar eu vreau să-ți mulțumesc că m-ai scăpat din ghearele lui Grigore Muscan și mi-ai dat putința să îngrop creștinește rămășițele pământești ale sărmanului meu

părinte, mort în împrejurări atât de tragice! urmă Dochița, cuvintelor colonelului.

— Vă rog, vă rog! răspunse Mihu Inimă de Leu. Nu trebuie să mai pierdem vremea cu lucruri care au trecut. Nădăjduiesc însă că n-ați făcut drumul până aici numai și numai pentru a-mi spune acestea. Și pe urmă, iertați-mi o întrebare: Cum ați aflat locul ascunzătoarei mele?

— Hm… hm… făcu colonelul, cam încurcat. Am aflat așa că… cineva, care cunoștea locul ascunzătoarei d-tale, mi-a dezvăluit și mie taina! Te încredințez însă că nu colonelul Ispirescu, viceguvernatorul ținutului a aflat taina celui de al doilea castru roman de la Iglița, ci părintele acelei Pia Ispirescu care, drept recunoștință pentru cavalereasca d-tale purtare, s-a gândit împreună cu jupânița Dochița Bănuț să-ți pricinuiască și d-tale o bucurie.

Mihu Inimă de Leu se uită cam mirat la colonelul Ispirescu.

— Este mai mult decât drăguț din partea dv. însă nu prea văd cum ați putea să-mi mai pricinuiți și mie o bucurie, firește, în afară de aceea procurată prin prezența dv. aici? zise el.

— Cum putem noi să-ți pricinuim o bucurie? D-ta mi-ai redat tot ce-mi era mai scump în lumea aceasta, mi-ai redat fata. Ei bine, jupânița Dochița Bănuț și cu mine de aceea suntem aici, pentru a-ți reda ceea ce d-ta ai mai scump pe lumea aceasta, pentru a ți-o reda pe… Mioara Comăneanu!

— Domnule colonel… d-ta glumești, nu-i așa? Dar nu se glumește cu inima sfâșiată a unui om… strigă Mihu Inimă de Leu.

Dar colonelul nu-l lăsă să sfârșească și zise, foarte liniștit:

— Nu, nu glumesc de loc! La o sută de pași de intrarea în tunel ne așteaptă Mioara Comăneanu.

— Cum?! Să fie atât de aproape de mine și să nu fi venit aici? întrebă Mihu Inimă de Leu, neîncrezător.

— Mioara Comăneanu nu știe nimic de adevăratul scop al venirii noastre aici. Ea crede că a plecat într-o excursie cu jupânița Dochița, să viziteze ruinele romane de la Iglița și întâmplător s-au întâlnit cu mine pe drum. Nici acum de altfel nu i-am spus unde ne ducem, pentru ca surpriza să-i fie cu atât mai mare când va vedea că am adus-o la acela care-i este atât de drag.

Mihu Inimă de Leu se uita uluit, când la colonel, când la Dochița și nu știa dacă trebuia să-i dea crezare tuturor acestor cuvinte, sau trebuia să se ferească să nu cadă în vreo cursă.

— Să fie oare adevărat? Oare auzul nu mă înșeală? Mioara să se găsească aici prin apropiere și peste câteva minute o voi putea revedea? Oare… nu, nu se poate, niciunul din dv. nu este în stare să săvârșească o asemenea josnicie… Așadar, cum ați spus?… Mioara este aici, aproape?… Doamne Dumnezeule, cum să-ți mulțumesc că mi-ai îngăduit să mai trăiesc și ziua aceasta?

Lacrimile îi podidiră ochii și era atât de mișcat încât timp de câteva clipe îi fu cu neputință să mai rostească vreun cuvânt. După aceea însă, porni din el un adevărat potop de cuvinte de recunoștință.

— Jupâniță, domnule colonel, cuvintele-mi sunt prea sărace pentru a putea tălmăci toată recunoștința pe care v-o datorez… Nu vă pot spune, decât că vă mulțumesc, vă mulțumesc foarte mult, atât în numele meu cât și în numele Mioarei Comăneanu, pentru ceea ce ați făcut astăzi și nădăjduiesc că va veni o zi, când vă voi putea arăta toată recunoștința, pe care simțim că v-o datorăm! Vă rog însă, acum, vă rog foarte mult, duceți-mă îndată la locul unde o voi întâlni pe Mioara Comăneanu, deoarece fiecare clipă, pe care o trăiesc departe de ea însemnează o lună mai puțin în viața mea. Vreau s-o văd cât mai neîntârziat. Vezi, domnule colonel, cât de curată este bucuria mea! Nu mă tem că-mi întinzi o capcană! Am încredere în d-ta, domnule colonel și te voi urma. Dacă-mi

îngădui, o voi lua eu înainte, până când ajungem la suprafața pământului - zise Mihu Inimă de Leu și cu aceste cuvinte și porni înainte spre a le arăta drumul.

Oaspeții castrului roman de la Iglița nu se puteau minuna îndeajuns de pompa și luxul pe care-l vedeau împrăștiat prin încăperile prin care trecură acum când se înapoiau la suprafața pământului.

Spre marea lor părere de rău însă, nu prea avură prilej să se uite amănunțit la toate deoarece Mihu Inimă de Leu îi zorea grozav. Căpetenia haiducilor voia să ajungă afară cât mai iute pentru ca în sfârșit să-și poată îmbrățișa logodnica, pe Mioara Comăneanu, de care vitregia sorții îl despărțise în atâtea rânduri și din pricina căreia avusese de îndurat chinurile cele mai cumplite pe care i le poate hărăzi soarta omului.

*

*   *

Când Dochița Bănuț și cu colonelul Ispirescu plecară în căutarea tunelului care ducea la cel de al doilea castru roman, Mioara Comăneanu se întinse în iarbă și rămase cu privirea ațintită asupra cerului care nu era pătat de nicio umbră de nori.

În păduricea de sălcii din jurul ei domnea o liniște desăvârșită și numai din când în când se auzea vreun cântec de pasăre sau vreun ciocănit de ciocănitoare.

Veselia de mai înainte a Mioarei Comăneanu se transformase într-o liniște asemănătoare aceleia care stăpânea firea. Era calmă, mulțumită chiar, fără însă ca ea însăși să-și fi putut da seama pentru ce anume. Ea știa acum tot atât de puțin pentru ce era liniștită, cât de puțin știuse mai înainte pentru ce fusese veselă. Dându-și seama de această schimbare bruscă, căută să-și cerceteze sufletul pentru a da de rostul pricinei.

Și atunci își aduse aminte că veselia ei data din clipa întâlnirii cu colonelul Ispirescu, sau mai exact din clipa când auzi că vor lua masa pe iarbă verde în Baltă. Dar era ciudat că pe când altădată gândul la Balta Dunării o întrista, acum el o înveseli, îi procură un neobișnuit simțământ de bucurie. Și ceea ce era și mai ciudat încă, nu-și aducea aminte să se mai fi gândit în timpul din urmă cu atâta tărie, cu atâta perseverență la Mihu Inimă de Leu, cum se gândea acum.

Își aducea aminte de fiecare cuvânt al iubitului său, de fiecare vorbă pe care o schimbaseră cu prilejul ultimului rămas-bun. Parcă și acum îi răsunau în urechi cuvintele lui Stanislau Rimsky pe care acesta i le șoptise în noaptea aceea fierbinte de vară, când voinicul plecase tocmai spre castrul acesta roman de la Iglița pentru a-l pedepsi pe Grigore Muscan, tovarășul necredincios.

Mioara Comăneanu își scoase din sân briceagul împodobit cu stele pe care Mihu Inimă de Leu îl pierduse la moara de pe malul Dunării și sărutându-l fierbinte, zise:

— Stanislau, Stanislau, oare pe unde umbli tu? Oare unde ești și de ce nu pot eu afla nimic despre tine? De ce nu dai niciun semn de viață?

Mioara Comăneanu nu-și mai lua gândul de la Mihu Inimă de Leu, dar nici prin minte nu i-ar fi trecut că iubitul atât de mult dorit se găsea la o depărtare de-abia de un sfert de ceas de ea.

În clipa în care Mioara scosese din sân briceagul plin de stele al căpeteniei haiducilor, în aceeași clipă își începu și colonelul Ispirescu cuvântarea sa în ascunzătoarea haiducilor. Aflând că Mioara Comăneanu se găsește în apropierea castrului roman, adică în apropierea lui Mihu Inimă de Leu fu cuprins de o nemărginită bucurie și fără să se sinchisească de primejdia unei capcane porni îndată prin tunel, pentru a se întâlni cât mai iute cu iubita inimii sale.

Pe când traversa împreună cu Dochița Bănuț și colonelul Ispirescu, sala cea mare a castrul ui roman, se întâlni cu Dan Dragomir.

— Încotro, căpitane? întrebă Dan Dragomir.

— Închipuește-ți Dragomire că Mioara este pe aici, prin apropiere! răspunse Mihu Inimă de Leu. Da, Dane, aici prin apropiere și acum alerg s-o strâng în brațe.

— Cum? Mioara prin apropiere? strigă Dan Dragomir, cu aceeași bucurie ca și când ar fi fost vorba despre propria sa iubită. Doamne mulțumescu-ți că mi-ai dat putința să trăiesc clipa aceasta! Merg și eu cu tine, căpitane, merg și eu să-i urez bun venit!… Firește, dacă nu te stingheresc!

— Nu, nu mă stingherești, Dane! Cu dragă inimă îți dau prilejul să te bucuri și tu, căci doar și tu ai luat parte la amărăciunea mea.

— Dan Dragomir? întrebă colonelul Ispirescu. Pe d-ta te cheamă Dan Dragomir?

— Da, domnule colonel, eu sunt Dan Dragomir! răspunse cel întrebat. Și cu îngăduința dv. jupâniță, mă voi prezenta și dv.

— Dar noi ne am mai cunoscut! zise Dochița. Îmi aduc aminte de d-ta încă pe când eram prizonieră în moara de pe malul Dunării. Și, dacă nu mă înșel, d-ta ai fost acela care m-ai însoțit până la conac, când am transportat trupul neînsuflețit al nefericitului meu părinte, după ce Mihu Inimă de Leu m-a scăpat din captivitatea banditului.

— Da, eu am fost acela, jupâniță - răspunse Dan Dragomir - și în orice caz mă bucur nespus că îți mai aduci aminte de mine.

— Vai, dragă domnule Dan - zise Dochița - eu am vrut încă de atunci să-ți mulțumesc într-un chip oarecare pentru ajutorul pe care mi l-ai dat, dar vezi d-ta, pierderea tragică a părintelui meu mă doborâse într-atâta încât am uitat chiar și despre această elementară îndatorire pe care o aveam față de d-ta.

— Crede-mă, te rog, jupâniță că nicio singură clipă n-am așteptat să fiu răsplătit pentru serviciile pe care vi le-am adus în calitate de bun creștin! răspunse Dan Dragomir și fără să vrea, se apropie mai mult de Dochița pe care o luă de braț și o conduse așa prin tunelul întunecos.

În curând apoi ajunseră la chepengul pe care cei doi haiduci de pază îl deschiseră îndată la porunca lui Mihu Inimă de Leu.

Când ieșiră apoi la suprafața pământului colonelul Ispirescu se uită la Dan Dragomir cu multă luare aminte.

— Ciudat! Ce asemănare izbitoarei - exclamă bătrânul soldat. Și chiar și numele se potrivește! Dacă nu te-aș fi cunoscut în împrejurările acestea aș fi zis că ești neam cu un bun prieten al meu, răposatul Ștefan Dragomir. Dar aceasta nu este cu putință deoarece Fănică n-avea decât o singură rudă mai apropiată, un nepot care umbla la o școală înaltă prin străinătate, pe undeva. De ani de zile însă, nimeni n-a mai auzit de ei și nimeni nu știe măcar dacă mai trăiește sau a murit. Și bietul Fănică i-a lăsat tocmai acestui nepot moșia sa de zece mii de pogoane de la Dragomiri.

— Cum?!... Ce ai spus, domnule colonel? întrebă Dan Dragomir, cu înfrigurare. Fănică Dragomir a murit și și-a lăsat averea nepotului său care învăța în străinătate? Bine, domnule colonel, dar eu sunt nepotul acela! Eu am învățat în străinătate!

— Bine, dar asta este ceva de necrezut! exclamă colonelul Ispirescu. Atunci, află prietene că d-ta ești stăpânul unei moșii de zece mii de pogoane și trăiești aici, în castrul roman de la Iglița fără să știi ce bogăție ai! Ce să vă spun însă, mie mi se pare că toate acestea nu sunt adevărate, ci să trăiesc doar cele citite prin vreun roman. Și îți spun drept că dacă n-ai semăna așa de tare cu răposatul Fănică Dragomir, nici n-aș crede că ești nepotul și moștenitorul lui, ci vreun uzurpator care vrea să se folosească de o asemănare de nume.

Jupânița Dochița, care tot mai mergea la brațul lui Dan Dragomir, se dezmetici cea dintâi și zise:

— Dragă domnule Dragomir, îngăduie-mi să fiu eu cea dintâi care să-ți ureze mult noroc cu prilejul primirii acestei vești îmbucurătoare.

— Îți mulțumesc, jupâniță! răspunse Dan Dragomir și mâna lui strânse îndelung mâna întinsă a Dochiței și privirile lor rămaseră îndelung legate una de alta.

Dochița Bănuț, care refuzase ațâți cavaleri până atunci, care rămăsese nepăsătoare de toate jurămintele de dragoste ce i se făcuseră, care până astăzi nu s-a gândit niciodată că ar putea să se îndrăgostească și ea odată de cineva, uitându-se acum în ochii lui Dan Dragomir, simți deodată că adeseori soarta oamenilor poate fi pecetluită într-o singură clipă. Inima începuse deodată să-i bată mai repede, obrajii i se îmbujorară. Când îl felicitase pe Dan Dragomir, acesta nu-i dădu drumul brațului fetei ci îl strânse și mai tare în al său și așa merse mai departe printre buruienile și tufișurile acestei părți a păduricii de sălcii.

Mihu Inimă de Leu era stăpânit numai de gândul apropiatei întâlniri cu Mioara Comăneanu. El auzise prea bine ce vorbiseră Dan Dragomir, Dochița și colonelul Ispirescu și își dădea seama de norocul ce căzuse pe capul prietenului său. Cu toate acestea gândurile lui umblau departe și i se părea că tot ceea ce auzise erau numai fanteziile unui vis. Numai când se făcu tăcere și Dan Dragomir înainta mut de emoție la brațul Dochiței Bănuț, iar colonelul Ispirescu, de încurcătură fluiera toate semnele de trâmbiță ale cavaleriei și infanteriei, numai atunci înțelese și el că ceea ce auzise era aievea și nu închipuirea unui vis.

Colonelul Ispirescu era tocmai pe punctul de a începe și programul gorniștilor tunari, când Mihu Inimă de Leu zise:

— Iartă-mă, dragă Dane că nu ți-am spus îndată cât mă bucură norocul ce a dat peste tine, dar propria-mi bucurie mă copleșește atât de mult în clipa de față, încât, cu toate că am auzit fiecare cuvânt pe care l-a rostit domnul colonel, totuși gândurile mele nu s-au putut îndepărta la timp de la revederea apropiată cu iubita mea Mioara, așa că, de-abia acum mi-am dat seama pe deplin de ceea ce s-a petrecut în jurul meu!

— Dragul meu Stanislau - răspunse Dan Dragomir cu glasul tremurând de emoție - eu te înțeleg, deoarece știu prea bine cu cât nesaț ai așteptat tu această revedere. Dar bucuria mă copleșește și pe mine, eu sunt tot atât de fericit, ca și tine, așa că bucuriile noastre se unesc, se contopesc, fac parte parcă dintr-una și o singură bucurie!

— Da, Dane, ai dreptate! zise Mihu Inimă de Leu. Dar vezi tu, eu sunt cuprins de o înfrigurare atât de mare, sunt atât de nerăbdător…

Mai departe nu mai fu în stare să-și tălmăcească gândurile în cuvinte.

Se vedea prea bine că se întâmplase cu el ceva cu totul neobișnuit, deoarece glasul îi tremura și el, temutul căpitan de haiduci, care altădată nu cobora din șea ceasuri

întregi și cu toate acestea nu era obosit de loc, acum, după câteva zeci de pași era atât de istovit încât fu nevoit să se rezeme de un copac pentru a se mai odihni.

— Poate că ar fi mai bine ca eu să mă duc înainte, cu domnul colonel și dv. să veniți după noi! propuse atunci Dochița.

Așa se și întâmplă.

Curând după aceea colonelul și Dochița Bănuț o zăriră pe Mioara Comăneanu care se găsea pe același loc și în aceeași poziție în care o lăsaseră cu un ceas mai înainte când porniseră în căutarea tunelului, care ducea la cel de-al doilea castru roman.

Între timp Mioara Comăneanu se lăsase cu totul în prada gândurilor și strângând în mână briceagul lui Mihu Inimă de Leu, se gândi atât la iubitul pe care nu-l mai văzuse de vreme atât de îndelungată încât până în cele din urmă adormi.

Se prea poate să fi adormit din pricina zumzetului monoton al albinelor sălbatice, care își aveau cuibul într-un copac găunos din apropiere, se prea poate să fi adormit din pricina oboselii drumului prea lung pe care-l făcuse și al aerului neobișnuit pentru ea. Se poate însă și ca amintirile să-i fi copleșit sufletul cu atâta putere încât să-i fi obosit creierul care în curând apoi fu cuprins de moleșeală și pe urmă de somn.

Și somnul Mioarei Comăneanu nu fu lipsit de visuri.

Ea visă că umbla singură printr-o grădină foarte mare. Grădina aceasta era plină cu pomi fructiferi ale căror crengi atârnau la pământ de bogăția rodului.

Fructele acestea pârguite, nespus de frumoase, i se îmbiau parcă, dar ea nu gustă din niciunul.

În jurul ei păsărelele ciripeau, gândacii zburau cu zumzetul lor caracteristic, fluturașii multicolori zburdau veseli.

Și păsărelele însă, și gândacii și fluturașii, erau doi câte doi, erau perechi, numai ea singură n-avea tovarăș.

Pe aleile grădinii veneau spre ea din toate părțile, voinici chipeși, care mai de care mai bogat îmbrăcat și îngenunchind în fața ei, își îmbiau inima.

Ea însă nu primi oferta niciuneia din aceste inimi, ci colinda de colo până colo pe aleile grădinii, ca și când ar fi căutat ceva, ca și când ar fi căutat pe cineva.

Ea rătăcea de multă vreme prin grădina aceea fără de sfârșit, dar inima pe care o căuta nu era niciunde. Fără îndoială că ar mai fi căutat multă vreme inima dorită dacă n-ar fi împiedicat-o în aceasta glasul Dochiței, care se auzi din celălalt capăt al grădinii unde se găsea casa.

— Mioaro! Mioaro! striga Dochița.

Dar ce însemnează asta?

Grădina dispare deodată ca prin farmec și ea se găsește în mijlocul unei păduri. Și prin pădurea aceasta începe, să alerge de colo până colo, în căutarea inimii dorite. Ia rătăcirea ei prin pădure ajunge la un mic luminiș, acoperit cu un covor de iarbă verde. Pe iarba aceasta se trântește puțin să se odihnească, dar în curând pornește mai departe pentru a găsi inima atât de mult căutată.

În vis apoi, se așează iarăși sub unul din copacii de la marginea luminișului și atunci aude parcă imnul serafimilor din cer. În adevăr, era fluieratul colonelului Ispirescu, pe care Mioara pe jumătate adormită cum era, îl auzi drept cântec de serafimi.

După aceea - așa vedea Mioara în vis - două făpturi se apropiară de ea și simți că și ea trebuia să se apropie de aceste două ființe.

Ceva mai la o parte de locul unde se găsea ea, în dreptul a două sălcii surori, cele două ființe se opriră și Mioara simți că oamenii aceștia erau aceia care îi aduceau inima pe care o căutase atât de mult. Nu le vedea încă chipurile atât de lămurit, dar, Dumnezeule!... veșmintele, înfățișarea uneia din acele două făpturi erau întocmai ca ale lui Mihu Inimă de Leu!

E încredințată însă că și veșmintele celeilalte făpturi îi sunt cunoscute de undeva.

Dar firește că le cunoștea! Acum că cele două făpturi se apropiaseră mai mult, își dădu seama că nu se înșelase. Acum recunoscu și cea de a doua ființă, care nu era alta decât Dan Dragomir, prietenul credincios, tovarășul nedespărțit, veșnic vesel, sufletul acela care înțelegea totul, fie bucurie, fie necaz.

Tocmai voia să-l strige pe Stanislau Rimsky, care din motive neînțelese nu se apropia de ea, ci stătea acolo, nemișcat, rezemat de una din sălcii. Tocmai vroia să-l strige pe nume, dar… în zadar, nu vine mai aproape, ba dimpotrivă, se ascunde în dosul sălciilor împreună cu Dan Dragomir.

Mioara vru să se scoale, spre a se repezi în dosul sălciilor, spre a vorbi cu Stanislau Rimsky, spre a-l îmbrățișa, spre a-i cere inima atât de mult căutată.

Dar atunci răsună deodată un glas în spatele său, un glas care o striga pe nume.

— Mioaro, scoală-te, Mioara! striga Dochița Bănuț.

Ce însemnează asta? Așadar tot dormise?

Cum, totul nu fusese decât un vis?

Nu se poate, căci vocea Dochiței răsună din nou în spatele său:

— Să-ți fie de bine, Mioaro! Dar ai dormit, nu glumă!

Mioara era încă buimăcită de somn când auzi și glasul colonelului Ispirescu:

— Așadar într-adevăr doarme? S-o trezim atunci!

Mioara își deschise ochii și se văzu în același loc în care se văzuse și în vis.

Înaintea ei se întindea luminișul din pădurea de sălcii.

Dincolo de luminiș, printre alți copaci, cele două sălcii surori.

Deasupra ei zări chipul Dochiței și al colonelului Ispirescu. Amândoi o priveau zâmbitor.

— Am avut un vis atât de ciudat - zise atunci Mioara. Am visat că mă plimbam printr-o grădină mare cu porni roditori și căutam ceva. Nu-mi aduc însă aminte unde era grădina aceasta și nici ce căutam. Stai... Acum îmi amintesc... Pe aleile grădinii îmi ieșeau mereu în cale voinici chipeși și eleganți, care toți îmi îmbiau inima lor. Eu însă am refuzat toate aceste inimi strălucitoare, deoarece știam că pe cât de împodobite sunt pe din afară, pe atât de goale, de nesimțitoare sunt pe dinăuntru, îmi vedeam de drum și căutam necontenit o altă inimă, caldă, simțitoare, lipsită de deșertăciune: Inima lui Stanislau Rimsky! Da, acum îmi dau seama bine că inima lui Stanislau Rimsky era aceea pe care o căutam!

— Și ai găsit inima căutată în vis, în grădina aceea minunată cu pomi roditori? întrebă Dochița Bănuț, înduioșată.

— Nu, n-am găsit-o acolo! răspunse Mioara. Deodată însă, nu știu nici eu cum, visul s-a schimbat brusc! Nu mă oprisem încă din căutare. Acum însă nu mai eram în grădină, ci rătăceam printr-o pădure. Mergeam, mergeam necontenit, până când apoi, deodată, am ajuns la un loc întocmai ca acesta pe care ne găsim noi acum.

Tocmai așa eram întinsă în vis, la marginea luminișului, cum sunt întinsă în realitate, aici, pe iarbă și priveam drept înainte. Deodată, am văzut ivindu-se din dosul sălciilor, două făpturi. Unul era Dan Dragomir, vechiul și credinciosul prieten al lui Rimsky. Chipul celuilalt nu-l puteam vedea deslușit, știam însă că el trebuie să fie acela care-mi aduce inima atât de mult căutată. Când se apropiară însă, mi-am dat iute seama că acela care-mi aducea inima caldă, simțitoare, era chiar Stanislau Rimsky, sau, după cum îl cunoști tu, Mihu Inimă de Leu.

Colonelul Ispirescu și Dochița se uitau încurcați, când unul la altul, când la Mioara Comăneanu.

— Ciudat vis ai mai avut! zise colonelul, apoi. Dar, ce ai zice, Mioaro, dacă visul ar avea urmare și în realitate?

— Oare a fost urmarea visului? întrebă Dochița.

— Când m-ați trezit, tocmai vroiam să mă scol - în vis, firește - și să mă reped spre cele două sălcii surori, în dosul cărora îi văzusem dispărând! zise Mioara Comăneanu și se uită spre cele două sălcii ca și când ar fi așteptat ca visul să continue.

Dar ce înseamnează asta? Are năluciri, sau tot mai visează?

Nu se poate să mai viseze, căci vorbise doar cu Dochița și auzise chiar și glasul colonelului Ispirescu.

Dar atunci?

Din dosul sălciilor surori se apropiau două făpturi, având în totul înfățișarea ființelor văzute în vis.

Vru să sară în picioare, pentru a alerga în întâmpinarea lor, dar atunci, întocmai ca în vis, cele două făpturi dispărură în dosul sălciilor. Unul din ei fusese Dan Dragomir, în privința aceasta nu mai încăpea nicio îndoială, deoarece o rază de soare îi luminase tocmai fața, așa că nu se mai putea înșela.

Dar atunci... atunci celălalt, al cărui chip nu-l putuse zări, deoarece era în umbră, nu putea fi decât Stanislau Rimsky.

Făcu o nouă încercare de a se ridica de la pământ, întocmai ca în vis, spre a se repezi la cele două sălcii surori, ba chiar și strigă:

— Stanislau! Stanislau!

După aceea totul se întunecă în jurul său.

Mioara Comăneanu își pierduse cunoștința.

*

*   *

Când își veni în fire, simți că nu se mai găsea cu capul pe iarbă ci în brațele cuiva. I se pare că tot mai visează și de aceea îi este teamă să-și deschidă ochii, fiindu-i frică să nu se irosească visul.

În cele din urmă însă, tot își întredeschise puțin pleoapele. Atunci zări un bărbat în fața sa și pe urmă simți două buze fierbinți apăsându-i-se pe gură.

Ea își deschise ochii de tot. Tot se mai temea însă.

Dar nu, chipul nu dispare… Sărutarea o arde, chipul este o realitate!

Este Stanislau Rimsky, în carne și oase.

— Stanislau! strigă atunci Mioara. Tu ești, într-adevăr?

— Da, Mioaro, eu sunt! răspunse Stanislau Rimsky.

Și apoi se uniră din nou, într-o sărutare fără de sfârșit.

Când apoi sărutarea se sfârși, Mioara strigă, aproape speriată:

— Dochițo, unde ești? Cum să-ți mulțumesc… pentru ceea ce ai făcut pentru mine?

Mihu Inimă de Leu se uită și el în jurul său. Dar nu văzu pe nimeni, nicăieri. Erau singuri în mijlocul pădurii.

Când cei doi îndrăgostiți despărțiți vreme atât de îndelungată se regăsiră, Dochița, colonelul Ispirescu și cu Dan Dragomir se făcură nevăzuți.

— Au dispărut întocmai așa după cum am dispărut eu din grădina colonelului, când i-am redat fata. Așadar Ispirescu mi-a plătit bucuria pe care i-am pricinuit-o și nu a vrut să-mi rămână dator! se gândi căpetenia haiducilor, dar nu zise niciun cuvânt, ci se lăsă cu totul în prada bucuriei pricinuită de atât de mult dorita revedere.

*

*   *

Într-adevăr, așa se și întâmplase. Văzând nemărginita bucurie a celor doi îndrăgostiți care se regăsiseră, atât Dochița, cât și colonelul Ispirescu și Dan Dragomir nu vrură să-i mai tulbure prin prezența lor, ci se îndepărtară pe nesimțite, fără ca Mihu sau Mioara să-i fi băgat de seamă.

Colonelul Ispirescu își dădu seama că și Dochița și cu Dan Dragomir aveau destule să-și vorbească și de aceea, zise:

— Nu vă supărați, dar eu mai am câte ceva de rânduit prin Iglița. De aceea, cum știu că aici, trebuie să se mai găsească bărci, te-aș ruga, jupâniță Dochița, să-mi îngădui să plec eu iute cu barca d-tale, până la Iglița și acolo i-o dau în seama argatului. Prietenul nostru, Dragomir, va fi așa de drăguț să te însoțească până în sat, mai târziu!

— Dacă jupânița îmi îngăduie - zise Dan Dragomir, cu ochi strălucitori de bucurie - pentru mine ar fi o nemărginită fericire să-i pot fi de folos în chipul acesta.

— Cu dragă inimă, domnule Dan răspunse Dochița Bănuț.

După aceea își luară rămas bun de la colonelul Ispirescu, care înainte de a pleca îi mai zise lui Dan:

— Dragă prietene, înapoindu-mă la Galați voi căuta să aflu cum mai stă chestiunea aceea cu moștenirea, precum și chestiunea d-tale personală. Aș fi foarte mulțumit dacă aș ști că moșia prietenului meu Fănică, rămasă atâta vreme fără stăpân, a ajuns pe mâini bune! Voi găsi eu un mijloc oarecare de a-ți da de știre cum stau lucrurile. Cred că cel mai nimerit ar fi prin intermediul jupâniței Dochița. Firește, dacă jupânița este atât de drăguță să-și ia această însărcinare.

— Cum să nu! Cum să nu! răspunse Dochița și după ușorul tremurat al vocii sale se vedea, cât de mult se bucura de acest lucru care o îndreptățea să se întâlnească cu Dan Dragomir.

— Foarte bine! După ce am pus la cale și chestiunea aceasta și încă într-un chip atât de minunat, să-mi dați voie să-mi iau rămas bun! zise colonelul Ispirescu. Dv. mai stați puțin aici, căci e prea frumos și apoi n-aveți nicio grabă. Jupânița, eu îți sărut mâinile, iar d-tale îți spun la revedere, amice Dragomir.

Cu aceste cuvinte, colonelul Ispirescu se repezi spre locul unde se găsea barca și fără a mai aștepta ca Dan să-i mulțumească măcar pentru interesul pe care i-l arăta, puse mâna pe vâsle și porni cu barca spre Dunăre.

Râmași singuri, multă vreme Dan Dragomir și cu Dochița nu schimbară niciun cuvânt. Cu atât mai mult vorbeau însă ochii lor, care se cercetau unii pe alții. Apoi deodată, Dan își deschise brațele, Dochița se simți cuprinsă de strânsoarea lor și gurile lor se împreunară în cel dintâi sărut.

— Ce fericită sunt, Dane - zise apoi Dochița - că te-am găsit! Acum văd lumea cu totul în alte culori, altul mi se pare parfumul florilor, altul, cântecul păsărilor. De când știu că iubesc pe cineva, totul mi se pare schimbat în jurul meu.

— Așadar mă iubești? strigă Dan Dragomir și luând-o în brațe ca pe un fulg, o sărută, o sărută, nici el însuși neștiind cât.

Pe urma luară și ei o barcă, dar Dan Dragomir nu vâslea de trei-patru ori că iarăși și iarăși își săruta iubita.

Ei uitară de Mihu Inimă de Leu, de colonelul Ispirescu, uitară chiar și de Ion, care o aștepta pe Dochița și tot sărutându-se se făcu seară când barca opri pe malul Dunării, cam în dreptul conacului fetei lui Petrache Bănuț.

— Când ne mai vedem, Dane? întrebă atunci Dochița.

— De îndată ce-mi va sta în putință, voi veni până aici, în această parte a grădinii și voi fluiera de trei ori. Uite așa!

Și fluieră de trei ori.

— Dacă auzi semnalul acesta, Dochița mea atunci ieși din casă și vino aici, în locul acesta, unde ne găsim acum. Eu te voi aștepta aici. Acum însă, trebuie să mă înapoiez la Iglița, căci mă așteaptă căpitanul.

După o nouă și îndelungată sărutare, Dan Dragomir o luă spre Dunăre unde se așeza în barcă și porni spre Iglița.

Dochița se uită vreme îndelungată după el până când îl văzu dispărând în Baltă.

Când Dan Dragomir ajunse înapoi la castrul roman, era trecut de miezul nopții. Cu toate acestea, haiducii nu se culcaseră încă deoarece Mihu Inimă de Leu dăduse cep la două butoaie de vin vechi pentru a sărbători după cum se cuvenea fericita întâmplare din ziua aceea.

Căpitanul însă nu rămase prea mult în mijlocul oamenilor săi ci luând-o pe Mioara se retrase cu ea în odaia acesteia.

Intrând în odaia mobilată ca orice încăpere a unui conac boieresc, Mioara nu se sătură să privească la lucrurile de preț și de mult gust care se înfățișau privirilor sale uluite.

— Îți mulțumesc, dragă Stanislau, că tot timpul te-ai gândit la mine - zise ea, adânc mișcată. Îți mulțumesc că ți-ai bătut capul cu mine, chiar și atunci când nu eram alături de tine și când soarta nemiloasă ne-a despărțit pentru timp atât de îndelungat. Îți mulțumesc, de o mie de ori îți mulțumesc.

După aceea, Mioara Comăneanu îi povesti lui Mihu Inimă de Leu, tot ce se petrecuse cu ea de la ultima lor întâlnire. Iar după ce-și sfârși povestirea, încheie astfel:

— Dar tu, Stanislau, ce ai făcut de când ai plecat atunci de la moara de pe malul Dunării pentru a-l căuta pe Grigore Muscan în castrul roman de aici, de la Iglița?

La rândul său, Stanislau Rimsky povesti și el cât de mare i-a fost durerea când înapoindu-se acasă, nu m-ai găsi decât trupul neînsuflețit al Mioarei sale. Îi povesti apoi iubitei aventura din Galați, fuga contesei Anastasia Subotkin și pe rând, tot ceea ce se petrecuse de la ultima lor revedere.

Mioara ascultă cu multă luare aminte istorisirile lui Rimsky, apoi zise:

— Stanislau, Stanislau, oare până când va trebui să mai tremur în fiecare clipă pentru tine? Până când vrei să mai urmezi cu felul acesta de viață? Te rog, te implor, renunță la viața de haiduc, căci nu este pentru tine și pe mine mă bagă în pământ această veșnică îngrijorare din pricina ta.

Te rog, dragă Stanislau, dă-le drumul oamenilor tăi, împarte-le tot ceea ce ai aici, în ascunzătoarea voastră și spune-le să se înapoieze pe la casele lor și să se facă din nou oameni de treabă. Să se sfârșească odată cu viața de haiduc, care de altfel nici nu mai are vre-un rost. Vino, iubitule, să mergem undeva prin străinătate unde nu este cunoscut numele lui Mihu Inimă de Leu. Ne vom așeza undeva în vreun colț îndepărtat al lumii, unde vom duce un trai liniștit, fără să ne mai pese de cineva, trăind numai unul pentru altul. Înmormântează-l pentru vecie pe Mihu Inimă de Leu și fii din nou nobilul polonez, Stanislau Rimsky, liber și independent, pe care-l va stima toată lumea.

— Mioara, Mioara mea - răspunse Stanislau Rimsky - numai acum, când te știu iarăși lângă mine, îmi dau seama cât de mult, cât de nețărmurit de mult te iubesc! Cu toate acestea, nu pot face ceea ce-mi ceri, sau cel puțin, nu pot face deocamdată. Mihu Inimă de Leu, căpetenia haiducilor din Baltă trebuie să mai trăiască, deoarece mai are multe de rânduit pe aici. Cred că ai auzit și tu că în timpul din urmă oamenii mei nici n-au mai ieșit, așa zicând, din ascunzătoarea lor. Am renunțat la isprăvi, nu mai caut niciun fel de aventură. Numai o singură datorie mai am de îndeplinit, după care mă voi retrage iarăși pentru multă vreme aici, ca lumea să uite cu totul de numele lui Mihu Inimă de Leu. După aceea, când nimeni nu va mai vorbi despre numele acesta, atunci va sosi și timpul ca dorința ta să fie dusă la îndeplinire.

— Dar care este datoria de care vorbești? întrebă Mioara Comăneanu, curioasă. Pe Grigore Muscan nu trebuie să-l mai urmărești, căci Cerul l-a pedepsit după cum merita.

— Afară de el însă, mai este un om cu care trebuie să mă răfuiesc. Tu știi prea bine, cine este omul acesta!

— Cine?

— Boierul Panait Fotache!

— Bine, dragă Stanislau, dar boierul Panait Fotache a murit die mult! L-a ucis Grigore Muscan.

După aceea, Mioara îi povesti toate amănuntele morții tragice a lui Panait Fotache.

— Așadar și el a murit! exclamă Mihu Inimă de Leu, dus pe gânduri. Cerul tot l-a pedepsit, chiar dacă i-a fost scris să scape de răzbunarea mea! Așadar, tot mai este un Dumnezeu în cer care-i pedepsește pe nevolnici! Atunci, începând cu ziua de astăzi, Mihu Inimă de Leu nu mai există și nici ceata lui de haiduci! Acum castrul roman de la Iglița este locuit de Stanislau Rimsky și de prietenii săi care vor să devină iarăși oameni liniștiți. S-a sfârșit cu haiducia.

CAPITOLUL 119
1848

Se scurse multă vreme.

Primăvara veni din nou. Mai frumoasă, mai caldă decât altă dată. Luna martie părea că se mutase și locuia acum în inima primăverii.

De obicei, trecând din iarnă în primăvară, oamenii se dezțepenesc, sunt mai veseli, mai gălăgioși. De data aceasta însă oamenii erau nespus de gălăgioși.

Chipurile lor radiau de bucurie, pe când se plimbau agale pe străzile încălzite de soare ale Bucureștilor. Cafenelele erau pline de lume și în vestitele localuri de întâlnire de pe Podul Mogoșoaiei - astăzi Calea Victoriei - nu găseai un scaun neocupat. Cam în dreptul colțului pe care-l face astăzi Calea Victoriei cu Strada Știrbei Vodă se găsea o cafenea renumită pentru oamenii care veneau acolo: gazetari, poeți și tineri cărturari.

Multe versuri au văzut lumina zilei în jurul meselor rotunde ale acestei cafenele și martorii multor discuții politice au fost pereții ei îmbâcsiți de fum.

Un obișnuit de toate zilele ai acestei cafenele era un tânăr slab, palid la față, cu părul vâlvoi, care ticluia necontenit versuri, pe care le așternea pe câte o margine de gazetă sau pe câte o jumătate de pagină albă, ruptă din vreo carte. Gălăgia din jurul său nu-l supăra de loc și nu băga în seamă pe nimeni.

Alături de masa lui ședea un alt tânăr, cu ochi albaștri, pierduți în infinit, ca și când și treaz ar fi rătăcit prin lumea

visurilor. În realitate însă el urmărea cu mult interes fiecare vorbă a acelora care discutau în jurul lui.

Între timp numărul clienților creștea mereu și în curând se adunase atâta lume la cafenea, încât cei sosiți mai în urmă nici nu mai aveau loc pe scaunele din jurul meselor. Împrejurarea aceasta însă nu-i supără prea mult pe tinerii bucureșteni. Ei se adunaseră grupuri-grupuri și își continuară astfel discuțiile lor aprinse.

Un tânăr care părea de-abia ieșit de pe băncile școlii, era cel mai gălăgios.

— Prieteni - strigă el, în gura mare. Ceasul cel mare a sunat! Trebuie să scuturăm jugul asupritor al rușilor! Ne-ajunge cât am îndurat tirania țarului... Nu vrem să mai fim sclavii unei națiuni străine.

— Așa este! Așa este! strigară ceilalți în cor și se adunară în număr tot mai mare în jurul înflăcăratului tânăr.

— Națiunea s-a trezit din toropeală și nu vrea să mai îndure asuprirea străinilor!

— Așa este! Nu mai vrem!

— Să mergem la palat și să-i cerem lui Vodă să alunge din țară pe consulul general rus baronul Rukmann. Adunarea obștească a fost închisă fiindcă a protestat împotriva amestecului lui Rukmann în treburile noastre. Să plece Rukmann!

— Bravo! Să plece! strigă toată cafeneaua.

— Este o bubă însă - zise o voce. Palatul Domnitorului este păzit de soldați devotați Rusiei!

Ochii tânărului începură să strălucească amenințător și glasul lui răsună metalic, când zise:

— Vom trece peste ei!

— Vom trece!

Atmosfera devenea tot mai încărcată, tot mai amenințătoare.

Doi cetățeni pașnici erau atât de cufundați în jocul lor de șah încât nici nu băgară de seamă ce se petrecea în jurul

lor. Dar când toată cafeneaua începu să urle: „Să plece Rukmann... să plece muscalii” se dezmeticiră și ei și se uitară aiuriți în jurul lor.

— Ia te uită, dragă Teodorene - zise unul din ei într-un târziu - din pricina gazetarilor, poeților, literaților aceștia nu mai poți juca nici măcar o partidă de șah!

— Ai dreptate, nene. Mie îmi place tinerețea, dar gălăgia acestora întrece orice hotar.

— Eu aș fi de părere să ne căutăm o altă cafenea, căci de aici ne dă tinerețea afară.

— N-ar strica! Asta nu mă împiedică însă ca până atunci să-ți iau Regina... Uite așa! Și acum cred că am și câștigat partida! Șah! zise Teodoreanu fericit.

Celalalt se uita amărât la atacul hotărâtor al adversarului.

— Trăsnete și fulgere! Într-adevăr nu mai pot scăpa... Dar numai din pricina gălăgiei acestor zgârie-hârtie mi-ai câștigat partida!... Dacă-i mai prind făcând atâta scandal, pun mâna pe un scaun și-i dau afară pe toți!

Gălăgioșilor, însă, puțin le păsa de ceea ce spuneau despre ei clienții cafenelei. Ei puneau la cale lucruri mult prea mari pentru a se lăsa înrâuriți de murmurul de nemulțumire al celor câțiva bătrâni din cafenea.

Și lucrurile merseră astfel, zi de zi, fără încetare, deoarece amestecul rușilor în treburile lăuntrice ale țării devenea de nesuportat. Teatrele fură închise, gazetele oprite să mai apară, bărbații politici erau arestați și martirizați. În cele din urmă se instituise și cenzura. Cursurile de istorie națională fură suspendate, iar învățământul superior fu reformat după dorința curții de la Petrograd. În locul limbii române, fu introdusă în școli limba franceză, ca limbă de predare, iar cea rusă, ca studiu deosebit...

La această operă de desființare națională pornită de ruși în ambele principate, rușii găsiră mult sprijin în reacționari, în boierii bătrâni, care țineau morțiș la

Regulamentul Organic, întrucât acesta consfințea privilegiile lor, combătute de partidul național, în frunte cu Eliade Rădulescu.

Până în cele din urmă, revoluția izbucni, la 9 iunie 1848.

În Moldova, aceleași stări de lucruri precipitară evenimentele și revoluția fu proclamată de Grigore Cuza, încă la 27 martie 1848

În ambele principate însă, răscoalele sunt înăbușite atât de ruși, cât și de turci, care năvălesc cu oaste în țară.

În schimb, duhul revoluției care plutea deasupra Europei în anul 1848 avu mult mai mare răsunet în Ardeal.

În Ungaria, ungurii se răsculaseră împotriva austriecilor și printre altele cerură și unirea Transilvaniei cu Ungaria. Firește că la aceasta românii se împotriviră și atunci începu o luptă pe viață și pe moarte între românii conduși de Avram Iancu și generalul austriac Puchner și ungarii conduși de generalul polonez, Bem.

Ungurii se răsculaseră anume împotriva Austriei, spre a-și dobândi libertatea, dar ca de libertatea cerută de ei să se bucure și românii din Ardeal nici nu voiau să audă. Urmarea a fost că românii s-au aliat cu trupele imperiale austriece de sub comanda supremă a generalului Puchner și au început lupta deznădăjduită împotriva ungurilor. Regimentul 1 de grăniceri români de sub comanda colonelului Mihai Clococeanu refuză de a se supune ordinelor primite de la Budapesta și se alătură lui Avram Iancu și la fel făcu și colonelul Urban, comandantul celui de al II-lea regiment de grăniceri din Transilvania. Războiul începe cu toate măcelurile lui înfricoșătoare, cu toate actele lui de eroism sublim din partea românilor ardeleni, cu toată pustiirea desăvârșită a celor o sută și zece sate care au fost prefăcute în scrum, în timpul bătăliilor.

*

*   *

Cele petrecute la București, Iași și Blaj fură aflate și la Brăila și ca în toată țara, o fierbere de nedescris cuprinse și populația de aici. Oamenii se adunau grupuri-grupuri, pe străzi, prin cafenele, prin cârciumi și discutau cu aprindem evenimentele care se precipitau cu o viteză neașteptată. Cântecul lui Andrei Mureșanu *„Deșteaptă-te Române!”*, pătrunsese și până aici și era pe buzele tuturor românilor adevărați.

Printre acești români adevărați se număra și colonelul Alexandru Ispirescu care trecuse la Brăila încă îndată după retragerea rușilor din principate. Când primi vestea că revoluția izbucnise și la București și la Iași, întineri parcă într-o clipă cu douăzeci de ani și era atât de vesel, încât ai fi zis că a pus mâna pe cea mai mare comoară a lumii. Alerga de colo până colo, îi îmbărbăta pe țăranii care nădăjduiau acum că se va mai îmbunătăți și soarta lor, îi felicita pe aceia care veneau la el spre a-i spune că sunt gata, dacă va fi nevoie, să lupte pentru principiile nobile ale revoluției și el însuși, se ținea gata să sară în foc de îndată ce ar fi fost nevoie.

Într-o zi, pe la amiază, sosi un curier de la București.

— Îl caut pe colonelul Alexandru Ispirescu! strigă el, vistavoiului care-l întâmpină în ușă. Vin din partea guvernului provizoriu din Bucureștii!

Peste câteva clipe, curierul cu hainele murdare, pline de praf, era în fața celui căutat.

— Am onoare să mă prezint, căpitanul Negulescu, trimis al guvernului provizoriu[9] din București! zise curierul.

Colonelul îi întinse mâna.

— Fii binevenit, căpitane!

— După cum v-am amintit, vin din însărcinarea guvernului provizoriu spre a vă aduce decretul de numire care vă întărește în slujba pe care o dețineți acum și care vă însărcinează cu organizarea cetelor de voluntari de care națiunea s-ar putea să aibă nevoie.

Colonelului Ispirescu îi păru nespus de bine că simțămintele lui erau cunoscute noilor conducători ai țării care îl onorau cu atâta încredere.

— Spune membrilor guvernului - îi zise el, căpitanului - că în ținutul Brăilei domnește ordinea cea mai desăvârșită

[9] 16 iunie 1848 București, *Guvernul provizoriu* era condus de mitropolitul Neofit și va avea ca membri pe: Ion Heliade Rădulescu, Nicolae Golescu, Ștefan Golescu, Christian Tell, Gheorghe Magheru, C.A. Rosetti, Nicolae Bălcescu și Ion C. Brătianu.

și că toată populația românească de aici se închină cu supunere și încredere în fața celui dintâi guvern curat românesc.

— Sunt încredințat - răspunse căpitanul Negulescu - că guvernul provizoriu va fi fericit să audă asemenea vești din partea d-voastră. Deocamdată nu știu ce întorsătură vor lua evenimentele. Pare însă neîndoielnic că vom avea de furcă cu rușii, așa că este de o însemnătate covârșitoare ca toți aceia care simt românește în țara aceasta să lucreze mână în mână pentru salvarea ideilor mărețe care stau la baza revoluției.

— Spune-le cârmuitorilor de la București și mai ales domnului Ioan Brătianu, care mă cunoaște, că poate avea toată încrederea. În simțămintele mele românești. Iar dacă împrejurările vor cere, niciun român din ținutul acesta nu va șovăi să lupte cu arma în mână sub steagul tricolor.

Și într-adevăr, colonelul Ispirescu nu se înșela. Acestea erau simțămintele tuturor românilor clin ambele principate care priveau plini de nădejde în viitor.

Din nefericire însă, speranțele românilor fură spulberate, prin înăbușirea revoluției, atât de către ruși, cât și de către turci. Turcii trimit în țară o armată de 60.000 de oameni. O parte din această armată pătrunde în București, ca într-un oraș dușman și cu acest prilej avu loc vestita luptă din Dealul Spirii, la 13 septembrie, dintre turci și corpul de pompieri români sub conducerea căpitanului Zăgănescu. Pe de altă parte rușii intră și ei în țară sub conducerea generalului Lüders și vin și ei până la București. Guvernul provizoriu este dizolvat, membrii lui fugind, care la Paris, care la Viena, care la Budapesta.

Amărât peste măsură, colonelul Ispirescu își dă demisia din armată și trăiește retras de lume, ca un pustnic.

El nu putea înțelege cum era cu putință ca ideile atât de nobile, atât de mărețe ale revoluției să fie spulberate de nații străine de neamul său și zi și noapte nu făcea altceva decât să se gândească în ce chip s-ar fi putut alunga

dușmanul din țară pentru ca ideile acestea să poată reînvia din nou și scopul lor nobil să fie atins.

Colonelul Ispirescu nu se putea împăca de loc cu gândul renunțării și inactivitatea, după ce-și dăduse demisia din armată, nu făcea decât să-i dea și mai mult prilej de a cădea în prada gândurilor și de a se avânta în lupta pentru triumful dreptății.

Într-o bună zi apoi, colonelul Ispirescu îi porunci bătrânului Marin să i închirieze o barcă, pentru douăzeci și patru de ceasuri.

Auzind că tatăl său a dat ordin să i se caute o barcă, Pia îl întrebă, îngrijorată:

— Unde te duci, tată?

Colonelul mângâie duios părul fiicei sale.

— Am ceva de aranjat la Iglița, copila mea!

— Tăticule, gândește-te ce vremuri tulburi trăim! N-ar fi mai bine să amâni plecarea asta?

— Fii fără teamă, Pia mea, căci pentru mine nu există nicio primejdie. Mâine pe vremea asta voi fi înapoi!

— Dar de ce nu iei pe cineva cu tine.

— Ar fi de prisos! Și pe urmă, știi prea bine că sunt lucruri care nu trebuiesc să fie știute de toată lumea!

Cuvintele acestea mai mult o neliniștiră pe Pia, decât s-o calmeze, dar cum se obișnuise să nu se împotrivească dorințelor bunului său părinte, hotărî să nu mai insiste nici de data aceasta, nădăjduind că Dumnezeu îl va feri pe tatăl său de primejdii.

Colonelul își sărută copila, apoi, însoțit de Marin, coborî la debarcader unde-i aștepta luntrea închiriată.

Cu o vioiciune pe care n-ai fi bănuit-o la bătrânul soldat, acesta sări în barcă și din câteva lovituri de lopată își duse luntrea în mijlocul curentului apei.

*
*   *

Soarele trecuse de amiază când colonelul Ispirescu intră în Baltă, cam în dreptul ruinelor de la Iglița. Se uită cercetător în jurul său și recunoscu îndată drumul pe unde venise pe vremuri întovărășit de Mioara Comăneanu și Dochița Bănuț.

În curând apoi ajunse în dreptul sălciei singuratice și acolo își îndreptă barca spre mal.

Cu pași ușori, el păși pe țărm, merse spre luminiș, numără o sută de pași spre miazănoapte și…

— Cine-i acolo? răsună glasul sentinelei lui Mihu Inimă de Leu.

— Colonelul Ispirescu! răspunse bătrânul soldat. Vreau să vorbesc cu căpitanul.

Acela care făcea de sentinelă era Niculiță și haiducul își aducea bine aminte că Ispirescu fusese acela care i-o adusese pe Mioara căpitanului și de aceea îl salută plin de respect.

— Îi voi da de știre căpitanului, îndată!

În clipa următoare văzduhul fu străbătut de un fluierat ascuțit.

Peste câteva minute un alt haiduc veni la fața locului și se uită nedumerit, când la colonelul Ispirescu, când la Niculiță.

— Aleargă și spune-i căpitanului - îi zise acesta tovarășului său - că domnul colonel Ispirescu este aici și dorește să vorbească cu el.

Haiducul dispăru atunci în tunelul subteran, spre a veni înapoi peste vreun sfert de ceas și a-i spune colonelului:

— Domnule colonel, căpitanul va fi fericit să vă poată vedea în ascunzătoarea sa.

Colonelul Ispirescu porni spre coridorul subteran, care ducea spre cel de al doilea castru roman de la Iglița, coridor pe care-l cunoștea îndeajuns de bine.

După cale de vreo zece minute, bătrânul soldat, ajunse într-o încăpere mare, bine luminată, în care Mihu Inimă de Leu îl și aștepta.

De îndată ce-l văzu, căpetenia haiducilor se grăbi în întâmpinarea oaspelui său.

— Fii bine venit în locuința mea, domnule colonel. Ce scop te face să vii în ascunzătoarea aceluia pe care l-ai urmărit atâția ani de zile?

— Pașii mei nu sunt călăuziți, ca și în trecut, decât numai de gânduri pașnice.

— Ne aduci poate iarăși vreo veste bună?

— Întocmai!

Chipul lui Mihu Inimă de Leu se însenină, deodată.

Haiducii din cel de al doilea castru roman de la Iglița, trăiseră luni de zile, retrași cu totul, nepărăsindu-și ascunzătoarea decât numai spre a face cumpărăturile necesare. După înapoierea Mioarei Comăneanu și în urma rugăminților fierbinți ale acesteia, căpitanul hotărâse să rupă definitiv cu viața de haiducie.

Biata Mioara făcuse tot ce i stătuse în putință pentru a-și asigura fericirea în viață. Ea se dusese chiar și la colonelul Ispirescu, rugându-l să intervină pentru amnistierea haiducilor. Dar după plecarea rușilor, colonelul nu mai avea prea multă trecere la Curte, așa că, în afară de bunăvoința sa, nu-i putu da Mioarei nici cea mai mică nădejde. El o sfătui însă pe Mioara să-l roage pe Stanislau Rimsky să-și schimbe felul de viață. Și Stanislau Rimsky primi sfatul bătrânului soldat. Rămase și pe mai departe în castrul roman de la Iglița, dar se feri de orice nouă acțiune care l-ar fi putut aduce în conflict cu legile țării.

El îi făcu pe oamenii săi să înțeleagă despre ce este vorba, le spuse că interesul fiecăruia era să se înapoieze la viața liniștită de familie, și haiducii, ca și mai înainte, se supuseră și de data aceasta, fără crâcnire, hotărârilor Lui Mihu Inimă de Leu. Ei erau încredințați că numai așa poate fi bine pentru ei, cum vrea căpitanul. Și din ziua aceea, voinicii oțeliți în lupte căutară să se îndeletnicească cu meserii pașnice.

Dar cea mai mulțumită de rezultatul acesta era Mioara Comăneanu. Era pe deplin încredințată că pornirea populației și a autorităților împotriva lui Mihu Inimă de Leu va înceta cu timpul mai ales că lumea aflase cum că toate cruzimile fără seamăn, toate nemerniciile săvârșite în ținutul Bălții erau faptele lui Grigore Muscan și nu ale lui Mihu Inimă de Leu. În asemenea împrejurări, ea putea nădăjdui că în curând lumea va uita cu totul de Mihu Inimă de Leu și atunci se va putea așeza undeva cu iubitul său, spre a trăi numai unul pentru altul, liniștiți și fericiți.

Dar oare când avea să sosească timpul acesta?

Mioara Comăneanu voia să fie soția lui Stanislau Rimsky și nu a lui Mihu Inimă de Leu. Timpul însă trecea, lunile se făceau ani și haiducul din Balta Dunării tot nu putea încă să-și reia vechea lui personalitate de nobil polonez. La aceasta îl împiedicase și împrejurările politice din țările românești. Amândouă principatele, stând anume sub protectoratul Rusiei, care împănase țara cu spionii săi, Stanislau Rimsky nu-și putea relua numele său adevărat fără a risca să fie extrădat Rusiei, unde acum[10], după moartea țarului Alexandru I, fără îndoială că ar fi fost executat.

De aceea, toată nădejdea lui Mihu Inimă de Leu era în bunăvoința colonelului Ispirescu. Încredințat că bătrânul soldat se va ține de cuvânt - convingerea aceasta și-o dobândi și în urma împrejurării că, cu toate că Ispirescu cunoștea ascunzătoarea lui, totuși, nu venise să-l aresteze - nădăjduia că mai curând sau mai târziu acesta tot va izbuti să dobândească grațierea sa și a tovarășilor săi.

Mihu Inimă de Leu nici nu se înșelase în privința simțămintelor colonelului Ispirescu. De când acesta își dăduse seama că fondul haiducilor era bun și că numai

---

[10] În timpul anului revoluționar 1848 în Rusia domnea Nicolae I (în limba rusă: Николай I Павлович, Nicolai I Pavlovici), (6 iulie (stil nou)/25 iunie (stil vechi), 1796–2 martie (stil nou)/18 februarie, (stil vechi), 1855), Împărat al Rusiei din 1825 până în 1855, și rege al Poloniei din 1825 până în 1831.

vitregia sorții îi împinsese să la drumul Bălții, voinicul îi devenise foarte drag și era ferm hotărât să facă fot ce-i va sta în putință spre a-l reda pe Rimsky societății.

De aceea, de îndată ce auzi despre revoluție și despre alcătuirea guvernului provizoriu, colonelul se și gândi că va dobândi de la Ion Brătianu, pe care-l cunoștea, îngăduința ca Stanislau Rimsky să se așeze în țara Românească, unde să poată începe o viață cinstită.

Soarta rânduise însă lucrurile altfel. În cartea destinului era scris ca Mihu Inimă de Leu să mai joace un rol în viață și încă un rol dintre cele mai frumoase pe care soarta le poate hărăzi muritorilor. Era poate cununa de lauri care mai lipsea activității greu încercatului nobil polonez.

Auzind că colonelul Ispirescu este în fața intrării coridorului subteran, Mihu Inimă de Leu fu cuprins deodată de gândul fericit că bătrânul soldat îi aducea grațierea, îi aduce libertatea.

Iar când colonelul Ispirescu îi dădu această nădejde prin cele dintâi cuvinte pe care le rosti la intrarea sa în ascunzătoare, bucuria Lui Mihu Inimă de Leu nu mai cunoscu margini

— Mi-aduci într-adevăr o veste bună, domnule colonel? mai întrebă el înc-odată, parcă nevenindu-i să-și creadă urechilor.

— Mai mult decât o veste bună! răspunse colonelul.

Căpetenia haiducilor nu se mai putu stăpâni. Se repezi la toate ușile care dădeau în sala cea mare a castrului roman și strigă:

— Veniți copii, veniți, căci vă așteaptă o veste mare!

Haiducii năvăliră în încăpere și în curând sala fu populată până la cel din urmă colțișor.

Atunci Mihu Inimă de Leu se adresă colonelului Ispirescu care stătea în mijlocul haiducilor.

— Domnule colonel, te rog urmează acum.

Vocea colonelului Ispirescu răsună metalic când zise:

— Oameni buni, dorința voastră atât de arzătoare se apropie de împlinire. S-a sfârșit cu viața de haiducie, căci vă voi da mijlocul să vă recâștigați libertatea și încă în chipul cel mai nobil!

Un murmur de bucurie se desprinse atunci din ceata haiducilor. Mihu Inimă de Leu vru să vorbească, pentru a mulțumi în cuvinte călduroase, dar colonelul Ispirescu îl opri spre a urma:

— Nu-mi mulțumiți încă până când nu veți auzi care este prețul pe care vi-l cer pentru mijlocul ce vă voi da de a vă redobândi libertatea.

Chipurile mai înainte strălucitoare de bucurie ale haiducilor se întunecară pentru o clipă, deoarece se temeau ca nu cumva prețul cerut de colonel să fie prea mare pentru a putea fi plătit de ei.

— Nu știu - urmă colonelul Ispirescu - dacă a pătruns și aici, în ascunzătoarea voastră, vestea celor petrecute în timpul din urmă în țările locuite de români?

Haiducii se uitau nedumeriți la colonel.

— Nu știu nimic - răspunse Mihu Inimă de Leu - deoarece credincioși făgăduielii pe care am făcut-o, n-am mai ieșit din ascunzătoare de luni, poate de ani de zile. Am trăit atât de retrași, încât nici nu știu bine în ce an ne găsim. În asemenea împrejurări e firesc că nu știm ce se petrece în lume.

— Toată țara, ba aproape toată Europa este în fierbere - zise atunci colonelul Ispirescu. Revoluția a izbucnit, la 27 Martie la Iași, la 15 Mai în Ardeal, la 9 Iunie, la București. Scopul revoluției din Moldova și Muntenia este scuturarea jugului rusesc. Armatele țarului însă au și trecut granița și în curând toată țara va fi cotropită.

— Asta nu se va întâmpla! strigă Dan Dragomir cu nobilă înflăcărare și ceilalți haiduci îl imitară.

— Nu le îngăduim;!

— Îi aruncăm înapoi peste graniță!

— Jos cu muscalii! strigau haiducii.

Când în sfârșit strigătele mai încetară, colonelul Ispirescu urmă astfel:

— Din nefericire lucrurile stau foarte prost. În Moldova revoluția a fost înăbușită aproape în fașă. În Muntenia, din pricina lipsei unei armate bine organizate care să se poată împotrivi cotropitorilor, guvernul provizoriu a fost silit să se retragă și membrii lui au luat calea pribegiei, iar acum bat pe la porțile țărilor civilizate căutând să atragă atenția lumii asupra prăpădului care s-a abătut asupra meleagurilor locuite de români.

— Lașitate, - strigă Dau Dragomir, furios. Fiecare român trebuia să pună mâna pe armă și să pornească împotriva dușmanului!

— Nu vorbi astfel, deoarece n-ai dreptate! răspunse colonelul Ispirescu, dojenitor. Mai întâi de unde să fi luat bieții români armele cu care să lupte împotriva dușmanului când, conform cu înțelegerea dintre ruși și turci, țările românești n-aveau voie să aibă mai mult armament decât cel trebuincios celor câteva mii de dorobanți și panduri? Pe urmă cum să pornești cu o mână de oameni împotriva unui imperiu ca Rusia? Rezultatul ar fi fost că am jertfit în zadar sângele soldaților noștri, iar țara ar fi fost încorporată la Rusia fără nicio șovăire. Nu, prietene, membrii guvernului n-au fost lași, ci dimpotrivă, oameni cu multă judecată care și-au dat seama de sfârșitul catastrofal al unei împotriviri armate.

— Așadar, în vreme ce toată Europa fierbe - urmă vijeliosul Dan Dragomir - în vreme ce o lume întreagă se zbate pentru triumful dreptății, noi să stăm cu mâinile în sân?

— Nu, și tocmai de aceea am venit în mijlocul vostru! Dacă nu putem sluji cu folos cauza românismului nici în Muntenia și nici în Moldova, mai sunt meleaguri locuite de frați de ai noștri unde brațele, vitejia și iscusința noastră pot pune și ele o cărămidă la ridicarea templului dreptății. V-am amintit că românii de peste munți, au proclamat și ei

revoluția și în clipa de față luptă pentru cauza națională împotriva ungurilor. Legiunile lui Avram Iancu, un viteaz fiu ai Munților Apuseni, se organizează tot mai bine pentru lupta hotărâtoare și locul nostru este acolo, în mijlocul fraților care vor să dezrobească glia strămoșească.

— Ura! ura!

— Trăiască Avram Iancu!

— Trăiască colonelul Ispirescu!

— Mergem acolo!

— Mergem în Ardeal!

— Jos cu ungurii!

— Să piară asupritorii!

— Vrem să luăm parte la lupta de dezrobire a fraților noștri!

Strigătele de înflăcărare ale haiducilor nu mai voiau să contenească și numai cu multă greutate izbuti colonelul să ajungă la vorbă din nou.

— Vă mulțumesc, băieți - zise ei atunci, adânc mișcat. Înflăcărarea voastră îmi dovedește înc-odată că chiar dacă v-ați abătut de la drumul cel drept, sufletul vă este bun și simțământul național n-a slăbit nicio clipă. Mai este însă o chestiune la care voi nu v-ați gândit. Căpitanul vostru știu că este un om de inimă, știu că urăște pe asupritori, știu că nu se teme de primejdie, nu știu însă dacă și el, care nu este de același…

— Domnule colonel - îl întrerupse atunci Mihu inimă de Leu, nelăsându-l să sfârșească - este adevărat că nu sunt român din naștere, este adevărat că patria mea nu este patria aceasta, dar inima mea se simte alături de toți nedreptățiții și viața mea stă în slujba adevărului. Când vitregia sorții m-a făcut, la Varșovia, să iau drumul codrului pentru a lupta împotriva asupritorilor națiunii poloneze, un prieten de neam străin și străin de sângele meu mi-a întins mâna și mi-a spus: „Primește-mă în rândurile luptătorilor tăi, căci dacă nu am în vine sânge polonez, cunosc prea bine cauza dreptății pe care o slujești

și vreau să lupt și eu sub steagul dreptății”. Mă bucur nespus că astăzi îi pot răspunde acestui prieten, care e Dan Dragomir și vouă tuturora, cu aceleași cuvinte: „Cunosc prea bine cauza dreaptă, pe care vreți s-o slujiți și voi fi mândru, dacă mă veți primi să lupt alături de voi!”.

— Ura!

— Trăiască Mihu Inimă de Leu!

— Trăiască bunul nostru căpitan! strigară haiducii din nou și pe colonelul Ispirescu îl podidiră lacrimile.

— Vă mulțumesc și mai ales d-tale, Mihule Inimă de Leu, îți mulțumesc din tot sufletul! zise colonelul adune înduioșat. Cauza românească are nevoie de o inimă caldă ca a d-tale și națiunea îți va fi în veci recunoscătoare. De altfel cea dintâi răsplată pe care o veți primi va fi libertatea. Luptând alături de legiunile lui Avram Iancu pentru dezrobirea fraților de peste munți veți bine merita de la românism și după izbândă, care nu se poate ca măcar acolo în Ardeal, să nu fie de partea dreptății, nu va trebui să vă mai ascundeți, ci vă veți putea așeza ca cetățeni de onoare pe meleagurile încântătoare ale Transilvaniei.

— În Ardeal! Vrem să mergem în Ardeal! strigară voinicii a căror înflăcărare nu mai cunoștea margini.

— Domnule colonel - zise deodată Mihu Inimă de Leu - v-ați gândit însă dv. cum facem noi să străbatem toată țara ocupată de ruși, pentru a ajunge până la Carpați? Drumul este foarte lung și dacă rușii au năvălit în țară, după cum spuneți dv. ne va fi cu neputință să ne strecurăm cale de atâtea zeci de poște, fără să fim observați și îndată arestați, mai ales că vom fi înarmați?

— M-am gândit și la aceasta căpitane, îmi dai voie să-ți zic astfel, căci vei rămâne și de acum înainte căpitanul cetei d-tale! zise colonelul Ispirescu. Firește că, așa cum suntem, n-am putea străbate țara. Vom căuta deci să ne schimbăm înfățișarea și de aceea ne vom îmbrăca toți în uniforme rusești.

— Domnule colonel, îngăduiți-mi o mică lămurire - zise Mihu Inimă de Leu, care părea nedumerit asupra unei chestiuni. Ați spus „ne” vom îmbrăca! Înseamnă aceasta că…

— … merg și eu cu voi! completă colonelul Ispirescu.

— Mergeți cu noi?… Luptați alături de noi?… Să fie adevărat? exclamară haiducii, nevenindu-le să creadă.

— Eu n-am venit aici pentru a vă trimite pe voi în foc, iar eu să stau acasă! răspunse colonelul Ispirescu, cu mândrie. Voi merge cu voi și voi lupta cot la cot cu toți românii însuflețiți de cauza națională.

Uralele izbucniră din nou și după câteva minute, când se sfârșiră, Ispirescu urmă astfel:

— Așadar, vom trece prin țară ca un pluton de cazaci. Eu mai am încă uniforma mea de maior în armata rusească și cunosc bine limba, ca și obiceiurile din armata rusă, așa că, chiar dacă am fi opriți cândva de vreo unitate rusească, voi ști eu să ies cu fața curată. Dacă nu mă înșel și d-ta știi rusește, căpitane? zise colonelul adresându-se lui Mihu Inimă de Leu.

— Firește! Și Dan Dragomir știe perfect, căci a trăit doar câțiva ani de zile printre ruși.

— Cu atât mai bine! continuă colonelul. D-tale, căpitane, îți voi da una din uniformele mele, pe care îți vei coase gradul de căpitan în armată rusă. Prietenul Dan însă, va trebui să se mulțumească să fie numai plutonier, deoarece ne trebuie și un subofițer care să știe rusește, la caz de nevoie. Uniformele căzăcești, le voi cumpăra eu, prin servitorul meu, Marin, de la rușii care au ocupat Brăila. Cu câteva sticle de țuică bună, cumpăr de la ruși uniforme pentru un regiment de oameni.

— Și când ar urma să pornim? întrebă Mihu Inimă de Leu.

— Peste două zile. Mâine îl pun pe Marin să facă rost de uniforme căzăcești, iar mâine seară va fi cu ele, să zicem, de pildă, la primul canal care duce spre Baltă, după ce

treci de Iglița. Poimâine noapte, ne întâlnim apoi cu toții în pădurea Brăilei și de acolo pornim la drum. Câți oameni vor merge cu noi?

Mihu Inimă de Leu făcu un pas spre colonel și zise:

— Domnule colonel, printre oamenii mei nu este niciun laș, așa că, toți vom lua parte la luptă!

— Nu așa, nu așa, căpitane - zise colonelul zâmbind. Nu mai am nevoie să mă încredințez de simțămintele voinicilor, căci avântul lor mi-a spus îndeajuns. Te-am întrebat însă câți oameni vor merge cu noi, spre a ști câte uniforme să cumpăr?

— Douăzeci și opt, afară de mine! răspunse Mihu Inimă de Leu.

— Atunci îți voi trimite treizeci de uniforme, pentru a avea de rezervă, dacă nu s-ar potrivi vreuna.

După aceea colonelul Ispirescu se retrase într-o odaie cu Mihu Inimă de Leu spre a stabili toate amănuntele plecării.

În timpul acesta haiducii se răspândiră spre a se pregăti pentru îndelungata călătorie.

Armele, care se odihniseră luni, ani de zile, ieșiră iarăși la iveală. Puștile, pistoalele, cuțitele, săbiile, fură frecate până când începură să strălucească de parcă ar fi fost noi.

Înfrigurarea războinică îi cuprinse pe fiecare.

Mușchii voinicilor stătuseră inactivi atât amar de vreme, era deci firesc să se bucure acum, când puteau pune mâna pe arme din nou și încă, pentru o cauză atât de mare, ca dezrobirea fraților de același sânge cu ei. Gândul că, vor putea lupta împotriva ungurilor, care asupriseră atâtea milioane de români timp de o mie de ani, le umplu sufletul de o bucurie fără margini.

Peste vreo jumătate de ceas plecă apoi și colonelul Ispirescu, în mijlocul uralelor fără de sfârșit ale haiducilor. Mihu Inimă de Leu îl conduse pe bătrânul soldat, până la ieșirea din tunel.

Acolo dădu peste Niculiță, care stătea de sentinelă.

— Bucură-te, băiete - îi zise căpitanul, vesel - și intră în ascunzătoare, căci nu mai trebuie să stăm de pază, deoarece suntem oameni liberi și nimeni nu ne va mai urmări!

Niculiță nu roia să-și creadă urechilor. Dar chipul strălucitor al căpitanului, felul în care acesta vorbea cu colonelul Ispirescu, îl făcură să bănuiască ceva și alergă ca un nebun în ascunzătoare. Aici tovarășii îi povestiră ce se întâmplase și, firește că și Niculiță își scoase îndată armele la iveală, pentru a și le curăța.

După ce-și trecu oameni în revistă, Mihu Inimă de Leu se duse în odaia iubitei sale.

Mioara Comăneanu fusese și ea de față, când colonelul Ispirescu le vorbise haiducilor despre datoria care îi așteaptă, și își dăduse seama ce însemna pentru iubitul ei putința de a lupta pentru cauza românismului.

— Cât sunt de fericită, scumpul meu Stanislau - zise ea, cu fața strălucitoare de bucurie - că lucrurile au luat întorsătura aceasta!... Poate că, o altă femeie în locul meu, ar fi cuprinsă de îngrijorare văzându-și iubitul pornind la război. Inima mea însă, nu este apăsată de nicio teamă și sunt fericită că te voi ști luptând sub steagul dreptății, deoarece îmi dau seama că Dumnezeu a vrut astfel! Dumnezeu v-a oferit această cale de purificare, pentru ca apoi să fiți vrednici de iertarea Lui și a oamenilor, pentru păcatele pe care le-ați săvârșit.

— Bucuria mea este mai mare, decât a oricui - zise Mihu Inimă de Leu, cu ochi strălucitori de bucurie - că lucrurile au luat această întorsătură.

Nu mi-e frică de primejdiile, care te-ar putea pândi - zise Mioara Comăneanu cu o încredere oarbă, deoarece rugăciunile mele te vor urma și vor fi un scut împotriva gloanțelor dușmane. Dragă Stanislau, sunt mândră că te duci să-ți primejduiești viața pentru cauza sfântă a neamului meu și fapta ta nobilă nu face decât să mă lege și mai mult de tine.

— Voi lupta cu aceeași ardoare, ca și când aș lupta pentru patria mea.

— Și vei lupta chiar pentru patria ta, căci dacă Dumnezeu te va ajuta să scapi din război, atunci ne vom așeza acolo, pe frumoasele plaiuri ale Ardealului, la dezrobirea cărora vei fi contribuit și tu!

CAPITOLUL 120
Treizeci și trei de cazaci

Pe drumul ce ducea spre pădurea Brăilei înainta la pas un pluton de cazaci. În frunte, pe un cal alb de toată frumusețea, călărea un ofițer voinic, spătos, un munte de om. Căciula căzăcească îi era trasă adânc peste ochi și văzându-l cum stătea nemișcat pe cal, ai fi zis că doarme.

În urma lui, la cei trei pași reglementari, călărea un subofițer, iar în urma acestuia veneau cazacii așezați pe șapte rânduri, câte patru în fiecare rând și un sergent la urmă, pentru a încheia formațiunea.

Cu toate că luna răsărise de mult pe cer, cazacii înaintau agale, fără grabă, ca și când ar fi ieșit să se plimbe, nu pentru a îndeplini vreo poruncă a vreunui mai mare în grad.

În curând plutonul intră în pădure și își continuă drumul cu aceeași nepăsare și aparentă trândăvie. Ofițerul își întorcea doar acum capul, când la dreapta, când la stânga, ca și când ar fi căutat pe cineva.

Peste un sfert de ceas de mers prin pădure el porunci oprire și cazacii traseră de frâiele cailor care rămaseră nemișcați.

Comandantul plutonului își aprinse luleaua, chemă apoi la sine pe subofițer și începu să vorbească cu el în șoaptă.

În vreme ce ofițerul vorbea astfel cu subalternul său, deodată se auzi un foșnet printre copacii de la marginea drumului și peste o clipă, un glas sonor strigă:

— Trăsnete și fulgere! De un sfert de ceas mă țin după voi și nu reușesc să-mi dau seama, dacă voi sunteți sau nu!

— Să trăiți, domnule colonel! răspunse atunci ofițerul. Ne miram tocmai că nu vă vedem!

— Cum să mă vedeți, dacă stăteam ascuns? Eu v-am văzut intrând în pădure, dar, întâi, v-ați deghizat atât de bine încât nici naiba nu vă poate recunoaște și pe urmă, eu știam că vii cu douăzeci și opt de oameni, or, acum văd că sunteți treizeci.

— Da, domnule colonel, - răspunse ofițerul de cazaci, care nu era altul, decât Mihu Inimă de Leu - dar între timp numărul acelora care vor să lupte pentru cauza dreptății s-a mărit cu încă doi tovarăși și cum dv. mi-ați trimis treizeci de uniforme, i-am îmbrăcat și pe ei.

— Dar mă rog - zise colonelul, cam bănuitor - sunt oameni de ispravă? Putem avea încredere în ei?

— Ca și în mine, domnule colonel! Dar dv. ați venit pe jos?

— Nu. Mi-am lăsat însă calul în pădure ca să vă pot urmări neobservat, deoarece, după cum v-am spus, nu știam dacă sunteți voi sau cazaci adevărați. Mă duc să-mi aduc calul și însoțitorul, căci, trebuie să știți că nu sunt singur.

Cu aceste cuvinte, colonelul dispăru în pădure, de unde se întoarse peste câteva minute călare și însoțit de un cazac.

— V-ați luat și vistavoiul cu dv.? întrebi Mihu Inimă de Leu.

— Vistavoiul meu e… Pia! răspunse colonelul și-i făcu semn cazacului să se apropie. N-a vrut să rămână acasă nici în ruptul capului și atunci am băgat-o în straie de cazaci și am luat-o cu mine!

— Atunci să-mi dați voie să vă prezint și pe cei doi noi tovarăși ai noștri - zise Mihu Inimă de Leu și făcu un semn spre cazaci, din mijlocul cărora se desprinseră doi și se

apropiară. De altfel cred că nu vă vedeți astăzi pentru prima oară.

Cei doi cazaci se apropiară de colonel, unul de o parte, celălalt de altă parte și își ridicară puțin căciula de pe ochi.

— Sfinte Dumnezeule! exclamă atunci colonelul. Jupânița Mioara... Jupânița Dochița!

— Întocmai! răspunse Dochița, râzând. După cum Pia n-a vrut să rămână acasă, știind că s-ar putea întâmpla să lipsiți multe luni sau poate chiar ani de zile, tot astfel n-am vrut nici noi să fim despărțite pentru vreme atât de îndelungată de aceia care ne sunt dragi.

— Nădăjduiesc însă că n-aveți de gând să și luptați alături de noi!

— De ce nu? răspunse Dochița. Crezi oare că noi suntem mai puțin curajoase decât dv. bărbații?

— Asta nu! Cred însă că dv. nu sunteți făcute pentru a lupta. Dar să nu mai lungim vorba, ci să pornim. Știi, dragă căpitane - se adresă atunci colonelul lui Mihu Inimă de Leu - că nu mai putem trece Carpații pe la pasul Buzăului, deoarece și săcuii au pus mâna pe arme și au pornit împotriva românilor. Cum se prea poate ca până la sosirea noastră, săcuii să pună mâna pe Brașov, trecătoarea cea mai apropiată care ne rămâne liberă este Turnu-Roșu. Pe acolo va trebui să trecem Carpații, spre a ajunge la Sibiu, unde știu cu siguranță că vom da peste generalul austriac Puchner, comandantul suprem al forțelor austriece din Ardeal, care și el luptă împotriva ungurilor.

— Atunci cu Dumnezeu înainte, spre Turnu Roșu! strigă Mihu Inimă de Leu și ceata de haiduci, deghizată în cazaci, porni la drum.

*

*   *

Era spre seara celei de a cincea zi de drum când în sfârșit, în zare se ivi Oltul. Până acolo haiducii merseseră

fără să fi întâmpinat vreo neplăcere. Gradul de maior rus, pe care-l purta colonelul Ispirescu, îi deschidea toate porțile, iar când se întâmpla să se întâlnească cu vreo formațiune regulată rusă, bătrânul soldat știa ce să răspundă spre a nu fi descoperit.

De altfel unitățile rusești nu se mirau, când întâlneau falsul pluton de cazaci, deoarece în vremea aceea asemenea patrule de soldați ruși cutreierau toată țara spre a cerceta dacă nu cumva se mai țin pe undeva întruniri cu scopuri revoluționare sau pentru a descoperi din vreme un eventual nucleu de răzvrătiți.

În asemenea împrejurări, haiducii străbătură cea mai mare parte a drumului ce aveau de făcut și în seara celei de a cincea zi, ajunseră în satul Aldești de lângă malul Oltului. De acolo și până la Turnu Roșu nu mai aveau de mers decât o zi.

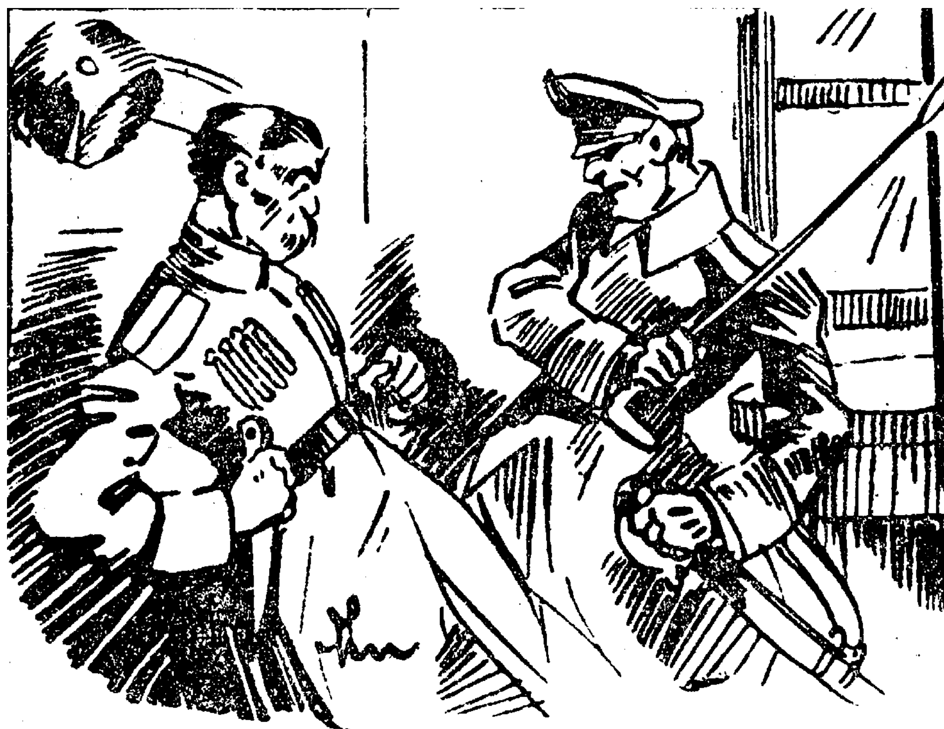
Ca și până atunci, se opriră la hanul din sat și se așezară în jurul meselor, ocupând aproape toată cârciuma. Mâncară în voie și tocmai se pregăteau să se ducă să se culce în șură, numai cele trei femei având loc în singura odăiță a hanului, când deodată se auzi un tropot de cai și peste câteva clipe o patrulă de cazaci, condusă de un locotenent, opri în fața hanului.

Rușii descălecară de pe cai și ofițerul intră gălăgios în cârciumă, cerând într-o românească stricată, mâncare și băutură pentru el și oamenii săi.

Dar când zări cazacii colonelului Ispirescu, rămase cam nedumerit.

— Ai cui sunteți, cazaci? îl întrebă ofițerul pe rusește, pe Toma, care ședea mai aproape de ușă.

Toma însă nu știa boabă de rusească și neștiind nici ce este întrebat și nici ce să răspundă, se gândi că e mai bine să se facă cum ca n-a auzit.

Ofițerul se înfurie și-l lovi cu cravașa peste față, strigând:

— Ție ți-am vorbit dobitocule, n-auzi?

Toma sări de pe scaun, ca mușcat de șarpe și își duse mâna la brâu unde avea pistolul.

— Câine! urlă atunci locotenentul și-și trase pistolul și el. Îndrăznești să ridici arma împotriva superiorului? Ține, măgarule! Cu aceste cuvinte ridică pistolul îndreptându-l spre capul lui Toma.

Mai înainte însă de a apuca să apese pe trăgaci un pumn cumplit îi lovi mâna și pistolul îi căzu la pământ.

— Trădare! Săriți, cazaci! urlă atunci ofițerul și se întoarse ca o fiară sălbatică spre acela care-l lovise.

În aceeași clipă însă... rămase încremenit, genunchii începură să-i tremure și chipul i se făcu palid ca ceara.

În fața lui îl văzu pe Alexandru Ispirescu, îmbrăcat în uniforma de maior în armata rusă și pe Mihu Inimă de Leu, care purta gradul de căpitan al aceleiași armate.

— Locotenente! tună Ispirescu. Ce însemnează aceasta? Așa te porți d-ta cu soldații țarului? Astfel de exemple dai d-ta într-o țară străină?

Locotenentul, îngrozit de moarte, încercă să îngâne ceva, dar Ispirescu îi tăie vorba:

— Numele și unitatea d-tale?

— Iertare, domnule maior - se rugă locotenentul. N-am vrut… m-aș fi tras… am vrut numai…

— Numele și unitatea, d-tale, am întrebat? tună Ispirescu.

— Locotenentul… Grișa Dobrotici… din… regimentul 98… de cazaci! bâlbâi ofițerul, care se și vedea în fața Consiliului de Război și condamnat să mai rămână locotenent încă douăzeci de ani.

— Unde îți este comandamentul? întrebă Ispirescu, mai departe.

— La Curtea de Argeș!

— Voi îngriji ca superiorii d-tale să-ți cunoască purtările mai bine. În executarea cărui ordin ești aici?

— Am fost trimis în patrulare… și acum mă înapoiam la Curtea de Argeș.

— Vei încăleca îndată și te vei întoarce cu oamenii d-tale la comandament, unde vei raporta cele petrecute. Mâine voi fi și eu acolo!

Locotenentul vru să se mai roage dar Ispirescu părea neînduplecat.

— Pe cai! porunci el.

Cazacii încălecară îndată și locotenentul se târî mai mult mort decât viu până la armăsarul lui.

Se urcă în șea, salută pe maiorul și căpitanul care veniseră în ușă, pentru a asista la plecarea lor și dădu pinteni calului.

Peste câteva clipe dispărură în noapte.

Ispirescu și Mihu Inimă de Leu răsuflară ușurați.

— Bine că am scăpat! exclamă Mihu Inimă de Leu.

— La drept vorbind, trebuie să fim mulțumiți că s-a întâmplat așa, căci altfel, cazacii s-ar fi dat în vorbă cu băieții noștri și dacă vedeau că niciunul nu știe rusește, le mai dădeau de bănuit! zise colonelul Ispirescu.

— Naiba i-a adus și pe cazacii aceștia aici, tocmai astăzi? Până acum am scăpat cu față curată și acum era să ne înecăm ca țiganul la mal! Bine că nu mai avem decât ziua da mâine de petrecut pe teritoriul de sub stăpânirea rușilor. Mâine pe vremea aceasta vom fi în Ardeal!

— Acum însă, să mergem să ne odihnim, căci mâine trebuie să ne sculăm dis-de-dimineață - zise colonelul Ispirescu. La culcare, copii!

Colonelul, Mihu Inimă de Leu și cu Dan Dragomir își luară rămas bun de la Mioara, Dochița și Pia, care rămaseră să se culce în odăița hanului, apoi se duseră și ei în șură, unde haiducii se și întinseră pe fânul proaspăt cosit.

Obosiți de drum, haiducii adormiră în curând.

Bieții oameni dormeau liniștiți, fără să bănuiască ce nori negri se adunau deasupra capetelor lor!

*

Patrula cazacilor conduși de locotenentul Grișa Dobrotici, n-apucase să iasă bine din sat, când subofițerul care-l însoțea pe locotenent se apropie de superiorul său și-i zise:

— Tătucă, aș vrea să-ți spun ceva!

— Du-te dracului și lasă-mă în pace - strigă ofițerul, înfuriat foc - căci numai din cauza ta mi s-a întâmplat nenorocirea! Dacă tu nu propuneai să ne abatem pe la Aldești, mâine n-aș ajunge în fața Consiliului de Război!

— Eu am avut gândurile cele mai bune, tătucă, răspunse subofițerul. Cârciumarul este omul nostru și mă gândeam

că poate are să ne dea ceva de știre. Tocmai în privința aceasta voiam să-ți vorbesc…

— Să nu-mi mai vorbești nimic și să mă lași în pace - tună locotenentul - căci spusele tale aduc numai nenorocire!

— Tătucă, nu fii așa de supărat! Mie îmi șoptește o voce ascunsă că lucrurile se mai pot îndrepta!

— Ivanov, dacă nu mă lași în pace, îți dau zece zile de închisoare!

— Dă-mi-le, tătucă, numai ascultă-mă căci ceea ce vreau să-ți spun e pentru binele tău!

— Vrei poate să-mi propui să mă mai abat pe la vreo altă cârciumă?

— Nu, tătucă, dar uite ce este. Știi că, Patamachis, cârciumarul din Aldești, este omul nostru și în vreme ce tu vorbeai cu domnul maior, îmi făcea semne disperate că are să-mi spună ceva. Cum însă maiorul a poruncit să ne întoarcem îndată la Curtea de Argeș, nu m-am mai putut duce să văd ce vrea să ne spună.

— Să te ia dracul și pe tine și pe cârciumar! Cine știe ce prostii vrea să ne spună pentru a arăta că își merită suta de ruble pe care i-o plătim în fiecare lună.

— Tătucă, eu nu știu ce vrea să ne spună. Dar dacă a dat cumva de ițele vreunui complot, gândește-te că vestea aceasta adusă de tine, ți-ar ușura mult situația, când ar veni mâine maiorul să te raporteze.

Locotenentul Dobrotici își dădu seama că plutonierul avea dreptate. Dar pentru a vedea ce voia să le spună cârciumarul ar fi trebuit să se înapoieze la Aldești și pentru nimic în lume n-ar fi vrut să se mai întâlnească înc-odată cu maiorul, care s-ar fi înfuriat și mai mult, văzând că nu-i îndeplinise porunca. El îi și spuse lui Ivanov această teamă a sa și plutonierul răspunse:

— Nici nu trebuie să te întorci tu, tătucă! Mă întorc eu și când maiorul și oamenii lui vor dormi, mă furișez în

cârciumă și văd ce vești are să ne dea Patamachis. Până atunci tu mă aștepți aici.

— Bine, Ivanov, du-te, dar dacă nu te întorci cu o veste care să mai stingă din paiele pe care mi le-am aprins în cap din pricina ta să știi că nu scapi fără închisoare.

Ivanov descălecă atunci și se întoarse pe jos în sat.

Locotenentul Dobrotici și cu cazacii săi se retraseră la marginea pădurii și așteptară acolo înapoierea lui Ivanov.

Dar trecu un sfert de ceas, trecu o jumătate de ceas, trecu un ceas și Ivanov nu se mai înapoia...

Locotenentul Dobrotici turba de mânie.

— Sau s-a pus pe beție, sau cârciumarul i-a spus vreo prostie și acum nu îndrăznește să se întoarcă! își zicea el.

Dar pe când îl înjura mai grozav pe bietul Ivanov, acesta se ivi pe drum, alergând într-un suflet.

— Te-ai așezat la băutură, ticălosule, de ai întârziat atâta! se răsti Dobrotici la plutonierul, care gâfâia de mama focului.

— Ce băutură... tătucă! răspunse subofițerul.

— Sunt sigur că, nu-mi aduci nicio veste mai de seamă!

— Ba îți aduc, tătucă... îți aduc - gâfâi plutonierul Ivanov - și încă una mai mare decât înfrângerea lui Napoleoni

— Vorbește odată!

— Tătucă, eu cred, nu numai că ai scăpat de Consiliul de Război, dar că țarul te va și decora.

— Ivanov, nu mă scoate din sărite și spune odată ce ai aflat?

Ivanov mai respiră odată adânc, apoi începu:

— Tătucă, mi se pare mie că lucrurile nu sunt tocmai curate cu maiorul nostru. Patamachis mi-a spus că, nici maiorul, nici căpitanul și niciunul din oamenii lor nu par a fi ruși, fiindcă vorbesc numai românește și încă o românească curată. Unde ai mai auzit tu, tătucă, o trupă de treizeci de cazaci, unde să nu se vorbească nicio iotă de rusească.

— Ciudat, foarte ciudat! mormăi locotenentul.

— Stai să mai vezi, urmă Ivanov. Patamachis n-are decât o singură odaie pentru oaspeți. Firesc era dar, ca în această odaie să se culce maiorul si cu căpitanul, căci de aceea sunt ofițeri. Or, în odaie dorm trei cazaci, cu chipuri de copil, iar ofițerii se odihnesc pe paie în șură.

— Și mai ciudat… foarte, ciudat! mormăi Dobrotici din nou.

— Stai să mai vezi, tătucă - zise plutonierul - de-abia acum vine comedia cea mare! Când am auzit așa, mi-am zis îndată că, cei trei cazaci care dorm în odaie nu pot să fie cazaci dacă ofițerii îi lasă pe ei în pat și în casă iar ei se culcă pe paie. Și atunci am născocit ceva, să te crucești și tu, tătucă. Odaia în care dormeau cazacii cu pricina, are o fereastră chiar în dreptul ușii, iar patul vine până sub fereastră. I-am spus atunci cârciumarului:

— Patamachis, ia un felinar, fă-ți de lucru prin curte și apropie-te cu felinarul cât mai mult de fereastră, ca eu, privind prin gaura cheii să pot vedea cum arată la față cazacii noștri?

Așa a făcut Patamachis și când a ajuns cu felinarul în dreptul ferestrei, unul din cazaci s-a speriat la lumina ce a năvălit deodată în odaie și s-a așezat în capul oaselor în pat. Atunci, tătucă, era cât p-aci să cad și eu în capul oaselor de uimire.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Dobrotici, nerăbdător.

— De întâmplat, nu s-a întâmplat nimic, tătucă. În schimb am văzut că cei trei cazaci cu pricina erau trei femei!

— Trei femei? exclamă locotenentul. Ivanov, ești sigur? Trei femei?

— Cum mă vezi și te văd, tătucă!

— Dar ce să însemneze asta?

— Stai să vezi ce zice Patamachis că înseamnă. Că maiorul și cu căpitanul și cu cazacii n-ar fi ruși, ci niscaiva boieri români care vor s-o șteargă din țară. Poate chiar capi de ai revoluției și fiindcă nu îndrăznesc să iasă la lumină, deoarece ar fi arestați de autoritățile rusești, s-au gândit să se îmbrace în uniforme căzăcești și așa să se strecoare până la graniță.

— Ivanov, omule, îți dai seama tu ce ar însemna dacă spusele și bănuielile tale s-ar adeveri?

— Cum să nu-mi dau seama tătucă! Tu n-ai mai ajunge la Consiliul de Război, dimpotrivă, ai fi înaintat, iar eu, în loc de zece zile de închisoare, aș căpăta zece zile concediu, să mă mai pot îmbăta și eu odată ca lumea, fără să mă tem că a doua zi trebuie să plec în patrulare și nu mă pot ține pe cal.

— Așa este, Ivanov, băiete! strigă Dobrotici, a cărui bucurie că s-ar putea întâmpla să nu mai ajungă la Consiliul de Război, nu mai cunoștea margini. Dar ce facem acum, căci noi suntem numai doisprezece și ei sunt peste treizeci? Să-i arestăm nu putem, căci după câte am văzut, sunt înarmați până în dinți și dacă se împotrivesc, noi am trage scurta!

— Stai să vezi ce facem, tătucă! răspunse Ivanov. Falșii cazaci nu pleacă mai departe, decât mâine în zori de zi. Asta o știu de la Patamachis, căruia maiorul i-a spus să-l scoale când se va lumina de ziuă. Până atunci, noi avem tot timpul să ne repezim până la Curtea de Argeș, să luăm de acolo un escadron de cazaci și să ne înapoiem la Aldești, unde-i vom prinde ca pe niște șoareci în cușcă.

— Bine ai grăit Ivanov! răspunse locotenentul. Pe cai, cazaci! În patru ceasuri trebuie să ajungem la Curtea de Argeș și să ne și înapoiem aici!

Apoi adăugă, cu o bucurie sălbatică:

— Stai tu, maiorule, că te învăț eu minte să porți pe nedrept uniforma ofițerilor ruși!

În fruntea patrulei sale de cazaci, locotenentul Grișa Dobrotici, înainta ca vântul, spre Curtea de Argeș.

*

*   *

A doua zi de dimineață, soarele apăruse la orizont, când colonelul Ispirescu se trezi din somn. Călăritul de cincizeci de zile îl obosise și pe el, ca și pe ceilalți tovarăși ai săi și toți dormiseră duși.

— Dracul să-l ia de grecotei - mormăi el, mânios. I-am spus să mă scoale în zori! Sus, băieți, că soarele se apropie de amiază!

Haiducii săriră în picioare și își frecară ochii, somnoroși.

— Dar știu că am dormit, domnule colonel! zise Mihu Inimă de Leu.

— Cam mult însă, pentru oameni care pleacă la război, căpitane! răspunse colonelul, zâmbind.

— Ehei, domnule colonel - se amestecă atunci în vorbă și Dan Dragomir, care se îndrepta spre ușă, - de astăzi înainte, cine știe cât va mai trece, până când vom mai putea dormi liniștiți, câteva ceasuri pe noapte!

Între timp voinicul ajunse la ușa șurii și o deschise.

În aceeași clipă însă se făcu galben ca ceara și nu mai fu stare să rostească nici un cuvânt.

Mihu Inimă de Leu, care venea la un pas în urma lui, întrebă:

— Ce s-a întâmplat, Dane?

Dar în loc de răspuns, urmă tot el, cu un urlet ca de fiară:

— Trădare!… Am fost trădați!

— Ce spui? strigă colonelul Ispirescu, îngrozit.

Mihu Inimă de Leu arătă cu mâna spre ușa întredeschisă, aiurit chiar și el, de ceea ce văzuse…

Prin deschizătura ușii se puteau vedea, la o depărtare de câțiva pași de șură, două rânduri de cazaci cu armele la ochi, îndreptate asupra haiducilor. Rândul din față erau așezați într-un genunchi, rândul din spate stăteau în picioare în poziție de tragere.

— Sunteți descoperiți! tună atunci o voce, din afară. În numele țarului vă somez să vă predați! Șura este înconjurată de o sută douăzeci de cazaci și la cea mai mică împotrivire, comand foc!

Un fior de groază străbătu trupurile voinicilor. Acum, când ajunseseră aproape de țintă, tocmai acum să fie descoperiți?

Colonelul Ispirescu, Mihu Inimă de Leu, Dan Dragomir, se uitau uluiți unul la altul, cu înfrigurare, așteptând să li se poruncească ce să facă. Unii din ei și puseseră mâna pe arme și nu așteptau decât comanda pentru a se repezi asupra dușmanului neașteptat

— Ce facem? murmură colonelul Ispirescu, mai mult pentru sine, decât pentru a primi un răspuns de la cei din jurul său.

— Vă somez înc-odată să vă predați! răsună din nou, glasul poruncitor de afară. Dacă nu vă supuneți, dau foc șurii și veți arde ca șoarecii!

— Să ne predăm? strigă vijeliosul Dan Dragomir. Niciodată! La arme, băieți!

— Mai încet, mai încet, prietene! căută Ispirescu să-l potolească. Nu ne este îngăduit să ne pripim. Mai înainte de toate, să vedem dacă nu putem ieși din șură pe altundeva decât pe ușa în fața căreia sunt așezați cazacii.

Propunerea colonelului fu primită cu bucurie de haiducii care alergară care încotro, spre a găsi o eventuală portiță de scăpare din capcana în care se găseau.

Șura n-avea însă o a doua ieșire, așa că toate încercările lor rămaseră zadarnice.

Deodată însă, Dan Dragomir, care se cățărase pe o grindă până la acoperișul de stuf al șurii, strigă:

— Am găsit! Dacă îndepărtăm o parte din stuful acoperișului, putem coborî în dosul șurii, unde, după cât pot vedea de aici, nu sunt cazaci.

— Dar până să ne strecurăm noi, unul câte unul, prin gaura din acoperiș - zise Mihu Inimă de Leu, cazacii vor ataca șura, sau îi vor da loc, după cum ne-au amenințat.

— În orice caz, nu ne putem preda - zise colonelul Ispirescu - deoarece portul pe nedrept al uniformei rusești se pedepsește foarte aspru, mai ales în timp de război. Pe urmă, dacă suntem prinși cumva de locotenentul de ieri, ceea ce de altfel, cred că este cazul, spre a se răzbuna el ne poate declara spioni și ne împușcă pe toți fără nicio

judecată. După purtarea lui de ieri, nu mai încape nicio îndoială că aceasta ar fi soarta care ne-ar aștepta.

— Uite ce vom face! zise Dan Dragomir, care între timp se coborâse de pe grindă, în locul său urcându-se acum trei cazaci care începură să smulgă cu înfrigurare stuful acoperișului. Eu voi sta aici la ușă și voi căuta să-l țin de vorbă pe comandantul cazacilor cât voi putea mai mult. În timpul acesta toată lumea va părăsi șura prin acoperiș, iar când va fi plecat și cel din urmă om voi veni și eu.

— Pentru ultima oară vă somez să vă predați! strigă atunci comandantul cazacilor.

Dan Dragomir le făcu semn tovarășilor săi să-i urmeze sfatul și el se apropie de ușa pe care o închise din nou.

— Mai înainte de toate - strigă el, în limba rusă - vrem să știm cine ne cere să ne predăm și cu ce drept?

— Aici este locotenentul Grișa Dobrotici, pe care ați căutat să-l păcăliți ieri, dându-vă drept ostași ai țarului. Acum însă vi s-a înfundat și vă voi plăti cu vârf și îndesat obrăznicia de ieri.

La auzul numelui lui Dobrotici, colonelul Ispirescu se cutremură. Acum nu se mai îndoia de soarta care-l aștepta, mai ales pe el, dacă rusul punea mâna pe dânsul.

— Te înșeli, locotenente Dobrotici - răspunse Dan Dragomir, cu prefăcută mânie - și pentru a-ți răspunde cu cuvintele tale, îți spun că te vei căi amarnic de a fi fost atât de obraznic cu un maior și un căpitan al țarului!

Răspunsul atât de hotărât ai lui Dan Dragomir, îl cam încurcă puțin pe locotenent. Dacă într-adevăr maiorul era ofițer în armata țarului și soldații erau cazaci adevărați?…

Plutonierul Ivanov îi șopti însă:

— Întreabă-i, tătucă, din ce unitate fac parte?

— Din ce unitate faceți parte, dacă sunteți într-adevăr ostași ruși? strigă atunci Dobrotici.

Dan Dragomir se întoarse, spre a-l întreba pe colonelul Ispirescu ce să răspundă. Acesta însă și ieșise din șură prin

gaura din acoperiș împreună cu jumătate din haiduci. Așa că, răspunse și el, la întâmplare:

— Din regimentul 15, de cazaci, de pe Volga!

— Și unde se găsește în clipa de față unitatea aceasta?

— La Drăgășani! răspunse Dan Dragomir.

O ploaie de hohote de râs urma acestor cuvinte.

— Altădată învață să minți mai bine, prietene! strigă locotenentul Dobrotici, batjocoritor. Niciun regiment de cazaci de pe Volga n-a fost adus în țările Românești, iar numărul regimentelor cazacilor de Volga, este de douăsprezece, așa că regimentul 15 există numai în închipuirea ta. Să-ți spun eu însă cine sunteți voi. Sunteți revoluționari care n-ați apucat încă să fugiți în străinătate ca ceilalți ticăloși sau sunteți spioni, care ați îmbrăcat uniforma Majestății Sale pentru a putea spiona mai ușor. Și acum voi număra până la zece și dacă în timpul acesta nu vă predați, dau foc șurii, căci nu meritați să primejduiesc viața niciunui cazac adevărat luând ascunzătoarea voastră cu asalt Unu… doi… trei… patru…

Dan Dragomir își dădu seama că încercarea lui de a câștiga timp ținându-l de vorbă pe locotenent se sfârșise. Timpul câștigat însă, fusese îndeajuns, deoarece haiducii părăsiseră toți șura și numai Mihu Inimă de Leu mai rămăsese sus pe grindă.

— Gata, Dane! îi strigă voinicul. Vino și tu!

Dan Dragomir se cățăra ca o veveriță pe grindă și peste câteva clipe era împreună cu căpitanul afară din șură.

Locotenentul Dobrotici căutase să nu dezmintă prin măsurile luate de el tembelismul rusesc. Știind că aceia pe care vroia să-i aresteze erau în șură, își așeză toți soldații în fața ușii acesteia, astfel că o parte din șură era păzită de o adevărată armată de oameni înarmați, pe când celelalte trei părți erau cu totul libere. Cu privirile ațintite asupra ușii cazacii lui așteptau ivirea falșilor ostași ruși și nimeni nu se gândi că stuful de pe acoperiș poate oferi o portiță de scăpare celor urmăriți.

În chipul acesta haiducii putură să părăsească șura nestingheriți și care cum coborau de pe acoperișul de stuf, alergau la grajdul din spatele șurii, își luau calul de căpăstru și printr-o ulucă spartă pătrundea în curtea vecină unde apoi încăleca și pe aci ți-e drumul.

Colonelul Ispirescu fusese de părere ca haiducii să fugă unul câte unul, pentru ca tropotul cailor să nu fie auzit de cazaci.

Mihu Inimă de Leu și cu Dan Dragomir ieșiseră tocmai cu caii lor din grajd, când deodată auziră o sfârâială și trosnituri neobișnuite. Își ridicară privirile și atunci zăriră mai multe limbi de foc, care se înălțau spre cer din acoperișul șurii.

Locotenentul Dobrotici, văzând că cei dinăuntru nu vor să se predea nici după ce numărase până la zece, porunci să se arunce mai multe făclii aprinse în stuful ce acoperea șura.

Ochii rusului străluceau diabolic la gândul că falșii cazaci aveau să iasă acum ca niște șoareci de sub acoperișul care se aprinsese deasupra capetelor lor. În așteptarea acestei întâmplări, el își și așezase oamenii pe două rânduri, poruncindu-le să stea gata cu frânghiile pentru a-i lega pe prizonieri.

Dar focul începu să se întindă și la bârnele de lemn ale șurii, acoperișul se prăbuși, ușa fu mistuită de flăcări, fără ca vreun singur om să fi căutat să scape din prada focului.

— Ivanov - îi zise atunci Dobrotici, plutonierului - pe Dumnezeul meu că românii aceștia sunt nebuni. Mai bine se lasă să fie prăjiți de vii, decât să se predea!

— Tătucă - răspunse subofițerul - mie nu-mi miroase a bine!

— Ce vrei să spui?

— Mi se pare ciudat ca din treizeci de oamenii să nu fi fost niciunul care să fi preferat să fie prins decât să fie făcut friptură!

— Și atunci?…

— Și atunci, stai să vezi… Mă tem că am fost cam proști!

— Ivanov, te ia mama dracului! tună locotenentul. Vorbește lămurit!

— Noi am stat toți aici și trei părți din șură au fost nepăzite!

Locotenentul Dobrotici se repezi ca un turbat spre locul din spatele șurii. Ivanov și o parte din cazaci îl urmară.

Aici însă, nu se vedea nicio spărtură, nicio gaură în zidul de bârne care începuse să cadă pradă și el flăcărilor.

— Nicio urmă… să fi fugit! zise locotenentul!

Ivanov însă, zărise ușa deschisă a grajdului și se repezi acolo.

Grajdul era gol.

— Și totuși au fugit, tătucă! îi zise el, locotenentului. În grajd nu mai sunt decât caii hangiului.

Locotenentul Dobrotici ieși în stradă, se uită în dreapta, se uită în stânga, dar niciunde, nicio urmă de fugari.

O femeie îi spuse însă că a văzut mai mulți cazaci alergând în galop, unul după altul, pe drumul ce ducea spre Tigveni.

Locotenentul Dobrotici lăsă la han zece cazaci sub conducerea lui Ivanov, iar el porni pe urmele fugarilor cu ceilalți ostași.

Dar atunci, haiducii erau departe de Aldești. Ei câștigaseră aproape o jumătate de ceas și în acest răstimp izbutiseră să se facă nevăzuți în pădurile înconjurătoare unde locotenentul Dobrotici își dădu seama că nu-i mai putea urmări, deoarece unde să cauți o mână de oameni în nemărginirea munților Făgărașului, pe care ei, ca ruși, nici nu-i cunoșteau?!

Furios și turbând de mânie, rusul se înapoie la cârciuma lui Patamachis din Aldești.

CAPITOLUL 121
Un inel care salvează de la moarte

În timpul acesta, haiducii dispăruseră într-adevăr în pădure și râdeau veseli, de farsa pe care le-o jucaseră cazacilor. Erau atât de glumeți, atât de gălăgioși, încât nimeni n-ar fi zis că cu o jumătate de ceas mai înainte, oamenii aceștia erau amenințați să fie împușcați fără cruțare, din porunca unei bestii cu chip de om, pentru care o viață de om prețuia mai puțin decât un pui de găină.

Dar deodată, pe când haiducii râdeau mai cu poftă, pădurea fu străbătută de un urlet înfricoșător, de un urlet ce nu mai avea în el nimic omenesc.

Și urletul acesta ieșise din pieptul lui Mihu Inimă de Leu.

— Mioaro… Pio… Dochițo! strigă el, ca ieșit din minți.

Într-o clipă, zâmbetul muri pe bazele haiducilor și o groază nemărginită se întipări pe chipurile tuturor.

Colonelul Ispirescu și cu Dan Dragomir mai ales erau de nerecunoscut. Chipul lor devenise ca o foaie de hârtie de alb, buzele le tremurau murmurând cuvinte neînțelese, iar privirile lor înspăimântate alergau de colo până colo căutând să zărească printre haiduci chipurile acelora care stăteau atât de aproape de inimile lor.

Dar în zadar cătau cercetător privirile lor. Nici Mioara, nici Pia, nici Dochița nu erau acolo. Ele dormiseră în odăița din han și ivirea neașteptată a dușmanului în fața șurii, îi zăpăcise pe haiduci într-atâta încât niciunul nu-și mai

aduse aminte că mai erau trei tovarăși de ai lor care nu petrecuseră noaptea în șură. Desfășurarea evenimentelor apoi, înfrigurarea fugii, teama de a nu fi descoperiți în fiecare clipă, toate acestea preocupaseră prea mult mintea celor pe care moartea îi pândea la doi pași, pentru a le mai lăsa vreme să se gândească mai departe. Pe urmă, dacă nu se gândise nimeni la cele trei fete era și din pricină că ei se știau acolo, în șură, toți și fără să judece, fiecare văzând în fața sa mulțimea celorlalți douăzeci și nouă de tovarăși își zicea că nimeni nu lipsește. De altfel, totul se petrecuse atât de iute, în decurs de câteva minute, pe urmă fuga fusese atât de grăbită, încât nimeni nu mai avu vreme să judece situația în general, pentru ca lipsa celor trei fete îmbrăcate și ele în uniforme căzăcești, să fie observată.

Cu atât mai mare era însă consternarea lor acum.

Dan Dragomir, cel mai impulsiv din ei, fu și cel dintâi care se dezmetici. Fără a spune vreo vorbă se aruncă pe cal și dacă colonelul Ispirescu nu-i prindea hățurile s-ar fi repezit ca o nălucă printre copacii pădurii.

— Unde te duci, omule? strigă colonelul, pe care-l podidiseră lacrimile.

— Mă duc… mă duc să le scap! strigă el ca un nebun. Nenorocitul de mine… Mai bine ne predam, mai bine nu-mi mai venea gândul nenorocit de a fugi prin acoperiș… Lasă-mă domnule colonel… căci mi se întunecă mințile când mă gândesc că sărmanele fete au căzut în mâinile câinelui acela de locotenent!

— Vino-ți în fire, prietene, zise colonelul Ispirescu, ștergându-și lacrimile din ochi. Ce vrei să faci singur împotriva a o sută douăzeci de cazaci înarmați? Coboară de pe cal și vino să ne sfătuim.

— Liniștește-te, Dane, zise și Mihu Inimă de Leu. Gândește-te că nu numai ție ți-a fost răpită aceea care-ți este mai dragă decât orice pe lumea aceasta! De data aceasta suntem trei aceia pe care ne încearcă soarta. Cu gânduri și puteri unite însă nu se poate să nu găsim un

mijloc de a le scăpa pe dragele noastre din ghearele bestiei aceleia de locotenent rus.

— Singurul mijloc care poate fi - zise Dan Dragomir, care voia să nu mai piardă nicio clipă fără a face ceva pentru salvarea iubitei sale - este să-i atacăm pe cazaci și să le smulgem prada. Nu odată am mai luptat noi unul contra trei și am ieșit învingători!

— Nu sunt de aceeași părere - zise colonelul Ispirescu. Pe lângă că avem cei mai mulți sorți să fim învinși de numărul mult mai mare al cazacilor riscăm ca prin pripirea noastră să înrăutățim soarta copilelor. Căci în urma atacului nostru respins ticălosul acela de Dobrotici n-ar mai șovăi o clipă să le împuște cu propria lui mână, numai pentru ași vărsa necazul. Întâmplarea de ieri de la han ne-a dovedit îndeajuns ce om crud și sângeros este.

— Dar atunci ce ne rămâne de făcut? se frământa Dan Dragomir.

— Nu ne putem ajunge scopul decât numai prin viclenie. Dar și aceasta, numai atunci când vom fi aflat ce are de gând locotenentul cu prizonierele! zise colonelul.

— Părerea mea este - se amestecă în vorbă și Mihu Inimă de Leu, care până atunci stătuse dus pe gânduri - că Dobrotici va duce fetele la comandamentul unității sale, la Curtea de Argeș.

— Și eu cred asta - răspunse colonelul. Dar în orice caz, ar trebui să aflăm cu siguranță.

— Așa este - zise iarăși Mihu Inimă de Leu - și de aceea mă voi strecura eu înapoi, la Aldești. Dincolo de râulețul Râmnicului văd un sat. Voi cumpăra de acolo niște straie țărănești și așa deghizat voi izbuti să mă apropii de cazacii lui Dobrotici.

— Merg și eu cu tine, căpitane! zise Dan Dragomir.

— Nu-i nevoie, Dane! Asta nu este ispravă pentru doi oameni. Și pentru a nu mai pierde vreme, voi porni îndată la drum.

Lui Dan Dragomir nu-i prea plăcu hotărârea lui Mihu Inimă de Leu. Dar căpetenia haiducilor observase că atunci când era vorba de Dochița Bănuț, prietenul lui era foarte iute la mânie, și se temea că, luându-l cu sine să nu-i facă vreun bucluc.

De aceea, Mihu Inimă de Leu își luă rămas bun de la prietenii săi după ce hotărâră locul unde să se întâlnească și porni singur spre satul Popești, așezat pe parcea cealaltă a râulețului Râmnic.

*

Nu plouase de peste două săptămâni și pământul și începuse să crape pe alocuri din pricina arșiței. Spicele grânelor, care la poalele munților se coc numai în August, erau galbene, cu toate că rodul nu se copsese încă și pe drumurile nepietruite praful zăcea de o palmă de gros.

Din această pricină ceata de cazaci care ieșea tocmai din comuna Blidari, aproape că nici nu se vedea din cauza norilor de praf care luau naștere sub copitele cailor. Rușii înjurau furioși și blestemau țara aceasta care nu le curăța nici măcar praful de pe drumul pe unde umblau ei.

— Îi voi spune comandantului - îi zicea ofițerul, care conducea trupa, ajutorului său - să dea ordin ca toți mujicii români să iasă la drum și să curețe șoseaua de praf odată pe săptămână.

— N-ar strica, tătucă! răspunse subofițerul. Praful acesta îți usucă gâtul. Dacă n-ar mai fi praf pe drum nici noi nu ne-am mai opri la fiecare cârciumă să ne udăm gâtlejul!

— Nu-mi mai vorbi de cârciumă, căci iar m-apucă dracii!

— De ce, tătucă? La drept vorbind, cârciuma nu ne-a fost cu ghinion. Dacă i-am scăpat pe ticăloșii aceia deghizați în cazaci, în schimb am pus mâna pe trei femeiuști, una mai chipeșă decât alta și sunt încredințat că domnul colonel te va răsplăti pentru neașteptata pradă pe care i-o aduci.

— Cred și eu, căci are pentru ce să-mi mulțumească. De când sunt n-am văzut femeiuști mai frumoase decât astea! Se cunoaște că sunt fete, neveste de boier. Aia cu părul bălai mai ales, parcă e o zână din povești! Și după ce se va fi săturat colonelul de ea, mi-o țin și eu câteva săptămâni, căci peste un asemenea chilipir nu dai oricând.

— Eu îți spun de pe acum, să-ți fie de bine, tătucă - răspunse subofițerul. Numai de... să nu pună domnul colonel stăpânire pe ea, cu totul!

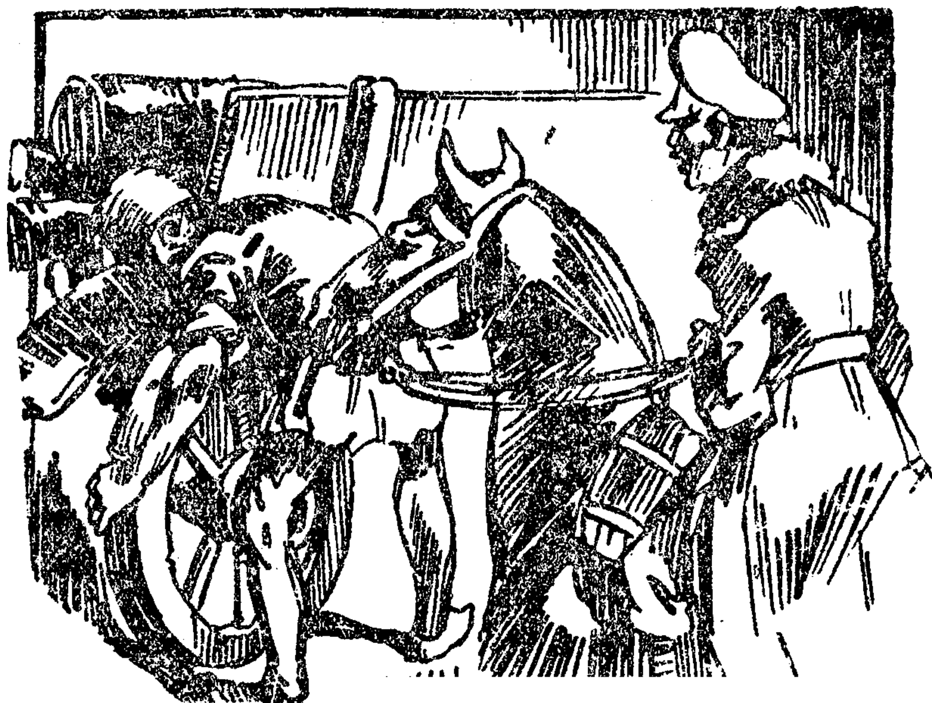
Ofițerul vru să răspundă ceva, dar în clipa aceea, calul i se opri deodată. Odată cu el se opriră și ceilalți cai ai cazacilor și când peste câteva clipe, vântul, care sufla din spate, mai împrăștie puțin norul de praf, ofițerul zări în mijlocul drumului o căruță cu lemne, răsturnată. Și pe semne că stăpânul lemnelor, mânase caii iute și căruța se răsturnase în plină viteză, căci lemnele erau răspândite pe toată lățimea drumului, așa că, pentru a merge mai departe, cazacii ar fi trebuit să coboare de pe șosea și s-o ia prin lanuri.

Căruțașul, un țăran cu straie rupte, se trudea să-și pună la loc roata, care fugise din osie și pricinuise buclucul.

— Ticălosul, cum îndrăznești să răstorni căruța pe drumul pe care trebuie să treacă ostașii țarului? se răsti ofițerul la căruțaș.

— De, boierule - răspunse țăranul - roata-i roată, n-are minte și fuge din osie acolo unde o apucă, fără să-i pese de va trece pe drum o cireadă de boi sau un regiment de ostași de ai țarului!

— Ține-ți gura, măgarule! tună locotenentul Dobrotici, căci el era. Strânge iute lemnele din drum și fă-ne loc să trecem, căci de nu pun să ți se dea douăzeci și cinci de cnuturi!

— De strâns le strâng eu, boierule - răspunse țăranul - numai vezi d-ta, eu n-am decât două mâini și singur o să meargă cam încet. Dar dacă te grăbești, dă-mi câțiva cazaci să mă ajute și treaba se va face în câteva clipe.

— Dar ce crezi tu, bestie de valah - răcni Grișa Dobrotici - că soldații țarului sunt făcuți pentru a strânge lemnele tale din drum? Dacă până număr zece, n-ai curățat șoseaua pun să ți se dea atâtea cnuturi, câți bușteni vor mai fi în drum.

— Păi, boierule - răspunse țăranul, ridicând din umeri - ce mi-e douăzeci, ce mi-e douăzeci și una de lovituri! Pune-ți cazacii să-și arate vitejia pe spinarea mea și apoi, pentru a fi decorat, spune-i țarului că o sută de ostași de ai lui au reușit să bată un biet om căruia i s-a răsturnat căruța în drum!

— Ticălosule, porcule, bestie! răcni locotenentul Dobrotici, roșu de mânie. Asta însemnează insulta țarului

și se pedepsește cu moartea! Ivanov - se adresă el, plutonierului. Nemernicul acesta este arestat și va fi dus înaintea Curții Marțiale pentru crimă de „lese-majestate[11]!”

În câteva clipe țăranul fu legat de mâini și de picioare și după ce-l aruncară în cotiga căruții, rechiziționate din Aldești, în care se găseau cele trei prizoniere, convoiul porni mai departe.

Bietul țăran bombănea, blestema, dar nimeni nu-l băga în seamă. Cei doi cazaci, care ședeau pe capră, râdeau gălăgioși, râdeau și cazacii călări care înconjurau căruța din toate părțile, numai cele trei prizoniere nu râdeau de sărmanul om care fusese arestat fiindcă roata cărații sale nu se gândise că pe acolo vor trece ostașii țarului.

Tăcute, copleșite de durere și de nesiguranța sorții lor, fiecare din ele se gândea cu groază la ceea ce le aștepta în captivitatea rusească, așa că aproape nici nu băgaseră de seamă ce se petrecuse în jurul lor. Știau că un țăran fusese arestat, dar cine era acest țăran, ce făcuse el, pentru a i se răpi libertatea și a fi legat cobză nu știau și nici nu le venea să se intereseze, atât de mult le copleșea propria lor durere.

Într-un târziu, Mioara își întoarse capul, zicând:

— Ce ai făcut, sărmane…

Ceea ce urmă însă, nu mai fură cuvinte ci un țipăt îngrozitor, un țipăt care trăda bucurie și deznădejde în același timp, un țipăt, în care se amesteca groaza și fericirea.

Cu toată mustața falsă, cu tot chipul mânjit, cu toată înfățișarea lui de sătean nenorocit, Mioara recunoscuse în țăranul prizonier pe Mihu Inimă de Leu și revederea iubitului, în situația grozavă în care se găsea, o făcu să-și piardă cumpătul, să uite de orice precauție și întorcându-se, sări lângă el sărutându-l și dezmierdându-l:

---

[11] *Crimă de lezmajestate* = jignire adusă persoanei sau autorității unui suveran, în țările monarhice, pedepsită de lege ca o crimă.

— Stănislau… scumpul meu Stanislau… tu ești? Dar de ce te-au arestat? De ce te-au legat?

— Pentru numele lui Dumnezeu, Mioaro - zise Mihu Inimă de Leu, în șoaptă - fă-te că nu mă cunoști, căci altfel suntem pierduți! Am ieșit anume în calea voastră, ca să aflu unde veți fi duse pentru a vă putea scăpa. Acum însă, așează-te iute pe locul tău, căci dacă văd cazacii că ne cunoaștem atunci nicio putere din lumea aceasta nu ne mai scapă din ghearele lor!.

— Dar Dan?… Tata? întrebară Dochița și Pia, care se întoarseră și ele, după Mioara. Ce e cu ei?

— Au scăpat teferi, toți! răspunse voinicul. Dar vă rog, vă implor, întoarceți-vă! Cazacii nu trebuie să bage de seamă că ne cunoaștem!

Dochița și Pja se întoarseră, iar Mioara își reluă locul.

Era însă prea târziu.

Atenția cazacilor, care călăreau lângă căruță fusese atrasă de țipătul Mioarei, așa că ei priviseră nedumeriți la toată scena care se desfășurase între căpetenia haiducilor și iubita sa. Împrejurarea că prizoniera cea blondă îl cunoștea atât de bine pe țăranul arestat întâmplător li se păru ciudată și unul din ei se duse îndată la locotenentul Dobrotici, spre a-i raporta.

Dobrotici porunci îndată oprirea, apoi veni în galop lângă căruță.

— Așadar, sunteți vechi cunoștințe? zise el, batjocoritor, uitându-se când la Mioara când la Mihu Inimă de Leu.

— De cine vorbești, domnule ofițer? întrebă Mihu Inimă de Leu, prefăcându-se că nu înțelege.

— De cine vrei să vorbesc, când mă uit la tine? răspunse locotenentul, răstit.

— De mine? se miră voinicul. Cu cine să mă cunosc eu aici?

— Nu te mai preface, căci toți cazacii au văzut cum prizoniera s-a repezit la tine, speriată, când a văzut că tu ești prizonierul.

— Dumnezeu să-i răsplătească jupâniței pentru inima ei bună - răspunse Mihu Inimă de Leu. Este adevărat că a venit lângă mine, dar nu fiindcă mă cunoștea, ci fiindcă eu am rugat-o să mă așeze puțin mai bine, căci așa cum m-au aruncat soldații d-tale în căruță îmi ieșea umărul din loc până la Curtea de Argeș.

— Așadar nu vă cunoașteți? Nu v-ați văzut niciodată? zise locotenentul Dobrotici.

— Acum o văd pentru prima oară, dar Dumnezeu s-o fericească fiindcă are suflet bun! răspunse căpetenia haiducilor.

— Ha, ha, ha, izbucni atunci în râs, Dobrotici. Doi oameni, care se văd pentru prima oară în viață și se sărută de mama focului!

— Cine s-a sărutat, domnule ofițer? întrebă Mihu Inimă de Leu, foarte mirat.

— Tu și cu prizoniera blondă!

— Te înșeli, domnule ofițer și cine ți-a spus asta n-a văzut bine. Jupânița s-a aplecat peste capul meu pentru a-mi ridica umărul din adâncitura cotiugii, dar să mă sărute? … Pe mine un biet țăran?

— Mladenov - îi strigă atunci locotenentul cazacului, care venise să-i raporteze. L-a sărutat pe omul acesta?

— L-a sărutat, tătucă!

— Iurievici, tu ai văzut?

— Văzut, tătucă!

— Dar tu, Osipovici?

— Și eu, tătucă!

— Și tu ai văzut, că l-a sărutat, Nicolov?

— Văzut, tătucă! Și încă l-a sărutat cu atâta foc, cum nici pe mine n-o să mă sărute Katușa, când m-oi întoarce acasă din țara asta blestemată.

— Acum tot mai tăgăduiești? zise Dobrotici, râzând ironic.

— Tăgăduiesc, fiindcă nu este adevărat, răspunse Mihu Inimă de Leu cu hotărâre.

— Vrei să mă faci să cred că toți oamenii mei mint și numai tu spui adevărul?

— Oamenii d-tale n-au văzut bine!

— Oamenii mei au văzut foarte bine și de altfel, acum îmi dau seama și de întâmplarea care te-a adus în calea noastră. Răsturnarea căruței în mijlocul drumului s-a întâmplat anume, pentru a ne împiedica pe noi să înaintăm, sau pentru... da, da, pentru a ne spiona! Așadar ești și tu un spion, ca și cele trei prizoniere! Știi cu ce se pedepsesc spionii în timp de război?

— Nu știu și nici nu vreau să știu, fiindcă eu nu sunt spion! răspunse Mihu Inimă de Leu.

— Dacă nu știi, îți voi spune eu! zise Dobrotici, râzând batjocoritor. Cu asta!

Zicând aceste cuvinte, locotenentul își scoase pistolul de la brâu și-l îndreptă asupra lui Mihu Inimă de Leu, țintind de la doi pași drept în capul voinicului.

Căpetenia haiducilor încremeni, știa prea bine că ticălosul era în stare să-l ucidă fără niciun fel de judecată, deoarece nimeni nu i-ar fi cerut socoteală. La comandament ar fi făcut un raport că l-a prins spionând și nimeni nu i-ar fi făcut vreo imputare.

— Da, cu un glonte se pedepsesc spionii! zise Dobrotici pentru a doua oară și degetul său se așeză pe trăgaci.

— Îndurare! Îndurare! strigă atunci Mioara Comăneanu și sărind din căruță, se aruncă în genunchi în fața locotenentului. Nu este spion! Îndurare!

— Ha, ha, ha - râse atunci Dobrotici. Vedeți cum se roagă prizoniera pentru omul pe care-l vede pentru prima oară în viața ei? Complicitatea lor este în afară de orice îndoială. Aș putea să-i împușc pe amândoi, acum pe loc. N-o fac însă, deoarece vreau ca mai înainte să știu cine sunt, ce spionau și pe urmă, în ceea ce te privește pe tine, mititico, poate că-ți voi mai ușura soarta dacă vei fi drăguță cu mine!

Mioara Comăneanu se roși până în vârful urechilor. Se ridică din genunchi și aruncând o privire plină de dispreț locotenentului, își reluă locul în căruță, fără a mai spune vreun cuvânt

— Mai ești și mândră, fetițo! strigă Dobrotici. Nu vor trece însă nici douăzeci și patru de ceasuri și vei fi oița cea mai blândă de pe suprafața pământului, mai ales după ce vei fi făcut cunoștință cu colonelul nostru.

Cu aceste cuvinte dădu pinteni calului și porni din nou în fruntea trapei, care se îndrepta acum în galop, spre Curtea de Argeș.

*

Colonelul Trahanov, comandantul regimentului de cazaci era în culmea fericirii. De două săptămâni fusese mutat cu regimentul lui la Curtea de Argeș dându-i-se să supravegheze toată regiunea cuprinsă între Râmnic, Slatina și Pitești, până la graniță. În tot ținutul acesta el era stăpân atotputernic și neavând pe nimeni care să-l controleze, putea să-și dea frâu liber celor două principale patimi ale sale: vinul și femeia.

Tătar de origină, avea în sânge toată sălbăticia neamului său și când se îmbăta mai ales, cruzimea lui îi înspăimânta chiar și pe proprii săi ofițeri. Și din nenorocire pentru sărmana populație a acestei părți a Munteniei, colonelul Trahanov era aproape veșnic beat, deoarece Drăgășanii erau sub stăpânirea lui și principala însărcinare a cazacilor din regimentul 98, era să descopere prin pivnițele podgorenilor vinurile cele mai vechi și să le pornească spre Curtea de Argeș.

Lui Trahanov îi plăceau însă și femeile și aceasta era a doua nenorocire abătută asupra populației. Aici, în țara subjugată, putea să pună în practică nestânjenit obiceiurile lui de oriental și în decurs de două săptămâni, nu mai puțin

de treizeci de familii fură aruncate în brațele deznădejdii, prin răpirea de către cazaci a fetelor sau a nevestelor.

Treizeci de copile nevinovate sau femei cinstite erau ținute prizoniere în casa pe care o locuia colonelul Trahanov la Curtea de Argeș, treizeci de nenorocite pângărite de sălbaticul asiatic, care vroia să-și aibă haremul său.

Treizeci și patru fuseseră aduse în casa blestemată. Patru însă nu mai ieșiră vii de acolo.

O biată copilă de șaisprezece ani se spânzură îndată după ce scăpă din îmbrățișările tătarului, neputând supraviețui rușinii; o alta, răpită tocmai în ziua nunții, își tăie beregata cu un ciob de sticlă, mai înainte de a fi căzut pradă patimii sălbaticului; iar a treia și a patra fură înjunghiate chiar de Trahanov, în furia beției, fiindcă îndrăzniseră să se împotrivească chemărilor lui de dragoste…

În fiecare zi, numărul nenorocitelor din haremul lui Trahanov se înmulțea cu noi jertfe răpite de cazaci și dacă vreuna nu-i plăcea colonelului, acesta o dădea pe mâinile ofițerilor săi, care, în mare parte, erau vrednici de superiorul lor.

În seara aceea, ca de obicei, colonelul Trahanov era iarăși în mijlocul victimelor sale și beat mort, se tolănea pe un divan lângă o țărăncuță din Șuici, care-i fusese adusă chiar în după amiaza acelei zile.

Sărmana fată fusese prevestită de celelalte victime, așa că ținând la viața-i tânără, nu se mai împotrivea dezmierdărilor dezgustătoare ale tătarului.

Deodată, cineva bătu în ușă și la strigătul de „intră”, apăru în odaie locotenentul Dobrotici.

— Mâine, mâine la raport, Dobrotici, astăzi n-am timp! zise colonelul Trahanov, de îndată ce-și văzu ofițerul.

— Domnule colonel… încercă Dobrotici să vorbească, dar Trahanov i-o tăie scurt:

— Ți-am spus că, mâine! Astăzi am și vin bun și femeie nostimă, așa că, nu-mi mai trebuie nimic.

— Am adus patru prizonieri, domnule colonel… zise iute Dobrotici, în nădejdea că va stârni curiozitatea superiorului său.

Dar pe colonelul Trahanov îl interesa mai mult țărăncuța din Șuici, decât prizonierii aduși de Dobrotici.

— Ofițerul de serviciu să le ia interogatoriul! Și acum, pleacă! răspunse colonelul, nepăsător.

— Da, domnule colonel, dar trei sunt…

— Dobrotici - răcni colonelul, trântind o înjurătură grozavă - dacă nu ieși afară, numaidecât, îți găuresc căpățâna aia de dobitoc! și sfârși cu o nouă înjurătură.

Locotenentul care-și cunoștea prea bine superiorul, nu mai insistă, ci se retrase, mormăind nemulțumit că nu-i putuse da raportul colonelului chiar atunci.

Și dacă Dobrotici ținea să raporteze chiar în seara aceea, nu o făcuse fără un anumit scop.

El aflase de la vistavoi că fata din Șuici îi plăcuse grozav colonelului și atunci trăgea nădejdea ca Trahanov nici să nu ceară să vadă prizonierele, ci să-i spună, cum mai făcuse și altădată:

— Luați-le voi!

În chipul acesta, el, care adusese prada, ar fi avut dreptul să și-o aleagă pe Mioara, după care îi lăsa gura apă.

Acum, iată însă că tot planul lui să năruise. Colonelul îi poruncise să predea pe prizonieri spre cercetare ofițerului de serviciu. Nici măcar nu-i lăsase să-i cerceteze el.

Mormăind furios, se întoarse la Primărie unde era comandamentul și luând în mijlocul a patru cazaci pe prizonieri, intră cu ei în odaia ofițerului de serviciu.

Dobrotici îi raportă căpitanului de serviciu în ce împrejurări îi prinsese pe cei arestați.

— Bine, domnule locotenent, răspunse căpitanul, ale cărui priviri lacome alergau de la Mioara la Pia și de la Pia

la Dochița, fără a se putea hotărî, la care să rămână. D-ta te poți retrage. Voi lua eu interogatoriul arestaților.

— Poate că n-ar strica - zise Dobrotici - să rămân și eu aici, spre a vă da unele amănunte.

— Nu este nevoie - răspunse căpitanul, care se vedea că nu voia să fie stânjenit de prezența locotenentului. Interogatoriul cuprinde numai răspunsurile arestaților așa că nu este nevoie de nicio lămurire. Noapte bună, domnule locotenent!

Hotărât că locotenentul Dobrotici avea ghinion în ziua aceea. Trebui să plece cu buzele umflate și din odaia ofițerului de serviciu, care spre ghinionul lui, era tocmai un căpitan, adică, mai mare în grad decât el și deci, trebuia să se supună poruncilor lui.

După plecarea lui Dobrotici, căpitanul se mai uită odată la cele trei prizoniere, apoi se așeză la masă, luă hârtie, toc și cerneală și se adresă astfel lui Mihu Inimă de Leu:

— Să terminăm mai întâi cu d-ta. Cum te cheamă?

— Gheorghe a Tudosii! răspunse Mihu Inimă de Leu.

Căpitanul repeta și seria:

— Pretinde a se numi Gheorghe a Tudosii.

— De unde ești? urmă căpitanul cu întrebările.

— Din Popești! răspunse Mihu Inimă de Leu.

— Pretinde a locui în Popești. Așa! zise căpitanul, după ce așternu pe hârtie și fraza de mai sus. Acum te rog să-mi spui ce scop ai urmărit răsturnând căruța cu lemne în mijlocul drumului?

— Asta, boierule, e greu să ți-o spun!

— De ce?

— Fiindcă, vezi d-ta, căruța n-am răsturnat-o eu, ci roata care a fugit din osie și ce scop va fi urmărit blestemata, zău că nu știu.

— Hm! făcu căpitanul. Care-i meseria d-tale?

— Păi meseria mea - răspunse prizonierul - e să tai lemne în pădure și să le vând pe porumb, ca să aibă boiereasa și copiii, ce să bage sub nas.

— Arată-mi mâna d-tale! urmă căpitanul.

Prizonierul își arătă mâna stângă.

— Firește, firește! zise căpitanul, triumfător. Mă gândeam eu la asta! Un tăietor de lemne n-are mâini ca ale d-tale prietene. Mâna d-tale nu este o mână obișnuită cu munca, nu este o mână plină de bătături, cu pielea groasă, ci mână îngrijită, de domn. Meseria d-tale nu este de a tăia lemne în pădure, ci cu totul alta. Acum nu mai încape nicio îndoială că ești spion.

— Dar vă rog, domnule ofițer - zise Mihu Inimă de Leu trimiteți pe cineva, până în Popești, să întrebe de mine. Biata nevastă-mea trebuie să fie moartă de spaimă că nu m-am înapoiat încă acasă.

— Povești - zise căpitanul. Povești, prietene, pe care eu nu le înghit. Un țăran de rând nu este sărutat așa cum ai fost sărutat d-ta de cocoana de colo. Dar arată-mi te rog și mâna cealaltă. Firește și asta este la fel! Nu tai dumneata lemne, prietene! Dar ce-i asta? Mai arată-mi te rog odată mâna! Ce este cu inelul acela pe degetul d-tale?

În clipa aceea Mihu Inimă de Leu își dădu seama că era pierdut Travestindu-se în grabă, uitase pe deget inelul pe care i-l dăruise ca amintire contesa Anastasia Subotkin când părăsise castrul roman de la Iglița. Inelul era un obiect de mare preț, cu un safir în care era încrustat blazonul familiei Subotkin. De când i-l dăduse contesa Anastasia Mihu Inimă de Leu îl purtase întotdeauna pe deget. Așa s-a întâmplat că-l uitase pe deget și acum, când se dădea drept Gheorghe a Tudosii din Popești și nu Mihu Inimă de Leu. Ah, inelul acesta! Ce să răspundă oare acum în grabă?

— Inelul acesta? Păi ce să fie cu el, domnule ofițer! Iacă l-am găsit și eu în pădure pe când tăiam lemne. Dar cred că nu face nici două parale. Trebuie să fie de aramă. L-am tras însă și eu pe deget, să fie acolo.

— Așa? Ai găsit inelul acesta? Nu dragul meu, n-ai găsit inelul acesta! L-ai furat de undeva!

Ochii lui Mihu Inimă de Leu începură să strălucească amenințător.

— Nu-i adevărat! Nu l-am furat! tăgădui el, cu toată hotărârea.

— Atunci?

— Atunci… mai bine mărturisesc adevărul, căci la urma urmelor, n-am săvârșit nicio crimă!

— Să auzim!

— Inelul acesta mi-a fost dăruit!

— Dăruit? Ce tot spui? Și de cine, mă rog?

— De o contesă rusă.

Răspunsul acesta îl uimi grozav pe căpitanul de cazaci.

— De o contesă rusă?

— Da. Odată, pe vremuri, am fost de mare folos unei contese ruse din Basarabia, care drept recunoștință mi-a dăruit inelul acesta.

— Și cum o chema pe contesă?

— Pe contesă?

— Da, da, pe contesă! Dar să spui adevărul!

— O chema contesa Anastasia Subotkin.

— Aha! Așadar tot nu m-am înșelat! D-ta nu ești tăietor de lemne, căci aceia căruia i-a dăruit contesa Anastasia Subotkin inelul acesta, nu era de loc tăietor de lemne! Contesa Subotkin a dăruit inelul acesta lui Mihu Inimă de Leu, căpetenia haiducilor din Balta Dunării. Da, ea l-a dăruit acelui Mihu Inimă de Leu, pe capul căruia autoritățile rusești de pe vremuri puseseră un mare premiu, deoarece haiducul acesta îndrăznise să prade chiar și un transport de aur, însoțit de o întreagă companie de panduri. Haiducul acesta, dacă nu mă înșel, este urmărit chiar și acum de autoritățile țării, care, după cât se pare, i-au cam pierdut urma. Ei, cucoane, ce zici d-ta de toate acestea? Aud?

— Nu știu de unde știe domnul ofițer toate acestea, eu însă îl încredințez că nu sunt Mihu Inimă de Leu, de care, de altfel, acum aud pentru cea dintâia oară în viața mea. În

orice caz, dacă mă bănuiți pe mine de asemenea fapte, rău faceți, deoarece, cine vi le-a spus, oricine ar fi el, n-a spus adevărul.

— Așa? N-a spus adevărul? Ei bine, află că toate acestea le știu de la contesa Anastasia Subotkin, sora mea!

— Sora dv.?

— Da. Eu sunt căpitanul conte Félix Subotkin.

— Căpitanul…

— Aha! Mai tăgăduiești și acum, cucoane? Cum? Dar de ce ai tăcut așa, deodată?

— Domnule conte, dacă toate acestea le știți de-a dreptul de la sora dv. atunci fără îndoială că știți și în ce împrejurări am primit eu inelul acesta!

— Ce însemnătate au împrejurările! În ceea ce privește inelul, când vei atârna în furcă, ți-l voi trage frumos de pe deget! Căci de atârnat în furcă, vei atârna prietene! De asta cred că ești încredințat și d-ta… De aceea, ai face bine să te și pregătești de moarte. Paharul d-tale s-a umplut cu ultima-ți ispravă: încercarea de spionaj de astăzi!

Dar Mihu Inimă de Leu nici nu tresări măcar. În schimb Mioara, Pia și Dochița tremurau ca varga. Pentru ele totul era pierdut și nu se mai îndoiau că odată cu revărsatul zorilor se va fi sfârșit cu căpetenia haiducilor.

Pe Mioara o podidiră lacrimile și era gata să-și piardă cunoștința. Numai curajul și hotărârea iubitului său o mai țineau pe picioare.

— Ce vorbe sunt acestea? Pentru ce?

— Fiindcă aș vrea să vă spun ceva!

— N-ai decât să spui tot ceea ce vrei - răspunse căpitanul Subotkin. Justiția armatei rusești n-are taine față de ostașii săi.

— Nu este vorba de o armată rusă, ci de o chestiune familiară, care nu trebuie să fie auzită decât de dv.

— Chestiunile familiare ale unui om care mai are de trăit câteva ceasuri pot fi cunoscute de oricine!

— Nu este vorba de chestiunile mele familiare și refuzul dv. mă miră în cel mai înalt grad.

— Te miră? De ce mă rog?

— Fiindcă însemnează că vă este teamă să rămâneți singur într-o odaie cu Mihu Inimă de Leu chiar și când acesta este legat cobză.

— Mie să-mi fie teamă? exclamă ofițerul.

— Dacă nu vă este teamă de mine, atunci pe semne că vă temeți de aceste trei doamne. În orice caz, n-aș fi crezut ca un ofițer rus și încă un conte Subotkin, să se teamă de trei femei lipsite de orice armă!

Cuvintele lui Mihu Inimă de Leu își atinseră scopul… Ca orice aristocrat… așa și contele Felix Subotkin era mândru și nu admitea ca mândria lui să fie călcată în picioare, curajul lui să fie pus la îndoială, nici chiar de un condamnat la moarte.

— Cazaci - se întoarse el spre cei patru soldați - părăsiți odaia aceasta. Părăsiți nu numai odaia, dar chiar și localul comandamentului. Vreau să-i arăt acestui domn că un ofițer al țarului și un conte Subotkin, nu se teme de umbra sa.

Cazacii se supuseră și părăsiră încăperea.

După aceea Subotkin se întoarse spre Mihu Inimă de Leu și-i zise:

— Vorbește!

— Domnule conte - începu Mihu Inimă de Leu, căutând să gâdile vanitatea ofițerului, fiind încredințat că așa își poate ajunge scopul - mai înainte de toate țin să vă mărturisesc că sunteți primul om care îndrăznește să rămână singur față în față cu Mihu Inimă de Leu, chiar când acesta este legat de mâini și de picioare. Legenda spune că aș avea puteri supraomenești și tocmai de aceea curajul dv. merită toată lauda. Se vede că sunteți un conte Subotkin!

— Mulțumesc! zise căpitanul, vădit măgulit. Să trecem însă, la ceea ce voiai să-mi spui!

— Domnule conte, urmă Mihu Inimă de Leu dacă dv. cunoaşteţi împrejurările, în care mi-a dăruit contesa Anastasia Subotkin inelul acesta, atunci nu se poate să nu ştiţi şi ce mi-a spus sora dv. cu prilejul acela.

— Hm! Da, da! Dar ce a spus sora mea?

— Sora dv. a spus următoarele: Primeşte, te rog, inelul acesta ca o amintire din partea mea. *Dacă s-ar întâmpla vreodată să ajungi în vreo mare încurcătură, trimite-mi inelul acesta şi voi face tot ce-mi va sta în putinţă, pentru a-ţi fi de folos*. Domnule conte, cuvintele acestea au fost rostite de o contesă Subotkin. Nădăjduiesc că dv. cărei sunteţi tot un Subotkin, veţi ţine cuvântul dat de un membru ai familiei dv.

Căpitanul rămase vădit impresionat de cuvintele lui Mihu Inimă de Leu.

Timp de câteva minute rămase tăcut privind nehotărât înainte sa. După aceea începu să tușească și să umble de colo până colo prin odaie.

— Mii și mii de trăsnete și bombe! D-ta m-ai strâns grozav cu ușa. Acum știu hotărât că ești un spion și încă nu un spion de rând, ci unul foarte, foarte primejdios. Afară de aceasta, mai ești și căpetenia unei cete de haiduci, care a dat mult de lucru autorităților rusești de pe vremuri. Fără îndoială că acum puneai iarăși ceva la cale și dacă oamenii noștri nu puneau mâna pe d-ta cine știe ce ispravă mai aflam despre faimosul Mihu Inimă de Leu. Dar mii și mii de bombe, ceea ce mi-ai spus, m-a pus cu botul pe labe. Știu prea bine că sora mea îți este foarte îndatorată d-tale. I-ai scăpat nu numai viața, ci chiar și mai mult decât atât, ai scăpat-o de la o soartă cumplită pe care ar fi avut-o alături de soțul pe care și-l alesese. Știu că sora mea este obligata dumitale și ceea ce este și mai mult, știu că, într-

adevăr ți-a spus cuvintele pe care le-ai rostit mai adineauri. Știu că, și-a dat cuvântul să îndeplinească orice dorință aducătorului acestui inel. Ei, bine, eu voi îndeplini cuvântul dat de un membru al familiei Subotkin. Un Subotkin este dator, dacă-i stă în putință, să săvârșească ceea ce a făgăduit un alt Subotkin. Dar mii și zeci de mii de draci, cum să țin eu făgăduiala sorei mele? Căci dacă se află la comandament cine ești d-ta, nu este putere în lumea aceasta, care să te poată scăpa de la ștreang. Pe capul d-tale este pus un mare premiu și zău că autoritățile rusești ar fi foarte mulțumite dacă l-ar ști plecat din lumea aceasta pe acela care le-a pricinuit și le mai poate pricinui și de acum înainte, atâta bătaie de cap. Cu toate acestea, vreau să-ți arăt că sunt un adevărat conte Subotkin și că voi ține cuvântul dat de Anastasia Subotkin. Mihule Inimă de Leu, voi face, ceea ce ar însemna propria mea pieire dacă s-ar afla: Îți voi reda libertatea.

— Firește că și acestor doamne, nu-i așa, domnule conte? zise Mihu Inimă de Leu.

— Asta nu! răspunse contele căpitan. D-ta ai salvat viața sorei mele, eu o salvez pe a d-tale. Prețul ar fi prea mare, ca în schimbul unei vieți, să-ți dăruiesc patru.

— Credeam - zise atunci Mihu Inimă de Leu, cu viclenie - că viața unui membru al familiei Subotkin prețuiește nu cât patru, ci cât patruzeci de alte vieți. Se pare însă că, pus în cumpănă, un Subotkin prețuiește tot atât, ca și alt muritor.

Insinuarea lui Mihu Inimă de Leu își ajunse scopul și de data aceasta.

El cunoștea prea bine trufia nobililor și mai ales a celor ruși. Cum putea să admită un conte Subotkin că un Subotkin prețuiește tot atât ca și un alt muritor de rând?

— Mii și mii de tunete și vijelii, exclamă căpitanul, tare încurcat. D-ta știu că mă strângi cu ușa! Acum îmi dau eu seama de ce te-ai făcut d-ta atât de vestit. Ești omul cel mai viclean de pe toată suprafața pământului. Firește că un Subotkin prețuiește mai mult decât patru vieți omenești

și nu-mi este îngăduit mie, contelui Félix Subotkin, să dau o dovadă contrară.

Cu aceste cuvinte se mai uită odată cu jind la cele trei prizoniere, îmbrăcate tot în uniformă căzăcească, apoi urmă astfel:

— Bine, fie! Le voi reda libertatea și acestor doamne, însă numai cu o singură condiție.

— Puneți condiția, domnule conte.

— Condiția mea este, să-mi dai mie inelul pe care ți l-a dăruit sora mea. Valoarea ți-o voi plăti în bani.

— Vă rog, domnule conte! Poftiți, aici aveți inelul!

— Te rog, te rog, nici prin minte nu mi-a trecut să te jignesc. Dar pentru mine inelul acesta are o valoare neprețuită. El este purtat întotdeauna de fata cea mai în vârstă a familiei Subotkin și nu se desparte de el decât numai atunci când se mărită. La cununie, ea este obligată a-l înmâna șefului familiei care-l încredințează următoarei fete a familiei. Inelul acesta îl are familia noastră de aproape două sute de ani. Ea îl are de la țarul Petru cel Mare. De atunci și până acum n-a lipsit din familia noastră. Tocmai împrejurarea că sora mea a călcat acest obicei al familiei noastre, mi-a dovedit cât de recunoscătoare trebuie să se simtă ea față de d-ta, fiindcă ai scăpat-o de legătura care urma s-o unească pentru totdeauna de boierul Panait Fotache. Cu toate acestea, eu aș dori ca inelul să reintre în stăpânirea familiei Subotkin, deoarece se spune că fata care poartă inelul acesta, se va mărita în decurs de un an. Or, în familia noastră, a Subotkinilor, sunt astăzi, nu mai puțin de șaptesprezece fete de măritat, care, toate, toate râvnesc la inelul acesta! își sfârși cuvântarea căpitanul, râzând.

— Vă rog, domnule conte, în asemenea împrejurări îmi va face chiar o plăcere să vă înapoiez inelul și doresc din tot sufletul ca în decurg de un an, nicio fată din familia Subotkin să nu mai râvnească la inelul acesta.

Fără a mai șovăi, Mihu Inimă de Leu și trase inelul de pe deget și-l înmână căpitanului.

— Sunteți liberi, toți patru! zise contele căpitan. Dar cum faceți să părăsiți comandamentul și orașul?

— Nu știu încă, domnule căpitan - răspunse Mihu Inimă de Leu, îngândurat. Dar voi născoci eu ceva.

Căpitanul începu să se plimbe din nou, de colo până colo, prin odaie și din când în când, privirile lui alunecau spre cele trei fete. Privirile acestea însă, nu mai aveau însemnătatea privirilor de mai înainte ale căpitanului. Ele nu mai trădau pofte josnice, ci dimpotrivă, îngrijorare pentru soarta celor trei femei.

— Așteptați-mă puțin aici! zise căpitanul, în cele din urmă. Voi încerca să vă scot din oraș, fără să vi se întâmple vreo neplăcere.

Cu aceste cuvinte, căpitanul dispăru.

Rămase singur cu căpetenia haiducilor, Pia și Dochița nu știau cum să-i mulțumească lui Mihu, pentru că le scăpase de la cumplita soartă de care nu se mai îndoiau nici ele că le va aștepta în lagărul rusesc, iar Mioara, apropiindu-se de iubitul său, își lipi capul de pieptul voinicului.

— Stanislau, dragă Stanislau - îngână ea. Ce ne-am fi făcut noi, fără de tine? Niciodată n-am mai fi scăpat din mâinile acestor oameni sângeroși.

— Să nu ne grăbim, Mioaro, să nu ne bucurăm prea de timpuriu! zise căpetenia haiducilor, îngândurat. Încă n-am scăpat din lagărul rusesc și chiar când vom părăsi Curtea de Argeș, primejdia tot ne va mai pândi, deoarece prietenii noștri ne așteaptă în pădurea de la Popești, până unde mai avem de mers o bună bucată de drum, printr-un ținut cutreierat de patrule rusești. Să nădăjduim însă că Dumnezeu ne va ajuta și de acum înainte.

În clipa aceea ușa se deschise și în pragul ei se ivi căpitanul Subotkin, încărcat ca un vânzător ambulant.

El aducea patru mantale căzăcești, patru puști și chiar și o pereche de cizme, pentru Mihu Inimă de Leu care purta opinci țărănești.

În câteva clipe, fetele îmbrăcară mantalele, își luară puștile pe umăr, își traseră cușmele pe ochi și erau gata de plecare.

La Mihu Inimă de Leu însă deghizarea se poticni. Cea mai lungă dintre mantalele aduse, nu-i ajungea decât până la genunchi, astfel că de sub ea i se vedeau ițarii albi.

Căpitanul Subotkin luă atunci din cui pelerina sa de ofițer și o puse pe umerii lui Mihu. Aceasta îi acoperea ițarii, dar în schimb avea alte două părți rele.

Căpitanul Subotkin avea de gând să-i scoată pe prizonieri din oraș mergând cu ei, ca și cu o patrulă de noapte spre a face rondul. Dar o patrulă alcătuită din cinci oameni nu putea avea doi ofițeri. În al doilea rând, pelerina căpitanului făcea parte din uniforma de gală a ofițerului și era albă, deci foarte bătătoare la ochi.

— Mii și mii de trăsnete și fulgere! tună contele Felix Subotkin. N-ai putut și d-ta să crești mai puțin ca să-ți vină mantaua? Ce ne facem acum?

Mihu Inimă de Leu se gândi o clipă, apoi își dezbrăcă pelerina și întorcând-o cu dosu-i negru în afară și-o aruncă pe umeri.

— Așa nu merge?

— Bravo, de minune! strigă căpitanul. Numai să bagi de seamă, să nu faci pași prea mari ca să nu se vadă căptușeala albă. Acum, ascultați! Eu voi merge înainte, la un pas după mine, vei veni d-ta, Mihule, ca subofițer, după d-ta vor veni două din doamne, iar a treia va încheia patrula. Nimeni nu va rosti niciun singur cuvânt. La orice întrebare voi răspunde numai eu! M-ați înțeles?

— Da!

— Atunci, cu Dumnezeu înainte! zise căpitanul și deschizând ușa, ieși în curtea comandamentului.

După el ieșiră Mihu Inimă de Leu, Mioara, Pia și Dochița, în ordinea hotărâtă de căpitan.

Patrula condusă de căpitanul Subotkin părăsi curtea primăriei și o luă pe strada Mare îndreptându-se spre podul de peste Argeș.

La ora aceea nimeni nu mai era pe străzi. Cârciumile în schimb erau pline de cazaci.

Patrula ajunse fără nicio neplăcere până la pod. Aici însă veghea câte o sentinelă și la un capăt și la celălalt.

Spre a fi sigur că-și va scăpa protejații contele Subotkin hotărî să-i ducă până dincolo de pod.

El se opri în fața primei sentinele, îl întrebă dacă n-a observat nimic neobișnuit, apoi trecu podul și făcu același lucru cu sentinela de la celălalt capăt al podului.

Pe urmă mai făcu vreo două sute de pași și se opri.

— De aici înainte puteți merge fără teamă! zise el, întinzându-i mâna lui Mihu Inimă de Leu și salutând militărește pe cele trei femei.

După aceia făcu stânga-mprejur și se întoarse pe drumul pe care venise.

Cei patru prizonieri eliberați se uitară timp de câteva clipe adânc mișcați în urma contelui Subotkin, pe urmă porniră pe drumul ce ducea spre Tigveni.

— În primul sat vom încerca să închiriem o căruță - zise Mihu Inimă de Leu - căci până în pădurea Popeștilor, unde ne așteaptă prietenii e cale lungă și voi nu veți putea rezista.

— Gândul că am scăpat din mâinile cazacilor ne dă puteri de a merge și până la capătul pământului! răspunse Dochița Bănuț.

— Să nu ne supra-prețuim, căci…

Dar Mihu Inimă de Leu n-apucă să sfârșească vorba căci din pădurea care mărginea drumul pe ambele părți, ieșiră la iveală, ca din pământ, vreo treizeci de călăreți, cu puștile îndreptate asupra fugarilor.

— Nicio împotrivire, căci sunteți pierduți! tună un glas sonor, pe rusește.

— Dane, tu ești? strigă Mihu Inimă de Leu, în culmea fericirii.

— Căpitane, tu? se minună Dan Dragomir care-i atacase pe presupușii ruși cu toată ceata haiducului. Să fie adevărat, sau închipuirea își bate joc de mine?… Dochița… Mioara… Pia!

Voinicul român nu se mai putu stăpâni și coborând de pe cal, se repezi la Dochița, pe care luând-o în brațe ca pe un fulg, o copleși cu sărutările sale.

Colonelul Ispirescu sări și el de pe cal și cine ar putea descrie bucuria bătrânului soldat când își revăzu copila alături de el!

După ce mai trecu bucuria revederii Mihu Inimă de Leu trebui să istorisească din fir în păr tot ce se întâmplase cu el și cum scăpase din captivitate.

— Acum, după ce Domnul ne-a ajutat să fim iarăși împreună - zise colonelul Ispirescu - să nu mai pierdem vremea și să ne îndreptăm îndată spre graniță.

— Eu aș avea o rugăminte - zise Mihu Inimă de Leu.

— Care? întrebă colonelul.

— Să mai rămânem măcar o singură zi, prin apropierea Curții de Argeș.

— Pentru ce? întrebă Ispirescu, adânc mirat, neputând pricepe scopul urmărit de căpetenia haiducilor.

— Nu mă întrebați - răspunse Mihu Inimă de Leu - vă asigur însă că dacă-mi îndepliniți această dorință, veți aduce neprețuite servicii populației acestui ținut.

— Totuși, am dori să știm și noi pentru ce vrei să ne mai primejduim viața, rămânând în apropierea comandamentului rusesc? zise colonelul Ispirescu, neplăcut atins de neîncrederea pe care i-o arăta Mihu Inimă de Leu.

— M-ați înțeles greșit, domnule colonel - urmă căpetenia haiducilor. Dacă nu v-am dezvăluit scopul amânării trecerii

graniței, este numai fiindcă voiam să cruț de câteva clipe de groază pe cele trei fete care ne însoțesc.

— Când ne-am hotărât să pornim la luptă - zise atunci Dochița, războinică - știam că vom trece prin clipe de groază, așa că nu văd pentru ce ai căuta să te ascunzi de noi.

— Bine, fie! răspunse căpetenia haiducilor. Ca să ajungeți aici, cred că ați trecut și voi prin Popești!

— Nu - zise Dan Dragomir - n-am trecut prin niciun sat. Din marginea pădurii am văzut trupa locotenentului Dobrotici trecând pe șosea și atunci l-am trimis pe Niculiță până la podul de peste Râmnic, sub care ascunzându-se să vadă cum erau duse prizonierele. Care nu ne-a fost mirarea când înapoindu-se, Niculiță ne-a spus că în căruța prizonierelor mai era și un țăran legat cobză! Ne-am dat seamă îndată că acest țăran nu puteai fi decât tu și atunci am hotărât să vă urmărim pas cu pas, pentru ca la momentul prielnic să vă putem scăpa din ghearele cazacilor. Din nefericire, momentul prielnic nu s-a ivit și așa a trebuit să vedem neputincioși cum sunteți duși la Curtea de Argeș. Când v-am atacat pe voi, nu departe de podul Argeșului, am crezut că sunteți vreo patrulă rusească de la care nădăjduiam să aflăm unde ați fost închiși, spre a vă putea elibera. Furișându-ne deci prin marginea pădurilor, n-am trecut nici prin Popești și nici prin alt sat. Dar de ce ne întrebi asta?

— Fiindcă - reluă căpetenia haiducilor - în oricare sat și mai ales în Popești ați fi aflat despre grozăviile care se petrec la Curtea de Argeș. Acum trei zile, anume, o patrulă de cazaci a năvălit în satul Popești și a adunat toată lumea la primărie. Aici apoi comandantul patrulei, se pare că tot locotenentul Dobrotici, le-a poruncit fetelor și nevestelor până la douăzeci și cinci de ani să treacă deoparte. Din aceste fete și neveste apoi comandantul patrulei a ales patru pe care le-a urcat pe cai, lângă cazaci și a pornit cu ele spre Curtea de Argeș. Doi flăcăi, care se rugaseră de

locotenent să nu le răpească logodnicele au fost împușcați ca niște câini. Cele patru femei răpite au fost duse apoi în fața comandantului regimentului, un colonel de origină tătară, unul Trahanov și acesta a poruncit ca cea mai frumoasă din fete să fie dusă la el acasă. Pe celelalte trei, le-a dat pe mâna ofițerilor săi, care după ce le-au batjocorit, le-au trimis înapoi în sat.

— Îngrozitor! exclamă colonelul Ispirescu.

— Asta nu este nimic - urmă Mihu Inimă de Leu și pe urmă povesti tot ceea ce aflase în Popești, despre cruzimea și josnicia colonelului Trahanov.

— Am socotit că, este de datoria noastră, a acelora care pornim să luptăm pentru dezrobirea românilor de dincolo de Carpați - sfârși Mihu Inimă de Leu - să scăpăm pe românii de aici de sălbăticia acestei bestii cu chip de om.

Toți cei care ascultaseră istorisirea căpeteniei haiducilor rămaseră încremeniți.

Colonelul Ispirescu se apropie de Mihu și-l îmbrățișă cu lacrimi în ochi.

— Sărutarea aceasta - zise el, adânc mișcat - este semnul recunoștinței pe care ți-o poartă națiunea română. Ești străin de neamul acesta și totuși, ești gata să-ți jertfești viața când este vorba să pui capăt unei nedreptăți.

— V-am mai spus - răspunse Mihu Inimă de Leu - că pildă mi-a fost un român, prietenul nostru Dan Dragomir, care la Varșovia, străin de națiunea poloneză, n-a șovăit să pună mâna pe armă pentru a pedepsi nevolniciile asupritorilor.

— Și el și d-ta sunteți adevărați eroi - zise colonelul Ispirescu - și ne vom supune în totul, hotărârilor pe care le vei lua. Și fiindcă este vorba de pedepsirea unui ticălos, vom rămâne în jurul Curții de Argeș nu o zi, nu o săptămână, ci atât timp cât va fi nevoie spre a îndepărta pacostea de pe capul populației acestui ținut.

*

Înapoindu-se la comandament, căpitanul Subotkin dădu îndată alarma, despre dispariția prizonierilor.

El părăsise clădirea primăriei cu Mihu Inimă de Leu și cele trei fete, tocmai când se schimba garda, așa că, în odaia de lângă poartă, unde se găsea corpul de gardă, nu se afla nimeni și nu-l văzuse ieșind pe poartă, decât sentinela. Acesta era un om de pe moșia sa și-i porunci să nu spună nimănui că-l văzuse întovărășit de alți patru cazaci, căci îi va da la întoarcerea acasă, câteva prăjini de pământ și-l va face gospodar.

În asemenea împrejurări, reîntors la comandament dădu alarma și porni toată garda pe urmele fugarilor.

Firește că ostașii se înapoiară cu mâinile goale.

A doua zi de dimineață, căpitanul Subotkin se prezentă la raport și-i spuse colonelului cele petrecute.

Trahanov se înfurie peste măsură, mai ales când află că printre prizonieri se găseau trei femei de toată frumusețea și porunci ca fugarii să fie găsiți, din pământ, din iarbă verde, căci de nu va fi vai și amar de toată lumea.

Locotenentul Grișa Dobrotici, care avea necaz pe contele Subotkin, fiindcă acesta era din neam nobil și el se trăgea numai dintr-o familie de negustori sârbi, pripășiți cine știe cum prin Rusia, se hotărî să cerceteze și el misterioasa dispariție a prizonierilor. Necazul lui împotriva lui Subotkin crescuse și mai mult, în urma celor petrecute în ajun, când contele nu-i îngăduise să fie față la luarea interogatoriului prizonierilor. Dobrotici era încredințat că Subotkin le ascunsese undeva pe cele trei prizoniere pentru a și le ține pentru sine și gândul acesta îi umplu sufletul josnic de dorul de a se răzbuna.

El cercetă casă cu casă, toate locuințele argeșenilor, iar când căutarea aceasta nu dădu niciun rezultat atunci se gândi să mai întrebe odată sentinelele. Poate că Subotkin va fi dus prizonierele undeva, afară din oraș.

Sentinela de la poartă, cu gândul la răsplata ce-l aștepta acasă, declară că nu este nimic, că n-a văzut pe nimeni, ieșind pe poartă, afară de căpitanul de serviciu.

La fel declarară și celelalte sentinele, până la cazacii, care făcuseră de pază la pod.

Interogați cu asprime de către Dobrotici, aceștia declarară că l-au văzut pe căpitanul Subotkin trecând podul, dar întovărășit de patru cazaci și nu de trei femei.

— Și cazacii s-au înapoiat odată cu domnul căpitan? întrebă Dobrotici.

— Nu, nu s-au mai înapoiat!

În aceeași clipă năvăli în odaia lui Dobrotici și plutonierul Ivanov.

— Tătucă, tătucă, ia te uită ce am găsit în marginea pădurii de după pod.

Cu aceste cuvinte subofițerul desfăcu o pelerină ofițerească de gală.

— Acum ești al meu, mândre conte Subotkin! strigă Dobrotici și luând pelerina cu sine, alergă într-un suflet la comandant căruia îi povesti toate cele aflate.

Trahanov sfârșise tocmai prânzul, care pentru el era un nou prilej pentru a goli câteva sticle de Drăgășani vechi.

— Să vină căpitanul Subotkin - urlă el, după ce primi raportul lui Dobrotici. - Să vie ticălosul, mi-a șterpelit de sub nas cele trei femei!

Dobrotici alergă în goană până la locuința căpitanului, făcându-și o plăcere drăcească, din a-l vedea pe Subotkin cum schimbă fețe-fețe, când îi spune că domnul colonel îl cheamă la raport din nou.

— Du-te și spune-i că, voi veni îndată! răspunse Subotkin.

— Domnul colonel mi-a poruncit să vă însoțesc! zise Dobrotici, care se temea că văzându-se descoperit, căpitanul să nu fugă. Granița, era doar atât de aproape!

Subotkin își mușcă buzele de ciudă, dar n-avea încotro, trebuia să se supună ordinului.

Își aruncă deci dolmanul pe umeri, își încinse sabia și însoțit de locotenentul Dobrotici, porni spre locuința comandantului.

Trahanov era încă tot la masă și până să se înapoieze Dobrotici, mai golise două sticle cu vin.

— Ei, domnule căpitan - zise colonelul, de-abia mai ținându-se pe picioare de beție. Vrei să ne spui și nouă unde ai ascuns cele trei porumbițe?

— Mă iertați, dar nu știu despere ce porumbițe vorbești! răspunse Subotkin.

— Nu știi? exclamă Trahanov, sughițând. Atunci să-ți amintesc eu! Despre cele trei prizoniere pe care ți le-a predat spre cercetare, ieri seară, locotenentul Dobrotici.

— Aș vrea să știu și eu unde sunt, domnule colonel! răspunse căpitanul conte.

— Așadar, zici că nu știi?

— Nu!

— Atunci să te ajutăm noi să le găsești! Ieri noapte, ofițerul de serviciu a trecut podul cu patru cazaci. Acești patru cazaci erau cei patru prizonieri. Ofițerul s-a înapoiat, prizonierii nu s-au mai înapoiat în oraș. Acum crezi că vei da de urma fugarilor?

— Nu, fiindcă eu nu știu nimic din ceea ce ați spus dv. acum!

— Nu știi nimic? Ciudat! Dar pelerina aceasta o cunoști? A fost găsită la marginea pădurii de peste podul pe care au fugit prizonierii!

— N-o cunosc!

— Nu? exclamă colonelul batjocoritor. Mi se pare ciudat, căci, uite, aici pe căptușeala de mătase, sunt brodate două litere F.S. Încălecate de o coroană cu nouă capete. După cât știu eu coroana cu nouă capete este coroană de conte, or, conte nu ești decât d-ta în tot regimentul. Afară de aceasta literele F. și S. se potrivesc de minune cu Felix Subotkin! Aud?

— Bănuiala dv. este jignitoare, domnule colonel - răspunse căpitanul Subotkin - și protestez împotriva învinuirii ce mi se aduce. Dacă totuși mă credeți vinovat, trimiteți-mă înaintea Curții Marțiale care mă va judeca.

— D-ta uiți, domnule căpitan - răspunse Trahanov, care începuse să se înfurie, din pricina mândriei ofițerului - că aici suntem în țară dușmană, deci pe front și că pe temeiul legilor militare, în anumite ocazii, comandantul de unitate este el însuși judecător.

— Eu însă, - răspunse căpitanul, cu aceeași hotărâre - nu pot fi judecat de dv. deoarece fapta de care sunt învinuit nu face parte din acelea care trebuiesc pedepsite pe loc, fără nicio cercetare.

— Hm! făcu colonelul, batjocoritor. Spionajul în front, pactizarea cu dușmanul, se pedepsește pe loc, fără cercetare, prin plutonul de execuție.

— Spionaj… pactizare cu dușmanul? bâlbâi Subotkin, făcându-se alb ca varul.

— Se pare că nu prea ești lămurit! râse Trahanov, cu o plăcere diabolică. Să te lămuresc eu domnule căpitan! Prizonierii erau spioni, femei îmbrăcate în uniforme căzăcești. Aceasta o dovedesc toți oamenii locotenentului Dobrotici. D-ta i-ai ajutat pe acești spioni să fugă, deci și d-ta ești spion și ai pactizat cu dușmanul.

— Nu este adevărat, strigă contele Subotkin, care se vedea pierdut. N-am pactizat cu niciun dușman. Învinuirea ce mi se aduce nu este dovedită și cer să fiu trimis în fața Curții Marțiale!

— Îți citesc gândurile, domnule căpitan! răspunse colonelul Trahanov, cu același zâmbet diabolic pe buze. Ai vrea să te trimit la Curtea Marțială, unde mulțumită averii d-tale și a numelui pe care-l porți ai izbuti să ieși basma curată. Dar aceasta nu se va întâmpla. Vinovăția d-tale este stabilită. Sentinelele de la pod, pelerina cu inițialele!… Deci, sau mărturisești unde ai dus prizonierele și atunci mă voi mai răzgândi asupra pedepsei ce să-ți dau, sau dacă nu, peste un sfert de ceas vei sta în fața plutonului de execuție!

Căpitanul Subotkin era mai mult mort decât viu. Își dădea seama că era pierdut. Colonelul, care nici altfel nu-l prea avea la suflet, întorsese lucrurile astfel încât tot regimentul îl va socoti ca pe un trădător, cu toate că în realitate nu era. Nu se va găsi nimeni care să pună o vorbă pentru el și în consecință va cădea pradă acestui sălbatic care nu va întârzia să-l împuște. Dându-și seama de toate acestea, se resemnă și se gândi să moară măcar într-un chip mai demn de rangul și de gradul său.

— Domnule colonel - zise el - săvârșiți o nedreptate, de care va trebui să dați socoteală, atât pe pământ, cat și în

cer. Neamurile mele vor ști să dea adevărul la iveală și atunci veți avea să răspundeți pentru fapta dv. Eu însă, sunt soldat și mă supun poruncii primită de la superiorul meu, chiar dacă este nedreaptă și mă va costa viața. Cer însă, să mi se îngăduie să mor ca un ofițer…

— Pistolul?… Sinuciderea? rânji colonelul Trahanov, tăindu-i vorba. Moartea aceasta se obișnuiește în timp de pace căpitane Subotkin, nu în timp de război. Sabia d-tale!

Căpitanul Subotkin scrâșni din dinți. Își duse mâna la sabie, dar în loc să i-o predea colonelului, o trase din teacă și vru să se arunce în ea.

Dobrotici însă, care se aștepta la așa ceva îi dădu un brânci și peste câteva clipe sabia căpitanului conte Félix Subotkin era în mâinile colonelului Trahanov, care o rupse în două, aruncând-o la picioarele ofițerului.

— Te întreb pentru cea din urmă oară, Félix Subotkin - zise colonelul Trahanov, nemaidându-i de data aceasta nici titlul de căpitan, știind că prin aceasta lovește în mândria ofițerului - vrei să-mi spui unde ai ascuns prizonierele?

Contele Subotkin nu răspunse niciun cuvânt. Știa că, chiar dacă ar mărturisi adevărul, soarta nu i-ar fi schimbată. Mărturisirea ar fi însemnat recunoașterea vinei și atunci n-ar mai fi putut muri nici măcar cu fruntea sus.

— Nu vrei să răspunzi? tună colonelul. Locotenente Dobrotici, ia șase cazaci și execută sentința. Căpitanul Félix Subotkin este condamnat la moarte prin împușcare!

— Unde să execut sentința, domnule colonel? întrebă Dobrotici, când primi în scris ordinul de împușcare.

Lui Dobrotici îi scăpărau ochii de bucurie. În sfârșit se putea răzbuna pe mândrul conte Subotkin. Și soarta voise ca chiar el să fie acela la a cărui comandă urma să curgă sângele trufașului căpitan.

— Oriunde! răspunse Trahanov. Sau stai! urmă tot el după o clipă de răzgândire. Să fie împușcat acolo unde a fost găsită pelerina. Fără îndoială că pelerina aceasta i-a ținut loc de divan, pentru a-și primi răsplata trădării de la

vreuna din cele trei prizoniere. Să moară deci chiar pe locul unde a gustat îmbrățișările spioanei! Ha, ha, ha, va fi ceva neobișnuit. Da, da… O asemenea priveliște e rară! Voi veni și eu să văd cum udă sângele trădătorului locul care cu o noapte mai înainte i-a slujit drept alcov de dragoste!

Peste un sfert de ceas, căpitanul conte Félix Subotkin trecea pentru a doua oară, în decurs de douăzeci și patru de ceasuri, podul de peste Argeș.

În noaptea trecută călcase pe acest pod liber, salutat cu respect de sentinele, călcase pe el pentru a face o faptă bună, pentru a răsplăti cum se cuvenea pe acela care o salvase pe sora sa de la o soartă cumplită.

Acum, călca pe podul acesta cu capul plecat, fără sabie la șold, dus ca un răufăcător de rând, între baionete.

În frunte mergea călare colonelul Trahanov, apoi urma locotenentul Grișa Dobrotici, pe urmă plutonierul Ivanov și șase cazaci, în mijlocul cărora înainta osânditul.

Tristul convoi intrase în pădure, de câteva minute, când deodată plutonierul Ivanov alergă la colonel și-i zise:

— Aici am găsit pelerina, tătucă, în dosul tufișului acela.

— Firește, firește! rânji colonelul. Îmbrățișările de dragoste trebuiesc luate după paravanul unui tufiș! Așa este obiceiul! Așa este poetic! Și ca să fie poetic de tot, cavalerul nostru va uda cu sângele său iarba pe care a primit sărutările iubitei! Ha, ha, ha. Binevoiește, domnule conte, să te așezi în fața tufișului!

Căpitanul Subotkin se îndreptă, alb ca varul, dar cu pași hotărâți, spre locul arătat.

— Plutonier, leagă-i ochii! strigă colonelul.

Ivanov se apropie de căpitan și vru să-i lege ochii cu batista lui murdară.

— Să nu mi se lege ochii! strigă atunci Felix Subotkin. Nu mă tem să privesc moartea în față!

— Nici chiar când ești cu un picior în groapă nu te lepezi de mândrie? tună colonelul. În curând îți vei purta trufia printre stafiile de pe lumea cealaltă! Vezi numai că acolo

nu sunt conți și prinți și să nu te ia la bătaie, dacă vei avea nasul tot așa, de ceară, cum l-ai avut aici pe pământ! Locotenente Dobrotici, îndeplinește-ți datoria!

Dobrotici își așeză oamenii pe două rânduri, cu fața la condamnat.

Din ordinul colonelului, el nu luase cu sine decât șase soldați și nu doisprezece. Chiar și prin numărul acelora care aveau să-l omoare, colonelul Trahanov voia să-l umilească pe contele Subotkin.

— Încărcați! strigă Dobrotici, când cei șase cazaci se așezară pe două rânduri.

Armele țăcăniră, cartușierele se goliră, apoi Dobrotici strigă din nou:

— Arma la ochi!

În clipa aceea se auzi o șuierătură ciudată și soldații care țînteau băgară de seamă că ceva se încolăci în jurul trupului căpitanului care se cutremură. Apoi, în momentul, în care locotenentul Dobrotici ridică spada spre a comanda foc, căpitanul Subotkin fu trântit la pământ.

În timpul acesta, comanda de „foc" răsună, dar gloanțele cazacilor spintecară numai frunzele tufișului, căci căpitanul zăcea la pământ.

Ce se întâmplase?

Ceva foarte simplu.

Mihu Inimă de Leu și cu tovarășii săi dădeau târcoale orașului, spre a se interesa cum și unde ar putea pune mâna pe colonelul Trahanov, când deodată zăriră pe pod convoiul care-l ducea pe căpitanul Subotkin la locul de execuție.

Căpetenia haiducilor înțelese îndată cum stăteau lucrurile și binecuvântă Cerul că-i dădea prilejul atât de iute, nu numai să-l pedepsească pe mârșavul tătar, dar și să-l scape pe acela care la rândul său îl scăpase de la moarte.

De aceea se ascunse iute în pădure și urmări convoiull pas cu pas.

Când îl văzu pe colonel oprindu-se, iar pe Ivanov arătând înspre tufișul de la marginea pădurii, unde în noaptea trecută se lepădase el de pelerina căpitanului, pricepu îndată că acolo urma să aibă loc execuția.

Împreună cu câțiva din haiducii săi, se apropie cât putu mai mult de marginea pădurii, ascunzându-se pe după copaci.

Apoi, în clipa, în care Dobrotici comandă arma la ochi, Mihu Inimă de Leu, ascuns în dosul unui alt tufiș din apropiere, aruncă frânghia cu dibăcia celui mai iscusit aruncător de „lasso” din preriile Americii. Ochiul frânghiei se încolăci în jurul trupului căpitanului, iar în clipa în care Dobrotici ridică sabia spre a comanda „foc”, Mihu smuci frânghia cu putere, furând în adevăratul înțeles al cuvântului ținta dinaintea cazacilor, care astfel traseră în vânt.

Dar cazacii n-avură vreme sa se dezmeticească din uluirea lor, căci o salvă venită din pădure îi culcă pe toți la pământ.

În viață nu mai rămăsese decât colonelul Trahanov și locotenentul Dobrotici.

Trahanov, călare, spumega de mânie, bolborosea cuvinte neînțelese și bănuind că dușmanul nevăzut va ieși la iveală își trase pistolul de la brâu.

Locotenentul Grișa Dobrotici în schimb, tremura ca varga, chipul îi era mai alb decât creta și fără îndoială că dacă ar fi avut un cal sub el, n-ar fi șovăit o clipă s-o ia la goană.

De printre copacii pădurii se ivi atunci Mihu Inimă de Leu, care, netemându-se de pistolul colonelului, i se adresă astfel:

— Colonele Trahanov, ai venit aici pentru a-ți satisface pofta bestială de a fi de față la o execuție. Nu-ți vom răpi această plăcere. Vei vedea cum va fi executat un ticălos, un nemernic, o ființă, care merită orice denumire, numai pe aceea de om, nu!

După aceea, ridicând mâna dreaptă în sus, strigă:

— Foc!

În aceeași clipă, de printre copacii pădurii răsunară mai multe detunături, iar locotenentul de cazaci, Grișa Dobrotici, se prăbuși la pământ, nimerit de toate gloanțele haiducilor.

— Ai fost de față la sfârșitul unui ticălos - se adresă apoi Mihu Inimă de Leu din nou, colonelului Trahanov, care rămăsese încremenit, crezând mai curând că visează, decât că totul este adevărat - la sfârșitul aceluia, care cutreiera satele spre a fura copile și neveste tinere pentru stăpânul său, al cărui suflet era alcătuit din noroiul cel mai murdar.

La auzul acestor cuvinte, colonelul Trahanov se dezmetici cu desăvârșire din beție și își dădu seama că sfârșitul lui Dobrotici îl aștepta și pe el.

Socotind după ploaia de gloanțe care-i culcase la pământ, mai întâi plutonul de execuție, apoi pe locotenent, Trahanov înțelese că o împotrivire din partea lui n-ar putea avea alt rezultat, decât să se expună de a fi ciuruit de gloanțele dușmanului nevăzut.

De aceea, se gândi că, dacă mai exista o scăpare pentru el aceasta nu putea fi decât fuga.

Într-o clipă deci, se lăsă de partea cealaltă a calului, așa cum fac tătarii, care sunt cei mai buni călăreți din lume și nobilul animal, simțind primejdia, după felul cum îl încăleca stăpânul, se repezi ca o săgeată înspre pod.

Dar oamenii lui Mihu Inimă de Leu se așteptau la aceasta.

Două detunături spintecară tăcerea pădurii și minunatul armăsar se prăbuși la pământ, după câțiva pași.

Colonelul Trahanov se rostogoli în praful de pe drum, iar când se ridică în picioare, cu gândul de a urma fuga pe jos, se văzu în fața a vreo treizeci de cazaci, care își țineau flintele îndreptate asupra lui.

— Cazaci, ați înnebunit? strigă el, ca ieșit din fine.,

— Numai uniforma este căzăcească pe ei, colonele Trahanov! zise atunci Mihu Inimă de Leu, care se ivise în fruntea oamenilor săi. În pieptul lor însă, bate o inimă românească și inima aceasta îndurerată, strigă răzbunare pentru toate mârșăviile, toate cruzimile, pe care le-ai săvârșit de când ai fost trimis în ținutul acesta. Da, colonele Trahanov, a sosit clipa în care zecile de femei necinstite de tine, nenumăratele copile a căror viață s-a stins atât de timpuriu din pricina pornirilor tale animalice, a sosit clipa în care va fi răzbunat tot sângele nevinovat care a udat pământul acestui colț de țară din porunca ta sau a oamenilor tăi.

Colonele Trahanov, peste un minut vei primi sentința dreptății omenești. Pregătește-ți sufletul, pentru a primi și sentința dreptății divine!

Cu aceste cuvinte, Mihu Inimă de Leu se dădu la o parte din fața oamenilor săi și comandă ca și cu câteva minute mai înainte, locotenentul Grișa Dobrotici:

— Arma la ochi!

Colonelul Trahanov fu scuturat de un fior îngrozitor. Ochii lui injectați de sânge, cătau furioși la dreapta și la stânga, pieptul i se zbătea furtunos, mâna dreaptă i se încleștă cu atâta putere pe patul pistolului încât acesta trosni.

Apoi, cu o mișcare fulgerătoare, își duse pistolul la tâmplă și strigă:

— Câinilor, viu nu mă veți avea!

Dar haiducii nu mai așteptară porunca lui Mihu Inimă de Leu și focul lor ucigător porni, mai înainte ca degetul colonelului să fi apucat să apese pe trăgaciul pistolului.

Într-un lac de sânge, cu pieptul ciuruit de douăzeci și opt de gloanțe, colonelul Trahanov, spaima românilor de la poalele Munților Argeșului, sângerosul profanator al cinstei familiare își dădu sufletul lui negru.

Mihu Inimă de Leu rupse o foaie de hârtie dintr-un carnet și scrise pe ea, în limba rusă și română:

„Spre a sluji drept pildă, acelora care ar încerca să mai calce pe urmele colonelului Trahanov și a locotenentului Dobrotici.”

Căpetenia haiducilor prinse bilețelul de pieptul cadavrului, apoi se întoarse la căpitanul Felix Subotkin, pe care între timp colonelul Ispirescu îl eliberă din lațul frânghiei care-l scăpase de la moarte.

Când îl văzu pe Mihu Inimă de Leu apropiindu-se, se duse înaintea Lui și întinzându-i mâna, îi zise:

— Îți mulțumesc că m-ai scăpat de la o moarte rușinoasă. Nu-mi pare rău că ți-am redat libertatea deoarece fapta d-tale dovedește că ai sufletul mult mai nobil decât mi l-aș fi putui închipui, chiar și după ceea ce ai făcut pentru sora mea.

Cu aceste cuvinte Félix Subokin trase de pe deget inelul pe care de-abia îl primise noaptea trecută de la Mihu Inimă de Leu și întinzându-i-l voinicului, urmă:

— Te rog primește din nou acest inel, ca un semn că familia conților Subotkin îți va fi în veci recunoscătoare.

— Dar cum rămâne cu domnișoarele Subotkin? întrebă Mihu Inimă de Leu, luând inelul și trăgându-l pe deget. Ce vor zice, dacă din pricina inelului nu se vor putea mărita la timp?

— Puțin îmi pasă! Fapta d-tale este mai măreață decât măritișul lor! răspunse contele Félix Subotkin. N-au decât să îmbătrânească fete mari, toate șaptesprezece!

— Dar d-ta, ce te faci acum, domnule căpitan?

— După cele petrecute, nu mă mai pot înapoia la regiment, deoarece camarazii ar putea crede că eu am făcut toată isprava aceasta, sau, în înțelegere cu populația ținutului. De aceea, cred că voi trece granița în Ardeal și voi rămâne acolo până când cele întâmplate vor fi date uitării.

— Atunci avem același drum, deoarece și noi mergem în Ardeal, pentru a lupta pentru dezrobirea fraților noștri! răspunse Mihu Inimă de Leu.

Peste un sfert de ceas, ceata voinicilor lui Mihu Inimă de Leu se îndreptă spre culmile Carpaților.

CAPITOLUL 122
Cea dintâi încăierare cu ungurii

În timpul acesta, situația românilor din Ardeal se înrăutățea tot mai mult, în fiecare zi. Ungurii răsculați împotriva Austriei trâmbițaseră libertatea, dar această libertate o înțelegeau numai pentru ei, nu și pentru românii care alcătuiau marea majoritate a populației.

În locul libertății făgăduite, ei ridicară furci prin satele locuite de români și gărzile ungurești se dedau la cruzimile cele mai neînchipuite împotriva bieților români.

În comuna Mihalț, fură măcelăriți doisprezece români, iar cetele de secui organizați în gardă națională ungurească, pustiiră satele Șieu, Sălcul, Blăjel, Sf. Craiu și altele.

Guvernul revoluționar al lui Kossuth numi comisar pentru Ardeal pe baronul Nicolae Vay, a cărui primă ispravă fu de o îndrăzneală care revoltă pe toți românii

La Sibiu se alcătuise un comitet național care era un fel de guvern al românilor de peste munți și care urma să ia hotărârile principale pentru apărarea drepturilor națiunii.

Comisarul ungur, Vay, credea că prin înlăturarea acestui comitet, a cărui desființare de altfel o decretase mai de mult, îi va fi cu putință să pună stăpânire pe cuibul principal al propagandei românești și în deosebi, punând mâna pe arhiva comitetului, să poată cunoaște toate firele mișcării revoluționare.

De aceea el trimise la Sibiu pe contele Francisc Beldi, care apoi, în seara zilei de 16 August 1848, izbuti să-i

aresteze pe doi din membri comitetului pe August Laurian și pe profesorul Nicolae Bălășescu. Bărnuțiu scăpă ca prin minune.

Cutezanța aceasta neînchipuită pricinui revolta întregului ținut și oamenii erau atât de îndârjiți încât numai cu multă greutate izbutiră fruntașii români să potolească mulțimea care voia să năvălească în Sibiu.

În timpul acestei fierberi sosiră la Sibiu voinicii lui Mihu Inimă de Leu, conduși de colonelul Alexandru Ispirescu.

Haiducii rămaseră la un han din orașul vechi, iar colonelul, împreună cu Mihu Inimă de Leu și cu Dan Dragomir, se duseră îndată să se prezinte generalului Mihai Clococeanu, comandantul regimentului I de grăniceri, pe care Ispirescu îl cunoscuse pe vremuri, odată, în trecere prin Viena.

Mihai Clococeanu, făcut general de curând, avea un suflet cu adevărat românesc și lupta din răsputeri pentru izbânda cauzei naționale. El voise să demisioneze din armata austriacă, încă de la 15 Mai, când s-au adunat la Blaj cei patruzeci de mii de români, pentru a putea lupta fățiș pentru izbânda aspirațiilor neamului său. Comitetul Național îl sfătuise însă să continue a ocupa înalta însărcinare pe care i-o dăduse Curtea de la Viena, deoarece în această calitate putea aduce națiunii servicii mult mai mari.

Și generalul Clococeanu urmă să comande regimentul I de grăniceri. În ascuns însă, lucra mână în mână cu răsculații.

De aceea, bucuria lui fu îndoită, când îl văzu pe colonelul Ispirescu.

Mai întâi, fiindcă revedea pe un om pe care învățase la Viena să-l stimeze pentru principiile sale democratice și apoi, fiindcă acesta îi aducea o ceată de treizeci de voinici căliți în luptă și hotărâți să înfrunte orice primejdie.

— Evenimentele se precipită - zise generalul Clococeanu - și cred că nu va trece mult până când va trebui să pornim

cu arma în mână pentru a câștiga recunoașterea dreptului la viață pentru națiunea română. Ungurii se dedau la cruzimi tot mai mari și Avram Iancu de-abia mai poate stăpâni furia mulțimii. În ziua când Iancu va trage spada o luptă pe viață și pe moarte se va încinge în Ardeal între unguri și români. Atunci, domnul meu - generalul se întoarse spre Mihu Inimă de Leu - atunci ajutorul voinicilor d-tale va fi românilor de mare preț și poți fi încredințat că românul știe să fie recunoscător!

— Excelență - răspunse atunci căpetenia voinicilor - eu n-am venit aici pentru a vâna glorie sau răsplată. Am venit să ajut după micile mele puteri o națiune asuprită, deoarece și eu sunt fiul unui neam subjugat și știu ce înseamnă jugul străin. Nu cer răsplată, cer doar să mi se dea de lucru cât mai iute, cer să fiu, atât eu, cât și prietenii mei, puși la încercare cât mai neîntârziat.

Generalului Clococeanu îi plăcură cuvintele volnicului și pesemne că se și gândea să-l întrebuințeze la ceva, căci rămase pe gânduri.

Când își ridică apoi capul, ochii lui luceau foarte ciudat. Lucirea aceasta însă, nu ținu decât o clipă, căci îndată după aceea își reluară expresia lor de blândețe.

— S-ar putea întâmpla - zise el - să fie nevoie de d-ta mai curând de cât te-ai aștepta!

— Sunt gata oricând, Excelență!

— Da, da… urmă generalul. Se uneltește ceva și în cazul când zvonul se va adeveri, atunci numai d-ta și cu oamenii d-tale, care nu sunt cunoscuți spionilor unguri care mișună pe aici, ne-ar putea fi de folos! Da, da… De aceea, te-aș ruga să treci pe la mine pe acasă, după ce se înserează. Ar fi de dorit însă, să-ți schimbi înfățișarea, deoarece, după cum am mai amintit, Sibiul e plin de spioni de-ai ungurilor pe care aceștia i-au recrutat mai ales printre sași.

— Am înțeles, Excelență! răspunse Mihu Inimă de Leu.

După ce mai stătură puțin de vorbă, colonelul Ispirescu și însoțitorii săi își luară rămas bun de la generalul Clococeanu și părăsiră biroul acestuia.

În anticameră, unde se găsea aghiotantul, un căpitan austriac, mai era un domn, care aștepta pe semne să fie primit și el de general.

Domnul acesta înalt, slab, cu un umăr mai înalt decât celălalt, cu fața spână și ochi albaștri spălăciți, un om ca la vreo cincizeci de ani, se uită atât de pătrunzător la colonelul Ispirescu și însoțitorii săi, încât ai fi crezut sau că-i asemuiește cu cineva sau că vrea să-și întipărească bine în minte chipurile lor.

Lui Mihu Inimă de Leu nu-i scăpară privirile cercetătoare ale necunoscutului și purtarea lui i se păru atât de ciudată, încât, nu se duse îndată după Ispirescu și Dan Dragomir, ci așteptă, până când străinul fu introdus la general, apoi se adresă astfel aghiotantului:

— Domnule căpitan, fi bun te rog și spune-mi cine este domnul acesta. Mi se pare foarte cunoscut și nu știu de unde să-l iau.

— E Hans Schulze, ajutor de primar al Sibiului. Una din personalitățile săsești cele mai cu vază din oraș.

— Mulțumesc! Atunci m-am înșelat! răspunse Mihu Inimă de Leu și porni după prietenii săi.

Numele lui Hans Schulze și-l întipări însă bine în minte, deoarece o presimțire îi spunea că drumurile lor se vor mai încrucișa

Clopotul de la primăria orașului bătuse ceasurile nouă când un sas bine legat și îmbrăcat în portul de sărbătoare al sașilor, cu haina lungă, împodobită cu catarame de argint, sună la poarta casei unde locuia generalul Mihai Clococeanu.

Vistavoiul veni la poartă și deschizând numai ferăstruica, întrebă:

— Pe cine cauți?

— Pe domnul general Clococeanu! răspunse întârziatul vizitator în nemțeasca schiloadă și tărăgănată a sașilor.

— La asemenea ore Excelența Sa nu primește - se răsti vistavoiul, înfuriat că cineva îndrăznea să vină acasă la stăpânul său și încă atât de târziu. Mâine, la regiment!

Și vru să închidă ferăstruica.

Sasul însă își așeză mâna pe tăblia ferăstruicii și toate încercările vistavoiului de a o închide rămaseră zadarnice.

— Nu te mai trudi degeaba - zise sasul și mai bine du-te de-i spune domnului general că vin din partea domnului ajutor de primar Schulze și trebuie să-i vorbesc numaidecât.

La auzul numelui lui Schulze, vistavoiul se mai îmblânzi, deoarece știa că ajutorul de primar îi făcuse în mai multe rânduri vizită stăpânului său.

— Atunci așteptați puțin - zise vistavoiul. Mă duc să-i spun Excelenței sale.

Peste câteva minute, vistavoiul se întoarse și deschise poarta.

Sasul trimis de domnul Schulze așteptă până când vistavoiul încuie poarta din nou, apoi se lăsă condus în odaia unde îl aștepta generalul.

Acesta părea să fie în toane foarte rele, deoarece se plimba enervat prin odaie și își mușca necontenit vârful mustății.

Generalul părea atât de cufundat în gânduri încât nici nu observă prezenta sasului.

Nu-l băgă de seamă decât numai când acesta se înclină până la pământ și zise:

— Bună seara, Excelență!

Generalul Clococeanu tresări și la început se uită nedumerit la omul din pragul ușii. Pe urmă își aduse aminte că vistavoiul îi anunțase vizita unui trimis al primarului și zise, stăpânindu-și cu greu nemulțumirea de a fi fost tulburat:

— Ce este, domnul meu? Ce s-a întâmplat? Au năvălit românii în oraș, ungurii au cotropit Viena, Napoleon a reînviat, ce s-a întâmplat că domnul Schulze n-a putut aștepta până mâine și te-a trimis aici, în miez de noapte?

— Nu s-a întâmplat nimic din toate acestea, Excelență - răspunse vistavoiul, foarte liniștit - și dacă sunt în fata dv. este că, Excelența Voastră m-a chemat!

— Eu te-am chemat? exclamă generalul foarte mirat. Omule, se vede că d-ta nu ești în toate mințile!

— Ba sunt, Excelență! Aduceți-vă aminte ce mi-ați spus azi dimineață!

— Omule, sau îți bați joc de mine, sau ești nebun! tună generalul, înfuriat. Te văd pentru prima oară în viața mea.

— Mă iertați, Excelență! Pentru a doua oară!

Generalul Clococeanu nu se mai îndoia că avea de a face cu un nebun și duse mâna spre clopoțelul de pe masă, pentru a chema servitorii să-l dea afară.

Străinul observă însă mișcarea și zise:

— Nu sunați, Excelență, căci tot dv. m-ați chema înapoi. Să vă amintesc eu însă cu ce prilej mi-ați spus să viu acasă, la dv. Azi dimineață, când v-am vizitat la cancelarie, împreună cu colonelul Ispirescu și încă un prieten…

— Cum?… îl întrerupse generalul, uimit. D-ta ai fi…

— …Mihu Inimă de Leu! răspunse voinicul, de data aceasta, în românește.

— Dar cum e cu putință?… Ce cauți în straiele acestea?

— Excelența Voastră mi-a spus să-mi schimb înfățișarea. Și cum, tot de la Excelența Voastră am aflat că cei mai mulți spioni ai ungurilor sunt sași, mi-am zis că în port săsesc voi fi mai puțin bănuit și tot de aceea i-am spus și vistavoiului că vin din partea domnului Schulze.

— Bravo! exclamă atunci generalul, strângând mâna voinicului. Ideea a fost foarte bună! Și bine că ai venit, căci am pentru d-ta o însărcinare de cea mai mare însemnătate. Îți spun însă mai dinainte că este vorba de o însărcinare

foarte grea, că s-ar putea întâmpla să curgă și sânge și dacă...

— Excelență, îi tăie vorba Mihu Inimă de Leu, oamenii mei sunt mai oțeliți decât au fost cei mai bătrâni soldați ai războiului de treizeci de ani și dacă i-ați cunoaște, ați vedea că nu sunt din aceia care se tem de propria lor umbră.

— Îmi pare foarte bine căci tocmai asemenea oameni avem nevoie pentru noaptea aceasta.

— Chiar pentru noaptea aceasta?

— Da. Mai înainte însă, de a-ți spune despre ce este vorba, trebuie să-mi juri solemn că orice s-ar întâmpla, nu vei spune nimănui, niciodată, cine ți-a dat această însărcinare. Eu sunt general în armata austriacă și dacă s-ar afla că lucrez mână în mână cu revoluționarii români, nu numai că aș fi pierdut eu însumi, dar s-ar pricinui un rău imens și cauzei naționale. De aceea, te rog să-mi spui, dacă ești dispus să-mi faci acest jurământ?

Mihu Inimă de Leu își așeză mâna pe inimă, cealaltă o ridică în sus și exclamă:

— Pe onoarea și conștiința mea, jur! Așa să-mi ajute Dumnezeu!

— Îți mulțumesc! zise generalul Clococeanu. Șezi te rog și ascultă despre ce este vorba.

Noul comisar pentru Ardeal al guvernului lui Kossuth, baronul Vay, a trimis la Sibiu pe contele Francisc Beldi, care printr-o manevră mârșavă a izbutit să aresteze doi membri ai comitetului național român, pe Laurian și Bălășescu și să pună mâna pe arhiva comitetului. Bieții oameni stau închiși de patru zile și sunt păziți de soldații generalului Pfersman, care, cu toate că e austriac, totuși, este partizan al ungurilor, de la care nădăjduiește o răsplată împărătească. În asemenea împrejurări, eu n-am putut face nimic pentru prizonieri, căci aș fi dat de bănuit. Poate că mâine sau poimâine, când voi convoca la o adunare pe toți ofițerii grăniceri și vom lua o hotărâre, i-aș

putea elibera. Astăzi însă, sunt legat de mâini și de picioare. Or, ticălosul de Beldi a pus la cale o nouă mârșăvie.

Temându-se de cei zece mii de țărani, care s-au adunat la Sibiu, pentru a reclama eliberarea martirilor cauzei lor, generalul Pfersman a făgăduit astăzi, că va elibera prizonierii. Pretextând însă... facerea formalităților, a spus țăranilor că prizonierii nu pot fi scoși din arest decât mâine.

Ce se întâmplă însă. În înțelegere cu Pfersman... contele Beldi a pus la cale răpirea lui Laurian și a lui Bălășescu în noaptea aceasta, precum și transportarea arhivei comitetului național la Cluj.

În acest scop, Laurian și Bălășescu au fost scoși din temniță și au fost duși într-o casă de la marginea orașului, vezi Doamne, ca să nu mai stea în închisoare. În realitate însă, pentru a putea fi răpiți mai ușor. Poporul, care nu știe nimic de toate acestea, stă liniștit în fața cazărmii Galbene așteptând eliberarea conducătorilor.

Sentinelele care îi păzesc pe cei doi prizonieri, sunt secui de ai lui Beldi, îmbrăcați în uniforme austriece date de Pfersman. La ceasurile două din noapte, Beldi va veni cu o ceată de cincizeci-șaizeci de secui, îi va răpi pe bieții oameni și-i va duce la Cluj, unde știm prea bine că nu-i așteaptă decât spânzurătoare.

Sarcina d-tale va fi să împiedici această răpire, precum și să pui mâna pe arhivă, unde se găsesc multe hârtii care ar putea fi fatale pentru numeroși oameni de seamă ai națiunii române.

— Ați putea să-mi descrieți împrejurimile casei în care sunt ținuți prizonieri cei doi români? întrebă Mihu Inimă de Leu, după o scurtă gândire.

— Firește! Dar în ce scop mă întrebi?

— Pentru a-mi putea face planul de bătaie.

— Nu fiindcă n-aș avea încredere în iscusința d-tale - zise generalul Clococeanu - dar pentru că îi cunosc și pe

oameni și împrejurimile mai bine, îmi vei da voie să-ți fac eu acest plan.

Cu aceste cuvinte, generalul se apropie de masă, întinse pe aceasta o hartă a Sibiului și a împrejurimilor și-i explică lui Mihu Inimă de Leu tot ceea ce avea de făcut.

Căpetenia haiducilor își însemnă bine în minte spusele generalului, el însuși dându-și seama că planul făurit de Clococeanu era foarte bun și avea cei mai mulți sorți de izbândă.

Mihu se ridică de pe scaun și își luă rămas bun…

— Așadar ne-am înțeles - mai zise generalul. Nu uita că mâine de dimineață Laurian și Bălășescu trebuie să fie găsiți tot în casa care le slujește de închisoare, căci altfel Pfersman ar fi în stare să spună că au fugit și să-i aresteze din nou. Acum du-te cu Dumnezeu și grăbește-te, căci nu mai ai decât patru ceasuri înaintea d-tale!

Mihu Inimă de Leu strânse mâna întinsă a generalului, apoi ieși pe poarta pe care i-o deschise vistavoiul.

Strada era goală. Peste drum de locuința generalului, doar un bărbat bine îmbrăcat, citea ceva la lumina slabă a felinarului.

Mihu Inimă de Leu nu-i dădu nicio însemnătate și-și văzu de drum.

Cu atât mai mult se părea însă că-l interesa pe domnul bine îmbrăcat persoana voinicului, căci se ținu după el, pas cu pas, până când îl văzu intrând în curtea hanului.

După câteva minute apoi, intră și domnul necunoscut, dar nu în curte, ci chiar în cârciumă și se duse de-a dreptul la hangiu.

Acesta îl salută, aplecându-se până la pământ.

— Ascultă, Fritz - îi zise noul venit, hangiului. Aș vrea să vorbim ceva între patru ochi. Mai ai vreo odăiță liberă?

— Din păcate, n-am niciuna, domnule Damler, răspunse hangiul, căci de când cu țăranii aceștia care au năvălit cu miile în Sibiu, nu mai am nici eu unde să-mi așez capul. Ba azi dimineață au venit niște refugiați din Țara Românească

și a trebuit să-i culc în șură, cu toate că ei îmi plătesc mai bine decât popii valahilor care dorm în patul meu.

— Niște refugiați din Țara Românească ai spus? întrebă Damler, mirat.

— Da. Și sunt mulți ai naibii! Vreo treizeci și trei.

— Dar cine sunt, n-ai aflat? se interesă Damler.

— N-a fost chip, să aflu nimic, căci cum au venit, s-au întins pe fân și de atunci dorm de parcă ar fi venit tocmai de la Viena. Trei din ei însă au fost prin oraș și s-au înapoiat tocmai sub seară.

— Și n-ai băgat de seamă nimic deosebit la ei?

— Nimic! răspunse hangiul. Ba să nu mint Acum vreo două ceasuri, am văzut ieșind din șură un sas de al nostru. Dracul știe când a intrat acolo, căci nimeni nu l-a văzut. Eu m-am dus iute la el și l-am întrebat pe cine caută și mi-a spus că a avut treabă cu refugiații, pentru niște pământ, pe care aceștia vor să i-l cumpere.

— Și cine era sasul? întrebă Damler, intrigat.

— Nu-l cunosc! Zice că-i din Veștem și i-a cunoscut pe refugiați când au trecut pe acolo, pentru a veni la Sibiu. După câte am aflat de la el, românii aceștia au fugit din Muntenia din pricina rușilor și ar vrea să se așeze pe aici pe undeva și de aceea vor să cumpere pământ.

Damler rămase puțin pe gânduri, apoi zise:

— Știi că sasul s-a înapoiat iarăși la refugiați!

— La naiba, dar și noaptea mai pertractează cu ei?

— Și mai știi că, sasul tău a ieșit de la generalul Clococeanu, ale cărui simțăminte nu trebuie să ți le mai descriu, căci le cunoști.

— Ce tot spui, domnule Damler! exclamă Fritz, hangiul. Dar atunci se pare că, lucrurile nu sunt tocmai curate!

— Așa se pare! răspunse Damler. Și tocmai de aceea, n-ar strica să fii cu ochii mai deschiși. Mâine pe la amiază voi trece iarăși pe aici și atunci vreau să știu ce hram poartă refugiații aceștia, precum și ce este cu sasul nostru!

— Am înțeles, domnule Damler. Vă voi servi ca și până acum!

— Îți cer chiar aceasta, căci altfel stricam prietenia! Așadar, pe mâine, la amiază!

Cu aceste cuvinte Damler părăsi cârciuma, iar hangiul se duse îndată să dea poruncile necesare slugilor, care erau spionii lui pe lângă mușterii.

*

*   *

În casa de la marginea orașului, Laurian și cu Bălășescu stinseseră tocmai lampa și se culcară unul lângă altul, pe patul înalt, săsesc.

Din ziua de 16 August de când fuseseră arestați, era pentru prima oară că se puteau odihni într-un pat mai ca lumea.

În Cazarma Galbenă, unde fuseseră ținuți prizonieri, până în după amiaza acelei zile, aveau paturi, este adevărat, dar paturi fără saltea și fără perne, numai cu scândura goală.

— Pentru valahii aceștia cu păr pe limbă - spusese contele Beldi - și scândura este un așternut prea bun.

În ziua aceea însă, de teama celor zece mii de români adunați la Sibiu, generalul Pfersman făgăduise că-i va pune în libertate și avea chiar de gând s-o facă a doua zi, când contele Beldi interveni din nou și izbuti să-l convingă pe Pfersman să-l ajute să-i răpească pe prizonieri.

În acest scop însă, arestații trebuiau scoși din cazarmă, deoarece răpirea din mijlocul unui regiment întreg de soldați era anevoioasă.

Pe față lucrul nu putea fi făcut, deoarece adevărul s-ar fi aflat și generalul austriac se temea de răzbunarea românilor.

De aceea, spunându-le prizonierilor că sunt liberi, numai din pricina formalităților trebuind să mai stea sub pază,

până a doua zi, îi scoase în ascuns din cazarmă și-i duse la casa din marginea orașului.

Nici prin minte nu le trecea bieților români care era adevăratul scop al mutării lor.

Se puteau ei oare îndoi de cuvântul unui general? Puteau ei să creadă că era cu putință ca în sufletul unui om să zacă atâta perfidie?

Din nenorocire, evenimentele de mai târziu aveau să dovedească cum că falsitatea austriecilor merge cu mult mai departe.

Așadar, în noaptea aceea, de 19 spre 20 August, Laurian și cu Bălășescu se culcară liniștiți fiind încredințați că a doua zi calvarul lor va lua sfârșit.

Trecuse de miezul nopții, când deodată, Bălășescu, care dormea mai ușor, fu sculat din somn de niște zgomote ciudate care se auzeau în jurul casei.

Voia tocmai să coboare din pat spre a se duce la fereastră când ușa se deschise brusc și în odaie intră contele Beldi, urmat de șase secui înarmați.

— Îmbrăcați-vă și urmați-mă! strigă Beldi, poruncitor.

— Unde să vă urmăm? întrebă Laurian care între timp se trezise și el din somn.

— La comandament pentru întocmirea actelor de punere în libertate!

— În miezul nopții? se miră Laurian.

— Oare nu doriți să fiți liberi cât mai curând? răspunse Beldi, cu un zâmbet ciudat.

— Ba da... dar mi se pare ciudat ca pentru eliberarea noastră să vină revoluționari secui și nu soldați austrieci! zise Bălășescu.

— Generalul a cerut anume ca aceia care v-au arestat să vă și redea libertatea pentru a dovedi populației că dracul nu este tocmai atât de negru după cum îl cred oamenii.

Laurian și Bălășescu se uitară unul la altul, apoi, după o scurtă răzgândire, Laurian răspunse:

— Îți mulțumim pentru interesul pe care ni-l porți, domnule conte, dar noi nu vom părăsi casa aceasta decât în urma unui ordin scris din partea autorităților austriece, singurele cărora înțelegem să ne supunem.

Contele Beldi își mușcă buzele dar își stăpâni mânia.

— Aceasta înseamnă că n-aveți încredere în cuvintele mele? zise el, jignit

— Cuvintele contelui Beldi nu le punem la îndoială - răspunse Laurian. Împrejurările de astăzi însă sunt de așa natură, încât chiar și omul de cea mai bună credință se poate înșela.

— Domnule Laurian - zise Beldi - răspunsul d-tale este politicos, dar nemulțumitor. În orice caz, chestiunea aceasta rămâne s-o lămurim mai târziu. Acum vă rog să vă îmbrăcați și să mă urmați, căci nu-l pot face pe domnul general să ne aștepte atâta.

— Domnule conte - zise Laurian, cu hotărâre - repet că fără ordin scris, noi nu părăsim casa aceasta.

— Vreți să mă siliți să întrebuințez forța? strigă Beldi, furios.

— Dacă ai întrebuința forța - răspunse Laurian, liniștit - ar însemna că nu lucrezi din ordinele generalului Pfersman, ci din ordinul guvernului lui Kossuth pe care noi nu-l recunoaștem.

— Puțin îmi pasă ce ar însemna - tună contele Beldi, care nu-și mai putea stăpâni mânia. Vă întreb pentru ultima oară: Mă urmați, sau nu?

— Nu! răspunse Laurian cu hotărâre.

Atunci Beldi se întoarse spre secuii săi și le strigă:

— Faceți-vă datoria!

Nu trecură nici cinci minute și Laurian și cu Bălășescu erau legați cobză, numai în cămăși, așa cum fuseseră luați din pat.

— Duceți-i în trăsură! porunci Beldi apoi și secuii îi luară pe sus pe cei doi români și-i aruncară în trăsura care

aștepta în fața casei, înconjurată de vreo cincizeci de secui călări și înarmați până în dinți.

La vederea secuilor, Laurian și Bălășescu înțeleseră îndată că bănuiala lor fusese întemeiată.

Beldi venise nu pentru a-i duce la comandament, ci pentru a-i răpi, pentru a-i duce în tabăra ungurească unde, fără îndoială, că-i aștepta ștreangul.

La porunca lui Beldi, secuii îi legară pe prizonieri și de trăsură pentru ca în nici un caz să nu poată nici măcar deschide ușa fără știrea lui.

Pe urmă, contele se așeză în fruntea secuilor săi și convoiul porni în galop spre Copșa Mică.

Cu călușuri în gură, legați de mâini și de picioare, cei doi eroi ai cauzei românești zăceau neputincioși în trăsura care era plină cu nenumărate registre și hârtii: arhiva comitetului național din Sibiu.

Ticăloșii nu le lăsaseră nici măcar putința de a vorbi, de a se consola unul pe altul, de a-și spune un cuvânt de mângâiere. Beldi poruncise să li se astupe gura cu zdrențe, de teamă ca ziua, când vor trece prin satele locuite de români, prizonierii să nu strige și populația să le vină în ajutor.

Așa, martirii cauzei naționale erau duși ca niște saci, ca niște vite împiedicate la tăiere.

Convoiul trecu în curând de Șura Mare și se îndrepta tot în galop, spre Slimnic.

Beldi își zorea secuii, deoarece voia să ajungă înainte de revărsatul zorilor la Copșa Mică, unde satele erau mai mult locuite de sași.

Nicio stea nu lucea pe cerul acoperit cu nori negri. Și noaptea era atât de întunecoasă, încât de-abia puteai zări copacii, care se înșiruiau de-a lungul drumului. Vântul nici nu adia măcar, liniștea din văzduh prevestind furtună.

Într-un loc, pe partea dreaptă a șoselei se înălța un șir de vreo douăzeci de plopi, care așezați la o depărtare de doi metri unul de altul, alcătuiau un fel de gard uriaș, de-a

lungul drumului. Nimeni nu știa dacă fuseseră plantați acolo de mână omenească sau vântul adusese sământa lor. Socotind însă după regularitatea distanței dintre copaci, mai curând era de crezut că plopii fuseseră plantați acolo de cineva.

Convoiul secuilor se apropia acum în galop de acest șir de plopi.

Contele Beldi mergea în frunte, pe armăsarul lui de rasă, la o depărtare de două lungimi de cal de secui. Pe urmă veneau jumătate din călăreți, o distanță de câțiva metri, trăsura cu prizonierii și apoi cealaltă jumătate de secui.

Când Beldi ajunse în dreptul celui din urmă plop, văzduhul fu străbătut de un întreit țipăt de cucuvea.

— Dracul să te ia! mormăi contele și la fel gândiră și secuii, deoarece, oameni superstițioși, ei socoteau că cucuvelele sunt prevestitoare de rău.

Dar ce însemna aceasta?… Erau oare numai pradă închipuirii lor biciuită de superstiția țipătului de cucuvea, sau într-adevăr plopii de pe marginea drumului începuseră să se clatine ca niște uriași care băuseră prea mult?

Nicio adiere, nicio suflare de vânt… De ce se clătinau plopii?…

Secuii dădură pinteni cailor, vrând să scape cât mai iute de locul acesta unde cântase cucuveaua, dar… era prea târziu!

Cu un trosnet înfiorător, trunchiurile uriașe de plopi se mișcară din loc și se abătură șuierând pe drum, prinzând sub greutatea lor zdrobitoare, cai și călăreți.

Oamenii cu capetele sparte, cu șirele spinării rupte, cu mâini și picioare smulse din încheieturi, țipau deznădăjduiți, căutând în zadar să scape de sub plopi sau de sub caii care urlau înfiorător.

Cei câțiva secui, ai căror cai scăpaseră neatinși de plopi în cădere, fugeau mâncând pământul, fiind încredințați că puterile iadului porniseră pe urmele lor.

Contele Beldi, care scăpase și el neatins, fiind în fruntea convoiului, căuta în zadar să-și stăpânească armăsarul. Trosnetul plopilor, țipetele oamenilor, urletele de durere ale cailor loviți, îl speriară așa de tare, încât, cu toate că Beldi îi rupsese gura, trăgând de frâie, el tot alerga într-un galop nebun.

Dar ce se întâmplase? Oare într-adevăr iadul își dezlănțuise puterile împotriva unor oameni nevinovați?

Nu! Puterile supraomenești n-aveau niciun amestec cu ceea ce se petrecuse! Totul era opera oamenilor și anume a oamenilor lui Mihu Inimă de Leu, care lucrase după planul hotărât de generalul Clococeanu.

Mihu Inimă de Leu trebuia să pună mâna pe cei doi români răpiți de Beldi fără să se tragă niciun foc, deoarece detunăturile armelor puteau fi auzite din satele care în jurul Sibiului sunt foarte dese, or, nimeni nu trebuia să știe despre dispariția din noaptea aceea a lui Laurian și Bălășescu, deoarece austriecii ar fi fost în stare să spună că au vrut să fugă din arest și astfel să aibă un nou motiv de a amâna eliberarea lor până la facerea cercetărilor.

De aceea, generalul Clococeanu făurise un plan care, în caz de reușită, le îngăduia voinicilor să-și atingă scopul fără a se folosi de armele de foc.

El cunoștea șirul de plopi de pe șoseaua dintre Șura Mare și Slimnic și pe acesta își alcătuise planul pe care haiducii îl executară întocmai.

Conduși de Mihu Inimă de Leu, ei veniseră anume la fața locului, încă de pe la miezul nopții.

Aici ei legară vârfurile a zece plopi cu frânghii lungi, pe care le trecură până în șanțul de pe cealaltă parte a șoselei. Pe urmă, cu ferestraiele anume aduse tăiară trunchiurile plopilor la o înălțime de un cot de pământ. Nu tăiară însă copacii de tot, ci mai lăsară spre drum o margine de câteva degete așa ca plopii să continue să rămână în picioare. Cum vântul nici nu adia măcar nu

trebuia să le fie teamă că plopii vor cădea la pământ mai înainte de vreme.

După ce sfârșiră cu aceste pregătiri, se ascunseră în șanțul de peste drum din fața plopilor și așteptară liniștiți sosirea secuilor.

Caii voinicilor pășteau pe câmp la adăpostul întunericului ce domnea.

Când apoi secuii ajunseră în dreptul plopilor retezați voinicii apucară de frânghii, câte trei de o frânghie și la țipătul de cucuvea scos de Mihu Inimă de Leu traseră cu toată puterea de frânghii.

Plopii căzură și prinseră sub ei pe cea mai mare parte din secui. Trăsura însă, în care se găseau cei doi prizonieri, rămase neatinsă deoarece în dreptul ei haiducii nu retezaseră niciun copac. Caii însă se speriară și o luară la goană. Nu putură însă să înainteze decât până la primul plop căzut care baricada drumul. În spaima lor, vrând să sară peste trunchiul copacului, rămaseră suspendați în aer, încurcați printre crengile plopilor.

Atunci ieșiră la iveală și haiducii.

În câteva clipe eliberară prizonierii din jalnica lor situație, Mihu Inimă de Leu le explică ce se întâmplase, apoi haiducii traseră trăsura prin șanț până în partea liberă a drumului, deoarece trebuia salvată și arhiva comitetului național.

Peste o jumătate de ceas un nou convoi înainta pe șosea.

De data aceasta însă, el mergea spre Sibiu și ducea doi oameni liberi, scăpați din mâinile răpitorilor lor…

A doua zi, 20 August 1848.

Un maior din armata austriacă se prezentă la casa din marginea orașului și-i rugă pe Laurian și pe Bălășescu să poftească până la comandament pentru a iscăli procesul verbal de punere în libertate.

Maiorul se miră, de a nu găsi nicio pază, nicio sentinelă în jurul casei celor doi prizonieri dar își zise că pe semne comandantul rânduise astfel.

Împreună cu cei doi prizonieri el se prezentă la comandament.

Când aghiotantul îi anunță că maiorul, împreună cu domnii Laurian și Bălășescu sunt în anticameră, generalul Pfersman crezu că visează.

— Cum ai spus? se adresă el aghiotantului, nevenindu-i să-și creadă urechilor.

— Domnul maior Felstein, cu domnii Laurian și Bălășescu! repetă aghiotantul.

— Ai înnebunit, omule? strigă generalul Pfersman și sărind de pe scaun se duse el însuși să deschidă ușa.

Când îi văzu pe cei doi prizonieri înaintea sa trebui să se sprijine de ușă pentru a nu cădea jos.

— Dv… dv… aici? bâigui el.

— Da, Excelență! răspunse Laurian, cu un zâmbet plin de înțeles. Contele Beldi ar fi vrut să ne vadă la Cluj sau Tg.-Mureș, noi însă suntem credincioși împăratului și n-am dat ascultare decât chemării reprezentantului Majestății Sale.

Câteva minute mai târziu, procesul verbal de punere în libertate fu semnat.

Laurian și Bălășescu părăsiră comandamentul fiind purtați pe sus de cei zece mii de țărani care așteptau în piață și care își însoțiră martirii într-un marș triumfal, până la Orlat.

Generalul Pfersman rămase ca trăsnit în fotoliul său, dinaintea mesei de lucru și oricât se trudea el să înțeleagă cum scăpaseră prizonierii din mâinile lui Beldi, nu putu.

Până la amiază, el nu mai primi pe nimeni. Umbla ca un turbat, de colo până colo prin odaie și aștepta sosirea contelui Beldi care nu putea să nu vină.

Dar contele Beldi nu veni.

După ce izbuti să-și stăpânească armăsarul, el se întoarse la locul nenorocirii. Aici însă nu putu să constate decât groaznica moarte a majorității secuilor săi și… dispariția prizonierilor.

În asemenea împrejurări el nu îndrăzni să se mai înapoieze la Sibiu, unde știa că sunt adunați peste zece mii de țărani, ci pe poteci ascunse, fugi la Târgul Mureș unde rămase până la sfârșitul revoluției.

Mihu Inimă de Leu îi tăiase odată pentru totdeauna pofta de a se mai amesteca în mișcarea de la 1848.

În schimb, generalul Pfersman primi pe la ceasurile două după amiază, vizita ajutorului de Primar, Hans Schulze.

— Excelență, Excelență, am fost trădați! exclamă Schulze, după ce închise ușa în urma sa.

— Știu! răspunse generalul Pfersman.

— Nu știți însă de cine! urmă ajutorul de primar al Sibiului.

— Să vă spun eu! De generalul Clococeanu!

Pfersman simți, pentru a doua oară în ziua aceea, pământul învârtindu-se în jurul său.

— De cine?... De cine ai spus? bâigui generalul Pfersman.

— De generalul Clococeanu! repetă Schulze.

— Cum?... să fie cu putință?... El și cu grănicerii lui?

— El, fără grănicerii lui însă! răspunse ajutorul de primar. Îndrăzneala aceasta n-a avut-o!

— Dar vorbește! De unde știi? Cine ți-a spus? strigă Pfersman, ca ieșit din fire.

— Aseară, pe la ceasurile opt - începu Schulze să istorisească - secretarul meu, Damler, a zărit un sas, îmbrăcat în haine de sărbătoare, plimbându-se pe străzile orașului vechi. Cum i s-a părut ciudat ca un sas să umble în zi de lucru în haine de sărbătoare, s-a ținut după el și care nu i-a fost mirarea când l-a văzut bătând la poarta casei generalului Clococeanu. Mirarea lui Damler însă crescu și mai mult când văzu că, cu toată ora înaintată, generalul îl primește pe omul nostru și stă de vorbă cu el peste un ceas. Bănuind ceva necurat Damler îl urmări pe sas și după ce a părăsit locuința lui Clococeanu și astfel a aflat că locuiește la hanul lui Fritz Conerth din orașul vechi.

Cum hangiul este de ai noștri, l-am însărcinat să-l supravegheze. Astăzi, la amiază, ducându-se să ia raportul hangiului, Damler a aflat că sasul nu era sas, ci unul din românii refugiați din Muntenia care au intrat ieri în oraș. Românii aceștia, în număr de treizeci și trei, înarmați până

în dinți, au părăsit apoi hanul pe la unsprezece noaptea, luând-o spre Șura Mare. Nu s-au înapoiat decât în zori, împreună cu o trăsură pe porțile căreia sunt desenate armele contelui Beldi. În trăsură se găseau o sumedenie de hârțoage.

La amiază apoi spionii noștri din Slimnic, ne-au adus vestea că treizeci și opt de secui au fost găsiți morți, sau răniți, pe șoseaua dintre Șura Mare și Slimnic, loviți de zece plopi care au fost prăbușiți asupra lor. Aceasta este isprava generalului Clococeanu care a fost ajutat de refugiații din Muntenia spre a ne răpi prada.

— Acum… acum pricep și eu! îngână generalul Pfersman. Așadar Clococeanu este acela care ne-a jucat farsa aceasta? Dar se va căi amar! Deocamdată te rog pe d-ta, domnule Schulze să dai instrucțiuni tuturor oamenilor noștri să-l supravegheze deaproape pe Clococeanu pentru a-l putea prinde asupra faptului, căci numai astfel îl pot trage la răspundere. Până când n-avem dovezi zdrobitoare împotriva lui nu-i putem face nimic.

— Am înțeles, Excelență.

— Acum voi da ordin ca trăsura contelui Beldi care cuprinde arhiva comitetului național român să fie adusă la comandament.

— E prea târziu, Excelență.

— Prea târziu? exclamă generalul Pfersman furios. De ce? Ticăloșii au ars cumva arhiva?

— Nu! Dar trăsura contelui Beldi a fost luată cu ei de cei zece mii de țărani care îi duc pe Laurian și Bălășescu spre Orlat.

— Sacrament! tună generalul Pfersman. Atunci voi îngriji ca măcar blestemații aceia de refugiați să nu ne scape!

— Refugiații care au nimicit ceata de secui a contelui Beldi, au părăsit Sibiul împreună cu Laurian și Bălășescu.

— Ce spui, omule? strigă Pfersman. Oare, toate îmi vor ieși pe dos? S-ar zice că…

În clipa aceea ușa cabinetului se deschise și aghiotantul, ivindu-se în prag, anunță:

— Excelența Sa, generalul Clococeanu și o delegație a regimentului I de grăniceri!

Generalul Pfersman schimbă iute o privire plină de înțeles cu ajutorul de primar care rămase în cabinet.

Fără a mai aștepta invitația comandantului, generalul Clococeanu intră în cabinet, urmat de trei ofițeri din regimentul său.

După ce salută militărește, generalul Clococeanu zise următoarele:

— Excelență, am venit să vă vestesc că regimentul I de grăniceri, în adunarea pe care a ținut-o astăzi de dimineață a hotărât să nu mai asculte de ministerul de război de la Pesta, ci numai de Majestatea Sa Împăratul. În același timp, ofițerii acestui regiment au subscris o declarație prin care recunosc dreptatea cererilor formulate de marea adunare de la Blaj și această declarație[12] va fi prezentată Majestății Sale, de o delegație de ofițeri care a și pornit spre Viena. V-am adus la cunoștință acestea, ca să cunoașteți calea pe care o va urma regimentul meu.

Generalul Pfersman se prăbuși pe scaun. Lucrurile din odaie începură să se învârtească în jurul său și trecură câteva minute până când izbuti să-și revină în fire.

Regimentul I de grăniceri era floarea armatei din partea de sud a Ardealului și acum îi scăpa din mâini și această prețioasă armă cu care nădăjduia să-și facă dublul său joc între unguri și austrieci. Cu răzvrătirea regimentului I de grăniceri i se tăia de sub picioare puntea care-l lega de ungurii lui Kossuth, la care nădăjduia să ajungă ministru de război.

Schulze, văzând că Pfersman tace, se gândi că poate el va mai putea salva ceva prin amenințări și se adresă astfel generalului Clococeanu:

[12] Declarația Reg. I de grăniceri a fost prezentată Împăratului la 11 septembrie 1848.

— Excelență, nu credeți că actul regimentului I de grăniceri este o răzvrătire și că legile militare sunt foarte aspre, față de răzvrătiți?

— D-ta, domnule Schulze - răspunse Clococeanu, scurt - să-ți vezi de primăria d-tale și să nu te amesteci în chestiuni care nu te privesc.

Nici Schulze și nici Pfersman nu se așteptase la un răspuns atât de drastic. Pfersman se crezu dator să ia apărarea complicelui său și zise:

— Domnul Schulze este îngrijorat de soarta acestui oraș care în urma hotărârii dv. rămâne pradă revoltaților.

— Regimentul I de grăniceri - răspunse Clococeanu - a luat această hotărâre tocmai spre a apăra orașul și ținutul de bandele răsculaților unguri, singurii primejdioși. Ați văzut prea bine că au fost la Sibiu zece mii de români și niciun cetățean al orașului n-a avut de suferit nici cea mai neînsemnată pagubă. În schimb, o ceată de câțiva secui a fost îndeajuns ca să săvârșească cunoscutele măceluri din Blăjel, Sălcud, Sf. Craiu și alte sate.

Generalul Pfersman tăcu. Dar cupa amărăciunilor nu era încă plină. Lovitura cea mare venea de-abia acum și lovitura aceasta era nimicitoare.

Ușa cabinetului se deschise deodată și fără a fi anunțat, fără a aștepta să fie invitat, în pragul ei se ivi un ofițer austriac, al cărui grad nu se putea cunoaște, din pricina gulerului ridicat de la pelerină.

Apariția lui îl făcu însă pe generalul Pfersman să sară de pe scaun ca mușcat de șarpe. Chipul i se făcu palid ca ceara, picioarele începură să-i tremure și de-abia putea să-și țină călcâiele lipite.

Dar cine era omul acesta, de care tremura chiar și generalul Pfersman?

Era generalul Puchner, comandantul suprem al forțelor imperiale din Ardeal.

La începutul revoluției, Puchner jucase același joc cu două fețe ca și Pfersman. Mai departe văzător însă decât

Pfersman, el își dădu seama iute de realitate și se lepădă de Kossuth. El favorizase alcătuirea guvernului unguresc din Cluj, dar văzând că sorții de izbândă ai acestui guvern sunt foarte reduși, se hotărî să rămână credincios împăratului și părăsi capitala Transilvaniei spre a veni la Sibiu unde forțele imperiale erau mai numeroase.

Venind la Sibiu însă, el aducea și o veste zdrobitoare pentru generalul Pfersman.

Curtea din Viena anume, prinsese de veste despre uneltirile lui Pfersman și hotărâse rechemarea lui.

Ordinul de rechemare îl aducea Puchner cu sine, care căută să fie cât mai aspru, spre a risipi îndoiala ce plutise un timp în jurul persoanei sale.

— Domnule general - îi zise Puchner lui Pfersman. Citește te rog acest ordin prin care ești rechemat din postul de comandant al Sibiului. Activitatea d-tale din timpul din urmă pare să fi fost foarte dubioasă și va trebui să dai socoteală de ea în fața Ministerului de Război din Viena. Vei preda postul în primirea domnului general Clococeanu care este numit comandantul cetății în locul d-tale și mâine în zori vei porni spre Viena.

Ordinul acesta lovi doi oameni, deodată: pe Pfersman și pe Schulze.

Pfersman porni spre Viena chiar a doua zi, unde urma să se sfârșească cu cariera lui de ofițer, Schulze însă, intrigantul, spionul ungurilor rămase și mai departe pe loc, pentru a fi una din figurile cele mai triste ale revoluției din 1848.

CAPITOLUL 123
Măcelul din Zlatna

Ca urmare a hotărârilor luate la cea de a treia adunare națională de la Blaj, 16-25 septembrie, unde se hotărâse crearea gărzii naționale române, ungurii se dădară la măcelurile și cruzimile cele mai neînchipuite împotriva românilor.

La 28 septembrie în comuna Lunca sunt împușcați 23 de români; tot atunci, unul din cei mai crunți persecutori ai românilor, baronul Apor puse să se spânzure 26 de români, numai așa, de pofta de a ucide, apoi se plimbă cu țigara în gură, printre cadavrele lor; la 3 octombrie sunt spânzurați la Cluj tribunii Alexandru Bătrâneanu și Vasile Simonis, iar la 12 octombrie, teologul Vasile Pop.

Cruzimile acestea ale ungurilor făcură ca și răbdarea românilor să se sfârșească și atunci se alcătuiră vestitele legiuni românești, care au luptat tot timpul revoluției cu o vitejie devenită legendară.

Cartierul general al revoluției era la Câmpeni, în munții Apuseni, care închid acum ca un cerc de fier frontiera din spre apus a țării noastre.

Nici că se putea alege un loc mai nimerit ca centru de acțiune militară ca acest orășel, apărat din toate părțile de munți înalți și totuși legat prin linii bune de comunicație cu principalele localități din munții Apuseni.

Aici își organiză Avram Iancu garda națională, ajutat de tribunul Nicolae Corcheș, centurionul Alexandru Bistran și vice-tribunul Dionisie Popovici.

Comandantul suprem al trupelor austriece din Transilvania, generalul Puchner îi trimise lui Iancu, ca atașat militar, pe căpitanul Ivanovici, iar ca atașat civil pe Hans Schulze, ajutorul de primar al Sibiului.

Fostul complice al generalului Pfersman izbutise să se lingușească pe lângă Puchner și sub paravanul legăturilor de rasă dintre sași și austrieci, reuși chiar să se facă numit atașat civil pe lângă cartierul lui Avram Iancu.

Fire slabă, lașă chiar și ușor de cumpărat, căpitanul Ivanovici se lăsă înrâurit într-atâta de Hans Schulze, încât în curând atașatul militar nu mai era decât o unealtă în mâinile atașatului civil, care era spionul ungurilor și care, prin legăturile sale cu tabăra ungurească, zădărnici atâtea izbânzi și pricinui măcelărirea atâtor români.

În ziua de 24 octombrie 1848, Avram Iancu intră în Abrud și dezarmă garda ungurească, fără a ucide însă un singur om. Colonelul Ispirescu, Mihu Inimă de Leu și haiducii erau și ei cu Craiul Munților[13].

După eliberarea lui Laurian și Bălășescu, generalul Clococeanu îi trimisese pe haiduci și conducătorii lor la Câmpeni la Iancu cu o scrisoare plină de laude.

Craiul Munților îi primi cu brațele deschise și în urma dorinței lui Mihu Inimă de Leu, hotărî să nu-i împartă în nicio legiune, ci să-i țină la dispoziția sa pentru a-i arunca în foc acolo unde se va simți mai multă nevoie de oameni învățați cu lupta.

Afară de Avram Iancu mai era însă cineva care se bucura nespus de a-i avea în apropierea sa pe voinici.

Acest cineva era Hans Schulze.

Ajutorul de primar al Sibiului nu uitase renghiul pe care i-l trăseseră acești refugiați din Muntenia, când cu răpirea lui Laurian și Bălășescu.

Dacă Mihu Inimă de Leu nu se amesteca cei doi conducători ai românilor ar fi zăcut acum în temnița din Cluj și știind în primejdie viața celor doi oameni de seamă

[13] Așa îl botezase poporul pe Avram Iancu.

ai lor, românii n-ar fi îndrăznit să ridice armele împotriva ungurilor.

Schulze jurase răzbunare și se bucura acum, deoarece știindu-i în apropierea sa pe voinici răzbunarea lui putea să-i ajungă.

De la sosirea voinicilor, el nu mai făcea altceva decât să se sfătuiască toată ziua cu secretarul său, Damler, pe care-l luase cu sine și în munții Apuseni, asupra chipului cum ar putea să plătească refugiaților farsa de la Șura Mare.

La Abrud, Schulze și cu Ivanovici își aleseseră ca locuință, pentru noaptea pe care urmau s-o petreacă acolo o casă de la marginea orașului, spre miază-zi. În zadar le spusese Avram Iancu că este primejdios să stea așa izolați de trupa care cantona în piață. Schulze răspunse că locuitorii au dat dovadă de simțăminte pașnice, lăsându-se dezarmați fără să se împotrivească și că deci n-avea de ce să se teamă.

În realitate însă, Schulze urmărea cu totul alt scop…

El trimisese încă de dimineață pe un ungur din Abrud, cu o misiune ascunsă până la Zlatna, la consilierul Nemegyei, comandantul gărzii unguresti și în cursul nopții acesta trebuia să vină cu răspunsul. Schulze alesese deci casa aceasta spre a-și putea primi curierul în ascuns, fără a fi văzut de oamenii lui Iancu.

Pe la miezul nopții, curierul se și înapoiase și se pare că adusese o veste foarte îmbucurătoare, deoarece chipul lui Schulze și al lui Damler strălucea de bucurie.

A doua zi, Schulze se sculă cu noaptea în cap și-l căută pe Avram Iancu pe care-l găsi la sfat cu prietenii săi.

Schulze se amestecă și el în vorbă și când se ajunse la înaintarea trupei spre Zlatna, grăi astfel:

— Tocmai m-am sfătuit aseară și cu căpitanul Ivanovici și am găsit că este mai bine să trimitem întotdeauna înaintea noastră câte o avangardă, care să vestească populația că sosim și că nu venim cu niciun gând războinic. În chipul acesta oamenii vor fi prevestiți și știind că nu

venim să-i măcelărim nu vor mai opune nicio împotrivire iar noi ne vom putea face datoria fără nicio vărsare de sânge.

— Cele întâmplate până acum însă - răspunse Avram Iancu - ne îndreptățesc să credem că avangarda noastră ar fi primită cu ploaie de gloanțe și nu cu ramură de măslin.

— Capitularea Abrudului dovedește tocmai contrariul.

— Aceasta nu însemnează că toate gărzile unguerești se vor purta la fel.

— O încercare însă n-ar strica să facem! răspunse Schulze.

— Nu văd pentru ce să primejduiesc în zadar viața a câtorva zeci de oameni!

— Pe de o parte, eu sunt încredințat, urmă perfidul Schulze - că n-am primejdui viața niciunuia din luptătorii noștri, pe de altă parte, încercarea n-ar fi zadarnică, deoarece, după cum am mai spus, în chipul acesta am ocoli o vărsare de sânge. Pe urmă, avem în mijlocul nostru pe domnul Mihu, despre a cărui vitejie și iscusință ne-a vorbit atât de mult generalul Clococeanu și cred că, încredințându-i-se lui și oamenilor săi această însărcinare, ar ști s-o ducă la îndeplinire fără nicio pierdere pentru d-sa.

Mihu Inimă de Leu care era și el de față la sfat, tresări la auzul acestor cuvinte.

Ochii sasului acestuia nu-i plăcuseră niciodată. Erau prea neastâmpărați și când Schulze vorbea cu cineva nu priveau niciodată în față. Nu astfel face un om cu sufletul curat, cu conștiința împăcată.

De aceea, acum, când îl auzi pe Schulze vorbind astfel, era aproape pe deplin încredințat că propunerea sasului era în legătură cu ceva necurat. Dar Schulze îl provocase pe față și Mihu Inimă de Leu nu putea lăsa să plutească nici măcar o umbră de îndoială în jurul curajului său. Era prea mândru de trecutul său pentru a nu ridica mănușa aruncată de un om ca Schulze, chiar dacă avea

convingerea că ridicarea acestei mănuși însemna o mare primejdie pentru el.

De aceea, răspunse fără șovăire, adresându-se lui Avram Iancu:

— Domnule comandant, vă rog să-mi dați mie această însărcinare și fiți încredințat că chiar dacă aș fi primit de o mie de unguri în loc de o mână cu ramura de măslin, Mihu Inimă de Leu și oamenii săi nu vor dezminți cele spuse despre ei de generalul Clococeanu.

— Dar bine, domnule Mihu - răspunse Craiul Munților, nici nu s-a hotărât încă să trimitem avangardă, al cărei rost, în ceea ce mă privește pe mine, mărturisesc sincer că nici nu-l prea văd.

— Domnule comandant - zise Mihu, cu hotărâre - domnul căpitan Ivanovici și domnul Schulze sunt atașați pe lângă dv. din partea comandamentului austriac din Sibiu și pentru bunele raporturi cu acest comandament sunt de părere să primiți sfatul d-lor. În ceea ce mă privește pe mine și oamenii mei, ne-ați face un mare serviciu, deoarece mărturisesc sincer că ni s-au înțepenit oasele de când stăm cu mâinile în sân.

Curajul lui Mihu Inimă de Leu îi plăcu lui Avram Iancu, care se apropie de voinic și bătându-l pe umeri, zise:

— Îți mulțumesc frate, pentru avântul cu care îți oferi serviciile. Pentru a-ți face d-tale o plăcere și numai pentru asta, te însărcinez să te duci înainte la Zlatna și să vestești populației că Avram Iancu vine cu gânduri pașnice și nu cu intenții de răzbunare. Altă instrucțiune nu-ți dau. Ești destul de călit în lupte pentru a ști singur ce ai de făcut. Du-te și Dumnezeu să te aibă în paza sa.

Mihu Inimă de Leu salută milităreşte, mai aruncă o privire scrutătoare spre Schulze și plecă.

Privind în ochii atașatului civil, i se păru că zărește în ei lucirea unei bucurii fără margini.

Plecând de la Sfat, se duse de-a dreptul la casa unde mânaseră peste noapte.

Colonelul Ispirescu se folosise că ziua aceea rămâneau în Abrud, pentru a-și obloji picioarele umflate de reumatism, cu foi de varză.

Mioara, Dochița și Pia, erau duse prin oraș, spre a și complecta cumpărăturile, căci la rugămintea lui Avram Iancu, ele își lepădaseră hainele bărbătești. Iancu anume știa că bărbații sunt mai liberi la gură și se temea ca vreunul din voinicii care i se alăturau pe drum și care nu aveau de unde să știe că sub veștmintele bărbătești se ascundeau trei femei, să nu cumva să spună glume care nu erau pentru urechile unor femei.

Grija aceasta, doveditoare a unei mari stime fată de femei, se mai poate vedea și astăzi în familiile românești din Ardeal.

Mioara, Dochița și Pia îmbrăcaseră deci portul național al româncelor din munții Apuseni și folosindu-se de faptul că Abrudul avea prăvălii mai mari și mai multe decât Câmpenii, ieșiseră acum în oraș spre a-și complecta cumpărăturile.

De aceea, înapoindu-se de la sfat, Mihu nu găsi acasă pe niciuna din fete.

— Bine că nu sunt aici copilele - zise colonelul Ispirescu, după ce auzi că Mihu trebuie să plece la Zlatna - căci altfel n-ai fi scăpat de ele și ar fi trebuit să le iei cu d-ta.

— Cum, să plec, fără să-mi iau rămas bun de la Mioara? exclamă căpetenia haiducilor.

— Doamne, Mihule - zise colonelul dojenitor parcă ai fi un băiat de școală!

— Ehei, domnule colonel - oftă Mihu - când o viață întreagă ai avut de îndurat ceea ce a îndurat Mioara și cu mine, inima îți tremură la fiecare despărțire și te întrebi mereu dacă la înapoiere nu te așteaptă o nouă surpriză neplăcută.

— Vezi-ți de treabă și nu mai cobi. Aici, în mijlocul taberei e mult mai în siguranță, decât acolo unde te duci d-ta.

Mihu Inimă de Leu rămase pe gânduri. Cuvintele colonelului îl făcură să-și aducă aminte de Schulze.

Da, fără îndoială că Mioara era mai în siguranță la Abrud decât la Zlatna, unde nu știa ce-l așteaptă.

— Ai dreptate, domnule colonel - zise el, într-un târziu. De aceea voi și porni îndată, să nu cumva să se înapoieze din oraș. Te rog însă, ai grijă de Mioara.

— Și de Dochița! adăugă Dan Dragomir.

— Fiți fără teamă! răspunse colonelul. Este vorba doar și de copila mea

Copila lui?... Bietul om, dacă ar fi știut ce soartă îi era hărăzită atât ei, cât și lui!

Peste un sfert de ceas, Mihu Inimă de Leu și cu voinicii săi părăsiră Abrudul, îndreptându-se spre Zlatna.

Drumul de la Abrud și până la Zlatna este de o frumusețe răpitoare. El duce numai printre munți și păduri, până la cinci kilometri de Zlatna, șerpuind necontenit la o înălțime de peste o mie de metri.

Mihu Inimă de Leu însă n-avea ochi pentru toate aceste frumuseți ale naturii deoarece el se gândea mereu la Schulze. Vruse oare omul acesta să-l împingă într-o capcană sau sfatul lui fusese sincer? I se păruse oare numai lui că privirea atașatului civil trăda o bucurie fără margini când îl văzu plecând spre Zlatna sau aceasta era privirea lui obișnuită?

Gândurile acestea îl frământară pe Mihu tot drumul și de teama de a nu fi surprins printr-un atac neașteptat înainta numai cu multă băgare de seamă.

Așa se întâmplă că n-ajunse în fața Zlatnei, decât pe la amiază.

Pe drum i se mai alăturaseră vreo două sute de țărani de prin satele Cerbu, Trâmpoaiele și Valea Dosului, care voiau să-i facă lui Avram Iancu o primire triumfală în Zlatna.

Ajuns la bariera orașului, Mihu Inimă de Leu arboră steagul alb și trimise vorbă comandantului gărzii ungurești că este avangarda oștii lui Avram Iancu care vine cu gânduri pașnice și deci să predea orașul de bună voie, spre a-i feri de distrugere.

Comandantul gărzii ungurești, Nemegyei, veni el însuși în întâmpinarea lui Mihu Inimă de Leu, spre a-l asigura că și el este însuflețit de gândurile cele mai pașnice și că este gata a preda orașul spre a-l feri de distrugere.

Ba Nemegyei îl pofti chiar pe Mihu în oraș pentru a pregăti împreună primirea lui Iancu.

Odată cu Nemegyei veniseră în întâmpinarea lui Mihu și locuitorii români ai Zlatnei, în număr de câteva sute. De la aceștia Mihu află că garda ungurească se compunea din vreo șaizeci de oameni, numai, așa că, Mihu nu văzu nicio primejdie în intrarea în oraș mai ales că Nemegyei venise însoțit numai de primar, ceea ce făcu să întărească și mai mult convingerea lui Mihu că comandantul gărzii ungurești era loial.

Urmat deci de țăranii de prin satele din apropiere, precum și de locuitorii români ai orașului Mihu Inimă de Leu intră în Zlatna.

De unde să bănuiască bietul om că mârșăvia de care se temea îi fusese întinsă în adevăr? De unde să știe el că Nemegyei venise anume singur, pentru a-i înlătura orice bănuială asupra planului său drăcesc? De unde să-și închipuie el că Schulze pusese la cale cu comandantul gărzii ungurești uciderea lui și a voinicilor săi?

Bănuise el că atașatul civil îi purta sâmbetele, că rânduise ceva, pentru a-l înlătura. Dar la cursa de care se temea, se aștepta să i se întindă undeva prin apropierea Abrudului, nu însă la treizeci de kilometri de tabăra lui Iancu. Nici prin minte nu i-ar fi trecut că Schulze izbutise să se pună în legătură cu Nemegyei într-un răstimp atât de scurt și că izbutise să stabilească cu comandantul militar al Zlatnei, planul ticălos al măcelăririi voinicilor săi.

Totuși, când Nemegyei îl pofti să intre în localul primăriei, prudența îi șopti să refuze. Ar fi fost o adevărată copilărie să se ducă singur într-un local, unde de după fiecare ușă, de după fiecare colț l-ar fi putut pândi moartea.

Văzând că Mihu refuză să intre, Nemegyei zise:

— Atunci mă ierți câteva clipe, să mă duc să adun pe fruntașii orașului, spre a hotărî cu toții cum să-l primim pe Avram Iancu.

Nemegyei și primarul intrară în primărie.

Mica piață din fata primăriei era plină de lume, numai țărani și români din Zlatna. Mihu Inimă de Leu și cu oamenii săi erau aclamați ca niște mântuitori și după plecarea comandantului gărzii ungurești, bieții locuitori ai orașului se îmbulzeau, care mai de care, să se plângă de unguri.

— Eu sunt negustor de bucate - zicea unul - și ungurii mi-au luat până la cel din urmă sac de grâu, fără să-mi dea un ban!

— Mie mi-au luat până și perna de sub căpătâi, pentru că n-am vrut să mă înscriu în garda ungurească! se plânse un al doilea.

— Pe bărbatul meu - plângea o femeie de vreo treizeci de ani - l-a împușcat Nemegyei cu mâna lui fiindcă n-a vrut să se înscrie în garda lui și pe urmă mi-a dat foc casei, de am rămas pe drumuri, cu patru copilași.

— Băiatului meu – zise apoi un moșneag gârbovit de ani - i-au tăiat nasul și urechile, fiindcă a îndrăznit să cânte „Deșteaptă-te Române!”.

Și plângerile despre autoritățile ungurilor urmând tot așa, Mihu Inimă de Leu începu să se teamă că poporul acesta, atât de crud persecutat de garda ungurească, să nu-și piardă capul, acum când știa oștirea română prin apropiere și să nu se dedea la cruzimi asemănătoare acelora pe care le îndurase el de la unguri.

Mihu fierbea fie mânie, la auzul acestor atrocități, dar îi făgăduise lui Iancu că va evita orice vărsare de sânge și stăpânindu-și revolta sufletului se gândi să vorbească poporului, spre a liniști spiritele.

Tocmai se pregătea să se adreseze mulțimii îngrămădite în piață, când deodată, un om ieși ca turbat pe ușa

primăriei și croindu-și drum cu forța, se apropie de Mihu Inimă de Leu.

— Domnule, domnule! strigă omul, îngrozit, fugiți, căci ungurii vor să vă omoare!

O liniște mormântală urmă acestor cuvinte.

Înnebunise oare omul acesta, sau ce era cu el de venea cu o asemenea veste nesăbuită?

— Ce ai spus, omule? strigă Mihu Inimă de Leu.

— Fugiți, domnule - repetă omul - căci toate casele din piață sunt ocupate de oamenii lui Nemegyei, care la un semn al comandantului lor vor trage în dv.

— De unde știi toate acestea? întrebă căpetenia haiducilor, căruia nu-i venea să creadă în spusele necunoscutului.

— Sunt servitor la primărie - răspunse omul - și încă de azi dimineață l-am auzit pe Nemegyei punând la cale ticăloșia cu ungurii lui. Când am vrut să fug din primărie ca să dau de știre mârșăvia fraților mei, secretarul primăriei m-a ademenit în pivniță și a încuiat ușa peste mine, pe semne temându-se că le-am aflat uneltirile. De-abia acum am putut sparge broasca de la ușă, spre a mă furișa afară. Fugiți, domnule, căci ne măcelăresc pe toți!

Mihu Inimă de Leu aruncă o privire în jurul său.

Piața, aproape pătrată, era o mare de capete. Jur împrejur case clădite după moda veche, fără curte, fără gard, una lângă alta, un adevărat șir de fortărețe. Din piață duceau patru străzi spre patru puncte diferite ale orașului.

Dacă ungurii deschideau focul, jumătate din oamenii adunați în piață ar fi fost loviți de gloanțelor lor mai înainte ca mulțimea să se fi scurs pe cele patru străzi.

Totuși, dacă spusele servitorului de la primărie erau întemeiate, altă scăpare nu era decât ca lumea să fugă prin cele patru străzi.

De o împotrivire nici vorbă nu putea fi căci la adăpostul zidurilor de câte o jumătate de metru grosime - cum se clădeau pe atunci - ungurii i-ar fi împușcat pe toți până la

cel din urmă. Ca să ia dușmanul cu asalt ar fi fost tot atât de zadarnic, deoarece cum să ataci cincizeci-șaizeci de case deodată, așezate pe patru fronturi și aceasta numai cu douăzeci și opt de oameni? Căci țăranii și locuitorii erau nearmați.

De aceea, Mihu se ridică în picioare în șea și strigă:

— Jos de pe cai!

Porunca aceasta era adresată oamenilor săi, care singuri călări din toată mulțimea, ar fi fost cei dintâi secerați de gloanțele ungurilor. Pe urmă strigă cât îl ținea gura:

— Toată lumea să părăsească piața și să se adune la marginea pădurii, lângă râu.

Cum vestea noii ticăloșii a ungurilor trecuse din gură în gură, mulțimea începuse să golească piața, încă mai înainte de a auzi porunca Mihu Inimă de Leu.

Haiducii coborâseră de pe cai și făcându-și scut din trupurile nobilelor animale, înaintau în spre strada cea mai apropiată.

Fie că Nemegyei observase din fereastră că românii evacuau piața, fie că momentul hotărâtor pentru atac sosise, deodată el se ivi la una din ferestrele primăriei, în mână cu un pistol pe care-l descărcă fără țintă în mijlocul mulțimii.

O biată țărancă din Valea Dosului, se prăbuși la pământ cu fruntea găurită.

O clipă mai târziu, toate ferestrele caselor din piață se deschiseră și o ploaie de gloanțe căzu în plin asupra mulțimii.

Mulțimea înfuriată, din care numai jumătate izbutise să se refugieze din piață, năvăli acum ca înnebunită spre cele patru străzi.

Din ferestrele caselor pe lângă care treceau însă o ploaie cu apă fiartă căzu asupra fugarilor, opărindu-i pe cap, pe față, pe piept, pe mâini.

Ungurii hotărâseră pe semne exterminarea a tot ceea ce era românesc în Zlatna și plănuiseră această ucidere în

masă, până în cele mai mici amănunte; căci îndată ce dispărură din ferestre femeile care aruncaseră cu apă fiartă, urmă o nouă ploaie de gloanțe.

Mihu Inimă de Leu văzând acest măcel înfiorător, se gândi să apere cât de cât retragerea mulțimii și își așeză oamenii sub bolțile a trei porți, unde nu puteau fi atinși de gloanțele măcar a acelora, care trăgeau din acel front de case.

Aici, haiducii așteptau acum cu arma în mână, iar când se iviră din nou în ferestrele de peste drum femeile cu oalele de apă clocotindă, douăzeci și nouă de puști răsunară și douăzeci și nouă de unguroaice se prăbușiră la pământ, vărsând apa fiartă peste ele și peste cei din jurul lor.

După această salvă, Mihu Inimă de Leu și cu oamenii săi se ascunseseră sub alte trei porți, din rândul alăturat de case și se așezară din nou la pândă.

Ungurii nu se așteptaseră la un răspuns atât de violent. Cei ascunși în casele unde fuseseră lovite aruncătoarele de apă clocotită, nu îndrăzniră să se mai apropie de ferestre. Pe ceilalți, salva dușmanului îi zăpăcise și acum nu mai trăgeau decât cei mai curajoși, care veneau până la fereastră, își descărcau arma și fugeau.

Haiducii în schimb, alergau din poartă în poartă și cum zăreau vreo țeavă de pușcă ivindu-se la vreo fereastră o și luau la ochi.

În chipul acesta, Mihu colindă cu oamenii săi toate cele patru șiruri de case din piață, trăgând pe rând, asupra fiecăreia.

Strategia lui Mihu avu efectul cel mai strălucit.

Văzând că focul dușmanului vine din toate părțile, gardiștii unguri, câte unul sau doi în fiecare casă, fără comandant, căci acesta era la primărie, de-abia mai trăgeau așa că mulțimea putu fugi din piață fără a mai fi decimată de gloanțele ungurilor.

Cu toate acestea, când Mihu se furișă și el cu oamenii săi cei din urmă pe o stradă, în piață zăceau vreo cincizeci de cadavre de români, bărbați, femei și copii.

Furia mulțimii însă nu mai cunoștea margini. După ce scăpă de focul gardiștilor, ea se îndreptă ca o mare furtunoasă spre marginea pădurii, unde le spusese Mihu să se adune.

Când haiducii ajunseră la locul întâlnirii, ei găsiră acolo câteva sute de oameni, care strigau, gesticulau, amenințau, cereau răzbunare.

Și aveau dreptate nenorociții să ceară răzbunare căci ticăloșia ungurilor fusese prea mare.

La marginea pădurii zăceau, urlând de durere, zeci de răniți, loviți de gloanțe sau opăriți, orbiți, asurziți de apa clocotită aruncată de unguroaice. Priveliștea acestora era înfiorătoare și Mihu se cutremură când ajunse în fața lor.

— Răzbunare! Răzbunare! striga mulțimea, sălbăticită de mânie.

— Să piară ungurii!

— Jos cu ticăloșii!

— Să piară toată Zlatna!

Răniții, care se mai puteau mișca, se ridicau într-un cot, în capul oaselor, cum puteau și strigau:

— Răzbunați-ne, fraților! Prea au fost mârșavi!

— Scoateți-le și lor ochii, cum ne-au orbit ei pe noi!

— N-aveți milă nici de femei, căci ele ne-au asurzit!

Oricât de mult era însă impresionat Mihu de priveliștea ce se înfățișa în fața sa, oricât de mult îl dureau suferințele răniților, oricât de mare îi era revolta din pricina fățărniciei ungurilor, totuși el se gândi că Avram Iancu îl rugase să evite orice vărsare de sânge și hotărât să asculte de porunca acestuia, se trudi să liniștească spiritele, lăsând ca judecata să fie făcută chiar de Craiul Munților, a doua zi, când oștirea acestuia urma să pătrundă în oraș.

De aceea, el le ținu oamenilor următoarea cuvântare:

— Fraților! Sufletul meu este o mare răzvrătită și sângele îmi aleargă înnebunit prin vine când mă gândesc la ticăloșia ungurilor. Atâta fățărnicie, atâta mârșăvie nu-mi închipuiam că poate sălășlui în inima unor ființe omenești. Prin fapta lor de astăzi, ungurii au pierdut orice drept de a se mai numi un popor civilizat, au pierdut orice drept de a mai cere milă!

— Așa este! Să piară până la cel din urmă! strigă mulțimea.

— Prin cruzimea lor s-au făcut vrednici de pedeapsa cea mai aspră – zise Mihu - și după cum bine ați spus, chiar nici femeile n-ar trebui să fie cruțate, căci și ele au fost tot atât, poate chiar și mai sălbatice, decât bărbații. Trebuie însă frații mei, să le arătăm acestor unguri, care spun că noi suntem sălbatici, să le arătăm câtă deosebire este între sufletul lor și al nostru, trebuie să le arătăm că pe când ei sunt fiare sângeroase, noi suntem un popor blând, mărinimos, așa cum au fost strămoșii noștri.

Mulțimea începu să murmure, căci ea se aștepta să fie condusă la răzbunarea sângelui vărsat, or, iată că acela, care credeau că le va fi conducător, îi îndemna să fie mărinimoși cu ucigașii fraților lor nevinovați.

— Ce ar însemna pentru noi, aproape o mie de oameni - reluă Mihu, când se mai făcu puțină tăcere - să măcelărim pe cei șaizeci de gardiști unguri? Într-un ceas n-ar mai exista unul, căci acum nu am mai fi la cheremul lor, îngrămădiți într-o piață, unde nici nu ne putem mișca, ci am porni la luptă pregătiți și apărați împotriva gloanțelor lor. Dar aceasta n-ar fi vrednic de numele de român. Nu ne este îngăduit nouă, o mie de oameni, să ne arătăm viteji față de șaizeci de unguri. Dorul nostru de răzbunare ar fi satisfăcut, dar toată Europa ar arunca în noi cu noroi, toată omenirea s-ar întoarce cu scârbă de la noi. Gândiți-vă că fruntașii noștri bat pe la curțile Europei, lăudând virtuțile poporului românesc și cerând ca dreptul lor la viață să le fie recunoscut! Ce vor putea răspunde ei, când

vestea uciderii celor șaizeci de gardiști unguri de către o mie de români va trece granița? Ne-am tăia noi singuri craca de sub picioare, or, aceasta n-avem dreptul s-o facem, căci ar însemna nu numai să îngreunăm însărcinarea pe care le-am dat-o fruntașilor noștri, dar am da chiar și dușmanului o armă împotriva noastră!

Și bunătatea, înțelepciunea poporului român vor ieși la iveală înc-odată chiar și atunci când alături de el se auzeau încă strigătele de durere ale jertfelor ungurilor.

Mulțimea se liniști încetul cu încetul și Mihu Inimă de Leu văzu cu bucurie că truda lui nu fusese zadarnică.

Observând că vorbele sale căzuseră pe pământ bun, veni și cu cel din urmă argument pentru a-i calma și pe cei câțiva înflăcărați, care tot mai cereau răzbunare.

— Pe urmă, fraților, toți și de bună voie ne-am ales un conducător, căruia am hotărât să ne supunem fără crâcnire, deoarece l-am socotit cei mai înțelept, cel mai iscusit și mai drept dintre noi. Cuvine-se deci, ca dreptul de a judeca fapta de astăzi a ungurilor să i-l lăsăm lui Avram Iancu, Craiul Munților.

La auzul numelui idolului lor, poporul izbucni murale:

— Trăiască Iancu!

— Trăiască Craiul Munților!

— Așa este! El trebuie să-i judece pe ticăloșii de unguri!

Scopul fusese atins. Mulțimea, care mai înainte strigă răzbunare, pentru sângele nevinovat care fusese vărsat într-un chip atât de josnic, cerea ea însăși să se aștepte sosirea lui Iancu, a Craiului Munților, care să-i judece pe vinovați.

— Dar până să vină Iancu, ungurii vor fugi spre Aiud! strigă cineva deodată.

— Așa este! Vor fugi! repetă mulțimea.

Mihu făcu semn că vrea să vorbească și zgomotul se potoli.

— Pentru a-i împiedica să fugă, zise el, n-avem decât să le tăiem drumul ce duce spre Aiud. Ne așezăm în capătul

din spre răsărit al orașului și așteptăm acolo sosirea Craiului.

— Așa să facem! Coborâți spre Pătrângeni fraților!

Și ca un singur om, cei aproape o mie de români înconjurară orașul, mergând pe marginea pădurii și se așezară pe șosea, la mijlocul drumului între Zlatna și Pătrângeni, primul sat după Zlatna.

*

*   *

Cu tot vântul care sufla și ploaia înghețată ce se scutura din norii de toamnă, românii nu se mișcară de pe șosea. Stăteau acolo, strajă neclintită, în calea acelora care le uciseseră frații și surorile.

Pe la patru după amiază, ei zăriră deodată numeroase limbi de foc, care se iviră aproape în același timp, în mai multe puncte ale orașului.

— Domnule, domnule - zise atunci un bătrân care se găsea în apropierea lui Mihu Inimă de Leu. Ungurii au dat foc caselor noastre.

Mihu scrâșni din dinți, dar se stăpâni.

— Ar trebui să intrăm câțiva în oraș, spre a stinge focurile! zise el.

— Să nu faci asta, domnule - zise bătrânul clătinând din cap - căci dacă intră oamenii în oraș, nu mai rămâne pui de ungur viu când or vedea că până și casele lor vor să li le nimicească, să nu mai aibă nici măcar adăpost!

Mihu Inimă de Leu își dădu seama că bătrânul avea dreptate și-și stăpâni mânia și-i stăpâni și pe aceia care începeau să strige din nou răzbunare

Sufletul lui însă era o căldare de venin și trebui să se întoarcă cu spatele spre oraș, spre a nu vedea noua ticăloșie a ungurilor, căci îi era teamă ca până în cele din urmă nu va mai putea privi cu mâinile în sân la această mârșăvie.

Dar dacă el izbutise să-și înăbușe dorul de răzbunare, Dumnezeu nu mai răbdă atâta nedreptate.

De după ultima casă a orașului se ivi deodată un convoi de care, trăsuri, vite și oameni.

Erau ungurii care fugeau din oraș de teama lui Avram Iancu.

Românii, ascunși pe malul râului Ampoiul, îi lăsară să se apropie, cu gândul de a le tăia calea tocmai când vor ajunge în dreptul lor.

De data aceasta nu se mai temeau de gloanțele gardiștilor unguri, deoarece voinicii lui Mihu Inimă de Leu erau acolo cu puștile gata de a răspunde.

Mihu se așeză cu voinicii săi în partea dinspre oraș pentru a plutea interveni îndată în cazul când oamenii lui Nemegyei ar fi făcut uz de arme. Aceasta însă nu era de presupus deoarece nimeni nu-și închipuia că vor fi atât de nesăbuiți să provoace o mie de oameni, chiar dacă aceștia erau neînarmați când ei nu numărau decât șaizeci.

După cât se părea Nemegyei rânduise o coloana de retragere în toată accepțiunea cuvântului.

În frunte mergea Nemegyei, în costumul lui negru, de boier ungur, cu pana de cocoș la pălărie. Pe urmă veneau vreo treizeci de gardiști călări. În urma acestora veneau nenumărate căruțe și trăsuri, pline cu tot felul de obiecte casnice. Pe lângă ele mergeau bărbații. Capătul coloanei, lungă de aproape un kilometru, îl alcătuiau alți treizeci de gardiști călări.

— Dar ce naiba au gardiștii aceia în săbii? îi zise Dan Dragomir lui Mihu.

— Și eu mă trudesc să-mi dau seama, dar nu pot! răspunse Mihu. În curând însă vor fi aici și atunci vom vedea!

Convoiul înainta mereu, cântând imnul lui Kossuth.

Acum se apropiaseră atât de mult de români, încât haiducii puteau să deslușească chiar și chipurile gardiștilor unguri.

O clipă mai târziu însă, Dan Dragomir scoase un urlet înspăimântător, un urlet, care fu repetat mai întâi de haiduci, apoi pe rând de toți cei aproape o mie de români care stăteau ascunși sub malul Ampoiului.

Dan Dragomir întâi, pe urmă toți ceilalți, observară ce aveau ungurii în vârful săbiilor, în vârfuri de coase, de furci.

Erau capete de oameni, erau prunci din fașă, erau mâini, picioare de români, pe care ungurii le luaseră cu ei ca trofee de război și pe care acum le agitau însângerate și cu o poftă sălbatică.

La văzul acestei nelegiuiri, a acestei profanări, Dan Dragomir nu-și mai putu stăpâni revolta și odată cu urletul de groază pe care-l scosese din piept își și descărca pușca în cel mai apropiat ungur care ținea în vârful sabiei trupul plăpând al unui copilaș, smuls pe semne de lângă cadavrul mamei sale.

Detunătura lui fu semnalul dezlănțuirii răsturnării.

Nicio putere din lume n-ar mai fi fost în stare să stăpânească furia mulțimii a cărei răbdare fusese împinsă până dincolo de orice margine omenească.

Cei o mie de români săriră în picioare ca un singur om și ca un talaz, căruia nimic nu i se poate împotrivi, năvăliră asupra convoiului.

Uimiți o clipă, de ivirea neașteptată a acestei mase de oameni, ungurii rămaseră încremeniți la început.

Pe urmă însă, văzând că puhoiul înaintează spre ei, fără a mai aștepta vreo comandă, întoarseră caii și vitele și o fugă deznădăjduită începu înapoi, spre oraș.

Panica ungurilor era atât de mare încât nimeni nu se mai uita unde călca, nimeni nu se mai gândea la aproapele său, fiecare gândindu-se numai la salvarea propriei sale vieți, ceea ce nădăjduia să găsească în orașul pe care tocmai îl părăsise.

Caii călcau în picioare pe aceia care nu se fereau îndeajuns de iute, căruțele treceau peste trupurile celor

căzuți, trăsurile umblau peste corpuri de femei și de copii. Mamele își aruncau pruncii, pentru a putea fugi mai iute, frații își aruncau părinții din trăsuri pentru a le lua locul spre a ajunge cu o clipă mai devreme în oraș și în această fugă deznădăjduită, ungurii se omorâră între ei, presărând drumul până la Zlatna cu trupurile celor de aceeași nație cu ei.

În urma lor veneau românii, mare înfuriată, menită să înghită tot ce întâlnea în cale.

Haiducii, fiind călări, îi ajunseră pe unguri din urmă și săbiile lor culcară la pământ tot ceea ce găseau în viață.

Mihu Inimă de Leu, nu era român, sălbăticia oamenilor lui Nemegyei făcuse din sângele său un torent clocotitor, și făcuse din el o fiară al cărei dor de răzbunare nu mai putea fi stăpânit atâta vreme cât mai zărea ungur viu înaintea sa.

Și ca el erau toți haiducii și ca haiducii erau toți cei o mie de români.

Când mulțimea ajunse în marginea orașului cineva strigă:

— Ne-au dat foc caselor, focul să se aleagă și de casele lor!

Iasca și cremenea intrară în joc și rând pe rând începură să ardă toate casele Zlatnei.

Mulțimea înainta însă mereu și unde punea mâna pe un ungur, îl sfâșia în bucăți.

Și măcelul continuă până când poporul ajunse la bariera din spre apus a orașului. Aici pe drumul liber, românii sfârșiră și cu cei din urmă unguri care izbutiseră să străbată orașul.

În tot orașul nu mai rămăsese un singur ungur viu, nu mai rămăsese o singură casă nedată pradă focului. Zlatna era o mare de flăcări care se reflecta înspăimântător pe cerul acoperit de mantia amurgului ce se lăsase între timp.

La lumina acestor flăcări, Niculiță, haiducul care se găsea pe marginea Ampoiului și care fusese nimerit de un

glonte în brațul stâng încă din piață, zări câteva umbre furișându-se în marginea pădurii.

— După mine! strigă el și se repezi ca o nălucă spre pădure, urmat de câțiva haiduci și de câțiva flăcăi care izbutiseră să pună mâna pe caii scăpați neatinși din măcel.

În câteva minute urmăritorii înconjurară vreo zece unguri, care scăpați cine știe cum din învălmășeală, izbutiseră să se strecoare până în pădure. Printre aceștia se găsea și primarul Zlatnei, acela care-l ajutase pe Nemegyei să-l ademenească pe Mihu Inimă de Leu în oraș cu jindul de a-l ucide.

Niculiță îl recunoscu îndată și se repezi la el.

— Voiai să fugi, ticălosule! tună el, ridicând pumnalul. Dumnezeu însă n-a vrut să scapi nepedepsit.

Primarul căzu în genunchi și împreunându-și mâinile, strigă:

— Nu mă ucide și-ți voi spune cine este vinovat de această nenorocire și de cine trebuie să vă feriți!

— Vinovat ești tu și cu câinele acela de comandant al gărzii! tună Niculiță și ridică pumnalul.

— Nu, nu sunt eu… Este…

Dar primarul n-apucă să sfârșească fiindcă lama cuțitului lui Niculiță îi și retezase beregata. Cât s-ar mai fi căit haiducul de fapta lui dacă ar fi știut că cel ucis vroia să rostească numele adevăratului vinovat, numele șarpelui care pusese la cale acest măcel de la depărtare, numele lui Schulze, năpârca, vipera, care la lumina zilei o făcea pe prietenul românilor, iar în întuneric îi spiona, îi trăda, îi vindea dușmanului!

Gestul pripit al lui Niculiță îl împiedicase nu numai pe Mihu Inimă de Leu să-și dea seama că într-adevăr Schulze îi întinsese această cursă, dar împiedicase și demascarea trădătorului care avea să pricinuiască atâtea nenorociri românilor în timpul revoluției.

CAPITOLUL 124
Răzbunarea lui Schulze

Pe la ceasurile nouă seara, vestea măcelului de la Zlatna ajunse și în tabăra lui Avram Iancu din Abrud.

Ea fusese adusă de un trimis al lui Mihu Inimă de Leu, care crezu că este de datoria sa să-și înștiințeze comandantul cât mai iute despre cele petrecute.

La auzul groaznicei știri, Craiul Munților fu atât de impresionat, încât multă vreme nu putu nici măcar să vorbească.

Cu toate cruzimile săvârșite de unguri asupra românilor, cu tot sângele nevinovat vărsat de oamenii lui Kossuth, Avram Iancu le poruncise oamenilor săi să-și stăpânească setea de răzbunare și la sălbăticia ungurilor să răspundă cu blândețe și generozitate căci aceasta este adevărata fire a românului.

De aceea îl mâhni atât de mult vestea celor petrecute la Zlatna și de aceea se întoarse cu nestăpânite imputări către Schulze, care era principalul vinovat al nenorocirii.

— Vezi, domnule Schulze, unde ne-a dus sfatul d-tale? Fără nici un gând de a te jigni, te anunț că în chestiuni de război nu voi mai da ascultare sfaturilor d-tale!

Schulze își mușcă buzele de mânie. Era furios nu numai că trebuia să înghită aceste imputări din partea lui Avram Iancu, ci mai ales, fiindcă planul său dăduse greș și nu-și putuse vedea răzbunarea îndeplinită. Din această pricină ura lui împotriva haiducilor și a lui Mihu Inimă de Leu crescu și mai mult și pentru a-l ponegri în fața lui Avram Iancu, zise:

— Sfatul meu urmărea tocmai evitarea unei vărsări de sânge și dacă îndeplinirea lui nu și-a ajuns scopul, fără îndoială că aceasta este numai din pricina nepriceperii și a violenței celor trimiși în avangardă.

— Din spusele curierului lui Mihu reiese tocmai contrariul! răspunse Avram Iancu.

— Rămâne de văzut, dacă lucrurile s-au petrecut într-adevăr așa! zise Schulze. Mie nu-mi vine să cred că cincizeci de gardiști unguri au îndrăznit să dea semnalul măcelului, când știau că peste douăzeci și patru de ceasuri Zlatna va fi ocupată de oastea Craiului Munților.

— Din încercarea lor de fugă după atacul mișelesc din piața orașului, din împrejurarea că chiar și locuitorii unguri au vrut să părăsească orașul, reiese lămurit că ungurii n-aveau de gând să aștepte sosirea oastei mele, ci erau hotărâți ca după ce vor fi măcelărit avangarda noastră, să fugă spre ținuturile care sunt încă în stăpânirea soldaților lui Bem[14].

Tribunul Nicolae Corcheș, vice-tribunul Dionisie Popovici și centurionul Alexandru Bisirau, care erau de față, fiind și ei de aceeași părere, Schulze nu mai continuă cu ponegrirea, temându-se să nu stârnească bănuieli.

După vreun sfert de ceas apoi, se îndreptă spre locuința sa din marginea orașului, unde Damler îl aștepta nerăbdător să vadă cum s-au desfășurat lucrurile deoarece știa că venise un curier din Zlatna.

După chipul întunecat al stăpânului său însă, secretarul înțelese îndată că lucrurile n-au mers tocmai așa după cum ar fi vrut ei.

— Domnule Schulze, de ce sunteți atât de posomorât? întrebă el, sfios. Sau ați primit vești proaste de la Zlatna?

Schulze își azvârli furios pălăria pe pat, trase o înjurătură grosolană, apoi urmă:

— În loc să fie ei uciși, ticălosul acela de Mihu și cu oamenii săi au măcelărit nu numai pe Nemegyei și gardiștii săi, ci și toată populația ungurească a Zlatnei!

Damler se prăbuși pe scaun, când auzi această veste.

— Nemegyei… garda… ungurii au fost măcelăriți? bâigui el, nevenindu-i să-și creadă urechilor.

---

[14] Józef Bem (n. 14 martie 1795, Tarnów - d. 10 decembrie 1850, Aleppo, astăzi Halab, Siria) a fost un general polonez, comandantul armatei revoluționare maghiare în timpul Revoluției de la 1848.

— Până la cel din urmă! Blestematul acesta de Mihu a scăpat iarăși de răzbunarea mea! Se pare că toate puterile iadului s-au unit cu el, spre a-și bate joc de mine! Am căutat să arunc vina asupra lui, dar ticălosul acela de Avram Iancu și cu oamenii săi i-au luat îndată apărarea!

— De am izbuti odată să ne scăpăm și de valahul acesta! zise Damler. Eu v-am spus că cel mai bun lucru ar fi să-i înfigem lui Iancu un pumnal în inimă, noaptea, când nu știe nimeni.

— Și eu ți-am mai spus că planul d-tale este bun pentru a-l da în tărâțe la porci! tună Schulze, pe care secretarul îl găsise în toane rele, pentru a-i reaminti de o veche propunere a sa pentru uciderea lui Avram Iancu.

— Mă iertați, domnule Schulze - răspunse Damler - dar eu mă gândesc că trebuie să le arătăm și ungurilor că facem ceva, căci altfel vor refuza să ne mai plătească. Gândiți-vă ce încântat ar fi generalul Bem, când ar afla că faimosul Avram Iancu, Craiul Munților, a fost găsit dimineața cu inima străpunsă de un pumnal!

— Generalul Bem n-ar fi de loc prea încântat, deoarece el își dă seama că în locul lui Iancu ar răsări îndată un alt conducător în fruntea românilor. Nu, planul d-tale nu este bun, deoarece nu va face să ne atingem scopul. Noi trebuie să ștergem de pe suprafața pământului odată pe toți conducătorii de astăzi ai românilor, pentru ca să nu mai rămână niciunul care să se mai poată așeza în fruntea mulțimii.

— Dar asta este cu neputință! strigă Damler.

— Numai ți se pare!

— Aveți cumva dv. vreun plan? întrebă Damler, mirat.

— Firește!

Schulze se apropie și mai mult de secretarul său și urmă:

— Va veni o zi, când se va da marea bătălie între unguri și români, când toți conducătorii valahilor vor veni cu trupele lor, pentru a lua parte la lupta hotărâtoare. Ziua

aceasta va fi și ziua izbânzii noastre. Atunci îi vom avea adunați la olaltă pe toți fruntașii românilor și vestindu-l pe generalul Bem când și unde îi poate surprinde, pentru a-i ucide pe toți, fără prea multă bătaie de cap, vom scăpa Ardealul de ei, într-o singură zi.

— Planul este genial, domnule Schulze - zise Damler, lingușitor - și într-adevăr, dacă ar izbuti, dv. ați ajunge guvernatorul Ardealului, iar eu secretarul Excelenței Voastre. Mă întreb însă dacă e sigur că lucrurile se vor desfășura astfel încât să se ajungă la acea mare bătălie, unde să se adune toți conducătorii românilor, cu toate trupele lor!

— N-aș fi vrednic să mă numesc Hans Schulze - zise trădătorul, cu mândrie - dacă n-aș ști să rânduiesc lucrurile astfel încât bătălia aceasta, sau măcar pregătirea ei, să aibă loc!

De data aceasta Damler se uită cu neîncredere la stăpânul său. Oricât de meșter îl știa el în trădări, totuși, nu-și plutea închipui că ar fi în stare să pună la cale o ispravă atât de mare.

Adevărul era însă că Schulze era într-adevăr un geniu, însă un geniu al răului, un geniu josnic, care se folosea de agerimea minții sale numai și numai în scopul de a se ridica deasupra semenilor săi, fără să aleagă mijloacele de care se folosea pentru a-și atinge ținta.

La începutul revoluției el se dăduse îndată cu ungurii, deoarece nădăjduia că izbânda va fi de partea acestora. Se făcuse spionul lor, pe lângă comandamentul trupelor austriece din Ardeal și izbuti să aducă la cunoștința oamenilor lui Kossuth multe din planurile acestui comandament.

După venirea generalului Puchner, el știu să se vâre și sub pielea acestuia și izbuti să se facă numit atașat civil, pe lângă Avram Iancu.

În urma acestei numiri, valoarea persoanei lui crescu mult în ochii ungurilor, care îl plăteau acum înzecit și-i

făgăduiră chiar și postul de guvernator al Ardealului dacă izbutea ca prin sfaturile sale să împiedice acțiunea lui Avram Iancu și a revoluționarilor români și dacă reușea să-i dea pe fruntașii revoluției în mâinile ungurilor.

Pentru atingerea acestui scop, a cărui răsplată era postul de guvernator, Hans Schulze născoci un plan într-adevăr drăcesc.

Iată ce răspunse el la cuvintele de îndoială ale secretarului său:

— Prin oamenii noștri de legătură am rânduit astfel ca toți oamenii mai răsăriți ai românilor care pot fi prinși, să fie duși la Aiud, unde să fie chinuiți în văzul lumii, ca vestea torturării lor să se răspândească în tot Ardealul. În chipul acesta Avram Iancu va prinde de veste de cruzimile săvârșite de unguri la Aiud și se va îndrepta cu oastea sa spre acolo, pentru a-și elibera frații. Între timp însă, Aiudul va fi întărit cu șanțuri și metereze și se va aduna acolo o mare armată ungurească, așa că românii vor trebui să se adune toți, pentru a se putea măsura cu ungurii.

— Dar dacă românii vor ieși învingători? zise Damler.

— Aceasta nu se va întâmpla și din două motive - răspunse Schulze. Întâi, fiindcă nu se va ajunge la luptă. Când românii vor ajunge în fața Aiudului, toate căpeteniile se vor aduna, pentru a ține sfat, cum se obișnuiește înainte de luptă. Noi vom ști unde se va ține acest sfat și-i vom vesti pe unguri care la ora consiliului îi vor ataca pe conducătorii românilor cu toate forțele din Aiud și-i vor prinde până la unul, deoarece voi îngriji eu ca trupele lui Iancu să fie împrăștiate în jurul orașului, sub cuvânt ca ungurii să nu poată fugi. În al doilea rând, chiar dacă se va ajunge la bătălie, ea nu se va putea sfârși cu izbânda românilor, deoarece oricât de mulți ar fi ei, nu vor avea arme. Comandamentul austriac din Sibiu i-a făgăduit lui Iancu armament pentru zece mii de oameni. Dar în rapoartele pe care i le scriu eu generalului Puchner îi ponegresc pe români atât de rău, îi arăt ca pe niște oameni

primejdioși, care de-abia așteaptă să pună mâna pe arme pentru a se întoarce împotriva austriecilor, deoarece vor neatârnarea Ardealului sub conducerea lor, așa că, armamentul pentru cei zece mii de oameni al lui Avram Iancu nu va sosi niciodată. În fața Aiudului deci, românii vor veni cu coase și topoare, iar ungurii vor avea tunuri și puști. În asemenea împrejurări, îți dai seama că izbânda nu poate fi decât de partea ungurilor.

— Domnule Schulze - exclamă secretarul, cu sinceră admirație - sunteți un om într-adevăr mare!

— Un om mare - răspunse Schulze - care însă n-a fost în stare să se scape de un om mic ca acest blestemat de Mihu!

— Da, da, așa este! îngână secretarul. Acesta și-a cam bătut joc de-noi!

— Și ascultă-mă pe mine, Damler - zise Schulze, cu multă seriozitate. Omul acesta ne va mai da mult de lucru! Este foarte deștept și foarte iscusit! Dovada o avem chiar și în felul cum s-a purtat la Zlatna. În mijlocul pieții, în bătaia celor șaizeci de guri de foc ale gardiștilor lui Nemegyei, el a scăpat neatins, câțiva din oamenii săi alegându-se doar cu răni fără însemnătate. Asta nu știe s-o facă un om de rând.

— Într-adevăr! Și după cât am văzut, Avram Iancu ascultă de sfaturile lui, ceea ce nu poate fi de loc spre binele nostru.

— Așa este! Tocmai de aceea trebuie să ne scăpăm de el cât mai iute! Te însărcinez pe d-ta, Damler, să găsești un mijloc de a-i pune pe picioare pe Mihu și pe oamenii săi, sau măcar de a-i îndepărta de tabăra lui Iancu unde ne pot pune bețe în roate. Îți dau timp o săptămână să te gândești. Cu cât vei găsi mijlocul mai iute, cu atât mai mare îți va fi răsplata! Acum însă să ne odihnim, căci mâine în zori, pornim mai departe.

Cei doi ticăloși se culcară. Dar în vreme ce Schulze adormi îndată ce-și așezase capul pe pernă, Damler, nu putu să închidă ochii toată noaptea.

Gândul lui nu era decât la Mihu și la răsplata pentru uciderea lui și a oamenilor săi.

Trecuse de mult miezul nopții și Damler tot nu dormea.

Deodată apoi sări din pat și alergă ca un nebun la patul stăpânului său.

— Domnule Schulze… Domnule Schulze, strigă el, ca ieșit din minți. Scoală! Scoală repede!

Damler găsise mijlocul de a scăpa de Mihu și de oamenii săi!

*

*   *

În casa în care fusese încartiruită trupa lui Mihu Inimă de Leu domnea cea mai desăvârșită liniște.

Haiducii erau duși la Zlatna, iar colonelul Ispirescu și cele trei femei se culcaseră devreme, deoarece a doua zi de dimineață urmau să pornească la drum în zorii zilei și voiau să fie odihniți.

Casa aceasta, așezată pe șoseaua din spre Abrud Sat, era a unui croitor ungur, care fugise din oraș când auzise că vin românii, deoarece luase parte și el la schingiuirea unor români și nu-i dădea mâna să aștepte sosirea oastei lui Avram Iancu.

Clădită ca cele mai multe case din vremea aceea, ea avea trei odăi care dădeau una în alta și din care, odaia din față îi slujise croitorului ca atelier, cea din mijloc ca dormitor, iar cea din fund, ca bucătărie.

În graba fugii, croitorul nu-și putuse lua cu el decât câteva boarfe, așa că locuința rămăsese mobilată complet.

Colonelul Ispirescu dormea în atelier pe o canapea, iar Mioara, Pia și Dochița se odihneau în dormitor, ghemuite una în alta în singurul pat ce găsiseră în casă.

Atelierul avea două uși: una care dădea în curte și una care comunica cu dormitorul. Dormitorul însă n-avea ușă de comunicație cu curtea, ci numai ușa care dădea în atelier și a doua care comunica cu bucătăria.

Dincolo de bucătărie se găsea un șopron - sub care dormiseră și haiducii o noapte - iar dincolo de șopron se întindea grădina de zarzavat și pomi roditori, a cărei fâșie lunguiață de pământ ajungea până la pârâul ce curge pe la marginea pădurii din spre Cristea.

Cam pe la ceasurile două din noapte se iviră deodată mai multe umbre în marginea pădurii.

Erau umbrele a șapte sau opt oameni, din care doi purtau câte o mască neagră pe fată.

— Uite acolo, pe celălalt țărm al pârâului - se adresă unul din oameni pe ungurește celui mai înalt dintre mascați - începe grădina croitorului Fazakaș.

— Atunci trebuie să trecem apa? întrebă mascatul, al cărui trup înalt și slab părea că nu se mai sfârșește.

— Nu trebuie să vă temeți, căci apa de-abia ajunge până la glezne! răspunse cel întrebat și spre a-și întări vorbele și intră în apa pârâiașului.

Pilda lui o urmară și ceilalți și peste câteva clipe toți opt se găseau de partea cealaltă a pârâului.

— Numai de nu ne-ar lătra câinii! zise atunci mascatul cel înalt.

— Fazakaș n-avea decât unul singur - răspunse iarăși omul, care părea să cunoască bine locuința și obiceiurile croitorului fugit - iar pe acesta l-a luat cu el când a plecat.

— Atunci, înainte! zise mascatul și sub conducerea călăuzei se îndreptară toți opt prin grădină spre casa care-l adăpostea pe colonelul Ispirescu și cele trei femei.

Necunoscuții, în mâinile cărora luceau acum securi și cuțite, înaintau cu multă băgare de seamă, furișându-se în umbra pomilor, și neînțelegându-se între ei decât în șoaptă.

Când ajunseră, în apropierea șopronului, mascatul cel înalt și subțire se adresă astfel călăuzei:

— Imre, furișează-te până la șopron și vezi dacă nu cumva stă cineva de pază acolo!

Călăuza se strecură tiptil până la șopron, unde la lumina lunii observă că afară de fânul pe care dormiseră haiducii și câteva bucăți de lemne nu se găsea nimic sub înjghebarea de scânduri vechi.

Făcu atunci un semn tovarășilor săi și aceștia se apropiară.

— Acum, cum pătrundem în casă, fără să fim simțiți? zise cel de al doilea mascat. Căci dacă cei dinăuntru prind de veste, dau alarma și nimeni nu ne mai scapă din ghearele valahilor!

Mascatul cel înalt se uită atunci mai bine la casă și după câteva clipe de gândire, zise:

— Descrierea făcută de Imre este exactă. Casa n-are decât două ieșiri: cea din atelier și cea din bucătărie. Noi trebuie să pătrundem înăuntru deodată, prin ambele uși, întâi, pentru a-i împiedica să fugă, iar al doilea, pentru a-i surprinde deodată, ca să nu mai aibă timp să dea alarma. Firesc ar fi ca în odaia din fată, unde este atelierul, să doarmă colonelul Ispirescu, iar în dormitor cele trei femei. De aceea, Damler, d-ta vei lua trei oameni și vei pătrunde înăuntru prin atelier, iar eu, cu ceilalți trei, voi intra prin bucătărie. Dacă bănuiala mea se va adeveri și în atelier doarme colonelul, atunci să nu stați pe gânduri: o lovitură de topor sau de cuțit și gata! Dacă însă dați peste femei, să nu întrebuințați mijloace violente, căci ele trebuie să cadă vii în mâinile noastre. Ai înțeles?

— Am înțeles, domnule…

— Sst! făcu mascatul cel înalt. Iar ai uitat că numele meu nu trebuie să fie rostit?

— Am înțeles, stăpâne! îndreptă atunci secretarul lui Schulze.

— Atunci la lucru! Vă furișați pe sub ferestre și când ajungeți la ușă așteptați semnalul meu. Amândouă ușile par destul de șubrede pentru a sări din țâțâni la o singură opintire. Nu trebuie să încercăm să spargem broasca, deoarece s-ar putea întâmpla să fim auziți și cei din odaia din față ar putea da alarma deschizând fereastra din stradă. După ce v-am făcut eu semn cu pălăria, mai numărați până la trei, apoi Imre, ca om mai voinic, dă un brânci ușii și pe urmă faceți așa după cum v-am învățat. Acum porniți, să nu mai pierdem vremea!

Damler, urmat de Imre și de încă doi unguri înarmați cu topoare, se lăsară pe brânci și începură să se târască pe sub ferestre, înaintând spre ușa atelierului, care se găsea la câțiva pași de poartă.

Mascatul cel înalt îi urmărea cu luare aminte și scrâșnea din dinți, de cate ori auzea că oamenii lui Damler făceau vreun zgomot prea mare care ar fi putut să-i trădeze…

În timpul acesta, atât colonelul Ispirescu, cât și cele trei femei dormeau liniștite, nebănuind groaznica primejdie ce se apropia de ei cu pași amenințători.

Mioara adormise cu gândul la viitorul pe care ea îl credea apropiat, când războiul civil va lua sfârșit și Mihu se va putea așeza ca om liber și cinstit de semenii săi, undeva acolo, pe frumoasele plaiuri ale Ardealului devenit românesc.

Biata fata și începuse să caute în vis locul unde urma să se ridice în sfârșit și căminul lor atât de mult dorit. Dar locurile pe care le cunoscuse până atunci din Ardeal erau atât de frumoase încât unul i se părea mai pitoresc decât altul și nu se putea hotărî să spună: „Aici ne vom așeza”!

Dochița făurea și ea în vis planuri de viitor alături de Dan Dragomir, iar colonelul Ispirescu, cu picioarele oblojite în foi de varză, se gândea ce pereche minunată ar face Pia cu Avram Iancu când deodată se trezi din somn și visuri.

Oare auzise într-adevăr pe cineva bâjbâind prin curte sau numai i se păruse?

Se sculă în capul oaselor pe canapea și ascultă.

Timp de câteva clipe nu auzi nimic și tocmai se pregătea să se culce din nou, încredințat că se înșelase, când iarăși auzi o bâjbâitură, care de data aceasta venea chiar din apropierea ușii care da în curte.

— Ce să fie asta? se întrebă el nedumerit. Să se fi întors careva dintre haiduci? Poate Mihu, sau Dan? N-ar avea niciun rost! Dar atunci?…

Era sigur că nu se înșelase, deoarece a doua oară auzise lămurit un târșâit în fața ușii.

— Un câine vagabond? își mai zise el, trăgând din nou cu urechea.

Câteva clipe domni iarăși liniștea cea mai desăvârșită, apoi se auzi iarăși, de data aceasta un scârțâit asemănător aceluia pe care-l face o cizmă când calcă nisipul de pe o piatră.

— Ei, drăcie, ăsta nu mai e câine! își zise colonelul și începu să-și dezoblojească cu înfrigurare picioarele din foile de varză.

În aceeași clipă însă, se auzi o trosnitură puternică și ușa sări din broască izbindu-se cu zgomot de perete.

În pragul ei se iviră patru oameni, doi înarmați cu topoare și doi cu cuțite.

Ispirescu își dădu seama îndată că necunoscuții aceștia, din care unul era mascat, voiau să-l răpună și de aceea se repezi la masă unde își așezase de cu seara pistoalele și sabia.

În grabă însă și în întuneric, el nu nimeri pistoalele, ci numai sabia. Colonelul Ispirescu însă nu era omul care să se teamă nici chiar de patru adversari când știa că are spada în mână.

Necunoscuții se repeziseră spre el cu topoarele și pumnalele ridicate, dar când zăriră fulgerarea spadei, așezată în gardă, se dădură înapoi, înspăimântați.

— Dacă ați venit după pradă - zise colonelul - atunci ați nimerit greșit, căci eu n-am la mine nici aur, nici lucruri de preț! În orice caz, vă sfătuiesc să vă vedeți de drum, căci altfel veți face cunoștință cu tăișul spadei mele!

În aceeași clipă, din odaia de alături se auzi un țipăt care muri însă îndată.

— Mi-ați trezit fetele, ticăloșilor! exclamă atunci colonelul, care credea că Pia, Dochița sau Mioara îi auzise cuvintele și țipase de spaimă. Fiți fără teamă, copilele mele, căci sfârșesc eu îndată cu ticăloșii aceștia! strigă el spre ușa de comunicație dintre atelier și dormitor, apoi, întorcându-se spre agresori, tună:

— Afară, nemernicilor, căci de nu…

Dar Ispirescu n-apucă să sfârșească, deoarece unul din unguri se repezi din nou asupra lui cu toporul și lovi.

Colonelul se apără cu spada, dar securea mult mai grea decât sabia, o izbi aproape din mâna colonelului, care dacă

nu sărea un pas înapoi, s-ar fi ales cu pieptul despicat de topor.

Ispirescu își dădu îndată seama că nu se putea apăra cu sabia împotriva topoarelor și puse mâna pe un scaun, din care-și făcu scut.

Urmând pilda tovarășului său, al doilea ungur atacă și el cu toporul, dar lovitura fu prinsă de scaun și îndată după aceea, spada se ivi din dosul scaunului și tăie o rană adâncă în mâna ticălosului.

Ungurul scăpă toporul din mână și părăsi odaia scrâșnind de durere.

Din odaia de alături se auzeau gemete ciudate, care în înfrigurarea luptei i se părură colonelului plânsete de spaimă.

— Nu vă speriați, copilele mele! strigă bietul colonel, care cu inima lui bună, chiar și în aceste clipe atât de primejdioase se gândea numai la spaima prin care treceau Pia, Dochița și Mioara. Cu unul am sfârșit! Acum e rândul celorlalți!

Dar, Imre și ridicase toporul căzut din mână tovarășului său și repezindu-se ca o fiară asupra colonelului, lovi cu toată puterea.

Toporul nimeri din nou scaunul. Dar lovitura fusese atât de puternică, încât scutul căzu din mâna colonelului, care acum rămăsese descoperit în fața dușmanului.

Cu toate acestea nu încetă de a mânui spada, din pricina lungimii căreia, ungurii nu se puteau apropia prea mult de el.

Situația bietului colonel era însă îngrozitoare. El trebuia să se apere nu numai pe sine împotriva loviturilor de topor, dar și spada, căci o lovitură mai puternică de secure ar fi fost îndeajuns să-i rupă în două sabia și atunci ar fi fost pierdut.

Colonelul căutase să se apropie de masă spre a-și lua pistoalele, dar Damler îi înțelese gândul și le vârî în buzunar, pe amândouă.

Atunci Ispirescu se apropie din nou de ușa de legătură și strigă:

— Pia, aleargă până în stradă… și strigă după ajutor!

O nouă lovitură de topor a lui Imre fu de data aceasta atât de iute, încât Ispirescu nu se mai putu apăra la timp și-i atinse brațul.

— Mai iute, Pia! strigă el, în vreme ce propriul său sânge îi încleia mânerul spadei.

Dar cu toată durerea sfâșietoare care o simțea în brațul lovit colonelul Ispirescu atacă din nou și spada lui străpunse pieptul celui de al doilea ungur care se pregătea să-l lovească.

Cu un horcăit fioros ungurul se prăbuși la pământ. O dâră de sânge țâșni din pieptul său ca dintr-o fântână săritoare murdărind hainele colonelului.

Dar în aceeași clipă Ispirescu se cutremură din tot trupul și spada îi alunecă din mână.

— Pia… ce este… asta? îngână el, întretăiat și încercă să se întoarcă.

Mai înainte însă de a apuca să zărească ușa din spatele său, o lovitură de topor îi spintecă în două capul și colonelul Ispirescu se prăbuși la pământ, într-un lac de sânge, fără să mai poată rosti vreun cuvânt.

Ce se întâmplase?

În același timp cu spargerea ușii atelierului de către Imre, Schulze și cu ceilalți trei unguri pătrunseseră în casă prin bucătărie.

Zgomotul forțării ușii o trezi din somn pe Mioara, care la început, buimăcită de somn, nu-și putea da seama ce se întâmplase. Când însă auzi vocea colonelului în atelier și văzu năpustindu-se în odaie, din bucătărie, patru făpturi omenești, scoase un țipăt de spaimă, care însă îi fu înăbușit îndată de unul din agresori care-i astupă gura cu mâna.

Dochița și Pia se treziră speriate, dar ele n-apucară nici măcar să mai strige, căci ungurii le și vârâseră în gură câte

un căluș. Bietele fete se zbăteau îngrozite în brațele atacatorilor, dar toată frământarea lor era zadarnică. Ce puteau ele să facă cu slabele lor puteri, împotriva celor trei vlăjgani care le țineau în brațe ca în niște clești de fier?

Mascatul cel înalt, care nu era altul decât Schulze, le legă cobză pe rând, pe fiecare.

Când cele trei femei erau legate de nu se mai puteau nici măcar mișca, Schulze se apropie de ușa atelierului și auzi cuvintele colonelului, prin care acesta îi spunea Piei să iasă în stradă și să strige după ajutor.

Atașatul civil se înfurie, dându-și seama că Damler nu sfârșise încă cu Ispirescu și deschise ușa.

În clipa aceea colonelul își scotea tocmai spada din pieptul ungurului străpuns.

Cu o sete nestăpânită și aproape trădându-se singur, printr-un urlet de mânie cu greu înăbușit, Schulze își vârî pumnalul în spatele colonelului Ispirescu, apoi smulse toporul din mâinile ungurului de lângă el și despică în două capul nenorocitului părinte al Piei.

— Să vă fie rușine! le zise Schulze oamenilor săi - patru oameni n-ați fost în stare să doborâți un bătrân!

— Nu e tocmai ușor să lupți împotriva unei săbii de două ori mai lungă, decât coada toporului tău! răspunse Imre, căutând să se dezvinovățească.

— Acum lasă scuzele și la lucru! Unde este pivnița?

— Sub noi - răspunse Imre. - Ușa pivniței e chiar aici, în atelier.

Cu aceste cuvinte se uită în jurul său, ca și când ar fi vrut să-și aducă aminte, apoi se apropie de divan. Îl dădu la o parte și sub el se ivi într-adevăr un chepeng.

— Iat-o!

— Deschideți iute ușa și coborâți fetele acolo!

Cei patru unguri, care rămăseseră nevătămați se înapoiară atunci în dormitor și doi câte doi, le luară întâi pe Dochița și Mioara și pe urmă pe Pia și le coborâră în pivniță.

— Dar acum ce ne facem cu aceștia? întrebă Damler, arătând spre colonelul Ispirescu și ungurul ucis.

— Duceți-i și pe ei în pivniță! porunci Schulze.

Imre și cu tovarășii săi apucară și cadavrele celor doi morți și le aruncară în pivniță.

— Acum aduceți apă și cârpe și spălați sângele de aici zise Schulze, pe urmă - căci s-ar putea ca mâine dimineață să mai vină cineva pe aici și dacă vede sângele se va descoperi dispariția femeilor și a colonelului și atunci toată socoteala noastră se încurcă.

Ungurii îndepliniră și această poruncă a ticălosului de Schulze. După ce îndepărtară orice urmă despre tragedia care se întâmplase în noaptea aceea în casa croitorului Fazakaș, adunară toate lucrurile colonelului Ispirescu și ale fetelor, așezară ușile la loc și se îndepărtară pe același drum, pe care veniseră.

Ajungând la marginea pădurii din spre Cristea, ceata nemernicilor se opri și Schulze se adresă astfel lui Imre:

— Mâine, după vreo trei ceasuri de la plecarea românilor din Abrud, vei lua trăsura închisă de unde ți-am arătat și vei veni cu ea aici. Vei așeza în ea prizonierele, pornești spre Aiud, luând-o de-a dreptul prin munți. Aici ai o hârtie iscălită de Avram Iancu, în care se spune că ești însărcinat să duci trei prizoniere la Cluj. Asta pentru cazul când vreo ceată de români curioși ar căuta să te descoasă.

— Mă iertați, stăpâne - zise Imre nedumerit - dar cum se face că Iancu a iscălit o asemenea hârtie?

— Ești măi prost decât te credeam! răspunse sasul. Iscălitura este plăsmuită, dar imită atât de bine semnătura conducătorului valahilor, încât el însuși dacă ar vedea-o, ar crede că e scrisul mânii sale.

Așadar, dacă cineva te oprește pe drum, îi arăți hârtia aceasta și vei fi lăsat în pace. Nu uita, să te îmbraci românește și să faci pe românul. Cred că nu-ți va fi greu!

— Fiți fără teamă - răspunse Imre - vorbesc tot atât de bine limba valahilor ca și ungurește.

— Așa! urmă Schulze. La Aiud te duci de-a dreptul la Hatvani, comandantul trupelor și-i predai prizonierele. Pe drum însă nu vei uita să faci ceea ce ți-am spus. Bagă bine se seamă Imre căci de iscusința d-tale atârnă izbânda! Ceea ce am făcut până acum va fi în zadar, dacă planul nostru nu va fi îndeplinit pe de-a-ntregul! Trebuie să-i punem de pe picioare pe ticăloșii aceștia, căci altfel îi vom avea mereu în calea noastră!

— Am înțeles, stăpâne! răspunse Imre. Fiți fără teamă căci totul va merge strună. V-aș ruga însă să-mi mai dați pe cineva să mă ajute, căci singur îmi va fi greu să scot femeile din pivniță, să le urc în trăsură și apoi și pe drum…

— Din oamenii aceștia nu-ți pot da pe nimeni! îi tăie vorba Schulze. Unul a murit, unul e rănit, n-am mai rămas decât cu trei de care se poate întâmpla să am nevoie oricând pentru a sta în legătură cu armata ungurească. Dar vei găsi d-ta pe cineva în tot Abrudul, un om în care să poți avea încredere!

— Bine, stăpâne, voi căuta!

— Iar voi - urmă Schulze, adresându-se celorlalți - plecați chiar de acum spre Zlatna, ca să ajungeți înainte de sosirea oastei lui Iancu. Tot așa, vă veți furișa prin păduri să nu vă vadă nimeni. Ajunși la Zlatna, așteptați în pădurea de pe malul Ampoiului semnalul cunoscut, în urma căruia vă arătați pentru a primi ordinele pentru mai departe.

Cu aceste cuvinte Schulze se întoarse și urmat de Damler se înapoie la locuința sa din marginea orașului.

— Așa! exclamă Schulze, trântindu-se pe pat. Acum să ne odihnim două ceasuri, căci cine știe ce ne mai așteaptă la Zlatna!

Damler se lungi și el în patul său dar cam dezamăgit. Schulze îi făgăduise o răsplată și iată că se culcase fără să amintească o vorbă. Mâine însă nu-l va lăsa și dacă nu spune nimic, îi va aduce el aminte. La urma urmelor planul era al lui și fără acest plan, Schulze n-ar fi ajuns niciodată

nici să se răzbune și nici să scape de Mihu și de oamenii săi.

Cât de greșită era socoteala lui Damler!

Este adevărat că el îi dăduse stăpânului său ideea răpirii celor trei femei. Sau, nici măcar atât, căci Damler se gândise la uciderea lor, ca răzbunare pentru farsa jucată la Sibiu. Planul lui Damler nu făcu, decât să stârnească planul cel mare, cel desăvârșit al lui Schulze și ducerea lui la îndeplinire n-ar fi fost cu putință dacă atașatul civil n-ar fi fost un om priceput, un om de o deșteptăciune diabolică.

Schulze anume, venind spre Câmpeni, la Avram Iancu, își recrutase pe drum vreo zece unguri, dintre cei mai șoviniști, dintre cei mai aprigi dușmani ai românilor. Ungurii aceștia îl urmau pas cu pas, ascunzându-se prin munți și prin păduri și nu ieșeau la iveală, decât la un semn al lui spre a săvârși o nouă crimă, o nouă fărădelege.

Unul din aceștia făcuse legătura dintre Schulze și Nemegyei, pentru punerea la cale a ticăloșiei din Zlatna și tot aceștia îl ajutaseră pe Schulze să-l ucidă și pe colonelul Ispirescu și să le răpească pe Mioara, Pia și Dochița.

Patru din ei erau și acum pe drum, trimiși cu diferite însărcinări pe la conducătorii ungurilor, iar ceilalți urmau să-l aștepte la Zlatna, pentru a primi noi ordine care aveau ca țintă împiedicarea reușitei cauzei românești. Imre, cel mai iscusit dintre aceste umbre ale lui Schulze, fusese însărcinat să le ducă pe cele trei nenorocite la Aiud, la Hatvani, crudul, sângerosul, sălbaticul comandant al uneia din armatele ungurești.

În asemenea împrejurări, meritul lui Damler în punerea la cale a ticăloșiei era nespus de mic, față de meritul drăcesc al lui Schulze, acest demon, această piază rea a revoluției românești din Ardeal de la 1848.

CAPITOLUL 125
În mâinile dușmanului

În ziua de 26 octombrie, pe la amiază, oastea Craiului Munților intră în Zlatna, sau mai bine zis printre ruinele Zlatnei, căci după măcelul și focul din ajun, nu mai rămase nicio casă întreagă în târgușor.

Cei aproape o mie de români, veniți în întâmpinarea Craiului Munților, primiră cu urale care nu mai luau sfârșit pe idolul lor, dar Avram Iancu era mâhnit până în adâncul sufletului din pricina jalei ce întâlni în cale.

Cu toată purtarea mișelească a lui Nemegyei și a oamenilor săi, blândul, generosul Avram Iancu nu se putea împăca cu gândul măcelului care avusese loc.

— Și n-a fost chip să ocolești nenorocirea? îl întrebă el pe Mihu, după ce acesta îi raportase pentru a treia oară, cele petrecute.

— Domnule comandant - răspunse Mihu - sunt pe deplin încredințat că dv. ați fi tras spada cel dintâi, când ați fi văzut pruncii din vârful săbiilor lor, când ați fi văzut sălbatica profanare celor uciși!

Avram Iancu dădu trist din cap și porunci să se meargă mai departe, nevoind să mai rămână într-un loc unde cursese atâta sânge, chiar dacă sângele acesta fusese mai mult al vrăjmașului.

După ce-și sfârși raportul și se îndepărtă de Iancu, Mihu fu întâmpinat de Dan Dragomir, care venea în goana calului.

— Căpitane, căpitane - strigă el, încă de departe. Colonelul… Dochița… Mioara… nu sunt nicăieri.

— Ce ai spus? strigă Mihu Inimă de Leu, îngrozit de moarte.

— Nici femeile, nici colonelul n-au venit cu oastea! răspunse Dan Dragomir.

— Dane… Dane… este adevărat? îngână Mihu nevenindu-i să creadă.

— Adevărat, căpitane!

Un fior de gheață străbătu trupul voinicului care rămase năuc, ca lovit de trăsnet.

Apoi, îi veni un gând, dădu pinteni calului și ca o volbură se repezi după Craiul Munților.

— Domnule comandant... domnule comandant... strigă Mihu, gâfâind.

— Ce este, frate Mihule? întrebă Iancu, blând. De ce ești atât de aprins?

— Domnule comandant... unde a rămas Mioara, Dochița... Pia... unde este colonelul Ispirescu?

— Ce întrebare este asta, frate Mihule? exclamă Avram Iancu, nedumerit. Trebuie să fie în vreuna din trăsuri!

— Nu sunt în niciuna - răspunse Dan Dragomir, care venise și el acolo. Și nimeni nu i-a văzut astăzi!

— Ești încredințat? întrebă Iancu.

— Am cercetat pe rând toate trăsurile și am întrebat pe toți voinicii, dar nimeni nu i-a mai văzut de ieri de după amiază.

Craiul Munților încruntă din sprâncene. Asta i se părea foarte ciudat.

El însuși fusese seara la colonelul Ispirescu și la cele trei femei și-i vestise că a doua zi în zori vor porni la drum.

— Chemați-l la mine pe Vasile Fătu! porunci Avram Iancu.

Peste câteva minute cel chemat apăru în fața Craiului Munților.

— Fătule - i se adresă Avram Iancu - n-ai fost azi dimineață la domnul Ispirescu, să-l iei cu trăsura, împreună cu cele trei doamne?

— Ba am fost, domnule comandanți

— Și?

— Și n-am mai găsit pe nimeni în casă. Niște copii de pe stradă mi au spus că doamnele și domnul au plecat mai înainte cu o altă trăsură, spre Zlatna.

— Nu se poate! strigă Iancu. Înaintea noastră n-a ieșit nimeni din Abrud!

— Mie așa mi-au spus copiii și cum n-am găsit pe nimeni în casă și cum nici lucrurile nu mai erau acolo, mi-am zis că așa trebuie să fie, vor fi plecat înainte!

Avram Iancu se uită întrebător la Mihu Inimă de Leu dar în privirea acestuia nu găsi răspuns, ci aceeași întrebare chinuitoare care-l frământa și pe el.

— Să fi rămas în Abrud? îngână Iancu, mai mult pentru el decât pentru alții.

— Pentru ce? zise Mihu, care-l auzise.

— Nu văd nici eu!

— Când este vorba de doamne, nu trebuie să ne mire nimic! se auzi deodată o voce râzătoare.

Iancu și Mihu întoarseră capul în același timp.

Cel care vorbise era Hans Schulze, atașatul civil.

— De ce să nu ne mire? întrebă Mihu, scrutându-l pe sas cu privirea sa pătrunzătoare.

Dar oricât de pătrunzători erau ochii săi ei nu citiră în privirile sasului nimic ce să-i fi dat de bănuit. O voce lăuntrică însă îi spunea lui Mihu, poate pentru a zecea oară, să se ferească de omul acesta.

Schulze râse mai departe, netulburat și răspunse:

— Fiindcă doamnele au multe toane și te miri ce-și vor fi adus aminte că trebuie să mai cumpere din oraș.

— Cumpărăturile le-au făcut de ieri - zise Mihu.

— O femeie are întotdeauna ceva de cumpărat! zise Schulze, îndată. Eu vă sfătuiesc să nu vă neliniștiți, căci ne vor ajunge din urmă.

— Domnule comandant, zise Mihu deodată, adresându-se lui Iancu. Vă rog să-mi îngăduiți să mă înapoiez cu oamenii mei la Abrud, să văd ce s-a întâmplat. Trebuie să vă gândiți că este vorba de ființa care-mi este mai scumpă pe lumea aceasta și fără ea nu pot face niciun pas înainte!

Avram Iancu dădu din cap, înțelegător. El, în al cărui suflet aveau răsunet toate durerile omenești, cum era să

nu înțeleagă inima îndurerată a îndrăgostitului care își vede iubita pierdută.

— Du-te, frate Mihule - răspunse Craiul Munților - și pentru mai multă siguranță, afară de voinicii d-tale, mai ia și încă pe atâția oameni de ai mei. Noi te vom aștepta în Presaca.

— Îți mulțumesc, domnule comandant! răspunse Mihu. Oamenii mei îmi ajung să înfrunt orice primejdie și să-l ferească Dumnezeu pe cineva să se fi atins de Mioara, căci își va aduce aminte și de laptele pe care l-a supt de la maică-sa.

Rostind aceste cuvinte, privirile lui Mihu se îndreptară fără să vrea spre atașatul civil și voinicul se cutremură văzându-l pe acesta zâmbind.

— De ce râzi, domnule Schulze? întrebă el. Sau poate ți se pare că vinovatul, dacă este vreunul, va scăpa de răzbunarea mea?

Schulze tresări căci nu se aștepta la aceste cuvinte care păreau să trădeze că Mihu știa mai mult decât arăta.

Stăpân pe sine însă, Schulze își dădu seama că Mihu n-avea de unde să cunoască isprava lui din noaptea trecută și răspunse cu același zâmbet neschimbat:

— Iartă-mă, domnule Mihu, dar râd fiindcă d-ta te gândești la primejdii și răzbunări și eu sunt încredințat că nu vei ieși din Zlatna și te vei întâlni cu trăsura care aduce doamnele. Or, atunci va trebui să te răzbuni pe ele, căci numai ele pot fi vinovate de întârziere.

— Să dea Dumnezeu să fie așa! Căci altfel…

Mihu nu-și mai tălmăci gândul în cuvinte ci salută milităresște, își întoarse calul și urmat de Dan Dragomir își adună voinicii.

Peste câteva minute, ceata lui urca în galop drumul ce ducea spre Abrud.

*

*   *

Coborând la vale, cu o zi mai înainte, lui Mihu îi trebuiseră cinci ceasuri pentru a face drumul de la Abrud până la Zlatna. Astăzi, același drum îl făcu în decurs de trei ceasuri și ceva cu toate că la înapoiere drumul mergea în urcuș.

Neliniștea din pricina Mioarei îl făcea să nu lase cailor nici măcar un răgaz de câteva clipe pentru a se odihni și îndată ce ajungea în vârful unui pisc, mâna mai departe, de parcă toate puterile iadului ar fi fost pe urmele lui.

Și cu cât înainta cu atât îi creștea și îngrijorarea, deoarece nădejdea de a-și întâlni iubita pe drum se risipea tot mai mult, la fiecare cotitură, la fiecare vârf de munte de unde zărea drumul liber neumblat de nicio trăsură.

Și la fel de îngrijorat, la fel de îndurerat era și bunul său prieten, Dan Dragomir, pe care gândul la iubita despre a cărei soartă nu știa ce să-și mai închipuie îl chinuia tot atât de mult ca și pe căpetenia haiducilor.

Și lui i se părea drumul acesta nesfârșit de lung și lui i se părea că Abrudul s-a mutat la marginea pământului.

În cele din urmă însă, ceata voinicilor tot ajunse în Abrudul care li se păruse atât de îndepărtat și ca o vijelie străbătu orașul îndreptându-se spre casa croitorului Fazakaș.

Aici, Mihu nici nu așteptă oprirea calului, ci sări din șea în mers și se repezi în curte ca o furtună. Dan Dragomir îl urmă îndată și după el veniră și ceilalți haiduci.

Ușa atelierului era deschisă larg. Ea fusese lăsată astfel de ungurii abrudeni care după plecarea oastei lui Iancu din oraș, furaseră tot ceea ce se putea fura din locuințele propriilor lor conaționali fugiți de teama românilor.

În casa lui Fazakaș nu mai rămăseseră decât mobilele grele care nu puteau fi urnite cu ușurință: patul, canapeaua, masa din atelier, o ladă grea și câteva cutii goale.

Mihu străbătu cu inima tremurândă toată casa dar nicăieri nu găsi nicio urmă despre cei dispăruți.

În timpul acesta, în stradă, se adunase o mulțime de oameni curioși de a afla pricina întoarcerii voinicilor.

Dan Dragomir îi întrebă pe aceștia dacă n-au văzut ce s-a întâmplat cu colonelul Ispirescu și cele trei doamne, răspunsul tuturor însă era la fel și acest răspuns era de natură să-i neliniștească și mai mult pe haiduci.

— La vreo două ceasuri după plecarea oastei lui Iancu - suna răspunsul uniform - a venit o trăsură și a tras în curte. După vreun sfert de ceas trăsura a părăsit curtea, luând-o spre Zlatna.

Cine era însă în trăsură nimeni nu știa, deoarece vizitiul închisese poarta după ce intrase în curte și caleașca era și ea închisă.

Dan Dragomir se întoarse la Mihu, care între timp cercetase și grădina, fără niciun rezultat și-i spuse ce aflase de la abrudeni.

— Cineva minte! strigă Mihu. Azi dimineață când a venit Fătu să-l ia pe Ispirescu și pe femeile noastre niște copii i-au spus că cei căutați plecaseră mai înainte cu o trăsură.

— Ai dreptate, căpitane! Dar vom afla noi îndată care este adevărul!

Cu aceste cuvinte Dan se repezi în casă, unde haiducii tot mai căutau în nădejdea să găsească vreo urmă și luând cu sine zece oameni ieși iarăși în stradă.

— Care sunt copiii care se găseau aici azi dimineață când a venit o trăsură să le ia pe doamnele din casă?

Abrudenii se uitară unul la altul, mamele căutară să-și ascundă copiii.

Dar de răspuns, nu răspunse nimeni.

— Românii să vină lângă mine! strigă atunci Dan Dragomir și îndată se desprinseră din mulțime vreo zece bărbați și femei care alergară lângă haiduc.

Mai mulți români nu erau, căci partea aceasta a orașului era locuită aproape numai de unguri.

— Dacă nu-mi arătați copiii de care v-am întrebat vă împușc fără cruțare! strigă Dan Dragomir care apoi se întoarse spre haiduci și porunci:

— Arma la ochi!

Femeile începură să țipe, bărbații să murmure; câțiva încercară să fugă dar vocea tunătoare a lui Dan îi încremeni pe loc:

— Cine mai face un pas e un copil al morții! Arătați-mi care sunt copiii, căci nu li se va întâmpla nimic. Vreau numai să-i întreb ceva!

O mișcare se produse în mulțime, ungurii începură să vorbească în șoapte, dar tot nu se prezentă nimeni.

— Vă mai dau răgaz până când voi număra trei. Dacă până atunci nu-mi răspundeți poruncesc „foc”! Repet, copiilor nu li se va întâmpla nimic. Unu… doi…

— Domnule… domnule - strigă atunci o femeie, care era chiar în rândul din față, plângând. Gyuri al meu a fost și el! Dar nu-l omorî căci n-a făcut nimic!

— Noi nu suntem sălbatici să omorâm copii nevinovați, răspunse Dan. Unde este Gyuri al d-tale?

— Iacă aici! răspunse femeia, făcând loc unui băiețaș de vreo zece ani, care se pitulase în spatele mamei sale. Dar ai milă de el, domnule!

— Vino aici, Gyuri! îi zise Dan, copilului, care se apropie tremurând. Așa! Spune-mi, tu ai fost aici azi dimineață când a venit trăsura?

— Fost! răspunse băiatul.

— Și ai vorbit cu vizitiul?

— Eu nu vorbit! răspunse copilul, prost românește. Domokos vorbit!

— Unde este Domokos? strigă Dan spre mulțime.

Văzând că voinicul vorbește frumos cu Gyuri, ungurii prinseră curaj și părintele celui chemat își trimise copilul îndată

Domokos era mai mare, de vreo doisprezece ani și se apropie fără teamă de Dan, care băgă de seamă îndată că avea de a face cu un copil înfipt.

— Ascultă, Domokos, îi zise Dan. Tu ai fost acela care ai vorbit cu vizitiul de dimineață?

— **Eu, domnule?**

— Și ce i-ai spus?

— Am spus la el că doamne și domni au plecat dimineața tare cu un trăsura.

— Și într-adevăr așa a fost?

Domokos rămase puțin pe gânduri, ceea ce-l făcu pe Dan Dragomir să devie bănuitor.

— Ascultă, Domokos - îi zise el atunci - dacă-mi spui adevărul, îți dau un florin. Dacă minți însă, îți tai urechile și nasul!

— Spune adevăr, Domokos… spune adevăr! strigă părintele băiatului din mulțime.

— N-ai fost așa, domnule! răspunse atunci băiatul.

— Dacă n-a fost așa de ce i-ai spus omului cu trăsura că doamnele au plecat? între Dan, înfuriat.

— Nu știu, domnule, eu nu vinovat! răspunse băiatul cam speriat. Eu merge cumper lapte și vezi un baci[15], care vine și spune: Eu dai la tine douăzeci creițari, dacă stai aici și aștepți un trăsura. Când vine trăsura un baci întreba la tine dacă ai văzut trei doamne și un domn. Tu spui: trei doamne și un domn ai plecat acum cu un trăsură la Zlatna. Eu luat douăzeci creițari și șteptam. Când venit trăsura, baci întrebat la mine și eu spus: trei doamne și un domn ai plecat acuma cu un trăsura la Zlatna. Baci mai stat puțin și plecat și el cu trăsură.

Dan Dragomir rămase pe gânduri câteva clipe, apoi întrebă din nou:

— Dar pe baci, care ți-a dat cei douăzeci de creițari îl cunoști?

— Nu cunoști! răspunse băiatul. Este țeran de la sat.

---

[15] Baci = nene.

— Ungur sau român!

— Rumun!

— Și l-ai mai văzut astăzi pe aici?

— Vezut. Dupe ce ai plecat cătane, baci ai venit cu un trăsura, intrat în curte la Fazakaș și pe urma plecat iar.

— Încotro a plecat cu trăsura?

— La Zlatna!

Dan aflase ceea ce voise să știe. Era neîndoielnic că cei căutați fuseseră răpiți și că această răpire fusese pusă la cale mai dinainte de cineva care știa că dimineața trebuia să vină o trăsură pentru a-i lua. Răpitorul ascunsese fetele și pe colonel undeva, prin casă poate pentru ca Fătu venind să creadă că aceia pe care îi căuta plecaseră mai înainte. Aceasta o dovedea și însărcinarea dată băiatului Domokos.

Dan Dragomir alergă într-un suflet la Mihu și-i istorisi cele aflate.

Căpetenia haiducilor împărtășea în totul părerile prietenului său.

— Da, exclamă el, cu inima sfâșiată de durere. Au fost răpite, nu mai încape nicio îndoială! Dar de cine... de cine?

— Căpitane - zise Dan Dragomir - eu cred că ar trebui să mai cercetăm odată casa, căci fetele au fost răpite după plecarea oastei, or, când a venit Fătu să le ia nu le-a găsit. Este neîndoielnic deci că ele au fost ținute ascunse undeva prin casă, sau prin apropiere și poate că acolo vom da peste vreo urmă.

— Ai dreptate, Dane! răspunse Mihu, ștergându-și lacrimile din ochi. Să mai căutăm odată!

Și iarăși scotociră toată casa, toată grădina și tot podul.

— Dar pivniță n-are casa asta? întrebă unul din haiduci.

— Trebuie să aibă! zise un altul. Acum îmi aduc aminte că am văzut două ferestruici care dau în stradă.

— Dar unde să fie intrarea? se întrebă Dan Dragomir. În curte nu este nicio ușă.

— Am văzut multe pivnițe, pe aici prin Ardeal, în care se intră prin casă! zise unul din haiduci.

— Dați scoarțele la o parte! porunci Mihu și haiducii îndepărtară de pe podea scoarțele zdrențuite, care erau atât de rupte încât nici abrudenilor nu le trebuiseră.

— Iată intrarea în pivniță! strigă un haiduc, care se aplecase în apropierea divanului.

Într-o clipă divanul fu dat la o parte și chepengul ridicat.

— Aduceți un felinar! strigă Mihu, deoarece între timp se înserase.

Unul din haiduci alergă în vecini de unde se întoarse cu un felinar.

Mihu îl luă cu înfrigurare și stăpânit de o emoție neînțeleasă, începu să coboare în pivniță urmat de Dan și de câțiva haiduci.

Un miros greu de mucegai, de hoit îi izbiră în față pe haiduci.

— Se pare că de ani de zile nu s-a mai aerisit pe aici! zise unul din haiduci.

Deodată Mihu scoase un țipăt de groază.

Mâna dreaptă cu care se ținea de scară, i se murdărise de ceva cleios și când o lumină cu felinarul văzu că era sânge închegat.

— Sânge! strigă Mihu și cuvântul acesta îl îngrozi atât de înspăimântător încât își pierdu echilibrul și alunecă de pe scară.

Noroc că până jos nu mai erau decât vreo patru fuștele[16] căci altfel își mai rupea și gâtul.

Dar jos nu căzu pe pământ, ci pe ceva moale și rece, pe ceva vâscos.

În cădere felinarul îi scăpase din mână și se rostogolise mai departe așa că nu-și putu da seama îndată peste ce căzuse.

---

[16] fuștel - fiecare din vergelele orizontale ale unei scări de lemn.

Când se ridică însă și luă iarăși felinarul în mână, un urlet de groază, un urlet sălbatic, ca de fiară rănită îi ieși din piept.

— Colonelul… Colonelul Ispirescu! strigă el.

Într-adevăr, acel ceva moale peste care căzuse Mihu Inimă de Leu, era trupul bietului colonel Ispirescu. El zăcea plin de sânge, cu capul despicat, spre dreapta, la un pas de scară.

Chiar la picioarele scării, cu o mână prinsă de cel din urmă fuștel al scării, mai zăcea un alt cadavru, al unui ungur.

— Dumnezeule! ce s-a petrecut aici? îngână Dan Dragomir. Căpitane, căpitane - urmă el îngrozit - luminează pivnița… luminează mai departe!

Ca un fulger străbătu gândul lui Dan, mintea lui Mihu. Căpetenia haiducilor alergă ca un nebun, de colo până colo, luminând fiecare colț, fiecare ungher al pivniței, dar nu, cele trei femei nu erau acolo, ele nu fuseseră ucise.

Spre peretele din spre miază-zi însă, se vedeau în praf urmele a trei trupuri care zăcuseră acolo. Pe locurile acelea însă, nu se vedea sânge, dovadă că nici Mioara, nici Dochița și nici Pia nu fuseseră nici măcar rănite. Ceva mai spre mijlocul pivniței erau câteva așchii însângerate, dar acestea proveneau pe semne de la cei doi morți.

După această constatare, haiducii rămaseră încremeniți, cu privirile ațintite asupra chipului groaznic mutilat al colonelului Ispirescu.

— Bietul om! îngână Mihu, într-un târziu.

— A murit ca un erou, apărându-și fata, apărându-ne femeile noastre!

Ochii tuturor celor de față se umeziră și fiecare îngână în gând un creștinesc: „Dumnezeu să-l ierte!”

— Căpitane - zise apoi Dan Dragomir - să luăm trupul neînsuflețit al iubitului nostru tovarăș și să-l îngropăm în grădină!

Mihu dădu mut din cap și haiducii ridicară cadavrul aceluia care din dușman le devenise un tovarăș atât de bun și-l scoaseră din pivniță.

Peste un ceas, în fundul grădinii lui Fazakaș, la umbra unui cireș, se ridica o moviliță, în care era înfiptă o cruce.

— Ai fost cel dintâi care ai pornit să întinzi fraților tăi subjugați o mână de ajutor și cel dintâi ai căzut! Dar aici, la mormântul tău jur, brav prieten și viteaz tovarăș, că atâta timp cât va mai curge în vinele mele o picătură de sânge nu mă voi odihni până când nu-ți voi descoperi ucigașul și până când nu te voi răzbuna!

— La fel jurăm și noi! strigară haiducii, ca un singur om.

Și dacă în clipa aceea, Hans Schulze ar fi fost prin apropiere, fără îndoială că s-ar fi cutremurat, văzând cu câtă hotărâre, cu câtă îndârjire îi juraseră moartea acești treizeci de voinici.

*

Mihu și voinicii săi nu se înapoiară la tabăra lui Avram Iancu decât tocmai a doua zi, pe înserat.

Toată noaptea și toată ziua ei colindaseră prin împrejurimile Abrudului, nădăjduind să dea peste vreo urmă a dispărutelor. Truda lor rămase însă zadarnică. Trăsuri trecuseră multe, în toate direcțiile, căci în zilele acelea de fierbere ungurii fugeau necontenit spre ținuturile locuite de conaționalii lor, iar românii veneau din regiunile unde erau înconjurați de prea mulți unguri. Dar cum să-i afli care era trăsura cu cele trei dispărute când nu puteai da niciun amănunt, niciun indiciu?

Abătuți și posomorâți haiducii se înapoiară a doua zi seara la Presaca unde era tabăra Iui Iancu.

Când auzi despre cumplita moarte a colonelului Ispirescu pe Craiul Munților îl podidiră lacrimile…

— Sărmanul… sărmanul de el! exclamă Iancu și aceste două singure cuvinte exprimau, mai mult decât orice fraze oratorice, mâhnirea lui. Să vină părintele Ștefan să facă o slujbă pentru odihna nobilului său suflet.

Și acolo, în mica bisericuță din Presaca se cântă veșnica pomenire pentru sufletul inimosului român care fusese colonelul Alexandru Ispirescu.

După slujba religioasă, Avram Iancu luă de braț pe Mihu și pe Dan Dragomir și porni cu ei spre tabăra de la marginea satului.

— Fraților - le zise el, cu vocea-i caldă, înduioșătoare - vă cer iertare că atât de iute v-a lovit și pe voi urgia ungurească. Nu încape nicio îndoială că ungurii v-au răpit soțiile, căci acesta este felul lor de a se răzbuna: să-i atace pe cei slabi, să-i lovească pe cei ce nu se pot apăra pentru a pricinui durerea celor tari. Dar nu trebuie să vă pierdeți nădejdea. Faptul că femeile voastre au fost răpite și nu ucise, însemnă că, deocamdată cel puțin, nici n-au de gând

să le ia viața. Eu înclin a crede că le-au luat pentru a ne speria sau pentru a ne sili să eliberăm pe ungurii care au căzut în mâinile noastre la Abrud și pe care i-am luat ca ostateci. În orice caz, peste două-trei zile trebuie să ne trimeată ei ceva veste și aveți cuvântul meu că dacă mi s-ar cere pentru cele trei doamne eliberarea tuturor ostatecilor pe care îi avem nu voi sta o clipă la îndoială să primesc târgul.

— Îți mulțumim, domnule comandant - zise Dan Dragomir. Tare mă tem însă că nu ne va fi dat să ne mai revedem femeile în viața aceasta.

— Deznădejdea nu este virtute de luptător! răspunse Craiul Munților, dojenindu-l cu blândețe. Eu îmi cunosc ungurii mai bine decât îi puteți cunoaște voi. Acum duceți-vă și vă odihniți liniștiți, căci nu vor trece trei zile și veți avea vești de la doamnele voastre.

Bietul Avram Iancu! El își cunoștea ungurii, își cunoștea dușmanii fățiși, dar nu-și cunoștea dușmanii ascunși, care erau de zece, de o sută de ori mai primejdioși decât cei dintâi.

Mihu și Dan se duseră în cortul lor triști și abătuți de moarte.

De data aceasta lovitura soartei fusese mai crudă decât oricând. Îi lovise pe amândoi, deodată, nelăsându-le nici măcar o licărire de nădejde. Căci în decursul celor câteva săptămâni petrecute în Ardeal îi cunoscuseră pe unguri îndeajuns pentru a-și da seama că speranța pe care Avram Iancu încercase să le-o sădească în suflet, nu avea sorți să se realizeze.

Pe urmă, până acum, de câte ori fusese Mihu despărțit de Mioara, îl avusese măcar lângă el pe Dan Dragomir, pe prietenul bun și credincios care îl mângâia, îl îmbărbăta, care se trudea să-l facă să uite încercarea destinului. De data aceasta însă prietenul credincios fusese lovit și el, tot atât de crud, el însuși având nevoie de mângâiere, de îmbărbătare.

De aceea durerea lor era fără de margini și de aceea nădejdea nu putea prinde sământă în inimile lor, cu toate că Avram Iancu nu încetă de a-i încuraja și în zilele următoare.

Durerea voinicilor, pe care îi îndrăgise toată lumea, stârni mâhnire în toată oastea lui Iancu. Doi oameni doar se bucurau - dar numai în ascuns - de nenorocirea care-i lovise: Schulze și Damler.

Ticăloșii își râdeau în pumni și se felicitau unul pe altul, de minunata lovitură, pe care o dădură.

Ei își atinseseră scopul mult mai mult decât nădăjduiseră.

Nu numai că voinicii lui Mihu nu se mai gândeau acum la război, ci numai la găsirea soției căpitanului lor, dar chiar și Craiul Munților se schimbase, devenise mai posomorât, mai abătut decât fusese până atunci.

— Ascultă, Damler, îi zise Schulze, secretarului său, într-o zi, ți-am dat două sute de florini pentru ideea de la Abrud. Astăzi îți mai dau o sută, căci rezultatul e mai bun decât mă așteptam.

— Nu înțeleg domnule Schulze! zise Damler, după ce băgă banii în buzunar.

— Noi ne gândeam să lovim, prin răpirea celor trei femei, numai în românii veniți din Muntenia zise Schulze, și când colo am lovit și ÎN Avram Iancu!

— Înțeleg și mai puțin!

— Nu mă miră, căci d-ta nu vezi dincolo de vârful nasului! N-ai băgat de seamă ce mâhnit este și domnul Iancu de când cu dispariția celor trei femei?

— Ba da. Dar e firesc! Au fost răpite doar soțiile a doi prieteni de ai săi.

— Și?

— Și? făcu Damler.

— Și aceea pe care pusese ochii el însuși!

— Fata lui Ispirescu? exclamă secretarul foarte mirat.

— Întocmai! Eu am observat de mult că domnului Iancu îi lăsa gura apă după domnișoara Pia. Acum, de când n-o mai vede, e fiert și nu m-ar mira dacă l-am vedea săvârșind cine știe ce neghiobie din pricina ei. În orice caz lovitura a reușit mai bine decât m-aș fi așteptat!

În privința aceasta însă Schulze se cam înșela. Căci chiar dacă Avram Iancu nutrea pentru Pia simțăminte mai mult decât prietenești, simțămintele acestea nu-i puteau înăbuși focul ce-i ardea inima din pricina asupririi națiunii sale.

Craiul Munților era din oamenii aceia care se nasc la un veac odată și pentru care patria, națiunea, poporul sunt mai întâi, decât chiar propria lor fericire.

De altfel trădătorului Schulze soarta îi mai pregătise o decepție.

În ziua de 10 noiembrie Aiudul s-a predat, fără împotrivire și oastea lui Avram Iancu intră triumfătoare în oraș.

Schulze socotise că aici, la Aiud, să le dea românilor lovitura de grație. Se întâmplase însă ca oștirea ungurească să nu se poată aduna în jurul orașului îndeajuns de iute și faimoasa gardă a Aiudului părăsi orașul, fugind spre Vințul de Sus.

Ziua de 10 noiembrie îi mai rezervase însă o surpriză și lui Mihu și Dan.

De-abia luaseră orașul în primire și Iancu porunci repaus pentru oastea sa că în fața lui Mihu veni un țăran care, scoțându-și căciula, îi zise:

— Ziua bună, domnule! Mă rog frumos n-ați putea dv. să mă îndreptați la domnul Mihu, unul din căpitanii Craiului?

— Eu sunt, bădie! răspunse Mihu. Dar ce vrei cu mine?

Țăranul se uită cercetător la voinic ca și când ar fi vrut să se încredințeze că într-adevăr stă în fața aceluia pe care-l căuta, apoi zise:

— Cunoașteți dv. pe o doamnă Mioara?

Mihu încruntă din sprâncene și o durere nespusă i se oglindi în priviri.

— De ce mă întrebi omule? întrebă el, cu inima sfâșiată.

— Te întreb domnule, fiindcă eu am o scrisoare de la doamna Mioara, pentru domnul Mihu.

— Ce ai spus? strigă căpetenia haiducilor și-l apucă de umeri pe țăran cu atâta putere încât oasele acestuia trosniră.

— Mai încet domnule, că mă rupi!

— Unde este Mioara!... Ce e cu scrisoarea?... Când ai văzut-o?... Vorbește odată omule, n-auzi? strigă Mihu Inimă de Leu, ca ieșit din minți.

— Mai încet domnule, nu striga așa căci de află vreun ungur sunt pierdut! zise țăranul, uitându-se fricos în jurul său.

— Dar vorbește odată omule? Spune-mi ce știi? Dă-mi scrisoarea?

Țăranul se mai uită odată în jurul său, apoi vârî mâna în sân și scoase o hârtie mototolită pe care i-o întinse lui Mihu.

Acesta o luă o desfăcu și recunoscu îndată scrisul iubitei sale. Pe bucățica de hârtie erau scrise următoarele rânduri:

„Iubitule,

Omul care-ți va aduce aceste rânduri îți va spune unde sunt și cum am ajuns aici. E un om de treabă, singurul cu suflet printre toți nelegiuiții în mijlocul cărora m-a aruncat soarta nemiloasă. Dacă poți, aleargă de mă scapă căci nu știu cât mai am de trăit. Ungurii mă pot spânzura în fiecare zi și pe mine și pe Dochița și Pia, cu care îmi împart nenorocul. Nu mai am timp să scriu. Omul îți va spune totul. Scapă-mă!

A ta Mioara”.

Mihu mai citi odată cele câteva rânduri scrise în grabă de iubita sa, apoi le sărută și iarăși le citi…

Î***ntr-un târziu doar se mai liniști și atunci luându-l de braț pe țăran porni cu el spre cortul său, unde-l găsi și pe Dan, căruia îi spuse în câteva cuvinte despre ce era vorba.***

Când Dan auzi că țăranul o văzuse pe Dochița, îi sări de gât și-l sărută de bucurie.

— Spune, bădie Onuț, spune ce știi? îl zori el, nerăbdător.

— Uite, domnule! începu Onuț. Eu eram rândaș la domnul conte Kemény, unde era găzduit Hatvani, comandantul oștirii unguerști din partea locului. Într-o zi, numai iată că sosește o trăsură cu trei doamne legate fedeleș. Eu mi-am zis îndată că trebuie să fie românce de ale noastre și am căutat să mă apropii de ele. Doamnele erau ținute închise într-o odaie și nu era chip să ajung până la ele. Într-o noapte însă, pe când Hatvani și cu domnul conte chefuiau, m-am urcat pe o scară până la fereastra cu pricina și am bătut încet. Una din doamne cu

părul bălai, care zicea că o cheamă Mioara, a deschis fereastra și eu i-am spus că sunt român și că dacă n-aș putea să-i fiu de folos cumva. Doamna mi-a spus atunci să vin în tabăra Craiului și să-l caut pe domnul Mihu, căruia să-i spun unde se află doamna Mioara.

Eu i-am făgăduit să viu, dar în zadar m-am trudit două zile în șir să părăsesc orașul, n-a fost chip, căci ungurii îl păzeau nevoie mare. Alaltăieri, Hatvani auzind că se apropie Craiul, a hotărât să fugă. Domnul conte a poruncit să înhămăm caii la toate trăsurile și când am făcut asta, au început să le umple cu lucruri din casă. Două trăsuri au rămas însă goale și în una s-a așezat Hatvani și contele Kemény, cu cele două ibovnice ale lor, iar în a doua au fost așezate cele trei doamne.

Înainte de plecare doamna Mioara a putut să-mi strecoare scrisoarea asta și să-mi spună și din gură că să vă duceți s-o scăpați.

— Dar de unde? strigă Mihu. Unde le-au dus ticăloșii de unguri?

— La Vințul de Sus, domnule. Acolo au fugit ungurii.

— Departe de aici?

— Ca la vreo două ceasuri, călare!

— Căpitane! strigă Dan Dragomir. Nu trebuie să mai șovăim nicio clipă, căci fiecare minut poate fi fatal!

— Câtă oștire au ungurii cu el? îl întrebă Mihu pe Onuț.

— Apăi n-au multă, domnule, căci cătanele pe care le aștepta Hatvani de la Cluj, n-au venit la timp. Să tot fie vreo cincizeci-șaizeci de oameni. Atât!

— Cu aceștia sfârșim repede! Hai căpitane, nu mai sta!

— Nu te pripi, Dane, căci și pe mine mă arde nerăbdarea de a-mi scăpa iubita din ghearele ticăloșilor dar nu ne este îngăduit să alergăm orbește în primejdie. Niciunul nu cunoaștem ținutul acesta. Trebuie să căutăm o călăuză.

— Apăi domnule - zise atunci Onuț - eu vă duc, dar să nu știe nimeni, căci de se întorc ungurii vreodată în Aiud și află ca eu v-am călăuzit, de limbă mă spânzură.

— Nu te teme, bădie Onuț, că nu va afla nimeni! zise Mihu. Noi nu răsplătim prin nerecunoștință binele ce ni se face. Uite aici ai cinci sute de florini, pentru ceea ce ai făcut pentru noi până acum, iar dacă izbutim să ne salvăm femeile din ghearele ungurilor atunci mai capeți încă pe atâta.

Onuț luă banii, se uită la ei și nu-i venea să creadă că toți erau ai lui.

— Ai mei, domnule… ai mei să fie toți? îngână el, parcă temându-se să se bucure prea tare de așa noroc.

— Ai d-tale bădie Onuț! răspunse Mihu. Acum însă să ne pregătim de drum. Dane, adună oamenii și îngrijește și de un cal pentru Onuț. Până atunci eu mă duc să-i spun domnului comandant că plecăm.

— Apăi atunci - zise Onuț - mă reped și eu până acasă să-mi las banii, căci nu pornesc eu la drum cu așa comoară la mine!

— Du-te, bădie Onuț. Peste o jumătate de ceas să fii aici, căci plecăm.

— Fi-voi, domnule!

Și Onuț ieși din cort.

Dar el nu se îndreptă spre casa contelui Kemény unde spusese că e rândaș, ci mai întâi se amestecă printre ostași ca să i se piardă urma, iar apoi se strecură ca o umbră, în cortul… lui Schulze.

*

*   *

În noaptea de 25 spre 26 octombrie, când fuseseră aruncate în pivnița croitorului Fazakaș din Abrud, din cele trei femei numai Dochița nu-și pierduse cunoștința. Mioara și Pia leșinară încă mai înainte de a fi coborâte în pivniță de oamenii lui Schulze.

Soarta fusese mai îndurătoare cu iubita haiducului și fata lui Ispirescu, deoarece le luase cunoștința pentru a le

împiedica, măcar pentru câteva ceasuri, de a-și da seama de toată grozăvia situației lor.

În asemenea împrejurări numai Dochița observă tot ceea ce se petrecuse în noaptea aceea blestemată.

Când ungurii o ridicară pe sus spre a o duce în pivniță, ea zări două trupuri nemișcate întinse pe podeaua atelierului dar din pricina întunericului nu le recunoscu. Și nu le recunoscu nici când ungurii le aruncară după ele, în pivniță.

Dar după plecarea trădătorului și a oamenilor săi, când începu să se lumineze de ziuă și lumina pătrunse și în pivniță prin cele două ferestruici murdare, Dochița recunoscu pe unul din cadavre hainele colonelului Ispirescu. Țipătul ei de groază fu înăbușit de călușul din gură, dar la ochi ungurii nu-i puseseră căluș și lacrimile începură ***să-i*** curgă șiroaie.

Cu cât se lumina, cu atât vedea mai lămurit cumplita mutilare a bravului soldat și cu atât se îngrozea mai mult la gândul că aceeași scena fioroasă se va înfățișa și înaintea ochilor Piei, când aceasta își va reveni din leșin.

Să ascundă, da, să ascundă cadavrul nenorocitului părinte al Piei… Dar cum, când era legată cobză, când frânghii groase se împleteau în jurul trupului său împiedecându-o să se miște?

Totuși, Dochița își dădea seama că dacă nu reușește să facă ceva, Pia va înnebuni de groază și durere când își va vedea părintele lângă ea, plin de sânge, cu capul despicat până la gât.

De aceea își adună toate puterile și începu să se târască, întocmai ca un vierme, spre trupul neînsuflețit al colonelului.

Dar încercarea ei mergea foarte greu și era întovărășită de chinuri cumplite.

Croitorul ținuse cândva lemne în pivniță și pământul era plin cu așchii peste care se așezase un strat gros de praf. Așchiile acestea, cum se târa pe spate, îi spintecaseră

cămașa națională, apoi îi intrară în carne, sfâșiindu-i-o până la os. Sângele curgea pârâu, rănile, îmbâcsite de praful de pe jos, usturau îngrozitor, dar Dochița nu renunță, ci se târî mai departe.

În cele din urmă ajunse până la trupurile celor doi morți.

Ungurul care fusese aruncat cel din urmă, zăcea de-a curmezișul peste cadavrul colonelului.

Din această pricină, încercarea Dochiței de a împinge cadavrul mai în fund, sub scară, rămase zadarnică. Legată cum era, i-ar fi fost cu neputință să împingă cu trupul ei, încă două trupuri.

Atunci se gândi la altceva. Se târî mai spre capul colonelului și cu picioarele-i legate începu să tragă trupul ungurului spre a-l face ca, din cruce cum era peste cadavrul lui Ispirescu, să vină de-a lungul, spre a-l acoperi.

Aceasta îi izbuti pe jumătate. Dar o parte din trupul colonelului tot se mai vedea.

Atunci, cu o sforțare mai mult decât eroică, își învinse scârba și groaza și se lipi cu spatele său sângerând de cele două trupuri neînsuflețite, pentru a nu putea fi văzute de Pia și Mioara.

Sunt puțini bărbații care ar fi fost în stare să facă o asemenea faptă, numai spre a cruța pe un semen al lor de la o mare durere, cu atât mai puține însă femeile. Privind lucrurile prin această prismă, fapta Dochiței apare în lumină de sfântă și oricare ar fi fost greșelile și păcatele sale de până atunci, fără îndoială că cerul i le va fi iertat.

Pe când zăcea astfel istovită de greaua încercare, cu spatele lipit de cele două cadavre, auzi deodată pe cineva umblând prin casă, apoi strigând:

— Domnule Ispirescu… Doamnelor, unde sunteți?

Era vizitiul Fătu, care venise să le ia.

Dochița încercă să strige, dar călușul îi înăbuși țipătul. Lovi atunci cu picioarele în scară, dar zgomotul era prea slab pentru a fi auzit de Fătu.

Ce groaznic chin, să știi salvarea atât de aproape și să nu fii în stare să dai un semn de viață!

Fătu mai strigă de câteva ori, apoi ieși în stradă.

Dochița auzi apoi huruitul trăsurii care se îndepărta, auzi marșul ostașilor care părăseau orașul, auzi buciumul celor din urmă glotași și lacrimile îi umeziră obrajii iarăși.

Buciumul acesta era buciumul nenorocirii ei și a prietenelor sale.

Cei din urmă români părăseau orașul lăsându-le pradă furiei ungurilor.

Străzile se liniștiră încetul cu încetul.

Groaznica amărăciune și deznădejde care îi cuprinseră sufletul o aruncară pe Dochița într-un fel de toropeală vecină cu moartea.

Vedea acum că Mioara își revenise în fire, vedea că și Pia se mișcase, nu era însă în stare să dea niciun semn de viață. Zăcea nemișcată, ca moartă, lipită de ceilalți doi morți.

Mioara și Pia își redobândiseră cunoștința, într-adevăr. Privirile lor năuce cătau speriate în jur, apoi deveniră îngrozite când o zăriră pe Dochița lângă un cadavru, căci din pricina poziției Dochiței nu se vedea decât trupul ungurului.

Dacă n-ar fi văzut-o cu ochii deschiși și clipind din când în când, ar fi crezut că și prietena lor murise.

Dar vie sau moartă, ce puteau ele să-i ajute?

Pe când se uitau așa neputincioase una la alta, deodată un fior de gheață străbătu trupul Dochiței, un fior care o trezi chiar și din toropeala în care zăcea.

În pivnița cufundată în tăcere mormântală se auzise un suspin, apoi unul din cadavre se mișcă încet, greoi, nesigur.

O mână se ivi, pipăi la întâmplare trupul Doichiței, apoi ungurul se ridică și se uită în jurul său.

Nu murise. Sabia colonelului Ispirescu îi străpunsese pieptul, nu însă și inima. Acum, după câteva ceasuri de leșin, își revenise în fire.

Mioara și Pia, dar mai ales Dochița, se uitau îngrozite la ungurul care înviase din morți.

Sărmana Dochița era în prada unei groaze de neînchipuit.

O îngrozea faptul că acest trup însângerat, pe care ea îl crezuse neînsuflețit, se mișca acolo lângă ea cu mâinile-i reci, de gheață, îi umbla pe corp cu privirile-i aproape sticloase, se uita țintă în ochii ei și cu toate acestea, nu se putea mișca din loc, deoarece cea mai mică mișcare ar fi scos la iveală trupul colonelului Ispirescu și atunci toată truda ei, toate chinurile îndurate atunci ar fi fost zadarnice.

Privirile ungurului, la început nedumerite și aproape stinse începură să sclipească încetul cu încetul, apoi, deodată deveniră crude, bestiale.

— Ah - gemu el, de-abia mai putând rosti cuvintele - din pricina voastră trabue să mor!… Dar… veți veni și voi cu mine… blestemate românce!… Să-mi țineți de urât în întunericul din lumea cealaltă… Păcat că nu mai am putere… căci altfel… m-aș putea și desfăta mai întâi… la frumusețea trupurilor voastre… dar nu e rău… să ai trei femei… așa de frumoase… ca tovarășe de drum…

Cu aceste cuvinte muribundul își adună cale din urmă puteri, se ridică în genunchi, apoi își întinse mâinile însângerate spre gâtul Dochiței.

Ce grozăvie să vezi două mâini, năclăite de sânge, îndreptându-se spre gâtul tău, să simți trupul unui om pe jumătate mort, căzând greoi peste trupul tău, să vezi un chip cu bale roșii la gură, aplecându-se asupra ta, să știi că un singur brânci ar fi îndeajuns pentru a scăpa de primejdie și totuși să nu fii în stare să dai acest brânci deoarece mâinile și picioarele îți sunt legate, deoarece cea mai mică mișcare ar dezvălui cealaltă grozăvie pe care o

ascunzi cu trupul tău de ochii unei prietene care ar putea înnebuni de durere.

Dochița ar fi putut să încerce să scape rostogolindu-se. Dar fata boierului Petrache Bănuț își dădu seama că scăparea i-ar fi de scurtă durată deoarece ungurul, cu mâinile și picioarele libere, ar veni după ea și ar omorâ-o o clipă mai târziu.

Soarta se părea că pecetluise atât viața ei cât și pe a Piei și Mioarei. Deci, dacă tot trebuia să moară aici, în pivnița aceasta fioroasă, atunci să moară măcar săvârșind o faptă bună.

Pia urma să fie ucisă și ea căci cruzimea ungurului nu mai cunoștea îndurare. Se putea citi aceasta în privirile lui de fiară. Dar lăsându-se să fie ucisă fără împotrivire, Dochița îi cruța măcar prietenei sale chinul cumplit de a-și vedea părintele ucis atât de sălbatic, atât de bestial.

Dându-și sufletul fără împotrivire sub mâinile încleștate ale ungurului, trupul ei ar fi rămas pe loc și deci ar fi continuat să fie paravan pentru cadavrul colonelului Ispirescu.

De aceea, jertfindu-se a doua oară într-o singură zi pentru prietena sa, Dochița își închină sufletul Domnului, cel din urmă gând și-l îndreptă spre Dan Dragomir și închise ochii, măcar pentru a nu vedea rânjetul însângerat al bestiei care-i pregătea moartea.

Între timp, mâinile ticălosului atinseseră gâtul Dochiței și se încleștară ca două gheare roșii în el, strângând ca o plăcere drăcească, mai tare, tot mai tare.

Pe locurile lor, Mioara și Pia se frământau în prada unei mânii ce nu poate fi descrisă. Mioara, care era mai aproape, începu să se rostogolească spre ticălos și în curând și ajunse până la un pas de el.

Dar o lovitură de cizmă a acestuia drept în obraz o umplu de sânge și durerea o făcu pe iubita lui Mihu să rămână nemișcată câteva clipe.

După această ispravă, ungurul își văzu mai departe de planul său fioros.

— Deschide… deschide ochii, păpușico - horcăia el, văzând că Dochița își închisese ochii. - Ha, ha, ha… așa vezi… nu este tocmai o privire de dragoste… pe lumea cealaltă… merge… Acum… acum scoate și limba… Ha, nu poți… stai să-ți iau călușul… Trebuie să te văd cum scoți limba…

Acestea zicând, își luă o mână de pe gâtul Dochiței și se pregătea să-i scoată călușul din gură.

Mai înainte însă de a atinge gura fetei cu mâinile lui pline de sânge, o puternică lovitură de picior îl izbi în umăr și ticălosul se rostogoli cât colo.

— Ai înnebunit, Gyula? tună un bărbat voinic care se ivise pe scara pivniței.

— Cine… cine ești? îngână ungurul, din al cărui piept începuse să curgă iarăși sângele. Ce cauți aici?

— Sunt Imre! răspunse pe ungurește omul din capul scării. Știi prea bine că trebuia să-mi schimb înfățișarea!

— Bine… că ai venit! horcăi ticălosul care încercase s-o sugrume pe Dochița. Vino… leagă-mi rana… căci îmi pierd tot sângele…

— Mai întâi trebuie să sfârșesc cu femeile - zise Imre, care purta barbă și costum național, românesc. Așteaptă și tu puțin!

Cu aceste cuvinte Imre o luă în spinare pe Mioara și porni cu ea în sus, ieși în curte și o așeză în trăsura, pe care o trăsese acolo.

Pe urmă făcu același lucru cu Pia și în cele din urmă și cu Dochița care-și pierduse cunoștința sub gâtuirea lui Gyula.

Dar după ce o duse și pe Dochița în trăsură, Imre nu mai coborî în pivniță, ci veni numai până la chepeng.

— Vino mai iute… Imre… gâfâi rănitul din pivniță.

— Du-te dracului, dobitocule! răspunse Imre. Dacă ai fost atât de neîndemânatic și te-ai lăsat străpuns de sabie atunci du-te de-i ține de urât Satanei!

— Imre! horcăi Gyula, îngrozit. Ai de gând… să mă lași… aici?

— Ba nu! Ce vrei să fac cu tine? Dacă-ți leg rana și te scot la lumină vor prinde de veste românii din Abrud de ceea ce s-a întâmplat și pe tine te vor sfâșia iar pe mine mă vor urmări, mă vor lua din urmă și praful s-alege de tot planul nostru.

— Dacă nu mă scoți… de aici… îngână Gyula, din ce în ce mai slab, din pricina pierderii de sânge - încep să strig… și de pe stradă… mă vor auzi…

Imre scrâșni din dinți, stătu o clipă pe gânduri, apoi coborî iute scara.

Gyula se târâse până la capătul scării și se prinsese cu o mână de fușteiul cel mai de jos.

Voise să urce scara, dar nu mai avea putere.

Ajuns lângă el, Imre părea că vrea să-l ridice, dar în clipa în care se aplecă, scoase iute un cuțit de la brâu și-l împlântă în spatele tovarășului său.

— Blestemat... blestemat să fii... mai horcăi Gyula și-și dădu sufletul, rămânând cu mâna încleștată pe fuștel, așa cum l-au găsit haiducii mai târziu.

După aceea se urcă în atelier, închise chepengul, așeză divanul peste el și ieși în curte.

Aici se duse de-a dreptul la trăsură, deschise ușa și se adresă astfel celor trei femei pe care le așezase pe jilț:

— Doamnelor, Dumnezeu a vrut ca astă-noapte să fiu martor la ticăloșia pe care ungurii au săvârșit-o asupra dv. Eram însă singur și n-am putut sări să vă iau apărarea, deoarece nu mă puteam măsura cu opt oameni înarmați. Nenorocul meu și al dv. a vrut ca ungurii să dea peste mine în pod, unde mă ascunsesem și m-au târât cu ei până la Ciuruleasa, unde nu mi-au dat drumul decât după ce m-

au bătut măr. Dar de îndată ce am scăpat din mâinile lor am alergat înapoi la Abrud să-l caut pe Craiul Munților. Acesta însă părăsise orașul împreună cu oastea sa. M-am dus atunci la popa Toader căruia i-am spus cele petrecute. Bietul părinte, bolnav în pat, căci altfel ar fi plecat și el cu Craiul, mi-a dat trăsura lui și am venit să vă scap. Vă rog deci, să nu vă arătați la fereastră și nici să nu vorbiți prea tare, căci eu vă scot călușurile acum ca nu cumva ungurii din Abrud, sau cei pe care-i vom întâlni pe drum să prindă de veste cine e în trăsură, căci atunci ne sfâșie pe toți patru, fiindcă nu se mai tem de oastea Craiului care-i în drum spre Zlatna.

Cu aceste cuvinte, Imre scoase călușurile din gura prizonierelor, care răsuflară ușurate. Bietele femei erau pe punctul de a se înăbuși!

De altfel tocmai de aceea le și scoase Imre călușurile din gură. Ticălosul își dădea seama că prizonierele s-ar fi înăbușit până la Aiud. El născocise povestea de mai sus, pentru a le face pe fete să nu strige după ajutor. Or, povestea lui era atât de bine ticluită încât fetele o crezură. De altfel cum să nu-l creadă pe Imre când îl vedeau îmbrăcat în port românesc și când vorbea românește tot atât de bine ca și ele.

— Și unde mergem acum? întrebă Mioara.

— La Zlatna, după oastea Craiului! răspunse Imre.

— Dar desfă-ne atunci frânghiile acestea - zise Mioara - căci ne strâng grozav.

— Dacă vreți, eu vi le desfac, - răspunse Imre. Cred însă că ar fi mai bine să rămâneți legate, fiindcă nu trebuie să uitați că mai sunt mulți unguri pe aici. Or, dacă e vreunul curios și vrea să vadă cine se găsește în trăsură, eu m-am gândit să fac pe trădătorul și să spun că v-am furat ca să vă duc la Cluj.

Vorbele acestea o făcură pe Pia să tresară.

Dacă într-adevăr acesta era un trădător!

— Dar tata… tata unde este? întrebă ea, iute.

Imre tocmai se pregătea să răspundă, când Dochița, care între timp își revenise în fire, se amestecă în vorbă brusc:

— Colonelul Ispirescu a fost ușor rănit la braț și după cât știu eu a fost dus în tabăra lui Iancu. Așa este? îl întrebă ea pe Imre, făcându-i cu ochiul.

— Da, așa mi s-a spus și mie! zise Imre, nepricepând pentru ce-i venea prizoniera aceasta în ajutor.

— În vreme ce voi două erați în nesimțire, azi dimineață - urmă Dochița - eu am auzit din pivniță pe oamenii lui Iancu, umblând prin casă, însă cum aveam călușul în gură n-am putut striga și nici ei nu aveau de unde să știe că noi suntem în pivniță.

— Dumnezeule, exclamă Pia, poate că-i rănit grozav!

— Fii fără grijă, Pia, zise Dochița, din nou, eu am auzit lămurit spunând pe unul din oameni: „N-are decât o tăietură ușoară la braț și dacă a leșinat, pe semne că ungurii l-au adormit cu vreo băutură oarecare.

Acum pricepu și Imre de ce-i venise Dochița în ajutor. Ea nu voia ca Pia să știe că tatăl său murise.

— Cu atât mai bine! se gândi ungurul. Așa cel puțin n-o să-mi mai smiorcăie pe drum.

În ceea ce o privește pe Dochița, ea nu punea o clipă la îndoială buna credință a lui Imre. Oare nu el fusese acela care o scăpase din ghearele ungurului din pivniță?

— Acum însă, trebuie să plecăm, doamnelor - zise Imre - căci dacă mai zăbovim, dau peste noi ungurii care v-au legat astă-noapte și care, după cum am auzit eu, vor să vă ducă la Aiud, la sângerosul Hatvani. Rugați-vă la Dumnezeu să nu întâlnim unguri până la Zlatna! mai adăugă vicleanul, apoi închise poarta, sări pe capră și porni cu trăsura, dar nu spre Zlatna, ci... spre Aiud.

*

*   *

Trecuse de amiază și trăsura cu cele trei prizoniere tot nu făcuse încă niciun popas.

Imre se grăbea grozav, deoarece aici, la poalele Munților Apuseni satele erau aproape toate românești și se temea să nu fie descoperit.

El dădea mereu bice cailor și nu se opri nici măcar să mănânce la amiază, vrând să ajungă cât mai iute la Aiud.

În comuna Ponor însă, făcu un scurt popas, pentru a adăpa caii.

Tocmai se suise pe capră și luase hățurile în mână, când deodată, din spre partea de răsărit a satului se auziră țipete deznădăjduite urmate de câteva împușcături.

Imre tresări, prizonierele se speriară. O spaimă grozavă îi cuprinsese pe toți patru.

Dar dacă spaima le era aceeași, gândurile lor se deosebeau cu totul.

— Numai de n-ar fi vreo ceată de români! se gândea Imre.

— Doamne, ferește-ne de unguri! se rugau prizonierele.

Pe ulița principală a satului veneau acum spre trăsură, alergând și țipând, o droaie de femei, de copii și câțiva bărbați. Dar cum toți strigau deodată, fiecare țipând altceva, nu se putea înțelege care era pricina spaimei și a fugii lor.

Imre însă, răsuflă ușurat.

Dacă românii fugeau, însemna că vreo ceată de unguri era prin apropiere.

Și într-adevăr, peste câteva clipe se iviră vreo douăzeci de gardiști unguri călări, care loveau cu sabia și împușcau tot ceea ce găseau viu în calea lor.

Era una din faimoasele bande de ucigași care porneau din când în când din Aiud și cutreierau satele de la poalele munților pentru a omorî populația lipsită de arme a satelor românești, una din acele bande ale lui Hatvani, de a căror amintire se cutremură încă și astăzi românii din Munții Apuseni.

Sălbăticia, cruzimea cu care ucideau ungurii aceștia, întrece orice închipuire. În satele prin care treceau nu mai rămânea piatră pe piatră din case, nu mai rămânea țipenie de român, nu mai rămânea o vită în viață. Ei treceau prin foc și sabie tot ceea ce întâlneau în cale și nu era românesc. Din cei 42.000 de români ardeleni căzuți în revoluția din 1848, mai mult de jumătate au fost uciși de aceste bande care juraseră stârpirea poporului românesc.

Zărind pe gardiștii unguri, Imre tresări de bucurie. Acum era sigur că sub scutul acestora va ajunge la Aiud cu prizonierele sale.

Bucuria lui însă, era să-i fie cea de pe urmă, deoarece unul din unguri, văzându-l în port românesc, se repezi la el și dacă Imre nu sărea la timp de pe capră, îi reteza capul de pe umeri.

— Stați! urlă el, pe ungurește, cât îl ținea! gura. Sunt ungur și omul lui Hatvani!

La auzul acestor cuvinte, comandantul gărzii se apropie de el, îl măsură din cap, până în picioare și zise:

— Ce ai spus? Ești omul lui Hatvani?

— Întocmai! răspunse Imre.

— Cu ce ne poți dovedi? Căci portul nu te arată!

Imre stătu puțin pe gânduri, apoi o lumină diabolică îi luci în ochi.

— Faceți ca și când m-ați lua prizonier și duceți-mă în vreo casă și vă voi dovedi că sunt omul lui Hatvani. În trăsură am trei prizoniere, pe care le duceam tocmai la Aiud, ele nu trebuie să știe că sunt ungur.

Comandantul gărzii dădu atunci o poruncă, câțiva unguri săriră la Imre și-l târâră în cârciumă, în care intră și comandantul.

Ghemuite în fundul trăsurii, cele trei prizoniere văzuseră tremurând ceea ce se petrecuse cu Imre, dar n-au înțeles nimic din ceea ce se vorbise, deoarece niciuna din ele nu știa ungurește. Toate trei erau încredințate că salvatorul

lor va plăti cu viața încercarea lui de a le elibera și erau sigure că nu-l vor mai vedea ieșind viu din cârciumă.

— Îl vor chinui până când va spune cine suntem! zise Pia.

— Și atunci suntem pierdute și noi! adăugă Dochița.

— Doamne, Doamne - se tângui Mioara - oare de ce nu pui odată capăt suferințelor mele? De cât să trăiesc în chinurile acestea care nu se mai sfârșesc, de o mie de ori mai bine ar fi să mor!

— Nu deznădăjdui, Mioaro, încercă Dochița să-și îmbărbăteze prietena. Dumnezeu e bun și mare și ne va scăpa și de data aceasta, cum ne-a mai scăpat și mai ales pe tine, de atâtea ori!

— Dochițo, Dochițo? Cum mai poți nădăjdui? Am căzut în ghearele ungurilor și nimeni din aceia care au căzut în mâinile lor n-au mai scăpat cu viață!

În clipa aceea ungurii ieșiră din nou din cârciumă. În mijlocul lor mergea Imre cu capul plecat, cu mâinile legate la spate.

Un ungur deschise ușa trăsurii și-l azvârli pe Imre înăuntru, peste cele trei prizoniere.

Un alt ungur sări pe capră, luă hățurile în mână și trăsura porni mai departe, spre Aiud, însoțită de garda ungurească, care nici acum la întoarcere, nu scăpă niciun prilej de a mai da foc caselor care rămăseseră neatinse sau de a schingiui răniții care mai erau în viață.

— Bade, bade - exclamă Mioara, cu lacrimi în ochi - iată cum ai ajuns, fiindcă ai vrut să ne vii în ajutor!

— Bătu-i-ar Dumnezeu - scrâșni Imre, jucând de minune pe înfuriatul. Făcusem mai bine de jumătate din drum, credeam că vom ajunge cu bine la Craiul și când colo…

— Dar ce se va întâmpla cu noi acum? întrebă Dochița.

— Nu știu! Deocamdată ne duc la Aiud, la Hatvani!

— La Hatvani? țipă Mioara

— Da, doamnă! răspunse Imre. Dar nu deznădăjduiți, căci câtă vreme îmi mai stă capul pe umeri, eu tot cred că voi mai găsi o portiță de scăpare.

— Scăpare? strigă Pia. Dar cum vrei să mai scapi dacă te vor duce la Aiud?

— Nu știu! zise Imre. Dar până acolo mai am timp să mă gândesc!

Curajul, bărbăția falsului român, mai turnă putină nădejde și în sufletele fetelor.

Sărmanele! Dacă ar fi știut ele că toate acestea erau numai comedie, numai înșelăciune!

Imre, după ce-i arătă comandantului ungurilor scrisoarea lui Schulze către Hatvani, îl rugă pe gardist să-l facă prizonier, așa, numai de formă, deoarece Schulze îi mai dăduse o însărcinare și ducerea la îndeplinire a acestei însărcinări, atârna de iscusința lui.

Or, Imre voia să se arate vrednic de încrederea diabolicului său stăpân.

Și după cum vom vedea mai departe, s-a și arătat.

CAPITOLUL 126
Hatvani

Se înnoptase de mult când gardiștii unguri care capturaseră trăsura cu cele trei prizoniere ajunseră la Aiud.

Aici, ei se îndreptară îndată spre casa contelui Kemény, unde era găzduit Hatvani, comandantul trupelor unguroști din regiunea aceasta.

Hatvani acesta a fost una dintre figurile cele mai sângeroase ale revoluției din 1848.

Avocat de meserie, el fusese numit de Kossuth comandantul trupelor unguroști de la Brad, iar mai apoi, comandantul armatei care avea însărcinarea să nimicească gloatele lui Iancu.

Fire crudă, josnică, adeseori chiar lașă, de o îngâmfare de păun și animat de o ură de moarte împotriva românilor, Hatvani își pusese în gând să șteargă de pe suprafața pământului poporul românesc.

Această dorință, precum și îngâmfarea lui reiese lămurit chiar din scrisoarea pe care Hatvani i-o adresează lui Kossuth după groaznica înfrângere de la Abrud, în ziua de 19 mai 1849, scrisoare în care printre altele spune:

„Iată cum am devenit un comandant nenorocit, iată cum s-a făcut puzderie voința mea semeață”.

Dar să trecem la istorisirea faptelor în ordinea în care s-au întâmplat.

Când Hatvani auzi cu ce prețios transport se înapoiaseră gardiștii lui, porunci ca Imre să fie adus îndată înaintea sa, cu toate că era în toiul unei petreceri cu contele Kemény și două unguroaice de moravuri ușoare din Aiud.

Peste câteva minute Imre se prezentă în fața comandantului. Acum nu mai avea mâinile legate, nu mai

era prizonier. Niciuna din femeile răpite nu era de față, deci nu mai avea pentru ce să joace comedia.

El scoase din sân scrisoarea lui Schulze și o înmână lui Hatvani.

Acesta o lua și o citi cu înfrigurare.

După ce sfârși, Hatvani bătu cu pumnul în masă și strigă:

— Asta știu și eu că-i treabă! Soțiile și fata a trei din cei mai buni prieteni ai lui Iancu, trimise plocon, ca trei mielușele! Al naibii om mai e și Schulze acesta! Ascultă-mă pe mine, dragă conte - urmă el, adresându-se contelui Kemény - sasul acesta ne-o ia înainte la toți! E deștept ca dracul și viclean ca douăzeci de diavoli laolaltă! Citește, te rog, scrisoarea aceasta și vei vedea în ce chip iscusit a plănuit el să scape de blestematul acela de Mihu și de oamenii săi care i-au furat pe Laurian și Bălășescu la Sibiu și care au ucis garda lui Nemegyei la Zlatna.

Contele Kemény luă scrisoarea din mâna lui Hatvani și după ce o citi, exclamă:

— Nici Satana n-ar fi fost în stare să întocmească un plan mai bun! Tare mă tem că-l vom vedea pe Schulze guvernator al Ardealului!.

— Asta vom vedea! zise Hatvani, zâmbind plin de înțeles. Eu cred că domnul Kossuth n-ar vedea cu ochi prea buni un sas ca guvernator al Ardealului unguresc. Pe urmă, mai sunt și alții care pot avea în viitor merite cel puțin tot atât de mari ca și Schulze.

Contele Kemény observă că Hatvani se gândea la el însuși și schimbă vorba.

— Și acum ce ai de gând să faci cu prizonierele? întrebă Kemény.

— Dacă ar fi după mine - răspunse Hatvani - le-aș așeza în piața orașului, le-aș unge cu gaz și le-aș da foc. Schulze însă, are nevoie de ele pentru planurile sale, așa că va trebui să le ținem aici, undeva.

— De asta să nu vă pară rău - zise Imre - căci toate trei sunt frumoase.

— Atunci să le vedem! strigă Hatvani. Ce zici conte?

— Să le aducă aici! zise și Kemény.

— Eu însă voi pleca - anunță atunci Imre - căci pentru îndeplinirea planului meu, nu trebuie ca prizonierele să mă vadă cu dv. Ele trebuie să creadă și de acum înainte că sunt român și că lupt pentru a le scăpa din captivitate!

— Și ce ai de gând să faci? întrebă Hatvani.

— Nu știu încă! La noapte voi născoci eu ceva.

— Bine, Imre, du-te de te odihnește. Iar d-ta, Hegyesi, adu-ne prizonierele să vedem câte parale fac.

Imre și gardistul ungur părăsiră odaia.

Peste vreo zece minute Heghyesi se înapoie cu Mioara, Dochița și Pia, cărora le dezlegase picioarele, nu însă și mâinile.

— Ah! exclamară deodată, atât Hatvani cât și contele Kemény, când zăriră pe încântătoarele românce.

— Într-adevăr, ar fi fost păcat să le dai foc! zise Kemény.

— De unde să știu eu că avem de a face cu păsărele atât de fermecătoare! răspunse Hatvani, ale cărui priviri pătimașe nu se mai săturau să se uite la cele trei femei.

Hatvani îi strigă apoi gardistului:

— Dezleagă-le, căci de aici și așa nu mai pot fugi!

Hegyesi dezlegă pe rând frânghiile de la mâinile celor trei prizoniere.

— Veniți mai aproape, frumoaselor! le zise apoi Hatvani. Dacă sunteți cuminți, poate să vă meargă aici mai bine decât în tabăra sălbaticilor lui Iancu.

Nici una din fete însă nu se mișcă! Vorbele lui Hatvani le umpluse sufletul de scârbă, în același timp însă erau pentru ele și o prevestire despre groaznica soartă ce le aștepta în mâinile acestor ticăloși.

— V-am poftit mai aproape! zise Hatvani din nou, când văzu că fetele nu se mișcă. Luați loc la masă! Ah! Am uitat să fac prezentările! Domnișoara Kati și domnișoara Vilma -

urmă el, arătând spre cele două femei de la masă - bune prietene ale noastre. Cred că vă veți înțelege de minune. Luați loc, frumoaselor.

Dar cele trei romånce nu se mișcară nici acum, ca și când nici n-ar fi auzit cuvintele ungurului.

Acesta se înfurie, văzând că romåncele se încăpățânează în mutismul lor și lovind cu pumnul în masă de răsturnă câteva pahare, strigă:

— Am spus să luați loc la masă! N-ați auzit?

— Am auzit - răspunse atunci Dochița. Trebuie să știți însă că dacă suntem prizonierele dv. nu înțelegem să fim și uneltele plăcerilor dv.

— Oho! strigă Hatvani. Dar sus vă mai purtați nasul! Nu vă e teamă că vi-l voi reteza puțin?

— Ne așteptăm la orice din partea unor oameni care nu șovăie să ucidă pruncii la sânul mamelor lor, răspunse Dochița, cu mândrie. Ne puteți ucide, ceea ce de altfel nici nu ne îndoim că o veți face, dar cinstea nu ne-o veți putea lua!

— Ha, ha, ha! râse Hatvani, batjocoritor.

— Crezi că nu găsim noi mijloace să vă îmblânzim? Eu vă sfătuiesc să înțelegeți de vorbă bună, căci dacă ne supărați, n-o să vă meargă bine și scopul tot ni-l vom ajunge. Așadar, veniți la masă! Și ca să hotărâm mai dinainte, conte, d-tale care-ți place?

— Mie cea bălaie! răspunse contele Kemény, cu ochi pătimași.

— Ei, drăcie - făcu Hatvani - și eu pusesem ochii pe ea! Dar nu-i nimic. Ne luăm fiecare câte una din celelalte două, iar cea bălaie ne va iubi pe amândoi. Nu-i bună ideea?

— Bună, bună! răspunse Kemény cu toate că în ascuns se gândea altfel.

Mioara îi plăcuse grozav și nu prea îi convenea să împartă dragostea ei cu Hatvani, după cum îi propusese

acesta. Hatvani era însă comandantul trupelor și nu voia să se certe cu el.

— Ei, nu s-aude? strigă Hatvani, văzând încăpățânarea româncelor. Vreți să mă supăr?

— Te poți supăra, cât vrei - răspunse Dochița - la masă însă, nu vom veni, căci nu suntem de teapa prietenelor dv.

— Ah, valahe spurcate! strigă atunci Kati, prietena lui Hatvani, aruncând fulgere din priviri. Credeți la voi che noi nu suntem femei cinstite? Noi facem cinste la voi, dache primim aici!

— Noi n-am cerut această cinste! zise Dochița, mândră.

— Lăsați vorbele goale! strigă Hatvani. Vă întreb pentru ultima oară, veniți la masă sau nu?

— Nu! răspunseră fetele în cor.

— Hagyesi - se adresă atunci Hatvani gardistului - le încui pe toate trei în odaia de lângă dormitorul meu. Până când nu vor veni să mănânce la masă cu noi, nu le dai nici apă nici de mâncare. Ai înțeles?

— Am înțeles, domnule comandant!

— Așa! Să vedem până când vor mai face pe năzuroasele! Afară cu ele!

Fetele nici n-așteptară să li se mai spună ci porniră singure spre ușă. Hegyesi după ele.

Când deschiseră tușa, Kati mai strigă după ele:

— Valahe cu păr pe limbă!

Româncele n-o învredniciră însă de răspuns, ci-și văzură de drum, mergând fără nicio împotrivire după gardistul ungur.

Erau bucuroase că scăpaseră din fața celor doi ticăloși și mai ales din fața lui Hatvani, de a cărui cruzime auziseră vorbindu-se încă în tabăra lui Iancu.

Erau pe deplin încredințate că vii nu vor scăpa din mâinile ungurului, dar chiar dacă trebuiau să moară cu fruntea sus și nu înțelegeau să-și pângărească trupul, chiar dacă prin aceasta și-ar fi putut salva viața.

După plecarea româncelor, contele Kemény plescăi din limbă și zise:

— În viața mea n-am văzut atâta frumusețe la olaltă!

— Păcat că sunt așa de încăpățânate! mormăi Hatvani, care era rău dispus din pricina nereușitei mârșăviei sale. Dar mâine se îmblânzesc ele!...

— Știi ceva, dragă Hatvani - zise contele Kemény - eu îți las d-tale oacheșele pe amândouă, pentru cea bălaie!

— La rândul meu, îți fac aceeași propunere, dragă conte! răspunse Hatvani.

— Ce vă bateți așa după spălăcita aia? strigă Kati. Părul ei n-are nicio culoare, ochii parcă sunt de gâscă și toată e așa de șubredă încât îmi închipui că se frânge dacă o apuci mai bine!

— Mi se pare că ești geloasă Kati! zise Kemény, râzând.

— Eu geloasă? râse unguroaica silit. Înțeleg, dacă aș avea pe cine, dar pe ofticoasa asta? Vă spun drept că dacă aș fi în locul vostru, aș spânzura-o încă mâine de dimineață în piață, împreună cu celelalte două șerpoaice.

— De spânzurătoare n-o să scape ele, zise Hatvani, dar mai întâi trebuie să fie ale noastre.

— Și într-adevăr ai de gând să mă înșeli? întrebă Kati.

— Auzi colo, întrebare! făcu Hatvani. Crezi că sunt prost să las să treacă pe la mine niște femeiuști atât de nostime fără să văd ce gust au sărutările lor?

— Și eu? strigă Kati. Eu pentru ce sunt aici?

— Tu ești aici pentru ca să-ți ții gura, căci de nu, pleci din casă chiar astăzi!

Kati încremeni. Nu s-ar fi așteptat pentru nimic în lume la un răspuns atât de aspru.

De când venise Hatvani la Aiud era ibovnica lui, trăia acolo, în casa contelui Kemény și ducea o viață cum nici măcar nu visase vreodată. Hatvani îi dăduse rochii scumpe, giuvaeruri, podoabe femeiești - luate fără bani, de pe la negustorii români - și în câteva rânduri îi dăruise chiar și bani. Kati se gândea că dacă lucrurile merg astfel,

numai câteva luni, adună o avere din care poate trăi toată viața fără griji.

Acum însă, iată că veniseră pe neașteptate cele trei romånce care amenințau s-o scoată din inima lui Hatvani.

— Dar asta nu se va întâmpla! își zise Kati în gând. Voi ști eu să împiedic lucrurile! Contelui Kemény îi place spălăcita tot atât de mult ca și lui Hatvani. Ei bine, va fi a lui și numai a lui!

Kati nu mai vorbi nimic în seara aceea despre cele trei prizoniere.

Dar pe la miezul nopții, când Hatvani se duse să se culce, fără a o chema și pe Kati, ca de obicei, aceasta îi șopti contelui că vrea să-i spună ceva între patru ochi.

— Vilma, îi zise Kemény ibovnicei sale, du-te de te culcă! Voi veni și eu îndată. Mai am ceva porunci de dat slugilor.

Vilma, fire rece, nepăsătoare, mai puțin calculată decât Kati, nu-și dăduse nici măcar osteneala să se gândească ce ar putea contele să mai aibă de făcut la un ceas atât de târziu și plecă spre odaia sa urmată de Kati.

În dreptul ușii sale Kati o părăsi și intră în odaie.

Dar de îndată ce auzi ușa dormitorului Vilmei închizându-se în urma prietenei sale, Kati își părăsi odaia și se strecură înapoi în sufragerie unde o aștepta contele Kemény.

— Ce s-a întâmplat, Kati? o întrebă acesta.

— Domnule conte - răspunse unguroaica - aș vrea să va fac o mărturisire. Mai înainte însă, vă rog să-mi dați cuvântul dv. că orice s-ar întâmpla, Hatvani nu va afla nimic din ceea ce v-am spus eu.

— Dacă este nevoie, ai cuvântul meu, Kati, că Hatvani nu va afla nimic!

— Bine - zise unguroaica. Uite atunci despre ce este vorba. Eu nu vreau nici în ruptul capului ca Hatvani să se încurce cu prizoniera blondă. Eu sunt o fire geloasă și nu mă pot împăca cu gândul ca bărbatul care este al meu să mai fie și al alteia.

— În privința aceasta nu prea știu însă cum îl vei putea împiedica! răspunse Kemény.

— Eu am născocit un plan - zise Kati - pentru ducerea lui la îndeplinire însă am nevoie de ajutorul dv.

— Eu nu-ți pot da niciun ajutor împotriva lui Hatvani, pe de o parte fiindcă este oaspele meu, pe de altă parte, fiindcă el este comandantul trapelor din această regiune și este stăpân pe viața și moartea tuturor.

— Îți este teamă de el? făcu Kati, mirată.

— Teamă nu-mi poate fi, deoarece împotriva mea nu poate face nimic, răspunse contele Kemény. Dar nu mi-ar fi pe plac să-i scrie lui Kossuth că lucrez împotriva măsurilor luate de el.

— Am înțeles - zise unguroaica. Ajutorul pe care ți-l cer însă, este de așa natură încât numele d-tale nu va fi amestecat întru nimic și de altfel, răsplata ar fi atât de mare, încât un altul n-ar șovăi nicio clipă.

— Răsplata? exclamă contele, râzând ironic. Dar ce răsplată ai putea tu, Kati, să-mi dai mie?

— Aș putea să ți-o dau pe... prizoniera blondă!

— Pe prizoniera blondă?... Ha, ha, ha, gelozia te face să nu-ți mai dai seama de ceea ce vorbești, Kati! Prizoniera blondă este în puterea lui Hatvani și nimeni, afară de el, nu poate hotărî asupra ei.

— Și totuși, eu cunosc *un* mijloc, mulțumită căruia prizoniera blondă ar putea fi prietena d-tale, și numai a d-tale fără ca Hatvani să știe!

— Aș fi tare curios să cunosc și eu mijlocul acesta.

— Mai întâi spune-mi, te rog, dacă ai aici în Aiud un om pe a cărui credință să te poți bizui în orice împrejurări?

Contele Kemény rămase câteva clipe pe gânduri, apoi răspunse:

— Da, am!

— Atunci uite care este planul meu: Mâine, Hatvani se va duce până la Vințul de Sus pentru a inspecta garda de

acolo. În vreme ce el va fi plecat, ea voi intra în odaia prizonierelor și le voi spâne că vreau să le scap…

— Și-ți închipui că te vor crede?

— De asta nu mă îndoiesc. Când este vorba de femei, știu eu cum trebuie să vorbesc. Așadar, le voi spune prizonierelor că vreau să le scap și anume în felul următor…

Kati îi șopti contelui din fir în păr, tot planul său…

După ce sfârși, adăugă:

— Ce zici, conte? E bun planul meu?

— Ești o fată foarte deșteaptă Kati, răspunse contele. Firește că în asemenea împrejurări primesc propunerea ta. Să știi însă că dacă cine știe din ce pricini isprava nu reușește, eu tăgăduiesc orice amestec. De altfel, pentru a îndepărta de la mine orice bănuială, mă voi duce și eu cu Hatvani la Vinț.

— Mai înainte însă, îi vei da instrucțiunile necesare omului d-tale de încredere.

— Firește! Chiar acum îl voi chema la mine.

— Atunci ne-am înțeles, zise Kati. Mâine noapte vei putea strânge în brațe, nestingherit de nimeni, pe prizoniera bălaie la conacul moșiei d-tale din Sâncrai. Iar când te vei fi săturat de ea, îi legi o piatră de gât și-i dai drumul pe Mureș, ca să nu poată spune nimănui, niciodată, cum a ajuns la Sâncrai.

— Bine, Kati, dacă reușești, vei mai primi și un dar frumos de la mine!

După aceea, lașul conte Kemény și geloasa Kati se despărțiră.

*

*   *

Amândoi își frecau mâinile de bucurie că-și vor vedea scopul atins.

A doua zi de dimineață, Hatvani și contele Kemény plecară spre Vințul de Sus, urmați de o gardă ungurească de vreo cincizeci de oameni.

Mai înainte de plecare însă Hatvani îl chemă la sine pe Hegyesi și-i spuse:

— Nu uiți ce ți-am spus. Nici mâncare, nici băutură pentru prizoniere. În fața ușii vei așeza o sentinelă înarmată pe care o schimbi din trei în trei ceasuri, pentru ca să nu cumva să se irosească păsărelele din colivie.

— Fiți fără nicio teamă, domnule comandant. Totul se va întâmpla după dorința dv.

Din fereastra odăii sale, Kati privea zâmbind batjocoritor la plecarea lui Hatvani.

— Du-te numai, du-te, căci păsărica tot va zbura din colivie!

După vreun sfert de ceas de la plecarea lui Hatvani apoi, Kati își îmbrăcă șuba, se împodobi pe cap, apoi ieși din odaie și trecu ca din întâmplare prin fața odăii în care se găseau prizonierele.

Coridorul era foarte întunecos și sentinela nu băgă de seamă îndată cine era aceea care trecea prin fața lui, așa că nici nu salută.

Altădată, Kati ar fi făcut o gălăgie grozavă, căci, fire îngâmfată, ea cerea tuturor să fie respectată întocmai ca și când ar fi fost soția și nu ibovnica lui Hatvani.

Acum însă, când n-avea niciun interes să-l umilească pe gardistul ce le păzea pe prizoniere, de teamă ca acesta să nu-i pună bețe în roate, îi zise prietenos, așa într-o doară și făcând ca și când nici nu s-ar gândi să se oprească:

— S-au mai îmblânzit prizonierele d-tale?

— Ah, dv. sunteți, doamnă Kati! zise atunci sentinela, salutând. Dacă s-au îmblânzit nu știu, căci n-am fost înăuntru. Dar de ce mă întrebați? Fac pe sălbaticele?

— N-au vrut să-și spună nici măcar numele! Sunt încăpățânate ca niște catâri! Dar stai, am o idee! D-ta știi românește?

Cu aceste cuvinte, Kati se întoarse din drum și veni lângă gardistul care se simțea foarte onorat că prietena comandantului stătea de vorbă cu el.

— Nu știu nicio boabă din limba asta sălbatică! răspunse ungurul.

— Păcat! făcu atunci Kati și vru să plece iarăși. Mă gândeam că dacă știai românește trăgeai cu urechea și poate că puteai prinde ceva interesant pentru domnul comandant. Atunci, nu-i nimic de făcut! Păzește-le bine!

— Fiți fără teamă, doamnă Kati - răspunse gardistul, după unguroaica care dispăru în una din odăile vecine.

După vreo câteva minute, Kati ieși din odaie și trecu iarăși prin fața sentinelei, mormăind.

— Ați spus ceva, doamnă Kati? întrebă acesta.

— Ticăloșii aceștia de grăjdari n-au pus caii la trăsură nici până acum! răspunse Kati.

— Și vă grăbiți? întrebă gardistul.

— Nu mă prea grăbesc, dar te plictisește să te îmbraci și pe urmă să stai cu mâinile în sân așteptând ca domniile lor să se îndure a înhăma caii. Nici nu i-au scos măcar din grajd!

Kati măsura furioasă coridorul trecând mereu prin fața lui.

Deodată se opri în dreptul ușii și vorbi cu jumătate voce, ca și când și-ar vorbi sie-și:

— Ce-ar fi?... Te pomenești că eu aș avea mai mult noroc!

— Ați spus ceva, doamnă Kati? întrebă sentinela.

— Nu... dar mă gândeam, ce-ar fi dacă aș încerca eu să le dezleg limbile femeiuștilor dinăuntru? O femeie știe să pătrundă mai ușor decât un bărbat în sufletul unei alte femei. Și unde mai pui că i-aș face o surpriză grozavă domnului comandant când s-ar înapoia deseară! Da, da, până înhamă caii îmi voi încerca norocul! Deschide te rog ușa. Dar stai! Nu cumva au vreo armă la ele?

— După cât știu eu, armele le-au fost luate încă de aseară! răspunse ungurul.

— Atunci deschide ușa! Să vedem, poate că voi fi mai iscusită decât domnul comandant. Dacă reușesc, îți dau și d-tale douăzeci de florini.

Sentinela scoase îndată cheia din buzunar și deschise ușa.

Cum era să se împotrivească el unei dorinți a prietenei comandantului! Și pe urmă, Kati își jucase rolul atât de bine încât nici chiar omul cel mai prevăzător și mai iscusit n-ar fi putut bănui adevăratul gând al unguroaicei.

Kati intră deci în odaie și sentinela închise ușa în urma ei.

Mioara și Dochița erau întinse pe pat iar Pia pe o canapea.

Bietele fete nu dormiseră toată noaptea cu gândul la soarta ce le aștepta. Smulse de lângă iubiții lor, Pia răpită de lângă părintele său iubitor, cele trei prizoniere erau lăsate la bunul plac al ungurilor ale căror simțăminte față de tot ceea ce este românesc am avut prilejul să le cunoaștem și până acum.

Natura acestor simțăminte o știau și prizonierele și de aceea nu-și mai făceau nicio nădejde să mai scape cu viață.

Știind că ajutor nu le poate veni de niciunde ele se resemnară și hotărâtă să aștepte moartea cu seninătate și să nu primească târgul rușinos pe care li-l propusese Hatvani.

După o noapte plină de zbucium și de sfătuiri zadarnice, ele ajunseseră la această hotărâre și odată hotărârea luată se liniștiră și adormiră, cu toate că foamea și mai ales setea le chinuia grozav.

Trecuseră doar aproape douăzeci și patru de ceasuri de când nu băgaseră nimic în gură.

Când Kati intră deci în odaie le găsi dormind, Mioara și Dochița în pat, Pia pe canapea.

Kati se apropie încet și privirile ei cătară pline de invidie de la una la alta.

Oricât era ea de orbită de gelozie totuși trebui să recunoască cum că prizonierele erau foarte frumoase și că Mioara mai ales, întrecea tot ceea ce văzuse ea până atunci ca frumusețe femeiască.

Mioara simți că cineva se afla în odaie și deschise ochii.

Când o văzu pe Kati în mijlocul odăii, scoase un țipăt ușor, care le trezi din somn și pe celelalte două captive.

— Ce cauți d-ta aici? întrebă Mioara pe un ton care nu era de loc prietenos.

— Vrei să dai ajutor la dv. - răspunse Kati, stăpânindu-și și ea cu greu mânia ce o resimțea, când le vedea pe cele trei prizoniere.

— D-ta să ne dai nouă ajutor? făcu Dochița, mirată și neîncrezătoare. Poate vrei să spui să ne trimiți pe lumea cealaltă, asta o cred. Dacă ai venit ca să ne amărăști, ca să ne mai chinuiești și cele din urmă clipe ale vieții, atunci începe. Să știi însă că noi suntem hotărâte să înfruntăm orice tortură și dacă crezi că ne vei vedea cerșind îndurare sau umilindu-ne în orice chip, te înșeli amar.

Kati își mușcă buzele de mânie. Cel mai bine ar fi vrut să se repeadă la ele, să le pălmuiască, să le scoată ochii, să le ucidă, dar aceasta nu se putea, căci Hatvani ar fi ucis-o și el pe ea la rândul lui. Pentru a-și putea ajunge scopul, nu trebuia nici măcar să-și arate toată mânia și de aceea răspunse:

— Eu vrei bine la dv. și d-ta vorbești așa urât la mine!

— D-ta ne vrei binele nostru? întrebă Dochița, batjocoritoare.

— Nu ride doamna, eu vrei sigur *bine* la dv.

Kati spusese aceasta cu atâta hotărâre încât prizonierele se uitară nedumerite una la alta.

Era oare cu putință ca aceea care în ajun le aruncase vorbe de ocară, care le batjocorise, care nu-și ascunsese

ura ei împotriva tuturor românilor, să se fi schimbat așa, peste noapte?

Nu, nu se putea. De altfel privirile ei trădau chiar și acum ură și dezgust și nicidecum îndurare.

Dar Kati nu era proastă și își dădea seama că după ieșirea din ajun, ar fi fost greu să se apropie de prizoniere ca prietenă și de aceea luase o altă tactică.

— Eu n-a iubești la dv. - urmă ea - fiindcă nu iubești pe rumun. Vrei însă să ajuți să pleci de aici, fiindcă Hatvani iubești la voi și atunci Kati rămâi pe drumuri.

Prizonierele se uitară iarăși una la alta. Ceea ce spusese Kati avea aerul să nu mai fie minciună. Unguroaica mărturisise că nu-i poate suferi pe români și mai puțin pe ele, dar voia să le scape, deoarece se temea că Hatvani o va părăsi pentru una din ele.

— Dv. credeți că puteți împotrivi la Hatvani - urmă Kati. Vă înșelați. Hatvani chinuiește la dv. până când face cum vrea el. Kati cunoaște bine la Hatvani și de aceea vrei dv. pleci de aici.

— Dar cum să plecăm când suntem păzite? întrebă Dochița.

— Eu spui cum, Hatvani și conte Kemény plecat la Vinț și înapoiază numai seara. Eu venit aici cu bunda și șal, ca pentru drum, căci afară zăpada. Dv. una îmbrăcată bunda și șal al meu, ascunzi bine fața și ieși de aici cum Kati. Sentinela nu vezi, fiindcă afară, coridor, întuneric și crezi este Kati. La scara aștepți trăsura. Pe capra fratele de la mine și duci la dv. până la Rădești, sat rumunesc, peste Mureș. Acolo faceți dv. cu rumuni ca se ajungi la Avram Iancu. Kati nu poate mai mult.

— Dar asta ar însemna ca numai una din noi să scape! zise Dochița.

— Nu este adevărat! Sentinele schimbi tot la trei ceas. După ce plecat dv. una și sentinele schimbat, Kati ieși de aici, căci sentinele cel nou n-ai vezut pe Kati cel falș plecând din odaie. Peste un ceas Kati ‘napoiase cu alt

bunda și alt șal și plecă al doilea doamnă cu trăsură până la Rădești. Apoi la al treilea sentinele faci la fel și pleci al treilea doamna.

Prizonierele rămaseră pe gânduri. Acum, când văzură că unguroaica alcătuise cu atâtea amănunte un plan pentru evadarea lor, li se risipi și cea din urmă bănuială. Nu era nimic nefiresc în truda ibovnicei lui Hatvani care își vedea amenințată legătura cu puternicul comandant ai trupelor ungurești din împrejurimi și deci, prefera să le ajute să fugă, decât să piardă un prieten atât de prețios.

— Și unde este Rădești, satul de care ai vorbit mai adineauri? întrebă Dochița.

— Jumătate ceas de aici, cu trăsura.

— Dar e prea aproape, exclamă Dochița, care începuse să cântărească sorții de izbândă ai fugii. Când se va descoperi fuga noastră Hatvani va trimite garda după noi și la o jumătate de ceas de Aiud nu se poate să nu dea peste noi.

— Nu este așa, doamna - răspunse Kati. Până atunci dv. ai tot timp fugi cu cal în munți, unde ești numai rumun și unde gardiști ungur nu te duci. Eu vrei duci la dv. cât mai departe dar nu poți, fiindcă trăsura n-ai timp se vii înapoi pentru celelalte doi doamne.

Argumentul acesta era sortit să risipească și ultima urmă de bănuială din sufletul prizonierelor. Dacă unguroaica ar fi vrut să le atragă într-o cursă, le-ar fi spus că le ducă până la Avram Iancu, le-ar fi făgăduit marea și pământul, dar vicleană, ea nu le făgăduise decât ceea ce era omenește cu putință și aceasta fu hotărâtor pentru prizoniere.

— Ce facem, fetelor? le întrebă Dochița, pe prietenele sale.

— Părerea mea - zise Pia - este să încercăm, căci n-avem nimic de pierdut.

— Și ea cred același lucru! adăugă Mioara.

— Atunci, cu Dumnezeu înainte! exclamă Dochița. Care pleacă mai întâi?

Inima Katiei începu să bată cu putere.

Prizonierele primiseră să fugă, dar acum mai era o chestiune îndeajuns de grea.

Trebuia ca cea dintâi - și singura de altfel, după planul unguroaicei - să fie Mioara. Ea era cea mai primejdioasă, pe ea își pusese ochii Hatvani, deci ea trebuia să dispară.

— Să tragem la sorti! propuse Pia.

— Să tragem, zise și Dochița.

Asta nu-i convenea însă Katiei, căci s-ar fi putut întâmpla să iasă Dochița sau Pia și atunci tot planul ei cădea baltă.

De aceea zise:

— Eu cred că doamna blonde se pleci întâi, fiindcă ea este mai amenințat. Hatvani vrei la ea cu tot preț.

— Așa este! întări Dochița, fără să-și dea seama că prin îngrijorarea ei pentru Mioara îi dădea Katiei apă la moară pentru diabolicul său plan. Mioara trebuie să plece mai întâi.

Mioara încerca să se împotrivească dar, la stăruințele prietenelor sale, primi să plece cea dintâi.

Ea îmbrăcă șuba Katiei, își îmbrobodi bine capul în șal, apoi se apropie de unguroaică și întinzându-i mâna, îi zise:

— Îți mulțumesc, domnișoară Kati - pentru ceea ce faci pentru noi. Dumnezeu te va răsplăti pentru fapta d-tale.

— Eu nu vrei răsplata, eu vrei să scapi de dv., răspunse Kati, căutând ca și prin aceste cuvinte să împrăștie neîncrederea prizonierelor.

Mioara o sărută apoi pe Dochița, pe Pia și după ce-și făcu semnul crucii porni spre ușă.

Ea apăsă pe clanță cu inima tremurândă și ieși.

Pe dinăuntru, Kati împinse ușa în urma ei.

Sentinela se dădu respectuos la o parte din calea Mioarei și întrebă pe ungurește:

— Am câștigat cei douăzeci de florini, doamnă Kati?

Mioara tresări, căci nici nu înțelesese ceea ce-i spusese sentinela pe ungurește și nici n-ar fi putut să-i răspundă ceva.

Nu întoarse însă capul ci merse iute înainte, întâmple-se ce se va întâmpla.

— Se vede că nu i-a mers bine și de aceea nu mă învrednicește nici măcar de răspuns! mormăi sentinela, încuind ușa din nou.

Mioara trecu coridorul și ajungând la scară o coborî în grabă. Spre norocul ei nu întâlni pe nimeni.

În fața casei aștepta într-adevăr o trăsură.

Mioara deschise ușa și intră în trăsura care se puse îndată în mișcare.

De la ușa casei și până la trăsură Mioara nu făcuse decât câțiva pași. Cu toate acestea, un om, după cât se părea un rândaș, se uitase foarte scrutător la pretinsa Kati și pe semne că i se păruse cam nefirească îmbrobodirea exagerată a acesteia, deoarece, după ce se uită ce drum apucă trăsura, se repezi la grajd, luă un cal, se aruncă în șea și porni după caleașcă.

Trăsura cu Mioara străbătu orașul ieși pe un drum de tară și peste o jumătate de ceas ajunse la țintă. Dar nu la Rădești, ci la conacul moșiei Sâncrai.

Când vizitiul, pretinsul frate al Katei, sări de pe capră și deschise ușa trăsurii, Mioara întrebă, mirată:

— Dar unde suntem aici?

— La Rădești, doamnă! răspunse vizitiul.

— Dar al cui este conacul acesta?

— Al unui moșier român care a fugit de teamă. La conac au mai este decât un singur îngri*jitor, care vă va găzdui până la venirea celorlalte doamne. Aici sunteți în siguranță.*

Mioara coborî cam neîncrezătoare.

Dar conacul avea într-adevăr aerul să fie părăsit. Obloanele erau trase la ferestre, cerdacele goale, niciunde țipenie de om.

— Niculaie! strigă vizitiul. Măi Niculaie, unde ești?

Firește că acest Niculae era în realitate Mikloș, un om de încredere al contelui Kemény, care fusese încunoștințat din vreme de stăpânul său asupra acelora se trebuia să facă.

El se ivi morocănos de după un colț și veni încet spre trăsură.

— Ce doriți? întrebă el, pe un ton neprietenos. Sau ați venit să dați foc casei?

— De data aceasta vin ca prieten ai românilor - răspunse vizitiul - și îți aduc o doamnă romåncă. Găzduiește-o bine. Ea îți va spune cum stau lucrurile!

— Să fie adevărat? exclamă Niculaie-Mikloș, cu prefăcută bucurie. Sunteți romåncă doamnă?

— Da, bade - răspunse Mioara - sunt romåncă și încă de dincolo de Carpați.

— Atunci, doamnă, fiți bine-venită - zise Niculaie și luând mâna Mioarei, o sărută. Dar cum se face că vă aduce un ungur la mine?

— Asta ți-o va spune doamna în casă! îi tăie vorba vizitiul. Ascunde-o bine, să n-o găsească gardiștii. Eu plec, căci trebuie să mai fac două drumuri.

Cu aceste cuvinte vizitiul se aruncă pe capră, dădu bice cailor și porni înapoi spre Aiud.

Condusă de falsul Nicolae, Mioara intră în casă. Acesta o ascultă cu mult interes - firește prefăcut, căci el știa prea bine despre ce era vorba și-i povesti îngrijitorului toată pățania ei. Apoi zise:

— Doamne, Doamne, ce bine îmi pare că ați ajuns la mine! Aici nu vă va căuta nimeni, căci stăpânul a fugit și…

— Cum se face însă că ungurii n-au prădat și casa aceasta, dacă era a unui român? întrebă Mioara, deodată.

— N-au prădat-o, fiindcă soția stăpânului nostru e unguroaică, răspunse Niculaie.

— Așa! Acum te-aș ruga, bade Niculaie, să-mi dai un pahar cu apă, căci de ieri de la amiază n-am băgat nimic în gură. Ți-am spus că Hatvani…

— Bătu-l-ar Dumnezeu! strigă falsul Niculaie. Auzi acolo, cum să chinuiască el pe o doamnă! Aduc, aduc îndată și de mâncare și de băut, iar la noapte când vor fi aici și

prietenele dv. pornim spre munți, iar de acolo mergem la Craiul.

Niculaie ieși și peste câteva minute se înapoie cu carne de porc afumată, cu ouă, brânză și cu o cană cu vin.

Cam în același timp părăsi și Kati odaia prizonierelor, din casa contelui Kemény, din Aiud.

Sentinela se schimbase și când noul paznic o văzu pe ibovnica lui Hatvani ieșind din odaia prizonierelor rămase încremenit.

— Dv. aici? bâigui el cu ochii holbați.

— Ce te miri ca un dobitoc? se răsti Kati, care acum, după ce-și ajunsese scopul, începuse să-și dea din nou arama pe față. Nu ți-a spus sentinela cealaltă că am intrat aici?

— Ba mi-a spus - îngână gardistul - dar mi-a spus și că ați plecat!

— Se vede că a visat! zise Kati. Frumos mai păzește la ușa prizonierelor! Adoarme și pe urmă crede că e realitate ceea ce a visat. Voi îngriji eu ca domnul comandant să afle cum își face datoria.

Kati se îndepărtă lăsând paznicul năuc.

Unguroaica se înapoie în odaia sa, se îmbrăcă cu altă haină și când se întoarse trăsura din Sâncrai, așteptând-o la colțul străzii, fără să intre în curte, se duse cu ea la părinții săi.

Pe drum îl întrebă pe vizitiu dacă totul a mers bine, ceea ce firește, acesta întări.

Ajunsă la părinții săi, mici negustori de mărunțișuri, chemă pe toți vecinii și le dădu o masă îmbelșugată la care vinul curse râu.

Pe la două după amiază, toată lumea era beată.

Kati îi îmbătase anume și iată cu ce scop.

Pentru ca nicio urmă de bănuială să nu cadă asupra ei în dispariția Mioarei, ea voia să-i spună lui Hatvani că venise la părinții săi îndată după plecarea lui la Vinț și pentru aceasta îi trebuiau martori. Or, vecinii aceștia beți, nu-și

mai puteau aduce aminte bine când anume o văzuseră pe Kati la părinții săi și aveau să spună așa după cum spunea ea.

În ceea ce privește prima sentinelă, Kati era hotărâtă să tăgăduiască cum că ar fi intrat cu șubă și șal pe cap în odaia prizonierelor. Bizuindu-se pe mărturia celei de a doua sentinele, care o văzuse ieșind de acolo numai în rochie, ea hotărâse să facă să se creadă că prima sentinelă dormise într-adevăr și în timpul somnului va fi fugit Mioara, ajutată de cineva care-i furase șuba și șalul ei.

De altfel vizitiul, omul de încredere al contelui, avea să depună mărturie că o adusese la părinții săi îndată după plecarea lui Hatvani.

În chipul acesta Kati nădăjduia să înlăture orice bănuială ce ar fi putut cădea asupra sa.

*

*   *

Noaptea friguroasă a iernii timpurii se lăsase de mult când Hatvani și contele Kemény se înapoiară de la Vințul de Sus.

Erau înghețați și contele porunci să se servească îndată masa, nu numai pentru a se încălzi, ci și fiindcă voia s-o șteargă cât mai iute la Sâncrai, unde știa că se găsește prizoniera cea cu părul de aur.

Tot timpul nu se gândise decât la ea și când la venirea acasă, Kati îi făcuse un semn cu capul că totul a reușit, Kemény, nu mai putea de bucurie.

De altfel Kati venise și ea, de-abia atunci, de la părinții săi.

După sosire, atât Hatvani cât și Kemény se retraseră în odăile lor pentru a se schimba în haine mai comode decât cele de călărie.

Peste o jumătate de ceas, Hatvani, contele Kemény, Kati și Vilma, ședeau în jurul mesei din sufragerie.

Hatvani era foarte vesel și glumea necontenit.

— Dar de ce s-ați pus numai patru tacâmuri? întrebă Hatvani, după al doilea pahar de țuică.

— Fiindcă suntem patru! răspunse contele.

— Eu știu că era vorba să mai avem pe cineva la masă! zise Hatvani, din nou.

— Pe cine?

— Pe cele trei prizoniere!

— Așaaa! făcu contele Kemény. Dar pentru a putea fi poftite la masă, ar fi trebuit să renunțe la încăpățânarea lor, ceea ce nu cred că se va fi întâmplat.

— Dimpotrivă - zise Hatvani - eu sunt încredințat că s-au înmuiat! Douăzeci și patru de ceasuri de post, chiar și de apă, înmoaie orice încăpățânare. În orice caz să încercăm. Du-te și-i spune lui Hegyesi - se adresă Hatvani unuia dintre feciorii care serveau la masă - să aducă prizonierele aici.

Contele Kemény și Kati schimbară o privire repede.

Contele nu era încântat de loc că Hatvani chemase prizonierele, deoarece știa că acum se va descoperi dispariția Mioarei și vor începe cercetările și urmăririle și el nu se va putea duce la Sâncrai.

Hatvani observă schimbarea toanelor lui Kemény și-i zise:

— Ce ai pățit, dragă conte? S-ar zice că nu te bucură faptul că vom cina în tovărășia frumoaselor prizoniere.

Kemény tresări, dar se reculese iute.

— Dacă am cina cu ele, m-ar bucura - răspunse el - mă tem însă că nu vom avea plăcerea aceasta.

— Eu te încredințez că o vom avea! Și sunt atât de sigur de aceasta încât uite, îi și fac blondei loc aici, alături de mine! Nu te superi, dar prima seară vreau s-o am eu lângă mine. Am acest drept de întâietate, deoarece la drept vorbind, ele mi-au fost aduse mie.

— Mă rog… mă rog, răspunse contele, aruncând o privire Katiei. Dar să ne înțelegem, dacă blondina nu va veni astă seară, adică, vreau să spun, dacă nu va primi să

ia loc la masă, atunci, mâine seară, am eu dreptul s-o așez alături de mine?

— Asta nu! răspunse Hatvani râzând. După prima seară, când va fi șezut lângă mine… a doua seară e a d-tale, firește… dacă nu mă va prefera tot pe mine!

— Dar dacă nu va ședea niciodată lângă d-ta?

— Asta nu se va întâmpla, căci mai curând sau mai târziu, tot îi voi înfrânge cerbicia!

În clipa aceea ușa se deschise și prin ea intră Dochița, apoi Pia și pe urmă… Mioara!

O stană de piatră n-ar fi fost mai nemișcată decât cum rămaseră contele Kemény și Kati.

Mirarea, uimirea lor fu atât de mare, încât nu erau în stare nici măcar să se uite unul la altul, pentru a se întreba din ochi, ce se întâmplase.

Privirile lor, ațintite asupra Mioarei, nu scăpară nici lui Hatvani care zâmbi pe sub mustață ca și când s-ar fi așteptat la această înmărmurire a celor doi.

Când prizonierele ajunseră în apropierea mesei, de-abia atunci își mai reveni în fire contele Kemény și se uită întrebător la Kati.

Aceasta însă era și mai nedumerită decât el.

— V-am chemat doamnele mele - zise Hatvani, galant - pentru a vă oferi un loc la masa noastră. Cred că trebuie să vă fie foame, căci dacă nu mă înșel, n-ați mâncat de ieri de la amiază?

— Ironia aceasta, față de trei femei, care ți-au căzut în mână, zise Dochița, nu este de loc spre cinstea d-tale domnule Hatvani.

— Nici cuvintele d-tale, nu sunt răspuns la invitația mea! răspunse comandantul ungur, care în felul acesta voia să scape de a răspunde la acuzarea Dochiței.

— Răspunsul la invitație ți l-am dat ieri seară! zise Dochița. Dacă într-adevăr ne porți de grijă, fiindcă n-am mâncat și n-am băut de ieri, atunci trimite-ne cele trebuincioase în odaia în care ne ții închise. La masa d-tale

însă nu ne putem așeza după cuvintele pe care le-ai rostit ieri seară.

— Nasul de ceară este bun în salon, doamna mea - răspunse Hatvani, batjocoritor - nu însă în captivitate la dușman.

— Sunt dușmani care știu să fie cavaleri și față de prizonieri. Se pare ca ungurii nu cunosc cavalerismul nici măcar față de femei, când acestea sunt prizonierele lor.

— Ajunge! strigă Hatvani, pe care răspunsurile dârze ale Dochiței îl întărâtaseră peste măsură.

— Nu sunt înclinat a mă lăsa insultat de niște femei de valahi. Pentru ultima oară vă întreb: Vreți să vă supuneți de bună voie dorințelor mele și să luați loc la masă, aici, sau nu?

— Nu! răspunse Dochița, cu neclintită hotărâre.

— Hegyesi - tună atunci Hatvani - le vei turna pe gât, la fiecare din ele, câte un pumn de sare. Doi oameni le va ține gura deschisă și d-ta le torni sarea. Nicio fărâmă de pâine, nicio picătură de apă! Să vedem mâine dimineață dacă vor mai fi tot atât de trufașe. Acum, înapoi cu ele și execută porunca mea!

— Păcat că n-ai trăit acum două sute de ani, zise Dochița disprețuitoare, ieșind din odaie, căci fără îndoială că ai fi fost proclamat regele călăilor Inchiziției!

Hatvani puse mâna pe o sticlă cu vin de pe masă și o aruncă după Dochița. Aceasta însă părăsise tocmai sufrageria și sticla îl lovi în umăr pe Hegyesi care se găsea în prag.

Ungurul țipă de durere.

— N-a fost pentru d-ta, ci pentru valaha aceea colțoasă! se scuză Hatvani, care de necaz goli un pahar cu vin, apoi un al doilea, pe nerăsuflate.

Să vedem cum se vor purta mâine, după aperitivul de sare!” zise el, rânjind hidos. Țin orice rămășag că mâine la amiază le avem la masă.

Dar contelui Kemény, numai de rămășaguri nu-i ardea.

El tot nu-și revenise încă de tot în fire și tot nu era în stare să înțeleagă, ce se întâmplase cu Mioara.

La rândul ei Kati era tot atât de nedumerită și își frământa creierul în fel și chip, fără a izbuti să dezlege taina.

*

Taina revenirii Mioarei la Aiud era foarte simplă.

În clipa în care Mioara coborâse în curte, îmbrăcată în șuba Katiei și se urcă în trăsură, Imre, care pentru continuarea planului său, îmbrăcase haine de rândaș, dădea tocmai târcoale casei pentru a vedea în ce chip ar putea să ducă la îndeplinire însărcinarea dată de Schulze.

Cu acest prilej, el zări femeia cu șubă urcând în trăsură, i se păruse însă ciudată graba acesteia de a ajunge la caleașcă, precum și împrejurarea că nu se zărea nimic din fața misterioasei doamne.

Bănuind ceva necurat, fără să știe însă ce anume, el hotărî să urmărească trăsura, ceea ce și făcu.

De după gardul conacului din Sâncrai apoi, în momentul când misterioasa femeie coborî din trăsură și nu-și mai ascundea fața, Imre o recunoscu pe Mioara.

Mirarea lui fu foarte mare și nu-și putea închipui ce se întâmplase.

Hatvani s-o fi trimis acolo? Atunci nu se putea ca Hegyesi să nu știe, căci după cum văzuse el, acesta era omul de încredere al comandantului ungur.

Încălecă deci din nou și se înapoie la Aiud unde se duse de-a dreptul la Hegyesi căruia îi istorisi cele descoperite.

Hegyesi rămase ca trăsnit auzind că una din prizoniere era la Sâncrai.

— Asta trebuie să fie numai fapta contelui Kemény - zise gardistul ungur - care vrea să-și țină prizoniera pentru sine.

— Atunci trebuie s-o aducem înapoi - zise Imre - cu atât mai mult cu cât eu am nevoie de ea pentru o însărcinare ce mi-a fost încredințată în interesul cauzei ungurești.

— Dar cum naiba facem - se frământa Hegyesi - ca să nu-l supărăm pe conte?

— Puțin îmi pasă mie de contele Kemény, - strigă Imre - eu urmăresc izbânda cauzei noastre și nu să adun ibovnice pentru conți.

— Mai încet, mai încet, prietene - căută Hegyesi să-l liniștească - nu trebuie să uiți că contele Kemény este unul din conducătorii revoluției ungurești din Ardeal și apoi, el este și prieten cu domnul comandant. Eu nu zic să n-o aducem pe prizonieră înapoi, dar s-o aducem cumva ca să nu-l supărăm pe conte.

— Atunci știi ce? urmă Imre. Vom pleca numai noi doi s-o aducem înapoi. Eu mă urc pe capră, d-ta stai în trăsură. După cât am prins eu de veste, la conac nu este decât un singur îngrijitor, care nu va îndrăzni să nu ne dea fata când îi vom spune cine suntem. La Sâncrai o așezăm frumos în trăsură și o aducem înapoi lângă prietenele sale și nu-i spunem nimănui nimic, decât deseară, domnului comandant, care să facă așa cum va crede de cuviință.

Lui Hegyesi îi plăcu planul. În chipul acesta nu se făcea gălăgie iar față de contele Kemény urma să se descurce Hatvani.

Zis și făcut.

Peste un ceas Mioara era iarăși în trăsură lângă Hegyesi, în vreme ce pe capră ședea un ungur cu mustăți mari, până după urechi, căci Imre își schimbase iarăși înfățișarea.

Hegyesi căută s-o descoasă, cine o ajutase să fugă, dar Mioara tăcu cu încăpățânare. Încredințată că ibovnica lui Hatvani fusese de bună credință și că numai din pricina unei întâmplări nenorocite aflase Hegyesi locul refugiului său, Mioara ar fi murit mai curând decât să-și trădeze binefăcătoarea.

Așa ajunse Mioara înapoi la Aiud, lângă Dochița și Pia.

Seara, când Hatvani se înapoie de la Vinț, Hegyesi se duse îndată și raportă cele petrecute.

— Al naibii mai este și contele acesta! exclamă Hatvani, bucuros că Mioara fusese readusă. A vrut să mi-o ia înainte și a pus oamenii săi s-o răpească pe prizonieră în vreme ce el era cu mine la Vinț! Mă miram eu, ce i-a venit așa, deodată, azi dimineață, să mă însoțească!

— Și eu cred, domnule comandant - zise Hegyesi - că numai oamenii domnului conte au scos-o din casă.

— Dar nu mai încape nicio îndoială! Uite ce este însă! urmă Hatvani. Să nu se facă gălăgie pe chestia aceasta, deoarece suntem oaspeții contelui și n-aș vrea să mă cert cu el din pricina unei femei. Să nu spui nimănui nimic despre cele întâmplate. La rândul meu, mă voi face că nu știu nimic. Căci dacă l-aș întreba de ce și-a pus oamenii s-o răpească pe prizonieră, mi-ar răspunde că el nu știe nimic și ar mai fi în stare să se socotească jignit și să mă tragă la răspundere. Or, știi bine că și el este membru în comitetul revoluționar și nu-i bine să ne certăm din pricina unei femei, tocmai noi, care conducem destinele acestei țări.

— Firește, firește, domnule comandant! făcu Hegyesi.

— Așadar, lucrurile vor rămâne baltă, urmă Hatvani. Kemény nu mă va întreba nimic, căci nu-i va da mâna să răscolească cenușa, iar noi vom tăcea.

Așa s-a întâmplat că nici contele Kemény, nici Kati și nici Mioara n-au aflat niciodată adevărul asupra dispariției și reapariției iubitei lui Mihu Inimă de Leu.

Firește că adevărul tot nu l-a știut nici Hatvani, niciodată

*

Casa contelui Kemény din Aiud, era cufundată în tăcerea cea mai desăvârșită. Cina se sfârșise mai de vreme ca de obicei și se culcase toată lumea.

Obosiți de marșul de peste zi, atât Hatvani, cât și contele Kemény adormiră iute.

Kati se mai zvârcoli și ea în pat, este adevărat, din pricina tainei pe care tot n-o dezlegase încă dar, în cele din urmă, somnul puse stăpânire și pe ea.

Numai cele trei prizoniere nu puteau dormi.

Hegyesi executase sălbatica poruncă a stăpânului său și pumnul de sare, turnat cu de-a sila pe gâtul lor, le înzecise setea arzătoare de mai înainte.

Mioara mâncase și băuse la conacul din Sâncrai, așa că chinurile ei nu erau tocmai atât de nimicitoare ca ale prietenelor sale.

Dochița și mai ales Pia însă sufereau îngrozitor.

Pe stomacul gol un pumn de sare, când de aproape două zile n-ai înghițit o picătură de apă, este o tortură ce nu poate fi închipuită decât de acela care a avut nenorocirea s-o trăiască.

Buzele prizonierelor crăpaseră din pricina focului ce le ieșea din piept, limba li se înțepenise în gura uscată și Pia începuse chiar să aiureze.

În frigurile setei ea se vedea din nou în tabăra țiganilor vagabonzi unde voiau s-o mărite cu fiul bulibașei și striga deznădăjduită după ajutor. Din pricina gâtlejului uscat însă țipetele ei n-aveau putere și ieșeau ca niște horcăituri înfiorătoare de auzit.

Mioara, singura, care se mai putea ține pe picioare, își frângea mâinile de deznădejde, alerga ca nebună de colo până colo, dar scăparea nu era nicăieri.

Ba da, scăparea era la Hatvani, dar acesta cerea un preț pe care nici una din ele n-ar fi fost în stare să-l plătească.

Decât să se supună dorințelor josnice ale acestei bestii cu chip de om mai bine voiau să moară în chinurile acestea ale setei, mai cumplite decât care nu sunt altele pe lume.

Dochița, fiind mai voinică din fire, nu aiura încă. Zăcea însă nemișcată pe pat și nu mai era în stare nici măcar să-și mai șteargă sângele de pe buzele plesnite.

— Doamne - exclamă Mioara, în vreme ce alerga prin odaie - de ce ne încerci atât de greu? Oare n-au fost îndeajuns suferințele pe care le-am îndurat toate trei până acum? Cu ce am păcătuit Doamne, de ne pedepsești atât de greu? Îndură-te, Dumnezeule, îndură-te de noi și ia-ne la Tine, nu ne mai lăsa pradă acestor chinuri cumplite! Trimite-ne moartea, Doamne, căci moartea ne va fi o alinare și vom binecuvânta numele Tău!

Dar moartea nu venea, căci altfel fusese scris în Cartea Vieții.

Într-un timp, cuprinsă de o deznădejde fără margini, Mioara începu să bată cu pumnii în ușă.

Sentinela deschise ușa și se răsti:.

— Ce vrei? De ce faci gălăgie în miez de noapte?

— Apă… adu un pahar cu apă, căci prietenele mele mor! se rugă ea în genunchi.

Dar sentinela îi întoarse spatele și închise ușa cu o înjurătură grosolană.

Cum era să aibă el alt suflet decât stăpânul său?

Mioara se ridică și își începu din nou plimbarea deznădăjduită prin casă.

Deodată se repezi la fereastră și o deschise.

Da, acolo era mântuirea. Ea se întindea albă, neprihănită în fața sa.

Mioara își înfipse amândouă mâinile și le duse apoi la gură, sorbind cu nesaț mântuirea.

Era zăpada groasă de o palmă care se așezase pe pervazul ferestrei.

Mioara își umplu apoi pumnii din nou cu zăpadă și se duse la Pia, apoi la Dochița, pe urmă iarăși la Pia și iarăși la Dochița.

Cu cât nesaț sorbeau băutura salvatoare buzele crăpate de arsuri, cu câtă vigoare începea să alerge iarăși sângele îngroșat prin vine!

Ochii Piei începură să-și recapete viața, Dochița începu să-și miște iarăși brațele, limba se putea mișca din nou în gură.

Era puternic crudul, sângerosul Hatvani dar, cu toată puterea lui, Cerului nu-i putea porunci. Or, Cerul nu voia ca bietele prizoniere ale ungurilor să-și dea sufletul în chinurile groaznice ale setei.

După ce astâmpără setea nimicitoare a prietenelor sale, Mioara, adună într-un vas de flori care se găsea pe masă toată zăpada de pe pervaz, până la care putea ajunge, apoi închise fereastra.

Vasul cu prețioasa băutură îl ascunse sub pat.

Acum mai puteau rezista, acum puteau înfrunta din nou nemernicia lui Hatvani.

Foamea le chinuia cumplit, este adevărat, dar când ai scăpat de tortura setei, aproape că nici nu mai simți chinul foamei.

Acela care veghează însă asupra oamenilor, acela care le scăpase pe prizoniere din ghearele de jăratic ale setei, dându-i Mioarei gândul salvator, nu se îndură numai pe jumătate de suferințele jertfelor lui Hatvani.

De-abia se așezase Mioara pe pat lângă Dochița, care adormise istovită, când deodată se auzi o ușoară bătaie în fereastră.

Mioara sări din pat speriată și alergă la fereastră.

Pe fuștelul cel mai de sus al unei scări care era rezemată de zid, ședea un om ce ținea ceva în mână.

Din pricina întunericului Mioara nu putea recunoaște chipul vizitatorului nocturn care-i făcea semne să deschidă fereastra.

Dându-și seama că numai un prieten se putea apropia de ele pe calea aceasta puțin obișnuită, Mioara deschise fereastra și întrebă în șoaptă:

— Cine ești și ce cauți aici?

— Sunt Onuț, doamnă, răspunse omul din vârful scării, cel ce v-a scos din pivniță la Abrud.

— Nu se poate, zise Mioara, neîncrezătoare. Onuț avea barbă și…

— Aveam, doamnă, aveam - răspunse omul - dar vorbiți mai încet căci dacă aude cineva sunt pierdut. După ce ne-au adus aici, ungurii mi au tras o bătaie soră cu moartea și mi-au dat drumul. La început n-am știut cum să fug mai iute. Pe urmă însă mi-am adus aminte de dv. și nu m-am putut îndepărta fără să mai încerc a vă veni în ajutor.

Mi-am ras barba, mi-am ras mustățile, m-am tuns în cap și îmbrăcat în straie ungurești am venit aici unde am reușit să intru ca rândaș. Aseară am aflat la ce chin v-a supus Hatvani și m-am gândit că, orice s-ar întâmpla, să vă vin în ajutor. Am așteptat până când toată lumea s-a culcat, până când s-au schimbat sentinelele și acum iată, v-am adus niște carne afumată, o pâine și un ulcior cu apă. Mâncați și beți ca să nu vă pierdeți puterile.

— Bade, bade, cum să-ți mulțumim! exclamă Mioara, adânc înduioșată.

— Nu-i nevoie de mulțumiri! zise Onuț. Dacă noi românii nu ne vom ajuta, atunci cine să ne ajute. Vă dau însă un sfat. Mâncați toată carnea și toată pâinea, să nu mai rămână nimic, căci s-ar putea să vă scotocească prin odaie și dacă dau peste rămășițe de merinde ne-am dus pe copcă. Apa aveți în ce s-o turnați ca să iau ulciorul?

— Am! răspunse Mioara și scoase de sub pat vasul de flori din care aruncă zăpada topită și îl umplu cu apă bună, din ulcior.

— Asta e zăpadă, luată de pe fereastră.

— Am văzut, am văzut - zise Onuț - când ați adunat neaua. Așa! Mâine noapte viu iar să vă aduc merinde și apă. Între timp voi încerca să văd dacă nu-i chip să vă scot pe undeva din casă. Până în curte ați putea ajunge pe aici, pe scară, dar toată casa e înconjurată de sentinele, așa că mai departe n-am plutea străbate. Dar fiți fără teamă, căci născocesc eu ceva. Acum rămâneți cu bine.

— Dumnezeu să te răsplătească, bade Onuț! zise Mioara, eu adâncă recunoștință.

— Încă ceva, mai zise Onuț, înainte de a coborî. Mâine dimineață, când vor veni ungurii la dv. să faceți pe bolnavele și să nu coborâți din pat, căci altfel vor bănui că cineva vă aduce merinde și apă.

— Bine, bade Onuț.

Onuț coborî, iar Mioara închise fereastra.

Ajuns jos, în curte, Onuț luă scara pe umeri, se furișă cu ea pe lângă zid până sub un șopron, unde o așeză cu băgare de seamă, pentru a nu face zgomot, apoi se duse spre locuințele servitorilor, unde intră în una din odăi.

Aici aprinse o lumânare și începu să-și frece mâinile.

— Merge de minune, de minune! exclamă el, pe ungurește. Torturile prescrise prizonierelor de Hatvani mi-au dat mie apă la moară. În chipul acesta nu mai încape nicio îndoială că le voi câștiga toată încrederea și apoi...

apoi se va sfârși cu blestemații aceia de valahi, veniți din Țara Românească pentru a ne pune nouă bețe în roate!

Dacă Mioara ar fi putut vedea chipul pretinsului Onuț în clipa aceea, s-ar fi îngrozit și fără îndoială că n-ar mai fi primit ajutorul lui perfid.

Căci Onuț nu era nimeni altul decât Imre, omul lui Schulze, care-l atacase pe colonelul Ispirescu la Abrud, care le luase pe ele din pivnița croitorului Fazakaș, nu pentru a le duce la Zlatna, ci pentru a le da pe mână lui Hatvani, Imre care acum se trudea să câștige încrederea prizonierelor pentru ca prin ele și cu ajutorul lor să-l piardă pe Mihu Inimă de Leu și pe tovarășii săi.

Dar dacă Onuț era Imre, deci un dușman neîmpăcat al românilor, atunci de ce le ajuta pe prizoniere și de ce călca el însuși poruncile lui Hatvani?

Fiindcă Imre urmărea un scop și pentru ajungerea acestui scop el ar fi fost în stare să-l ucidă chiar și pe Hatvani, dacă ar fi fost nevoie.

Imre îi urma pe români și se bucura când îi vedea că sunt chinuiți de unguri. Dar Imre voia să vadă Ardealul al ungurilor, voia să vadă înfrântă revoluția lui Avram Iancu, or, Schulze îi băgase în cap că mâna dreaptă a Craiului Munților, ajutorul lui cel mai prețios era Mihu și cu trupa sa de voinici căliți în lupte și de aceea voia cu orice preț să-i pună pe aceștia de pe picioare.

Pentru atingerea acestui scop Schulze făurise un plan, a cărui ducere la îndeplinire fusese încredințată lui Imre.

Imre trebuia să câștige încrederea Mioarei, ca aceasta să-i dea o scrisoare către Mihu, prin care să-l descrie pe el ca un om de încredere, care-l va conduce la eliberarea lor.

În mână cu această scrisoare, Imre ar fi urmat să vină la Mihu și să-l atragă în cursa, care trebuia să-i fie fatală.

De aceea veghea Imre cu atâta sfințenie asupra prizonierelor, de aceea împiedicase răpirea Mioarei, de aceea le adusese merinde. Dacă se îmbolnăveau sau mureau și planul lui ar fi căzut baltă.

După ce va avea scrisoarea la mână, puţin îi va păsa de soarta Mioarei şi a celorlalte două prizoniere. N-avea decât Hatvani să le lase să moară de foame şi de sete, n-avea decât contele Kemény să le răpească pe toate trei, n-aveau decât ungurii să le sfâşie în bucăţi.

Să-şi ducă planul la îndeplinire, să scape pe unguri de primejdia ce însemna pentru ei isteţimea şi agerimea minţii lui Mihu, pe urmă să piară şi prizonierele.

*

A doua zi de dimineaţă Hegyesi intră în odaia prizonierelor cerându-le să-l urmeze, deoarece Hatvani voia să le vorbească.

Dar fetele, ţinându-se de sfatul dat de falsul Onuţ, au răspuns că n-au putere să părăsească patul.

Atunci Hatvani veni el însuşi la prizoniere.

Cu toate că mâncaseră şi băuseră, pe bietele fete tot se mai vedeau urmele chinurilor suferite.

Chipurile le erau palide ca ceara, buzele crăpate erau numai răni, ochii lor luceau bolnăvicios.

Dar priveliştea aceasta, care ar fi mişcat inima cea mai împietrită, îl făcu pe Hatvani să râdă mulţumit:

— Ha, ha, ha, ei, frumoasele mele doamne tot nu vreţi să luaţi parte la mesele noastre?

Niciuna din fete nu răspunse.

— V-am întrebat dacă nu v-aţi răzgândit? repetă Hatvani, dar nici de data aceasta nu primi niciun răspuns.

— Sunteţi mai încăpăţânate decât îşi poate închipui cineva, urmă comandantul ungurilor. Dacă nu răspundeţi, vă deschid gura cu cleştele înroşit în foc!

— Răspunsul ţi l-am dat, încă din prima seară, zise atunci Dochiţa. Nu înţeleg de ce îţi mai pierzi timpul în zadar. Mai bine dă ordin să fim împuşcate sau spânzurate şi sfârşeşte odată!

— Femeile valahilor nici nu se împușcă, nici nu se spânzură, ci se spintecă! răspunse Hatvani cu o drăcească plăcere. Pe voi însă, nu vă voi spinteca dacă vă vine mintea la cap.

— Mintea care vrei d-ta să ne vină nu ne va veni niciodată! răspunse Dochița.

— Asta vom vedea! Astăzi nu puteți să vă mai mișcați din pat! Mâine nu veți mai putea nici măcar vorbi. Unui alt om în locul vostru, limba i s-ar fi înțepenit în gură încă de astăzi, voi însă, românii, aveți o alcătuire de drac și îndurați orice chin, cu mai multă ușurință. Dar chiar și puterea aceasta de îndurare a voastră se va înfrânge! Așadar pe mâine frumoasele mele doamne. Dacă între timp vă răzgândiți, trimiteți vorbă prin sentinela de la ușă și veți primi de mâncare și de băut la masa noastră și vă veți odihni în brațele noastre.

Cu aceste cuvinte Hatvani părăsi odaia prizonierelor.

Dar în zadar așteptă el toată ziua să vină sentinela spre a-i spune că prizonierele se supun. Sentinela nu veni și seara Hatvani fu atât de rău dispus, încât nici nu veni la masă.

Noaptea apoi, Onuț-Imre le aduse din nou de mâncare și apă, precum și o bucată de hârtie și un creion.

— Doamnă - îi zise el Mioarei - casa e prea păzită și nu e chip să vă scot de aici. M-am gândit însă să mă reped până la tabăra Craiului și să-i spun unde vă găsiți, să vină el să vă scape. Am adus și hârtie, dacă vreți să-i scriți ceva. Mâine noapte voi veni iar și vă aduc merinde și apă pentru câteva zile și pe urmă plec. Până atunci scriți ce aveți de scris.

— Dar de unde știi d-ta, bade Onuț, unde se găsește tabăra Craiului? întrebă Mioara, îngrijată. Și dacă pleci, nu te vom mai avea nici pe d-ta aici.

— Doamnă, răspunse Onuț, starea asta nu se poate prelungi în veci. Într-o bună zi Hatvani se va plictisi să vă mai chinuiască în zadar și va porunci să vă ucidă. Cum nu

e chip să fugiți de aici, singura scăpare poate veni numai de la Craiul Munților.

— Bine, bade Onuț, atunci adu-ne mâine noapte apă și merinde pentru mai multe zile și du-te cu Dumnezeu. Să sperăm că ajutorul ce ni-l aduci nu va veni prea târziu.

Mioara închise fereastra și Imre își văzu de drum.

Se întâmplă însă că evenimentele încurcară puțin socotelile lui Imre.

Spre zorii zilei sosi la Aiud în goana calului un curier ungur și ceru să vorbească îndată cu Hatvani.

Comandantul ungurilor tuna și fulgera că nu este lăsat să se odihnească și porunci ca solul să fie introdus în dormitorul său.

— Au năvălit tătarii, a venit împăratul Austriei cu toată oastea lui, sosește Kossuth, ce este de-mi tulburați somnul? se răsti el la curier.

— N-au venit nici tătarii, nici oastea austriacă nu se apropie, domnule comandant, răspunse solul, gâfâind, dar vin românii.

— Și pentru atâta lucru mă sculați din somn, blestemaților? tună Hatvani. Să-i măcelărească pe toți! Unul să nu mai rămână!

— Are să fie cam greu, domnule comandant!

— Greu? De ce să fie greu? Să vă temeți de coasele și topoarele românilor? Valahii n-au arme, voi aveți, și-i împușcați din depărtare.

— Au și arme și sunt și mulți, domnule comandant! zise curierul din nou.

— Mulți? Câți să fie? O sută, două? La Aiud am acum peste cinci sute de oameni. Trei pentru fiecare român.

— Au românii trei pentru fiecare din noi, domnule comandant.

— Ai înnebunit omule? De unde să aibă atâția oameni? tună Hatvani. Nici blestematul acela de Iancu nu are mai mult de o mie de oameni înarmați!

— Dar tocmai Iancu vine, d-le comandant! răspunse solul.

— Ha, ha, ha! începu Hatvani să râdă, apoi deodată se înfurie. Firea-i al dracului să fii de dobitoc, te-ai îmbătat și-a bătut cineva joc de tine sau visezi? Avram Iancu este la Alba Iulia unde ține sfat cu ofițerii de paradă ai austriecilor.

— A fost, domnule comandant, răspunse curierul. Dar a fost rugat de generalul Puchner să ocupe Aiudul, Vințul și Turda, și acum este cu toată oastea lui la Teiuș, iar mâine va fi la porțile Aiudului.

Hatvani îngălbeni la auzul acestor cuvinte.

— La… la Teiuș? îngână el.

— Da, domnule comandant. Când ieșeam eu pe poarta din spre miază-noapte, românii intrau pe la miazăzi.

— Nenorocitule! strigă Hatvani, sărind ca un nebun din pat. Și mă ții aici de vorbă fără să-mi spui că Iancu e la Teiuș? Vrei să ne prindă pe toți aici, în oraș? Ce facem noi, cinci sute de oameni, împotriva celor zece mii de valahi înarmați până în dinți?

Zece mii? Parcă adineaori spunea că Iancu n-are decât o mie de oameni înarmați?

Nu trebuie să vă mirați, iubiți cititori, căci acesta era obiceiul ungurilor de a exagera fără nicio măsură. Când era vorba să-i disprețuiască pe români, să ridice moralul trupelor, comandanții spuneau că toți românii laolaltă n-au nicio mie de puști iar când mâncau bătaie sau se apropia oastea lui Iancu, strigau în gura mare că românii vin cu zecile de mii și sunt înarmați până în dinți de către austrieci.

Or, adevărul era că austriecii nu i-au dat lui Iancu decât o mie de puști, cu restul până la zece mii tot ținându-l de vorbă până la sfârșitul revoluției din pricina intrigilor lui Schulze și Ivanovici.

Cel mai mare număr de puști Avram Iancu l-a avut în mai 1849, după înfrângerea lui Hatvani la Abrud când, cu

armele luate de la armata învinsă, de-abia se ridica numărul puștilor lui la 2500. Tot atunci Iancu a mai pus mâna și pe patru tunuri de aramă, căci până atunci Craiul Munților n-avusese decât două tunuri de lemn cu care însă românii au făcut acte de neînchipuit eroism, după cum vom vedea mai departe.

Pentru a vedea exagerarea ungurilor care căutau să-și justifice înfrângerile, este îndeajuns să amintim că Hatvani, în raportul său după fuga din Abrud, spune că românii aveau 40.000 de oameni, din care zece mii înarmați cu puști; iar colonelul Kemény, următorul comandant al trupelor unguresti după Hatvani, care mâncă și el bătaie, tot la Abrud, la 16 iunie, spune că oastea lui Iancu era alcătuită din 70.000 de oameni.

În realitate Iancu avea la Abrud vreo 6000 de oameni, din care 2500 de pușcași.

De aceea, nu trebuie să ne mirăm de loc dacă și în ziua aceea de 8 noiembrie, Hatvani a spus mai întâi, când îl credea pe Iancu la Alba Iulia, că oastea lui nu numără decât o mie de oameni, iar o clipă mai târziu, când auzi că românii vin spre Aiud, că Avram Iancu are cu sine zece mii de oameni înarmați până în dinți.

Trebuia omul să-și justifice cumva fuga rușinoasă.

— Alarma! Să se sune alarma! tună el, deschizând fereastra. Toată lumea gata de drum! Să se ia prizonieri toți românii care vor fi găsiți în oraș.

Când apoi se lumină de ziuă, cei cinci sute de gardiști unguri erau înșirați în fața contelui Kemény, târând după ei bărbații, femeile, copiii români pe care îi putuseră prinde în grabă.

În curtea casei contelui Kemény, se înșirau, gata de plecare mai multe trăsuri. Toate erau pline cu lucrurile mai de preț ale contelui sau cu prada luată de Hatvani.

Numai două trăsuri erau goale dar și acestea fură ocupate în curând.

Una de Kati și Vilma, ibovnicele lui Hatvani și Kemény, cea de a doua de cele trei prizoniere.

Mai înainte de a fi silită să se urce în trăsură însă, Mioara izbuti să-i strecoare lui Onuț-Imre bilețelul pentru Mihu Inimă de Leu, bilețelul cu care trădătorul urma să-l atragă în cursă pe căpetenia haiducilor.

După aceea, Hatvani dădu semnalul de plecare și ungurii porniră spre Vinț.

Printre caii gardiștilor fugeau, căutând să se țină la pas cu caii, zeci de români și românce luați prizonieri din Aiud și legați de căpestrele animalelor.

Când vreunul din ei nu mai putea să fugă, ungurii îi loveau cu latul sabiei unde nimereau, iar când cădeau istoviți, o împunsătură de spadă punea capăt vieții lor nenorocite.

Așa a fost retragerea vitejilor gardiști unguri din Aiud.

CAPITOLUL 127
Barbaria din Vințul de Sus

Când Mihu Inimă de Leu primi la Aiud scrisoarea Mioarei, adusă de falsul Onuț, el nu mai stătu o clipă la îndoială și spunându-i lui Dan să adune voinicii, porni în căutarea Craiului Munților pentru a-i spune că pleacă la Vinț pentru eliberarea celor trei prizoniere.

— *Nu te pripi, frate Mihule - îi zise Avram Iancu, liniștit - căci graba strică treaba! Ce faci* d-ta, cu treizeci de oameni, oricât de viteji ar fi ei, împotriva a cinci sute de unguri?

— Am mai înfruntat și altădată oaste numeroasă, domnule comandant - răspunse Mihu - și nu am dat înapoi. Pe urmă, pot să vă liniștesc, căci eu nu mă duc să-i atac pe unguri ci numai să eliberez prizonierele. Aceasta o voi face la noapte, când gardiștii dorm și pentru ca să răpesc trei prizoniere nu-mi trebuiesc mai mult de treizeci de oameni.

— Totuși, frate Mihule, eu zic să aștepți până mâine, când se vor fi odihnit glotașii noștri și pornim cu toți la eliberarea doamnelor a căror suferință te rog să crezi că mă doare în suflet și pe mine.

Dar Mihu nu mai era de reținut.

Din clipa în care aflase unde să găsește scumpa lui Mioara, hotărâse să pornească îndată în căutarea ei și odată această hotărâre luată nicio putere din lume n-ar mai fi fost în stare să-i mute gândul. El ar fi alergat în ajutorul iubitei sale chiar dacă ar fi știut că trebuie să se măsoare cu toți diavolii din iad.

De aceea, toate stăruințele, toate sfaturile înțelepte ale lui Avram Iancu rămaseră zadarnice.

Mihu porni spre Vinț, urmat de haiducii săi și călăuzit de spionul Onuț-Imre.

În vreme ce Mihu stătuse de vorbă cu Craiul Munților, am văzut că Onuț se strecurase în cortul lui Schulze unde dădu raportul asupra celor petrecute la Abrud după plecarea oastei române și la Aiud.

Schulze îi dădu noi instrucțiuni pentru Hatvani și acum Imre se găsea în fruntea cetei de voinici a lui Mihu Inimă de Leu pe care o ducea la pieire.

Dar Avram Iancu nu se putea împăca cu gândul primejdiei care știa că-l amenință pe voinic și după ce-și trecu trupele în revistă, le porunci tribunilor Axente și Popovici să se ridice cu oamenii lor și să pornească pe urmele lui Mihu, spre a-i putea veni în ajutor, în caz de nevoie.

Dar în vreme ce oastea lui Axente și Popovici mergeau pe jos, încet, Mihu și cu oamenii săi înaintau ca săgeata spre marea comună ungurească, înfiptă în inima românismului, Vințul de Sus.

Așa s-a întâmplat că, nici nu se înserase bine și Mihu și ajunse la Inoc, ultimul sat, înainte de Vinț.

Aici voinicii ținură sfat cu Onut și la propunerea acestuia, hotărâră ca Onuț să intre în Vinț, spre a spiona,

unde au fost găzduite prizonierele și să vadă cum ar putea fi eliberate, iar la ceasurile zece să se întâlnească cu toții la podul de peste Mureș, din fața Vințului.

Onuț plecă deci pe jos spre orășel, iar haiducii rămaseră la cârciuma din Inoc până când urmau să se îndrepte spre podul de peste Mureș.

Așezați în jurul unei mese lungi, voinicii goleau pahar după pahar, unii din ei intonau chiar cântecele vechi de haiducie, toți însă așteptau cu nerăbdare clipa când vor putea să mânuiască armele din nou.

Cele câteva încăierări avute cu ungurii până atunci nu fuseseră tocmai pe placul lor. Ei voiau să lupte piept la piept, voiau să reînvie vechile isprăvi din Baltă care îi făcuseră temuți în toată țara, voiau să le arate și ungurilor cine sunt voinicii lui Mihu Inimă de Leu.

Lupta cu oamenii lui Nemegyei în piața Zlatnei fusese floare la ureche pe lângă ceea ce se simțeau ei în stare să facă.

Aceeași nerăbdare îi stăpânea pe toți și inimile tuturor erau însuflețite de aceeași înfrigurare.

Dar în vreme ce voinicii ardeau de dorul luptei, Mihu și Dan ardeau de dorul de a-și elibera iubitele din ghearele ungurilor, unde știau că fiecare clipă le putea fi fatală, unde știau că o moarte groaznică le poate pândi în fiecare moment.

Nici Mihu și nici Dan nu beau de loc, amândoi numărau doar minutele care mai aveau să treacă până când sosea clipa pornirii spre pod.

Dar minutele acelea treceau nespus de greu, mai încet parcă decât oricând și împins de dor și teamă Mihu dădu porunca de plecare, cu o jumătate de ceas mai înainte decât ar fi trebuit.

Haiducii nu cunoșteau ținutul. Cu toate acestea nu le fu greu să găsească podul căutat, căci mergând pe marginea Mureșului, dădură îndată peste el.

Cu toate că sosiseră cu o jumătate de ceas mai de vreme, Onuț se găsea la locul întâlnirii.

— Ai și venit, bade Onuț? întrebă Mihu, mirat

— Am venit, domnule Mihu, răspunse spionul, căci ce era să mai caut acolo după ce am aflat ceea ce am vrut să știu.

— Așa, dar știi unde sunt ținute prizonierele? întrebă și Mihu și Dan deodată.

— Știu.

— Unde?

— În clădirea școlii unguresți!

— Unde vine asta?

— Pe o uliță îngustă, în partea din spre răsărit a comunei.

— Și putem ajunge acolo, fără să fim descoperiți? întrebă Mihu.

— Cu cea mai mare ușurință, răspunse Onuț. Școala este așezată între două străzi înguste care ies până afară din comună. În jurul școlii sunt așezate mai multe sentinele, deoarece în clădire sunt ținuți și ceilalți prizonieri români luați de unguri din Aiud și împrejurimi.

— Câte sentinele sunt postate în jurul școlii? întrebă Mihu.

— Cred că patru! De fiecare parte a clădirii câte una. În partea din spre marginea satului se întinde o grădină mare, cu pomi roditori. Eu cred că pe aici ar trebui să pătrundem în școală. Și pe partea aceasta păzește o sentinelă, firește, dar sub scutul pomilor ne putem apropia mai ușor de el spre a-l culca la pământ cu o lovitură de pumnal bine îndreptată.

— Și gardiștii unguri unde își au tabăra? mai întrebă Mihu.

— N-au tabără. Ei au fost găzduiți toți pe la ungurii din sat. Dar se vede că de teama unui atac neașteptat nu s-au resfirat, ci au căutat să-și găsească gazdă toți prin mijlocul satului.

— Așadar, drumul până la școală pare să fie liber? întrebă căpetenia haiducilor.

— Aș putea spune tot atât de liber ca și podul acesta! răspunse spionul arătând cu mâna spre podul de peste Mureș care la ora aceea era gol…

— Atunci să pornim! strigă Dan Dragomir, care nu-și mai putea stăpâni nerăbdarea.

— Încă ceva, zise Onuț. Pentru ca zgomotul animalelor să nu trezească din somn populația care, fiind toată ungurească, ar fi împotriva noastră aș fi de părere să lăsăm caii la marginea satului.

— Ideea nu e rea! zise Mihu!

— Pe urmă - continuă spionul - cred că ar fi mai bine să înaintăm pe amândouă străzile deodată, căci în felul acesta ne putem strecura mai neobservați decât dacă suntem mai mulți laolaltă. Nu se știe care ungur nu poate dormi și dacă uitându-se pe fereastră vede treizeci de oameni înarmați, curiozitatea îl va împinge să se uite mai bine iar când va vedea că nu purtăm uniforma gardiștilor unguri și dă alarma suntem pierduți.

Lui Mihu nu prea îi plăcea să-și împartă în două oamenii într-o comună necunoscută, mai ales că nici casa care urma să fie atacată nu-i era știută și se împotrivi.

Dar Dan Dragomir, vijelios și nerăbdător ca întotdeauna fu de părerea lui Onuț, numai ca să nu se mai lungească vorba și să pornească mai iute și pentru întâia oară în viața lui Mihu Inimă de Leu primi sfatul altuia în chestiune de strategie, chiar dacă acest sfat i se părea lui că nu este tocmai bun.

Voinicii se aruncară deci pe cai și porniră spre partea de răsărit a Vințului.

Onuț îi călăuzea cu atâta dibăcie încât ai fi crezut că acolo, în Vinț, a copilărit și a trăit.

Lucrul acesta îl și miră pe Mihu care-l întrebă:

— Dar de unde cunoști Vințul atât de bine, bade Onuț?

— Cum să nu-l cunosc, domnule Mihu - răspunse Onuț - fără șovăire. V-am spus doar că sunt rândaș la contele Kemény din Aiud.

— Dar contele Kemény, e la Aiud - zise Mihu - or d-ta văd că și la Vinț ești ca la d-ta acasă!

— Firește că sunt, răspunse cel întrebat, tot atât de nestingherit, ca și mai înainte. Contele Kemény are o casă și aici, în Vinț și adeseori mă trimitea să slujesc aici.

— Și contele Kemény e tras acum în casa lui?

— Firește, împreună cu Hatvani!

— Cu Hatvani? exclamă Mihu și la auzul acestui nume dinții i se încleștară. Și în care parte a comunei e casa contelui?

— Tocmai în partea din spre apus! N-aveți nicio teamă căci din partea lor nu ne amenință nicio primejdie.

*

— Nu mi-e teamă, bade Onuț, ci dimpotrivă, îmi pare rău că nu e mai aproape casa, căci după eliberarea prizonierelor tare aș fi vrut să le fac și lor și mai ales lui Hatvani o mică vizită.

Onuț nu răspunse nimic.

Ochii lui însă rânjeau drăcește și voiau parcă să spună:

— Vizita la Hatvani o vei face tu, dar nu te vei bucura prea mult de ea!

Încetul cu încetul voinicii se apropiară de orășel și în curând, la un semn al lui Onuț descălecară.

— Aici trebuie să lăsăm caii! zise spionul. Cred că un om ajunge pentru a-i păzi.

— Caii noștri rămân și singuri, bade Onuț! zise Mihu. Dar în orice caz, Gavrilă, rămâi tu aici să nu avem vreo surpriză.

După ce descălecară toți, porniră încet peste câmp, îndreptându-se spre cele două străzi de care amintise spionul și care se sfârșeau în câmp.

Când ajunseră la capătul primei străzi, Onuț se opri și zise în șoaptă:

— Acum, domnule Mihu, împarte-ți d-ta oamenii în două. Jumătate merg cu noi pe aici, jumătate o iau pe strada cealaltă. Când ajung la grădina din dosul școlii - școala se cunoaște îndată, căci e clădirea cea mai mare de pe stradă - să sară gardul încet și să se furișeze cu băgare de seamă înainte printre porni. Noi vom face la fel și ne întâlnim cu toții în grădină

— Dane - zise atunci Mihu - ia cu tine jumătate din oameni și pornește cu ei pe strada cealaltă. Te rog însă, nu te mai pripi, să nu stricăm totul.

— Fii fără teamă, căpitane - răspunse voinicul român - știi prea bine că eu mă grăbesc până în pragul primejdiei, acolo însă, mă socotesc bine mai înainte de a o înfrunta, pentru a nu mă învinge ea pe mine, ci eu pe ea.

Și într-adevăr așa era.

Dan se grăbea, era nesocotit chiar atâta timp cât era vorba să alerge în întâmpinarea pericolului, îndată însă ce ajungea în fața lui, cântărea fiecare mișcare, fiecare gest și aceasta cu o repeziciune uluitoare.

Mihu cunoștea acest defect și această calitate a prietenului său și dacă-i spusese să fie prevăzător o făcuse numai fiindcă, după cum am mai arătat, el era împotriva împărțirii în două a oamenilor săi.

Dan își luă oamenii și plecă.

— Noi să mai așteptăm - zise atunci Onuț - până când va ajunge și domnul Dan în capătul celeilalte străzi, pentru a înainta în același timp.

— Eu nu sunt de aceeași părere zise Mihu. Dacă am hotărât să mergem resfirați, atunci să urmăm până la capăt tactica aceasta. Intrând în grădină toți, deodată, vom face mai mult zgomot, decât dacă am intra în două rânduri. Deci să pornim!

Mihu și apucă pe stradă.

Onuț însă i se așeză în cale și-i zise:

— Domnule Mihu, dv. nu cunoașteți nici Vințul, nici locul ce urmează să fie atacat. Eu vă spun că este mai bine să așteptăm până când vor ajunge și ceilalți în rând cu noi.

— Pentru ce? întrebă Mihu.

— Pentru că dacă se va ivi vreo primejdie s-o putem înfrunta împreună.

— Atunci, cu atât mai mult țin să înfrunt eu primejdia întâi - răspunse Mihu - deoarece, oricât de mult m-aș bizui pe iscusința lui Dan, totuși, ceea ce fac eu știu că este făcut. Așadar, înainte, băieți!

Imre-Onuț scrâșni din dinți. Hotărârea aceasta părea să nu fie tocmai pe placul lui.

Totuși, nu îndrăzni să se mai împotrivească, de teamă să nu stârnească bănuieli.

Se așeză deci în fruntea convoiului și porni înainte.

Făcu însă tot ce-i stătu în putință, pentru a înainta cât mai încet.

Truda lui însă nu putea să-i folosească prea mult, deoarece școala era aproape și clădirea ei și începuse să se vadă.

Peste câteva minute, voinicii ajunseră la grădina despre care le vorbise Onuț.

— Dacă nu mă înșel - zise Mihu - aceasta este grădina în care trebuie să intrăm.

— Da! răspunse Onuț, uitându-se cercetător printre pomi, ca și când ar fi vrut să zărească ce se petrece pe strada cealaltă.

— Atunci să intrăm! zise Mihu.

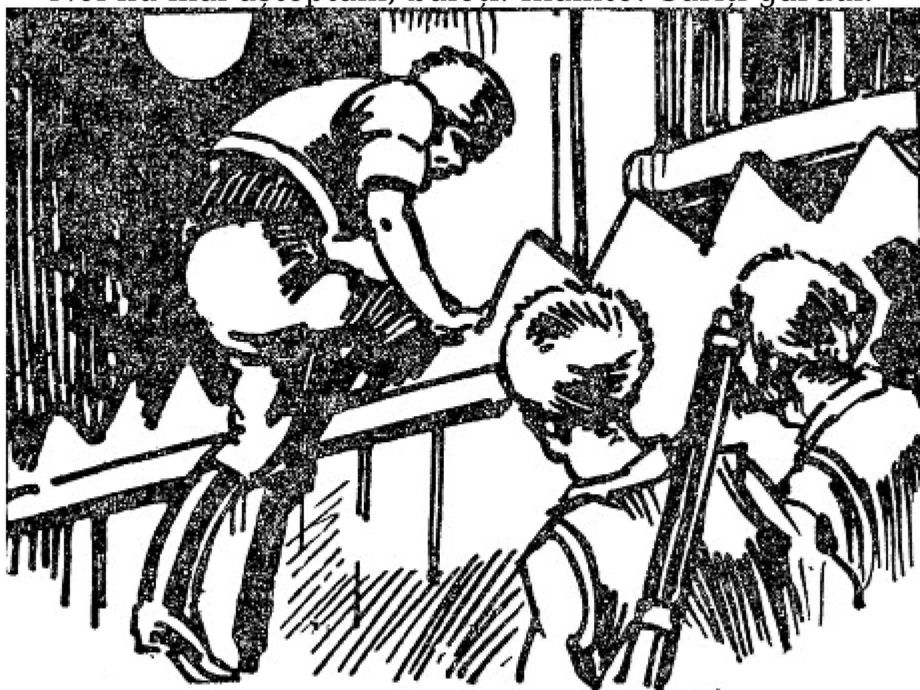
— Stați puțin - răspunse spionul - mai întâi să ne încredințăm că nimic nu s-a schimbat în ultimele ceasuri. Mă voi duce până la școală, să spionez și pe urmă mă întorc.

Lui Mihu nu-i plăcu tărăgănarea lui Onuț.

Dar îl lăsă să pornească.

Însă când spionul ajunse la o depărtare de vreo zece pași, Mihu le șopti tovarășilor săi:

— Noi nu mai așteptăm, băieți. Înainte! Săriți gardul.

Voinicii se apropiară de gard și Mihu, cel dintâi, îl încalecă.

În aceeași clipă însă, un urlet înfiorător îi ieși din piept.

— Trădare! strigă el și de-abia mai avu timp să sară înapoi în stradă.

— Armele în mâini! tună Mihu, el însuși căutând să-și ia pușca de pe umeri.

Era însă prea târziu.

De după gardul grădinii, din curțile de peste drum ieșiră ca din pământ puzderie de gardiști unguri cu puștile îndreptate asupra voinicilor.

În mai puțin de câteva secunde se formă un cerc în jurul lor un cerc viu de patru-cinci rânduri de unguri, ale căror puști erau la o depărtare numai de doi-trei pași de grupul strâns al românilor care nici nu apucaseră să pună mâna pe arme.

— La cea mai mică mișcare, se auzi atunci o voce poruncitoare, din mijlocul ungurilor, comand foc și vă culc la pământ până la cel din urmă!

O singură privire îi fu îndeajuns lui Mihu spre a-și da seama că orice împotrivire ar fi însemnat moartea neîndoielnică atât a lui cât și a tuturor tovarășilor săi.

Cel puțin două sute de puști erau îndreptate asupra lor și până să ajungă să pună ei mâna pe arme într-adevăr ungurii i-ar fi culcat la pământ până la cel din urmă.

Dându-și seama deci că era pierdut, se gândi să scape măcar cealaltă parte a oamenilor săi și strigă, cât îl ținea gura:

— Trădare, Dane, fugiți!

— Legați-i! răsună aproape în același timp porunca lui Hatvani, care conducea în persoană vitejeasca ispravă.

Într-o clipă voinicii se simțiră apucați de zece-douăzeci de mâini și cei mai slabi fură trântiți la pământ cât ai clipi din ochi.

Cei mai mulți însă și printre aceștia firește și Mihu Inimă de Leu, se cutremurară când simțiră atingerea ungurilor și cu toată prudența pe care le-o dicta împrejurarea nu se mai putură stăpâni și cum nu mai aveau vreme să pună mâna pe arme, începură să lovească cu pumnii în unguri care se îmbulzeau în jurul lor.

O încăierare cumplită se încinse, care însă nu ținu decât câteva clipe deoarece față de numărul covârșitor al gardiștilor românii nu puteau face nimic.

Rând pe rând fură trântiți la pământ și ceilalți haiduci și în cele din urmă chiar și Mihu Inimă de Leu.

Când mâinile și picioarele haiducilor fură legate cobză, unul din ungurii căruia pumnul groaznic al lui Mihu îi scosese ochiul drept, se repezi cu un urlet de fiară și cu un cuțit în mână spre căpetenia haiducilor.

Hatvani, însă, care între timp se apropiase și el îl împiedică să înainteze strigându-i:

— Ce faci, nenorocitule? Asta ar fi o moarte prea ușoară pentru un asemenea câine!

— Dar mi-a scos ochiul, ticălosul! scrâșni ungurul.

— Îl vom scoate și noi pe al lui! răspunse Hatvani. Ha, ha, ha, domnule Mihu, ți-am pregătit o serbare cum nu s-a mai văzut de pe vremea lui Nerone! Înainte, băieți! În beciurile primăriei cu ei.

Câte doi, câte trei unguri, îi apucară pe haiduci și luându-i pe sus, convoiul porni spre primărie…

În fața primăriei Hatvani se opri.

— Dar ceilalți unde sunt? întrebă el.

Printre gardiști își croi drum atunci, un om îmbrăcat în portul românesc.

Era Onuț-Imre.

Dar spionul nu părea prea mulțumit de isprava sa căci lovea fără milă ca coatele în gardiștii din stânga și din dreapta lai și înjura necontenit. Când ajunse în fața lui Hatvani, acesta repetă întrebarea.

— Unde sunt ceilalți, Imre?

— Dracul să-l ia pe blestematul acesta de Mihu! Mi-a încurcat toată socoteala!

— Ce s-a întâmplat? Ceilalți ticăloși au scăpat?

— De scăpat nu cred eu să scape, dar până una alta avem vreo zece morți și răniți!

— Cum se poate? tună Hatvani. Spune, ce s-a întâmplat?

— Mai întâi, încurcătura vine de acolo că nemernicul acesta de Mihu n-a vrut să asculte de sfatul meu și a vrut să sară în grădină mai înainte de a fi dat eu gardiștilor semnalul de împresurare. Atunci gardiștii ascunși în dosul gardului au fost descoperiți și după cum știți au fost siliți să iasă la iveală mai înainte de a primi semnalul meu.

— Dar ce legătură are aceasta, cu prinderea celorlalți valahi? întrebă Hatvani furios și nedumerit.

— Are din păcate! răspunse Imre, întunecat. Știți prea bine că pentru ca prinderea valahilor să fie mai ușoară am hotărât să-i atragem în două curse: una pe strada din

stânga și cealaltă pe cea din dreapta școlii. În acest scop am ascuns gardiști în curțile din ambele străzi. Împresurarea românilor urma să aibă loc în aceeași clipă în amândouă străzile, la un semnal al meu. Or, Mihu descoperind oamenii ascunși în grădină mai iute, aceștia au fost nevoiți să iasă din ascunzătoare fără a mai aștepta semnalul meu. Mihu și cu oamenii săi din strada unde ați fost și dv. sunt prinși. Cea de a doua ceată a românilor însă, de pe cealaltă stradă, prevenită prin strigătul lui Mihu și prin gălăgia făcută cu prilejul prinderii lui, ai făcut stânga împrejur mai înainte de a ajunge în dreptul locului unde erau ascunși oamenii noștri. Aceștia, prinzând de veste că românii se retrag, au început să-i urmărească, încercând să-i învăluie în câmp liber. Românii însă au ajuns la caii lor și sărind în șea au pornit în galop spre Decea, după ce mai înainte și-au descărcat armele în gardiști, omorând și rănind vreo zece din ei.

— Și oamenii noștri n-au tras? întrebă Hatvani. Să-i fi culcat la pământ, pe toți?

— Nu, fiindcă porunca suna ca românii să fie prinși de vii!

— Tâmpiții, dobitocii, turbă Hatvani de mânie, dar când au văzut că le scapă din mâini, de ce n-au tras?

— Ordinul era categoric și nu puteau face altfel!

— Și au scăpat?

— Nu cred! răspunse Imre. Oamenii noștri s-au întors iute în Vinț și-au luat caii și au pornit în urmărirea fugarilor. Le-am spus să pună mâna pe ei, vii sau morți!

— Foarte bine! Aș fi vrut să le dau o lecție să le treacă pofta tuturor valahilor de a mai ridica arma împotriva ungurilor. Dar dacă nu se poate altfel, să-i omoare pe aceia până la cel din urmă! Aceștia însă, care au căzut în mâinile noastre își vor blestema și ceasul în care s-au născut! Mâine dimineață, înainte de a porni spre Turda, va avea loc execuția lor precum și a celorlalți prizonieri. Și această execuție va fi o pildă vie și grăitoare despre cum știu

ungurii să răzbune necredința acestor sălbatici care au îndrăznit să se răscoale împotriva noastră. Dacă gardiștii care au pornit în urmărirea fugarilor vor aduce prizonieri să fie închiși tot în beciurile primăriei. Acum aruncați-i pe aceștia în pivniță și șase oameni să vegheze mereu în jurul primăriei.

— Am înțeles, domnule comandant! răspunse Imre.

— Încă ceva! zise Hatvani, mai înainte de a se retrage. Scoateți din închisoarea de la școală pe toți bărbații valahi pe care i-am luat prizonieri și-i puneți să sape o groapă cât mai mare, aici, în fața primăriei. În groapa aceasta veți aduna tot varul pe care-l veți găsi în Vinț, și-l veți stinge. Ha, ha, ha, va fi o priveliște vrednică de văzut!

Și bucurându-se mai dinainte de chinurile pe care le pregătea nenorociților români, plecă.

*

*   *

A doua zi, pe la ceasurile zece de dimineață, toți ungurii din Vințul de Sus erau gata de plecare.

Aflând că Aiudul a căzut în mâinile lui Avram Iancu, ungurii din Vinț n-au știut cum să fugă mai iute, temându-se ca românii să nu răzbune groaznicele expediții de jaf pe care locuitorii Vințului le-au rânduit împotriva moților din jurul orășelului.

În Vinț nu mai rămăseseră decât vreo douăzeci de familii unguresți care acum erau și ele gata de plecare împreună cu garda lui Hatvani.

Aceste douăzeci de familii, precum și toți gardiștii unguri, erau adunați acum în fața primăriei unde își căsca gura albă o groapă imensă cu var stins.

La doi-trei pași în jurul gropii, erau ridicați optsprezece stâlpi, de fiecare stâlp fiind legat câte un om.

Erau Mihu Inimă de Leu și cu cei patrusprezece tovarăși ai săi pe care spionul Onuț-Imre îi atrăsese în cursă cu scrisoarea smulsă Mioarei într-un chip atât de viclean.

Dan Dragomir și cu ceilalți haiduci scăpaseră după cum am văzut mai sus și nici gardiștii unguri nu i-au mai putut ajunge din urmă. Ungurii i-au urmărit până la Decea, mai departe însă n-au îndrăznit să meargă, deoarece se temeau că se vor întâlni cu avangarda lui Avram Iancu. Așa că, gardiștii s-au înapoiat la Vinț fără să fi putut ucide măcar un singur om din ceata lui Dan.

Afară de cei cincisprezece voinici, mai erau legate de stâlpi și trei femei.

Mioara, Dochița și Pia.

Hatvani, în furia lui pe cele trei românce care se împotriviseră cu atâta îndârjire dorințelor lui bestiale, hotărâse la început să le ucidă și pe ele.

Dar atunci se amestecă Imre, care primise noi porunci de la Schulze.

— Domnule comandant - îi zise Imre lui Hatvani - domnul Schulze vă roagă să nu vă atingeți de cele trei prizoniere aduse de mine de la Abrud!

— De ce? tună Hatvani, pe care-l întărâta și mai mult veșnicele amestecuri ale lui Schulze.

Dacă n-ar fi primit ordin să facă totul întocmai după cum cerea Schulze, dacă n-ar fi cunoscut rolul de nemărginită însemnătate pe care-l îndeplinea trădătorul pe lângă oastea lui Iancu ținându-i pe unguri în curent cu tot ceea ce punea la cale Craiul Munților, Hatvani de mult n-ar mai fi ascultat de ordinele sasului și cu atât mai puțin acum când era vorba să se răzbune pe cele trei prizoniere care nu numai că respinseseră propunerile lui mârșave dar îl desconsiderară până într-atâta încât nici măcar la masă cu el nu voiseră să se așeze.

— De ce să nu mă ating de ele? Oare nu au ieșit și ele din pântecele unor blestemate de românce?

— Ba da! răspunse Imre. Domnul Schulze însă și cauza noastră mai are nevoie de cele trei prizoniere.

— Nu văd pentru ce?

— Se pare - urmă Imre - că pe una din ele a pus ochii Avram Iancu. Or, dacă astfel stau lucrurile, atunci domnul Schulze nădăjduiește să tragă mari foloase pentru noi, din împrejurarea că iubita comandantului Românilor, se găsește în mâinile noastre. De aceea, vă roagă nu numai să nu vă atingeți de ele, dar deocamdată, să îngrijiți să fie adăpostite în case ca lumea, să aibă de mâncare îndeajuns pentru ca nu cumva, îmbolnăvindu-se, să le pierdem.

— Acum să mai fac și pe dădaca, cu aceste dobitoace de românce! spumegă Hatvani.

— Este în interesul cauzei unguresti domnule comandant - zise șovinistul Imre - și pentru atingerea scopului final nu trebuie să ne dăm înlături de la nimic.

Hatvani umbla furios prin odaie, dar nu mai răspunse nimic, căci împotriva argumentelor aduse de Imre nu mai avea ce spune.

— Cred însă că sufletește le pot chinui! zise nemilosul Hatvani, într-un târziu.

— În privința aceasta n-am primit nicio poruncă! În orice caz, îmi dați voie să vă întreb ce ați avea de gând să faceți?

— Le voi lega și pe ele la stâlp pentru a le sili să vadă cu ochii lor torturarea prizonierilor și mai ales Mioara să vadă moartea cumplită pe care i-am pregătit-o iubitului său.

— Cum în privința aceasta n-am primit nicio instrucțiune - repetă Imre - faceți cum credeți de cuviință.

Pe la ceasurile zece apoi, Hatvani ieși din primărie urmat de contele Kemény și de câțiva ofițeri din garda sa.

Gardiștii și ungurii îl aclamară, prizonierii îl blestemară.

Ungurii, care până atunci aruncaseră cu pietre în cei legați la stâlp, îi scuipaseră și-i pălmuiseră, se opriră din viteaza lor îndeletnicire, pentru a-l aclama pe marele meșter al torturilor.

În rafinata lui cruzime, Hatvani poruncise ca Mioara să fie legată de stâlp drept în fața lui Mihu, pentru a vedea fiecare fază a chinuirii acestuia. Cei doi nenorociți nu erau despărțiți decât de groapa cu var, așa că la început, îndată după ce s-au văzut unul în fața celuilalt au încercat să-și vorbească.

— Mioara, scumpa mea Mioara - strigă Mihu - așa mi-a fost dat să te revăd?

— Soarta n-a încetat să ne lovească, iubitule! răspunse Mioara cu lacrimi în ochi. Dar în urma atâtor încercări îți mărturisesc sincer că mă gândesc la moarte ca la o mântuire!

— Sărmana mea Mioara, ce mult trebuie să fi suferit pentru ca să ajungi să vorbești astfel!

— O singură părere de rău am - urmă Mioara - aceea de a nu putea muri în brațele tale dragi. Totuși, te asigur că privirile tale îmi vor fi mângâiere, îmi vor fi balsam alinător în chinurile pe care ni le-a pregătit ticălosul de Hatvani și voi fi tare, scumpul meu Stanislau, voi fi tare, pentru ca drăceasca plăcere a ucigașilor să nu fie deplină.

— Da, iubito - răspunse Mihu - să fii tare, să nu te umilești în fața acestor fiare cu chip de om, să nu le cerșești îndurare, căci nu numai că n-ai găsi-o în sufletele lor împietrite, dar te-ai mai și expune la batjocura lor josnică. Ticăloși, lași și nemernici cum sunt nu merită decât disprețul nostru și acesta să li-l arătăm.

Câțiva unguri, care știau românește și care auziră vorbele celor doi prizonieri se înfuriară și le tălmăciră celorlalți cuvintele Mioarei și ale lui Mihu.

— Auziți, mai îndrăznesc încă să ne și batjocorească! strigară ei.

— Nici chiar în pragul morții nu-și leapădă îngâmfarea.

— Valahi cu păr pe limbă, iată răspunsul nostru!

Și palmele, pietrele, scuipăturile începură să cadă din nou cu și mai mare furie asupra bieților prizonieri care nu se puteau apăra.

Un ungur lovise cu toată puterea cu pumnul în fața lui Mihu și sângele îl podidi pe voinic.

— Lovește, ticălosule - răcni fostul căpitan, de haiduci - căci multă vreme nu vei mai lovi! În curând vor veni românii și atunci va fi vai și amar de voi!

— Îi vom îneca pe toți în groapa aceasta cu var cum te vom îneca și pe tine! răspunse ungurul și lovi din nou.

Vitejia ungurilor față de voinicii legați de stâlpi ținu până când Hatvani se ivi în pragul primăriei.

Atunci, după cum am mai arătat, ei se opriră din lovirea acelora care nu se puteau apăra și începură să-și aclame comandantul.

După ce se mai liniști avântul lor Hatvani ținu următoarea cuvântare:

— Unguri, ne-am adunat aici, pentru ca înainte de a porni spre Turda să le dăm o lecție acestor sălbatici de felul cum înțelegem noi să pedepsim îndrăzneala valahilor de a se ridica împotriva noastră. Ziua aceasta de 13 noiembrie să fie ziua de sânge a poporului valah, deoarece aceia care se găsesc în mâinile noastre vor trebui să îndure chinurile cele mai cumplite, fiindcă numai în felul acesta le vom tăia altora pofta de a mai ridica arma împotriva dreptății cauzei ungurești!

— Ura!

— Trăiască Hatvani!

— Să piară tot ce este românesc! strigă mulțimea setoasă de sânge.

— Aceşti nemernici pe care îi vedeți legați de stâlpi - urmă Hatvani - sunt aceia care au condus măcelul de la Zlatna. Printre ei se găsește și faimosul Mihu, prieten al capului tuturor răutăților, al lui Avram Iancu și deci acestuia trebuie să-i pregătim chinurile cele mai groaznice. În acest scop am adus-o aici și pe soția sau iubita lui, pe șerpoaica aceea cu păr bălai, să vadă și ea cum va pătimi alesul inimii sale de sălbatică.

— Așa-i trebuie!

— Jos cu ei!

— Să piară valahii! urlară ungurii din nou.

— De aceea - continuă comandantul trupelor ungureşti - îi vom executa mai întâi pe ceilalţi prizonieri, ca să vadă şi domnul Mihu cum pedepsim noi răscoala robilor împotriva stăpânilor şi ca să-şi dea seama ce soartă îl aşteaptă şi pe el şi pe tovarăşii săi.

— Bravo!

— Aduceţi robii! strigară ungurii.

La un semn al lui Hatvani, Hagyesi porni cu o patrulă de gardişti înarmaţi spre şcoală.

Peste vreun sfert de ceas, ungurii se înapoiară aducând în mijlocul lor vreo cincizeci de români, bărbaţi, femei şi copii, singurii supravieţuitori ai sălbaticului marş de la Aiud la Vinţ.

Erau printre aceştia orăşeni din Aiud, ţărani de la sate şi chiar şi un preot, al cărui nume scapă istoriei, niciunul din istoricii revoluţiei neamintindu-i numele.

O ploaie de pietre îi primi şi pe aceşti nenorociţi care deabia se mai puteau ţine pe picioare după fuga istovitoare, legaţi de căpăstrul cailor, de la Aiud şi până la Vinţ.

— Aşezaţi-i pe două rânduri! porunci Hatvani, când prizonierii ajunseră în faţa lui.

Ungurii îi aşezară pe „robii” cum îi numeau ei pe români şi care toţi aveau mâinile legate la spate, pe două rânduri.

Numai două femei nu fuseseră legate şi aceasta nu din milă ci pentru a le da putinţa să-şi poarte sugacii în braţe.

Nefericitele mame izbutiseră să se ţină pe picioare de la Aiud şi până la Vinţ, nu pentru a-şi salva propria lor viaţă ci pentru a-şi scăpa copiii de copitele cailor.

Dar vai, dacă ar fi ştiut ele ce soartă îi aştepta pe bieţii lor copilaşi, fără îndoială că ar fi preferat să-i ştie zdrobiţi într-o clipă de picioarele animalelor, mai îndurătoare decât bestia de pe pragul primăriei care îşi zicea om.

— Văd că avem şi doi copii aici! zise Hatvani, rânjind diabolic. Dacă nu mă înşel copiilor se obişnuieşte să li se

facă baie. Ei bine, nu vreau să-i lipsesc de această plăcere! Luați pruncii și aruncați-i în baia de var!

— Bravo!

— În var cu ei!

— Faceți-le baie pruncilor de valahi! urlară ungurii.

Mai tare, mai îngrozitor însă decât urletul mulțimii de sălbatici răsunară țipetele celor două mame care începură să alerge deznădăjduite, căutând o scăpare la familiile unguresti care erau și ele de față cu copiii lor.

— Scăpați-ne… scăpați-ne copiii - se rugau netei nefericitele mame. Aveți și voi prunci, gândiți-vă că și voi sunteți mame!

Dar ungurii și mamele unguroaice le respinseră cu ură și într-o clipă cei doi prunci fură smulși din brațele româncelor de gardiștii care alergaseră după ele și care acum se îndreptau cu cei doi sugaci spre groapa cu var.

La marginea gropii româncele mai încercară odată să-și scape odraslele din ghearele fioroșilor ucigași dar truda lor rămase zadarnică.

Cele două trupuri plăpânde fură azvârlite în aer apoi căzură în varul stins în mijlocul uratelor mulțimii.

Una din mame își pierdu cunoștința; cealaltă însă, înnebunită de durere nu-și mai dădu seama ce face și se aruncă și ea în groapă cu gândul de a-și scăpa copilul.

Prin varul gros însă nefericita se zbătea în zadar să înainteze și văzu cu ochii ei, la o depărtare de un pas de ea numai, cum micuțul ei este în***ghițit, încetul cu încetul, de masa sfârâitoare a varului care peste câteva clipe o înghiți și pe ea.***

— Așa! zise atunci Hatvani, mulțumit. Acum să trecem la femei. Toate femeile să fie așezate aici, în fața mea!

Zbirii ungurilor se repeziră la prizonieri și aleseră din mijlocul lor pe femei așezându-le în fața lui Hatvani.

— Smulgeți-le cămașa de pe piept! răsună porunca comandantului ungur și gardiștii îndepliniră îndată ordinul.

Opt piepturi goale de femei se iviră tremurând de frig înaintea ungurilor care așteptau cu nerăbdare să vadă ce nou chin mai născocise Hatvani pentru prizonieri.

— Să vină opt gardiști, cu săbiile bine ascuțite! răsună noua poruncă.

Ungurii se îmbulziră să se prezinte.

Hatvani alese opt din ei, apoi urmă:

— Așezați-vă în fața roabelor! Așa! Acum retezați-le sânii, sânii aceia blestemați din care au supt lapte valahii care ne dau astăzi de lucru!

Săbiile șuierară și izbiră apoi necruțătoare în sânii nenorocitelor românce.

Urletele de durere ale victimelor cruzimii lui Hatvani fură întrecute de strigătele de bucurie ale gardiștilor.

Câteva din prizoniere se prăbușiră la pământ scăldate în sânge, dar gardiștii le urmară și acolo pentru a le tăia și cel de al doilea sân.

— Acum aruncați-le în var! răsună glasul lui Hatvani.

Și cele opt trupuri sângerânde fură aruncate în groapa cu var.

Varul atingând sânii sfâșiați pricinui dureri și arsuri atât de cumplite încât le treziră la viață chiar și pe nenorocitele care își pierduseră cunoștința. Țipetele lor sfâșietoare, urletele lor de durere, ar fi mișcat orice inimă nu însă pe a ungurilor.

Mihu Inimă de Leu se zbătea ca un nebun spre a-și rupe legăturile, mai mulți din voinicii lui făcură la fel, dar în zadar.

Legăturile erau făcute să reziste oricărei sforțări și bieții oameni fură nevoiți să privească neputincioși la barbaria nemaipomenită a lui Hatvani, barbarie, care nu se sfârșise încă.

— Voi, cei opt, care aveți săbiile scoase, răsună iar vocea ticălosului, numărați din trei în trei și fiecărui al treilea valah tăiați-i limba cu care a cârtit împotriva stăpânirii unguresți și cu care a cerut libertate.

— Bravo!
— Așa le trebuie!
— Să mai ceară libertate! strigară ungurii din nou.
Cum această ticăloșie înfiorătoare nu putea fi executată numai de cei opt ucigași vreo cincizeci de gardiști tăbărâră asupra bieților prizonieri și în vreme ce câte doi-trei unguri îi țineau, al patrulea reteza limbile nenorociților.
După această ispravă urmă tăierea urechilor, a nasului, scoaterea ochilor și când toți prizonierii fură groaznic ciopârțiți, trupurile lor sângerânde fură aruncate în groapa cu var.
— Stați! strigă deodată Hatvani. Nu mai aruncați pe nimeni în groapă căci nu mai rămâne loc pentru domnul Mihu și tovarășii săi! Pe ceilalți, care au mai rămas pe dinafară, ucideți-i cu lovituri de sabie. Să nu stricați însă niciun glonț pe ei, căci valahii aceștia nu sunt vrednici de un plumb!
Atunci, săbiile gardiștilor unguri începură să lovească fără milă în trupurile schingiuiților, desăvârșind barbaria din Vințul de Sus din ziua de 13 noiembrie 1848, zi care a înscris în istoria ungurilor pagina cea mai urâtă, cea mai neagră, de care se îngrozesc și se leapădă chiar și ungurii din ziua de astăzi.
De altfel această barbarie a fost una din pricinile pentru care după revoluție a deschis o anchetă împotriva lui Hatvani chiar și Ministerul de Război de la Budapesta care nu se putea asocia unor asemenea cruzimi.
Dar acest Hatvani nu era cel din Vinț. Căci acesta n-a scăpat de pedeapsa bine meritată după cum vom vedea mai târziu.
După ce gardiștii uciseră și pe cel din urmă dintre prizonieri, Hatvani se apropie de Mihu și-i zise:
— Ai văzut cum știm noi să pedepsim pe robii care îndrăznesc să se răzvrătească împotriva stăpânilor lor? Pedeapsa însă trebuie să fie mult mai mare pentru aceia care au venit din țări străine să-și bage nasul unde nu le

fierbe oala. De aceea, tu și cu tovarășii tăi, veți îndura fiecare toate torturile pe care le-au îndurat ceilalți robi, fiecare în parte. Iar pentru a-i face o plăcere și doamnei Mioara, am invitat-o să privească la funeraliile puțin obișnuite ale soțului său.

— Sfârșește odată cu vorbele-ți blestemate - strigă Mihu - și poruncește-le ticăloșilor tai să mă ucidă odată. Cu cât voi închide ochii mai iute cu atât îmi va părea mai bine că am scăpat de a-ți mai vedea chipul de monstru!

— Oho! făcu Hatvani, rânjind. Dimpotrivă, vom merge încet, pentru a-ți prelungi chinurile cât mai mult. Și fiindcă am auzit că ții la oamenii tăi mult, voi începe cu ei și pe rând. Hegyesi - îi strigă Hatvani, ajutorului său - începe cu cel din capăt! Taie-i limba!

Hegyesi se apropie de Niculiță și-i deschise gura cu forța, apoi îi apucă limba și i-o reteză.

Voinicul îndură chinuri îngrozitoare dar nu scoase decât un geamăt și atât. Nu voia ca ungurii să se bucure de chinurile lui. Așa-i spusese căpitanul iubitei sale și așa voia să facă și el.

— Dar dârz mai e! scrâșni Hatvani, văzându-se înșelat de urletul de durere la care se aștepta și care nu ieși de pe buzele însângerate ale voinicului. Taie-i nasul, Hegyesi!

Gardistul execută și această poruncă dar afară de același geamăt înfundat pe care nu-l auzi decât Hegyesi, Hatvani nu prinse nimic.

— Taie-i urechile! tună Hatvani, înfuriat pe îndârjirea voinicului.

Urechile căzură, dar obișnuit cu durerea Niculiță nu mai scoase nici măcar geamătul de până acum.

— Ah, câine blestemat - turbă Hatvani - stai că te fac eu să țipi! Hegyesi, du-l lângă groapa cu var!

— Să-l dezleg, domnule comandant? întrebă gardistul.

— Nu-ți mai pierde timpul cu asta - tună Hatvani - ia un topor și retează-i mâinile și picioarele! Merge mai iute!

Cineva îi aruncă lui Hegyesi o secure cu care ungurul reteză membrele nenorocitului român.

Trunchiul lui astfel ciopârțit căzu la pământ într-un lac de sânge.

Bietul Mihu suferea poate chiar mai mult de cât tovarășul său atât de sălbatic chinuit. Se opintea, se smuncea, se zbătea, doar-doar vor plesni frânghiile, doar-doar va ieși stâlpul din pământ, dar frânghiile nu plesniră, stâlpul nu ieși din pământ…

Între timp, trupul, fără mâini fără picioare, fără nas, fără urechi și limbă, al bietului Niculiță fu târât la marginea gropii cu var.

— Înmoaie-i gleznele sângerânde în var - strigă Hatvani, venind și el la marginea gropii - să vedem tot nu va urla de durere?

Hegyesi luă trupul și-l scufundă pe jumătate în var.

Dar lui Hatvani nu-i fu dat să-și îndeplinească și diabolica plăcere de a-l auzi pe voinic urlând de durere.

Niculiță tăcu și acum, fiindcă nefericitul tăcuse pentru totdeauna.

Prin nenumăratele răni făcute de Hegyesi pe trupul său, voinicul pierduse o groază de sânge și din această pricină își pierduse și cunoștința încă mai înainte ca gardistul să-i fi retezat mâinile și picioarele.

Dar dacă Niculiță tăcu, se auzi un alt strigăt care-l umplu pe Hatvani, nu de bucurie, ci de nețărmurită groază.

— Românii!… Vin românii! strigă cineva și într-o clipă acest strigăt fu prins din zbor de toți ungurii transformându-l într-un urlet de spaimă nemărginită:

— Fugiți! Vin românii!

Cât ai clipi din ochi se produse o învălmășeală de nedescris. Toată lumea se repezi spre partea de miază-noapte a străzii unde așteptau caii și trăsurile cu care ungurii urmau să plece la Turda.

Bărbați, femei, gardiști, copii, se îmbulzeau, se îmbrânceau, se călcau în picioare, fiecare căutând să ajungă cât mai iute la cai, singura lor mântuire.

Nimeni nu se mai sinchisi de prizonieri, tuturor le murise pe buze zâmbetul de crudă bucurie la vederea schingiuirii lui Niculiță.

Un singur om, un singur ungur nu se îndură să se despartă de Vinț până când nu mai stingea încă o viață de român.

Acesta era Hatvani.

În clipa când comandantul ungurilor auzi că vin românii, cel dintâi gând al său fu să fugă.

Atunci însă, privirea îi căzu asupra lui Mihu și ochii i se injectară de sânge.

— Mai înainte vei pieri și tu, fiară valahă! urlă el și scoțându-și sabia din teacă se repezi spre voinic.

Mihu îngălbeni.

Cum, tocmai acum când veneau românii, când venea mântuirea, tocmai acum să trebuiască să moară?

Nu, nu se putea ca Dumnezeu să-l fi ținut în viață numai spre a-l lăsa să fie ucis mișelește de sângerosul ungur o clipă mai înainte de a putea fi salvat!

Dar cum, cine să-l scape? Toți tovarășii săi erau legați de stâlpi, niciunul nu se putea mișca să-i alerge în ajutor.

Și Hatvani venea ca o furtună.

Acum nu-l mai despărțea decât un pas.

— Piei, câine de valah! strigă Hatvani și ridică sabia.

În aceeași clipă, în partea cealaltă a gropii de var se auzi un țipăt înfiorător, un țipăt care dădu fiori chiar și voinicilor, chiar și lui Hatvani.

Mioara scosese acest țipăt.

Auzise și ea strigătul, apoi urletul că „vin românii”, nădăjduise și ea că va scăpa se și vedea în brațele iubitului său, când iată că ticălosul acesta nu se mulțumea încă cu sângele nevinovat pe care-l făcuse să curgă râuri în ziua

aceea și mai înainte de a fugi rușinos voia să-i omoară iubitul.

Speriat de acest țipăt, care nu mai avea parca în el nimic omenesc, Hatvani întoarse capul pentru o clipă, supunându-se mai mult instinctului decât voinței sale.

Și clipa aceasta fu mântuitoare pentru Mihu Inimă de Leu!

Ceea ce nu putuse să săvârșească prin judecată, prin viclenie, săvârși acum sub puterea deznădejdii de a ști că Mioara va rămâne singură pe lume în mijlocul acestui iad, ce erau Munții Apuseni în 1848.

Este știut că deznădejdea, frica, mânia, dau omului deseori puteri pe care în stare normală nu le are.

Mânia îi mai dăduse odată lui Mihu asemenea puteri uriașe, ajutându-l să săvârșească o faptă aproape supraomenească, când smuci din pământ în curtea conacului lui Mircea Vulpescu stâlpul de care era legat și începu să-l învârtească în jurul său ca o măciucă de uriaș.

Deznădejdea îi dădu acum aceleași puteri spre a săvârși aproape aceeași faptă.

Când Hatvani întoarse capul, tresărind la țipătul înfricoșător al Mioarei, Mihu făcu o ultimă și deznădăjduită sforțare și stâlpul de care era legat ieși din pământ.

De data aceasta însă nu se mai putu sluji de el ca la conacul lui Vulpescu deoarece îi erau legate și picioarele. Mai mult încă, pentru a se putea mișca, trebuia să se încovoaie pentru ca partea care fusese în pământ a stâlpului să iasă din gaură.

Dar așa cum putu, se prăvăli cu stâlp cu tot asupra lui Hatvani care își întorcea capul de la Mioara tocmai în clipa aceea.

Comandantul ungurilor, în furia momentului și impresionat și de împrejurarea că din celălalt capăt al străzii și începură să se audă strigătele românilor, nu văzu nimic altceva decât un stâlp mare și gros care cădea asupra sa.

Acest atac mai mult decât neașteptat, însoțit de strigătele de război ale românilor, îl înspăimântară pe Hatvani într-atâta încât, după ce scăpă, printr-o săritură într-o parte, de stâlpul care se prăbușea împreună cu Mihu Inimă de Leu, o luă la goană cât îl țineau picioarele spre locul unde erau caii.

Aici era o învălmășeală de nedescris.

Gardiștii unguri nu-și mai căutau caii ci se aruncau în șea, care pe ce cal apuca.

La fel făcu și Hatvani și când se simți în spinarea calului, porni într-o goană nebună spre Turda, în mijlocul celor cinci sute de gardiști ai săi.

*

*   *

Cinci sute de gardiști unguri fugiseră mâncând pământul când auziră că vin românii.

Ei nici nu căutaseră să vadă câți români veneau și din aceștia, câți erau înarmați cu puști. Numele de român era îndeajuns pentru a băga groaza în viteaza armată a lui Hatvani și a o pune pe fugă.

Or, dacă ungurii și mai ales gardiștii lui Hatvani n-ar fi fost atât de fricoși, ar fi văzut că românii de care se speriaseră ei nu erau decât vreo trei sute de oameni și din aceștia, numai vreo sută înarmați cu arme de foc, iar ceilalți numai cu lănci.

Mai mulți nici nu aveau de unde să fie, căci atunci, în dimineața zilei de 13 noiembrie, grosul armatei lui Iancu era de-abia la Decea, dincolo de Inoc.

Românii, care intraseră în Vinț atunci, dimineața, erau numai oamenii lui Marțian Popovici. Căci iată ce se întâmplase.

Dan Dragomir și cu voinicii de sub comanda lui care scăpaseră de a fi prinși la Vinț, ajungând în fuga lor la Decea, intrară în pădurea din dreapta satului pentru ca cei

două sute de gardiști unguri care îi urmăreau să le piardă urma.

Dan nu știa că în Decea poposeau în noaptea aceea tribunii Axente și Popovici, pe care Avram Iancu îi trimisese în urma lui Mihu spre a-i de ajutor în caz de nevoie.

Dan și cu voinicii săi, rătăci deci toată noaptea prin pădure și numai dimineața îndrăzni să intre în sat.

Care nu-i fu mirarea când găsi acolo pe Popovici și pe oamenii acestuia.

Dan istorisi în grabă ce se petrecuse la Vinț și-i spuse lui Popovici că Mihu și ceilalți voinici au căzut pe semne în mâinile lui Hatvani.

Tribunul Axente trecuse Mureșul încă de cu seara cu oamenii săi, deoarece aflase că ungurii prădau și satele de dincolo de Mureș și vroia să le elibereze de sub teroarea gărzilor.

În Decea deci nu măi rămăsese decât Popovici cu trei sute de oameni.

Cu toate că tribunul știa că Hatvani are cinci sute de gardiști înarmați, totuși nu șovăi o clipă să alerge în ajutorul lui Mihu.

Popovici n-avea însă decât vreo cincizeci de călăreți, restul trupei fiind glotași, pe jos, așa că oastea lui porni în pas alergător din care nu se opri decât la porțile Vințului.

Aici, Dan Dragomir, voinicii lui și cei cincizeci de călăreți în frunte cu Popovici, năvăliră ca o vijelie în orășel.

Așa că, la drept vorbind, Hatvani și gardiștii lui fugiseră de vreo șaptezeci de români.

Dar ajunși în fața primăriei, românii își dădură seama că dacă ungurii erau ușori la fugă, cu atât mai cumpliți, mai sângeroși, mai fiare erau cu populația nearmată care nu se putea apăra.

În fața lor se desfășura groaznica priveliște a fioroaselor crime săvârșite de Hatvani.

Zeci de cadavre, groaznic mutilate, zăceau unele peste altele la marginea gropii cu var, alte zeci de cadavre arse pe jumătate în baia de var stins, iar în jurul gropii cei optsprezece stâlpi cu voinicii lui Mihu, din care unul, Niculiță, își dăduse sfârșitul într-un chip atât de înfiorător.

Văzând această barbarie pe care istoria nu le-o va ierta ungurilor niciodată, mai este de mirare că românii își pierdură cumpătal, că pornirea bună a sufletului lor se lăsă cotropită de dorul de răzbunare și reeditară măcelul de la Zlatna?

Ungurii care mai fură prinși în orășel fură măcelăriți până la cel din urmă, iar Vințul arse până în temelii, ca o făclie uriașă la căpătâiul martirilor neamului românesc.

În Vințul de Sus, Mihu își pierduse un tovarăș, pe Niculiță, mort în împrejurări atât de tragice, își regăsise însă iubita, ca și Dan Dragomir pe Dochița lui.

Numai sărmana Pia nu-și regăsi părintele.

La rugămintea Dochiței i se tăinui și de acum înainte groaznicul sfârșit ai colonelului Ispirescu, și i se spuse că acesta rămăsese la Alba Iulia spre a-și îngriji de reumatismul său și că, în curând va veni după oastea lui Iancu.

Pia începu să bănuiască ceva și când în ziua de 20 noiembrie oastea lui Iancu intră triumfătoare în Turda, mârșavul, josnicul Schulze, rândui lucrurile astfel ca Pia să afle adevărul în privința tatălui său.

Trădătorul voia să-și răzbune măcar în felul acesta neizbânda lui, în cele puse la cale cu Imre și Hatvani.

Așa s-a întâmplat că în vreme ce toată lumea românească se bucura de marșul triumfal al oastei lui Avram Iancu, Pia Ispirescu îmbrăcă vălul cernit și nimeni n-o mai vedea decât cu lacrimi în ochi…

CAPITOLUL 128
Căpitanul Solovski

De la Turda, Iancu se duse la Cluj, pentru a lua noi instrucțiuni de la generalul austriac Wardener, care ocupase Ardealul încă din ziua de 13 noiembrie, iar din Cluj se înapoie la Câmpeni, deoarece oamenii săi nu erau echipați pentru o expediție de iarnă în munți.

Pe de altă parte, după primele izbânzi repurtate de armata austriacă, comandamentul din Sibiu și mai ales generalul Puchner, înveninat de rapoartele trădătorului Schulze și ale căpitanului Ivanovici, crezu că se poate lipsi de ajutorul lui Avram Iancu și începu să se poarte iarăși foarte rău cu românii.

În decembrie, când revoluția ungurească părea înfrântă pe toată linia, generalul Puchner, care luase asupra sa și conducerea civilă a Ardealului, numi comisari în fruntea comitatelor curat românești numai sași, iar fruntașilor români le dete numai roluri secundare.

Atunci comitetul național din Sibiu se prezentă în plenul lui și sub conducerea lui Simion Bărnuțiu la generalul Puchner și-i ceru să revină asupra acestor dispoziții jignitoare pentru români.

Drept răspuns, generalul Puchner i-a anunțat pe membrii comitetului că țara fiind pacificată are de gând să-i dezarmeze și pe români.

Iar când Bărnuțiu i-a spus că aceasta nu se poate deoarece ungurii ar reîncepe cu jafurile și omorurile, generalul Puchner a răspuns:

— Așa? Bine! De acum jumătate din tunurile mele le voi îndrepta asupra dv. iar jumătate asupra rebelilor unguri. Ați înțeles?

Soarta însă l-a pedepsit urât pe Puchner pentru semeția sa.

Nu numai că n-a întors tunurile împotriva românilor, dar curând după aceea, a venit la ei implorându-i să salveze

Ardealul de oastea ungurească reorganizată, care sub conducerea într-adevăr genială a generalului polonez Bem înainta victorioasă pe toată linia.

Colonelul Urban fu aruncat în Bucovina cu toată armata lui, Clujul fu de asemenea recucerit de unguri, iar generalul Wardener, în retragerea grăbită, muri lovit de apoplexie. Colonelul Czetz ocupă Turda pentru a asigura linia de comunicație cu Târgu Mureș, unde coborî însuși Bem pentru a-și întări rândurile cu ostași noi recrutați din secuime, cu care apoi să năvălească asupra Sibiului.

Nepriceperea, îngâmfarea și lipsa unui plan unitar de acțiune, pricinuiră astfel înfrângerea, ba chiar desființarea armatei austriece din Ardeal.

Avram Iancu văzând invazia ungurilor, luă măsurile de apărare împotriva cotropirii dușmane.

El făcu din Munții Apuseni o cetate nebiruită, în care românii rezistară până la sfârșitul războiului civil.

În acest scop, Craiul Munților închise îndată toate intrările în munți.

Drumurile din spre Aiud și Teiuș le păzea prefectul Simion Prodan Probu, iar Arieșul și valea Ierii fură date în grija lui Popa Balint. Posturi mai mici erau așezate la Albac, Mărișel și către Someșul Rece, unde hărțuielile ținură toată iarna. Către Apus își așeză tabăra prefectul Ion Buteanu, pentru a pune stavilă înaintării dușmanului din spre Zărand.

Acest renumit „Cordon al lui Iancu” era perfect și într-adevăr, din ianuarie și până în aprilie 1849 taberele concentrate cu fața spre câmpii ținură în loc pe ungurii care încercau să pătrundă în munți.

Au fost și lupte mari, dintre care au rămas memorabile bătăliile de la Mărișel, Vârful Bătrâni și Muntele Grohotului.

În tot acest răstimp Mihu Inimă de Leu și cu tovarășii săi au alergat prin munți, de colo până colo, luând parte la luptele cele mai crâncene, venind la timp în ajutorul

cetelor strâmtorate de români, hârțuind necontenit trupele ungurești, de la poalele munților.

Ceata lui Mihu venea ca vijelia și dispărea ca ceața, pentru a se ivi peste câteva ceasuri în alt punct, la alt defileu, unde le dădea ungurilor iarăși de lucru.

Faima lui Mihu și a tovarășilor săi se răspândi ca fulgerul și printre unguri, care merseră până acolo, încât instituiră un premiu pentru prinderea lui.

Comandamentul unguresc turba de mânie când auzea de vreo nouă ispravă a lui Mihu și când vedea că trupele ungurești sunt neputincioase față de această mână de oameni.

Premiul pus pe capul lor îi întărâtă pe voinici și mai mult și Mihu începu să lovească în unguri cu o furie și o îndrăzneală ce întrecea orice închipuire.

Ungurii se străduiau din răsputeri să le dea de urmă, să știe măcar unde își au tabăra principală, pentru ca, adunând o oaste mai însemnată, să atace tabăra aceasta cu orice sacrificiu, dar toată truda lor rămase zadarnică.

Ceata lui Mihu se ivea când la Zlatna, când spre Aiud, când tocmai pe Valea Arieșului, așa că nimeni nu-i putea da de urmă.

Cam aceasta era starea de spirit când la tabăra ungurească din Surduc sosi într-o zi o caleașcă plină de praf și noroi. Caleașca era însoțită de doi honvezi unguri, iar călătorul ei era un ofițer ungur de vreo treizeci și șase-treizeci și șapte de ani, care ceru îndată să fie condus în fața comandantului.

Când îl conduseră la colonelul Somory, comandantul taberei ungurești din Surduc, ofițerul nou sosit își lipi călcâiele militărește și se prezentă:

— Am onoare să mă prezint, căpitanul Vladislav Solovski, din marele sat major al Excelenței Sale, generalul Bem.

Colonelul îi întinse mâna și-i zise:

— Bine ai venit! Socotind după nume și după felul cum vorbești ungurește, nu pari să fii ungur.

Într-adevăr ofițerul vorbea mai mult decât slab ungurește.

— Nu, sunt polonez - răspunse ofițerul - și am venit chiar din Polonia cu Excelența Sa, generalul Bem, din al cărui stat major fac parte.

— Și mă rog, ce vânt te aduce pe la noi?

— Excelența Sa m-a trimis. Vin din Banat și nu am avut nici măcar vreme să mă odihnesc. A trebuit să pornesc îndată la drum pentru a mă prezenta cât mai neîntârziat la dv.

— Mărturisesc că nu-l înțeleg pe Excelența Sa. Suntem aici destui ofițeri, aproape tot atâția ca și soldații, la ce mai era nevoie să ne sporească numărul?

Căpitanul zâmbi.

— Eu însă, domnule colonel, am o misiune specială! zise căpitanul Vladislav Solovski.

— O misiune specială? făcu colonelul, mirat.

— Da!

— Mă rog și aș putea să știu și eu în ce constă această misiune?

— De ce nu, domnule colonel! răspunse căpitanul. Și așa doar va trebui să vă înmânez ordinul de serviciu de îndată ce-mi voi fi desfăcut bagajele!

— Așadar?

— Având în vedere că în Banat am îndeplinit serviciu de recunoaștere și că cu acest prilej, lăsând la o parte orice modestie, am săvârșit câteva isprăvi de seamă, Excelența Sa mi-a încredințat și de data aceasta o însărcinare asemănătoare.

Colonelul Somory dădu din cap.

— Mă rog și ce ar urma să recunoașteți aici? Poate fuga armatelor austriece?

— Nu!

— Atunci?

— Trebuie să pun capăt blestemățiilor unei patrule volante de români!

Ochii colonelului începură să strălucească ciudat.

— Patrula lui Mihu?

— Da, da, aceasta! răspunse căpitanul Solovski, zâmbind. Numai de nume nu-mi aduceam aminte, dar și când îmi aduc aminte de el nu-l pot rosti deoarece mi se rupe limba în el.

Colonelul râse cu poftă, apoi bătându-l pe umăr pe căpitan, zise:

— Nu te teme, camarade, căci îi vei învăța numele! Îți va fi îndeajuns să te întâlnești chiar și numai o singură dată cu el. Nici eu nu-i puteam rosti numele, dar de când m-a pus odată pe fugă și n-a lipsit mult să-mi las oasele pe acolo, de atunci știu să i-l rostesc chiar dacă m-ai trezi noaptea din somn și m-ai întreba.

Zicând acestea, colonelul Somory, mai râse o dată cu poftă.

Căpitanul zâmbi și el.

— Dar eu tocmai asta vreau: să mă întâlnesc cu el…

După o scurtă pauză adăugă apoi:

— Și vă rogi să fiți încredințat, domnule colonel că nu voi fugi de el!

Colonelul Somory se făcu roșu ca racul și prima lui pornire fu să-i dea o lecție zdravănă căpitanului, pentru îndrăzneala lui. Pe urmă însă se răzgândi și hotărî să treacă fără a băga în seamă peste ironia căpitanului, căci cine știe ce bine era ofițerul acesta sfătos cu generalul Bem, mai ales că și venise cu el din Polonia și până la urma urmelor tot el ar fi cel care ar trage scurta[17].

De aceea își schimbă iute mânia într-un zâmbet prietenos și-i zise căpitanului:

— Ehei, camarade și eu vorbeam la fel la început, când am venit pe aici! De atunci însă mi-am schimbat părerile.

---

[17] *a trage scurta* - a suporta consecințe neplăcute.

Solovski nu răspunse nimic, ci se mulțumi doar să zâmbească.

Dar acest zâmbet spunea mai mult decât oricâte vorbe și spunea mai ales lucruri care nu erau menite să fie tocmai pe placul colonelului.

Somory îl pofti pe căpitan mai înăuntru în tabără și Solovski, după ce dădu ordin să i se dea jos bagajele din trăsură se instală în cortul pe care i-l puse colonelul la dispoziție.

Intrând în cort, colonelul se ținu după el, așa că fu și el martor la despachetarea bagajelor căpitanului.

Cuprinsul unei lăzi voluminoase însă îl puse pe gânduri pe colonelul Somory.

Din lada aceasta ieșiră la iveală, unul după altul, costumele cele mai felurite.

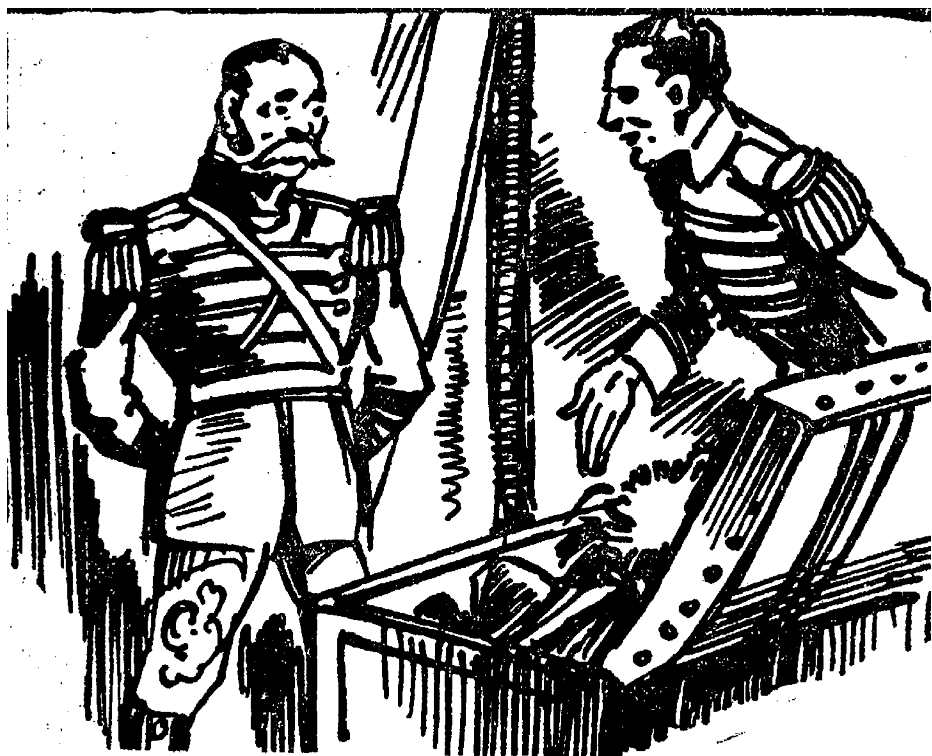
Erau acolo haine de pădurar, de român de prin partea locului, de flașnetar italian și câte și mai câte, precum și o sumedenie de peruci, mustăți și bărbi false.

Colonelul Somory își împreună mâinile și exclamă:

— Căpitane Solovski nu cumva ești comediant de meserie?

— Nu, domnule colonel! răspunse cel întrebat.

— Dar atunci spune-mi te rog și mie, ce nevoie poate avea un ofițer de honvezi de toate acestea? Sau poate că așa se obișnuiește la voi în Polonia?

— Un ofițer de honvezi într-adevăr n-are nevoie de așa ceva și nici la noi în Polonia ofițerii nu umblă după ei cu asemenea calabalâc!

— Dar atunci?

— În schimb un ofițer de recunoaștere poate să tragă mari foloase de pe urma unei asemenea garderobe.

— Nu cumva vrei să porți pe aici asemenea îmbrăcăminte? strigă colonelul în culmea uimirii.

— De ce nu? zâmbi căpitanul, cu aceeași liniște netulburată. Dacă în Banat m-am putut transforma în flașnetar italian, în pădurar, în vânzător de bilete de noroc, de ce n-aș face-o și aici?

Colonelul râse din toată inima.

— Teremtette! Sunt tare curios să văd cum vei arăta, după uniforma de honved, în aceste zdrențe multicolore?

— Nu uniforma face pe om, domnule colonel, ci rezultatul pe care-l poate atinge mulțumită hainei pe care știe cum și când s-o poarte. Sunt destui oameni care poartă cele mai strălucitoare uniforme, dar nu aduc niciun folos semenilor lor. Sunt însă oameni care și în aceste zdrențe multicolore știu să aducă servicii prețioase cauzei pe care o slujesc.

Somory mai înghiți odată în sec.

Nu avea el cine știe ce putere spirituală, dar tot înțelese că vorbele acestea ale polonezului îi erau hărăzite lui și că deci, de-abia sosit de un ceas, totuși, căpitanul Solovski îi dădea lecții pentru a doua oară.

Așadar era adevărat că atât generalul Bem cât și Dembinsky și ceilalți polonezi veniți cu ei, îi socoteau pe unguri prea puțin pricepuți în cele ale milităriei și nu pierdeau niciun prilej de a le da lecții.

Dar generalul Bem era steaua norocului lui Kossuth, așa că Somory înghiți din nou și nu răspunse nimic. În sinea sa se gândi însă astfel:

— Se vor mai schimba lucrurile prietene, nu te teme și atunci eu îți voi da lecții, iar tu vei tăcea chitic!

Colonelul Somory mai rămase câteva minute în cortul căpitanului, pe urmă își luă rămas bun și plecă…

La masă se întâlniră însă din nou și atunci colonelul îl prezentă pe noul sosit celorlalți ofițeri ai taberei.

Ofițerii de honvezi nu erau dușmani ai vinului și ca bun honved, căpitanul Solovski se uita și el cu dragă inimă, cât mai des, în fundul paharului.

În decursul chefului, ofițerii vorbiră despre verzi și uscate, firește însă că și despre război, căci la urma urmelor pe ofițeri și mai ales în împrejurările de atunci, nu-i putea interesa decât chestiunile războinice.

Or, astfel stând lucrurile, era firesc să vină vorba și despre Mihu despre care honvezii știau să istorisească isprăvile cele mai neînchipuite.

Căpitanul Solovski asculta zâmbind la istorisirile camarazilor săi.

— Dar la drept vorbind, ce fel de om este acest domn Mihu? întrebă el într-un târziu.

Camarazii lui se întrecură în a-i răspunde, fiecare găsea ceva de spus, așa că se produse un adevărat iad în jurul polonezului.

— E dracul gol!

— Nimeni nu la putut observa mai de aproape…

— Dispare tocmai atunci când crezi că ai pus mâna pe el…

— Trebuie să fie un vrăjitor…

— Se spune că sfâșie cu dinții beregata acelora care îi cad în mâini…

Vladislav Solovski zâmbea necontenit.

Cu cât ofițerii îl descriau mai groaznic, mai înfiorător pe comandantul faimoasei patrule volante cu atât mai cu multă poftă râdea polonezul.

Când în cele din urmă căpitanul Solovski se ridică de la masă, ofițerii ajunseră să povestească cum că mâncarea preferată a lui Mihu ar fi friptura de copil mic.

Atunci căpitanul Solovski izbucni într-un hohot de râs, ceea ce nu fu de loc pe placul câtorva ofițeri de honvezi.

Unul din ei îl și întrebă:

— Dar la drept vorbind de ce zâmbești atât de neîncrezător, domnule căpitan?

Căpitanul se întoarse spre ofițer cu același zâmbet neschimbat și răspunse:

— Cum să nu râd când mâine trebuie să pornesc tocmai în căutarea acestui mâncător de oameni! Vă dați seama ce visuri voi avea la noapte! Dar caut și eu să-mi fac curaj și zâmbesc, căci râsul este cel mai bun alungător de năluci.

Împerecherea aceasta dintre primejdie și râs, stârni veselie și la ceilalți ofițeri, așa că Solovski fu însoțit de un hohot de râs la plecarea lui din cortul care le slujea camarazilor săi drept sufragerie.

A doua zi, când se trezi din somn, căpitanul Solovski nu îmbrăcă uniforma albastră-neagră a honvezilor ci răscoli prin lada lui cu zdrențe până când se hotărî la costumul unui ascuțitor de cuțite.

Solovski era în toiul îmbrăcării când colonelul Somory intră în cort.

— Bună dimineața, Solovski!

— Să trăiți, domnule colonel!

Somory nu băgă de seamă decât acum ce costum îmbrăcase ofițerul și izbucni într-un hohot de râs care parcă nu mai voia să se sfârșească.

— Așadar, totuși? zise el, când izbuti să-și mai stăpânească râsul.

— Din păcate! răspunse căpitanul, cu un zâmbet acru, de data aceasta. Asta-i slujba, n-ai ce să-i faci!

Nemulțumirea, care se oglindea pe chipul polonezului făcu inima colonelului Somory să tresară de bucurie și simțind că a și început să-i vină apa la moară, zise răutăcios:

— După cât văd eu, dragă Solovski, ți-a cam pierit cheful să dai ochi cu Mihu, de când ai auzit ce se vorbește pe socoteala lui!

Căpitanul Solovski se uită la colonel și răspunse, obosit:

— La ce-mi folosește dacă într-adevăr mi-aș fi schimbat părerile? Ordinul se execută nu se discută! Așa că vrând-nevrând, trebuie să intru în horă…

— În privința aceasta ai dreptate, zise colonelul Somory. Și la drept vorbind, mărturisesc sincer că nu te pizmuiesc de loc pentru misiunea d-tale specială!

— Cred și eu!

Între timp căpitanul Solovski îmbrăcase pe de-a’ntregul costumul de ascuțitor de cuțite.

Din nenumăratele lui boarfe scoase acum la iveală și un cărucior pe care așeză o roată de ascuțit. Pe urmă își așeză și o barbă și o mustață falsă și în această travestire părăsi tabăra ungurească din Surduc.

Ofițerii se uitară după el, compătimitori.

Erau mulți aceia însă care își băteau joc de el în loc să-l compătimească.

Și mai ales colonelul Somory.

— Ce să vă spun - zise el - nu mi-ar părea rău dacă Mihu l-ar scutura puțin pe polonezul nostru, căci prea face pe grozavul.

— Fiți fără grijă, domnule colonel - zise un ofițer mai în vârstă - de astăzi înainte prietenul nostru va deveni mai mititel.

În ziua aceea tabăra din Surduc avu subiect de vorbă. Toată lumea vorbea numai despre căpitanul Solovski, fiecare vrând să ghicească pe unde umblă, ce face, cu cine se întâlnește prin munți, căci spre munți plecase.

Spre seară apoi se înapoie și căpitanul Solovski.

De-abia mai împingea înaintea sa căruciorul cu piatra de ascuțit; se vedea lămurit că umblase foarte mult în ziua aceea.

Când ajunse în tabăra de la Surduc, ofițerii honvezilor îl înconjurară cu mult interes și nu-l lăsară nici măcar să răsufle că îl și asaltară cu întrebările lor.

— Unde ai fost?

— L-ai găsit?

— Ce-ai făcut?

— L-ai văzut pe Mihu?

Colonelul Somory sosi și el în mare grabă și el era cel mai gălăgios.

— Să auzim, să auzim, căpitane? Povestește-ne ce s-a întâmplat? Ia arătă-ne desagii, nu cumva l-ai ascuns acolo pe Mihu?

Întrebarea aceasta fu urmată de un hohot grozav de râs. Colonelul Somory, ca bun comandant deținea rolul

conducător și cu acest prilej și râsul lui se auzea în toată tabăra.

Numai căpitanul Solovski nu râdea.

Stătea mut, nemișcat, lăsând să râdă de el tot corpul ofițeresc al taberei.

El nu luă cuvântul decât atunci când ofițerii se liniștiră de bună voie.

Atunci se întoarse spre colonelul Somory și răspunse pe un ton destul de înțepat:

— Vă mulțumesc, domnule colonel, pentru interesul pe care mi-l purtați. Nu vreau să vă obosesc cu cercetarea desagilor mei și de aceea mai bine vă mărturisesc că Mihu nu este acolo. Aceasta nu însemnă însă că peste două-trei zile, temutul comandant al patrulei volante, nu va fi prizonierul nostru, adică prizonierul dv. al acelora care v-ați trudit în zadar, o iarnă întreagă, să puneți mâna pe el.

Cu aceste cuvinte căpitanul Solovski făcu stânga-mprejur și-i lăsă pe ofițeri cu gura căscată.

Uimirea ofițerilor fu atât de mare încât timp de câteva minute nu fură în stare să mai rostească niciun cuvânt.

În cele din urmă tot colonelul Somory luă cuvântul cel dintâi, de altfel după cum se și cuvenea:

— Dacă nu mă înșel, căpitanul Solovski a fost puțin cam… cum să-i spun… cam nepoliticos!

— Nu puțin - adăugă unul dintre ofițeri - ci foarte!

— Foarte?

— Mai mult nici n-ar fi putut să fie! Cuvintele lui au fost adevărate palme pentru noi!… N-a șovăit o clipă să ne spună în față ce părere are despre noi!…

Colonelul Somory clătină din cap.

— Mărturisesc că nu-l înțeleg pe căpitanul acesta! Pe semne că a avut parte de o creștere foarte proastă… Mă mir, căci polonezii sunt bine crescuți… În schimb, trebuie să aibă mare trecere la generalul Bem… Pe semne fiindcă e de același sânge cu el!

— Să vedem numai pe unde va scoate cămașa când își va da seama că nici el nu poate face mai mult decât am făcut noi?

— Dar să-l ferească Dumnezeu să nu izbutească - zise unul din ofițeri - căci cât e el de polonez, dar îl fac tocătură în duel!

— Cred că nu vei avea prilejul să ni-l servești drept umplutură de sarmale - zise colonelul Somory - căci dacă nu izbutește, veți vedea că polonezul nostru o șterge într-o bună zi de parcă niciodată n-ar fi călcat pe la Surduc. Ascultați-mă pe mine băieți, dacă-i ostaș de meserie, să știți că Mihu îi distruge cariera și nu va ajunge niciodată maior!

Ofițerii continuară să vorbească pe socoteala căpitanului Solovski care însă nu se mai arătă printre ei, nici chiar seara la cină, ci își odihni trupul într-un somn îndelungat pentru a putea rezista aventurilor care îl așteptau a doua zi.

A doua zi de dimineață se sculă cu noaptea în cap și porni la drum mai înainte de răsăritul soarelui.

Nu fu văzut decât de ofițerul de serviciu care zâmbi văzându-l plecând cu plasa de prins pește pe umăr. Mai târziu, când se sculară și ceilalți ofițeri, le povesti și acestora noua născocire a polonezului și tabăra ungurească din Surduc avu iarăși pentru ce să râdă toată ziua.

Iar când se înseră, se așezară cu toții la intrarea în tabără și acolo așteptară înapoierea lui Solovski.

Nici nu trebuiră să aștepte prea mult.

Făptura, de altfel voinică a căpitanului polonez se ivi în curând în zare, iar când ajunse la intrarea în tabără, ofițerii îl primiră din nou cu întrebări batjocoritoare.

— Ei - întrebă colonelul Somory. - fân sau paie? Sau poate că numai coceni de porumb?

Căpitanul Solovski răspunse numai așa din vârful limbii:

— Când voi da peste Mihu, îmi voi face raportul, până atunci însă nu văd necesitatea de a da socoteală de observațiile mele personale. Este tocmai în interesul acestor cercetări să nu spun nimic din ceea ce am aflat până acum… Știu cu siguranță că patrula volantă este foarte bine organizată, mai bine decât vrem noi să credem și că Mihu are spioni, peste tot, chiar și acolo unde ne-am închipui mai puțin. De aceea îi ajunge la ureche tot ceea ce se pune la cale, chiar și în taberele noastre și de aceea tac asupra rezultatelor dobândite până acum.

Zicând aceasta, își văzu de drum.

Ofițerii se uitară unul la altul.

— E foarte încrezut și vorbește ca și când n-ar trebui decât să întindă mâna spre a-l prinde pe Mihu - zise unul din ofițeri. Eu însă nu cred nimic din tot ceea ce spune.

— Nu l-a prins nici acum pe Mihu? întrebă un alt ofițer, care de-abia sosise la fața locului și deci nu știa ce se vorbise acolo.

— Firește că nu! îi răspunseră ceilalți. De vină e numai năvodul, care era… găurit!

*

*   *

A treia zi de dimineață căpitanul Solovski porni din nou la drum.

Căruciorul de ascuțitor de cuțite și năvodul de pescar îl schimbă acum cu lădița unui negustor ambulant care vinde tot ceea ce-și poate închipui o minte omenească.

Când străbătu tabăra ungurească din Surduc în această travestire, un hohot de râs homeric izbucni din piepturile nu numai ale ofițerilor dar și din ale soldaților.

Polonezul însă nu-și făcu sânge rău.

Este adevărat că îl durea puțin că toată lumea îl lua în bătaie de joc, dar până în cele din urmă îi lăsă să râdă de el, gândindu-se că cine râde la urmă, râde mai bine.

Gândul acesta umbla prin creierul căpitanului Solovski chiar și după ce părăsi tabăra ungurească din Surduc și se îndreptă din nou spre munți.

Orice senzație ține trei zile. Cel puțin așa se spune. În orice caz, întâmplările din tabăra de la Surduc păreau să dea dreptate acestei zicători. A treia zi, ofițerii nu se mai prea ocupară de camaradul lor cu înclinări de comediant, ci vorbiră mai ales că ar fi mai bine să vină poruncă de plecare din Surduc deoarece viața începuse să devie plictisitoare.

După amiază ofițerii jucau de zor cărți și zaruri, când deodată se auzi un tropot de cal.

Ofițerii se uitară curioși spre intrarea în tabără unde sosise tocmai un călăreț.

Era căpitanul Solovski.

Nu mai avea cu el lădița de negustor ambulant și nici peruca perciunată de evreu nu-i mai era pe cap.

La început nici nu-l recunoscură deoarece purta haine tare zdrențuite și nu-și dădură seama că e el decât numai când sări de pe cal și se apropie de corturile ofițerești.

Honvezii își părăsiră jocurile unul după altul și alergară afară din corturi.

Nu-și puteau închipui ce se întâmplase cu căpitanul Solovski, care se înapoia la o vreme atât de neobișnuită și într-o asemenea stare.

— Ce s-a întâmplat, camarade? îl întrebă unul din ofițeri, pe lângă care Solovski trecu în goană. Te-a fugărit blestematul de Mihu?

Polonezul nici nu-l învrednici de răspuns, ci alergă mai departe iar când ajunse pe la mijlocul taberei începu să întrebe de colonelul Somory.

Peste câteva clipe era în fața celui căutat.

Colonelul Somory rămase și el foarte surprins de întoarcerea neașteptată a căpitanului Solovski.

— Ce este? întrebă el.

— Domnule colonel… răspunse polonezul, gâfâind.

— Te pomenești că l-ai prins pe Mihu!

— Încă nu, domnule colonel, dar în decursul zilei de astăzi se va întâmpla!

Uimirea colonelului Somory crescu și mai mult.

— Ce ai spus? strigă el și fața îi deveni când roșie, când albă ca varul.

— N-am timp să dau amănunte acum, răspunse căpitanul Solovski, fiindcă clipa este prețioasă.

— Dar totuși, ce este? Ce s-a întâmplat? Ce trebuie făcut? Unde este Mihu? îl asaltă deodată colonelul Somory cu o mie de întrebări pe Solovski.

— Veți afla toate acelea, domnule colonel!

— Când?

— Mai târziu! Acum spuneți-mi vă rog din câți oameni e alcătuită tabăra?

— Cu ofițeri cu tot, din două sute nouăzeci de oameni. D-ta ești al două sute nouăzeci și unulea.

— Atunci, domnule colonel, porunciți să se sune îndată alarma!

Somory căscă ochii mari.

— Dar de ce? Numai așa, pe vânt, nu pot alarma tabăra!

— Să nu ne pierdem vremea cu întrebări de prisos, domnule colonel! V-am spus că fiecare minut este prețios! Trebuie să sunați alarma numaidecât, căci altfel va fi prea târziu.

— Nu cumva vine Mihu? întrebă colonelul mai mult decât îngrijorat

— Nu - răspunse căpitanul Solovski - dimpotrivă, noi pornim să punem mâna pe acest domn Mihu.

— Unde să punem mâna pe el?

— Vă voi spune totul pe drum, domnule colonel! Dar să plecăm odată, căci altfel pe dv. vă fac răspunzător de neizbândă, din pricina întârzierii.

Cererea atât de hotărâtă a căpitanului Solovski îl făcu pe Somory să nu mai tărăgănească lucrurile și să se ducă spre a lua măsurile necesare.

Peste câteva clipe apoi glasul strident al goarnei sună alarma și soldații plictisiți ai taberei din Surduc săriră la arme care cât putu mai iute.

Nimeni nu știa unde și pentru ce se duc, care este dușmanul pe care urmau să-l înfrunte. Bănuiau doar că alarma aceasta nu putea fi în legătură decât cu întoarcerea neașteptată a căpitanului Solovski.

În câteva clipe liniștita tabără din Surduc era asemenea unui mușuroi de furnici răscolit. Honvezii alergau de colo până colo, tobele sunau, goarnele trâmbițau, ofițerii strigau cât îi ținea gura pentru a se face auziți.

Caii fură scoși la iveală și în vreme ce se făceau toate aceste pregătiri, căpitanul Solovski își lepădă zdrențele de pe el și își îmbrăcă uniforma de ofițer de honvezi.

Pregătirile se sfârșiră iute, ca în vreme de război și când trupa fu gata de plecare, căpitanul Solovski se duse la Somory și-l întrebă:

— Domnule colonel, puteți da semnalul de plecare?

— Cred că totul este în ordine. Încotro?

— Vă voi arăta eu drumul și între timp vă voi face și raportul!

Goarnele sunară iarăși dând semnalul de plecare și colonelul Somory porni în fruntea coloanei însoțit de căpitanul Solovski.

Colonelul și căpitanul călăreau la vreo douăzeci de pași în fruntea trupei și acum, după ce mai răsuflase puțin, polonezul își începu raportul.

Vorbea cu înflăcărare, pătimaș chiar și adeseori cuvintele lui erau de natură să-l facă pe colonel să tresară.

— Acum, domnule colonel, pot să vă raportez ce s-a întâmplat! începu polonezul.

— Spune, vorbește! îl zori Somory, care ardea de nerăbdare de a afla ce se întâmplase, ce descoperise și unde îl ducea căpitanul Solovski.

— Ați râs de mine, m-ați batjocorit, ați făcut din mine nebunul taberei. Am îndurat toate aceste înjosiri așteptând

cu răbdare clipa în care voi putea răspunde tuturor acestor batjocuri așa după cum se cuvine, așa după cum voiam eu. La batjocurile care mi s-au adus aș fi putut răspunde și prin o provocare la duel a acelora care făceau pe grozavii în tabără, dar m-am gândit că aceia care, în loc să-mi dea o mână de ajutor în marea operă pe care o săvârșeam, mă batjocoreau și râdeau de mine, aceia nu merită să-i ridic la rangul de cavaleri printr-o provocare la duel. De altfel, atunci știam deja că în timpul cel mai scurt voi avea prilejul de a le da sfătoșilor un răspuns mult mai vrednic de ei, când făcând de râs toată tabăra, voi anunța prinderea atât de mult căutatului căpitan al patrulei volante.

Colonelul Somory ascultă cuvintele căpitanului, când încurcat, când furios, când amărât, cuvinte a căror greutate se restrângea în chip fatal și asupra lui.

Dar superioritatea care se desprindea din fiecare vorbă, din toată purtarea polonezului, îl făcu pe Somory să se gândească, de altfel pentru a zecea oară poate, că Solovski, căpitanul Solovski, era o personalitate mult mai însemnată decât îl arăta numele lui.

Un lucru era sigur: căpitanul Solovski era favoritul generalului Bem și acesta era un motiv îndeajuns de puternic pentru a-i trece cu vederea multe din faptele și cuvintele sale a căror sinceritate era adeseori jignitoare.

De aceea colonelul Somory nu răspunse niciun cuvânt nici atunci când căpitanul Solovski îndrăzni să critice atât de aspru trupa pe care o conducea el și de aceea înghiți din nou lecția pe care de mult își făgăduia să i-o dea acestui ofițer obraznic care nu știa sau nu voia să știe nimic de respectul pe care subalternul îl datorează superiorului său.

— Să auzim, mai departe!

Aceste patru scurte cuvinte fură tot răspunsul lui.

Căpitanul Solovski nu trebui încurajat, căci acum avea mare chef de vorbă, pe semne fiindcă știa că în curând își va atinge ținta.

— În vreme ce ceilalți ofițeri jucau nepăsători cărți și zaruri în tabără - urmă el - eu colindam câmpii și păduri, mă cățăram pe munți, treceam șiroaie de apă și adeseori riscam să-mi las oasele prin prăpăstii și văgăuni peste care săream. Dar în cele din urmă tot mi-am ajuns scopul și am descoperit ascunzătoarea faimosului Mihu.

— Acolo mergem acum? întrebă colonelul, aproape tremurând.

— Nu!

— Dar unde?

— La un alt loc, unde domnul Mihu se întâlnește cu oamenii săi astă seară, pentru că de acolo să atace în cursul nopții tabăra din Surduc.

Colonelului Somory nu-i lipsi mult să cadă de pe cal când auzi aceste cuvinte.

— Ce ai spus, omule? strigă el. Vor să ne atace pe noi?

— Da. Am izbutit să aud convorbirea pe care Mihu a avut-o cu unul din oamenii săi, unul… stai cum îl cheamă… da, Dan… Dan Dragomir, așa ceva!

— Ah! făcu colonelul. Asta este nemaipomenit! Aproape că nici nu-mi vine să cred că Mihu să fi plănuit atacarea unei tabere de două sute nouăzeci de honvezi cu cei treizeci-patruzeci de oameni ai săi.

— Dv. și ofițerii dv. au spus ei înșiși doar că acest domn Mihu este în stare de orice - răspunse căpitanul Solovski.

— Dacă astfel stau lucrurile, dacă într-adevăr Mihu se pregătea să ne atace tabăra, atunci ar fi trebuit să rămânem la Surduc, să-i momim acolo și apoi să isprăvim cu ei.

— M-am gândit și eu la asta, domnule colonel - zise polonezul - mai târziu însă mi-am dat seama că planul nu este bun, în anumite împrejurări. Mai înainte de toate v-am spus că Mihu are spioni peste tot și nu m-ar fi mirat să

prindă de veste că i-am aflat gândul și că-l așteptăm cu două sute nouăzeci de țevi de pușcă. În asemenea împrejurări el ar fi putut cere ajutoare de la prefecții românilor care păzesc trecătorile în Munții Apuseni și să ne atace cu forțe egale. Pe urmă, dacă lucrurile se desfășurau astfel încât ajungeam la luptă, nu încape nicio îndoială că chiar dacă izbânda ar fi fost de partea noastră, Mihu și cu oamenii săi ar fi înjumătățit tabăra noastră. Or, pentru ce să vărsăm sângele honvezilor când putem pune mâna pe vânat fără această jertfă?

— Așa este! zise colonelul Somory și așteptă cu nerăbdare ca Solovski să-și urmeze raportul.

— Mai este însă o pricină - urmă polonezul - pentru care nu am rămas la planul cel dintâi. În timpul încăierării se putea întâmpla prea ușor ca vreunul sau mai mulți din cei căutați să ne scape și poate chiar acela pe care vrem să punem mâna mai ales.

— Și asta este adevărat! zise Somory. Și mă rog, după toate acestea, care este planul la care te-ai oprit?

— În privința planului n-am niciun merit, deoarece planul a venit singur, și n-a trebuit să-mi frământ eu capul cu el!

— Să auzim!

— Din convorbirea lui Mihu cu tovarășul său Dan am înțeles că întâlnirea va avea loc în castelul părăsit de la poalele Dealului Șovarul. Acolo se vor aduna toți oamenii patrulei volante și de acolo va porni Mihu pentru a ataca tabăra din Surduc.

— Și unde naiba mai este și castelul acesta?

— Îndată vom fi acolo. Mai avem de mers numai câteva minute.

— Așadar, vom împresura castelul! zise colonelul. Cred că asta este soluția cea mai nimerită.

— Eu m-am gândit altfel!

— Cum?

— Nu trebuie să uitați că trebuie să fim foarte prevăzători, căci dacă ne trădăm vor fugi mai înainte de a cădea în capcană. Știu bine că Mihu este foarte prevăzător și că niciodată nu uită să posteze sentinele în jurul locului unde își așează tabăra. Or, sentinelele lui Mihu au ochi de Argus și dacă unul din ei prinde de veste că ne apropiem cu gândul de a împresura castelul, praful se alege de tot planul nostru. După cum m-am încredințat personal, castelul, ca toate castelele, are coridoare ascunse pe care românii le pot cunoaște tot atât de bine ca și noi și prin care pot fugi mai înainte ca noi să ne putem apropia îndeajuns. În asemenea împrejurări, ce ne folosește nouă dacă punem mâna pe doi-trei din patrula volantă? Noi trebuie să-i prindem pe toți, împreună cu conducătorul lor, căci numai astfel vom scăpa de isprăvile temutului Mihu care a făcut atâtea găuri în rândurile honvezilor. Dacă punem mâna pe toți, împreună cu faimosul lor conducător, Mihu, atunci sunt încredințat domnule colonel că și d-ta vei fi înaintat, căci voi ști să atrag atenția Excelenței Sale asupra însemnătății prăzii, la capturarea căreia voi fi fost ajutat de colonelul Somory…

Căpitanul Solovski vorbi iarăși cu atâta hotărâre încât de data aceasta Somory ar fi jurat că are în fața sa nu un simplu căpitan, ci pe însuși șeful statului major al generalului Bem, sau pe cel puțin pe un bun prieten al acestuia.

Aceasta fiind convingerea lui nu este de mirare că Somory hotărî să facă întocmai după cum va crede de cuviință polonezul, mai ales că acesta cunoștea, sau părea să cunoască situația mai bine decât oricare altul.

În curând și ajunseră în fața castelului de la poalele Dealului Șovarul.

La porunca colonelului trupa de honvezi se opri și în urma sfatului căpitanului Solovski, soldații descălecară și se trântiră prin iarbă.

După aceea, căpitanul Solovski se adresă cu următoarele cuvinte colonelului Somory:

— Domnule colonel, cred că n-ar strica să dăm amândoi o raită prin castel, cu care prilej vă voi face cunoscut și restul planului meu.

Colonelul Somory primi propunerea polonezului și porniră amândoi spre castel.

În toată monumentala și scump mobilată clădire nu era țipenie de om. Stăpânul castelului, un magnat ungur, își părăsise locuința deoarece castelul se găsea chiar la poalele munților, pe linia de bătaie dintre unguri și români și-i era teama că știindu-i acolo, românii să nu năvălească peste el într-o bună zi și să-l ucidă, sau în cel mai fericit caz, să-l facă prizonier. De altfel veșnicele hărțuieli ale beligeranților aveau mereu loc în imediata apropiere a castelului, care o săptămână era în mâinile ungurilor, pentru ca săptămâna viitoare românii să fie stăpâni în el și pe urmă iarăși ungurii și așa mai departe. În asemenea împrejurări, stăpânul castelului își adună lucrurile mai de preț, și ca toți magnații unguri de prin împrejurimi, se refugie la Cluj, unde așteptă sfârșitul războiului, pentru a se putea înapoia acasă.

Aceasta, firește, dacă până atunci mai rămânea ceva din castelul de la poalele Șovarului, căci ungurii, care erau mult mai bine înarmați decât românii, nu se sfiau să tragă în castel cu tunul, când castelul era în stăpânirea românilor.

Dar judecând după starea vrednică de plâns în care se găsea acum clădirea, care era pe jumătate dărâmată de ghiulele, magnatul ungur nu mai avea mulți sorți să mai locuiască vreodată în castelul acesta.

Colonelul Somory și cu căpitanul Solovski străbătură tot castelul nelăsând necercetată nicio odaie. Niciunde însă, nu găsiră țipenie de om. Atunci coborâră în pivniță să vadă dacă nu cumva acolo se ascundea cineva. Dar nici aici nu era nimeni. Or, dacă mai locuia cineva în castel, fără

îndoială că aici s-ar fi refugiat, deoarece era locul cei mai adăpostit și pe urmă aici tot se mai găseau câteva butoaie cu vin care nu fuseseră golite nici de unguri, nici de români.

După ce cercetară și întinsele despărțituri ale pivniței, căpitanul Solovski se adresă lui Somory cu următoarele cuvinte:

— Cred că lucrul cel mai bun pe care l-am avea de făcut ar fi să coborâm aici cu toată trupa și să așteptăm în pivniță până când sosește Mihu și cu patrula lui volantă. Aici, în despărțitura aceasta încap toți cei două sute nouăzeci de oameni ai noștri și totodată, evităm de a fi descoperiți de avangarda lai Mihu, care dacă am sta prin pădure ar putea să dea peste noi. De aici apoi, când toți oamenii lui Mihu vor fi sosit, ieșim fără să fim observați și-i prindem pe toți, împreună cu faimosul lor căpitan.

— Planul nu e rău! zise colonelul Somory.

— Firește că trebuie să îngrijim să ascundem caii undeva, ca să nu ne trădeze.

— Grajdurile, după cum am văzut - zise Somory - au fost dărâmate de ghiulele, așa că acolo nu-i putem băga. Dar nu se poate să nu găsim noi un loc prin pădure unde să-i ascundem.

După aceea Somory și Solovski ieșiră din pivniță, iar colonelul le spuse ofițerilor săi care era planul de bătaie.

Ofițerii găsiră și ei că planul este bun, numai unul nu părea prea încântat.

— Mi-e teamă să nu ne înăbușim atâți oameni într-o pivniță! zise acesta.

— De asta să nu te temi, dragă Dobay, fiindcă pivnița e atât de mare, cum rareori mi s-a întâmplat să mai văd și afară de aceasta, mai are încă vreo trei-patru butoaie cu vin bun, așa că nici nu te vei plictisi prea mult cu prilejul celor câteva ceasuri pe care le vei petrece acolo. Unde mai pui că vinul îți va mai mări și curajul pentru încăierarea

care se poate întâmpla să aibă loc între noi și faimosul Mihu.

— Vinul mă va ajuta să-mi omor urâtul, domnule colonel, - răspunse locotenentul Dobay - curaj însă, nu este nevoie să-mi mai dea, căci în ceea ce mă privește, ard de nerăbdare să dau ochi cu blestematul acesta!

Solovski nu se putu stăpâni să nu-i răspundă:

— Nu cred că ai vorbi la fel dacă ai fi singur aici, cum am fost eu și n-ai avea lângă d-ta două sute optzeci și nouă de puști care să te apere!

Somory pentru a evita un nou duel de cuvinte între polonez și unul din ofițerii săi, dădu comanda pentru coborârea în pivniță și ofițeri și soldați porniră spre castel, după ce mai întâi ascunseră caii într-o văgăună așezată nu departe de castel.

Colonelul lăsă acolo șase oameni care aveau să păzească animalele, iar restul honvezilor coborâră în marea pivniță a castelului unde ungurii dădură iute cep butoaielor cu vinul fără de stăpân.

Căpitanul Solovski umbla necontenit de colo până colo, din când în când își privea ceasul cu înfrigurare și atunci se răstea la soldați:

— Mai încet! Se poate întâmpla ca vreunul din oamenii lui Mihu să vină în recunoaștere și dacă aude gălăgia voastră se duce naibii tot planul și toată truda mea!

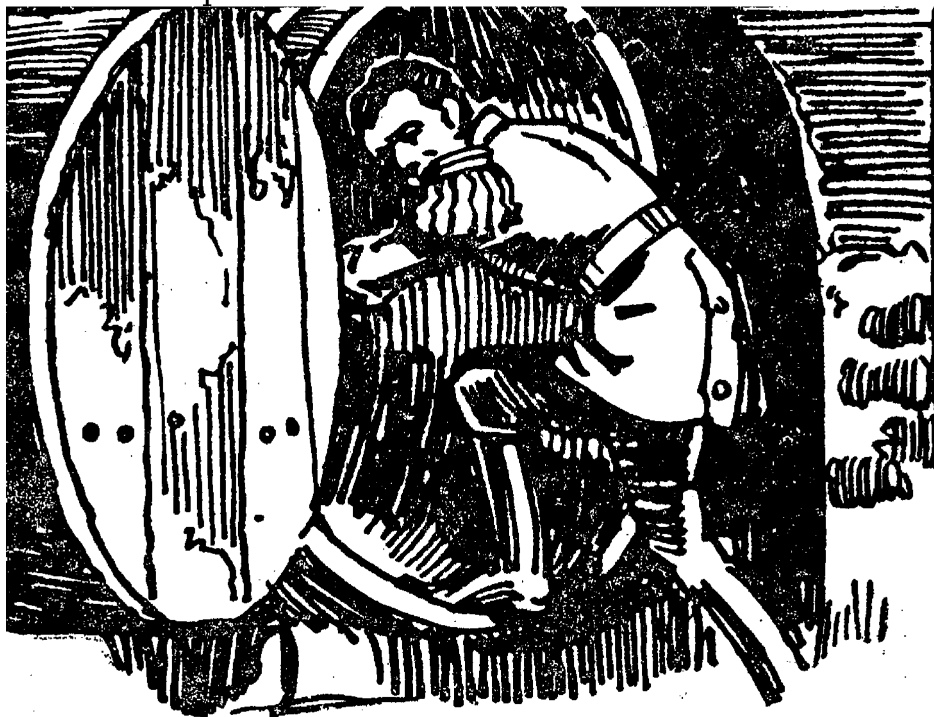
Honvezii se siliră deci să vorbească cât mai în șoaptă, ceea ce era nespus de greu pentru ei mai ales de când gustaseră cam fără măsură din vinurile minunate ale magnatului refugiat la Cluj. Vinul le înfierbântase sângele, le dezlegase limbile și nu numai că se puteau stăpâni cu greu de a vorbi încet, dar ar fi vrut să strige, să cânte, așa cum îi șade omului bine când bea un vin bun.

În întinsa pivniță nu era tocmai ușor să urmărești pe fiecare om în parte, așa că nimeni nu băgă de seamă că în curând căpitanul Solovski dispăru de parcă l-ar fi înghițit pământul.

Dar dacă l-ar fi urmărit cineva ar ***fi*** văzut că polonezul se plimbă atâta dintr-o despărțitură a pivniței în alta, până când în cele din urmă dispăru în dosul unui butoi uriaș.

Când apoi Solovski se încredință că nimeni nu-l văzuse și că era singur în această despărțitură a pivniței, apăsă pe un buton ascuns care se găsea în fundul din spre miază-zi al butoiului.

În urma acestei apăsări pe butonul ascuns fundul butoiului se mișcă din loc, se deschise ca o ușă și căpitanul Solovski intră prin această deschizătură.

O clipă mai târziu fundul butoiului se mișcă din nou și se închise la loc, nelăsând nicio urmă care să trădeze că acolo era intrarea într-un tunel subpământean.

După ce văzu ciudata ușă închizându-se în urma sa căpitanul Solovski înaintă cât putu mai iute prin tunelul îngust și înăbușitor care pornea din butoi. Uniforma lui ofițerească se murdări din pricina prafului care zăcea în

grosime de o palmă pe jos și pe pereți, dar polonezul nici nu se sinchisea de asta.

În cele din urmă zări lumină.

Dar lumina aceasta nu era firească, ci era lumina unui felinar.

Dar căpitanul Solovski nu se sperie, ci merse mai departe, tot atât de grăbit.

În curând apoi ajunse la locul de unde venea lumina și unde stătea chircit un român alături de el cu un felinar.

Căpitanul Solovski se repezi la omul care aștepta, dar nu spre a-l ucide ci pentru a-f îmbrățișa.

Apoi, în cea mai curată limbă românească, îi zise:

— E gata totul, Dane?

— Gata, căpitane - răspunse cel întrebat. Dar tu ce ai făcut?

Căpitanul Solovski începu să râdă din toată inima.

— Nu pot să-ți răspund și eu decât că totul este gata!

— Bravo, căpitane!

— Unde sunt oamenii?

— Aici, în pădure!

— Atunci să mergem!

Dan Dragomir porni înainte.

— Acum poți stinge felinarul - zise căpitanul de honvezi. Nu trebuie să-mi mai luminezi drumul! Șase soldați au fost lăsați să păzească cei două sute nouăzeci de cai și mi-e teamă ca vreunul din ei să nu cumva să vadă lumina felinarului.

Dan Dragomir începu să râdă.

— Ehei, căpitane, unde sunt acum cei șase soldați!

— Ați dat cumva, peste ei?

— Firește!

— Cum?

— Calul nu este om și nu știe întotdeauna să tacă; mai ales când sunt mulți laolaltă, se găsește întotdeauna câte unul căruia îi vine să necheze trădând astfel locul unde se găsește.

— Și ce ați făcut cu ei?

— Caii i-am îndreptat spre munți. Două sute nouăzeci de cai e o pradă mai mult decât prețioasă pentru glotașii lui Avram Iancu.

— Și soldații?

— I-am făcut prizonieri!

— Bine ați făcut!

— Este adevărat că bieții honvezi au cam rămas gură cască văzându-ne deodată lângă ei, dar noi n-am stat mult pe gânduri, ci i-am trântit la pământ, i-am legat cobză și le-am vârât și câte un căluș în gură ca să nu poată striga spre a na trăda.

— Foarte bine! Acum însă unde sunt oamenii?

— Am și ajuns la ei, căpitane!

Într-adevăr, de după trunchiurile copacilor se iviră atunci toți haiducii lui Mihu Inimă de Leu și afară de ei încă o mulțime de moți de ai Părintelui Balint.

Căpitanul de honvezi Solovski fu înconjurat cât ai clipi din ochi de mai mulți ofițeri din trupa părintelui Balint.

— Ce vești ne aduci? întrebară aceștia nerăbdători.

— Acelea pe care vi le-am făgăduit. Totul este gata!

— Atunci putem pleca?

Căpitanul Solovski clătină din cap, liniștit.

— Putem!

Văzduhul fu străbătut atunci de porunci rostite în șoaptă, printre copaci se produse o mișcare vie, haiduci și glotași se înșirară în coloană de marș.

Unul dintre conducătorii românilor dădu apoi ordinul:

— Gata! Înainte, marș!

În fruntea coloanei mergea căpitanul Solovski.

De obicei, patrula volantă a lui Mihu Inimă de Leu se năpustea asupra dușmanului cu strigăte de „ura”, acum însă haiducii se furișau în vârful picioarelor și la fel înaintau și glotașii moți.

În curând apoi ajunseră la castel, intrară în el cu multă băgare de seamă, tiptil, ca niște șoareci, și străbătură pe

rând toate încăperile răvășite prin care îi conducea „căpitanul Solovski”.

Peste câteva minute începură să se apropie de pivniță.

Căpitanul Solovski deschise încet ușa și din pivniță se auzi atunci toată gălăgia nestingherită a honvezilor. Vinul este mai puternic decât orice comandant și oricât se trudeau honvezii să fie liniștiți, totuși, sub puterea vinului, când unul când altul îi trăgea câte un chiot care se auzea în tot castelul.

Căpitanul Solovski își întoarse capul și schimbă câteva cuvinte cu unul din conducătorii românilor care era în imediata lui apropiere.

— Oamenii sunt așezați toți, la locurile lor?

—Toți!

— Chiar și la ieșirea din tunel?

— Și acolo!

— Atunci, să mergem!

În curând ajunseră la o altă ușă în dosul căreia se găseau honvezii ascunși în pivniță.

Gălăgia petrecerii lor se auzea acum și mai tare…

Comandantul moților se întoarse spre oamenii săi și le zise:

— Fiți gata, copii! Căci acuma-i acuma!

Cu aceste cuvinte deschise ușa pivniței.

Honvezii dinăuntru nici nu putură să-și dea seama îndată de ceea ce se petrecea în jurul lor. Puterea vinului și norii de fum de tutun îi împiedica să vadă și să judece lămurit.

Până să se dezmeticească însă o nouă surpriză căzu asupra capului lor și mai uluitoare decât cea nu tocmai lămurită de la început.

— Predați-vă! strigă conducătorul moților. Cine se împotrivește e un copil al morții! Toată lumea să depună armele, căci la cea dintâi împușcătură, gloanțele noastre vă vor ciurui pe toți!

Uimirea, uluirea honvezilor fu atât de mare încât rămaseră încremeniți, ca niște stane de piatră.

Ei se uitau îngroziți spre ușa deschisă a pivniței, prin care se vedea o mulțime nesfârșită de moți înarmați.

Dar chiar dacă n-ar fi fost mai numeroși decât ei, cum să-și croiască drum prin mijlocul dușmanului care stătea la ușă și care i-ar fi culcat la pământ, unul după altul, pe toți aceia care ar fi îndrăznit să iasă din pivniță.

Niciunul nu îndrăzni să răspundă, fiecare se uita întrebător la vecinul său și nu se auzea decât un murmur neînțeles.

— Vă dau trei minute timp de gândire - zise iarăși comandantul moților. Dacă în acest răstimp nu depuneți armele și nu vă predați deschid focul asupra voastră.

Ofițerii honvezilor îl căutară pe colonelul Somory, comandantul lor.

— Unde este colonelul?

— Căutați-l! El trebuie să hotărască.

— Ce spune comandantul?

În cele din urmă colonelul Somory ieși la iveală din dosul unui butoi.

— Mi-a venit rău, deodată, din pricina vinului și de aceea m-am retras puțin mai la o parte! zise Somory, căutând să-și scuze lașitatea, în chipul acesta și făcând pe omul care habar n-are de ceea ce se petrece în jurul lui.

Dan Dragomir lua măsurile necesare pentru cazul când ungurii n-ar vrea să se predea.

Moții însă erau nerăbdători și cineva strigă:

— Ei, colonele Somory! Ce facem? Te predai, sau vă ciuruim pe toți?

Colonelul Somory ridică brusc capul.

Vocea aceasta i se părea cunoscută!

Foarte cunoscută!

Când își ridică privirea, zări o uniformă de ofițer și o șapcă roșie de honved printre moți.

— Iată trădătorul! strigă el, cât îl ținea gura. Căpitanul Solovski!

Căpitanul Vladislav Solovski răspunse, râzând:

— Te înșeli, colonele Somory! Eu nu sunt căpitanul Solovski, ci Mihu, comandantul patrulei volante pe care îți ascuțeai dinții!

Cuvintele acestea căzură ca tot atâtea trăsnete asupra ungurilor.

Colonelul Somory mai ales se clătină de uimire. Ar fi fost gata să primească orice lovitură, chiar și să fie făcut prizonier, numai în mâinile lui Mihu să nu cadă.

Dumnezeule, ce rușine pentru el! În ce chip înjositor pentru faima lui de ofițer își bătuse joc de el Mihu? Cum îl dusese de nas ca pe un copil! Mihu, atât de mult căutatul Mihu, trăise zile întregi alături de el și el nu numai că nu-l făcuse prizonier, dar fusese chiar îndeajuns de prost ca să se supună poruncilor lui.

Colonelul Somory era pe punctul să leșine, așa că în locul lui trebui să răspundă altcineva.

Și acest altcineva fu locotenentul Dobay.

Locotenentul Dobay se îmbătase complet, așa că nu-și mai dădea seama de ceea ce face, nu-și mai dădu seama de primejdia în brațele căruia se arunca în momentul în care își scoase pistolul de la brâu și-l aținti asupra lui Mihu Inimă de Leu.

— Dacă tu ești Mihu, atunci mori, câine!

Și tocmai voia să-și descarce pistolul.

Dan Dragomir însă fu mult mai iute. El apasă pe trăgaciul pistolului cu care intrase în mână în pivniță, încă în zbor și locotenentul Dobay se prăbuși la pământ cu țeasta găurită.

În urma acestei întâmplări ungurii fură cuprinși de o panică și mai mare.

Ofițerii ungurilor începură să strige, să dea ordine, zângănitul de arme umplu pivnița și era aproape neîndoielnic că cele două tabere se vor încăiera, când glasul conducătorului moților răsună din nou:

— Vă atrag atențiunea că nu vom cunoaște îndurare față de nimeni dacă nu vă predați fără condiții. Dați-vă seama

că de aici nu puteți scăpa, iar acela care încearcă să se împotrivească,va muri străpuns de gloanțele noastre… Aveți libertatea să alegeți între moarte și captivitate!

Ofițerii honvezilor începură să se sfătuiască din nou cu înfrigurare și rezultatul consfătuirii fu că colonelul Somory făcu câțiva pași înainte, își descinse sabia și o înmână conducătorului moților.

Pilda lui fu urmată și de ceilalți. Săbiile, puștile, pistoalele se îngrămădiră în mormane în fața moților care de-abia putură transporta numeroasele arme capturate de la unguri.

Doi câte doi honvezii fură adunați apoi în curtea castelului de unde convoiul porni spre munți.

Isprava aceasta a lui Mihu Inimă de Leu, care de unul singur capturase două sute nouăzeci de honvezi și adusese în tabăra moților tot atâtea puști și cai, mări faima eroului nostru, care după aceea era îndeajuns să se arate numai prin satele din munți pentru a fi aclamat de populație care-l privea ca pe un adevărat erou.

În unguri însă, isprava lui Mihu băgă și mai multă spaimă și mulți din ei își făceau semnul crucii chiar și numai când auzeau rostindu-se numele comandantului patrulei volante.

CAPITOLUL 129
Halvani ocupă Abrudul

Schulze, trădătorul, văzând că armatele ungurești sunt neputincioase față de vitejia moților și nu pot străpunge nicicum faimosul „Cordon al lui Iancu”, se gândi să se pună în legătură cu un alt trădător, cu Dragoș, un renegat, care se lingușea pe lângă Kossuth și cu ajutorul căruia nădăjduia să-și ducă la îndeplinire planul său mârșav.

Acest Ioan Dragoș, de tristă memorie pentru poporul român, era român, dar fiind crescut în mijlocul ungurilor, la Oradea Mare, se maghiarizase *aproape cu desăvârșire și chiar de la începutul revoluției căută să formeze un curent al său propriu printre români, curent al cărui scop era împă*carea românilor cu ungurii.

Românii însă care î*n decurs de aproape o mie de ani, avuseseră destule prilejuri de a cunoaște sinceritatea ungurească, nu-l urmară pe Dragoș, mai ales că acesta, ca deputat de Beiuș în parlamentul din Pesta și apoi din Debrețin, nu izbutise să dobândească pentru români recunoașterea niciunuia măcar din cererile lor îndreptățite.*

De aceea Dragoș rămase cu totul izolat în acțiunea lui și cum nici ungurilor nu le adusese prea mari servicii, deputatul de Beiuș nu se bucura de cine știe ce trecere nici pe lângă Kossuth.

Pentru a-și câștiga merite în fața acestuia, pe care-l credea stăpânitorul de veci al Ungariei și Ardealului, Dragoș ar fi fost în stare sa facă orice, chiar și să-și trădeze neamul.

Aceasta a și făcut-o și a făcut-o, îndemnat de celălalt trădător, de Schulze, care voia să scoată cu mâna lui, a lui Dragoș, castanele din foc.

Pe la sfârșitul lunii martie, Dragoș primi la Debrețin pe un trimis al lui Schulze, care veni la deputatul de Beiuș cu un plan drăcesc.

Planul acesta era următorul:

Dragoș să ia împuternicirea lui Kossuth de a propune pace românilor și cu această împuternicire să vină în Munții Apuseni. La Abrud apoi, să-l convoace pe Avram Iancu și pe toți fruntașii românilor spre a discuta propunerile de pace și când căpeteniile vor fi astfel adunate într-un singur loc, Hatvani, care se găsea la Brad, să vină pe neștiute ca armata lui și să-i prindă pe toți românii de seamă în Abrud. Cu prinderea fruntașilor români revoluția se sfârșea, Schulze ajungea guvernator al Ardealului, iar Dragoș, care va fi jucat un rol atât de însemnat în înăbușirea revoluției românești, va bine merita de la Kossuth.

Oricât de josnic, oricât de mârșav era rolul ce i se propunea și pe care oricare alt român l-ar fi respins cu scârbă, Ioan Dragoș nu se sfii să-l primească și urmărind numai scopuri personale se făcu trădătorul propriului său neam, vându națiunea din care făcea parte.

Având înaintea sa numai răsplata la care se aștepta dacă planul reușea, Dragoș se duse la Kossuth chiar în aceeași zi și-i spuse ce avea de gând să facă, cerându-i împuternicirea pentru a trata pacea cu românii și tot odată rugându-l pe Kossuth să scrie în această împuternicire că recunoaște toate dreptele cereri ale românilor, deoarece și așa, românii nu vor ajunge niciodată să guste binefacerile acestor recunoașteri.

Om prevăzător însă, Kossuth nu-i dete lui Dragoș nimic în scris, deoarece cunoștea proverbul latinesc care spune că: vorbele zboară, când sunt scrise însă, rămân.

Atunci Dragoș porni spre Munții Apuseni numai cu împuternicirea verbală a lui Kossuth și în ziua de 23 aprilie 1849 avu loc prima întrevedere între Avram Iancu, Buteanu și alți câțiva fruntași români, pe de o parte și Dragoș, pe de altă parte.

Întrevederea aceasta a avut loc la Mihăileni.

Mai înainte de a da ochii cu Iancu însă, Dragoș s-a întâlnit în ascuns cu Schulze.

— Căpeteniile românilor nu s-au adunat toate - îi zise Schulze lui Dragoș, cu prilejul acestei întâlniri tainice - și pe de altă parte nici Hatvani n-are încă destulă armată pentru a putea duce planul nostru la îndeplinire.

— Atunci ce este de făcut? se frământă Dragoș, care își vedea zădărnicit scopul lui josnic.

— Trebuie să găsim o pricină pentru a amâna întrevederea.

— Aceasta nu se poate - răspunse Dragoș - deoarece Iancu ar prinde bănuieli.

— Atunci le vei spune românilor că ai venit numai pentru a vedea care sunt pretențiile lor, pentru a i le comunica lui Kossuth și că recunoașterea cererilor lor le-o vei aduce la o a doua întrunire când te vei înapoia de la Kossuth.

— Asta va fi foarte ușor, deoarece după cum ți-am spus, Kossuth nici n-a vrut să-mi dea nimic în scris!

— Așa este! Cu atât mai bine! zise Schulze. Trebuie să faci însă astfel ca această a doua întrevedere să aibă loc la Abrud și cam peste vreo zece zile. În timpul acesta Hatvani își va aduna oamenii de care are nevoie și atunci vom scăpa odată pentru totdeauna de ticăloșii aceștia care nu vor să înțeleagă că fericirea lor nu poate să fie decât alături de unguri.

Cei doi nemernici își strânseră mâna și se despărțiră

Peste vreo două ceasuri, întrevederea dintre Avram Iancu și Dragoș avu loc și trădătorul făcu întocmai după cum îl învățase Schulze.

A doua întrevedere fu hotărâtă pentru ziua de 3 mai, tot la Mihăileni, de unde apoi urma să se ducă cu toții la Abrud.

La despărțire, mai înainte de a se înapoia la Debrețin, Dragoș îi zise lui Avram Iancu:

— Frate Iancule, până atunci adună și d-ta pe toți prefecții și toți tribunii din munți, ca hotărârea pe care o

vom lua să fie a tuturor și să nu se găsească pe urmă fruntași care să spună că ei nu recunosc înțelegerea încheiată!

Frate Iancule?!…

Da, frate Iancule îi spusese trădătorul aceluia ce care voia să-l vândă, să-l dea pe mâinile ungurilor pentru a-l sfâșia sau, în cel mai fericit caz, pentru a-l spânzura.

Cu cuvântul de „frate” voia să-l amăgească, să-l momească, cu cuvântul de „frate” vroia să-l orbească spre a nu putea citi în sufletul lui mocirlos de vânzător de neam.

Și bietul Avram Iancu, bunul, blândul, încrezătorul erou al revoluției din 1848, crezu în curățenia gândurilor acestui nemernic, crezu în bunele lui simțăminte pentru români și pentru 3 mai convocă la Abrud pe toți fruntașii aflători în munți.

Cum era să nu creadă? Oare Dragoș nu era și el român? Oare Dragoș nu vedea asuprirea națiunii sale, nu cunoștea crimele săvârșite de unguri, nu văzuse satele pârjolite și jefuite de oamenii lui Hatvani?

Bietul Buteanu îl sfătuise pe Iancu să n-aibă prea multă încredere în acest Dragoș, care în loc să vină în munți, să ia sabia în mână, Dumnezeu știe ce făcea pe la Debrețin, dar Craiul Munților nu putea crede că un român ar fi în stare să-și vândă neamul și respinse, ca neîntemeiată, teama tribunului.

Cât sânge nevinovat s-ar fi cruțat dacă Avram Iancu ar fi bănuit nemernicia lui Dragoș, cum o bănuise Buteanu!

În noaptea de **2** spre 3 mai 1849, doi călăreți așteptau în fața satului Mihăileni pe drumul ce venea din spre Brad.

Ei stăteau acolo încă dinainte de miezul nopții și nu se mișcară din loc nici chiar când zorile începură să se ivească.

La cel de al treilea cântat de cocoș, însă, cel mai înalt dintre cei doi călăreți îi zise tovarășului său:

— Dacă nu vine până se luminează, atunci se duce naibii tot planul nostru, căci nu-l mai putem aștepta. Dacă ne

vede cineva vorbind cu el aici, se vor naște bănuieli care ne-ar putea fi fatale.

— Dacă nu mă înșel, se aude huruitul unei trăsuri! zise celălalt.

Amândoi ascultară cu luare aminte și într-adevăr, nu numai că se auzi, dar peste câteva clipe se și ivi la o cotitură a drumului o trăsură care venea în goana cailor spre Mihăileni.

— El trebuie să fie! zise cel mai înalt dintre călăreți și dădu pinteni calului.

Când ajunse în dreptul trăsurii, călărețul scoase un pistol și îndreptându-l asupra vizitiului strigă:

— Stai! Pe cine ai în trăsură?

În locul vizitiului răspunse chiar călătorul, care se dădu jos din trăsură:

— Eu sunt, Ioan Dragoș, deputat de Beiuș.

— Să-ți vedem hârtiile! zise călărețul din nou, sărind din șea. Vino aici în dosul trăsurii, căci acolo ți le smulge vântul din mână. Tu - se adresă apoi tovarășului său - vezi să nu fugă vizitiul până când nu mă încredințez eu cu cine avem de a face.

Celălalt călăreț se duse atunci lângă vizitiu și începu să vorbească cu el. Vorbea însă atât de tare, încât un om mai deștept ar fi băgat de seamă îndată că felul lui de a vorbi avea un scop anumit.

Acest scop era ca vizitiul să nu prindă nimic din ceea ce vorbeau cei doi în dosul trăsurii.

Și într-adevăr, bietul vizitiu, care nu bănuia nimic, nu auzi nicio vorbă din ceea ce discutară cei doi în spatele trăsurii timp de zece minute.

— Mă iertați, dar trebuia să mă încredințez cine sunteți! zise deodată călărețul cel înalt, cu voce tare, conducându-l pe călător până la ușa trăsurii.

Dragoș, căci el era într-adevăr, se urcă din nou în trăsură care porni spre Mihăileni.

— Totul este în bună regulă, domnule Schulze? îl întrebă călărețul care-l ținuse de vorbă pe vizitiu pe omul care vorbise în șoaptă cu Dragoș.

— Da, Damler - răspunse acesta. Duminecă toți ticăloșii de valahi vor fi prizonierii lui Hatvani și atunci se va sfârși cu revoluția românească.

— Să dea Dumnezeu! zise Damler, secretarul trădătorului Schulze și amândoi porniră în galop spre Abrud.

*

*   *

Dragoș ajunse la Mihăileni în dimineața zilei de 3 mai. Aici îl aștepta șeful român Vițian, pe care Avram Iancu îl însărcinase să-l însoțească pe deputatul de Beiuș până la Abrud, unde erau adunați toți fruntașii românilor din Munții Apuseni după cum ceruse Dragoș.

A doua zi, la 4 mai 1849, se ținu o conferință în casa vice-prefectului Ioan Boeriu, primarul orașului.

La această conferință Dragoș citi o scrisoare pe care Kossuth i-o adresase lui, încă de la 26 aprilie, în care scrisoare însă stăpânul Ungariei nu recunoștea niciuna din cererile românilor, făgăduind doar drepturi și libertăți comune pentru toți cetățenii Ungariei, fără însă a recunoaște națiunea română.

Or, pentru ca românii să se poată bucura de aceste drepturi și libertăți comune, trebuia să fie mai întâi recunoscuți ca națiune, ceea ce Kossuth n-o făcuse.

Fruntașii români nu fură mulțumiți cu aceste condiții și declarară că se vor înapoia la posturile lor de pe câmpul de luptă.

— Dacă vă întoarceți pe câmpul de luptă - zise Dragoș atunci - orice putință de înțelegere cu ungurii va fi spulberată iar eu voi fi spânzurat!

— Spânzurat? exclamară căpeteniile românilor. Pentru ce?

— Fiindcă eu i-am cerut lui Kossuth un armistițiu pentru tot timpul cât vor ține tratativele de pace - răspunse Dragoș - și dacă voi vă întoarceți acum la posturile voastre și reluați lupta, Kossuth va crede că am vrut să-l atrag într-o cursă și mă va spânzura.

— Dar cine te-a împuternicit pe d-ta să ceri armistițiu? tună bătrânul Micaș, tatăl prefectului.

— Eu mă jertfesc pentru voi și pentru națiunea română - răspunse trădătorul, cu bine jucată tristețe - și voi mă răsplătiți cu vorbe aspre, cu dușmănie. Bine, istoria vă va face răspunzători pentru moartea mea!

Cu aceste cuvinte Dragoș își luă pălăria și se prefăcu că vrea să plece, amărât de nerecunoștința românilor.

— Dacă într-adevăr ai lucrat în interesul nostru - zise Avram Iancu - te rog spune-ne și nouă pentru ce ai cerut armistițiu când nimeni nu te-a rugat să faci aceasta?

— Pentru că știam - răspunse Dragoș, cu ton de imputare - că dacă toate căpeteniile glotașilor se vor aduna aici, oastea va rămâne pentru câteva zile fără conducători și ungurii se vor folosi de acest prilej pentru a ataca trecătorile și a pătrunde în munți. Eu am vrut să vă scap și voi mă huliți.

Fruntașii se uitară nedumeriți unul la altul.

Dacă astfel stăteau lucrurile, atunci într-adevăr fuseseră nedrepți cu Dragoș și atunci nu puteau reîncepe lupta, căci aceasta ar fi însemnat osândirea la moarte a aceluia care se gândise cu atâta dragoste la ei.

— Și Kossuth a primit armistițiul? întrebă Avram Iancu.

— Firește că l-a primit, pentru tot timpul cât vor ține tratativele de pace.

— Ai adus aceasta în scris? strigă Buteanu.

— Nu, fiindcă armistițiul mi-a venit în minte în ultimul moment și n-am mai avut timp să-l iau în scris, dacă voiam

să fiu aici la 3 mai, după cum m-am înțeles cu fratele Iancu - minți trădătorul.

— Dar de unde știm noi că ceea ce spui este adevărat și că armistițiul va fi respectat? întrebă prefectul Moldovan.

— Kossuth mi-a dat cuvântul lui și fiți liniștiți că în toată Ungaria nu se găsește un suflet de om care să îndrăznească a compromite pe Kossuth - răspunse trădătorul, mințind fără rușine. Iar dacă n-aș fi eu sigur despre încetarea armelor pe timpul cât voi petrece la voi, nu aș intra în munți atât de liniștit și nu m-aș da, așa zicând pe mâna voastră.

Dragoș își îngăduia deci a face chiar și glume numai pentru a-i păcăli pe fruntașii noștri.

— Dacă astfel stau lucrurile - răspunse Avram Iancu - atunci nu putem relua lupta pentru a nu le da ungurilor putința de a ne arăta omenirii ca pe niște nemernici care nu știu să respecte măcar un armistițiu.

— Și am mai avut o pricină pentru care am cerut armistițiu - urmă Dragoș, văzând că viclenia lui reușise. Când am plecat din Mihăileni, rândul trecut, fratele Iancu mi-a spus că dacă primește să înceapă tratative de pace, o face numai de mila oamenilor care au stat o iarnă întreagă de pază la trecători și cărora ar vrea să le dea odată drumul acasă. Mi-ai spus asta, frate Iancule?

— Ți-am spus-o! răspunse Craiul Munților, și era nu numai gândul meu, ci ai tuturor acelora care se gândesc cu puțin suflet la atât de greu încercatul popor al moților.

— Așa este! întăriră fruntașii, în cor.

— Ei bine - continuă trădătorul - și eu m-am gândit cu suflet la acest popor. Mi-am zis că tratativele de pace pot ține și o săptămână, și două și *o* lună și atunci, folosindu-ne de-armistițiu, oamenii pot fi trimiși acasă pe rând, să-și mai vadă casa, nevasta, copiii, să-și mai uite necazurile avute în munți o iarnă întreagă. Tratativele de pace pot ține, cât vrem noi. Hotărâm deci să nu le sfârșim înainte de

începutul lui iunie și voi, căpeteniile, vă trimiteți oamenii acasă în două sau trei rânduri, după, cum credeți.

— Dar dacă ungurii prind de veste că am trimis oamenii acasă și denunță armistițiul? zise Moldovan.

— Hotărârea aceasta o luăm noi aici - răspunse Dragoș - or, printre noi nu sunt decât români și nu cred că în mijlocul celor de față s-ar găsi cineva cine să ne trădeze!

Câtă temeritate, câtă mârșăvie, din partea acestui om! El să vorbească astfel, el care în clipa aceea vindea dușmanului pe cei mai buni fii ai neamului?

Cum de nu se deschidea pământul pentru a-l înghiți, cum de mai răbda pe suprafața lui un asemenea ticălos?

— Pe urmă, cine spune că să trimitem toți oamenii acasă? urmă trădătorul, pentru a câștiga încrederea fruntașilor. Îi împărțim în patru loturi, fiecare lot lipsind de pe front câte o săptămână, lotul următor plecând numai la înapoierea celui dintâi. În chipul acesta trecătorile nu vor rămâne nepăzite. Firește că glotașii de aici, din Câmpeni, din locurile mai îndepărtate de front, pot rămâne mai mult acasă și pot pleca toți odată deoarece aici nu este nicio primejdie de a fi cotropiți de dușmani.

Și bieții români căzură în cursa întinsă de Schulze, prin Dragoș.

Fiindu-le milă de moții care stătuseră o iarnă întreagă în păsurile Munților Apuseni și nevrând nici să-l dea pradă pe Dragoș mâniei ungurilor, hotărâră să respecte armistițiul, care în realitate n-a fost acordat de Kossuth niciodată.

De aceea Avram Iancu trimise acasă, chiar în acea zi, aproape pe toți oamenii care se găseau la Abrud, la Câmpeni, Mihăileni și împrejurimi, rămânând ca fiecare din tribuni și prefecți să trimită curieri la oștite lor care să vestească pe locțiitorii lor de măsurile ce urmau să ia în această privință.

Așa s-a întâmplat că în ziua de 6 mai, care cădea într-o duminecă, în Abrud nu mai era altă oștire românească

decât patrula volantă a lui Mihu Inimă de Leu care venise de pe front de-abia în ajun.

Mihu se miră mult de starea de lucruri pe care o găsi la Abrud și nu putea înțelege nicicum hotărârea luată de sfatul fruntașilor.

Cum toate căpeteniile moților erau plecate la Câmpeni, de unde urmau să vină numai Duminecă seara, Mihu îl întrebă pe prefectul Buteanu ce rost are trimiterea glotașilor acasă?

— Întreabă-l pe Iancu, frate Mihule, diseară, când va veni din Câmpeni! răspunse furios Buteanu care de la început se împotrivise acestei hotărâri.

Dar surprizele nu se sfârșiră pentru Mihu.

Când ieși de la Buteanu, zări pe toate casele fâlfâind tricolorul unguresc, iar ungurii străbăteau străzile orașului cântând imnul lui Kossuth.

La început Mihu crezu că visează.

Alergă în goana calului în piață unde își lăsase voinicii.

Aici altă surpriză.

În biserica unitară, Dragoș adunase o mulțime de unguri cărora le vorbea preamărind revoluția ungurească și pe Kossuth.

Românii dispăruseră parcă din tot orașul ca prin farmec.

De altfel nici nu este de mirare, deoarece ungurii deveniseră amenințători și chiar și pe el, pe temutul comandant al patrulai volante nu se sfiau să-l huiduiască atunci când trecea pe stradă.

— Băieți - se adresă el voinicilor săi, când văzu toate acestea - fiți gata pentru orice eventualitate, deoarece aici se petrec lucruri necurate! Nu vă resfirați prin oraș și așteptați-mă aici. Dane, îți las ție conducerea oamenilor. Dacă ungurii nu se astâmpără, trage o salvă în aer, iar dacă tot nu le vine mintea la cap, trage în ei. În orice caz, nu-l pierde din ochi pe Dragoș. Omul acesta mi se pare că e un taler cu două fețe.

— Dar tu unde te duci, căpitane? întrebă Dan Dragomir.

— Mă duc să-i adun pe fruntașii care se mai găsesc în oraș ca să vedem ce este de făcut!

Cu aceste cuvinte Mihu dădu pinteni calului și colindă pe rând pe la toți fruntașii români, Buteanu, Dobra, Ioan Șuluțiu, Molnar, Simion Suluțiu și alții și le spuse ce se petrece în biserica unitară.

Acestora nu le venea să-și creadă urechilor și se îndreptară rând pe rând spre biserica unitară unde Dragoș preamărea pe Kossuth.

Între timp se întâmplă să vină și Iancu de la Câmpeni, mai înainte decât se așteptau ungurii care știau că Craiul Munților va sosi numai seara.

Prinzând de veste de ceea ce se petrecea în oraș Iancu alergă în goană la biserica unitară, unde auzindu-l pe Dragoș cum vorbește, încremeni.

— Dragoș - tună Craiul Munților, când își mai reveni în fire din mirare - ce faci d-ta aici?

Trădătorul se cutremură când îi văzu pe Iancu.

Și el știa că Iancu și ceilalți fruntași ai moților vor veni la Abrud numai seara. De altfel tot planul lui pus la cale de Schulze se rezema pe aceasta.

Hatvani se apropia pe nesimțite de Abrud cu armata lui. El urma să înconjure orașul pe înserate, iar după ce va fi intrat Iancu și ceilalți fruntași în Abrud, să năvălească cu toata oștirea în oraș și să-i prindă pe români ca într-un sac.

De aceea, Dragoș știind că Iancu nu urma să vină decât seara nu se sfii să se dezvăluie în fața ungurilor abrudeni, știind că atunci când Craiul Munților își va da seama de trădare va fi prea târziu căci Hatvani va pătrunde în oraș.

Văzându-l deci acum pe Iancu în fata sa trădătorul se cutremură.

Dar încurcătura lui nu ținu decât o clipă căci demonul răului îi șopti cum să scape din strâmtoarea în care căzuse pe neașteptate.

Dragoș coborî în grabă de pe amvonul de unde vorbea mulțimii și apropiindu-se de Iancu, îi șopti la ureche:

— Nu te speria, frate Iancule, căci totul nu este decât teatru.

— ***Ce*** fel de teatru, domnule Dragoș, - tună Craiul Munților - când d-ta una îmi spui mie și alta le vorbești ungurilor?

— Pentru numele lui Dumnezeu, vorbește mai încet - se rugă trădătorul. Să nu afle ungurii, căci suntem pierduți amândoi!

— Poate eu, nu și d-ta!

— Nu vorbi astfel, până când nu știi ce s-a întâmplat! zise imputător, prefăcutul Dragoș.

— Ce s-a întâmplat?

— Ungurii din oraș văzând că ați plecat toți de aici și văzând că glotașii au fost trimiși acasă au crezut că s-a sfârșit cu revoluția și că vin ungurii. Au arborat atunci drapelele ungurești pe case și au început să-i batjocorească pe români. Atunci, fiindu-mi teamă să nu se dedea la vărsări de sânge, i-am chemat pe toți aici, în biserică și pentru a le lua pofta de jaf și răzbunare, am început să le spun că românii s-au împăcat cu ungurii, că românii au depus armele, deci nu trebuie să se mai teamă de război, că românii și ungurii vor trăi ca niște frați și că tot ceea ce s-a întâmplat până acum între ei trebuie dat uitării.

— Minți, ticălosule! strigă Buteanu care se găsea lângă Iancu. Te-am auzit cu urechile mele când ai spus că Hatvani va ocupa Abrudul!

Dar trădătorul găsi răspuns și la aceasta, cum găsește orice ticălos răspuns la învinuirile care i se aduc.

— Ungurii au strigat „Să vină Hatvani!”. „Să vină Hatvani”! zise Dragoș. Și atunci eu, ca să-i liniștesc, le-am spus că Hatvani vine, dar cu ramura de măslin și nu cu gânduri războinice.

— Craiul… Craiul e aici? se auzi atunci din ușa bisericii.

— Aici sunt, cine mă caută? răspunse Avram Iancu și porni spre ușă.

În pragul bisericii se ivise un român plin de praf, cu chipul acoperit de năduşeală.

— Ce este omule? De ce mă cauţi? întrebă Iancu.

— Craiule - răspunse omul, gâfâind - vreau să-ţi spun două vorbe, dar nu aici că-s prea mulţi unguri.

Avram Iancu îl luă de braţ pe ţăran şi se trase cu el mai la o parte.

— Aici poţi vorbi, căci nu ne aude nimeni! zise el.

— Craiule - începu atunci ţăranul - tu ai trimis oamenii acasă şi ungurii se apropie de Abrud.

— Ce vorbe sunt astea, omule? exclamă Iancu, mirat.

— Vorbe rostite de un român, Craiule. Eu vin într-un suflet din Vulcanu. Oamenii îşi strâng ce brumă mai au şi fug în munţi căci vine Hatvani cu mare oaste ungurească.

— Cine v-a spus că vine Hatvani? întrebă Craiul Munţilor, din ce în ce mai mirat.

— Aşa vorbeşte toată lumea!

Iancu rămase o clipă pe gânduri, apoi se repezi în uşa bisericii şi-l strigă pe Dragoş.

Trădătorul veni şi Iancu luându-l de o parte, îl întrebă:

— Dragoş, lumea vorbeşte că Hatvani se apropie într-adevăr cu mare oaste ungurească? Ce este adevărat din toate acestea?

Dragoş dădu din umeri, zâmbi şi răspunse:

— Doamne, frate Iancule, dar cum nu-ţi dai d-ta seama, ce înseamnează asta? Oare nu ţi-am spus, acum câteva minute că pentru a linişti spiritele, când ungurii strigau că „Să vină Hatvani”, eu le-am spus că Hatvani vine? Se vede că vorba s-a întins şi acum lumea crede într-adevăr că Hatvani vine.

Dragoş găsise un răspuns nimerit pe care Avram Iancu ar fi fost înclinat să-l creadă, dacă în clipa aceea n-ar fi venit în goana calului şi Mihu Inimă de Leu.

— Domnule comandant zise voinicul, adresându-se lui Iancu - ce se petrece pe aici? De astă noapte, de când am venit de la trecători, o duc din surpriză în surpriză! Ultima,

care mă urnește cu desăvârșire este vestea apropierii lui Hatvani în fruntea unei armate de câteva mii de oameni.

— Cine ți-a spus gluma aceasta? întrebă Dragoș, râzând.

— Nu este nicio glumă, domnule! răspunse Mihu, tăios. Vestea a fost adusă de un curier care vine din Mihăileni. Satul a fost ocupat de Hatvani și cei câțiva glotași găsiți acolo au fost măcelăriți!

Avram Iancu își încreți fruntea și se uită scrutător la trădător.

— Dragoș - tună Craiul Munților - acesta este armistițiul lui Kossuth?

— Nu se poate... nu se poate - îngână trădătorul. Hatvani nu poate călca cuvântul lui Kossuth.

— Dar dacă tocmai domnul Kossuth a fost acela care i-a spus lui Hatvani să se folosească de lăsarea la vatră a moților pentru a pătrunde în munți? întrebă Mihu.

— Asta este cu neputință! Kossuth, e un om cinstit! răspunse Dragoș.

— Acum nu avem vreme să ne sfădim! zise Craiul Munților. Dacă este adevărat că Hatvani vine cu armată asupra Abrudului și deci a călcat armistițiul, cu sau fără voia lui Kossuth, atunci rup orice tratative de pace și armele să hotărască de partea cui este dreptate.

— Domnule comandant - zise Mihu - în privința apropierii lui Hatvani nu mai încape nicio îndoială De aceea, v-aș ruga să luați măsurile de rigoare.

Între timp se adunară în jurul lui Iancu și ceilalți fruntași ai românilor, care toți veneau alarmați din pricina veștilor care umblau prin oraș. Românii se uitau furioși la Dragoș și Buteanu îi aruncă chiar în față, următoarele, cuvinte:

— Domnule Dragoș, să te ferească Dumnezeu să fi umblat pe două cărări, în același timp.

Dragoș îngălbeni. Trădătorul simți că pământul începe să se înfierbânte sub picioarele lui.

Își dădea seama că dacă românii aceștia se convingeau de trădarea lui, atunci îl sfâșiau în bucăți.

De aceea se gândi cum să scape, unde să se ascundă, până la venirea lui Hatvani.

Dar era oare cu putință să se irosească dinaintea acestor oameni, care se uitau toți țintă la el… care așteptau de la el explicații asupra celor ce se petreceau?

Nu, orice dispariție ar fi fost cu neputință ***și*** atunci ticălosul născoci un alt plan.

— Uite ce este - zise el deodată - dacă într-adevăr Hatvani a îndrăznit să rupă armistițiul, atunci mă voi duce înaintea lui, îi voi spune că domnul Kossuth și-a dat cuvântul în fața mea, îi voi arăta că nu poate terfeli în noroi numele cinstit al stăpânului său pentru ambiții personale și fiți încredințați că nu va pătrunde în Abrud, ci se va înapoia la Brad.

Nici Avram Iancu și nici ceilalți fruntași nu se împotriviră acestei propuneri.

De unde să știe ei că Dragoș nu urmărea altceva decât să fugă de lângă ei, de teamă să nu fie ucis, mai înainte de sosirea lui Hatvani?

Se înhămară deci caii iute la o trăsură și Dragoș, însoțit de primarul orașului, Ioan Boeriu, porni în întâmpinarea lui Hatvani.

După plecarea lui Dragoș, Mihu se adresă astfel Craiului Munților:

— Domnule comandant, îngăduiți-mi să urmez și eu trăsura lui Dragoș!

— Ce-ți vine în minte, frate Mihule? exclamă Iancu. Când vor da ungurii cu ochii de d-ta, te sfâșie în bucăți!

— Nu mă vor vedea, domnule comandant, căci nu voi urma trăsura în văzul lumii, ci în ascuns.

— Pentru ce? Nu cumva te îndoiești de buna credință a lui Dragoș?

— S-au petrecut aici, astăzi, lucruri care îndreptățesc pe oricine să creadă ceea ce vrea!

— Frate Mihule - răspunse Iancu, aproape supărat - îmi ești tare drag, ne-ai dat nenumărate dovezi de dragostea d-

tale pentru neamul nostru, nu-ți îngădui însă se te îndoiești de buna credință a lui Dragoș. El este român ca și noi și un român nu este în stare să-și vândă neamul!

Cât de curat la suflet, cât de cinstit era gândul lui Avram Iancu! Aproape că nici chiar în fața evidenței el nu putea crede că un român ar putea deveni trădător.

— Domnule comandant, eu n-am învinuit pe nimeni - răspunse Mihu. Nu uitați însă că orice pădure are vreascuri. Eu vă rog, lăsați-mă să mă țin după trăsura lui Dragoș.

— Nu te las, frate Mihule și aceasta din două pricini: întâi, fiindcă nu pot împărtăși bănuiala d-tale și al doilea, fiindcă nu te pot lăsa să alergi în ghearele pieirii.

— Gândiți-vă - reluă Mihu, fără se dezarmeze - că dacă Hatvani nu se lasă convins de Dragoș, nu avem pe nimeni cine să ne vestească despre aceasta și cum s-a întunecat, ne vom trezi deodată cu armata ungurească pe cap, vom cădea toți prizonieri și atunci s-a sfârșit cu revoluția românească.

— Așa este, încuviințară și ceilalți fruntași

— Cine să ne anunțe dacă Hatvani nu renunță la ocuparea Abrudului?

Craiul Munților rămase pe gânduri.

Mihu și fruntașii aveau dreptate.

— Bine, fratele Mihule! zise el într-un târziu.

— Ia-ți voinicii și du-te. Națiunea îți va fi recunoscătoare pentru primejdiile pe care le înfrunți neîncetat.

— Ceea ce fac, fac pentru izbânda dreptății sub steagul căreia am luptat întotdeauna, domnule comandant și nu aștept nicio recunoștință! răspunse Mihu. În ceea ce-i privește pe oamenii mei, mai multă nevoie va fi de ei aici, să vă apere de furia populației unguerești.

— Cum? făcu Iancu. Vrei să pleci singur?

— Voi lua un singur om cu mine. Dacă am fi mai mulți, nu ne-am putea strecura neobservați. Și acum, rămâneți cu bine!

Mihu nu mai așteptă niciun răspuns, ci sărind pe cal, dispăru în noapte.

El se duse mai întâi la oamenii săi și luându-l de o parte pe Dan Dragomir ***îi*** spuse unde și cu ce scop pleacă, apoi sfârși astfel:

— Dane, ochii tăi și Avram Iancu. Mă tem că suntem victimele unei groaznice trădări. Dacă până în două ceasuri nu m-am înapoiat, aduni pe toți fruntașii români și pleci cu ei spre Câmpeni. Dacă va fi nevoie, pe Avram Iancu mai ales, care e prea încrezător în oameni, îl vei smulge chiar și cu forța din Abrud. M-ai înțeles? Chiar și cu forța!

— Am înțeles căpitane! răspunse Dan.

— Acum rămâi cu Dumnezeu!

Mihu se înapoie la oamenii săi, îi spuse lui Gavrilă din Măcin să-l urmeze și porni spre Mihăileni ca o furtună.

*
* *

Presimțirea, instinctul, nu-l înșelară pe Mihu nici de data aceasta.

Trăind o viață întreagă ca un vânat încolțit, la el se dezvoltase un al șaselea simt, acela al primejdiei. El simțea, el „mirosea” primejdia de la depărtare întocmai cum miroase vulpea praful de pușcă.

De altfel numai acestui simț al primejdiei putea el să-i mulțumească dacă mai era în viață, după toate prin câte trecuse și câte înfruntase.

În ziua aceea de 6 mai 1849, el simțise apropierea primejdiei mai mult chiar decât cel mai pesimist dintre fruntașii moților și ceea ce era mai ciudat, era că el ar fi putut jura că această primejdie venea numai de la Dragoș.

Fără să-l cunoască, fără să-l fi văzut măcar odată în viața lui, fără să-l fi auzit măcar vorbindu-se de el, o singură privire aruncată asupra lui Dragoș în ziua aceea de

duminică și Mihu își zise că omul acesta este un taler cu două fețe, este un Iuda.

De aceea puse atâta preț, ca Iancu să-i îngăduie să-l urmărească.

Și dacă Mihu Inimă de Leu n-ar fi presimțit trădarea, dacă nu ar fi pornit cu Gavrilă din Măcin pe urmele lui Dragoș, Avram Iancu ar fi împărtășit și el soarta nefericitului Dobre, care a fost sfâșiat de ungurii lui Hatvani, în ziua de 6 mai 1849.

Dragoș fiind cu trăsura și Mihu călare, voinicul îl ajunse pe trădător, încă între Abrud-Sat și Ciurileasa.

Folosindu-se de faptul că drumul ducea numai printre păduri, Mihu și Gavrilă din Măcin îl putură urmări pe trădător fără a fi observați, până când Dragoș ajunse la armata lui Hatvani în dreptul satului Vulcanu.

Și de acolo, din marginea pădurii Vulcanu, Mihu își dădu seama că presimțirea, că bănuiala lui fusese îndreptățită.

Pumnii lui Mihu se încleștară ochii lui aruncară fulgere și dacă n-ar fi fost acolo miile de soldați ai lui Hatvani, fără îndoială că Dragoș n-ar mai fi apucat să vadă răsăritul soarelui.

— Gavrilă - îi zise Mihu însoțitorului său - te vei întoarce la Abrud, cât vei putea mai iute, mergând pe același drum pe care am venit împreună. Îl cauți pe Avram Iancu și-i spui că Hatvani nu s-a oprit, ci înaintează cu oaste multă și tunuri spre Abrud. Lui Dan să-i spui să se țină întocmai de poruncile mele. Acum pleacă!

— Dar tu nu vii, căpitane? întrebă haiducul.

— Eu voi veni de-a dreptul la Câmpeni! Deocamdată îi mai urmăresc pe unguri, să văd dacă nu cumva au de gând să meargă mai departe, poate chiar până la Câmpeni. Du-te!

Dragoș, deputatul român din Beiuș, acela care-i zicea „frate” lui Avram Iancu, se îmbrățișă cu Hatvani, ucigașul atâtor zeci și sute de români, se urcă pe un cal și fără a încerca prin o vorbă măcar de a-l îndupleca pe ungur de a

nu mai înainta, porni spre Abrud în tactul imnului lui Kossuth, cântat de armata lui Hatvani.

Gavrilă porni, prin pădure, pe unde venise, iar Mihu, ținându-se pas cu pas de armata lui Hatvani, se furișă prin marginea pădurilor ocrotit de copaci și de întunericul nopții.

*
* *

Pe la nouă jumătate seara armata lui Hatvani ajunse în fața Abrudului unde se opri.

Mihu observă că ungurii fac oarecari mișcări, dar din pricina întunericului nu le putu desluși rostul și crezu că este vorba de pregătirile pentru ocuparea orașului.

În realitate însă, Hatvani făcea manevrele necesare pentru ca armata lui să pătrundă în oraș pe la miază-noapte pentru a-i prinde pe fruntașii români tăindu-le calea de retragere spre Câmpeni.

Mihu prevăzuse ceea ce avea să se întâmple, adică ceea ce pusese la cale Dragoș.

Fruntașii moților îl așteptau pe el să se înapoieze cu răspunsul lui Hatvani. El însă nu se înapoiase așa că nădăjduia ca armata lui Hatvani să-l mai prindă pe Iancu și tovarășii săi în Abrud.

Trădătorul n-avea de unde să știe că Mihu îl urmărise și că Gavrilă din Măcin îl anunțase pe Craiul Munților din vreme despre înaintarea lui Hatvani, așa că Iancu putuse să scape la timp din Abrud.

Ceea ce nu prevăzuse Mihu însă, era planul de bătaie al lui Hatvani, plan pus la cale de Schulze.

Mihu anume nu știa că o parte din armata lui Hatvani va intra în oraș pe la miază-noapte și de aceea rămase cam nedumerit când văzu că ungurii se opresc și nu mai înaintează.

Cum am spus, din pricina întunericului și din pricina că între Abrud Sat și Abrud păduricea era departe de șosea, Mihu nu văzu că armata dușmană se împărțise în două și că jumătate din ea învăluise orașul, în partea din spre apus.

El văzuse doar că ungurii se opriseră și rămase și el locului, spre a vedea care era pricina acestei opriri.

Peste vreo jumătate de ceas apoi, el văzu coloana de marș a ungurilor pornind din nou, dar nu iute, cu avânt și strigăte războinice, cum se merge la asalt, ci încet, de parcă ar fi pornit la plimbare.

— Să fie din prevedere că merg așa de încet? se întrebă Mihu. N-are niciun rost, deoarece fără îndoială că Dragoș le va fi spus că în Abrud nu sunt decât treizeci de oameni înarmați. În orice caz, ungurii vor ocupa orașul înainte deci să vedem dacă românii au plecat într-adevăr.

Mihu avea dreptate să se îndoiască. Îi cunoștea îndeajuns pe fruntașii Moților și știa că aceștia ar fi fost în stare, în furia lor, să primească ei singuri lupta cu Hatvani.

Dar ce puteau face cei douăzeci de șefi români și cei treizeci de oameni ai săi împotriva miilor de unguri aduși în Abrud de Hatvani?

N-ar fi fost o sacrificare zadarnică? N-ar fi însemnat o sinucidere cu bună știință?

De aceea voia Mihu să mai dea o raită prin oraș, înainte de a se îndrepta și el spre Câmpeni.

Socotind după felul cum înaintau ungurii, aceștia nu puteau pătrunde în oraș mai înainte de o jumătate de ceas. În timpul acesta el putea străbate orașul.

Mihu dădu pinteni calului și se repezi ca o nălucă spre Abrud în care intră pe o stradă lăturalnică din spre răsărit.

El se îndreptă mai întâi spre piață.

Piața era goală. Ungarii porniseră în întâmpinarea lui Hatvani, ceea ce dovedea și îndeletnicirea femeilor de a scoate covoare la ferestrele iluminate cu lămpi și lumânări.

Din piață Mihu mai colindă în goana calului câteva străzi, apoi, după ce văzu că nu întâlnește niciun român, dovadă că plecaseră toți, se îndreptă spre drumul Câmpenilor.

Dar ce însemna aceasta? De unde veneau strigătele, urletele, uralele acestea?… Oare nu din spre drumul Câmpenilor?…

Mihu își opri calul și trase cu urechea.

Da, din spre miază-noapte se auzeau zgomote infernale, strigăte asurzitoare, din mijlocul cărora se mai deslușea din când în când și imnul lui Kossuth.

— Ungurii! exclamă Mihu și o clipă rămase încremenit.

De-abia acum înțelese el rostul mișcărilor armatei ungurești. De-abia acum își dădu el seama că jumătate din armata lui Hatvani ocolise orașul și intrase pe la miază-noapte pentru a-i prinde pe românii din Abrud între două focuri și a le face cu neputință fuga.

— Ha, ticăloșilor! exclamă Mihu. Dar v-am încurcat eu socotelile și de data aceasta! Iancu a plecat la timp, fruntașii români s-au refugiat și chiar dacă veți ocupa orașul, scopul tot nu vi-l veți ajunge, căci nu veți pune mâna pe cei căutați. Tu însă, domnule Dragoș, tremură! Nu mai încape nici o îndoială că aceasta este opera ta și groaznic îți va fi sfârșitul, infam trădător de neam!

Între timp, gălăgia se apropia tot mai mult și Mihu se gândi că ar fi vremea să fugă și el, dacă nu voia să cadă în mâinile ungurilor.

Tocmai se pregătea să vâre pintenii în coastele calului, când deodată se auzi strigat pe nume.

Întoarse iute capul și se văzu în fața lui Ion Șuluțiu, care venea în goană din spre partea de miază-noapte a orașului.

— Pentru numele lui Dumnezeu - striga Șuluțiu, înspăimântat - d-ta mai ești aici? Nu știi că ungurii au pătruns în Abrud?

— Știu și tocmai mă pregătesc să părăsesc orașul! răspunse Mihu liniștit.

— Să-l părăsești? Dar pe unde, când ungurii l-au împresurat și au și așezat posturi în toate punctele, parcă anume pentru ca nimeni să nu mai poată ieși din Abrud!

— Au împresurat orașul? exclamă Mihu. Atunci… atunci nu mai pot ieși de aici?

— Nici gând! răspunse Ion Șuluțiu - oriunde te-ai îndrepta, ai da peste unguri, care te-ar sfâșia în bucăți. Știi doar ce preț pun ei pe prinderea d-tale!

— Da - îngână Mihu, gânditor. Ei bine, dacă nu mai este nicio scăpare, atunci îmi voi vinde măcar viața, cât mai scump!

— Ce vrei să faci, frate Mihule?

— Mă duc să trimit pe lumea cealaltă câțiva din oamenii lui Hatvani, mai înainte de a porni și eu pe același drum.

— Nebunie!

— Oare nu tot mă vor ucide, dacă pun mâna pe mine? Atunci de ce să nu-mi caut măcar câțiva tovarăși pentru drumul cel mare?

— Nebunie, de două ori nebunie! strigă Ion Șuluțiu. Întâi, fiindcă jertfa d-tale n-ar folosi cu nimic cauza românească și al doilea, fiindcă îndârjirea d-tale i-ar îndârji și pe unguri și s-ar răzbuna cumplit pe românii care mai se găsesc în Abrud.

— Cum, n-au plecat toți? întrebă Mihu, adânc mirat.

— Iancu și fruntașii au plecat, dar tot au mai rămas aici câțiva dintre conducători, pentru a apăra, pe cât le va sta în putință, populația românească, ce n-a putut părăsi orașul așa în pripă.

— Și cine mai este în Abrud?

— E Buteanu, Molnar, Dobra, tata, Simion Șuluțiu…

— Toți aceștia mai sunt în Abrud? Pentru numele lui Dumnezeu, dar de ce n-au plecat când am trimis vorbă să părăsească orașul? Nu știau că ungurii vor pune mâna pe ei?

— Dragoș va avea măcar atâta trecere pe lângă Hatvani - zise Ion Șuluțiu - să împiedice arestarea lor, căci doar suntem în armistițiu!

— Dragoș?! strigă Mihu, râzând amarnic. Să nu fie chiar Dragoș acela care să-i trimită pe unguri să-i aresteze!

La o cotitură a străzii se iviră cei dintâi unguri, care veneau cântând imnul lui Kossuth.

— Iute… iute - strigă Ion Șuluțiu - vino cu mine, căci altfel ești pierdut!

— Unde?

— Vino să te ascund! Lasă-ți calul, căci te poate trăda! Pentru Dumnezeu, vino mai iute, până nu-i prea târziu.

— E în zadar! Mă vor găsi!… Mai bine… și își scoase sabia din teacă.

— Mihule - strigă Șuluțiu, deznădăjduit - gândește-te la Buteanu și ceilalți români!

— Da, ai dreptate! zise Mihu și sări de pe cal. Să mergem!

Dispărură tocmai la timp, într-o stradă dosnică pentru a nu fi surprinși de unguri.

Ion Șuluțiu îl duse la el acasă și-l ascunse în pivniță.

Mai bine, căci dacă ar fi fost liber n-ar fi putut privi cu mâinile în sân la sălbăticia ungurilor și fără îndoială că ar fi căzut și el pradă cruzimilor la care s-au dedat ostașii lui Hatvani.

Furioși că nu l-au mai găsit pe Iancu, ungurii îi atacau pe români pe stradă, pătrundeau în casele lor, pângăreau, jefuiau și ucideau fără deosebire de vârstă și sex, iar Hatvani străpunse el însuși, cu sabia, în piața Abrudului, pe Crișănuț, un român din Roșia.

Tribunul Molnar a fost ucis tot în piață de honvezi, iar Dobra a avut o soartă și mai înfiorătoare.

Văzând uciderea fără judecată a tribunului Molnar în piața orașului, Dobre s-a temut că aceeași soartă îl așteaptă și pe el și căută refugiu în casa bătrânului Simion Șuluțiu.

Aici însă, în locul stăpânului casei, îl găsi pe Schulze.

Atașatul civil al generalului Puchner, pe lângă Avram Iancu, venise în ascuns, încă de dimineață în Abrud, voind să fie de față la prinderea plănuită a fruntașilor români.

Nemernicul voia să fie spectatorul mârșăviei sale, voia să se bucure o clipă mai curând de izbânda josnicei sale trădări.

Cum însă, ca delegat austriac, el făcea pe supăratul față de români pentru tratativele de pace începute cu Dragoș, nu se putea arăta la Abrud, locul unde se urmau aceste tratative și rămase toată ziua ascuns în casa unui ungur, vecin cu Simion Șuluțiu.

Aici veni Dragoș să-l viziteze, de câteva ori, în decursul acelei zile, spre a-i raporta ce se petrece prin oraș și spre a lua noi instrucțiuni, aici aștepta trădătorul sosirea armatei lui Hatvani.

Ultima oară fusese Dragoș acolo, pe la ceasurile șase după amiază. De atunci nu-l mai văzuse.

Dragoș îi trimisese însă un curier din biserica unitară, anunțându-l că Iancu și cu fruntașii români au venit și că deci, totul este în cea mai bună ordine, să aștepte mai departe, liniștit acolo, până când va veni Hatvani.

Schulze așteptă deci și nu se miră că Dragoș nu mai venea pe la el, crezându-l în consfătuire cu Iancu și cu ceilalți conducători ai românilor.

Era fericit, căci fiecare clipă ce se scurgea, însemna un pas mai înainte spre scaunul de guvernator al Ardealului.

În asemenea împrejurări, Schulze nu știa nimic din ceea ce se petrecuse în fata bisericii unitare, nu știa că Dragoș plecase în întâmpinarea lui Hatvani și nici nu știa că Iancu și marea parte a fruntașilor părăsiseră Abrudul.

Târziu, seara, când zări pe străzi honvezii, înțelese că ungurii au intrat în oraș și atunci își părăsi și el ascunzătoarea.

Schulze era în culmea fericirii. Honvezii intraseră în oraș, aceasta însemna că Iancu era prins împreună cu toți prietenii săi, aceasta însemna că se sfârșise cu revoluția românească, însemna că el, Schulze,va fi stăpânul Transilvaniei.

Cu ochii strălucind de bucurie și îngâmfare, Schulze se îndreptă spre piață.

Dar nu făcu decât vreo douăzeci de pași și găleata de apă rece veni să-i spulbere bucuria și să-i înfrângă îngâmfarea.

Pe când mergea semeț pe stradă, aproape nebăgând în seamă pe nimeni - vezi Doamne, se și vedea guvernator - auzi deodată pe cineva, strigând dintr-o trăsură.

— Schulze, domnule Schulze!

Cine îndrăznea să strige așa după el, pe stradă, cum se strigă după un muritor de rând?

Din trăsură coborâse un om scund, gras, care se apropie de el.

— D-ta ești, Dragoș? zise Schulze, așa, peste umăr. I-ați legat bine pe toți?

— Pe cine? întrebă celălalt trădător.

— Pe Iancu și pe ceilalți nemernici! răspunse Schulze.

Dragoș dădu din cap trist și oftă:

— Au fugit… au fugit, aproape toții, îngână el.

O stâncă, un munte întreg dacă s-ar fi prăbușit asupra lui Schulze, nu l-ar fi doborât mai cumplit decât îl doborâră acestei trei cuvinte. Lovitura fu atât de grozavă, încât sasul trebui să se rezeme de zidul unei case pentru a nu cădea la pământ.

— Au… au… fugit? bâlbâi el.

Dragoș dădu din cap mut.

Trebuiră să treacă mai multe minute până când Schulze își reveni în fire într-atâta încât să poată lega câteva cuvinte.

— Dar cum… cum este… cu putință? strigă el. Erau aici… înconjurați de honvezi… singuri… fără apărare…

— Nu… nu erau aici! răspunse Dragoș. De-abia acum am aflat că Mihu s-a ținut după mine când am plecat în întâmpinarea lui Hatvani…

— Ai fost…

— Da - răspunse Dragoș, explicându-i cu ce scop plecase înaintea lui Hatvani, apoi urmă:

— S-a ținut după mine și apoi, s-a înapoiat în ascuns, la Abrud și l-a anunțat pe Iancu și pe ceilalți că Hatvani nu s-a înapoiat, ci înaintează spre oraș. Atunci românii au fugit, mai înainte ca honvezii să fi intrat în oraș!

— Mihu… așadar iarăși Mihu! strigă Schulze și ochii lui aruncau fulgere de ură. Ah, ticălosule, când vei cădea în mâinile mele îți voi smulge carnea de pe tine, bucățică cu bucățică, iar inima ți-o voi arunca la câini!

— Ce ne facem acum, domnule Schulze? întrebă Dragoș.

Schulze se uită la el, ca și când nu l-ar fi priceput.

Și într-adevăr, nici nu-l pricepuse.

Lovitura primită era prea grea, pentru a se putea dezmetici curând.

În apropiere răsună o detunătură.

Fără îndoială încă un român împușcat.

— Să-i omoare, să-i măcelărească pe toți câinii aceștia! spumegă Schulze.

Și Dragoș, românul, nu găsi niciun cuvânt de revoltă, de împotrivire. El nu se gândea la soarta fiilor de același neam cu el, nu se gândea să oprească sălbăticia ungurilor, el se gândea numai la scopul mârșav urmărit de el, se gândea numai la ambiția lui de a ajunge cineva în Ungaria.

— Ce facem, domnule Schulze? întrebă el, pentru a doua oară. Mai putem nădăjdui să facem ceva pentru Kossuth sau trebuie să renunțăm la planul nostru?

— Să renunțăm? exclamă celălalt trădător. Niciodată!

— Atunci?

— Atunci, deocamdată, eu mă voi refugia în casa vreunui român, spunând că am fost prins pe neașteptate aici și-l voi ruga să mă ascundă de unguri. În chipul acesta Iancu nu va prinde nicio bănuială. Între timp vom vedea ce este de făcut. Cred că mă voi înapoia la Câmpeni și voi căuta să le întind valahilor o noua cursă.

— Și unde ai de gând să te refugiezi de ochii lumii, ca să știu unde te pot găsi? întrebă Dragoș.

— Nu știu nici eu! Mă gândesc să mă duc la bătrânul Simion Șuluțiu, care stă aici, alături.

— Atunci acolo te pot găsi, pentru a-ți spune ce s-a mai întâmplat și pentru a ne înțelege asupra viitorului?

— Da.

— Când ai de gând să pleci la Câmpeni?

— Nu știu încă! În orice caz, noaptea aceasta o voi mai petrece aici, deoarece vreau să mai am o întrevedere în ascuns și cu Hatvani.

— Atunci eu mă duc să pun la cale această întrevedere - zise Dragoș. Voi căuta să fac astfel ca nimeni să nu știe de această întâlnire.

— Firește că așa trebuie! răspunse Schulze. Și pentru a vedea cât mai puțini martori care să mă poată trăda, puneți pe honvezi să-i ucidă pe toți românii care se mai găsesc la Abrud.

— Chiar și pe fruntași? întrebă Dragoș, cu sânge rece.

— Mai ales pe ei!

— Am înțeles! răspunse josnicul deputat român de Beiuș și porni să dea poruncă, pentru uciderea fraților săi.

Schulze se duse la Simion Șuluțiu, pe care negăsindu-l acasă, se instală în locuința lui, deoarece slugile îl văzuseră în tovărășia lui Avram Iancu și-l lăsară să pătrundă în casă.

Peste vreo jumătate de ceas sosi și tribunul Dobra, care după cum am văzut, căuta să se ascundă de unguri, de teamă să nu fie ucis și el, ca Molnar.

— D-ta aici? exclamă Dobra adânc mirat, când îl văzu pe Schulze în casa lui Simion Șuluțiu. Eu te știam la Câmpeni, domnule Schulze, cum ai ajuns d-ta la Abrud?

— Am venit să-mi cumpăr niște haine mai subțiri, căci vine vara - răspunse Schulze, netulburat și m-au prins ungurii în oraș.

— Dar cam se face că nimeni nu știa de prezenta d-tale în Abrud? întrebă Dobra, bănuitor.

Dar bănuiala aceasta însemnă propria lui pieire.

Schulze înțelese că românul începuse să pună la îndoială buna lui credință și dacă Dobra își împărtășea bănuiala și lui Iancu, atunci românii vor începe să se ferească de el și-i va fi mult mai greu să-și îndeplinească josnica misiune de spion și trădător.

— Dar nu vei mai ajunge tu să mă dezvălui! își zise sasul, în gând. Voi îngriji eu să-ți dai sufletul de câine, încă în noaptea aceasta! Să apuc eu numai să vorbesc cu Hatvani!

Prezența lui Dobra însă în casa bătrânului Șuluțiu, îl împiedica și să se pună în legătură cu comandantul trupelor unguurești. Trebuia deci să scape de el.

— Te înșeli, domnule Dobra! îi răspunse el tribunului. Iancu știa că viu la Abrud. Dar de cât să ne pierdem vremea cu vorbării zadarnice, ar fi mai bine să ne gândim unde să ne ascundem, căci mai curând sau mai târziu, ungurii tot vor pătrunde și aici și atunci s-a sfârșit cu noi!

— Nu vor îndrăzni să spargă casa bătrânului Șuluțiu, fiindcă...

Dobra nu apucă să sfârșească ceea ce voia să spună deoarece afară se auzi deodată o gălăgie infernală.

Erau vreo douăzeci de unguri abrudeni, însoțiți de tot atâția honvezi, care se adunaseră în fața casei lui Simion Șuluțiu.

— Aici a intrat valahul! strigă unul din unguri. L-am văzut cu ochii mei!

— Intrați în casă!

— Ucideți-l!

— Să piară Dobra!

— Sfâșiați-l în bucăți! strigau ungurii din stradă.

În casă, Dobra îngălbenise.

Pe el îl voiau! Îi adulmecaseră deci urma și voiau acum să-i pregătească același sfârșit ca și bietului Molnar!

Ei bine, dacă-i vorba tot să moară, atunci să moară măcar vitejește.

— Domnule Schulze - zise el, scoțându-și pistolul de la brâu - dacă într-adevăr ești aliatul românilor, atunci pune mâna pe armă și urmează-mă! Ceasul nostru cel din urmă a sunat! Dar mai înainte de a muri, să mai găurim câteva căpățâni de ale ungurilor acestora blestemați!

— Cred că nu e bine ceea ce faci, domnule Dobra! zise sasul, liniștit. De fapt, noi suntem în armistițiu cu ungurii și trebuie să ne ținem de acest armistițiu!

— Să ne ținem când ei l-au călcat într-un chip atât de mișelesc? Când Dragoș ne-a trădat atât de josnic?

— **Ah - se gândi Schulze, așadar știi că Dragoș v-a trădat! Ei bine, cu atât mai mult nu trebuie să scapi!**

Apoi urmă, cu voce tare:

— Nu știu ce a făcut Dragoș! Știu însă că Iancu va câștiga în ochii lumii foarte mult când va putea dovedi în ce chip laș au călcat ungurii acest armistițiu și noi n-avem dreptul să-i spulberăm acest avantaj. Dacă pornim cu arma împotriva ungurilor aceștia vor putea spune că ne-am revoltat și de aceea au măcelărit populația românească a orașului, ba mai mult chiar, că au fost siliți să pătrundă în oraș spre a-i apăra pe ungurii pe care noi îi împușcam pe capete!

— Cunosc îndeajuns ticăloșia ungurilor, pentru a-mi da seama că sunt în stare să spună aceasta! răspunse tribunul român - dar ce vrei, să așteptăm cu mâinile în sân, ca să ne măcelărească?

— N-am spus asta! zise Schulze. Cred însă că cu vorba bună îi putem liniști.

— Pe unguri?

— Chiar și pe ei! Trebuie să le amintim că suntem în armistițiu, că vrem să facem pace tocmai pentru a pune capăt vărsărilor de sânge pentru a opri sălbăticiile, să le spunem că și ei au fii sau frați sub arme care nu vor mai cădea pe câmpul de luptă dacă ne vom putea înțelege!

— Dar cine să le spună toate acestea?

— Eu, ca reprezentantul guvernului austriac n-o pot face! zise Schulze cu viclenie. Pacea o faceți dv. românii, deci numai d-ta le poți vorbi!

— Eu? strigă Dobra, revoltat. Ungurii au lua-o drept lașitate.

— Gândește-te că este vorba să ușurăm sarcina lui Avram Iancu! zise ticălosul. Deschide fereastra și vorbește-le ungurilor cum ți-am spus. Nu este vorba numai de viața noastră, ci în primul rând de izbânda cauzei, pe care o slujim!

Izbânda cauzei pe care o slujea Schulze?!… Ticălosul!

Dobra se frământă câteva clipe, apoi înfruntând primejdia de a fi împușcat de îndată ce va apare la fereastră se duse și o deschise.

Vicleanul Schulze știuse cum să-i vorbească pentru a-l determina să facă ceea ce voia el.

Îi vorbise de Avram Iancu, or, pentru Craiul Munților, pentru ideea pe care o simboliza acesta, oricare român ar fi înfruntat orice primejdie.

Văzându-l pe tribun, ivindu-se la fereastra deschisă, ungurii rămaseră o clipă nedumeriți. Nu se așteptau la atâta îndrăzneală.

— Vreau să vă vorbesc! zise Dobra.

— Vrea să ne vorbească!

— Lăsați-l să-și spună ultima dorință!

— Va fi și așa cea din urmă oară că vorbește! se auzi din mijlocul ungurilor.

Totuși, Dobra nu se sperie și își începu cuvântarea de împăciuire, cuvântare întretăiată la fiecare vorbă aproape de strigătele mulțimii batjocoritoare.

Lor nu le trebuia pace, ei nu știu de niciun armistițiu, ei vor să piară toți românii din Ardeal.

Deodată apoi, în mijlocul vorbirii lui Dobra, se auzi un strigăt urmat de urlete sălbatice de bucurie, de zăngănit de arme, de înjurături, de blesteme la adresa românilor.

Când tribunul deschise fereastra, ochii lui Schulze începură să lucească deodată, aprinși de un foc drăcesc.

Trădătorul îl îndemnase pe Dobra să le vorbească ungurilor, nu pentru că și-ar fi temut viața, deoarece lui ungurii nu-i făceau nimic și nici fiindcă era îngrijorat de izbânda cauzei pentru care lupta Avram Iancu.

Nu, el urmărea un alt scop. Voia să scape de tribunul român care cunoștea trădarea lui Dragoș, care-l bănuia chiar și pe el, voia să-l dea pradă urmăritorilor pe fugarul care căutase azil în casa în care se refugiase și el, de ochii lumii.

De aceea, când Dobra deschise fereastra, nemernicul se ridică de pe scaunul pe care ședea, se apropie încet de tribun, o îmbrâncitură și Dobra zbură prin fereastră, căzând în mijlocul ungurilor.

Într-o clipă, trupul nefericitului tribun fu sfâșiat în bucăți de ungurii care în bucuria lor sângeroasă urlau, strigau, înjurau, blestemau.

În mijlocul odăii, Schulze își freca mâinile, mulțumit, zicând:

— Acum, mai du-te de-i spune lui Iancu că Dragoș l-a trădat și că Schulze pare să aibă și el un amestec în această trădare!

Știți cum justifică Hatvani această groaznică sălbăticie?

Vom reproduce chiar rândurile lui, din raportul către Kossuth:

> *„Unul din căpeteniile rebelilor prinși, cu numele Dobra, care a vrut să fugă sărind pe fereastră, a fost măcelărit pe stradă".*

CAPITOLUL 130
Moartea trădătorilor Schulze și Dragoș

Avram Iancu se înapoiase la Câmpeni cu sufletul doborât de durere.

Acum bănuia și el că Dragoș era un trădător și că toate tratativele de pace fuseseră numai un pretext pentru a-l atrage în cursă. Spiritul de dreptate al Craiului Munților mergea însă atât de departe încât nici chiar după ocuparea Abrudului de către Hatvani, în împrejurările cunoscute, Iancu nu se simți îndreptățit de a-l declara pe Dragoș de trădător, mai înainte de a-i fi dat acestuia putința de a se dezvinovăți.

De aceea, el îi opri chiar și pe prietenii săi de a-l huli pe deputatul de Beiuș.

— Mai înainte de a-l asculta, n-avem voie să-l osândim! zicea Craiul Munților. Cine știe cum s-au petrecut lucrurile, cine știe, dacă Dragoș nu este un martir și nu un trădător!

Câtă bunătate, câte blândețe, câtă indulgență!

Și cât de murdar, de josnic trădase Dragoș acest suflet nobil, acest erou al națiunii sale!

Dar dacă Iancu tot mai nădăjduia că Dragoș se va putea dezvinovăți pentru a nu înscrie în istoria românilor o pagină atât de tristă, în schimb nu se mai îndoia câtuși de puțin de perfidia, de lașitatea ungurească.

Ocuparea Abrudului de către Hatvani în plin armistițiu, îi luase vălul de pe ochi și-i descoperise adevărata fire a acelora care conduceau destinele Ungariei pe vremea aceea.

Din ziua aceea, de 6 mai 1849, Avram Iancu hotărî sau să învingă cu sabia în mână, sau să piară până la cel din urmă.

De tratativele de pace nici nu mai voia să audă.

Tulnicul lui sună din nou, chemând la arme pe moții împrăștiați prin satele din munți și moții veniră din nou cu însuflețire ca și altădată.

Dar prin spionii săi, Hatvani află încă din 7 mai că Iancu adună mari mase de oameni la Câmpeni și că unindu-se cu prefecții Balint și Axente pregătește atacul împotriva Abrudului. El porunci deci să se sape șanțuri în jurul orașului și își făcu planul de bătaie al apărării bizuindu-se pe cele patru turnuri ale sale, știind că Iancu n-avea decât două tunuri de lemn.

Hatvani mai trimisese, încă din zorii zilei de 7 mai, un detașament de soldați la Roșia, pentru a-i aduce de acolo pe unguri și Dan Dragomir, care în căutarea sa după Mihu, prinsese de veste de această expediție o aduse îndată la cunoștința lui Iancu.

Atunci Craiul Munților ocupă îndată înălțimile care stăpânesc șoseaua dintre Câmpeni și Abrud, primejduind comunicația dintre Hatvani și detașamentul de soldați din Roșia.

Înflăcărarea cu care moții răspunseră la chemarea Iui Iancu fu atât de mare încât la 8 mai Craiul Munților își avea adunată din nou aproape întreaga sa armată lăsată la vatră în urma propunerilor trădătoare ale lui Dragoș.

Cum veștile despre cruzimile ungurilor în Abrud erau tot mai rele și cum bănuia că și Mihu trebuie să fi fost făcut prizonier, Iancu hotărî să pornească la atac.

El le ținu moților săi iubiți o cuvântare înflăcărată și-i împărți în șase coloane, arătând fiecăruia locul pe care avea să-l ocupe.

Trei coloane au fost așezate în dreapta, trei în stânga drumului mare, care duce de la Câmpeni, prin Abrud, la Zlatna.

În partea dreaptă, la Știurț, s-a postat bravul preot și subprefect Simion Groza din Rovina, mai încolo, la Cernița, au luat loc tribunul Nicolae Corcheș și prim-decurionul Jambor; iar și mai departe, către drumul mare, deasupra

morilor, au ocupat înălțimile tribunii Clemente Aiudeanu și Rusu.

Pe partea stângă coloanele au fost așezate în chipul următor:

Înălțimile de către Roșia le-a ocupat tribunul Mihail Andreica; mai încolo în fața Abrudului, la Surupostu, s-a postat tribunul Faur cu buciumanii; celelalte înălțimi, din apropierea șoselei către Câmpeni și în fața tribunilor Aiudeanu și Rusu, au fost ocupate de trupa principală care stătea sub comanda fostului prefect de la Câmpie, preotul Vlăduț.

În sfârșit, Axente Sever, care se afla cu tabăra sa în apropierea Zlatnei, fu desemnat să ocupe la Dealul Mare drumul către Abrud.

Dan Dragomir și cu oamenii săi, în urma cererii voinicului, fu lăsat să facă legătura dintre coloane și să dea mereu o mână de ajutor acolo unde ar fi nevoie.

Însărcinarea aceasta atât de grea, nici nu putea fi îndeplinită mai bine decât de foștii haiduci ai lui Mihu, care, de-abia mai puteau aștepta să pornească la atac pentru a-și elibera căpitanul, dacă mai era în viață, pentru a-l răzbuna, dacă ungurii îl vor fi ucis.

În chipul acesta, printr-un plan pe cât de simplu pe atât de genial, dușmanul era închis ca într-o cușcă.

Când Hatvani și-a dat seama că este încercuit a făcut o încercare să-și deschidă calea spre Brad. În acest scop el trimise în grabă faimoasa companie Revitzki să ocupe defileul de la Buceșdi și în aceeași vreme atacă în direcția Cerniței aripa dreaptă a coloanei de sub comanda lui Aiudeanu și Jambor.

Dar Ungurii fură respinși și alungați până în oraș, cu toate că fuseseră sprijiniți în operațiunile lor de focul celor patru tunuri.

La aripa stângă, spre Roșia, lupta a fost mai sângeroasă.

Spre a-și scăpa detașamentul de honvezi din Roșia, Hatvani mai trimise o companie de ajutor care se uni cu

încă un nou corp de vreo șase sute de oameni constituit din ungurii din Roșia și împrejurimi.

Dar aceștia, dându-și seama că sunt încercuiți, trimiseră curier după curier la Abrud spre a cere noi ajutoare.

Dan Dragomir însă și cu voinicii săi, care se găseau pe acest front, îi prinseră sau îi împușcară pe rând, așa că niciunul n-ajunse până la Abrud.

Atunci, în după amiaza zilei de 8 mai, ungurii din Roșia îl atacară pe tribunul Andreica socotind că ar putea să-și facă drum până la Abrud.

Dar tribunul Andreica stătea neclintit ca o stâncă.

Atacurile fură repetate de cinci ori cu o deznădejde crescândă. Dar în zadar.

Atunci, după cel de al cincilea atac, în care oamenii lui Mihu făcuseră minuni de vitejie, Dan Dragomir veni la Andreica și-i zise:

— Frate Andreica, noaptea se lasă și sub scutul ei mi-e teamă că ungurii vor izbuti să se strecoare în Abrud.

— La asta m-am gândit și eu! răspunse tribunul…

— Atunci, ce hotărâre ai luat?

— Încă nici una! Dar bine că ai venit să-mi spui și părerea d-tale.

— Eu - răspunse Dan Dragomir - sunt de părere să-i atacăm în Roșia și să sfârșim cu ei!

— Te-ai gândit însă că sunt aproape înc-odată atâția cât noi?

— Dacă vor izbuti însă să se strecoare în Abrud, vor mări oastea lui Hatvani cu aproape încă o mie de oameni!

— Atunci?

— Atunci, învingem sau murim! strigă Dan Dragomir.

Peste vreun sfert de ceas, coloana tribunului Andreica se aruncă cu toată puterea asupra dușmanului și îl puse pe fugă.

Compania honvezilor, trimisă ulterior de Hatvani la Roșia, fu împresurată de voinicii lui Dan Dragomir și încă câțiva călăreți și măcelărită până la cel din urmă om.

Mulți dintre voinici luaseră lăncile glotașilor și luptau într-o mână cu sabia în cealaltă cu lancea, conducându-și caii numai cu genunchii.

În fierbințeala luptei, Dan Dragomir se avântă prea vijelios împotriva dușmanului și la un moment dat se văzu singur în mijlocul honvezilor.

— Pe acesta… pe acesta căutați să-l prindeți de viu! auzi el pe cineva strigând.

Dan își întoarse capul spre dreapta și zări un ofițer ungur care i se părea foarte cunoscut.

Unde mai văzuse el ochii aceștia falși, care aveau un joc atât de ciudat?

— Onuț! strigă deodată voinicul și se repezi asupra spionului, care acum purta uniforma de ofițer ungur.

— La mine, băieți! tună Dan. Aici am pus mâna pe unul din trădători!

Câțiva haiduci care se găseau mai aproape își croiră drum cu sabia, până la Dan.

Ungurii însă, văzându-și ofițerul în primejdie, îl luară la mijloc.

Cât ai clipi din ochi lupta încetă aproape cu desăvârșire, românii așezându-se lângă Dan, ungurii lângă Onuț-Imre.

Ungurii însă erau mai numeroși și bizuindu-se pe numărul lor, bucuria izbânzii li se și citea în priviri.

Grosul trupei lui Andreica îi urmărea pe ceilalți unguri care se retrăgeau spre Roșia, așa că Dan nu se putea aștepta la un ajutor din partea tribunului.

Dar voinicul nu deznădăjdui.

El îi șopti ceva haiducului de lângă el, acesta trecu porunca mai departe și în vreme ce ungurii se pregăteau de atac, siguri de izbândă, ordinul scurt al lui Dan făcu ocolul călăreților români.

— Înapoi! tună deodată glasul voinicului și românii întorcându-și caii, începură să fugă în galop nebun.

— Înainte, unguri! strigă Imre, văzând fuga românilor. Sunt ai noștri!… Nu ne mai pot scăpa!…

Ungurii dădură pinteni cailor și se repeziră ca o furtună pe armele fugarilor.

Românii păreau pierduți. Ungurii erau înc-odată atât de numeroși ca ei, deci, când îi ajungeau, îi măcelăreau pe toți, fără îndoială.

Dar când ungurii păreau mai siguri de izbândă Dan Dragomir strigă cât îl ținu gura:

— Acum!

Cât ai clipi din ochi, trupa voinicilor se împărți în două, jumătate luând-o la dreapta, jumătate la stânga.

Despărțindu-se în două însă, românii nu mai fugiră, ci se desfășurară în front, prinzând între două focuri pe ungurii ai căror cai neînvățați nu se putură opri pe loc.

În timpul retragerii prefăcute ei își încărcaseră armele și acum o ploaie de gloanțe îi izbise pe unguri în plin. Apoi, mai înainte ca honvezii să se fi dezmeticit și să-și fi dat seama de ceea ce se petrecuse, românii îi învăluiră și începură să-i ucidă cu lăncile și săbiile.

În câteva minute toată compania fu măcelărită, împreună cu spionul Imre.

Îndârjiți, mai ales că și dintre români căzuseră câțiva, voinicii intrară în sat după glotașii lui Andreica și urmară cu omorârea acelora care nu scăpaseră încă ca fuga. Aceia însă care se refugiaseră în minele sau casele din Roșia fură uciși fără cruțare.

Spre miezul nopții, când Hatvani văzu cerul înroșit deasupra Roșiei, care ardea, în neputința lui îl cuprinse așa furie, încât porunci să fie împușcați în piață toți românii care fură găsiți pe străzile Abrudului.

Aceasta a fost lașa răzbunare a lui Hatvani, pentru cei peste trei sute de soldați unguri care au pierit în lupta de pe deal, în minele și casele din Roșia.

A doua zi de dimineață, la 9 mai, Avram Iancu ținu sfat de război cu prefecții Balint și Vlăduț și cu tribunul Nicolae Corcheș și hotărî ca în aceeași zi, la ceasurile 3 după amiază, să se dea atacul general.

Planul era ca atacul să-l înceapă Iancu, în aripa stângă, cu coloana lui Andreica, atac care să fie urmat de un asalt înfricoșător, în toate punctele frontului.

La ceasurile 3, după cum povestește însuși Iancu, aripa stângă a început atacul.

Bravul tribun Andreica, ajutat și de data aceasta de Dan Dragomir, s-a aruncat cu atâta furie asupra dușmanului încât în mai puțin de un ceas, l-a fugărit până la porțile orașului.

Tribunul ajunse astfel pe o înălțime din fața Abrudului, de mare însemnătate strategică.

Cele trei coloane din dreapta, care au atacat deodată, se apropiau și ele de Abrud, deoarece Hatvani fusese pus pe fugă în toate punctele.

Avram Iancu comanda bătălia, alergă în punctele unde focul era mai ucigător, îmbărbăta și împărțea porunci.

Dar cu toată bărbăția românilor și curajul lor mai mult decât eroic, a fost un moment, când izbânda părea să cadă de partea ungurilor.

Căpitanul Ivanovici, ca atașat militar al austriecilor, se găsea cu grosul trupei lângă Popa Vlăduț. Printr-un curier secret, care a pătruns în oastea română în straie țărănești, Schulze, care se găsea după cum știm în Abrud, îi trimisese vorbă lui Ivanovici să facă tot ce-i va sta în putință ca, grosul oștirii lui Iancu să nu pornească la atac în ziua aceea.

Influențat ca întotdeauna de Schulze, Ivanovici îl sfătui deci pe popa Vlăduț să nu pornească la atac, deoarece el, care era soldat de meserie, se pricepea mai bine în ale războiului decât Iancu.

— Ar fi o prostie să aruncăm toată oastea în foc - îi zise el lui Vlăduț. Dacă, Doamne ferește, atacul general nu reușește, atunci nu mai avem nici măcar o trupă odihnită cu care să acoperim retragerea.

— Dar nu se poate ca tocmai grosul oastei să fie ținută de rezervă! ripostă Popa Vlăduț.

— Așa este! Dar cum toate celelalte coloane au și pornit la atac, de rezervă nu mai putem rămâne decât noi.

— Eu am primit poruncă de la Iancu și eu pornesc la luptă! răspunse fostul prefect de Câmpie.

Dar Ivanovici nu se lăsă. El avea un ordin de la Schulze și trebuia să-l îndeplinească, altfel, când acesta ajungea guvernator al Ardealului, nu-i dădea niciun ciolan de ros.

Începu deci să-i țină cu dibăcie un întreg curs de război Părintelui Vlăduț, făcând ca timpul să treacă pe nesimțite și românii să nu pornească la atac.

Dan Dragomir, care făcea legătura între trupa lui Andreica și coloana lui Vlăduț, văzând că acesta din urmă întârzie cu atacul primejduind izbânda alergă într-un suflet la Avram Iancu și-l întrebă dacă a schimbat cumva planul de luptă, în ultimul moment.

Când auzi Craiul Munților de întârzierea lui Vlăduț, se repezi în goana calului în tabăra acestuia...

— Frate Vlăduț - strigă Iancu, gâfâind. Vrei să ne nenorocești? De ce n-ai pornit la atac? Toată oastea înaintează; numai tu stai pe loc, lăsând parcă anume dușmanului o portiță pe unde să poată fugi!

Popa Vlăduț îi explica în donă cuvinte lui Iancu, spusele căpitanului Ivanovici.

— Așa este! E mult mai bine... încercă Ivanovici să se amestece în vorbă.

Dar Avram Iancu se înfurie și-i tăie vorba, scurt:

— La Trăiniș am mai pierdut o luptă din pricina d-tale. Te rog să-ți ții sfaturile pentru ostașii d-tale și nu pentru ai mei.

— Domnule Iancu - răspunse Ivanovici, făcând pe jignitul - eu sunt reprezentantul Majestății Sale și nu îngădui nimănui să vorbească astfel cu mine!

— Dacă nu-ți place, drumul e liber! Te poți înapoia la Sibiu! tună Iancu înfuriat. Te anunț însă că dacă mai dai odată oamenilor mei sfaturi care par menite să zădărnicească poruncile mele, te pun în lanțuri și așa te trimit comandantului dumitale!

Ivanovici nu se așteptase la o ieșire atât de violentă. Cum se știa însă cu musca pe căciulă, nu mai răspunse nimic și fu încântat că Iancu plecă, după ce-i porunci lui Vlăduț să pornească îndată la atac.

Mai întâi au pornit vânătorii care, cu focurile lor bine țintite, au respins pe tiraliorii dușmanului.

Atunci, trupa de căpetenie a lui Hatvani, care se părea că se adunase anume în această parte, pentru ca folosindu-se de neactivitatea oastei lui Vlăduț să-și croiască un drum

pentru fugă, își luă inima în dinți și porni un contraatac repede și bine susținut de cele patru tunuri, asupra centrului românesc.

Dar vânătorii au ținut piept atacului și nu s-au urnit din loc. Iar popa Vlăduț, înfuriat peste măsură că lăsându-se înrâurit de Ivanovici era gata să-i scape pe unguri din mână, porni cu sabia în mână în fruntea a două coloane de lănceri și izbi ca o vijelie în grosul armatei dușmane.

Acest asalt a fost hotărâtor.

Frontul lui Hatvani se clătina. Încordările făcute de cele patru tunuri nu mai aveau niciun efect și respins de pretutindeni, Hatvani fu silit să se retragă în oraș, strâns blocat de oastea română.

Lăncierii lui Vlăduț însă și glotașii lui Andreica și oamenii lui Mihu, se ținură după el în oraș unde lupta dăinui toată noaptea.

*

*   *

În Abrud, Schulze turba de mânie.

Ivanovici nu fusese în stare să împiedice atacul lui Vlăduț așa că Hatvani nu putuse fugi, ba mâncase o bătaie crâncenă de la români.

Când văzu apoi oastea ungurească înapoindu-se în oraș și mai auzi și că românii vin după ea ca o furtună, Schulze se gândi la început să fugă cu armata lui Hatvani.

Pe urmă însă, se gândi că era îndoielnic că Hatvani va izbuti să fugă și dacă românii îl prindeau lângă comandantul ungur, atunci toată trădarea lui ieșea la iveală și era pierdut.

De aceea își zise că tot mai bine era să facă față de români pe nenorocitul care stătuse ascuns de unguri prin pivnițe și fugi până la Ion Șuluțiu.

— Frate Șuluțiu… ascunde-mă… ascunde-mă! strigă perfidul sas, gâfâind.

— Domnule Schulze, dar ce cauți d-ta în Abrud? întrebă românul, nedumerit.

— M-au prins ungurii aici, duminică - răspunse trădătorul - și de trei zile mă ascund din pivniță în pivnița. Acum honvezii lui Hatvani au dat foc casei în pivnița căreia mă găseam și am fost silit să fug și de acolo. Te rog ascunde-mă, căci dacă dau ungurii peste mine mă sfâșie.

Bietul Șuluțiu, care nu cunoștea activitatea trădătoare a sasului, coborî iute în pivniță cu el și încuie ușa.

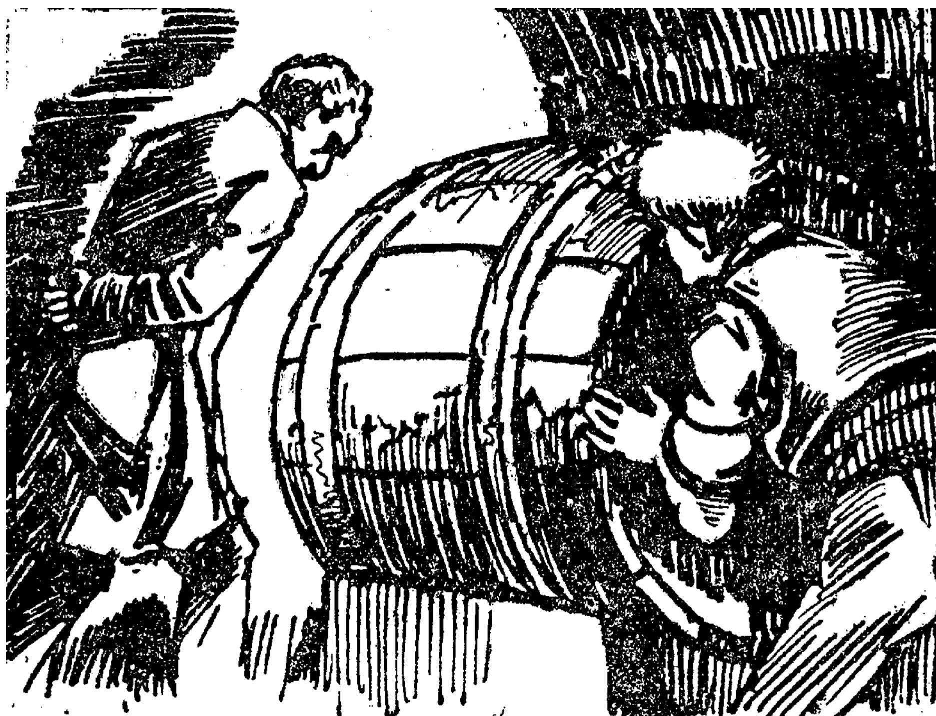
În aceeași pivniță stătea ascuns de trei zile și Mihu Inimă de Leu. Din pricina desfășurării evenimentelor, voinicul nu se mai putuse strecura afară din oraș și fiind mai mult decât sigur că ungurii l-ar tăia în bucăți dacă ar pune mâna pe el, fu nevoit să tânjească trei zile, acolo, în pivniță, unde îl ascunsese Ion Șuluțiu.

Când Mihu văzu deci acum deschizându-se ușa pivniței, era încredințat că se sfârșise cu captivitatea lui și Șuluțiu venea să-i aducă vestea bună că ungurii au fost bătuți și Iancu a intrat în oraș.

Care nu-i fu deci dezamăgirea, când în locul știrii bune la care se aștepta, Șuluțiu i-l dădea acum de tovarăș pe Schulze, pe sasul acesta ai cărui ochi nu-i plăcuseră niciodată. Șuluțiu, de teamă pe semne de a nu fi descoperit că ascunde doi fugari, închise ușa iute și plecă fără a-i spune lui Mihu măcar o vorbă. Dar dacă lui Mihu îi păru rău că Șuluțiu nu-i mai spusese ce vești are de pe front, pe de altă parte se bucură că în chipul acesta Schulze nu știa că și el este în pivniță și deci nu era silit să stea de vorbă cu el.

Amărât că trebuia să stea cu mâinile în sân, în vreme ce oamenii săi luptau împotriva blestemaților de unguri, îndurerat că nu știa nimic despre Mioara lui Mihu numai să stea de vorbă cu un om pe care nu-l putea suferi nu-i ardea.

De aceea se retrase tiptil în dosul unui butoi și rămase nemișcat acolo.

Schulze în schimb se plimba furios de colo până colo, mormăind cuvinte neînțelese și adeseori înjura, mai ales când zgomotul luptelor de pe stradă pătrundeau până în pivniță.

Când se lumină de ziuă apoi, ușa pivniței se deschise pentru a doua oară și un nou venit se ascunse în ea.

Acest nou venit era… Dragoș.

În noaptea aceea de groază, Dragoș încercase și el să fugă din Abrud, dar îngrozit de ploaia de gloanțe a românilor alergă iarăși, înapoi, în oraș.

El fugi la bătrânul Simion Șuluțiu, pe care însă nu-l găsi acasă, căci era la feciorul său Ioan încă de când intrase Hatvani în Abrud.

Alergă deci la tânărul Șuluțiu și ceru să-l ascundă, căci se temea ca romanii să nu-l ucidă:

— Dacă ești vinovat, nu-ți vei primi decât răsplata - îi răspunse Ioan Șuluțiu - iar dacă n-ai nicio vină, atunci nici n-ai de ce să te temi!

— Nu mă tem de oamenii cărora le pot spune martiriul meu - răspunse ticălosul - mă tem însă de poporul care te osândește fără a te asculta!

— Are dreptate - zise și bătrânul Șuluțiu. Poporul e iute la mânie și poate să greșească. Du-l în pivniță fiule și Dragoș va răspunde de faptele sale înaintea sfatului fruntașilor care îl vor judeca după dreptate.

Împotriva dorinței tatălui său, Ion Șuluțiu nu se mai ridică și-l duse și pe Dragoș în pivniță,

Văzându-l pe Dragoș, Schulze se încruntă. Prezența trădătorului alături de el nu-i era de loc pe plac. Văzându-i împreună românii puteau bănui cu ușurință adevărul și atunci era pierdut.

— Ce cauți aici, domnule Dragoș? întrebă sasul pe un ton foarte neprietenos.

— D-ta ești domnule Schulze?... Ce ne facem, ce ne facem, suntem pierduți! se tângui lașul deputat de Beiuș.

— De ce vorbești „suntem”? întrebă sasul. Eu voi ști să mă descurc! N-ai decât să născocești și d-ta ceva! În orice caz, ai făcut foarte rău că ai venit aici, deoarece mă compromiți și pe mine.

Dragoș tresări. Cum îi vorbea omul acesta care-l împinsese la nenorocire?

— Domnule Schulze - zise el, mirat - s-ar zice că vrei să te lepezi de mine.

— Între d-ta și mine totul s-a sfârșit! răspunse sasul. Am încercat o afacere împreună, n-a reușit, ne vedem fiecare de drumul nostru. Repet însă, ai face mult mai bine dacă ai părăsi pivnița aceasta, căci eu nu-ți voi lua apărarea față le români, ba mai mult chiar, dacă va fi nevoie…

— Ah! strigă Dragoș. Acum recunosc în d-ta toată lașitatea săsească! Ai văzut că planul pus la cale de d-ta pentru prinderea fruntașilor români a căzut baltă și acum

vrei să mă acuzi pe mine spre a scăpa d-ta? Dar te înșeli, domnule Schulze! Dacă nu mă iei sub scutul d-tale, dacă nu mă aperi cum trebuie să-ți aperi tovarășul de nenorocire, atunci voi da totul pe față și vom merge la spânzurătoare împreună.

Dar Schulze, în loc să se sperie, începu să râdă.

— Ce naiv ești! zise el. Cu ce vei putea dovedi că spusele d-tale sunt adevărate?

Dragoș tresări. Dar numai o clipă ținu încurcătura lui, căci apoi răspunse triumfător:

— Cu ce?... Cu Ioan Boeriu, cu care am ieșit în întâmpinarea lui Hatvani, care a auzit când comandantul ungurilor, luându-l gura pe dinainte, m-a întrebat dacă domnul Schulze, care a născocit minunatul plan al prinderii în Abrud a tuturor fruntașilor români, este în oraș.

Schulze îngălbeni.

Așadar Dragoș tot avea dovada vinovăției sale.

Atunci Dragoș nu trebuia să mai iasă viu din pivniță.

Ticălosul se apropie de tovarășul său de infamie și-i zise cu tonul schimbat, mieros:

— Ce prostie să ne certăm tocmai noi, care mai putem avea nevoie unul de altul! Mai bine să punem la cale împreună planul cum să scăpăm de răzbunarea acestor blestemați de români. Uite ce zic eu...

În clipa aceea ajunsese chiar lângă Dragoș și își trecu mâna stângă, pe după brațul drept al acestuia, luându-l ca pe un bun prieten.

În mâna dreaptă însă, pe care și-o scoase în ascuns din sutana îmbrăcăminții lui săsești, luci tăișul unui pumnal pe care-l ridica încet, cu băgare de seamă.

Apoi, ridică deodată mâna și lovi.

Dragoș scoase un țipăt, pe care-l repetă și Schulze.

Deputatul de Beiuș țipase de spaimă, nu de durere, deoarece pumnalul nu-i străpunsese inima și tot de spaimă țipase și Schulze.

Amândoi trădătorii se simțiseră apucați pe neașteptate de ceafă de o mână vânjoasă care-i ținea ca într-un clește de fier.

— Nemernici trădători! tună vocea lui Mihu, care din dosul butoiului auzise tot ceea ce vorbiseră ticăloșii și care interveni la timp pentru a-l împiedica pe Schulze de a-l ucide pe tovarășul său de fărădelegi. Așadar voi sunteți pricina nenorocirii? Voi ne-ați spionat, ne-ați batjocorit, ne-ați trădat? Tot mai este un Dumnezeu în ceruri, care nu lasă nepedepsită ticăloșia omenească!

Dragoș murise pe jumătate de spaimă. Schulze însă se zbătea în deznădejde căutând să scape din strânsoarea lui Mihu.

Dar din mâinile de fier ale voinicului nu exista scăpare.

În aceeași clipă, ușa pivniței fu smulsă din țâțâni și în pragul ei se iviră Teodor Teoc și Ion Corcheș, urmați de o ceată de lănceri.

— Aici trebuie să fie ticălosul! strigă Corcheș.

— L-a văzut Nedelcu, când a fugit aici.

— Pe cine căutați? întrebă Mihu din pivniță.

— Pe trădătorul Dragoș! Acolo e?

— Aici! Împreună cu tovarășul său de trădare.

Corcheș, Teoc și lăncerii năvăliră atunci în pivniță și într-o clipă îl înconjurară pe Mihu, care tot îi mai ținea în mâinile sale pe cei doi ticăloși.

— D-ta ești frate Mihule? strigă Corcheș, mirat. Dar de ce îl ții atât de strâns pe domnul Schulze? El este doar prietenul nostru!

— Prietenul nostru? Ha, ha, ha! râse Mihu. Este năpârca cea mai veninoasă, este fiara cea mai nerecunoscătoare pe care a purtat-o vreodată pământul în spinarea sa.

Și Mihu le istorisi lăncerilor tot ceea ce i-a auzit pe cei doi nemernici vorbind, din dosul butoiului.

Moții rămaseră o clipă încremeniți. Apoi, un murmur se născu în mijlocul lor, un murmur care crescu tot mai tare,

tot mai tare, până când ajunse un urlet înfiorător din care se desprindeau cu greu, cuvintele:

— Moarte lor!

— Să piară trădătorii!

— Moarte lui Dragoș!

— Moarte lui Schulze!

Mihu simți deodată că ticăloșii îi sunt smulși din mâini.

Nu fugiră însă, ci fuseseră luați de lăncerii, care într-o clipă îi scoaseră din pivniță.

Aici, în apropierea casei din care Schulze îl aruncase pe tribunul Dobra ungurilor pentru a-l spinteca, cei doi trădători fură supuși justiției poporului pe care l-au trădat într-un chip atât de groaznic.

Toți martorii care au fost de față la această scenă, povestesc cu groază despre ea…

Doi albăceni le-au străpuns mai întâi capetele cu lăncile. Apoi, ajutați de tovarășii lor, i-au turtit „ca pe niște plăcinte”. Cadavrele lor goale, dezbrăcate până la piele, fură aruncate pe o grămadă de gunoi, la poarta casei.

Fioros sfârșit! Trădarea de neam însă, de care se făcuse vinovat Dragoș și trădarea josnică a lui Schulze, nu puteau să rămână nerăzbunate într-un chip mai puțin sângeros decât fuseseră faptele lor.

Cu toate acestea, când peste puțin timp după executarea sentinței poporului, Iancu sosi acolo, cu lacrimi în ochi a rostit către lănceri cuvintele:

— V-ați luptat cu honvezii atât de vitejește că îmi vine să vă sărut pe toți, dar că i-ați omorât pe Dragoș și pe Schulze, mi-ați amărât sufletul!

Iancu, întocmai ca și unii buni români bihoreni de atunci credeau că vinovați pentru această catastrofă erau Hatvani și Kossuth. Sufletul mare și nobil al eroului nu putea concepe o crimă atât de înfricoșătoare ca trădarea de neam.

*
*   *

Retragerea lui Hatvani pe ploaie și negură fu deznădăjduită.

El își abandonă în voia soartei chiar și tiraliorii care luptau încă în jurul orașului și se îndreptă cu rămășițele oștirii sale spre defileul ocupat de la început de compania Ravitzki.

Trecând însă prin coloanele tribunilor Corcheș și Olteanu și ale prim-decurionului Jambor, de-o parte, iar de altă parte printre cele ale tribunilor Aiudeanu și Rusu, aceștia îi înjumătățiră și rămășița de armată, ajungând la Brad numai cu câteva sute de oameni din cele câteva mii cu care venise.

Honvezii care au rămas în Abrud și s-au refugiat prin biserici, case și pivnițe, au fost uciși până la cel din urmă de către armata victorioasă.

Meritau oare altă soartă, nelegiuiții ucigași ai pruncilor și femeilor române din Zlatna, Vinț și Abrud? Pedeapsa a fost încă prea mică pentru cruzimea și sălbăticia de care se făcuseră vinovați.

CAPITOLUL 131
Înfrângerea și moartea lui Hatvani

„Mă odihnesc puțin și pe urmă pornesc îndată, pentru ca ori să murim cu toții prin văile moților, or, cum stau să cred mai cu dinadinsul, nu va mai rămâne viu niciun suflet de om în a cărui mână voi fi găsit armă împotriva ungurilor”...

Aceste cuvinte la scria Hatvani Iui Kossuth, la 11 mai 1849, o zi după sosirea sa la Brad, cu armata zdrobită de moții lui Iancu.

El voia să-și refacă rândurile rărite și întărit cu ajutoare noi să pornească iarăși spre Abrud.

Trebuie să recunoaștem că această refacere o execută într-un timp relativ foarte scurt.

La 14 mai deja, el îi scria lui Kossuth că a primit „*puțintel*” ajutor din Deva și că e gata de plecare.

De fapt din Deva primise două compănii de secui, patrusprezece husari și un tun de trei funți. Iar din Oradia mai veniră două compănii din legiunea germană a celor cu cap de mort pe șapcă.

După însăși mărturia lui, Hatvani avea acum o mie o sută de oameni și patru tunuri.

Și cu această putere credea el că-l va învinge pe Iancu.

„*Sunt încredințat că voi călca în picioare miile acestui popor netrebnic*” îi scria el lui Kossuth în aceeași scrisoare.

Hatvani plecă din Brad, în ziua de 15 mai, dis-de-dimineață.

La Mihăileni nu întâmpină împotrivire prea mare deoarece cea mai mare parte a trupelor romane se împrăștiase prin satele învecinate ca să se odihnească și să se prevadă cu cele de trebuință.

De la Mihăileni o apucă spre Blăjeni, după ce aflase că defileul de la Bucești este puternic apărat de români. Peste

noapte mase în tabăra întinsă la poalele Vulcanului, de unde apoi, la 16 mai ocupă Abrudul negăsind nicio împotrivire.

În aceeași zi trimise o companie de honvezi la Roșia, pentru a aduce familiile ungurești, câte mai erau. De asemene patrule tari fură îndreptate către Corna și Buciumani.

Mai multe familii din Roșia se învoiră să-i urmeze pe honvezi.

Spre nenorocul lor însă, la dealul Popa Zachei îl întâlniră pe Mihu Inimă de Leu cu voinicii săi, pe care ungurii îl cunoșteau după calul lui alb și după sabia-i aproape încodată atât de lungă ca o sabie obișnuită.

Apariția voinicilor vârî așa spaima în honvezi încât aceștia uitară de familiile ungurești pe care le însoțeau și se repeziră în ruptul capului spre Abrud.

Voinicii însă, cu caii lor repezi, îi ajunseră din urmă și secerară vreo douăzeci din ei.

Ducându-se vestea de ivirea din nou a lui Hatvani la Abrud, moții se adunară în pripă, fără a mai aștepta chemarea lui Iancu și fără comandant, așa de capul lor, dădură o bătaie zdravănă la Pădurea Popii patrulelor pornite spre Cornea și Buciumani.

Când Iancu află de înapoierea lui Hatvani, puse tulnicul să sune din nou prin văile și munții moților și trupele împrăștiate se adunară în cea mai mare grabă.

Linia de bătaie fu alcătuită ca și la prima bătălie, cu deosebirea că acum Iancu ținea la Câmpeni, pentru a fi întrebuințat după împrejurări, un corp de rezervă și că în fruntea haiducilor se găsea chiar Mihu Inimă de Leu.

La 17 mai Hatvani trimise două sute de oameni și un tun, cu câțiva husari, la Roșia, iar alți două sute, cu tun și husari, la Bucium.

Pe la amiază, lupta începu, nu numai la aripa dreaptă, ci și la cea stângă, către Cernița.

Izvoarele ungurești spun că lupta cea mai înverșunată în ziua aceea a fost la Bucium, unde printre cei patruzeci de morți ai românilor a fost găsită și o femeie îmbrăcată în haine bărbătești.

Într-adevăr, buciumanii, după o rezistență eroică au izbutit să respingă pe inamic.

La 18 mai lupta a început îndată după răsăritul soarelui și la ceasurile 8 era generală.

În toiul luptei Iancu băgă de seamă că dușmanul lovește cu mai multă furie mai ales asupra aripii din stânga, către Roșia și Corna.

— Frate Mihule - îi zise atunci Iancu, eroului nostru, care tocmai venise de pe frontul de la aripa dreaptă - mi se pare că Hatvani vrea să-și asigure calea spre Zlatna. Ce crezi că e de făcut? Să chem corpul de rezervă din Câmpeni?

— Pentru atâta lucru domnule comandant? zise Mihu.

— Dar atunci ce e de făcut?

— Lăsați pe mine, căci le port eu de grijă! și cu aceste cuvinte sări iarăși în șea și fără a mai spune un cuvânt își luă oamenii și porni spre Roșia unde lupta tribunul Andreica.

Aici se găsea și unul din tunurile de lemn cu care luptau românii. Nefiind însă niciunul din ei artilerist nu se puteau folosi bine nici măcar de acest tun de lemn și trăgeau la întâmplare.

Mihu văzând aceasta, se suci, se învârti, până când îi veni o idee minunată.

— Ia stai bade - îi zise el omului, care mânuia tunul. Așa cum tragi d-ta, din zece ghiulele numai una își nimerește ținta. Dacă am face noi, uite așa, n-ar merge mai bine?

Cu aceste cuvinte Mihu își așeză pușca pe gura tunului, ochi cu ea în mijlocul armatei dușmane, aducând moarte în mijlocul ungurilor.

— No, domnule că aiasta nu mi-o trecut prin cap! exclamă moțul cu dialectul lui și în două minute trase și el o ghiulea după felul arătat de Mihu.

Ghiuleaua nimeri în plin rărind rândurile dușmanului.

După vreo cinci-șase ghiulele trase în chipul acesta ungurii crezură că au de a face cu un regiment întreg de artilerie și începură să se retragă.

Atunci Mihu coborî iute în vale cu oamenii săi și printr-o șarjă fulgerătoare îi băgă pe unguri și mai mult în sperieți, punându-i pe fugă.

După amiază, Hatvani bănuind toată artileria românească adunată spre Roșia, își concentră toate puterile în contra aripii drepte și mai ales în contra Cerniței.

Mihu observă aceasta și alergând într-un suflet la tunarul coloanei lui Aiudeanu îl învăță și pe acesta cum să tragă.

Focul nimicitor al tunului de lemn îl înspăimântă din nou pe Hatvani, care la început se gândi să se retragă. Pe urmă însă se răzgândi și își încercă norocul în lupta corp la corp, știind că în chipul acesta va scăpa măcar de focul tunurilor românești care, în realitate, nu erau decât unul singur.

Preotul Groza însă ținu piept dușmanului și-i „cășună o înfrângere amarnică” după cum spune cronicarul.

În jurul Cerniței lupta ținu toată noaptea, deoarece Hatvani se încăpățâna să dobândească măcar o victorie, pentru a-i putea raporta lui Kossuth „marea izbândă a armatei maghiare”.

Nenorocul lui fu însă că românii se încăpățânaseră tot atât de mult să nu dea înapoi niciun pas măcar și ținură piept năvălirilor repetate ale dușmanului.

În ziua de 19 mai, Iancu hotărî să izbească cu toată puterea asupra dușmanului.

Popa Balint, care sosise în cartierul de la Câmpeni, îl vestise că în acea zi va veni și legiunea sa așa că Iancu aruncă în luptă și corpul de rezervă care era odihnit.

„Între orele 8 și 9 - povestește chiar Iancu - începuse la toate punctele atacul asupra dușmanului. În curând împușcăturile către Cernița deveniră tot mai rare, dușmanul obosit, trebui să se retragă din partea aceasta”.

Chiar și Hatvani își mărturisește înfrângerea când îi arată lui Kossuth că din pricina numărului prea mare al dușmanului a fost silit să se retrasă spre Alba-Iulia.

Astfel Avram Iancu biruise din nou și după bătălia de 30 de ceasuri, înfrângerea Hătvăneagului, cum îi ziceau moții, fiind de data aceasta definitivă. Nu-i mai rămânea decât retragerea, care avea să-i fie catastrofală.

Ca să-și acopere retragerea, Hatvani porni o companie de honvezi către Cernița, o a doua către Știurț, ca să dea de lucru preotului Groza, iar o a treia companie se întoarse spre stânga, pe așa numitul Dealul Brăeșilor, către Roșia.

Mai înainte de a porni în marșul de retragere însă, pentru ca numărul jertfelor sale să fie cu vârf și îndesat, porunci să fie împușcați toți românii pe care i-a prins, în frunte cu tribunul Morariu.

Dar pe când trupele românești se băteau cu cele trei companii de honvezi, Iancu băgă de seamă că Hatvani încearcă să fugă

Atunci Craiul Munților trimise iute două diviziuni să-l urmărească, iar alte detașamente, apucând pe căi mai scurte, să-i iasă în față.

În chipul acesta, strâmtorat dinapoi, dușmanul a înaintat până la gura Cornei. Aici, românii veniți pe căi cunoscute numai de ei, îl atacară de ambele părți, rărind cumplit rândurile fugarilor.

Apoi, deodată, se ivi de după dealurile de la Corna Mihu Inimă de Leu și cu oamenii săi, urmat de aproape de trupele proaspete ale prefectului Balint.

O șarjă fulgerătoare, cum numai Mihu știa să organizeze, stârni panica în rândurile secuilor care se speriară atât de groaznic, încât au început să arunce din

trăsuri pe refugiați, copii și femei și s-au urcat ei ca să poată scăpa mai ușor.

Compania a șasea a legiunii germane alcătuise un cerc în jurul celor patru tunuri.

Mihu voia să pună mâna neapărat pe tunurile acestea. De aceea, el luă cu sine vânătorii și o parte din lăncieri și pe poteci ascunse ajunseră din vreme la Cerbu.

Aici Mihu așeză pe lănceri de o parte a drumului, pe vânători de alta, el însuși luând loc ceva mai înainte, pentru a împiedica cu călăreții săi o eventuală fugă a acelora care ar izbuti să scape cu tunurile.

Dar când compania celor cu capul de mort pe șepci ajunse în dreptul moților aceștia se înfuriară atât de tare pe nemții care purtau ca însemn capul de mort, încât uitară de tunuri și căutară să se răzbune doar pe netrebnicii aceștia care după ei profanau osemintele omenești.

Moții își aruncară la pământ sumanele și pălăriile și se repeziră ca niște furii asupra dușmanului fără a mai ține seama de ordinea de bătaie hotărâtă de Mihu.

Nemții cădeau unul după altul sub loviturile furioase ale moților dar, din pricina lipsei de disciplină, vreo treizeci de nemți își aruncară șepcile și izbutiră să scape luând cu ei și tunurile.

Moții nici nu se sinchiseau de tunuri. Ei șepci cu cap de mort nu mai voiau să vadă. În goana lor după aceste șepci nici nu băgaseră de seamă că tunurile se irosiseră.

De-abia atunci se dovedi cât de bine pusese la cale Mihu planul său.

Nemții se credeau scăpați și se bucurau că au izbutit să fugă cu cele patru guri de foc prețioase când, deodată, de după un deal se ivi Mihu cu oamenii săi care veneau ca furtuna cu sulițele într-o mână, în cealaltă cu săbiile.

Văzând nemții pe voinicii aceștia care călăreau fără a ține în mână frâul cailor și în fruntea cărora înainte un

viteaz cu o spadă de uriaș, ca în povești, **mai** mulți din ei s-au omorât ei înșiși, atât de tare s-au speriat.

Ceilalți au fost trecuți prin suliță și sabie iar tunurile au fost capturate.

Dar Mihu nu sfârșise încă cu isprăvile în ziua aceea. El mai avea de îndeplinit ceva la care ținea poate chiar mai mult decât la cele patru tunuri.

Călărind înainte, pentru a lua locul de pe dealul de unde îi aștepta pe nemții cu cap de mort, el văzuse înainte pe drum o ceată de husari care fugea mâncând pământul. Voinicul înțelese îndată că acolo trebuia să se găsească și Hatvani și hotărî ca îndată după ce va isprăvi cu nemții să pornească în urmărirea lui.

Așa și făcu. El lăsă tunurile în păstrarea lăncerilor și mai încălecând pe caii luați de la nemți încă vreo douăzeci de oameni, porni cu aceștia și cu voinicii săi după Hatvani.

Se pare însă că ungurul câștigase o depărtare mai mare în timpul cât cuceri Mihu tunurile, deoarece ajungând la Bolf, unde buciumanele îi bombardaseră pe fugari cu pietre, voinicul află că trupa de husari trecuse ca o nălucă pe acolo încă acum vreo jumătate de ceas.

— Avem vreun drum, vreo potecă prin pădure pe care să-i mai putem tăia drumul? își întrebă atunci Mihu oamenii care erau de prin partea locului.

— Ar fi unul, care ne-ar scoate lângă După-Piatră - zise unul din lănceri - dar trebuie să ne grăbim tare ca să mai punem mâna pe Hătvăneag…

— Înainte atunci! porunci Mihu și voinicii porniră din nou la drum, de astă dată însă din nou printre dealuri și munți, pe cărări cunoscute numai moților.

Dar cu toată graba lor românii îl scăpaseră pe Hatvani și de data aceasta.

Ungurii trecuseră pe acolo cu vreun sfert de ceas mai înainte, în aceeași goană deznădăjduită.

Mihu scrâșni din dinți, dar nu renunță la planul său de a-l prinde pe Hatvani.

Șoseaua mergea aici îi jurul unui pisc pleșuv, ocolindu-l aproape în întregime.

Deci, dacă Mihu izbutea să treacă iute piscul îi mai putea ieși în cale ungurului.

Călare însă nici nu se putea gândi să treacă muntele. Dar Mihu nu stătu mult pe gânduri și porunca lui răsună:

— Jos de pe cai, băieți! Vom trece piscul pe jos!

Într-o clipă haiducii și lăncierii săriră în șei și începură să urce muntele.

Nu trecură nici zece minute și ajunseră în vârf.

De acolo văzură o coloană de refugiați la care ajunseseră tocmai atunci husarii, în frunte cu Hatvani…

Acesta fu nenorocul lui Hatvani.

De o parte a drumului se căsca prăpastia, de cealaltă se ridica muntele pleșuv, așa că nu putea ocoli coloana refugiaților pentru a fugi mai departe.

Dar puțin îi păsa lui Hatvani de refugiați! El să scape! Porunci deci coloanei să se oprească și își croi drum printre trăsuri, cai și oameni, lovind în stânga și în dreapta.

Hatvani înaintase cam până la mijlocul coloanei refugiaților când, deodată, privirea îi căzu întâmplător asupra muntelui din dreapta.

Comandantul ungurilor scoase un strigăt de groază.

Visa, închipuirea își bătea joc de el sau într-adevăr pe munte la vale venea o ceată de vrăjitori zburând pe cozi de mătură?

Nu, Hatvani nu visa, dar Mihu și cu oamenii săi, văzând că dacă nu se grăbesc îl scapă pe Hatvani din nou s-au așezat călare pe lănci și sulițe și și-au dat drumul la vale pe muntele pleșuv, coborând astfel de trei ori mai iute decât ar fi putut coborî cu picioarele.

Hatvani recunoscu cu groaza în oase căciulile țuguiate ale voinicilor lui Mihu și dădu pinteni calului.

Dar printre trăsuri și căruțe calul nu mai putu înainta așa ușor și atunci ungurul se gândi la o înșelăciune.

El îl chemă iute la sine pe Hegyesi și-i zise:

— Hegyesi, trebuie să-i păcălim pe valahi. Dezbracă-ți tunica și dă-mi-o mie. Aici, ține tunica și șapca mea. De aici și până la Brad d-ta vei fi Hatvani iar eu Hegyesi.

Cei doi unguri își schimbară iute hainele și șepcile, iar cu tăișul sabiei Hatvani îi reteză lui Hegyesi și mustățile deoarece el purta mustăți scurte iar Hegyesi mustăți lungi, ungurești, până după urechi.

După ce se făcu această schimbare la față, Hatvani porni mai departe croindu-și drum cu sabia printre oamenii săi și refugiați.

Chiar după izvoarele ungurești, Hatvani a tăiat șapte oameni dintre ai săi și cam tot atâția refugiați pentru a putea străbate până în fruntea convoiului unde drumul era liber.

Între timp însă românii ajunseră la șosea și lui Mihu nu-i scăpă cruzimea cu care călărețul din față își măcelărea oamenii pentru a putea scăpa el.

— Dacă n-aș vedea tunica albastră a lui Hatvani mai în fund, printre refugiați - le zise Mihu, oamenilor săi - după această sălbăticie aș jura că ticălosul acesta este Hatvani! Totuși, mi se pare ciudat...

Hatvani scăpase tocmai de convoi și acum își gonea calul nebunește, nădăjduind să treacă ca fulgerul pe lângă românii care așteptau în marginea din spre munte a drumului.

Dar când ajunse în dreptul locului unde erau românii răsună o detunătură, calul lui Hatvani mai făcu doi-trei pași, se ridică apoi în două picioare și se prăbuși la pământ.

Oricât de iute alerga nobilul armăsar al ticălosului glontele ucigător din pistolul lui Mihu tot îl nimeri.

Până să se ridice comandantul ungurilor de sub cal românii îl și înconjurară.

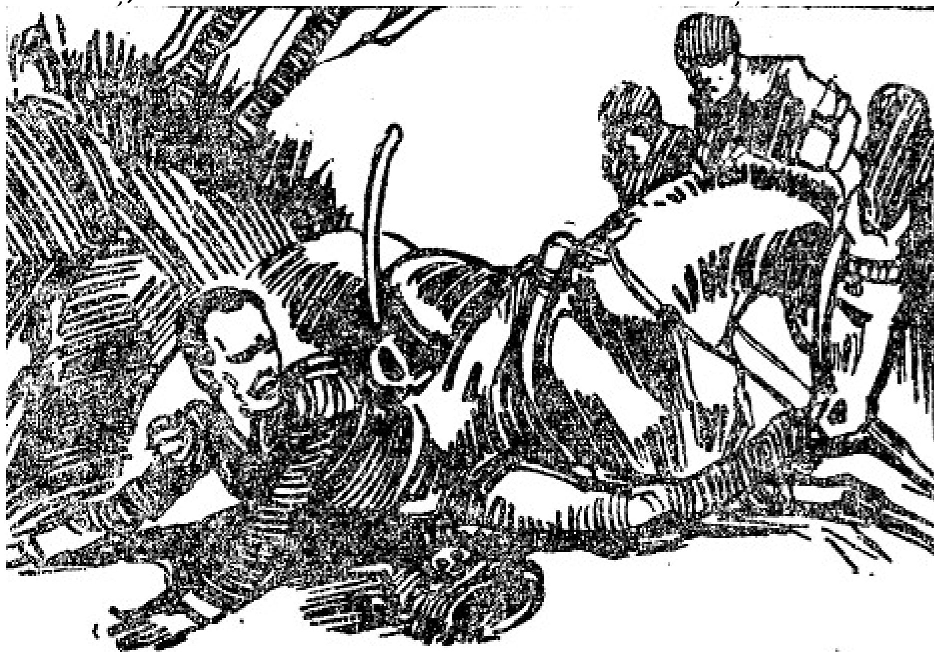
— Cine ești? tună Mihu.

— Sunt Hegyesi, domnule - răspunse Hatvani, tremurând și cu ochii în pământ. Eu n-am ucis niciun român... Hatvani e în urmă... el e vinovat, domnule!

Mihu tresări când auzi această voce. Își amintea bine că o mai auzise undeva, dar unde?...

— Minți! se răsti el deodată. Pe Hegyesi l-am văzut și eu în ziua aceea blestemată la Vinț când l-ai chinuit pe bietul Niculiță, până și-a dat sufletul! Hegyesi arată altfel.

— Nu-i Hegyesi acesta, domnule Mihu, cum nu sunt eu popă! zise unul din lănceri. Pe Hegyesi îl cunosc bine căci e din Vinț, iar eu sunt din Decea. Mai curând aș zice că e...

— ...Hatvani! Nu-i așa? îi tăie Mihu vorba.

— Da, domnule Mihu! încuviință lăncerul.

— Ești descoperit ticălosule! tună atunci Mihu. Și a sosit ora în care va trebui să-ți ispășești crimele săvârșite cu atâta cruzime. Mă gândeam să te duc lui Avram Iancu să te judece. Dar după cruzimea cu care am văzut că ți-ai ucis proprii tăi oameni pentru a-ți salva viața-ți mizerabilă socot că orice judecată e de prisos.

— Îndurare! îngână atunci Hatvani, căzând în genunchi. Ai milă de mine!

— Tu ai avut oare milă de pruncii pe care i-ai aruncat de vii în groapa cu var, din Vinț? Ai avut milă de femeile cărora ai poruncit să li se taie sânii, de bărbații cărora le-ai scos ochii, le-ai tăiat limba, urechile, mâinile și picioarele, pe rând, pentru a le prelungi chinurile și a le desfăta la urletele lor de durere? Cum mai îndrăznești să ceri îndurare bestie cu chip de om?

Vestitul comandant al ungurilor zăcea doborât în praful drumului, ne mai îndrăznind să ceară nici milă.

Poate că în clipa aceea se căia de toate cruzimile fioroase săvârșite de el și din porunca lui, dar era prea târziu.

Zecile, sutele de jertfe al căror sânge nevinovat udase pământul din porunca lui strigau răzbunare și pedeapsa nu mai putea întârzia de a-l lovi pe acest monstru.

— Băieți - le zise Mihu oamenilor săi - duceți-vă și aduceți-l aici pe falsul Hatvani.

Voinicii plecară spre convoi și peste zece minute Hegyesi stătea dârdâind de teamă în fața lui Mihu.

— Cine ești tu? întrebă voinicul.

— Sunt… sunt comandantul… sunt Hatvani! îngână Hegyesi.

— Nu minți! se răsti Mihu. Hatvani e acesta din praf! Spune adevărul, cine ești?

— Sunt Hegyesi! răspunse ungurul, văzând că totul era descoperit.

— Acum înțeleg! Lui Hatvani îi era atât de dragă viața încât n-a șovăit să îmbrace hainele tale, să se facă de râsul lumii prin lașitatea lui, numai să scape. Dar cu atât mai grea îi va fi pedeapsa pe care i-am hotărât-o. Hatvani!

Comandantul ungurilor își ridică încet capul. În câteva clipe îmbătrânise cu zece ani.

Privirile lui obosite nu mai aveau nimic din strălucirea drăcească a ochilor săi din Vinț.

— Hatvani! zise Mihu. Ascultă, care-ți este pedeapsa! Noi nu suntem călăi ca să chinuim pe osândiți după cum ai făcut tu. Vreau să-ți arăt și prin aceasta deosebirea dintre tine și un român. Vei muri iute, fără chinuri prea mari. Cum însă nu te socotesc vrednic de un glonte, nici de tăișul unei săbii, te voi arunca în prăpastia aceea!

Hatvani se cutremură și capul îi căzu peste piept.

— Știu că este o moarte prea ușoară pentru tine - urmă Mihu - dar ți-am spus că noi nu suntem călăi. În schimb, află că pentru lume vei continua să trăiești!

Hatvani își ridică deodată capul și ochii lui trădau o nădejde nețărmurită.

— Se pare că m-ai înțeles! continuă Mihu. Mă voi explica. Tu vei muri iar Hatvani va trăi. Cel care va rămâne în viață va fi acela pe care ai îmbrăcat tu însuți tunica de comandant.

— Hegyesi? îngână Hatvani, îngrozit

— Da, Hegyesi. Lui îi dăruiesc viața cu condiția să se dea de astăzi înainte drept Hatvani, să intre în stăpânirea bunurilor tale să conducă armata ungurească în locul și în numele tău.

— Nu se poate… nu se poate! izbucni atunci din Hatvani îngâmfarea care nu-l părăsi nici chiar în cea din urmă clipă a vieții sale. Hegyesi a fost un biet conțopist la mine în cancelarie… tatăl lui e cizmar… un fiu de cizmar să intre în familia nobilă a Hatvanilor?… Nu se poate…

— Știam că îngâmfarea voastră, a nobililor unguri, vă este mai prețioasă chiar decât viața și tocmai de aceea ți-am ales această pedeapsă care te va urma și după moarte. Hegyesi îți cunoaște casa, obiceiurile, felul de viață, așa că te va putea imita foarte bine.

— Ha, ha, ha - începu Hatvani deodată să râdă. Numai că răzbunarea d-tale nu va ține decât câteva ceasuri, până când vor ajunge refugiații la Brad. Ei au văzut când mi-am schimbat tunica cu Hegyesi și vor dezvălui înșelăciunea.

— Refugiații? răspunse Mihu. Uită-te înapoi și vei vedea că refugiații d-tale nu vor mai apuca să dezvăluie nimănui cine se ascunde sub numele de Hatvani!

Comandantul ungur întoarse capul și un țipăt de groază îi ieși de pe buze.

O parte din oamenii lui Simion Groza coborâseră și ei pe drumul de peste piscul pleșuv și întărâtați de masacrele ungurilor din Abrud omorau tot ce le ieșea în cale, husari, honvezi, refugiați, fără deosebire.

Mulți din acești nenorociți se aruncau în prăpastie pentru a scăpa de lăncile moților.

— Acum îți dai seama că pedeapsa mea nu va ține câteva ceasuri, ci o viață întreagă, o veșnicie. Nobilul sânge al Hatvanilor se va amesteca cu sângele cizmarului Hegyesi iar sălbatica armată ungurească va fi condusă de un fost conțopist!

— Asta nu se va întâmpla niciodată! strigă Hatvani și scoțându-și pistolul de la brâu îl îndreptă asupra lui Hegyesi.

În aceeași clipă însă, Drăgan care stătea în spatele comandantului ungur, îl lovi peste mână și glontele pătrunse în pământ.

— Cred că acum vei avea un motiv mai mult să te răzbuni și tu pe acela - îi zise Mihu lui Hegyesi - care te-a îmbrăcat în uniforma de comandant numai pentru ca să scape el cu viață și să mori tu în locul lui!

Hegyesi nu răspunse nimic. Dar privirile lui pline de ură și dispreț pentru fostul său stăpân dovedeau îndeajuns că pedeapsa neobișnuită a lui Mihu Inimă de Leu va fi dusă la îndeplinire.

— Și acum să sfârșim Hegyesi - zise Mihu - ai înțeles? De astăzi înainte ești Hatvani, comandantul armatei ungurești care a luptat împotriva lui Avram Iancu. Urcă-te pe cal și pleacă la Brad să vadă acest nemernic că ceea ce am hotărât se va întâmpla.

Hegyesi n-aşteptă să i se spună de două ori. Niciodată n-ar fi visat măcar că războiul împotriva românilor îl va face comandantul armatei ungureşti, îl va face stăpânul averii fostului său stăpân.

Fericit pe de o parte că scăpase cu viaţă, pe de altă parte că lucrurile se întorseseră atât de norocos pentru el, împins de imboldul său de slugă, căzu în genunchi şi vru să sărute mâna lui Mihu, dar acesta îl împiedică:

— Nu mă atinge, căci şi atingerea ta este veninoasă. Cu sufletul tău de slugoi te-ai făcut unealta unei bestii cu chip de om şi ai ucis fără milă când ţi s-a poruncit. Dacă n-ar preţui pedepsirea acestui nemernic mai mult decât viaţa ta, fii încredinţat că de mult n-ai mai fi fost printre cei vii. Pleacă!

Hegyesi scrâşni din dinţi, dar nu îndrăzni să răspundă acestei batjocuri.

Se aruncă în şea şi porni ca vântul spre Brad.

Drăgan şi cu un alt haiduc trebuiră să-l ţină din răsputeri pe Hatvani, care urla, ţipa, blestema şi voia să fugă după acela care-i luase numele şi rangul în societate.

Când apoi Hegyesi dispăru după munte Hatvani căzu ca un sac şi începu să plângă:

— Vai mie! Vai mie! Mi-aţi batjocorit numele… mi-aţi batjocorit familia… aţi batjocorit toate generaţiile care vor purta numele de Hatvani!

— Sfânta Scriptură spune că blestemul cel mai groaznic este până în a şaptea generaţie - zise Mihu. Pedeapsa mea nu este decât blestemul pruncilor, al copiilor, al femeilor nevinovate care au murit pentru a-ţi sătura pofta ta de sânge! Acum, Drăgane şi tu, Vişane, faceţi-vă datoria!

Cei doi haiduci îl luară pe Hatvani pe sus şi se apropiară de gura prăpastiei.

Hatvani ţipa ca din gură de şarpe şi se zbătea deznădăjduit.

Dar în zadar.

O îmbrâncitură și trupul lui zbură prin aer, apoi porni ca o săgeată spre fundul prăpastiei. Doi vulturi se iviră îndată de printre stânci făcând cercuri tot mai strânse deasupra locului unde să prăbușise fostul comandant al armatei ungurești din Munții Apuseni.

CAPITOLUL 132
O revedere neașteptată

După groaznica înfrângere a lui Hatvani care le-a adus românilor patru tunuri și aproape o mie de puști, Kossuth se înfurie atât de tare încât scrise câte o scrisoare generalilor Bem și Getz, cerându-le să zdrobească cu orice preț și sacrificii revoluția românească.

Kossuth avea dreptate să fie înfuriat. El tăinuise lumii cumplita înfrângere ungurească din Munții Apuseni, dar honvezii care mai scăpaseră cu viață ajunseseră chiar și până la Debrețin, așa, goi, rupți, fără arme, cum fugiseră din fața armatei lui Iancu.

Honvezii aceștia povestiră lucrurile cele mai neînchipuite despre oastea lui Iancu și atunci lumea se înfurie și pe străzile Debreținului treceau nenumărate convoaie de manifestanți care cereau stârpirea națiunii române de pe suprafața pământului.

În asemenea împrejurări nu mai este de mirare că chiar Kossuth a spus că unitatea Ungariei nu este amenințată nici de austrieci, nici de ruși, ci de mâna de români din Munții Apuseni.

Primind scrisoarea lui Kossuth, generalul Bem chemă la sine pe colonelul Farkaș Kemény, unul din cei mai buni ofițeri ai armatei ungurești și-i spuse:

— Te numesc comandantul noii expediții care va porni în Munții Apuseni. Însărcinarea d-tale va fi de a sparge taberele acestor cete de hoți și a-i alunga în ținutul neroditor din spatele Câmpenilor, pe urmă, a-i strâmtora în așa chip încât să nu li se poată aduce niciun fel de alimente, nici din spre Baia de Criș, nici din Ardeal, nici din Câmpeni și nici de la Gilău peste munți. Vei îngriji mai vârtos să iei de la acești tâlhari, întrucât îți va sta în putință, toate turmele de vite.

De la talentul strategic al colonelului Farkaș Kemény așteptau acum ungurii izbânda cea mare asupra românilor.

Dar ca și de celelalte două ori, oastea ungurească alcătuită de astă dată din șase mii de honvezi, un escadron de cavalerie, nouăsprezece tunuri de calibre deosebite și patru baterii de rachete, fu bătută crunt. Moții au făcut și de astă dată minuni de vitejie hârțuindu-l pe Kemény zi și noapte, încât acesta nici n-apuca să mănânce ca lumea.

— Obraznicii, nu-mi dau pace nici să prânzesc în liniște! exclamă Kemény, la Abrud.

Românii aveau acum însă și patru tunuri ca lumea, cele luate de la Hatvani și cu acestea împrăștiau moartea în unguri.

Cum nu erau artileriști, românii ținteau și cu tunurile acestea tot cu ajutorul puștii, după cum îi învățase Mihu Inimă de Leu, dar cât țînteau de bine ne-o spune chiar mărturia ungurească:

— Odată, un glonte de șase funți a nimerit frâul de la calul colonelului care, cu gândul să încalece alt cal, îl dădea pe al său unui husar; altă dată o ghiulea de doisprezece funți a zburat abia de-o palmă peste capul meu și al colonelului Kemény!

În ziua de 16 mai, Kemény, prinzând de veste că a doua zi Avram Iancu are de gând să pornească un atac general, hotărî să fugă.

— Dracul să se mai bată cu popii! exclamă el și fugi spre Zlatna unde paza românească fiind mai slabă putu să se retragă cu pierderi mai mici decât Hatvani.

Când a auzit generalul Bem de înfrângerea colonelului Kemény, s-a înfuriat grozav și i-a poruncit să se înapoieze îndată în munți și, sau să învingă, sau să nu se mai întoarcă din munți. Dar bietul colonel avu noroc, căci rușii, chemați în ajutor de austrieci, pătrunseră în Ardeal și Kemény fu comandat în altă parte.

Cu înfrângerea lui Kemény, războiul cu ungurii în Munții Apuseni se poate socoti ca sfârșit. De atunci încolo, trupele dușmane postate la câteva puncte mai însemnate ale

Cordonului lui Iancu, se mulțumesc a-i hârțui doar pe moții care păzeau intrările în munți.

O singură excepție se produce pe la începutul lui iulie, când Nicolaie Corcheș, însoțit de Mihu Inimă de Leu, câștigă strălucita victorie de la Fântânele, unde a pierit o armată întreagă de trei mii de unguri împreună cu comandantul lor, Paul Vasoàry.

Victoria aceasta a mai potolit puțin setea de răzbunare a lui Mihu, ai cărui voinici au fost toți măcelăriți mișelește la poalele munților Bihorului unde plecaseră după vite.

Kemény, omorând toate vitele pe care le găsise în calea sa în munții Apuseni, până la adunarea oștirii lui Iancu moții rămăseseră fără carne și atunci, după înfrângerea ungurilor, Craiul Munților trimise mai multe cete de voinici în diferite regiuni nebântuite de război pentru a cumpăra vite.

Spre Hălmagiu porniră voinicii lui Mihu sub conducerea lui Drăgan, deoarece pentru cumpărarea de vite nu era nevoie de comandant.

Ei cumpăraseră de pe la poalele munților Bihorului vreo două sute de vite și se înapoiau spre Câmpeni. Într-o noapte au mas în satul Juncu, sat jumătate românesc, jumătate unguresc și după ce au așezat vitele în curtea cârciumii, voinicii s-au dus să se culce în șură, urmând ca dimineața să pornească mai departe.

Cârciumarul însă, un ungur cu numele Kormoș, se gândi că ar putea să se aleagă și el cu câteva vite dacă ar chema honvezii din Baia de Criș peste capul românilor și îndată după ce haiducii se duseră să se culce, Kormoș își puse șeaua pe cal și porni la Baia de Criș de unde, pe la miezul nopții, veni cu o companie de honvezi.

Ungurii, fără a mai băga în seamă văicărelile cârciumarului, înconjurară șura din toate părțile, apoi îi dădură foc.

Haiducii, trezindu-se din somn, când văzură că arde șura peste ei, năvăliră spre ușă.

Dar când deschiseră ușa fură primiți de o ploaie de gloanțe care culcă îndată la pământ o parte din ei.

Atunci încercară de mai multe ori să-și croiască drum cu arma în mână, dar față de numărul mare al honvezilor era fatal ca toate încercările lor să fie zadarnice.

Bieții oameni căzură până la cel din urmă sub gloanțele ungurilor, iar răniții fură mistuiți de flăcări.

Dar Dumnezeu nu-i ajută lui Kormoș, care din lăcomie a dat morții ațâți oameni care nu-i făcuseră nimic, deoarece nu numai că honvezii nu-i dădură ca răsplată niciun cap de vită, dar focul de la șură se întinse la casă, la grajduri și Kormoș a rămas muritor de foame.

Săptămâni întregi după ce primi vestea măcelăririi oamenilor săi, Mihu Inimă de Leu nu mai era de recunoscut.

Alerga ca un nebun de colo până colo, nimeni nu se mai putea înțelege cu el și chiar mângâierea Mioarei și a lui Avram Iancu nu folosea la nimic.

Când apoi Avram Iancu îi porunci lui Nicolae Corcheș să atace oastea lui Paul Vasvàry pentru a-i opri înaintarea, Mihu se gândi îndată că acesta era momentul pentru a-și răzbuna moartea voinicilor și însoțit de Dan Dragomir porni îndată în tabăra lui Corcheș.

Ajuns acolo, Mihu îi adună pe oșteni, le povesti cele întâmplate la Juncu, îi îndârji cât putu împotriva ungurilor și când porniră la atac moții nu mai erau oameni, erau lei, erau tigri, care voiau să răzbune sângele tovarășilor lor uciși mișelește.

De aceea a fost atacul de la Fântânele atât de fulgerător, de aceea n-a scăpat din lupta aceea niciun suflet de honved.

După această cumplită răzbunare, când trei mii de unguri au plătit cu sângele lor moartea celor douăzeci și doi de haiduci care mai rămăseseră în viață după luptele cu ungurii, Mihu se mai liniști, își mai reveni în fire.

Între timp, rușii chemați în ajutor de austrieci înaintau victorioși pe toate fronturile.

Generalul Lüders intrase și el în Ardeal cu armata rusă de ocupație din Muntenia și pe la mijlocul lui august 1849 se apropia de Alba Iulia.

Nicolae Bălășescu îi scrise lui Iancu că Lüders vrea să-l cunoască și să-i dea niște daruri pentru moții care s-au luptat atât de vitejește și-l rugă să se prezinte înaltului ofițer rus, împreună cu câțiva voinici care s-au distins în lupte.

Iancu porni deci spre Alba-Iulia și fiind vorba de voinici care s-au distins în lupte, firește că-l luă și pe Mihu cu el.

Iancu sosi la Alba-Iulia cam pe la mijlocul lui august și se prezentă generalului Lüders care aprecie în cuvinte elogioase serviciile aduse cauzei de către românii din Munții Apuseni, distribui pentru legiunea lui Iancu un număr însemnat de arme și muniții și îi dete suma de trei mii de galbeni pentru cheltuielile legiunii.

După amiază, Mihu, Dan, Mioara, Dochița și Pia făcură o plimbare prin oraș voind să vadă cetatea în care Mihai Viteazu înfăptuise pentru prima oară unitatea tuturor românilor.

Se înapoiau tocmai de la zidurile vechii cetăți când deodată cineva strigă:

— Rimsky!

Mihu își întoarse capul și tresări.

În fața lui stătea un ofițer rus.

Lui Mihu nu-i era tocmai la îndemână, deoarece dacă ofițerul acesta îl strigase pe numele său adevărat însemna că îl cunoștea încă din Polonia sau Rusia și acolo el n-avea prieteni în armata rusă, ci numai dușmani de moarte.

— Pe cine căutați, domnule? întrebă Mihu, cu voce nesigură.

— Nu ești d-ta Stanislau Rimsky? întrebă ofițerul în limba poloneză.

Mihu se gândi la început să tăgăduiască, deoarece nu-i convenea să fie descoperit acolo în orașul ocupat atunci de ruși. Dar o tăgadă ar fi putut să-i înrăutățească situația dacă rusul era sigur că el e Rimsky și de aceea îi răspunse în doi peri:

— Și dacă eu aș fi Rimsky?

— Dacă ai fi Rimsky, Stanislau Rimsky, cum cred că ești - răspunse ofițerul - atunci mi-ai pricinui o bucurie, cum n-am mai simțit de mulți, mulți ani de zile!

Atât Mihu, cât și Dan și fetele rămaseră foarte mirate.

— Dar cine ești d-ta? întrebă Mihu, intrigat.

— Eu? făcu ofițerul. Eu sunt un vechi și bun prieten al lui Rimsky și mă mir că nici Stanislau, nici Dan și nici Mioara nu-l mai recunosc pe… doctorul Leonida.

— Leonida?!… Doctorul Leonida! strigară ca un singur om Rimsky, Dan și Mioara. Să fie cu putință?…

— Da, Stanislau, eu sunt și… mai mult n-apucă să spună ofițerul rus, căci atât Mihu, cât și Dan Dragomir îi săriră de gât și începură să-l sărute, să-l îmbrățișeze, spre uimirea nu numai a Dochiței și Piei, ci și a celorlalți trecători de pe stradă care se opriseră în loc.

— Leonida, scumpul meu prieten!

— Stanislau! În sfârșit, te-am găsit!

— Dane, băiatule, cât te-ai schimbat!

— Au trecut atâția ani!

Timp de câteva minute nu se schimbară decât asemenea exclamări, urmate de noi și repetate îmbrățișări între cei trei bărbați.

— Liniștiți-vă odată! zise Mioara în cele din urmă. Nu vedeți că s-a strâns lumea în jurul nostru?

— Ce vrei, Mioară - zise Stanislau Rimsky cu lacrimi în ochi - când îți revezi un prieten, cum ne-a fost nouă doctorul Leonida după ațâți amar de ani, uiți de buna-cuviință, uiți și unde te găsești și-ți dai frâu liber bucuriei care te copleșește. Dar Mioara are dreptate. Să mergem

undeva! Până în tabără, care-i afară din oraș, e cam departe...

— Veniți la mine - zise atunci doctorul Leonida - eu am fost încartiruit a patra casă de aici!

— Da, să mergem la el! E mai aproape! zise Dan. Avem atâtea să ne spunem!

Mihu îl prezentă pe vechiul său prieten Dochiței și Piei și apoi intrară cu toți în casa în care locuia Leonida.

— Mai înainte de toate să ne spui - zise Mihu, așezându-se pe divan, lângă Leonida - ce cauți tu aici, ce rost are uniforma de ofițer rus pe tine?

Doctorul Leonida zâmbi.

— Povestea este foarte simplă! răspunse el. Știam că după ultima noastră întâlnire în palatul din Petrograd al prințului Trubetzkoi, ai plecat, împreună cu Dan Dragomir spre țara Românească. Ani de zile am căutat să dau se urma voastră dar n-a fost chip. Nimeni nu-l cunoștea pe Stanislau Rimsky, nici în Moldova nici în Muntenia. Renunțasem la nădejdea de a te mai găsi vreodată, când, acum un an și jumătate, rușii au hotărât să ocupe din nou țările românești. M-am gândit atunci că poate eu voi avea mai mult noroc decât oamenii pe care îi trimisesem în căutarea ta și m-am angajat ca doctor în armata rusă care urma să ocupe țările românești. Ca ofițer rus am colindat toată Moldova și toată Muntenia dar n-am dat de tine nicăieri!

— Firește, de vreme ce noi eram în Ardeal! zise Dan.

— Acum o lună, generalul Lüders a primit ordin de a pătrunde în Ardeal și așa am ajuns lai Alba-Iulia, unde Dumnezeu tot m-a ajutat să dau peste tine!

— Dragul, dragul meu Leonida - exclamă Stanislau Rimsky, cu ochii umezi - știam că mi-ai fost un bun și credincios prieten, nu mi-aș fi închipuit însă niciodată că-ți vei jertfi ani de zile pentru a mă căuta prin țări străine!

— Te-am căutat, nu numai fiindcă voiam să te revăd - zise doctorul Leonida - ci și fiindcă aveam o însărcinare de mare însemnătate pentru tine…

— O însărcinare pentru mine? exclamă Mihu, adânc mirat. De la cine? Cu ce scop?

— De la prințul Adam Poniatowsky și cu scopul de a-ți pricinui, cred, o mare bucurie.

Rimsky se uită mirat la vechiul său prieten.

— O mare bucurie de la prințul Poniatowsky? întrebă el, nedumerit.

— Da! răspunse Leonida. Îți mai aduci aminte că pe vremuri, în pădurea de la Zlepitnak, ne-ai povestit de o soră a ta a cărei taină maică-ta ți-a dezvăluit-o cu limbă de moarte?

— Da, știu! zise Mihu, întristându-se deodată. Biata maică-mea a închis ochii mai înainte de a-mi fi putut spune cui își încredințase copilul și cine era tatăl sărmanei mele surori despre care nici nu știu măcar dacă mai este în viață.

— Sora ta trăiește, Stanislau!

— Trăiește? strigă Mihu, cu lacrimi de bucurie în ochi. Unde este? Ai văzut-o? Vorbește… vorbește, Leonida!

— Ai văzut-o și tu, dragă Stanislau! răspunse doctorul, zâmbind.

— Eu?!… Am văzut-o eu?… Leonida, te-ai schimbat, Leonida și-ți bați joc de durerea unui frate! Anii te-au schimbat și nu mai ești prietenul pe care l-am lăsat la Petrograd!

În cuvintele lui Rimsky era atâta amărăciune, atâta dezamăgire, încât Leonida se întristă și el.

— Mi-am schimbat înfățișarea, dragă Stanislau - răspunse el - dar sufletul nu! Ți-am spus că sora ta trăiește și așa este! Ți-am supus că ai văzut-o chiar și tu - și ai văzut-o!

— Am văzut-o?!… Într-adevăr?!… Dar unde?… Unde!

— În ruinele cetățuii de la Zlepitnak, pe urmă în Cuibul Vulturilor din Rudin, pe urmă…

— Leonida - strigă atunci Rimsky, sărind de pe canapea - nu cumva… sora mea… este…

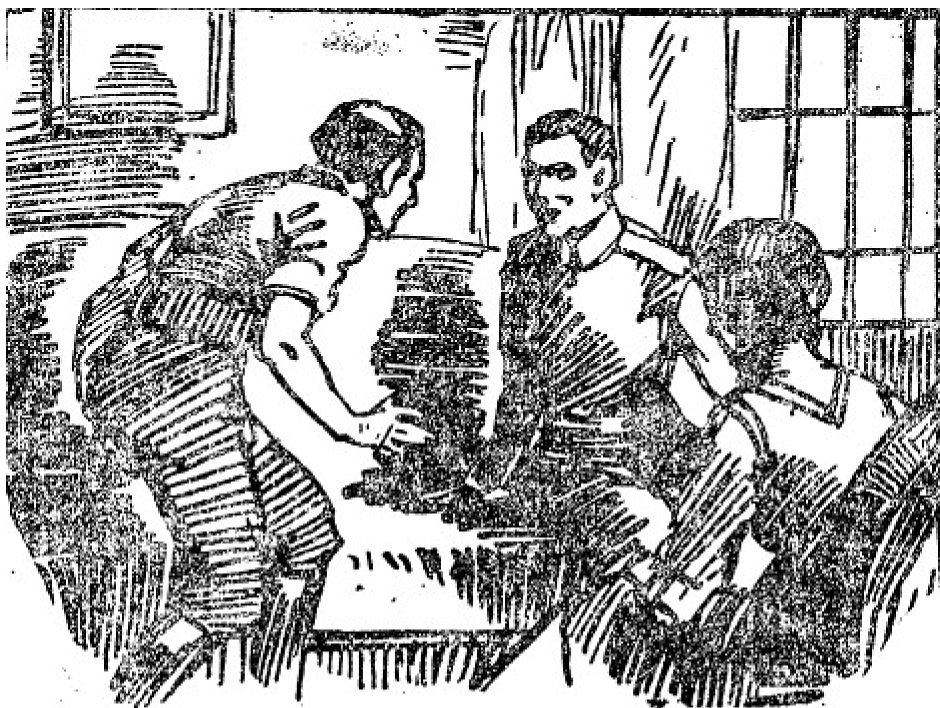
— …Minerva! întregi doctorul Leonida. Minerva, pe care o credeam sora mea! La moartea tatălui meu s-a găsit alături de testament o scrisoare în care Iani Kipriotis recunoștea că prințul Adam Poniatowsky îi încredințase spre creștere o copilă, fructul unei idile de dragoste pe care prințul a avut-o cu doamna Rimsky și că această copilă este Minerva, pe care el a crescut-o ca pe propriul său copil.

— Așadar… îngână Rimsky. Minerva e sora mea și… și prințul Poniatowsky i-a fost tată?

— Da! răspunse Leonida. {

— Și Poniatowsky știe aceasta?

— Da. L-am chemat și i-am arătat scrisoarea tatii. Bucuria lui a fost nespusă și a vrut să mi-o ia pe Minerva. Eu însă m-am împotrivit, știind că prințul este mereu în primejdie din pricina urii cu care-l urmăresc rușii și deci, în casa mea e mai în siguranță. Poniatowsky și-a dat seama că așa este și mi-a lăsat-o pe Minerva și pe mai departe.

— Și unde este Minerva acum?

— La moșia ei de lângă Grodno pe care i-a dăruit-o prințul.

— S-a măritat? întrebă Mihu.

— Nu! A spus că nu se mărită niciodată și că singura ei dorință este să poată trăi lângă tine. Vezi deci, dragă Stanislau că cercetările pe care le-am întreprins pentru găsirea ta sunt expresia mai întâi a dorinței ei și numai în al doilea rând a dorului meu de a te revedea!

— Bunul, bunul meu prieten! exclamă Rimsky, strângând mâna lui Leonida. Cum să-ți mulțumesc că ai îngrijit o viață întreagă de surioara mea?

— Nu trebuie să-mi mulțumești cu nimic, căci chiar dacă n-aș fi crezut-o sora mea, tot aș fi apărat-o împotriva răutății unui părinte prea aspru!

— Ai dreptate, Iani Kipriotis n-a fost un tată tocmai bun! Dar a murit, Dumnezeu să-l ierte!

— Amin! zise doctorul Leonida și își șterse o lacrimă din ochi.

— Când mă gândesc că am stat luni de zile unul lângă altul în Cuibul Vulturilor din Rudin și n-am știut că este sora mea! zise Mihu.

— Fiindcă veni vorba de Rudin, mai am o noutate să-ți dau! zise doctorul Leonida. Vă mai aduceți aminte de scrisorile care au ajuns într-un chip atât de tainic pe masa noastră din Cuibul Vulturilor, scrisori cu ajutorul cărora te-am scăpat pe tine, Stanislau, din ghearele lui Verșeghin, comandantul închisorii din Dubro?

— Îmi aduc aminte! Era dovada crimei lui Verșeghin asupra unui mare duce și niciodată n-am putut afla cine v-a pus în noaptea aceea pe masă prețioasele documente.

— Întocmai! zise Leonida. Ei bine, într-o zi, la Cracovia, am primit vizita unui moșneag pe care nu l-am recunoscut îndată. Știi cine era?

— Cine? întrebă Mihu.

— Era bătrânul servitor al prințesei Fedora Feodorovna, singurul care cunoștea ascunzătoarea noastră. Iar scrisorile cu dovada crimei lui Verșeghin ni le pusese el pe masă.

— Și de unde le avea? întrebă Dan.

— Le găsise de mult, în Siberia, în soba unei case în care trăsese cu decedatul său stăpân, prințul Feodorov, care avea obiceiul să călătorească mult.

— Și de ce nu l-a denunțat pe Verșeghin? întrebă Dan.

— La început le-a ascuns cu gândul să tragă folos din ele. Când s-a înapoiat la Moscova după doi ani de călătorii cu prințul Feodorov, câtva timp a uitat de ele. Pe urmă, când a dat iarăși peste scrisori, într-o zi, i-a fost teamă să se ducă la politie cu ele, să nu-și aprindă paiele în cap din pricină că le tăinuise atâta vreme. În curând a plecat iar în călătorii cu stăpânul său și cu vremea, umblând tot prin străinătăți, a și uitat de ele, nemaiaducându-și aminte decât când isprăvile noastre din Rudin au scos la iveală

numele lui Verșeghin. Atunci s-a dus odată la Dubro, dar pe semne că Verșeghin era atât de furios din pricina noastră că nici nu l-a primit. Pe urmă apoi a venit arestarea ta, Stanislau și bietul bătrân a renunțat să mai tragă foloase din scrisori și ni le-a dat nouă, ca să te scăpăm, știind că prin această îi va face o bucurie Fedorei Feodorovna pe care o iubea mult, căci era bună cu el.

— Bietul bătrân! exclamă Mihu. Și l-ai răsplătit pentru fapta sa?

— Am vrut să-l răsplătesc, dar a refuzat să primească ceva, spunând că prințesa i-a lăsat prin testament cu ce să trăiască în belșug, până la capătul zilelor sale.

Dar acum, dragii mei - urmă doctorul Leonida - eu v-am spus atâtea și voi nu mi-ați destăinuit încă nimic din ceea ce s-a petrecut cu voi.

Mihu îi povesti toate peripețiile din Baltă, apoi din Ardeal, alături de Avram Iancu și până să sfârșească romanul atât de aventuros al vieții lui de haiducie se înseră.

Revederea, istorisirea atâtor lucruri, pe care vechii prieteni aveau să și le comunice unui altuia făcu ca timpul să treacă pe negândite și înserarea să se lase fără ca vreunul din ei să fi băgat de seamă.

Prietenii nu-și dădură seama cât timp trecuse decât când nu se mai vedea în odaie și trebuiră să aprindă lampa.

— Vai de mine - exclamă atunci doctorul Leonida - ne-am luat cu vorba și eu trebuia să mai dau o raită pe la spitalul de campanie căci comandantul suprem al armatelor rusești a sosit astăzi în Alba Iulia și mâine ne face inspecție!

— Cine e comandant suprem? întrebă Mihu, așa, într-o doară.

— E… începu doctorul Leonida să spună, dar deodată se opri, fața i se întunecă și se întoarse de la Mihu.

— De ce te-ai oprit, Leonida? întrebă Rimsky mirat.

Doctorul nu răspunse și era vădit că ar fi preferat să tacă, dar Rimsky îl zori:

— Mă faci curios, Leonida! De ce nu vrei să-mi spui cine e comandantul suprem ai armatelor rusești? Sau poate că aceasta este o taină de război a armatei în care te-ai înrolat?

— Nu este, răspunse doctorul Leonida, întunecat. Nu este nicio taină! Dar n-aș vrea să tulbur seninătatea revederii noastre cu rostirea unui nume de care ne-a fost silă amândurora o viață întreagă.

Mihu se uită nedumerit la prietenul său. Cine putea să fie acest comandant suprem al rușilor de care doctorul Leonida vorbea cu atât dispreț, cu atâta ură chiar?

— Leonida, tăcerea ta mă face din ce în ce mai curios! zise Stanislau Rimsky. În ceea ce privește seninătatea revederii noastre, nu cred că este în lumea aceasta un om care să ne-o poată tulbura!

— Te înșeli! răspunse vechiul tovarăș al Vulturului Morții. Este un om a cărui amintire ne-ar reîmprospăta în minte întâmplări de care e mai bine să nu ne mai aducem aminte și să le lăsăm în negura uitării. De aceea, te rog nu-mi mai cere să-ți spun!

— Pentru a-ți face ție o plăcere, nu voi mai insista! zise Stanislau Rimsky. Totuși, îți atrag atenția că va fi îndeajuns să ies în stradă și să-l întreb pe cel dintâi soldat rus cine este comandantul suprem și voi afla ceea ce tu nu vrei să-mi spui din motive pe care nu le pot înțelege.

— Ai dreptate! Mai curând sau mai târziu tot vei afla! răspunse doctorul Leonida. Atunci află că… Comandantul suprem al armatelor rusești care operează în Ungaria și Ardeal este… Gorciacov!

O stâncă dacă s-ar fi rostogolit la picioarele lui Mihu, un trăsnet dacă ar fi căzut lângă el, o ghiulea de douăzeci de funți dacă i-ar fi smuls sabia din mână, nu l-ar fi făcut pe Stanislau Rimsky să sară mai brusc de pe canapea decât l-a făcut acest singur cuvânt: Gorciacov!

— Gor… Gorciacov ai zis? bâlbâi el. Am auzit bine oare? … Călăul Varșoviei să fie aici, la Alba-Iulia?

— Da, răspunse doctorul Leonida. Prințul Gorciacov, Călăul Varșoviei, comandantul suprem al armatelor rusești, se găsește de astăzi după amiază aici, în oraș!

Uimirea, ura, indignarea lui Mihu fu atât de mare încât chibzuitul Vultur al Morții, cumpătatul Mihu Inimă de Leu, nu mai fu în stare să rostească niciun cuvânt timp de câteva minute.

Voia să spună ceva, voia să vorbească, dar niciun cuvânt nu-i venise pe buze, dădea din mâini, se înăbușea, ochii păreau că-i vor ieși din orbite și vestea aceasta îl impresionă atât de cumplit încât Dochița și Pia, care nu cunoșteau îndeajuns suferințele fostului student al Universității din Varșovia, se temeau că Mihu a înnebunit.

Dar Mihu, Stanislau Rimsky nu înnebunise. Însă vestea că ticălosul, nemernicul care-i zdruncinase toată viața, vestea că asupritorul nemilos al Poloniei și ucigașul atâtor frați de același sânge cu el era acolo, în același oraș, poate la câțiva pași de el, căzu asupra lui Stanislau Rimsky cu atâta putere încât nu lipsise mult să-i oprească inima din mers.

Sângele i se suise la cap amenințând să-i spargă vinele de la tâmple și cine știe dacă doctorul Leonida nu era acolo ce s-ar fi putut întâmpla.

Doctorul însă își dădu seama ce se întâmplase. El udă iute un prosop în apă rece și-l așeză pe capul și fruntea prietenului său iar cu un briceag crestă pielea de la ceafă.

Peste cinci minute apoi Mihu își reveni în fire, sângele își reluase cursul normal și voinicul putu să vorbească.

— A trecut… a trecut! îngână el.

— Nu era mai bine dacă nu-ți spuneam? zise doctorul Leonida, făcându-și sie-și imputări.

— Nu! zise Mihu. Gândește-te ce s-ar fi întâmplat dacă vestea aceasta o aflam de la un rus pe stradă.

— Așa este! Atunci tot mai bine că ți-am spus! zise Leonida.

— Mai bine, prietene! urmă Stanislau Rimsky. Și crede-mă că dintre toate veștile pe care mi le-ai adus nu știu dacă nu aceasta este cea care mă bucură mai mult!

Doctorul Leonida se uită nedumerit la Dan, care la rândul lui oglindea aceeași mirare.

— Te bucură?! exclamă Leonida. Stanislau, am auzit bine?

— Ai auzit foarte bine, dragă Leonida - zise Rimsky, ridicându-se de pe canapea și aruncându-și prosopul ud de pe cap, căci firea lui voinică învinse în câteva minute răul care pe altul l-ar fi ținut două zile în pat. Îmi pare bine că Gorciacov este la Alba Iulia, căci acum, în sfârșit, va veni și răfuiala cea mare, va suna ceasul răzbunării!

CAPITOLUL 133
Răfuiala cea mare

Doctoral Leonida se dădu un pas înapoi, îngrozit.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Stanislau, dar ce ai de gând să faci? strigă el.

— Să mă răzbun, să mă răzbun pe acela care ne-a nenorocit pe toți, pe ticălosul care a îngrășat pământul Rusiei cu sânge polonez, pe diavolul cu chip de om căreia i-a căzut pradă tata, oamenii căruia au adus-o la sapă de lemn pe mama lovind-o mișelește, chiar și pe patul de moarte! Lângă trupul neînsuflețit al sărmanei mele mame am jurat să nu mă odihnesc până când nu voi răzbuna înjosirea la care a împins-o Gorciacov. Astăzi a sunat ceasul când îmi voi putea împlini această făgăduință!

— Dar bine, Stanislau, nu-ți dai seama oare că nici nu te vei putea apropia de comandantul suprem al armatei? zise Leonida.

— M-am apropiat eu de temutul guvernator al Varșoviei chiar în palatul lui și într-o vreme când eram căutat de o armată întreagă de cazaci și nu voi putea face același lucru acum, într-un oraș unde nimeni, afară de voi, nu știe cine sunt cu adevărat? zise Stanislau Rimsky.

— Chiar dacă ai izbuti să ajungi la el și te-ai răzbuna, gândește-te la primejdia ce te pândește după aceea!

— Chiar dacă ar fi să înfrunt o mie de primejdii nu una și tot nu m-aș da înapoi! zise Rimsky, cu hotărâre. Dar fiți fără teamă, căci nu mi se va întâmpla nimic! Lângă trupul ticălosului voi lăsa cartea de vizită a lui Stanislau Rimsky, pentru ca acolo, în Polonia și Rusia, să se știe că Vulturul Morții și-a ținut cuvântul și să tremure aceia care ar mai voi să-l imite pe Gorciacov. Aici, nimeni nu știe cine este Stanislau Rimsky, așa că nu mă amenință nicio primejdie!

— În schimb - se amestecă atunci în vorbă și Mioara, care tremura la gândul pericolului căruia se expunea iubitul său - îl bagi în bucluc pe doctorul Leonida. Nu se

poate ca printre rușii de aici să nu se găsească unul măcar care să nu știe că doctorul Leonida a fost tovarășul Vulturului Morții și când în cursul cercetărilor se va afla aceasta, Leonida va fi arestat, va fi chinuit, pentru a stoarce de la el destăinuirea ascunzătorii tale.

Cuvintele Mioarei îl cam încurcară pe Mihu. Într-adevăr, ea avea dreptate. Dacă lăsa o dovadă că răzbunătorul a fost Stanislau Rimsky, fără îndoială că Leonida va fi luat sub aspră cercetare și cunoștea îndeajuns metodele rușilor pentru a-și da seama că anchetatorii nu se vor sfii chiar și să-l chinuiască pe prietenul său pentru a-i dezlega limba.

Avea el oare dreptul să arunce nenorocirea pe capul bunului și credinciosului său prieten?

Fără îndoială că nu.

Dar nici la răzbunare nu putea renunța. Jurase aceasta la mormântul mamei sale, jurase aceasta la fiecare nouă urgie a lui Gorciacov.

— Ascultă, Leonida - zise el, deodată. Cu ce scop te-ai înrolat tu în armata rusească?

— Ți-am spus doar - răspunse Leonida - că m-am înrolat cu nădejdea că venind în țările românești voi putea da de urma ta.

— Așadar, acum, după ce m-ai găsit, însemnă că ți-ai atins scopul? urmă Rimsky.

— Firește!

— Deci, nimic nu te mai leagă de uniforma pe care *o* porți?

— **Nimic!**

— Atunci, te rog să lepezi această uniformă și să vii cu noi în Munții Apuseni, pentru a nu sta în calea răzbunării mele!

Doctorul Leonida tresări. Așadar nici chiar încercarea Mioarei nu reușise de a-l hotărî pe Rimsky să renunțe la gândul său!

— Gândește-te, Stanislau - mai zise el, ca o ultimă încercare - că chiar dacă aș lepăda uniforma aceasta și aș

fugi, numele meu ar fi amestecat cu atât mai vârtos în uciderea lui Gorciacov și atunci nu m-aș mai putea înapoia niciodată în Polonia, unde am reușit să-mi creez un renume de doctor bun, unde se găsește mult-puținul meu avut!

În jurul buzelor lui Stanislau Rimsky se înfiripă un surâs amar.

— Până să facă anchetatorii legătura între doctorul Leonida și Stanislau Rimsky - răspunse el - un împuternicit al tău ar putea vinde avutul tău și l-ar putea aduce aici, sau în altă parte unde am hotărî să ne stabilim. De altfel același gând îl am și cu Minerva. Dar iartă-mă că în dorul meu de răzbunare am uitat să mă gândesc la renumele pe care-l ai ca doctor în Polonia și în nesocotința mea ți-am cerut să-l jertfești pentru prietenia noastră, pentru răfuiala, la care de altfel și tu ai avea dreptul.

— Stanislau! strigă Leonida jignit, văzând că Rimsky înțelesese greșit gândul lui.

— Nu, Leonida, lasă - urmă Rimsky, îndurerat. Îmi voi amâna răzbunarea, îl voi urmări pe Gorciacov pas cu pas și mă voi răfui cu el atunci când tu nu vei mai fi prin apropiere pentru ca să poți fi bănuit.

— Stanislau! strigă Leonida, pentru a doua oară. Dacă ți-am reamintit de renumele meu de doctor, am făcut-o numai fiindcă nădăjduiam ca astfel să te împiedic de a te arunca într-o primejdie atât de mare. Dar dacă văd că m-ai înțeles altfel, dacă văd că pui la îndoială prietenia mea, atunci află că din clipa aceasta am încetat de a mai fi ofițer în armata rusească, află că renunț la tot ceea ce am în Polonia și nu numai că nu voi mai încerca să te opresc din calea răzbunării tale, dar te voi ajuta eu însumi și te rog, poruncește-mi ce trebuie să fac și mă voi supune orbește și cu drag, așa după cum m-am supus ani de-a rândul, la Zlepitnak, la Rudin, la Petrograd.

În fața acestui spirit de sacrificiu, în fața acestei dovezi de nețărmurită prietenie, ochii celor trei femei se umplură

de lacrimi și privirile Piei mai ales, cătau ca la un erou din alte lumi, la doctorul Leonida.

Rimsky își îmbrățișă vechiul tovarăș și adânc mișcat, îi zise:

— Iartă-mă, Leonida, dacă am pus o clipă la îndoială vechile tale simțăminte! În ceea ce privește mâna de ajutor pe care mi-o întinzi, nu pot decât s-o primesc cu bucurie, mai ales că în situația de față îmi va fi de mult folos. Și pentru a nu mai pierde timpul, deoarece răfuiala trebuie să aibă loc încă în noaptea aceasta, fiindcă mâine, în zori, Avram Iancu se înapoiază în Munții Apuseni, vino să ne sfătuim asupra celor ce avem de făcut!

Stanislau Rimsky îl luă pe Leonida de braț și vru să intre cu el în odaia alăturată:

— Dar pe mine... pe mine nu mă luați? strigă Dan Dragomir. Oare n-am dreptul să-mi am și eu partea mea de răzbunare?

— Ai dreptate, Dane - zise Rimsky - destule suferințe, destule necazuri ți-a pricinuit și ție Călăul Varșoviei, vino, deci, să ne sfătuim toți trei.

Cei trei prieteni intrară în odaia alăturată, pentru a pune la cale răfuiala cu prințul Gorciacov.

*

* *

Pe la ceasurile nouă și jumătate seara trei ofițeri intrau pe poarta comandamentului rus din Alba-Iulia, așezat în fostul local al comandamentului unguresc.

Din pricină că în clădire locuia de la amiază comandantul suprem al armatelor rusești, prințul Gorciacov, o sumedenie de ofițeri intrau și ieșeau din comandament în fiecare clipă, aducând rapoarte sau ducând ordinele comandantului.

Sentinelele de la poartă cât și cele de la intrarea în clădire, prezentară deci armele, după regulament, fără a-i

mai întreba pe cei trei ofițeri ce căutau la o oră atât de înaintată în localul comandamentului.

Căci dacă i-ar fi întrebat și i-ar mai fi dus și la ofițerul de serviciu, s-ar fi descoperit, spre marea uimire a rușilor, că din cei trei noi veniți, numai unul era într-adevăr ofițer, iar ceilalți doi n-aveau nicio legătură cu uniforma pe care o purtau.

Așa însă, atât adevăratul cât și falșii ofițeri, intrară în clădire și se pierdură printre ceilalți ofițeri care forfoteau pe coridoare.

Încetul cu încetul, apoi, rușii din comandament se răriră tot mai mult iar la ceasurile zece și jumătate ofițerul de serviciu dădu ordin să se închidă porțile, Excelența Sa fiind obosit și nemaiprimind pe nimeni.

După ce se încredință că toate sentinelele erau la postul lor, atât în jurul cât și înlăuntrul comandamentului, ofițerul de serviciu se înapoie în odaia lui și se lungi pe canapea cu conștiința împăcată a omului care și-a îndeplinit datoria.

Sentinelele se schimbau la miezul nopții, până atunci mai avea vreme deci să tragă un pui de somn…

Cam pe la unsprezece și jumătate însă, pe când ofițerul de serviciu dormea dus, gândindu-se poate la logodnica lui din cine știe ce oraș îndepărtat al Rusiei, trei umbre se strecurară tiptil din pod și coborâră în vârful degetelor spre coridorul pe care se găsea odaia în care dormea prințul Gorciacov.

Erau cei trei ofițeri care intraseră în comandament pe la ceasurile nouă și jumătate și care până atunci stătuseră ascunși în pod.

Ajunși în capătul coridorului pe care se găsea dormitorul comandantului suprem, cei trei ofițeri se opriră și se uitară pe furiș pe coridor.

— Doi sunt, așa după cum am bănuit! zise unul din ei în șoaptă.

— Cu atât mai bine! răspunse tot în șoaptă cel mai spătos din ei. Acum du-te și Dumnezeu să fie cu noi!

Celălalt ofițer, care purta barbă scurtă, rusească și ochelari, se îndreptă și porni pe coridor cu pași hotărâți și apăsați!

Tovarășii săi se ascunseră, unul de-o parte, altul de cealaltă parte a ușii coridorului.

Când sentinelele care păzeau în fața ușii lui Gorciacov auziră zgomot de pași, întoarseră capul și luară îndată armele în mână gata de a trage.

Îl lăsară pe ofițer să se apropie până la trei pași apoi exclamară în șoaptă:

— Cine-i? Stai!

Ofițerul se opri.

— Ce dracu, nu mă cunoașteți? zise el, vorbind tare. Ați fi în stare să-mi mai găuriți pielea!

— D-ta ești, tătucă doctore? zise atunci unul dintre cazaci. Vorbește mai molcom tătucă, fiindcă doarme tătuca cel mare.

— Aoleo, s-a și culcat? zise atunci ofițerul în șoaptă, dar mare ghinion mai am!

— Ce s-a întâmplat tătucă? întrebă sentinela din nou.

— Dracul s-o ia de treabă! răspunse ofițerul necăjit. Românii ăștia mi-au dat o ladă plină cu daruri scumpe pentru Excelența Sa, prințul Gorciacov și acum nu știu ce să mă fac cu ea!

— Păi de ce n-ai lăsat-o la ofițerul de serviciu, tătucă? întrebă cazacul.

— Dar unde-i ofițerul de serviciu? zise ofițerul, furios. Și-a găsit o femeiușcă prin oraș și s-a dus dracului la ea. Dacă nu mi-ar fi prieten, aș face raport mâine, să se învețe minte ce însemnă să părăsești postul!

— Nu fi supărat, tătucă! zise sentinela, împăciuitor. E băiat tânăr, sângele fierbe, femeile pe aici sunt cu lipici, ce să-i faci!

— Dar ce să fac eu cu lada? se frământă ofițerul.

— Păi s-o aducă aici, uite în odaia din față și nu se atinge nici naiba de ea.

— Cine s-o aducă? Plutonierul și cu un cazac au cărat-o până la scară, dar pe scară în sus n-o mai pot ridica fiindcă e grea. Afară doar… Da, da, ați putea să vă duceți voi să le ajutați.

— Ne-am duce noi, tătucă - răspunse sentinela - dar vezi d-ta, cum să părăsim postul?

— De asta să nu vă pese, căci stau eu în locul vostru, până veniți cu lada!

— Da, da - zise cazacul - dar noi avem poruncă, orice s-ar întâmpla, să nu părăsim postul.

— Mii de draci - se supără ofițerul - dar nu v-ajunge când stau eu în locul vostru?

— Stai, stai, tătucă, dar reglementul…

— Să te ia dracul, cu reglementul tău cu tot! șuieră ofițerul. Din cauza încăpățânării voastre, va trebui să stau la capătul scării și să păzesc lada toată noaptea! Dar să vă ferească Dumnezeu să veniți pe la spital, căci pentru cea mai mică zgârietură, vă tai amândouă picioarele!

Sentinela începu să se scarpine după ureche. El știa că nu era bine să te strici cu doctorii în timp de război, căci viața îți este de multe ori în mâinile lor și nu dau nimănui socoteală pentru ce ți-au tăiat o mână sau un picior, când rana nu era gravă și se putea vindeca fără să te lase schilod o viață întreagă.

De aceea, când văzu că ofițerul doctor vrea să plece furios, alergă după el și-i spuse:

— Stai, tătucă, stai! Uite că ne ducem să aducem lada, numai să nu afle nimeni că am părăsit postul.

— Nu află nimeni, nu vă temeți! răspunse ofițerul. Plutonierul e și el bun bucuros să-i ajutați le urcarea lăzii aici, căci dacă nu, ar trebui s-o păzească și el toată noaptea.

— Bine, tătucă! zise sentinela, rezemându-și pușca de perete, apoi, întorcându-se spre tovarășul său, îi zise:

— Hai, Ioane! Trebuie să facem asta pentru tătucă doctorul!

— Firește, firește! încuviință și celălalt cazac și însoțit de tovarășul său se îndreptă spre ușa coridorului.

Dar când să iasă pe ușă simțiră deodată o durere cumplită în moalele capului, lumea se întunecă înaintea ochilor lor și-și pierdură cunoștința în brațele celor doi falși ofițeri care pândeau la ușă și care îi amețiseră cu câte o lovitură zdravănă de pumn în moalele capului.

Ei legară apoi cobză sentinelele, le vârâră câte un căluș în gură și le așezară în prima odaie de pe coridor care era goală.

Pe urmă se apropiam în grabă de tovarășul lor care-i aștepta în locul sentinelelor.

— Totul a mers de minune! acum să intrăm - zise cel mai voinic dintre ei și apasă pe clanță, cu multă băgare de seamă.

Clanța cedă și ușa se deschise.

Ofițerii se strecurară unul după altul înăuntru și ajunseră într-un fel de anticameră neluminată.

Prin draperiile care țineau loc de ușă se strecura o dâră ușoară de lumină.

Ofițerul cel mai spătos, o luă înainte și privi cu băgare de seamă prin crăpătura draperiei.

Privirile lui căzură într-o odaie de lucru, plină cu nenumărate hărți întinse pe pereți. O lampă ce atârna din tavan lumina odaia în care nu se găsea nimeni.

La stânga însă, cum intrai în această odaie, mai era o ușă deschisă care dădea într-o a treia încăpere tot luminată.

Cei trei ofițeri se apropiară în vârful degetelor de această ușă și se uitară pe furiș în odaie.

Un pat, două scrinuri, o oglindă de toaletă, dovedeau că această încăpere slujea drept dormitor.

În fața mesuței de noapte, un bărbat înalt, puțin adus de spate își așeza ceva acolo.

Era prințul Gorciacov, atotputernicul comandant al armatelor rusești, care tocmai se pregătea să se culce,

după ce mai lucrase singur, aproape un ceas, de la plecarea celui din urmă ofițer.

Cei trei ofițeri intrară în odaie și mulțumită covorului moale și gros înaintară chiar până lângă Gorciacov, fără ca acesta să fi prins de veste, mai ales că într-adevăr, era tare obosit.

— Gorciacov! zise atunci cel mai înalt dintre ofițeri.

Călăul Varșoviei se cutremură și se întoarse.

Chipul lui era alb ca varul, genunchii îi tremurau, spaima îi înăbușise țipătul în gât.

De altfel nici n-ar fi fost bine pentru el să țipe căci țeava pistolului aceluia care-l strigase pe nume îi atingea tâmpla.

— Un singur cuvânt, Gorciacov - zise ofițerul cel înalt - și te prăbușești la pământ cu țeasta găurită.

— Rimsky… Rimsky… - putu în cele din urmă să îngâne, Gorciacov.

— Da, Rimsky - răspunse Mihu, căci el era - Stanislau Rimsky, Vulturul Morții.

— Dar nu… nu se poate… Rimsky, a fost executat…

— A fost executat și totuși e aici! Iar aceștia doi sunt tovarășii Vulturului Morții, Dan Dragomir și doctorul Leonida! Mă mir doar că Excelența Voastră nu se bucură de această revedere căci eu știu că oamenii au obiceiul să se bucure când întâlnesc pe neașteptate un vechi cunoscut!

— Stafii… stafii! bâlbâi prințul Gorciacov cu vocea sugrumată.

Stanislau Rimsky continuă să zâmbească, batjocoritor.

— Fie, n-ai decât să crezi că sunt o stafie! Asta n-are mare însemnătate! Lucrul de căpetenie este că am venit să încheiem o veche socoteală… Da, să-ți cer socoteală pentru chinuirea Mioarei Comăneanu, pentru vânătoarea sălbatică pe care ai condus-o ani de zile împotriva mea și a tovarășilor mei, pentru moartea Fedorei Feodorovna și a celor doi prieteni ai mei, uciși în pădurea Rudin, am venit să-ți cer socoteală pentru tot sângele nevinovat al

polonezilor care au fost spânzurați, împușcați sau surghiuniți în Siberia din porunca ta!

Comandantul suprem al armatelor rusești era de nerecunoscut. El stătea în fața celor trei voinici, cu fața ca de var, ochii i se umflaseră, amenințând să-i iasă din orbite și din când în când ridica mâna ca și când ar fi vrut să alunge niște stafii.

— Nu… nu… nu se poate! bâlbâi el abia perceptibil!

Stanislau Rimsky trecu pistolul în mâna stângă iar în dreapta apucă plăselele de fildeș ale pumnalului său.

— Acum ne răfuim, prințe Gorciacov - zise Vulturul Morții. Știam prea bine că Dumnezeu va fi milostiv cu mine și mi te va scoate cândva în cale pentru a-ți plăti toate amărăciunile pe care mi le-ai pricinuit… Iată că ziua cea mare, ziua răfuielii a sosit, căci soarta a rânduit astfel împrejurările, încât să vii aici, în țară străină, pentru ca să-ți primești pedeapsa de care ai putut scăpa atâta vreme.

Prințul Gorciacov vru să strige, dar în aceeași clipă pumnalul lui Rimsky lovi și sângele atotputernicului comandant al armatelor rusești țâșni furios din pieptul lovit.

Destinul se împlinise… Zeul răzbunării își desăvârșise opera.

Horcăitul de moarte al guvernatorului Varșoviei fu înăbușit de plapuma pe care Rimsky o aruncă iute peste capul celui căzut pe pat.

Iar când Vulturul Morții ridică plapuma peste câteva clipe, prințul Gorciacov nu mai era…

Trupul lui neînsuflețit zăcea întins pe spate, în pat, având în piept pumnalul aducător de moarte pe ale cărui plasele de fildeș era săpat numele aceluia care i-l dăruise: Stanislau Rimsky.

Vulturul Morții nu întinse mâna după pumnal. El îl lăsă acolo, deoarece voia să se afle în Polonia și Rusia cine fusese acela care-i dăduse lovitura de moarte guvernatorului Varșoviei, voia să se știe că Stanislau

Rimsky nu rămânea dator nimănui și că învia chiar din morți pentru a-și împlini răzbunarea.

— Dreptate s-a făcut! mai zise Stanislau Rimsky și ceilalți doi tovarăși ai săi, repetară:

— Dreptate s-a făcut!

Pe urmă se întoarseră toți trei de la acela care-i aruncase pe drumuri, care-i făcuse să ia calea codrilor, care asuprise zeci de ani Polonia și ieșiră din nou în coridorul pustiu.

Își aranjară uniformele de ofițeri ruși și porniră spre scara la ușa căreia Mihu și cu Dan Dragomir doborâseră cele două sentinele.

Pentru a se încredința că isprava lor nu fusese băgată de seamă de nimeni doctorul Leonida deschise ușa și aruncă o privire în odaie. Cele două sentinele zăceau și acum legate cobză și cu călușul în gură.

Unul din ruși, cel care stătuse de vorbă cu Leonida se trezise însă și se zbătea, se frământa, încercând să-și scoată măcar călușul din gură, ceea ce însă nu-i izbuti căci Mihu îl legase bine și cazacul nu putea să-și miște nici măcar un deget.

— De aceștia nu trebuie să ne temem! zise Leonida, trăgând ușa după ei.

— Numai la poartă de nu ni s-ar face greutăți - adăugă Dan Dragomir.

— Nu cred, căci nu e încă miezul nopții - răspunse doctorul Leonida - și numai atunci ar fi ceva mai greu să ne strecurăm deoarece se schimbă garda și ofițerul de serviciu ar putea să ne întrebe ce rost avem în miez de noapte în comandament.

— Atunci să ne grăbim - zise Mihu și o și luă pe scări, în jos, urmat de cei doi prieteni ai săi.

Ei coborâră treptele, fără a fi împiedicați de cineva și în curând ajunseră în curte unde nu era țipenie de om.

Cei trei prieteni răsuflară ușurați și se îndreptară în grabă spre poartă unde sentinelele făceau cei trei pași reglementari în fața posturilor lor.

Pentru a nu stârni bănuiala acestora, apropiindu-se de poartă voinicii își încetiniră mersul și începură să

vorbească pe rusește despre izbânda pe care armata rusă o repurta peste tot împotriva ungurilor.

Cu ochii ațintiți numai asupra porții, voinicii nici nu băgaseră de seamă că ușa camerei de gardă se deschisese în urma lor și un ofițer, urmat de opt cazaci, ieșise din odaie.

— Cine-i acolo? Stai! auziră deodată voinicii pe cineva strigând în urma lor.

Cei trei răzbunători ai cruzimilor lui Gorciacov se cutremurară. Cel dintâi gând al lor fu s-o ia la fugă, dar poarta înaltă și încuiată a comandamentului îi făcu să-și dea seama că o încercare de fugă ar fi fost cu totul zadarnică. De altfel, toți trei cunoșteau prea bine obiceiurile din armată și știau că nesupunerea în timp de noapte la comanda: „Cine-i? Stai!”, este urmată de o ploaie de gloanțe și de aceea, toți trei se opriră, ca și când s-ar fi înțeles mai dinainte ce să facă într-o asemenea împrejurare.

Între timp, ofițerul de serviciu - căci el era cel care ieșise în fruntea soldaților din camera de gardă - se apropie de cei trei voinici și întinzând pistolul asupra lor, strigă:

— Cine sunteți? Parola!

— La naiba, Zaburow - răspunse atunci doctorul Leonida, pe ton glumeț - lasă în jos pistolul acela sau vrei să nu mai ai cine să-ți îngrijească vătămătura!

— Tu ești, doctore? strigă atunci căpitanul. Bată-te norocul, dar ce cauți în miez de noapte la comandament? Și cine sunt camarazii?

— Căpitanul Sipsky răspunse Leonida, arătând spre Mihu Inimă de Leu, apoi întinzându-și mâna spre Dan Dragomir, urmă cu prezentarea:

— Căpitanul Molotov, amândoi de la comandamentul diviziei 24 cu tabăra în Cluj.

— Îmi pare bine - răspunse Zaburow, strângând pe rând mâna lui Mihu și a lui Dan Dragomir. Dar ce caută camarazii la ora aceasta în comandament?

— Ar trebui să întrebi, de ce pleacă la ora aceasta din comandament? zise Leonida în grabă ca nu cumva Mihu sau Dan să răspundă vreo prostie.

— Nu te înțeleg! răspunse ofițerul de serviciu, nedumerit.

— Uite, dragă Zaburow ce este - urmă doctorul Leonida. Căpitanul Sipsky, care-mi este prieten din copilărie, a venit împreună cu căpitanul Marilov…

— Parcă spuseși Molotov? îi tăie vorba ofițerul.

— Molotov, Marilov, îi cam încurc numele, căci pe el l-am cunoscut de-abia astă seară - răspunse Leonida, fără șovăire - a venit împreună cu Sipsky spre a lua noi ordine de la Excelența Sa, comandantul suprem, pentru divizia XXIV, care și-a atins obiectivul ocupând Clujul. Bieții oameni au sosit însă cam târziu, aproape de zece seara și n-au mai fost primiți în audiență de Excelența Sa, care fiind obosit, a amânat restul audiențelor pentru mâine dimineață.

— Știu! zise ofițerul de serviciu.

— Tocmai - urmă doctorul Leonida. Bieții oameni, de teamă de a nu pierde și audiența de mâine de dimineață, au hotărât să rămână în comandament, pentru ca mâine să fie printre cei dintâi care vor pătrunde la Excelența Sa. Eu ieșeam tocmai de la prințul Gorciacov, căruia i-am pus niște ventuze, căci e răcit, când dau nas în nas cu Sipsky, care căuta o odaie unde să se întindă până mâine.

Cum nu-l mai văzusem de ani de zile, ne-am așezat la taifas și din vorbă în vorbă ne-a apucat miezul nopții. Între timp, foamea răzbindu-i pe prietenii noștri, i-am poftit până la mine să îmbuce ceva și acum mergem toți trei spre locuința mea. Nădăjduiesc că n-ai nimic împotrivă dacă ieșim pe poartă fără să cunoaștem parola!

— E cam încurcată treaba, dragă doctore - răspunse ofițerul, scărpinându-se după ureche. Prințul Gorciacov în comandament… să dai drumul la doi ofițeri străini de comandament să plece când nu cunosc parola…

— Dar nu vei fi vrând să moară de foame bieții oameni!

— Nu... dar am putea face altceva - răspunse Zaburow. Veniți toți trei la mine, în camera de gardă, trimitem un cazac să ne aducă mâncare și băutură la cârciuma de peste drum și-i tragem un pui de chef până la ziuă. De altfel, Dumnezeu te-a trimis, doctore, căci mi s-a desfăcut bandajul de la vătămătură și de-abia mai pot umbla.

— Bandajul ți-l leg eu mâine - zise Leonida, care tremura la gândul că Zaburow îl va ruga să i-l lege acum, căci aceasta i-ar fi luat cel puțin o jumătate de ceas și în timpul acesta uciderea lui Gorciacov putea fi descoperită. În ceea ce-i privește pe prietenii mei, invitația ta este foarte drăguță, dar ei nu o vor primi, deoarece după mâncare vor să se culce căci sunt foarte obosiți. S-au poate că nu, Sipsky? îl întrebă doctorul Leonida pe Mihu.

— Avem două zile de călărie în urma noastră - răspunse Mihu, fără șovăire - și dacă am primit găzduirea doctorului mărturisesc că am făcut-o mai mult cu gândul că vom putea dormi într-un pat ca lumea decât pentru mâncare.

— Îmi pare foarte rău și vă rog să nu vă supărați, camarazi - zise Zaburow - dar afară din comandament nu vă pot lăsa. Gândiți-vă că e în joc cariera mea!

— La naiba, Zaburow - strigă Leonida - dar ești mai încăpățânat ca un catâr. Sau poate crezi că prietenii mei au furat niscaiva planuri de război?

— Nu cred nimic, doctore - răspunse ofițerul de serviciu - dar ordinu-i ordin și nu pot risca să mă văd la Consiliul de Război. Dacă vreți, poftiți în camera de gardă...

— Lasă, Leonida - se amestecă atunci în vorbă și Mihu, care văzând încăpățânarea ofițerului, nu voi să lungească vorba și mai mult - dacă-i așa ne întoarcem la comandament și vom dormi pe podea. Dacă vrei, ține-ne și tu tovărășie.

Cu aceste cuvinte, Mihu îl salută pe ofițerul de serviciu și făcând stânga-mprejur porni înapoi pe drumul pe care

venise, urmat de Dan și apoi și de Leonida, care furios, nici măcar nu-l salută pe Zaburow.

Văzând încăpățânarea ofițerului de serviciu, Mihu se gândi să se înapoieze în clădire, de unde mai târziu, după ce Zaburow se va fi culcat din nou să încerce să sară zidul pentru a ajunge în oraș.

Cei trei prieteni făcuseră câțiva pași, când auziră în urma lor pe Zaburow, strigând:

— Doctore, dar bandajul nu mi-l faci?

— Ordinul spune că vizita medicală se face dimineața de la zece la douăsprezece! răspunse Leonida, tăios, fără a întoarce capul măcar.

— Bine doctore, dar de-abia mai umblu! se tângui Zaburow, venind după el.

— Și prietenii mei pică de oboseală și vor trebui să doarmă pe scânduri - răspunse Leonida. Te ții tu de litera regulamentului, mă țiu și eu. Mâine, de la zece la douăsprezece, la ambulanță. Noapte bună, Zaburow.

— Ascultă, doctore… Stai puțin, la naiba, nu fugi așa căci nu mă pot ține după tine cu blestemata asta de vătămătură…

Voinicii se opriră și așteptară să fie ajunși de ofițerul de serviciu.

— Uite ce este, doctore - zise ofițerul - să facem târg: Eu vă las să ieșiți din comandament, dacă-mi faci bandajul acum.

— Mărturisesc că aș avea mare poftă să te pedepsesc pentru lipsa de prietenie de care ai dat dovadă - răspunse doctorul Leonida - dar fiindcă mi-e milă de bietul Sipsky și tovarășul său primesc.

Cu aceste cuvinte Leonida se întoarse și porni spre camera de gardă urmat de căpitanul Zaburow și de cei doi voinici.

Mihu începuse să se neliniștească însă. Prea multă vreme rămâneau în comandament, cineva putea să observe

lipsa sentinelelor din fața apartamentului lui Gorciacov și atunci erau pierduți.

N-avea încotro și trebuia să fie bucuros că ofițerul de serviciu le oferise acest târg căci altfel cine știe dacă mai puteau părăsi clădirea.

La rândul lui Leonida era și el îngrijorat. Mihu și Dan Dragomir erau îmbrăcați numai pe deasupra în uniformă căzăcească. Sub mantie ei își purtau hainele obișnuite și se putea întâmpla prea ușor ca în timpul cât el îl bandaja pe căpitanul Zaburow, acesta, la lumina lămpii din camera de gardă să observe deghizarea. De aceea se gândi la un mijloc să-i îndepărteze măcar pe cei doi prieteni din comandament și zise:

— Ascultă, Sipsky, luați-o voi înainte, căci eu am de lucru cu Zaburow cel puțin o jumătate de ceas. Eu stau în Strada Mare, la numărul 149. Spuneți-i lui Grișa, vistavoiul meu să vă pregătească ceva de mâncare și culcați-vă, nu mă mai așteptați pe mine, căci mâine trebuie să vă sculați cu noaptea în cap.

Mihu vru să răspundă ceva, pesemne să se împotrivească rămânerii acolo singur a iui Leonida, dar doctorul se și întoarse spre ofițerul de serviciu și-i zise:

— Zaburow, dă ordin ca prietenii noștri să fie lăsați să plece.

Ofițerul se întoarse spre plutonierul care-l aștepta în fruntea celor opt soldați, în fata camerei de gardă și-i zise:

— Kornicek, însoțește-i pe domnii ofițeri până la poartă!

— Am înțeles, tătucă!

Mihu și Dan Dragomir își luară rămas bun de la Zaburow și porniră spre poartă însoțiți de plutonier, în vreme ce Leonida intră cu Zaburow în camera de gardă unde începu să desfacă bandajul ofițerului.

Peste câteva minute se întoarse și plutonierul de la poartă și văzându-l pe Zaburow dezbrăcat, întrebă:

— Tătucă, dar ce facem cu garda? Miezul nopții *a* trecut și noi n-am schimbat-o încă?

— Să aștepte! răspunse Zaburow.

— Așteaptă ea, tătucă - zise plutonierul - dar să nu ne pomenim cu un control, căci vezi d-ta, e tătuca ăl mare aici.

— Ai și tu dreptate! zise ofițerul de serviciu, plictisit. Uite ce e măi Kornicek, du-te și schimbă tu sentinelele și după ce termin cu doctorul fac eu rondul.

— Am înțeles, tătucă! răspunse plutonierul și ieși.

Doctorul Leonida scăpă bandajul din mână și *o* clipă se părea că se va repezi pe ușă, afară...

CAPITOLUL 134
Clipe de groază

— Mare copilărie a mai făcut și Leonida, îi zise Mihu lui Dan, mergând spre locuința doctorului, după ce ieșiră din comandament. Acum a rămas acolo singur și ferească Dumnezeu să se descopere isprava noastră căci atunci…

Voinicul nici nu îndrăzni să-și exprime gândul în cuvinte.

— Leonida s-a gândit - răspunse Dan Dragomir - că prezența noastră acolo putea fi primejdioasă și de aceea ne-a trimis înainte.

— Știu - zise Mihu Inimă de Leu - dar ce se face el singur, dacă, Doamne ferește, uciderea lui Gorciacov este descoperită mai înainte de a fi părăsit el comandamentul?

— Trebuie să recunoști, căpitane, că cu noi sau fără noi, în cazul acesta tot nu s-ar fi putut face nimic. Dar nu trebuie să ni-l închipuim pe Satana mai negru decât este în realitate. Leonida se va grăbi cu bandajarea ofițerului și vei vedea că nici nu vom ajunge bine acasă și va veni și el.

— Să dea Dumnezeu - răspunse Mihu, clătinând din cap - să nu se adeverească presimțirea pe care o am!

Voinicii nu mai schimbară niciun cuvânt tot drumul până acasă, unde fetele-i primiră cu nespusă bucurie, cu o bucurie atât de mare, de a-i vedea reîntorcându-se încât la început și uitară să întrebe dacă-și îndepliniseră misiunea.

Numai când Pia întrebă unde a rămas doctorul Leonida, numai atunci zise și Mioara, îngrijorată:

— Mihule, dar prietenul nostru unde este? Nu cumva… i s-a întâmplat ceva?

— Nu i s-a întâmplat nimic - răspunse Mihu, adresându-se mai ales Piei, care vedea că se interesează mai mult de soarta doctorului.

Apoi, în câteva cuvinte, istorisi cele petrecute la comandament.

— Acum însă, să ne pregătim de fugă - încheie Mihu - căci îndată după venirea lui Leonida, trebuie să ne înapoiem în munți, deoarece rămânerea noastră aici nu va mai fi cu putință.

Toți cinci se apucară să scotocească în grabă prin casă și adunară toate lucrurile doctorului pentru ca la sosirea acestuia să nu mai piardă vreme cu împachetatul.

Trecu astfel o jumătate de ceas fără însă ca Leonida să se înapoieze. Mihu se uita necontenit la ceas și de fiecare dată chipul lui devenea mai întunecat, privirile lui mai neliniștite.

Întârzierea doctorului nu era semn bun și ea nu făcea decât să-l întărească pe fostul căpitan al haiducilor și mai mult în presimțirea sa rea.

Și neliniștea lui era împărtășită și de ceilalți care dacă nu-și tălmăceau îngrijorarea în cuvinte era numai pentru că fiecare căuta să nu mărească temerea prietenilor săi.

În cele din urmă însă, Dan Dragomir, cel mai nerăbdător din fire, nu se mai putu stăpâni și zise:

— Căpitane, nu-i lucru curat cu Leonida. Iată, a trecut un ceas de când am părăsit comandamentul și el tot n-a venit încă. Eu aș fi de părere să dăm o raită până acolo, să vedem ce s-a întâmplat.

— Și eu m-am gândit! răspunse Mihu, îngândurat. Se pune însă o altă întrebare: Ce facem cu fetele? Căci în situația de față nu le mai putem lăsa singure aici. După descoperirea morții lui Gorciacov, când sentinelele vor spune că doctorul Leonida i-a amăgit să-și părăsească postul, fără îndoială că cel dintâi drum al cazacilor va duce aici, la locuința prietenului nostru.

— Mergem și noi, cu voi! zise Pia fără șovăire.

— Nu se poate - răspunse Mihu, cu hotărâre.

— Nu putem ști la ce trebuie să ne așteptăm și prezența voastră n-ar putea decât să ne încurce.

— Dar ce facem atunci? întrebă și Mioara. Tu însuți spui că aici nu putem rămâne.

— Firește că nu! răspunse Mihu. Iată însă, ce vom face: Dan vă va însoți până în tabăra lui Avram Iancu de la marginea orașului și vă va lăsa acolo unde ne veți aștepta până când vom veni și noi.

— Și tu? întrebă Mioara, cu teamă. Tu rămâi aici?

— Nu! Eu mă voi strecura până la comandament și voi căuta să văd care este pricina întârzierii prietenului nostru. Dacă nu i s-a întâmplat nimic, îl iau și vin cu el în tabără, de unde vom porni îndată în munți fără a-l mai aștepta pe Iancu.

— Dar dacă, Doamne ferește… zise Pia, vădit abătută.

— Atunci… atunci sau plecăm cu Leonida din Alba-Iulia sau dacă nu, această cetate istorică ne va fi mormânt tuturor!

— Cum? strigă Mioara, speriată - crezi că s-ar putea întâmpla…

— Nu cred nimic! răspunse Mihu, fără a o lăsa să sfârșească. Nici nu pot crede nimic până nu știu cum stau lucrurile.

— Vezi, dragă Stanislau - îngână atunci Mioara, lipindu-se de pieptul iubitului său - cât te-am rugat toți să renunți la pedepsirea lui Gorciacov! Dacă ne ascultai, acum nu trebuia să trecem din nou prin cine știe ce primejdii!

— Nu mai vorbi așa, Mioara mea, căci ceea ce s-a întâmplat trebuia să se întâmple. Și chiar dacă ar trebui să plătim toți cu sângele nostru moartea Călăului Varșoviei, jertfa tot n-ar fi prea mare căci prin sacrificarea noastră am scăpa zeci și sute de vieți care ar mai fi căzut pradă de acum înainte poftei de sânge a lui Gorciacov.

— Fiți fără teamă însă căci Dumnezeu ni l-a trimis aici pe Gorciacov pentru a-și primi pedeapsa și Dumnezeu ne va și scăpa dacă ne-ar amenința noi primejdii.

Înainte, deci! Dane, iei fetele și le duci în tabără, iar pe urmă vei veni să ne întâlnim în cârciuma din fața comandamentului care după cum am văzut e deschisă toată noaptea.

— Stanislau - zise Mioara, rugătoare - nu te gândești că ai putea fi recunoscut, tocmai acolo, în fața comandamentului?

— Fii fără teamă, Mioara mea - răspunse voinicul - căci nu ne va recunoaște nimeni. Acum, după ce am lepădat mantiile de ofițeri ruși nimeni nu va bănui în noi pe aceia care au curmat viața ticăloasă a lui Gorciacov și despre care rușii știu că purtau uniformă căzăcească.

Dar să nu mai pierdem timpul! La revedere, iubito - urmă voinicul, sărutând-o pe frunte. Fiți fără teamă căci Domnul nu-i va lăsa pe acela pe care El însuși i-a hotărât să fie pedepsitorul Călăului Varșoviei! După ce voi fi dat de doctorul Leonida, mă voi înapoia și eu îndată lângă voi.

Cei cinci prieteni ieșiră în stradă și aici, Dan Dragomir și cele trei fete o luară spre dreapta spre poarta orașului, iar Mihu Inimă de Leu se îndreptă spre comandament.

*

*   *

Când doctorul Leonida, care-l bandaja pe Zaburow, ofițerul de serviciu în noaptea aceea la comandament, auzi că acesta îi porunci plutonierului să schimbe sentinelele, emoția lui fu atât de mare încât scăpă bandajul din mână.

— Ce ai doctore? întrebă ofițerul, mirat. Ai îngălbenit de parcă ai fi văzut moartea cu ochii!

— Moartea cu ochii?...

Da, fără să-și dea seama, Zaburow pusese în cuvinte tocmai ceea ce trecuse prin fața doctorului Leonida.

În clipa în care Zaburow îi porunci plutonierului Kornicek să schimbe garda, Leonida avu impresia că vede înaintea sa scheletul hidos al Morții, care cu un rânjet fioros își ridica coasa asupra lui.

Și era oare de mirare că moartea se înfățișă înaintea bietului Leonida în clipa aceea?

Schimbarea gărzii însemna descoperirea morții lui Gorciacov, însemna găsirea celor două sentinele care fuseseră aruncate într-o odaie de pe coridor, însemna arestarea lui, acolo, în comandament chiar și apoi… moartea.

— Doctore, pentru Dumnezeu, mă sperii! urmă Zaburow, când văzu că Leonida nu-i răspunde, ci stă cu ochii ațintiți în gol, ca lovit de un trăsnet. Ce ai, doctore? Ți-a venit rău?

Leonida își ridică încet capul, se uită la ofițer, cu priviri năuce, apoi, deodată, ridică bandajul, îl înfășură cu o iuțeală uluitoare și începu să-l așeze în jurul pântecului lui Zaburow cu atâta grabă, încât ai fi crezut că toți tătarii din lume sunt pe urmele lui.

— Mai încet, doctore… mai încet - scrâșni ofițerul. Mă doare, omule… De ce mă legi așa de jos?… vătămătura e mai sus… La naiba, doctore ai înnebunit, sau ce ai? și cu o mișcare bruscă, îi prinse mâna, care tocmai se pregătea să rupă bandajul la jumătate.

— Lasă-mă… lasă-mă să termin mai repede - îngână Leonida, gâfâind, de parcă ar fi alergat zece poște pe jos.

— Dar de ce să te temi? întrebă ofițerul nedumerit. Ai tot timpul să ajungi acasă! Nu vezi că m-ai legat prost?

— Te voi lega mâine, mai bine - zise Leonida, smulgând bandajul din mâna lui Zaburow, rupându-l și înnodându-l cât ai clipi din ochi. Acum n-am timp… n-am timp!

Zaburow, care era o brută, trânti o înjurătură grosolană și urmă:

— Îți bați joc de mine, doctore! Cu bandajul acesta nu pot face doi pași.

— Mâine… mâine ți-l fac mai bine… Acum n-am timp! răspunse Leonida și se pregăti să plece.

— Doctore, purtarea ta mi se pare foarte ciudată… Te grăbești de parcă ai avea ceva pe conștiință! Sau poate că ofițerii aceia cu care te-am văzut ieșind din comandament…

— Da… zise repede Leonida, agățându-se de cuvintele lui Zaburow. Ei sunt de vină. I-am trimis acasă la mine și am uitat că la plecare am lăsat pe masă o sumă mare de bani, dați de comandament, pentru plata unor medicamente.

— Dar de ce să te temi - răspunse ofițerul. Spuneai doar că unul din ei îți este prieten din copilărie?

— Unul din ei da - îngână Leonida, încurcat. Dar celălalt… pe celălalt l-am cunoscut de-abia astă seară! Gândește-te… nu sunt banii mei… o sumă foarte mare… La revedere Zaburow… Mâine îți refac bandajul!

Se repezi la ușă, o deschise, vru să iasă, dar…

Din curte, cu părul vâlvoi, cu ochii ieșiți din orbite, dând din mâini ca un nebun, plutonierul Kornicek se năpusti în camera de gardă urmat de câțiva cazaci, tot atât de speriați ca și el și strigă, gâfâind:

— Tătucă… tătucă… Prințul… comandantul… asasinat… Tătucă doctorul… ucigașul!

Leonida, încremeni, dar încremeni și Zaburow.

Leonida aruncă o privire repede spre ușă, dar ea era ocupată de cazacii veniți cu plutonierul care, cu armele în mâini, se uitau la el ca la o fiară sălbatică, gata să-l culce la pământ, la cea mai mică mișcare.

Voinicul își dădu seama că cu forța nu putea scăpa. Numai sângele rece și viclenia îl mai puteau mântui.

De aceea, renunță să mai încerce de a fugi din odaie și încruntându-se îi zise plutonierului:

— Care doctor, omule? Nu cumva vorbești de mine?

— Da… d-ta… d-ta tătucă! răspunse plutonierul.

— Kornicek, ai înnebunit? strigă Zaburow, care de-abia acum se dezmeticise. Ce tot vorbești de asasinat… de prinț… de doctor?

— Tătucă… prințul, tătuca cel mare - zise plutonierul - zace în pat… într-un lac de sânge… cu un pumnal în inimă!

— Kornicek, ți-ai băut mințile, dobitocule! răcni Zaburow.

— N-am băut nimic, tătucă! răspunse plutonierul.

— Atunci vorbește lămurit, ce s-a întâmplat?

— M-am dus să schimb garda… Cum mi-ai poruncit, tătucă - povesti plutonierul. Când am ajuns pe coridorul unde dormea Excelența Sa… sentinelele niciunde!

— Ce spui? răcni ofițerul de serviciu. Sentinelele nu erau la postul lor?

— Nu erau, tătucă… Erau într-o odaie, legați cobză și cu căluș în gură.

— Le… legați cobză? bâigui Zaburow, care de-abia acum începea să dea crezare spuselor subalternului său.

— Da, tătucă… Și Marușev mi-a spus că… tătuca doctorul l-a amăgit… să-și părăsească postul… și că doi necunoscuți l-au culcat la pământ și pe el și pe tovarășul său, mai înainte de a se putea apăra, căci i-au lovit cu ceva în cap…

— Mai departe… mai departe! răcni Zaburow.

— Am intrat atunci în odăile Excelenței Sale - urmă plutonierul - și l-am găsit, cum ți-am spus, într-un lac de sânge cu inima străpunsă de un pumnal.

— Nu se poate… nu se poate - urlă Zaburow, care nu putea crede că așa ceva s-a putut întâmpla, tocmai în noaptea când făcea el de serviciu. Îți bați joc de mine, Kornicek… te-ai îmbătat ca un porc, Kornicek… Voi pune să ți se dea cincizeci de cnuturi, Kornicek.

— Pună tătucă, să mi se dea o sută dacă nu-i adevărat! răspunse plutonierul. Și dacă nu mă crezi, du-te până sus și vei vedea cu ochii tăi!

— Așa e… mă duc! strigă ofițerul. Să știi însă că nici dracul nu te scapă de cele cincizeci de cnuturi, dacă m-ai mințit!

Cu aceste cuvinte Zaburow se repezi ca o furtună spre ușă.

Kornicek strigă după el:

— Tătucă, poruncește-mi să-l păzesc pe tătuca doctorul căci el e vinovat!

Ofițerul de serviciu se întoarse, îl măsură pe Leonida din creștet până în tălpi, dar liniștea netulburată a acestuia îl încurcă.

— Doctore - îngână el.

— Fii fără teamă, căci nu voi fugi! zise Leonida, zâmbind. Totuși, pentru ca să nu-ți faci griji, poruncește să fiu păzit. Îi făgăduiesc însă și eu cincizeci de cnuturi ticălosului care și-a îngăduit gluma aceasta cu noi.

— Eu însumi i le voi trage! zise Zaburow și porni în goană cu toată vătămătura lui.

Kornicek își așeză cazacii la ușă, apoi se întoarse spre Leonida și-i zise, rugător:

— Tătucă doctore, nu te supăra… Marușev te învinuiește! Eu nu-s de vină, păcatele mele, și dacă a mințit, lui să-i dai cele cincizeci de cnuturi.

— Vă veți lua fiecare partea voastră, ticăloșilor - răspunse Leonida. Ca să vă învățați minte să jigniți pe mai-marii voștri. Vă voi duce pe toți la Consiliul de Război.

Doctorul Leonida își dădea seama că în situația în care se găsea, pentru a mai putea scăpa trebuia să ia o atitudine dârză și amenințătoare chiar. De aceea, el se hotărî să tăgăduiască cu încăpățânare afirmațiile sentinelelor, acuzatorii săi.

De altfel, se bizuia puțin și pe prietenia sa cu Zaburow, căruia îi făcuse multe servicii, mai ales de când fusese aruncat de pe cal într-o luptă cu ungurii și se alesese cu vătămătura și nădăjduia că acesta nu-l va aresta îndată și deci va mai putea să fugă din Alba-Iulia.

Nădejdea aceasta însă îi fu spulberată în curând când ofițerul se înapoie, peste vreo zece minute, întovărășit de cele două sentinele care fuseseră legate de Mihu și Dan Dragomir.

Zaburow, furios, tremurând de enervare, arătă spre doctorul Leonida și-i întrebă, pe cei doi cazaci:

— Marușev și tu Odgovici, recunoașteți în căpitanul doctor Leonida pe acela care v-a îndemnat, sub

amenințare, să vă părăsiți posturile, pentru a aduce o ladă cu lucruri scumpe de pe scări?

— Da, tătucă, el este! răspunseră cazacii, deodată.

— Nu încape nicio îndoială? urmă Zaburow, cu interogatoriul. Gândiți-vă bine! El este și nimeni altul?

— El este, tătucă! zise Marușev. Cu mine a vorbit doar și m-a amenințat că să mă ferească Dumnezeu să ajung vreo dată pe la spital.

Ofițerul de serviciu se întoarse atunci spre Leonida și-i zise pe un ton aspru, în care nu se mai găsea nici armă din prietenia pe care i-o arătase până atunci:

— Căpitane doctor Kipriotis, ești învinuit de a-l fi ucis pe Excelența Sa, prințul Gorciacov, comandantul suprem al armatelor Țarului. Este adevărat?

— Mă mira, dragă Zaburow - răspunse Leonida, zâmbind - că tocmai tu vii să-mi pui o asemenea întrebare!

— Căpitane doctor Kipriotis - reluă ofițerul de serviciu tăios. Eu nu mai sunt pentru d-ta „dragă Zaburow”. Te-am întrebat dacă este adevărat că l-ai ucis pe Excelența Sa, prințul Gorciacov. În calitatea mea de ofițer de serviciu am dreptul să-ți pun această întrebare și te somez să-mi răspunzi.

— Dacă-mi vorbești pe tonul acesta, nu-ți voi răspunde! zise Leonida, dârz.

— Pentru un asasin găsesc că vorbesc încă prea frumos! se răsti Zaburow.

Leonida se gândi că nu-i poate strica să facă pe jignitul și de altfel, se mai gândi că poate în chipul acesta ar izbuti să-și croiască drum din camera de gardă și cu o singură mișcare își trase sabia din teacă.

În aceeași clipă însă, doi cazaci care stăteau în spatele lui îi prinseră mâna, i-o întoarseră pe neașteptate la spate și sabia căzu la pământ.

În orice caz, gestul voinicului nu rămase fără rezultat.

În fața acestei izbucniri neașteptate, Zaburow, care nu era nici prea deștept, nici tocmai lipsit de lașitate, schimbă tactica și pe un ton mai prietenos, zise:

— N u trebuie să fii supărat pe mine, căpitane Kipriotis, dar mărturiile a doi cazaci, precum și împrejurarea că ai fost găsit în curtea comandamentului cu doi ofițeri, care apar ca complicii d-tale, te învinuiesc a fi asasinul Excelenței Sale, comandantul suprem.

— Dacă nălucirea a doi mujici - răspunse Leonida, cu demnitate - poate servi unui ofițer drept bază pentru a-și acuza de o asemenea faptă un camarad, atunci nu mai am nimic de zis. Arestează-mă și trimite-mă legat la închisoare. Vom vedea, când cercetările vor da la iveală adevărul, cine va avea să se căiască de abuzul de putere pe care-l săvârșești acum!

Siguranța cu care vorbi Leonida fu pentru el un nou succes.

Zaburow șovăi și mai tare, se înmuie și mai mult.

— Dragă doctore - zise el, acum - nu eu sunt acela care te învinuiesc, ci mărturia acestor sentinele precum și împrejurările. Sentinelele au fost loviți în cap și apoi legați cobză de doi necunoscuți care i-au pândit la ușa coridorului. Or, d-ta ai coborât în curtea comandamentului pe la miezul nopții, când s-a petrecut crima, însoțit de doi ofițeri străini de comandament.

— Pe acești doi ofițeri i-ai văzut și d-ta. Aveau ei aerul să fie niște ucigași?

— În curte era întuneric și nu puteam nici măcar să le deslușesc fața - răspunse ofițerul de serviciu. Dar stai, am o idee. Ofițerii aceștia sunt acasă la d-ta. Ei ne vor putea lămuri, mărturia lor va cumpăni cel puțin tot atât cât și a acestor cazaci. Dacă ei vor întări că au fost necontenit cu d-ta, până când ați coborât în curte și afirmațiile lor vor putea fi controlate, atunci fără îndoială că nimeni nu se va mai gândi să te acuze și cazacii își vor primi pedeapsa

cuvenită. Te rog deci, dă-mi adresa d-tale și-l voi trimite pe Kornicek să-i poftească până aici.

Leonida tresări. Dacă Mihu și Dan erau aduși acolo se dovedea că nu erau ofițeri adevărați și atunci totul era pierdut și atunci nenorocirea ar fi fost și mai mare căci Zaburow i-ar fi arestat și pe Mihu și Dan.

De aceea Leonida încercă să-l abată pe căpitan de la hotărârea aceasta.

— N-are niciun rost - zise el - să scoli acum din somn doi oameni care au fost două zile pe drum. Dacă n-ai încredere în spusele mele, atunci, poftim, voi rămâne aici, la dispoziția d-tale și mâine dimineață îți vei continua cercetările luând și interogatoriul celor doi ofițeri.

— Pentru a descoperi pe ucigașul comandantului suprem nu este nicio crimă dacă voi tulbura somnul a doi căpitani, doctore Leonida - răspunse Zaburow. Prințul Gorciacov n-a fost oricine și nu trebuie să pierd o clipă pentru a pune mâna pe asasin. Te rog deci dă-mi adresa d-tale!

Bietul doctor se găsea în mare încurcătură.

Dacă spunea adresa, ofițerul îi aresta și pe Mihu și Dan și atunci situația devenea și mai tragică, deoarece se dovedea că aceștia nu erau ofițeri. Dacă refuza să-și dea adresa, atunci Zaburow putea crede, și pe drept cuvânt, că el și cu cei doi voinici erau făptașii.

Situația lui, însă, era în orice caz, deznădăjduită. Numai o minune îl mai putea scăpa. Or, dacă astfel stau lucrurile pentru ce să-și mai bage în bucluc și cei doi prieteni?

Hotărî deci, să nu-și dea adresa orice s-ar întâmpla.

— Văd că avem păreri cu totul deosebite, căpitane Zaburow - răspunse el - și mai ales văd că pui la îndoială cuvântul meu, or, în asemenea împrejurări refuz nu numai să-ți dau adresa dar și să mai răspund la vreuna din întrebările d-tale.

— Faci foarte rău, căpitane Kipriotis - zise Zaburow - prin încăpățânarea d-tale îmi întărești bănuielile, mai ales că dacă îmi mai aduc bine aminte acum câteva minute

numai, te grăbeai grozav să ajungi acasă, deoarece, lăsaseși pe masă o mare sumă de bani și-ți era teamă să nu dispară. Cum se face că acum nu te mai grăbești să-ți pui banii la adăpost?

Leonida păli. Minciuna prin care căutase mai înainte să scape se întorcea acum împotriva lui și putea să-i fie fatală.

— Nu răspunzi, căpitane Kipriotis? întrebă batjocoritor Zaburow, care acum începuse să prindă curaj din nou. Te grăbeai atât de tare încât n-ai avut timp nici măcar să-mi faci bandajul ca lumea. Ce ai de zis?

— Am spus că nu voi mai răspunde la nicio întrebare! zise doctorul Leonida, adăpostindu-se în mutismul pe care i-l făgăduise lui Zaburow!

— Aceasta însemnă că mărturia celor două sentinele este adevărată - urmă Zaburow - însemnă că d-ta și cu ceilalți doi ofițeri ați săvârșit crima. În asemenea împrejurări încep să pricep care era rostul dv. în comandament la miezul nopții, pricep pricina grabei cu care voiați să părăsiți comandamentul, pricep pentru ce n-ați primit invitația mea de a lua masa în camera de gardă. Trebuia să vă îndepărtați cât mai repede de locul crimei, de teamă să nu fiți bănuiți. Întâmplarea a făcut însă, ca eu să vă încurc puțin socoteala.

Căpitane doctor Kipriotis - urmă ofițerul de serviciu, pe un ton poruncitor - ești arestat!

Apoi se întoarse spre soldați și le zise:

— Cazaci, puneți mâna pe arme! În fața voastră se găsește ucigașul Excelenței Sale, comandantul nostru suprem. Fiți gata în orice clipă căci un asemenea criminal este în stare de orice!

Kornicek - urmă apoi adresându-se plutonierului - ia armele ucigașului.

Plutonierul se apropie de Leonida, îi scoase pistolul de la brâu și ridică sabia de la pământ.

— Patru oameni vor rămâne aici și-l vor păzi. Marușev, Odgovici, Balaunov și Calughin, voi îl veți păzi și răspundeți cu viața voastră pentru el.

Tu Kornicek - îi zise apoi din nou plutonierului - pregătește-mi opt oameni și vei merge cu mine să-i arestăm și pe complicii doctorului.

Căci - urmă Zaburow, zâmbind batjocoritor spre Leonida - îți fac cunoscut, căpitane Kipriotis că-ți cunosc adresa! Dacă totuși ți-am cerut-o era numai fiindcă vroiam să mă încredințez de vinovăția d-tale. Ai aerul să nu mă crezi! Ei bine, locuiești în Strada Mare la numărul 149. Ha, ha, ha! De ce ai îngălbenit așa? Doar singur ți-ai spus adresa celor doi complici când aceștia au părăsit comandamentul. Pe semne că nu știau unde stai. Poate chiar că v-ați cunoscut de-abia aici!

Da, Leonida își spusese singur adresa și făcuse aceasta din două motive: Mai întâi, pentru a-i da căpitanului Zaburow într-adevăr impresia că acolo, în comandament se întâlnise cu cei doi ofițeri, care după spusele lui, erau în oraș numai din seara aceea, în al doilea rând, fiindcă se temea ca Mihu și Dan, care nu fuseseră decât o singură dată la el, să nu se rătăcească.

De unde să se gândească el atunci că va veni o clipă și încă atât de curând, în care se va căi amarnic că-și dăduse strada și numărul casei unde locuia?

— Vezi, căpitane Kipriotis - zise Zaburow, pe același ton disprețuitor. Mai sunt oameni cel puțin tot atât de deștepți ca ucigașii! Acum însă vei plăti amar de scump bandajul acela prost pe care mi l-ai făcut!

— Ticălosul - se gândi Leonida - aceasta este răsplata pentru îngrijirea pe care i-am dat-o; aceasta este recunoștința pentru că l-am scutit de a se duce pe front!

— Cazaci - urmă apoi ofițerul de serviciu, întorcându-se spre cei patru soldați, care cu arma în mână se și așezaseră în jurul lui Leonida ca în jurul unei fiare turbate - ochii voștri și arestatul. Nu-l veți lăsa să facă nicio

mișcare, nici chiar să șadă. Nu vreau ca un ucigaș ca el să murdărească scaunul pe care vom sta noi. Ha, ha, ha, profită de puținul timp ce ți-a mai rămas să stai drept, căpitane Kipriotis, căci în curând trupu-ți se va chirci grozav în spânzurătoare!

Cu aceste cuvinte îi făcu semn lui Kornicek și ieși cu el din camera de gardă.

CAPITOLUL 135
O veche cunoştinţă

La cârciuma de peste drum de comandament câţiva cazaci chefuiau de zor, cu toată ora înaintată. Dăduseră peste vin bun şi-i făcuseră cinste cam prea mult căci niciunul nu se mai putea ţine drept pe picioare şi cuvintele le ieşeau din gură cum dădea Dumnezeu, fără şir, fără rost.

Cârciumarul moţăia în dosul tejghelei, de unde tresărea la fiecare cinci minute, când trebuia să pună o nouă cană cu vin pe masa cazacilor.

Cârciumarul tresări din nou căci din nou se auzise strigat.

Fără a mai întreba, se îndreptă spre masa cazacilor şi puse mâna pe cană spre a o umple din nou.

Unul din ruşi însă îi dădu un brânci de se duse cât colo şi strigă:

— Mă, crezi că suntem beţi şi vrei să ne iei cana plină?... Pentru îndrăzneala asta... îţi vom plăti o cană mai puţin!

Ceilalţi cazaci începură să râdă făcând mare haz de minunata idee a tovarăşului lor.

Cârciumarul, convins că visase că fusese strigat se întoarse mormăind spre tejghea, când auzi din nou:

— Ei, cârciumar, vino până aici!

Bietul om întoarse iarăşi capul, nu se mişcă din loc, temându-se să nu păţească la fel ca şi întâia oară.

Ruşii însă chefuiau mai departe fără să se sinchisească de el.

Cârciumarul aşteptă ce aşteptă, apoi intră după tejghea, mormăind.

— Ei, cârciumar, ce vrei să trimit caleaşca să te aducă? se auzi din nou o voce supărată?

Hangiul se uită la ruşi, dar niciunul nu era întors spre el; se uită la un alt muşteriu singuratic, care se aşezase de vreun sfert de ceas la o masă de lângă fereastră şi se uita necontenit peste drum, la comandament, dar nici acesta nu

părea să-l fi strigat deoarece cu capul în mâini el era așezat și acum, așa cum fusese de la început: cu privirile ațintite afară, prin fereastră.

— Dar cine naiba mă tot strigă? tună cârciumarul când, în sfârșit, privirile-i zăriră în pragul ușii un om plin de praf cu un bici în mână.

— Mișcă omule odată! strigă străinul, mânios. Se vede că suntem în orient, unde nu se cunoaște buna cuviință!

Cârciumarul alergă gâfâind de după tejghea de oarece recunoscuse în omul din pragul ușii pe un vizitiu de casă mare și nădăjduia să prindă un mușteriu bun.

— Cu plecăciune, domnule, cu ce vă putem servi? întrebă el, făcând temeneli, în vreme ce cu coada ochiului se uită în stradă unde oprise o caleașcă al cărei acoperiș nu se mai vedea de geamantane și cufere.

— Bine că te-ai îndurat să te miști! răspunse străinul. Aș vrea să știu care este cel mai bun hotel aici, în Alba-Iulia voastră?

— Mă rog frumos, așa, hoteluri sunt multe - zise cârciumarul - dar un pat curat se găsește mai rar. La mine însă, te simți ca acasă. Și dacă sunt mai mulți boieri, patul e mare și încap și trei în el!

— Eu am întrebat de hotel, nu de cârciumă - răspunse vizitiul mânios. Cum îți închipui că stăpâna mea, care locuiește în palate, va trage într-o cocioabă ca a d-tale?

— **A,** ești cu o doamnă? exclamă cârciumarul, care nu voia cu niciun preț să-i scape un mușteriu atât de ales, mai ales că era vorba de o femeie și femeile pot fi înșelate la socoteală mai ușor. Îmi pare rău că vorbiți astfel de casa mea, dar hanul meu „La Cocoșul Roșu” este cunoscut în tot ținutul. Numai aici trag boierii cei mari când vin de pe la Cluj, de pe la Brașov!

Vizitiul se uită mirat prin cârciumă și strâmbă din nas.

— Mai bine doarme în caleașcă stăpâna mea decât să intre aici. Dar se poate ca într-un oraș atât de mare să nu fie niciun hotel?

— Am spus, domnule, că acesta este cel mai bun! repetă cârciumarul.

— De ce minți omule? strigă atunci mușteriul de la fereastră, care vrând-nevrând, fiind aproape de ușă, auzise convorbirea dintre cârciumar și vizitiu. Du-te băiete la Hotelul Panonia, acesta este cel mai bun.

— Vă mulțumesc domnule - răspunse vizitiul - dacă ați fi bun însă să-mi spuneți și unde este căci nu cunosc orașul.

— Înainte, pe dreapta - răspunse mușteriul - chiar în piață. Dar se vede și de aici. Stai să-ți arăt, căci cârciumarul acesta, în dorința lui de câștig, te-a mințit într-un chip nerușinat.

Cu aceste cuvinte mușteriul se ridică de la masă trecu pe lângă cârciumarul care se uita la el să-l înghită de necaz și ieși în stradă urmat de vizitiu.

— Uite, vezi - zise el apoi, întinzând mâna. Casa aceea mare cu două caturi pe dreapta e Hotel Panonia. Nu este cine știe ce, dar în orice caz, mai bun decât hanul acesta.

— Mulțumesc domnule! răspunse vizitiul și se îndreptă spre călească.

În clipa aceea însă ușa trăsurii se deschise și un glas de femeie întrebă în franțuzește:

— Ce este, Jean? Ai aflat?

Mușteriul, care tocmai vroia să reintre în cârciumă, se întoarse deodată mirat poate de a auzi vorbindu-se franțuzește:

În aceeași clipă însă, vocea din trăsură strigă:

— Dumnezeule… să fie cu putință?… Stanislau… Stanislau Rimsky… d-ta ești?

Căpetenia haiducilor, căci el era mușteriul care se așezase lângă fereastră cârciumii pentru a putea observa ce se petrece peste drum, la comandament, se cutremură.

Și se cutremură, nu atâta de vocea aceasta care i se părea cunoscută, nu atâta că fusese descoperit, pe semne de vreo veche cunoștință, cât de faptul că femeia aceasta strigase tare „Stanislau Rimsky”, acolo, în fața comandamentului armatei rusești în care prințul Gorciacov zăcea mort, în inimă cu un pumnal pe ale cărui plăsele stătea scris tot „Stanislau Rimsky”.

Pentru a o împiedica pe călătoare de a-i mai rosti odată numele adevărat, numele acesta atât de temut, dar în același timp și atât de primejdios pentru el, în clipele acelea voinicul alergă la trăsură și…

— Juliette… Juliette Mauras… prezicătoarea! exclamă el în prada unei uimiri de nedescris.

— Da, Stanislau, eu sunt, răspunse franțuzoaica, și îți mărturisesc sincer că nu m-aș fi așteptat la o surpriză atât de plăcută în sălbăticiunea aceasta!

— Dar ce cauți d-ta aici? întrebă Rimsky, după ce se mai dezmetici. Cum ajungi d-ta, care colinzi numai capitalele Apusului, în acest oraș îndepărtat unde nimeni nu te poate plăti așa cum ești obișnuită?

— Te înșeli, dragă Stanislau - răspunse vestita prezicătoare - sunt și aici oameni care jertfesc adevărate averi pentru a ști ce-i așteaptă mâine.

— Eu cred că te înșeli d-ta, Juliette Mauras - dase la Petrograd, care-l dăduse pe mâinile lui regi, nici măcar prinți, care să te poată răsplăti.

— Împărați și regi, nu - răspunse Juliette Mauras - prinți însă, da! Și încă un prinț foarte darnic, care mi-a trimis un inel de peste o sută de mii de franci, numai să viu să-l întâlnesc aici, deoarece vrea să știe ce-l așteaptă. Pentru un asemenea dar îți închipui că n-am șovăit să fac drumul de la Arad, unde sunt invitata unui magnat ungur.

— Mărturisesc că nu cunosc niciun asemenea prinț! zise voinicul.

— Oh, pe acesta îl cunoști foarte bine! N-aș putea spune că sunteți prieteni dar, în orice caz, vă țineți unul de altul cum se ține umbra de om.

— Juliette… nu cumva e…

— Gorciacov! Da! El vrea să-și cunoască viitorul și pentru el am venit.

Stanislau Rimsky, se cutremură. Îndată însă pe chipul lui apăru un zâmbet ciudat și zise:

— Ai venit prea târziu, Juliette Mauras!

— Cum se poate? Să fi plecat? Mi-a trimis vorbă că rămâne în Alba-Iulia până la sfârșitul lunii!

— Prințul Gorciacov a plecat într-o călătorie lungă, Juliette Mauras - zise voinicul, cu același zâmbet enigmatic - într-o călătorie din care nu s-a întors nimeni până acum.

— Rimsky - strigă prezicătoarea, dar n-apucă să sfârșească, deoarece prin cealaltă fereastră a trăsurii voinicul zărise poarta comandamentului deschizându-se larg și prin ea ieșiră zeci și sute de cazaci care se împrăștiară în mici patrule în tot orașul.

Una din aceste patrule veni de-a dreptul spre caleașcă.

— Juliette - zise atunci Stanislau Rimsky, în grabă. Niciun cuvânt căci altfel sunt pierdut. Să nu cumva să-mi zici Rimsky. Mă cheamă Mihu! Nu mă cunoști… M-ai oprit să mă întrebi de hotel!

Juliette Mauras vru să mai întrebe ceva dar nu mai avu când deoarece patrula și ajunse la caleașcă și ofițerul se adresă răstit vizitiului:

— Cu cine ești?

— Cu doamna Juliette Mauras, cea mai mare prezicătoare din lume! răspunse omul mândru de a fi vizitiul unei asemenea celebrități

Din păcate, ofițerul nu auzise niciodată de ea așa că strigă batjocoritor:

— Ah, vreuna d-aia care dă în bobi? Dar cu o asemenea caleașcă?… Nu-i lucru curat!

— La o parte - îi zise el lui Rimsky, împingându-l din ușa trăsurii.

— Așa ai învățat să te porți, domnule ofițer? Nu te gândești că faci de râs uniforma de pe d-ta? strigă Rimsky furios.

— Gura! răspunse ofițerul, răstit. Cazaci, vedeți să nu plece!

Cazacii îl și încercuiră pe Mihu, care-și duse amândouă mâinile la pistoalele pe care le purta la brâu gata să se folosească de ele dacă ar fi fost nevoie.

De recunoscut, nu se temea că va fi recunoscut, la comandament nu-l văzuse decât căpitanul Zaburow și acesta pe întuneric așa că nu-i putuse desluși trăsăturile.

Se temea însă de ceea ce va spune prezicătoarea. Viața lui era în mâinile acesteia. Un singur cuvânt al ei îl putea pierde.

Vai, dacă ar fi știut bietul Rimsky că femeia aceasta, Juliette Mauras, fusese aceea care-l trădase la Petrograd, care-l dăduse pe mâinile lui Gersot fiindcă Stanislau nu voise să răspundă la dragostea ei!

Dacă ar fi știut aceasta fără îndoială că o clipă n-ar fi șovăit să-și descarce pistoalele acolo, în mijlocul cazacilor, pentru a o împiedica de a-l mai trăda înc-odată.

Voinicul nu cunoștea încă josnica faptă a aceleia a cărei dragoste o respinsese și de aceea el nu se temea că Juliette l-ar putea trăda cu voință, ci numai din greșeală, din încurcătură, din lipsă de sânge rece.

— Cine ești cucoană, de unde vii și unde te duci? întrebă ofițerul obraznic când ajunse lângă ușa trăsurii.

Juliette Mauras nu-l învrednici de răspuns, ci scoase din sacul de mână o hârtie pe care i-oîntinse ofițerului…

Acesta i-o luă din mână, dar când o deschise și își aruncă ochii pe ea, îngălbeni.

Hârtia era iscălită chiar de prințul Gorciacov și în ea se spunea că doamna Juliette Mauras are dreptul să călătorească pe tot teritoriul ocupat de armatele rusești, că la cerere i se va pune la dispoziție cai, trăsură, tot de ce ar putea avea nevoie și că - fraza aceasta îl făcu pe ofițer să se clatine - doamna Juliette Mauras era oaspele lui, a prințului Gorciacov.

— Mă iertați, doamnă - bâigui el - dar… nu știam că am cinstea de a mă găsi în fața unei prietene a Excelenței Sale.

— Un ofițer trebuie să fie **bine** crescut cu toată lumea, domnule - răspunse Juliette Mauras - și nu numai cu prietenii superiorilor săi.

— Vă cer mii de scuze, doamnă - îngână ofițerul - dar suntem zăpăciți cu toții de nenorocirea care s-a întâmplat

și care, de-abia acum îmi dau seama că vă interesează și pe dv.

— Ce nenorocire? întrebă prezicătoarea, mirată.

— Excelența Sa, prințul Gorciacov, comandantul suprem al armatelor rusești din Ungaria a fost ucis astă noapte cu o lovitură de pumnal.

— Cum? strigă Juliette, uluită, dar privirile ei nu mai cătau la ofițerul de cazaci, ci la Stanislau Rimsky, a cărui față era nemișcată întocmai ca piatra unei statui.

— Da, doamnă - urmă ofițerul. Excelența Sa a fost ucis cu un pumnal pe ale cărui plăsele era scris „Stanislau Rimsky”.

— Stanislau… Rimsky… îngână prezicătoarea și ochii ei, care amenințau parcă să iasă din orbite se ațintiră și mai încăpățânați pe chipul voinicului care tremura ca zăpăceala, încurcătura, uimirea Juliettei, să nu-i dea de bănuit ofițerului.

— L-ați cunoscut poate, doamnă? întrebă ofițerul. Dar nu, ce prostii vorbesc… Nu se poate! Se spune că acest Stanislau Rimsky a fost pe vremuri un bandit care a făcut să tremure toată Rusia; căruia însă până la sfârșit tot i s-a înfundat deoarece a fost prins și împușcat în curtea închisorii Petropavlovsk.

— Prins și împușcat? exclamă prezicătoarea, din ce în ce mai uluită. Domnule, d-ta îți bați joc de mine?

— Mă iertați doamnă, dar nu mi-aș putea îngădui așa ceva niciodată.

— Atunci cum îmi spui mie că Stanislau Rimsky a fost împușcat în curtea închisorii Petropavlovsk? întrebă Juliette, furioasă.

— Așa este, doamnă! Dar de ce vă miră? Sau poate că dv. credeți în zvonurile care străbat Rusia și care vor ca faimosul Vultur al Morții să mai trăiască încă și acum, undeva, prin străinătate?

— În orice caz, pumnalul care spui că a fost găsit în pieptul prințului Gorciacov poartă numele lui Stanislau Rimsky.

— Da. Stanislau Rimsky îi purta o ură neîmpăcată prințului Gorciacov care-l urmărea peste tot și în nenumărate rânduri a jurat să se răzbune pe guvernatorul Varșoviei. Firește că aceasta nu i-a reușit cât timp a fost în viață. După moartea lui însă, foștii lui complici se pare că au continuat să pândească un moment propice pentru a-și răzbuna căpitanul și în noaptea aceasta și-au dus la îndeplinire planul.

— Așadar - zise Juliette Mauras, zâmbind - dv. credeți că nu Stanislau Rimsky l-a ucis pe Gorciacov?

— Morții nu pot ucide, doamnă! răspunse ofițerul. De altfel ucigașul a și fost prins, [fiind identificat] în persoana unui doctor rus despre care se crede că este un tovarăș de-al lui Rimsky și care anume s-a folosit de pumnalul fostului său căpitan pentru ca lumea să știe că aceasta este răzbunarea Vulturului Morții.

Auzind aceste cuvinte Stanislau Rimsky încremeni.

Așadar bietul Leonida n-avusese timp să părăsească comandamentul mai înainte de descoperirea crimei.

Dumnezeule, dar aceasta era îngrozitor! Tocmai el, Leonida, care reintrase în rândul oamenilor, care se lăsase de ani de zile de haiducie, care avea un renume și o meserie onorată de lume, el, care se împotrivise cu atâta îndârjire pedepsirii lui Gorciacov și care avea cea mai puțină vină, tocmai el să pătimească?

Nu, aceasta nu se putea. Nu putea el lăsa ca Leonida să fie osândit. Trebuia să facă tot ce-i va sta în putință pentru a-și salva prietenul, trebuia să aducă orice jertfă pentru a-l împiedica să cada pradă mâniei rușilor - și aceasta cât mai curând.

De-ar scăpa numai odată de patrula aceasta!

— Acum însă, mă iertați doamnă - zise ofițerul - dar trebuie să-mi urmez cercetările pentru prinderea a doi

ofițeri care au fost părtași la crimă. Vă rog numai să-mi spuneți dacă domnul acesta cu care v-am găsind vorbind este cu dv.

În ochii prezicătoarei, care cu toate că trecuse acum de vârsta tinereții, tot știuse să-și păstreze frumusețea, se ivi o lumină ciudată.

În mintea ei reînvie scena vizitei pe care Rimsky i-o făcuse în vila pe care ea o locuia la Petrograd.

Se revăzu în genunchi în fața chipeșului voinic, se revăzu implorându-l să-i primească dragostea, să fugă cu ea în străinătate unde să trăiască în bogăție și fericire și se revăzu... refuzată crud de voinicul care nu șovăise s-o împingă de la sine, chiar cu brutalitate.

Retrăind această scenă, tot sângele frumoasei franțuzoaice începu să fiarbă și dorul de a răzbuna nesocotirea dragostei ei de către Stanislau Rimsky, îi încolți din nou în suflet.

Atunci, la Petrograd, îl trădase prin scrisoarea anonimă trimisă prefectului de poliție, dar, după cum dovedea clipa de față, Rimsky știuse să scape și atunci de urmăritorii săi și deci de răzbunarea ei.

Acum însă, acela care-i refuzase dragostea, acela care jignise vanitatea ei de femeie frumoasă era iarăși în mâinile sale. Un singur cuvânt, o singură mișcare ar fi fost îndeajuns pentru ca toată taina uciderii prințului Gorciacov să fie dezvăluită și Stanislau Rimsky să sfârșească în spânzurătoare chiar a doua zi.

Și mânia femeii a cărei dragoste fusese nesocotită fu atât de mare, dorul ei de răzbunare atât de puternic, încât acum nu se mai gândi nici măcar să se ascundă în dosul anonimatului, ca la Petrograd, ci cu inima tresărind de bucuria de a-și vedea răzbunarea împlinită începu să râdă și întinzându-și mâna spre Rimsky, strigă:

— Știi d-ta, cine este domnul acesta?... El este...

Mai departe însă nu mai urmă căci fără ca soldații să bage de seamă, Stanislau Rimsky își scosese de la brâu

unul din pistoale a cărui țeavă Juliette Mauras o văzu îndreptată asupra sa, cu toate că voinicul ținea pistolul la înălțimea brâului pentru a nu fi observat de ofițer.

Prezicătoarea înțelese atunci că dacă urma, dacă spunea, așa cum avea de gând, că:

— El este Stanislau Rimsky, ucigașul prințului Gorciacov!

…în aceeași clipă glontele voinicului îi străpungea inima.

Or, frumoasa prezicătoare era încă dornică de viață, dornică de plăceri, de dragoste, era încă dornică de dragostea… lui Stanislau Rimsky.

Da, în clipa aceea, în care ea se pregătea să-l trădeze pentru a doua oară, în clipa aceea în care voinicul își ținea țeava pistolului îndreptată asupra inimii ei, Stanislau Rimsky îi apăru din nou în toată bărbăteasca lui frumusețe și din nou ura se transformă în sufletul ei în dragoste pătimașe.

Și atunci… atunci Juliette Mauras se răzgândi, poate nu atât de teama morții, cât de dorul de a stăpâni inima acestui voinic care pe vremuri nu mai voise să fie al ei.

Dacă Rimsky îi refuza din nou dragostea, dacă nici acum nu voia să primească viața fără de griji și nevoi pe care ea era gata să i-o ofere din nou, atunci… atunci mai avea tot timpul să-l trădeze și să-l dea pe mâinile rușilor chiar fără ca voinicul să-i mai poată deveni primejdios.

— De ce v-ați oprit, doamnă?. întrebă ofițerul, nedumerit.

Juliette Mauras tresări. Își reveni însă îndată și cu prefăcătoria pe care sunt stăpâne toate ghicitoarele, răspunse:

— M-am oprit, fiindcă domnul acesta mi-a spus cum se numește, dar am uitat.

— Așadar nu-l cunoașteți? întrebă ofițerul.

— Nu! răspunse Juliette Mauras, cu hotărâre. L-am oprit pe stradă pentru a-l întreba unde se găsește hotelul cel mai bun de aici și tocmai atunci ai venit și d-ta.

— Așa?! făcu ofițerul, întorcându-se spre Stanislau Rimsky, bucuros că va putea duce la comandament măcar un arestat, pentru a-și dovedi sârguința depusă în căutarea celor doi ofițeri dispăruți. Cine ești și ce căutai la *o* oră atât de târzie prin fața comandamentului? se răsti el la Rimsky.

Acesta, care între timp își vârâse pistolul înapoi, în brâu, răspunse tot atât de răstit:

— Sunt Mihu, unul din aghiotanții lui Avram Iancu cu care am fost astăzi de dimineață la Excelența Sa, generalul Lüders. Și dacă ți-ai fi dat puțin mai multă osteneală ai fi văzut că port pe piept ordinul Sf. Gheorghe, decorație pe care mi-a înmânat-o chiar generalul Lüders și deci, ți-ai fi ales cuvintele, vorbindu-mi.

Fără îndoială că ofițerul care comanda patrula avea ghinion în noaptea aceea.

Întâi primise u duș rece de la Juliette Mauras, invitata prințului Gorciacov, iar acum îl punea la punct unul din aghiotanții lui Avram Iancu, care fusese chiar decorat de generalul Lüders și deci însemna că omul acesta se bucura oricând de trecere la comandantul său.

După un asemenea ghinion, ofițerul îngână câteva cuvinte de scuză și luându-și oamenii, se îndepărtă plouat.

După aceea Stanislau Rimsky se apropie din nou de caleașcă, luă mâna prezicătoarei, o sărută cavalerește și zise:

— Îți mulțumesc, Juliette, pentru serviciul pe care mi l-ai făcut. Nădăjduiesc că nu vei mai spune nimănui că l-ai văzut pe Stanislau Rimsky, pe care lumea îl crede de mult plecat din rândurile celor vii.

— La rândul meu însă - răspunse prezicătoarea, zâmbind - nădăjduiesc că Stanislau Rimsky îmi va face plăcerea de a mă vizita în hotelul pe care mi l-a recomandat și unde ne vom mai putea aminti un mic sfert de ceas despre trecut!

— Trecutul a murit, Juliette - răspunse voinicul - ți-am spus aceasta și când soarta a vrut să ne întâlnim ultima

oară, la Petrograd. Și e mai bine să nu răscolim ceea ce a fost dacă vrem să rămânem prieteni.

Prezicătoarea zâmbi.

— Atunci în numele acestei prietenii - zise ea - sau în numele serviciului pe care ți l-am făcut acum, ascunzându-te de urmăritori, cred că nu-mi vei refuza invitația de a veni mâine să iei ceaiul cu mine.

— Îmi pare rău, Juliette, dar mâine mi-e teamă că voi avea foarte mult de lucru și chiar dacă aș avea câteva clipe libere, nu voi fi de loc în toane pentru a amuza o femeie ca d-ta!

— Pricep! răspunse frumoasa franțuzoaică. Doctorul care a fost arestat și în care se bănuiește un complice al d-tale, este într-adevăr unul din tovarășii d-tale și soarta lui te neliniștește. Cu atât mai mult te sfătuiesc să vii la mine, căci, cu toate că nu-l cunosc pe generalul Lüders, despre care te-am auzit vorbind, totuși, o carte de vizită de a mea poate face minuni, poate chiar scăpa și pe osândiți de la moarte.

— Știu, Juliette - răspunse voinicul - că puterea d-tale este mare, deoarece faima de care te bucuri în întreaga lume îți deschide orice ușă. Cu toate acestea, cred că știi îndeajuns de bine că eu nu sunt omul care să-mi precupețesc simțămintele. De aceea, în caz de nevoie, nu voi primi să mă folosesc de trecerea d-tale și deci nu voi veni să te caut decât numai dacă-mi făgăduiești că nu vei aminti de ceea ce ne-a despărțit la Petrograd.

Juliette Mauras rămase pe gânduri o clipă, apoi răspunse:

— Îți făgăduiesc! Atunci mâine, vii să luăm ceaiul împreună?

— Voi veni, Juliette!

Stanislau Rimsky sărută din nou mâna prezicătoarei, apoi închise ușa trăsurii care porni încet spre hotel Panonia.

Stanislau Rimsky, abătut, îndurerat de moarte, își reluă locul lângă fereastră, în cârciuma la „Cocoșul Roșu” pentru a-l aștepta pe Dan Dragomir.

Voinicul și veni peste câteva minute și lacrimile îl podidiră când auzi că doctorul Leonida fusese arestat.

Multă vreme cei doi prieteni rămaseră tăcuți, doborâți de durere, fiecare gândindu-se numai și numai la posibilitatea de a-și scăpa prietenul.

Să-l scape?… Dar era oare cu putință așa ceva, acolo, în orașul care gemea de armată rusească, unde cazacii mișunau ca furnicile și unde mai ales acum, după uciderea lui Gorciacov, patrulele vor circula zi și noapte pe străzi?

Cum să ajungă ei până la închisoarea unde va fi aruncat bietul Leonida și pe urmă, chiar dacă ar ajunge, cum să-l scoată pe tovarășul lor de acolo?

Și cu cât se frământau mai mult, cu atât se risipeau și speranțele lor, una câte una, cu atât își dădeau mai bine seama că prietenul lor era pierdut, fără nicio nădejde de scăpare…

În vreme ce Stanislau Rimsky și Dan Dragomir ședeau astfel în cârciuma la „Cocoșul Roșu” pradă celui mai chinuitor zbucium, Juliette Mauras, prezicătoarea, se plimba prin fața oglinzii din odaia sa de la hotel Panonia îmbrăcată numai cu o subțire cămașă de mătase și privindu-se în oglindă, își zicea:

— Tot mai sunt încă îndeajuns de frumoasă, pentru a putea place, chiar și unui Stanislau Rimsky!… Ha, ha, ha, ți-am făgăduit să nu-ți vorbesc de dragoste, frumos Vultur al Morții!… Ce copil ai fost să crezi că numai simțământul prieteniei îmi ajunge mie! Inima mea, trupul meu, sângele meu, e dornic după îmbrățișările brațelor tale voinice și sau vei fi al meu, frumos Vultur al Morții, sau de nu… în locul brațelor mele, în jurul gâtului tău se va încolăci lațul spânzurătoarei!

CAPITOLUL 136
Condamnat la moarte

A doua zi de dimineață, Alba-Iulia era cufundată în doliu. Din ordinul autorităților rusești, toate prăvăliile fuseseră închise, nicio muzică nu mai cânta și fiecare casă era obligată să aibă arborat câte un steag negru.

Uciderea comandantului suprem al armatelor rusești chiar în cea dintâi noapte pe care acesta o petrecea în Alba-Iulia, îi uluise nu numai pe ruși dar chiar și pe români și mai ales pe Avram Iancu, care tocmai în dimineața acelei zile se pregătea să-și ridice tabăra și să se înapoieze la Câmpeni. Firește însă că în urma celor întâmplate Craiul Munților își amână plecarea, voind să cunoască și el dezlegarea misterului ce mai plutea încă asupra uciderii prințului Gorciacov. Căci nu se știa încă lămurit dacă uciderea lui Gorciacov fusese pusă la cale de unguri - după cum de altfel ar fi fost mai firesc - sau dacă ea nu era decât răzbunarea unuia din foștii tovarăși ai Vulturului Morții, căci, ca Stanislau Rimsky însuși să fi săvârșit fapta, la aceasta nu se gândea nimeni, deoarece toți rușii care auziseră pe vremuri despre isprăvile Vulturului Morții erau încredințați că acesta fusese împușcat în curtea închisorii Petropavlovsk.

Și se părea că acest mister nici nu va fi lămurit vreodată, deoarece arestatul, doctorul Leonida Kipriotis, care după părerea rușilor săvârșise fapta în tovărășia a altor doi ofițeri ruși dispăruți, refuza să dea orice amănunt, încăpățânându-se într-un mutism din care nicio amenințare și nicio vorbă bună nu-l puteau scoate.

Din noaptea trecută, când căpitanul Zaburow se înapoie la comandament fără a fi găsit la locuința doctorului Leonida pe cei doi ofițeri - care noi știm că nu erau ofițeri ruși, ci Mihu Inimă de Leu și Dan Dragomir - arestatul nu mai rostise niciun singur cuvânt la toate întrebările pe care i le puse ofițerul de gardă, iar mai târziu însuși generalul

Lüders, fiind înștiințat de cele petrecute, alergă îngrozit la comandament.

Generalul Lüders îl luă pe Leonida cu vorbe bune, îl luă cu amenințări, îi făgădui chiar că va îndupleca Consiliul de Război să nu fie prea aspru cu el și să-l condamne la moartea degradatoare prin spânzurătoare, dacă-i va spune cine l-a îndemnat să săvârșească fapta și unde pot fi găsiți complicii săi, dar în zadar, Leonida nu dădu nicio lămurire.

Atunci generalul porni patrule prin tot orașul și aceste patrule adunară în curtea comandamentului pe toți ofițerii care nu făceau parte din comandament.

Căpitanul Zaburow trecu prin fața fiecăruia, îl cercetă, îl scrută, dar în nici unul nu recunoscu se cei doi ofițeri în tovărășia cărora îl găsise pe Leonida în curtea comandamentului.

Ofițerul de serviciu nu-și putea aduce aminte de chipurile celor doi tovarăși ai doctorului de oarece nu le putuse vedea din pricina întunericului. După statură, după voce, după mers însă nădăjduia că-i va putea recunoaște pe vinovați.

Niciunul din ofițerii adunați însă nu se asemăna cu cei căutați.

Căci dacă vocea unuia i se părea lui Zaburow cunoscută, în schimb statura era sau mică și groasă, sau subțire și înaltă, sau dacă statura s-ar fi potrivit oarecum, nu mai semăna vocea.

Și cercetările ținură toată noaptea, fără ca anchetatorii să poată ajunge la vreun rezultat.

Pe la ceasurile șapte dimineața, generalul Lüders, mânios peste măsură de neizbânda cercetărilor, ceru ca arestatul să fie adus din nou înaintea sa.

Patru cazaci cu arma în mână, conduși de un ofițer, îl aduseră pe doctorul Leonida în cabinetul de lucru al generalului.

— Lăsați-mă singur cu arestatul! porunci generalul Lüders.

Ofițerul încremeni când auzi că generalul voia să rămână singur cu primejdiosul ucigaș și nu se mișcă din loc.

— Mă iertați, Excelență - îngână el - dar gândiți-vă…

— Locotenent - tună generalul Lüders - cine poruncește aici, eu sau d-ta? Am spus că vreau să rămân singur cu arestatul!

Ofițerul își lipi călcâiele, salută și ieși.

Generalul Lüders se așeză în fotoliul din fața biroului său, pe care se găsea un pistol cu două țevi și uitându-se țintă în ochii doctorului Leonida, zise:

— Doctore Kipriotis, știi foarte bine că am avut pentru d-ta întotdeauna un simțământ de prietenie, precum și o deosebită stimă când m-am îmbolnăvit de friguri, la București și când cu toți doctorii pe care îi aveam acolo, tot pe d-ta te-am chemat să mă îngrijești.

— Cred că Excelența Voastră nu s-a căit! răspunse arestatul.

— Nu - zise generalul - căci în vreme ce ceilalți doctori, atât militari, cât și civili, îmi spuneau că nu voi putea părăsi patul înainte de șase săptămâni, d-ta m-ai pus pe picioare numai în cincisprezece zile. Îți spun aceasta, pentru a-ți da seama că stima pe care o păstrez științei d-tale este sinceră.

— Vă mulțumesc, Excelență! zise prizonierul.

— Mânat deci de această stimă și de prietenia, pe care ți-o păstrez - urmă comandantul - aș vrea să-ți viu într-ajutor în situația cumplită în care te găsești. Căci cred că-ți dai seama că apărând în fața Consiliului de Război, acesta te va condamna cu siguranță la moarte prin spânzurătoare.

— Nu mă tem de moarte, Excelență! răspunse prizonierul cu demnitate.

— Simțământul de care dai dovadă te onorează - zise generalul Lüders - dar el nu-ți va fi de niciun folos în fața Consiliului de Război.

— Nici nu vreau să-mi fie de folos, Excelență! ripostă Leonida cu încăpățânare.

— D-ta nu vrei - răspunse generalul, fără a-și pierde cumpătul - dar eu vreau să te scap de la moarte, pentru binele omenirii, căreia știința d-tale poate să-i fie de mare folos.

Pentru a putea face aceasta însă, sau măcar pentru a putea încerca s-o fac, trebuie să mă ajuți și d-ta și să renunți la mutismul în care te-ai cufundat.

Nu, nu mă întrerupe, lasă-mă să sfârșesc.

Eu te cunosc îndeajuns, te-am văzut cu câtă milă, cu câtă dragoste îngrijeai de răniți și-mi dau seama că d-ta nu poți fi vinovatul de căpetenie în această odioasă faptă. Numai o împrejurare nenorocită, numai un amănunt misterios te-a putut sili să dai sprijinul d-tale complotului urzit împotriva prințului Gorciacov.

De aceea, te rog, doctore Kipriotis, dă-mi putința să te scap, istorisindu-mi cine te-a îndemnat la faptă, cine sunt tovarășii d-tale care au dispărut de parcă i-ar fi înghițit pământul, spune-mi împrejurarea, dezvăluie-mi amănuntul care te-a împins să pășești pe această cale nenorocită. Spune-mi din fir în păr, cum s-a petrecut totul pentru ca să pot găsi portița prin care să-ți salvez viața.

Generalul Lüders tăcu. Cuvintele lui calde, cu adevărat prietenești, înduioșaseră inima fostului haiduc, care ar fi dat mult să poată răsplăti bunătatea generalului printr-o mărturisire amănunțită.

Dar cum putea el să mărturisească cine erau tovarășii săi, cum putea el să-și trădeze prietenul și fostul căpitan, cum putea el să arunce nenorocirea asupra Mioarei, a Dochiței, asupra Piei... da, asupra Piei la ai cărei ochi se gândea cu atâta drag?

Înțelegea prea bine ceea ce vroia generalul Lüders. Lui îi trebuia un cap care să cadă pentru asasinarea prințului Gorciacov și ar fi preferat ca acest cap să fie al altuia decât al doctorului Leonida. Ce ușor putea ancheta întreprinsă

de însuși generalul Lüders să arunce toată vina asupra complicilor și să-l scoată pe el basma curată!

Dar atunci, atunci și Stanislau și Dan Dragomir, Mioara, Dochița, Pia, toți ar fi sfârșit în spânzurătoare și numai el ar fi scăpat!

Or, sufletul nobil și credincios al doctorului Leonida nu putea primi jertfirea celor mai buni prieteni ai săi numai pentru mântuirea lui.

Că la drept vorbind, Stanislau era vinovatul de căpetenie deoarece numai el îl silise să ia parte la complot?

Da, dar oare Gorciacov nu-i distrusese și viața lui, oare Gorciacov nu-l urmărise și pe el ca pe un vânat, ani și ani de-a rândul?

Nu, Leonida se scutură cu groază de gândul unei mărturisiri și răspunse, cu hotărâre:

— Excelență, mă doare că la bunătatea pe care mi-o dovediți nu pot răspunde așa după cum ar trebui. Singurul lucru pe care vi-l pot spune este că ceea ce s-a întâmplat trebuia să se întâmple. În ceea ce-i privește pe complicii mei, nu-i căutați, căci ei sunt de mult departe de Alba-Iulia și în afară de hotarele înăuntrul cărora puterea Excelenței Voastre i-ar putea urmări.

— Doctor Kipriotis - zise generalul - gândește-te că este în joc viața d-tale. Nu te încăpățâna. Consiliul de Război se va întruni chiar în cursul acestei dimineți și dacă până la ceasurile zece nu-mi dai putința să găsesc portița de scăpare despre care ți-am vorbit, pe urmă va fi prea târziu, căci în fața consiliului, cu toate că-l voi prezida eu, va trebui să pășesc cu un plan bine hotărât pentru a putea ajunge la un rezultat.

— În zadar Excelență, nu vă pot spune nimic! repetă prizonierul.

— Nici măcar ce te-a îndemnat să săvârșești crima? întrebă generalul văzând că toate sforțările sale erau zadarnice. Spune-mi măcar cine și pentru ce te-a împins să răpui viața prințului Gorciacov? Poate că în motivul care

te-a hotărât voi putea găsi ceva care să-ți ușureze vina și deci, să-ți facă judecătorii mai îndurători.

— Motivul faptei mele îl veți afla la Consiliul de Război, Excelență. Este singura mărturisire pe care o voi face!

— Dar nu-l pot cunoaște și eu mai înainte acest motiv?

— Nu, Excelență! Vă încredințez însă că motivul acesta nu este de natură de a-mi ușura vina, ci dimpotrivă, de a o îngreuia.

— Nenorocitule - strigă generalul Lüders - găsești că vina d-tale nu este îndeajuns de mare, îndeajuns de grea? Vrei să-ți agravezi situația și mai mult printr-o mărturisire care-ți va tăia orice putință de scăpare?

— Soarta mea este pecetluită, Excelență! răspunse voinicul cu un curaj vrednic de admirat. Sentința Consiliului de Război nu poate fi alta decât moartea.

— Da, dacă nu vrei să mă ajuți să încercăm o salvare.

— Ar fi în zadar. Pricina pentru care am făcut ceea ce am făcut îmi taie orice putință de a mai putea nădăjdui.

— Și care este această pricină?

Voinicul zâmbi, căci vedea că generalul nădăjduia să-i smulgă o cât de vagă mărturisire, printr-o întrebare pusă în fel și chip, repetată sub diferite forme.

— V-am spus, Excelență, că aceasta o veți afla la Consiliul de Război.

— Și de ce nu vrei să-mi spui acum?

— Fiindcă mărturisirea mea trebuie să fie trecută în procesul verbal al ședinței de judecată, trebuie să fie scrisă negru pe alb în hârtii oficiale, căci altfel lumea n-ar crede în adevărul ei.

Generalul Lüders se uită la doctorul Leonida crezând că a înnebunit deodată și nu-și mai dă seama de ceea ce vorbește.

Ce motiv putea să se ascundă în dosul uciderii comandantului suprem al armatelor rusești, motiv pe care ucigașul voia să-l știe trecut în documente oficiale pentru ca existența lui să nu poată fi tăgăduită niciodată?

— Doctore Kipriotis… nu cumva… nu cumva ești… nihilist? îngână generalul.

— Nu, Excelență, aveți cuvântul meu că nu sunt nihilist.

— Atunci nu mai înțeleg nimic!

— Peste două ceasuri veți înțelege multe, Excelență.

Generalul Lüders rămase pe gânduri.

Apoi, după o îndelungată tăcere, își ridică mâinile aproape deznădăjduit și exclamă:

— Doctore Kipriotis, am făcut tot ce omenește mi-a fost cu putință, pentru a te scăpa, dar încăpățânarea d-tale se pune de-a curmezișul tuturor încercărilor mele. Voi încerca, totuși, să nu fii condamnat la moartea dezonorantă, prin ștreang, ci la o moarte mai demnă de un ofițer.

— Vă mulțumesc, Excelență!

— Mai ai vreo ultimă rugăminte pe care ți-aș putea-o îndeplini?

Leonida rămase o clipă pe gânduri. Îi veni în minte Minerva, pe care o socotise atâta vreme sora sa și pe care o iubise o viață întreagă cu dragoste de adevărat frate.

Ar fi vrut să-i scrie ei câteva rânduri, dar se gândi că Rimsky tot o va aduce din Polonia și atunci va afla de sfârșitul tragic pe care l-a avut.

Era chiar mai bine să nu afle rușii că mai avea o soră, căci îi cunoștea îndeajuns de bine pentru a-și da seama că ei n-ar fi pregetat s-o urmărească și pe ea în nădejdea descoperirii celorlalți doi complici misterioși ai săi.

— Nu, Excelență, nu mai am nicio dorință! răspunse el, deci.

— Înainte de a te lăsa să pleci - reluă generalul Lüders - îți mai atrag încă odată atenția că până la zece, când vor începe dezbaterile Consiliului de Război, mai sunt două ceasuri, deci mai ai vreme să te răzgândești.

Cu aceste cuvinte sună din clopoțel și ofițerul cu cei patru cazaci intrară în odaie.

— Locotenent - îi zise generalul Lüders ofițerului - vei duce prizonierul înapoi în închisoare. Spune-i însă comandantului închisorii că în cazul când prizonierul și-ar exprima dorința să-mi vorbească, să fie adus îndată înaintea mea.

— Am înțeles, Excelență! răspunse ofițerul, lipindu-și călcâiele, apoi îl așeză pe doctorul Leonida în mijlocul celor patru cazaci înarmați și porni cu el înapoi la închisoare.

În piața prin care trebuia să treacă prizonierul se adunase o mare mulțime de oameni care discuta cu înflăcărare despre cele petrecute.

Ungurii erau tăcuți, în fundul sufletului lor jubilând de bucurie că comandantul suprem al armatelor care le înăbușea revoluția fusese ucis, românii, necunoscând sufletul negru al prințului Gorciacov, fiind furioși, deoarece în răpunerea prințului Gorciacov nu vedeau decât un complot al ungurilor.

De aceea, când prizonierul trecea acum între baionete pe lângă un grup de unguri aceștia se uitau compătimitor la el și în limba lor și șopteau cuvinte de încurajare, de laudă; când ajungea însă în dreptul românilor, aceștia îl huiduiau, aruncau în el cu pietre și ouă clocite și dacă ar fi putut l-ar fi sfâșiat în bucăți.

În capătul pieții chiar, unde era un grup de vreo treizeci de bărbați și femei, toți români, aceștia se repeziră la prizonier cu toată împotrivirea cazacilor și doi vlăjgani, după port, flăcăi din partea locului, începură să lovească cu pumnii în capul, în pieptul, în pântecele prizonierului, unde-l nimereau.

Ofițerul văzând că numai cu patru soldați nu poate birui mulțimea și risca să i se omoare prizonierul, scoase fluierul și suflă în el îndelung.

Îndată, toți cazacii care se găseau prin piață alergară la fața locului și în câteva minute făcură ordine smulgând

prizonierul din ghearele mulțimii înfuriate care acum nu mai sfârșea cu uralele pentru țar și armata rusă.

Prizonierul, luat apoi la mijloc de soldați, fu condus la închisoare și încuiat în celula iui.

Dar ciudat! În loc să cadă istovit pe patul de scânduri după groaznica bătaie pe care o mâncase, doctorul Leonida începu să se plimbe prin celulă și pe fața lui se putea citi orice, numai durere nu.

Da, fața doctorului Leonida trăda mai curând mirare, o nețărmurită mirare și fruntea lui îngândurată dovedea parcă truda minții sale care se muncea să înțeleagă ceva ce nu voia să-i intre în cap.

Deodată se opri și începu să se uite la hainele de pe el.

Acestea erau numai zdrențe, mânecile, tunica, pantalonii, rupți praf.

Începu apoi să-și pipăie brațele, mâinile, picioarele, coastele, capul…

— Am înnebunit eu, sau într-adevăr s-a petrecut o minune? exclamă el în culmea nedumeririi. Mulțimea s-a repezit la mine de parcă ar fi vrut să mă sfâșie și vlăjganii aceia doi mai ales, cu cușmele lor până peste ochi, m-au bătut de mi-au făcut praf hainele de pe mine și totuși… totuși nimic nu mă doare… n-am nicio coastă ruptă… n-am niciun deget scrântit măcar!

Și iarăși se pipăi și iarăși își mișcă tot trupul în toate chipurile, dar afară de usturimea câtorva zgârieturi pe față, nu simțea nimic, nicio durere.

— S-ar zice că am fost îmbrăcat în zale, pe dedesubt - urmă el. Și totuși, un singur pumn al celui mai înalt dintre vlăjgani, mai ales, mi-ar fi fost îndeajuns să-mi rupă trei coaste!

Nu înțeleg, nu înțeleg nimic!…

Și parcă… da, acum îmi aduc aminte, unul din cei doi bătăuși, văzând că nu-i pricep limba a început să mă înjure pe rusește și să-mi strige:

— Cer un popă, cer un popă ucigașule, cer căci ți-a sunat ceasul cel de pe urmă!

Mi-a sunat ceasul cel de pe urmă și nu m-am ales nici măcar cu capul spart!…

Ciudat… foarte ciudat!…

Și bietul doctor Leonida se frământă ceasuri întregi să deslușească taina acestei bătăi pe care o mâncase și după care totuși nu-l durea nimic.

*

*   *

Ceasurile zece și un sfert.

În sala de consiliu a comandamentului, Consiliul de Război se întrunise pentru judecarea căpitanului doctor Leonida Kipriotis, învinuit de asasinarea prințului Gorciacov.

Consiliul de Război era alcătuit din generalul Lüders, președinte și șase ofițeri superiori, membri.

În urma ordinului generalului Lüders, ședința Consiliului de Război fusese declarată secretă, nimeni neavând voie să ia parte la ea… nici chiar ofițerii din garnizoana orașului.

Acuzatul este introdus printr-o ușă lăturalnică, însoțit de doi cazaci cu baioneta la armă, care se așeză la dreapta și la stânga lui.

După luarea interogatoriului pentru constatarea identității, președintele, generalul Lüders îi întreabă pe acuzat:

— Căpitane doctor Kipriotis, ești învinuit de a fi ucis printr-o lovitură de pumnal pe prințul Gorciacov, comandantul suprem al armatelor rusești din Ungaria. Ce ai de zis?

— Am de zis că nu eu am ucis, ci am fost doar părtaș la faptă. Mărturisesc însă că vina mea este tot atât de mare ca și a adevăratului ucigaș și sunt gata să-mi iau pedeapsa și pentru el, deoarece el nu poate fi atins de judecata dv.

— Vorbește lămurit! se răsti atunci ofițerul care îndeplinea funcțiunea de comisar imperial, deci de acuzator. Dacă nu d-ta ai ucis, atunci cine a lovit cu pumnalul pe ale cărui plasele e săpat numele lui Stanislau Rimsky?

— Acela care a făcut aceasta, a făcut-o în numele lui Stanislau Rimsky! răspunse acuzatul.

— N-am întrebat în numele cui s-a săvârșit crima, ci cine a săvârșit-o? ripostă comisarul imperial.

— Cel însărcinat de Stanislau Rimsky!

— Ai înnebunit, omule! strigă atunci comisarul imperial pierzându-și cumpătul. Stanislau Rimsky e mort de ani de zile, cum era să însărcineze el pe cineva să săvârșească crima?

— Stanislau Rimsky e mort, dar e viu! răspunse doctorul Leonida, spre uluirea membrilor Consiliului de Război. E mort pentru aceia care vor să-l creadă mort, e viu însă pentru aceia pe care trebuie să-i lovească răzbunarea lui sfântă, pentru aceia care au păcătuit împotriva lui și a numelui de „om”.

Gorciacov, Călăul Varșoviei, a avut pe conștiința lui viața și sângele a sute și mii de oameni și sângele acesta nevinovat trebuia să fie răzbunat. Or, nimeni nu era mai îndreptățit la această răzbunare ca Stanislau Rimsky, Vulturul Morții, din care Gorciacov a făcut un fugar, un urgisit, un vânat urmărit zi și noapte. Dacă Gorciacov a scăpat de răsplata bine meritată până acum, aceasta s-a întâmplat numai fiindcă soarta hotărâse ca această răsplată să și-o primească atunci când se va aștepta mai puțin și de la acela care a avut de îndurat cel mai mult din pricina sufletului său negru.

Aflați deci, că pumnalul împlântat în inima Călăului Varșoviei nu poartă numai din întâmplare numele lui Stanislau Rimsky, el vine chiar de la Vulturul Morții, care mort sau viu, se răzbună pe toți aceia care trebuiesc pedepsiți pentru nedreptate, asuprire sau samavolnicie.

Membrii Consiliului de Război se uitară uluiți unul la altul. În privirea fiecăruia însă se putea citi aceeași întrebare: „E nebun omul acesta?”

Cei mai mulți din ei își mai aduceau aminte încă de numele și isprăvile lui Stanislau Rimsky; toți știau însă că faimosul Vultur al Morții fusese executat în curtea fortăreței Petropavlovsk și deci, vorbind în chipul acesta despre vestitul haiduc, membrii Consiliului nu-și puteau închipui decât că au de a face cu un nenorocit care-și pierduse mințile.

Numai comisarul imperial, obișnuit și dornic de a da întorsăturile cele mai senzaționale proceselor în care apărea ca acuzator nu era parcă de aceeași părere, căci adresându-se doctorului Leonida, îi zise:

— Acuzat, vorbești despre Stanislau Rimsky în așa chip încât ne vine să credem că l-ai cunoscut foarte bine pe vremea când mai era încă în viață, că erai prieten cu el, că erai chiar poate…

— Tovarășul lui! întregi doctorul Leonida, fără a mai aștepta încheierea ofițerului. Da, nu mă sfiesc să mărturisesc că am fost tovarășul lui Stanislau Rimsky, că am colindat Polonia și Rusia alături de el, că am pus capăt nedreptăților acolo unde le găseam, că am pedepsit pe aceia care trebuiau să fie pedepsiți și, pentru a vă încredința de spusele mele, poate că vă mai aduceți aminte că Vulturul Morții avea printre tovarășii lui și un doctor. Ei bine, doctorul acela sunt eu și nu m-am angajat în armata rusească decât numai pentru a înlesni calea pentru pedepsirea aceluia care ne-a nenorocit pe toți și pentru a îngriji ca Vulturul Morții și eu și tovarășii mei de odinioară și sutele și miile de polonezi să poată fi răzbunați!

— Ajunge Consiliul este luminat! strigă generalul Lüders, care nu mai putea auzi cum omul acesta, pe care voia să-l scape, se acuza el însuși de crimele cele mai grozave.

Membrii Consiliului se retraseră într-o încăpere alăturată pentru a delibera.

Doctorul Leonida însă își ajunsese ținta.

Toate cele spuse de el fuseseră consemnate în procesul verbal al ședinței și cum era firesc ca moartea unui înalt demnitar, ca prințul Gorciacov, să stârnească mare vâlvă în Rusia, gazetarii vor veni să răsfoiască dosarele, vor da acolo peste mărturisirile acuzatului, le vor publica în gazete și scopul lui și al lui Stanislau Rimsky va fi atins: toată lumea va ști că Vulturul Morții s-a răzbunat și că deci el se ține de cuvânt, chiar și atunci când, după părerea celor mai mulți, nu mai este printre cei vii.

Deliberarea Consiliului de Război fu foarte scurtă.

Peste zece minute membrii consiliului își reluară locurile, iar președintele, generalul Lüders, citi:

— Căpitane doctor Leonida Kipriotis, Consiliul de Război te găsește vinovat de uciderea comandantului suprem al armatelor rusești din Ungaria, prințul Gorciacov și te condamnă la moarte prin împușcare.

Sentința este dată fără drept de apel, fără drept de a cere grațiere.

Niciun mușchi, nicio cută de pe fața osânditului nu se mișcă. Uitându-se la el după citirea sentinței, generalul Lüders avu impresia că observă chiar oarecare bucurie pe chipul doctorului Leonida…

Generalul clătină din cap și oftă!

Bietului om îi părea rău de Leonida, dar după cele mărturisite în ședință de acesta nimeni în lumea aceasta nu l-ar mai fi putut scăpa și chiar nici țarul însuși n-ar mai fi îndrăznit să-l grațieze.

Sub cuvânt că doctorul Leonida a înnebunit din pricina groazei ce l-a cuprins când și-a dat seama de fapta sa, bunul general a izbutit să hotărască consiliul să nu-l osândească la moarte prin spânzurătoare, ci prin împușcare.

Peste un sfert de ceas, osânditul la moarte fu recondus în celula sa.

Când paznicul vru să închidă ușa Leonida îl opri și-i zise:

— Fii bun te rog și spune să mi se trimită un preot pentru a mă spovedi!

CAPITOLUL 137
Ceaiul de la Juliette Mauras

Pe la ceasurile cinci după amiază, Juliette Mauras, vestita prezicătoare, era încă tot în fața oglinzii cu toate că se așezase acolo încă de pe la trei.

Franțuzoaica era foarte nervoasă în ziua aceea și pudra de orez nu i se prindea de obraz, buclele ca noaptea de negre nu-i stăteau unde voia ea, sulimanul nu-i încondeia buzele cum ar fi dorit și parcă nici ochii ei n-aveau veșnic tinereasca strălucire de altă dată.

De zece ori își spălase poate fardurile de pe obraz și de zece ori reîncepuse cu repararea urmelor lăsate de ani și de viața de plăceri pe care o dusese și tot nu era mulțumită cum arăta.

— Îngeri ai infernului - exclamă ea, lovind nervos cu picioarele-i ca de copil în podea. De ce mă părăsiți tocmai astăzi când mi-am pus în gând să recuceresc dragostea lui? Și tu, măiestria mea neîntrecută de a înfrumuseța frumusețea, unde ești tu astăzi? Mâna îmi tremură, o sprânceană iese mai groasă decât cealaltă, obrazul drept e mai roșu decât cel stâng, culoarea de cireș a buzelor se vede că nu este firească… Belzebut, prinț al întunericului, ce ți-am făcut de mă pedepsești atât de greu?

Și de pe mica masă de toaletă zburară perii, sulimanuri, piepteni, împrăștiindu-se prin toate colțurile odăii, pentru ca după cinci minute să se înșire din nou, unele lângă altele și să fie întrebuințate din nou de stăpâna lor.

Dar nu era nicio mirare că Juliette Mauras era atât de nervoasă în ziua aceea încât nu mai era stăpână nici chiar pe măiestria sa de a se face mai frumoasă decât era în adevăr. În ziua aceea i se întâmplase ceva ce nu se mai petrecuse cu ea din timpurile cele mai îndepărtate, pe când nu era încă decât o mică ghicitoare în cărți dintr-o mahala a Parisului. Un bărbat refuzase să-i îndeplinească o rugăminte!

Așa ceva Juliette Mauras nu-și putea închipui că ar fi cu putință.

Stăpână pe arta de a citi în viitor, în această privință atât de renumită, încât regi și împărați se aplecau înaintea ei, ascultându-i sfaturile, pentru a se feri pe ei sau țara ce o stăpâneau de nenorocirile care îi pândeau, pe lângă aceasta și deșteaptă și foarte frumoasă, Juliette Mauras era obișnuită ca dorințele ei să fie porunci pentru aceia cărora se adresa.

Nu odată dobândise grațierea unui osândit, nu odată vorba ei căpătuise oameni care nu puteau ajunge singuri, nu odată cuvântul ei hotărâse chiar soarta multor țări…

Oamenii, mai ales aceia de pe la mijlocul veacului trecut, aveau încă prea multă încredere în puterile supraomenești ale prezicătoarelor vestite, pentru a îndrăzni să se opună dorințelor lor.

Prezicătoarea vede în viitor, ea știe ce te așteaptă, ea știe ce ți se va întâmpla. Dacă ți-o faci dușmană, ea nu-ți va spune adevărul și deci nu vei cunoaște primejdiile de care urmează să te ferești, iar sfaturile ei nu vor fi pentru a te scăpa de nenoroc, ci tocmai pentru a te duce mai iute în calea lui.

Afară de aceasta, ființele înzestrate de natură cu darul de a vedea în viitor mai au și alte daruri supraomenești, daruri vrăjitorești și deci cu atât mai puțin bine e să te pui rău cu ele.

Aceasta era mentalitatea oamenilor de pe vremea când romanul nostru se apropie de sfârșit și Juliette Mauras știuse să speculeze cu prisosință această slăbiciune a semenilor săi.

Tocmai de aceea neizbânda din acea zi, cea dintâi în viața ei de mare prezicătoare, o zăpăci, o enervă pe Juliette Mauras în chipul cel mai cumplit.

Iată cum s-au petrecut lucrurile.

Pentru a-i face o surpriză lui Stanislau Rimsky care urma să vină după masă la ea la ceai, surpriză ce ar fi fost menită să netezească drumul ce ducea la inima voinicului, Juliette Mauras se gândi să obțină de la generalul Lüders grațierea bănuitului asasin ai prințului Gorciacov, asasin despre care ea știa că era tovarășul și prietenul lui Stanislau Rimsky.

De aceea, Juliette Mauras se sculă mai de dimineață ca de obicei, se făcu cât putu mai seducătoare și se duse la comandament, unde ceru să fie lăsată să rostească o rugăciune la căpătâiul mortului.

Hârtiile pe care le avea de la Gorciacov, îi deschiseră îndată drumul la camera mortuară.

După o scurtă rugăciune părăsi încăperea în care zăceau rămășițele pământești ale fostului Călău al Varșoviei și se îndreptă spre cabinetul generalului Lüders, care o și primi îndată.

După ce spuse cine este și pentru ce venise la Alba Iulia, Juliette Mauras trecu fără multă introducere la adevăratul scop al vizitei sale.

— Domnule general - zise ea - mi-e milă de acest nenorocit - era vorba de doctorul Leonida - căci din cele spuse de el la proces reiese clar că și-a pierdut mințile. De aceea, eu, care din pricina lui am făcut în zadar drumul de la Arad și până aici, te-aș ruga, dacă vrei să-mi faci o plăcere, grațiază-l, căci dacă e nebun, Dumnezeu l-a bătut îndeajuns.

Generalul Lüders se uită foarte mirat, dar om de lume, nu-și tălmăci în cuvinte această mirare, ci răspunse politicos:

— Doamnă, îmi pare rău, dar nu vă pot îndeplini dorința.

Prezicătoarea tresări.

S-ar fi așteptat la orice în lumea aceasta dar nu la un refuz atât de scurt, atât de categoric!

Tocmai de aceea, mirarea ei o întrecu pe a generalului.

— De ce… Excelență? îngână ea.

— Fiindcă, dacă pot grația pe un dezertor, pe un trădător chiar, nu pot face același lucru cu ucigașul prințului Gorciacov, omul de încredere al țarului.

— Dar te asigur că dacă l-aș ruga eu pe țar, Majestatea Sa l-ar grația! răspunse Juliette Mauras încrezătoare în puterea ei.

— Mă îndoiesc, doamnă! răspunse generalul scurt.

Prezicătoare se înroși până după urechi și ar fi vrut să izbucnească în amenințări la adresa aceluia care îndrăznise să-i spună în față că se îndoiește de puterea ei, dar se gândi că o asemenea ieșire n-ar putea decât să

strice scopului pe care-l urmărea și de aceea se mulțumi să zică:

— Atunci sunteți hotărât să-mi refuzați rugămintea?

— Nu pot altfel, doamnă!

Juliette Mauras își mușcă buzele, se gândi să plece, dar pe urmă se răzgândi și zise:

— Atunci v-aș ruga să amânați măcar executarea sentinței timp de o lună de zile, până când mă voi duce eu însumi la țar, care-l va grația pe osândit.

— V-am spus doamnă că mă îndoiesc, în orice caz, nici această rugăminte nu v-o pot îndeplinii

— Nu?! făcu prezicătoarea, aproape furioasă. Și mă rog, aș putea ști și eu de ce nu?

— Fiindcă președintele Consiliului de Război am fost chiar eu - și eu însumi am iscălit sentința de moarte, dată fără drept de apel, fără drept de a cere grațierea.

— Aceasta nu înseamnă că nu puteți reveni. Calitatea de comandant de armată vă dă dreptul de a suspenda executarea sentinței.

— Se poate, doamnă! Eu însă sunt un om care nu revin asupra hotărârilor mele, deoarece nu-mi necinstesc iscălitura.

— Excelență - zise atunci Juliette Mauras, jucând ultima cartă - osânditul va rămâne în viață, am citit aceasta în viitor mulțumită puterii supranaturale pe care știți că o am. Nu căutați să vă împotriviți destinului dacă nu voiți să fiți lovit de el!

— În privința darurilor supranaturale eu am părerile mele personale, doamnă - răspunse generalul Lüders, ironic - și deci, nu mă tem de destinul pe care l-ați putea conduce dv. împotriva mea; și în urma acestei amenințări, vă refuz și această rugăminte ca și oricare alta care ar veni din partea dv.

Un munte de gheață dacă ar fi acoperit-o pe Juliette Mauras n-ar fi buimăcit-o mai mult decât acest răspuns.

Camera începu parcă să se învârtească în jurul ei, picioarele i se tăiară și trebui să se sprijine de masă pentru a nu cădea la pământ.

Uluirea prezicătoarei însă nu ținu decât câteva clipe.

Ea se reculese iute, se îndreptă și uitându-se țintă în ochii generalului Lüders, în vreme ce privirile-i trădau o ură fără margini zise:

— Bine, domnule general! Sper însă că ne vom mai întâlni, poate chiar în palatul țarului și atunci vei avea prilejul să-ți dai seama că nu e bine să nesocotești o rugăminte a Juliettei Mauras.

Cu aceste cuvinte, fără a mai aștepta vreun răspuns, făcu stânga împrejur și ieși din odaie asemenea unei furii.

Generalul Lüders însă, sună din clopoțel și-i spuse aghiotantului care intră următoarele:

— Maiorul Iagnov să vină îndată până la mine.

Aghiotantul ieși și peste câteva minute șeful serviciului de spionaj al comandamentului, maiorul Iagnov, intră în cabinetul generalului Lüders.

— Iagnov - îi zise generalul, celui ce intră - vei căuta să descoperi unde locuiește prezicătoarea Juliette Mauras care de ieri se găsește în oraș. Vei rândui apoi ca locuința ei să fie supravegheată.

— În ce scop Excelență? întrebă maiorul.

— Juliette Mauras a fost la mine punând mare insistență ca doctorul Leonida Kipriotis să fie grațiat. Mi se pare ciudat. Va trebui să descoperi ce legătură poate fi între Juliette Mauras și osânditul la moarte. Acesta însă, cât se poate mai repede.

— Am înțeles, Excelență.

Maiorul salută și peste un ceas hotelul Panonia angaja un nou om de serviciu pentru etajul la care locuia vestita prezicătoare, om de serviciu care în realitate era unul din ofițerii serviciului de spionaj al comandamentului rusesc…

Juliette Mauras avea deci toate motivele să fie enervată în ziua aceea.

Un bărbat, primul în viața ei, îndrăznise să-i refuze un serviciu!

Ce se întâmplase? Își pierduse ea oare puterea asupra semenilor săi? Ochii săi nu mai porunceau supunere acelor pe care îi priveau? Chipul său, înfățișarea sa, nu mai fermecau? Îmbătrânise oare cu adevărat?

Tot atâtea întrebări la care vestita prezicătoare se trudea în zadar să răspundă și care nu făceau decât să-i biciuiască nervii și mai mult.

Frământată de chinul celei dintâi înfrângeri în viață, torturată de gândul că poate și-a pierdut puterea pe care oamenii o credeau supranaturală, temându-se grozav ca farmecele cu care o înzestrase natura într-adevăr, să nu fi început să pălească, Juliette Mauras se găti cu chiu cu vai. Dar, uitându-se în oglindă, își dădu seama că tocmai în ziua aceea în care voia să câștige inima chipeșului Stanislau Rimsky, tocmai atunci măiestria ei de a repara pe ici pe acolo urmele lăsate de ani, dădu greș.

Juliette Mauras voia tocmai să reînceapă cu chinuitoarea și nespus de enervată când cineva bătu în ușă.

Prezicătoarea mai aruncă o privire în oglindă, apoi strigă:

— Intră!

Ușa se deschise și în pragul ei se ivi feciorul hotelului.

— Doamnă, domnul căpitan Mihu, din oastea lui Avram Iancu este aici! zise feciorul, înclinându-se supus.

Inima prezicătoarei tresări.

Așadar tot venise!

— Să poftească! îi zise ea feciorului.

Apoi își vrăji pe buze cel mai seducător surâs al său și porni ea însăși spre ușă pentru a-l primi pe voinic.

Feciorul se dădu la o parte din ușă, rămase însă în odaie iar Stanislau Rimsky intră.

— Bine ai venit, căpitane! îi zise seducătoarea.

— Bine te-am găsit, Juliette! răspunse voinicul, sărutând mâna franțuzoaicei care-l conduse până lângă un divan pe care îl pofti să ia loc, ea însăși așezându-se lângă el.

— Mă temeam că având în vedere cele întâmplate, nu vei veni sau că în orice caz, vei întârzia. Văd însă că ai rămas om de cuvânt!

— Am obiceiul să mă țin de cuvânt chiar și atunci când lumea...

Stanislau se opri din vorbă, deoarece, prevăzător ca întotdeauna, își aruncase ochii prin odaie și-l zărise pe fecior care tot mai aștepta încă la ușă.

— Mai ai nevoie de fecior? o întrebă el pe Juliette Mauras.

Aceasta, care de bucurie și emoție nici nu băgase de seamă prezența servitorului, zise răstit:

— Ce mai aștepți aici?

— Mă iertați, doamnă - răspunse feciorul, plecat - voiam să știu numai când să vă servesc ceaiul?

— Te voi chema eu, acum lasă-ne! răspunse prezicătoarea.

Feciorul se înclină și ieși, închizând ușa în urma sa.

— Spuneai că ai obiceiul să te ții de cuvânt chiar și atunci când?... reluă prezicătoarea.

— Da, chiar și atunci când lumea crede că am murit! răspunse voinicul.

— Într-adevăr, am avut prilejul să mă încredințez cu prințul Gorciacov. În orice caz însă, răzbunarea d-tale mi-a cam încurcat socotelile, deoarece nu l-am mai putut găsi pe acela pentru care am făcut drumul de la Arad până aici.

— Îmi pare foarte rău, Juliette, dar chiar dacă aș fi știut că vii, tot nu aș fi șovăit să împlânt pumnalul în inima Călăului Varșoviei, deoarece prilejul era prea prielnic pentru a risca să-l scap.

— Așadar, d-ta l-ai ucis pe prinț, într-adevăr? făcu Juliette Mauras.

— Te mai îndoiai?

— Nu. Voiam doar să aud confirmarea din gura d-tale. În ceea ce mă privește însă, zădărnicirea întrevederii dintre mine și prințul Gorciacov nu mă supără prea mult, deoarece în schimb te-am regăsit pe d-ta.

Știi, Stanislau Rimsky - urmă frumoasa prezicătoare cu același zâmbet seducător în jurul buzelor - că te găsesc tot atât de bine, tot atât de vrednic de invidiat ca și pe vremuri la Varșovia când toate femeile alergau după d-ta și când numai eu puteam spune că ești al meu!

— E atât de mult de atunci încât aproape că nici nu-mi mai aduc aminte! răspunse voinicul, căutând să împiedice o discuție de care voia să se ferească.

Prezicătoarea însă voia să aducă vorba anume în jurul acestui punct și zise:

— Eu însă îmi aduc foarte bine aminte de timpurile acelea. Adeseori mă gândesc cu drag la ceasurile petrecute împreună și atunci mă cuprinde un dor grozav de a retrăi fericirea de atunci și mă întreb: oare într-adevăr nu mai pot reveni vremurile acelea?

— Nu, Juliette - răspunse voinicul, cu hotărâre - ele nu mai pot reveni fiindcă nici noi nu mai avem tinerețea copilărească de atunci, nu mai avem zburdălnicia celor optsprezece ani. A trecut prea mult de atunci, firea noastră a devenit mai liniștită, mai așezată, întâmplările ne-au slăbit unele simțăminte, pentru a da loc altora să încolțească în inimile noastre.

— În inima mea, însă, simțămintele au rămas aceleași - continuă să spună Juliette Mauras pentru a-și pregăti calea spre ținta ce o urmărea. Dorințele mele, plăcerile, bucuriile mele, dragostea mea a rămas aceeași, Stanislau…

Seducătoarea se apropiase pe nesimțite de voinic și acum mâna ei mângâie duios mâna lui.

Rimsky însă și-o retrase și răspunse:

— Nu este același lucru cu mine, Juliette.

Apoi, pentru a schimba vorba, urmă:

— Dar acum îmi amintesc că te-am zărit astăzi de dimineață pe la comandament. Ce căutai acolo?

— M-ai văzut? exclamă prezicătoarea, mirată. Dar unde erai, că eu nu te-am zărit?

— Eram în cârciuma de peste drum unde așteptam să văd ce se mai întâmplă cu nefericitul meu prieten.

— Așa este! Bietul om a fost osândit la moarte.

— Și când te gândești că numai eu sunt de vină! oftă voinicul, întristându-se deodată. M-am gândit, un moment, să mă predau și să mărturisesc că eu sunt vinovatul, mi-am dat seama însă că prin aceasta n-aș ajunge la nici un rezultat, afară doar că aș cădea și eu. Leonida, mulțumită situației lui, ne-a dat un ajutor prea prețios pentru ca chiar dacă aș lua întreaga răspundere asupra mea, să nu fie și el osândit la moarte.

Urmă o tăcere adâncă, în care timp prezicătoarea era foarte nemulțumită din pricina întorsăturii triste pe care o luase convorbirea ei cu voinicul.

Simțindu-l acolo, lângă ea pe acela pe care-l dorea cu toată ardoarea firii sale pătimașe, sângele începuse să-i alerge nebunește prin vine, brațele sale tremurau de dorul de a se încolăci în jurul gâtului lui Rimsky or, o convorbire tristă nu era deloc propice pentru a seduce un bărbat.

De aceea, se munci să găsească ceva care să împrăștie tristețea din sufletul bărbatului iubit. Își dădea seama însă că acest ceva trebuia să fie foarte puternic, foarte îmbucurător, trebuia să fie aproape o minune căci numai așa ceva îl putea face să uite nenorocirea prietenului său.

Pe când Rimsky stătea abătut și Juliette Mauras se gândea la. mijlocul de a alunga tristețea voinicului, ușa se deschise deodată, încet, fără a scârțăi măcar și rămase astfel întredeschisă timp de câteva clipe, fără ca cineva să intre prin ea.

Rimsky, care observase aceasta, rămase cu ochii ațintiți asupra ușii, fără a spune vreun cuvânt. În curând apoi, ușa se dădu de perete și în pragul ei se ivi feciorul de la hotel.

— Ce însemnează obrăznicia aceasta - se răsti Stanislau Rimsky - să intri în odaie, fără a bate la ușă?

— Mă iertați, domnule - răspunse servitorul fără a se încurca - dar am bătut de două ori și cum nu mi-a răspuns nimeni, am intrat, crezând că doamna a plecat de acasă.

— Și ce dorești? întrebă Juliette Mauras.

— Pentru ce ai bătut în ușă?

— Voiam s-o întreb pe doamna, dacă dorește ceaiul cu rom, cu lămâie sau cu lapte? zise servitorul.

— Se vede că sunteți un hotel de mâna zecea, căci altfel ați ști că toate acestea trebuiesc servite odată cu ceaiul, lăsând la alegerea oaspelui atârna pe care dorește s-o dea ceaiului! răspunse Juliette Mauras.

— Ne iertați, doamnă, dar în Alba Iulia se rătăcesc rareori oaspeți atât de distinși, ca dv. pentru ca stăpânul să fie obișnuit a servi ceaiul după cum ați spus. În orice caz, pentru dv. îl voi servi după cum doriți. Îl pot aduce?

— Da.

Feciorul se îndepărtă, Rimsky însă clătină din cap…

— Nu știu de ce, dar mie nu-mi place feciorul acesta! zise el. - Mi-e teamă că e un spioni

— Un spion?! exclamă Juliette Mauras.

Dar ce te face să crezi aceasta?

— Mai întâi - răspunse voinicul - este în afară de orice îndoială că n-a bătut în ușă; în clipa aceea tăceam amândoi și deci ar fi fost cu neputință să nu auzim; al doilea, din întâmplare, eu mă uitam tocmai la ușă, când am văzut clanța aplecându-se încet, foarte încet, întocmai ca și când cineva ar fi vrut să deschidă ușa fără ca cei dinăuntru să prindă de veste; în al treilea rând, după deschiderea ușii, au trecut câteva secunde, până când feciorul intră, timp, pe care fără îndoială că acesta l-a întrebuințat pentru a trage cu urechea, fa ceea ce nădăjduia că vorbim noi. Din fericire însă, tocmai în clipa aceea tăceam amândoi.

— Dumnezeule… dar cine să fi pus spioni pe urma mea? strigă prezicătoarea, speriată.

— Nu trebuie să uiți că suntem într-o țară, care se găsește în război cu rușii - răspunse Stanislau Rimsky - or, știi și d-ta foarte bine că rușii nu fac un pas, fără a împăna cu spi6ni ținutul, în care se găsesc.

Începusem însă adineaori să vorbim despre vizita la comandament. Spune-mi ce ai căutat acolo, căci atu aci s-ar putea întâmpla să descoperim misterul?

— Am fost să vorbesc cu generalul Lüders - răspunse prezicătoarea - pentru prietenul d-tale.

— Pentru prietenul meu?! strigă Rimsky și ochii i se umplură deodată de bucurie.

Dar bucuria lui nu ținu decât o clipă, deoarece în privirile prezicătoarei el citi că aceasta nu reușise să facă nimic pentru Leonida.

— Dar te-ai dus în zadar! urmă el, dând din cap și lăsându-și trist privirile în jos.

Juliette Mauras se pregătea tocmai să povestească cum a decurs audienta ei la generalul Lüders când deodată un gând îi străbătu mintea, ca un fulger.

Ce-ar fi dacă i-ar spune lui Rimsky, că generalul i-a făgăduit grațierea osânditului, sau că măcar a lăsat-o să spere că-l va gratia? Vestea aceasta; nu numai că ar alunga tristețea voinicului, dar 1 ar face și să se simtă adânc recunoscătoare față de ea și atunci... ah, atunci calea spre inima lui s-ar deschide mult mai ușor, atunci Rimsky nu se va mai putea împotrivi dorințelor sale.

Dar ce se va întâmpla, după ce Rimsky, își va da seama că l-a mințit?... Îl cunoștea îndeajuns, pentru a ști că chipeșul polonez s-ar răzbuna cumplit și nu numai că l-ar pierde pentru totdeauna, dar înscrisă odată printre dușmanii lui, viața ei n-ar mai fi fost în siguranță!

— Ce copilă sunt! se gândi ea însă, îndată. - De unde să știe el că l-am mințit? Dacă-i voi spune acum că generalul Lüders mi-a dat să înțeleg numai că-l va grația, ulterior, mâine, poimâine, după executarea condamnatului, voi găsi

eu o minciună, care să explice schimbarea gândurilor generalului. Da, așa voi face?

Și fără a mai sta mult pe gânduri, trecu îndată la realizarea acestei idei, care-i apărea ca mântuitoare pentru scopul, pe care-l urmărea.

— Juliette Mauras nu prea este obișnuită să bată la uși, care nu i se deschid! răspunse ea, cu bine jucată prefăcătorie.

Rimsky își ridică deodată capul și privirile lui înfrigurate se îndreptară spre seducătoarea de lângă el.

— Juliette - exclamă el, aproape gâfâind de emoție. Juliette, să fie cu putință?...

— Ți-am spus că Juliette Mauras nu cunoaște ce însemnează: „nu se poate”! De altfel trebuia să-ți închipui aceasta.

— M-am gândit - îngână Rimsky, întretăiat - dar când ai plecat de la comandament... erai aproape furioasă... așa că îmi închipuiam că n-ai fost mulțumită acolo... Apoi, când am venit aici și nu mi-ai spus îndată vestea îmbucurătoare, mi-am zis că n-ai făcut nimic...

— Voiam să-ți pregătesc o surpriză! răspunse prezicătoarea, mințind fără șovăire. Dar de unde știai că la comandament voi vorbi pentru prietenul d-tale?

— Știam - că-mi ești prietenă - răspunse voinicul - și văzându-te acolo, mi-am închipuit că vei pune o vorbă bună și pentru el. Dar te rog, nu mă mai chinui... spune-mi, ce-ai făcut?... Ce ți-a spus generalul Lüders?... Ți-a dat măcar o speranță că prietenul meu nu va fi executat?

— Tocmai așa este, minți seducătoarea. Lüders este un om de treabă, care are mare stimă pentru mine și care s-a arătat gata să-mi îndeplinească rugămintea.

— Juliette... e adevărat?

— Cred că nu te îndoiești de spusele mele! făcu ea, ca și când ar fi fost oarecum jignită. Firește însă că lucrurile nu merg tocmai atât de ușor, după cum ne închipuim noi.

Sentința de condamnare la moarte a fost dată fără drept de apel, fără drept de a cere grațiere, așa că generalul trebuie să găsească mai întâi formula de a-l scăpa pe prietenul d-tale.

De aceea, mi-a spus să am toată încrederea,în el și m-a rugat să mai trec spre seară pe la comandament pentru ca să-mi spună în ce chip și sub ce pretext îl va grația sau, în sfârșit, îl va scăpa de la moarte.

— Juliette… Juliette, ești un înger - strigă Stanislau Rimsky, cu ochii plini de lacrimi de bucurie. Toată viața îți voi fi recunoscător… Nu voi înceta o clipă de a mă gândi la d-ta, cu simțămintele cele mai curate… Dacă ai ști, Juliette!, ce chin, ce tortură îndură sufletul meu, de ieri noapte, de când bietul Leonida a fost arestat! Gândește-te, omul acesta, care mi-a fost tovarăș pe vremuri, reintrase în rândul oamenilor, redevenise un om cinstit, un doctor căutat, omul acesta s-a înrolat în armata rusească numai pentru a mă căuta pe mine în tara Românească, unde știa că mă refugiasem,deoarece avea să-mi comunice o veste bună.

— O veste bună? întreba Juliette Mauras, mișcată.

— Da. Eu aveam o surioară, al cărei nume nu-l știam, despre care nici nu bănuiam măcar unde se găsește și pe care Leonida a descoperit-o. Bunul prieten a pornit el însuși în căutarea mea și în sfârșit, ieri m-a găsit și cu lacrimi în ochi mi-a spus că surioara mea trăiește, că se găsește pe moșia ei de lângă Grodno și că fata aceasta crescuse alături de el, ca sora lui.

— Un adevărat roman! exclamă prezicătoarea.

— Da. Și vezi d-ta, pe omul acesta, care pe lângă că mi-a fost prieten și tovarăș, pe lângă că a îngrijit de surioara mea o viață întreagă, pe lângă că a pornit prin lume, în căutarea mea, dar nici măcar n-a pregetat, când l-am rugat să mă ajute să-l pedepsesc pe Gorciacov, cu toate că era o ispravă nespus de primejdioasă, pe omul acesta, care mi-a

fost mai mult decât frate, eu l-am aruncat în ghearele pieirii.

Îți dai seama deci, Juliette, pentru ce inima-mi este sfâșiată de durere, pentru ce speranța pe care mi-au trezit-o în suflet cuvintele d-tale, este speranța de viață, pe care doctorul i-o dă muribundului, pe care știe că l-a scăpat.

— Acum însă, alungă-ți tristețea, dragă Stanislau - zise prezicătoarea, care se temea ca voinicul să nu recadă în melancolie - căci prietenul d-tale este ca și salvat.

O bătaie în ușă le vesti că feciorul venise cu ceaiul.

El intră, așeză ceainicul, chiseaua și celelalte, făcându-și de lucru prin odaie, mai mult decât ar fi avut nevoie.

Dar Stanislau Rimsky, era stăpânit atât de mult de nădejdea pe care i-o treziseră în suflet cuvintele Juliettei Mauras, încât aproape că nici nu băgă de seamă prezenta lui.

Cu atât mai atentă era însă prezicătoarea, care-i urmărea fiecare mișcare, fiecare gest și care sub înrâurirea celor spuse de Rimsky, găsea acum că într-adevăr felul de a se purta, privirile, întârzierea feciorului în odaie, erau tot atâtea dovezi că avea de a face cu un spion.

Dar al cui?...

Când în sfârșit servitorul părăsi odaia, Juliette se ridică de pe divan și încuie ușa în urma lui.

— Ce faci? întrebă Rimsky, mirat.

— Am încuiat ușa, pentru ca spionul acesta - căci un spion trebuie să ne, m-am încredințat și eu,- să nu ne mai poată pândi convorbirea.

Dar de ce mă privești așa? Sau poate că ți-e teamă să rămâi singur cu mine, într-o odaie încuiată?

— Vai, Juliette - răspunse voinicul, sincer - cum ar putea să-mi fie teamă de o prietenă care fără să fi fost rugată măcar vrea să-mi procure o bucurie atât de mare ca aceea a salvării prietenului meu de la moarte!

— Dar o prietenă care este în stare să procure o asemenea bucurie, are și ea dreptul la o răsplată, nu-i așa, Stanislau? zise seducătoarea, reașezându-se pe divan și întinzându-și din nou mâna după mâna voinicului.

Fruntea lui Stanislau Rimsky se întunecă deodată. Voinicul presimțea că acum va veni atacul cel mare, atac, împotriva căruia armele îi erau mult împuținate acum, când știa că viața prietenului său era în mâinile prezicătoarei.

— Îți spuneam adineaori, dragă Stanislau - urmă seducătoarea - cu cât drag, cu cât dor mă gândesc adeseori la vremea când erai al meu…

— Juliette - o întrerupse voinicul - uiți că mi-ai făgăduit aseară să nu mai dai prilej să se repete scena de la Petrograd?

— Nu, Stanislau, nu uit - răspunse Juliette Mauras. Dar aseară mă credeam în stare să mă împotrivesc ispitei, astăzi însă îmi dau seama că ești singurul bărbat, pe care l-am iubit în viața mea și singurul pe care-l voi mai iubi vreodată.

— Juliette, te rog, nu primejdui prietenia noastră! o imploră voinicul.

— Dimpotrivă, vreau s-o întăresc, s-o prind în legături, care nu se vor mai desface niciodată!

— Ceea ce vrei d-ta, nu ne poate decât „despărți! zise voinicul, care tremura tot mai mult că va trebui să se folosească în tocmai ca și pe vremuri, de forță, pentru a scăpa de Juliette Mauras.

— Nimic nu ne mai poate despărți! răspunse însă prezicătoarea, cu încăpățânare. - Nu vreau să-ți spun că-ți cunosc taina, nu vreau să-ți spun că viața prietenului tău este în mâinile mele, că pe tine însuți te-aș putea pierde, cu un singur cuvânt, deoarece știu sub ce nume te ascunzi și știu unde poți fi găsit, nu vreau sa te ameninț, deoarece sunt încredințată că tu însuți îți vei da seama că suntem făcuți unul pentru altul.

— Nu, Juliette…

— Ba da, Stanislau. Tu ești chipeș, ești voinic, ești curajos, eu sunt bogată, foarte bogată, am trecere în orice țară și… nu sunt nici eu urâtă! Uită-te la mine, Stanislau… Trupul îmi este tot atât de mlădios, ca și al unei fecioare, în ochii mei lucește încă tinerețea, buzele-mi sunt dorite de sute și mii de oameni, numai tu, a căruia vreau să fiu din toată inima, numai tu nu mă găsești frumoasă, numai tu nu mă dorești! De ce, Stanislau?

— Ești frumoasă, Juliette - răspunse voinicul - și nu mă mir că bărbații te doresc, deoarece mai ai încă toate farmecele femeii care poate să placă. Între noi însă este un obstacol care nu poate fi înlăturat.

— Un obstacol, care nu poate fi înlăturat? exclamă seducătoarea, mirată. - Care?

— Mioara Comăneanu!

— Mioara Comăneanu? strigă Juliette Mauras și ochii ei începură să lucească deodată, ca focul iadului. O femeie?

— Da, Juliette - răspunse Stanislau Rimsky, care crezând că a găsit mijlocul de a potoli patima franțuzoaicei, urmă cu înflăcărare:

— O femeie, pe care am cunoscut-o încă la Varșovia, îndată după dispariția ta din capitala Poloniei, o ființă în care natura a îngrămădit toate darurile ei și pe care o iubesc mai mult…

— Ajunge! strigă Juliette Mauras și începu să alerge furioasă prin odaie. Mă mir că ai așa de puțin bun simț, încât nu șovăi s-o ridici în slava cerului pe femeia, care mi te-a furat!

— Fii dreaptă, Juliette - zise voinicul, căutând s-o liniștească pe furioasa franțuzoaică. Ea n-a putut să mă fure dragostei tale, deoarece când am cunoscut-o pe Mioara Comăneanu, tu nu mai erai în Varșovia, dispăruseși și legătura noastră se sfârșise.

— Nu-mi pasă! strigă prezicătoarea, care nu-și mai putea stăpâni mânia. O urăsc pe femeia aceasta, fiindcă a știut să

câștige inima ta, o urăsc, fiindcă stă în calea fericirii mele! Și să știi Stanislau că sau te desparți de femeia aceasta și vii cu mine, sau dacă nu…

— Sau dacă nu? întrebă Rimsky, tremurând de enervare și de emoție, totodată, deoarece bănuia ce va urma.

— Sau dacă nu - urmă Juliette Mauras, cu ochii scânteietori de ură - capul prietenului tău va cădea, mâine în zori!

Rimsky se cutremură.

Nu se înșelase. Juliette Mauras îl amenința cu retragerea prețiosului său sprijin, dacă nu-i ceda, dacă nu renunța la Mioara, dacă nu fugea cu ea.

Să fugă cu ea?… Dar era oare cu putință așa ceva? S-o părăsească pe Mioara, care era bucuria, fericirea lui pe pământ, pe Mioara, care însemna pentru el soarele, viața, pe Mioara, pe care de-abia o regăsise și a cărei toată nădejde, după a viață plină de chinuri și grele încercări, era numai el?

Nu, această jertfă nu i-o putea cere nimeni, nici chiar Leonida.

Chiar dacă n-ar fi fost vorba de singura lui bucurie în viața aceasta, pentru Mioara, care îndurase atât amar și atâtea suferințe, pentru sufletul ei chinuit și n-avea voie să se jertfească.

Juliette Mauras îl privea cu încordare, îl vedea cum se frământă și aștepta înfrigurată, să vadă care-i va fi răspunsul.

Stanislau Rimsky rămase câteva minute cu ochii închiși și se vedea lămurit ce cumplită era lupta, care se dădea în sufletul lui.

Deodată însă se cutremură, ca și când s-ar fi scuturat de un gând groaznic, apoi se ridică încet de pe divan, își luă căciula și porni spre ușă.

— Pleci? strigă atunci Juliette Mauras și în glasul ei era adunată toată teama, toată deznădejdea clipei, în care

vedea că-l pierde pe bărbatul, pe care-l dorea cu atâta patimă[1].

— Ce rost aș mai avea aici - răspunse Rimsky, cu tristețe - când femeia, care credeam că-mi este prietenă, jertfește cu atâta ușurință viața celui mai scump tovarăș al meu, pentru a se răzbuna pe acela, care ca om cinstit, nu poate răspunde la dragostea ei. Credeam că sufletul Juliettei Mauras este animat de simțăminte mult mai nobile. Văd însă că m-am înșelat și în privința aceasta. Plăcerea de o clipă prețuiește pentru ea mai mult decât viața unui om.

— Nu, nu este adevărat! strigă prezicătoarea și lacrimile o podidiră. Nu este vorba de plăcerea unei clipe, ci de fericirea întregii mele vieți. De când m-am despărțit de tine, n-am mai fost fericită și chiar făptui că tot te mai iubesc, după o despărțire atât de îndelungată, ar trebui să-ți fie chezășie pentru puterea dragostei mele.

— Da, Stanislau - urmă frumoasa franțuzoaică **și** căzând în genunchi înlănțui picioarele voinicului - te iubesc, cum nu se poate iubi mai pătimaș, fără tine viața îmi este goală, fără tine ea nu este viață. Rămâi, vino cu mine, departe de aici, departe de aceea, pe care zici că o iubești și te voi face cel mai fericit om din lume.

— Fără Mioara nu pot fi fericit! răspunse voinicul. Să sfârșim, Juliette, căci totul este în zadar.

— Nu, nu te las să pleci - strigă franțuzoaica, agățându-se cu deznădejde de pulpele voinicului - nu te las să pleci, până când nu-mi vei făgădui că vei mai veni, măcar noaptea aceasta la mine.

— Nu se poate, Juliette, e în zadar, ți-am spus.

— Nu vorbi, ascultă-mă! urmă Juliette Mauras și izvorul lacrimilor sale secă deodată. Ceea ce-ți voi cere acum, nu este o jertfă, pe care să n-o poți aduce.

Cu aceste cuvinte se ridică din genunchi și îndreptându-și ochii înroșiți de plâns asupra voinicului, urmă:

— Ascultă-mă, Stanislau. Îți voi scăpa prietenul de la moarte, dacă... dacă-mi mai dăruiești măcar noaptea

aceasta. O singură noapte vreau să mai fiu fericită, o sin gută noapte vreau să mă mai îmbăt de tine, de bărbăția ta. Cealaltă te va avea toată viața, cu mine nu vei fi, decât câteva ceasuri.

În schimbul acestor ceasuri, ți-am spus că-ți dau viața prietenului tău, care tu însuți ai recunoscut că suferă pe nedrept, pentru tine.

— Juliette…

— Nu spune nu, nu șovăi. Nimeni nu va ști că ai petrecut noaptea aceasta la mine; mâine în zori, când prietenul tău va fi pus în libertate, tu te vei înapoia a aceea p,e care o iubești, iar eu… eu îmi voi urma cu colindatul meu prin lume, căutând să uit de dragostea lui Stanislau Rimsky.

Voinicul rămase pe gânduri și cumplita luptă între dragostea lui pentru Mioara și datoria pentru prietenul în primejdie reîncepu cu toată puterea în sufletul său.

Cumpăna în care atârnau aceste două simțăminte se legăna necontenit, când dragostea, când datoria atârnând mai greu.

Deodată, Rimsky, își ridică cu hotărâre capul și zise:

— Bine, Juliette! Noaptea aceasta o voi petrece alături de tine. În schimb însă, îmi garantezi că prietenul meu va fi grațiat! Te vei duce îndată după plecarea mea la generalul Lüders și-i vei lua decretul de grațiere, pe care mi-l vei înmâna deseară, mie!…

Prezicătoarea își aplecă ochii, pentru ca Rimsky să nu-i poată citi gândurile.

Ea știa prea bine că acest decret nu va fi iscălit niciodată de generalul Lüders, mai mult chiar, știa că nici măcar nu se mai poate duce la comandament, după felul cum se despărțise înainte de amiază de Lüders.

Ea avea însă planurile ei, știa că în decursul meseriei sale de prezicătoare învățase să mintă cu o măiestrie neîntrecută și bizuindu-se pe această măiestrie diabolică, răspunse:

— Deseară vei avea decretul de grațiere a prietenului tău, cu care apoi în zori, te vei duce la închisoare, pentru a-l pune în libertate pe acela, care suferă pentru tine.

Până în revărsatul zorilor însă, îmi făgăduiești că nu vei părăsi această cameră? Sunt numai câteva ceasuri ce-ți cert

— Ne-am înțeles! răspunse Rimsky, sărutându-i mâna. Deseară la nouă sunt aici și nu voi mai pleca, până în zori. La revedere Juliette și nu uita de decret, căci fără el, târgui nostru cade.

— Îl vei aveai - răspunse seducătoarea.

Rimsky plecă.

Dar după ce închise ușa în urma lui, Juliette Mauras începu să râdă, cu o bucurie drăcească.

— Ha, ha, ha, crezi tu, frumos Stanislau Rimsky, că Juliette Mauras se mulțumește cu câteva clipe de dragoste pe care i le arunci din milă sau din interes? Te înșeli, prietene! Vei fi al meu pentru toată viața, vei fi numai al meu, iar cealaltă, Mioara ta, pe care zici că o iubești atât de mult, își va căuta un alt amant căci ea nu este făcută pentru tine!

Demoni ai infernului veniți-mi în ajutor, căci în noaptea aceasta voi încerca puterea tainelor pe care le-am învățat de la ucenicii voștri, misterioșii preoți ai Indiei…

CAPITOLUL 138
Un preot și un spion

Amurgul se lăsase asupra închisorii militare din Alba Iulia în care zăceau numeroși soldați ruși osândiți pentru vine ușoare ca: întârziere la apel, bătaie, nesupunere în stare de beție, lipsă de respect față de superiori și alte greșeli pedepsite cu câteva zile de închisoare.

Mai erau în temnița militară și câțiva unguri a căror înfățișare nu plăcuse autorităților rusești și printre toți aceștia un singur prizonier întemnițat pentru o vină mai gravă: căpitanul doctor Leonida Kipriotis, condamnat la moarte pentru uciderea prințului Gorciacov.

De-aceea și toată atenția paznicilor nu era îndreptată decât asupra celulei osânditului la moarte, celulă în fața căreia stăteau patru cazaci cu armele încărcate.

De când se aflase după declarațiile făcute în fața Consiliului de Război de doctorul Leonida, că osânditul a făcut cândva parte din banda Vulturului Morții, comandantul închisorii rânduise o pază foarte severă în jurul prizonierului, deoarece în mintea lui mai erau proaspete încă isprăvile din Rusia ale bandei lui Stanislau Rimsky despre care știa că pe vremuri izbutise să evadeze chiar și din vestita închisoare a Dubroului, deoarece se temea ca eventualii tovarăși ai doctorului Leonida să nu cumva să încerce o răpire a osânditului.

Cei patru cazaci așezați ca sentinele în fața celulei condamnatului la moarte fuseseră tocmai schimbați și noii sosiți se așezară la taifas, vorba lor învârtindu-se, după cum era și firesc, în jurul prizonierului pe care-l păzeau.

— Să fiți cu ochii în patru, băieți - zicea căprarul căci eu știu de la tata care a luptat împotriva Vulturului Morții în pădurea Rudinului, de ce sunt în stare tovarășii lui Stanislau Rimsky. Nici nu te gândești prin ce viclenie, prin ce șiretlic izbutesc să te zăpăcească și când deschizi ochii mai bine, numai vezi că prizonierul a dispărut.

— Asta nu mai are când să dispară - zise unul din cazaci - căci mâine, în revărsatul zorilor va fi împușcat și până atunci nu vom închide ochii.

— Ehei - urmă căprarul - eu cunosc o întâmplare când o garnizoană întreagă n-a închis ochii și Vulturul Morții, numai cu câțiva tovarăși, a izbutit să-și scoată din vestita temniță a Dubroului pe unul din tovarășii săi, un conte Riminsky și apoi să nimicească întreaga închisoare care a ars până la pământ.

— Ce tot spui?

— Așa putere avea Vulturul Morții?

— Să știi că tot era adevărat ceea ce se spune că Rimsky era în legătură cu Necuratul! se minunară ceilalți.

— Se prea poate - și să-i mulțumim lui Dumnezeu că Stanislau Rimsky a murit, împușcat la Petrograd în cetățuia Petropavlovsk, căci altfel ne-ar mai da de furcă și nouă în noaptea aceasta! zise căprarul.

— Dar ia spune-ne și nouă, don căprar - zise unul din cazaci - cum s-au petrecut lucrurile cu dărâmarea închisorii Dubroului?

Căprarul tuși odată, își ascuți glasul, apoi începu să povestească despre dărâmarea vestitei închisori a Dubroului, înflorind ceea ce știa de la tatăl său care, la rândul lui, înflorise și el mult adevărul.

Pe când căprarul ajunse pe la jumătatea istorisirii sale menită să bage în sperieți pe bieții cazaci care îl ascultau, deodată se auzi o ușoară bătaie pe dinăuntru în ușa celulei osânditului la moarte.

— Mi se pare că a bătut în ușă! zise unul din cazaci.

— Să nu cumva să deschideți! strigă un altul speriat, sub înrâurirea celor povestite de căprar. Cine știe ce pune la cale!

— Nu-i vom deschide - răspunse căprarul - dar să ne uităm pe ferestruică să vedem ce vrea, căci e poruncă de la domnul comandant că dacă prizonierul cere să fie dus în

fața Excelenței Sale, generalul Lüders, să-i dăm de știre chiar dacă ar fi miezul nopții.

Zicând acestea, căprarul se apropie de ușă și ridicând capacul de deasupra ochiului zăbrelit, întrebă:

— Ce vrei? De ce ai bătut în ușă?

Câtă deosebire între tonul răstit cu care-i vorbea căprarul acesta acum și slugarnica lui umilință de ieri, de pildă!

Ieri n-ar fi îndrăznit nici măcar să se apropie mai mult de trei pași de doctorul Leonida; acum se răstea la el ca la un servitor.

Dar cine mai are vreun respect, vreo stimă, față de un osândit la moarte care peste câteva ceasuri va cădea sub gloanțele ucigătoare ale plutonului de execuție? Și mai ales, care cazac se mai poartă cum se cade cu fostul său ofițer când știe că acesta nu va mai fi niciodată în situația de a-i porunci?

Cu zâmbet amarnic, dar resemnat, doctorul Leonida răspunse:

— Să mi se trimită un preot ca să mă spovedesc!

Căprarul rămase cam încurcat.

Lui i se poruncise să-l anunțe pe comandant numai dacă prizonierul cerea să fie dus înaintea generalului Lüders. Despre preot nu i se spusese nimic.

De aceea și răspunse, după o scurtă răzgândire:

— Nu se poate. Am ordin numai dacă vrei să vorbești cu Excelența Sa!

— Vrei oare să mă duc la Excelența Sa pentru a cere un preot? răspunse Leonida. Și pe urmă, preotul în orice caz trebuie să vină. Vreau numai să-l am mai de vreme aici, deoarece spovedania mea e lungă și altfel n-aș avea timp să sfârșesc până când urmează să plec pe drumul cel mare.

Căprarul lăsă capacul peste ochiul zăbrelit al ușii, apoi se întoarse înspre tovarășii săi și se sfătui cu aceștia asupra celor ce trebuia să facă.

Ceilalți trei bigoți, ca toți rușii, mai ales de pe vremea aceea, găsiră că osânditului nu i se putea refuza cererea de a se împăca cu Dumnezeu și-l sfătuiră pe căprar să se ducă la comandantul închisorii să-i spună despre ce era vorba și să hotărască acesta.

Căprarul așa făcu.

El îl găsi pe comandant chiar în biroul său și-i spuse dorința prizonierului.

— Trebuie să-i trimitem popa - răspunse comandantul închisorii - căci altfel este în stare să ceară să vorbească cu Excelența Sa numai pentru asta.

De altfel părintele Mașuchin tot trebuia să vină la osândit în zorii zilei și cred că-i va părea bine să scape acum, ca să nu-și mai tulbure somnul mâine dimineață.

Comandantul sună dintr-un clopoțel și un cazac intră în birou.

— Vlasi - îi zise comandantul temniței, cazacului - dă o fugă până la părintele Mașuchin. Știi unde stă?

— Știu, tătucă. Lângă poarta cetății, în casa preotului ungur care a fugit.

— Așa! Du-te până la el și spune-i să vină să-l spovedească pe doctorul Kipriotis care va fi împușcat mâine. Dacă nu vrea să-și părăsească sticluța, spune-i că e mai bine să vină acum, căci scapă și nu trebuie să se mai scoale mâine cu noaptea în cap.

— Am înțeles, tătucă! răspunse cazacul, ieșind pe ușă urmat de caporalul care se înapoie la postul său.

Părintele Mașuchin era un om foarte vesel din fire. Râdea și glumea toată ziua și de aceea îl iubeau și cazacii.

Chiar când se întâmpla să-i dojenească pentru vreo neghiobie, o făcea în pilde și parabole glumețe, așa că soldații mai mult se amuzau decât să fie amărâți în urma dojenilor lui.

Părintele Mașuchin avea însă și două metehne de care nimeni în lumea aceasta n-a fost în stare să-l dezvețe, nici chiar generalul Lüders, care era cunoscut în toată armata

rusească de pe atunci ca un om care avea darul de a-i dezbăra de rele pe toți aceia care erau sub comanda lui.

Metehnele părintelui Mașuchin erau vinul și… franțuzeasca!

Nimeni nu-și aducea aminte să-l fi văzut vreodată pe părintele Mașuchin bând apă. Era un dușman atât de neîmpăcat al apei încât nici chiar dimineața, când se clătea în gură, nu se folosea de apă ci de vin.

De altfel părintele Mașuchin nu bea decât vin. Vodca, rachiul, lichiorurile n-aveau trecere la el.

Vin, atât și nimic mai mult!

Când se întâmpla de descoperea undeva vreun butoiaș de vin de soi, ar fi fost în stare să nu mai iasă din casă zile întregi și de dimineață până seara să nu facă altceva decât să bea.

Nu se îmbăta însă niciodată - poate tocmai fiindcă era obișnuit cu băutura - ci se făcea doar „cum îi stă omului bine”, după cum spune vorba românească.

De altfel, poate chiar că numai vinul era taina veșnicei lui veselii.

A doua meteahnă a părintelui Mașuchin, după cum am mai arătat, era franțuzeasca.

În războiul din 1812, când Napoleon a fost înfrânt în Rusia, părintele Mașuchin, popit de-abia de câteva luni, era preot într-un sat de la graniță, sat care a stat o toamnă întreagă sub ocupație franțuzească.

Atunci părintele Mașuchin învățase „s-o rupă franțuzește” și dragostea lui de limba marelui Napoleon fu atât de puternică încât tot câștigul lui de popă îl băga numai în cărți franțuzești.

În chipul acesta el a învățat să vorbească destul de bine franțuzește, firește însă că, lipsindu-i conversația, avea accente caraghioase care îi făceau să se tăvălească de râs pe aceia care îl auzeau.

De atunci, părintele Mașuchin a rămas cu boala limbii franțuzești și toată vorba lui era împănată de cuvinte franțuzești, chiar când se adresa soldaților.

Cea mai mare bucurie a lui era să stea de vorbă cu oameni care știau franțuzește. Când îl prindea pe câte unul, apoi nu-l mai lăsa. Îi dădea să mănânce, să bea, îl lua la el și dacă s-ar fi putut, nu s-ar mai fi despărțit de el o viață întreagă.

În ziua aceea părintele Mașuchin dăduse peste doi negustori ruși din Nijni Novgorod care, folosindu-se de ocupația rusească în Ungaria, veniseră să cumpere ieftin câteva butoaie din renumitul vin de Tokay.

Spre nenorocirea lor, intrând în vorbă cu părintele Mașuchin, acesta descoperi că negustorii vorbeau franțuzește și din clipa aceea bieții oameni nu mai putură scăpa de el.

Neputând refuza invitația lui la masă - căci se întâlniseră cam în jurul amiezii - negustorii intraseră în locuința părintelui Mașuchin la ceasurile douăsprezece din zi și acum, pe înserat, mai erau încă tot acolo, stând în fața a câtorva duzini de sticle cu vin de Tokay golite și vorbind franțuzește.

Cum să se fi și despărțit părintele de așa oameni? Ei aveau cu ei, ca probe, câteva zeci de sticle din vinul cel mai bun din lume și mai vorbeau și franțuzește!

Când deci, cazacul trimis de comandantul închisorii la părintele Mașuchin ajunse la acesta, îl găsi pe popă în fața paharului și vorbind franțuzește cu unul din negustori.

Celălalt mai scăpase câte puțin, în decursul după amiezii, având felurite treburi prin oraș.

Acum era pe semne iarăși dus, căci popa avea ca tovarăș de vin numai pe unul din ei.

Cazacul îi spuse preotului pentru ce a venit dar părintele Mașuchin nici nu voia să audă de așa ceva.

Cum era să-și lase el vinul de Tokay și omul care vorbea franțuzește?

— Spune-i lui „Monsieur le commandant” - îi zise el soldatului - că-mi este „impossible” să viu acum.

— Sfinția Ta - răspunse cazacul, de-abia putându-și stăpâni râsul - gândiți-vă că venind acum nu trebuie să vă mai sculați cu noaptea în cap pentru a-l spovedi pe osândit!

— Oui, oui - făcu popa, din nou - „mais” îl pierd pe „Monsieur” de colea, care *o* șterge englezește când eu n-oi mai fi „ici”.

— În privința aceasta, fii liniștit, părinte - zise negustorul. Acum nu mai am nicio poftă să plec deoarece s-a înserat și nu mai pot face nimic prin oraș. De altfel tot trebuie să-mi aștept tovarășul care, dacă aș pleca, n-ar ști unde să mă mai găsească. Or el, după cum l-ai auzit spunând când a plecat, nu se poate întoarce înainte de un ceas.

— „C’est vrai”? zise popa. „Alors” te găsesc tot aici? „Vous save” este mai bine să mă duc „maitenant” căci așa nu mai sunt silit să mă scol „avec les coqs”!

— Du-te liniștit, părinte, căci mă găsești tot aici! zise negustorul.

Părintele Mașuchin se ridică de la masă, întrecând cu un cap pe cazacul care nu era nici el scund.

Își luă potcapul și-l așeză pe părul cărunt, zbârlit grozav, îl sărută zgomotos pe negustor, asigurându-l că se va înapoia îndată și porni urmat de cazac.

Cu toate nenumăratele ocale de vin pe care le dăduse pe gât, părintele Mașuchin mergea drept ca lumânarea și afară de ochii care îi luceau grozav, nimic nu dovedea că era după beție.

Din când în când se mai oprea doar pentru a răsufla, căci burta lui, într-adevăr de popă, părea să tragă jumătate din greutatea corpului său.

— De ce sfântul nu născocesc „les savants” - gâfâia el - „quelque chose” pentru a scăpa de burtă? Dacă n-aș avea burta asta, aș fi cu „vingt ans” mai tânăr.

Cazacul se gândi:

— Dacă n-ai bea atâta n-ai avea nici burta asta, nici nasul ăla roșu ca o pătlăgică!

Firește însă că nu îndrăzni să-și tălmăcească gândul în cuvinte.

Tot drumul părintele Mașuchin îl năuci pe bietul cazac cu franțuzismele lui, îl făcu însă și să râdă cu glumele sale, adeseori poate prea piperate.

Dar acesta era părintele Mașuchin!

După numeroase opriri, pentru odihnirea burții, popa și cazacul ajunseră în sfârșit la închisoare.

— Nu treci pe la domnul comandant, să-i dai bună ziua, Sfinția Ta? întrebă cazacul, văzând că popa se oprește în mijlocul curții ca și când n-ar ști pe unde s-o ia.

— „Tu es fou?” strigă popa. Vrei să-mi plece negustorul de acasă? Arată-mi iute unde este celula „du prisonier?”

— Pe aici Sfinția Ta! răspunse cazacul, râzând și o luă înainte, intrând pe coridorul unde se găsea celula doctorului Leonida.

Cei patru cazaci care îl păzeau pe condamnat îl salutară pe preot cu zgomotoase sărut-mâna, iar părintele Mașuchin, conform obiceiului său, ridică două degete de la mâna dreaptă și făcu cu ele semnul crucii, binecuvântându-i.

— „Mais pourquoi” patru oameni pentru a-l păzi pe osândit? întrebă popa, mirat.

— Sfinția Ta nu știe ce primejdios este omul acesta! răspunse căprarul… dându-și importantă. E unul din foștii tovarăși ai Vulturului Morții.

— Vulturul Morții? făcu preotul și mai mirat. - „Tiens, tiens!” Cine ar fi zis că „le bon docteur” este „un bandit” atât de primejdios! Dar eu stau la taifas și „mon ami” din Nijni Novgorod se plictisește acasă!

Deschide-mi, căprar!

Căprarul vârî cheia în broască, învârti de două ori, mai dădu la o parte și drugii de fier care erau puși de-a curmezișul ușii și deschise.

Părintele Mașuchin își ridică iarăși cele două degete de la mâna dreaptă și făcu semnul crucii.

De data aceasta însă, binecuvântarea lui era adresată prizonierului care stătea cu capul în mâini abătut pe marginea patului său de scânduri.

— Binecuvântat fie numele Domnului, „mon fils”! zise preotul, intrând în celula a cărei ușă se închise în urma lui. M-ai chemat „docteur, me voilà”!

— Îți mulțumesc, părinte - răspunse doctorul Leonida, ridicându-se de pe pat - că ai venit. Spovedania mea va fi cam lungă și de aceea te rog să mă ierți că te-am rugat să vii acum, dar viața mi-a fost prea zbuciumată pentru a mă putea împăca cu Domnul în cele câteva minute pe care le-ai fi petrecut la mine, înainte de execuție.

— Am și eu însă o rugăminte „docteur” - zise părintele Mașuchin. D-ta vorbești limba lui Voltaire, te rog fă-mi plăcerea și spovedește-te în franțuzește. Va fi cea dintâi spovedanie pe care o primesc în franțuzește și drept răsplată te voi pomeni la toate slujbele, timp de un an.

— Cum dorești, Sfinția Ta! răspunse osânditul și din clipa aceea, conversația dintre preot și osândit urmă în franțuzește, spre marele necaz al cazacilor care își lipiseră urechile de ușă și ascultau cu înfrigurare, să audă povestea vieții de bandit a doctorului Leonida.

Doamne și dacă ar fi înțeles cazacii ceea ce se discuta în celulă!

Într-o clipă tot orașul ar fi fost în picioare, curieri speciali ar fi pornit în goana calului la Petrograd și întâmplarea ar fi întrecut poate în însemnătate chiar și izbânda armatelor țapului asupra ungurilor.

Dar să ne întoarcem la preot și la acela care voia să se spovedească.

— Părinte Mașuchin - zise doctorul Leonida, în franțuzește - te-am chemat…

— Știu, fiule - răspunse popa, în aceeași limbă, fără a-l lăsa să sfârșească. M-ai chemat să-mi mărturisești că nu d-ta l-ai ucis pe prințul Gorciacov…

— Părinte - exclamă doctorul Leonida, nemulțumit - nu trebuie să fii ironic cu un om care nu mai are decât câteva ceasuri de trăit în lumea aceasta!

— Departe de mine gândul ironiei, fiule! zise părintele Mașuchin. Știu însă că nu d-ta ai înfipt pumnalul în inima Călăului Varșoviei, ci…

— Ci? întrebă prizonierul nerăbdător, văzând că preotul se uită cercetător, în jurul său.

— Ci… eu!

Doctorul Leonida se dădu un pas înapoi și căută să scruteze privirea popii pentru a vedea dacă nu cumva găsea acolo lucirea nebuniei.

Dar amurgul fiind înaintat și noaptea lăsându-se aproape, doctorul Leonida nu putu să zărească dacă privirile popii erau ale unui om întreg sau ale unui nebun.

— Pari foarte mirat, fiule - urmă părintele Mașuchin - și totuși, așa este, după cum ți-am spus: Eu l-am ucis pe prințul Gorciacov.

— Părinte, nu-ți bate joc de mine! strigă Leonida.

— Nici nu mă gândesc - răspunse preotul. Dar să-ți dau câteva amănunte pentru ca să vezi că nu mint. Pe Călăul Varșoviei l-am ucis ajutat de d-ta și de un prieten al d-tale, Dan Dragomir… Ne-am furișat toți trei în clădirea comandamentului pe la ceasurile nouă și jumătate seara, ne-am ascuns în pod, apoi, pe la unsprezece jumătate, am coborât până lângă ușa unui coridor unde Dan Dragomir și cu mine ne-am ascuns, iar d-ta te-ai dus înainte să momești cele două sentinele ca noi să-i putem face nevătămători…

Leonida se clătină și căzu ca o bucată de plumb pe marginea patului.

Asta era prea mult pentru ca mintea să nu i se tulbure, pentru ca temnița și popa să nu înceapă să se învârtă în jurul lui.

Trecură câteva clipe de chinuitoare tăcere până când creierul lui Leonida se mai liniști și bietul prizonier, doborât, sfârșit, putu să îngâne:

— Pricep... pricep... Totul a fost descoperit... și acum te-au trimis pe d-ta... ca să-mi storci cele din urmă amănunte... Este destul de trist că un slujitor al Bisericii primește un asemenea rol.

— Te înșeli, doctore Leonida - răspunse părintele Mașuchin, cu o liniște deznădăjduitoare. Eu nu mai am nevoie de niciun amănunt, fiindcă le cunosc pe toate, până în clipa în care împreună cu Dan Dragomir am părăsit comandamentul lăsându-te să faci bandajul căpitanului Zaburow, ceea ce de altfel a fost și pieirea ta! Cred însă că nu mai ai nevoie de alte amănunte, pentru a recunoaște în mine tovarășul d-tale de răzbunare. Sau poate că vrei să-ți mai vorbesc și de Mioara Comăneanu, de Dochița Bănuț, de Pia Ispirescu?...

Doctorul Leonida sări deodată în picioare, se clătină o clipă ca și când ar fi fost gata să cadă din nou, apoi, cu pași șovăielnici, se apropie de preot, îngânând:

— Părinte… părinte Mașuchin… cine ești d-ta?

— În sfârși! exclamă preotul. Începi să-ți dai seama că sunt acela din pricina căruia ai ajuns aici!

— Dumnezeule - strigă Leonida - să fie cu putință?… Tu ești…

Dar n-apucă să sfârșească deoarece popa îi și așezase mana pe gură.

— Nu rosti numele acesta! îi șopti el. El ne poate pierde pe amândoi.

În clipa următoare însă doctorul Leonida și pretinsul preot erau strâns îmbrățișați și lacrimile e umeziră ochii amândurora.

— Sărmanul, sărmanul meu prieten - îngână preotul, care nu era nimeni altul decât Stanislau Rimsky - în ce primejdie ai căzut din pricina mea! Reintraseși în rândul oamenilor, lumea te cinstea, semenii tăi se simțeau fericiți să se poată făli cu prietenia ta și iată că nenorocul te-a adus în calea mea pentru ca să te pierd.

— Nu vorbi astfel, dragă… nu, nu-ți voi rosti numele - făcu Leonida, văzând că Rimsky voia să-i astupe gura din nou. Nu vorbi astfel, căci la urma urmelor răzbunarea aceasta era și a mea! Gorciacov păcătuise și împotriva mea și deci era cea mai sfântă datorie a mea să fac ceea ce am făcut.

Dar să lăsăm acestea! Mai bine spune-mi, istorisește-mi cum ai ajuns să pătrunzi la mine în locul preotului Mașuchin?

— Nu-ți dai seama? întrebă Rimsky.

— Nu pe deplin! zise Leonida, luându-și prietenul și așezându-se cu el pe marginea patului.

— Bănuiesc însă că prezența ta aici trebuie să fie în legătură cu… cu bătaia pe care am mâncat-o azi dimineață în piață.

— Întocmai! răspunse Rimsky, râzând. Nădăjduiesc însă că nu te dor prea tare locurile unde ai fost lovit?

— Tocmai asta a fost ceea ce mi se părea de neînțeles și ceea ce m-a pus pe gânduri. Așadar, voi ați fost?

— Da - răspunse fostul căpitan de haiduci. Dan și cu mine. Am adunat în jurul nostru câțiva români și românce și am început să te înjurăm, să te blestemăm și nu ne-a fost greu să-i înfuriem împotriva ta, deoarece bieții oameni cred că în Gorciacov a pierit un mare prieten al lor și nu știu că această năpârcă a Poloniei era întruchiparea asupririi celor slabi și oropsiți de soartă.

Când deci, ai ajuns în dreptul nostru, mulțimea furioasă și îmbărbătată de noi, s-a repezit la tine, te-a smuls din mijlocul cazacilor și a început să te bată. Noi însă, Dan și cu mine, făcând pe cei mai furioși, ne am croit drum până la tine și am început să te lovim din răsputeri. După cum ai văzut însă loviturile noastre păreau numai cumplite. În realitate, când pumnul meu te atingea, el de-abia te mângâia, cu mâna cealaltă însă îți făceam vânt, ca lumea să creadă că te clatini sub puterea loviturii.

În orice caz, mascarada a reușit de minune, căci văzându-ne atât de voinici și de furioși, ceilalți de-abia dacă îl mai atingeau cu câte un ghiont.

Mă mir însă că nu ne-ai recunoscut!

— Era greu să vă recunosc în straie țărănești, cu căciula până în gură, cu înfățișarea schimbată. Afară de aceasta, totul a venit așa pe neașteptate, încât îți mărturisesc că nici nu mi-am dat bine seama ce se întâmplă cu mine, fiind năucit și de loviturile care vedeam că plouă asupra mea, totuși, fără să mă doară prea simțitor.

De altfel - urmă Leonida - dacă n-ar fi fost aceste cumplite lovituri nedureroase, poate că nici nu mi-aș fi dat seama că vorbele rostite de tine, dacă nu mă înșel, în privința popii pe care să-l chem aveau un tâlc. Căci aveau un tâlc, nu-i așa?

— Firește! răspunse voinicul. Trebuia să-ți dau de știre într-un chip oarecare să ceri să ți se trimită popa, deoarece eu aveam de gând să mă strecor la tine deghizat în părintele Mașuchin, singurul care știam că mai poate pătrunde la un osândit la moarte.

— Dar spune-mi cum ai reușit să-l hotărâți pe Mașuchin să se lase înlocuit, cum de ai reușit să-l imiți atât de bine?

— Îl imit bine, nu-i așa? exclamă Stanislau Rimsky, cu mândrie. Să vezi cum s-a întâmplat.

Odată ce am hotărât să pătrund aici în straie bisericești și anume sub înfățișarea confesorului comandamentului și al închisorii, am pornit pe urmele părintelui Mașuchin, întrebând în dreapta și în stânga despre felul lui de viață, despre obiceiurile și slăbiciunile lui.

— Asta nu v-a fost greu să aflați - zise doctorul Leonida, zâmbind - deoarece părintele Mașuchin este un om cu totul special, pe care îl cunosc până și copiii din Alba Iulia.

— Așa este! urmă Stanislau Rimsky. Când i-am aflat cele două metehne, vinul și franțuzeasca, Dan și cu mine ne-am îmbrăcat ca niște negustori din Nijni Novgorod, am scotocit tot orașul, până când am găsit vreo treizeci de sticle de vin de Tokay și pe urmă ne-am așezat în calea lui Mașuchin.

Pe la amiază l-am zărit apoi apropiindu-se de casă gâfâind și ștergându-și nădușeala de pe frunte, deoarece toate buzunarele anteriului erau pline cu sticle de vin.

Noi i-am ieșit în cale și l-am întrebat respectuos, pe rusește, unde este comandamentul, deoarece trebuie să ne vizăm pașapoartele ca să putem trece cu marfa cumpărată înapoi în Rusia.

Părintele Mașuchin ne îndreptă spre comandament, dar cum e guraliv din fire, ne întrebă:

— Dar ce sfântă de marfă ați putut cumpăra dv. din țara asta, de care să nu fie la noi, în Rusia?

— Vin, Sfinția Ta! i-am răspuns eu.

Părintele făcu ochi mari, dar apoi întrebă iar:

— Și pentru vin ați venit așa de departe?

— Oh, Sfinția Ta - i-am răspuns eu, atunci, dar noi am colindat toată Europa, pentru a cumpăra vinuri de soi. La Paris, mai ales, ne ducem la fiecare doi-trei ani pentru a ne reîmprospăta depozitul de șampanie.

Când am rostit aceste cuvinte, credeam că bietul Mașuchin a fost lovit de dambla, de o dambla îndată însă, un fel de dambla a bucuriei.

— La Paris... ați fost la Paris? îngână el, mestecând în fălci, ca și când ar fi mâncat cuvântul de „Paris”. Doamne, ce fericiți trebuie să fiți!... Și atunci... atunci vorbiți și franțuzește?

— Firește, Sfinția Ta - i-am răspuns eu.

Atâta ne-a trebuit.

Mașuchin ne apucă de braț pe amândoi și începu să ne târască de-a binelea, spre casa lui.

— Părinte, dar ce faci? întrebai eu, cu toate că din cele auzite, știam ce va urma.

— Sunteți oaspeții mei! răspunse preotul, fără a se opri din mers. Nicio vorbă! Doi oameni care știu franțuzește, care pe deasupra au mai fost și la Paris, să treacă pe lângă casa mea și să nu intre înăuntru? Dar unde s-a mai pomenit una ca asta?

— Îți mulțumim, Sfinția Ta - i-am răspuns eu - dar noi avem treburi în oraș, nu ne putem pierde vremea.

— Numai cinci minute, fiule! răspunse Mașuchin - și ne vârî în curte. Să luăm o gustare, să bem un păhărel, ca între oamenii care cunosc la vin și pe urmă Dumnezeu să vă binecuvânteze treburile.

Ce să-ți mai spun, dragă Leonida - urmă Stanislau Rimsky - îți închipui și tu ce s-a întâmplat. Am mâncat și am băut cât șapte și în timpul acesta l-am studiat pe popă până în cele mai mici amănunte, i-am învățat felul de a vorbi, mi-am însușit glumele lui, cuvintele lui, iar când am crezut că-l voi putea imita perfect, m-am dus și am adus cele treizeci de sticle de vin de Tokay.

— Îmi închipui că una n-a mai rămas! zise doctorul Leonida.

— Niciuna! răspunse Rimsky. Îți mărturisesc încă că m-a speriat cât bea. Oricare altul ar fi căzut sub masă, la a patra, a cincea sticlă de Tokay. După treizeci de sticle Mașuchin vorbea cum vorbesc eu cu tine acum și dacă nu eram prevăzător, să iau cu mine un narcotic pe care i l-am turnat fără să bage de seamă în ultimul pahar și acum ar mai bea.

— Așadar l-ați adormit? întrebă Leonida, curios.

— Da. După ce a dat pe gât și paharul în care-i amestecasem praful de somn, Mașuchin a început să caște, să se întindă și peste cinci minute dormea dus.

— Și pe urmă? întrebă doctorul Leonida, cu înfrigurare.

— Pe urmă, Dan îi ținea capul drept ca să-l pot vedea, iar eu, cu ajutorul perucilor și mustăților false luate cu mine, mi-am făcut o mască asemănătoare cu aceea a popii. Apoi, l-am dezbrăcat pe Mașuchin de anteriu și m-am îmbrăcat eu în el. Pe popă l-am ascuns sub pat, unde va dormi încă până mâine la amiază, deoarece cantitatea de narcotic pe care i-am dat-o e pentru un somn de douăzeci și patru de ceasuri.

— Știu că se va mira când se va trezi gol și sub pat! exclamă Leonida, zâmbind. Bietul Părinte Mașuchin!

— Nu trebuie să-l plângi zise Rimsky - deoarece serviciul pe care mi l-a făcut, împrumutându-mi pentru astă seară hainele și înfățișarea lui, i-a fost destul de bine răsplătit prin cele treizeci de sticle de Tokay care i-au pricinuit o bucurie nespusă.

— Și nu te-a recunoscut nimeni când ai intrat aici? întrebă Leonida, mai departe.

— Nu, căci după cum vezi, l-am imitat foarte bine pe popă, dintr-o pernă făcându-mi chiar și burta lui cunoscută de toți cazacii. Firește că la travestire m-a ajutat mult și anteriul, care este o haină în care te poți deghiza foarte bine.

— Dar cum și-ai schimbat vocea?

— Cu o lingură de sare și vreo zece țigări fumate una după alta - răspunse fostul căpitan de haiduci - am dobândit o voce tot atât de răgușită ca și aceea de bețiv a părintelui Mașuchin.

Când am fost gata și cu asta, m-am așezat la masă în fața lui Dan, care tot mai făcea pe negustorul de vinuri, din Nijni Novgorod și am așteptat să mă chemi tu.

— Slavă Domnului că totul ți-a reușit - zise Leonida - și chiar dacă mâine pe vremea asta nu voi mai fi printre cei vii, îmi pare bine că am putut să-ți mai strâng odată mâna căpitane și să te rog să le spui prietenilor noștri că mor liniștit, fără părere de rău de ceea ce am făcut, ca un om bucuros că a putut să dea o mână de ajutor la pedepsirea celui mai mare și mai crud ticălos care a făcut vreodată umbră pământului.

Dacă regret ceva - urmă osânditul la moarte - este că n-o voi mai putea revedea pe surioara ta, Minerva, pe care atâția ani am crezut-o sora mea și mai regret că nu mi-a fost dat s-o cunosc mai bine pe…

— Pe? întrebă Stanislau Rimsky, curios.

Leonida făcu un semn cu mâna și zise, abătut:

— Să nu mai vorbim de asta!

— Nici nu e nevoie, căci știu de cine este vorba! răspunse Stanislau Rimsky. Fii fără teamă însă, scumpul meu prieten, căci vei avea prilejul s-o cunoști și sunt încredințat că nu vei avea nicio dezamăgire.

Doctorul Leonida se uită la prietenul său și zâmbi amarnic:

— Poate în lumea cealaltă!

— Nu, dragă Leonida, nu în lumea cealaltă, ci aici, pe pământ. Crezi tu oare că eu stau cu mâinile în sân și nu mă gândesc necontenit la putința de a te scăpa?

— Nu mă îndoiesc de loc, drag prieten - răspunse Leonida. Dar pentru mine, în situația de astăzi, nu mai există scăpare.

— Te înșeli! Scăparea este mai aproape decât crezi tu.

— Nu te supăra, dar nu văd cum și de unde ar putea să mai vină!

— De acolo de unde nici nu te gândești!

Și Stanislau Rimsky îi istorisi lui Leonida neașteptata lui întâlnire cu Juliette Mauras, precum și făgăduiala acesteia de a-l scăpa, mulțumită trecerii pe care vestita prezicătoare pretindea că o are la generalul Lüders.

— M-ar mira foarte mult ca Juliette Mauras să aibă vreo trecere la Lüders! răspunse Leonida, neîncrezător. Generalul este un om foarte bun, dar pe căi lăturalnice nu se poate face nimic cu el.

— De obicei! zise Rimsky, încrezător în puterea prezicătoarei. Nu în fiecare zi se întâmplă însă ca o persoană cu renumele unei Juliette Mauras să vină pentru a cere o favoare.

— Pe Lüders nu-l impresionează niciun renume. Și - urmă osânditul la moarte, oarecum dezamăgit - mărturisesc sincer că dacă ar fi fost vorba despre ceva pus la cale de tine și de Dan, poate că aș mai fi avut oarecare nădejde. Așa însă…

— Și crezi tu că eu mă bizui numai pe Juliette Mauras? zise Stanislau. Oare nu mă cunoști îndeajuns pentru a-ți da seama că sunt omul care nu am încredere decât numai în ceea ce fac eu?

— Cum… te mai gândești și la vreun alt mijloc? exclamă Leonida și ochii lui luară deodată o lucire ciudată.

— Firește! Dacă Juliette Mauras nu va fi în stare să-ți dobândească grațierea…

— Ceea ce e sigur că nu se va întâmpla! îl întrerupse Leonida.

— Atunci voi intra eu în joc!

Doctorul Leonida ar fi râs în fața oricui i-ar fi vorbit astfel în situația în care se găsea și pe care el o socotea ca deznădăjduită.

Era însă vorba de Stanislau Rimsky și el știa că Vulturul Morții n-avea obiceiul să vorbească, dacă nu era încredințat de ceva și nici n-avea obiceiul să promită dacă știa că nu va fi în stare să se țină de promisiune.

De aceea se și ivi în ochii lui strălucirea pe care unui osândit la moarte nu i-o mai poate da decât neașteptata veste a grațierii și de aceea îl și întrebă pe Rimsky, cu nespusă înfrigurare:

— Căpitane… ai pus ceva la cale?… Ai vreun plan?

— Am! răspunse Stanislau Rimsky, scurt.

— Care? Spune-mi-l și mie, să știu dacă într-adevăr mai pot nădăjdui?

— Nu-ți pot spune nimic - zise Rimsky. Am ideea, dar nu știu încă în ce chip o voi executa. În orice caz pentru ca să-mi pot pune planul în aplicare, în cazul cârd Juliette Mauras n-ar obține grațierea, ar fi bine ca executarea ta să aibă loc în fața a cât mai puțini spectatori. A mai fost vreo execuție aici în Alba Iulia?

— Da, două! De amândouă ori au fost împușcați niște spioni unguri - răspunse Leonida.

— Și unde au avut loc execuțiile? întrebă Rimsky.

— Amândouă în fața porții cetății, dincolo de ziduri, în apropierea locului unde se găsește acum tabăra lui Avram Iancu.

— Atunci și execuția ta ar urma să aibă loc tot acolo?

— Fără îndoială!

— Asta n-ar fi rău!

— Dar de ce spui că ar fi bine să fie cât mai puțini de față la împușcarea mea? întrebă Leonida, curios…

— Mi-ar fi mai ușor să-mi pun planul în aplicare! răspunse Rimsky. Cred că măcar asta va putea să-mi facă Juliette Mauras, sub cuvânt de a te feri de privirile batjocoritoare ale lumii și ale camarazilor.

— Pentru asta nu este nevoie s-o rogi pe prezicătoare! zise osânditul.

— Dar pe cine? Eu nu mă pot duce la generalul Lüders și de altfel, chiar dacă m-ar primi ar putea să i se pară ciudat să viu eu, unul din aghiotanții lui Avram Iancu pentru a-i cere o favoare pentru tine.

— Tu nu - răspunse Leonida - dar o pot face eu!

— Tu? exclamă Rimsky, nedumerit. Dar cum vrei să ajungi tu, un biet prizonier, un biet osândit la moarte, în fața generalului?

— Nimic mai ușor! răspunse Leonida și-i povesti toată scena interogatoriului pe care Lüders i-l luase de dimineață în cabinetul său.

— Generalul a și lăsat ordin la comandantul închisorii, ca în cazul când aș vrea să vorbesc cu el, să fiu adus în fata lui, la orice oră din zi și din noapte - sfârși Leonida.

— Și crezi că-ți va îndeplini rugămintea?

— Fără îndoială. De altfel, venind de la mine, va fi chiar mult mai firesc, decât dacă s-ar duce pentru mine Juliette Mauras pe care de altfel nici n-o cunosc și nici nu mă cunoaște.

— Leonida, gândește-te bine - zise Rimsky, stăruitor - mă pot bizui că generalul îți va face aceasta? Căci dacă nu, tot planul meu se poate răsturna!

— Fii fără teamă, căpitane, căci este vorba doar de propria-mi viață și dacă aș avea cea mai mică îndoială nu ți-aș ascunde.

— Așadar pot socoti că la execuția ta nu va fi de față prea multă lume?

— Nu va fi! răspunse osânditul. Dar de ce nu vrei să-mi spui și mie ce ai de gând să faci? Nu e mai bine să fiu și eu pregătit?

— Nu-ți pot spune, deoarece nici eu nu știu exact încă - răspunse Stanislau Rimsky. S-ar putea să-ți spun una, împrejurările să mă silească să fac alta și numai te-aș încurca. Acum însă, te las, drag prieten. Mai am mult de alergat până în zori și mai ales, mai am un hop mare de

trecut, cu Juliette Mauras, care cunoaște adevărul și pe care dacă n-o liniștesc, ne poate pierde pe toți!

La revedere, Leonida! Dumnezeu să te ajute și să mă ajute! Nu uita de general!

— Fii fără teamă! Peste o jumătate de ceas voi vorbi cu el! La revedere prietene și dacă Dumnezeu nu va voi să mă scape, dacă toată truda ta va fi fost zadarnică, atunci transmite-le tuturor celor ai noștri cel din urmă salut al meu, iar „ei” spune-i că cel din urmă gând al meu, va fi la ea!

Voinicii se îmbrățișară și ochii li se umeziră de lacrimi.

— Fii fără grijă, Leonida - mai zise Rimsky, înainte de a părăsi celula - sau te scăpăm, sau murim cu toții alături de tine!

Ușa se deschise, se închise din nou și cei patru cazaci se uitară curioși la acela în care-l credeau pe părintele Mașuchin.

— Dar lungă a mai fost spovedania, Sfinția Ta - zise căprarul, vrând să-l tragă de limbă pe popă. Se vede că tare multe păcate are osânditul…

— Păcătoși suntem toți „mon fils” - răspunse părintele Mașuchin.

— Dar nu ca el, Sfinția Ta! se lăudă căprarul. Auzi d-ta, să ucizi pe comandantul suprem? Mă rog, Prea Sfinte, dar dv. v-a mărturisit măcar cine au fost tovarășii lui?

— Asta e taina spovedaniei „mon fils” răspunse Mașuchin cel fals. Ceea ce aude un preot la spovedanie, rămâne îngropat în sufletul lui pentru vecii vecilor. „Mais”, eu l-am sfătuit să se destăinuie Excelenței Sale, „parce que alors” și Dumnezeu îi va fi mai îndurător.

— Și Sfinția Ta crede că o va face? întrebă căprarul, care voia cu orice chip să afle ceva.

— „Chi lo sa?” - răspunse preotul, de data aceasta întrebuințând atât de cunoscuta expresie italienească. În orice caz, păcat de el, „parce que” vorbește foarte bine franțuzește.

După ce mai dădu și acest neîndoielnic certificat al identității sale, Stanislau Rimsky părăsi închisoarea, lăsându-i pe cei patru cazaci care îl păzeau pe osânditul la moarte încredințați că au stat de vorbă cu Părintele Mașuchin, confesorul comandamentului și al închisorii, care se grăbea acasă unde-l aștepta un negustor de vinuri din Nijni Novgorod.

*

— Așadar, nici acum, când pentru d-ta totul este pierdut, când nu mai poți nădăjdui la nimic și când nimic nu te mai poate lega de viața aceasta, nici acum nu vrei să-mi destăinuiești cine au fost ceilalți doi tovarăși ai d-tale? îl întrebă generalul Lüders pe doctorul Leonida, când după o jumătate de ceas de la plecarea lui Stanislau Rimsky, doctorul Leonida fu condus în fața generalului, după cererea osânditului.

— Excelență - răspunse Leonida - ceea ce am avut de spus, ceea ce am putut spune, am declarat în fața Consiliului de Război. Iertați-mă, dar mai mult nu pot să mărturisesc.

— Atunci, spune-mi măcar mie, personal și ai cuvântul meu că nimeni nu-ți va afla taina - zise generalul. Mărturisirea d-tale va fi înmormântată în mine ca într-un mormânt. Și dacă-ți cer aceasta, nu o fac din curiozitate ci pentru liniștirea conștiinței mele, deoarece îți mărturisesc că mie nu-mi vine să cred în adevărul celor declarate de d-ta în fața Consiliului de Război.

— Și totuși n-am spus decât adevărul adevărat, Excelență! răspunse osânditul, cu hotărâre. În ceea ce privește dezvăluirea tainei mele, dv. personal, Excelența Voastră va vedea singur că nu am dreptul s-o fac când va ști că sunt legat prin jurământ de a nu dezvălui nimănui, în nicio împrejurare și sub niciun cuvânt, nimic din ceea ce știu. Excelența Voastră, care este cunoscut ca un om de

onoare, nădăjduiesc că înțelege pentru ce gura trebuie să-mi rămână închisă.

Generalul Lüders dădu de câteva ori din cap apoi ridică amândouă mâinile în semn de deznădejde și exclamă:

— Atunci… nu mai insist, căci într-adevăr, este în zadar. *Omul* trebuie să se țină chiar și numai de un cuvânt dat, dar încă de un jurământ.

Urmară câteva minute de tăcere în care timp generalul Lüders rămase cufundat în gânduri cu privirea pierdută în gol.

După aceea își ridică încet capul și întrebă:

— Ai cerut să-mi vorbești. Dacă n-ai făcut aceasta pentru a te destăinui, după cum nădăjduiam, atunci cred că va fi referitor la ultima d-tale dorință. Vorbește, doctore Kipriotis și dorința îți va fi îndeplinită.

— Da, Excelență, despre ultima-mi dorință este vorba - răspunse Leonida. V-aș ruga, dacă se poate, să dați ordin ca executarea mea să aibă loc cât mai fără gălăgie, cât mai în taină. Cred că și Excelența Voastră a aflat că astăzi de dimineață, pe când eram recondus la închisoare, mulțimea a tăbărât asupra mea și dacă întâmplător nu se aflau câțiva cazaci în piață fără îndoială că acum n-aș mai fi în fața Excelenței Voastre.

— Știu! De altfel eu însumi m-am gândit să te cruț de privirile batjocoritoare ale foștilor d-tale camarazi și în acest scop am consemnat la cazarmă și ofițerii și trupa până mâine la ceasurile șase dimineața. Așa că dorința îți era îndeplinită încă înainte de a mi-o spune. Trista ceremonie se va desfășura numai în fata plutonului de execuție, alcătuit și el, în mod special, numai din șase cazaci și un singur ofițer, căruia i-am dat și delegația pentru a proceda la degradare. Este chiar comandantul închisorii.

— Vă mulțumesc, Excelență - răspunse Leonida, adânc mișcat de bunătatea generalului. Regret din suflet că nu-mi

mai stă în putință de a vă dovedi măcar o parte din recunoștința pe care v-o port!

— Am făcut aceasta - zise generalul - fiindcă sunt încredințat că nu ești tocmai atât de vinovat după cum vrei singur să pari. În urma declarațiilor d-tale însă, în fața Consiliului de Război, mi-ai tăiat orice putință de a te scăpa.

Dar să nu mai vorbim despre aceasta, fiindcă totul e în zadar.

— Așa este, Excelență!

— Aș vrea însă să fac ceva pentru d-ta - urmă generalul, care după cum am mai văzut, avea o stimă deosebită pentru știința medicală a doctorului Leonida. Spune-mi o altă dorință a d-tale, căci pe aceasta n-o socot ca atare, fiind îndeplinită mai dinainte de mine, spune-mi, cu ce aș mai putea să-ți fiu de folos față de ai d-tale, de pildă?

— Mulțumesc, Excelență, dar sunt singur pe lume - răspunse voinicul.

— Ce să fac cu lucrurile d-tale, cui să le dau?

Doctorul Leonida rămase o clipă pe gânduri, apoi zise:

— Lucrurile și banii care îmi aparțin, să fie împărțiți printre ajutoarele mele de la ambulanță. În locuința mea din Strada Mare însă, în saltarul din dreapta al biroului, se găsesc numeroase observațiuni și însemnări referitoare la știința medicală și la anumite leacuri, însemnări care pot fi de mare folos unui om de meserie. Cum știu că fiul Excelenței Voastre studiază medicina, v-aș ruga să primiți pentru el acest dar, care-i va da putința să scurteze durata multor boli.

Generalul Lüders își aduse aminte de frigurile de care suferise la București și de care Leonida îl scăpase în două săptămâni, pe când doctori cu renume pretindeau că va trebui să stea în pat patruzeci de zile și își dădu seama te toată însemnătatea acestui dar.

De aceea răspunse adânc mișcat:

— Îți mulțumesc, doctore, în numele meu și al fiului meu, care cred că se va arăta demn de prețiosul dar pe care i-l faci.

Leonida se înclină.

Generalul sună din clopoțel și comandantul închisorii, care venise în persoană cu Leonida la comandament, intră în odaie:

— Dumnezeu să fie îndurător sufletului d-tale, doctore Kipriotis - zise generalul Lüders și ieșind de după masa sa de lucru, strânse mâna osânditului. Dacă singur n-ai fi dorit să mori, aceasta nu ți-ar fi fost cea din urmă noapte, căci eu sunt încredințat că vina nu-ți este atât de mare după cum ai arătat-o.

Comandantul închisorii rămase încremenit. În viața lui nu mai văzuse ca un comandant de armată să strângă mâna unui om care pornea să fie împușcat.

Uluirea bietului ofițer fu atât de mare, încât se cutremură ca trezit din vis când generalul i se adresă cu următoarele cuvinte:

— Domnule maior, vei îngriji ca totul să se întâmple după cum am poruncit. Vei alege pe cei mai buni șase trăgaci pentru ca doctorul să nu aibă mult de suferit. Afară de d-ta și plutonul de execuție, nimeni nu va fi de față la trista ceremonie.

— Am înțeles, Excelență.

— Încă ceva - urmă generalul. Doctoral Kipriotis va fi dus la locul execuției într-o caleașcă închisă pentru ca lumea să nu prindă de veste și deci, să nu se poată lua după el. Tot în acest scop, plutonul de execuție, care va fi călare, va merge astfel rânduit, încât să se creadă că este o trupă de cazaci care escortează pe un călător oarecare.

— Am înțeles, Excelență!

— Acum puteți pleca! zise generalul Lüders și Leonida, după ce salută militărește, ieși din odaie, urmat de comandantul închisorii, care nu-și mai putea reveni din

uimire văzând însemnătatea ce i se dădea osânditului la moarte.

Doctorul Leonida era mai mult decât mulțumit de felul cum rânduise lucrurile generalul Lüders care în bunătatea și stima lui pentru el îi îndeplinise dorința mai bine decât s-ar fi putut aștepta.

Un lucru însă îl neliniștea pe voinic.

Oare împrejurarea că va fi dus la execuție cu o caleașcă nu va încurca planurile lui Rimsky care n-avea de unde să mai afle acest amănunt?

*

Îndată după plecarea lui Leonida din comandament, aghiotantul intră da generalul Lüders și-i anunță:

— Excelență, maiorul Iagnov și locotenentul Pavlovici vă roagă să-i primiți având știri foarte însemnate.

— Să intre! răspunse generalul.

Aghiotantul salută, deschise ușa și făcu loc celor doi ofițeri care rămaseră lângă ușă, lipindu-și călcâiele.

După ce aghiotantul ieși, generalul le făcu semn celor doi ofițeri și le zise:

— Veniți mai aproape! Ei, ce vești aveți să-mi dați? Dar ce este cu d-ta, Iagnov, de ești așa de agitat? S-ar zice că ai descoperit firul unui complot împotriva țarului!

— Descoperirea noastră, Excelență - răspunse maiorul Iagnov, într-adevăr, tremurând de înfrigurare - are aproape aceeași însemnătate ca și un complot împotriva Maiestății Sale.

— Mă faci curios, Iagnov! zise generalul Lüders. Povestește-mi ce s-a întâmplat? Despre ce este vorba?

— Excelență - începu maiorul - mi-ați poruncit s-o pun sub supraveghere pe vestita prezicătoare, Juliette Mauras.

— Da!

— În acest scop, l-am însărcinat pe locotenentul Pavlovici, care este aici, cu mine, să-i descopere locuința.

Într-un sfert de ceas am aflat că prezicătoarea locuiește la hotelul Panonia. L-am chemat atunci la mine pe proprietarul hotelului și i-am spus că-l va angaja pe locotenentul Pavlovici ca fecior, la etajul întâi, unde locuiește Juliette Mauras. Hotelierul a înțeles, mai ales când i-am atras atenția că nesupunerea, sau cea mai neînsemnată indiscreție, va fi socotită ca trădare a secretelor armatei și locotenentul Pavlovici și-a luat în primirea slujba de fecior de hotel.

— Foarte bine! Pe urmă?

— Pe urmă – zise maiorul Iagnov - locotenentul Pavlovici a pândit pe toți aceia care au intrat și au ieșit de la prezicătoare, sau mai bine zis, „pe acela”, deoarece un singur om a călcat pragul odăii Juliettei Mauras în tot decursul zilei de astăzi.

— Cine era omul acesta? întrebă generalul Lüders, fără să dea prea mare însemnătate spuselor maiorului.

— Era Mihu, unul din aghiotanții lui Avram Iancu!

— Ah, mi se pare că-l cunosc… Da, da - făcu generalul. A fost chiar ieri la mine și pentru faptele lui vitejești, împotriva ungurilor,l-am și decorat. Mi se pare însă ciudat ca un voinic ca el, să creadă în proorocirile unei ghicitoare, chiar dacă aceasta este renumită și atât de mult căutata Juliette Mauras.

— Nu pentru a-și cunoaște viitorul s-a dus el acolo, Excelență! zise maiorul Iagnov.

— Hm! făcu generalul, mirat. Dar pentru ce?

— Pentru o aventură de dragoste, la care l-a chemat chiar prezicătoarea!

— Așa! Ei, dar trebuie să recunoaștem că un flăcău ca acest Mihu, poate stârni chiar și poftele unei Juliette Mauras! zise generalul Lüders. Rareori mi s-a întâmplat să văd un om atât de bine făcut și după cât se pare și foarte deștept și curajos.

— Așa este, Excelență - răspunse maiorul.

— Știe însă Excelența Voastră, cine este acest Mihu?

— Cum să nu știu! răspunse generalul, zâmbind. Unul din aghiotanții lui Avram Iancu.

— Acum! zise maiorul. Înainte însă cu mulți ani în urmă, acest domn Mihu se numea altfel și numele lui era cunoscut în toată Rusia.

— Ce tot spui, maior Iagnov? se minună generalul Lüders. Ia spune-mi și mie numele acesta?

Maiorul înghiți odată, își drese glasul, apoi răspunse ca și când s-ar fi temut chiar și numai să rostească numele:

— „Stanislau Rimsky!”

Generalul Lüders făcu o mișcare ca și când ar fi vrut să sară de pe scaun.

Însă îndată se potoli și răspunse, zâmbind:

— Ciudată asemănare de nume!

— Cum, Excelența Voastră crede… îngână maiorul.

— Cred că la mijloc nu este altceva, decât o simplă potrivire de nume! zise generalul Lüders. Dar de ce vă uitați amândoi atât de curios? Sau poate că voi ați crezut altfel?

— Nu credem, ci suntem încredințați, Excelență - răspunse maiorul Iagnov - că acest Stanislau Rimsky este una și aceeași persoană cu faimosul Vultur al Morții care a îngrozit Rusia timp de atâția ani de zile.

— Glumești, maior Iagnov -. răspunse generalul. Cum poți crede așa ceva, când Stanislau Rimsky, banditul, a fost executat în curtea fortăreței Petropavlovsk?

— Mă iertați, Excelență - zise atunci și locotenentul Pavlovici - și eu am auzit că Stanislau Rimsky, banditul, ar fi fost executat…

— A fost, nu ar fi fost! îl îndreptă generalul.

— Să zicem că a fost executat, în curtea fortăreței Petropavlovsk - reluă locotenentul. Eu însă am văzut în multe case din Polonia chipul pictat al Vulturului Morții, or, acest chip este întocmai cu acela al căpitanului Mihu, din oastea lui Avram Iancu.

— Ciudat... foarte ciudat! zise generalul. Eu cred totuși că la mijloc trebuie să fie numai o asemănare.

— Și la înfățișare și la nume, Excelență?

— Tocmai de aceea spun că este ciudat. Dar să vedem ce ai aflat d-ta despre legătura dintre Juliette Mauras și acest nou Stanislau Rimsky? Poate că vom găsi vreun punct de plecare spre a lămuri taina.

Locotenentul Pavlovici îi povesti generalului, cum a încercat la început să spioneze, fără a reuși, convorbirea dintre Mihu și prezicătoare. Apoi urmă astfel:

— Când am văzut că în chipul acesta nu ajung la niciun rezultat m-am gândit să găsesc altceva.

Am coborât în stradă și atunci am văzut că din cauza căldurii, Juliette Mauras lăsase ferestrele de la odăile sale deschise. Dacă găseam un mijloc de a ajunge până sub aceste ferestre, puteam asculta tot ceea ce se vorbea înăuntru. Era însă în plină zi, oamenii mișunau în piață și pânda mea ar fi fost observată numai decât.

— Firește! zise generalul. Și ce ai făcut?

— Prezicătoarea, care face un lux foarte mare - urmă locotenentul - și-a luat pentru ea singură trei odăi, una lângă alta, așezate chiar în piață. Sub ferestrele acestor odăi însă este așezată și firma hotelului, o tablă lungă de vreo zece metri, pe care e scris: „Hotel Panonia”. M-am dus deci iute la proprietar și i-am cerut o scară, un lighean cu apă și cârpe, să șterg firma, care din pricina prafului aproape că nici nu se mai cunoaște.

Hotelierul, speriat de domnul maior Iagnov, n-a îndrăznit să se împotrivească, cu toate ca își dădea seama prea bine care era rostul adevărat al curățirii firmei.

Am luat deci scara, ligheanul cu apă și cârpele și m-am urcat până la firma hotelului pe care am început s-o spăl.

— Foarte bine! Și?

— În vreme ce spălam firma însă, trăgeam cu urechea la tot ceea ce se vorbea înăuntru.

— Și ce au vorbit cei doi? întrebă generalul curios.

— Convorbirea lor - zise locotenentul Pavlovici - a fost de natură să-mi risipească din suflet orice îndoială asupra adevăratei identități a căpitanului Mihu - sau mai bine zis, asupra lui Stanislau Rimsky, Vulturul Morții.

După aceea, locotenentul Pavlovici îi istorisi generalului tot ceea ce vorbise Stanislau Rimsky ca Juliette Mauras, deoarece într-adevăr, el ascultase aproape toată această convorbire.

Când ajunse însă la scena când prezicătoarea îi povestise lui Rimsky, cum că generalul Lüders i-a făgăduit să-l grațieze pe osândit și că până sub seară urma doar să născocească pretextul acestei grațieri, generalul sări de pe scaun ca mușcat de șarpe și strigă revoltat:

— Nu-i adevărat! Nu i-am făgăduit nimic! Este o mincinoasă! Dimpotrivă, am refuzat-o categoric!

— Din cele ce au urmat - reluă locotenentul Pavlovici - mi-am dat seama că prezicătoarea s-a folosit de această minciună numai pentru a și-l face pe Rimsky recunoscător, nădăjduind astfel să înfrângă încăpățânarea bărbatului, care nu voia să răspundă la dragostea ei.

— Așa se mai schimbă chestia! zise generalul Lüders, reașezându-se pe scaun, ceva mai liniștit. Totuși, minciuna este o dovadă a micimii caracterului acestei faimoase prezicătoare cu care aș vrea să am de a face cât mai puțin.

— După plecarea căpitanului Mihu - urmă locotenentul Pavlovici - care, după cele ce am istorisit Excelenței Voastre, reiese lămurit că nu este altul decât adevăratul Stanislau Rimsky, Vulturul Morții și fostul căpitan de bandă al doctorului Kipriotis, din exclamațiile, din mișcările, din faptele Juliettei Mauras, am înțeles că are de gând să-l răpească pe Stanislau Rimsky pentru a-i face să se supună dorințelor sale, mulțumită unei arte diabolice.

— Locotenente Pavlovici, încep să mă îndoiesc de seriozitatea d-tale! zise generalul, aproape supărat. Dacă într-adevăr omul d-tale este Stanislau Rimsky, ceea ce eu încă tot mă mai îndoiesc, cum crezi d-ta că o femeie, fie ea

chiar Juliette Mauras, va izbuti să răpească pe un bărbat, care a semănat groaza în ținuturi întregi din Rusia timp de ani de zile?

— Mă iertați, Excelență - răspunse locotenentul - la început și eu am râs de planul prezicătoarei și începusem să mă întreb dacă nu cumva am de a face cu o nebună. Mai târziu însă, mi-am dat seama nu numai că Juliette Mauras nu este nebună, dar și că e o femeie care la mânie poate deveni foarte primejdioasă.

— Pavlovici, dacă d-ta ești naiv, te rog să nu crezi același lucru și despre noi! zise generalul, mânios.

— Excelență, îngăduiți-mi să vă povestesc totul, până la sfârșit și veți vedea că am dreptate - se rugă locotenentul.

— Bine! Urmează!

— După plecarea lui Mihu-Rimsky - reluă Pavlovici - Juliette Mauras și-a scos lădița, în care își ține giuvaericalele - a căror valoare, în paranteză fie zis, prețuiesc câteva milioane - și din această lădiță a luat un sul de hârtii legat cu îngrijire, cu panglicuțe albastre. Desfăcând sulul, ea a început să răsfoiască printre hârtii până când s-a oprit la una pe care a început s-o citească, spre norocul meu, cu voce tare.

— Și ce era scris în acea hârtie?... întrebă generalul Lüders.

— N-aș putea să vă repet cuvânt cu cuvânt; înțelesul însă era cam următorul:

> „Dacă bolnavul este o fire îndărătnică, dârză, cu multă voință, deci greu de înrâurit, i se va da să bea un vârf de cuțit, din planta - numele i l-am uitat, căci era un cuvânt întortocheat, pe semne hindus, zise locotenentul - bine măcinată. Planta aceasta îi va înfrânge îndărătnicia, îl va face lipsit de voință și de putere, îl va îndobitoci chiar - și atunci bolnavului îi va fi lene, se va simți obosit, ochii lui se vor ține numai cu greu deschiși și va fi asemenea unui om care a luat opium, sau hașiș. Atunci bolnavul va fi așezat pe un scaun cu capul rezemat de spetează, căci singur nu va mai fi în stare să și-l țină în sus. Pe urmă ne așezăm în

fața lui, ridicăm amândouă mâinile în dreptul capului său cu degetele îndreptate spre frunte și voim zice, încet, cu multa hotărâre însă, pe un ton poruncitor căruia parcă nimeni să nu fie în stare să i se împotrivească: Dormi… adormi… Vreau să cazi într-un somn adânc… Îți poruncesc să dormi…

Vom repeta aceste cuvinte, până când pleoapele bolnavului se vor închide. Atunci îi vom întreba dacă doarme. Dacă ne răspunde da, ne vom încredința că nu minte, înțepându-l cu un ac, zicând: Este o floare cu care te-am atins. Simți ce frumos miroase?

Dacă bolnavul nu tresare de loc în urma acestei înțepături însemnă că a adormit și atunci îi vom porunci ca din clipa aceea să nu mai asculte de nimeni, decât de noi, să se supună orbește poruncilor noastre, să nu simtă, să nu vadă, să nu audă, să nu miroasă, să nu guste, decât ceea ce-i vom porunci noi. În chipul acesta îl putem vindeca pe bolnav de orice boală, de dureri de pântece, de cap, de dinți, de dragoste, de închipuiri bolnăvicioase, etc. etc.… afară de lepră, ciumă și holeră. Dacă bolnavul ne este dușman și-i poruncim să se ucidă atunci va face așa cum voim noi. Dacă vrem să-l pedepsim mai ușor, îi vom spune că e atins de friguri sau altă boală, și el va suferi până când nu-l vom dezlega noi. Tot astfel îi putem spune că ne este sclav și el se va simți sclav, sau animal, sau orice vom vrea noi.

Pentru a-l deștepta pe bolnav din somn îi vom trece mâna peste frunte și-i vom spune: Trezește-te! Somnul s-a sfârșit! Bolnavul se va trezi și nu va ști nimic din ceea ce s-a petrecut cu el, rămânând sub stăpânirea noastră până când printr-un nou somn, nu-l vom dezlega definitiv de a ni se mai supune.

Pe aceia cărora le dăm să bea din praful plantei e bine să nu-i trezim înainte de o zi și o noapte, căci atâta ține efectul ei.

Aceasta este taina somnului poruncit pe care Yezida, marele preot al înțelepților yoghini din India, i-o dezvăluie sorei sale întru înțelepciune, Juliette Mauras, blestemând-o să moară în decurs de un an de moartea de care se teme mai mult, dacă vreodată ar dezvălui această taină, fie prin

> scris, fie prin viu grai, fie prin nebăgare de seamă sau uitare de sine. Trimurti, care i-a învățat pe yoghini taina somnului poruncit va asculta blestemul marelui său preot, Yezida”.

După ce locotenentul Pavlovici sfârși cu această repetare a celor citite de Juliette Mauras pe sulul de hârtie scos din lădița cu giuvaeruri, o tăcere adâncă se lăsă asupra cabinetului comandantului.

Generalul Lüders era foarte impresionat. Din citite și din auzite, cunoștea și el puterea misterioasă pe care erau stăpâni preoții Indiei, care adeseori săvârșeau adevărate minuni și acum, când auzise că și prezicătoarea era stăpână pe această taină, un fior de groază îi străbătu trupul, gândindu-se că trebuia să-i mulțumească lui Dumnezeu că nu stătuse prea mult în apropierea Juliettei Mauras, care la urma urmelor ar fi putut întrebuința și față de el asemenea mijloace de care nu s-ar fi putut apăra.

Generalul Lüders era un adevărat militar, curajos, fără teamă de dușman și mai puțin de femei.

Era însă mai înainte de toate, rus și ca toți rușii, chiar dacă nu se temea de mistere și de puteri supraomenești, totuși, era bun bucuros dacă nu era nevoit să aibă de a face cu persoane și lucruri pe care nu le putea înțelege, tocmai din pricina misterului în care erau învăluite și din pricină că necunoscând armele for de atac, nu știa nici el, cum să se apere.

Până atunci, până la destăinuirile locotenentului Pavlovici, o socotise pe Juliette Mauras ca pe o simplă ghicitoare care mulțumită iscusinței sale de a vorbi, știa să-i îmbrobodească pe oameni, făcându-i să creadă că este înzestrată cu cine știe ce daruri supraomenești și care nu era vrednică decât de disprețul unui om cult.

Acum însă, Juliette Mauras apărea înaintea ochilor săi cu totul în altă lumină. Acum înțelegea pentru ce regi și împărați o căutau, pentru ce Europa și America se băteau pe ea.

Poate că Juliette Mauras era o mincinoasă în ceea ce privea prezicerea viitorului. Poate! În schimb însă, acum era sigur că franțuzoaica era stăpână unei puteri pe care numai puțini oameni o cunosc, era stăpâna unei arte de a subjuga pe oameni, de a-i face să se supună chiar și împotriva voinței lor.

O asemenea ființă lua cu totul o altă înfățișare înaintea ochilor generalului Lüders și de aceea comandantul de atunci al rușilor din Ungaria nu se mai gândea cu atât dispreț la Juliette Mauras.

Din gândurile în prada cărora căzuse, îl trezi glasul locotenentului Pavlovici:

— Vedeți, Excelență - zise el - că am avut dreptate când am spus că Juliette Mauras este o femeie primejdioasă.

— Da, fiindcă eu nu știam ceea ce știi d-ta! răspunse generalul. Dar mă întreb, în asemenea împrejurări, ce este de făcut?

— Lucrul este foarte simplu, Excelență, dacă-mi îngăduiți să vă spun și părerea mea - se amestecă în vorbă și maiorul Iagnov.

— Să auzim! răspunse generalul, uitându-se cu oarecare nerăbdare la subalternul său.

— Vom aștepta până când Stanislau Rimsky va intra deseară în hotel - zise maiorul - înconjurăm clădirea cu armată și-i arestăm pe amândoi. Pe Rimsky îl trimitem înaintea Consiliului de Război, iar pe Juliette Mauras, fiindcă la drept vorbind nu-i putem găsi nicio vină, o expulzăm, ca indezirabilă, pentru a o împiedica de la cine știe ce uneltiri.

— Astăzi ești cam pripit în păreri, dragă Iagnov - răspunse generalul Lüders, dojenitor. D-ta uiți că avem de a face cu *o* cetățeană a Franței și cu un aghiotant al lui Avram Iancu, omul socotit de români ca un fel de zeu al lor și dacă ferească Domnul, la mijloc nu este decât tot numai o asemuire, pe de o parte, Juliette Mauras cu trecerea ei, pe care acum o înțeleg, ne poate târî într-un conflict

diplomatic, iar pe de altă parte, l-am jigni adânc pe Avram Iancu, care ne-a dat o atât de prețioasă mână de ajutor în înăbușirea revoluției unguerești.

— Excelență - zise atunci locotenentul Pavlovici - dar vă garantez eu că nu este vorba de nicio asemuire că nu mai poate încăpea nicio îndoială.

— Cu garanția d-tale nu se poate stinge un conflict diplomatic și nici nu se poate repara jignirea adusă unui comandant aliat! răspunse generalul. Căci dacă nu mă îndoiesc de cele spuse de d-ta în privința Juliettei Mauras, cu atât mai puțin sigur sunt că avem de a face cu adevăratul Stanislau Rimsky. Gândiți-vă că executarea lui Rimsky a fost condusă de maiorul prinț Dimitri Trubetzkoi, aghiotantul și prietenul țarului Alexandra I. Or, a pune la îndoială buna credință a maiorului Trubetzkoi, cum pretind unele zvonuri ar însemna să ne îndoim chiar de țarul Alexandru, din a cărui poruncă Rimsky a fost executat. Avem voie noi, ca ofițeri, să îngăduim o asemenea îndoială sufletului nostru? Gândiți-vă că în ațâți amar de ani, câți s-au scurs de atunci, nimeni n-a mai auzit și nu l-a mai văzut pe Vulturul Morții. Cum credeți că ar fi fost cu putință ca faimosul bandit să fi fost liber și să nu se fi apucat iarăși de îndeletnicirea lui dăunătoare societății? Apoi, gândiți-vă că Stanislau Rimsky era polonez, iar Mihu aghiotantul lui Avram Iancu este român, venit anume de peste munți pentru a lupta împotriva ungurilor.

Punând în cumpănă toate acestea ele vor atârna mult mai greu decât ceea ce putem înțelege din conversația spionată, mai ales că se prea poate ca prezicătoarea, în fantezia ei bogată, să-și fi poreclit bărbatul iubit „Stanislau” și poate chiar și „Rimsky”, tocmai fiindcă voinicul seamănă atât de mult cu Vulturul Morții.

Locotenentul Pavlovici ar fi putut răspunde că nimic nu dovedește că Mihu este român, că dacă în răstimp de atâția ani nimeni n-a mai auzit vorbindu-se de Vulturul

Morții, aceasta nu însemna că el nu și-a putut continua isprăvile în altă țară și sub alt nume.

N-ar fi putut răspunde însă nimic referitor la buna credință a țarului Alexandru I deoarece de această bună credință n-avea voie să se îndoiască, mai ales el, ofițer al armatei rusești.

De aceea, își aplecă ochii în pământ și nu răspunse nimic.

În schimb, maiorul Iagnov, dornic de a șterge din mintea generalului impresia de om pripit pe care i-o făcuse și pentru a se arăta demn de postul de șef al biroului de contra spionaj, fu cu totul de părerea comandantului său și zise:

— Înțeleptele cuvinte ale Excelenței Voastre mi-au deschis ochii și mi-au arătat calea care cred că trebuie s-o urmăm.

— Să auzim! zise generalul.

— Aș fi de părere - urmă maiorul Iagnov - s-o lăsăm pe Juliette Mauras să-și ducă planul la îndeplinire, măcar în parte. Mulțumită misterioasei băuturi din India, Stanislau Rimsky, dacă el este cu adevărat, va fi făcut nevătămător, rămânând cu totul supus prezicătoarei. În chipul acesta am putea spune chiar că banditul este mai sigur în mâinile prezicătoarei decât în oricare închisoare din lume.

Când apoi Juliette Mauras își va pune în aplicare și cea de a doua parte a diabolicului său plan, adică răpirea, avem motive întemeiate s-o arestăm pentru răpirea unui ofițer aliat și deci, în urma acestora, expulzarea ei nu va mai putea da loc la niciun fel de conflict diplomatic. În același timp, îl vom avea la îndemână și pe pretinsul Mihu sau Stanislau Rimsky și-l vom putea cerceta nestânjeniți și fără teamă de a jigni pe cineva.

Generalul Lüders rămase câteva clipe pe gânduri apoi răspunse:

— Ideea nu este rea, ba aș putea spune chiar că e foarte bună! Ai uitat însă un singur lucru, dragă Iagnov: pentru

ca arestarea prezicătoarei să fie îndreptățită, ar trebui s-o prindem oarecum în „flagrant delict”, s-o prindem asupra faptului. Or, dacă ea îl adoarme pe omul nostru mulțumită științei sale misterioase, căpitanul Mihu se va supune poruncilor ei și o va urma ca un sclav, orbește, așa că delictul de răpire nu va putea fi constatat.

— Mă iertați, Excelență - zise maiorul Iagnov. Dar Excelența Voastră nu cunoaște încă un amănunt pe care locotenentul Pavlovici n-a avut când să vi-l mai comunice. Fie că vrea să fie mai sigură de reușită, fie că se teme ca tovarășul său de drum să nu fie recunoscut de vreunul din oamenii noștri dacă într-adevăr e Stanislau Rimsky, Juliette Mauras are de gând să-și ducă prada ascunsă într-un cufăr lung de vreo doi metri pe care, anume în acest scop, l-a și golit astăzi după amiază de toaletele care erau în el și în care a și făcut câteva găuri, pentru ca iubitul său răpit să nu se înăbușe din lipsă de aer.

— Dar atunci nici nu se poate mai bine! exclamă generalul Lüders, cu ochii strălucitori de bucurie. Flagrantul delict de răpire va fi constatat și atunci avem tot dreptul s-o arestăm, s-o judecăm chiar și nimeni nu va putea să ne ceară socoteală. În ceea ce-l privește pe căpitanul Mihu, îl putem cerceta după plac, iar dacă nu e la mijloc decât o asemuire, cum cred eu, Avram Iancu ne va fi recunoscător că i-am scăpat pe unul din cei mai prețioși oameni ai săi.

Bravo, maior Iagnov. Ai avut o idee care dovedește că nu m-am înșelat când ți-am încredințat serviciul de contra-spionaj. Vezi că ideile bune vin încet, cu chibzuială, fără pripire!

Maiorul se înclină, mulțumit de laudele pe care i le aducea superiorul său, apoi zise:

— Atunci, Excelență, îmi dați mână liberă să iau măsurile necesare?

— Firește! răspunse generalul. Totuși, aș vrea să punem la punct acum planul de bătaie.

Așadar, Juliette Mauras va fi lăsată să-și ducă planul la îndeplinire, să-și adoarmă iubitul care nu vrea să se supună dorințelor sale, să-l împacheteze într-un cufăr ca pe o marfă și să plece cu el. La poarta orașului însă o va aștepta o patrulă de cazaci care va cere revizuirea bagajelor, ceea ce se va face fără a lua în seamă ordinul de liberă trecere pe care prezicătoarea îl are încă de la răposatul prinț Gorciacov. I se va spune că în urma nenorocirii întâmplate ieri noapte s-a dat ordin pentru cercetarea tuturor călătorilor și a tuturor bagajelor care intră în oraș fără niciun fel de deosebire.

Când flagrantul delict de răpire va fi constatat și omul nostru va fi găsit ascuns în cufăr, patrula o va aresta pe prezicătoare și o va aduce sub strictă pază la comandament, împreună cu cel răpit. Mâine apoi vom începe cercetările și vom vedea care este adevărul.

— Am înțeles Excelență! zise maiorul Iagnov, lipindu-și călcâiele, ceea ce făcu și locotenentul Pavlovici.

— Încă ceva! mai adăugă generalul Lüders. D-ta, locotenente Pavlovici, te vei înapoia la hotel unde-ți vei relua postul de fecior spre a nu o pierde din ochi pe prezicătoare. Nu se știe ce întorsături mai pot surveni și tocmai de aceea îți vei ascunde undeva, prin curtea hotelului, zece cazaci înarmați, pe care să-i poți avea la îndemână în caz de nevoie. Dacă-ți este cu putință, n-ar strica să cercetezi puțin lădița cu giuvaericale a Julietei Mauras, pentru a-ți însemna numele acelei plante misterioase care ne-ar putea aduce adeseori mari servicii și nouă.

— Am înțeles, Excelență! răspunse locotenentul.

— Mai departe - urmă generalul - când prezicătoarea va părăsi hotelul cu prada sa, o vei urmări pas cu pas, cu cei zece cazaci, până când va fi arestată, pentru a preveni orice surpriză.

— Am înțeles, Excelență!

— Acum puteți pleca! mai zise generalul Lüders. Vă recomand însă mult sânge rece și multă chibzuială! Nu vă pripiți, căci nimic nu este mai adevărat ca zicătoarea care spune că graba strică treaba!

— Am înțeles, Excelență! răspunseră cei doi ofițeri, care după ce salutară, părăsiră încăperea.

Rămas singur, generalul Lüders căzu pe gânduri…

Într-un târziu se sculă de la masă, clătină din cap și exclamă:

— Dumnezeu să mă ierte, dar parcă era un făcut ca acolo unde punea piciorul răposatul Gorciacov, să se întâmple încurcături!

Noi știm câtă dreptate avea generalul Lüders rostind aceste cuvinte…

CAPITOLUL 139
Surpriza Juliettei Mauras

Credinciosul prieten al lui Rimsky umbla nerăbdător de colo până colo prin odaia presărată cu sticle goale de vin.

Voinicul se uita la ceas necontenit și cu cât trecea vremea, cu atâta creștea și înfrigurarea lui și îngrijorarea pentru tovarășul pe care-l știa în cușca leului.

În cele din urmă, un zgomot de pași apăsați se auzi din curte și cu inima tremurândă de teamă și nădejde, Dan Dragomir se repezi la ușă pe care o deschise dintr-o singură mișcare.

— Slavă Domnului că te-ai întors! strigă Dan, în vreme ce ochii lui străluceau de o bucurie nespusă. Ai stat atâta încât începusem să mă tem că ai fost descoperit.

— Am purtat prea bine burta popii Mașuchin pentru ca să fiu amenințat de descoperire! răspunse Stanislau Rimsky, intrând în odaie.

— Așadar, totul a mers bine? întrebă Dan, nerăbdător.

— Mai bine decât m-aș fi așteptat! răspunse fostul căpitan de haiduci. Îți mărturisesc că la un moment dat începusem să cred eu însumi că sunt părintele Mașuchin.

— Dar spune-mi... spune-mi cum ai intrat în închisoare? ... Ce face Leonida?... E abătut?... Mai nădăjduiește, bietul om? o ploaie de întrebări, care căzură una după alta pe capul lui Rimsky.

— Mai încet, mai încet, Dane - zise Stanislau Rimsky - căci chiar și Napoleon asculta numai deodată șapte rapoarte, de răspuns însă, nici el nu răspundea decât pe rând. Vrei să știi ce am făcut și ce am văzut? Îți voi povesti totul, dar pentru a nu pierde vremea care ne este foarte prețioasă, voi face aceasta în timpul cât mă voi descotorosi de aceste plete și veștminte pentru a-mi relua adevărata înfățișare.

Și ca ajutorul lui Dan, Stanislau Rimsky își scoase pe rând, anteriul, perna care-i ținuse loc de burtă, peruca și

mustățile și barba falsă, iar pe urmă se spălă pe obraz și se îmbrăcă în hainele lui, în care lumea îl cunoștea ca Mihu Inimă de Leu, unul din aghiotanții lui Avram Iancu.

În timpul acesta voinicul îi povesti prietenului său ceea ce făcuse și vorbise în celula doctorului Leonida.

Pe Dan Dragomir îl podidiră lacrimile când auzi cu câtă resemnare își aștepta sfârșitul bunul lor prieten și cum n-a avut nici cel mai mic cuvânt de reproș pentru acela care-i pricinuise pieirea. Dimpotrivă, el socotea ca o adevărată bună voință pe care i-o arăta Cerul, împrejurarea că îi fusese dat să-și mai vadă odată fostul căpitan din Polonia Și Rusia.

— Bietul Leonida - exclamă Dan Dragomir, ștergându-și lacrimile - el a fost cel mai bun dintre noi, cel mai milostiv, cel mai blând și tocmai el să plătească cu sângele său moartea lui Gorciacov.

— Dar cine-ți spune că va plăti? strigă Rimsky…

— Tot mai nădăjduiești, căpitane? întrebă voinicul, cu amărăciune.

— Mai mult decât oricând! răspunse Stanislau Rimsky cu hotărâre. N-am putut să-ți spun până acum că după amiază, când te-am lăsat singur cu popa Mașuchin, am fost la Juliette Mauras…

— Eu n-am încredere în franțuzoaica aceasta! zise Dan.

— Nici nădejdea mea nu se bizuie numai ne ea! răspunse Stanislau Rimsky.

— Ai pus la cale ceva? întrebă Dan, făcând ochi mari, deodată.

— Firește!

— Și mie nu mi-ai spus nimic! urmă Dan, oarecum cu imputare.

— Nu, fiindcă nici eu nu știu încă ceva hotărât! zise Rimsky. Mai întâi trebuie să mă reped până în tabără și numai pe urmă voi putea spune: „acesta este planul!” Deocamdată însă, ajută-mă să-l îmbrăcăm pe popă și să-l așezăm în pat!

— Dar așa gol, cum este și sub pat, nu poate rămâne?

— Pentru orice eventualitate e mai bine să-l îmbrăcăm și să-l așezăm în pat! răspunse Rimsky. Poate-l caută cineva - nu se știe - și atunci e mai bine să-l creadă numai beat decât sa vadă că s-a petrecut ceva nefiresc cu el.

Voinicii îl scoaseră deci de sub pat, îl îmbrăcară în anteriu și-l așezară apoi în pat cu fața spre perete.

Pe urmă mai aruncară o privire prin odaie, spre a vedea dacă nu uitaseră nimic și apoi Stanislau Rimsky îi spuse lui Dan Dragomir:

— Dragă Dane, tu te vei duce acum și te vei plimba puțin între comandament și închisoare. Leonida va cere să vorbească cu generalul Lüders pentru a-l ruga să nu fie împușcat în fața mulțimii. Când se va înapoia, încearcă să te apropii de el, dar așa ca să te recunoască, pentru a-ți putea face un semn dacă generalul i-a îndeplinit rugămintea.

— Parcă spuneai că e sigur de asta! răspunse Dan.

— Așa crede el! În orice caz nu strică să știm precis care va fi situația.

— Și pe urmă ce să fac?

— Pe urmă vei veni în tabără și dacă nu mă găsești în cortul nostru, caută-mă la tribunul Nicolae Corcheș, căci acolo voi fi.

— Bine, căpitane!

Voinicii își luară rămas bun și ieșiră în strada, unde unul porni spre piață, iar celălalt spre tabăra lui Avram Iancu.

*

* *

Dan Dragomir ajunse tocmai la timp în piață deoarece din strada pe care se găsea comandamentul venea tocmai patrula care-l însoțea pe Leonida, la înapoierea sa de la generalul Lüders.

De data aceasta însă, cu toate că se înserase de-a binelea, patrula nu mai era alcătuită din patru cazaci, ci din zece.

Aceasta, pentru a preîntâmpina un nou atac al mulțimii asupra osânditului așa cum se petrecuse de dimineață.

Lucrul acesta îl cam nemulțumi puțin pe Dan Dragomir, deoarece el socotise să se apropie de prietenul său tot mulțumită unei îmbulzeli pe care ar fi pricinuit-o sub pretext că își manifestă furia împotriva ucigașului.

Acum însă, nu prea erau nici oameni pe stradă și pe deasupra și patrula era mai numeroasă.

Ce să facă?

De unul singur nu se putea apropia deoarece cazacii l-ar fi îmbrâncit cât colo și pe urmă poate că mai riscă și să-l aresteze.

Nehotărât, el se luă după patrulă, încă cu vreo doi-trei gură cască din care se găsesc întotdeauna și pretutindeni, pentru a însoți o muzică militară, o companie în marș, o patrulă care duce un arestat.

Pe la mijlocul pieței, Dan Dragomir trecu deodată mai în fața patrulei și începu să fluiere un vechi cântec popular care știa că pe vremuri fusese cântecul favorit al doctorului Leonida.

La început prizonierul se uită la el, deoarece își recunoscuse îndată cântecul ce-i era drag, nu-și recunoscuse însă și prietenul în negustorul din Nijni Novgorod.

Leonida își aplecă trist capul și se gândi la vremurile îndepărtate, pe când cântase el cântecul acesta la Varșovia, apoi în pădurea de la Zlepitnak, în Cuibul Vulturilor din Rudin.

Fluieratul trecătorului nu mai contenea însă și încăpățânarea lui de a intona mereu aceeași melodie, îl făcu să se uite mai bine la acela care prin cântecul lui îi reamintea un trecut atât de îndepărtat, dar atât de drag amintirii sale.

Și tot uitându-se la el și trecătorul la rândul lui privindu-l țintă inima lui Leonida tresări deodată.

El recunoscuse în străinul în aparență nepăsător pe Dan Dragomir.

Bucuria osânditului fu atât de mare încât nu lipsi mult să-l strige pe nume. Din fericire însă, se stăpâni la timp, așa că nu se trădă nici pe sine și nu-l vârî în bucluc nici pe Dan.

În schimb, doctorul Leonida se opri în loc și din pricina lui se opriră și cazacii care îl păzeau.

— Înainte! Ce te oprești! se răsti unul din ei la prizonier.

Comandantul închisorii auzind cuvintele cazacului se întoarse și văzându-și patrula oprită în loc alergă în grabă acolo.

— Ce este? Ce s-a întâmplat? întrebă el, oarecum îngrijorat.

— Prizonierul nu vrea să mai meargă, tătucă! zise cazacul guraliv, care se răstise mai înainte la Leonida.

— M-am oprit o singură clipă, domnule comandant - răspunse Leonida, cu glas tare - să mai văd pentru ultima oară piața aceasta prin care am trecut liber de atâtea ori, deoarece mâine, din caleașcă, n-o voi mai putea vedea.

— Ha, ha, ha, - râse cazacul guraliv - își închipuie că va fi dus cu trăsura la împușcare!

— Tăcere! se răsti comandantul la soldat, apoi, întorcându-se spre Leonida, îi zise:

— Trebuia să te gândești mai mult înainte de a săvârși fapta, doctore Kipriotis și atunci ai fi putut vedea piața aceasta nestânjenit, de câte ori ai fi voit. Acum însă, te rog, mergi înainte pentru a nu da prilej lumii să repete scenele de azi dimineață.

— Am înțeles, domnule comandant - zise Leonida și porni îndată mai departe, în mijlocul patrulei.

Scopul lui era ajuns.

Din cuvintele pe care le rostise cu voce tare Dan Dragomir înțelese că Leonida va fi dus la execuție într-o

trăsură, iar dintr-un semn, pe care prizonierul i-l făcu în ascuns prietenului său, acesta pricepu şi că totul era aranjat aşa după cum dorise Stanislau Rimsky.

Peste câteva minute patrula intră pe poarta închisorii iar Dan Dragomir, care o însoţise până acolo, se întoarse şi porni grăbit spre tabără.

Despărţindu-se de Dan, Stanislau Rimsky, trecu pe la hotel, unde lăsă o vorbă pentru Juliette Mauras, că nu va putea veni decât la ceasurile zece, apoi se dusese de-a dreptul spre tabăra lui Avram Iancu care era aşezată afară din oraş, în apropiere de poarta cetăţii.

Avram Iancu venise la Alba Iulia cu toţi tribunii şi prefecţii români care mai rămăseseră în viaţă, precum şi cu o ceată de vreo trei sute de voinici.

Craiul Munţilor venise însoţit de această puternică gardă, nu numai fiindcă voia să-i prezinte generalului Lüders, pentru a restabili adevărul, o probă de felul primitiv şi neîndestulător cum erau înarmaţi şi echipaţi oamenii săi, dar şi fiindcă cete de unguri înarmaţi tot mai colindau pe ici pe colo atacând satele româneşti şi omorând, drept răzbunare, tot ceea ce găseau viu înaintea lor şi nu era unguresc.

Din această pricină, drumul lui Avram Iancu spre Alba Iulia, n-a fost numai o călătorie protocolară pentru a se prezenta comandantului trupelor ruseşti, ci şi o expediţie de purificare, de curăţire a satelor româneşti de ultimele rămăşiţe ale armatelor ungureşti învinse. De aceea Iancu venise cu trupa înarmată şi de aceea luase cu el chiar şi două din tunurile capturate de la armatele lui Hatvani şi Kemény.

Când Stanislau Rimsky ajunse în seara aceea în tabără cei mai mulţi dintre români stăteau de vorbă în jurul focurilor, iar căpeteniile, în frunte cu Avram Iancu, discutau despre desfăşurarea evenimentelor în cortul cel mare al Craiului.

Aflând că toți conducătorii sunt adunați la Iancu, Stanislau Rimsky se duse și el acolo.

*
*   *

Când intră în cort, tineri și bătrâni îl ovaționară, deoarece prin curajul său, prin faptele sale cu adevărat eroice, Rimsky-Mihu știuse să se facă iubit și stimat de toți fruntașii românilor.

— Dar unde umbli, frate Mihule? îl întrebă Avram Iancu. De două zile nimeni nu te-a mai văzut.

— M-am învârtit și eu prin oraș, domnule comandant - răspunse Rimsky, așezându-se lângă Nicolae Corcheș cu care era foarte bun prieten încă de la cumplita bătălie de la Fântânele, unde românii, sub conducerea lui Corcheș și Mihu, nimiciseră pe cei trei mii de unguri ai lui Vasoar. M-am folosit de aceste două zile de repaus pentru a mai gusta puțin din viața de oraș pe care am cam uitat-o în răstimp de un an și jumătate de când ne tot hărțuim cu ungurii.

— Hărțuială, care nici acum nu s-a sfârșit încă - zise Craiul Munților. Tocmai vorbeam cu prietenii noștri, în ce măsură trebuie să luăm noi parte la acțiunea trupelor rusești.

Și discuția se învârti în jurul acestui punct încă timp de vreo jumătate ceas, după care căpeteniile se împrăștiară, fiecare ducându-se spre cortul lui pentru a se odihni.

Mihu se îndreptă cu Nicolae Corcheș spre cortul acestuia, unde intrară amândoi voinicii și unde ei rămaseră până pe la ceasurile nouă fără un sfert.

Când ieșiră, atunci, Mihu avea ochii înlăcrimați și o vădită emoție îi stăpânea sufletul.

— Frate Corcheș - zicea fostul Vultur ai Morții - zece vieți dacă aș avea și tot n-aș trăi îndeajuns pentru a-ți putea mulțumi pentru ceea ce ai făcut pentru mine. Ne cunoaștem doar de un an și jumătate, dar dovada de

prietenie pe care mi-ai dat-o astăzi, este mai mult decât fapta unui frate.

— Nu trebuie să-mi mulțumești nimic, frate Mihule - răspunse Nicolae Corcheș. Eu pricep, durerea sufletului omenesc și sunt fericit că-ți pot răsplăti măcar în parte ceea ce ai făcut d-ta, care astăzi știu că ești străin pentru națiunea românească. De altfel, acum văd lucrurile în adevărata lor lumină și îmi dau seama că ceea ce vrei să întreprinzi este mai mult decât o faptă nobilă și de aceea, chiar dacă n-ai fi fost prețiosul nostru Mihu care a băgat spaima în unguri, eu tot ți-aș fi dat ajutorul de care ai nevoie.

Dar iată că am ajuns - urmă tribunul. - Uite-l și pe Jurca Todoruț, vajnicul nostru tunar. Cu el trebuie să vorbim.

Cei doi bărbați ajunseră între timp la locul unde erau adăpostite cele două tunuri ale lui Iancu, pe care le păzea zi și noapte Jurca Todoruț, un fost vânător din Roșia, care din necesitate se făcuse tunar și care era cel mai bun ochitor ai oastei lui Iancu.

Acest Jurca Todoruț n-avea nimic mai sfânt pe lume ca tunurile lui. Lângă ele dormea, lângă ele mânca și dacă vreodată treburile îl sileau să se îndepărteze pentru câteva ceasuri, tot timpul nu se gândea decât la tunurile lui, întocmai cum se gândește mirele la mireasa sa.

Acum era tot lângă tunuri, între ele, întins pe spate și uitându-se la cerul înstelat.

— Ce-ți fac tunurile, Todoruț, flăcăule? îl întrebă Nicolae Corcheș.

Todoruț sări în picioare și cât ai clipi din ochi în mâinile lui se ivi o pușcă îndreptată amenințător spre cei doi bărbați.

— Liniștește-te, măi Todoruț, căci noi suntem Corcheș și fratele Mihu! strigă tribunul și zelosul tunar își lăsă pușca jos.

— Așa se schimbă treaba! zise Todoruț, apropiindu-se de voinici - „Sara bună” căpitanii mei. Mă întrebarăți ce-mi fac tunurile? Apăi prost, căpitanii mei!

— De ce, Todoruț?

— Păi treabă-i asta? zise Todoruț, amărât. De un veac nu și-a mai deschis gura nici Veta, nici Păuna[18]. Mă tem că dacă va mai merge așa, vor uita amândouă să-i mai suduie pe unguri.

— Lasă, Todoruț - zise Nicolae Corcheș - poimâine plecăm de aici și mai dăm o raită prin munți pentru a stârpi și cele din urmă cuiburi de unguri înarmați. Atunci poate că va mai avea ceva de spus și Veta și Păuna ta.

— Fi-ți-ar gura aurită, căpitane! răspunse tunarul, cu sinceră dorință.

— Acum însă, am avea ceva treabă cu tine, Todoruț, flăcăule! urmă tribunul.

— Spune, căpitane! Numai să nu mă trimiți de lângă tunuri.

— Fii fără teamă! reluă Corcheș. Uite despre ce este vorba. Mâine e ziua de naștere a țarului Nicolae I, împăratul rușilor, care ne-au ajutat să-i înfrângem pe unguri.

— Dumnezeu să-l țină în sănătate și bucurie că bine a făcut! răspunse tunarul.

— Tocmai de aceea, trebuie să sărbătorim și noi ziua aceasta așa după cum se cuvine. Rușii pregătesc o mare paradă pentru mâine și în zorii zilei vor trage douăzeci și una de lovituri de tunuri spre a saluta ziua de naștere a țarului.

— Păi cum, căpitane? se minună fostul vânător din Roșia, care nu se prea pricepea în asemenea sărbători. Să omori lumea pentru că-i ziua împăratului?

— Dar cine o omoară?

— Păi rogu-te frumos, căpitane - zise Jurca Todoruț, foarte serios - din douăzeci și una de ghiulele ori unde le-ai

---

[18] Așa își botezase Jurca Todoruț tunurile.

trage, una tot va cădea lângă niscaiva oameni. Pentru ce să-i ciopârțească, numai spre a-l saluta pe împărat cu tunul?

Nicolae Corcheș începu să râdă și râse și Mihu.

— Nu-i așa, Todoruț, flăcăule! zise Corcheș - loviturile acestea sunt oarbe fără încărcătură, numai cu pulbere, ca să bubuie! Așa se salută zilele mari, sărbătorile naționale.

Jurca Todoruț se scarpină după ureche și exclamă:

— Multe mai învață omul, cât trăiește! Niciodată nu mi-ar fi trecut nici măcar prin gând că Veta și Păuna mea ar putea deschide gura, numai așa de paradă, fără a lăsa câțiva unguri fără cap.

— Apoi asta așa este, Todoruț, flăcăule! urmă Nicolae Corcheș. Și atunci uite la ce ne am gândit noi. De ce să creadă rușii că noi nu știm cum trebuie sărbătorită ziua unui împărat care ne este prieten?

— Păi cum să creadă una ca asta, căpitane! răspunse Jurca Todoruț. Noi știm doar cum trebuie! Douăzeci și una de lovituri fără ghiulea.

— Nu așa, Todoruț, flăcăule! zise tribunul iarăși. Noi suntem un popor mai mic și nu trebuie să ne asemuim cu puternicii noștri aliați. Noi nu vom trage decât unsprezece lovituri.

— Mai bine! răspunse Todoruț, care avea răspuns la toate. Mai cruț puțin pulberea.

— Așa e! urmă tribunul. Acum mai este încă ceva. Dacă nu putem trage douăzeci și una de lovituri de tun, pentru a nu-i supăra pe ruși, asta nu înseamnează să nu putem fi noi cei dintâi care să-l salutăm pe țar. Afară de asta, chiar e mai bine să începem noi, pentru ca rușii să nu poată spune că noi nici nu ne-am gândit să-i trimitem țarului salutul nostru și că numai după ce i-am auzit pe ei ne-am adus aminte că e ziua împăratului.

— Să le tragem atunci îndată după miezul nopții, căpitane! zise iute, tunarul.

— Nici așa nu se poate, Todoruț, flăcăule, căci obicei este ca bubuiturile să înceapă în zorii zilei.

— Păi dacă ne-o iau rușii înainte?

— Tocmai asupra acestui punct vreau să ne înțelegem! urmă Nicolae Corcheș. Căpitanul Mihu știe unde sunt bateriile rusești care vor trage mâine cele douăzeci și una de salve. Înainte de revărsatul zorilor el va fi acolo și când va vedea că rușii se pregătesc, va trage cu pușca de trei ori în aer. În liniștea revărsatului zorilor detunăturile nu se poate să n-ajungă până la tine.

— Firește că nu!

— Așadar, îți pregătești totul, mai dinainte și când auzi cele trei detunături, îi și dai drumul!

— Las’ pe mine, căpitane! răspunse tunarul umflându-și pieptul. Să-mi mai spui doar cum să trag? Iute s-au încet, eu n-am mai lucrat cu fetele mele pentru paradă.

— De obicei bubuiturile urmează la răstimpuri de două-trei minute una de alta. Tu însă poți trage și mai iute, ca loviturile noastre să nu se amestece cu ale rușilor și să se cunoască de unde vin.

— Am înțeles! răspunse Jurca Todoruț. Îl iau cu mine și pe Vasile Itu și în cinci minute n-am ce face din unsprezece lovituri!

— Acum încă ceva! mai zise tribunul. Ai noștri nu știu nimic de ziua țarului, deoarece comandantul rusesc pregătește parada în ascuns, de teamă să nu se pună la cale vreun nou atentat ca acela care l-a răpus pe prințul Gorciacov. De aceea să nu spui nici tu nici un cuvânt, nimănui, să le tragem o păcăleală. Mâine, când vor fi treziți din somn de bubuiturile fetelor tale, vor crede că a sunat ziua de apoi și vor alerga zăpăciți care încotro.

— Asta-i bună căpitane! zise Todoruț și începu să râdă cu poftă. Onuț Draghină mai ales, care-i fricos ca un șoarece, parcă-l văd că va fugi în cămașă și izmene, așa cum a fi!

— Așadar, ne-am înțeles, Todoruț flăcăule? zise Corcheș. Nimănui niciun cuvânt și când auzi trei detunături, deschizi gura fetelor tale.

— Las’ pe mine căpitane! Mai ales când e vorba să râdem puțin de ai noștri!

— Atunci noapte bună, Todoruț și vezi să nu te fure somnul! mai zise tribunul și se îndepărtă la braț cu Stanislau Rimsky.

— Dar cine naiba se mai culcă? exclamă Jurca Todoruț. De două săptămâni altceva nu fac decât dorm! Parcă nici n-ar fi război!

Și într-adevăr, în noaptea aceea, Jurca Todoruț nu mai închise ochii, găsind mereu câte ceva de făcut, când la Veta, când la Păuna.

*
*   *

La biserica Episcopiei, clopotul sunase ceasurile zece.

Orașul era cufundat în întuneric și tăcere, câte un rar trecător întârziat mai grăbindu-se doar spre casă.

Alba Iulia nu este nici astăzi un oraș cu o viață prea zgomotoasă; pe vremea când se petrec cele istorisite de noi însă, lumea se culca într-adevăr odată cu găinile și după apusul soarelui aproape nimeni nu mai colinda străzile.

De la venirea rușilor obiceiul acesta este adevărat că se cam pierduse. Cei care cutreierau străzile însă, umblând dintr-o cârciumă în alta, sau prin cafenele, erau numai rușii.

Dar în seara aceea, nici măcar rușii nu mai puteau fi zăriți pe străzi, deoarece, după cum am văzut mai înainte, generalul Lüders consemnase în cazărmi atât trupa, cât și pe ofițeri, până a doua zi de dimineață.

De aceea era orașul mai liniștit chiar ca de obicei, luminile de prin case și chiar de prin localuri, stingându-se rând pe rând.

În piața Alba Iuliei, afară de felinarul de la hotel Panonia, nu se mai vedea lumină decât la o singură fereastră așezată chiar deasupra firmei proaspăt spălată a hotelului.

Era fereastra de la una din cele trei odăi ale prezicătoarei.

Juliette Mauras își plătise tocmai nota de hotel și spre marea deznădejde a hotelierului, anunțase că va părăsi orașul în zorii zilei.

Acum frumoasa franțuzoaică umbla de colo până colo prin odaie și privirile-i înfrigurate alunecau necontenit asupra unui cufăr uriaș care era așezat lângă perete, în apropierea ușii de legătură cu odaia din dreapta.

Pe masă erau fripturi reci, brânzeturi, prăjituri, fructe, două tacâmuri și două sticle din cel mai bun vin de Tokay.

— Zece și cinci - își șopti ea, aruncând o privire nerăbdătoare asupra ceasului de aur, încrustat cu diamante pe care-l purta **ATÂRNAT DE** gât de un lanț gros. De ce va fi întârziind? După amiază a venit exact la ora convenită! Să i se fi întâmplat ceva?… Să se fi răzgândit?…

Prezicătoarea își reluă plimbarea prin odaie și peste cinci minute se uită iarăși la ceas.

— Nu mai înțeleg nimic! exclamă ea din nou. Zece minute întârziere… Dar ce înseamnează asta?… Eu știu că mi-am încuiat geamantanul acesta când am coborât în restaurant pentru a cina… De altfel, cum era să-l las deschis tocmai pe el, când aici îmi țin lădița cu giuvaericale?…

Prezicătoarea păli și cu mâini tremurânde își scoase din geamantanul găsit deschis lădița în care-și ținea nestimatele. Deschise apoi lădița și cu mâinile înfrigurate începu să umble printre giuvaeruri.

— Și totuși, nu pare să-mi lipsească nimic!... Dar eu știu sigur că am încuiat geamantanul!... Ciudat!... Mă voi plânge hotelierului... Asta este prea de tot!

Juliette Mauras își aruncă lădița cu nestemate înapoi în geamantan, închise geamantanul și porni spre ușă pentru a cere ca hotelierul să vină până la ea.

În aceeași clipă însă cineva bătu în ușă și la strigătul ei de „intră”, ușa se deschise și în pragul ei se ivi o servitoare care zise:

— Domnul căpitan Mihu...

Cât ai clipi din ochi, Julietei Mauras îi trecu toată supărarea.

— Să poftească! îi răspunse ea servitoarei, apoi alergă până la oglindă, pentru a vedea dacă mânia de adineauri nu-i împrăștiase cumva vreo buclă de păr sau dacă firele sprâncenelor nu i se zbârliseră.

Un pieptene, *o* periuță, intrară în joc, apoi prezicătoarea se întoarse, surâzătoare, ca amândouă mâinile întinse pentru a-l saluta pe acela pe care-l dorea cu toată ardoarea firii sale pătimașe.

Brațele întinse însă, căzură greoaie, de-a lungul trupului ca lovite de o putere nevăzută, iar surâsul se transformă deodată într-o schimonositură, cum numai o surpriză uluitor de neplăcută poate întipări pe chipul unui om.

Stanislau Rimsky era acolo în mijlocul odăii, voinic, chipeș, mai frumos parcă decât oricând, zâmbind curtenitor, mai mult chiar, plin de o veselie, pe care voia parcă s-o împărtășească și prezicătoarei.

Dar atunci... atunci de ce înghețase zâmbetul pe buzele Julietei Mauras, de ce sprâncenele i se încruntaseră, de ce ochii ei aruncau fulgere?

Ochii aceștia, plini de o mânie ucigătoare, nici nu se mai uitau la Rimsky, ci alături de el, la o făptură gingașă, fermecătoare, cu ochi ca seninul cerului de mai, cu păr ca aurul curgător.

Juliette Mauras n-o văzuse niciodată în viața ei pe femeia aceasta, nimeni nu i-o descrisese și nici ea nu-și dăduse osteneală să și-o închipuie. Totuși, instinctul îi spunea cine este și ar fi putut jura pe capul ei că încântătoarea blondă de lângă Stanislau Rimsky, nu era nimeni alta decât aceea care știuse să farmece inima fostului Vultur al Morții, nu era nimeni alta decât acea Mioara Comăneanu, de care voinicul îi vorbise după amiază cu atâta nețărmurită dragoste.

— După cum vezi, dragă prietenă - zise Stanislau Rimsky, cu același zâmbet nezdruncinat, m-am ținut de cuvânt și de data aceasta și am venit pentru a-ți ține de urât până în zori, când vei părăsi orașul. M-am gândit însă că venind singur aș putea fi dăunător bunului d-tale renume și de aceea am rugat-o pe Mioara să mă însoțească și ea, ceea ce a făcut cu dragă inimă, mai ales când i-am spus că cea mai învățată urmașă a Pythiei, îmi este o prietenă din tinerețe.

Chiar fără această explicație, pe care voinicul o dăduse numai pentru a împăca regulile bunei cuviințe, Juliette Mauras înțelesese îndată rostul Mioarei acolo.

Stanislau Rimsky îi făgăduise să petreacă noaptea aceea alături de ea, deoarece numai cu această condiție îi făgăduise ea că va face ca doctorul Leonida să fie grațiat.

Voinicul se ținuse de cuvânt și venise. Dar pentru a pune o piedică de neînlăturat oricărei încercări amoroase, oricărui nou atac de dragoste din partea prezicătoarei, el își adusese cu sine și iubita.

Franțuzoaica era destul de deșteaptă pentru a-și da seama că acesta fusese gândul voinicului.

Recursese deci la o viclenie pentru a se ține de cuvânt, silind-o și pe ea să-și îndeplinească făgăduiala de a-l scăpa pe osândit! Ei bine, la viclenie va răspunde și ea cu aceeași monedă și se va vedea până la urmă cine era mai mare meșter în viclenii!

Cu prefăcătoria-i în care într-adevăr Juliette Mauras era mare meșteriță, ea își porunci liniște sângelui său revoltat, își porunci tăcere sufletului său biciuit de patima dragostei și vrăjindu-și din nou zâmbetul ispititor pe buze, se apropie de Mioara cu mâinile întinse.

— Fii bine venită în locuința-mi trecătoare, doamnă - îi zise ea - și primește te rog expresiunea celei mai adânci mulțumiri pentru jertfa pe care ai făcut-o, primind să-mi ții de urât până la plecare.

— Nu este nicio jertfă ci numai o plăcere, doamnă! răspunse Mioara, așezându-se pe canapea, lângă prezicătoare, pe locul pe care i-l îmbia aceasta. Mihu mi-a vorbit atât de frumos despre d-ta, încât am primit îndată să-l însoțesc.

— Să fie adevărat? se gândi franțuzoaica. Să-i fi vorbit frumos de mine?... Să nu-i fi spus nimic referitor la adevăratul scop pentru care l-am chemat în noaptea aceasta la mine? Dar de ce îmi mai frământ eu creierul cu asemenea întrebări! Mie tot una! Ori cunoaște adevărul, ori nu! Un singur lucru nu mă lasă nepăsătoare: Acela ca Stanislau Rimsky să fie al meu și numai al meu și chiar dacă și-a adus un paznic cum nu se putea mai bun pentru virtutea sa, totuși, îi voi dejuca planul și-i voi arăta că poate fi Vulturul Morții mai tare pe câmpul de bătaie, în diplomație însă, e mai tare Juliette Mauras.

În adevăr, Stanislau Rimsky nu-i spusese nimic iubitei sale despre adevăratele gânduri ale prezicătoarei. Atât din cavalerism, cât și din dorința de a nu pune poate la o grea încercare inima Mioarei când aceasta ar fi aflat că este vorba de o femeie care i-a fost mai mult decât o prietenă pe vremuri și care-l mai asaltează încă și acum cu dragostea ei, voinicul îi spusese iubitei sale că este vorba de o prietenă care mulțumită faimei de care se bucură în toată lumea, nădăjduiește să-l scape pe doctorul Leonida de la moarte. Cum generalul Lüders urma să-i dea răspunsul de-abia seara, sub cuvânt de a nu face lumea să

bârfească pe socoteala prezicătoarei, Rimsky o rugase pe Mioara să-l însoțească și ea, ceea ce într-adevăr ea primise cu plăcere, mai ales fiindcă era vorba de o persoană în mâinile căreia stătea viața bunului doctor Leonida,

Firește însă că, prevăzător, Stanislau Rimsky își prevenise iubita, spunându-i că s-ar putea întâmpla să se petreacă lucruri ciudate, deoarece el bănuiește că prezicătoarea este spionată. În orice caz, voinicul o rugă pe Mioara să rămână liniștită și să nu-și piardă cumpătul, orice s-ar întâmpla și orice întorsătură ar putea lua lucrurile.

Așadar, într-adevăr Mioara nici nu bănuia măcar cine era într-adevăr Juliette Mauras și care era adevăratul scop pentru care iubitul său o luase cu dânsul.

— De altfel - urmă Mioara, văzând că prezicătoarea nu-i răspunde - am venit și cu gândul ca să-ți mulțumesc și eu pentru osteneala pe care ți-o dai pentru a ne scăpa prietenul de la groaznica soartă care-l așteaptă.

— Am făcut aceasta, doamnă - răspunse Juliette Mauras - nu numai în numele vechii și bunei prietenii care mă leagă de Stanislau Rimsky, care astăzi se cheamă căpitanul Mihu, ci și pentru că știu ce a însemnat Gorciacov în viața dv.... și a aceluia care zace astăzi în închisoare și deci am putut să-mi dau seama că Gorciacov n-a primit decât ceea ce a meritat.

— L-ai văzut pe generalul Lüders? întrebă atunci Stanislau Rimsky. Ce ai făcut? Ți-a dat decretul de grațiere?

Juliette Mauras tresări o clipă. Încurcătura ei însă nu ținu decât o singură secundă. Ea își avea planul bine hotărât și acest plan și-l putea pune în aplicare chiar și acum, când situația se schimbase puțin prin prezența neașteptată a Mioarei.

— Firește că am fost! minți ea, cu o îndrăzneală fără seamăn. Sau îți închipui oare că pun atât de puțin preț pe viața unui om încât să mă dezinteresez de soarta lui când

nu mai sunt decât câteva ceasuri până când urmează să fie împușcat?

— Și ce ai făcut? întrebă Mihu, cu nerăbdare. L-a grațiat?... Ți-a dat decretul?

— De grațiat, la grațiat! urmă prezicătoarea cu minciunile. Decretul însă nu mi l-a dat încă.

— Nu ți l-a dat? îngână Rimsky și toată bucuria lui de mai înainte, se spulberă ca sub vraja unei baghete magice. Dar atunci... atunci n-am făcut nimic!

— Te înșeli, dragă Stanislau! răspunse Juliette Mauras, zâmbind cu nerușinare, fără să-i pese că prin această nouă minciună criminală îl împiedica pe Stanislau Rimsky să încerce el măcar să-și scape prietenul, dacă ea nu putuse să facă nimic, dacă nici măcar nu mai încercase să vorbească cu generalul Lüders știind că acesta poate că nici n-ar mai fi primit-o.

— Cum să mă înșel? ripostă voinicul. Dacă l-a grațiat într-adevăr, de ce nu ți-a dat decretul?

— Fiindcă - răspunse prezicătoarea, cu uluitoare seninătate - pe de o parte nu este hotărât încă asupra motivelor cu care să-și însoțească raportul către Ministerul de Război din Petrograd, iar pe de altă parte, vrea să dea hârtia din mână cât mai târziu, pentru ca nici măcar aghiotantul său care va întocmi decretul să nu afle prea de vreme despre grațiere.

Stanislau Rimsky clătină din cap și din privirile lui se putea citi lămurit că neîncrederea începuse să i se strecoare în suflet.

— Ciudat... foarte ciudat - îngână voinicul. Mi-e teamă...

— Să nu-ți fie nicio teamă - îi tăie vorba prezicătoarea, care nu voia să-l lase să urmeze, pentru a nu veni cu noi întrebări la care răspunsul nu era pregătit. Mă miră însă că d-ta, mai ales d-ta, care știi ce însemnează o asemenea grațiere, nu-ți dai seama de marea, de nețărmurita răspundere pe care și-o ia generalul Lüders, când îl grațiază pe ucigașul prințului Gorciacov, comandantul

suprem al armatelor rusești din Ungaria și prietenul țarului Nicolae I.

— Tocmai de aceea mă tem că și-a dat seama de gravitatea unei asemenea îndrăzneli și te amână până mâine dimineață, când, după executarea lui Leonida, îți va spune să-l ierți, dar gândindu-se mai bine, a văzut că nu poate, că n-are voie să-l grațieze pe acela care l-a răpus pe Gorciacov.

De altfel - urmă voinicul, îndată - cum să mai și ajungi la decretul de grațiere, acum, în miez de noapte?

— Generalul Lüders mi-a spus să fiu fără grijă și să nu mă neliniștesc - răspunse Juliette Mauras - chiar dacă-mi va trimite decretul prin aghiotantul său, după miezul nopții, căci de trimis, mi-l va trimite cu siguranță.

— Așadar - zise Rimsky, cam dezamăgit - nu ne rămâne altceva de făcut decât să așteptăm sosirea aghiotantului?

— Firește!

— Și dacă acest aghiotant nu va veni niciodată, sau va veni numai după ce vor fi răsunat detunăturile puștilor care sunt menite să pună capăt vieții prietenului meu?

— Prea ai gânduri rele, dragă Stanislau - răspunse prezicătoarea, care nu se așteptase la o asemenea dezamăgire la voinic. De ce să punem la îndoială buna credință a generalului, de ce să credem că astăzi, pentru întâia oară în viața ei, Juliette Mauras nu va reuși să facă să i se împlinească dorința?

— Doamna are dreptate - zise și Mioara, nebănuitoare. Trebuie să așteptăm, căci în orice caz n-avem altceva mai bun de făcut.

Rimsky se uită la iubita sa, dar nu răspunse.

N-avea altceva mai bun de făcut decât să aștepte așa, cu mâinile în sân?

Ba da, avea el ce să facă, dar pentru asta nu sosise încă vremea.

Hotărî deci să aștepte sosirea aghiotantului cu decretul de grațiere atât timp cât îi va fi cu putință, fără a primejdui

ducerea la îndeplinire a planului său. Dacă până atunci decretul nu sosea, pornea să încerce el marea lovitură, care, sau reușea sau dacă nu, murea și el și Dan Dragomir.

Pentru a omorî urâtul se așezară la taifas și vorbiră despre ruși, despre Paris, despre trecut, moda femeiască, politică și câte în lună și în soare.

Între timp gazda îi îmbia mereu, ba cu prăjituri, ba cu fructe, ba cu câte un pahar de vin.

Mioara, nebănuitoare și nebăgând de seamă nici măcar că masa aceasta fusese pusă parcă anume pentru doi îndrăgostiți, se servi din toate, lăudând după meritul lui minunatul vin de Tokay.

Rimsky însă n-avea poftă de nimic. El nu mânca și deabia gusta din vin.

Gândul lui era necontenit la bietul tovarăș din închisoare care poate că deznădăjduit, își număra minutele pe care le mai avea de petrecut printre cei vii, până când urma să-și dea sfârșitul pentru el.

La cel mai mic zgomot de pe coridor tresărea și mereu se uita spre ușa pe care aștepta să intre aghiotantul cu decretul de grațiere.

Dar cu cât trecea timpul, fără ca aghiotantul mult așteptat să se ivească, cu atât mai mult se întărea și în mintea lui convingerea că generalul Lüders o dusese numai cu vorba pe franțuzoaică și că nici nu se gândea să semneze grațierea, deoarece însăși cariera lui ar fi fost primejduită prin aceasta.

De unde să știe el, bietul om, că generalul Lüders nu-i făgăduise niciodată Juliettei Mauras grațierea lui Leonida, de unde să bănuiască el că toate spusele prezicătoarei erau numai minciuni menite să-l ademenească acolo pentru noaptea aceea, pentru ca apoi să-și poată pune în aplicare planul său diabolic, fără să-i pese de osânditul care urma să cadă sub gloanțele cazacilor, în vreme ce ea va fugi cu voinicul supus orbește poruncilor sale prin blestematul somn poruncit al yoghinul Yezida?

Este adevărat că prezența neașteptată a Mioarei încurcase puțin socotelile prezicătoarei, dar încurcătura ei nu ținuse decât numai câteva clipe după cum am văzut.

Juliette Mauras născocise îndată un alt plan, sau mai bine zis, și-l modifică pe cel dintâi, după împrejurare.

Stanislau Rimsky venise acolo cu iubita lui pentru a o împiedica pe ea de a-i mai vorbi de dragoste? Ei bine, o va adormi și pe ea, îi va da și ei să bea din misterioasa plantă a Indiei și când apoi va fi stăpână pe voința Mioarei, îi va porunci să-l uite pe Stanislau Rimsky, să nu-l mai iubească, nici măcar să nu-și mai aducă aminte că l-a cunoscut vreodată. După aceea, îi va porunci să doarmă și să nu se trezească decât a doua zi, iar în timpul acesta ea va fugi cu prada sa așa după cum plănuise de la început.

Ha, ha, ha, nu, ea nu mai era supărată pe Stanislau pentru că o adusese cu sine și pe Mioara. Dimpotrivă, acum îi părea bine, căci avea prilejul să se scape pentru totdeauna și de ea și deci, în viitor, nu trebuia să-i mai fie teamă că-l va urmări pe Rimsky și că cine știe prin ce întâmplare va da de el.

După miezul nopții, văzând că Stanislau Rimsky devine din ce în ce mai nerăbdător, se hotărî să treacă la punerea în aplicare a planului său.

Praful misterioasei plante îl avea într-un inel vechi din evul mediu, în care vreun cavaler de pe vremea aceea purtase otravă, după cum se obișnuia atunci.

În inelul acesta își ascunsese prezicătoarea praful dăruit de Yezida, iar inelul și-l așezase astfel pe deget, încât o simplă apăsare cu degetul alăturat asupra lui făcea să se deschidă capacul și praful putea fi vărsat într-un pahar de pildă, fără ca cineva să observe.

Cu un zâmbet diabolic în jurul buzelor, bucurându-se mai înainte de izbândă, Juliette Mauras se ridică de pe canapea, de lângă Mioara și îndreptându-se spre mescioară, zise:

— Dar nu-i păcat de vinul acesta, să rămână aici? N-ați băut nimic! D-ta, mai ales, Stanislau, nici nu l-ai gustat!

Cu aceste cuvinte ea luă paharul lui Rimsky îl umplu cu vin, apoi apăsă pe inel și capacul acestuia sări...

Din întâmplare, voinicul se uita tocmai la mâinile franțuzoaicei. Dar fiindcă mâna dreaptă a acesteia era acoperită de sticlă nu observă nimic.

În schimb, el văzu un nouraș alb care se coborî în fundul paharului său.

Se miră dar nu zise nimic. Poate că i se va fi părut numai.

Urmări însă cu încordare mâna Juliettei Mauras care umplea acum paharul Mioarei.

Nourașul cel alb străbătu și paharul iubitei sale, mult mai slab însă, aproape invizibil. El îl văzuse însă, deoarece se uitase anume la aceasta.

Uimirea voinicului crescu.

Ce însemna nourașul acesta? Numai șampania sau vinul spumos care fermentează poate avea asemenea răbufnitori, dar vinul de Tokay nu le are niciodată. Afară de aceasta, răbufniturile șampaniei și ale vinului spumos au loc de jos în sus și nu de sus în jos, cum coborâseră cele două nourașe în paharul lui și al iubitei sale.

Juliette Mauras își umplea acum paharul său.

Rimsky urmări cu înfrigurare vinul din pahar și spre marea lui uimire băgă de seamă că în paharul prezicătoarei vinul rămăsese limpede ca o lacrimă și că nici urmă de nouraș nu se vedea.

Tocmai voia să se adreseze gazdei spre a-i cere lămuriri asupra acestei ciudățenii, fără a bănui nimic însă și crezând că totul nu vine decât de la vin, când prezicătoarea se apropie de el cu paharul în mână și i-l întinse.

— Ce inel ciudat! exclamă voinicul, rămânând cu privirea ațintită asupra inelului pe care de-abia atunci îl zărise pe degetul Juliettei Mauras.

— Da, răspunse prezicătoarea, zâmbind. Este un inel foarte vechi, din evul mediu încă.

Rimsky luă paharul cu vin din mâna Juliettei Mauras, îl așeză pe masă și ținând degetele franțuzoaicei se uită mai de aproape la inel.

— Dacă nu mă înșel, este unul din acele inele vechi în care nobilii purtau întotdeauna otravă pentru ca să se poată sinucide când cădeau în mâinile dușmanului și acesta îi chinuia sau îi tortura pentru a afla secrete necunoscute lor! zise Rimsky. Se deschide, nu-i așa?

Prezicătoarea avu o ușoară tresărire la auzul acestei întrebări.

Cât de mică, cât de neînsemnată fusese însă această tresărire, Rimsky care ținea în mâna sa degetele franțuzoaicei o simți și un fulger îi trecu prin creier.

— Nu știu! N-am fost niciodată curioasă să-l cercetez mai de aproape! răspunse Juliette Mauras.

— Nu? făcu voinicul, mirat. Îmi dai voie să încerc eu?

O nouă tresărire care nu-i scăpă nici ea lui Stanislau Rimsky și care-i întări și mai mult bănuiala ce-i încolțise în minte.

Juliette Mauras n-ar fi vrut să-i dea voinicului inelul dar cum să-l refuze? Ce motiv să găsească la repezeală fără a-i stârni bănuiala?

Neavând încotro, trase inelul de pe deget și i-l întinse lui Stanislau Rimsky.

Acesta îl luă, îl suci, îl învârti și numai iată că deodată, capacul se deschise și sub el apăru o adânc tură lunguiață.

— Da, mi-am închipuit eu! exclamă Rimsky cu un zâmbet ciudat în jurul buzelor.

— Ce ți-ai închipuit? întrebă Juliette Mauras nerăbdătoare să vadă dacă voinicul prinsese vreo bănuială sau nu.

— Mi-am închipuit eu că trebuie să fi fost vreodată otravă în inelul acesta! răspunse el. Și încă nu tocmai așa de mult, deoarece iată că și acum mai are pe fund un fel de praf alb! Da... da!

Prezicătoarea se întoarse spre canapea pentru ca voinicul să nu-i vadă paloarea care-i năvălise în față, deodată.

— Se prea poate! zise ea, așezându-se pe canapea. Eu îl am de-abia de vreo două luni și l-am cumpărat de la un negustor de antichități din Veneția.

— În orice caz este un inel pe care dacă l-aș fi văzut în alte mâini decât ale d-tale, Juliette care știu că-mi ești prietenă - zise voinicul, ridicându-se de pe scaun și apropiindu-se de prezicătoare căreia îi înapoie inelul - n-aș fi fost tocmai atât de liniștit cum sunt acum. Dar de d-ta n-

am dreptul să mă îndoiesc de aceea, îți doresc să-l stăpânești sănătoasă.

Acum însă să bem, căci e păcat de vinul acesta dacă se încălzește.

— Nu, acela e paharul meu! strigă Juliette Mauras văzând că Stanislau Rimsky luase paharul ei de pe masă.

Dar voinicul îl și dusese la gură și gustase din el.

— Al d-tale? exclamă el. Vai de mine, dar am și băut din el! Dar… nu-i nimic, așa buni prieteni ca noi, pot bea unul după altul fără să se teamă că celălalt îi va afla gândurile ascunse. De aceea, poftim, bea d-ta din paharul meu!

Cu aceste cuvinte își așeză paharul din mână pe masă și îl luă pe celălalt în care văzuse ciudatul nouraș alb.

Juliette Mauras se făcu galbenă ca ceara și nici măcar nu întinse mâna după pahar.

— Cum te gândești la așa ceva, dragă Stanislau? îngână ea, vădit încurcată. Numai îndrăgostiții beau din același pahar! Nu ți-e teamă că doamna Mioara ar putea deveni geloasă?

— Oh, Mioara mea nu poate fi geloasă de o prietenă atât de veche ca d-ta! Nu-i așa, Mioaro?

Mioarei, la drept vorbind nu prea îi plăcea această intimitate care, după cum bine spusese prezicătoarea, se obișnuia numai între îndrăgostiți.

Dar întorcându-se spre ea Mihu îi făcu un semn cu ochiul și ea înțelese că iubitul urmărea un anumit scop și de aceea, cu toate că nu bucuros, dar pentru a nu pune bete în roate scopului urmărit de Stanislau, răspunse:

— Dar firește că nu pot fi geloasă! Dacă Mihu n-ar fi venit aici cu gânduri curate atunci nu m-ar fi luat și pe mine cu el.

Cuvintele acestea erau adresate lui Stanislau Rimsky, ca un fel de imputare, ceea ce voinicul și înțelese.

Aceasta însă nu-l împiedică să continue de a-și oferi paharul Juliettei, în gândul său râzând de gelozia iubitei sale.

— Vezi, Juliette că Mioara nu este geloasă, deci poți bea fără teamă din paharul meu! zise el, întinzând paharul din nou.

Dar prezicătoarea se retrase mai spre fundul canapelei cu o mișcare de greu contenită groază și răspunse:

— Eu însă, care cunosc îndeajuns sufletul femeii, nu pot primi. Știu că doamna Mioara spune acum că nu-i geloasă, deoarece este în joc vanitatea ei; acasă însă, după ce veți pleca de aici, îți va face imputări și nu vreau ca tocmai eu să fiu aceea care să arunc mărul neînțelegerii între dv. doi.

Stanislau Rimsky însă nu se lăsă și o strângea tot mai mult cu ușa pe aceea care acum era încredințat că-i turnase ceva în pahar.

— În decurs de atât amar de ani de când ne cunoaștem - zise el zâmbind - au fost zeci și sute de femei între noi, dar niciuna n-a izbutit s-o facă geloasă pe Mioara mea care este totul pentru mine în lumea aceasta. Cred că ți-am spus asta și d-tale, după amiază, Juliette?

Prezicătoarea simți ironia voinicului, dar în clipa aceea, în fața sa cu paharul care conținea acum blestemata plantă a lui Yezida, ea n-avu tăria să răspundă.

Ridică doar din umeri și se retrase și mai în fund pe canapea.

— Vezi deci că teama d-tale nu este întemeiată! urmă Stanislau Rimsky. Poftim, bea Juliette!

— Nu, nu beau! se împotrivi prezicătoarea, pentru care începuse să apară ca neîndoielnic că voinicul bănuise ceva. De altfel, nici nu mi-e sete! adăugă ea, nădăjduind că astfel va scăpa.

— Totuși, adineauri, d-ta însăți ne-ai îndemnat să bem - răspunse Stanislau Rimsky. Nu-i păcat de vinul acesta minunat? Pe urmă, fiindcă văd că te încăpățânezi să mă refuzi, mă faci să fiu cu atât mai stăruitor în rugămintea mea, căci altfel…

Juliette Mauras deschise ochii mari, inima-i bătea cu atâta putere încât bătăile se vedeau pe sub veștmântu-i subțire de seară și tremurând din tot trupul îngână:

— Căci altfel?

Stanislau Rimsky se uită țintă în ochii prezicătoarei, se uită cu o privire care voia parcă să-i răscolească sufletul, pentru a dezvălui chiar și taina ascunsă în cel mai îndepărtat colț al lui și zise:

— Altfel aș putea crede că este oarecare legătură între praful care se pare că a ieșit nu de mult din inelul de pe degetul d-tale și vinul din acest pahar!

Un fior de gheață străbătu trucul prezicătoarei, un fior care o cutremură atât de tare, încât chiar și Mioara, care ședea pe aceeași canapea, îl simțise…

Cu o mișcare bruscă și neașteptată apoi, Juliette Mauras se ridică de pe canapea, în ridicare capul ei îndreptându-se parcă anume, spre paharul pe care Rimsky îl ținea întins, pentru a-l răsturna.

Voinicul fu însă mai repede în mișcări și își retrase mâna fulgerător împiedicând astfel răsturnarea paharului.

Juliette Mauras începu să se plimbe de colo până colo prin odaie furioasă și zicea:

— Astăzi ai niște idei foarte ciudate, dragă Stanislau! Dacă te-am înțeles bine, vrei să spui că de nu beau din paharul d-tale, vei fi îndreptățit să crezi că am vrut să te otrăvesc. Bravo! Așadar, te îndoiești de mine care am făcut tot ce mi-a stat în putință pentru a-ți scăpa prietenul de la moarte, care m-am umilit rugându-mă de generalul Lüders pentru viața unui ucigaș? Frumos, dragă Stanislau! Îți mărturisesc că după toate acestea aș dori ca prietenul d-tale să nu mai fie grațiat și să ispășească prin sângele și viața lui nerecunoștința d-tale!

Juliette Mauras rostise cuvintele acestea cu o iuțeală uluitoare, le rostise cu glas tare, supărat, căutând să-și ascundă sub masca furiei, tulburarea ce i-o pricinuise dezvăluirea aproape neîndoielnică acum a uneltirilor sale.

Într-adevăr, Stanislau Rimsky nu se mai îndoia că prezicătoarea pusese ceva la cale împotriva lui și a Mioarei.

Cu toată revolta-i atât de bine jucată, cu toată mânia ei, care ar fi păcălit pe oricare altul, Stanislau Rimsky își dădu seama de adevăr.

Firește că el nu bănuia nici măcar de departe adevăratul plan drăcesc al prezicătoarei.

Cu toate acestea, voinicul nu părea supărat de cursa pe care voise să i-o întindă ghicitoarea căci urmă pe un ton aproape glumeț:

— Doamne, Juliette, ce repede te superi și d-ta! Dar omul nu are voie să mai facă și el o glumă? Și pentru a-ți dovedi că din parte-mi totul n-a fost decât o glumă și că nici prin minte nu mi-a trecut să mă gândesc într-adevăr că vinul ar fi fost otrăvit, sau mai știu eu, poate fermecat, uite că voi bea paharul pe nerăsuflate!

Juliette Mauras se opri brusc și rămase cu privirile ațintite asupra lui Stanislau Rimsky care se găsea chiar lângă fereastră.

Inima prezicătoarei începu să bată cu putere și toată ființa ei căzu iarăși pradă unei înfrigurări de nedescris.

Oare să fi izbutit ea să risipească bănuielile voinicului? Oare într-adevăr acesta va goli paharul?

Vai, dacă l-ar bea… Atunci… atunci totul ar fi salvat, atunci planul ei, la care mai înainte ar fi fost bună bucuroasă să renunțe, numai Rimsky să nu afle adevărul, tot se va împlini, atunci chinurile clipelor de mai înainte vor fi din belșug răsplătite de izbânda finală.

Cu privirile ațintite asupra prezicătoarei, Rimsky ridică încet paharul spre gură îl apropie de buze… încă o mișcare… și vinul în care Juliette Mauras amestecase misterioasa plantă a hindusului Yezedi ar fi alunecat pe gâtul voinicului, dându-l cu totul în mâinile franțuzoaicei.

Deodată însă, mâna voinicului, în loc să răstoarne paharul pe gât, se lăsă iarăși în jos și Juliette Mauras îl

auzi zicând în vreme ce Rimsky, se întoarse încet, ca într-o doară, spre fereastră:

— Sau… de ce să fim egoiști și să nu le dăm și altora din acest minunat nectar!

Cu aceste cuvinte, cât ai clipi din ochi își scoase pistolul de la brâu și dădu la o parte draperia din fața ferestrei.

Un țipăt de uimire și de groază ieși deodată atât de pe buzele Juliettei Mauras cât și de pe ale Mioarei!

În dosul draperiei apăruse chipul palid, tremurând ca varga, al feciorului de la hotel, sau, după cum știm noi, al locotenentului Pavlovici.

Bietul om, pentru a îndeplini porunca generalului Lüders, se strecurase, în vreme ce prezicătoarea coborâse în restaurant pentru a cina, în odaia acesteia pentru a-și însemna numele misterioasei plante a lui Yezida.

Din nefericire pentru el însă, broasca geamantanului, în care știa că se găsește lădița cu giuvaeruri a prezicătoarei, nu era o broască simplă ci adevărată operă de artă de lăcătușerie care nu voia să se deschidă, cu toate iscusitele încercări ale locotenentului Pavlovici, deghizat în fecior.

Trecu un sfert de ceas, trecu o jumătate și broasca tot nu se deschidea.

Când după nenumărate încercări, clapa sări, Pavlovici auzi pe coridor glasul prezicătoarei, care se și înapoia din restaurant, mânată pe semne de înfrigurarea gândului că în curând bărbatul iubit va fi al ei.

Să fugă, nu mai avea cum și nu mai avea timp nici măcar să se ascundă în una din odăile alăturate.

În disperare se ascunse atunci după draperia ferestrei de unde nădăjduia că se va putea strecura afară pe coridor, într-un moment când Juliette Mauras va trece în vreuna din celelalte odăi.

Prezicătoarea intră într-adevăr în odaie, spre ghinionul falsului fecior însă ea nu mai părăsi de loc încăperea aceea până la sosirea lui Stanislau Rimsky și a Mioarei.

Atunci, nu-i mai rămase altceva de făcut decât să se resemneze, să stea nemișcat acolo după perdea, până când franțuzoaica își va duce planul a îndeplinire și va părăsi hotelul cu prada sa.

Ușor de zis, dar greu de făcut!

Căci nu este de loc ușor să stai ceasuri întregi în picioare, în dosul unei perdele, să nu îndrăznești nici măcar să răsufli mai tare, de teamă să nu fii descoperit.

Ne mai vorbind de un acces de tuse, de sughițuri, căci acestea sunt o adevărată catastrofă într-o asemenea situație.

Totuși, locotenentul Pavlovici se ținu eroic și timp de patru ceasuri își înăbușise tusea, când îl apucase, își stăpânise răsuflarea pentru a nu se trăda, stătuse nemișcat de parcă n-ar fi fost din carne și oase, ci din piatră, sau din oțel.

Dar, împotriva naturii nu poate lupta un biet ofițeraș, chiar dacă el este oarecum oțelit prin meseria-i de spion.

Un ceas-două, Pavlovici rezistă oboselii și se ținu drept. Pe urmă însă, picioarele-i înțepenite la început, se slăbiră din încheieturi și din când în când genunchii i se îndoiau, amenințând să refuze de a mai purta greutatea trupului său.

De câte ori i se îndoiau genunchii însă, ei atingeau draperia care, la rândul ei, se mișca ușor.

Stanislau Rimsky, care se așezase pe scaun tocmai cu fața la fereastră, lampa scăzută, pentru ca țânțarii să nu fie atrași de lumină, observase de mult aceste ondulări ale draperiei.

La început crezuse că este vorba de vreo crăpătură în ușă pe unde pătrundea vreo ușoară adiere și aceasta mișca draperia.

Ondulările draperiei repetându-se însă mereu, Rimsky se uită cu mai multă luare aminte și atunci își dădu seama că felul brusc în care se mișca draperia nu putea să fie urmarea unei adieri.

Atunci, fără să vrea, se gândi la apariția neașteptată a feciorului în odaie, pe când stătea de vorbă cu prezicătoarea după amiază și își aminti că înfățișarea acestui om nu-i inspira nicio încredere.

— Te pomenești că ticălosul este și acum în dosul draperiei! își zise voinicul.

Celor două femei nu le spuse însă nimic, deoarece dacă bănuiala lui era îndreptățită, știa că mai curând sau mai târziu spionul va fi învins de oboseală și va cădea, iar atunci, în starea de istovire în care se va găsi, va putea să-i stoarcă mai ușor mărturisirea pentru a afla pe seama cui o spiona pe Juliette Mauras.

Când însă veni chestiunea cu vinul, în care prezicătoarea îi turnase ceva și când Juliette Mauras refuză cu încăpățânare să bea paharul oferit de ea, Rimsky hotărî să i-l dea pe gât spionului, în chipul acesta pedepsindu-l și pe el pentru josnica-i îndeletnicire și totodată având prilejul de a se încredința și el însuși, fără putință de îndoială dacă Juliette Mauras îi amestecase într-adevăr ceva în vin sau nu.

De aceea, când prezicătoarea se sculă de pe canapea și începu să alerge prin odaie, în prada unei mânii cumplite, Rimsky se apropie de fereastră așa, într-o doară și la momentul prielnic îl dezvălui pe spion.

Acum voinicul stătea râzând, într-o mână cu paharul, în cealaltă cu pistolul îndreptat asupra pieptului locotenentului Pavlovici.

— Ieși puțin mai la iveală, prietene! zise Rimsky, făcându-i semn cu țeava pistolului. Așa! Și acum închină în sănătatea frumoasei gazde pe care ai spionat-o o noapte întreagă!

Locotenentul Pavlovici de-abia se mai putea ține pe picioare de oboseală. Genunchii îi tremurau, mușchii îi erau străbătuți de mii și milioane de furnici și când vru să răspundă, gâtu-i uscat refuză să-i lase cuvintele să alunece prin el.

— E greu să stai în picioare și nemișcat patru sau cinci ceasuri! urmă Rimsky, când își dădu seama că spionul nu mai era în stare nici să vorbească. Uite, șezi pe scaunul acesta și dă pe gât paharul ca să-ți recapeți puterile.

Locotenentul Pavlovici căzu pe scaun ca o bucată de plumb.

Oricât de uscat îi era însă gâtul, după pahar el nu întinse mâna.

— Bea! se răsti Rimsky, văzând că spionul refuză paharul.

— Dați-mi alt… alt pahar! izbuti el să îngâne în cele din urmă.

„Așadar spionul știe că vinul nu este curat! se gândi Rimsky. Cu atât mai bine! În chipul acesta voi ști măcar ce efect are băutura pe care mi-a pregătit-o Juliette Mauras.”

— Sau bei, sau de nu, îți găuresc țeasta! zise el apoi și își așeză pistolul pe tâmpla locotenentului.

— Domnule… vinul acesta… strigă el, dar nu-și sfârși vorba căci Rimsky își și vârâse pistolul înapoi, la brâu, apucase fălcile spionului, le strânse cu mâna-i de fier, până când gura se deschise, apoi goli paharul între buzele lui Pavlovici și își așeză palma pe gura lui.

Spionul vru să sară de pe scaun, dar genunchiul lui Stanislau Rimsky îl ținea ca bătut în cuie, se zvârcoli, se smunci, dar în zadar, mâna fostului Vultur al Morții stătea nemișcată pe gura lui ținându-i-o închisă cu atâta tărie încât nici măcar să i-o muște nu putea.

Văzând că spionul se încăpățânează și nu vrea să înghită vinul, Rimsky îi prinse atunci cu două degete și nările.

Aceasta folosi.

Locotenentul Pavlovici se mai zbătu câteva clipe, dar cum nicio moarte nu este mai cumplită ca moartea prin înăbușire, când ochii începuseră să i se umfle amenințând să-i iasă din orbite, când sângele începu să-i aducă bătăile neregulate ale inimii în urechi, când tâmplele începură să-i zvâcnească, vrând parcă să se spargă, pentru a face loc

sângelui supraîncărcat cu carbon, nu se mai putu împotrivi, toată voința lui se irosi și cu toate că-și dădea seama că prin aceasta va înceta de a mai fi om și se va transforma într-o cârpă care se va îndoi după cum i se va porunci, înghiți vinul.

În aceeași clipă își luă și Rimsky mâna de pe gura și nările lui.

Locotenentul Pavlovici răsuflă de câteva ori adânc, apoi, crezându-se neobservat își duse repede mâna la gură.

Mai înainte însă ca degetul lui întins să-i fi ajuns la buze, simți iarăși pe tâmplele-i zvâcninde încă țeava rece a pistolului.

— Încă o încercare de-a te face să verși și îți zbor creierii! strigă Rimsky.

Apoi își scoase și celălalt pistol de la brâu și îndreptându-l asupra Juliettei Mauras, zise:

— Juliette, ai abuzat de încrederea mea și mi-ai pregătit o cursă, care nu știu încă în ce chip urma să se sfârșească! Voi vedea pe ticălosul acesta ce mi-ai pregătit și te voi pedepsi cu propriile tale arme! Dacă ai vrut să mă ucizi, atunci tremură Juliette Mauras, căci vie nu vei mai părăsi odaia aceasta! Dacă planul tău a fost însă mai puțin diabolic, atunci fii liniștită, căci pedeapsa mea nu va întrece în asprime uneltirile tale!

— N-a vrut… să te ucidă - bâlbâi atunci locotenentul Pavlovici, care voia să împiedice uciderea Juliettei Mauras, de care avea nevoie ca martoră spre a dovedi identitatea lui Stanislau Rimsky. A vrut numai… să te facă… nevătămător… pentru… pentru…

Misterioasa plantă a Indiei începuse să-și facă efectul asupra lui Pavlovici, deoarece trupul lui istovit se putea împotrivi mult mai puțin decât trupul unui om în stare normală acțiunii ei zdrobitoare. De aceea, el vorbea întretăiat, din ce în ce mai slab și până la sfârșit nu mai fu în stare nici măcar să sfârșească vorba începută.

— Pentru ce? strigă Stanislau Rimsky,zgâlțâindu-l pe spionul ai cărui ochi se închideau tot mai mult. Pentru ce omule, vorbește, n-auzi?

— Stanislau! strigă atunci Juliette Mauras, care văzând că spionul îi cunoaște taina, se temea să nu i-o dezvăluie și lui Rimsky, căci știa că atunci era pierdută. Lasă-l în pace, nu-l mai chinui, căci în starea în cam se găsește acum cea mai mică sforțare îl poate ucide. Este spion, e adevărat, dar moartea lui aici, ne-ar băga în bucluc pe amândoi și d-tale mai ales, numai o cercetare din partea autorităților rusești îți mai lipsește. Mai bine ajută-mă să-l așezăm aici pe canapea… unde va dormi până mâine pe vremea aceasta, căci asta voia el să spună, că am vrut să te fac nevătămător pentru douăzeci și patru de ceasuri.

— Să mă faci nevătămător pentru douăzeci și patru de ceasuri? întrebă voinicul mirat. Dar pentru ce?

— Îți voi mărturisi totul, deoarece văd că truda mea a fost zadarnică! răspunse prezicătoarea cu prefăcută pocăință. Deocamdată însă, ajută-mă să-l așezăm pe canapea, căci de pe scaunul acesta mai poate cădea și ți-am spus că cea mai neînsemnată emoție, cea mai mică sforțare, ar putea să-i fie fatală.

Fără a mai sta pe gânduri, Stanislau Rimsky, îl luă în brațe pe locotenentul Pavlovici și-l așeză pe canapea.

Juliette Mauras aduse o pernă și o așeză sub capul spionului. Apoi, îi deschise puțin pleoapele, ca și când ar fi vrut să se încredințeze că mai trăia încă și zise:

— Sper să nu fie nimic… Așa… Acum dormi… adormi… trebuie să dormi!

Pleoapele spionului se închiseră greoaie, fără cea mai mică împotrivire.

Locotenentul Pavlovici căzuse în somnul poruncit, ceea ce înștiința medicală de astăzi se numește „hipnoză”.

Juliette Mauras răsuflă ușurată.

Acum scăpase de acela care după cât se părea îi cunoștea taina, fără îndoială, fiindcă o spionase și nu trebuia să se mai teamă că o va da de gol.

Fără martorul acesta care-i putea trăda adevăratele gânduri, îi putea spune lui Rimsky orice minciună căci voinicul n-o putea controla.

— Acum aș vrea să știu - zise Stanislau Rimsky - ce era praful alb pe care mi l-ai turnat în vin și ce scopuri urmăreai? Îți atrag însă luarea aminte să nu minți, căci dacă mai târziu voi afla adevărul, nu există colț pe suprafața pământului unde să te ascunzi de mine și unde să nu te găsesc, pentru a te pedepsi.

— Îmi făgăduiești însă - zise prezicătoarea, vicleană - că oricare ar fi adevărul, că oricât ar putea să te supere gândul ce l-am avut, nu mă vei ucide?

— Aceasta nu ți-o pot făgădui, deoarece ți-am spus că te voi pedepsi cu propriile tale arme. Îți făgăduiesc însă să fiu milostiv și dacă vei merita moartea, să-ți fac parte de o moarte mai ușoară, fără chinuri.

Juliette Mauras rămase o clipă pe gânduri, apoi zise:

— Fie! Te rog însă, ca la hotărârea pe care o vei lua să te sfătuiești și cu doamna Mioara, deoarece o femeie poate pricepe mai ușor faptele unei semene a ei.

— Femeile nu sunt făcute pentru a fi judecători - răspunse Stanislau Rimsky - totuși, îți făgăduiesc că o voi întreba și pe Mioara, dacă te socotește vinovată sau nu. Aceasta nu însemnă însă că îmi iau obligația de a asculta de sfatul ei în această chestiune. Și acum, spune ce gânduri te-au mânat să vrei să mă face nevătămător, pentru douăzeci și patru de ceasuri, după cum spui?

— Că acesta este adevărul, ți-o dovedește spionul de pe canapea - începu prezicătoarea. Vezi bine că nu este vorba decât de un narcotic, de un praf adormitor, căci dacă vinul ar fi conținut otravă falsul fecior n-ar mai fi fost de mult printre cei vii.

— Dar de ce ai vrut să mă adormi, tocmai atunci când știai că viața aceluia care suferă pentru mine este în primejdie? strigă Rimsky mânios.

— Tocmai din acest motiv! răspunse franțuzoaica. Când am fost spre seară la generatul Lüders, am băgat de seamă că se cam teme să-și ia asupra sa grațierea ucigașului prințului Gorciacov și din vorbele lui, din purtarea lui, cu toate că mi-a făgăduit solemn că-l va scăpa pe doctorul Kipriotis, am priceput că s-ar putea întâmpla ca până la sfârșit să nu iscălească decretul, sau, să-l iscălească atunci când ar fi prea târziu.

— Și cu toate acestea, zise Rimsky, strângând cu furie mânerul pistolului, mie nu mi-ai spus nimic, mai lăsat să cred orbește că aghiotantul trebuia să sosească cu decretul de grațiere din moment în moment făcându-mă să nădăjduiesc în ceva ce nu avea să se întâmple niciodată. M-ai mințit Juliette și aceasta într-un moment când minciuna ta putea să coste viața prietenului meu.

— Dacă nu mă lași să urmez nu vei sfârși niciodată! zise prezicătoarea.

— Vorbește!

— Nu te-am mințit - reluă Juliette Mauras, cu hotărâre, ca și când ar fi fost în stare să jure că spune adevărul. Generalul Lüders mi-a făgăduit că-l va grația pe osândit și că aghiotantul lui va veni să-mi aducă decretul de grațiere la orice oră din noapte. Dacă ți-am ascuns ceva, a fost numai impresia mea personală, care se putea prea bine să fie întemeiată.

— Care însă a fost! o întrerupse Stanislau Rimsky.

— Stanislau, las-o pe doamna să sfârșească odată! se rugă Mioara.

— Ai dreptate! Spune mai departe! se adresă ei prezicătoarei.

— Temându-mă deci - urmă franțuzoaica, cu minciunile sale - că aghiotantul nu-mi va aduce decretul sau că mi-l va aduce prea târziu, mi-am dat seama că în deznădejde vei recurge la orice și nu te vei da înlături de a ataca chiar

plutonul de execuție pentru a-ți scăpa prietenul. Or, aceasta n-ar fi putut însemna decât pieirea d-tale, deoarece chiar dacă ai fi avut o sută, o mie de oameni la îndemână, ce ar fi putut face ei împotriva întregii armate rusești care se găsește în Alba Iulia? Pentru a te împiedica de la această faptă nesocotită, pentru a-ți salva viața pe care ți-ai fi jertfit-o fără rost pentru aceasta am vrut să-ți dau narcoticul care te-ar fi făcut nevătămător pentru douăzeci și patru de ceasuri. Acesta este gândul ce l-am urmărit, acesta este păcatul meu!

Stanislau Rimsky rămase mut.

Mioara însă, al cărei suflet curat fusese mult mai impresionat de gândul nobil ce părea că alcătuise baza faptelor prezicătoarei, fu mult mai puternic înrâurită de cuvintele Juliettei Mauras și într-un elan de recunoștință față de aceea care se arătase gata să recurgă la orice mijloace numai pentru a-și scăpa iubitul, se duse la ea, o sărută și cu lacrimi în ochi, zise:

— Îți mulțumesc doamnă că te-ai trudit atâta pentru siguranța lui Stanislau. Și dacă a fost nedrept față de d-ta, te rog să-l ierți, căci numai teama de viața prietenului său l-a făcut să-și piardă capul.

Mioara se întoarse apoi înspre iubitul său, și-i zise:

— Nu-i așa, Stanislau, că-ți pare rău de purtarea ta prea violentă?

Dar Stanislau Rimsky nu răspunse la întrebarea iubitei sale, ci se adresă prezicătoarei cu următoarele cuvinte:

— Ce-mi poate dovedi mie, că tot ceea ce ai spus este adevărat?

Juliette Mauras tăcu o clipă, apoi răspunse:

— Întrebarea d-tale este jignitoare Stanislau! Îmi dau seama însă că doamna are dreptate și că ți-ai pierdut capul de teamă pentru prietenul d-tale. De aceea, îți voi spune și ce-ți poate dovedi adevărul celor spuse de mine. Dacă aș fi urmărit alte scopuri, atunci ți-aș fi amestecat narcoticul în vin de la cel dintâi pahar. Nădăjduind însă că aghiotantul

tot va veni din moment în moment, am așteptat, poate cu mai multă înfrigurare chiar decât d-ta. Văzând însă că a trecut de miezul nopții, fără ca decretul de grațiere să sosească, mi-am dat seama că bănuiala mea a fost întemeiată și atunci de-abia m-am hotărât să-ți dau narcoticul, știind că acesta era cel din urmă mijloc de a te scăpa.

Minciuna fusese țesută cu atâta dibăcie încât ea l-ar fi convins pe oricare alt om. Stanislau Rimsky însă, avea darul acela al intuiției de care am mai vorbit și altă dată și vocea-i lăuntrică îi șopti și acum că Juliette Mauras nu spunea adevărul și că altul, cu totul altul, fusese scopul urmărit de ea.

Afară de aceasta, mai era acolo și Mioara, care cu toate că avusese de suferit atât în viață din pricina răutății omenești, totuși, tot mai avea încredere în oameni și felul de a se purta al iubitei sale îi paraliza orice nouă încercare de a o sili pe franțuzoaică să spună adevărul.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Stanislau - zise Mioara - nici acum nu ești convins? Gândește-te că purtarea ta este într-adevăr jignitoare pentru o ființă care tot ceea ce a făcut, n-a făcut decât numai pentru binele tău.

Juliette Mauras simțise că găsise în Mioara o aliată foarte prețioasă și dându-și seama că viața ei nu mai era în primejdie atâta timp cât iubita voinicului era de față, prinse curaj și se hotărî să joace o carte și mai îndrăzneață.

— Doamnă - zise ea, cu prefăcută amărăciune - viața pe care a dus-o a împietrit inima lui Stanislau Rimsky și simțămintele sale nobile de pe vremuri au fost înlocuite cu alte simțăminte, mai crude, mai sângeroase. Pe semne că moartea prietenului care nu mai poate fi salvat, îi biciuiește pofta de răzbunare și trebuie să vadă pe cineva căzând, căci până atunci nu se va liniști. Ei bine, fiindcă văd că nu vrea să dea crezare cuvintelor mele, fiindcă văd că chiar dacă nu spune aceasta, totuși în mintea lui mă

crede vinovată de alt păcat, poftim - și zicând acestea se duse în fața lui Rimsky, rupându-și rochia de pe piept - omoară-mă și potolește-ți setea! Ucide-mă, fiindcă am vrut să te salvez!

Ochii frumoasei franțuzoaice trădau o resemnare de sfântă, trădau o exaltare de martiră și totuși, în privirile lui Stanislau Rimsky citi minciună, comedie, citi ură și dispreț.

Și această impresie a sa fu atât de puternică încât crezu că se află în fața celei mai diabolice făpturi pe care a purtat-o vreodată pământul în spinare și încet... încet de tot... dar cu o ură de moarte în priviri, ridică mâna în care ținea pistolul.

În clipa însă când țeava rece atinse pieptul de marmură al prezicătoarei, un țipăt de groază răsună în odaie, Juliette Mauras zbură cât colo și în fața pistolului se ivi pieptul Mioarei.

— Ți-ai pierdut mințile, Stanislau? strigă sărmana femeie, îngrozită. Dumnezeu ți-a întunecat judecata? Vrei s-o ucizi pe aceea care a încercat să te salveze? Stanislau ce e cu tine, Stanislau?... Trebuie oare acum, după atâția ani, să-mi fie rușine cu tine?

Voinicul se scutură, ca și când ar fi vrut să scape de un gând, de o pornire rea.

Apoi, fără a mai spune vreun cuvânt, își vârî pistolul la brâu, își luă iubita pe brațe și porni spre ușă ca urmărit de duhuri necurate.

În pragul ușii însă, se întoarse și cu glas tunător, strigă:

— Juliette Mauras, ne vom mai întâlni, fii fără teamă! Și atunci te voi pedepsi sau te voi răsplăti, după cum astăzi ai spus adevărul sau ai mințit! Apoi, dispăru pe coridorul hotelului.

*

Un minut, două, trei, Juliette Mauras rămase încremenită, cu privirea ațintită asupra ușii prin care dispăruse voinicul și cu iubita sa.

Pe urmă, își întoarse încet capul, ochii săi căutară parcă un punct de sprijin în rătăcirea lor fără țintă, înconjurară odaia cu privirile lor nehotărâte, pe urmă se închiseră ca sub puterea unei nețărmurite dureri sufletești.

— S-a dus… s-a dus pentru totdeauna! îngână ea și căzu pe scaunul lângă care stătea asemenea unui sac, asemenea unei stânci desprinse din munți.

Două lacrimi i se prelinseră de printre genele-i lungi și negre, două lacrimi care trădau toată deznădejdea sufletului său, toată patima ei arzătoare pentru Stanislau Rimsky, toată fericirea ei spulberată.

Deodată însă, ochii ei se deschiseră larg, lacrimile secară și privirile îndurerate mai înainte deveniră acum de o cruzime neînchipuită.

Aceia care o cunoșteau pe franțuzoaică, s-ar fi mirat nespus să vadă în ochii vestitei prezicătoare oglindită o ură, o furie atât de nemărginită.

Ca o fiară rănită sări de pe scaun, începu să alerge de colo până colo prin odaie, să lovească mobilele, să trântească ce-i ieșea în cale, de parcă ai fi avut de gând să nu mai lase nimic întreg nici din mobilierul hotelului și nici din lucrurile sale.

Pe urmă, rămase brusc înțepenită în fața canapelei pe care dormea spionul și cu fulgere de mânie în ochi, strigă:

— Ticălosule… tu vei plăti această înfrângere!… Capul tău să cadă dacă n-a fost cu putință ca frumosul cap al lui Stanislau Rimsky să se odihnească pe sânul meu… viața ta să se stingă, dacă vieții mele nu-i va mai fi dat să cunoască fericirea pe pământ! Să mori, nemernic spion pentru a ispăși vina pe care o ai și tu în această neizbândă!

Prezicătoarea se apropie și mai mult de canapea și privirile-i îmbătate de ură și dorul răzbunării cătau sălbatic la acela care în realitate n-avea chiar nicio vină că

socotelile ei se încurcaseră și că Stanislau Rimsky în loc să zacă acum în cufărul care aștepta să-l transporte spre raiul ce și-l făgăduia Juliette Mauras pe pământ, își bătuse joc de ea, venind la întâlnire cu iubita sa.

— Să mori, ticălosule - urmă franțuzoaica, în prada unei mânii de nedescris. Căci numai sângele tău poate spăla rușinea ce mi s-a făcut în noaptea aceasta, numai viața unui om poate răscumpăra umilința la care am fost supusă.

Mai înainte de a te trimite din lumea aceasta vreau să știu cine ești, pentru cine mă spionai și ce gânduri aveai CU mine.

Ascultă-mă deci! Îmi vei răspunde cine ești?

Juliette Mauras se uită cu încordare la chipul spionului care însă rămase nemișcat.

— Răspunde! Îți poruncesc să-mi răspunzi! urmă ea, cu glas poruncitor când văzu că spionul nu se supunea. Ești în puterea mea, nu cunoști alt stăpân afară de mine și dacă în clipa aceasta ar veni aici mama ta, nu pe ea ai avea s-o asculți, ci pe mine. Ai înțeles?

Buzele spionului se deschiseră puțin și murmurară un cuvânt care părea să fie „da”.

— Așa! continuă Juliette Mauras. Prin urmare, cine ești? Să răspunzi adevărul, numai adevărul!

Spionul avu o ușoară tresărire, ca și când o parte ascunsă a eului său s-ar fi împotrivit ascultării acestei porunci, dar puterea hipnotică a acesteia, care-l aruncase în blestematul somn poruncit îl stăpânea tiranic și după o scurtă șovăire, spionul răspunse, fără să deschidă ochii, încet, ca și când fiecare cuvânt ar fi însemnat pentru el un șir întreg de ani mai puțin de trăit:

— Sunt… locotenentul… Pavlovici…

— Locotenentul Pavlovici? repetă franțuzoaica, foarte nedumerită. Ce fel de locotenent?… Rus?

— Ruși - fu răspunsul celui hipnotizat.

— Și pentru ce mă spionai pe mine? urmă prezicătoarea cu interogatoriul. Cine, pentru cine mă spionai?

— Pentru... pentru Excelența Sa, generalul Lüders.

Prezicătoarea devenea din ce în ce mai nedumerită.

Generalul Lüders îl trimisese pe locotenentul acesta s-o spioneze?... Dar în ce scop? Ce avea de gând, de ce o bănuia generalul că pusese spioni pe urma sa?

— Și pentru ce mă spionai? întrebă Juliette Mauras, cu înfrigurare.

— Pentru a vedea... ce legături sunt... între d-ta... și osânditul la moarte! sună răspunsul întretăiat și foarte șoptit al falsului fecior.

— Și știi acum care sunt aceste legături?

— Da!

— Spune-mi-le și mie!

— Osânditul - răspunse locotenentul Pavlovici - este prietenul lui Stanislau Rimsky, a cărui dragoste d-ta ai vrut s-o câștigi. I-ai făgăduit fostului Vultur al Morții să obții de la Excelența Sa grațierea doctorului Kipriotis, numai spre a-l ademeni pe Stanislau Rimsky aici, pentru ca apoi, mulțumită somnului poruncit să-l poți răpi, iar mai târziu, să faci din el sclavul patimii d-tale.

Prezicătoarea scrâșni din dinți.

Așadar, omul acesta îi aflase într-adevăr, până și gândurile?

— Și afară de tine - urmă ea, după o oarecare pauză - mai cunoaște cineva, taina aceasta?

— Da!

— Cine?

— Excelența Sa generalul Lüders și domnul maior Iagnov.

— Mizerabile! strigă prezicătoarea, strângând din pumni - m-ai spus și lor!

— Sunt ostaș și trebuie să mă supun poruncilor primite de la mai marii mei.

Prezicătoarea își dădu seama că locotenentul Pavlovici nu își făcuse decât datoria și se mai liniști, adică își mai liniști pornirea împotriva lui.

— Și ce porunci ai mai primit de la mai-marii tăi? întrebă ea după o scurtă răzgândire.

— Să te las să-l supui voinței tale prin taina ce ți-a fost dezvăluită de Yezida, pe Stanislau Rimsky…

Juliette Mauras îngălbeni.

Ea își aduse aminte de blestemul preotului Micedus, în cazul când ar trăda taina încredințată ei.

— Tu cunoști această taină? întrebă franțuzoaica tremurând de enervare și teamă.

— Da!

Juliette Mauras avu o mișcare, ca și când ar fi vrut să-l strângă de gât pe locotenent.

Se stăpâni însă și cu un zâmbet diabolic, îngână:

— Nu, blestemul lui Yezida nu mă va ajunge, căci vei muri mai înainte de a putea dezvălui taina și altcuiva. Spune mai departe, ce ți-a poruncit generalul Lüders?

— Să te las să-l adormi pe Stanislau Rimsky. Să-l ascunzi în cufărul anume pregătit și să fugi cu el. La poarta cetății însă, ți s-ar fi făcut revizuirea bagajelor și ai fi fost arestată.

— Ha, ha, ha - râse prezicătoarea - așadar, domnul general voia să se răzbune pentru felul cum m-am purtat cu el azi de dimineață? Sărmanul de el! Îndrăznește să se măsoare cu Julietta Mauras? Îndrăznește el să vrea s-o aresteze pe Juliette Mauras? Ei bine, îi voi arăta și lui, ca și mândrului Stanislau Rimsky că Juliette Mauras este mai puternică decât își închipuie ei și că până la urma urmelor tot dorința ei va triumfa!

Da, prietene Stanislau, vei fi al meu, cu toată șiretenia de care te-ai folosit astăzi, vei fi al meu și numai al meu așa cum vreau eu!

Cu aceste cuvinte Juliette Mauras începu să se plimbe iarăși prin odaie, de data aceasta însă nu mai era furioasă, ci era cufundată adânc în gânduri.

După vreo cinci minute de chibzuială, veni iarăși în fața victimei sale și zise poruncitor:

— Locotenente Pavlovici, ascultă bine ceea ce-ți spun și vei face în tocmai după cum îți poruncesc eu. Ai înțeles?

— Da, răspunse bietul om, care nu mai era stăpân pe voința lui.

— Peste o jumătate de ceas - urmă prezicătoarea - eu voi părăsi hotelul și voi ieși din oraș pe la Apus. Tu te vei duce înainte la patrula care mă așteaptă pentru a-mi cerceta cuferele și-i vei spune că generalul Lüders a revenit asupra ordinului dat și că voi fi lăsată să-mi văd de drum fără să mi se pună piedică în cale. Ai înțeles?

— Am înțeles!... îngână spionul.

— După aceea - reluă franțuzoaica - nu te vei mai întoarce la comandament, nu te vei mai întoarce în oastea rusească. Îl vei uita pe generalul Lüders, îl vei uita pe maiorul Iagnov, îți vei uita rudele, prietenii și nu-ți vei mai aduce aminte de mine din ceea ce s-a petrecut în viața ta de până acum. De astăzi înainte nu mă vei mai cunoaște decât pe mine care sunt singura ta stăpână și pe aceia pe care ți-i voi spune eu. Ai înțeles?

— Poruncește, stăpână! răspunse nenorocitul.

— Așa! urmă prezicătoarea. Prin urmare, după plecarea mea din Alba Iulia vei dezerta din armată și te vei ține ca o umbră după Stanislau Rimsky, care după cum știi se ascunde sub numele de Mihu. Îl vei găsi, chiar dacă a dispărut, căci eu îți poruncesc să-l găsești. Nimănui însă, dar nimănui, nu-i vei mai destăinui cine este în adevăr căpitanul Mihu din oastea lui Avram Iancu.

— Nimănui! repetă spionul.

— De astăzi în zece zile apoi - reluă Juliette Mauras - ține bine minte, de astăzi în zece zile, nicio zi mai de vreme, nicio zi mai târziu, te vei prezenta lui Stanislau Rimsky și-i vei spune să alerge cât va putea mai iute la Grodno, căci sora lui se găsește în mare primejdie. După ce i-ai spus asta, vei dispare, ca să nu te poată întreba mai mult.

— Voi dispare! îngână locotenentul Pavlovici, care nu mai era om, ci o simplă unealtă în mâinile diabolicei franțuzoaice.

— După ce-i vei fi spus asta - continuă Juliette Mauras - Stanislau Rimsky se va îndrepta spre Grodno și tu îl vei urmări din nou, pas cu pas, zi cu zi. A doua zi după sosirea lui Stanislau Rimsky la Grodno, schimbându-ți înfățișarea pentru a nu fi recunoscut, te vei duce iarăși la el.

Juliette Mauras se opri, deoarece observase că somnul hipnotic îl obosise grozav pe locotenentul Pavlovici.

— Mai ești în stare să ții minte ceea ce-ți spun - întrebă ea - sau mai bine să-ți scriu pe o hârtie ceea ce ai de făcut după aceea?

— Mai bine scrie, stăpână!

Prezicătoarea se așeză la masă, luă hârtie și o pană și umplu cu litere mărunte și dese pagina întâi și trecu chiar și pe a doua.

După aceea băgă hârtia într-un plic, lipi plicul și se înapoie la Pavlovici.

— Ține plicul acesta! zise ea. Viața ta să nu-ți fie mai scumpă decât el și mai curând să-ți pierzi lumina ochilor decât să lași pe cineva să pună stăpânire pe el!

— Am înțeles, stăpână!

— Ajungând la Grodno - urmă franțuzoaica - vei deschide plicul și vei face întocmai după cum este scris în el!

— Așa voi face!

— După ce vei fi îndeplinit până în cele mai mici amănunte poruncile mele - zise Juliette Mauras - te vei sinucide! Ai aflat taina lui Yezida și trebuie să mori căci altfel blestemul marelui preot hindus mă va ajunge pe mine.

— Stăpână… încercă simțământul de conservare al lui Pavlovici să se împotrivească, nu-mi cere asta…

— Am poruncit și așa vei face! Așa vreau eu! Ai înțeles? Trebuie să te supui, căci eu și numai eu sunt stăpâna ta!

Locotenentul Pavlovici se cutremură, pleoapele începură să-i tremure, buzele lui se frământau ca în prada unor spasmuri, dar până în cele din urmă ele tot murmurară:

— Mă voi sinucide!

Ce cumplită era taina lui Yezida!

— Așa! reluă Juliette Mauras. Acum te poți duce spre a începe să îndeplinești poruncile mele. Te vei supune orbește la tot ceea ce ți-am spus și nimeni nu te va putea împiedica de a duce la îndeplinire voința mea.

Prezicătoarea îi trecu mâna peste frunte și zise cu voce mai tare:

— Acum… trezește-te!… Vei fi iarăși ca toți oamenii… nu-ți vei aduce însă aminte de ceea ce s-a petrecut cu tine decât numai când va trebui să îndeplinești poruncile mele și când vei recădea de fiecare dată în somnul poruncit… Trezește-te, locotenente Pavlovici… trezește-te!

Spionul începu să clipească, ochii i se deschiseră încet, încet, apoi se ridică de pe canapea. Privirile îi erau tulburi și se uita uluit în jurul său ca și când pentru prima oară s-ar fi văzut în odaia aceea.

— Pleacă! porunci Juliette Mauras.

Și sărmanul locotenent Pavlovici porni să-și împlinească destinul cumplit pe care i-l hărăzise soarta nemiloasă, porni să se supună groaznicei puteri pe care Juliette Mauras o dobândise asupra lui, mulțumită destăinuirilor marelui preot hindus, Yezida…

CAPITOLUL 140
Scăpat de la moarte!

Închisoarea militară din Alba Iulia era cufundată în tăcere adâncă.

Dormea comandantul, dormeau prizonierii, dormeau și paznicii, afară de cei patru care îl păzeau pe osânditul la moarte, doctorul Leonida Kipriotis, ucigașul prințului Gorciacov.

Patru cazaci, schimbați din două în două ceasuri, făceau de sentinelă în fața celulei tovarășului lui Stanislau Rimsky și aceștia nu închideau ochii nicio clipă, deoarece îl păzeau pe unul din complicii faimosului Vultur al Morții și nu exista rus pe vremea aceea care să nu cunoască nu una, ci zece legende, despre iscusința, despre viclenia, despre puterea supraomenească pe care o aveau tovarășii lui Stanislau Rimsky.

În Rusia, cea mai mare parte a populației știa că Vulturul Morții fusese executat în curtea cetății Petropavlovsk.

Totuși, atât de mare fusese spaima pe cărei Stanislau Rimsky o băgase în ruși pe vremuri, încât aceștia se cutremurau și își făceau semnul crucii chiar și când venea numai vorba despre el.

În asemenea împrejurări, nu este deci de mirare că doctorul Leonida Kipriotis, care recunoscuse singur că fusese tovarășul Vulturului Morții, era acum păzit ca cel mai mare și mai primejdios răufăcător, cu toate că, până cu două zile mai înainte, el fusese doar ofițer în armata rusească.

— De s-ar face odată ziuă - zicea unul din cei patru cazaci care îl păzeau pe osânditul la moarte - căci mie tot nu-mi vine să cred că lucrurile se vor sfârși tocmai atât de neted!

— De ce te temi, Vlasi? întrebă un altul.

Cazacul se scarpină după urechi și răspunse:

— Mi-e teamă că tocmai, acum, la sfârșit, să nu cumva să vedem că sau închisoarea sare în aer, sau zidul celulei se prăbușește și osânditul fuge, sau Dumnezeu mai știe ce minune se întâmplă!

— Tare mai ești fricos, Vlasi! zise căprarul. S-au dus vremurile când se mai puteau petrece asemenea lucruri. Așa ceva numai Stanislau Rimsky putea face, or, Vulturul Morții a putrezit de mult, undeva prin fundul Nevei.

— Eu nu știu dacă a putrezit sau nu - răspunse cazacul. Știu însă că tare aș fi vrut să nu fac parte tocmai din cea din urmă gardă.

— Prostii! zise căprarul. Peste câteva minute se vor ivi zorile, plutonul de execuție va veni să-și ia osânditul în primire, iar noi ne vom duce să ne culcăm, fără să-l fi văzut pe Vulturul Morții înviind din morți pentru a-și scăpa tovarășul.

În clipa aceea trei sunete prelungi de clopot răsunară în curtea închisorii.

— Auzi! urmă căprarul. A și sunat clopotul pentru deșteptarea plutonului de execuție! Peste zece minute prizonierul ne va fi luat, iar peste o jumătate de ceas, doctorul Kipriotis se va întâlni cu fostul lui căpitan, cu Stanislau Rimsky, pe lumea cealaltă.

Într-adevăr cele trei sunete prelungi de clopot erau menite să deștepte soldații desemnați cu o seară mai înainte să alcătuiască plutonul de execuție.

Ele sunau însă deșteptarea, sinistra și cea din urmă deșteptare și pentru osânditul la moarte, vestindu-l că acum nu ceasurile, ci clipele pe care le mai avea de petrecut în lumea aceasta, îi erau numărate.

Ce crud, ce sălbatic este omul cu semenii săi!

Pentru ce această prevestire cu o jumătate de ceas mai înainte? Pentru ce această deșteptare, poate dintr-un vis frumos, cel din urmă vis? Pentru ce această rechemare la o viață care peste treizeci de minute o vom stinge?

N-ar fi oare mai omenesc ca osândiții la moarte să fie suprimați în somn, fără ca ei să știe când, fără să li se mai pregătească aceste cumplite, groaznice clipe dinainte de moarte, când tot trecutul, când toată viața lor de până atunci li se perindă pe dinaintea ochilor, când cei rămași în urmă însemnează tot atâtea torturi, tot atâtea chinuri fioroase pentru cela ce se duce, la oră fixă, la un timp mai dinainte hotărât?

Aceia, care au trista însărcinare de a fi de față la această ultimă jumătate de ceas a unui condamnat, spun că mintea omenească nu-și poate închipui un mai groaznic chin sufletesc decât acela încercat de osândit în acest răstimp.

Chiar voinicii, curajoșii, aceia care au dovedit de nenumărate ori că nu se tem de moarte și de veșnicia ei, chiar și în privirile acestora se poate citi tortura cumplită a celor treizeci de minute de pe urmă care scad, se împuținează, cu cât soarele se ridică sus pe cer.

Căci una este să înfrunți moartea în luptă, unde chiar și în situația cea mai deznădăjduită tot mai poți spera să scapi prin voinicie, vitejie, sau iscusință și alta e să fii dus legat, ca o vită la tăiere, spre zidul în fața căruia știi hotărât că peste douăzeci, peste zece, peste două minute, vei muri răpus de o ploaie de gloanțe împotriva cărora nu te poți apăra.

De aceea și doctorul Leonida, auzind cele trei sunete de clopot avu o strângere de inimă, o tresărire neplăcută, simți un fior de gheață; cu toate că noi știm prea bine că în viață a înfruntat moartea de mii de ori, fără cea mai mică șovăire, fără să se teamă de ea.

Când sună clopotul închisorii Leonida dormea și visa.

Visa un vis ireal, din pricina frumuseții lui neputând fi realizabil.

Se vedea undeva, înconjurat de toți prietenii săi, în fața ușii unei biserici. Alături de el, se găsea Pia Ispirescu și lumea dimprejur arunca flori, flori multe și frumoase și florile acestea îi erau aruncate lui și Piei. Prietenii,

cunoscuții îl aclamau, ropotele de urale nu mai conteneau și nu se mai aștepta decât sunetul clopotului pentru ca ușa bisericii să se deschidă ca tânăra pereche să primească și binecuvântarea Cerului, după ce o primise pe aceea a oamenilor.

În sfârșit… bang… bang… bang…

Clopotul sunase.

Miri și nuntași începură să se înghesuie spre biserică, fiecare căutând să-și asigure un loc cât mai bun, când deodată… mulțimea rămase încremenită.

Clopotul sunase, dar numai de trei ori și apoi tăcu.

Leonida se înfurie crezând că cineva își îngăduie să facă glume și strigă:

— Trage clopotul, băiete! De ce ne lași așa, la jumătatea drumului?

Dar clopotul nu mai sună.

Leonida strigă iarăși și iarăși, dar în zadar.

Furios peste măsură, își lăsă mireasa și croindu-și loc prin mulțime, se apucă cu amândouă mâinile de frânghia clopotului și începu să tragă.

Și trase odată, trase de două ori, trase de zece ori, dar… clopotul nu mai suna.

Și în furie și deznădejde, tot trăgând de frânghia clopotului, care nu mai voia să sune, se trezi.

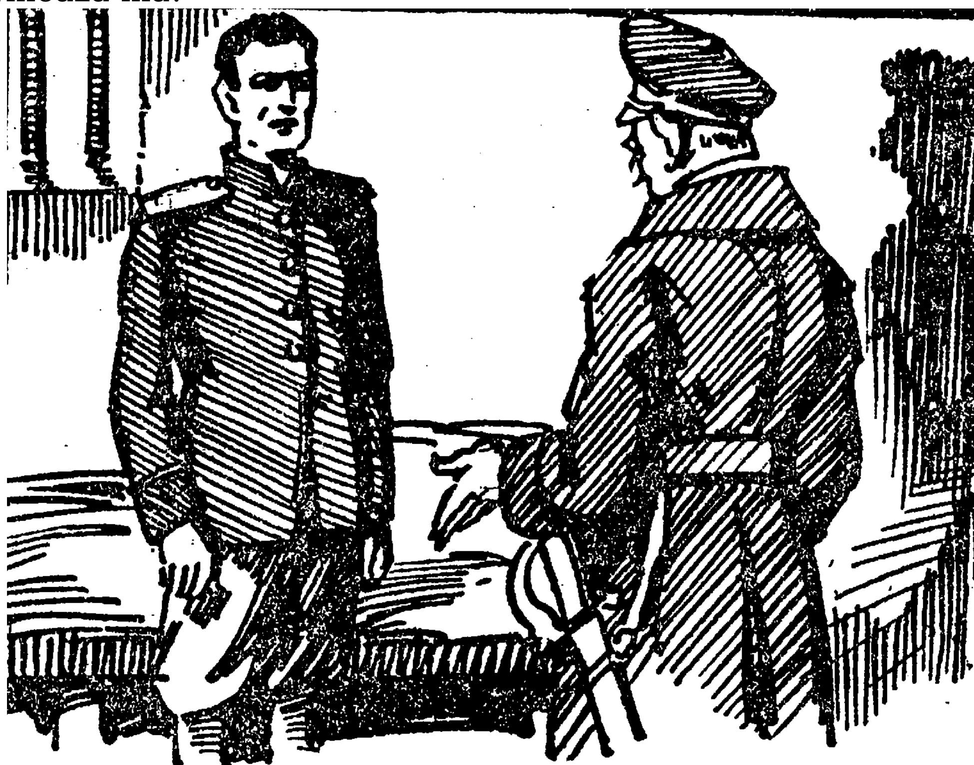
Și atunci se văzu agățat de una din gratiile de la fereastra zăbrelită a celulei sale.

Când deci după un asemenea vis se trezi la o atât de crudă realitate, era de mirare că doctorul Leonida, vajnicul și netemătorul tovarăș al lui Stanislau Rimsky simți o strângere de inimă știind că mai are numai o jumătate de ceas de trăit?

Nu, după cum nu era de mirare nici că peste câteva minute, când comandantul închisorii intră în celulă, doctorul Leonida se uită la el cu un oarecare simțământ de ură, cu toate că-și dădea seama prea bine că omul acesta

nu era cu nimic vinovat de spulberarea frumosului său vis, deoarece el nu-și făcea decât datoria.

— Căpitane doctor Leonida Kipriotis - zise comandantul - ceasul d-tale cel din urmă a sunat! Cunoști poruncile Excelenței Sale, deci, în numele Majestății Sale Țarului, urmează-mă!

Leonida închise ochii pentru o clipă ca și când ar fi vrut să poată pătrunde mai bine înțelesul acestor cuvinte spre a vedea dacă nu cumva tot visează; apoi, când își dădu seama că este treaz, că ofițerul rostise într-adevăr cuvintele de mai sus și că ușa bisericii în fața căreia ar fi dorit să se știe era în realitate ușa celulei sale de temniță, un zâmbet amar i se înfiripă pe buze.

— Așadar și puterile nevăzute sunt tot atât de nemiloase ca și oamenii! se gândi el. Te amăgesc cu năluciri care te

îmbată de fericire, numai pentru a-ți face deșteptarea și mai dureroasă!

Zâmbetul amar îi dispăru de pe buze și ridicându-și capul cu toată mândria lui de fost haiduc și tovarăș al Vulturului Morții răspunse:

— Sunt gata, domnule comandant! Putem merge!

Comandantul închisorii ieși apoi din celulă și doctorul Leonida făcu la fel.

Pe coridorul slab luminat de un felinar afumat, osânditul fu luat la mijloc de plutonul de execuție.

În cap mergea comandantul închisorii, apoi trei cazaci, osânditul și alți trei cazaci.

Tristul și tăcutul convoi străbătu coridorul, urcă vreo zece trepte și ieși în curte.

Aici, conform poruncilor generalului Lüders, aștepta o trăsură închisă în care doctorul Leonida se urcă fără a mai aștepta să i se spună ceva.

Din precauție, pentru a împiedica pe eventualii curioși de a pătrunde cu privirea în caleașcă, comandantul închisorii poruncise ca cele două ferestre ale trăsurii să fie acoperite cu perdele groase.

După ce osânditul luă loc în trăsură, comandantul încuie amândouă ușile cu cheia, încălecă, soldații din plutonul de execuție făcură la fel și convoiul ieși pe poarta închisorii în aceeași ordine în care fuseseră și pe coridor: comandantul în frunte, trei cazaci călări, trăsura cu osânditul și alți trei cazaci.

Cu toate că zorile nici nu se iviseră încă bine, la poarta închisorii așteptau câteva zeci, poate chiar sute de oameni mânați de curiozitatea de a vedea executarea ucigașului prințului Gorciacov.

Generalul Lüders consemnase trupa și ofițerii în cazărmi pentru a-i împiedica de a lua parte la executarea doctorului Leonida. Populația civilă însă el n-o putea împiedica de a-și satisface curiozitatea, așa că cetățenii orașului, români și unguri, veniseră în mare număr în fața

închisorii pentru a conduce pe condamnat pe ultimul său drum.

Și pentru a nu scăpa prilejul de a fi de față la această sălbatică și lugubră ceremonie, curioșii se adunaseră în fața închisorii încă înainte de revărsatul zorilor.

Când poarta grea a temniței se deschise, mulțimea începu să se miște, fiecare căutând să fie cât mai aproape de calea pe care avea să treacă convoiul.

Dezamăgirea se întipări însă pe chipurile tuturor acestor curioși când, în locul plutonului de execuție în mijlocul căruia se așteptau să-l zărească pe condamnat, văzură ieșind pe poartă o caleașcă cu perdelele lăsate și însoțită de șase cazaci călări și un ofițer.

La început mulțimea credea că este vorba de vreun ofițer de seamă care inspectase închisoarea și acum pleca mai departe. Cineva însă aruncă părerea că în caleașcă ar putea fi osânditul la moarte, pe care-l duceau astfel, pentru a evita un nou atac al populației împotriva lui, cum se întâmplase în ajun și în câteva clipe părerea aceasta trecu din gură în gură, împărțind mulțimea în două tabere: una, cea mai numeroasă, alcătuită din aceia care refuzau să creadă în această posibilitate și rămase mai departe pe loc, așteptând ca osânditul să apară pe poarta închisorii așa cum își închipuiseră ei, pe jos, în mijlocul plutonului de execuție și a doua tabără, cei mai puțini, totuși câțiva zeci de oameni, care erau încredințați că osânditul se găsea în trăsura cu perdelele lăsate, după care începură să alerge spre a nu o scăpa din ochi.

Comandantul închisorii era destul de nemulțumit de împrejurarea că o parte din mulțime bănuise adevărul și pentru a scăpa de ea le porunci oamenilor săi să înainteze în trap iute.

Măsura aceasta însă întări în curioși și mai mult bănuiala că au ghicit adevărul și bărbați și femei începură să alerge din răsputeri după cazaci și caleașcă. Câteva trăsuri de piață, care atunci ieșeau de acasă, fură luate cu

asalt și câte șapte-opt oameni într-o birjă continuară astfel urmărirea ciudatului convoi, curiozitatea mulțimii fiind stârnită și mai mult tocmai prin neobișnuința unui asemenea procedeu.

Pe străzile Alba Iuliei se porni deci o adevărată goană a câtorva birje după plutonul de execuție, urmăritorii înflăcărându-se tot mai mult de noutatea spectacolului la care luau parte cu strigăte și chiote, de parcă ar fi fost vorba de o întrecere.

Firește că gălăgia aceasta scoase lumea de prin case, îi trezi din somn pe cei ce mai dormeau și neobișnuita cursă se desfășura acum între două ziduri de oameni așezați de o parte și de alta a străzilor pe unde trecea convoiul.

Comandantul turba de mânie și își îndemna soldații să mâne caii cât mai iute. Dar dacă sprintenii cai ai călăreților ar fi putut semăna pe drum cu ușurință birjele neobișnuiților urmăritori, nu era același lucru cu cei doi cai de la trăsura în care se găsea osânditul.

Caleașca mare și greoaie, nu putea înainta de cât în trap, căci după o scurtă bucată de drum parcursă în galop, bietelor animale le ieși limba din gură și comandantul închisorii își dădu seama că a continua galopul ar fi însemnat să rămână în mijlocul drumului, deoarece cai de la caleașcă n-ar mai fi putut înainta multă vreme.

În chipul acesta, neobișnuitul pluton de execuție nu putea scăpa de curioșii care veneau după el și comandantul închisorii își dădu seama cu neputincioasă mânie, că-i va fi imposibil să execute sentința în împrejurările poruncite de generalul Lüders.

Pe când bietul ofițer își muncea creierul să născocească ceva pentru a scăpa de ceata curioșilor, mai ales că se apropia de locul execuției, deodată se auziră niște detunături de armă care îi făcură să tresară chiar și pe cei din trăsurile de piață.

— Ticăloșii - mormăi comandantul închisorii, încredințat că mulțimea înflăcărată de neobișnuința spectacolului,

începuse acum să-și manifesteze această înflăcărare și prin împușcături în aer - prin detunăturile lor vor pune pe urma mea tot orașul!

Câteva clipe după aceea, nu lipsi mult ca ofițerul să se răstoarne de pe cal de uimire, de nedumerire.

O bubuitură grozavă spintecă văzduhul, făcând să tremure geamurile caselor, bubuitură urmată în curând de alta și de alta!

Comandantul închisorii își opri calul, cazacii se opriră și ei și se opri și caleașca.

Mulțimea însă, sub puterea avântului pe care și-l luase nu se opri decât când ajunse lângă caleașcă, prin ale cărei perdele, cei mai cutezători, încercară să zărească chipul celui dinăuntru, cu toată împotrivirea celor șase cazaci călări care fuseseră blocați de rândurile dese ale curioșilor.

Caleașca rămăsese acum înțepenită în mijlocul mulțimii și bietul ofițer trebuia să se gândească nu numai la proveniența acestor bubuituri de tun, ci și la chipul cum ar putea să-și deblocheze caleașca, deoarece se temea ca până la urmă mulțimea să nu spargă ușile trăsurii și să-i linșeze prizonierul.

Tocmai se pregătea să le poruncească soldaților săi să-și încarce armele pentru a-i speria pe cetățeni când deodată se petrecu ceva care îngheță sângele nu numai în vinele lui, dar chiar și în vinele înflăcăraților urmăritori.

Dintr-o stradă lăturalnică se auziră chiote, strigăte, împușcături, întretăiate doar din când în când de bubuiturile tunurilor.

Până ca cei din față să se dezmeticească din strada lăturalnică năvăli deodată spre locul unde era mulțimea și caleașca cu osânditul, un puhoi de oameni pe jos și călări, care alergau cât îi țineau picioarele și strigau din răsputeri:

— Ungurii… Vin ungurii… Dușmanul e la porțile orașului… Vin ungurii!

Bubuiturile de tun, împușcăturile, strigătele acestea, țipetele femeilor care ieșeau de prin case îngrozite cu pruncii în brațe, îi încremeniră pentru o clipă, atât pe cazaci, cât și pe curioși.

Încremenirea aceasta însă, nu ținu decât o singură clipă, căci pe urmă, conștiința primejdiei care se apropia, dezlănțui o panică ce nu poate fi descrisă.

Mulțimea, care mai înainte alerga plină de avânt după plutonul de execuție, căuta acum să fugă înapoi, înapoi, spre centrul orașului. Dar drumul îi era baricadat de birjele care ocupau strada și puhoiul nu se putea scurge decât prin îngustele locuri rămase libere printre trăsurile care și ele încercau zadarnic să întoarcă.

De aici înghesuială, îmbulzeală, țipete, înjurături, oameni călcați în picioare, femei leșinate, într-un cuvânt un adevărat infern în care fiecare căuta să treacă peste cel dinaintea sa, pentru a scăpa cu o clipă mai de vreme de primejdie.

Și strigătele deznădăjduite de „Fugiți… Vin ungurii!” ale puhoiului care se revărsase din strada lăturalnică și care acum se amestecase ca o mare ca să înainteze furioasă, distrugând tot ceea ce i se ivea în cale, nu făceau decât să mărească și mai mult spaima, să ințețească panica.

Și deznădăjduita îmbulzeală era cu atât mai cumplită cu cât, în mijlocul mulțimii apărute din strada lăturalnică se găseau și vreo trei călăreți care căutau să-și croiască drum printre rândurile celor ce se înghesuiau, ei părând cei mai îngroziți de vestea apropierii ungurilor.

Comandantul închisorii căuta să-și adune cazacii împrăștiați și luați de vâltoarea mulțimii, vrând-nevrând, dar chiar dacă strigătele lui ar fi fost mai puternice decât urletele mulțimii și bubuiturile tunurilor, totuși, soldaților le-ar fi fost cu neputință să se supună deoarece ei erau luați de puhoi și duși cu cai cu tot spre baricada alcătuită de birjele din care unele fuseseră răsturnate de mulțimea înspăimântată, care căuta să fugă.

La un moment dat, caleașca dispăru chiar din fața ochilor săi, ascunsă fiind de zidul celor vreo treizeci de călăreți care în masă compactă izbutiseră să-și croiască drum cu pieptul cailor până aproape de trăsurile de piață.

Câțiva voinici mai cu inimă, care ajunseră până la trăsuri, luară trei din acestea și le traseră din drum astfel încât acum mulțimea putea să se scurgă mai ușor spre centru.

Pe strada astfel deblocată întrucâtva, puhoiul de oameni alerga acum nebunește spre piață, ducând cu sine chiar și pe ungurii care ar fi vrut să rămână locului, pentru a-și primi frații de neam.

Chiotele și strigătele nu încetaseră însă nici acum, panica continuând să fie aceeași.

Cei care locuiau prin împrejurimi se luptau din răsputeri să iasă din curentul puhoiului pentru a se înapoia pe la casele lor, spre a-și salva soția, copiii, rudele, cei care fugeau înainte strigând din răsputeri:

— Români, fugiți!… Vin ungurii!

Încetul cu încetul însă, locul unde se petreceau aceste scene de groază se mai goli. Populația izbutise să fugă, puhoiul venit de pe strada lăturalnică se scursese și el spre centru cu călăreți cu tot și în sfârșit, comandantul închisorii izbuti să adune trei din cei șase cazaci care alcătuiau plutonul de execuție. Ceilalți trei sau fugiseră și ei de teamă, sau fuseseră luați cu de-a sila de curentul mulțimii.

Tunurile nu mai bubuiau, nici împușcături nu se mai auzeau.

Cu toate acestea, situația comandantului închisorii era acum mai critică decât fusese înainte.

La fața locului izbutiseră să rămână vreo cincisprezece-douăzeci de locuitori unguri care acum intonară imnul lui Kossuth și luară o poziție foarte dușmănoasă față de ofițer și cei trei cazaci.

În vreme ce unii cântau, ceilalți îi huiduiau și-i înjurau pe ruși, câțiva din ei punând chiar mâna pe pietre pentru a arunca în cazaci.

Comandantul închisorii văzând că gluma se îngroașă, porunci încărcarea armelor și cele trei puști ale cazacilor se îndreptară asupra manifestanților.

Pentru o clipă, ungurii se uluiră. Îndată după aceea însă unul din ei strigă:

— Nu vă temeți, unguri, frații noștri sunt la porțile orașului! N-ați auzit ce aproape au bătut tunurile lor? Jos cu rușii! Jos cu valahii! Jos cu austriecii!

Comandantul închisorii, pentru a-i speria pe manifestanți, porunci să se tragă o salvă în aer, ceea ce nu rămase fără de efect.

Ungurii se împrăștiară îndată, fiecare ascunzându-se prin casele de prin apropiere pe după colțuri de stradă.

În același timp, din spre piață se ivi în goană nebună un detașament de cazaci care trecu ca vântul pe lângă caleașca cu prizonierul îndreptându-se spre marginea orașului.

Pe semne că la comandament se prinsese de veste despre apropierea ungurilor și acum trupa era îndreptată spre periferiile Alba Iuliei, pentru a întâmpina dușmanul, care fără îndoială că nu izbutise să se apropie atât de pe neașteptate decât numai în urma vreunei trădări.

În câteva minute toate regimentele rusești din Alba Iulia își părăsiră cazărmile și se așezară în jurul orașului pentru a întâmpina dușmanul.

Comandantul închisorii nu se mai putea gândi să-și urmeze drumul. Plutonul de execuție îi fusese înjumătățit și de altfel, nici nu mai putea îndrăzni să iasă din oraș spre a executa sentința, deoarece la poarta cetății se putea prea bine să dea de unguri.

După o scurtă chibzuință, hotărî să se înapoieze cu prizonierul la închisoare și apoi să se ducă să ia noi ordine de la generalul Lüders asupra celor ce avea de făcut.

Cum vizitiul dispăruse și el de pe capră - pe semne că fugise de teama ungurilor - ofițerul îi porunci unuia din cei trei cazaci să ia hățurile în mână și pe cât putură caii de iute, se înapoie la închisoare.

În curtea temniței, comandantul închisorii coborî de pe cal și apropiindu-se de caleașcă spre a descuia ușa, le zise cazacilor:

— Veți duce prizonierul înapoi în celulă și veți sta acolo de gardă până când mă înapoiez eu de la comandant.

Cu aceste cuvinte vârî cheița în mica broască a ușii dar spre marea lui mirare băgă de seamă că ușa nu mai era încuiată.

— S-o fi uitat eu descuiată? se întrebă ofițerul, nedumerit. Nu se poate! Mi-aduc bine aminte că am încuiat amândouă ușile!

Cu vădită neliniște, comandantul închisorii deschise iute ușa trăsurii și... scoase un strigăt de groază.

Trăsura, în care îl încuiase pe prizonier cu o jumătate de ceas mai înainte era... goală.

Doctorul Leonida Kipriotis, condamnat la moarte, dispăruse.

Pământul începu să se învârtească în jurul bietului ofițer, un nod i se așeză în gât, amenințând să-l înăbușe și amețeala ce-l cuprinse fu atât de mare încât trebui să se sprijine cu mâna de trăsură spre a nu cădea jos.

— Ce ai, tătucă? îl întrebă unul din cazaci, apropiindu-se de el. Ți-e rău?

— Prizonierul... osânditul la moarte... a dispărut! îngână ofițerul, doborât cu totul de această întâmplare care putea să-i năruiască toată cariera.

Un alt strigăt de groază, scos de data aceasta de cazac, răsună în curtea închisorii unde soldații, care se pregăteau și ei de luptă împotriva ungurilor, se adunaseră curioși în jurul camarazilor lor veniți cu caleașca.

Firește că acolo în oraș, ea stârni mai puțină senzație decât în închisoare, deoarece lumea era preocupată de

apropierea ungurilor a căror venire era trâmbițată cu groază pe toate străzile.

După ce-și mai reveni puțin în fire, comandantul închisorii sări pe cai și alergă la generalul Lüders spre a-i raporta nenorocirea.

Cu toate că soarele nici nu răsărise încă bine pe cer, generalul Lüders era în cabinetul său. Bubuiturile tunurilor îl făcuseră să sară din pat înainte de vreme iar vestea apropierii ungurilor îl înfuriase peste măsură.

El porunci îndată ca toate punctele strategice din jurul orașului să fie ocupate, apoi trimise numeroase iscoade, să vadă de unde venea armata aceasta ungurească și cât de puternică era.

Când comandantul închisorii intră în cabinetul generalului Lüders, acesta se plimba enervat prin încăpere, așteptând întoarcerea celor dintâi iscoditori…

— Ce este, maiorule? îl întrebă Lüders pe comandantul închisorii. Ai executat sentința?

— Nu Excelență! răspunse ofițerul, lăsându-și ochii în jos.

— De ce?

— Fiindcă prizonierul a fugit!

— Ce spui?… A fugit prizonierul? întrebă generalul Lüders, la care, dacă comandantul închisorii ar fi avut curajul să se uite, ar fi văzut cu nespusă mirare că vestea aceasta n-avea de loc aerul să-l supere pe general, dimpotrivă, parcă-i pricinuia o bucurie ascunsă.

— Da, Excelență, a fugit! îngână maiorul, care se și vedea trimis în fața Consiliului de Război.

— Dar cum a putut fugi de sub o pază atât de severă ca aceea pe care ai rânduit-o d-ta în jurul lui la închisoare?

— N-a fugit din închisoare, Excelență! răspunse maiorul și în câteva cuvinte îi explică generalului cele petrecute.

— Așadar, prizonierul s-a strecurat din trăsură în timpul panicii pricinuite de venirea ungurilor? întrebă generalul.

Ei bine, dar atunci nu trebuie să fii atât de amărât, căci nu e vina d-tale. A fost un caz de forță majoră.

De-abia acum îndrăzni comandantul închisorii să-și ridice ochii din pământ spre a se uita nedumerit la superiorul său.

— Da, da, - repetă generalul, fără urmă de mânie. Nici eu în locul d-tale n-aș fi putut face altceva, decât să constat fuga.

— Atunci… atunci ce este de făcut? îngână maiorul.

— Deocamdată, vezi bine și d-ta că avem buclucuri mai mari decât fuga unui prizonier. Să vedem ce este cu ungurii aceștia care ne-au căzut peste cap, Dumnezeu știe cum și de unde, căci ieri încă, nu era picior de ungur înarmat cale de-o poștă în jurul Alba Iuliei. Dacă n-aș fi auzit cu urechile mele bubuiturile tunurilor, aș fi zis că totul nu este decât o poveste.

— **Una din patrulele de recunoaștere s-a întors Excelență! anunță atunci aghiotantul, din pragul ușii.**

— Să vină ofițerul! răspunse generalul cu înfrigurare.

O clipă mai târziu intră în cabinet un tânăr sublocotenent de cazaci, plin de praf, numai o nădușeală, gâfâind.

— Excelență - raportă ofițerul - am fost până dincolo de Șard, dar nici urmă de armata ungurească n-am văzut.

— Ciudat - răspunse generalul - căci de acolo se părea că vin bubuiturile.

— Și noi așa am crezut! zise ofițerul. Dar posturile noastre nu știu nici ele nimic. Detașamentul din Șard a auzit bubuiturile tunurilor dar spuneau că vin din spre Alba Iulia.

— **Au înnebunit…**

— A doua patrulă a sosit, Excelență! anunță aghiotantul din nou.

Generalul făcu un semn cu mâna și un alt ofițer, tot atât de obosit și plin de praf ca și cel dintâi, intră în odaie și raportă:

— Excelență, am cercetat malul Mureșului de la Oarda până la Sântimbru, dar n-am dat peste nicio armată ungurească! Populația și posturile noastre sunt liniștite, bubuiturile tunurilor i-au cam pus doar în nedumerire.

— Și pe ei? exclamă generalul. La naiba, dar dacă nici din spre Murăș nu vin ungurii, atunci pe semne că sunt ascunși prin pădurile Măgurei!

Peste câteva minute veni însă și patrula care cercetase Pădurea Măgurei, dar nici aceasta nu descoperise picior de ungur.

— Am înnebunit oare cu toții? strigă generalul Lüders în culmea nedumeririi. Toți am auzit tunurile atât de aproape încât ai fi zis că bătălia se desfășoară colea, în piața orașului, populația fugea înspăimântată strigând că vin ungurii și acum nimeni nu găsește dușmanul. Ce să mai fie și asta? Dacă aș trăi în evul mediu aș zice că la mijloc este o vrăjitorie!

— E numai o greșeală deplorabilă, Excelență! zise atunci cineva din pragul ușii.

— A, domnul Avram Iancu! exclamă generalul Lüders care ieși în întâmpinarea Craiului Munților, care într-adevăr se ivise în odaie alături de tribunul Nicolae Corcheș. Dv. ați auzit tunurile?

— Cum să nu le aud, când erau chiar ale mele? răspunse Craiul Munților.

Generalul Lüders făcu un pas înapoi și exclamă:

— Pentru Dumnezeu, dar unde v-ați bătut cu ungurii, căci tot ținutul a fost curățit de ei?

— Nu ne am bătut cu nimeni, Excelență - răspunse Iancu, zâmbind. Să vedeți însă ce s-a întâmplat. Prietenul meu, tribunul Nicolae Corcheș, aici de față, intrând ieri în vorbă cu un ofițer de al dv. acesta i-a spus că astăzi este ziua de naștere a Majestății Sale Țarul Rusiei și că această zi însemnată pentru poporul rusesc va fi salutată în zori cu douăzeci și una de lovituri de tun, îndemnându-l chiar pe Corcheș să tragem și noi românii câteva lovituri în

sănătatea marelui nostru aliat. Chiar fără sfatul ofițerului dv. aflând despre însemnătatea zilei, fiți încredințați Excelență că am fi sărbătorit-o după cum se cuvenea.

— Dar astăzi nu este ziua țarului, domnule Iancu! zise generalul Lüders, încă tot nedumerit.

— Acum știu și eu, Excelență - răspunse Avram Iancu. Prietenul meu Corcheș însă, nu putea pune la îndoială buna credință a unui ofițer din armata rusească și nici nu-și putea închipui că acesta își va îngădui să facă cu el o glumă atât de nelalocul ei. Având deci încredere în cuvântul ofițerului rus și neputând bănui că totul nu era, după cum se pare acum, decât o glumă de prost gust, fără a mă mai întreba pe mine, i-a poruncit artileristului nostru să tragă în zorii zilei unsprezece lovituri oarbe de tun pentru a saluta ziua de naștere a țarului.

— Așadar... așadar tunurile dv.... exclamă generalul Lüders, mirat.

— Da. Excelență - întregi Craiul Munților - tunurile noastre au tras cele unsprezece lovituri.

— Dar atunci - reluă generalul - atunci, de unde zvonul cu venirea ungurilor?

— În privința aceasta - răspunse Avram Iancu - n-aș putea să vă dau lămuriri precise. Cred însă că lucrurile s-au petrecut astfel: Cineva, auzind tunurile, va fi spus: să nu fie ungurii! Un altul mai fricos va fi spus: să știți că ei sunt, iar al treilea a spus hotărât: vin ungurii! Așa se întâmplă de obicei și mai ales teama îl face pe om să exagereze. Bănuiala, o vorbă aruncată într-o doară, ajunge într-a treia gură certitudine și dacă astfel s-au petrecut lucrurile nu trebuie să ne mirăm că panica a luat proporțiile pe care le cunoaștem. De altfel, chiar câțiva oameni de ai mei care se găseau în oraș, au venit în tabără, alergând în ruptul capului și strigând cât îi ținea gura că vin ungurii! Vedeți ce înrâurire are panica asupra spiritelor oamenilor.

— Ce încurcătură! Ce încurcătură! exclamă generalul Lüders, clătinând din cap cam nemulțumit. Să alarmezi un oraș întreg, o armată întreagă!

— Și, mă iertați, Excelență - se amestecă atunci în vorbă și comandantul închisorii, uitându-se furios la tribunul Nicolae Corcheș - să dai și prilej unui osândit la moarte să fugă!

— Așa este! zise generalul. Dv. nu știți, domnule Iancu, că folosindu-se de această panică, ucigașul prințului Gorciacov, care tocmai era dus spre locul execuției, a dispărut fără urmă.

Avram Iancu fu vădit mâhnit de această știre care-l surprinse în cel mai mare grad.

— Prietenul Corcheș m-a rugat să-l însoțesc la Excelența Voastră - zise Avram Iancu - spre a-și cere scuze pentru ușurința cu care a dat ascultare sfaturilor unui ofițer. I-am îndeplinit rugămintea și am venit. Acum, când văd ce urmări a avut gluma proastă pe care și-a îngăduit-o ofițerul, mă simt dator să atrag atenția Excelenței Voastre asupra faptului că dacă este un vinovat de cele petrecute, acesta nu poate fi decât ofițerul care trebuia să-și dea seama de urmările pe care le putea avea gluma lui.

Generalul Lüders văzu îndată că Avram Iancu avea dreptate. Dacă astfel stăteau lucrurile, vinovat nu putea fi decât ofițerul.

— Aveți dreptate, domnule Iancu! Și l-aș ruga pe domnul Corcheș să-mi spună numele ofițerului, spre a-l pedepsi după cum merită, spre a-i lua pofta de a-și mai îngădui și altădată o asemenea glumă nepotrivită.

Tribunul Corcheș se cam încurcă la întrebarea generalului și tăcu câteva clipe.

Pe urmă însă, răspunse:

— N-aș putea să vă dau numele lui, Excelență, deoarece numai ieri l-am cunoscut într-o cârciumă și cum toată convorbirea noastră n-a ținut decât câteva minute, nu i-am ținut minte numele.

— Asta e destul de supărător! zise generalul. Nădăjduiesc însă că dacă l-ai vedea, l-ai recunoaște! Căci atunci voi aduna toți ofițerii din garnizoană și ni-l vei putea arăta. Ce grad avea?

Tribunul tresări, dar răspunse:

— Nu știu sigur, cred însă că locotenent sau căpitan!

Generalul Lüders se pregătea tocmai să-și exprime mirarea față de răspunsurile șovăielnice pe care le dădea tribunul, când maiorul Iagnov, care intrase de mult, gâfâind, în cabinetul comandantului, dar care tăcuse până atunci, deoarece nu îndrăznea să-l întrerupă pe generalul Lüders, nu se mai putu stăpâni și adresându-se tribunului îi zise cu înfrigurare:

— Domnule Corcheș, te rog, gândește-te bine, nu cumva era locotenent?

Nicolae Corcheș se întoarse spre maiorul Iagnov, spre a vedea cine se mai amesteca în acest interogator care-i era vădit neplăcut.

Fața șefului secției de contra-spionaj îi trăda o enervare grozavă, ceea ce mări și mai mult încurcătura tribunului.

— Se poate - răspunse el, nehotărât - se poate da… cred chiar că era locotenent!

— Da, da - reluă Iagnov cu înfrigurare - un locotenent de statură mijlocie, blond, cu ochii foarte vii și cu urma unei tăieturi vechi în partea stângă a obrazului, nu-i așa?

— Ba da, așa este! răspunse Corcheș la întâmplare.

— Aha, bănuiam eu! strigă maiorul Iagnov, care întorcându-se spre generalul Lüders, zise:

— Excelență, am onoarea să vă raportez că ne găsim în fața unei josnice și mizerabile trădări!

Nicolae Corcheș îngălbeni și instinctiv făcu un pas mai spre ușă.

— Ce trădare, maior Iagnov? întrebă generalul Lüders, încruntat.

Apoi, văzând că maiorul nu vrea să vorbească din pricina persoanelor de față, urmă:

— Vorbește, fără teamă, Iagnov. Toți cei de aici sunt oameni a căror bună-credință n-o putem pune la îndoială.

— La ordinele Excelenței Voastre! răspunse Iagnov, lipindu-și călcâiele. Excelența Voastră își mai amintește de ordinul ce i-a fost dat ieri locotenentului Pavlovici în privința prezicătoarei Juliette Mauras, a urmăririi ei și a percheziționării bagajelor sale la poarta orașului, unde urma să fie arestată.

— Firește că-mi amintesc! răspunse generalul. Și nădăjduiesc că ordinul meu a fost executat iar franțuzoaica noastră se găsește acum sub pază sigură.

— Nu, Excelență, răspunse Iagnov, franțuzoaica a plecat, pe semne cu prada ei, deoarece locotenentul Pavlovici a poruncit patrulei s-o lase să părăsească orașul, sub cuvânt că Excelența Voastră a revenit asupra ordinului dat.

— Cum? strigă generalul Lüders înfuriat, locotenentul Pavlovici a îndrăznit să spună una ca asta? A îndrăznit să dea porunci împotriva ordinelor mele?

— A făcut-o… Excelență! răspunse Iagnov.

— Și… și prezicătoarea a fugit, cu prada sa? întrebă generalul, care parcă nici nu îndrăznea să se uite spre Avram Iancu, ca și când ar fi vrut să-i ascundă ceva.

— Da, Excelență - răspunse șeful serviciului de contra-spionaj - prezicătoarea a fugit, cu prada sa și cu… locotenentul Pavlovici.

Toți cei de față, chiar și Nicolae Corcheș, scoaseră un strigăt de uimire.

Strigătul generalului Lüders nu mai era însă o simplă exclamație, ci un urlet sălbatic de mânie, așa cum se poate auzi la fiarele înfuriate de prin menajerii când li se dă de mâncare și li se pare că tovarășul de alături vrea să le-o ia.

— Cum, maior Iagnov - strigă el, ca ieșit din fire - locotenentul Pavlovici, omul d-tale de încredere, cel mai iscusit ofițer al serviciului d-tale, pe care zilele acestea l-

am decorat de-abia cu ordinul Catherinei cea Mare, a fugit cu… femeia aceea?

Bietului general nu-i venea să creadă că un ofițer rus și încă din cei mai buni, fusese în stare de o asemenea faptă.

Om de o cinste neprihănită, sclav al datoriei și al cuvântului, generalul Lüders nu-și putea închipui că un ofițer și-ar putea călca într-un chip atât de josnic jurământul făcut și vestea aceasta îl ului, îl năuci cu totul, căzu ca un trăsnet asupra lui.

— Da, Excelență - răspunse Iagnov, cu toată importanța pe care credea că trebuie să i-o dea întâmplării. Și acum, după fuga lui mișelească încep să înțeleg anumite lucruri, care la început mi se păreau nelămurite, pe care nu le puteam înțelege. Acum îmi dau seama că tot ceea ce ne-a povestit despre cele petrecute în camera hotelului Panonia erau minciuni, menite să ne încurce, să ne îndepărteze cât mai mult de adevăr, pentru a avea mână liberă, pentru a putea lucra în liniște la ticăloșia pe care o punea la cale. Minciună a fost reînvierea lui Stanislau Rimsky, minciună misterioasa putere pe care prezicătoarea părea că o are de la Yezedi sau cum îl mai chema pe pretinsul preot din Indii, minciună gândul franțuzoaicei de a-l răpi pe căpitanul Mihu.

— De a-l răpi pe căpitanul Mihu? exclamă Avram Iancu în culmea uimirii.

Generalul Lüders păli.

De ceea ce se temuse, se întâmplase.

Maiorul Iagnov spusese de față cu Avram Iancu jumătate din taina pe care Craiul Munților nu trebuia s-o afle, sau măcar nu, deocamdată.

Generalul avusese prilejul să se încredințeze că Avram Iancu ținea foarte mult la căpitanul Mihu și știa că vestea răpirii acestuia îl va amărî grozav pe căpetenia românilor. De aceea, Lüders voia să-i ascundă Craiului Munților adevărul cât s-ar fi putut mai mult, cu atât mai vârtos cu cât chiar unul din ofițerii săi dăduse o mână de ajutor la

această răpire și nădăjduind că tot va izbuti să pună mâna pe fugară, pentru a-i smulge prada din gheare.

Stăpânit de această temere, generalul Lüders, nici nu înțelese bine rostul cuvintelor lui Iagnov, și încurcat, îi zise următoarele lui Avram Iancu:

— Da, domnule Iancu. O prezicătoare, cu numele de Juliette Mauras, l-a răpit pe căpitanul Mihu deoarece acesta nu voia să dea ascultare rugăminților sale de dragoste.

— Excelență, asta nu se poate! strigă Craiul Munților, vădit enervat.

— Totuși, ori cât ar fi de dureros și de neplăcut, mai ales pentru noi, așa este. Căpitanul Mihu a fost răpit de Juliette Mauras.

— Nu-i adevărat, Excelență! se amestecă maiorul Iagnov. Căpitanul Mihu n-a fost răpit de prezicătoare.

— Iagnov, cum îndrăznești… tună generalul.

Dar maiorul, sigur pe ceea ce spune, nici nu-l lăsă măcar să sfârșească, ci zise:

— Excelența Voastră n-a fost atent la ceea ce am spus mai adineaori. Toată povestea, cu hotărârea franțuzoaicei de a-l răpi pe căpitanul Mihu, este numai o născocire a locotenentului Pavlovici, care pe semne că alcătuise un plan drăcesc, pe care încă nu-l cunosc în amănunțime, pentru a-și pune în practică un alt gând.

— Iagnov, vorbește mai lămurit, căci simt că înnebunesc! exclamă bietul general Lüders, căzând pe un scaun.

— Excelență - reluă șeful serviciului de contra-spionaj - după cum am putut lega eu feluritele fire ale acestei josnice trădări, lucrurile s-au petrecut în chipul următor:

Locotenentul Pavlovici, fire cinstită, harnică și conștient de datoria sa, s-a dus s-o pândească pe prezicătoare așa după cum i s-a poruncit. Frumusețea Juliettei Mauras, însă, căci e bine să recunoaștem că franțuzoaica este foarte frumoasă, l-a orbit și căzut pradă patimii, și-a uitat de

datorie și-a călcat onoarea de om, de ofițer, și-a călcat jurământul. Juliette Mauras i-a sucit capul lui Pavlovici care a ajuns astfel o jucărie, o unealtă în mâinile prezicătoarei.

— Să fie cu putință? exclamă generalul Lüders, uluit. Pavlovici, un ofițer atât de bun?

— Da, Excelență, a fost cu putință - urmă maiorul Iagnov. Patima ne face adeseori să fim martori la întâmplări pe care niciodată nu le-am fi crezut cu putință.

Dar să urmez cu explicarea faptelor, așa cum cred eu ca s-au întâmplat, judecând după cele petrecute și aflate până acum.

Juliette Mauras, din motive care îmi scapă încă, voia cu orice preț să-l salveze pe asasinul prințului Gorciacov, ceea ce de altfel reiese chiar din rugămintea de grațiere pe care v-a făcut-o ieri.

— Da, da! îngână generalul, îngândurat.

— Pentru ajungerea acestui scop - continuă maiorul - locotenentul Pavlovici putea să-i fie de un ajutor nespus de prețios. A pus deci ochii pe el și l-a subjugat. După ce l-a prins în mrejele sale, după ce și l-a făcut un sclav fără voință proprie, au alcătuit un plan diabolic, pentru salvarea osânditului de la moarte. Au știu ce rol urma să joace figura lui Stanislau Rimsky în acest plan. Poate că după cum am mai spus, născocirea prezenței lui în hotel n-avea alt scop decât să vă silească pe Excelența Voastră să-l însărcinați pe Pavlovici și pe mai departe cu supravegherea prezicătoarei, care se temea să nu se trimită altcineva pe urmele ei.

Spun poate, fiindcă asupra acestui punct nu sunt încă lămurit.

— Mai departe, mai departe! îl zori generalul Lüders.

— După ce Excelența Voastră i-a reînnoit însărcinarea de a o spiona pe Juliette Mauras - urmă maiorul Iagnov - conform planului mai dinainte hotărât, locotenentul Pavlovici a căutat să-l întâlnească pe unul din căpeteniile

românilor și întâmplarea a vrut să-i scoată în cale pe domnul Corcheș. Trădătorul a născocit atunci povestea, cum că astăzi ar fi ziua Majestății Sale Țarului și l-a sfătuit pe căpitanul român să se tragă și din tabăra românilor câteva lovituri de tun, pentru cinstirea aniversării marelui aliat.

Neputând pune la îndoială - după cum bine a spus domnul Iancu - buna credință a unui ofițer rus, mai ales că nimeni n-ar fi putut bănui ce scop se urmărea, domnul Corcheș i-a poruncit tunarului său să tragă în zori - tocmai când osânditul la moarte urma să fie dus spre locul de execuție - unsprezece lovituri de tun.

Tunarul s-a supus ordinului primit și odată cu ivirea zorilor a făcut să vorbească gurile tunurilor sale, încredințat și el bietul om, că prin aceasta preamărește ziua de naștere a Majestății Sale Țarul Rusiei.

În adevăr însă bubuiturile de tun erau menite de trădător să slujească josnicul său scop.

La adăpostul lor, el a răspândit zvonul că vin ungurii, iar lumea sculată din somn mai de vreme ca de obicei pentru a fi de față la execuție, a fost cuprinsă de panică și s-a produs o învălmășeală de neînchipuit. În mijlocul acestei învălmășeli, nu i-a putut fi greu trădătorului să-l ajute pe osândit să dispară din trăsură.

Tot sub scutul învălmășelii, trădătorul și fugarul s-au făcut nevăzuți, fugind până undeva la marginea orașului, unde îi aștepta Juliette Mauras, despre care v-am spus cum a putut părăsi Alba Iulia, tot cu ajutorul locotenentului Pavlovici.

Aceasta este, Excelență, mizerabila faptă a aceluia în care și Excelența Voastră și eu am avut atâta încredere!

O tăcere adâncă urmă istorisirii maiorului Iagnov.

Toată lumea, dar mai ales generalul Lüders era mai mult decât impresionat de cele auzite.

Este adevărat că doctorul Leonida fiindu-i foarte drag și având mare stimă pentru priceperea lui în cele ale

medicinii, nu se supărase prea mult, ba, în adâncul nemărturisit al sufletului său poate că-i păruse chiar bine că osânditul izbutise să evadeze. Cunoscând însă acum amănuntele acestei evadări, înțelegând că la mijloc era o josnică trădare a unui ofițer al său, pe care-l mai și copleșise cu onoruri, sufletul lui de om drept și cinstit se revoltă și revolta aceasta îl paraliză aproape, așa că timp de câteva minute nu fu în stare să rostească niciun cuvânt.

Într-un târziu, când cei din jurul său începură să vorbească în șoaptă între ei, generalul Lüders îngână:

— Așadar nici glumă n-a fost, ci mai rău, mult mai rău, **o** trădare a unui ofițer rus?

— Din nefericire, așa este Excelență! răspunse maiorul Iagnov.

— Dar Mihu… ce este cu căpitanul Mihu? întrebă generalul Lüders. L-a văzut cineva? Sunteți încredințați că nu i s-a întâmplat nimic? Că n-a avut nicio legătură cu prezicătoarea?

— Excelență, pot să vă dau amănunte și în privința aceasta! răspunse maiorul Iagnov, cu importanță. Căpitanul Mihu, prinzând de veste pe semne că vestita prezicătoare este în Alba Iulia, s-a dus și el, poate din credință, poate din curiozitate, să audă ce-i va spune oracolul. Aceasta s-a întâmplat după amiază.

Acum, pe semne că vicleana prezicătoare, care a știut să momească regi și împărați, îi va fi spus și căpitanului Mihu lucruri care l-au uimit și care l-au făcut apoi ca seara să vină și cu soția sa să o consulte asupra viitorului. Căci veți recunoaște și dv. Excelență că dacă era vorba de propuneri de dragoste, așa cum locotenentul Pavlovici ne-a făcut pe noi să credem, atunci căpitanul Mihu nu s-ar fi dus seara la ea, cu soția sa cu tot!

Or, este neîndoielnic că domnul Mihu a fost aseară, până târziu la prezicătoare. Aceasta mi-a fost confirmat și de portarul hotelului **și de pro**prietar.

Afară de aceasta, servitoarea de la etaj, mi-a mărturisit că locotenentul Pavlovici, în care ea credea un simplu fecior, a intrat în apartamentul Juliettei Mauras pe la ceasurile nouă seara și n-a mai ieșit de acolo decât în zori, când apoi a și părăsit hotelul.

Reiese deci clar că între prezicătoare și locotenentul Pavlovici interveniseră legături de complicitate, pecetluite, fără îndoială și de legături mai intime, răsplata firească a trădării ofițerului.

— Dar Mihu, căpitanul Mihu unde este? A fost văzut astăzi de dimineață? întrebă generalul Lüders care voia să fie sigur că voinicului nu i se întâmplase nimic.

— Căpitanul Mihu a fost astăzi de dimineață pe la mine - zise Avram Iancu - spre a-și lua rămas bun, deoarece afaceri personale îl chemau să fie pe duminecă la Câmpeni.

— Așadar l-ați văzut, domnule Iancu, nu încape nicio îndoială?

— Firește! răspunse Craiul Munților.

— De altfel - se amestecă în vorbă și Nicolae Corcheș, care acum părea forte mulțumit - eu însumi i-am dat ca însoțitori treizeci de oameni, ca nu cumva să fie atacat pe drum de vreo ceată de unguri din aceia care mai colindă ținutul.

— Vă mulțumesc domnilor - răspunse generalul Lüders, că m-ați liniștit măcar în această privință, deoarece eram foarte îngrijorat de soarta voinicului dv. tovarăș și prieten. Un ticălos, un nemernic, din păcate un ofițer al armatei rusești, a încercat să-l ponegrească, pe semne cu scopul de a-l aresta, pentru că știa că seara va veni din nou la prezicătoare cu soția sa și deci, îi stătea poate în calea uneltirilor sale sau îl împiedica să-și primească josnica răsplată a trădării sale.

— Aveți dreptate, Excelență - zise maiorul Iagnov. Acesta trebuie să fie motivul pentru care Pavlovici ni l-a înfățișat pe domnul Mihu ca pe Stanislau Rimsky.

— Da - urmă generalul Lüders - închipuiți-vă domnilor că nemernicul acesta a venit să ne spună că domnul Mihu n-ar fi nimeni altul decât Stanislau Rimsky, unul din cei mai vestiți bandiți pe care i-a cunoscut vreodată Rusia și care se poreclise singur, Vulturul Morții. Vă mărturisesc însă și vă rog să mă credeți că chiar dacă n-aș fi știut cu siguranță că Stanislau Rimsky a fost executat cu mulți ani în urmă în curtea închisorii Petropavlovsk, tot nu aș fi pus o clipă la îndoială adevărata persoană a căpitanului Mihu, care mi-a fost recomandat de dv. domnule Iancu, ca cel mai viteaz dintre viteji.

— Așa și este, Excelență - confirmă Craiul Munților. De altfel, cum ar putea să fie căpitanul Mihu, român neaoș din țara Românească, una și aceeași persoană cu vestitul bandit din Rusia?

— Tocmai asta mi-am zis și eu - răspunse generalul - și tocmai de aceea nici n-am dat ascultare cererii trădătorului care voia să-mi stoarcă ordinul de arestare a voinicului, pe semne, după cum am spus, fiindcă domnul Mihu îi cam încurca socotelile prin venirea lui la prezicătoare.

...

— Acum însă - urmă Lüders, după o scurtă pauză - trebuie să luăm măsurile necesare pentru prinderea trădătorului și a complicei sale. Maior Iagnov, vei trimite câte o patrulă alcătuită din douăzeci de cazaci și un ofițer pe toate drumurile care ies din Alba Iulia și le vei porunci să-i urmărească în goana calului pe fugarii care trebuiesc să fie prinși, vii sau morți.

După cât se pare, prezicătoarea, trădătorul și osânditul au fugit cu trăsura proprie a Juliettei Mauras. O trăsură, mai ales atât de încărcată cu bagaje, cum spuneți că era caleașca prezicătoarei, nu poate înainta prea repede. De aceea, mai putem nădăjdui că oamenii noștri îi vor ajunge din urmă mai înainte ca fugarii să apuce să treacă dincolo de linia pe care se întinde frontul.

— Maior Iagnov - mai zise generalul - d-tale personal, îți mulțumesc pentru destoinicia cu care ai descoperit această trădare la care nimeni nu ne-am fi gândit. Voi îngriji ca ministerul de război din Petrograd și chiar Majestatea Sa să afle despre meritele d-tale. Acum te rog însă, ia toate măsurile ca truda d-tale să nu rămână răsplătită numai pe jumătate și să putem pune mâna pe fugari.

— Am înțeles, Excelență - răspunse maiorul Iagnov, înclinându-se. Puteți fi fără grijă, căci și în urmărirea fugarilor voi depune același zel ca și în descoperirea acestei trădări și nădăjduiesc că truda mea va fi încoronată de același succes pe care l-am dobândit și în afacerea Juliette Mauras - locotenent Pavlovici!

Cu aceste cuvinte, șeful secției de contra-spionaj își lipi călcâiele și părăsi cabinetul comandantului.

Generalul mai stătu câtva timp de vorbă cu Avram Iancu, apoi se îndepărtă și Craiul Munților întovărășit de tribunul Nicolae Corcheș, cu care venise la comandament.

*

*   *

„Excelență, puteți fi fără grijă, căci și în urmărirea fugarilor voi depune același zel, ca și în descoperirea acestei trădări și nădăjduiesc că truda mea va fi încordată de același succes pe care l-am dobândit și în afacerea Juliette Mauras-locotenent Pavlovici”.

Acesta a fost răspunsul maiorului Iagnov, șeful secției de contra-spionaj al armatei rusești din Ardeal la îndemnul generalului Lüders de a lua toate măsurile necesare pentru prinderea fugarilor.

Bietul om! Dacă ar fi știut el că acest „succes” în realitate însemna înfrângerea cea mai desăvârșită pe care el putea s-o sufere în toată cariera lui de șef al secției de contra-spionaj!

Noi știm că întâmplările s-au desfășurat cu totul în altfel decât le închipuise mintea veșnic frământată de senzațional a maiorului Iagnov. El însă, ca un adevărat spion, de îndată ce prinse de veste că locotenentul Pavlovici o ajutase pe prezicătoare să părăsească orașul, se gândi la trădare, fără să caute să afle dacă nu cumva se întâmplase ceva ce ar fi putut să-l silească pe ofițer de a face ceea ce a făcut.

Întâmplarea voi ca el să sosească în cabinetul generalului Lüders tocmai când acesta îl interoga pe tribunul Nicolae Corcheș asupra ofițerului rus, despre care căpetenia românilor spunea că l-ar fi îndemnat să tragă loviturile de tun în cinstea pretinsei zile de naștere a țarului.

Creierul înfierbântat ai maiorului Iagnov văzu îndată și în această „glumă” o uneltire a aceluia pe care mintea lui nu-l mai vedea decât ca trădător și în câteva clipe fantezia lui născoci toată acea poveste diabolică pe care am văzut că i-a raportat-o generalului Lüders cu siguranța omului care poate jura oricând de adevărul spuselor sale.

Totuși, ce departe de adevăr era maiorul Iagnov…

CAPITOLUL 141
Adevărul în povestea cu «Vin Ungurii!»

Am văzut că, plecând de la închisoare, unde pătrunsese până la doctorul Leonida sub înfățișarea părintelui Mașuchin, Stanislau Rimsky se întorsese la locuința preotului căci acolo îl aștepta Dan Dragomir.

De acolo, după ce-și reluă adevărata sa înfățișare și după ce se despărți de Dan Dragomir care plecase să prindă vreun semn din partea osânditului, voinicul s-a dus de-a dreptul la tabăra lui Avram Iancu, pe care-l găsise tocmai sfătuindu-se cu prietenii săi.

După sfat, Stanislau Rimsky îl luă deoparte pe tribunul Nicolae Corcheș, care-i era cel mai bun prieten în tabără și-i zise:

— Frate Nicolae, aș vrea să stăm puțin de vorbă, numai între patru ochi, deoarece am o mare taină care-mi apasă sufletul și taina aceasta nu mă încumet să ți-o dezvălui decât numai ție, fiindcă într-un an și mai bine de când ne cunoaștem am avut prilejul să mă încredințez de simțămintele pe care mi le porți.

— Frate Mihule - răspunse tribunul, vădit mișcat - încrederea ta este o cinste pentru mine și-ți mulțumesc pentru dovada de prietenie pe care mi-o dai. Dacă taina ta nu trebuie să fie auzită decât de mine, atunci să mergem în cortul meu, care este așezat la marginea taberei și unde nimeni nu ne poate auzi.

Voinicii se îndreptară deci spre cortul tribunului unde intrară amândoi.

Stanislau Rimsky se așeză pe un scaun la măsuța din mijlocul cortului, iar Nicolae Corcheș, după ce aduse două pahare și o sticlă cu vin, luă loc în fața voinicului și zise:

— Acum, frate Mihule, descarcă-ți inima și dacă trebuie să tac fii încredințat că taina ta mă va urma în mormânt.

Stanislau Rimsky dădu pe gât paharul de vin, apoi începu astfel:

— Frate Nicolae, pentru a-ți da putința să pricepi ceea ce-ți voi spune, trebuie să-ți istorisesc toată viața mea. Ți-o voi spune cât mai pe scurt, pe de-o parte pentru a nu te plictisi, pe de altă parte, pentru că nici timpul nu-mi îngăduie o istorisire prea îndelungată.

— Dacă viața ta a fost zbuciumată ca în aceste din urmă douăsprezece luni - răspunse căpetenia românilor - ceea ce eu bănuiesc că așa este, atunci istorisirea ei mă poate pasiona dar nu plictisi.

— De zbuciumată, a fost foarte zbuciumată sărmana mea viață!

— Cu atât mai interesantă deci și vrednică de a fi auzită. Începe, frate Mihule! zise căpetenia românilor.

— Mai înainte de toate, începu fostul Vultur al Morții, trebuie să încep prin a-ți destăinui că eu nu sunt român.

— Nu ești român? exclamă Nicolae Corcheș neîncrezător. Glumești frate Mihule! Și vorba și numele…

— Și totuși așa este! urmă Stanislau Rimsky.

În cuvinte scurte, amintind numai despre întâmplările cele mai de seamă, își povesti viața, începând cu traiul liniștit de student la Universitatea din Varșovia și sfârșind cu uciderea prințului Gorciacov, la Alba Iulia.

Nicolae Corcheș, ascultă cu interes crescând povestea aventuroasei vieți a prietenului său, care adeseori trebuia să repete și chiar să-și dea cuvântul de cinste că totul era adevărat, atât de romantică i se părea această viață.

Când Stanislau Rimsky sfârși, tribunul Nicolae Corcheș se ridică de pe scaun, veni la Rimsky și-l îmbrățișă cu lacrimi în ochi spunându-i:

— Ai fost un adevărat martir al libertății neamului tău, frate Mihule, ai fost un erou în luptele pentru dreptul la viață a poporului român și ai bine-meritat deci de la două neamuri. Acesta este răspunsul pe care eu, tribunul Nicolae Corcheș, ți-l dă la destăinuirea ta.

Până acum o jumătate de ceas, îl blestemam pe acela care a tăiat firul vieții prințului Gorciacov, deoarece eu nu vedeam în el decât pe comandantul suprem al unei armate aliate, nu vedeam în el decât pe omul care cu trup și suflet era alături de cei asupriți, pentru care sărise în foc.

Acum însă, când știu că el însuși, acolo, în țara lui, era un asupritor, când cunosc câteva din nemerniciile lui, când văd ce a fost în stare să facă omul acesta, acum binecuvântez mâna ce l-a lovit și în loc ca fapta ta să mă scârbească, să mă îndepărteze de tine, mă apropie și mai

mult și întinzându-ți mâna, mă face să-ți spun: Frate Mihule, bine ai făcut!

— Îți mulțumesc, Nicolae! răspunse Stanislau Rimsky, adânc mișcat de simțămintele prietenului său. Numai că ceea ce vream să-ți spun nu s-a sfârșit cu asta.

Este vorba de prietenul meu, de doctorul Leonida Kipriotis, care mâine în zori va fi executat de ruși, fără să fie vinovat, sau în orice caz fără să fie vinovatul de căpetenie.

— Înțeleg! răspunse românul, rămânând dus pe gânduri. Ai vrea să faci ceva pentru el, ai vrea, dacă s-ar putea, să împiedici executarea sentinței... Îți mărturisesc însă că nu văd cum ai putea face aceasta!

— Eu aș avea un plan - răspunse Stanislau Rimsky - dar pentru ducerea la îndeplinire a lui am nevoie de ajutorul tău, frate Nicolae și tare mie teamă că-mi vei refuza acest ajutor!

Tribunul nu răspunse îndată. Își dădea seama că rugămintea pe care avea să i-o facă Mihu, urma să pună în grea cumpănă, pe de o parte simțământul său de datorie, pe de altă parte simțământul de prietenie față de Mihu.

— În orice caz, vorbește frate Mihule - zise el, totuși - și fii încredințat că tot ceea ce-mi va sta în putință, voi face.

Stanislau Rimsky mai goli un pahar de vin, apoi zise:

— Uite care este planul meu, frate Nicolae:

În zorii zilei, când prietenul meu va fi dus spre locul execuției, să năvălesc cu vreo sută de oameni în oraș, strigând că „vin ungurii”.

Populația se va înspăimânta, oamenii vor ieși de prin case și vor începe să fugă spre centrul orașului. Eu, cu oamenii mei în frunte, voi conduce puhoiul de oameni cuprinși de panică încât să ies în calea plutonului de execuție. În învălmășeala care se va produce, voi izbuti să-i îndepărtez pe cazaci de comandant și la un moment dat, aruncându-i în spate o pelerină care să-l facă de nerecunoscut, îl voi împinge pe doctorul Leonida în

mijlocul mulțimii cu care apoi va fugi și el spre piață, de unde pe urmă, cu un cal mai dinainte pregătit va părăsi orașul împreună cu mine, cu Dan Dragomir și cele trei doamne.

— Planul nu este rău - răspunse românul - numai că de unde iei cei o sută de oameni pe care să te poți bizui și care să știi că nu te vor trăda?

— Bizuindu-mă pe prietenia ta, pe spiritul și dragostea ta de dreptate - răspunse Stanislau Rimsky - știind că și tu ești un apărător al celor oropsiți, m-am gândit să ți-i cer ție frate Nicolae.

— Mie? exclamă tribunul, aproape speriat. Frate Mihule, dar nu te gândești că asta ar însemna o trădare? Oamenii mei, aliații rușilor, să pornească împotriva lor pentru a le smulge din mâini pe acela despre care ei cred că l-a ucis pe comandantul lor suprem?

Frate Mihule, nădăjduiesc că nu te-ai gândit serios să-mi ceri aceasta!

— Dacă mi-aș mai avea voinicii - răspunse Stanislau Rimsky - dacă cei treizeci de viteji ai mei n-ar fi pierit măcelăriți de unguri într-un chip atât de mișelesc, atunci nu m-aș fi gândit serios să-ți cer aceasta, căci cu ei mi-aș fi putut duce planul la îndeplinire. Așa însă, sunt nevoit să apelez la sufletul tău bun, la dragostea ta pentru dreptate și să-ți cer să mă ajuți să-mi scap prietenul de la o soartă pe care n-o merita.

Cuvintele fostului Vultur al Morții, avură o adâncă înrâurire asupra tribunului și schimbară deodată, ca prin farmec, felul lui de a se gândi.

— Da, voinicii săi - se gândi Nicolae Corcheș - treizeci la număr, s-au jertfit pentru cauza românismului și au murit de o moarte groaznică. Mai înainte de a aduce acest suprem sacrificiu pentru izbânda noastră, oamenii aceștia ne-au dat un ajutor pe care nu l-am putea răsplăti cu saci de aur pe care nu l-ar fi putut egala sute și mii de ostași. Timp de un an și mai bine, ei i-au hărțuit pe unguri zi și

noapte, pe toate fronturile, i-au oprit în înaintări, i-au fugărit când erau de zece ori mai numeroși decât noi și au înfruntat moartea cu un dispreț care a făcut din ei toți câte un erou.

Apoi - se gândi tribunul mai departe - omul acesta, căpitanul lor, a sărit în ajutorul nostru, cu toate că nația noastră nu era a lui, și-a jertfit liniștea, averea, dându-ne chiar și bani când nu mai aveam. În lupta împotriva ungurilor a făcut adevărate minuni, la Sibiu i-a scăpat pe Laurian și Bălășescu, la Dealul Șovarului ne-a adus, prin destoinicia și curajul lui fără seamăn, două sute nouăzeci de cai, tot atâtea puști și tot atâți prizonieri, el, de unul singur, de la Hatvani ne-a adus patru tunuri mari. Dumnezeule, dar ce n-a făcut omul acesta pentru noi și noi să-i refuzăm o mână de ajutor când ne roagă să-i scăpăm un prieten de la moarte?

Tribunul, vrednicul și dreptul Nicolae Corcheș, se scutură ca de un gând rău de părerea avută mai înainte și zise:

— Frate Mihule, meritele tale sunt prea mari pentru a-ți putea refuza cererea.

— Nu, frate Nicolae - răspunse voinicul, cu hotărâre - așa nu primesc. Eu nu cer nicio răsplată pentru ceea ce am făcut, căci pornind spre plaiurile Ardealului spre a lupta cot la cot cu voi împotriva asupritorilor, eu nu m-am gândit să fiu răsplătit pentru aceasta. Nu, eu mă adresez sufletului tău drept, mă adresez inimii tale nobile și dacă ele îți vor spune că trebuie să mă ajuți, o vei face, dacă însă judecata ta îți va șopti că n-ai dreptul s-o faci, că doctorul Leonida este un vinovat și trebuie să-și primească pedeapsa, atunci să nu mai pierdem vremea și mă voi duce singur, cu Dan, cu Mioara, Dochița și Pia și, sau îl vom scăpa pe prietenul nostru sau vom muri cu toții!

În fața acestui om cu un suflet atât de mărinimos, în fața acestei inimi atât de largi, tribunul Nicolae Corcheș se simți ca un muritor de rând în fața unui semi zeu.

— Frate Mihule - răspunse tribunul, cu lacrimi în ochi - ești un munte, iar eu nu sunt decât o pietricică și cum se uită pietricica la măreţul munte cu râvnă, cu stimă, cu religiozitate, așa mă uit eu la tine. Sunt al tău, Mihule, cu trup și suflet, spune-mi ce să fac și mă voi executa!

Mâinile celor doi voinici se împreunară peste masă și câteva clipe în cortul tribunului domni **o** liniște impresionantă.

— Totuși - zise Nicolae Corcheș, într-un târziu - îngăduie-mi să-mi spun și eu părerea.

Planul nu e rău. Aș vrea însă, pe cât se va putea, să-l ducem la îndeplinire în așa chip încât nici unul din noi să n-aibă neplăceri și rușii să nu cunoască adevărul niciodată.

— Cred că asta va fi foarte greu! zise Stanislau Rimsky.

— Eu sunt de altă părere - urmă tribunul. Pentru a-i încurca pe ruși, pentru a-i păcăli în privința scopului și a planului nostru, eu mă gândesc că n-ar strica să ne folosim și de tunuri. Câteva bubuituri, trase sub un motiv oarecare, ar mări și mai mult panica pe care vrei s-o pricinuiești și ar îndreptăți oarecum zvonul cu venirea ungurilor. În chipul acesta, poate că am putea să rânduim lucrurile astfel încât niciodată să nu se poată afla cine a fost acela care a strigat cei dintâi: „Vin ungurii!”

Stanislau Rimsky își încruntase sprâncenele și căzuse pe gânduri. Ideea tribunului îi plăcuse, fără îndoială și acum se gândea, pe semne, cum ar putea fi dusă la îndeplinire.

Trecu un minut, trecură două, trecură cinci, fără ca vreunul din ei să mai fi rostit vreo vorbă.

În cele din urmă, Stanislau Rimsky își ridică deodată capul, lovi cu pumnul în masă și strigă:

— Am găsit! Ideea ta, frate Nicolae a fost într-adevăr genială.

— Să auzim! zise tribunul scurt, stăpânit de o curiozitate atât de mare, încât nu voia parcă să-și piardă timpul nici măcar cu o întrebare mai lungă.

— Iată planul meu, modificat după ideea ta:

Dan Dragomir se va îmbrăca în portul național de prin partea locului și cu noaptea în cap, va începe să colinde străzile din jurul locului de execuție, căutând să găsească doi trei oameni cu care să stea de vorbă. În timpul acesta, eu, cu câțiva oameni de încredere, pe care mi-i vei da tu, acum nu-mi trebuiesc mai mulți, voi fi mereu pe urmele lui. Când, în zorii zilei, osânditul va ajunge în apropierea noastră cu plutonul de execuție, eu voi trage trei focuri în armă, iar atunci tu, care vei avea tunurile pregătite, dai drumul la unsprezece lovituri oarbe.

— Bine, omule, zise tribunul - dar se va face anchetă, ce spun eu pentru ce am tras cele unsprezece lovituri?

— Lasă-mă să sfârșesc și vei afla! răspunse fostul căpitan de haiduci. La cea dintâi bubuitură de tun, Dan Dragomir, care va fi reușit el să strângă sub un motiv oarecare câțiva oameni în jurul lui, va arunca o vorbă, în vânt: „Ce să mai fie și cu tunurile astea? Nu cumva vin ungurii?”

Eu, cu călăreții ascunși într-o altă stradă, încep la rândul meu să trag în aer, ceea ce-i va speria pe oamenii din jurul lui Dan, care atunci va spune speriat: „Să știți că ungurii sunt! Nu degeaba am văzut eu ieri la Cut tricolorul unguresc pe primărie!”

A doua bubuitură de tun și împușcăturile noastre vor stârni panica, oamenii vor începe să iasă iar atunci, în învălmășeală, Dan va începe să fugă și să strige: „Vin ungurii!... Vin ungurii!

Când cei dintâi cetățeni speriați vor începe să fugă și ei, venim și noi, călăreții, ca o volbură și vom striga, mirați: „Cum? Vin ungurii? Atunci înainte, oameni buni... fugiți... să mergem la comandamentul rușilor, să ne apere”.

Cum este firesc mulțimea va crește mereu, panica la fel și la momentul oportun, noi, călăreții, care vom apărea ca un fel de apărători ai mulțimii împotriva ungurilor, care ne temem să nu năvălească în oraș, ieșim cu tot puhoiul de oameni îngroziți în fața plutonului de execuție și în

învălmășeala ce se va produce vom găsi un moment prielnic pentru a-l elibera pe prizonierul cu care ne vom face nevăzuți.

— Toate bune, frate Mihule - zise Nicolae Corcheș - planul este minunat. Numai că ce mă fac eu când va veni ancheta și voi fi întrebat pentru ce am poruncit să se tragă tunurile?

Stanislau Rimsky zâmbi și răspunse:

— Dar tocmai asta îți spuneam adineaori că am găsit, frate Nicolae. Bubuiturile vor trezi toată tabăra noastră și oamenii vor alerga speriați care încotro. Cel dintâi care va veni să vadă ce s-a întâmplat va fi Avram Iancu.

— Și ce-i spun eu lui - întrebă Corcheș - căci adevărul nu i-l pot mărturisi deoarece, oricât de mult ar ține la tine, după cât îl cunosc de încrezător în oameni, nu va aproba planul nostru, ci mai curând s-ar duce în persoană la generalul Lüders pentru a cere grațierea osânditului ceea ce firește că acesta nu va putea face.

— Ai dreptate! zise Stanislau Rimsky. Și eu m-am gândit la fel. Tocmai de aceea, când Avram Iancu te va întreba de ce ai pus să se tragă tunurile, vei răspunde:

— Cum, frate Iancule, d-ta nu știi?

— Ce să știu? te va întreba el, mirat.

— Nu știi că astăzi este ziua de naștere a țarului Rusiei? vei răspunde tu.

— Frate Nicolae, visezi! va zice comandantul nostru. Ziua țarului e cândva prin iarnă sau prin primăvară.

— Nu e, frate Iancule! Astăzi este! Mi-a spus-o ieri un ofițer rus. De altfel astăzi, după cum mi-a spus ofițerul acela, va fi paradă mare și tocmai de aceea l-am trimis și pe Mihu cu treizeci de călăreți să ia parte la paradă.

— Dar dacă ai știut de ieri, toate acestea - va zice Iancu, imputător - de ce nu mi-ai spus și mie?

— Fiindcă - vei răspunde tu - am vrut să vă fac o surpriză.

Cam aceleași răspunsuri le vei da și rușilor când vor veni în anchetă și în chipul acesta nimeni nu va bănui adevărul.

— Fain, frate Mihule, tare fain! răspunse tribunul, în ardelenismul lui. Într-adevăr, în chipul acesta nimeni nu va ști adevărul, iar rușii vor crede că chestia cu ziua de naștere a țarului, va fi fost o glumă de prost gust a unui ofițer de-al lor, pe care firește că dacă-l vor căuta spre a-l pedepsi nu-l vor găsi niciodată. Mai rămâne încă ceva însă - urmă tribunul. Ce te faci tu cu prizonierul eliberat? Cum și unde îl ascunzi?

— De asta să nu te doară capul! răspunse fostul căpitan de haiduci. Până mâine îi voi găsi eu și lui un adăpost.

*

*   *

În chipul acesta tribunul Nicolae Corcheș și cu Stanislau Rimsky puseră la cale răpirea condamnatului la moarte, răpire care, după cum am văzut a fost imaginată cu totul altfel de maiorul Iagnov, șeful secției de contra-spionaj a armatei rusești.

Planul celor doi voinici a fost dus la îndeplinire punct cu punct, întocmai după cum îl hotărâseră Corcheș și Rimsky.

Încă înainte de răsăritul soarelui, Dan Dragomir, travestit într-un om de la țară care venea la oraș cu pui și ouă, se ivi pe străzile din apropierea drumului ce ducea la locul de execuție, deșteptând lumea din somn cu strigătele lui de:

— Pui… puii mari… puii ieftini!… Ouăle frumoase!

De când cu revoluția, sătenii veneau foarte rar la oraș cu mărfurile lor, și de aceea gospodinele săriră care mai de care din pat pentru a pune **mâna pe una** măcar din aceste rarități.

Unele gospodine, mai leneșe sau mai coconoase, își trimiseseră bărbații să târguiască de la sătean.

Astfel, că în câteva minute în jurul lui Dan Dragomir se adunaseră vreo douăzeci de femei și vreo zece bărbați, care, în loc să se târguiască cu pretinsul sătean începură să țină o adevărată licitație asupra celor patru găini și celor vreo douăzeci de ouă ale omului.

Pe când bieții oameni se certau de zor urcând **mereu,** fiecare, prețul oferit pentru găini sau ouă, **deodată** se auziră trei împușcături, una după alta.

Mai înainte ca cetățenii să-și fi putut da seama despre ceea ce se petrecuse, o bubuitură groaznică cutremură văzduhul, făcând să tremure geamurile caselor.

— Asta-i tun, oameni buni! strigă atunci săteanul. Dar ce naiba să fie cu el? Nu cumva vin ungurii?

Falsul țăran nici n-apucă să-și sfârșească vorba că dinspre poarta orașului se și auzi un ropot de detunături, urmate de o a doua bubuitură.

Dan Dragomir nici n-avu nevoie să mai repete lecția învățată căci oamenii din jurul lui, speriați de moarte și începură să strige cât îi ținea gura:

— Ăștia sunt ungurii, oameni buni… Fugiți… N-auziți ce aproape sunt?…

În câteva clipe, strada fu plină de bărbați, femei, copii, care în mână cu ceea ce putuseră lua în grabă, se repeziră spre strada principală care ducea în piață, strigând ca din gură de șarpe:

— Ungurii… vin ungurii… fugiți… vin unguri!

Mihu, năvălind cu cei treizeci de călăreți, mări și mai mult panica.

Lucrurile se desfășurară apoi, după cum știm.

La un moment dat, când învălmășeala era în toi, când fiecare ar fi fost în stare să-și calce în picioare vecinul numai să poată ajunge o clipă mai devreme, un pas mai înainte, Dan Dragomir își făcu drum cu coatele până la caleașca rămasă fără cazaci și fără vizitiu și dintr-o singură smucitură deschise ușa, a cărei broască slabă, cu toate că era încuiată, nu putu rezista puterii lui de fier.

Odată ușa deschisă, Dan aruncă în trăsură o legătură pe care o avea în coșul lui de găini, care firește, dispăruseră și strigă:

— Iute… pune-le pe tine și coboară!

Dan Dragomir închise ușa din nou, dar trebui să se țină din răsputeri pentru a nu fi luat de valul mulțimii care se înghesuia îngrozită înainte, mereu înainte.

Nu trecu niciun minut apoi și ușa trăsurii se deschise din nou și din ea coborî un domn învăluit într-o pelerină neagră, cu barbă ascuțită, rusească și mustață mare, cu pălăria trasă tare peste urechi.

Cetățenii care erau mai aproape de trăsură îl văzură dar nimeni nu-i dădu atenție, fiecare fiind încredințat că necunoscutul era un călător oarecare, care de teama

ungurilor, fugea acum și el pe jos, trăsura nemaiputând fi întoarsă.

Cetățenii veniți din strada lăturalnică nu bănuiau, ca cei care urmăriseră plutonul de execuție, că în trăsură se găsea condamnatul la moarte așa că nimănui nu-i trecu prin minte că acest călător, care își croia acum drum speriat grozav prin mijlocul mulțimii, era osânditul, era ucigașul prințului Gorciacov.

În chipul acesta, urmat de Dan Dragomir, doctorul Leonida înaintă cu mulțimea până la o străduță care se făcea pe dreapta și unde se strecură împreună cu prietenul său.

— Dane, dragă Dane, cum să-ți mulțumesc? exclamă doctorul Leonida strângându-i mâna adânc mișcat.

— Lasă mulțumirile acum - îi răspunse Dan Dragomir, trăgându-l după sine. Încă n-ai scăpat și mai avem multe hopuri de trecut.

Voinicii începură să fugă și la o cotitură de stradă dispărură în vreme ce mulțimea fugea înainte…

*

Peste un sfert de ceas, Stanislau Rimsky se înapoie mânios, furios chiar în tabără, în fruntea celor treizeci de călăreți.

Zărindu-l pe Nicolae Corcheș stând de vorbă cu Avram Iancu, voinicul se duse de-a dreptul la ei.

— Bună dimineața, domnule comandant! Noroc, frate Nicolae! Dar frumoasă păcăleală am mai mâncat!

— Dar ce s-a întâmplat? De ce te-ai întors? întrebă Corcheș, făcând pe miratul.

— De ce m-am întors? repetă voinicul. Fiindcă ofițerul tău și-a bătut joc de tine, ca de un copil!

— Ce tot vorbești, frate Mihule? întrebă Corcheș, prefăcându-se din ce în ce mai mirat. De ce și-a bătut joc de mine?

— Fiindcă astăzi nu este ziua de naștere a țarului!

— Nu ți-am spus eu, frate Nicolae? zise atunci și Avram Iancu, râzând. Te-a legat la gard cum nu se putea mai bine.

— Nu râdeți, domnule comandant, căci nu-i de râs! zise Mihu foarte serios. Bubuiturile de tun au speriat populația în care a intrat groaza și care crede că vin ungurii. Panica e atât de mare în oraș încât, încât chiar și armata e convinsă că ungurii se apropie și toate regimentele au fost așezate în jurul cetății. De colo, de pe colină, se poate vedea.

Fruntea lui Avram Iancu se întunecă.

La început, Craiul Munților luase lucrurile în glumă, acum însă, văzând ce urmări avuseră bubuiturile tunurilor sale se întoarse spre Nicolae Corcheș și-i zise pe un ton de imputare:

— Ai văzut, frate Niculae, ce poate face un om când se pripește?

— Fratele Corcheș nu este de vină, domnule comandant - zise Mihu. Vinovat nu este decât ofițerul care și-a îngăduit o asemenea glumă și eu aș fi de părere să se ducă îndată la generalul Lüders spre a-i cere scuze și a-i spune cum s-au petrecut lucrurile, căci altfel cine știe ce vor mai crede rușii.

— Ideea lui Mihu nu este rea - zise Avram Iancu. Și ca nu cumva să ai neplăceri, voi merge chiar eu cu tine. Du-te de-ți ia calul, frate Nicolae, căci nu trebuie să mai pierdem nicio clipă.

Nicolae Corcheș tocmai voia să pornească după cal când deodată cineva începu să strige:

— Căpitane… căpitane, bine că te găsesc!

— Ce este Dane, de ce ești atât de speriat și cu cine vii acolo? întrebă Stanislau Rimsky.

Dan Dragomir, tot în straiele țărănești în care era din zorii zilei, se apropia grăbit, în tovărășia unui alt bărbat care purta o pelerină lungă, neagră, o pălărie mare, trasă peste ochi și avea barbă ascuțită, cum purtau rușii.

— După cum mi-ai poruncit - răspunse Dan Dragomir - m-am dus în recunoaștere până dincolo de Mureș să văd ce se mai aude prin satele românești, dacă nu cumva ungurii au mai săvârșit vreo cruzime. La Totoiu am dat peste creștinul acesta care te caută de două luni de zile prin tot Ardealul.

— Mă căuta pe mine? exclamă Mihu, mirat.

Apoi întorcându-se spre necunoscut îl întrebă:

— Dar de ce mă cauți, domnule!

— Nu știe românește, căpitane - răspunse Dan Dragomir, în locul străinului - căci e neamț, dintre aceia care au luptat alături de Hatvani împotriva noastră.

— Și ce vrei cu mine? zise atunci Mihu, pe nemțește. Vrei neapărat să te fac eu prizonier?

— Nu, domnule Mihu - răspunse străinul, pe limba, care zicea că e a lui - n-am venit să mă luați prizonier, căci încă de la înfrângerea lui Hatvani eu am depus armele când am văzut la ce cruzimi se dedau ungurii.

— Foarte frumos din partea d-tale - răspunse Mihu - dar tot nu văd pentru ce ți-ai tocit călcâiele timp de două luni spre a mă căuta pe mine.

— Vă voi spune îndată, domnule Mihu, - răspunse necunoscutul. Vă mai amintiți poate că atunci când ați capturat cele patru tunuri de la Hatvani ați făcut prizonieri douăzeci și unu de cavaleriști germani, din aceia cu cap de mort pe șapcă.

— Da, știu. Dacă-mi amintesc însă - zise Mihu - l-am rugat pe domnul comandant să vă pună în libertate… ceea ce a și făcut după ce voi v-ați dat cuvântul că nu veți mai lupta împotriva noastră.

— Așa este și nici n-am mai luptat. Toți douăzeci și unu am pornit spre Boemia de unde suntem de fel, trecând din sat în sat, pe jos, căci n-aveam bani pentru a merge cu poștalionul. Așa am ajuns până la Juncu…

— La Juncu? strigă Stanislau Rimsky, încruntându-și sprâncenele.

— Da, domnule Mihu, la Juncu - răspunse străinul - unde, neavând nicio armă asupra noastră, am fost nevoiți să ne uităm cu mâinile în sân cum o companie ungurească v-a măcelărit toți voinicii…

— Și pentru a-mi mai aminti de această ticăloșie alergi după mine de două luni de zile? se răsti Mihu, furios.

—Nu, domnule Mihu - răspunse străinul - ci pentru a vă aduce la cunoștință un amănunt pe care dv. n-aveți de unde să-l cunoașteți.

— Ce amănunt? Poate asupra josniciei, a sălbăticiei, a cruzimii, cu care au fost omorâți bieții mei tovarăși?

— Nu, dimpotrivă - reluă neamțul. După plecarea ungurilor, eu și cu tovarășii mei am început să cercetăm cadavrele oamenilor dv. spre a vedea dacă nu cumva va mai fi rămas vreunul în viață, ca să-l putem scăpa. Speranța noastră nu ne-a fost zadarnică, fiindcă într-adevăr am mai găsit trei voinici în viață foarte grav răniți însă. I-am ridicat de acolo le-am legat rănile și am coborât până la Ribicioara, care știam că e sat curat românesc.

Acolo, cu ajutorul sătenilor, le-am dat răniților toată îngrijirea ce ne-a fost cu putință, căci simțeam că era de datoria noastră să ne arătăm măcar în felul acesta recunoștința față de acela care în loc să ne ucidă ne-a redat libertatea.

— Și ce s-a făcut cu bieții oameni? Au scăpat? întrebă Mihu cu înfrigurare.

— Doi au scăpat - răspunse străinul - unul însă, care avea trei gloanțe în piept, a murit după câteva zile de chinuri cumplite.

— Sărmanul băiat! exclamă Rimsky, ducându-și mâna la ochi. Dar ceilalți doi, unde sunt? De ce nu s-au dus la Câmpeni unde știa că se găsește tabăra noastră principală?

— S-ar fi dus ei săracii, dacă ar fi putut! răspunse străinul. Dar unuia, din pricină că tot piciorul drept îi era ciuntit de gloanțe, a trebuit să i-l tăiem noi, cum ne-am

priceput, căci doctor n-aveam, iar celălalt e atât de slab încă, încât când am plecat eu nici nu se putea ține pe picioare.

— Și nu s-a găsit un om de inimă care să-i aducă cu căruța până la Câmpeni?

— De unde cai, domnule Mihu - răspunse străinul - când ungurii le au luat toate vitele bieților oameni. Tocmai de aceea ne-am sfătuit să vedem ce este de făcut și până în cele din urmă am tras la sorți între noi hotărând ca acela care va ieși, să pornească în căutarea Dv. spre a vă spune că doi din voinicii care i-ați avut vă așteaptă să-i scoateți din mijlocul ungurismului.

Adânc mișcat, Mihu strânse mâna străinului și-i zise:

— Îți mulțumesc domnul meu și Dumnezeu să te binecuvânteze pentru jertfa pe care ar făcut-o umblând pe jos două luni pentru a mă găsi. În ceea ce-i privește pe cei doi tovarăși de arme, voi porni îndată pentru a-i scăpa pe bieții oameni, care au avut atât de suferit, de pe urma cruzimii unguești.

— De ce nu aștepți până mâine, frate Mihule - zise Avram Iancu. Mâine în zori, după ce astăzi vom lua parte la înmormântarea prințului Gorciacov, vom porni și noi și mergem împreună.

— Domnule comandant - zise Mihu - afară de Dan Dragomir aceștia doi sunt singurii tovarăși care mi-au mai rămas din treizeci câți am fost la început. Datoria mea de om și de căpitan al lor, nu-mi îngăduie să mai zăbovesc o clipă, nu o zi, sau chiar mai multe, deoarece tabăra va înainta mult mai încet decât voi alerga eu cu Dan și cele trei doamne. Gândiți-vă că bieții oameni, acolo, în satul acela aruncat în mijlocul ungurimii, pot fi descoperiți în fiecare clipă și tocmai de aceea n-am voie să întârzii nici un minut.

— Bine, omule, dar cum vrei să pleci singur, cu trei femei după tine, pe vremuri ca acestea? strigă Corcheș.

Iați măcar câțiva oameni cu tine! Ia-i pe cei treizeci de călăreți cu care era să te duci la paradă!

— Așa este! zise și Craiul Munților ia cu d-ta oamenii cu care ai fost în oraș. Acum însă, pe noi iartă-ne, căci trebuie să ne ducem la generalul Lüders. La revedere, frate Mihule și Dumnezeu să te ferească de rele. Ne întâlnim la Câmpeni.

— La Câmpeni, domnule comandant! răspunse Mihu strângând mâna întinsă a lui Avram Iancu, care după aceea se duse în cortul său spre a se pregăti pentru a merge la generalul Lüders.

— Mi-ai făcut-o! îi zise Stanislau Rimsky lui Corcheș, încet.

— De ce? întrebă acesta, mirat.

— Nimic nu este adevărat! răspunse fostul căpitan de haiduci. Neamțul pe care-l vezi în fața ta, e osânditul la moarte. Acum mi-ai mai dat pe cap și treizeci de oameni. În sfârșit, nu face nimic! Mă voi aranja eu și așa. La revedere, frate Nicolae și îți mulțumesc din tot sufletul pentru tot ceea ce ai făcut pentru mine. Ne vedem la Câmpeni.

Și mai înainte ca tribunul să-și fi revenit din uimire, Mihu, Dan și falsul neamț dispărură în cortul celui dintâi.

Peste vreun sfert de ceas, în fruntea unei trupe de călăreți, Mihu Inimă de Leu, Dan Dragomir cele trei femei și… doctorul Leonida, travestit încă tot în neamț, se îndreptară spre Abrud, în goana calului.

CAPITOLUL 142
Minerva în mare primejdie

Mihu Inimă de Leu era de zece zile la Câmpeni, împreună cu ai săi și cu doctorul Leonida, care mulțumită destoiniciei și vicleniei fostului său căpitan de haiduci, scăpase de moartea prin împușcare la care-l osândise Consiliul de Război al armatei rusești din Alba Iulia.

Bunul doctor era liber, acolo în mijlocul inexpugnabil al cetății românismului se putea plimba fără teamă că va fi recunoscut de cineva și afară de aceasta, mai avea și mulțumirea sufletească de a se fi răzbunat pe acela care-l pusese pe drumuri, care făcuse din el un urgisit, un alungat al societății omenești.

Prințul Gorciacov, călăul Varșoviei, asupritorul poporului polonez, își primise pedeapsa bine-meritată și zăcea acum la trei metri sub pământ cu inima străpunsă de pumnalul Vulturului Morții.

Plecând din Alba Iulia în împrejurările pe care le cunoaștem, Mihu hotărâse cu doctorul Leonida ca după o zi de odihnă, acesta din urmă să pornească spre Grodno, unde îl aștepta Minerva, sora fostului căpitan de haiduci.

Dar, cu toate că Leonida ținea la Minerva tot atât de mult și după ce aflase că fata era sora lui Stanislau Rimsky și nu a sa, totuși el amâna plecarea spre Grodno zi de zi, găsind mereu alte pretexte.

Însă, cu toate că doctorul Leonida nu spunea încă nimănui nicio vorbă, cu toate că nu-și dezvăluise încă inima, cu toate că nici chiar persoanei interesate nu-i amintise încă măcar ceva, totuși, toată lumea știa că dacă doctorul Leonida își amâna mereu plecarea, de vină era numai frumoasa și drăgălașa Pia Ispirescu.

Într-adevăr, fostul tovarăș al Vulturului Morții era îndrăgostit până peste urechi de fata bunului colonel Alexandru Ispirescu care murise în împrejurări atât de tragice, încă la începutul revoluției românești, la Abrud și

din purtarea drăgălașei Pia se putea vedea lămurit că nici inimii sale nu-i era tocmai străin doctorul Leonida.

Bunul și cinstitul doctor însă socotea că ar fi fost o lipsă de cuviință să-și dezvăluie inima în fața aceleia pe care o iubea atât de mult, deoarece o cunoștea abia de două săptămâni și se temea ca fata să nu înțeleagă greșit simțămintele sale.

De aceea, era ca o bucată de fier între ciocan și nicovală, fără să poată ieși din strâmtoare.

Nu se simțea îndeajuns de tare nici să plece și s-o lase pe Pia fără a-și fi mărturisit focul inimii, nu putea nici să rămână, deoarece Mihu îl zorea mereu să se ducă la Minerva, să vândă moșia și apoi să pornească cu ea în Țara Românească, la Dragomiri, moșia ce-i revenise ca moștenire lui Dan Dragomir și unde după sfârșitul revoluției din Ardeal urmau să vină și Stanislau cu Mioara și Dan cu Dochița.

În aceste împrejurări, doctorul Leonida își amâna plecarea de pe o zi pe alta, în fiecare zi hotărând că în zori va porni la drum și la fiecare răsărit de soare schimbându-și gândul.

Situația aceasta îl exaspera pe Stanislau Rimsky, pe de-o parte fiindcă ardea de nerăbdare s-o știe odată pe Minerva în siguranță, la Dragomiri, deoarece după asasinarea lui Gorciacov, numele doctorului Leonida fiind deochiat în Rusia și Minerva purtând tot numele de Kipriotis pe care i-l dăduse bătrânul cămătar, rușii o puteau persecuta oricând, pe de altă parte, fiindcă se temea ca Avram Iancu, care trebuia să se înapoieze la Câmpeni de pe o zi pe alta, să nu cumva să-l recunoască.

Primejdia aceasta era destul de mare, deoarece bănuitul asasin al prințului Gorciacov fusese văzut în mai multe rânduri de câțiva dintre fruntașii românilor care fuseseră cu Craiul Munților la Alba Iulia.

Recunoașterea doctorului Leonida i-ar fi pricinuit mari încurcături, nu numai lui, ci și lui Nicolae Corcheș, căci

pentru a împiedica arestarea și predarea lui rușilor, Stanislau Rimsky ar fi trebuit să-i spună lui Avram Iancu tot adevărul.

Or, voinicul nu voia aceasta cu nici un preț, deoarece se temea și pe drept cuvânt, ca Iancu să nu se supere, fiindcă împreună cu Nicolae Corcheș a uneltit împotriva rușilor, pe care Craiul Munților, tot din pricina prea marii sale încrederi în oameni, îi socotea ca buni și adevărați prieteni, pe care te poți bizui la caz de nevoie.

Istoria a dovedit cât de mult s-a înșelat Avram Iancu și în ruși, ca și în austriecii, care, după ce s-au folosit de oastea lui timp de aproape doi ani, când a fost ca jertfele românilor să fie răsplătite, toți marii dregători ai Ardealului au fost numiți din rândurile sașilor și ale ungurilor chiar, numai românii rămânând pe din afară.

Dar până ce evenimentele să-i dea Craiului Munților această crudă și nespus de dureroasă dezamăgire, Stanislau Rimsky știa că Avram Iancu era un mare prieten și admirator al rușilor și de aceea, în după amiaza celei de a zecea zi de la sosirea lor în Câmpeni, el îi spuse Mioarei, pe când erau singuri:

— Nu știu ce să mă mai fac cu Leonida acesta! Trebuia să plece de o săptămână la Grodno și încă tot aici e! Și tare mi-e teamă că și duminica viitoare îl va apuca tot aici.

— Trebuia să fii și tu mai înțelegător, dragă Stanislau - răspunse blânda și buna Mioara - și să-ți dai seama că dacă ai fi tu în locul lui și ai iubi-o pe Pia așa cum o iubește el, nici tu nu te-ai îndura să pleci de lângă ea așa cu una, cu două.

— Bine frate, dar să-i spună odată că o iubește, să se aleagă, albă sau neagră? Și, după cât am băgat eu de seamă, cum și Pia ține la el, n-au decât să se logodească, să se căsătorească chiar dacă vor, dar să dispară odată de aici, căci tremur în fiecare clipă că se întoarce Avram Iancu și-l recunoaște.

— Nici eu nu înțeleg de ce șovăie atâta! răspunse Mioara. Trebuie că are el vreun motiv pe care noi nu-l cunoaștem.

— Dar n-are niciunul - exclamă Stanislau Rimsky - toată buba e că doctorul Leonida, pe cât de curajos este în fața primejdiei și a dușmanului, pe atât de fricos și nehotărât e cu femeile. Dar m-am gândit eu de mult să i-o fac și cum văd că lucrurile se tărăgănează în vecii vecilor, mă voi hotărî să trec la fapte!

— Pentru Dumnezeu, Stanislau - strigă Mioara speriată. Nu cumva ai de gând…

— Nu, nu te teme, nu-i fac nimic rău! Îi voi da doar o lecție cum trebuie să se poarte cu femeile! răspunse voinicul, râzând.

— Dar, spune-mi și mie, ce ai de gând să faci? întrebă drăgălașa Mioara și curioasă și îngrijată în același timp.

— Nu te supăra, draga mea, dacă nu ți spun, răspunse Stanislau, sărutând-o pe frunte - dar va fi o surpriză și pentru tine. Ai puțină răbdare, până diseară.

*

Seara, prietenii se duseră cu toții la cel mai bun birt din Câmpeni, deoarece doctorul Leonida își dăduse cuvântul că a doua zi de dimineață va pleca la Grodno și prietenii voiau să-și ia rămas bun cu câteva sticluțe de vin de la acela care se despărțea de ei pentru un timp mai îndelungat.

În timpul cinei toată lumea fu veselă și bine dispusă afară de doctorul Leonida.

Fiul lui Iani Kipriotis fusese întotdeauna o fire mai închisă, mai tăcută. Liniștea lui din seara aceea însă, felul lui de a nu vorbi nimic și de a răspunde la întrebări numai prin „nu” și prin „da”, îngândurarea în care căzuse, îi întristă, încetul cu încetul și pe ceilalți. Căci veselia și tristețea sunt molipsitoare, ca și boala.

După friptură apoi, Stanislau Rimsky se sculă în picioare și zise:

— Scumpi prieteni și dragi prietene, ne-am adunat aici, în astă seară, pentru a ne lua un rămas bun vesel și plăcut de la doctorul Leonida care mâie în zori va pleca spre Grodno. Nădăjduiam ca acest rămas bun să fie atât de vesel, încât seara aceasta să alcătuiască pentru noi un fel de rezervă de veselie până când ne vom aduna iarăși cu toții laolaltă, nădăjduiam ca bucuria noastră să fie atât de mare încât la un moment dat birtașul să trebuiască să trimită în vecini după vin.

Din păcate însă, socotelile noastre de acasă, nu prea s-au potrivit cu cele de la birt. Am venit veseli, am venit bine dispuși, am venit porniți să ne bucurăm și acum, iată-ne, fiecare stăm cu nasul în farfurie, cu privirile întristate, ne uităm mereu la ceas, ca și când am vrea ca vecinul să ne înțeleagă gândul și să dea el semnalul de plecare, iar în fața noastră sticlele sunt pline, parcă deodată am fi trecut toți la religia turcilor, pe care Coranul îi oprește să bea vin.

Și care-i pricina? De ce suntem așa de abătuți?

Fiindcă unul din noi, acela care pleacă pentru câtva timp e trist și abătut, ca **și** când despărțirea aceasta ar fi veșnică.

Ei bine, scumpi prieteni - urmă Stanislau Rimsky, după o scurtă pauză, în care cercetă cu coada ochiului, chipul lui Leonida - cred că și voi sunteți de aceeași părere cu mine, anume că trebuie să facem tot ce ne stă în putință pentru a alunga neîndreptățita tristețe din inima prietenului nostru și că pentru a întipări bucuria în ochii lui, pentru a-i repune zâmbetul pe buze, pentru a-i înveseli sufletul nu trebuie să ne dăm înlături de la nimic nici chiar de la rolul cel mai puțin plăcut.

— Așa este!

— Bine ai grăit!

— Bravo, Mihule! strigară Dan și cocoanele în cor.

— Așadar, nu mă veți judeca prea aspru - urmă Rimsky, zâmbind - dacă de dragul prietenului nostru îmi voi lua în seara aceasta un rol nu tocmai vrednic de un războinic, un rol pe care de obicei îl împlinesc numai femeile bătrâne?

— Nu!

— Zi-i înainte!

— Spune, Mihule! se auzi din nou din jurul mesei.

Doctoral Leonida își ridică și el capul și se uită nedumerit la fostul său căpitan.

Ce voia el oare să spună? Despre ce rol era vorba?

Curiozitatea doctorului Leonida și a celorlalți conmeseni fu satisfăcută de următoarele cuvinte ale voinicului:

— În viața-mi atât de zbuciumată, mi-a fost dat să cunosc fel de fel de oameni, mi-a fost dat să întâlnesc caracterele cele mai deosebite. Am cunoscut oameni buni și răi, proști și deștepți, curajoși și fricoși și m-am purtat cu fiecare după cum merita. La fel voi face și cu prietenul nostru, doctorul Leonida, care este bun cu alții și rău cu sine însuși, deștept în meseria sa și prost în interesele sale, care este curajos în fața primejdiei și fricos ca un șoarece în fața femeilor.

Toți cei din jurul mesei începură să râdă, doctorul Leonida vru să protesteze, dar Stanislau Rimsky, urmă, mai înainte ca el să poată începe:

— Aceste scăderi, aceste defecte ale prietenului nostru, sunt acelea care vrând-nevrând mă vor sili s-o fac în seara aceasta pe… pețitoarea!

Doctorul Leonida sări ca ars de la masă și cu fața înroșită până peste urechi, strigă:

— Căpitane… te rog… nu-ți dau voie…

— E în zadar, toată truda ta - răspunse Stanislau Rimsky, întinzându-se peste masă și așezându-l cu sila înapoi pe scaun - prietenii noștri mi-au dat însărcinarea de a face pe pețitoarea ta în seara aceasta, și de aceea o întreb pe buna noastră prietenă Pia, dacă primește să-și petreacă viața alături de un voinic în luptă dar un fricos în dragoste?

Pia Ispirescu se făcu roșie ca racul, nu îndrăznea nici măcar să-și ridice ochii din poală și cu capul astfel aplecat, răspunse:

— Căpitane Mihule, cred că totul nu este decât o glumă!

— Dar firește… firește că nu-i decât o glumă - se amestecă doctorul Leonida iute în vorbă - și, încă o glumă nu tocmai reușită.

— Dar de când ți-ai schimbat numele? îl întrebă Stanislau Rimsky pe Leonida. După cât știu, eu sunt căpitanul Mihu și deci, mie mi se cuvine să-i răspund Piei că nu, nu este o glumă ceea ce am spus și că o întreb foarte serios dacă primește să-ți fie soție. Cred că acesta este felul de a vorbi al pețitoarelor. Dacă nu sunt la înălțime, iertați-mă și mulțumiți-vă și voi cu o pețitoare mai de mâna **a** treia.

— Dar eu nu te-am însărcinat cu un asemenea rol! strigă doctorul Leonida care în clipa aceasta ar fi vrut să fie la o sută de poște dincolo de Grodno, numai acolo, alături de Pia să nu se știe.

El nu îndrăznise să-și dezvăluie inima, nici măcar fiind între patru ochi cu Pia și iată că acum Stanislau Rimsky îi dădea dragostea în vileag de față cu toată lumea, în mijlocul unui birt.

— Tu nu m-ai însărcinat - răspunse fostul Vultur al Morții - dar mi l-am luat eu, deoarece m-am plictisit să te văd amânându-ți plecarea mereu și să te văd trist de parcă ți-ai fi uitat numele.

După aceea, Stanislau Rimsky se întoarse din nou spre fiica colonelului Ispirescu și o întrebă:

— Dragă Pia, întrebarea mea, este în afară de orice glumă și te rog să-mi răspunzi.

— Bine, căpitane… dar cum… așa… îngână fata, care și ea se rușina grozav de această întorsătură pe care o luaseră lucrurile.

— Niciun bine, niciun așa! răspunse Stanislau Rimsky, cu autoritatea pe care o avea de întotdeauna asupra

prietenilor săi. Aici nu încape alt răspuns decât „da” sau „nu”.

Mioara se aplecă la urechea prietenei sale, îi șopti ceva și Pia, cu ochii în poală, roșie ca jăratecul, îngână un „da”, care se înțelegea mai mult din mișcarea capului decât din vorbă.

Atâta îi trebui lui Rimsky și lui Dan Dragomir.

Amândoi izbucniră în strigăte de „ura”, Mihu îl luă pe sus pe Leonida, Dan pe Pia și-i așezară unul lângă altul.

După aceea fostul căpitan îi spuse lui Leonida să-și sărute logodnica și cum acesta șovăia, Mihu le luă capetele, le apropie și-i ținu așa câteva clipe.

Când își retrase mâinile însă, capetele lor nu-și mai reveniră la loc, căci cei doi îndrăgostiți, se îmbrățișaseră și se sărutau așa cum numai doi oameni care se iubesc mult știu să se sărute.

După aceea, se încinse apoi un chef așa cum îl dorise Stanislau Rimsky. Paharele se goleau necontenit, birtașul nu mai pridideа cu aducerea sticlelor de vin vechi și Dumnezeu știe de unde se ivi și un lăutar, care cu cântecele lui, însoțite de chiote și strigături, îți dădea impresia că te găsești la o nuntă nu la o logodnă.

Și râdeau acum voinicii, râdeau cocoanele și râdea chiar și doctorul Leonida cel trist și abătut până atunci.

*

*   *

Ceasurile zburară pe aripi de vânt, se făcu unu, se făcură două, trei și petrecerea tot nu se sfârșise încă. Dimpotrivă, veselia și mulțumirea creștea cu cât trecea vremea și se părea că pentru vesela societate timpul se oprise în loc.

Toată lumea din birt plecase, afară de un singur mușteriu care ședea la o masă învecinată cu aceea a voinicilor încă de la început.

Și el cinase și el băuse o sticlă de vin, două, patru, dar pe când vinul turnase veselie în inimile prietenilor lui Stanislau Rimsky, mușteriului singuratic nectarul lui Bacchus nu-i alungase tristețea de pe chip nicio singură clipă.

Era atât de abătut acest necunoscut cu trupul zvelt, cu ochi pierduți, cu barbă scurtă, neagră, încât cine l-ar fi observat mai de aproape, ai fi putut crede că de acolo, din birt, se va duce de-a dreptul la moarte.

Nu se uita la nimeni, nu-l interesa nimic, vinul și-l bea în chip mecanic, parcă ar fi fost o păpușă care se supunea unei sârme ce-i poruncea mișcările…

Singurul lucru care părea că există pentru el în birt era ceasul său. În răstimpuri regulate îl scotea, se uita la el, apoi îl vâra iarăși în buzunar, cu o expresie ca și când n-ar fi sosit încă momentul în care urma să-și pună capăt vieții.

Într-un târziu, cam pe la ceasurile trei din noapte, necunoscutul se uită iarăși la ceas și atunci ochii lui șterși, melancolici se înviorară deodată, un fior îi zgudui trupul străbătut parcă de o descărcare electrică și din clipa aceea totul în jurul său părea să-l intereseze.

Se uita la birtaș urmărindu-i mișcările, vorbele, se uita la ajutoarele acestuia, se uita spre bucătărie de unde din când în când ajungeau până în birt strigăte și înjurături.

Ceea ce părea că-l interesează însă mai mult decât orice era masa acelora care petreceau alături de el și pe care până atunci aproape că nici nu-i băgase în seamă.

Acum însă, de când se uitase ultima oară la ceasornic, privirea lui nu se mai desprindea de la prietenii fostului căpitan de haiduci și mai ales de la Stanislau Rimsky, ale cărui mișcări, ale cărui vorbe le urmărea cu o înfrigurare crescândă.

La un moment dat Stanislau Rimsky își ridică paharul și zise următoarele:

— Acum, scumpi prieteni, să golim acest ultim pahar în astă seară în cinstea și sănătatea bunului nostru Leonida,

fericitul logodnic, urându-i să călătorească cu bine până la Grodno și să-și îndeplinească cu ușurință sarcina ce i-am dat.

Mai înainte ca voinicii și doamnele să fi apucat să ridice paharul în sănătatea doctorului Leonida, mușteriul singuratic se ridică de la masa vecină și apropiindu-se de voinici zise:

— Mă iertați, doamnelor și domnilor, dar v-am auzit rostind de mai multe ori numele localității Grodno. Sunteți cumva de prin partea locului?

Voinicii se uitară mirați unul la altul și nu puteau pricepe ce căuta omul acesta să se amestece în petrecerea lor și înțelegeau aceasta cu atât mai puțin cu cât consumaseră foarte mult vin și mintea nu le era prea limpede.

Vinul vechi de Tokay dezlegase mai mult ca de obicei chiar și limba doctorului Leonida care acum se întoarse spre străin și-i zise:

— Numai eu sunt de pe acolo! Dar de ce te interesează asta pe d-ta?

— Fiindcă eu sunt din Ușaghin, de lângă Grodno. Mă mir însă că nu-mi pot aminti de înfățișarea dv. căci am fost adeseori la Grodno, mai ales la moșie, unde vând în fiecare primăvară uneltele de câmp.

— La care moșie? întrebă doctorul Leonida foarte mirat.

— Ce întrebare ciudată, domnul meu? făcu necunoscutul. Dar la Grodno nu este decât o singură moșie, aceea a Minervei Kipriotis, fata cămătarului, care a murit acum câțiva ani. Dacă sunteți de pe acolo nu se poate să n-o cunoașteți!

— Firește că o cunosc - răspunse doctorul Leonida, cam încurcat. Sunt chiar puțin rudă cu ea. Mamele noastre au fost verișoare bune. Dar d-ta când ai fost ultima oară prin Grodno?

— Eu viu chiar de acolo! răspunse necunoscutul. Făcând o călătorie mai lungă prin străinătate pentru a studia

piețele, am trecut mai întâi pe la toți mușterii mei ca să-i întreb de ce au nevoie pentru primăvară și firește că am fost și la Grodno.

— Atunci ai văzut-o și pe Minerva, pe verișoara mea! exclamă Leonida bucuros că poate avea vești de la aceea pe care o iubea cu adevărată dragoste frățească.

— Firește că am văzut-o! răspunse străinul.

— Ce face? E bine, sănătoasă, mulțumită? cercetă doctorul Leonida, luând vorbele din gura lui Stanislau Rimsky care asculta cu nerăbdare crescândă schimbul de vorbe dintre cei doi.

Necunoscutul tăcu, ca și când n-ar fi vrut să răspundă la această întrebare.

— De ce taci? De ce nu răspunzi? strigă Stanislau Rimsky, pe care tăcerea străinului îl neliniștea în cel mai mare grad.

— O cunoașteți și dv. pe Minerva Kipriotis? întrebă necunoscutul.

— Da, o cunosc! răspunse Stanislau Rimsky, scurt, deoarece nu-i dădea mâna să intre în amănunte.

— Și e mult de când n-ați mai văzut-o? urmă străinul.

— Eu n-am văzut-o de câțiva ani! zise Rimsky. Dar de ce mă întrebi aceasta?

Străinul nu-i răspunse lui Rimsky, ci se întoarse spre doctorul Leonida și-l întrebă pe acesta:

— Nici dv. n-ați văzut-o de mult pe jupâniță Minerva Kipriotis?

— De vreo doi ani - zise Leonida, căci atâta trecuse, de când se înrolase în armata rusească, pentru a veni în România. Dar ce rost au toate întrebările acestea?

— Au rostul de a mă lămuri pe mine - răspunse vecinul de masă - pentru ce dv. care sunteți chiar înrudit cu jupânița Minerva, nu știți ce se petrece la Grodno în timpul din urmă.

— Dar ce se petrece? exclamă doctorul Leonida, speriat și spaima lui, poate chiar mai mare, se putea citi și pe chipul lui Stanislau Rimsky.

— Este o chestiune cam delicată - răspunse necunoscutul, uitându-se la cei de la masa Vulturului Morții, ca și când prezența lor nu i-ar fi plăcut - și cred c-ar fi mai bine dacă aș putea sta de vorbă cu dv. între patru ochi.

— Doamnele și domnii aceștia sunt cei mai buni prieteni ai mei - fu răspunsul lui Leonida - și n-am nimic de ascuns de ei, chiar în chestiunile so… chiar în chestiunile verișoarei mele. Te rog deci, nu te simți stingherit de prezența lor și spune-mi despre ce este vorba?

— Cum doriți dv. - răspunse străinul. Cum povestea este cam lungă însă, v-aș ruga să-mi îngăduiți să…

— Dar firește! zise chiar Stanislau Rimsky.

— Te rog ia loc! Poftim!

Mai înainte de a se așeza pe scaunul oferit de Stanislau Rimsky, necunoscutul se înclină și zise:

— Îmi dai voie să mă prezint: Numele meu este Iașek Palughin, mare negustor de unelte agricole din Kiev.

Voinicii își spuseră și ei numele, doctorul Leonida bolborosi ceva neînțeles și apoi necunoscutul luă loc la masă.

— Doamnelor și domnii mei - începu el - acum vreun an și mai bine, moșia Ușaghin a fost cumpărată de un anume Vasia Demsky, un om ca la vreo cincizeci de ani, poate chiar și mai bine. Chiar din primele luni ale noii stăpâniri în Ușaghin, țăranii, negustorii, slujbașii și-au dat seama că viața sub noul stăpân va **fi** mult mai grea, mult mai aspră, decât fusese până atunci.

Vasia Demsky este un om de o zgârcenie nemaivăzută, mândru, îngâmfat chiar din fire și foarte iute la mânie. Chiar în prima săptămână de la venirea lui a culcat la pământ cu un glonte de pistol pe un biet țăran bătrân care

a îndrăznit să-i spună că nu mai poate ieși la câmp, deoarece nu-l mai țin picioarele.

— Ticălosul!

— Nemernicul!

— Mizerabilul! exclamară voinicii, pe rând, dezgustați de atâta cruzime.

— Da, domnii mei - urmă acela, care-și zisese Iașek Palughin - cruzimea, zgârcenia, neîndurarea lui Vasia Demsky întrece orice închipuire.

Și unde mai puțin că la toate aceste părți rele ale firii sale se mai adaugă și o patimă bolnăvicioasă pentru femei. Oricare ar fi femeia ce-i iese în cale, țărancă, fată de negustor, sau soție de boier, Vasia Demsky o și asaltează cu propunerile lui nerușinate și dacă femeia nu se supune dorințelor sale devine grosolan, amenințător și nu se lasă până când nu-și ajunge josnicele scopuri.

— Și nu s-a găsit nimeni - întrebă Stanislau Rimsky, revoltat - să-i ceară socoteală pentru purtarea lui?

— La început - reluă Palughin - câțiva soți jigniți, câțiva părinți ale căror fete erau amenințate de acest monstru, i-au trimis martori, să se bată în duel cu el. Dar în loc de alți martori, cum se obișnuiește, Vasia Demsky, trimitea o trupă de cazaci la locuința celui jignit și soțul sau părintele erau ridicați noaptea din pat și aruncați în temniță la Kiev, sub cine știe ce învinuire.

— Dar cum e cu putință așa ceva? strigă doctoral Leonida. De unde avea cazacii nemernicul acesta?

— Aceeași întrebare mi-am pus-o și eu, la început, domnii mei! răspunse negustorul de unelte agricole. Când însă m-am interesat mai de aproape, am aflat că Vasia Demsky este cumnatul guvernatorului din Kiev, cu care și-a măritat sora, cu toate că fata n-avea decât douăzeci de ani iar guvernatorul șaizeci. Drept răsplată pentru a fi desăvârșit această căsătorie, guvernatorul din Kiev îi face toate gusturile cumnatului său, care astfel a ajuns un fel de tiran al ținutului.

— Și nu cumva… nu cumva nemernicul acesta - exclamă Stanislau Rimsky, îngrozit - a îndrăznit să-și ridice ochii și asupra Minervei?

— Din nefericire, domnul meu - urmă Palughin - nici jupânița Minerva n-a putut scăpa de ochii acestui satir, care văzând că asalturile lui se izbesc de o cetate inexpugnabilă, a început cu celelalte josnice mijloace ale sale: amenințări, terorizări, persecutări de tot soiul.

— Ah, mizerabilul, ce amar se va căi! scrâșni Vulturul Morții și pumnii lui se încleștară. Dar spune… spune mai departe, domnule Palughin, vrem să știm până unde a mers ticăloșia moșierului?

— La început, domnii mei - reluă străinul - Demsky, prin oamenii săi, a dat foc bucatelor de pe moșia jupâniței Minerva, noaptea tăia vinele de la picioarele cailor, ințepa stomacul vitelor din grajduri și în scurtă vreme tânăra moșieriță îndură pagube foarte mari.

Toate plângerile sale la autorități au rămas fără răsunet, deoarece nimeni nu îndrăznea să se ridice împotriva atotputernicului cumnat ai guvernatorului din Kiev. Când a văzut că pagubele materiale pe care i le pricinuise jupâniței nu erau de natură să îmblânzească simțămintele ei față de el, Vasia Demsky se gândi la o altă stratagemă.

Își îmbrăcă hainele cele mai scumpe, se ferchezui cât putu mai bine, porunci să se pună patru cai la trăsură și porni spre Grodno.

— La ce va mai fi recurs ticălosul - exclamă doctorul Leonida, care ca și Stanislau Rimsky și ceilalți prieteni, ascultau cu încordare crescândă cele istorisite de străin.

— Să vă spun eu la ce, domnii mei - urmă Palughin. La căsătorie. Da, burtosul, bătrânul, hodorogitul Vasia Demsky i-a cerut mâna jupâniței Minerva, căutând s-a momească cu făgăduielile cele mai neînchipuite.

— Și ce i-a spus Minerva? întrebă Leonida, în arzândă curiozitate.

— Firește că i-a râs în nas - răspunse necunoscutul - ceea ce l-a înfuriat pe moșier și mai mult.

Peste o săptămână, jupânița Minerva s-a trezit apoi cu o patrulă de cazaci care au venit să tragă la sorți oamenii pentru oaste. Ei bine, domnii mei, ce au făcut, ce au învârtit cazacii aceștia nu știu. Știu însă că din patru sute douăzeci și patru de oameni, trei sute opt au ieșit la sorți să plece la ostășie. De când se trage la sorți pentru oaste în Rusia nu s-a mai pomenit așa ceva. Oameni de patruzeci de ani, care nici nu mai trăgeau cine știe de când la sorți, au fost luați și duși la armată.

Biata jupânița Minerva a trebuit să aducă alți oameni cu bani scumpi, de pe alte moșii, ceea ce pentru ea însemna o nouă și simțitoare pagubă.

— Domnule, spune-mi, te rog - strigă Stanislau Rimsky, în prada unei enervări de nedescris. Când s-au întâmplat toate acestea? Când ai plecat d-ta din Grodno?

— Acestea s-au întâmplat acum vreo patru-cinci luni - răspunse Palughin. Iar din Grodno sunt vreo trei săptămâni de când am plecat și când Demsky a născocit ultima și cea mai murdară ticăloșie.

— Ce a mai făcut, nemernicul? întrebă Stanislau Rimsky, tremurând de mânie.

— De unde, de unde nu - urmă străinul - Vasia Demsky a descoperit că fratele jupâniței Minerva, un oarecare doctor Leonida Kipriotis, care acum se află în armata rusească pe aici prin Ardeal, ar fi fost unul din tovarășii lui Stanislau Rimsky, faimosul căpitan de bandiți care, sub numele de Vulturul Morții, a băgat spaima în Rusia acum câțiva ani în urmă.

Nu numai Leonida și Rimsky dar și Dan și cele trei cucoane tresăriră la auzul acestor cuvinte.

— Dar chiar dacă ar fi fost astfel - strigă doctorul Leonida, mânios - găsea mizerabilul acesta de Demsky că faptele unui bandit sunt mai vrednice de disprețuit ca uneltirile lui? Prefer de o mie de ori să fiu un tâlhar la

drumul mare, decât să terorizez o fată lipsită de apărare prin mijloacele cele mai neînchipuite.

— Și eu sunt de aceeași părere, domnul meu - răspunse străinul. Aici este vorba însă despre o altă latură a chestiunii.

Anume, dacă fratele jupâniței Minerva a făcut într-adevăr parte pe vremuri din armata rusească, atunci lucrurile ar putea lua o întorsătură neplăcută, chiar foarte neplăcută.

Gândiți-vă, un fost bandit, unul din cei mai temuți bandiți pe care i-a avut vreodată Rusia, ofițer în armata țarului. Vă dați seama că vestea aceasta ar stârni o vâlvă grozavă în toată Rusia, că acela care a îndrăznit să se înscrie în armata rusească când știa ce trecut avea, îl aștepta *o* soartă dintre cele mai triste, căci, sau se vedea surghiunit în Siberia pentru toată viața, sau într-o bună noapte, la un colț de stradă, cineva îi străpungea inima cu un pumnal. O atât de mare jignire adusă armatei țarului nu se poate pedepsi mai blând.

Fără să vrea, cele trei doamne se uitară la Leonida și inima lor se făcu cât un purice.

Stanislau Rimsky și cu Dan Dragomir în schimb scrâșniră din dinți și pumnii lor se încleștară de mânie.

Străinul, însă, părea că nu bagă de seamă nimic și urmă nestingherit:

— Firește că Vasia Demsky i-a spus jupâniței Minerva toate acestea și sărmana fată a căzut la pat, atât de mult au îngrozit-o spusele ticălosului său vecin.

Când Demsky și-a dat seama că a găsit punctul slab al fetei a pornit din nou la atac cu toată furia și a amenințat-o că dacă nu primește să-i fie soție, atunci dă în vileag tot ceea ce știe despre fratele său, doctorul Leonida.

— Nemernicul!

— Mizerabilul! exclamară voinicii.

— Și ce i-a răspuns Minerva? întrebă Rimsky, cu înfrigurare.

— La început era gata să cedeze - fu răspunsul străinului - pe urmă însă, se gândi să mai câștige măcar câtva timp și-i ceru nemernicului, timp de gândire șase săptămâni, chipurile ca să-și vestească o mătușă din Petrograd și ca aceasta să aibă timp să vină până la Grodno. În adevăr însă, jupânița Minerva trimise doi oameni de încredere pe urmele armatelor rusești pentru a-l căuta pe fratele său și a-i spune ce se petrece acasă.

— Și... și oamenii aceștia l-au găsit pe doctorul Leonida Kipriotis? întrebă Leonida, uitându-se țintă în ochii străinului.

— Asta nu mai știu! răspunse Palughin. După câte am auzit însă astăzi pe aici, tare mi-e teamă că chiar dacă oamenii l-au găsit pe doctorul Kipriotis, acesta nu mai este în măsură de a face nimic pentru sora lui deoarece se pare că Leonida Kipriotis l-a ucis pe prințul Gorciacov și atunci, fără îndoială că va fi spânzurat.

O tăcere mormântală urmă acestor cuvinte al străinului. Parcă nici cele trei femei și nici voinicii nu îndrăzneau să se uite în ochii lui Palughin.

În cele din urmă... neplăcuta liniște fu ruptă de Stanislau Rimsky care adresându-se străinului, îl întrebă:

— Și cam cât timp să fie de când au plecat din Grodno cei doi oameni trimiși de Minerva Kipriotis pe urmele fratelui său?

— Trei săptămâni - fu răspunsul lui Palughin. Știu aceasta deoarece am părăsit Grodno în aceeași zi. Eu am plecat însă cu poștalionul, iar ei călare, așa că trebuie să fie cu câteva zile înaintea mea.

— Așadar, trei săptămâni ar mai fi - zise Rimsky, după o scurtă răzgândire - până când Minerva ar fi silită să se mărite cu nemernicul acela de moșier! Trei săptămâni, tocmai timpul necesar pentru a ajunge la Grodno.

— Călătorind aproape zi și noapte, cum am făcut eu - zise străinul - și fără a întâmpina vreo piedică. Altfel drumul ține și patru săptămâni.

Din nou urmă o tăcere în răstimpul căreia cineva dacă ar fi observat mai de aproape chipurile celor din jurul mesei, ar fi văzut că sufletele tuturor, chiar și al străinului, erau chinuite de frământări grozave.

Cel mai zbuciumat însă părea să fie Stanislau Rimsky.

Voinicul, curajosul, îndrăznețul Vultur al Morții era doborât cu desăvârșire. Vestea aceasta îi umpluse sufletul de amărăciune, mai mult chiar, i-l sfâșiase cu o cruzime cum de mult nu mai fusese el chinuit.

Era oare de mirare, când la mijloc era propria lui soră, surioara atât de mult căutată, despre care-i vorbise pe jumătate mama sa pe patul de moarte și pe care doctorul Leonida o descoperise în cele din urmă, în aceea pe care ani de-a rândul o crezuse sora sa?

— Plata! strigă Stanislau Rimsky deodată și strigătul lui îi făcu pe toți ceilalți să tresară atât de cufundați erau în gânduri.

După ce plăti și birtașul se îndepărtă mulțumit de vânzarea făcută, Stanislau Rimsky se adresă străinului cu următoarele cuvinte:

— Domnul meu, îți mulțumim din tot sufletul, pentru vestea pe care ne-ai dat-o despre primejdia ce o amenință pe Minerva Kipriotis, chiar dacă această veste nu este bună. În orice caz trebuie să știi că te-ai adresat singurilor oameni de pe acest pământ care o mai pot salva pe nefericita fată.

Îți spun aceasta, fiindcă din felul de a ne povesti nenorocirea am înțeles că și d-tale ți-ar părea rău s-o știi pe Minerva Kipriotis căzută pradă acelui ticălos de Vasia Demsky, despre care ne-ai vorbit.

— Chiar dacă n-ar fi vorba de o răzbunare - răspunse străinul - fiindcă Demsky nu cumpără unelte de câmp de la mine, dar datoria mea de om și m-ar îndemna să fiu alături de nefericita jupâniță pe care caută s-o prindă în ghearele sale de monstru, cumnatul guvernatorului din Kiev.

Îmi iertați însă o întrebare - urmă Palughin. Aveți cumva de gând să vă repeziți până la Grodno?

Rimsky șovăi o clipă să răspundă, mai ales că privirile tuturor prietenilor săi erau ațintite asupra lui.

Pe urmă însă zise:

— Nu știu încă! În orice caz vom încerca tot ce ne va sta în putință pentru a o scăpa pe sărmana fată de primejdia ce o amenință.

Dacă Rimsky și ceilalți voinici n-ar fi fost prea abătuți din pricina acestei vești, fără îndoială că s-ar fi întrebat de ce răspunsul voinicului avea aerul să nu fi fost de loc pe placul lui Palughin?

Durerea lor era însă prea mare pentru a mai cerceta și înfățișarea de fiecare clipă a aceluia ce le vorbise despre Minerva și acel ticălos de Vasia Demsky.

— Acum să mergem, copii, căci e târziu! zise Stanislau Rimsky.

Apoi, ridicându-se de la masă, îi întinse mâna lui Palughin și-i zise:

— Domnul meu, primește înc-odată, toate mulțumirile noastre!

Străinul strânse mâna întinsă dar și-o retrase tresărind, ca și când l-ar fi ars mâna aceasta a voinicului, sau ca și când se îngrozea de atingerea ei cum te îngrozești de atingerea mâinii unui criminal.

Dar nici această ciudată tresărire nu fusese observată de Stanislau Rimsky.

După ce-și luară rămas bun de la Palughin și ceilalți voinici și cele trei femei, prietenii fostului Vultur al Morții părăsiră cârciuma, îndreptându-se în grabă spre locuința acestuia.

Și mergeau atât de iute și atât de cufundați în gânduri încât niciunul din ei nu băgă de seamă o umbră care se furișă după ei, până la locuința lui Stanislau Rimsky, umbră care, după intrarea voinicilor în casă, își lipi

urechea de una din ferestre și rămase astfel până târziu spre zori…

CAPITOLUL 143
Dezlegat de jurământ

Fiindcă, cu toate nenumăratele ceasuri petrecute la birt, zorile tot nu se iviseră încă în creierul munților unde erau așezați Câmpenii, intrând în locuința sa, Stanislau Rimsky aprinse lumânările și la lumina lor, cele trei femei și voinicii își căutară fiecare câte un scaun sau un colț de canapea pe care să se așeze, deoarece primejdia ce plutea deasupra capului Minervei apăsa asupra lor cu o greutate prea mare pentru a-i putea duce povara.

Numai Rimsky nu se așeză de loc, ci umbla cu înfrigurare de colo până colo prin odaie, negăsindu-și locul, negăsindu-și astâmpăr.

Fruntea lui înaltă era brăzdată de gânduri. Amărăciunea i se citea în ochi, zbuciumul în pieptul ce i se ridica și se lăsa furtunos.

Deodată se opri în fața lui Dan Dragomir și-i zise:

— Dane, tu știi unde locuiește părintele Ifrim?

— Știu, căpitane! răspunse credinciosul prieten.

— Vrei tu să-mi faci un mare serviciu? urmă fostul căpitan de haiduci.

— Ce vorbă mai e și asta? făcu Dan Dragomir. Poruncește și voi fi încântat să-ți pot fi pe plac!

— Îți mulțumesc, Dane - răspunse Stanislau Rimsky. Atunci dă o fugă, te rog, până la părintele Ifrim și roagă-l să vină aici. Spune-i să te ierte că-l trezești din somn în miez de noapte, dar este vorba de o chestiune de foarte mare însemnătate.

Atât Dan Dragomir cât și ceilalți din odaie se uitară cu totul nedumeriți la prietenul și căpitanul lor…

Ce voia Rimsky cu popa? De ce-l chema pe preot acolo la o oră atât de neobișnuită? Și pe urmă, chiar dacă avea nevoie de un reprezentant al lui Dumnezeu pe pământ, de ce graba aceasta, de ce nu putea aștepta încă două-trei ceasuri până când se lumina de ziuă?

Stanislau Rimsky citi toate aceste întrebări pe chipurile prietenilor săi și zise:

— Înțeleg nedumerirea voastră. Aveți puțină răbdare însă și veți vedea despre ce este vorba.

Apoi se întoarse către Dan Dragomir și urmă:

— Dane, du-te, te rog, căci fiecare clipă este prețioasă!

— Mă duc, căpitane! răspunse voinicul și într-adevăr luându-și cușma părăsi odaia.

Un sfert de ceas cât lipsi Dan, nimeni nu mai scoase o vorbă.

Cei de față ardeau de nerăbdare de a cunoaște pricina acestei ciudate dorinți a lui Rimsky, dar nici unul din ei nu-i adresă vreo întrebare deoarece știau că nu vor primi răspuns.

Când peste un sfert de ceas, părintele Ifrim intră în odaie, încet, obosit, târându-și pașii din pricina anilor pe care îi purta în spinare și care erau trădați de pletele albe ca neaua de pe capul său, Stanislau Rimsky alergă înaintea lui și ajutându-l să se așeze pe un fotoliu îi zise:

— Mă iartă, te rog, Sfinția Ta, ca am îndrăznit să-ți tulbur somnul, dar chestiunea pentru care te-am chemat e de mare importanță, de ea putând să atârne viața unui om.

— Atunci, fiule - răspunse bătrânul preot - nu mai poate fi vorba de niciun fel de scuză, căci nicio jertfă nu poate fi prea mare când este vorba de viața unui semen al nostru.

— Cunoaștem această părere a Sfinției Tale - răspunse Stanislau Rimsky - și tocmai de aceea am îndrăznit să te chem. De altfel, motivul pentru care m-am adresat Sfinției Tale mai e și că Sfinția Ta e cel mai în vârstă și cei mai învățat dintre slujitorii Domnului din ținutul acesta și numai luminile Sfinției Tale îmi pot alunga greaua îndoială din suflet.

— Întru ale Domnului învățați sunt toți preoții, fiule - zise bătrânul. Numai că mulți din ei nu se folosesc de această învățătură pentru a fi de folos semenilor lor.

Vorbește voinice și dacă Domnul mă va lumina îndeajuns, îți voi da sfatul de care cred că ai nevoie…

— Așa este, Prea Sfinte! răspunse voinicul. De un sfat am nevoie, căci o mare îndoială sălășluiește în sufletul meu, îndoială care, după cum am spus, ar putea fi fatală unui om.

Uite despre ce este vorba, Sfinția Ta.

Era odată un mare moșier, om bun și drept, care însă avea în jurul său o sumedenie de lingușitori, josnici la suflet, care prin sfaturile și uneltirile lor îl făceau pe boier să nu cunoască niciodată adevărul în cele ce se petrecea pe moșia sa și deci, să ia hotărâri nedrepte, adeseori chiar crude, sălbatice.

Pe moșia acestui boier, trăia și un tânăr pe care nedreptățile acestea îl revoltau, cu atât mal mult cu cât lingușitorii sfetnici ai strămoșilor boierului au luat și petecul de pământ al familiei tânărului, alipindu-l samavolnic la moșia boierului.

Împotriva tuturor acestor nedreptăți tânărul se ridică cu toată ardoarea tinereții sale. Strigătele lui de nedreptate n-ajungeau însă până la urechile boierului deoarece sfetnicii aveau grijă să împiedice aceasta.

Atunci tânărul își luă lumea în cap și jură răzbunare tuturor asupritorilor de pe moșie, tuturor acelora care, în numele boierului, săvârșeau sălbăticiile și samavolniciile cele mai neînchipuite.

Pe câțiva din ei i-a pedepsit, mai înainte însă ca răzbunarea lui să-l fi ajuns și pe cel mai rău, cel mai crud dintre sfetnici, acesta izbuti să pună mâna pe tânăr și-l aruncă în închisoare.

După legile țării, tânărul urma să fie spânzurat.

S-a întâmplat însă ca tânărul acesta să fi salvat odată viața boierului și drept recunoștință moșierul era gata să-l ierte. N-o putea face însă fățiș aceasta, deoarece s-ar fi ridicat toată șleahta de sfetnici din rândurile cărora câțiva

fuseseră pedepsiți și atunci boierul îl aduse pe prizonier înaintea sa și-i spuse:

— Îți redau viața, îți redau libertatea, ție și tovarășilor tăi, pe de o parte fiindcă la rândul tău mi-ai salvat mie viața odată, pe de altă parte, fiindcă cred că nu ești tocmai atât de rău după cum te arată lumea. Voi face aceasta însă cu o singură condiție. Anume, să-mi juri că te vei duce pe altă moșie și niciodată nu vei mai călca pe moșia mea unde ești atât de cunoscut. Foștii tăi tovarăși pot rămâne aici, dacă făgăduiesc să se lase de îndeletnicirea lor de până acum, tu însă trebuie să dispari, să fii mort pentru cei care te cunosc.

Pentru a-și salva prietenii și numai pentru aceasta, deoarece pentru el însuși viața nu mai avea niciun rost, dacă nu-și putea duce mai departe lupta de răzbunare, tânărul primi condiția pusă de boier și dispăru de pe moșie.

Au trecut ani mulți de atunci și tânărul a dispărut de pe moșie fără să se mai înapoieze vreodată acolo, cu tot dorul ce-i rodea sufletul de a mai revedea odată meleagurile pe care copilărise.

Între timp, boierul a murit și un urmaș de al său luă moșia în stăpânire.

Într-o bună zi, împrejurările s-au alcătuit de așa natură încât tânărul, acum om în toată firea, să vrea, să trebuiască să se înapoieze pe moșia unde a jurat să nu mai calce.

Te întreb, Sfinția Ta și pentru aceasta te-am și rugat să vii până aici, dacă boierul căruia tânărul i-a făcut jurământul a murit, mai este tânărul legat de acest jurământ sau prin moartea boierului jurământul a căzut și omul se poate întoarce pe moșie fără nicio mustrare de cuget?

Părintele Ifrim, rămase dus pe gânduri, de altfel ca și ceilalți din odaie care nu prea înțelegeau ce urmărea Stanislau Rimsky.

Într-un târziu, apoi, bătrânul preot își ridică încet capul împodobit de plete albe și zise cu hotărâre:

— Nu, fiule, tânărul despre care mi-ai vorbit nu se mai poate întoarce niciodată pe moșie, chiar dacă a murit acela căruia i-a făcut jurământul, căci ar deveni un sperjur. Căci jurământul n-a fost luat de boier numai în scopul de a-l îndepărta pe tânăr de pe moșia sa, cât timp va trăi el, ci pentru totdeauna. Și dacă bine te-am înțeles, boierul a făcut aceasta pentru ca sfetnicii săi să fie încredințați că tânărul și-a primit pedeapsa pentru jignirea ce le-a fost adusă.

Poate - urmă preotul, după o scurtă pauză - că boierul n-a fost drept față de tânăr dacă l-a silit să dispară de pe moșia sa, cu toate că se îndoia de vinovăția sa chiar și în parte numai. Trebuie să înțelegi însă fiule, că o moșie mare nu poate fi condusă de un singur om că adeseori stăpânul trebuie să fie nedrept față de unul mai mic pentru a mulțumi pe cel mai mare, de care are mai multă nevoie pentru prosperitatea moșiei.

Vei înțelege aceasta mai bine dacă te vei gândi la o țară. Adeseori un rege este silit să fie nedrept cu supușii săi deoarece împrejurările cer aceasta.

Oricum însă, în cazul pe care mi l-ai istorisit, tânărul nu se mai poate întoarce pe moșie numai fiindcă aceluia căruia i-a făcut jurământul a murit!

Stanislau Rimsky tăcu.

Pe chipul lui se putea citi o mare dezamăgire. După cât se părea el se aștepta cu totul la alt răspuns din partea preotului, care acum își luă cârja pregătindu-se de plecare.

— Pentru aceasta m-ai chemat, fiule? întrebă el.

— Da, Sfinția Ta! răspunse voinicul, abătut.

— Atunci știi drumul pe care trebuie să-l urmeze tânărul - mai zise părintele, ridicându-se greoi de pe scaun. Rămâi cu bine voinice și Dumnezeu să te aibă în paza sa, atât pe d-ta, cât și pe prietenii d-tale.

Părintele Ifrim porni încet spre ușă în vreme ce cei din odaie se uitau nedumeriți la Stanislau Rimsky.

În pragul ușii preotul se mai întoarse odată și zise:

— Spuneai însă, fiule, că e vorba de viața unui om. Nu mi-ai povestit nimic despre așa ceva.

Stanislau Rimsky tresări. Își ridică încet fruntea îngândurată și zise cu amărăciune:

— Da, Sfinția Ta, fericirea, liniștea, poate chiar viața cuiva este în primejdie, dar ce folos, când numai tânărul de care ți-am vorbit ar fi în stare să-l scape, or, acest tânăr nu mai are voie să se întoarcă niciodată pe moșie.

Preotul rămase o clipă pe gânduri, apoi întrebă:

— Și omul, a cărui viață e în primejdie, e un om bun, drept, cu frica lui Dumnezeu?

— E toate acestea părinte și pe deasupra omul acesta mai e și femeie, deci o făptură care se poate apăra și mai puțin împotriva răutății omenești.

— Așa… așa! făcu părintele Ifrim și fără a spune vreo vorbă se întoarse și se așeză din nou pe scaun unde rămase cufundat în gânduri.

— Fiule - zise el într-un târziu, fără a-și ridica ochii din pământ - ar fi un mijloc de a înlătura jurământul. Pentru asta însă trebuie să știu cine este tânărul, pentru a-mi da seama, dacă pot avea încredere în cuvântul lui.

Ochii lui Stanislau Rimsky începură să strălucească deodată ca luminați de un foc supraomenesc.

— Părinte… Sfinția Ta - îngână el, plin de nădejde - nu-ți pot spune numele lui, însă, îți voi spune că tânărul de care am vorbit, se află aici, de față. Pe mine mă cunoști, pe prietenul Dan Dragomir îl cunoști și știi că pentru fiecare din noi cuvântul dat este sfânt. Numai pe al treilea din noi nu-l cunoști, iar de cinstea lui garantez eu, Dan Dragomir și chiar și cele trei doamne.

…

— Așa este prieteni? întrebă Stanislau Rimsky, îndreptându-se spre prietenii săi.

— Garantăm cu mărturia sufletului nostru! răspunse Pia și ceilalți încuviințară în cor.

Doctorul Leonida aruncă o privire plină de recunoștință spre logodnica sa, iar în ochii bătrânului preot se putea citi o vădită mulțumire. Avântul, însuflețirea cu care răspunseră cei de față era o dovadă că Mihu nu mințise, garantând pentru cinstea prietenului său.

— Bine, voinice - făcu părintele Ifrim. Am încredere în cuvântul d-tale și nu-ți mai cer numele tânărului.

Iată cum stau lucrurile:

Eu, ca, locțiitorul Domnului pe pământ, am puterea să-l dezleg pe tânărul de care mi-ai vorbit de jurământul lui și fiindcă în joc este viața unei femei slabe și cu frica lui Dumnezeu, o voi face, însă numai cu anumite condiții.

— Spune-le, Sfinția Ta - zise Stanislau Rimsky, cu înfrigurare. Înțelepciunea Sfinției Taie ne este chezășie că aceste condiții nu vor face ca dezlegarea de jurământ să nu poată **fi** de niciun folos aceleia ce se găsește în mare primejdie.

— Firește că nu, căci atunci, nu l-aș mai dezlega! răspunse bătrânul preot. Iată care sunt condițiile mele:

Îl dezleg pe tânăr de jurământul său, dar numai pentru a veni în ajutorul aceleia ce se găsește în primejdie. El se va putea întoarce pe moșie, însă sub alt nume, pentru a nu aduce pagube numelui fostului său stăpân și odată reîntors acasă, nu va sta acolo decât numai atât cât va fi trebuincios să înlăture primejdia. Odată aceasta făcută va părăsi iarăși pământul copilăriei sale și nu se va mai întoarce niciodată acolo.

A doua condiție este ca tânărul, sau oamenii săi să nu verse sânge decât numai dacă o viață de om ar fi în primejdie. Ei se va întoarce pe moșie asemenea unui înger păzitor care apară, dar nu răzbună.

Sunteți gata să-mi jurați că tânărul se va ține de aceste condiții?

Bărbați și femei se ridicară în picioare și cu mâna pe inimă strigară în cor:

— Jurăm! Așa să ne ajute Dumnezeul

— Atunci - reluă preotul, ridicându-se de pe scaun, mai înalt, mai impunător parcă decât oricând - cu puterea pe care o am de la Acela al Cărui umil locțiitor sunt pe acest pământ, îl dezleg pe tânărul de care mi-ai vorbit de jurământul său. El se va putea înapoia pe meleagurile de unde a fost surghiunit, fără a cădea în păcatul sperjurilor, fără a-și necinsti cuvântul.

Dacă însă tânărul va nesocoti vreuna din îngrădirile puse de mine, atunci blestemat să fie până în a treia generație. Cerul să nu-l primească, iar Iadul să se folosească de el ca de piatră de încercare pentru chinurile sale. Amin!

Stanislau Rimsky se înclină și sărută mâna bătrânului preot.

— Îți mulțumesc, Sfinția Ta! zise el, adânc emoționat. Fii încredințat însă că niciunul din noi nu ne vom face vrednici de a fi loviți de blestemul, de cumplitul blestem, pe care l-ai rostit.

Acum, te mai rog Prea Sfinte, să primești aceasta pungă cu aur, pentru a putea ajuta mai simțitor pe văduvele și orfanii celor căzuți în luptă cu ungurii, văduve și orfani pentru care Sfinția Ta știu că ești un adevărat înger păzitor.

— Îți mulțumesc, fiule. Dumnezeu să-ți răsplătească fapta! răspunse bătrânul preot, scurt, fără vorbe de lingușire căci nu intrau în obiceiul lui.

După aceea, părintele Ifrim își luă rămas bun și plecă, mergând încet și greoi sub povara anilor care îl apăsau.

În urma sa, Leonida, Dan, cele trei femei, se repeziră la Stanislau Rimsky care stătea încă tot în genunchi.

Când ajunseră lângă el însă, însuflețirea lor se risipi deodată și rămaseră încremeniți. Cu privirile ațintite

asupra voinicilor, pe obrajii lui Rimsky se prelingeau două lacrimi…

— Stanislau… plângi? îngână Mioara, apropiindu-se și ștergându-i lacrimile de pe față.

— De bucurie, iubito! fu răspunsul lui. De bucurie că-mi voi putea scăpa surioara din ghearele acelui ticălos de Vasia Demsky, de bucurie că Dumnezeu îmi dă acest prilej de a mai săruta odată pământul Poloniei, înainte de a muri.

— Așadar…

— Da - urmă Stanislau Rimsky, care înțelese gândul Mioarei - ceea ce i-am spus părintelui Ifrim, era cazul meu. Moșia era Rusia, petecul meu de pământ, Polonia, moșierul îndurător, țarul Alexandru I, iar tânărul eu însumi.

Nu-i puteam spune adevărul, deoarece aceasta ar fi însemnat să le pricinuiesc lor, românilor o dezamăgire când ar fi aflat că eu nu eram dintr-ai lor. În chipul acesta însă, am fost dezlegat de jurământul pe care i l-am făcut răposatului țar Alexandru I și mă pot înapoia în Polonia.

Sus, deci fraților! urmă fostul Vultur al Morții, sărind în picioare - soarta a vrut să ne mai dea o însărcinare asemenea acelora pe care ni le-a încredințat în trecut, însărcinare care este cu atât mai scumpă sufletului meu, cu cât de data aceasta este vorba de propria mea surioară.

— Dar ce vrei să faci, Stanislau? întrebă Mioara, îngrijorată.

— Ce vreau să fac? repetă voinicul și ochii lui străluciră luminați ca de un foc supraomenesc. Ceea ce datoria de om și de frate îmi poruncește! Mă voi duce la Grodno, o voi scăpa pe Minerva din ghearele acestui monstru *pe care…* fruntea lui Rimsky se întunecă deodată, apoi urmă, scrâșnind din dinți:

— …pe care însă nu-l voi putea pedepsi după cum merită, deoarece i-am jurat aceasta părintelui Ifrim!

— Stanislau, iubitule - reluă Mioara, lipindu-se de pieptul bărbatului adorat - dar gândește-te la primejdiile

care te voi pândi în Polonia! Să se ducă altcineva, doctorul Leonida, care tot urma să plece…

— Nu, Mioaro - o întrerupse voinicul - nu se poate! Chestiunea este mult prea gravă pentru ca Leonida singur s-o poată duce la bun sfârșit. Și apoi, la mijloc este sora mea, nu a lui!

— Căpitane - zise atunci doctorul Leonida. Minerva îmi este tot atât de dragă ca și când ar fi sângele meu și deci dacă ai încredere în mine…

— Am cea mai desăvârșită încredere în tine, dragă Leonida - îi tăie vorba Rimsky - dar ți-am spus, mi-e teamă că singur nu vei putea face nimic. Nu mai insistați căci hotărârea mea este nezdruncinată. Voi pleca la Grodno chiar astăzi. Dacă vreunul din voi vrea să mă urmeze primesc cu dragă inimă ajutorul lui.

— Dar te urmăm toți! strigară și voinicii și femeile.

— Am fost împreună până acum - strigă Dochița, cu însuflețire - împreună vrem să rămânem. Soarta noastră este legată una de alta pentru veșnicie!

— Așa este! Nimeni și niciodată nu ne va mai putea despărți! fu răsunetul pe care cuvintele înflăcărate ale Dochiței îl stârni din gura celor de față. Toți te vom însoți, căpitane!

— Vă mulțumesc, dragi prieteni - răspunse Stanislau Rimsky, adânc mișcat. Cred însă că Cerul ne va ajuta ca aceasta să fie cea din urmă piedică ce ne mai stă în calea odihnei pe care toți o merităm cu prisosință.

Dar să nu mai pierdem vremea, căci fiecare clipă este prețioasă. Trebuie să plecăm chiar astăzi.

Pe lucru, deci. Fiecare din voi să-și strângă mult puținul pe care-l are, căci nu se știe daca ne vom mai înapoia vreodată pe frumoasele plaiuri ale Munților Apuseni…

*

* *

Peste două ceasuri o caleașcă ce dispărea aproape sub sumedenia bagajelor, înainta în trap grăbit pe șoseaua ce ducea de la Câmpeni la Turda.

În caleașcă erau Mioara, Dochița și Pia, pe lângă trăsură, călare, mergeau Stanislau Rimsky, Dan Dragomir și doctorul Leonida.

Soarele care se ivea de după coline, săruta cu razele lui aurii acest convoi în care domnea însuflețirea, îngrijorarea, dorul, acest convoi de șase ființe omenești în inima cărora pâlpâia la fel dorința ca proorocirea lui Stanislau Rimsky să se împlinească și aceasta să fie cea din urmă aventură ce le va fi hărăzit soarta.

Dar oare așa era scris în cartea destinului?…

Caleașca și voinicii înaintau din sat în sat, treceau prin falnice păduri și răcoroase văi și gândul tuturor era îndreptat înainte spre ținta îndelungatei călătorii.

Niciunul din voinici nu se mai gândea la ce a fost, nu se mai gândea la trecut, nu se mai gândea înapoi.

Or și de data aceasta se dovedi că niciodată nu e bine să privești numai înainte ci că, din când în când, nu strică să-ți mai întorci puțin capul și înapoi.

Dacă vreunul din cei șase ar fi făcut aceasta ar fi observat cu uimire un călăreț care apărea și dispărea mereu în pădurile care mărgineau șoseaua, ținându-se ca o umbră de convoi.

Călărețul acesta era… umbra Juliettei Mauras.

CAPITOLUL 144
Răzbunarea Juliettei Mauras

În zorii celei de a șasea zi de călătorie - călătorie făcută fără întrerupere, zi și noapte, cu cai de schimb - caleașca se apropia de culmile Carpaților de Miază-Noapte.

Drumul era pustiu, ca și ținutul în care, cât cuprindea privirea, nu se zăreau decât stânci pleșuve, prăpăstii fioroase, pereți nesfârșiți de piatră presărați doar ici colo de câte un arbust ce își dăinuise rădăcina în cele câteva firicele de praf pe care un vânt capricios le lipise de o adâncitură de stâncă pe vreme de ploaie.

Când însă trăsura coti pe după o stâncă uriașă, în fața călătorilor obosiți se ivi o priveliște dintre cele mai minunate.

La vreo câteva sute de pași mai la vale începeau iar pădurile, păduri nesfârșite de brazi, care se întindeau până în zare, unde se îmbinau parcă cu cerul.

Și printre aceste păduri șerpuiau pârâiașe argintii, văi pline de păsări, șerpuia drumul pe care aveau să-l parcurgă voinicii.

Și uitându-se la această minunată panoramă a naturii, călătorii își simțiră inimile tresărind de bucurie, întocmai cum tresare inima unui beduin când zărește la orizont oaza mult așteptată.

Dar în vreme ce inimile prietenilor fostului Vultur al Morții erau impresionate numai de frumusețea priveliștii, sufletul lui Stanislau Rimsky tresărea din pricina unor simțăminte cu totul deosebite de acelea ale prietenilor săi.

Acolo în vale, dincolo de faimosul pas Vereczke, acolo unde se întindeau pădurile verzi de brazi cu tainele lor de veacuri, acolo unde păsărelele își cântau cântecele lor fermecătoare, acolo era... Polonia!

Cuvânt dulce, cuvânt magic, cuvânt atât de scump sufletului voinicului.

Câți ani, câte necazuri, câte încercări ale destinului de când văzuse pentru cea din urmă oară pământul scump al patriei sale; de când își luase ultimul rămas bun de la țara sa pe care o iubea atât de mult!

Atunci când părăsise Polonia, însoțit până la graniță de răposatul prinț Dimitri Trubetzkoi, Stanislau Rimsky nu spera că-i va mai fi dat vreodată să-și revadă meleagurile sfinte ale patriei.

Toanele soartei nu le cunoaște însă nimeni și iată că acum împrejurările îl duceau iarăși spre aceste meleaguri.

Inima voinicului tresări de bucurie, sufletul îi fu năpădit de un vijelios simțământ de recunoștință pentru destin și sub stăpânirea acestor sentimente dădu pinteni calului care porni în galop spre pădurile din vale.

Caleașca și ceilalți voinici rămaseră departe în urmă și când peste câteva minute ajunseră și ei la fermecătorul pas Vereczke, îl găsiră pe Stanislau Rimsky cu fața la pământ, cu lacrimi în ochi, sărutând cu patimă sfântă glia patriei sale.

Voinicii se opriră și ei și rămaseră tăcuți în fața acestei mărețe pilde a iubirii de țară, neîndrăznind să tulbure extazul prietenului lor.

Într-un târziu, după lungi clipe de înălțătoare tăcere, se auzi un glas răstit, care strigă pe rusește:

— Ei, cine-i acolo? Aveți zapise de trecere?

Era unul din cazacii care stăteau de sentinelă aici, la graniță și care dormise pesemne până atunci la adăpostul brazilor.

Era însă în același timp și tristul deșteptător la realitate al lui Stanislau Rimsky, era fantoma care trebuia să-i reamintească cum că pământul acela al Poloniei era sub jugul rușilor.

Rimsky se ridică în picioare, scoase din buzunar hârtiile pe care le luase cu sine de la comandamentul rusesc din Cluj și le întinse cazacului.

Acesta răsfoi prin ele și văzând că are de-a face cu un căpitan al unei armate aliate, salută cu respect și zise:

— E în ordine, tătucă! Vă puteți urma drumul!

Și convoiul porni mai departe pătrunzând tot mai adânc spre inima Poloniei.

Trecură alte șase zile.

Caleașca și călăreții străbătuseră ținuturile păduroase, trecuseră peste câmpii întinse și acum înaintau din nou prin regiuni deluroase, acoperite cu întinse păduri de fag.

Călătorii picau de oboseală și femeile mai ales, cu toate că făcuseră drumul cu trăsura, erau atât de istovite încât la popasuri de-abia se mai puteau ridica de pe jilț.

Îndurau însă cu resemnare această grozavă încordare, această sforțare care întrecea aproape puterile lor, deoarece era vorba de salvarea vieții surioarei căpitanului lor, or, pentru căpitan fiecare se simțea îndatorată să aducă această jertfă, căci pentru fiecare din ele Stanislau Rimsky făcuse câte ceva.

Pe Mioara o scăpase de la moarte, pe Dochița din ghearele lui Muscan, pe Pia o dăruise familiei sale de la care fusese răpită de o ceată de țigani vagabonzi.

Bărbații, doctorul Leonida și Dan Dragomir, mai obișnuiți să stea în șea zile întregi, se resimțeau mai puțin decât femeile de pe urma acestei călătorii, dar în orice caz, după ochii lor duși în fundul capului, după încovoierea spinării, după glasul lor tărăgănat, se putea vedea că oboseala nu-i crutase cu totul nici pe ei.

Stanislau Rimsky, care îndurase mai bine decât oricare din prietenii săi această călătorie neobișnuită, își dădea seama de sforțarea pe care o făceau tovarășii săi, dar nu spuse nimic, deoarece știa că la cuvintele lui de îmbărbătare fiecare va protesta spunând că simte oboseala mai puțin decât în cea dintâi zi de drum.

A douăsprezecea zi, cam pe la amiază, doctorul Leonida strigă:

— Am ajuns, dragii mei! Iată castelul din Grodno, colo în zare, pe dealul acela.

Toate privirile se îndreptară spre punctul arătat de fostul condamnat la moarte și toți răsuflară ușurați că, în sfârșit, se apropiau de ținta călătoriei lor, de locul unde își vor putea odihni în sfârșit trupurile istovite.

Dar, tocmai Stanislau Rimsky, pe care ar fi trebuit să-l bucure mai mult vestea aceasta, tocmai el încruntă din sprâncene și privirile sale se îndreptară furioase spre falnicul castel ce se ridica pe o muche de deal.

— Leonida - zise el, cu glasul tremurând - spune-mi Leonida, acesta nu este castelul răposatului tău părinte, Iani Kipriotis?

— Ba da, căpitane! fu răspunsul doctorului.

— Dar atunci... atunci ce caută Minerva în acest castel? întrebă Rimsky și mai mânios. Mi-ai spus parcă cum că prințul Poniatowsky i-a dăruit surioarei mele moșia sa din Grodno!

— Așa și este, dragă Stanislau!

— Nu mai înțeleg nimic! făcu voinicul, nedumerit.

— Nici nu mă miră! răspunse doctorul Leonida. Îți voi istorisi însă câteva amănunte pe care nu le cunoști și care te vor face să pricepi ceea ce nu înțelegi acum.

După fuga Minervei din casa lui Iani Kipriotis, care voia s-o mărite împotriva voinței sale cu fiul unui alt moșier zgârcit, tatăl meu a căzut la pat de necaz și ani de-a rândul a fost bolnav.

În tot timpul acesta, prințul Poniatowsky venea la el și-l ruga cu lacrimi în ochi să-i spună unde este copila sa pe care i-o încredințase pe vremuri.

Iani Kipriotis însă refuză cu încăpățânare dezvăluirea tainei. Toate amenințările, toate făgăduielile prințului, rămaseră fără rezultat.

Într-o zi însă, tata simți că sfârșitul i se apropie și cum prințul Poniatowsky era iarăși la el îi zise:

— Prințe Adam, o viață întreagă m-ai implorat să-ți spun unde este copila pe care mi-ai încredințat-o pe vremuri dar eu am refuzat mereu să-ți dau vreo lămurire deoarece în chipul acesta voiam să mă răzbun pe Stanislau Rimsky a cărui soră este fata și care mi-a ademenit feciorul în banda lui făcându-mi numele de râsul lumii.

Astăzi, când Stanislau Rimsky a murit, răzbunarea mea vreau să-l ajungă pe Leonida, fiul meu rătăcit, pe banditul care Dumnezeu știe prin ce minune a putut reintra în rândul oamenilor și sunt gata să-ți dezvălui locul unde se găsește copila d-tale dacă mă ajuți în această răzbunare.

La început, nobilul prinț refuză cu indignare amestecul său într-o faptă atât de josnică ca aceea a răzbunării neîndreptățite a unui părinte asupra propriului său copil.

Iani Kipriotis știu însă să-l convingă pe prinț spunându-i că dacă n-o face el, o va face altul și atunci odrasla Poniatowskylor va rămâne pe veci pierdută și prințul Adam

se declară gata să împlinească rugămintea muribundului cu condiția ca această rugăminte să nu fie în legătură cu nicio vărsare de sânge sau ceva necinstit.

— Nu, prințe Adam - răspunse atunci tata - nu-ți cer să-l ucizi pe Leonida, căci moartea trece într-o clipă și răzbunarea nu durează atunci decât tot atât. Nu, răzbunarea mea vreau să fie de lungă durată, să țină ani, zeci de ani, o viață întreagă cât va trăi ticălosul meu copil.

— Vorbește, Iani Kipriotis - îl zori prințul, care nu putea suporta răutatea tatălui meu.

— Da, prințe Adam, să vorbesc, căci nu e timp de pierdut dacă vreau să-mi duc planul la îndeplinire - răspunse Kipriotis. Iată despre ce este vorba:

În curând, poate chiar peste câteva zile, îmi voi da sfârșitul. După moartea mea, conform legilor rusești, toată averea adunată de mine timp de **o** viață întreagă o vor moșteni Leonida și Minerva, ei fiind copiii mei. Or, eu nu vreau ca aceasta să se întâmple, nu vreau să le rămână niciun ban de pe urma mea căci nici ei nu m-au ascultat niciodată.

De aceea, vreau să vând tot ceea ce am, case, moșii, păduri, polițe, ipoteci și să le transform în bani gheață.

— Dar dacă acesta îți este gândul - răspunse prințul Poniatowsky - dacă nu vrei să le rămână copiilor d-tale nimic, cu toate aceasta este nedrept, dar în orice caz, dacă nu vrei, atunci n-ai decât să-ți dăruiești toată averea săracilor…

— Săracilor? strigă bătrânul avar. În viața mea n-am dat un ban săracilor și acum să le las întreaga mea avere? Nu, prințe, nu le dau nimic săracilor și nici altora nu le dăruiesc avutul meu căci am mai văzut eu cazuri când copii dezmoșteniți, după moartea părinților, au pornit judecată, s-au dus până la țar și chiar dacă n-au luat tot, dar măcar cu o parte din averea pe care părintele o dăruise altora tot se făceau. Or, eu nu vreau ca urmașii

mei legitimi și mai ales Leonida să se înfrupte, fie chiar și numai cu o singură copeică din averea mea.

— Și ce ai de gând să faci cu banii? întrebă prințul.

— Ha, ha, ha, am un plan bun, foarte bun, prințe Adam - răspunse Iani Kipriotis, râzând. Când toată averea mea va fi transformată în aur, numai în aur - căci aurul nu putrezește ca hârtia - o voi ascunde în lăzi de fier într-un loc mai dinainte pregătit, unde nimeni și niciodată nu va da peste comoara lui Iani Kipriotis

Ha, ha, ha, ce dezamăgire va fi pentru ticălosul de Leonida când va veni după aflarea știrii morții mele să-și ia în primire moștenirea și va vedea că totul, până la cel din urmă capăt de ață, a fost vândut.

— Așadar, ce ceri de la mine? întrebă el, fără ca măcar să se uite la tata.

— Îți cer să vinzi tot ceea ce am și prețul vânzării, în aur, numai în aur, să-l aduci aici. Vreau să îngrămădesc un munte de aur în ascunzătoarea pe care am pregătit-o, ca să mă pot bucura de strălucirea lui chiar și din lumea cealaltă.

— Și dacă îți împlinesc această dorință îmi spui unde-mi pot găsi copila? întrebă prințul.

— Numai pentru atâta, nu! răspunse Iani Kipriotis. Eu nu mă mai pot coborî din pat și deci nu-mi pot duce aurul în ascunzătoare. Va trebui deci să duci d-ta comoara unde-ți voi spune eu și să-mi juri, pe fericirea copilei pe care o vei regăsi, că nu vei dezvălui niciodată, nici cu viu grai, nici în scris, și nimănui, locul unde se găsește comoara lui Iani Kipriotis.

Dacă vei face aceasta, îți jur și eu, pe răzbunarea mea, îți jur pe dorul de a-mi vedea copilul mușcându-și mâinile de necaz și furie că-ți voi spune unde-ți poți regăsi copila.

Peste o săptămână Iani Kipriotis nu mai avea moșii, nici păduri, nici polițe. Avea în schimb șase lăzi mari de fier pline cu aur, șase lăzi în care îngrămădise tot rodul muncii

sale de o viață întreagă, șase lăzi care laolaltă alcătuiau o comoară ca din basme.

Și într-o noapte, când bătrânul simți că-și va da sfârșitul, îl puse pe bietul prinț să care cele șase lăzi grele până la ascunzătoarea care va rămâne în veci necunoscută lumii.

— Dar cum a putut Adam Poniatowsky să ducă singur această greutate? întrebă Stanislau Rimsky, mirat.

— L-am întrebat și eu - răspunse Leonida - dar nu mi-a răspuns, spunându-mi că nu-mi poate dezvălui taina deoarece aceasta ar însemna să-mi dezvăluie și ascunzătoarea.

— Nu mi-ai spus însă ce s-a întâmplat cu Grodno? întrebă Rimsky.

— Da - zise Leonida. După ascunderea celor șase lăzi cu aur, Iani Kipriotis își aduse deodată aminte că moșia și castelul din Grodno nu fuseseră vândute.

Numai gândul că aceste două bunuri ar putea să-mi rămână mie erau pe punctul să-i pună capăt zilelor atunci, pe loc. Bietul prinț Poniatowsky se îngrozi la gândul că bătrânul ar putea muri fără să-i spună unde se găsea copila sa și atunci, de deznădejde, se oferi să cumpere el castelul și moșia din Grodno cu toate că n-avea ce face cu ele, deoarece destule castele și moșii avea el.

Asupra prețului căzură iute de acord, dar la plată se iviră alte încurcături.

Prințul n-avea asupra lui întreaga sumă de bani a cumpărării și pe urmă chiar dacă ar fi avut-o, n-o putea avea în aur.

Or, Iani Kipriotis era pe moarte și orice întârziere putea fi fatală.

Disperat, Adam Poniatowsky sări pe cal și colindă pe la toți moșierii din împrejurimi de la care, cu chiu cu vai, adună suma ce-i trebuia, firește, plătind pentru un împrumut de câteva zile dobânzi fantastice.

Toată suma însă era în bancnote și nu în aur, după cum ceruse tata, căci lumea prefera să-și aibă avutul în hârtii, care erau mai ușor de ținut și de transportat decât aurul.

Dar chiar dacă ar fi fost în aur, nu mai era timp să se deschidă iar ascunzătoarea pentru a-i pune lângă ceilalți, căci tata de-abia mai răsufla și moartea trebuia să vină dintr-o clipă în afla.

Ei bine, dragă Stanislau, ce crezi tu că a făcut tata atunci când nu mai avea decât câteva secunde de trăit?

— Nu știu, Leonida - răspunse voinicul. Nimic nu m-ar mira însă, căci, iartă-mă, Iani Kipriotis a fost tatăl tău, dar de la el mă aștept la orice.

— Ai dreptate - răspunse Leonida dând din cap, amărât - și ultima lui faptă nu vine decât să întărească spusele tale. Văzând că prințul n-a adus aur și că nici nu mai era timp să ascundă hârtiile în vreuna din lăzile în care își îngropase comoara, în același timp temându-se că mi-ar putea rămâne mie ceva și nevoind nici ca prințul Poniatowsky să aibă vreun câștig de pe urma lui, luă bancnotele aduse de prinț și le arse.

Așa a ajuns prințul Adam Poniatowsky în stăpânirea moșiei Grodno, pe care apoi i-a dăruit-o fiicei sale regăsite, Minerva.

Stanislau Rimsky rămase uluit în urma acestei povestiri a prietenului său.

Câtă răutate, câtă josnicie, câtă cruzime în inima unui părinte!

— Și prințul nu ți-a spus unde este ascunsă comoara? întrebă Rimsky, într-un târziu.

— Nu! M-a rugat să-l iert, dar Iani Kipriotis l-a pus să jure pe fericirea copilei sale, or, un asemenea jurământ nici eu însumi nu i-aș fi putut îngădui să calce.

— Mi se pare însă ciudat - urmă Stanislau Rimsky - ca prințul Adam să-i dăruiască Minervei tocmai moșia și castelul Grodno unde sărmana mea surioară a avut de îndurat atâtea de la zgârcitul și nemilosul său tată adoptiv.

— La început și mie mi s-a părut - răspunse doctorul Leonida - pe urmă însă am înțeles că prințul Poniatowsky urmărea un scop anumit cu aceasta.

— Ce scop? întrebă Stanislau Rimsky, mirat.

— Fără îndoială că prețioasa comoară a lui Iani Kipriotis a fost ascunsă undeva prin apropierea castelului, căci singur Adam Poniatowsky n-ar fi putut duce prea departe greutatea aceea de bani. Or, cum jurământul făcut tatălui meu îl împiedica să-mi dezvăluie ascunzătoarea comorii, fie prin viu grai, fie prin scris, nobilul prinț s-a gândit pe semne că dăruindu-i Minervei moșia și castelul Grodno, poate că odată și odată întâmplarea ne va favoriza și vom da peste comoara ascunsă. Că acesta a fost gândul lui Adam Poniatowsky reiese și din cuvintele pe care le-a rostit când și-a luat rămas bun de la mine și de la Minerva.

— Ce a spus prințul? întrebă fostul Vultur al Morții.

— Mi-a spus întocmai, următoarele:

„Pe dumneata, dragă doctore, te rog să n-o părăsești pe Minerva niciodată, să îngrijești de ea și de acum înainte ca și când ar fi propria dumitale soră. Și te mai rog să n-o lași să vândă moșia și castelul acesta până când soarta nu vă va fi scos în cale un mare noroc, căci eu sunt încredințat că norocul d-tale mai ales, se ascunde în casa aceasta.”

— Dar mai lămurit nici nu se putea să-ți vorbească! exclamă Stanislau Rimsky. Comoara lui Iani Kipriotis este ascunsă undeva pe moșie sau poate chiar în castel și cuvintele prințului însemnă că Minerva să nu vândă proprietatea până când întâmplarea nu-ți va scoate în cale ascunzătoarea.

— La fel m-am gândit și eu - răspunse doctorul Leonida - și tocmai de aceea mă bucur că ați venit și voi aici, deoarece în chipul acesta, poate că împreună vom izbuti să dăm de urma ei.

Stanislau Rimsky vru să mai spună ceva dar nu mai apucă, deoarece între timp, se apropiară de castelul care acum, după o cotitură a pădurii, se ivi drept în fața lor.

Inima lui Stanislau Rimsky începu să bată furtunos.

Acolo, după zidurile vechi ale castelului, se găsea aceea pe care o căutase și el o viață întreagă, se găsea Minerva, scumpa lui surioară, pe care o văzuse atât de mult aproape de el în Cuibul Vulturilor din Rudin și despre care totuși nici nu bănuise măcar că-i este soră.

Caleașca cu cele trei femei se oprise în fața podului ce ducea la poarta castelului, doctorul Leonida fluieră de câteva ori într-un chip deosebit, dat nimeni nu veni să deschidă.

Castelul era tăcut, mort, parcă lipsit cu totul de viață.

Leonida coborî de pe cal și ducându-se la poartă, începu să bată cu pumnii în ea.

— Vladimir… Alexi… unde naiba sunteți? strigă el.

În cele din urmă în dosul porții se auzi zgomotul unor pași târâți și o voce plictisită întrebă:

— Cine-i acolo și ce vrea?

— Deschide odată, Vladimir! răspunse Leonida. Eu sunt, Leonida Kipriotis.

— D-ta, stăpâne? se auzi glasul aproape speriat al servitorului. Dumnezeule… bine că ai venit… Iată că deschid…

O cheie se învârti în broasca uriașă a porții, odată, de două ori, apoi cu un scârțâit supărător poarta se deschise.

— Stăpâne… bunul meu stăpân - îngână servitorul sărutând mâna doctorului, cu lacrimi în ochi. Dumnezeu să te binecuvânteze că ai venit căci pe aici e jale mare.

— Știu, Vladimir - răspunse doctorul Leonida - și tocmai de aceea am venit cu toții și cu acești prieteni ai mei ca să punem capăt ticăloșiilor acestui Vasia Demsky.

Servitorul căscă ochii mari și se uită nedumerit atât la Leonida cât și la Stanislau Rimsky, care nerăbdător de a-și vedea sora, coborâse și el de pe cal și venise la poartă.

— Stăpâne dar despre ce ticăloșii vorbiți? întrebă bătrânul servitor mirat.

— Despre aceleași din pricina cărora, după cât văd, doreai să fiu aici, despre uneltirile mizerabilului de Vasia Demsky.

În loc să-l lămurească, vorbele acestea păreau să-l încurce și mai mult pe Vladimir.

— **V**asia Demsky? făcu el, mirat. Cine este acesta stăpâne?

— Cum Vladimir, se poate să nu-i cunoști pe noul moșier din Ușaghin? fu rândul lui Leonida să se mire.

— Iartă-mă stăpâne dar la Ușaghin nu s-a schimbat stăpânul. Tot bătrâna doamnă Socolov a rămas.

Doctorul Leonida tresări și privirile lui nedumerite se întoarseră spre Stanislau Rimsky, care la rândul său se uita și el întrebător la Leonida.

— Vladimir - exclamă doctorul - sau tu ești sau…

Leonida se opri deodată.

Să-l fi păcălit oare necunoscutul din birtul de la Alba Iulia?

Dar în ce scop?

— Unde este sora mea? întrebă el deodată, grăbit.

Bătrânul servitor își lăsă ochii în pământ și îngână:

— Stăpâne… stăpâne… tocmai asta e… dacă aș ști eu…

Un fior de groază străbătu trupul celor doi voinici care rămaseră încremeniți.

Apoi, Stanislau Rimsky șovăi, ca și când ar fi fost amenințat să se prăbușească, buzele lui murmurară ceva, dar niciun cuvânt nu se putu înțelege din acest murmur.

În schimb ***Leonida îl*** apucă de umeri pe ***Vla***dimir și zgâlțâindu-l de credeai că bietului bătrân ***îi va*** zbura capul de pe umeri, strigă:

— Vladimir, ai înnebunit?… Ce vorbe sunt acestea?… Unde este sora mea?… unde e Minerva?… Vorbește odată, omule?

Între timp, văzând că Leonida și cu Rimsky stau să parlamenteze în fața porții, Dan Dragomir și cu cele trei femei se apropiară și ei și acum toți îl înconjurau

înfrigurați, nerăbdători, îngrijorați pe bietul servitor care părea cu totul aiurit.

— Stăpâne... lasă-mă - îngână el - dacă mă zgâlțâi... nu pot vorbi!

Leonida îi dădu drumul și strigă în prada unei înfrigurări de nedescris:

— Dar acum vorbește... vorbește Vladimir... Căci nesiguranța mă ucide!

Bătrânul Vladimir își așeză puțin hainele și zise:

— Stăpâne, astăzi, da, tocmai astăzi se împlinesc zece zile de când a venit la castel o doamnă, o străină, care vorbea prost rusește. Jupânița Minerva a primit-o și a stat de vorbă cu ea vreo două ceasuri în salon. După aceea a ieșit veselă de acolo și ne-a spus că d-v. veți sosi zilele acestea acasă, ceea ce ne-a bucurat pe toți grozav.

— Că voi sosi eu acasă? repetă doctorul Leonida, mirat la culme.

— Da, stăpâne - răspunse servitorul. Doamna aceea era în trecere prin Grodno și se ducea la Varșovia. Ea i-a spus jupâniței că s-a întâlnit cu dv. undeva, prin țara Austriecilor, că i-ați bătut pe unguri, că războiul s-a sfârșit și că peste câteva zile chiar vei veni acasă.

Nedumerirea tuturor celor de față întrecea orice închipuire. Spusele servitorului erau pentru ei tot atâtea semne de întrebare la care niciunul nu se simțea în stare să răspundă.

— Dar Minerva... Minerva unde este? întrebă Rimsky, a cărui față plină de viață, devenise mai albă decât o coală de hârtie.

— Să vedeți domnule - reluă servitorul - doamna aceea a rămas peste noapte la noi și dacă ar fi fost după jupânița Minerva, poate că ar fi și acum aici, căci vestea pe care i-o adusese o bucurase atât de mult pe sărmana mea stăpână încât o pofti să șadă la noi cât va voi. Străina însă n-a vrut să rămână, căci avea treburi pe la Varșovia și spre seară a pornit din nou la drum cu caleașca cu care venise.

Jupânița Minerva se simți pe semne datoare s-o însoțească o bucată de drum și porunci să punem șeaua pe cal, că vrea să-și întovărășească oaspele până la Ușaghin.

Dar când calul a fost gata l-a legat la urma trăsurii și ea însăși a luat loc lângă străină în caleașcă. Așa au pornit...

— Și? întrebară Leonida și Rimsky în același timp.

— Și... de atunci jupânița Minerva... nu s-a mai întors!

O stâncă, un trăsnet, un munte dacă ar fi căzut pe capul prietenilor lui Stanislau Rimsky nu i-ar fi încremenit mai cumplit decât această veste a servitorului.

Cu ochii mari deschiși, cu răsuflarea reținută, cu gurile căscate, cu creierul refuzând de a mai judeca, așa rămaseră toți cei de față în urma acestei știri.

Dintre toți însă, Stanislau Rimsky și cu doctorul Leonida erau cei mai de nerecunoscut.

După ce trecu prima clipă a încremenirii, mâinile, picioarele începură să le tremure, buzele se mișcau fără a prinde cuvinte între ele, ochii lor rătăceau fără țintă de colo până colo, întocmai ca privirile unor nebuni.

Mioara se apropie, îngrijată de iubitul său și încercă să-l îmbărbăteze. Dar acesta o împinse, aproape cu brutalitate.

— Și... n-ați căutat... n-ați cercetat? îngână el, înăbușindu-se.

— În prima seară nu ne am neliniștit - răspunse bătrânul Vladimir - deoarece jupânița Minerva avea obiceiul să rămână peste noapte la bătrâna doamnă Socolov, pe care o știa singură și căreia, cu inima ei bună, se ducea să-i mai țină de urât. Când însă veni și a doua seară și stăpâna nu se înapoie, l-am trimis pe Alexi până la Ușaghin să întrebe ce e cu jupânița noastră.

— Și? făcu Leonida, arzând de nerăbdare.

— La Ușaghin nimeni n-o văzuse pe stăpâna din Grodno.

— Dumnezeule! strigă Rimsky și pentru a nu cădea, se rezemă de poartă.

— Atunci - urmă servitorul - când Alexi se înapoie cu vestea aceasta pe la miezul nopții, am început să ne

îngrijorăm. Am scos toată lumea de la castel, i-am urcat pe cai și i-am pornit pe toate drumurile și la dreapta și la stânga și la miază-noapte și la miază-zi.

Niciunul însă nu dădu peste urma stăpânei noastre.

Atunci am început să cutreierăm câmpurile, podurile, să scotocim văgăunele, dar în zadar.

După trei zile de cercetări fără de folos m-am dus la comandantul cazacilor din Borostevsk și i-am povestit cele petrecute. Acesta a început și el cercetările îndată, dar nici până astăzi n-a fost chip să se dea peste vreo urmă.

Iată, stăpâne, pentru ce te așteptam ca pe un Dumnezeu să vii!

Cuvintelor servitorului le urmă o tăcere adâncă.

Fiecare din cei de față se trudea să găsească o dezlegare a enigmei, dar nici anul nu putea prinde un fir care să-l poată pune pe o urmă. Totul se petrecuse prea nedeslușit, prea misterios, pentru a putea bănui măcar ceva.

Servitorul se uita și el buimac la oamenii aceștia pe care durerea îi amuțise parcă și în cele din urmă, văzând că niciunul nu spune o vorbă, își luă inima în dinți și zise:

— Stăpâne, dar de ce nu intrați în casă, căci trebuie să fiți tare obosiți. Doamnele mai ales, văd că nici nu se mai pot ține pe picioare.

Fără a răspunde vreun cuvânt, uitând chiar și să-și mai poftească oaspeții, doctorul Leonida porni înainte. Și după el intrară pe poarta castelului, unul după altul, tăcuți, cu capul plecat, doborâți de durere și ceilalți.

*

*   *

Răzbunarea Juliettei Mauras se împlinise.

După noaptea furtunoasă petrecută la hotelul Panonia din Alba Iulia, după ce mulțumită tainei lui Yezida izbutise să facă din locotenentul Pavlovici o simplă unealtă a sa, vestita prezicătoare porni la drum, îndreptându-se în toată

graba, spre… Grodno, prima țintă din planul răzbunării sale.

Ajunsă aici, după o călătorie neîntreruptă de zi și noapte, Juliette Mauras se vârî sub pielea Minervei, aducându-i vești bune de la Leonida.

Bună cunoscătoare a sufletului omenesc ea se feri de a-i spune ceva Minervei despre condamnarea la moarte a doctorului, deoarece știa că durerea și tristețea victimei sale nu erau propice planului ce-l pusese ea la cale. De aceea, îi spusese dimpotrivă că doctorul Leonida se va înapoia la Grodno chiar peste câteva zile, convinsă că vestea aceasta o va pune pe Minerva în starea sufletească de care avea ea nevoie pentru izbânda diabolicului său plan.

După ce porni apoi din Grodno întovărășită de Minerva, care se simți obligată de a-și conduce oaspele o bucată de drum, la un moment dat scoase la iveală o cutiuță cu bomboane și-i oferi fetei.

Minerva luă o bomboană fără să poată bănui ceva.

Peste câteva minute însă, capul începu să-i fie greu, ochii de-abia i se mai țineau deschiși și o moleșeală atât de covârșitoare puse stăpânire pe întreaga sa ființă încât nici să mai vorbească nu mai putu.

Bomboana pe care o mâncase conținea blestematul praf din Indii care-i răpise voința și puterea de judecată proprie și locotenentului Pavlovici.

Când praful lui Yazida își făcu efectul, Juliette Mauras o adormi și pe Minerva, întocmai ca pe Pavlovici cu două săptămâni mai înainte și-i porunci să nu mai asculte de nimeni în lumea aceasta afară de ea.

Când făcu apoi și din Minerva o simpla unealtă a puterii sale hipnotice, nu-i fu greu să-și urmeze drumul, nestânjenită cu prada sa.

Și așa, cea dintâi parte a drăcescului său plan izbutise pe deplin.

La rândul său, locotenentul Pavlovici își îndeplini și el însărcinarea, întocmai după cum i se poruncise, supunându-se orbește, mai bine decât cel mai credincios servitor la ordinele prezicătoarei.

După ce o ajută pe Juliette Mauras să părăsească Alba Iulia, porni pe urmele lui Stanislau Rimsky ținându-se de el ca o umbră, fără ca acesta să bănuiască ceva. Când apoi se împliniră cele zece zile de care îi vorbise prezicătoarea că trebuie să le lase să se scurgă, se înfățișă lui Rimsky și prietenilor săi în birtul din Câmpeni sub masca negustorului de unelte agricole Iașek Palugin și istorisi povestea cu Vasia Demsky, poveste care trebuia să-l facă pe Stanislau să pornească neîntârziat spre Grodno.

Și astfel, răzbunarea Juliettei Mauras se îndeplinea punct cu punct, după planul hotărât de ea.

CAPITOLUL 145
Comoara lui Iani Kipriotis

Jalea și mâhnirea intrase în sufletul lui Stanislau Rimsky și al prietenilor săi odată cu așezarea lor în castelul din Grodno.

Câtă speranță, câtă bucurie nu erau legate de acest castel în inima voinicilor și de câtă dezamăgire, de câtă amărăciune n-avură ei parte când pășiră pragul acestui castel.

Ei nădăjduiau s-o găsească acolo pe Minerva amărâtă, îndurerată, este adevărat, dar s-o găsească și nădăjduiau că numai cu puțină viclenie vor izbuti să se facă nevăzuți cu Minerva cu tot, lăsându-l pe ticălosul de Vasia Demsky cu buzele umflate.

Iată însă că nu numai că Vasia Demsky nu exista, dar nici măcar Minerva nu mai era la castel ci dispăruse fără urmă de mai bine de zece zile.

— Ce scop, ce scop, a putut urmări negustorul acela - se frământa Stanislau Rimsky, necontenit - să născocească toată povestea aceea cu Vasia Demsky? Cine era el, ce interes putea să aibă, spre a-i face pe voinici să alerge într-un suflet la Grodno? Să fi știut el de primejdia adevărată care *o* pândea pe Minerva și cine știe din ce motiv să nu fi vrut să spună adevărul, născocind acea poveste pentru ca voinicii să alerge în ajutorul ei cât mai neîntârziat?

Tot atâtea întrebări pe care și le punea nu numai Rimsky, dar și toți ceilalți prieteni ai săi, la care însă niciunul nu putea să răspundă, după cum nu puteau să răspundă nici la întrebarea, ce se întâmplase cu Minerva, unde dispăruse?

— Așadar, zise Stanislau, îți poți aduce aminte cum se numea străina?

— Avea un nume curios, răspunse servitorul. Ceva așa… Julieta… Julieta…

— Mauras, strigă Stanislau sărind ca ars de pe scaun.

— Așa, așa! răspunse servitorul.

— Ah, ticăloasa, exclamă Stanislau alergând furios prin odaie, așadar tot ea este. Bănuiam eu, bănuiam eu că numai ea putea să fie străina necunoscută. Vladimir aleargă iute și cheamă-l aici pe stăpânul d-tale.

Servitorul părăsi camera dar nu trecură nici cinci minute și doctorul Leonida intră în odaie întovărășit de un țăran.

— Dragă Stanislau, zise doctorul, omul acesta are o scrisoare pentru tine.

— O scrisoare pentru mine? întrebă Stanislau foarte mirat. Dar cine mă cunoaște pe mine aici ca să-mi trimeată scrisori? Unde este scrisoarea?

— Uite-o boierule, zise țăranul scoțând un plic din sân și întinzându-l lui Stanislau.

Acesta luă iute plicul, îl rupse, scoase din el o foaie de hârtie și citi cu glas tare:

> *„Stanislau, când vei primi aceste rânduri sora ta va fi în mâinile mele și viața ei va atârna numai de hotărârea pe care o vei lua tu. Dacă de azi în două luni nu vei veni singur și neurmat de nimeni acolo unde te va conduce aducătorul prezentei, sora ta va muri de o moarte îngrozitoare. Dacă îți este dragă viața ei, urmează pe aducătorul acestei scrisori și nu vei regreta niciodată.*
>
> *Juliette Mauras”*

După citirea acestor rânduri Stanislau rămase încremenit. Doctorul Leonida care auzise și el fiecare cuvânt, îngălbenise și se trudea în zadar să rostească câteva vorbe, atât de mare îi era emoția.

— Cine, cum, când ți-a dat scrisoarea aceasta? strigă Stanislau apucându-l de piept pe țăran.

— Boierule eu nu sunt de vină… o cucoană mi-a dat-o… acum vre-o două săptămâni.

— Și unde… ți-a spus să mă duci?

— Asta nu ți-o pot spune, răspunse țăranul, fiindcă am jurat pe evanghelie să nu spun nimănui locul unde trebuie să te duc pe d-ta și nici chiar d-tale să nu-ți destăinuiesc mai înainte unde te poți întâlni cu cucoana…

— Sfinte D-zeule, strigă doctorul Leonida, oare ce soartă o mai așteaptă și pe biata Minerva? Oare unde o fi ea acum și ce chinuri cumplite va fi îndurând.

— Leonida, scumpul și credinciosul meu prieten, zise Stanislau, fii fără teamă căci soarta Minervei îmi este mai scumpă mie decât ție și poți să fi asigurat că chiar cu prețul vieții mele o voi scăpa din ghearele acelei ticăloase.

*

*   *

După ce Stanislau îi mai ceru câteva lămuriri țăranul părăsi odaia întovărășit de doctorul Leonida. În loc de a se duce însă cu el spre poarta castelului, Leonida intră cu țăranul într-o odaie din fundul unui coridor lung și întunecos de unde cei doi bărbați nu mai ieșiră decât peste vreo două ceasuri.

Dar în vreme ce intrând în odaie țăranul avea privirile nesigure, mișcările sacadate și era stăpânit de o curioasă neliniște, acum mergea cu capul sus, cu fața odihnită ca și când atunci s-ar fi trezit dintr-un somn odihnitor.

Ce se petrecuse cu el în decursul celor două ore cât a stat în odaie cu dr. Leonida? Ce gânduri îi străbătuse mintea în acele clipe și care era zbuciumul ce-i stăpânise sufletul?

Rămas singur în odaie, Stanislau se plimbă îngândurat de colo până colo și în creierul lui se concepeau gândurile cele mai îndrăznețe, planurile cele mai neînchipuite. Era în joc salvarea surorii sale. Viața ei. Deodată se lăsă în genunchi în fața unei icoane a Maicii Domnului care atârna în peretele dinspre răsărit a odăii și cu glas îndurerat se rugă:

— Prea sfântă Maică Precistă, Tu, ocrotitoarea fecioarelor, ai milă de sora mea Minerva și scap-o din ghearele acelei nerușinate care vroind să se răzbune pe mine, o chinuiește pe ea. Îndură-te prea bună Maică a lui D-zeu și… și…

Cuvintele se opriră în gâtul lui Stanislau și privirile lui aproape speriate rămaseră fixate asupra unei zgârieturi ce se găsea pe perete sub icoană.

Examinând mai de aproape această zgârietură, el observă cu mirare că dânsa avea forma unei săgeți, al cărei cap era îndreptat spre podea.

Stanislau dădu la o parte cu înfrigurare o laviță ce era așezată sub icoană dar spre necazul lui nu găsi nimic neobișnuit.

Totuși el nu se lăsă și începu să caute prin toată odaia, apoi reveni iar la icoană și îngenunchind ciocăni în mai multe locuri podeaua în dreptul vârfului săgeții.

Și… Dumnezeule!… subt degetele lui podeaua suna a gol.

Cu emoție de nedescris Stanislau își scoase pumnalul de la brâu și vârându-l în crăpăturile scândurilor încercă să le desprindă din cuie.

O trudă ce parcă amenința să se prelungească peste puterile lui. Din nou câteva lovituri pe podea și se încredință și mai mult că sub scândurile ce răsunau a gol era închisă o taină pe care el o va dezvălui chiar dacă pentru asta ar însemna să se istovească de puteri.

Cuiele podelei erau parcă făcute dintr-un oțel rar căci numai așa se putea explica nemaipomenita împotrivire la desprinderea unei scânduri. Chiar lemnul podelii părea făcut dintr-o substanță necunoscută atât de cumplite erau sforțările lui Stanislau ca să dea la o parte, fie cât de puțin măcar, o așchie din scândura podelii.

Lama pumnalului se îndoia neputincioasă sub toate apăsările din ce în ce mai îndârjite ale lui Stanislau. Dar iată că tocmai în clipa când oțelul se îndoia până aproape

de rupere un cui păru că cedează și ieși puțin la iveală. Cu puteri supraomenești, trăgându-l, Stanislau izbuti să-l mai scoată în afară cu câțiva milimetri. Cam puțin, dar totuși de ajuns ca o licărire de speranță să se poată citi în ochii lui Stanislau, o speranță ce-l îndârji și mai mult și care, ca prin farmec, îi spori puterile. Încă o smucitură și prima scândură pârâi și se desfăcu, nu însă suficient ca să facă loc unui trup omenesc să treacă. Dar de-aci înainte pentru Stanislau lucrul devenea un joc de copil. Cu sforțări mai puțin uriașe, a doua scândură a podelii trosni și ea și Stanislau putu în sfârșit pătrunde misterul.

Căci ce se putea ascunde sub această podea? Care era taina?...

Soarta a vrut ca truda lui să fie răsplătită din belșug.

Acolo, sub scânduri, erau înșirate una lângă alta, șase lăzi. Erau înșirate cu grijă și această așezare ordonată părea că fusese aproape mângâiată cu mâinile și privirile unui om ce-și legase soarta și de lăzi și de această înșiruire ordonată cu nespusă grijă.

Lui Stanislau nu i-a fost greu să se încredințeze de tot ce conțineau aceste șase lăzi.

Erau pline cu aur, aur masiv, în monedele diferitelor țări și chiar aur în lingouri. Și fără mare greutate Stanislau și-a dat seama că în aceste lăzi tăinuite era închisă comoara lui Iani Kipriotis.

Fericit de a fi avut norocul să descopere printr-o simplă întâmplare faimoasele bogății ale avarului Stanislau își adună prietenii în jurul său.

Lipsea firește doctorul Leonida care nu a fost chemat. Stanislau le zise:

— Priviți fapta unui părinte denaturat. A preferat să-și îngroape aici toată averea decât să o lase copilului său pe care îl ura fiindcă n-a vrut să se întovărășească cu el în spolierea săracilor, a văduvelor și a orfanilor. Dar Dumnezeu nu-l ajută niciodată pe omul zgârcit și de aceea nu l-a ajutat nici pe Iani Kipriotis în fapta lui mârșavă.

Bătrânul avar a murit cu gândul ca din averea lui prietenul nostru Leonida să nu se poată înfrupta. Iată însă că providența mi-a arătat locul unde zgârcitul și-a ascuns comoara și de astăzi înainte tovarășul nostru de odinioară se va putea bucura de ceea ce tatăl său a vrut să-i răpească. Căutați-l deci dragii mei pe Leonida și aduceți-l să se bucure și el de neizbânda ultimului gând rău al părintelui său.

CAPITOLUL 146
Răzbunarea celui trădat

Era pentru Stanislau o bucurie doar de-o clipă căci în acest răstimp sora lui era departe pradă desigur a răzbunării nesăbuite, fără îndoială sechestrată și, poate, supusă chinurilor. Gândul lui se îndreptă spre acel loc necunoscut pe care va trebui chiar cu prețul vieții să-l descopere, la Minerva pe care va trebui s-o elibereze.

Peste vreun ceas, doi călăreți ieșeau pe poarta castelului din Grodno îndreptându-se în goana mare spre miază-zi.

Erau Stanislau Rimsky și țăranul care avea să-l conducă la locul unde se găsea răpitoarea surorii sale.

În urma rugăminților lui Stanislau, prietenii săi primiră să nu-l întovărășească în acest drum, fiindcă astfel cerea Juliette Mauras în scrisoarea sa.

Dar doctorul Leonida acceptase propunerea prietenului său numai în aparență. În realitate el avea planurile sale bine stabilite despre care nu vorbise nimănui, nici chiar lui Stanislau.

Și planurile doctorului Leonida se bazau pe un fapt necunoscut prietenilor săi, planuri bine statornicite și menite să nu precupețească nici o jertfă dar care vor duce la rezultatul dorit căci și pentru doctorul Leonida ca și pentru prietenul său Stanislau eliberarea cât mai grabnică a Minervei din ghearele îndrăgostitei și primejdioasei răpitoare deveneau o problemă vitală.

Da, doctorul Leonida avea planurile sale bine hotărâte pe care ținea să le tăinuiască și prietenilor lui, chiar și lui Stanislau care-i ceruse insistent să nu-l întovărășească și căruia, mai mult de formă îi făgăduise cu siguranța că această făgăduială el nu o va respecta în nici un caz. Știa că acest lucru înseamnă o călcare de cuvânt dar scrupulele i-au fost lesne și iute biruite prin faptul că știa că dincolo de cuvânt e fapta și fapta era în întregime închinată

dragostei ce-o purta prietenului Stanislau și gândului bun pentru sora acestuia, Minerva.

Doctorul Leonida vorbise îndelung cu țăranul aducător al scrisorii și acest lucru era de mare preț pentru el.

În decursul celor două ore pe care el le petrecuse cu țăranul în odaia din capătul coridorului, Leonida descoperise adevărul în toată povestea cu imaginarul moșier Vasia Demsky și cu răpirea Minervei. Lui anume i se păruse foarte cunoscut glasul țăranului, dar nu-și putea aduce aminte unde mai auzise acest glas. Pentru a dezvălui misterul, el intrase cu țăranul în odaia despre care am vorbit și unde știa că nu va fi deranjat de nimeni.

Odată acolo, începu să-l descoase pe țăran, dar toată truda lui rămase zadarnică fiindcă țăranul refuza cu încăpățânare să dea amănunte asupra satului din care era precum și asupra familiei sale.

Leonida însă era un bun cunoscător de oameni și observă că în purtarea țăranului erau unele lucruri nenaturale iar în răspunsurile lui ezitări care îi stârniră bănuiala. Privirea săteanului mai ales i se păru ciudată.

Privirile lui se scrutau, pe nevăzute, din cap până-n picioare și ca fulgerul pătrundeau parcă până în cele mai tăinuite cute ale sufletului lui. Această atentă examinare avu darul să tulbure pe sătean, o tulburare ușoară dar pe care doctorul Leonida a putut-o lesne întrevedea și pe care nu știa c-o poate folosi.

Deodată îl privi țintă în ochi ca și când ar fi voit să-l pironească locului și să-l fixeze ca pe o insectă pe perete cu vârful unui ac.

— Uită-te în ochii mei! îi spuse el fără șovăire pe un ton poruncitor.

Și parcă se petrecu o adevărată minune.

În aceeași clipă săteanul începu să tremure ca o trestie, tot sângele îi fugi din obraz și ochii lui speriați cătară înspre ușă ca și când ar fi vrut să fugă.

Leonida observă intenția omului din fața sa și un zâmbet de mulțumire începu să-i fluture împrejurul buzelor.

Cu mișcări hotărâte apoi luă în mâini capul țăranului ținându-l ca un clește de fier și zise pe același ton poruncitor:

— Nenorocitule acum pricep toată taina ta. Voința ta a fost supusă unei voințe străine și tot ceea ce faci nu pornește din judecata ta ci te supui ca un sclav celor ce ți-au fost poruncite. Să știi însă că eu stăpânesc mai bine taina a cărei victimă ai căzut și meseria mea de doctor îmi permite să te scot de sub puterea magică care te stăpânește astăzi. De aceea îți poruncesc să dormi… dormi, auzi tu… închideți ochii… așa, dormi… adormi… uiți de tot ceea ce s-a petrecut vreodată cu tine și nu-ți vei mai aduce aminte decât de ceea ce te voi întreba eu.

Ochii țăranului se închiseră într-adevăr, capul îi căzu pe spate și sprijinit de doctorul Leonida căzu ca un butuc pe scaun.

Urmă o tăcere ce se prelungea la nesfârșit. Ochii doctorului fixau pe aceia ai săteanului ce păreau întredeschiși de pleoapele căzute, ca ai unui mort. Pe chipul solid al țăranului nici un strop de sânge mi se mai ivea. Parcă era un om pradă agoniei chemând la el cu disperare, viața.

Doctorul Leonida îl mai privi câteva clipe țintă în ochii ce păreau rătăciți în orbite. Pleoapele făcură o mișcare dar se abătură din nou ca o perdea asupra privirilor lui întunecate.

În aceeași clipă doctorul Leonida tresări. De bună seamă că omul care-l avea în față nu îi era necunoscut. Îi auzise cândva graiul. Cel puțin așa credea el, chipul, de asemenea, stârnea parcă amintiri. Nu! Hotărât nu! Acest om, cu vestmintele celui mai autentic sătean de prin părțile locului, era ***cineva*** pe care îl mai văzuse. Dar cine să fie? Ce scopuri a urmărit deschizându-se astfel? Ce taină poartă în sufletul lui? A venit doar cu un scop bine

determinat și judecând după scrisoarea adusă de el ca și după faptul că-și ascundea înfățișarea lui adevărată, doctorul Leonida avea toate motivele să se teamă de viața prietenului lui care se va duce în ascunzișurile prezicătoarei întovărășit fiind de acest misterios personaj. Un personaj misterios, slujbaș plătit al unei cauze nevrednice sau, așa cum bănuia, o unealtă inconștientă, pradă a unei stări hipnotice exercitată de prezicătoare în pofta ei de răzbunare.

Toate aceste gânduri trecură prin mintea doctorului Leonida și viziunea primejdiei prin care trece - sau putea să treacă - Stanislau îl făcu să tresară.

Vedea cum vor porni acești doi oameni - prietenul lui întovărășit de acest om încărcat de mister - spre o țintă necunoscută, poate spre o cursă ce i se va întinde fără milă, fără cruțare.

Îl știa pe Stanislau destul de isteț, netemător de nimeni și de nimic, gata să înfrunte victorios primejdia cât de mare. Aceasta o știe el foarte bine și avea, din acest punct de vedere, motive serioase să fie liniștit. Dar, pe de altă parte, mai știa că primejdia vine din partea unei femei și că șiretenia ei e neîntrecută, ca a oricărei femei îndrăgostită, umilită în dragostea ei și dornică de răzbunarea menită să-i îndulcească durerea pricinuită prin rănirea unui amor propriu.

Da! Din gura acestui om deghizat în sătean el trebuie să afle adevărul. Întregul adevăr.

În starea lui de letargie în care-l aruncase privirile medicului, misteriosul țăran deveni parcă o jucărie făcută din plămadă omenească în mâinile lui Leonida.

Doctorul Leonida se așeză cât mai aproape în fața lui și-i făcu câteva masaje pe frunte. Erau niște masaje anume făcute parcă și cu mult meșteșug căci o clipă după aceasta ochii țăranului se deschiseră brusc privind nemișcați în ochii doctorului, așteptând parcă rostirea unei porunci de care depindea propria lui viață.

Jocul continuă mai multe secunde și ochii doctorului se aținteau și mai mult, în măsura în care aceia ai țăranului deveneau mai ficși.

Deodată, fără ocol, după ce-i luă capul în mâini, doctorul Leonida dădu o poruncă ce avea parcă un sunet venit din altă lume.

— Mai înainte de toate îmi vei spune cine ești cu adevărat?

O clipă după aceasta se auzi glasul omului din fața lui, un glas ce nu mai avea nimic omenesc și iscat parcă din adâncul pământului.

— Sunt, - șopti țăranul cu multă greutate ciocănind cuvintele și despicând silabele, - sunt locotenentul Pavlovici din armata de ocupație din Ardeal.

— Să-mi istorisești acum, de la început până la sfârșit, urmă doctorul Leonida în ce împrejurări și când ai căzut în puterea prezicătoarei Juliette Mauras?

Și atunci țăranul, care nu era altul decât sărmanul locotenent Pavlovici și victima Juliettei Mauras, istorisi din fir în păr toată aventura lui din Alba-Iulia și destăinui tot planul pe care și-l făurise prezicătoarea pentru a se răzbuna împotriva lui Stanislau.

Aflase adevărul salvator. De aci înainte va ști el să înnoade firele.

Uimirea doctorului Leonida creștea cu cât locotenentul înainta în povestirea sa.

Acum înțelegea atâtea lucruri care până atunci i se păruseră misterioase, acum pricepea toate uneltirile josnicei creaturi care se numea Juliette Mauras.

Odată în stăpânirea tainei, nu mai șezu o clipă pe gânduri de a lua toate măsurile care ar fi putut să-l scape nu numai pe Stanislau dar și pe Minerva.

Săteanul de mai adineauri, - adică locotenentul Pavlovici - se află dintr-odată în absoluta putere a doctorului Leonida. Principalul era ca aceasta stare de hipnoză să

dăinuiască și astfel, planul medicului să fie cu desăvârșire realizat.

Fiind acum el stăpân pe voința locotenentului Pavlovici îi porunci ca de astăzi înainte să se supună numai ordinelor lui și din ceea ce îi poruncise prezicătoarea să nu mai execute decât ceea ce-i va spune el. După ce-i dete ordinele necesare în privința celor ce avea de făcut, îl lăsă pe falsul țăran să plece pentru a se pregăti de drum, fiindcă Stanislau hotărâse să dea ascultare scrisorii lui Juliette Mauras.

După cum am spus mai înainte Stanislau hotărâse să plece singur cu aducătorul scrisorii pentru că așa îi cerea prezicătoarea. După planul lui Leonida, cele trei cucoane și Dan urmau să pornească la drum, împreună cu comoara lui Iani, spre Dragomirești, moșia lui Dan, unde aveau să aștepte venirea lui Stanislau și a Minervei, după ce Rimsky o va fi scăpat pe sora sa din ghearele Juliettei.

În sufletul doctorului Leonida vechea luptă sufletească se încinse din nou. Făgăduise lui Stanislau că nu-l va urma. Cu aceasta însă el își dădea seama că se abate de la o sfântă datorie de prieten, de la datoria impusă de conștiința sa, aceea de a nu ocoli nici el primejdia ce pândește pe bunul lui prieten.

A urma, totuși, în ciuda cuvântului dat, pe Stanislau fără ca acesta măcar să bage de seamă dar cu intenția vădită de a sări în ajutor în clipa ivirii pericolului i se părea, desigur, o vinovată călcare de cuvânt. Se scuză el însuși știind că ar prefera rușinea călcării de cuvânt în locui temerii ce-l chinuia de a ști că Stanislau trece, poate, prin cea mai cumplită dintre primejdii. Căci pentru doctorul Leonida nu era nici urmă de îndoială că prietenului lui s-a întins **o** cursă.

Leonida primi de formă propunerea lui Stanislau. Îndată după plecarea acestuia însă el își adună prietenii. Aceștia bănuiră numaidecât că ceva straniu se petrece. Lucrul era lesne de ghicit chiar din atitudinea doctorului, de obicei

cumpănit în gesturi ca și în vorbă. De data aceasta ochii lui Leonida aveau sclipiri ce dădeau de gândit. Iar vorba lui, întotdeauna măsurată, era de data aceasta mai aspră, ascunzând parcă un zbucium lăuntric ce-i mistuia până și gândul.

Prietenii săi făcând cerc în jurul lui îl întrebară, fără zăbavă, pentru ce i-a chemat. Și din primele cuvinte au înțeles rostul. Doctorul Leonida rotindu-și privirile le spuse:

— Dragii mei, vă rog să nu crâcniți, să nu vă împotriviți, să nu-mi cereți prea multe explicații, fiindcă timpul este foarte prețios și nu ne permite să pierdem nici o clipă. Dane, vei lua pe cele trei cucoane, vei lua comoara și vei pleca chiar mâine spre Dragomirești…

— Dar tu? întrebă Dan mirat. Tu nu vii cu noi?

— Nu, răspunse Leonida, lui Stanislau i-am spus că vă voi întovărăși, dar atât interesul lui, cât și al Minervei, îmi cere ca de data aceasta să nu mă supun poruncii căpitanului nostru.

O clipă Dan rămase pe gânduri și își îngădui să pună doctorului Leonida o întrebare.

— Dar ce ai de gând să faci? întrebă el mirat.

Fără zăbavă Leonida răspunse și graiul lui își recăpătă accentul său obișnuit de sfătoasă prietenie.

— Mă voi ține ca o umbră de Stanislau, îl voi urma pas cu pas, fără ca el să știe ceva, fiindcă vreau să-l scap de primejdia care-l amenință. Fiți fără teamă însă, căci nici lui și nici Minervei nu li se va întâmpla nimic, atâta vreme cât voi veghea eu. Acum însă mă duc, fiindcă dacă nu, risc să le pierd urma. La revedere dragii mei, să sperăm că în curând, ne vom revedea cu toții la moșia lui Dan.

Ca în preajma unui eveniment de seamă se putea citi pe chipul doctorului Leonida o tulburare ce dădea graiului său o sonoritate blândă. Și acest eveniment pe care doctorul Leonida îl trăia în acele clipe era viziunea limpede a primejdiei, a unei primejdii nelămurite încă dar cu atât mai

de temut, pe al cărei drum se află acum prietenul său Stanislau.

Hotărârea însă el a luat-o și acum el o va duce la îndeplinire.

Peste câteva minute apoi, un al treilea călăreț ieși pe poarta castelului din Grodno și se îndreptă în goană mare pe urmele lui Stanislau și ale falsului țăran, în care a fost recunoscut locotenentul Pavlovici.

Trecuse mai bine de o lună de la cele întâmplate în castelul din Grodno. Pentru a-l urmări pe eroul romanului nostru, trebuie să coborâm acum departe spre miază-zi, în prea frumoasă țară a Italiei.

Pe bariera orașului Milano, într-o dimineață plină de soare ieșeau doi călăreți al căror port nu semăna de loc cu acela al locuitorilor din partea locului. Unul mai ales avea pe cap o căciulă mare și grea, cum nici nu mai văzuseră bieții italieni în țara lor călduroasă. De aceea lumea se și uita foarte mirată după ei. Călăreților însă nici nu le păsa de strigătele vesele ale locuitorilor ci se îndreptară în grabă spre partea de apus a orașului unde locuiau oamenii bogați, în frumoasele lor vile.

— Uite-o! zise deodată călărețul cu căciula pe cap. Aceasta este vila Lydia. Scrie lămurit pe frontispiciu.

Era fără îndoială casa pe care cei doi călăreți o căutaseră îndelungă vreme și după felul cum au tresărit la descoperirea vilei se putea vedea că această căutare fusese anevoioasă.

Era o vilă pe care soarele o bătea din toate părțile, cu ghirlande de flori de-a lungul zidurilor și pe care orice suflet omenesc și-ar fi dorit-o ca un refugiu binefăcător împotriva zbuciumului de care-i stăpânit. Citiră cu luare aminte fiecare literă în parte ca și când ar fi vrut să se încredințeze că ochiul nu-i înșeală și că au poposit, cu adevărat, în locul căutat de atâta amar de vreme.

Câte gânduri nu le treceau prin minte în clipele acelea?! În sfârșit, iată-i ajunși la locul unde urmau să găsească ceea ce căutau.

— Da! Aici e vila Lydia! strigă din nou unul din ei cu nespusă voioșie, de-abia putându-și ascunde bucuria ce i se citea pe față și în grai.

— Și aici… aici se găsește sora mea? întrebă celălalt, care părea foarte enervat.

— Da! Aici! răspunse primul.

Niște priviri atente ar fi recunoscut imediat pe acela care rostise cea dintâi exclamație. Era însuși locotenentul Pavlovici care, prin veghea doctorului Leonida devenise un auxiliar de neprețuit pentru prietenul lui.

Cel de al doilea călăreț, care era Stanislau Rimsky, și lucrul era ușor de observat, nu mai zise nici un cuvânt, ci sări iute de pe cal, îl legă de un copac de pe marginea drumului și se repezi în casă.

Un lacheu galonat îi aținu calea.

În fața acestei împotriviri neașteptate, Stanislau se gândi o clipă să-l înlăture. Chibzuind însă bine își dădu seama că săvârșirea acestui lucru i-ar îngreuna situația. Asta ar fi însemnat să se puie rău de la început cu aceia de la care ar fi așteptat un ajutor pentru îndeplinirea scopului ce-i stătea la inimă.

Aținându-i calea, servitorul îl întrebă pe un ton răstit:

— Pe cine cauți d-ta?

— Pe doamna Juliette Mauras, răspunse scurt Stanislau, voind să-și continue drumul.

Dar servitorul, văzându-l atât de hotărât îl opri din nou, de data aceasta cu oarecare blândețe și cu o politețe ce se vedea fabricată pe moment, punându-i iar o întrebare:

— D-voastră sunteți domnul care trebuia să sosească din Rusia?

Stanislau Rimsky stătu o clipă pe gânduri, ca și cum ar fi vrut să chibzuiască bine ce avea să răspundă, apoi spuse:

— Eu sunt și nu mă mai întreba atâta, ci du-mă la stăpâna ta, strigă Stanislau care ardea de nerăbdare să se vadă odată în fața aceleia care o răpise pe Minerva - a femeii care nu se dăduse înapoi de la nicio manoperă pentru a-și satisface dorințele ei înfierbântate.

Tonul cu care fostul Vultur al Morții rostise această frază nu mai îngăduia replică. Era o poruncă ce trebuia executată și acest lucru valetul îl înțelesese.

Servitorul îl luă apoi pe Stanislau și-l conduse în salonul vilei, iar el dispăru pentru a-și vesti stăpâna.

În prada unei înfrigurări neînchipuite Stanislau alerga ca un leu prin odaie, încercând cu greu să-și stăpânească sângele care-i clocotea în vine.

Știa că, dintr-o clipă într-alta, se va găsi în fața aceleia care din dorința unei nesăbuite răzbunări, voia să-i nimicească viața exercitând asupra lui un șantaj pe care nu-l putea primi și mai știa că sufletul și voința lui vor birui până la urmă. Gândindu-se la Juliette Mauras pumnii i se încleștară și totuși, cugetând bine, își dădea seama că și ea e o victimă a ei înșiși - o victimă a pasiunii ei. Îl iubise doar. Îl iubise cu adevărat, cu patima de care era capabil sufletul ei exaltat. Acest lucru avu darul să-i măgulească pentru o clipă orgoliul lui de bărbat. Un zâmbet satisfăcut îi flutură pe buze - dar se stinse repede. Nu se mai îndoia de geniul rău ce zace în trapul acestei femei căreia frumusețea i-a fost dăruită ca o primejdioasă armă în plus. Recapitulă toate faptele și se încredință că Juliette nu merita cruțare nici milă cu atât mai puțin cea mai neînsemnată urmă de afecțiune.

Căci ea îi primejduise viața în două rânduri de-acum, și voinicul nu putea să-și scoată din gând felul cum prezicătoarea îl trădase la Petrograd, când îl descoperise, întâmplător, după trecere de atâția amar de ani.

Deodată se auzi un zgomot nelămurit într-o odaie învecinată și un glas răsună:

— Stanislau… dragă Stanislau, așadar tot ai venit! se auzi deodată din dosul unei portiere.

Rimsky se întoarse brusc și pumnii i se încleștară din nou, cu furie.

În fața lui, îmbrăcată într-o rochie scumpă de mătase, apăruse Juliette Mauras, femeia a cărei dragoste el o respinsese și care din acest motiv o răpise pe Minerva, sora lui, amenințând-o chiar cu moartea.

O privi mai atent și examină pe această femeie ce-i sta în față și căreia anii și viața ei frământată îi devastaseră un

chip ce fusese, fără îndoială, nespus de frumos și mai presus de orice, ispititor.

O măsură din creștet până în tălpi și sentimente diferite începură să i se întortocheze în minte.

O clipă doar, îi reînviară și amintirile zilelor de demult, când la Varșovia, în focul tinereții orbitoare, petrecuse ceasuri pline de voluptate în tovărășia seducătoarei franțuzoaice…

Era gata-gata să-și lase sufletul înmuiat de aceste sentimente dar reculegându-se repede, el își înălță frumosu-i cap și chipul său exprima o furie nestăpânită.

Femeia lăsă ochii în jos cu prefăcută nevinovăție ceea ce-i spori îndârjirea lui Stanislau, o îndârjire nestăpânită dar pe care Rimsky, izbuti s-o ascundă privirilor.

Juliette Mauras repetă:

— Așadar tot ai venit!… Știam că vei veni!… Inima îmi spunea aceasta scumpul meu Stanislau. Aveam presimțirea că în cele din urmă tot vei ceda și te vei lăsa înduplecat. Căci nu se putea altfel…

— Da, am venit, răspunse Stanislau, de-abia stăpânindu-și furia, am venit să te întreb pentru ce ai răpit-o pe Minerva, pentru ce te amesteci ca o piază rea în viața mea atât de nenorocită? Sau poate că găsești că soarta nu m-a lovit destul și cauți acum să mai contribui și d-ta cu noi ticăloșii la calvarul vieții mele?

Femeia păru înduioșată la auzul acestor cuvinte. Erau doar rostite de acela căruia, în viața ei aventuroasă îi dăruise, poate, sentimente curate.

— Din contră, dragă Stanislau, răspunse prezicătoarea surâzând, vreau să te fac fericit, atât de fericit cum nu te mai poate face nici o altă femeie în lumea aceasta. Eu te-am iubit cu toată curățenia sufletului meu și a fost o vreme când aș fi fost în stare să-mi sacrific totul - avere, situație, cămin - și să te urmez până la capătul pământului ca să trăim împreună fericiți.

— Îți mulțumesc. Cunosc condițiile fericirii pe care vrei să mi-o oferi și fiindcă ții neapărat îți voi repeta ceea ce ți-am mai spus de atâtea ori, că nu-mi trebuie fericirea pe care vrei să mi-o dai fiindcă pentru mine aceasta nu este o fericire.

— Găsești că este mai bine să alergi din țară în țară urmărit ca un răufăcător, seara neputând fi sigur că a doua zi te vei mai bucura de libertatea din ajun? Gândește-te Stanislau că eu îți ofer o viață mult mai liniștită, o viață plină de bucurii și de plăceri... Eu sunt la adăpost de grija zilei de mâine, am agonisit destul ca să putem duce un trai îmbelșugat și respectul de care mă bucur pretutindeni te poate scuti de orice eventuale neplăceri pe viitor.

— Termină te rog, strigă Stanislau scârbit, cunosc toate cuvintele pe care vrei să mi le spui fiindcă le-am auzit de atâtea ori. Răspunsul meu însă rămâne neschimbat. Resping dragostea d-tale fiindcă nu te mai pot iubi, fiindcă fericirea pentru mine nu mai poate fi decât numai alături de Mioara Comăneanu, femeia pe care am iubit-o și o iubesc cu toată pasiunea și alături de care nădăjduiesc să-mi petrec restul zilelor.

— Și îmi respingi dragostea, zise prezicătoarea, chiar când de hotărârea ta atârnă viața aceleia care-ți este soră, sânge din sângele tău?

Stanislau se cutremură și instinctiv mâna i se duse la pumnalul pe care îl purta la brâu. După o scurtă răzgândire însă își desfăcu degetele cramponate pe plăselele pumnalului.

O luptă năprasnică se dădea în sufletul lui. Ar fi putut în acea clipă s-o ucidă fără să-și încarce conștiința cu nici un fel de remușcare. Acest act ar fi adus însă cu sine zădărnicirea oricărei putințe de salvare. Dorul lui de pedepsire dreaptă ar fi fost potolit dar sora lui va continua să zacă în cine știe ce încăpere umedă, supusă torturilor acestei femei care nu-și alegea mijloacele întru ajungerea scopului.

Dacă totul e un joc de diplomație, istețimea lui Stanislau îl va ajuta și pe el să fie diplomat și să desprindă firele iscusitei intrigi țesută de Juliette Mauras.

Glasul lui Stanislau Rimsky deveni dintr-odată blând, aproape rugător, tânguitor. El își dădea seama că în felul acesta o va putea îmblânzi, poate, pe aceea care îi devenise dușmană neîmpăcată și în mâna căreia se afla acum biata lui soră.

— Juliette, te rog, te implor, nu fi atât de rea. În numele dragostei noastre din trecut te rog revino la sentimente mai demne de tine și nu mă sili să cred că într-adevăr ai fi în stare să comiți o nelegiuire. Ești femeie și în sufletul tău ar trebui să mai licărească o scânteie de milă pentru soarta unei nefericite fete care nu s-a făcut vinovată cu nimic.

O clipă, ea rămase pe gânduri ca și când în inima ei dădeau o luptă pe viață și pe moarte două suflete potrivnice, două genii ce se înfruntau cu vrăjmășie - geniul

binelui ce nu i-a răscolit aproape niciodată sufletul și acel al răului ce-i călăuzea permanent pașii în viață. Ar fi voit în acel moment să-i dăruiască tot restul zilelor pentru dragostea ce o avea pentru el și, în același timp, să se răzbune crâncen pentru ofensele îndurate în viața ei de femeie îndrăgostită dar care nu întâmpinase dragostea… Cuvintele lui Stanislau, așa rugător cum erau rostite, îi făceau o nespusă plăcere, îi dădeau, fie măcar vremelnic, o vagă satisfacție și-i îndulcea oarecum amărăciunea dar, în același timp, vorbele rostite de acel pe care cu adevărat îl iubise și pe care încă îl mai iubește, aceste vorbe rostite cu tonul omului îngenunchiat, oricâtă bucurie îi pricinuiau, o loveau totuși ca niște sfârcuri de bice nevăzute.

Dar dincolo de această luptă dată în viață ei lăuntrică era firea ei care-i porunci să dea răspunsul:

— Dragostea nu cunoaște margini, dar nu cunoaște nici piedici, răspunse Juliette Mauras. Dacă astăzi încă, acum chiar, nu-mi juri că vei fi al meu pentru totdeauna și că nu te vei mai întoarce niciodată la Mioara ta, atunci peste un ceas Minerva își va da sfârșitul în chinurile cele mai groaznice. Eu nu am uitat, dragă Stanislau, rușinea pe care mi-a făcut-o la Alba-Iulia, unde la întâlnirea pe care mi-ai dat-o mie ai venit cu iubita ta. Sunt gata însă să te iert și să-i redau chiar și sorei tale libertatea dacă vrei să mă urmezi, dacă primești să fii… soțul meu.

— Soțul tău? strigă Stanislau râzând cu poftă. Mai curând cade soarele din cer, mai curând pământul se prăbușește în neant, dar soțul tău eu nu voi fi niciodată! Cum aș putea deveni eu soțul unei femei care n-a precupețit niciun mijloc criminal pentru a-și atinge scopurile egoiste? Nu! Niciodată! Să-ți iasă cu totul din minte gândul acesta și să nu-ți închipui că vei izbuti vreodată să mă convingi!

— Atunci… atunci, scrâșni Juliette Mauras, eu măi spăl pe mâini. Tu singur ai rostit condamnarea la moarte a sorei tale.

— Ticăloaso, unde este Minerva? răcni Stanislau și se repezi ca un tigru la prezicătoare.

Mai înainte însă de a ajunge până la ea portiera se desfăcu și din dosul ei apăru țăranul care-l condusese pe Stanislau până acolo.

— Oprește! strigă el, d-ta nu ai dreptul să te atingi de doamna!

Stanislau se clătină o clipă, dar numai o clipă, fiindcă apoi își scoase pumnalul de la brâu și ca o fiară se repezi la locotenentul Pavlovici.

Cu siguranță că în fața acestei duble primejdii nebănuită, brațul lui Stanislau s-ar fi abătut necruțător asupra oamenilor ce i s-au ivit amenințători. A trecut el doar prin pericole mult mai mari și a știut că atunci când e atacat mișelește să plătească scump și la nevoie, moartea lui să fie deopotrivă scump plătită cu zeci de vieți omenești, cu vieți pe care conștiința lui le socotea nevrednice. Se pare însă că destinul nu voia ca mâna răzbunătoare a lui Stanislau să-i lovească pe cei doi păcătoși, fiindcă o altă portieră se mișcă încet, dar, în înfrigurarea care-l stăpânea, Stanislau de-abia deslușise zgomotul. Auzise doar un scârțâit ușor care avu însă darul de a-i îndepărta gândul crimei. Ochii i se împăienjeniseră și-și simțea sufletul parcă biciuit. Ajuns-a el, oare, să cerșească o eliberare de la o femeie? A săvârșit de-a lungul vieții sale zbuciumate drepte eliberări prin luptăm nu prin implorări. I-a plăcut să înfrunte vrăjmașul față în față, cu pieptul înainte și cu riscul vieții sale pe care nu o socotea de preț decât în măsura în care ea putea sluji o faptă bună. Și iată-l acum, în fața unei femei pe care o ura, și, totuși, fără putere de a se împotrivi cum se cuvine. I se părea că-i nevrednic de el însuși și acest lucru îl făcu să simtă o adâncă amărăciune. A procedat el bine când intrase în această vilă cu ghirlande de flori pe ziduri? Nu-și dăduse el seama că i s-a întins o cursă pe care mintea lui ar **fi** putut-o lesne ghici dacă s-ar fi gândit mai bine și nu s-ar fi lăsat

pradă momentului? Nu ar fi fost de mai mult folos să nu intre ca un musafir, ziua-n amiaza mare, pe care-l așteaptă o dulceață și o cafea… O! Ce imprudență a comis el, tocmai el care învățase să-și cumpănească fiecare vorbă și fiecare gest. Ar fi fost fără urmă de îndoială, mult mai de folos, cu adevărat de folos ca înainte să pășească pragul acestei case să se încredințeze de tot ce se petrece înăuntru și afară, să pândească zi și noapte ca fiecare colțișor, fie el cât de ascuns, să nu-i fie necunoscut, să descopere toate ascunzătorile oricât de tăinuite ale oamenilor. Lucrul ar **fi** cerut, desigur, o oarecare pierdere de vreme dar în schimb ar fi fost mult mai înțelept. Ar fi trebuit ca pentru ajungerea țintei, să aștepte complicitatea întunericului nopții și și-ar fi dorit **o** noapte cu ploaie năvalnică, o noapte cu tunete și trăsnete, ca zgomotul văzduhului dezlănțuit să acopere zbuciumul din sufletul lui și să mai acopere zgomotul ce s-ar fi putut isca între zidurile casei!

Cum își pierduse el mințile? Se învinuia el însuși cu cruzime și această proprie învinuire îl îndurera și-l potolea totodată. Această nesocotință îl va putea costa viața. Dar ce mai prețuia ea în această clipă? Și chiar dacă și-ar pierde-o, așa prostește, într-un chip nevrednic de trecutul lui și de tot ce se nădăjduia de la el. Dar, în definitiv, o viață mai mult sau mai puțin pe lume ce însemnătate poate avea!? Și-ar fi dăruit-o cu voie bună dar care ar fi fost folosul? Sora lui va continua sa zacă în vreun ungher al acestei case misterioase și în ghearele nemiloase ale acestui diavol cu chip de femeie, Minerva își va trăi ultimele zile în chinuri năprasnice, în torturi pe care numai Juliette Mauras le putea imagina și care puteau întrece chiar și acelea ale călăilor chinezi.

Gândurile i se răsuceau, se pierdeau ca să revină iar mai apăsătoare ca la început, ca din nou să dispară din cuvinte și să revină iar.

A, nu! Hotărât nu!… Va trebui, totuși, să înfrunte femeia aceasta care-i sta în cale și care a fost ca o piază rea de-a

lungul vieții lui. Cu o lovitură de pumnal va sfârși odată cu zbuciumul ce-i macină sufletul. Degetele lui simțeau răceala plăselelor pumnalului. Un singur gest ar fi de-ajuns ca această sinistră creatură să treacă în lumea celor drepți și odată cu ea să ia sfârșit un capitol, cel din urmă și cel mai urâcios, din viața lui.

— Da! Firește că da! Lucrul i-ar fi lesnicios cu toată împotrivirea vrăjmașă a celor doi bărbați care i s-au ivit, pe neașteptate în față, în atitudini amenințătoare.

Dar Minerva?…

Ca o dureroasă aducere aminte chipul surorii lui i se ivi, ascuns parcă în dosul unui văl gros, în fața ochilor.

Nu! Pentru ea va îngenunchea dacă va fi nevoie, va îndura rușinea acestei îngenunchieri și a oricărei umiliri!

Dar dacă, în ciuda tuturor, Juliette Mauras, după ce-l va vedea înfrânt la picioarele ei, va voi să aibă un supliment de răzbunare, umilindu-l și în același timp omorându-i sora? O știa doar capabilă de orice, de fapta cea mai cumplită, de cea mai crâncenă răzbunare.

Cu cât se gândea mai mult la asta cu atât i se înrădăcina în minte și această răzbunare la care ar recurge prezicătoarea.

Mângâindu-și pumnalul simțea o ușoară liniștire. Cu ajutorul lui va curma viața femeii fatale care-i nimicise în acea clipă orice nădejde bună în ziua de mâine.

Ochii îi sclipiră cu o furie pe care nu a mai putut-o ascunde. Pumnalul i se încleștă în mână.

Dar iată că tot Destinul pe semne nu a voit ca brațul lui Stanislau Rimsky să se abată pentru săvârșirea unor crime. Zgomotul unei uși, aidoma celui de adineauri, se auzi de data aceasta mai deslușit. Voinicul îl auzi lămurit și gestul se opri în nemișcare. Privirile i se îndreptaseră spre locul de unde auzise zgomotul. Și rămase pironit locului, înlemnit. Nu mai înțelegea nimic și lucrurile din juru-i erau vedenii?

Nu!

Din dosul unei portiere apărură două chipuri ce-i erau cunoscute și dragi.

Dar erau ele cu adevărat? Oare nu-și pierduse mințile și cele ce i se arătau ochilor nu erau năluciri?

Începuse să se îndoiască de judecata lui. Ce să mai facă? Să ucidă sau să aștepte? Dar chipurile ce se despicau din dosul portierei și înaintau acum spre el erau ale unor oameni scumpi, nespus de scumpi, pentru care și-ar fi dat viața.

Ce căutau ei aici? Și mai ales, ce căutau și cum au ajuns aici în această clipă? Numai aceste întrebări îl chinuiau și mai mult.

…Și chipurile înaintau spre el… doctorul Leonida la braț cu… Minerva…

Auzi chiar rostindu-i-se numele:

— Stanislau!

Își adună parcă într-o supremă sforțare puterile și scoase un strigăt care era mai mult un răcnet ca și când ar fi voit să se încredințeze de propriul lui glas că mai trăiește, că nu se înșeală și că frâul vieții nu s-a rupt în el.

— Minerva!

Chipurile lor înaintau spre el și prietenul lui îi apăru deslușit în față. Nu se mai îndoia. Era el. Chiar el. În carne și în oase. Își mai adună iar, într-o dureroasă încordare, puterile și gândurile. Răcni din nou:

— Leonida! Tu?…

Auzi ca prin vis, un răspuns scurt dar nespus de blând în care recunoscu graiul bunului său prieten.

— Da!

Din nou gânduri chinuitoare îi veniseră năvalnice.

Cum a ajuns doctorul Leonida aici. Cum? Prin ce mijloace? Taina ascunzătoarei pe care o deținea prezicătoarea nu o aflase decât el și asta prin mijlocirea tovarășului său de drum. Cum o aflase și prietenul lui? Pentru că el era omul care-i stătea în față. De acest lucru nu se mai îndoia. Doctoral Leonida e lângă el, la un pas

departe de el, gata să-l îmbrățișeze. Hotărât lucru, doar o minune i-a putut călăuzi pașii până aici. Da! E o întrebare la care ar fi vrut să aibă fără zăbavă răspunsul ca să nu-l mai tortureze atât. Să știe cum a ajuns până la el în clipa când tocmai putea săvârși crime, oprindu-i brațul răzbunător.

— Leonida, tu aici?!

Prietenul ajunsese lângă el și-i simțea de-acum respirația. Și iarăși îi fulgeră prin minte întrebarea: cum a ajuns aici și mai ales, cum a izbutit el să descopere pe sora lui, Minerva?

Nu mai avu timp să se gândească.

În clipa următoare frate și soră se țineau strâns îmbrățișați, dar uimirea de a-l vedea acolo pe doctorul Leonida întrecu chiar si bucuria revederii Minervei.

Nu se mai chinuia întrebându-se pe sine. Știa că va avea lămuriri prin viu grai.

— Leonida, pentru numele lui Dumnezeu, strigă Stanislau, dar cum ai ajuns tu aici?

— Pe aceeași cale ca și tine dragă Stanislau, răspunse doctorul. Anume, condus de acest vrednic om care și el este o victimă a faimoasei prezicătoare, a acestei prea frumoase și cuceritoare creaturi care se pare că și-a schimbat meseria de ghicitoare în aceea de călău.

Cine ar fi privit atent în clipa aceea pe Juliette Mauras ar fi văzut cum dintr-odată chipul ei a luat o paloare de mort. Prin nicio vână părea că nu mai curge un singur strop de sânge. Pentru ochiul încercat al doctorului Leonida, lucrul firește, nu trecu neobservat. Și, ca și când ar fi voit să se joace cu această nenorocire ce se abătuse de-asupra capului femeii încărcată de păcate, doctorul Leonida apăsă cu bună știință asupra ultimelor vorbe:

— Da, Stanislau! Am ajuns la tine, cum vezi, și iată-mă alături de sora ta dragă, cu ajutorul acestui vrednic om, locotenentul Pavlovici, care, încă o dată ți-o spun e și el o biată victimă căzută în ghearele faimoasei prezicătoare pe

care o vezi și pe care o poți ucide fără milă, fără remușcare, cu conștiința de a săvârși o faptă bună. Da! fără cruțare poți ridica viața acestei femei care după cât se pare, și-a schimbat meseria de ghicitoare în aceea de călău!

La auzul acestor cuvinte Julieta Mauras se făcu fețe-fețe și se uita aiurită când la Stanislau, când la locotenentul Pavlovici, când la Leonida.

Dacă cineva s-ar fi uitat atunci la locotenentul Pavlovici ar fi deslușit în ochii lui priviri stranii. Era în același timp ceva potolit și amenințător totodată, un calm neobișnuit și, alături de această liniște tulburătoare și aparentă mijea o revoltă surdă ce se citea doar într-o slabă încruntare de sprâncene. La adăpostul unei atitudini de nesfârșită moleșeală se părea că se ascunde cea mai năprasnică voință de nebănuită răzbunare. Sub masca celei mai hotărâte liniști lăuntrice se ascundea o îndârjire ce nu se lăsa văzută decât prin doi pumni încleștați.

Acuzările pe care doctorul Leonida le aducea prezicătoarei treziseră în sufletul locotenentului Pavlovici un dor de răzbunare, și acest lucru îi dăruia o potolire pe care de mult sărmanul om n-o mai simțise!

Privirile Julietei Mauras întâlniră pe acelea ale locotenentului Pavlovici. Cu darul ei de a pătrunde sufletele care îi cădeau pradă ghicise că nu mai stăpânea cu puterea ei voința sărmanului locotenent. Și, pentru prima oară Juliette Mauras, care înfrunta privirile oricui, lăsă pleoapele jos. Ea care în fața celui mai temut adversar stătea neînfricoșată, de data aceasta se simți la început stânjenită și, pe măsură ce trecea timpul, o stare de spirit neînțeleasă pentru ea, de spaimă, simți c-o năpădește. Această stare de spirit se transformă în cumplită groază când auzi un strigăt ieșit din pieptul locotenentului Pavlovici.

— Da, frumoasă scorpie, strigă atunci și locotenentul Pavlovici, uită-te cât mai bine la fiecare din noi, căci ne

vezi pentru ultima dată, după cum pentru ultima dată mai vezi și soarele. Ți-a sunat ceasul din urmă în care vei avea de ispășit toate păcatele cu care ți-ai încărcat conștiința.

Juliette Mauras vru să spună ceva dar cuvintele i se opriră în gât. Locotenentul Pavlovici, sclavul său, omul care îi era supus ca un servitor fără voință, el îi vorbise astfel?

Nu-i venea să-și creadă auzului. Dar cum a fost posibil acest lucru, această eliberare de sub puterea ei? Cum, ea, frumoasa Juliette Mauras să decadă până într-atâta ca să simtă umilirea de a cere, parcă, iertare pentru tot ce făptuise în tot trecutul ei aventuros? Atât erau de înfiorătoare privirile locotenentului Pavlovici și atât era de precisă primejdia ce o citea ea în ochii lui!...

Și, stăpânită de groaza ce sporea, voia să înțeleagă cum de a ajuns locotenentul Pavlovici să-i vorbească astfel. El pe care-l știa la poruncile ei gata să se arunce în foc la un singur ordin, - cum? - el, tocmai el, locotenentul Pavlovici?

Da, el, fiindcă doctorul Leonida îl scăpase de sub puterea drăcească a prezicătoarei și acum își da seama bine ce făcuse Juliette din el. Un trădător al neamului său, un sperjur, o canalie.

Își da seama și acest lucru îl cutremură. Își recăpătase luciditatea ceea ce-i îngăduia să măsoare prăpastia în care căzuse. Ce însemnătate mai poate avea acum viața pentru el? Ce preț mai poate să aibă o asemenea existență? Va sfârși cu ea! E mai bine! Dar înainte de a se răpune va trebui să pedepsească pe aceea care i-a nimicit această viață și care, prin ticăloșia ei, a făcut-o nevrednică de a mai fi trăită.

— Te miri că mă auzi vorbind astfel urmă locotenentul adresându-se Juliettei Mauras și ai cărui ochi începură să sclipească și mai amenințător, fiindcă mă crezi încă sub stăpânirea puterii tale diabolice. Află, blestemato, că un om de bine m-a sustras puterii tale, că-mi aduc aminte de tot ceea ce mi-ai poruncit să uit și că am venit aici nu

pentru a mă sinucide, după cum îmi porunciseși tu, pentru ca să nu mai existe martori ai ticăloșiei tale, ci pentru a mă răzbuna, pentru a te pedepsi pentru mârșăvia cu care ți-ai bătut joc de mine!

Se simțea în atmosferă dezlănțuirea celor mai înfricoșătoare patimi. Ce va face ea la auzul acestor cuvinte? Din palidă cum era mai adineauri devenise roșie. Sângele îi năvăli în obraji și, fără îndoială că va reacționa la aceasta cu îndârjirea de care era capabilă, cu viclenia de care știa să se folosească, de toate mijloacele ce-i stăteau la îndemână.

Dar, înainte de a-și fi putut reveni pe de-a-ntregul din stupoarea în care o adânciseră cuvintele locotenentului Pavlovici, acesta din urmă nu-i dădu răgazul și continuă:

— Da, blestemato, un om de bine m-a sustras puterii tale și acest om e aici și țin să-i mulțumesc din tot sufletul. El m-a sustras puterii tale diavolești și iată, acum, mi-aduc aminte de tot ce-mi porunciseși să fac, lucruri ce, din ordinul doctorului Leonida le-am uitat. Iată-mă dar venit aici nu ca să mă sinucid - o, nu! - cum îmi porunciseși tu ca să dispară odată cu mine ultimul martor al ticăloșiei tale. Îmi voi sfârși eu viața mea nedemnă azi din vina ta. Dar înainte de orice, mai presus de orice mă voi răzbuna și te voi pedepsi pentru mârșăvia cu care mi-ai batjocorit viața.

Puțini sunt oamenii care pot judeca în asemenea clipe cu limpezime. Or, limpezimea de cuget îi devenise locotenentului Pavlovici sporită ca și când o forță dumnezeiască voise să-l răsplătească, dintr-odată, de tot ce-i îndurase mintea, de tot ce pierduse ca putere de analiză în trecut. Ca prin farmec sau ca o binecuvântare cerească el nu mai putea trece în revistă tot ce se petrecuse în urmă, ci putea, cu nemărginită luciditate, să chibzuiască asupra însemnătății momentului.

Și momentul îi poruncea să săvârșească, poate, cea mai îngrozitoare faptă ce i se înfățișase conștiinței sale, până acum.

Simțea în el un gust amar ce-i trecea ca un fior de-a lungul trupului, o senzație dureroasă și liniștitoare totodată și mângâind inconștient lama cuțitului ascuns în buzunar, mai simțea o crâncenă nevoie de a-și elibera suflatul de o apăsătoare povară.

Era gustul crimei.

I se părea că în acea clipă reîncepe o viață nonă, că doborând o viață și răpunându-și-o pe a sa, renaște, înmormântându-și trecutul renaște din propriile lui ruine.

O bucurie lăuntrică îl năpădi și acest lucru îi făcu un bine nespus ce-i dăruia o căldură dulce prin fiecare arteră a trupului său istovit.

O mai privi din nou pe Juliette Mauras cu blândețe, cu priviri aproape mângâietoare, cu aerul omului care așteaptă o spovedanie după care va veni ispășirea…

…Cu înfățișarea duhovnicului care ascultă ultimele vorbe sau e pe punctul de a asculta ultimele dorințe ale unui condamnat la moarte…

Încă o privire aruncată prezicătoarei, dar în care se putea citi și o vagă dorință de răzbunare, o privire ce nu dăinui decât o clipă dar care avea înțelesuri pe care nici mintea cea mai iute nu le putea prinde într-o clipită…

…Și, mai înainte ca cineva să-l fi putut împiedica, locotenentul Pavlovici trase un pumnal din sân și în clipa următoare îl împlântă până la plăsele în inima prezicătoarei.

Cât ai clipi din ochi prezicătoarea zăcea la pământ și din rană curgeau șiroaie de sânge sub privirile încremenite ale lui Stanislau Rimsky, ale doctorului Leonida și ale Minervei, care îngrozită, se sprijinea cu putere, ca și când i-ar fi fost teamă să nu se prăbușească și ea la pământ, de brațul fratelui său.

*

Locotenentul Pavlovici, Stanislau Rimsky, Minerva, toți aveau dreptul să se socoată răzbunați.

Cei trei din urmă se puteau bucura de această răzbunare, neașteptată, și totuși, la vederea lacului de sânge în care zăcea Juliette Mauras un fior de groază le trecu prin tot trupul.

Îl priveau pe locotenentul Pavlovici care se pregătea să mai lovească odată cu pumnalul pe care cu cruzime îl scoase din carnea Juliettei Mauras și voiau să-i oprească gestul.

A fost prea târziu!

Arma tăioasă nu se mai îndreptă asupra corpului prezicătoarei ci spre pieptul lui.

Locotenentul Pavlovici se prăbuși sub lovitura dată de el însuși, alături de aceea care i-a dat cei mai primejdioși fiori ai dragostei dar care i-au nimicit viața…

*

Stanislau Rimsky rămase țintuit locului, cu privirea pierdută în gol, cu buzele strânse.

I se părea că acum se încheiase un capitol însemnat din viața lui, simțea ca și cum o greutate apăsătoare i se luase de pe inimă.

Și gândurile lui se afundară atunci în trecut, în acel trecut îndepărtat de la care pornea romanul vieții sale, acel roman scris cu sânge.

A fost o vreme când Stanislau Rimsky nu era studentul sărac de astăzi. Părinții lui aveau un mândru palat în Varșovia și duceau o viață plină de belșug, până când, într-o zi, se întâmplă tragedia.

În urma unui denunț tatăl lui Rimsky fu arestat și trimis în Siberia, unde, după opt ani de zile de muncă istovitoare în minele otrăvitoare de plumb, își dădu sfârșitul.

Dar o nenorocire nu vine nici odată singură!

Mama lui Rimsky, nepricepându-se în mânuirea banilor, ajunse pe mâna unui cămătar grec, Iani Kipriotis, care o încurcă în datorii și îi scoase averea la mezat.

Pe vremea aceea Stanislau avea șase ani.

Biata mamă a lui Rimsky murise cu vreo săptămână mai înainte de arestarea Mioarei Comăneanu și de aceea

întâmplările din urmă îi copleșiră sufletul cu o îndoită durere.

În vreme ce Stanislau se găsea în oraș, o trupă de cazaci oprise în fata căscioarei de pe țărmul Vistulei. Ofițerul intră în casă și dând cu ochii de bătrâna care zăcea bolnavă în pat, îi ceru să-i predea pe un nobil polonez, despre care guvernatorul aflase că s-ar găsi acolo. Cel urmărit petrecuse într-adevăr o noapte în casa doamnei Rimsky, dar plecase mai departe.

Ofițerul însă nu voi să creadă și o bătu crunt.

Seara, când Stanislau se înapoie, mama lui era pe moarte.

— Numai dorul după tine, fiul meu, îngână muribunda și nevoia de a-ți dezvălui o taină ce-mi apasă sufletul, m-au mai ținut în viață până acum. Simt că nu mai am mult de trăit… ascultă… A sosit timpul… să-ți fac o mare mărturisire… despre un punct negru al vieții mele…

— Ce este mamă? Despre ce vrei să-mi vorbești?,

— Nu mă judeca prea aspru, copilul meu… Tu… tu ai o soră… despre existența căreia nu știe… decât un singur om… un bărbat… La el sunt documentele și din ele vei afla… cine este tatăl surorii tale… E boier mare… om de inimă… ne-am cunoscut odată… pe când tatăl tău a lipsit un an de acasă. Mă iubea ca și tatăl tău… Nu te supăra și iubește-l și tu… căci merită!

— Pe cine? Cine este omul acesta? Cum se numește?

— Cine este?… Ascultă fiule drag, omul acesta se numește…

Buzele bietei bătrâne se mă frământară de câteva ori, dar fără a prinde vreo vorbă între ele.

Se vedea prea bine că muribunda făcea sforțări uriașe pentru a mai vorbi, dar nu mai avea putere.

Ceasornicul vieții se oprise! Mama lui Stanislau murise fără a-i fi putut spune unde se găsește sora lui, fără a-i fi putut destăinui numele bărbatului care era tatăl surorii sale.

*

Iată-l apoi student tânăr la Varșovia, idealist plin de gânduri nobile, ahtiat după viața ușoară a categoriei din care făcea parte.

Apoi, de-odată, furtuna se dezlănțuie odată cu apariția contelui Gorciacov. Crimele făptuite de acesta împotriva poporului polonez, teroarea dezlănțuită zi cu zi, îl făcură să părăsească drumul drept al legalității și să se dedice cauzei mari a răzbunării fraților săi.

Și încetul cu încetul, studentul plin de visuri, sufletul acela sensibil și care tresărea la durerile aproapelui, deveni căpitan de bandiți și mâna lui puternică se abătuse de nenumărate ori asupra vrăjmașului făcând să tremure de groază întreaga Rusie.

Trecuse de zeci de ori prin primejdii de moarte și scăpase ca prin urechile acului, izbutind să facă dreptate acolo unde răutatea altora îngrămădise nedreptăți…

……………………………………………………………………………

…Era pentru Stanislau Rimsky, fostul „Vultur al Morții”, o dureroasă aducere aminte. Își dădea seama că viața lui, în ciuda zbuciumului ce a străbătut-o, n-a fost trăită decât în dureri ca și când un blestem se abătuse asupra lui…

Să se înduioșeze asupra lui însuși?… Asta nu… Dar nu se putea opri de a nu se gândi că o viața e nimicită când nu a cunoscut tinerețea.

Și tinerețea lui care a fost?

Închinată doar agitațiilor de fiecare clipă, ostenelilor, fugăririlor de tot soiul, lupta aprigă împotriva nedreptății, e bine ce-a făcut el dar oare a cunoscut el căldura dragostei de mamă, bucuria aplecării asupra cuvântului ei, închinarea zi de zi la lumina acestei dragoste dătătoare de toate binefacerile pământului?

Nu!

A cunoscut, în schimb, prigoana, loviturile soartei nedrepte și a unei lumi vitrege pe care ar fi voit s-o îndrepte.

Și în această luptă ce i se părea sfântă, a avut doar satisfacția datoriei împlinite.

E desigur, mult!

Dar e de-ajuns?

Nu i-a fost furată zburdălnicia tinereții și nepăsarea ei... cu tot cortegiul de senzații pe care el nu le-a cunoscut? Și chiar dragostea lui, da, chiar dragostea i-a fost pătată de suferințe...

Poate că acum se vor ivi și pentru el zorii unor zile mai bune.

...Și la lumina acestor zile pe care le visa cu toată puterea sufletului său nădăjduia să dobândească o binefăcătoare liniștire...

Îi era teamă să stăruie în acest **gând.** Da, **îi** era teamă? Ce surprize îi mai poate rezerva soarta?...

Și totuși, își făcea o bucurie din a-și mângâia acest vis ca pe o supremă dorință...

....

— Stanislau!...

Fostul Vultur al morții tresări.

Deschise ochii mari și văzu alături de dânsul pe Minerva stând aplecată deasupra lui și privindu-l fix cu o expresie plină de duioșie.

Sora lui!...

Din nou gândurile îl năpădiră. A trecut acum prin clipe în care stările de suflet se încrucișau năvalnice și, din când în când, ca un luminiș într-un codru, ca o poiană într-o pădure nemărginită, îi apărea un gând ce-l stăpânea.

Și acest gând, din clipa aceasta, era îndreptat în întregime către sora lui, Minerva, care, ca și el, a cunoscut pe nedrept și din vina oamenilor săi, o soartă vitregă.

Azi ea e alături de el. Cu prețul unor primejdii nenumărate și chiar cu prețul a două vieți omenești, ei se găsesc, - frate și soră, - laolaltă.

Și, în această clipă, pentru el acesta era lucrul principal.

Prin urmare nu va mai fi singur pe lume de-aci înainte, - sau nu se va mai socoti ca atare. Va mai fi un suflet lângă el, și va cunoaște, poate, în liniștea unui cămin pe care viitorul mai blând i-l va hărăzi cândva, pe lângă dragostea unei familii și aceea a unui frate, a unui om prin vinele căruia curge sânge aidoma a celuia ce-i străbate și lui trupul.

— Minerva! Minerva! izbuti să îngâne Rimsky și căzu în brațele sorei sale.

Alături de dânșii zăceau cadavrele Juliettei Mauras și a locotenentului Pavlovici. Cuțitul stătea împlântat în pieptul acestuia din urmă și sângele se închegase în jurul lamei strălucitoare.

Frate și soră rămaseră mult timp îmbrățișați astfel fără să spună un cuvânt. În cele din urmă, Stanislau fu acela care rupse tăcerea:

— Minerva - spuse el, cu tremur în glas - acum când ne-am regăsit, se pune pentru noi chestiunea să ne asigurăm viitorul. Am trecut amândoi prin destule nenorociri ca să avem dreptul a jindui după o viață tihnită, la adăpostul amenințărilor.

Vom pleca de aici, Minerva, vom pleca spre țara care mi-a devenit o a doua patrie. Acolo, în România, unde am trăit câțiva ani plini de zbucium, - în România pe care am izbutit s-o iubesc după cum îmi iubesc propria mea patrie - ne vom întocmi viața și vom căuta să uităm trecutul.

— Facă-sa voia ta, scumpul meu Stanislau, spuse Minerva. Te urmez oriunde și singura mea dorință este să fiu necontenit alături de tine.

O sărutare fierbinte apropie buzele celor doi frați…

Și apoi, în tăcere, părăsiră odaia aceea în care își plătiseră liniștea viitoare cu prețul a două vieți omenești.

Epilog

Eră primăvară…

Natura reînviată părea că zvâcnește în ramurile copacilor, în ierburile și floricelele câmpului, în oglinda apelor.

Pretutindeni zvon de viață nouă, zâmbet de fericire… Dragostea pentru viață ciripea în cântecul păsărelelor, adia cu zefirul ușurel, se topea culorile de catifea ale florilor…

Pe cărarea ce șerpuia prin pădure treceau două trăsuri.

Într-însele se aflau eroii noștri: Stanislau Rimsky și Mioara Comăneanu, Dan Dragomir și Dochița Bănuț, doctorul Leonida și Pia Ispirescu.

Numai Minerva nu avea tovarăș…

Dar ea era fericită totuși, și nu se gândea în clipele acestea decât să ajungă mai curând în noua ei patrie.

Trăsurile ajunseră la frontieră spre miezul zilei și peste un ceas se aflau pe pământ românesc.

Merseră astfel zile și nopți de-a rândul, merseră necontenit până ajunseră pe plaiurile Munteniei.

*

* *

La moșia Dragomirești.

O zi însorită pe care Dumnezeirea o dăruiește oamenilor parcă pentru uitarea întregului zbucium ce le-a frământat viața.

Conacul, pe pereții căruia șiraguri de zorele înviorau priveliștea se părea că-i în așteptare de oaspeți. Lucrul se deslușea și din felul cum oamenii alergau voioși, din curte în casă și din casă în curte, punând ordine pretutindeni și transportând tacâmuri ce vesteau sindrofia.

Iată că pe poarta conacului începură să se ivească trăsuri încărcate cu oameni învestmântați cu haine de sărbătoare și urmați de servitori purtători de daruri.

Căci în astă seară, spunea lumea, va fi la conacul lui Dan o sărbătoare despre care se va vorbi multă vreme.

La moșia Dragomirești a lui Dan toată lumea era în fierbere.

În curtea conacului erau întinse mese mari în jurul cărora erau așezați zeci și sute de țărani, veniți să prăznuiască după datină, nunta boierului lor.

Dar nu era o nuntă ca orice nuntă, fie ea chiar boierească.

Ziua aceia nu însemna numai bucuria stăpânului moșiei, întors din străinătăți după o lipsă de mulți ani, ci însemna bucuria și a doi buni prieteni ai moșierului, cu care el se înapoiase din străinătate.

Chiote de veselie se puteau auzi din depărtări.

Oaspeți veneau din împrejurimi și chiar din orașele mai îndepărtate.

Căci această zi însemna ziua cea mai fericită și pentru Stanislau Rimsky și doctorul Leonida care își serbau atunci ziua cununiei lor, primul cu Mioara Comăneanu, iar al doilea cu Pia Ispirescu.

Mesele întinse sclipeau de argintării și cristaluri. O mulțime imensă era adunată în curtea conacului și uralele pentru cei care își legau acum viața împreună nu mai conteneau.

În sunetele tarafurilor de lăutari paharele fură ridicate și toți închinară în sănătatea noilor căsătoriți.

Petrecerea ținu până la ziuă când mirii și nuntașii se retraseră.

În sfârșit, soarta hotărâse să încheie capitolul zbuciumărilor pentru acești oameni atât de greu încercați și de acum înainte un viitor liniștit și fericit urma să fie răsplata bine meritată pentru cele îndurate de ei din cauza răutății omenești.

SFÂRȘIT

CUPRINS